SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus esityslista 01.06.2026

Esityslistan kansilehti ... 1
1 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus ... 2
2 Pöytäkirjan tarkastaminen ... 3
3 Kokouksen selostukset ... 4
4 Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset/PT ... 5
5 Kaupunginvaltuuston puheenjohtajien vaali ajalle 1.6.2026–31.5.2027 / PT (kvalt) ... 6
6 Valtuustovaliokunnan vaali ajalle 1.6.2026–31.5.2027 / PT (kvalt) ... 7
7 Vuoden 2026 ensimmäinen osavuosikatsaus 1.1.-30.4.2026 /PT (kvalt) ... 9
- Vantaan kaupungin ensimmäinen osavuosikatsaus 2026 ... 14
- Suurimpien tytäryhtiöiden osavuosikatsaukset 1/2026 ... 92
- Sitovien tavoitteiden raportointi 1/2026 ... 128
8 Kaupunginhallituksen kokousaikataulu 2027 ja ehdotus kaupunginvaltuuston 2027 kokousaikatauluksi /PT (kvalt) ... 147
- Vuoden 2027 kokousaikataulut luonnos ... 149
9 Kuutoskaupunkien luottamushenkilöjohdon tapaaminen Oulussa 22.-23.10.2026 / PT ... 150
- Kutsu: Kuutoskaupunkien luottamushenkilötapaaminen Oulussa 22.10-23.10.2026 ... 151
10 Henkilöstöperiaatteet 2026-2029 / PT ... 152
- Henkilöstöperiaatteet 2026–2029 ... 154
11 Vantaan kaupungin tietotilinpäätös 2025 /PT ... 163
- Vantaan kaupungin tietotilinpäätös 2025 ... 165
12 Vantaan elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet /PT (kvalt) ... 267
- Vantaan elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet ... 269
13 Taloussuunnitelman laadintaohjeet 2027–2030 / PT ... 273
- Taloussuunnitelman 2027-2030 laadintaohje ... 274
14 Vuoden 2027 talousarviolaadinnan kehys / PT (kvalt) ... 306
- Kehyspäätös 2027 liite ... 312
15 Talousohjelman hyväksyminen /PT (kvalt) ... 316
- Talousohjelma ... 318
16 Elinvoima- ja työllisyysohjelman hyväksyminen /PT (kvalt) ... 334
- Elinvoima- ja työllisyysohjelma ... 336
17 Vantaan kaupungin lausunto julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisistä sopimusehdoista (JIT 2025) /PT ... 367
- KH 1.6.2026 Lausuntopyyntö: Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot (JIT 2025) ... 368
- KH 1.6.2026 Lausuntopyyntö: Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot (JIT 2025) ... 373
18 Vantaan kaupungin lausunto alueellisesta hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmaluonnoksesta vuosille 2026–2030 /RÅ ... 392
- Vantaan kaupungin lausunto alueellisesta hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta 2026–2030 ... 394

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus esityslista 01.06.2026

- Lausuntopyyntö: Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmaluonnos vuosille 2026-2030, henkilötiedot poistettu ... 398

- Liite: Alueellinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelmaluonnos 2026-2030/Lausuntopyyntö: Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmaluonnos vuosille 2026-2030 ... 400

- Liite: Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmaluonnos 2026-2030/Lausuntopyyntö: Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmaluonnos vuosille 2026-2030 ... 437

- Liite: Neuvolasuunnitelmaluonnos 2026-2030/Lausuntopyyntö: Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmaluonnos vuosille 2026-2030 ... 571

19 Maankäyttösopimus / Asemakaavan muutos 002586 Rälssitie 6 / Kiinteistö Oy Rälssitie 16 / TeA ... 602

- Maankäyttösopimusluonnos ... 606

- Liite A1: kartta sopimusalueesta ... 621

- Liite B1: kartta luovutettavasta määräalasta ... 622

- Liite C1: kartta luovutettavasta määräalasta ... 623

20 Vantaan rakennusjärjestyksen muutettu muutosehdotus /TeA ... 624

- Rakennusjärjestyksen muutettu muutosehdotus 5.5.2026 ... 635

- Vertailuasiakirja 5.5.2026 ... 659

- Vaikutusten arviointi 5.5.2026 ... 705

- Vuorovaikutusraportti 5.5.2026 ... 782

- Rakennusjärjestyksen OAS 5.5.2026 ... 816

21 YK0056 Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavaluonnos /TeA ... 824

- YK0056 Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavaluonnos, kaavakartta ja määräykset 5.5.2026 ... 826

- YK0056 Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavaluonnos, selostus 5.5.2026 ... 827

22 Asemakaavamuutos 002598, 52 Veromies, 53 Lentokenttä / Aviakuja - Ehdotuksen hyväksymiskäsittely / TeA (kvalt) ... 856

- 002598 asemakaavamuutosehdotus 5.5.2026, Aviakuja_allek ... 861

- 002598 selostus, asemakaavamuutos 5.5.2026, Aviakuja ... 862

- 002598 lausunnot ja vastineet, 5.5.2026 ... 917

- 002598 muistutukset ja vastineet, 5.5.2026 ... 928

- Asemakaavamuutos 002598 asiaan liittyvä muu aineisto ... 931

23 Asemakaavamuutos 002576, 52 Veromies, 53 Lentokenttä / Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie - Ehdotuksen hyväksymiskäsittely / TeA (kvalt) ... 933

- 002576 asemakaavamuutosehdotus 5.5.2026, Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie_allek ... 942

- 002576 selostus, asemakaavamuutos 5.5.2026, Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie ... 943

- 002576 muistutukset ja vastineet, 5.5.2026 ... 1005

- 002576 lausunnot ja vastineet, 5.5.2026 ... 1016

- Asemakaavamuutos 002576, 52 Veromies, 53 Lentokenttä / Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie - Ehdotuksen hyväksymiskäsittely / TeA (kvalt) Asiaan liittyvä muu aineisto ... 1028

24 Asemakaava ja asemakaavan muutos 920600 sekä maanalainen asemakaava 920500ma sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 92 Ojanko / Pitkäsuontie 10 - Ehdotuksen hyväksymiskäsittely / TeA (kvalt) ... 1033

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus esityslista 01.06.2026

- 920600 ja 920500ma asemakaavamuutosehdotus ja maanalainen asemakaava 5.5.2026, Pitkäsuontie 10_allek 1038

- 920600 ja 920500ma selostus, asemakaava 5.5.2026, Pitkäsuontie 10 1039

- 920600 ja 920500ma Muistutukset ja vastineet 5.5.2026, Pitkäsuontie 10 1121

- 920600 ja 920500ma Lausunnot ja vastineet 5.5.2026, Pitkäsuontie 10 1131

25 Vastaus Kokoomuksen valtuustoryhmän ja RKP:n valtuustoryhmän sekä 26 muun valtuutetun aloite lisää kaupunkipientaloja Vantaalle / TeA (kvalt) 1142

- Kokoomuksen valtuustoryhmä ja RKP:n valtuustoryhmä sekä 26 muun valtuutetun aloite lisää kaupunkipientaloja Vantaalle 1146

26 Vastaus Anu Hallin ja 38 muun valtuutetun aloitteeseen tehdään Kivistön Topaasiaukiosta aito kaupunkiaukio / TeA (kvalt) 1148

- Anu Hallin ja 38 muun valtuutetun aloite tehdään Kivistön Topaasiaukiosta aito kaupunkiaukio 1151

27 Vastaus Tia Seppäsen ja 29 muun valtuutetun aloitteeseen Nuta Cup- toimintamallin pilotointi lasten ja nuorten liikkumisen sekä yhteisöllisyyden edistämiseksi /RÅ (kvalt) 1153

- Tia Seppäsen ja 29 muun valtuutetun aloite Nuta Cup- toimintamallin pilotointi lasten ja nuorten liikkumisen sekä yhteisöllisyyden edistämiseksi 1157

28 Vastaus Tarja Eklundin ja 18 muun valtuutetun aloitteeseen Hakunilassa otettava entisen Päiväkeskuksen tilat väliaikaisesti käyttöön /RÅ (kvalt) 1159

- Tarja Eklundin ja 18 muun valtuutetun aloite Hakunilassa otettava entisen Päiväkeskuksen tilat väliaikaisesti käyttöön 1162

Kaupunginhallituksen kokous

1.6.2026 klo 14.00

Kaupungintalo, Tikkurila

1 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

2 Pöytäkirjan tarkastaminen

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa toimittamaan pöytäkirjan tarkastus sähköisesti maanantaina 8.6.2026 klo 16.00 ja

Jäsenet	Kokous pvä
Abdi Faysal	
Aura Anssi	
Demiri Funda	11.5.2026
Hakala Heli	11.5.2026
Kasonen Mika	1.6.2026
Kivimäki Otso	1.6.2026
Niikko Mika	
Nummela Nina	
Roininen Petri	
Rämö Eve	
Räsänen Minna	
Strohm Emily	
Tammi Visa	
Tuomainen Anni Juulia	

b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kaupungin internetsivuilla (www.vantaa.fi/paatoksenteko) keskiviikosta 10.6.2026 lähtien.

3 Kokouksen selostukset

Kokouksessa annetaan seuraavat selostukset:

- Pk-seudun yhteinen toimintamalli yleisen vaaratiedotteen aikana ja Vantaan kaupungin toimivalta häiriötilanteissa
- talouden seuranta

Kaupunginhallitus 01.06.2026

4 Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset/PT

PT/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat ja päätökset:

Konsernijaoston pöytäkirja nro 5/18.5.2026
Elinvoima- ja työllisyysjaoston pöytäkirja nro 5/19.5.2026
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan pöytäkirja nro 5/20.5.2026
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan pöytäkirja nro 5/12.5.2026
Kaupunkiympäristön lautakunnan pöytäkirja nro 5/5.5.2026

Hankintajohtajan päätökset

§ 27	Pyöräkuormaajakaivurin hankinta (336 000€ 0% ALV)
§ 28	Vastaus hankintaoikaisuvaatimukseen: Taksimatkojen hankinta Vantaan kaupungille
§ 29	Päätös liittyä Hanselin puitejärjestelyyn ulkomaan majoituspalvelut 2027 (860 000 euroa/ alv 0 %)
§ 30	CNC-sorvin hankinta (95 000 € alv 0 %)
§ 31	Kyselytutkimuspalveluiden hankinta (700 000 € / 4v. alv 0%)

Tietohallintojohtajan päätökset

§ 29	Asemakaavoituksen vähähiilisyyden arviointityökalun hankinta (412 000 € alv 0 %)
§ 33	Päätös liittyä Hansel Oy:n puitejärjestelyyn Kuntien leasingpalvelut 2027 (00861) (12 240 000 €, alv 0 %)

Kaupunginhallituksen edustajien raportit toimielimistä
Kaupunginhallitus on 11.8.2025 § 16 päätöksellään valinnut kaupunginhallituksen edustajat ja varaedustajat lautakuntiin ja toimielimiin. Heidän tehtävänään on seurata toimielinten toimintaa kaupunginhallituksen toiminnan ja strategisten tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta ja tarvittaessa tuoda toimielimille tiedoksi kaupunginhallituksen näkemykset, välittää toimielimille tietoa kaupunginhallituksessa mahdollisesti vireillä olevista toimielinten toimintaan liittyvistä asioista sekä valvoa toimielinten päätöksentekoa kaupunginhallituksen otto-oikeutta silmällä pitäen.

Kuullaan kaupunginhallituksen edustajien raportit toimielimistä.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

5 Kaupunginvaltuuston puheenjohtajien vaali ajalle 1.6.2026–31.5.2027 / PT (kvalt)

VD/3494/00.00.01.00/2026

PT/JK

Kuntalain 18 §:n mukaan valtuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia toimikaudekseen, jollei valtuusto ole päättänyt, että heidän toimikautensa on valtuuston toimikautta lyhyempi. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Hallintosäännön 21 luvun 1 §:n mukaan valtuusto valitsee vuosittain kesäkuun ensimmäisessä kokouksessa keskuudestaan puheenjohtajan sekä ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan.

Vantaan kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan 16.6.2025 § 3 kaupunginvaltuuston puheenjohtajiksi kaudelle 1.6.2025–31.5.2026 seuraavat henkilöt:

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja	Sakari Rokkanen
Kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja	Ida Tamminen
Kaupunginvaltuuson II varapuheenjohtaja	Tuire Kaimio

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle toimitettavaksi kaupunginvaltuuston puheenjohtajien vaali ajalle 1.6.2026–31.5.2027.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

6 Valtuustovaliokunnan vaali ajalle 1.6.2026–31.5.2027 / PT (kvalt)

3495/00.00.01.00/2026

PT/JK

Hallintosäännön 23 luvun 1 §:n mukaan valtuusto asettaa vuosittain pysyvän valtuustovaliokunnan käsittelemään valmistelevasti valtuustossa vireillä olevia asioita sekä muita valtuuston työskentelyyn liittyviä kysymyksiä.

Valtuustovaliokunnan jäseninä ovat valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä valtuuston kulloinkin päättämä määrä valtuuston valitsemia jäseniä ja heidän henkilökohtaisia varajäseniään.

Valtuustovaliokunnan puheenjohtajana toimii valtuuston puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan valtuuston I varapuheenjohtaja tai valtuuston II varapuheenjohtaja.

Valtuustovaliokunnan kokouksiin osallistuvat asiantuntijoina kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä kulloinkin asian käsittelyn kannalta tarvittavat henkilöt.

Valtuustovaliokunnan kokoukset eivät ole yleisölle avoimia.

Tässä määräyksessä mainitulla valtuustovaliokunnalla ei tarkoiteta kuntalain 35 §:ssä säädettyä valiokuntaa.

Vantaan kaupunginvaltuusto on kokouksissaan 16.6.2025 § 9 sekä 22.9.2025 § 3 ja 4 valinnut valtuustovaliokuntaan kaudelle 1.6.2025–31.5.2026 seuraavat henkilöt:

Jäsen	**Henkilökohtainen varajäsen**
Sakari Rokkanen, puheenjohtaja	
Ida Tamminen, I varapuheenjohtaja	
Tuire Kaimio, II varapuheenjohtaja	
Soile Eriksson	Anu Hall
Heli Hakala	Anssi Aura
Tia Seppänen (kv 22.9.2025 § 3)	Eva Tawasoli (kv 22.9.2025 § 4)
Kai-Ari Lundell	Janne Hartikainen
Antero Eerola	Chau Nguyen
Petri Roininen	Jorma Hentilä
Loviisa Kaartokallio	Tiina Tuomela
Patrik Karlsson	Stefan Åstrand

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) määrättäväksi valtuustovaliokunnan jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä lukumäärä ajalle 1.6.2026–31.5.2027, ja
b) toimitettavaksi valtuustovaliokunnan vaali ajalle 1.6.2026–31.5.2027.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7 Vuoden 2026 ensimmäinen osavuosikatsaus 1.1.-30.4.2026 /PT (kvalt)

VD/3839/02.01.00.00/2026

PT/MR/PK/SE

Talousarvion täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaisesti talousarvion määrärahojen ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle vuosikolmanneksittain tammi-huhtikuun, tammi-elokuun sekä koko vuoden osalta tilinpäätöksen yhteydessä. Vuoden 2026 ensimmäinen osavuosikatsaus on laadittu tilanteen 30.4.2026 mukaisesti.

Toimintaympäristön kehitys

Talouden ja toimintaympäristön kehittymisen ennakointi on ollut haastavaa koko 2020- luvun ajan. Merkittävä muutos aikaisempiin vuosikymmeniin on ollut geopolitiikan korostuminen aivan uudella tavalla. Koronakriisiä seurannut nopea elpyminen katkesi inflaation ja korkojen noustessa Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan. Toistaiseksi pienemmässä mittakaavassa toistui samankaltainen shokki alkuvuodesta 2026, kun Lähi-idässä puhkesi uusi sota, joka vaikutti energian ja muiden raaka-aineiden saatavuuteen. Tämä nostaa jälleen inflaatiota ja korkopaineita samalla kun talouskasvu on heikkoa.

Vuonna 2026 talouden näkymiä leimaa edelleen poikkeuksellisen suuri epävarmuus. Yhdysvaltojen kauppapolitiikan kiristyminen ja tullien laajentuminen ovat lisänneet epävakautta globaalissa kaupassa, ja kauppajännitteet erityisesti Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä ovat voimistuneet. Samanaikaisesti maailmantalouden kasvu hidastuu, ja IMF ennustaa sen olevan noin 3,1 prosenttia vuonna 2026, mikä jää pitkän aikavälin keskiarvon alle.

Suomen talouden näkymät ovat edelleen heikot, vaikka käänne parempaan on tapahtunut vuoden 2025 lopulla. Tuoreimmissa VM:n ennusteissa talous kasvaa vuonna 2026 noin 0,6 prosenttia, ja kasvu jää selvästi potentiaalista hitaammaksi. Kasvu on hidasta, koska kotimainen kysyntä on heikkoa, rakentaminen pysyy matalalla tasolla ja kansainvälinen kysyntä on epävarmaa.

Työmarkkinoiden tilanne on edelleen haastava. Suomen Pankki ennustaa työttömyysasteen olevan vuonna 2026 noin 10 prosenttia, ja sen lasku on hidasta talouskasvun vaimeuden vuoksi.

Kokonaisuutena toimintaympäristöä kuvaa edelleen samanaikainen hidas kasvu, kohonnut epävarmuus ja geopoliittisten riskien korostuminen. Näiden tekijöiden vuoksi talouskehitys on herkkä ulkoisille muutoksille, ja ennusteisiin liittyy tavallista enemmän epävarmuutta. Oleellista on muun muassa, miten meneillään olevat kriisit kehittyvät.

Vantaan kannalta taloussuhdanteen kääntyminen olisi hyvin tärkeää. Rakentamisen elpyminen piristäisi Vantaa taloutta ja parantaisi kaupungin erittäin heikkoa työllisyystilannetta. Myös muiden investointien kasvu ja kasvava kulutuskysyntä tukisivat Vantaan taloutta.

Vantaalla oli 252 956 asukasta vuoden 2025 lopussa. Väestö kasvoi vajaalla 1 700 asukkaalla, joka oli 2 140 henkeä vähemmän kuin edellisvuonna. Edellisen kerran määrällinen väestönkasvu on jäänyt tätä alhaisemmaksi yli 20 vuotta sitten, vuonna 2004 (+1 390). Suhteellisesti väestö kasvoi ainoastaan 0,7 prosenttia, mikä oli vähemmän kuin kertaakaan aiemmin vuodesta 1970 lähtien. Väestönkasvun väheneminen johtui suurelta osin pienentyneestä maahanmuutosta vuonna 2025.

Kotimaan nettomuutto on jäänyt Vantaalla negatiiviseksi useana vuotena ja ennakkotietojen mukaan muuttotappio kasvoi jonkin verran vuoteen 2024 verrattuna. Merkittävin muutos kotimaan muuttoliikkeessä oli se, että ennakkotietojen mukaan Vantaa kärsi muuttotappiota Helsingin kanssa. Tätä ennen nettomuutto Helsingin kanssa on ollut miinuksella ainoastaan kerran, vuonna 1995. Vantaan väestö kasvoi jo kuudetta vuotta peräkkäin ainoastaan vieraskielisten ansiosta. Vuonna 2025 vieraskielisten määrä lisääntyi 3 530 hengellä, kun kotimaankielisten määrä väheni 1 840 hengellä. Vantaa oli kuudesta suurimmasta kaupungista ainoa, jossa kotimaankielisen väestön määrä väheni.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Vantaan väestö on vuoden 2026 ensimmäisen neljänneksen aikana poikkeuksellisesti vähentynyt neljällä hengellä. Tämä johtuu Suomen ja Viron välisestä väestörekisteritietojen vaihtoa koskevasta valtiosopimuksesta, jonka mukaan Viron kansalaisilla voi olla vakinainen osoite rekisteröitynä vain yhteen maahan. Tilanteen harvinaisuutta kuvastaa se, että Vantaan nettomaahanmuutto ei ole kertaakaan aiemmin ollut negatiivinen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana vuodesta 1990 lähtien. Kotimaan nettomuutto oli sen sijaan alkuvuonna plussalla 60 henkeä ja luonnollinen väestönkasvu 170 henkeä. Syntyneiden vauvojen määrä on kasvanut. Vuoden 2026 tammi-maaliskuussa Vantaalla syntyi 645 vauvaa, joka oli 59 vauvaa enemmän kuin vastaavana ajankohtana edellisvuonna.

Maaliskuussa 2026 Vantaan asukkaista 19 800 oli työttömänä, mikä oli lähes 1 400 enemmän kuin vastaavana ajankohtana viime vuonna. Kun verrataan kahden vuoden takaiseen lukemaan, oli työttömiä peräti 3 800 enemmän. Työttömyys on todella korkealla tasolla, sillä ainoastaan koronan alkuaikoina koettiin hetkellisesti tätä suurempia lukemia. Työttömien määrä kuitenkin hieman laski helmikuusta, koska lomautettujen määrä väheni 163 hengellä. Pitkäaikaistyöttömyys on muutamia poikkeuskuukausia lukuun ottamatta kasvanut vuoden 2023 lokakuusta lähtien.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on jo pidempään ollut historiallisen korkealla tasolla ja vuoden 2025 lopussa Vantaalla oli runsaat 8 000 pitkäaikaistyötöntä. Maaliskuussa pitkäaikaistyöttömien määrä oli kasvanut jo yli 8 200 henkeen. Myös nuorisotyöttömyys on Vantaalla viime vuosina kasvanut, vaikka nuorisotyöttömyydessä näkyy kausivaihtelua vuodenaikojen mukaan. Maaliskuussa 2026 alle 25-vuotiaita työttömiä oli 2 230 henkeä, joka oli 280 enemmän kuin vuosi sitten ja 560 enemmän kuin kaksi vuotta sitten.

Helsingin seudun kunnista työttömyysaste oli korkein Vantaalla (14,7 %) ja alhaisin Sipoossa (7,7 %). Vantaan työttömyysaste oli myös koko Uudenmaan korkein. Kuudesta suurimmasta kaupungista työttömyysaste oli maaliskuussa 2026 korkein Tampereella (15,7 %) ja alhaisin Espoossa (11,2 %).

Työ- ja elinkeinoministeriön työmarkkinaennusteen mukaan Uudenmaan työttömyystilanne tulee jatkumaan heikkona. Ministeriö arvioi, että Uudellamaalla työttömien työnhakijoiden määrä tulee kasvamaan kaikista pisimpään, vuoteen 2027 saakka.

Rakentamisen pohjakosketus on jatkunut tämän vuoden ensimmäisen kolmanneksen ajan. Kuluttajien luottamus on ennätysalhaalla. Keskeisenä tekijänä uusimpaan luottamuksen tiputukseen on Iran-kriisillä, joka on jo nyt nostanut mm. energian hintaa ja euriboria, jotka puolestaan kiihdyttävät inflaatiota. Uusien asuntojen kauppa on edelleen lähes pysähtynyt ja vanhojenkin asuntojen kaupan kasvu pysähtyi tämän vuoden helmi-maaliskuulle tultaessa.

Asuntorakentamisen aloituksia oli vuoden 2026 ensimmäisen kolmanneksen aikana reilut 90. Viime vuonna vastaavana aikana aloituksia oli 310. Asuntorakentamisaloitusten väheneminen johtuu siitä, että kerrostaloasuntojen rakentamisen aloituksia oli tänä vuonna ensimmäisen kolmanneksen aikana vain

45, kun niitä viime vuonna oli vielä lähes 190 asuntoa enemmän. Vuosina 2016–2025 oli aloituksia ensimmäisen kolmanneksen aikana keskimäärin vajaat 750.

Verorahoituksen kehitys

Kaupunki on saanut tammi-huhtikuussa 2026 verotilityksiä yhteensä 186,2 milj. euroa (2025: 185,4 milj. euroa), josta kunnallisveroja 151,7 milj. euroa (2025: 149,3 milj. euroa), yhteisöveroja 31,0 milj. euroa (2025: 29,2 milj. euroa) ja kiinteistöveroja 3,5 milj. euroa (2025: 6,8 milj. euroa). Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-huhtikuussa 3,2 prosenttia edellisvuotta enemmän, Vantaalla 1,6 prosenttia enemmän. Kuluvana vuonna tilitettävät kunnallisverot nousevat koko maassa arviolta yhteensä noin 5,7 prosenttia.

Kuntaliitto on päivittänyt kuntakohtaisen verokehikkonsa toukokuussa vuoden 2024 valmistuneen verotuksen, vuoden 2025 ennakonpidätyksen alaisten tulojen tulokehitystilaston (ennakkotieto), valtiovarainministeriön uusimpien verotuloennusteiden sekä arvioidun kuntakohtaisen väestön kehityksen perusteella. Kunnallisveroja ennustetaan kertyvän Vantaalla vuonna 2026 noin 22,9 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa on oletettu. Suurin syy löytyy edelleen heikosta työllisyystilanteesta, jonka vuoksi palkkatulojen kehitysarviota on laskettu. Vuoden 2025 verotus valmistuu lokakuussa, mahdollinen jakoosuuden tarkistus sekä marraskuun tilityksen suuruus varmistuvat lopullisen verotuksen valmistuttua. Joulukuussa tarkastetaan myös vuoden 2026 ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet. Kuntaliitto päivittää koko maan kunnallisveroennusteen ja kuntakohtaiset kehikot seuraavan kerran elokuussa sekä syys-lokakuussa, kun valtion budjetin linjaukset ovat tiedossa.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 31,0 milj. euroa tammi-huhtikuussa, nousua 6,1 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa kuntien vastaava yhteisöverojen nousu edellisvuoteen oli sama 6,1 prosenttia. Kuluvana vuonna tilitettävät yhteisöverot nousevat koko maassa arviolta yhteensä noin 3,0 prosenttia. Vantaan yhteisöverotulojen ennustetaan ylittävän talousarvon (68 milj. euroa) noin 3,1 milj. eurolla verovuoden 2025 lisäennakoiden takia. Kuntaliiton yhteisöveroennuste on vielä hyvin epävarma ja tarkentuu, kun valmistuvan yhteisöverotuksen 2025 tiedot valmistuvat.

Tammi-huhtikuussa on kaupungille kertynyt kiinteistöverotilityksiä 3,5 milj. euroa. Ennusteen mukaan kiinteistöverotilityksiä kertyisi Vantaalle 111,0 milj. euroa vuonna 2026, joka alittaisi talousarviossa arvioidun 6,0 milj. eurolla. Kiinteistöveroennustetta ovat laskeneet edellisiin verovuosiin liittyvät negatiiviset oikaisut sekä kiinteistöjen verotusarvojen lasku.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan alittavan talousarvion peräti noin 25,8 milj. eurolla. Veroennusteet tarkentuvat vielä loppuvuoden aikana.

Kaupunki saa peruspalvelujen valtionosuutta Kuntaliiton valtionosuuslaskelman mukaan 209,9 milj. euroa, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvausta 19,0 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 43,4 milj. euroa vuonna 2026. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 272,4 milj. euroa, eli ylittävän talousarvion 3,4 milj. eurolla.

Käyttötalous

Tammi-huhtikuussa kaupungin ja rahastojen toimintatuottoja on kertynyt 134,1 milj. euroa, toimintakuluja -370,8 milj. euroa ja toimintakatteeksi on muodostunut -236,7 milj. euroa. Tammi-huhtikuussa toi-

mintatuotot ovat toteutuneet 35-prosenttisesti, toimintakulut 30-prosenttisesti ja toimintakate 28-prosenttisesti talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatuotot kasvavat 379,1 milj. euroon ja toimintakulut -1 202,2 milj. euroon vuoden loppuun mennessä. Toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan alittamaan talousarvion noin 1,1 milj. eurolla. Toimintatuottoihin ennustetaan pientä ylitystä kasvatuksen ja oppimisen toimialalla. Kaupunkiympäristön toimialalla maanmyyntivoittojen arvioidaan jäävän talousarviosta rakentamisen matalasuhdanteen ja edelleen hiljaisen tonttikysynnän vuoksi. Toisaalta maankäyttösopimustulot tulevat ylittämään talousarviossa arvioidun.

Toimintakulut alittavat talousarvion ennusteen mukaan noin 14,9 milj. eurolla. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla ennustetaan ylitystä kotikuntakorvausten noususta, kelpoisuusasteen nousun vaikutuksista sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden subventoinnista. Varhaiskasvatuksen sijaiskustannukset tulevat ylittämään talousarvion, mutta kokonaishenkilöstömenojen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Työmarkkinatuen kuntaosuuden arvioidaan ylittävän talousarvion yleisen talouden suhdannetilanteen ja sen johdosta yhä heikentyneen työllisyystilanteen vuoksi. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 13,4 milj. euroa positiivisempana talousarvioon nähden.

Kuntaliiton toukokuisen ennusteen mukaisesti verotulojen ennustetaan alittavan talousarvion perätä 25,8 milj. eurolla. Kuntaliiton verotuloennusteen negatiivinen poikkeama syksyn 2024 arvioista lähtien on ollut poikkeuksellisen suuri erityisesti kunnallis- ja yhteisöveroissa. Käytännössä jokaisessa uudessa ennusteessa verotuloja on laskettu edelliseen verrattuna. Kunnallisverotilitysten kehitykseen vaikuttaa erityisesti kasvaneet työttömyysluvut ja yhteisöveroissa ennustettua tuloa laskee talouden suhdannetilanne. Vantaa on hyvin suhdanneherkkä kaupunki ja erityisesti rakentamisalan ahdinko on vaikuttanut verotulokehitykseen. Kiinteistöverotulojen kertymä oli heikko jo vuonna 2025, ja ennustetta on edelleen laskettu syksyn 2025 ennusteesta noin 5,5 milj. eurolla. Kuntaliiton arvion mukaan kiinteistöveron kehitys on historiallisen heikkoa vuonna 2026 ja kiinteistöjen verotusarvon heikkenevät ensimmäistä kertaa vuodesta 2014 alkavan tilastohistorian aikana. Tähän vaikuttaa vähäinen uudisrakentaminen sekä jälleenhankinta-arvojen heikko kehitys. Valtionosuustuottojen arvioidaan toteutuvan 3,4 milj. euroa talousarviota positiivisempana.

Korkokulujen talousarvio vuodelle 2026 on 26,1 milj. euroa, mikä on 5,4 milj. euroa enemmän kuin tilinpäätöksen 2025 toteuma. Ennusteen mukaan korkokulut ylittävät talousarvion noin 2,0 milj. eurolla. Kaupungin lainamäärä on kasvanut nopeasti ja tulee kasvamaan myös tulevaisuudessa. Kasvavan lainamäärän vuoksi kaupungin korkomenot tulevat tulevaisuudessa vääjäämättä kasvamaan.

Poistoja ja arvonalentumisia on tammi-huhtikuussa toteutunut 38,9 milj. euroa ja koko vuonna niitä ennustetaan kertyvän yhteensä noin 114,0 milj. euroa.

Vuoden 2026 ensimmäisessä osavuosikatsauksessa vuosikatteeksi ennustetaan 39,7 milj. euroa, joka alittaa talousarviossa oletetun noin 9,5 milj. eurolla. Tulosennuste päätyy noin -76,4 milj. euron alijäämään (talousarvio -67,9 milj. euroa).

Investoinnit

Tammi-huhtikuussa kaupungin ja rahastojen investointiosan tuloja on toteutunut 0,3 milj. euroa, investointiosan menoja -94,0 milj. euroa ja investointiosan netto on -93,8 milj. euroa.

Kaupungin ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan vuonna 2026 toteutuvan 393,0 milj. euron tasolla ja alittavan talousarvion investointimäärärahat noin 0,7 milj. eurolla. Investointituloja ennustetaan kertyvän 43,5 milj. euroa ja investointiosan netoksi ennustetaan -349,5 milj. euroa (talousarvio -350,2 milj. euroa). Investointiosan tuloista valtaosa kertyy valtion rahoitusosuudesta Vantaan ratikan rakentamiseen.

Investointimenojen ennustetaan tällä hetkellä hieman alittuvan rakentamisinvestoinneissa (0,8 milj. euroa). Rakentamisen muutokset ennusteeseen johtuvat hankealoitusten siirtymisistä sekä odotuksista poikkeavista urakkahinnoista. Irtaimen omaisuuden osalta on talousarvion ylityspaineita, mutta vain noin 0,1 milj. eurolla. Muiden investointiryhmien ml. Vantaan ratikan ennustetaan pysyvän talousarviossa.

Rahoitus

Vuoden 2026 nettolainanoton arvioidaan olevan runsaat 343 milj. euroa, minkä lisäksi kaupunki jälleen rahoittaa vuoden 2026 lainojen lyhennykset, yhteensä n. 36,8 milj. euroa. Näin ollen kuluvan vuoden bruttolainanotto on todennäköisesti 380 milj. euroa riippuen loppuvuoden talouden kehityksestä ja kaupungin likviditeettitilanteesta. Kaupungin lainakanta ylitti uudelleen miljardin euron rajan vuoden 2025 lopussa. Lainakannan kasvu jatkuu voimakkaana myös tulevina vuosina, kun kaupungin muiden investointien lisäksi myös Vantaan ratikka -hanke etenee. Kaupunki nosti heti alkuvuonna 100 milj. euron suuruisen ns. vihreän lainan ja tarkoitus on varmistaa toinen 100 milj. suuruinen pitkäaikainen laina ennen kesälomakautta.

Likviditeettitilanne on toistaiseksi jatkunut hieman ennustettua parempana, mutta ero ennusteeseen todennäköisesti tasaantuu vuoden loppuun mennessä. Likviditeettitilanne huomioidaan kaupungin ja sen yhtiöiden pitkäaikaisten lainojen nostojen ajoituksessa. Kassanhallinnan strategisena tavoitteena on riittävän likviditeetin turvaaminen konsernitasolla kaikissa tilanteissa.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) merkitä tiedoksi vuoden 2026 ensimmäinen osavuosikatsaus, ja
b) esittää vuoden 2026 ensimmäinen osavuosikatsaus kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Liitteet:

- Liite 1: Vantaan kaupungin ensimmäinen osavuosikatsaus 2026
- Liite 2: Suurimpien tytäryhtiöiden osavuosikatsaukset 1/2026
- Liite 3: Sitovien tavoitteiden raportointi 1/2026

Täytäntöönpano: kuntademokratia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
talousarviopäällikkö Päivi Kandolin, puh. 040 626 7613, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Osavuosikatsaus 1-2026

1.6.2026

RAPORTIN TOIMITUSKUNTA

Pekka Timonen	kaupunginjohtaja
Matti Ruusula	talous- ja strategiajohtaja
Päivi Kandolin	talousarviopäällikkö
Päivi Kunnas	taloussihteeri

OSAVUOSIKATSAUKSEN VASTUUHENKILÖT

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Teemu Laakso	Talous ja strategia, strategia ja tutkimus p. 040 775 7634

KAUPUNKITASON TALOUS

Matti Ruusula	Konsernijohto ja elinvoima, p. 043 824 9254
Päivi Kandolin	Talous ja strategia, talousohjaus, p. 040 626 7613
Vesa Kokkonen	Talous ja strategia, strategia ja tutkimus, p. 050 318 1582
Pirjo van Nues	Talous ja strategia, rahoitus, p. 0400 889 180

TOIMIALAT

Päivi Kandolin	Konsernijohto ja elinvoima, p. 040 626 7613
Raakel Tiihonen	Kasvatus ja oppiminen, p. 050 302 5187
Jussi Perämäki	Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi, p. 044 722 2313
Jonna Hohti	Kaupunkiympäristö, p. 043 836 8687

RAHASTOT

Ossi Huuskonen	Kiinteistörahasto, p. 0400 815 428
Hannele Nordman	Vahinkorahasto, p. 040 682 4975
Saija Männistö	Lasten ja nuorten juhlarahasto, p. 050 355 5051

HENKILÖSTÖ

Tiina Harju-Kukkula	Henkilöstöpalvelut, p. 040 358 1764

KONSERNIYHTIÖT

Riikka Kiljander-Kiiskinen	Konserniohjaus ja -valvonta, p. 040 632 7880

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö....1

Vantaan väestönkasvu jäi alhaiselle tasolle....1
30 prosenttia vieraskielisiä, Aasian kansalaisten määrä kasvanut....2
Vantaan väestö väheni tilastointimuutoksen vuoksi alkuvuonna 2026....3
Työttömyys edelleen korkealla tasolla....4
Asuntorakentamisessa ei näy elpymisen merkkejä....8

Talouden kehitys....11

Yleinen talouskehitys....11
Kaupungin verorahoitus....13
Käyttötalous....15
Investoinnit....17
Rahoitus....17
Rahoitusmarkkinat....18

Sitovat tavoitteet....19

Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet....19
Vantaan kaupungin suurimpien tytäryhtiöiden sitovat tavoitteet....19

Keskeiset tunnusluvut....20

Verotulot....21

Tuloslaskelma 22

Rahoituslaskelma 22

10 Yleishallinto....23

11 Konsernijohto ja elinvoima....26

13 Kasvatus ja oppiminen....42

16 Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi....46

14 Kaupunkiympäristö....54

Rahastot....60

Kiinteistörahasto....60
Vahinkorahasto....60

Lasten ja nuorten juhlarahasto....60

Investoinnit....61

Rakentaminen....62
Aineeton omaisuus....64
Julkinen käyttöomaisuus....64
Irtain omaisuus....65
Kiinteä omaisuus....66
Osakkeet ja osuudet....66

HENKILÖSTÖ....67

Henkilöstömäärän ja henkilöstökulujen kehitys....67
Henkilöstön saatavuus....67
Menestystekijät strategiassa onnistumiseksi....68
Suunnitelmallista osaamisen vahvistamista....69
Työhyvinvoinnin ja työsuojelun arviointia ja tuloksia....70
Työsuojelu....70

Vantaan kaupungin suurimmat tytäryhtiöt....71

Kansikuva: Vantaan kaupungin aineistopankki, Kartanonkoski

Toimintaympäristö

Vantaan väestönkasvu jäi alhaiselle tasolle

Vantaalla oli 252 956 asukasta vuoden 2025 lopussa. Väestö kasvoi vajaalla 1 700 asukkaalla, joka oli 2 140 henkeä vähemmän kuin edellisvuonna. Edellisen kerran määrällinen väestönkasvu on jäänyt tätä alhaisemmaksi yli 20 vuotta sitten, vuonna 2004 (+1 390). Suhteellisesti väestö kasvoi ainoastaan 0,7 prosenttia, mikä oli vähemmän kuin kertaakaan aiemmin vuodesta 1970 lähtien.

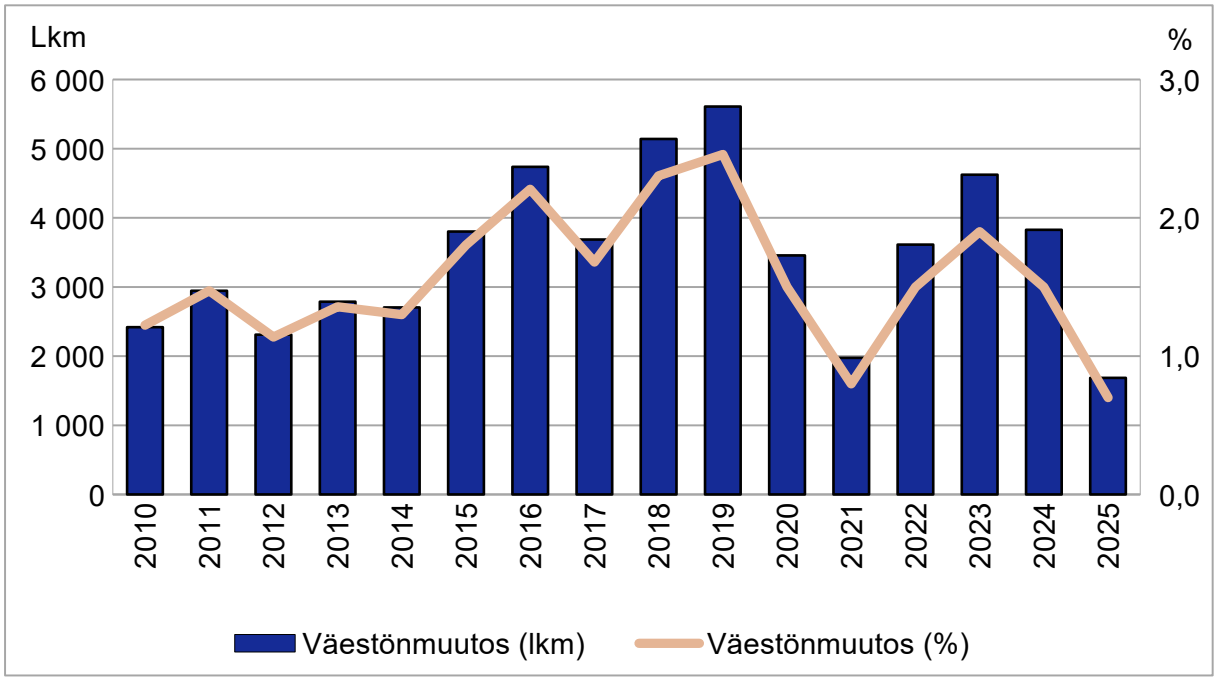
Väestönkasvun väheneminen johtui suurelta osin pienentyneestä maahanmuutosta vuonna 2025. Vantaa sai ennakkotietojen perusteella selvästi vähemmän muuttovoittoa ulkomailta kuin vuonna 2024. Ulkomaan nettomuutto kohosi historiallisen korkeaksi vuosina 2022–2024, mutta nyt palattiin huippuvuosia edeltävälle tasolle.

Kotimaan nettomuutto on jäänyt Vantaalla negatiiviseksi useana vuotena ja ennakkotietojen mukaan muuttotappio kasvoi jonkin verran vuoteen 2024 verrattuna. Merkittävin muutos kotimaan muuttoliikkeessä oli se, että ennakkotietojen mukaan Vantaa kärsi muuttotappiota Helsingin kanssa. Tätä ennen nettomuutto Helsingin kanssa on ollut miinuksella ainoastaan kerran, vuonna 1995.

Kaikista Suomen kunnista väestönkasvu oli vuonna 2025 selvästi suurinta Helsingissä (10 400). Seuraavaksi eniten väestö kasvoi Espoossa (4 800), Turussa (3 600), Tampereella (3 200) ja Vantaalla (1 700).

Vantaan väestö kasvoi jo kuudetta vuotta peräkkäin ainoastaan vieraskielisten ansiosta. Vuonna 2025 vieraskielisten määrä lisääntyi 3 530 hengellä, kun kotimaankielisten määrä väheni 1 840 hengellä. Vantaa oli kuudesta suurimmasta kaupungista ainoa, jossa kotimaankielisen väestön määrä väheni.

Kuvio 1: Vantaan väestönmuutokset vuosittain 2010–2025

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: Tilastokeskus

30 prosenttia vieraskielisiä, Aasian kansalaisten määrä kasvanut

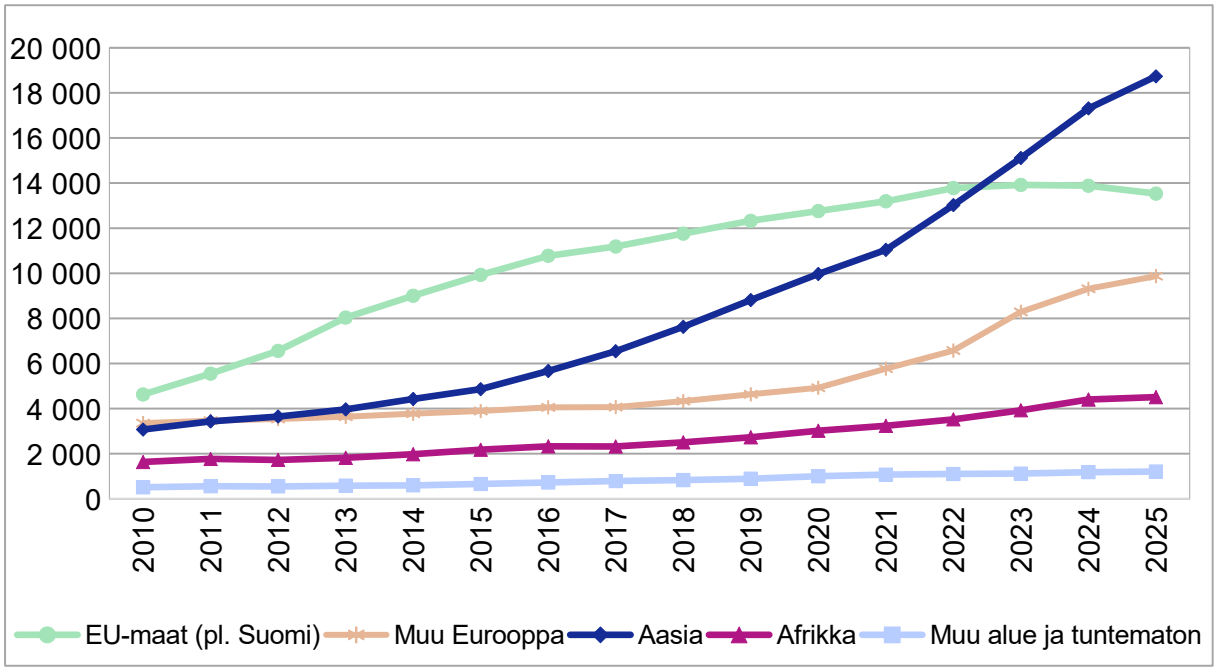
Vuoden 2025 lopussa Vantaalla asui lähes 75 700 vieraskielistä, joka oli 29,9 prosenttia koko väestöstä. Vantaan yleisin vieras kieli oli venäjä, jota äidinkielenään puhui 4,3 prosenttia väestöstä. Sen jälkeen tulivat viro (3,3 %), arabia (2,5 %), albania (2,0 %), englanti (1,4 %) ja somali (1,3 %).

Venäjänkielisten määrä on kasvanut koko ajan, mutta vironkielisten määrä on vähentynyt jo kolme vuotta peräkkäin. Viime vuosina englanninkielisten määrä on kasvanut selvästi, kun taas somalinkielisten määrä on kääntynyt laskuun. Vuonna 2025 äidinkielenään englantia puhuvia asuikin Vantaalla jo enemmän kuin somalia puhuvia. Viimeiset kolme vuotta Vantaalla on kuitenkin kaikista eniten kasvanut ukrainankielisten määrä, yhteensä 2 120 hengellä.

Vuonna 2025 Vantaalla asui lähes 47 900 ulkomaan kansalaista, joka oli 18,9 prosenttia koko väestöstä. Ulkomaan kansalaisista 13 500 oli EU-alueen kansalaisia ja 9 900 muun Euroopan kansalaisia. Muun Euroopan viime vuosien kasvusta valtaosan selittää Vantaalle muuttaneet ukrainalaiset.

Aasian kansalaisten määrässä on tapahtunut hurja kasvu. Vuonna 2010 aasialaisia asui Vantaalla 3 100 henkilöä, kun vuonna 2025 määrä oli kasvanut jo 18 700 henkilöön. Aasian kansalaisten määrä on 2020-luvulla lähes kaksinkertaistunut.

Kuvio 2: Vantaalla asuvat ulkomaan kansalaiset kansalaisuuden mukaan vuosina 2010–2025

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: Tilastokeskus

Vantaan väestö väheni tilastointimuutoksen vuoksi alkuvuonna 2026

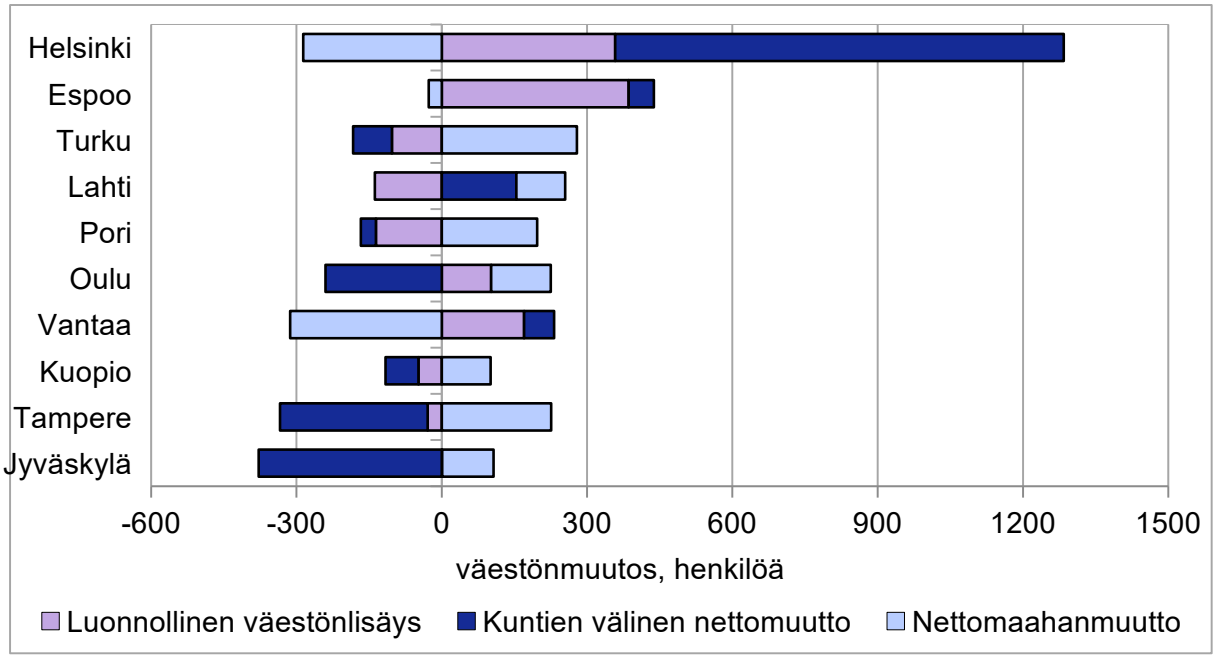
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Vantaan väestö on vuoden 2026 ensimmäisen neljänneksen aikana poikkeuksellisesti vähentynyt neljällä hengellä. Tämä johtuu Suomen ja Viron välisestä väestörekisteritietojen vaihtoa koskevasta valtiosopimuksesta, jonka mukaan Viron kansalaisilla voi olla vakinainen osoite rekisteröitynä vain yhteen maahan.

Korjauksen takia virolaisten maastamuuttoja on kirjattu poikkeuksellisen suuri määrä, mikä sai Vantaalla koko alkuvuoden nettomaahanmuuton jäämään negatiiviseksi yli 300 henkeä. Tilanteen harvinaisuutta kuvastaa se, että Vantaan nettomaahanmuutto ei ole kertaakaan aiemmin ollut negatiivinen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana vuodesta 2000 lähtien.

Kotimaan nettomuutto oli sen sijaan alkuvuonna plussalla 60 henkeä ja luonnollinen väestönkasvu 170 henkeä. Syntyneiden vauvojen määrä on kasvanut. Vuoden 2026 tammi-maaliskuussa Vantaalla syntyi 645 vauvaa, joka oli 59 vauvaa enemmän kuin vastaavana ajankohtana edellisvuonna.

Kymmenestä suurimmasta kaupungista Helsingin väestö on kasvanut ensimmäisen vuosineljänneksen aikana selvästi eniten, lähes 1 200 henkeä. Tämän jälkeen tulivat Espoo (+476) ja Turku (+118). Kotimaan muuttoliikkeessä suurimmat muuttovoitot keräsivät Helsinki ja Lahti, kun taas suurimmat tappiot kärsivät Jyväskylä ja Tampere. Ulkomaan muuttoliikkeen luvut ovat etenkin pääkaupunkiseudun kunnissa poikkeuksellisia johtuen Suomen väestörekisteriin tehdyistä korjauksista (eli virolaisten maastamuuttoja on kirjattu suuri määrä).

Kuvio 3: Väestönmuutosten ennakkotiedot kymmenessä suurimmassa kaupungissa tammi-maaliskuussa 2026 (Kuvio ei sisällä väkiluvun korjauksia)

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: Tilastokeskus (päivitetty 23.4.2026)

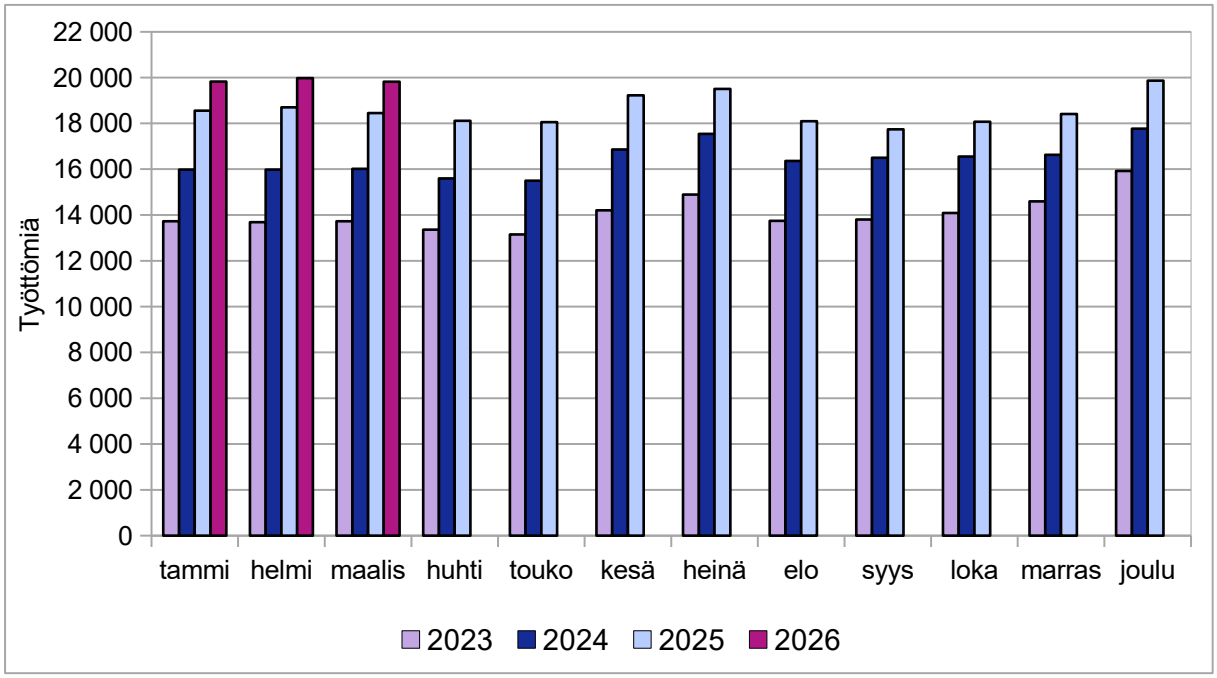
Työttömyys edelleen korkealla tasolla

Maaliskuussa 2026 Vantaan asukkaista 19 800 oli työttömänä, mikä oli lähes 1 400 enemmän kuin vastaavana ajankohtana viime vuonna. Kun verrataan kahden vuoden takaiseen lukemaan, oli työttömiä peräti 3 800 enemmän. Työttömyys on todella korkealla tasolla, sillä ainoastaan koronan alkuaikoina koettiin hetkellisesti tätä

suurempia lukemia. Työttömien määrä kuitenkin hieman laski helmikuusta, koska lomautettujen määrä väheni 163 hengellä.

Työ- ja elinkeinoministeriön työmarkkinaennusteen mukaan Uudenmaan työttömyystilanne tulee jatkumaan heikkona. Ministeriö arvioi, että Uudellamaalla työttömien työnhakijoiden määrä tulee kasvamaan kaikista pisimpään, vuoteen 2027 saakka.

Kuvio 4: Työttömät (lomautetut mukaan lukien) Vantaalla kuukauden lopussa vuosina 2023–2026

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: KEHA-keskus (päivitetty 23.4.2026)

Miesten työttömyys on selkeästi korkeammalla tasolla kuin naisten, sillä työttömiä miehiä oli 2 000 enemmän kuin naisia. Maaliskuussa 2026 Vantaalla oli 10 900 työtöntä miestä ja 8 900 työtöntä naista.

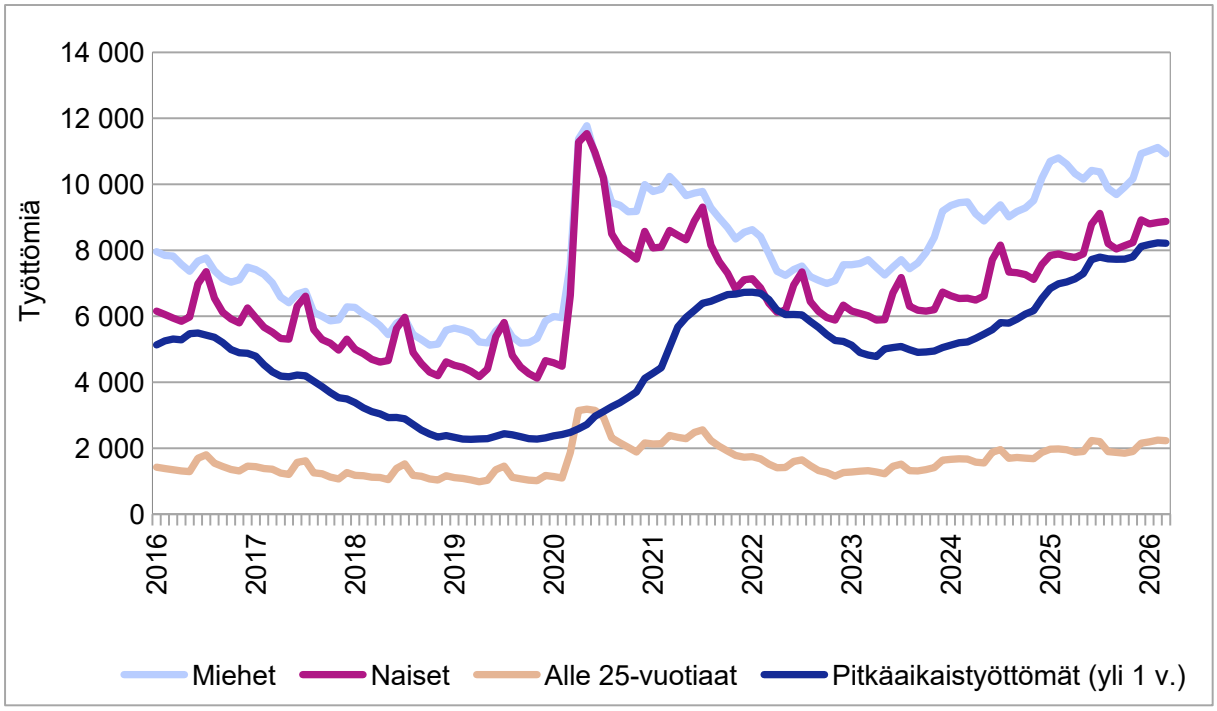
Pitkäaikaistyöttömyys on muutamia poikkeuskuukausia lukuun ottamatta kasvanut vuoden 2023 lokakuusta lähtien. Pitkäaikaistyöttömien määrä on jo pidempään ollut historiallisen korkealla tasolla ja vuoden 2025 lopussa Vantaalla oli runsaat 8 000 pitkäaikaistyötöntä. Maaliskuussa pitkäaikaistyöttömien määrä oli kasvanut jo yli 8 200 henkeen.

Heikko kehitys saattaa jatkua vielä pitkään, sillä Työ- ja elinkeinoministeriön työmarkkinaennusteen mukaan pitkäaikaistyöttömyyden ennustetaan Suomessa kasvavan vuoden 2027 loppupuolelle saakka.

Myös nuorisotyöttömyys on Vantaalla viime vuosina kasvanut, vaikka nuorisotyöttömyydessä näkyy kausivaihtelua vuodenaikojen mukaan. Maaliskuussa 2026 alle 25-vuotiaita työttömiä oli 2 230 henkeä, joka oli 280 enemmän kuin vuosi sitten ja 560 enemmän kuin kaksi vuotta sitten.

Kielen mukaan tarkasteltuna Vantaan työttömistä 53 prosenttia oli suomenkielisiä, 46 prosenttia vieraskielisiä ja yksi prosentti ruotsinkielisiä. Vieraskielisten osalta tilanne oli samantapainen Espoossa, jossa vieraskielisten osuus työttömistä oli 43 prosenttia. Helsingissä osuus oli selvästi alhaisempi, 35 prosenttia.

Kuvio 5: Työttömien miesten, naisten ja alle 25-vuotiaiden sekä pitkäaikaistyöttömien määrät Vantaalla vuoden 2016 tammikuusta lähtien

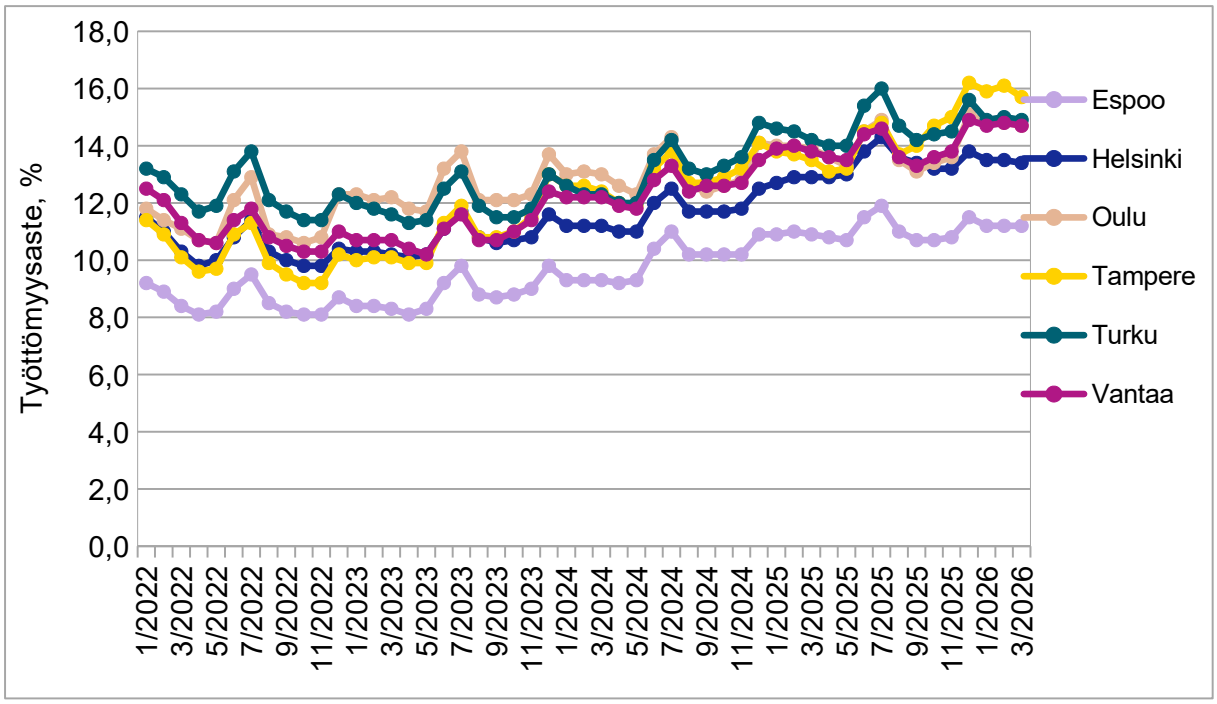
Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: KEHA-keskus (päivitetty 23.4.2026)

Kuudesta suurimmasta kaupungista työttömyysaste oli maaliskuussa 2026 korkein Tampereella (15,7 %) ja alhaisin Espoossa (11,2 %). Viimeisten kuuden kuukauden ajan työttömyysaste on ollut korkein Tampereella, kun sitä ennen se oli Turussa. Alhaisinta työttömyys on jo vuosien ajan ollut Espoossa.

Helsingin seudun kunnista työttömyysaste oli korkein Vantaalla (14,7 %) ja alhaisin Sipoossa (7,7 %). Vantaan työttömyysaste oli myös koko Uudenmaan korkein.

Kaikissa kuudessa suurimmassa kaupungissa pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut ja kohonnut ennätyskorkealle tasolle, Tamperetta lukuun ottamatta. Tampereella pitkäaikaistyöttömiä oli vuonna 2016 vielä enemmän. Lisäksi kaikissa suurissa kaupungeissa nuorisotyöttömiä oli maaliskuussa 2026 enemmän kuin samaan aikaan vuosi sitten.

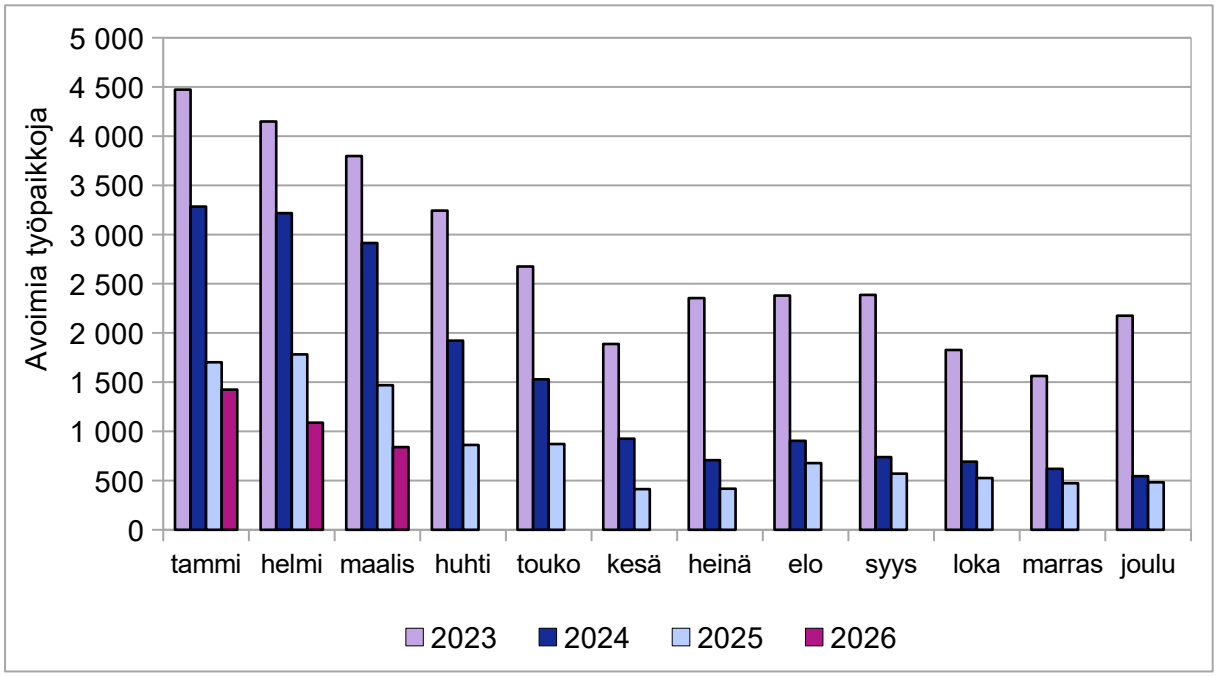
Kuvio 6: Työttömyysaste (%) Vantaalla ja muissa suurissa kaupungeissa vuoden 2022 tammikuusta lähtien

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: KEHA-keskus (päivitetty 23.4.2026)

Avoinna olevien työpaikkojen määrä on ollut alhaisella tasolla jo parin vuoden ajan ja maaliskuussa 2026 Vantaalla oli avoinna 840 työpaikkaa. Työpaikkojen määrä on kääntynyt alkuvuoden aikana selkeään laskuun, sillä työpaikkoja oli auki 600 vähemmän kuin tammikuussa. Laskusuunta näkyy myös alla olevan kuvion kuukausivertailussa. Työpaikkoja oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa selvästi vähemmän auki kuin edellisten vuosien tammi-maaliskuussa.

Kuvio 7: Avoimet työpaikat Vantaalla kuukauden lopussa vuosina 2023–2026

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: KEHA-keskus (päivitetty 23.4.2026)

Asuntorakentamisessa ei näy elpymisen merkkejä

Rakentamisen pohjakosketus on jatkunut tämän vuoden ensimmäisen kolmanneksen ajan. Kuluttajien luottamus on ennätysalhaalla. Keskeisenä tekijänä uusimpaan luottamuksen tiputukseen on Iran-kriisillä, joka on jo nyt nostanut mm. energian hintaa ja euriboria, jotka puolestaan kiihdyttävät inflaatiota.

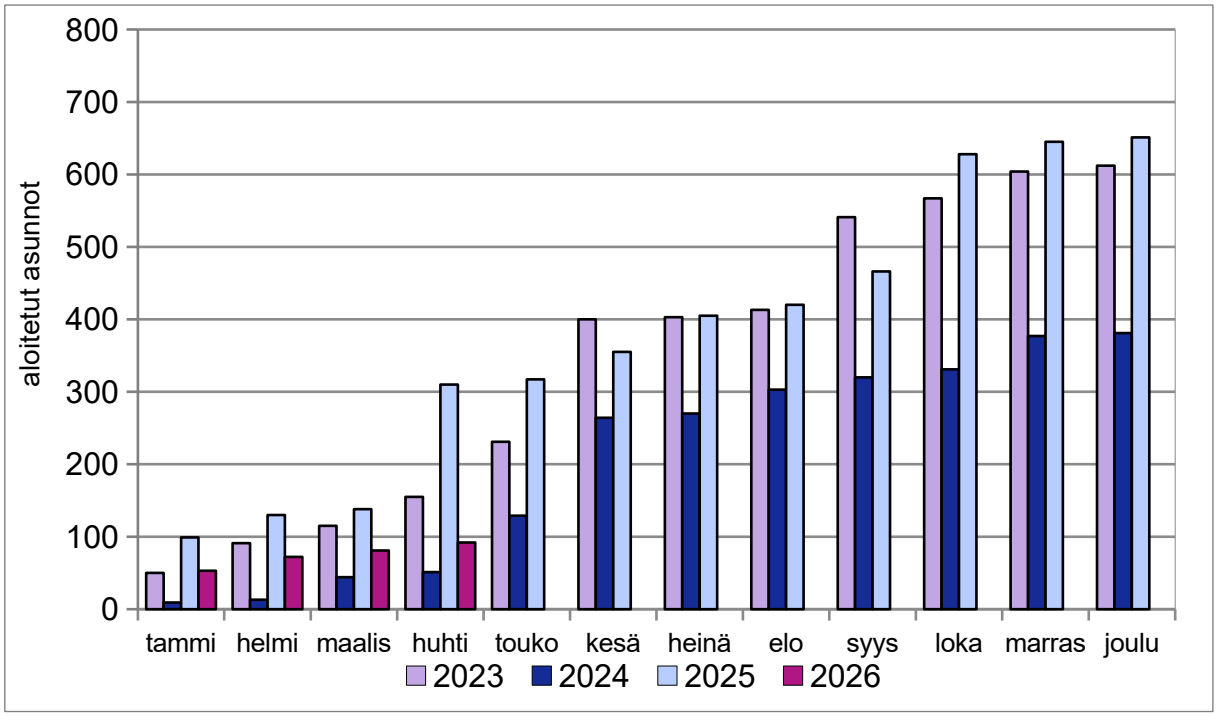
Uusien asuntojen kauppa on edelleen lähes pysähtynyt ja vanhojenkin asuntojen kaupan kasvu pysähtyi tämän vuoden helmi-maaliskuulle tultaessa. Käytettyjen asuntojen hintojen lasku on jatkunut alkuvuodesta. Vantaan käytettyjen asuntojen markkinoille on nyt tyypillistä, että siellä toimivat myös aktiivisesti yritykset, jotka myyvät/ostavat suuria asuntomääriä kerrallaan, mikä saattaa aiheuttaa markkinahäiriöitä asuntojen keskimääräisen hinnan muodostukseen.

Vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen neliövuokra uusille vuokrasuhteille jatkoi Vantaalla tämän vuoden ensimmäisen kolmanneksen aikana laskuaan. Vuokranlasku oli suurimmillaan pienissä asunnoissa, kun taas perheasunnoissa vuokra pysyi uusissakin vuokrasuhteissa lähestulkoon entisellä tasollaan.

Rakennuskustannukset kääntyivät loppuvuodesta 2025 kasvuun, jonka ennakoidaan näkyvän vuoden 2026 aikana myös rakennusurakoiden tarjoushinnoissa.

Asuntorakentamisen aloituksia oli vuoden 2026 ensimmäisen kolmanneksen aikana reilut 90. Viime vuonna vastaavana aikana aloituksia oli 310. Asuntorakentamisaloitusten väheneminen johtuu siitä, että kerrostaloasuntojen rakentamisen aloituksia oli tänä vuonna ensimmäisen kolmanneksen aikana vain 45, kun niitä viime vuonna oli vielä lähes 190 asuntoa enemmän. Vuosina 2016–2025 oli aloituksia ensimmäisen kolmanneksen aikana keskimäärin vajaat 750.

Kuvio 8: Vantaalla aloitettujen asuntojen (ennakkotieto) kuukausikertymät vuosina 2023–2026

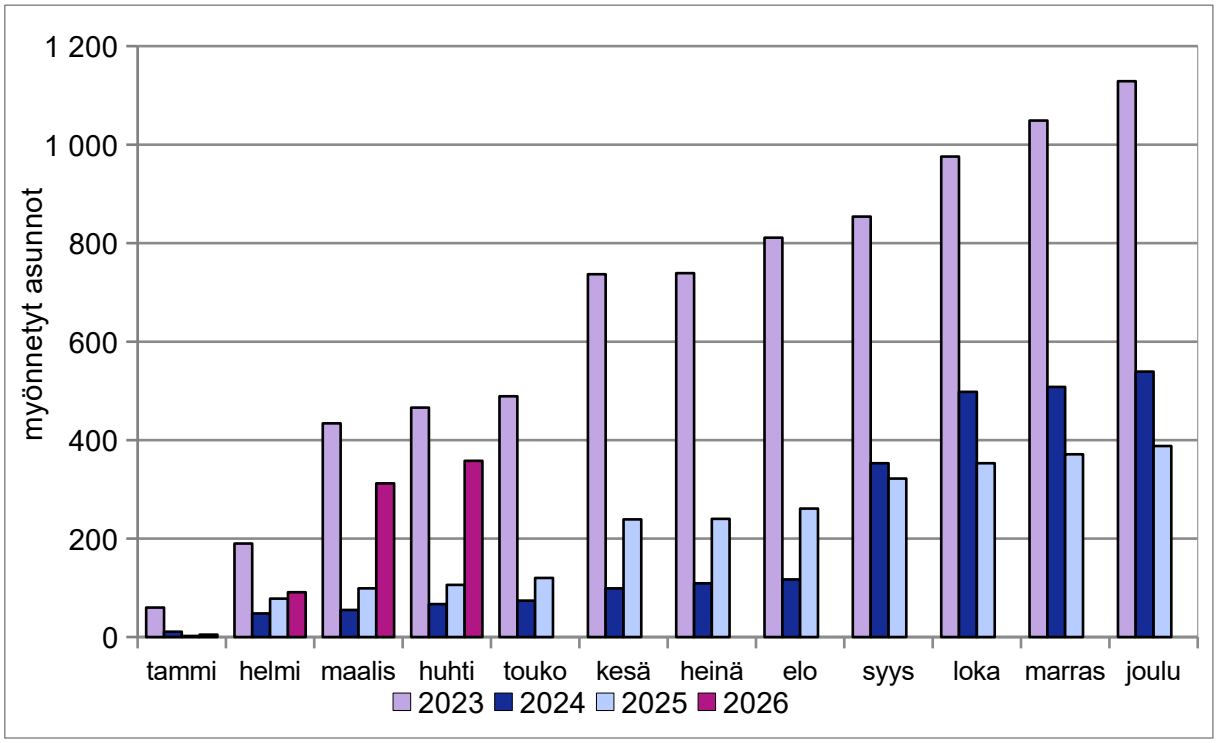

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja MATTI-tietojärjestelmä, päivitetty 6.5.2026

Vuoden 2026 ensimmäisen kolmanneksen aikana myönnettiin luvat vajaan 360 asunnon rakentamiseen. Vuonna 2025 oli myönnettyjä lupia samana aikavälinä vain vajaat 110. Vuosina 2016–2025 myönnettiin kuitenkin ensimmäisen kolmanneksen aikana keskimäärin vajaat 870 lupaa asuntojen rakentamiseen.

Tämän vuoden ensimmäisen kolmanneksen aikana myönnettyjen asuntorakennuslupien määrän kasvu, verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan, johtuu lähinnä yhden toimijan muutamasta eri rakennuslupahankkeesta kerrostalojen rakentamiseksi, jotka hyväksyttiin lähes samanaikaisesti.

Kuvio 9: Vantaalla myönnettyjen asuntorakentamislupien (asuntoja, ennakkotieto) kuukausikertymät vuosina 2023–2026

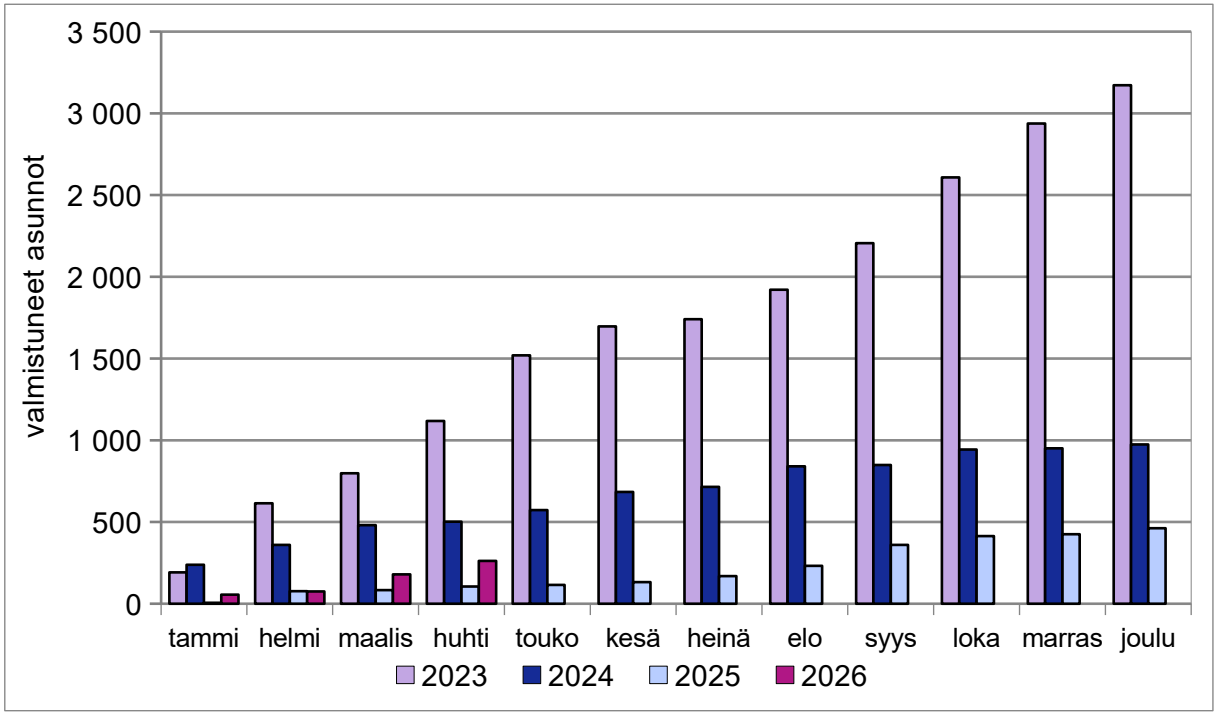

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja MATTI-tietojärjestelmä, päivitetty 6.5.2026

Vuoden 2026 ensimmäisen kolmanneksen aikana valmistui reilut 260 asuntoa. Valmistuneista asunnoista sijaitsivat reilut 200 kerrostaloissa ja loput reilut 60 pientaloissa. Viime vuonna ensimmäisen kolmanneksen valmistui vajaat 160 asuntoa vähemmän kuin tänä vuonna. Määrät ovat tuntuvasti alle tyypillisen tason, sillä vuosina 2016–2025 valmistui samana aikavälinä keskimäärin vajaat 760 asuntoa.

Kun tarkastellaan parhaillaan rakenteilla olevien asuntojen määriä ja niiden rakentamisen tuotantoprosessien vaiheita, niin voidaan arvioida, että koko vuonna 2026 tullee valmistumaan 500–700 asuntoa.

Kuvio 10: Vantaalla valmistuneiden asuntojen (ennakkotieto) kuukausikertymät vuosina 2023–2026

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja MATTI-tietojärjestelmä, päivitetty 6.5.2026

Talouden kehitys

Yleinen talouskehitys

Talouden ja toimintaympäristön kehittymisen ennakointi on ollut haastavaa koko 2020- luvun ajan. Merkittävä muutos aikaisempiin vuosikymmeniin on ollut geopolitiikan korostuminen aivan uudella tavalla. Koronakriisiä seurannut nopea elpyminen katkesi inflaation ja korkojen noustessa Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan. Toistaiseksi pienemmässä mittakaavassa toistui samankaltainen shokki alkuvuodesta 2026, kun Lähi-idässä puhkesi uusi sota, joka vaikutti energian ja muiden raaka-aineiden saatavuuteen. Tämä nostaa jälleen inflaatiota ja korkopaineita samalla kun talouskasvu on heikkoa.

Vuonna 2026 talouden näkymiä leimaa edelleen poikkeuksellisen suuri epävarmuus. Yhdysvaltojen kauppapolitiikan kiristyminen ja tullien laajentuminen ovat lisänneet epävakautta globaalissa kaupassa, ja kauppajännitteet erityisesti Yhdys-

valtojen ja Kiinan välillä ovat voimistuneet. Samanaikaisesti maailmantalouden kasvu hidastuu, ja IMF ennustaa sen olevan noin 3,1 prosenttia vuonna 2026, mikä jää pitkän aikavälin keskiarvon alle.

Suomen talouden näkymät ovat edelleen heikot, vaikka käänne parempaan on tapahtunut vuoden 2025 lopulla. Tuoreimmissa VM:n ennusteissa talous kasvaa vuonna 2026 noin 0,6 prosenttia, ja kasvu jää selvästi potentiaalista hitaammaksi. Kasvu on hidasta, koska kotimainen kysyntä on heikkoa, rakentaminen pysyy matalalla tasolla ja kansainvälinen kysyntä on epävarmaa.

Työmarkkinoiden tilanne on edelleen haastava. Suomen Pankki ennustaa työttömyysasteen olevan vuonna 2026 noin 10 prosenttia, ja sen lasku on hidasta talouskasvun vaimeuden vuoksi.

Inflaatio on hidastunut aiemmista huippuvuosista, mutta siihen kohdistuu edelleen nousupaineita erityisesti energian hintojen kautta. Suomen Pankki ennustaa inflaation olevan noin 1,9 prosenttia vuonna 2026. Euroalueella inflaatio on keväällä 2026 noussut uudelleen noin 3 prosenttiin energiahintojen nousun seurauksena. Tämä on yli EKP:n 2 prosentin inflaatiotavoitteen.

Euroopan keskuspankki on pitänyt ohjauskorot noin 2 prosentin tasolla ja korostanut epävarmuuden lisääntymistä: inflaatiopaineet ovat kasvaneet samalla kun talouskasvu on hidastunut. Korkopolitiikkaa ohjaa jatkossa vahvasti energiahintojen ja geopoliittisen tilanteen kehitys. Todennäköistä onkin, että EKP tulee nostamaan kuluvan vuoden aikana korkoja. Tämä on nostanut pitkiä Euribor-korkoja markkinoilla.

Kokonaisuutena toimintaympäristöä kuvaa edelleen samanaikainen hidas kasvu, kohonnut epävarmuus ja geopoliittisten riskien korostuminen. Näiden tekijöiden vuoksi talouskehitys on herkkä ulkoisille muutoksille, ja ennusteisiin liittyy tavallista enemmän epävarmuutta. Oleellista on muun muassa, miten meneillään olevat kriisit kehittyvät.

Vantaan kannalta taloussuhdanteen kääntyminen olisi hyvin tärkeää. Rakentamisen elpyminen piristäisi Vantaa taloutta ja parantaisi kaupungin erittäin heikkoa työllisyystilannetta. Myös muiden investointien kasvu ja kasvava kulutuskysyntä tukisivat Vantaan taloutta.

Kuntatalouden tilanne heikkeni edelleen vuonna 2025, mutta pysyi kuitenkin kohtalaisella tasolla. Vuoden 2025 tilinpäätösarviotietojen perusteella kuntien vuosikate

heikkeni 410 milj. eurolla vuoteen 2024 verrattuna, mutta tilikauden tulos oli vielä 0,8 mrd. euroa positiivinen. Tulosta paransi kuitenkin kertaluonteiset erät ja ilman Helsingin, Espoon ja Porin tulosta kuntien tulos olisi jäänyt reiluun 100 milj. euroon. Toiminnan ja investointien rahavirta oli -0,8 mrd. euroa alijäämäinen ja kuntatalouden lainakanta kasvoi 0,8 mrd. eurolla yli 20 mrd. euroon.

Kuluvana vuonna kuntien taloustilanteet vaihtelevat voimakkaasti ja kuntakentässä on nähtävissä sekä taloudellista että toiminnallista eriytymistä. Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää talouden tasapainottamistoimia, varsinkin kun kuntatalouden jatkonäkymiin liittyy paljon epävarmuutta. Valtiovarainministeriön painelaskelmien mukaan toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee kaikissa kuntakokoryhmissä vuonna 2027.

Kuntatalouden tulokehitys on kuluvana vuonna vaimeaa. Heikentynyt ansiokehitys ja työllisyystilanne heikentävät kunnallisverotuloarvioita. Vaikka kuntien kunnallisveroprosentti nousi vuonna 2026 keskimäärin 7,62 prosenttiin, se riittää vain osittain paikkaamaan verotulojen kehitystä.

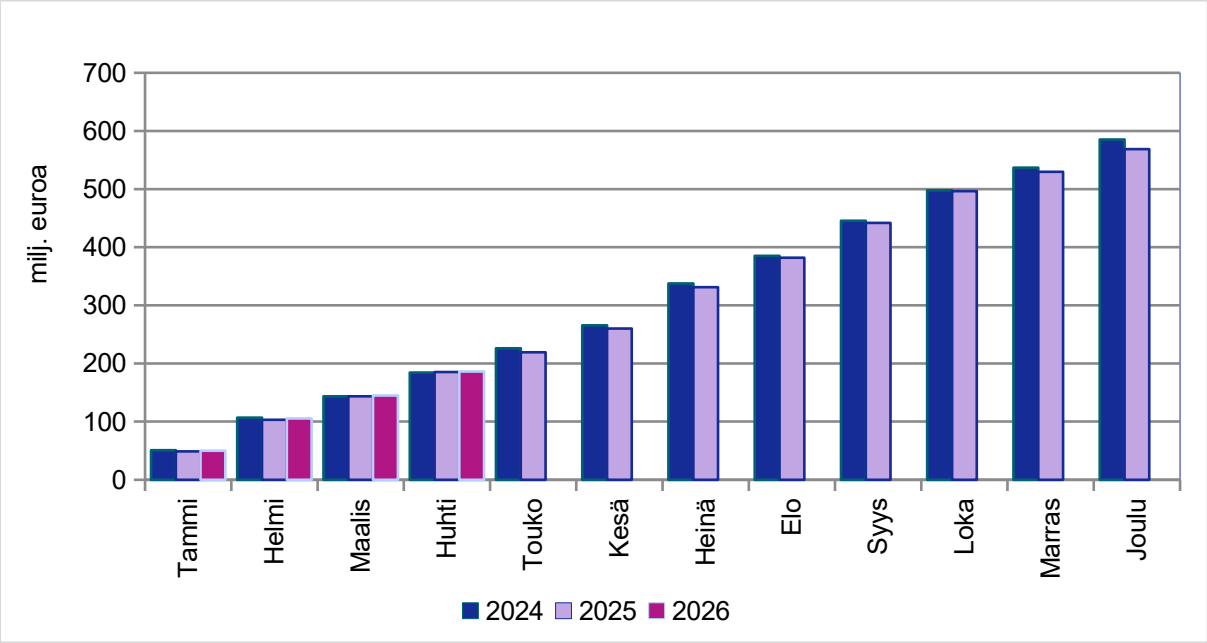
TE-palvelu-uudistus kasvatti kuntatalouden menoja vuonna 2025 ja työttömyyden voimakas kasvu on jatkanut menojen kasvua. Myös inflaatio sekä sovitut palkkaratkaisut kasvattavat henkilöstövaltaisen kuntasektorin menoja. Investointipaineet ovat suuret kasvavissa kunnissa, kuten Vantaalla. Vuosikate ei tule riittämään kuntien nettoinvestointeihin.

Kaupungin verorahoitus

Kaupunki on saanut tammi-huhtikuussa 2026 verotilityksiä yhteensä 186,2 milj. euroa (2025: 185,4 milj. euroa), josta kunnallisveroja 151,7 milj. euroa (2025: 149,3 milj. euroa), yhteisöveroja 31,0 milj. euroa (2025: 29,2 milj. euroa) ja kiinteistöveroja 3,5 milj. euroa (2025: 6,8 milj. euroa).

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-huhtikuussa 3,2 prosenttia edellisvuotta enemmän, Vantaalla 1,6 prosenttia enemmän. Kuluvana vuonna tilitettävät kunnallisverot nousevat koko maassa arviolta yhteensä noin 5,7 prosenttia.

Kuvio 11: Kunnallis-, kiinteistö ja yhteisöveron kumulatiiviset kuukausittaiset tilitykset 2024–2026

Kuntaryhmän ja Vantaan jako-osuudet kunnallisveroista vuosille 2024–2026

Verovuosi	Kuntaryhmä	Jako-osuus
Verovuosi 2026	0,2654	0,0392134
Verovuosi 2025	0,2598	0,0396329
Verovuosi 2024	0,2520	0,0396089

Kuntaliitto on päivittänyt kuntakohtaisen verokehikkonsa toukokuussa vuoden 2024 valmistuneen verotuksen, vuoden 2025 ennakonpidätyksen alaisten tulojen tulokehitystilaston (ennakkotieto), valtiovarainministeriön uusimpien verotuloennusteiden sekä arvioidun kuntakohtaisen väestön kehityksen perusteella. Kunnallisveroja ennustetaan kertyvän Vantaalla vuonna 2026 noin 22,9 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa on oletettu. Suurin syy löytyy edelleen heikosta työllisyystilanteesta, jonka vuoksi palkkatulojen kehitysarviota on laskettu. Vuoden 2025 verotus valmistuu lokakuussa, mahdollinen jako-osuuden tarkistus sekä marraskuun tilityksen suuruus varmistuvat lopullisen verotuksen valmistuttua. Joulukuussa tarkastetaan myös vuoden 2026 ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet. Kuntaliitto päivittää koko maan kunnallisveroennusteen ja kuntakohtaiset kehikot seuraavan kerran elokuussa sekä syys-lokakuussa, kun valtion budjetin linjaukset ovat tiedossa.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 31,0 milj. euroa tammi-huhtikuussa, nousua 6,1 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa kuntien vastaava yhteisöverojen nousu edellisvuoteen oli sama 6,1 prosenttia. Kuluvana vuonna tilitettävät yhteisöverot nousevat koko maassa arviolta yhteensä noin 3,0 prosenttia. Vantaan yhteisöverotulojen ennustetaan ylittävän talousarvon (68 milj. euroa) noin 3,1 milj. eurolla verovuoden 2025 lisäennakoiden takia. Kuntaliiton yhteisöveroennuste on vielä hyvin epävarma ja tarkentuu, kun valmistuvan yhteisöverotuksen 2025 tiedot valmistuvat.

Tammi-huhtikuussa on kaupungille kertynyt kiinteistöverotilityksiä 3,5 milj. euroa. Ennusteen mukaan kiinteistöverotilityksiä kertyisi Vantaalle 111,0 milj. euroa vuonna 2026, joka alittaisi talousarviossa arvioidun 6,0 milj. eurolla. Kiinteistöveroennustetta ovat laskeneet edellisiin verovuosiin liittyvät negatiiviset oikaisut sekä kiinteistöjen verotusarvojen lasku.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan alittavan talousarvion peräti noin 25,8 milj. eurolla. Veroennusteet tarkentuvat vielä loppuvuoden aikana.

Kaupunki saa peruspalvelujen valtionosuutta Kuntaliiton valtionosuuslaskelman mukaan 209,9 milj. euroa, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvausta 19,0 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 43,4 milj. euroa vuonna 2026. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 272,4 milj. euroa, eli ylittävän talousarvion 3,4 milj. eurolla.

Käyttötalous

Tammi-huhtikuussa kaupungin ja rahastojen toimintatuottoja on kertynyt 134,1 milj. euroa, toimintakuluja -370,8 milj. euroa ja toimintakatteeksi on muodostunut -236,7 milj. euroa. Tammi-huhtikuussa toimintatuotot ovat toteutuneet 35-prosenttisesti, toimintakulut 30-prosenttisesti ja toimintakate 28-prosenttisesti talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatuotot kasvavat 379,1 milj. euroon ja toimintakulut -1 202,2 milj. euroon vuoden loppuun mennessä. Toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan alittamaan talousarvion noin 1,1 milj. eurolla. Toimintatuottoihin ennustetaan pientä ylitystä kasvatuksen ja oppimisen toimialalla. Kaupunkiympäristön toimi-

alalla maanmyyntivoittojen arvioidaan jäävän talousarviosta rakentamisen matalasuhdanteen ja edelleen hiljaisen tonttikysynnän vuoksi. Toisaalta maankäyttösopimustulot tulevat ylittämään talousarviossa arvioidun.

Toimintakulut alittavat talousarvion ennusteen mukaan noin 14,9 milj. eurolla. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla ennustetaan ylitystä kotikuntakorvausten noususta, kelpoisuusasteen nousun vaikutuksista sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden subventoinnista. Varhaiskasvatuksen sijaiskustannukset tulevat ylittämään talousarvion, mutta kokonaishenkilöstömenojen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Työmarkkinatuen kuntaosuuden arvioidaan ylittävän talousarvion yleisen talouden suhdannetilanteen ja sen johdosta yhä heikentyneen työllisyystilanteen vuoksi. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 13,4 milj. euroa positiivisempana talousarvioon nähden.

Kuntaliiton toukokuisen ennusteen mukaisesti verotulojen ennustetaan alittavan talousarvion peräti 25,8 milj. eurolla. Kuntaliiton verotuloennusteen negatiivinen poikkeama syksyn 2024 arvioista lähtien on ollut poikkeuksellisen suuri erityisesti kunnallis- ja yhteisöveroissa. Käytännössä jokaisessa uudessa ennusteessa verotuloja on laskettu edelliseen verrattuna. Kunnallisverotilitysten kehitykseen vaikuttaa erityisesti kasvaneet työttömyysluvut ja yhteisöveroissa ennustettua tuloa laskee talouden suhdannetilanne. Uusimmassa ennusteessa yhteisöverotulon arvioidaan kehittyvän hieman positiivisemmin kuin aiemmin arvioitiin, mutta se ei riitä kompensoimaan muiden verotulolajien suurta laskua. Vantaa on hyvin suhdanneherkkä kaupunki ja erityisesti rakentamisalan ahdinko on vaikuttanut verotulokehitykseen. Kiinteistöverotulojen kertymä oli heikko jo vuonna 2025, ja ennustetta on edelleen laskettu syksyn 2025 ennusteesta noin 5,5 milj. eurolla. Kuntaliiton arvion mukaan kiinteistöveron kehitys on historiallisen heikkoa vuonna 2026 ja kiinteistöjen verotusarvon heikkenevät ensimmäistä kertaa vuodesta 2014 alkavan tilastohistorian aikana. Tähän vaikuttaa vähäinen uudisrakentaminen sekä jälleenhankinta-arvojen heikko kehitys. Valtionosuustuottojen arvioidaan toteutuvan 3,4 milj. euroa talousarviota positiivisempana.

Korkokulujen talousarvio vuodelle 2026 on 26,1 milj. euroa, mikä on 5,4 milj. euroa enemmän kuin tilinpäätöksen 2025 toteuma. Ennusteen mukaan korkokulut ylittävät talousarvion noin 2,0 milj. eurolla. Kaupungin lainamäärä on kasvanut nopeasti ja

tulee kasvamaan myös tulevaisuudessa. Kasvavan lainamäärän vuoksi kaupungin korkomenot tulevat tulevaisuudessa vääjäämättä kasvamaan.

Poistoja ja arvonalentumisia on tammi-huhtikuussa toteutunut 38,9 milj. euroa ja koko vuonna niitä ennustetaan kertyvän yhteensä noin 114,0 milj. euroa.

Vuoden 2026 ensimmäisessä osavuosikatsauksessa vuosikatteeksi ennustetaan 39,7 milj. euroa, joka alittaa talousarviossa oletetun noin 9,5 milj. eurolla. Tulosennuste päätyy noin 76,4 milj. euron alijäämään (talousarvio -67,9 milj. euroa).

Investoinnit

Tammi-huhtikuussa kaupungin ja rahastojen investointiosan tuloja on toteutunut 0,3 milj. euroa, investointiosan menoja -94,0 milj. euroa ja investointiosan netto on -93,8 milj. euroa.

Kaupungin ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan vuonna 2026 toteutuvan 393,0 milj. euron tasolla ja alittavan talousarvion investointimäärärahat noin 0,7 milj. eurolla. Investointituloja ennustetaan kertyvän 43,5 milj. euroa ja investointiosan netoksi ennustetaan -349,5 milj. euroa (talousarvio -350,2 milj. euroa). Investointiosan tuloista valtaosa kertyy valtion rahoitusosuudesta Vantaan ratikan rakentamiseen.

Investointimenojen ennustetaan tällä hetkellä hieman alittuvan rakentamisinvestoinneissa (0,8 milj. euroa). Rakentamisen muutokset ennusteeseen johtuvat hankealoitusten siirtymisistä sekä odotuksista poikkeavista urakkahinnoista. Irtaimen omaisuuden osalta on talousarvion ylityspaineita, mutta vain noin 0,1 milj. eurolla. Muiden investointiryhmien ml. Vantaan ratikan ennustetaan pysyvän talousarviossa.

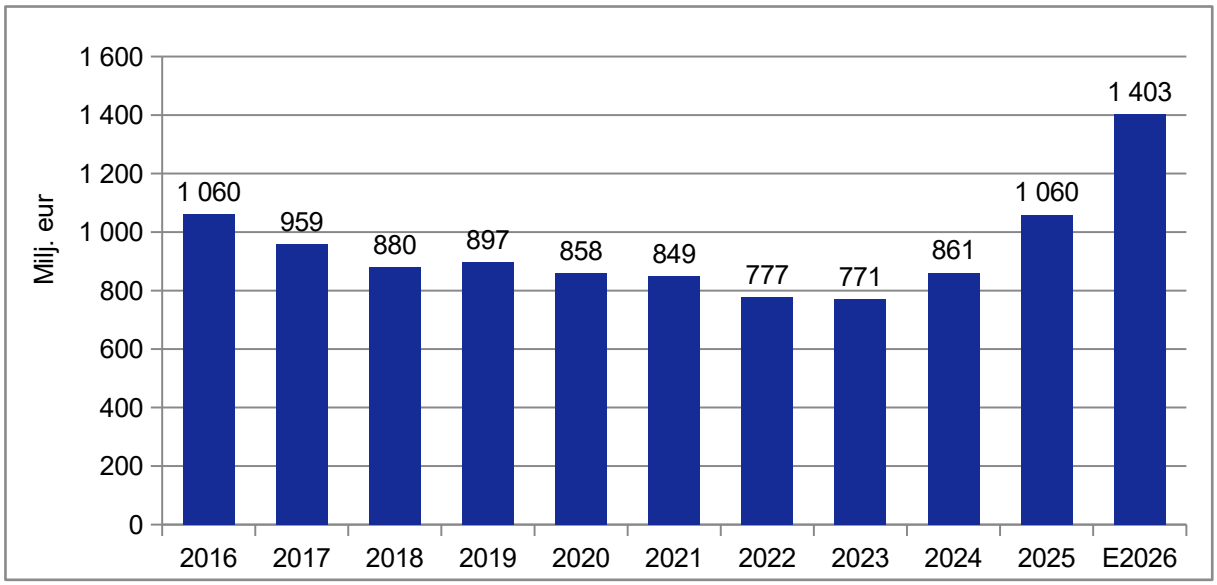
Rahoitus

Vuoden 2026 nettolainanoton arvioidaan olevan runsaat 343 milj. euroa, minkä lisäksi kaupunki jälleen rahoittaa vuoden 2026 lainojen lyhennykset, yhteensä noin 36,8 milj. euroa. Näin ollen kuluvan vuoden bruttolainanotto on todennäköisesti 380 milj. euroa riippuen loppuvuoden talouden kehityksestä ja kaupungin likviditeettitilanteesta. Kaupungin lainakanta ylitti uudelleen miljardin euron rajan vuoden 2025 lopussa. Lainakannan kasvu jatkuu voimakkaana myös tulevina vuosina, kun kaupungin muiden investointien lisäksi myös Vantaan ratikka -hanke etenee. Kaupunki

nosti heti alkuvuonna 100 milj. euron suuruisen ns. vihreän lainan ja tarkoitus on varmistaa toinen 100 milj. suuruinen pitkäaikainen laina ennen kesälomakautta.

Likviditeettitilanne on toistaiseksi jatkunut hieman ennustettua parempana, mutta ero ennusteeseen todennäköisesti tasaantuu vuoden loppuun mennessä. Likviditeettitilanne huomioidaan kaupungin ja sen yhtiöiden pitkäaikaisten lainojen nostojen ajoituksessa. Kassanhallinnan strategisena tavoitteena on riittävän likviditeetin turvaaminen konsernitasolla kaikissa tilanteissa.

Kuvio 12: Kaupungin pitkäaikainen lainakanta

Rahoitusmarkkinat

Maailmantalous koki uuden shokin suhteellisen rauhallisesti käynnistyneen uuden vuoden jälkeen, kun USA ja Israel käynnistivät hyökkäyksen Iraniin, joka vastatoimena on saanut käytännössä suljettua Hormuzin salmen. Sulku on aiheuttanut jo merkittäviä häiriöitä mm. globaaliin energiahuoltoon (öljy ja kaasu) sekä ruuantuotantoon (mm. lannoitteet). Öljyn markkinahinta reagoi sulkuun välittömästi ja korkomarkkinat seurasivat perässä, kun sulku on nostanut inflaatioennusteita öljyn hinnan noustessa yli 100 dollarin. Rahoitusmarkkinat ovat pääosin sopeutuneet Trumpin presidenttikauteen, ja ovat pysyneet jopa yllättävän stabiileina huolimatta jatkuvista shokeista. Varainhankintaa tekevä Kuntarahoitus on saanut hankittua rahoitusta markkinoilta kohtuullisin ehdoin.

Öljyn hintashokin myötä muuttunut inflaatioympäristö on heijastunut keskuspankkien koronnosto-odotuksiin, joiden rahoitusmarkkinat ennustavat nyt tapahtuvan pääosin jo kuluvana vuonna kesäkuusta alkaen. Keskuspankit joutuvat valitsemaan inflaatio-odotusten taittumisen mutta heikentyneen talouskasvun ja työllisyyden (koronnostot) sekä kasvun ja työllisyyden varjelemisen mutta hintojen nousukierteen välillä (maltti koronnostoissa). Kaupungin kannalta aikaistuneet koronnostot osuvat erittäin huonoon aikaan, kun kaupunki (ja sen konserniyhteisöt) joutuvat nostamaan huomattavan määrän uutta pitkäaikaista lainaa vallitsevaan korkotasoon, johon on nyt hinnoiteltu EKP:lta useampi koronnosto kuluvalle vuodelle.

Kaupungin ja sen yhtiöiden pitkäaikainen varainhankinta on sujunut alkuvuonna ongelmitta. Koska kaupunki sai merkittävän ns. vihreän rahoituksen alennuksen Kuntarahoituksesta nostamalleen lainalle, lainan marginaali oli erittäin kohtuullinen. Myös kaupungin VTK Kiinteistöt Oy:lle (in-house yhtiö) järjestelemä vihreän rahoituksen laina saatiin erinomaisella marginaalilla. Kaupungin korkokulut tulevat väjäämättä ilman EKP:n koronnostojakin nousemaan jatkossa merkittävästi uuden lainanoton ja lainakannan kasvun myötä. Kaupungin lainakannan arvioidaan kasvavan lähes miljardilla eurolla vuosikymmenen loppuun mennessä.

Sitovat tavoitteet

Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet ovat kuntalain 110 §:n tarkoittamia valtuuston asettamia toiminnallisia tavoitteita. Vuonna 2026 niitä on 23 kappaletta. Sitovista tavoitteista raportoidaan 30.4.2026 tilanteen mukaisesti. Tavoitteista 4 toteutunee täysin, 11 osittain ja 1 ei lainkaan. 7 tavoitteen osalta arviointia ei voitu vielä tehdä. Raportointi sisältää tiiviin sanallisen selostuksen sitovan tavoitteen toteutumiseksi tehdyistä toimenpiteistä ja tilannearvion tavoitteiden toteutumisesta. Sitovien tavoitteiden raportointi on liitteenä.

Vantaan kaupungin suurimpien tytäryhtiöiden sitovat tavoitteet

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei

kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Kaupunginvaltuusto on asettanut tytäryhtiöille talouteen, toimintaan, henkilöstöön ja vastuullisuuteen liittyviä tavoitteita, joiden toteutumisesta raportoidaan konsernijaostolle tilanteesta 30.4, 31.8. ja 31.12.2026. Lisäksi suurimpien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan kaupungin osavuosikatsauksen yhteydessä.

Keskeiset tunnusluvut

Keskeiset tunnusluvut	TA 2026	TOT 1–4 2026	Ennuste 2026	Ennuste – TA 2026
Toimintakate (milj. eur)	-836,9	-236,7	-823,2	13,8
Toimintakatteen kasvu %	6,7 %	-	4,9 %	-1,6 %
Vuosikate (milj. eur)	49,2	43,5	39,7	-9,5
Vuosikatteen muutos % edelliseen vuoteen	40,6 %	-	13,5 %	-19 %
Vuosikate/poistot, %	42 %	112 %	35 %	-8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-116,0	-38,9	-114,0	2,0
Tilikauden tulos (milj. eur)	-66,8	4,5	-74,3	-7,5
Investointiosa netto (milj. eur)	-353,7	-93,8	-353,0	0,7
Investointiosa netto tulorahoitus %	14 %	46 %	11 %	-2 %
Pitkäaikainen lainakanta (milj. eur)	1 403	0	1 403	0

Ensimmäisen osavuosikatsauksen talousarvio ei sisällä talousarviomuutoksia. Ennustetta 2026 on verrattu talousarvioon.

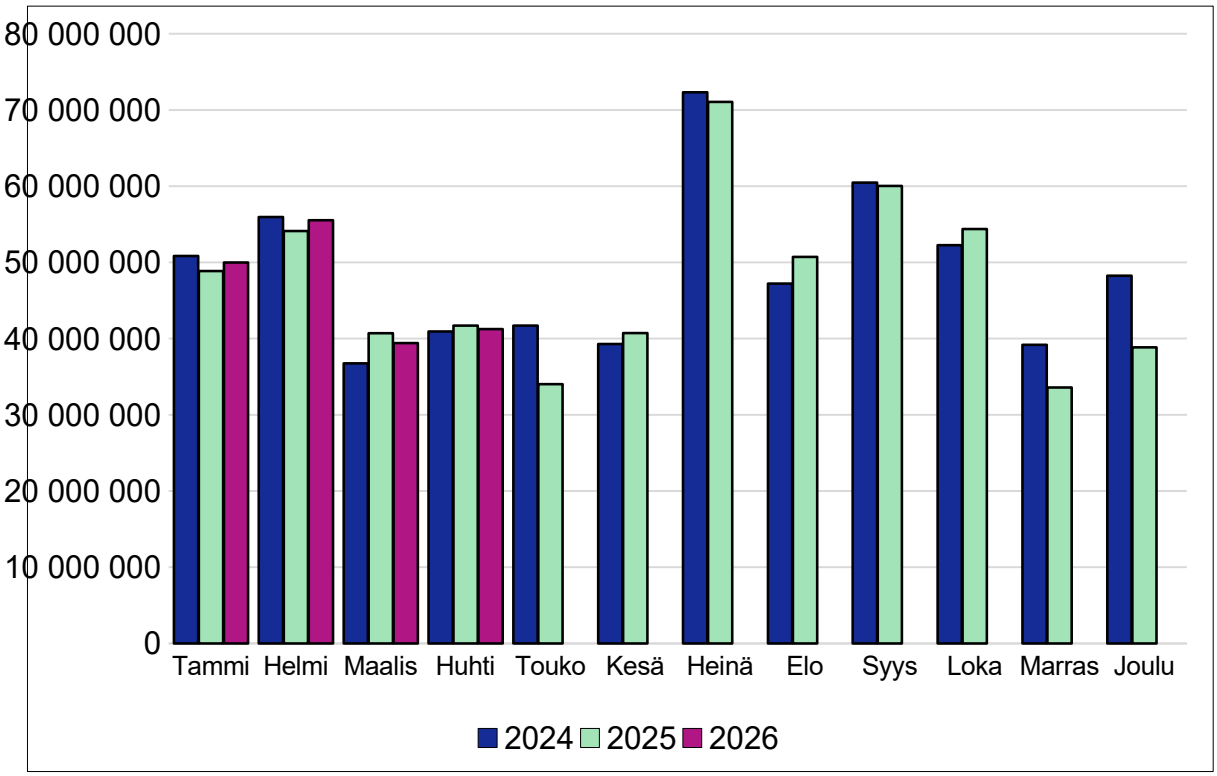
- Toimintakatteen ennustetaan alittavan alkuperäisen talousarvion 13,8 milj. eurolla. Toimintatuottojen ennustetaan alittavan alkuperäisen talousarvion 1,1 milj. eurolla ja toimintamenojen 14,9 milj. eurolla.
- Vuosikate heikkenee ennusteen mukaan 9,5 milj. euroa. Vaikka ennusteen mukaan toimintakate paranee, niin verotuloennusteen oleellinen lasku heikentää vuosikatetta.
- Tilikauden tuloksen ennustetaan heikkenevän talousarviosta 7,5 milj. euroa.

- Investointien tulorahoitusprosentti on laskettu vuosikate/ nettoinvestoinnit, joka kuvaa minkä verran investointeja rahoitetaan vuosittain verorahoituksella. Ennusteen 2026 mukaan tulorahoitus ei ole riittävä, vaan investoinnit rahoitetaan lähes kokonaan lainarahoituksella.

Verotulot

1 000 €	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT -%
Verotulot yhteensä	**585 163**	**568 699**	**611 000**	**186 170**	**30,5 %**
Kunnallisvero	398 766	387 711	426 000	151 661	35,6 %
Kiinteistövero	111 625	113 961	117 000	3 499	3,0 %
Yhteisövero	74 772	67 027	68 000	31 009	45,6 %

Kuvio 13: Verotulojen kehitys kuukausittain 2024–2026

Tuloslaskelma (Kaupunki ja rahastot)

1 000 €	TA 2026	TOT 1–4 2026	Ennuste 2026
Toimintatulot	380 201	134 121	379 069
Toimintamenot	-1 217 146	-370 831	-1 202 246
Toimintakate	**-836 944**	**-236 710**	**-823 177**
Verotulot	611 000	186 170	585 200
Valtionosuudet	269 000	90 563	272 389
Korkotulot	16 700	1 292	16 700
Muut rahoitustulot	15 900	564	17 100
Korkomenot	-26 060	1 597	-28 100
Muut rahoitusmenot	-405	-21	-405
Vuosikate	**49 191**	**43 455**	**39 707**
Poistot ja arvonalentumiset	-116 003	-38 914	-114 003
Satunnaiset erät	0	0	0
Tilikauden tulos	**-66 812**	**4 542**	**-74 296**
Varausten ja rahastojen muutos	-1 078	0	-2 061
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-67 890**	**4 542**	**-76 357**

Rahoituslaskelma (Kaupunki ja rahastot)

1 000 €	TA 2026	TOT 1–4 2026	Ennuste 2026
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	49 191	43 455	39 707
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-30 744	-5 417	-30 744
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-393 728	-94 023	-393 012
Rahoitusosuudet investointimenoihin	40 000	148	40 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutukset	34 244	5 539	34 244
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-301 037**	**-50 299**	**-309 805**
Antolainauksen muutokset	-9 200	20	-9 200
Antolainasaamisten lisäykset	-12 000	0	-12 000
Antolainasaamisten vähennykset	2 800	20	2 800
Lainakannan muutokset	343 200	96 972	343 200
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	380 000	100 000	380 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-36 800	-3 028	-36 800
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-25 000	-29 912	-25 000
Rahoituksen rahavirta	**309 000**	**67 079**	**309 000**
Vaikutus maksuvalmiuteen	**7 963**	**16 780**	**-805**
Nettolainanotto	**343 200**	**96 972**	**343 200**

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukoissa on rasteroitu.

10 Yleishallinto

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2025	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%	Ennuste 2026
TOIMINTATULOT	273	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-16 347	-17 656	-4 306	24	-17 312
TOIMINTAKATE	-16 075	-17 656	-4 306	24	-17 312

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%
Yleishallinto yhteensä			
Toimintatulot	**0**	**0**	**0**
Toimintamenot	**-17 656**	**-4 306**	**24**
Toimintakate	**-17 656**	**-4 306**	**24**
Keskusvaalilautakunta			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-90	-22	24
Toimintakate	-90	-22	24
Kaupunginvaltuusto			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-1 777	-375	21
Toimintakate	-1 777	-375	21
Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-677	-177	26
Toimintakate	-677	-177	26
Kaupunginhallitus			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-9 823	-2 512	26
Toimintakate	-9 823	-2 512	26
Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-5 289	-1 221	23
Toimintakate	-5 289	-1 221	23

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Yleishallinnon menojen toteumaprosentti tammi-huhtikuussa 2026 oli 24.

Vuosi 2026 on keskusvaalilautakunnalle vaaliton vuosi, ja toiminnassa on painottunut valmistautuminen vuoden 2027 eduskuntavaaleihin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Vantaan kaupunkistrategian 2026–2029 tammikuussa. Valtuuston kokousten lisäksi on järjestetty yksi kaksipäiväinen valtuustoseminaari maaliskuussa.

Kaupunginhallitus perusti vuoden alussa Vantaan ratikkakaupungin seurantaryhmän mm. seuraamaan ratikan rakentamista.

Talousarvion toteutuminen 2026

Menojen toteumaprosentti tammi-huhtikuussa oli 24. (Keskusvaalilautakunta 24 %, Kaupunginvaltuusto 21 %, Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus 26 %, Kaupunginhallitus 26 % ja Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset 23 %).

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Vuosi 2026 on **keskusvaalilautakunnalle** vaaliton vuosi, ja toiminnassa on painottunut strateginen valmistautuminen vuoden 2027 eduskuntavaaleihin. Kauden aikana on käynnistetty eduskuntavaalien suunnittelu sekä keskeisten linjausten ja toimintamallien valmistelu, joilla varmistetaan vaalien sujuva, yhdenmukainen ja luotettava toteuttaminen. Keskusvaalilautakunta on edistänyt vaalitoiminnan kehittämistä pitkäjänteisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Talouden näkökulmasta toiminta on ollut suunnitellun mukaista, eikä raportointijaksolla ole ilmennyt merkittäviä poikkeamia kustannuksissa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Vantaan kaupunkistrategian 2026–2029 tammikuussa 2026. Kaupunginvaltuuston kokousten lisäksi on järjestetty yksi kaksipäiväinen seminaari maaliskuussa ja valmisteltu toista yksipäiväistä seminaaria toukokuulle. Jo valtuustokauden alussa pidettäväksi suunnitellut toimialakohtaiset infot ovat lähteneet käyntiin vuoden 2026 puolella. Muutoin valtuuston toiminta on ollut tavanomaista.

Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus on toiminut vahvistetun toimintasuunnitelman ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Tilintarkastus on toteutunut suunnitellusti. Toimintaa kehitetään resurssien puitteissa.

Kaupunginhallitus perusti vuoden alussa Vantaan ratikkakaupungin seurantaryhmän seuraamaan ratikan rakentamista ja sen oheisasioita. Seurantaryhmä kokoontuu noin 4 kertaa vuodessa. Kaupunginhallitukselle järjestetään yksipäiväinen seminaari toukokuussa. Kaupunginhallituksen toiminta on ollut tavanomaista.

Historiatoimikunnan julkaiseman Kaupungiksi kaavoitettu -teoksen ruotsinkielinen versio on valmisteilla ja julkaistaan syksyllä. Håkansbölen kartanoa koskeva historiantutkimus on tulossa päätökseensä, ja tutkimuksen antia julkaistaan artikkelimuotoisena sekä Helsingin pitäjän vuosikirjassa että vertaisarvioiduissa tutkimusjulkaisuissa. Historiatoimikunnan vuonna 2019 julkaisemasta Håkansbölen kartanossa - På Håkansböle gård -teoksesta otetaan toinen painos, joka ilmestyy kesäkuussa 2026.

11 Konsernijohto ja elinvoima

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2025	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%	Ennuste 2026
TOIMINTATULOT	18 144	16 980	4 169	25	16 682
TOIMINTAMENOT	-162 334	-169 728	-53 082	31	-179 063
TOIMINTAKATE	-144 190	-152 748	-48 912	32	-162 380

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%
Konsernijohto ja elinvoima yhteensä			
Toimintatulot	**16 980**	**4 169**	**25**
Toimintamenot	**-169 728**	**-53 082**	**31**
Toimintakate	**-152 748**	**-48 912**	**32**
Yleisjohto			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-4 344	-658	15
Toimintakate	-4 344	-658	15
Sisäinen tarkastus			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-442	-134	30
Toimintakate	-442	-134	30
Talous ja strategia			
Toimintatulot	381	131	34
Toimintamenot	-6 929	-1 919	28
Toimintakate	-6 549	-1 788	27
Henkilöstöpalvelut			
Toimintatulot	3 017	0	0
Toimintamenot	-15 648	-3 597	23
Toimintakate	-12 631	-3 597	28
Konsernipalvelut			
Toimintatulot	2 103	642	31
Toimintamenot	-40 711	-12 901	32
Toimintakate	-38 608	-12 259	32
Elinvoimapalvelut			
Toimintatulot	986	38	4
Toimintamenot	-6 529	-1 626	25
Toimintakate	-5 543	-1 588	29

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

1 000 €	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%
Työllisyys ja kotoutumispalvelut yhteensä			
Toimintatulot	10 493	3 353	32
Toimintamenot	-87 382	-30 161	35
Toimintakate	-76 889	-26 807	35
Työllisyys ja kotoutumispalveluiden palvelutuotanto			
Toimintatulot	10 493	3 353	32
Toimintamenot	-49 216	-12 268	25
Toimintakate	-38 723	-8 915	23
Työmarkkinatuen kuntaosuus			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-38 166	-17 893	47
Toimintakate	-38 166	-17 893	47
Viestintä			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-2 858	-754	26
Toimintakate	-2 858	-754	26
Kuntademokratia			
Toimintatulot	0	6	0
Toimintamenot	-4 885	-1 332	27
Toimintakate	-4 885	-1 327	27

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Konsernijohdon ja elinvoiman toimialan toimintatuottojen toteuma on huhtikuun lopussa 25 prosenttia ja toimintakulujen 31 prosenttia. Toimialan menojen ennakoidaan ylittävän talousarvion noin 9,3 milj. eurolla. Kaupungin taloutta rasittaa erityisesti verotulojen jyrkkä lasku sekä työttömyyden aiheuttamat suuret kustannukset.

Työttömyysturvan kuntaosuuden ennustetaan ylittävän talousarvion noin 11,0 milj. eurolla. Työttömyys on kasvanut Vantaalla ennätyksellisen suurelle tasolle.

Toiminnan kehittämisessä painottuvat kaupungin talouden tasapainottaminen, uuden kaupunkistrategian 2026–2029 toimeenpano sekä useat uudistukset palveluissa, johtamisessa ja järjestelmissä.

Talousarvion toteutuminen 2026

Konsernijohdon ja elinvoiman toimialan toimintatuottojen kumulatiivinen toteuma talousarvioon nähden on huhtikuun lopussa 25 prosenttia ja toimintakulujen 31

prosenttia. Toimialan tulojen ennakoidaan alittavan talousarvion noin 0,3 milj. eurolla ja menojen ylittävän talousarvion noin 9,3 milj. eurolla.

Työllisyys ja kotoutumispalveluiden toimintakulujen ennustetaan ylittävän talousarvion noin 11,0 milj. eurolla työttömyysturvan kuntaosuuden vuoksi. Työttömyysturvan kuntaosuuden suuruuteen vaikuttaa talouden taantuman aiheuttama yhä jatkunut voimakas työttömyys, jossa pitkäaikaistyöttömyys ja kohtaanto-ongelma ovat keskeisiä haasteita.

Henkilöstöpalveluiden toimintatuottojen ennakoidaan alittavan talousarvion noin 0,4 milj. eurolla ja menojen alittuvan noin 0,5 milj. eurolla. Tuottojen ja kulujen alitus johtuu työterveyshuollon kustannuksista.

Muiden palvelualueiden toimintatuottojen ja –kulujen arvioidaan pysyvän talousarvion mukaisina.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Talouden ja strategian palvelualue

Segregaation ehkäisyn ohjelma muutti nimeään alkuvuodesta myönteisen aluekehityksen ohjelmaksi tammikuussa 2026 hyväksytyn kaupunkistrategian 2026–2029 mukaisesti. Segregaatiotiimin alkuvuosi on mennyt pitkälle ohjelman järjestäytymisessä ja tavoitteiden asetannassa, joka on edennyt aikataulun mukaisesti. Samaan aikaan useampia toimenpiteitä ja rahoituskanavia sekä verkostoja on rakennettu pidemmälle. Valtioneuvosto järjestäytyi myös vuoden alusta segregaation ehkäisyn toimintaohjelman valmistelutyöryhmän perustamisella. Vantaalla on paikka työryhmässä ja sen lisäksi kaupungin myönteisen aluekehityksen ohjelman ohjelmajohtaja toimii pks-edustajana työryhmän sihteeristössä.

Talousohjaus valmistelee talousarvion 2027 kehystä taloudellisesti erittäin haastavissa olosuhteissa. Vuosi 2025 oli taloudellisesti heikko kaupungin alijäämän ollessa -79,7 milj. euroa. Vuoden 2026 talousarvioennuste on lähes yhtä negatiivinen ja tulevien vuosien aikana kaupungin talous on saatava tasapainoon. Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää merkittäviä toimenpiteitä ja siksi talousarvion valmistelun yhteydessä on jatkettu vuonna 2025 aloitettua kaupungin menojen ja tulojen rakennetarkastelua. Lisäksi on valmisteltu talousohjelmaa, joka on yksi kaupungin strategisista muutosohjelmista. Kaupungin taloutta rasittaa erityisesti verotulo-

jen jyrkkä lasku sekä työttömyyden aiheuttamat suuret kustannukset. TE2025 uudistus osui huonoon aikaan, koska valtion tuet on laskettu vuoden 2023 työttömyyslukujen perusteella ja tuosta alkaen työttömyysluvut ovat heikentyneet lähes kuukausittain. Kaupungin ja koko Suomen suurin investointi Vantaan ratikka lähti liikenteeseen vuoden 2025 lopussa ja se tulee lisäämään investointikustannuksia vuosien 2026–2029 ajan.

Rahoituksen merkittävin haaste kuluvalle vuodelle on varmistaa mahdollisimman edullinen pitkäaikainen rahoitus kaupunkikonsernille. Tavoitteena on lisäksi varmistaa Euroopan Investointipankilta rahoitus ratikkahankkeelle, jonka due diligence-prosessi on käynnistetty pankin kanssa. Emokaupungin bruttolainanotto vuonna 2026 on 380 milj. euroa, minkä lisäksi konserniyhteisöillä on myös merkittäviä rahoitustarpeita.

Talouspalveluissa on edistetty uusien talousjärjestelmien hankintaa käymällä markkinavuoropuheluja toimittajien kanssa sekä kilpailutusmateriaalin valmistelulla. Lisäksi on valmisteltu uuden perintäpalveluntuottajan käyttöönottoa, joka viivästyi alkuperäisestä aikataulusta, mutta tavoitteena on saada palvelu käyttöön kuluvan vuoden ensimmäisen puoliskon aikana. Tytäryhtiöille tarjottavan talousraportoinnin kehitystyö on myös parhaillaan käynnissä, ja sen avulla pyritään parantamaan raportoinnin laatua ja ajantasaisuutta.

Kaupunkistrategia “Tulevaisuus asuu Vantaalla” on hyväksytty kaupunginvaltuustossa vuosille 2026–2029. Kaupunkistrategiaa toteuttavat strategiset ohjelmat ovat osavuosikatsauksen hetkellä valmistelussa ja etenemässä päätöksentekoon kesäkuun aikana. Strategisille ohjelmille on nimetty poikkihallinnolliset ohjausryhmät sekä ohjelmajohtajat.

Henkilöstöpalveluiden palvelualue

Henkilöstöpalvelujen hr-kumppanuusmallin ja partnerityön kehittäminen jatkui. Malli vahvistaa, hr:n sisäistä yhteistyötä, hr:n palvelua toimialoille ja tukee toimialojen johtoa henkilöstöjohtamisessa. Alkuvuodesta otettiin lisäksi käyttöön hr:n ajankohtaista esihenkilölle infot, joissa esihenkilöt saavat helpolla tavalla tietoa ajankohtaisista hr-asioista.

Työterveyshuollon osalta uusi sopimus astui voimaan vuoden 2026 alussa ja Vantaan työterveyshuoltoa tuottaa yksi palveluntuottaja. Esihenkilöiden ja johdon käytössä on Sirius työkykyjohtamisen järjestelmä, jonka käytössä toimialoja opastetaan.

Vantaan kaupungilla on erilaisia yhteistyökumppaneita työyhteisöjen toiminnan, esihenkilötyön ja johtamisen kehittämiseen. Uudet valtuustokauden sopimukset astuivat voimaan maaliskuussa 2026 ja uusia sopimuskumppaneita perehdytetään ja ohjataan Vantaan malliin. Vuonna 2025 käynnistettiin henkilöarviointikumppanin kilpailutus edellisen sopimusajan päättyessä. Huhtikuussa 2026 uudeksi sopimuskumppaniksi saatiin Psycon Oy ja varalle MPS Consulting Oy.

HR:n pitkän aikavälin tavoite on, että digi-HR ratkaisut edistävät työn tuottavuutta ja sujuvaa arkea. Tätä tavoitetta on konkretisoitu HR-digivisiossa, joka ohjaa pidempiaikaista kehitystyötä. Ensimmäisessä vaiheessa Vantaan tulee turvata palkanmaksun toimivuus mahdollisesti muuttuvan hankintalainsäädännön sekä nykyisen järjestelmätoimittajan yrityskauppojen jälkeen. HR on käynnistänyt yhteistyössä tietohallinnon ja hankinnan kanssa projektin, jossa valmistaudutaan HR- ja palkkajärjestelmän kilpailutukseen. Kilpailutusta valmistellaan siten, että se tukee HR-digivision edistämistä pidemmällä aikavälillä. Uuden HR- ja palkkajärjestelmän käyttöönottoa tavoitellaan keväälle 2028. Lisäksi HR ja tietohallinto ovat päivittäneet järjestelmäkehittämisen tulevaisuuden tiekarttaa, koska HR- ja palkkajärjestelmän lisäksi lähes kaikki HR-palveluissa käytössä olevat järjestelmät kilpailutetaan lyhyen aikavälin aikana. Uusien järjestelmien kilpailutusvalmistelu sekä käyttöönottojen suunnittelu ja toteutus haastaa HR-palveluja lähivuosina merkittävästi, koska samanaikaisesti tulee huolehtia myös jatkuvan HR-palvelutuotannon tuottamisesta.

Henkilöstökoulutusten ja osaamisen kehittämisen tukena hyödynnetään Osuma koulutustenhallintajärjestelmää ja Oppiva verkko oppimisalustaa; kevään aikana koulutusten hallintaa uudistetaan siirtymällä Osumasta uuteen osaamisen hallintajärjestelmään Oskuun, jonka käyttöönotto on käynnissä.

Työturvallisuusjärjestelmän kilpailutus etenee suunnitellusti ja on valmisteluvaiheessa. Hankinta-asiakirjoja viimeistellään ja teknistä vuoropuhelua valmistellaan. Tietopyyntö, vastaukset ja markkinavuoropuhelut on jo toteutettu. Tarjouskilpailu on tarkoitus julkaista elokuussa 2026 ja päätös tehdä syksyllä 2026. Tavoitteena on, että uuden työturvallisuusjärjestelmän käyttöönotto on vuonna 2027.

Työkykyjohtamisen kehittäminen palvelualueilla jatkuu. Kevan kanssa yhteistyössä rakennettu työkykyjohtamisen vuosikellon tavoitteena on koota hajallaan oleva työhyvinvointitieto yhteen ja rytmittää sen käsittely vahvistaen tiedolla johtamista ja ennakoivaa työkyvyn johtamista, varmistaa yhdenmukaiset käytännöt ja johtamisen linjakkuus kaikissa yksiköissä. Vuosikello kytketään osaksi olemassa olevia johtamisen rakenteita, jolloin työhyvinvoinnin johtaminen siirtyy satunnaisesta tarkastelusta systemaattiseksi ja jatkuvaksi osaksi arjen johtamista. Mallia kehitetään vielä HR-raportoinnin kehittyessä. Työkykyjohtamisen vuosikellomalli on jo otettu käyttöön varhaiskasvatuksessa ja sitä rakennetaan myös kasvatuksen ja oppimisen toimialan muille palvelualueille, sekä työllisyys- ja kotoutumispalveluihin, konsernipalveluihin ja kaupunkiympäristön toimialalle.

Vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä Vantaan kaupunki osallistui yhdeksään rekrytointimessuun ja opiskelijatapahtumaan. Suurimmat tapahtumat olivat Educa ja Contact Forum. Educa messujen suunnitteluun ja toteutukseen osallistuivat kasvatuksen ja oppimisen toimialan eri palvelualueiden edustajista muodostettu työryhmä, ja suunnittelutukea antoi yksi kilpailutetuista rekrytointimarkkinointikumppaneistamme. Edellisen vuoden tapaan, osallistuimme myös Tampereella järjestettyyn yrityspäivä tapahtumaan. Alkuvuodesta tuettiin myös aine- ja opiskelijajärjestöjen tapahtumia ja lisättiin tätä kautta Vantaan kaupungin tunnettavuutta työnantajana opiskelijoiden keskuudessa. Työantajamielikuva mainontaa toteutettiin alkuvuodesta eri kanavissa kampanjoilla ja jatkuvalla mainonnalla, ulkomainonnalla sekä uutena avauksena kokeiltiin audiomainontaa, johon kytkeytyi myös vaikuttavuustutkimus.

Esihenkilöille järjestettiin useita palvelualuekohtaisia koulutuksia rekrytointiin liittyen.

Vantaan kaupungilla otettiin vuonna 2025 käyttöön päivitetty etä- ja lähityötä koskeva ohjeistus. Ohjeistusta täsmennettiin viime vuoden kesäkuussa tuoden ohjeistukseen enemmän joustavuutta keväällä 2025 toteutetun henkilöstökyselyn tulosten pohjalta. Etätyökysely toteutettiin uudelleen henkilöstölle loppuvuodesta 2025. Vastaajien kokonaismäärä oli 1 112 henkilöä. Korkea vastausaste osoittaa, että aihe koetaan henkilöstön keskuudessa yhä merkitykselliseksi.

Etätyökyselyn tuloksissa oli positiivisia kehityssuuntia aiemman etätyökyselyn tuloksiin verratessa. Henkilöstö kokee edelleen lähiesihenkilötuen etätyössä erinomaiseksi. Lisäksi arvioitaessa erilaisia työhön ja työskentelyyn liittyvien osa-alueiden kehittymistä, olivat tulokset parantuneet kevään 2025 kyselystä. Suurin keskiarvon nousu on tapahtunut työn sujuvuuden kokemuksessa. Kyselyn vastauksissa nousi esiin myös kehityskohteita. Työskentelytiloista kysyttäessä tulokset ovat kehittyneet myönteiseen suuntaan keväästä 2025, mutta edelleen esimerkiksi 12 prosenttia vastaajista kokee vapaan työpisteen löytämisen aina hankalaksi. Tavoitteena läpi toimialojen on, että kaikille löytyy vapaa työpiste helposti työpaikalle tultaessa nyt ja tulevaisuudessa.

Konsernipalveluiden palvelualue

Hankintojen tiedolla johtamisen kehittämistyö jatkuu. Tähän mennessä hankintojen Power Bi –raportti on julkaistu. Sopimustunnisteen vieminen laskulle on mahdollistettu asiatarkistus- ja hyväksymisvaiheessa. Hankintasuunnitelmat kerätään tästä keväästä lukien keskitetysti kaksi kertaa vuodessa. Hankintojen kategoriajohtamisen mallin kehittäminen on aloitettu. Keittiöverkkosuunnitelman konsulttiselvitys on meneillään ja sen raportti valmistuu kesäkuun hankejohtoryhmään.

Tiedonhallinnan johtamista on edistetty kaupunginlaajuisesti. Alkuvuoden aikana tiedolla johtamista koordinoivat ryhmät ovat vakiintuneet ja datakarttoja on kehitetty onnistuneesti.

Tekoälyn hyödyntämisen kiihdyttämiseksi on tietohallinnon toimesta kehitetty toimintamalleja, joiden tukemana toimialat pystyvät paremmin hyödyntämään tekoälytyökaluja toimintansa kehittämisessä ja tehostamisessa.

Maailmanlaajuinen datakeskusten rakentamisaalto on aiheuttanut alkuvuodesta merkittävää komponenttipulaa, joka on kohdistunut etenkin työasemiin sekä saatavuusongelmina että kustannusten nousuna.

Kevään 2026 aikana konserniohjaus on vetänyt Vantaa-konsernin sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen välisiä vuokraneuvotteluja. Neuvottelujen kohteena ovat kaupungin omistamat, vuoden 2027 alusta yhtiöitettävät sote-kiinteistöt sekä VAV Hoiva-asunnot Oy:n kolme hoivakohdetta, joiden vuokrasopimukset hyvinvointialue irtisanoi joulukuussa 2025. Neuvottelut pyritään saamaan päätökseen siten, että neuvottelutulos ja kaupungin omistamisen sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen voidaan tuoda päätöksentekoon toukokuun aikana.

Konserniomistusten kokonaissuunnitelma hyväksyttiin konsernijaostossa alkuvuodesta 2026. Suunnitelmaan sisältyneet VTK:n ja kaupungin väliset tonttikaupat on hyväksytty kaupunkitilalautakunnassa 14.4.2026 § 16 ja § 17. Kaupat toteutetaan kevään 2026 aikana.

Innovaatiotiimin työ etenee suunnitellusti ja aikataulussa. I-tiimi on kehittänyt 1–3 kuukauden kehittämissprintteihin pohjautuvan Ratkaisukiihdyttämö-toimintamallin, joka on konkreettinen tapa tehdä yhteistyötä eri palvelualueiden tai muutosohjelmien kanssa. Maaliskuussa käynnistyi kaksi ensimmäistä sprinttiä: i) Ratikkaviestinnän kehittäminen ja ii) Työllistävän kalustekierrätyksen toimintamallivaihtoehtojen valmistelu. Näiden tulokset esitellään kaupungin johtoryhmälle kesäkuussa.

I-tiimi on tavannut sisäisiä sidosryhmiä (kohtaamisten n=900) ja järjestänyt neljä sisäistä työpajaa innovaatiohaasteista. I-tiimi on kohdannut ja haastatellut asukkaita kaduilla ja tilaisuuksissa (n=120). Sprinteissä on lisäksi järjestetty ratikka-aiheinen kysely kahdeksalla kielellä asukkaille ja kalusteiden kierrätystä koskeva kysely oppilaitoksille ja päiväkodeille. Kyselyistä saadaan muun muassa vuosittain seurattava, asukkaiden ratikkaan suhtautumista mittaava seurantamittari.

I-tiimi on lisäksi valmistellut Henkilöstön menestystekijät -kyselyä yhdessä HR:n kanssa kevään aikana. Kysely tarjoaa lähtötila-analyysin innovaatiokyvykkyyksistä ja –kulttuurista. Koko henkilöstön kattava kysely toteutetaan toukokuussa.

Elinvoimapalveluiden palvelualue

Elinvoimapalveluiden toiminta perustuu laaja-alaiseen verkostoyhteistyöhön sekä aktiiviseen vuorovaikutukseen vantaalaisen elinkeinoelämän kanssa. Palvelualueen suunniteltu henkilöstökapasiteetti on saavutettu alkuvuonna 2026 ja kehittämistyötä on jatkettu aktiivisesti.

Kaupunkitasoisten elinvoima- ja elinkeinopoliittisten periaatteiden valmistelua on jatkettu yhteistyössä toimialojen ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Periaatekokonaisuus on etenemässä poliittiseen päätöksentekoon keväällä 2026. Samanaikaisesti on valmisteltu elinvoiman muutosohjelmaa osana elinvoima- ja työllisyysohjelman kokonaisuutta.

Ennakointityössä painopiste on ollut nuorten tulevaisuususkon vahvistamiseen liittyvän tiedon etnografisessa tulkinnassa. Jatkossa tulkintaa hyödynnetään konkreettisissa toimenpiteissä mm. nuoriso- ja yhteisöpalveluissa sekä nuorten yrittäjyys- ja

työelämätaitojen kehittämisessä. Näiden lisäksi mm. tulevaisuuden toimialoja ja Iranin sodan vaikutuksia ennakoitiin alkuvuoden aikana. Ennakointitiimin johdolla toteutettiin Vantaan toinen Tulevaisuusfoorumi.

Nuorten yrittäjyys- ja työelämätaitojen ytimessä on yrittäjämäinen asenne ja oman toimijuuden korostaminen. Yrittäjyys- ja työelämä- eli YTY-ryhmä on virallistettu ja valmisteltu ensimmäistä YTY-Akatemiaa, jonka tarkoituksena on koota yhteen nuorten yrittäjyyttä- ja työelämäyhteyksiä tukevat tahot.

Yritys-korkeakouluyhteistyötä on viety eteenpäin ja neuvotteluja käyty useiden oppilaitosten kanssa. SITRA-yhteistyötä yritysten TKI-toiminnan tukipalvelujen kehittämiseksi on jatkettu. Lisäksi on aloitettu yrityslähtöisen ja kysyntälähtöisen innovaatiotoiminnan rakentamista Vantaalle. Klusteritoiminnan yhteyteen on valmisteltu uusia palvelukokonaisuuksia ja tehty toimenpiteitä pk-yritysten osaamisen ja kilpailukyvyn tukemiseksi. Palvelualueella on käynnistymässä yhteensä viisi ulkoisen rahoituksen projektia kesän ja syksyn aikana, joiden valmisteluja on edistetty.

Kaupunkitasoinen projektitoimisto on tukenut kaupunkikehityshankkeiden sekä EU-rahoitteisten projektien valmistelua. Toimialojen käyttöön on lanseerattu projektitoimiston kehittämä AI-rahoitusagentti kehittämistarpeisiin sopivien rahoitusmahdollisuuksien hakuun. Projektitoimiston koordinoiman innovaatioverkoston jäsenmäärä on kasvanut 202:een. Innovaatioverkoston kautta kaupungin hankevalmistelijoille on järjestetty mm. tarveanalyysi- ja hankesuunnittelun työpajoja.

Aviapoliksessa toimivan Vantaa Startup Runwayn palveluja on kehitetty edelleen, ja Vantaalle on sijoittunut uusia kansainvälisiä startup -yrityksiä. Alkuvuoden aikana on käynnistetty ja edistetty toimenpiteitä startup- ja kasvuyritystoiminnan vahvistamiseksi sekä maahanmuuttajien yrittäjyyden edistämiseksi. Syksyllä 2025 käynnistettyä kansainvälisten osaajien rekrytointia tukevan palvelumallin kehittämistä on jatkettu yhteistyössä työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueen, kuutoskaupunkien, Business Finlandin sekä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Vantaan matkailun kehittämistä on jatkettu suunnitelmallisesti ja kuluttajille suunnattua mainontaa on tehty kotimaassa sekä kansainvälisesti.

Kansainvälistä yhteistyötä lentoasemaympäristössä on vahvistettu aktiivisesti ja valmisteluja lentokentän talousalueen kattavan Airport Region -verkoston perustamiseksi on edistetty. Vantaa on liittynyt kansainväliseen lentoasemakaupunkien kehittämiseen keskittyvään Airport City Developers Network (ACDN) -asiantuntijaverkostoon.

Asiakkuusyksikkö on toteuttanut Vantaan keskeisille työllistäjille proaktiivisia yrityskäyntejä yli 150 kpl alkuvuoden aikana. Aluetyöhön on osallistuttu aktiivisesti ja Vantaan ratikan työmaa-alueella sijaitsevia yrityksiä on kontaktoitu kohdennetusti osana ennakoivaa asiakastyötä. Yksikössä on aloitettu toimintamallin kehittäminen yritysten systemaattiseen houkuttelutyöhön. Alkuvuodesta koostettiin ja julkaistiin kaupungin yritystonttien myyntihinnasto.

Yritysneuvontapalveluissa neuvontojen määrä ja tavoittavuus ovat nousseet viime vuodesta ja saavuttaneet Espoon vastaavan palvelutason. Yksikkö on tehnyt tiivistä yhteistyötä työllisyyspalveluiden ja Varian kanssa yritysten työvoimatarpeiden tukemiseksi.

Kaupunkitasoisen asiakkuudenhallintamallin kehittäminen on edennyt suunnitellusti. CRM-järjestelmän käyttöönottoprojekti käynnistyi tammikuussa 2026 ja on edennyt sprinttimallilla aikataulun mukaisesti. Järjestelmä on siirtymässä testaus- ja koekäyttövaiheeseen, ja ensimmäinen testiryhmä aloittaa CRM:n käytön touko–kesäkuussa 2026.

Elinvoimapalvelut on edistänyt yritysmyönteisen toimintaympäristön kehittymistä Vantaalla, mm. osallistumalla Aviapoliksen alueen sekä Tikkurilan Osaamiskampuksen kehitystyöhön. Vuoden 2026 alussa Osaamiskampus-hankkeen toiminnot on siirretty osaksi elinvoimapalveluita. Business Vantaa Hub -palvelukonseptille luotu pilotointiympäristö on otettu käyttöön Yrityspalvelukeskus Leijassa. Business Vantaa Hubin ohjauspalvelun työkaluksi on kehitetty tekoälyä hyödyntävää digitaalista palvelukarttaa.

Työllisyys ja kotoutumispalvelujen palvelualue

Työllisyyden ja kotoutumisen palvelualue koostuu kolmesta yksiköstä. Työllisyyspalveluiden palveluyksikkö tukee vantaalaisten työllistymistä ja varmistaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa kohtaannon toteutumisesta. Palveluyksikkö vastaa Vantaan vantaalaisten työttömien työnhakijoiden asiakaspalvelusta yhdessä kansainvälisten asiakkaiden palveluyksikön kanssa. Kansainvälisten asiakkaiden palveluissa

on lisäksi työvoiman ulkopuolisia kotoutuja-asiakkaita. Kuntalaispalveluiden yksikkö vastaa muun muassa kaupungin monikanavaisesta asiakaspalvelusta.

Työttömyys on kasvanut Vantaalla ennätyksellisen suurelle tasolle. Asiakasmäärät ovat nousseet alkuvuodesta kaikissa palveluissa. Erityisesti alle 30-vuotiaiden asiakkaiden määrä on kasvanut merkittävän paljon. Vuoden alussa voimaan tulleen toimeentulotuen lakimuutoksen myötä Kela ohjaa entistä voimakkaammin asiakkaitaan hakeutumaan ensisijaisille etuuksille ja vireyttämään työnhaun työllisyyspalveluissa. Näiden asiakkaiden joukossa on muun muassa paljon opiskelijoita ja asiakkaita, joilla on heikentynyt työkyky. Lakimuutos on lisännyt asiakaskunnan kasvua ja palvelutarvetta. Asiakasmäärän lisääntymisestä huolimatta asiakastyytyväisyys palvelualueen palveluissa on ollut hyvällä tasolla.

Vuonna 2025 käynnistynyttä työllisyysohjelman ja kotoutumisen ohjelman valmistelua on jatkettu yhteistyössä Vantaan kaikkien toimialojen kesken. Työllisyysohjelma tullaan liittämään osaksi työllisyys- ja elinvoimaohjelmaa kevään 2026 aikana. Kotoutumisen mallikaupunki -selvitys valmistui keväällä 2026. Siinä laadittiin kokonaiskuva Vantaan kaupungin kotoutumista edistävistä palveluista ja koottiin yhteen hyviä käytäntöjä sekä sosiaalisia innovaatioita. Selvitys on toiminut pohjana kotoutumisen ohjelmalle.

Alkuvuoden aikana palvelualueella on valmisteltu useita ulkoisen rahoituksen hankehakemuksia palvelutuotannon kehittämiseksi. Kaupungin strategisten tavoitteiden saavuttamista pyritään edistämään hyödyntämällä ulkoisen rahoituksen lähteitä.

Työ- ja elinkeinoministeriö myönsi Vantaalle nuorten rekrytointituen valmistelua varten 1,8 milj. euroa. Tavoitteena on työllistää myönnettyä rahoitusta hyödyntäen kuluvan vuoden aikana reilut 200 nuorta. Uudet Vantaa-lisää koskevat myöntämisehdot hyväksyttiin.

Työnantajille tarjottavissa palveluissa on tiivistetty yhteistyötä elinvoimapalveluiden ja Vantaan ammattiopisto Varian kanssa. Tavoitteena on ollut selkeyttää palvelukokonaisuutta.

Kahden pitkäaikaistyöttömien työllistymistä edistävän palveluhankinnan valmistelu on aloitettu: Pitkäaikaistyöttömien tulosperusteinen valmennuspalveluhankinta ja Koulutukset työnantajien tarpeisiin -työvoimakoulutusten kokonaisuus pääkaupunkiseudun työvoimaviranomaisille.

Kansainvälisten asiakkaiden osalta painotetaan entistä vahvemmin työllistymistä jo kotoutumisajalla. Kansainvälisen rekrytoinnin myyntikonttoritoiminnassa, joka toteutetaan yhteistyössä C6-kaupunkien kanssa, on kontaktoitu yrityksiä ja pyritty löytämään uusia tapoja työllistää kansainvälisiä osaajia ja maahan muuttaneita. Puolisoohjelman sekä asettautumispalveluiden kehittäminen jatkuu.

Vanhemmat mukaan –hankkeen (Vamu) toiminta vakinaistettiin 2026 alusta usean vuoden kehittämistyön jälkeen. Vamu on kotoutumista edistävä toimintamalli, jossa maahanmuuttajavanhemmat oppivat suomen kieltä, digitaitoja, arjen hallintaa ja työelämävalmiuksia.

Kansainvälisten asiakkaiden palveluissa on vuoden 2025 aikana kehitetty toiminnan vaikuttavuuden mittareita ja seurantatyökaluja, kuten kotoutumisen havainnointityökalua, jotka on yhdistetty uuden strategian tavoitteisiin. Tarkoituksena on seurata tarkemmin eri palveluiden saavutettavuutta, tarkoituksenmukaisuutta kotoutumisprosessin näkökulmasta sekä niiden oikea-aikaista kohdentumista.

Työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueen palveluissa on panostettu asiakkaiden digiosaamiseen ja varmistettu, että kaikilla asiakkailla on mahdollisuus ja tuki digitaaliseen asiointiin. Uutena palveluna on käynnistynyt tehostetun digituen palvelu. Vantaa-infon työntekijät tukevat työllisyys- ja kotoutumispalveluiden asiakkaita digiasioissa sekä antavat neuvontaa kaupungin ja muiden viranomaisten palveluita koskevissa asioissa. Alkuvuoden ajan on pilotoitu myös viikoittaista pienryhmämuotoista digiopastusta työllisyys- ja kotoutumispalveluiden asiakkaille. Perusdigitaitojen parantamiseen keskittyvät opastukset on toteutettu yhteistyössä Vantaan aikuisopiston kanssa.

Vantaa-infon jalkautuvien neuvontapalveluiden kehittäminen on käynnistynyt seniori- ja maahanmuuttajajärjestöihin tehdyillä vierailuilla, joilla Vantaa-infon henkilökunta on jakanut tietoa muun muassa digituesta. Kuntalaispalveluiden palveluissa oli alkuvuoden aikana noin 39 000 asiakaskontaktia.

Kuntalaispalveluiden ja kaupunkiympäristön toimialan hallinnoima kaupungin palautepalvelu on päätetty siirtää Matti-toiminnanohjausjärjestelmään. Siirto tapahtuu keväällä 2027.

Kuntademokratian palvelualue

Kuntademokratian palvelualue on osallistunut kaupunkitasoisen strategisten muutosohjelmien valmisteluun, erityisesti turvallisuusohjelman ja myönteisen aluekehitysohjelman valmisteluun.

Lakiasioiden ja päätösvalmistelun palveluyksikössä on valmisteltu kaupungin tekoälypolitiikkaa, joka on tarkoitus tuoda kaupunginhallituksen päätettäväksi kesäkuussa 2026. Palveluyksikköön on myös perustettu tietosuojatiimi, jota vetää kaupungin tietosuojavastaava ja johon on palkattu nykyisen tietosuojasuunnittelijan lisäksi kaksi määräaikaista tietosuojasuunnittelijaa tekemään tietosuojan vaikutustenarviointeja.

Kaupunkiturvallisuustiimin keskeisimpänä kehityskohteena on ollut riskienhallinta ja sisäinen valvonta, joiden toimintamallit on uudistettu ja uusi riskienhallintaohjelmisto on otettu käyttöön. Ohjelman käyttöön ja riskienhallinnan aiheisiin on järjestetty koulutusta. Kehittämistyön tarkoituksena on vahvistaa riskienhallintaa osana kaupungin päivittäistä johtamista.

Kaupungin varautumista ja kriisinkestävyyttä vahvistamme koko henkilöstölle suunnatulla varautumisen verkkokoulutuksella. Lisäksi järjestämme kaupungin johdolle suunnatun valmiusharjoituksen ja osallistumme kuluvan vuoden aikana kaupunkiorganisaationa yhteisiin alueellisiin valmiusharjoituksiin. Valmiusharjoitusten valmistelu on edennyt hyvin yhteistyössä viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Tiedonhallintayksikössä kirjaamon ja kaupunginarkiston lakisääteiset tehtävät on hoidettu normaalisti. Asian- ja kokoushallinnan uudistamisen hankkeessa tapahtui pieni viivästys, kun järjestelmän hankintapäätöksestä tehtiin valitus, joka kuitenkin myöhemmin vedettiin pois markkinaoikeudesta. Järjestelmätoimittajan kanssa on tehty sopimus, toimitusprojekti on käynnistetty ja järjestelmä otetaan käyttöön vaiheittain vuonna 2027. Tiedonohjaussuunnitelman päivittäminen ja muut muutokseen valmistelevat työt ovat jatkuneet suunnitelmallisesti. Yksiköstä on annettu asiantuntija-apua myös kaupungin muissa hankkeissa kuten uuden HR-järjestelmän ja Ratikan tiedonhallinnan suunnittelemiseksi sekä avustusjärjestelmän arvioinnissa. Myös allekirjoituspalvelun integroiminen asianhallintaan ja Astasta Sammioon siirtojen valmistelu on työllistänyt pääkäyttäjiä normaalien tukitehtävien lisäksi. Kaupunkitasoiset asian- ja päätöksentekojärjestelmän säännölliset koulutukset ovat jatkuneet sekä lisäksi on annettu tehostettua tukea työllisyyspalveluiden henkilöstölle.

Toimialoja on ohjattu niiden hallussa olevien lähiarkistojen järjestämistyössä. Kaupunginarkistossa omana työnä tehtävää digitointia on valmisteltu, mutta digitointi ei ole varsinaisesti käynnistynyt teknisten haasteiden ja resurssivajeen vuoksi. Sähköisen arkiston käytön laajentaminen on tuonut ilmi ongelmia mm. käyttöoikeushallinnassa, mikä on työllistänyt pääkäyttäjiä. Kaupunginarkistoon tuli 620 hyllymetriä aineistoa vuonna 2024, joita ei ole ehditty vielä järjestää ja sijoittaa makasiiniin. Toimipisteiden muuttojen yhteydessä löydetyt arkistoaineistot on otettu haltuun.

Hallintopalveluiden palveluyksikössä konsernijohdon ja elinvoiman toimialan johdon assistenttitiimin (ent. Pr- ja assistenttitiimi) toimintamallia on kehitetty sujuvamman arjen, tasaisemman työnjaon ja ennakoitavamman palvelun varmistamiseksi. Kehittämisen keskeisenä toimenpiteenä on otettu käyttöön yhteiskäyttösähköposti, johon ohjataan rutiiniomaiset ja yleisluontoiset assistenttitehtävät. Kehityksen tavoitteena on vähentää henkilöriippuvuutta, mahdollistaa sujuva sijaistaminen ja tasata työkuormaa tiimin sisällä. Samalla yhteisiä toimintamalleja ja vastuurajauksia selkeytetään ja työskentelytapaa on muutettu enemmän tiimipohjaiseksi.

Vuoden 2027 kevään eduskuntavaaleihin tähtäävä suunnittelutyö on aloitettu. Vaaleja koskevien yleisperiaatteiden valmistelu on käynnistetty ja toimialan osallisuustyötä on pyritty vahvistamaan.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma on edennyt suunnitelman mukaan. Uusi tarkastusprosessi ja –raporttimalli on otettu käyttöön. Väärinkäytösten ilmoituskanavaan on tullut 18 ilmoitusta tammi-huhtikuun aikana, kun vuonna 2025 vastaava määrä oli 21.

Viestintä

Kaupungin keskitetyn viestinnän painopisteet liittyivät ensimmäisellä vuosikolmanneksella uuden kaupunkistrategian ja päivitetyn kaupunkibrändin julkistuksiin, ratikkakaupungin viestinnän käynnistämiseen sekä kaupungin tärkeimmän kanavan, vantaa.fi:n, jatkuvaan kehittämiseen. Digikanavien käyttäjäkokemus sai vahvistusta kävijätutkimuksesta, ja kaupunkitasoinen uutiskirje tavoitti tilaajansa poikkeuksellisen hyvin. Viestinnän ja markkinoinnin toimintatapoja tehostettiin vähentämällä ulkoisia palveluostoja, jättämällä tehtäviä täyttämättä ja lisäämällä toiminnan vaikuttavuutta vaikuttavuusmittareilla ja analytiikalla.

Vantaan uusi kaupunkistrategia hyväksyttiin tammikuussa. Viestintä osallistui strategiatyöhön ja valmisteli strategiamateriaalit sekä julkistukseen liittyvät viestintäsisällöt ja -toteutukset.

Kaupungin päivitetty brändi julkaistiin helmikuussa. Päivityksessä ajantasaistettiin ja kirkastettiin kaupungin brändi vastaamaan Vantaan kasvua, kansainvälistymistä sekä muuttunutta toimintaympäristöä. Brändin osalta selkeytettiin viestejä, brändihierarkiaa ja käyttölogiikkaa sekä päivitettiin visuaalinen ilme ja linjaukset tukemaan kaupungin strategisia tavoitteita, raikastamaan Vantaan näkyvyyttä ja vahvistamaan kaupungista muodostuvaa mielikuvaa eri kanavissa. Brändi jalkautettiin sisäisesti brändiklinikoiden avulla, ja viestinnän sekä markkinoinnin tukityökaluksi otettiin kaupunkitasoisesti käyttöön Canva, joka mahdollistaa brändinmukaisen sisällöntuotannon laajasti eri toiminnoissa.

Vantaan ratikka on Vantaan historian suurin investointi. Rakentamisen aikana ratikka näkyy kaikkialla kaupungissa: työmaissa, liikennejärjestelyissä, keskusteluissa ja mediassa. Samalla se muokkaa käsitystä siitä, millainen Vantaa on tulevaisuudessa. Ratikan rakentamisen lisäksi kaupunki viestii ja markkinoi laajasti myös ratikkakaupungin kehittämisestä. Ratikkakaupungin viestintä ja markkinointi käynnistettiin vuoden alussa mm. ensimmäisillä markkinointikampanjoilla, brändinäkyvyydellä työmaa-aidoissa ja perustamalla kaupungin sidosryhmien yhteinen viestintäryhmä, jonka tehtävänä on luoda ja koordinoida yhteinen tapa viestiä ratikkakaupungista rakentamisen aikana.

Vantaan verkkosivut ovat kaupungin tärkein viestintäkanava ja niitä kehitetään jatkuvasti. Vantaa.fi tavoittaa yli 2,2 miljoonaa kävijää vuosittain. Viimeisimpiä kehitystoimia on mm. tekoälytiivistelmän käyttöönotto. Valtakunnallinen kuntien verkkosivujen kävijätutkimus toteutettiin vantaa.fi:n osalta 18.2.–9.3.2026. Tulosten perusteella käyttäjät ovat sivustoon kokonaisuutena tyytyväisiä ja se koetaan hyödylliseksi ja ajantasaiseksi.

Sosiaalisen median pääkanavien osalta vuoden 2026 trendi on ollut nouseva lähes kaikissa mittareissa viime vuoteen verrattuna.

Vuonna 2025 perustettu kaupunkitasoinen uutiskirje *Ajankohtaista Vantaalta* tavoittaa tilaajansa hyvin: pääsääntöisesti yli 70 prosenttia vastaanottajista avaa kirjeen. Tämä tukee uutiskirjeen roolia tehokkaana kanavana ajankohtaisten uutisten jakamisessa painetun Asukaslehden tukena. Painettu Asukaslehti julkaistaan vuonna

2026 kolme kertaa. Maaliskuun numerossa oli jälleen suosittu kaavoituskatsaus ja myös ratikkakaupungin esittely.

Kaupunkimarkkinoinnissa Vantaa tekee tänä vuonna yhteistyötä 15 kaupunkilähettilään kanssa. Kaupunkilähettiläät kertovat omasta näkökulmastaan, millaista elämä, asuminen, opiskelu, yrittäjyys ja vapaa-aika Vantaalla ovat.

Suositusta Vantastic-podcastista käynnistettiin uusi kuudes kausi. Tällä kaudella mukana on mm. Käärijä. Uutena juontajana kaudella toimii Viivi Pumpanen. Jaksoja kuvataan keväällä 7 kappaletta. Jaksoissa laskeudutaan jokaiselle suuralueelle ja tuodaan alueita monipuolisesti esille. Kullakin kaudella kuuntelu- ja katselukertoja kertyy kymmeniä tuhansia.

Sekä kaupunkilähettiläiden että Vantasticin tavoitteena on vahvistaa Vantaan mielikuvaa houkuttelevana, elävänä ja helposti lähestyttävänä kaupunkina, erityisesti uusille asukkaille, osaajille ja yrityksille. Sisällöissä korostuvat arjen sujuvuus, luonto, liikenneyhteydet, alueiden monipuolisuus sekä se, että Vantaa on usein mainettaan parempi.

13 Kasvatus ja oppiminen

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2025	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%	Ennuste 2026
TOIMINTATULOT	33 467	31 414	12 382	39	32 625
TOIMINTAMENOT	-603 660	-642 151	-193 147	30	-645 881
TOIMINTAKATE	-570 193	-610 736	-180 765	30	-613 256

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%
Kasvatus ja oppiminen yhteensä			
Toimintatulot	**31 414**	**12 382**	**39**
Toimintamenot	**-642 151**	**-193 147**	**30**
Toimintakate	**-610 736**	**-180 765**	**30**
Kasvatus ja oppiminen, bruttoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	30 382	11 790	39
Toimintamenot	-552 366	-166 989	30
Toimintakate	-521 984	-155 199	30
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-123	-34	28
Toimintakate	-123	-34	28
Yhteiset palvelut			
Toimintatulot	0	444	0
Toimintamenot	-5 872	-1 637	28
Toimintakate	-5 872	-1 192	20
Perusopetus			
Toimintatulot	18 532	6 751	36
Toimintamenot	-280 879	-88 097	31
Toimintakate	-262 347	-81 346	31
Varhaiskasvatus			
Toimintatulot	11 435	4 436	39
Toimintamenot	-248 461	-71 937	29
Toimintakate	-237 026	-67 501	28
Svenskspråkiga servicen			
Toimintatulot	415	159	38
Toimintamenot	-17 031	-5 285	31
Toimintakate	-16 616	-5 126	31

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

1 000 €	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%
Kasvatus ja oppiminen, nettoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	1 033	592	57
Toimintamenot	-89 785	-26 158	29
Toimintakate	-88 753	-25 566	29
Toisen asteen koulutus			
Toimintatulot	1 033	592	57
Toimintamenot	-89 785	-26 158	29
Toimintakate	-88 753	-25 566	29

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on valmistauduttu usean lakimuutoksen täytäntöönpanoon. Elokuussa alkaa valmistavan opetuksen lisäopetus sekä lukuvuosimaksut kolmansien maiden kansalaisille toisen asteen koulutuksessa. Varia on valmistautunut toiminnan ohjauksen neuvottelumenettelyyn. Vantaan kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön välinen neuvottelu järjestetään 18.5.2026.

Strategian toimeenpanosuunnitelma hyväksyttiin lautakunnassa helmikuussa 2026.

Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvat talousarviota korkeampina. Kotikuntakorvausten, ja opettajien kelpoisuusasteen nousu aiheuttavat lisätalousarviopainetta. Varhaiskasvatuksen henkilöstö- ja työvoiman vuokrauksen kustannukset ovat aiempaa hillitymmät, mutta kuitenkin talousarvio ylitys on mahdollinen. Elokuussa alkava valmistavan opetuksen lisärahoitus ja tulevat hankkeet vaativat myös lisätalousarvion. Lisätalousarvion tarve ja kokonaisuus varmistuu syksyn aikana.

Toimialan sitovan tavoitteen ennustetaan toteutuvan.

Talousarvion toteutuminen 2026

Toimintatuottojen arvioidaan toteutuvan 1,2 milj. euroa talousarviota korkeammalla tasolla. Talousarvion ennustetaan ylittyvän menojen osalta noin 3,7 milj. eurolla johtuen kotikuntakorvausten noususta, kelpoisuusasteen nousun vaikutuksista sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden subventoinnista. Valmistavan lisäopetuksen ja hankkeiden vaikutukset talousarvioon tarkentuvat syksyllä.

Varhaiskasvatuksen kokonaishenkilöstömenojen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Työvoiman vuokrauksen kustannukset ovat alemmalla tasolla edelliseen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden, mutta siihen varatut määrärahat eivät edelleenkään kata kaikkia kustannuksia. Täydennyskoulutukset varhaiskasvatuksen opettajiksi ja sosionomiksi ovat henkilöstölle käynnissä ja aiheuttavat lisäkustannuksia sijaistarpeisiin. Talousarvio tulee tältä osin ylittymään.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Tammikuussa 2026 varhaiskasvatuksessa on ollut noin 200 lasta vähemmän kuin edellisen vuoden tammikuussa. Lapsimäärä on historiallisesti ensimmäistä kertaa vähentynyt. Vähennystä on ainoastaan yli 3- vuotiaiden lasten määrässä, alle 3-vuotiaita lapsia on saman verran kuin edellisenä vuonna. Vastaavasti henkilöstötarve on vähentynyt ja Seuren tilaukset ovat laskeneet edelleen.

Kolmen uuden päiväkodin toiminta käynnistyi alkuvuodesta. Aviapoliksen alueella on aloittanut toimintansa Lentolan päiväkoti, Tikkurilassa päiväkotipaviljonki Kielo ja Hakunilassa Satulakujan päiväkoti. Riihipellon päiväkoti on lopettanut toimintansa ja lapset siirtyneet Lentolaan.

Kelokuusen päiväkodissa tapahtunut lapsen menehtyminen vaatii käsittelyä vielä pitkään henkilöstön kesken. Tämä vaikuttaa opiskeluhuollon ja työterveyden resurssien kohdentamiseen tarpeen mukaisesti. Tapahtuma on heijastunut myös muihin yksiköihin. Tilannetta seurataan ja tarvittaessa lisätään tukea myös muihin yksiköihin. Kaappisängyistä on tehty selvitystä. Varaudutaan mahdollisiin toimenpiteisiin sänkyjen vaihtamisen osalta.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin on lisätty säännökset opetuksen järjestäjille maksettavasta valmistavan opetuksen lisärahoituksesta, jonka kesto on enintään yksi vuosi. 1.8.–31.12. 2026 ja vuonna 2027 lisärahoitusta maksetaan edeltävän vuoden tilastointipäivän valmistavan opetuksen oppilasmäärätietojen perusteella. Jatkossa rahoitus lasketaan todellisten lisäopetuksessa aloittaneiden oppilaiden lukumäärän mukaan. Opetussuunnitelmatyö ja asian toimeenpanon valmistelu on aloitettu alkuvuonna 2026.

Uuden mallin mukainen toiminta alkaa elokuussa 2026 kaupungille kustannusneutraalisti ja asiaan esitetään lisätalousavioita syksyllä. Valtionosuuden kasvu mahdollistaa kotoutumisen ja oppimisen tehostamisen, kun oppilaat, joiden kielitaito on vielä puutteellinen, saavat suomen kielen, lukutaidon ja muuhun oppimiseen lisätukea yhden vuoden enemmän nykyiseen verrattuna. Lisäksi perusopetus on hakenut valtion erityisavustusta S2-opetuksen kehittämiseen (0,6 milj. euroa) sekä lukutaitotyön edistämiseen (0,12 milj. euroa). Molemmat painopisteet ovat keskeisiä perusopetuksen strategian toimeenpanon onnistumisessa.

Aviapoliksen lukion valmistuminen ja toiminnan käynnistäminen on edennyt suunnitellusti. Myös englanninkielisen lukiokoulutuksen käynnistämisen valmistelu on edennyt suunnitellusti. Lakimuutos mahdollistaa lukuvuosimaksut toisen asteen koulutukseen tulevien kolmansien maiden kansalaisilta. Lukuvuosimaksut ovat mahdollisia elokuun 2026 jälkeen opintonsa aloittavilta.

Ammattiopisto Varia on valmistellut toiminnanohjauksen neuvottelumenettelyyn liittyvät materiaalit ja lähettänyt ne maaliskuun lopulla opetus- ja kulttuuriministeriöön. Vantaan kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön välinen neuvottelu järjestetään 18.5.2026.

Vantaan kaupungin ruotsinkielisiä palveluja koskeva palveluverkkoselvitys on valmistunut. Palveluverkkoselvitys esittää muutoksia osaan ruotsinkielisten palvelujen toimipisteistä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.

Tikkurilan osaamiskampushankkeessa tehtiin kehitysprintti Business Vantaa Hubin väliaikaisen coworking ja tapahtumatilan avaamisessa yrityspalvelukeskus Leijaan. Alkuvuoden aikana pilotoitiin Business Vantaan Hub palvelukokonaisuuden digitaalista palvelukarttaa ja siihen liittyvää tekoälyavusteista palveluohjausta. Oppilaitoskorttelia koskeva rakennuslupahakemus on käsittelyssä ja tontilla alkavat pian valmistelevat työt. Hankemuotoinen kampuskehittäminen siirtyy toimialojen työksi vuoden kuluessa.

Strategian toimeenpanosuunnitelma hyväksyttiin lautakunnassa helmikuussa 2026.

Toimiala on toteuttanut säästötoimenpiteitä suunnitellusti. Yksityisenhoidontuen kuntalisää laskettiin 1.3. lähtien. Riihipellon päiväkodin toiminta on siirtynyt Lentolan päiväkotiin 23.2. ja päätökset usean toimipisteen sulkemisesta on tehty. Päiväkotien

täyttöaste on noussut 0,7 prosenttia viime vuodesta ja on nyt 96,0 prosenttia. Käyttöaste on noussut 1,8 prosenttia ja on nyt 82,3 prosenttia. Lisäksi hallinnon henkilöstön rekrytointeja on viivästetty ja jätetty henkilökuntaa palkkaamatta.

16 Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2025	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%	Ennuste 2026
TOIMINTATULOT	13 954	14 727	5 585	38	14 720
TOIMINTAMENOT	-95 382	-97 566	-29 785	31	-97 229
TOIMINTAKATE	-81 428	-82 839	-24 200	29	-82 509

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi yhteensä			
Toimintatulot	**14 727**	**5 585**	**38**
Toimintamenot	**-97 566**	**-29 785**	**31**
Toimintakate	**-82 839**	**-24 200**	**29**
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi lautakunta			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-128	-26	20
Toimintakate	-128	-26	20
Yhteiset palvelut			
Toimintatulot	1 685	503	30
Toimintamenot	-6 163	-1 730	28
Toimintakate	-4 479	-1 227	27
Kulttuuri- ja kirjastopalvelut			
Toimintatulot	903	271	30
Toimintamenot	-23 956	-7 453	31
Toimintakate	-23 053	-7 182	31
Liikunta			
Toimintatulot	6 271	1 987	32
Toimintamenot	-33 692	-9 859	29
Toimintakate	-27 421	-7 872	29
Nuoriso- ja yhteisöpalvelut			
Toimintatulot	2 125	1 099	52
Toimintamenot	-18 485	-6 018	33
Toimintakate	-16 360	-4 919	30
Elinikäinen oppiminen			
Toimintatulot	3 744	1 725	46
Toimintamenot	-15 142	-4 700	31
Toimintakate	-11 398	-2 975	26

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Toimialan käyttötalouden talousarvion ennustetaan pysyvän sitovuustasoissa, mutta irtaimen hankintoihin kohdistuu ylityspainetta. Toimialan keskeiset kehityshankkeet, kuten Håkansbölen museon ja Jumbon kirjaston avaukset sekä Oivallusten talo etenevät aikataulussa. Kuusijärven palvelutuottaja on kilpailutettu alkuvuoden aikana ja avustustoiminnan uudistuksia on viety eteenpäin. Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden kesän tapahtumavalmistelut etenevät suunnitellusti. Liikkumisohjelman toimeenpano ja tilavarauspalveluiden uudistus ovat hyvässä vauhdissa. Palveluiden kysyntä on kasvanut erityisesti nuoriso- ja yhteisöpalveluissa sekä elinikäisen oppimisen palvelualueella.

Talousarvion toteutuminen 2026

Ensimmäisen vuosikolmanneksen perusteella toimialan käyttötalous toteutuu talousarvion sitovuustasojen sisällä. Ennusteen mukaan tulot toteutuvat talousarvion mukaisena ja menoissa ennustetaan alitusta 0,3 milj. euroa. Poikkeamaa talousarvion sisällä syntyy muun muassa hanketoiminnan muutosten sekä toimialan vuokrakustannusten vuoksi.

Talousarvioon sisältyvät säästötoimenpiteet toteutuvat päätösten mukaisina lukuun ottamatta nuoriso- ja yhteisöpalveluiden tilasäästöjä, jotka sisäisen vuokran periaatteiden mukaan astuvat voimaan vasta ensi vuonna. Poikkeama talousarvioon on 0,4 milj. euroa. Poikkeamaa kompensoi liikuntapalveluiden talousarviota alhaisempana toteutuvat vuokrat, joiden vaikutus ennusteessa on 1,0 milj. euroa.

1.1.2025 perustetun Lasten ja nuorten juhlarahaston talous on toteutunut budjetoidusti.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Yhteisten palveluiden toiminta on toteutunut alkuvuonna suunnitelmien mukaisesti. Kuusijärvellä on meneillään palvelutuottajan kilpailutus. Valinta uudesta palvelutuottajasta tehdään kesään mennessä ja uusi palvelutuottaja aloittaa toimintansa Kuusijärvellä syksyllä. Hyvinvointisuunnitelman valmistelu on hyvässä vauhdissa. Myyrmäen Oivallustentalo on siirtynyt toteutussuunnitteluvaiheeseen.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla isoimmat asukasvuorovaikutusprosessit ovat Myyrmäen Oivallustentalo ja Tikkurilan kirjastotalon peruskorjaus. Oivallustentalosta on järjestetty asukasilta ja käynnistetty asukasraadin kanssa yhteiskehittäminen. Peruskorjauksessa on tehty asukaskysely ja osallistettu kouluryhmiä suunnitteluun. Poikkitoimialaisessa osallisuustyössä on Voxit-hankkeessa järjestetty seitsemän Voxit-keskustelua suuralueiden kehittämisestä asukkaille sekä henkilöstölle keskustelu talouden säästötoimenpiteiden ideointiin. Uusi nuorisovaltuusto aloitti toimintansa vuoden vaihteessa. Järjestöyhteistyön tiimoilta pidettiin järjestöfoorumi 9.4.2026.

Avustustoiminnan osalta uudet verkkosivut lanseerattiin alkuvuodesta. Yleisten avustusehtojen päivitys saatiin tältä osin päätökseen ja ehdot hyväksyttiin kaupunginhallituksessa. Uudet avustusehdot tulivat voimaan huhtikuun alusta alkaen. Uuden avustusjärjestelmän mahdollista hankintaa kartoitetaan yhdessä kuntakumppaneiden kanssa.

Kulttuuri- ja kirjastopalveluissa toiminta on ensimmäisellä vuosineljänneksellä toteutunut suunnitelmien mukaan. Kulttuuritalo Martinuksessa on alkuvuodesta käynyt 19 000 henkilöä seuraamassa 80 esitystä. Lumosalissa on toteutettu 60 esitystä, 40 harjoitukset ja tavoitettu yli 11 000 kävijää. Myös Mosaiikkisalin ja Kino Myyrin täyttöaste on ollut hyvä. Kesän lukuisien ulkotapahtumien valmistelut ovat edenneet aikataulun mukaisesti. Edessä on jälleen monipuolinen ja kiinnostava tapahtumakesä.

Taidemuseo Artsin näyttelyissä nousujohteinen trendi kävijämäärissä on jatkunut. Håkansbölen päärakennuksen peruskorjaus on valmistunut ja museo aukeaa suunnitellusti 10.6.2026. Kaupunginmuseon kokoelmien muutto etenee aikataulussa ja Hertaksentien toimipisteen uutta marraskuussa avautuvaa perusnäyttelyä valmistellaan toimintasuunnitelman mukaisesti.

Kirjastojen käyttö Vantaalla ensimmäisellä vuosineljänneksellä on samalla tasolla kuin viime vuonna. Kirjaston lukutaitotyön kohderyhmänä ovat kouluikäiset lapset perheineen, ja lasten aineistojen lainauksessa on paikoin kasvua. Helmet-kirjastojen (Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa) yhteisestä kirjastojärjestelmästä on tehty hankintasopimus ja järjestelmän käyttöönotto toimittajan kanssa käynnistyy. Jumbon kirjaston rakennushanke etenee aikataulussa, kirjasto avataan lokakuussa

2026. Kirjastopalveluihin suunnitellut säästötoimenpiteet etenevät suunnitelman mukaan.

Lasten ja nuorten kulttuuripalvelut on tuottanut toimintaa kaikissa kolmessa lasten-kulttuurikeskuksessa (Pessi Tikkurilassa, Toteemi Myyrmäessä ja Pyykkitupa Hakunilassa). Toiminta on ollut vilkasta ja tapahtumissa on käynyt paljon lapsia ja perheitä. Maaliskuussa yhteystyössä Suomen ASSITEJ ry:n ja pääkaupunginseudun kuntien kanssa järjestetty esittävän taiteen Bravo!-festivaali tavoitti Vantaalla yhteensä 1 547 kävijää. Vantaan kulttuurilapset laajenee tänä vuonna uuteen ikäluokkaan suunnitellusti. Yhteensä mukana on nyt noin 3 500 vuosina 2023–2026 syntynyttä kulttuurilasta perheineen. Koulujen kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa ohjelmaa peruskouluihin ja varhaiskasvatukseen. Tempo-orkesteri toimii seitsemällä koululla.

Liikuntapaikkojen ja -palveluiden käyttömäärä on pysynyt vakaana vastaten vuoden 2025 tasoa. Pääsylippu- ja käyttövuoromaksuista saatavat tulot ovat nousseet johtuen hinnankorotuksista.

Kaupungin liikkumisohjelman toimeenpano on hyvässä vauhdissa: vajaan kahden vuoden aikana noin puolet toimenpiteistä on toteutettu, ja yhteistyö muiden palvelualueiden kanssa on sujunut hyvin. Vuosina 2026–2027 toteutusta jatketaan ja samalla arvioidaan päivitystarpeita. Liikunnan palvelualue on vastannut muun muassa liikuntapaikkasuunnitelman ja soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelman laadinnasta. Liikuntapaikkasuunnitelma linjaa liikuntaolosuhteiden kehittämistarpeet vuosille 2026–2035, ja soveltavan liikunnan suunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet ulottuvat vuoteen 2029.

Tilavarauspalveluiden uudistamishanke on edennyt alkuvuoden aikana toimintamallin periaatteiden suunnittelusta kohti järjestelmähankintaa. Projektissa määriteltiin kaupunkilaajuisen tilavarauspalvelun keskeiset periaatteet ja tarkennettiin tavoiteltavaa toimintaa, ja tämän pohjalta valmisteltiin järjestelmähankinnan vaatimukset teknisiä vuoropuheluita varten.

Liikunta-avustusuudistuksessa avustuslajien määrittely on viimeistelyvaiheessa, ja avustusehtoihin lisätään vielä osuus lasten seuratoiminnan julkilausumasta. Kokonaisuutta on käsitelty alkuvuoden aikana poliittisen ohjausryhmän kanssa. Päätöksenteko ajoittuu suunnitelman mukaisesti syksyyn 2026, ja uudet ehdot tulevat voimaan 1.11.2026.

Osana palvelualueen tasapainottamistoimia Sporttikortti muuttui maksulliseksi 1.4.2026. Keskeisimmät muutokset olivat ikärajan lasku 70-vuotiaista 65-vuotiaisiin sekä kortin maksullisuus – puolen vuoden kortti maksaa 25 euroa ja vuoden kortti 50 euroa. Kortin hankinta ei enää edellytä asiointia Vantaa-infossa, vaan sen voi ostaa suoraan uimahallien kassoilta tai verkkokaupasta. Kortteja on myyty ensimmäisen kuukauden aikana yhteensä 344 kappaletta.

Elmon uimahallin rakentaminen etenee suunnitellusti, ja saman alueen yksityinen jäähallihanke on edennyt hyvässä yhteistyössä kaupunkiorganisaation sisällä. Osallistuvan budjetoinnin ulkokuntosalihankkeet valmistuvat kevään ja kesän aikana ja vahvistavat edelleen Vantaan lähiliikuntapaikkaverkostoa. Leppäkorven liikuntahalli valmistuu vuoden 2026 lopussa.

Nuoriso- ja yhteisöpalveluissa on alkuvuonna paneuduttu kaupungin uuteen strategiaan, ja erityisesti työstetty palvelualueelle yhteistä strategian toimeenpanosuunnitelmaa. Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden alkuvuosi on ollut asiakasmääriltä vilkas kaikissa palvelualueen palveluissa, ja toiminnan kysyntä on pysynyt korkeana. Hakunilan nuorisotila jouduttiin sulkemaan tammikuussa sisäilmahaasteiden vuoksi, ja Myyrmäen nuorisotila jatkoi toimintaansa Kilterin koululla väistötiloissa. Kevään aikana löytyi Hakunilasta uudelle nuorisotilalle toimitilat, joihin päästään muuttamaan remontin jälkeen kesällä. Samoin varmistui Myyrmäen nuorisotilan siirtyminen Virtataloon siihen saakka, kunnes Oivallusten talo valmistuu. Myös Kolohongan tila muuttaa uusiin toimitiloihin kiinteistökehittämistarpeiden vuoksi. Reetta Möller aloitti nuorisotyön päällikkönä tammikuussa 2026, ja hän on aktiivisesti perehtynyt vastuualueeseensa. Nuorisotilojen aukioloaikarytmiä muutettiin alkuvuonna, jotta resurssit saadaan paremmin riittämään työvuorosuunnittelun keinoin ilman ulkopuolista sijaisresurssia.

Nuorten työpajat ovat olleet alkuvuonna täynnä, ja työpajajaksoille on ollut jo pidemmän aikaa jonoa. Myös yksilövalmennukseen on ollut paljon tulijoita ja ajoittain palvelu on ruuhkautunut. Yksilövalmennuksella on päästy heikosta työllisyystilanteesta huolimatta hyviin tuloksiin nuorten valmennusjaksojen aikana. Etsivässä nuorisotyössä asiakasmäärät ovat pysyneet korkealla. Etsivä nuorisotyö joutui muuttamaan sisäilmahaasteiden vuoksi toimitilojaan uudelleen viimesyksyisen Kipinätalosta luopumisen jälkeen. Oppilaitosnuorisotyössä on tehty muutoksia tiimira-

kenteisiin Varian toimipistemuutosten myötä ja uusissa tiloissa on aloitettu mm. harrastus- ja vapaa-ajantoiminnan kehittäminen LVV:n rahoituksella. Katutyön toimintamallia edelleen kehitetään ja katutyössä on myös ollut henkilöstömuutoksia. NEET –toimenpideohjelmaa on edistetty suunnitelmien mukaisesti ja yhteistyötä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa on entisestään tiivistetty myös hyvinvointisuunnitelman merkeissä.

Yhteisöpalveluissa on valmistauduttu asukastilaverkoston supistamiseen ja valmisteltu erityisesti Tikkurilan asukastilan siirtymistä Liidon 1. kerroksen tiloihin. Asukastiloilla toimineita järjestöjä on pyritty tukemaan uusien tilojen löytämisessä. Katrinebergin kartanon toiminta asukastilana päättyi tammikuussa osana kaupungin sopeuttamistoimia ja kevään aikana tilaa tyhjennetään. Yhteisen pöydän toiminnan ja ruoka-avun kysyntä on jatkanut kasvuaan samalla kun ruokahävikin määrä on vähentynyt. Yhteisöpalveluissa aloitti keväällä uuden työllistämismallin mukaisesti määräaikaisia työntekijöitä aiemman palkkatuetun työvoiman tilalla. Asukastiloilla on näkynyt asukkaiden huono taloudellinen tilanne ja palvelutarve, mikä on ilmennyt myös turvallisuuspoikkeamina. Asukastilojen aukioloaikoja ja yhteisöruokailuja on jouduttu supistamaan henkilöstöresurssien vähentyessä. Asumisneuvonnassa asiakasluvut ovat yhä kasvussa ja kaikkeen asumisneuvonnan tarpeeseen ei ole kyetty vastaamaan. Asunto kaikille -hanke yhdessä VakeHyvan kanssa on edistänyt asunnottomuuteen vaikuttavan strategisen tason verkoston perustamista.

Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden avustusten ehtojen päivitystä on valmisteltu kevään aikana ja uudistuksissa on kuultu myös järjestöjen edustajia. Kohtaamispaikkatoiminta –konseptille on luotu tukimalli ja uusi kohtaamispaikkoja on saatu avattua aiempaa enemmän. Palajärven leirikeskuksen sulkemista on myös valmisteltu, ja jatkossa kaikki leiritoiminta keskittyy Kukonnotkoon. Ukrainalaislapsille järjestetään myös tulevana kesänä kesäleiri, jota on valmisteltu kevään aikana. Nuorisoalan yhdenvertaisuuden osaamiskeskuksen toiminta on ollut erittäin aktiivista ja antirasistista koulutusta on tarjottu nuorisoalalle ympäri Suomen.

Elinikäisen oppimisen palvelualueella kehitetään tarjontaa ja palveluita tavoitteellisesti vastaamaan entistä paremmin nopeasti muuttuvia tarpeita: strategian toimenpanosuunnitelman laadinta on käynnissä, ja palvelualue on aktiivisesti mukana

kaupungin muutosohjelmatyössä. Palvelualue osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön Unescon Learning Cities -verkostossa hyödyntäen verkoston kautta saatavaa vertaisoppimista strategisten tavoitteiden ja toiminnan kehittämisessä.

Osallistujamäärät ovat jatkaneet kasvuaan. Aikuisten perusopetus on laajentunut, ja oppivelvollisuuskoulutuksen osuus on kasvanut. Maahanmuuttajakoulutusta on lisätty käytettävissä olevien resurssien puitteissa vastaamaan kasvavaan tarpeeseen.

Taiteen perusopetuksessa painopiste on toiminnan laadun arvioinnissa ja kokonaisuuden kehittämisessä. Vantaa on tilannut Cuporelta (Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus) taiteen perusopetuksen laatututkimuksen, jossa selvitetään taiteen perusopetuksen laatua Vantaalla ja arvioidaan erityisesti yksityisten oppilaitosten laatukriteerien toteutumista. Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään taiteen perusopetuksen kokonaisuutta koskevassa päätöksenteossa sekä valmistautumisessa taiteen perusopetusta koskevaan lainsäädäntöuudistukseen.

Tiedolla johtamista vahvistetaan palvelualueella pilotin avulla. Pilotissa kehitetään yhtenäisempää tietopohjaa toiminnan seurantaan, johtamiseen ja päätöksenteon tueksi.

Vantaan Aikuisopisto vastaa kasvavaan koulutustarpeeseen erityisesti suomi toisena kielenä -opetuksessa. Uusi palveluesihenkilö on aloittanut tehtävässään kehittääkseen yhteistyötä työelämä- ja kotoutumispalvelujen kanssa sekä luodakseen entistä joustavampia opintopolkuja maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille. Työhön kuuluu myös suomi toisena kielenä -koulutuksen toteutustapojen monipuolistaminen ja joustavoittaminen.

Musiikkiopistossa alkoi syksyllä 2025 Näppäritoiminta, jossa lapset oppivat soittamaan yhdessä rennossa ilmapiirissä. Kovan kysynnän vuoksi sitä laajennetaan syksyllä 2026. Moninaista musiikinopetusta hankkeen avulla on kehitetty opettajakunnan osaamista erilaisten oppijoiden opettamiseen. Erasmus+ liikkuvuusohjelmalla on tuettu sekä hallinnon että opettajien osaamista ja toiminnan kehittämistä. Musiikkiopisto osallistuu aktiivisesti taiteen perusopetuksen lakiuudistuksen ja uusien taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden valmisteluun.

Kuvataidekoulussa on lukuvuoden aikana kehitetty tavoitteellisesti toimintaa monikulttuurisissa ja monikielisissä opetusryhmissä. Henkilöstön kielitietoisuusosaamista on vahvistettu koulutuksilla Kason kielitietoisuustutorien sekä Aikuisopiston suomi toisena kielenä -opettajien tuella, ja osaamisen jalkauttamiseksi on toteutettu kuvataidekurssi yhteistyössä Aikuisopiston suomen kielen opetuksen kanssa. Keväällä 2026 kuvataidekoulu osallistuu Opetushallituksen hankerahoituksella Kuviskoodarit2-yhteishankkeeseen yhdessä Vihdin ja Keravan kuvataidekoulujen kanssa; hankkeessa kehitetään ja pilotoidaan pelillisyyteen, ohjelmointiin ja virtuaaliympäristöihin liittyviä työskentelytapoja kuvataiteen opetuksessa, ja hanke huipentuu toukokuussa Kulttuurikeskus Orvokissa järjestettävään LAN-tapahtumaan. Lisäksi kuvataidekoulu on järjestänyt yhdessä muiden vantaalaisten taiteen perusopetuksen (TPO) oppilaitosten kanssa maksuttoman Taidekarnevaali-perhetapahtuman Kulttuurikeskus Orvokissa sekä osallistuu Virtaa! -lopputyöfestivaaliin. Kuvataidekoulun lopputyönäyttely on toukokuussa Galleria K:ssa. Mukana on 14 nuorta vantaalaista taiteilijaa.

Harrastusten Vantaa -toiminnassa on vahvistettu tiedolla johtamista ja harrastamisen kehittämisen tietopohjaa. Toimintaa on vahvistettu suunnittelijaresurssilla, jonka tehtävä painottuu tutkimukselliseen kehittämiseen ja tiedon hyödyntämiseen. Keväällä peruskouluissa toteutettu harrastustoivekysely keräsi ennätyksellisesti yli 8 000 vastausta, ja tuloksia hyödynnetään tulevan lukuvuoden harrastustarjonnan suunnittelussa. Harrastamattomuuteen liittyvää tarkennettua tiedonkeruuta on toteutettu matalan harrastusaktiivisuuden kouluissa 5.–9.-luokkalaisille suunnattuna. Harrastusten Vantaa on mukana kokonaiskoulupäiväpilotissa Kytöpuiston koululla, jossa tarkastellaan harrastustoiminnan sijoittumista osaksi koulupäivän kokonaisrakennetta. Harrastustoiminta kytkeytyy osaksi kaupungin myönteisen aluekehityksen ohjelmaa sekä turvallisuusohjelmaa, ja Vantaan harrastamisen ekosysteemiä rakennetaan määrätietoisesti yli toimialarajojen. Kehittämistyö herättää kiinnostusta myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

14 Kaupunkiympäristö

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2025	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%	Ennuste 2026
TOIMINTATULOT	287 125	316 660	111 985	35	315 200
TOIMINTAMENOT	-259 514	-288 468	-90 289	31	-289 018
TOIMINTAKATE	27 611	28 192	21 696	77	26 182

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%
Kaupunkiympäristö yhteensä			
Toimintatulot	**316 660**	**111 985**	**35**
Toimintamenot	**-288 468**	**-90 289**	**31**
Toimintakate	**28 192**	**21 696**	**77**
Kaupunkiympäristölautakunta yhteensä			
Toimintatulot	**6 236**	**2 183**	**35**
Toimintamenot	**-17 243**	**-4 885**	**28**
Toimintakate	**-11 007**	**-2 702**	**25**
Kaupunkiympäristölautakunta			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-182	-36	20
Toimintakate	-182	-36	20
Yhteiset palvelut			
Toimintatulot	0	17	0
Toimintamenot	-3 181	-789	25
Toimintakate	-3 181	-772	24
Kaupunkirakenne ja ympäristö			
Toimintatulot	6 236	2 165	35
Toimintamenot	-13 881	-4 059	29
Toimintakate	-7 645	-1 894	25
Kaupunkitilalautakunta yhteensä			
Toimintatulot	**310 424**	**109 802**	**35**
Toimintamenot	**-271 225**	**-85 404**	**31**
Toimintakate	**39 199**	**24 398**	**62**
Kaupunkitilalautakunta, bruttoyksiköt yhteensä ilman Joukkoliikennettä			
Toimintatulot	65 775	32 038	49
Toimintamenot	-79 116	-25 530	32
Toimintakate	-13 341	6 508	-49

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

1 000 €	TA 2026	TOT 1–4	TOT-%

		2026	
Kaupunkitilalautakunta			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-92	-16	18
Toimintakate	-92	-16	18
Kadut ja puistot			
Toimintatulot	30 979	21 645	70
Toimintamenot	-45 490	-16 233	36
Toimintakate	-14 511	5 412	-37
Joukkoliikenne			
Toimintatulot	11 954	5 212	44
Toimintamenot	-66 900	-21 632	32
Toimintakate	-54 946	-16 419	30
Kiinteistöt ja tilat			
Toimintatulot	34 796	10 392	30
Toimintamenot	-33 534	-9 280	28
Toimintakate	1 262	1 112	88
Kaupunkitilalautakunta, nettoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	232 695	72 552	31
Toimintamenot	-125 209	-38 243	31
Toimintakate	107 486	34 310	32
Kiinteistöt ja tilat netto			
Toimintatulot	226 648	69 984	31
Toimintamenot	-119 532	-35 884	30
Toimintakate	107 116	34 100	32
Varikko			
Toimintatulot	6 047	2 569	42
Toimintamenot	-5 677	-2 359	42
Toimintakate	370	210	57

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Vantaan ratikan rakentaminen etenee aikataulussa ja työmaita on laajasti käynnissä eri puolilla ratikan reittiä. Ratikan rakentamisen kustannusennuste vastaa tavoitekustannusta, joskin yleinen kustannustason nousu voi vaikuttaa tilanteeseen loppuvuonna. Ratikan rakentaminen työllistää toimialan henkilöstöä laajasti, aina maanhankinnasta ja suunnittelupöydältä luvitukseen saakka.

Vantaalle saadaan reilusti lisää luonnonsuojelualueita, kun kaupunginhallitus päätti tammikuussa esittää yhteensä yli 80 hehtaaria suojeltavaksi ja valmistelussa on useita alueita näiden lisäksi.

Asuntorakentaminen on edelleen matalasuhdanteessa. Vantaalle on valmistunut 23.4.2026 mennessä 254 asuinhuoneistoa, joista 201 kerrostaloihin ja 53 pientaloihin. Rakentamisen suhdanne ja talouden taantuma näkyvät voimakkaasti asemakaavahankkeiden edistymisessä, tontinluovutuksissa ja rakentamislupamaksujen tuottojen alenemana, joskin rakentamisen volyymi ja tulot ovat parantuneet edellisvuoden alkuun verrattuna.

Toimialan käyttötalouden toimintatuottojen ennustetaan alittavan talousarvion yhteensä 1,5 milj. euroa ja toimintakulujen ylittävän talousarvion yhteensä 0,6 milj. euroa. Investointimenojen arvioidaan alittavan talousarvion 0,8 milj. euroa ja tulojen pysyvän talousarviossa.

Toimialan sitovien tavoitteiden ennustetaan toteutuvan pääosin. Toimiala on valmistellut tulevan vuoden tasapainotustoimia ja seurannut tehtyjen toimien toteutumista.

Talousarvion toteutuminen 2026

Yleinen talouden tilanne ja erityisesti rakentamisen yhä jatkuva matalasuhdanne näkyvät maankäyttöön liittyvissä tuloissa. Alkuvuonna 2026 (23.4. mennessä) kaupunki on saanut maanmyyntivoittoja noin 5 milj. euroa, maanvuokratuloja noin 4 milj. euroa ja maankäyttösopimustuloja noin 17,3 milj. euroa, josta 14,4 milj. euroa kaupungille luovutettuina maa-alueina. Rakennusvalvonnan maksutuottoihin ennustetaan puolestaan 1,8 milj. euron alitusta.

Helsingin seudun liikenne korjasi Vantaan kaupungilta laskuttamaansa kuntaosuutta alkuvuonna. HSL:n arvio vuoden 2026 Vantaan kuntaosuudeksi on 67,1 milj. euroa, mikä on 0,2 milj. euroa enemmän kuin kaupunkiympäristön toimialalla on joukkoliikenteelle talousarviossa määrärahoja.

Toimiala toteuttaa vuodelle 2026 sovittuja tasapainotustoimia. Ylityöehtoja on tiukennettu ja vapaat vakanssit täytetään entistä harvemmin mm. yhdistelemällä työtehtäviä ja arvioimalla tehtävien tarpeellisuutta. Tasapainotustoimet johtavat töiden entistä tarkempaan priorisointiin, osa vähemmän tärkeistä tehtävistä jätetään tekemättä tai lykätään. Lisäksi toistaiseksi on luovuttu mm. kaupunkipyöristä vuoden alusta alkaen ja uuden toimitilan suunnittelun määrärahoista.

Kato vahvistaa kaupungin tulopuolta maksujen korotuksilla ja uudella hulevesimaksulla. Maksuja korotetaan esimerkiksi seuraavien palvelujen kohdalla: maksullisen

pysäköinnin ensimmäisestä tunnista luopuminen, liityntäpysäköinnin korotus, yleisten alueiden hinnaston tarkistaminen ja rakentamislupamaksujen maltillinen korotus 1.2.2026 alkaen. Lisäksi vesihuoltolain vapautushakemusten käsittelystä peritään maksua 1.4.2026 alkaen.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Alkuvuonna asuntorakentamisen aloitusten määrä oli edelleen matalalla tasolla: alkaneita asuntoja on vain 87 kpl. Näistä pientaloja on 38 kpl eli noin 44 prosenttia. Valtion tukemia pitkän korkotuen vuokra-asuntoja ei alkanut alkuvuoden aikana rakentumaan yhtään. Aloituksia on kuitenkin odotettavissa kuluvan vuoden aikana. Omistusasuntotuotantoa valmistuneista asunnoista oli noin 48 prosenttia.

Asuntotuotannon monipuolisuuden lisäämiseksi ja asuntorakentamisen käynnistämiseksi kaupungin omaa tontinluovutusta on tehty joustavammaksi esimerkiksi tarjoamalla rakennuttajille tonttien vuokrausvaihtoehtoa ja jatkamalla tonttivarauksia. Kerrostalojen tonttikilpailuja on järjestetty ilman pohjahintaa. Kaavojen toteuttamisen mahdollisuuksiin on kiinnitetty erityistä huomiota esimerkiksi pysäköintiratkaisujen ja hankkeiden vaiheistamisen kautta.

Parhaillaan on käynnissä tarjouskilpailu neljästä omakotitontista Hiekkaharjussa sekä kerrostalotontista Koivuhaassa. Jatkuvassa myynnissä on tarjolla omakotitontteja sekä erilaisia yhtiömuotoisia kerrostalo- ja pientalotontteja eri puolilta Vantaata.

Kaavoituksessa valmisteilla on pientaloselvitys, jossa tarkastellaan mm. kaupunkipientalojen lisäämisen mahdollisuutta. Työ valmistuu tänä keväänä. Pientalokaavoitus on käynnissä mm. Katrinebergissä, Eteläkoivurinteen alueella, Piippilakin alueella ja Saarankylän kaavarunkoalueella.

Asuntotontteja on myyty yksi rivitalokohde Hakunilasta, vuokrattu yhtiömuotoinen pientalotontti Hämevaarasta ja varattu yhtiömuotoiset pientalotontit Leinelästä. Kaupungin kanssa yhteistä pientaloalueen kaavakehitystä varten on tehty suoravaraus Havukoskelta Piippilakin alueelle.

Saraksen tilan lunastusta koskenut valitus ei johtanut muutoksiin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa. Tuomioistuin päätti 12.3. yksimielisesti jättää valituksen tutkimatta ilmeisen perusteettomana.

Useissa kaupunkikeskuksissa kaupalliset palvelut paranevat. Kaupunkitilalautakunta päätti uuden liikekeskuksen (Kesko, Tokmanni) suunnitteluvarauksesta Korsoon sekä päivittäistavarakauppojen suunnitteluvarauksista Koivukylään (Prisma) ja Länsimäkeen (S-Market). Kivistössä palvelut laajenivat uuden K-Citymarket-vetoisen palvelukeskuksen avattua ja Tokmanni on rakenteilla. Tikkurilassa käynnistyy K-Citymarketin sekä mm. hotelli- ja kongressitoimintoja sisältävän alueen kaavoitus.

Asemanseutujen turvallisuuden ja viihtyisyyden parantamiseksi Myyrmäessä käynnissä on katualueiden ja asemarakennuksen kunnostuksen hankinta, ja toteutus käynnistyy vielä tänä keväänä. Koivukylässä on pidetty aloituskatselmus ja ideasuunnittelutyöpajaa valmistellaan. Valmisteilla on myös ulkoisen rahoituksen hanke (EUI Urbact) painopisteinään sosiaalinen osallisuus ja tasa-arvo, turvallisuus ja varautuminen, sekä liikkuminen. Hankekumppaneiksi tunnustellaan oppilaitoksia, yhdistyksiä ja joukkoliikenteen toimijoita.

Tikkurilan osaamiskampuksella käynnistyi Tampereen yliopiston johdolla Kampusasumisen tutkimushanke, jossa Vantaan kaupunki on mukana kumppanina. Hankkeessa kehitetään Tikkurilan osaamiskampukselle uudenlaista asumista, jossa yhdistyy hotellitoiminta, omistusasuminen ja opiskelija-asuminen, sekä yhteismanageroinnin kautta tarjottavat asumisen palvelut.

Vantaan uuden kaupunkistrategian luontoon ja viherrakenteeseen liittyviä tavoitteita on alettu toteuttaa. Kaavoitussuunnitelman 2026 mukaisten kaavojen luontoselvitysten tilaaminen on käynnissä. Selvityksissä edellytetään luonnon luontotyyppien ja rakennetun ympäristön luontotyyppien ekologisen tilan määrittelyä. Rakennetun ympäristön luontoselvitykset mahdollistavat alueellisen viherkertoimen laskennan viherrakenteeseen merkittävästi vaikuttavissa kaavahankkeissa. Alueellisen viherkertoimen laskennat on aloitettu. Lisäksi valmisteilla olevaan Vantaan rakennusjärjestykseen esitetään uutta vihertehokkuuden pykälää, jossa vihertehokkuuden toteutumista vaadittaisiin myös ennen vuotta 2020 laadittujen kaavojen pohjalta rakennettaessa uudisrakentamista tai merkittävää lisärakentamista.

10-kaupunkien yhteisen luonnontilan mittarin vaatimaa tietomallia kehitetään Vantaalla. Tietomalli tullaan jakamaan muille kaupungeille ja kunnille kaikkien yhteiseen käyttöön.

EU-rahoitteinen KYLKI-hanke käynnistyi vuoden alussa. Sen tavoitteena on edistää luontopositiivisia ratkaisuja ja kestävää liiketoimintaa vahvistamalla yritysten ja kaupunkien yhteistyötä. Lisäksi seitsemän kuukauden mittainen hanke EU-rahoituksella on käynnistynyt jättipalsamin torjumiseksi Mätäojan alueella.

Kaupunginhallitus päätti tammikuussa hakea Ladaunmetsän, Syväojanmetsän, Lamminsuon laajennuksen ja Palokallion laajennuksen luonnonsuojelulain mukaista rauhoitusta. Rauhoitettavien alueiden pinta-ala on yhteensä noin 80,9 hehtaaria. Lisäksi vuoden 2026 alun aikana on alettu valmistella viiden uuden suojelualueen rauhoitusta.

Rakentamisen hiilijalanjäljen lakisääteistä tiukempi ohjaus otettiin käyttöön vuoden alussa asemakaavoissa, tontinluovutuskilpailuissa ja omassa toimitilarakentamisessaan.

Yritystontteja on myyty 4 kpl ja vuokrattu 1. Työpaikkatonttien luovutusten tuoma työpaikkamäärän kasvu on noin 190 uutta työpaikkaa. Tikkurilan osaamiskampuksen toimitilatontteja markkinoidaan yhteistyössä elinvoimapalveluiden kanssa. Vuodenvaihteen jälkeen tonttikyselyt ovat lisääntyneet. Ensimmäinen investoritonttivaraus on nyt hyväksytty ja neuvottelut seuraavasta tontista ovat käynnissä.

Yritysten sijoittumista edistäviä asemakaavahankkeita ovat mm. Tikkurilan Rusokallio 2 asemakaava, joka tulee päätöskäsittelyyn keväällä 2026 ja tuottaa yli 60 000 k-m² uutta työpaikkakerrosalaa. Vehkalan länsipuoli 2 yritysalueen kaava (yli 120 000 k-m²) on etenemässä nähtäville huhti-toukokuussa ja Kivistön Mestarintien asemakaava tilaa vievän kaupan mahdollistamiseksi käynnistyy kesällä 2026. Myyrmäessä tarkastellaan työpaikkojen säilyttämisen ja lisäämisen mahdollisuuksia kaavarunkotasolla ja Tammistossa kaavarunkotyössä pyritään ratkaisemaan kehittyvän kaupan alueen liikenteen haasteita.

Keväällä 2026 käynnistyneessä Petas-Piispankylä-osayleiskaavassa tarkastellaan lähijunaliikenteen varikon sijoittumista Petakseen tai Keimolaan, työpaikkatoimintojen laajuutta ja luonnetta Petaksessa sekä kaupan sijoittumista Piispankylässä.

Vantaa myös päätti Sanoma Oyj:n, Sponda Oy:n ja Varte Oy:n kanssa yhteistyösopimuksesta, jolla kehitetään Martinlaakson ja Vantaanlaakson rajalle sijoittuvaa, noin 10 hehtaarin suuruista uutta työpaikka-aluetta.

Ratikkakaupungin suunnitteluperiaatetyö on aloitettu kevään 2026 aikana. Ratikkakaupungin alueen asemakaavoitus etenee kilpailuvoittojen perusteella sekä Väritehtaan että Fazerilan alueilla. Asemakaavahankkeita on käynnissä tai valmisteilla kaikilla ratikkakaupungin suuralueilla.

Vantaan kasvun ja investointien ohjausmalli (VAKIO) on ollut valmisteilla keväästä 2025 lähtien. Kasvun ja investointien ohjauksen johtamisjärjestelmää on päivitetty ja yhteistyötä maankäytön suunnittelun ja investointien yhteensovittamiseksi on tiivistetty. Suuraluekohtaiset kehittämissuunnitelmat, jotka tulevat sisältämään palveluverkkosuunnitelman, ovat valmistelussa.

Rahastot

Kiinteistörahasto

Vantaan kaupungin Kiinteistörahaston tarkoituksena on edistää pitkäaikaisen lainarahoituksen muodossa kiinteistöjen ja muun kiinteän omaisuuden rakentamista, hankintaa ja kehittämistä, vuokra-asuntotuotantoa, infrastruktuurin rakentamista ja elinkeinopolitiikalle kriittisten hankkeiden tukemista.

Rahaston pääoma oli vuoden 2025 tilinpäätöksen mukaan 108.025.294,83 euroa. Lainasaamisten määrä oli 56.835.934,85 euroa. Arvio vuoden 2026 aikana rahastoon palautuvista lyhennyksistä on 2.790.053,27 euroa ja koroista 2.165.681,57 euroa. Rahaston käytettävissä oleva määrä vuodelle 2026 on 51.189.359,98 euroa.

Alkuvuonna 2026 rahastosta ei ole myönnetty uusia lainoja.

Vahinkorahasto

Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana rahastosta on maksettu noin 222 000 euroa, josta noin 32 000 euroa on toiminnasta aiheutuneita vahinkoja, noin 38 000 euroa vastuuvahinkoja ja noin 153 000 euroa vakuutusmaksuja.

Toteutumistietojen perusteella käyttösuunnitelman arvioidaan toteutuvan.

Lasten ja nuorten juhlarahasto

Lasten ja nuorten juhlarahasto on perustettu 1.1.2025 alkaen kaupunginvaltuuston päätöksellä (KV 16.12.2024 § 11). Rahaston tarkoitus on mahdollistaa harrastustukea perheille, joilla on taloudellisia haasteita ja jotta perheiden 7–17-vuotiailla lapsilla olisi mahdollisuus osallistua ohjattuun vapaa-ajan toimintaan kuten urheiluun, musiikkiin, taiteeseen tai muihin harrastuksiin.

Rahasto koostuu kahdesta erillisestä rahastosta, oman pääoman rahastosta ja toimeksiantojen pääomien rahastosta. Lasten ja nuorten juhlarahaston oman pääoman rahaston alkupääoma muodostuu aiempien tilikausien ylijäämästä siirrettävästä 1 000 000 euron pääomasta. Vuosien 2025–2026 aikana oman pääoman rahastosta ei ole jaettu eikä ennakoida jaettavan tukea, sillä tuen jakamiseen käytetään toimeksiantojen pääomien rahastoa. Rahastoa kartutetaan vuonna 2026 sen pääomalle maksettavalla korkotuotolla.

Toimeksiantojen pääoman rahastosta jaetaan harrastustukea, joka kohdistuu pienituloisten vantaalaisperheiden lasten harrastusten aloittamiseen tai jatkamiseen yhteistyössä kohtaavaa työtä tekevien tahojen ja alueellisten toimijoiden kanssa. Alkuvuoden aikana harrastustukihakemuksia on käsitelty 182 kpl ja tukea on jaettu 73 148 euroa (keskimääräinen tukisumma 400 euroa). Rahastossa on varoja tällä hetkellä 806 312 euroa. Toimeksiantojen pääoman rahaston varat voivat kasvaa korkotuoton lisäksi kaupungille saatujen perintöjen tai lahjoitusten seurauksena. Alkuvuoden aikana rahasto on kasvanut valtionperintöjen johdosta 202 000 eurolla sekä lisäksi asunto-osakkeilla.

Investoinnit

1 000 €	TA 2026	TOT 1–4 2026	TOT-%	Ennuste 2026
INVESTOINTITULOT	**43 500**	**269**	**1**	**43 500**
Rakentaminen	**-110 200**	**-24 818**	**23**	**-109 380**
Uudisrakentaminen	-63 460	-15 520	24	-66 720
Korjausrakentaminen	-45 420	-9 187	20	-41 340
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	-1 320	-111	8	-1 320
Aineeton omaisuus	**-6 000**	**-1 593**	**27**	**-6 000**
Julkinen käyttöomaisuus	**-225 000**	**-44 071**	**20**	**-225 000**
Liikennealueet	-33 135	-6 034	18	-33 135
Urheilualueet	-3 240	-232	7	-3 240
Virkistysalueet	-3 140	-25	1	-3 140
Ympäristörakentaminen	-4 660	-2 028	44	-4 660

Yhteishankkeet	-825	-3	0	-825
Vantaan ratikka	-180 000	-35 749	20	-180 000
Irtain omaisuus	**-8 628**	**-1 013**	**12**	**-8 732**
Kiinteä omaisuus	**-42 000**	**-22 256**	**53**	**-42 000**
Osakkeet ja osuudet	**-1 900**	**-272**	**14**	**-1 900**
INVESTOINTIMENOT	**-393 728**	**-94 023**	**24**	**-393 012**
INVESTOINNIT NETTO	**-350 228**	**-93 754**	**27**	**-349 512**

Rakentaminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.11.2025 vuoden 2026 toimitilainvestointeihin 110,20 milj. euron määrärahan. Toimitilainvestointeihin ennustetaan käytettävän määrärahoja yhteensä noin 109,38 milj. euroa, mikä alittaa talousarvion 0,82 milj. euroa.

Uudisrakentaminen

Uudisrakentamiseen ennustetaan käytettävän 66,72 milj. euroa, jolloin investointikustannukset ylittäisivät määrärahat noin 3,26 milj. euroa. Suurimmat poikkeamat ovat syntymässä seuraavissa hankkeissa: Ojapuiston koulu, Elmon uimahalli, Puutarhatien päiväkoti, Lentolan päiväkoti, Päiväkoti Silva sekä Itä-Hakkilan koulun ja Simonkallion koulun peruskorjaus.

Ojapuiston koulun, liikuntasalin ja aluekeittiön sekä Itä-Hakkilan koulun peruskorjauksen urakkatarjoukset osoittautuivat ennakoitua edullisemmiksi. Päiväkotihankkeiden määrärahatarpeisiin ovat vaikuttaneet aikataulupoikkeamat, jotka ovat syntyneet hankevalmistelu- ja suunnitteluvaiheen, urakkakilpailutusten tai rakentamisvaiheen pitkittyessä.

Uudisrakentamisen määrärahoilla valmistuivat alkuvuodesta Satulakujan paviljonkipäiväkoti ja Lentolan päiväkoti. Rakennusvaiheessa olivat Elmon uimahalli, Metsänhaltijan, Puutarhatien, Kontiopuiston ja Karhunkierroksen päiväkodit. Urakkakilpailutuksessa oli Silvan päiväkoti.

Suunnitteluvaiheessa olivat Muuran yhtenäiskoulu, liikuntahalli ja päiväkoti, Tikkurilan alueen koulun laajennus (Viertolan koulu), Rajakylän urheilupuiston huoltorakennus sekä Sammakkolammen päiväkoti.

Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa olivat Askiston koulun laajennus, Lehtikuusen koulun Kaarnan laajennus, Kivivuoren päiväkoti sekä Myyrmäen uimahallin laajennus.

Seuraavien hankkeiden aloitusta tai jatkovaiheita on siirretty: Tikkurilan alueen päiväkoti, Tikkurilan III päiväkoti, Kivenkolon päiväkoti, Ruutulipun päiväkoti, Metsolanmäen päiväkodin laajennus, Vaaralan Talkootien päiväkoti, Hakunilan urheilupuiston tapahtuma- ja varastotila, Elmon urheilupuiston huoltorakennus, Tikkurilan urheilupuiston kenttien katsomo ja huoltotilat sekä Tikkurilan liikuntahalli.

VTK Kiinteistöt Oy:n hankkeista rakennusvaiheessa olivat Aviapoliksen uusi lukio ja Leppäkorven liikuntahalli. Tikkurilan osaamiskampuksen rakentaminen on alkamassa. Myyrmäen Oivallustentalon hankesuunnitelma valmistui ja Varia Hiekkahajun toimipisteen peruskorjauksen hankesuunnitelma päivitettiin.

Kaupunkikonsernin ulkopuolisista vuokrahankkeista Nikinmäen koulun paviljonki oli rakentamisvaiheessa. Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa olivat Tikkurilan kirjaston väistö- ja korvaavat tilat sekä siirrettävä moduulirakennus Keimolanmäen koululle.

Tulevien vuosien investointiesitysten tarkistamiseksi käynnissä olivat seuraavat selvitykset: Keittiöiden palveluverkkosuunnitelma, Hakunilan keskustan vapaa-ajan palveluiden sijoittuminen -selvitys, Koivukylän keskustan kulttuuri- ja kirjastopalveluiden tilatarveselvitys, Myyrmäen alueen kouluverkkoselvitys ja Myyrmäen alueen väistöt -selvitys sekä Lukio- ja väistötilaselvitys, Itäinen Vantaa.

Korjausrakentaminen

Korjausrakentamiseen ennustetaan käytettävän 41,34 milj. euroa, jolloin investointikustannukset alittaisivat määrärahat noin 4,08 milj. euroa. Suurimmat poikkeamat talousarvioon verrattuna muodostavat Simonkallion koulu sekä Itä-Hakkilan koulun peruskorjaus. Yleisesti ottaen poikkeamat selittyivät joko hankealoituksen siirtymisestä myöhempään tai saatujen tarjousten odotuksia poikkeavasta hintatasosta. Hankkeita ovat viivästyttäneet mm. ennakoitua suuremmat korjaustarpeet. Päiväkotihankkeiden ajoitusta on pyritty aikatauluttamaan olemassa olevien väistötilojen ajallisen käytettävyyden mukaan.

Laajimmat pihakorjaushankkeet vuonna 2026 ovat Kytöpuiston ja Ilpolan koulu, Ankkalammen ja Hämevaaran päiväkoti sekä Håkansbölen pysäköintialueen laajennus.

Merkittävimmät rakennusvaiheessa olevat hankkeet olivat Itä-Hakkilan koulun peruskorjaus, Kivimäen koulun peruskorjauksen vaihe 2, Simonkallion koulun korjaus-

ja muutostyöt, Kimaran päiväkodin palokorjaus sekä korjaukset Peltovuoren ja Havukallion päiväkodeissa.

Tikkurilan kulttuuritalon (nyk. Tikkurilan kirjaston) muutos- ja korjaustyöt olivat suunnitteluvaiheessa. Metsolanmäen päiväkodin korjaushanketta päätettiin lykätä muuttuneen varhaiskasvatustilanteen johdosta.

Tarveselvitys- tai hankesuunnitteluvaiheessa olivat Askiston koulun ja lisärakennuksen peruskorjaus, Dickursbyn puukoulun korjaus- ja muutostyöt, Kaivokselan ja Dickursbyn päiväkotien osakorjaukset sekä Myyrmäen urheilutalon uimahallin peruskorjaus.

Sisäilmakorjaukset ennustetaan toteutuvan 3,5 milj. euron budjetin mukaisesti. Uusia sisäilmakorjauksia on suunnitteilla mm. Martinlaakson, Koivukylän ja Pähkinärinteen kouluihin sekä Malminniityn päiväkotiin.

Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

Vuokra- ja osaketilojen muutostöiden ennustetaan toteutuvan budjetoidun mukaisesti. Toteutuneita kustannuksia on kertynyt vain vähän tässä vaiheessa vuotta. Budjetti on koottu pääosin varauksista pikaisia muutos- ja korjaustarpeita varten perustuen aikaisempien vuosien toteumiin. Myös sisäilmakorjausten arvioidaan toteutuvan 0,2 milj. euron budjetin mukaisesti.

Aineeton omaisuus

Alkuvuoden toteuma investointien osalta on 1,6 milj. euroa. ICT-investoinnit ovat edenneet valtaosin suunnitelmien mukaisesti. DigiOne on hyväksytty pilotointikäyttöön ensimmäisissä peruskouluissa.

Julkinen käyttöomaisuus

Julkisen käyttöomaisuuden määräraha ilman ratikkaa on 45 milj. euroa. Eräitä kohteita joudutaan siirtämään tuleville vuosille, jotta investoinnit pysyisivät määrärahakehyksen sisällä. Ratikan yhteydessä tehdään lisäksi katujen saneerausta neljän vuoden aikana vuosittain arviolta 10 milj. eurolla, kuten Kaupunkitilalautakunnan 10.12.2025 käsittelemässä Kunnallistekniikan rakentamisohjelmassa 2026–2029 on esitetty.

Merkittävimpiä liikennealueiden hankkeita ovat Neilikkatie ja Muuran alueen kunnallistekniikka. Vielä käynnissä olevia liikennealueiden hankkeita ovat Vehkalan kinkereiden kunnallistekniikan rakentaminen, Tikkuraitti ja Vihertie. Ympäristörakentamisen merkittävimpiä jatkuvia kohteita ovat Annefredin puisto ja Rälssipuisto. Alkava ympäristörakentamisen kohde on Vaskivuorentie ja Kahluuniityn baana. Alkavia urheilualueiden hankkeita ovat Aerolankenttä ja Kaivokselan kenttä. Virkistysalueiden alkavia hankkeita ovat Kuusijärven esteetön uimapaikka ja reitti. MAL-sopimuksen mukaisena yhteishankkeena valtion kanssa suunnitellaan Hosantien uuden kuormausalueen ratayhteyttä.

Vantaan ratikka

Vantaan Ratikan toteutusta on viety eteenpäin valtuuston 17.11.2025 hyväksymän tarkistetun hankesuunnitelman mukaisesti. Hankesuunnitelmassa esitetty kustannusarvio on 750 milj. euroa, josta Vantaan kaupungin osuus on 682 milj. euroa, johon saadaan MAL-sopimuksen mukaisesti valtionavustusta 144,1 milj. euroa. Vuoden 2026 osuus kuluista on 180 milj. euroa ja avustuksesta noin 40 milj. euroa.

Ratikan allianssit itä ja länsi ovat nyt kehitysvaiheen jälkeen siirtyneet toteutusvaiheeseen. Lähinnä Tikkurilan ratapihalla ja keskustassa kesästä 2025 lähtien tehtyjen valmistelevien töiden jälkeen varsinainen toteutusvaihe alkoi joulukuussa 2025. Nyt toukokuussa 2026 tehdään toinen tilaus, jonka jälkeen koko Vantaan osuus ratikkahankkeesta on sopimuksellisesti toteutusvaiheessa. Helsingin Mellunmäen päässä jatketaan vielä kehitysvaihetta, koska Mellunmäen kehittämiseksi tehtävä kaavoitustyö on kesken. Aikataulutavoite on, että raitiotie valmistuu liikenteelle vuonna 2029. Tällöin myös erillisenä Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n rakennuttama Vaaralan varikko on käytössä.

Rakennustyöt näkyvät laajalti ratikkareitin varrella koko kaupungissa. Useita katuosuuksia on suljettu ainakin Aviapoliksessa, Tikkurilassa, Kyytitiellä ja Länsimäessä.

Irtain omaisuus

Konsernijohdon ja elinvoiman toimialan irtaimeen omaisuuteen on varattu määrärahaa Työllisyyspalveluiden Vernissakadun toimitilojen kalustamiseen 200 000 euroa, josta on toteutunut tähän mennessä noin 12 prosenttia.

Kasvatuksen ja oppimisen irtaimen omaisuuden ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Mikäli Aviapoliksen lukion kalustaminen voidaan aloittaa jo vuoden 2027 puolella, joudutaan tähän esittämään lisätalousarviota.

Kaupunkikulttuurin toimialan irtaimen määrärahaan kohdistuu ylityspainetta. Syynä ovat kirjaston keskuslajittelijan uusiminen suunniteltua aikaisemmin, sekä museopalveluiden näyttelytekniikan tarpeet.

Kaupunkiympäristön toimialan irtaimen omaisuuden ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti vuonna 2026. Toimialan irtaimistohankinnat koostuvat pääosin varikon raskaasta ajoneuvokalustosta ja konekalustosta katujen kunnossapitoon. Lisäksi mm. toimitilajohtamisen kunnossapitokohteisiin hankitaan keittiölaitteita ja irtokalusteita sekä tilahallinnan vuokrakohteiden kalusteita uusitaan.

Kiinteä omaisuus

Kiinteää omaisuutta on hankittu noin 20 ha noin 18 milj. eurolla vapaaehtoisin kaupoin ja osana maankäyttösopimuskorvauksia. Merkittäviä hankintoja ovat olleet mm. Vantaan Ratikan tarpeisiin maa-alueita Muuran kaupunkikylien alueelta, Piispankylästä yleiskaavan mukaista asuinaluetta 5,8 ha, korttelialuetta Tikkurilasta ja luonnon monimuotoisuutta tukevia alueita noin 6 ha.

Ratikan katualuetoimituksen mukaisten maa-alueiden ennakkohaltuunotto tapahtui 7.1.2026. Katualuetoimitus koski 113 kiinteistöä. Toimituksen päätös alueiden arvosta saadaan toukokuussa 2026. Arvio korvauksen kokonaissummasta on noin 12,5 milj. euroa.

Maa-alueiden kunnostusmäärärahojen, joka sisältää myös myytävän ja vuokrattavan tonttimaan esirakentamisen, arvioidaan toteutuvan budjetoidun mukaisesti.

Osakkeet ja osuudet

Ensimmäisenä vuosikolmanneksena on myyty asunto-osakkeita 0,1 milj. eurolla. Lentorata Oy:n osakassopimuksen mukaan yhtiölle on maksettu 0,3 milj. euroa rahoitussitoumuksen erä oman pääoman ehtoisena sijoituksina. Määrärahaa käytetään vuoden 2026 aikana elinkeinoelämän edistämiseen mm. kaupunkikeskustojen kehittämiseen.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	30.4.20252	30.4.2026
Konsernijohto ja elinvoima	777	762
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi	943	962
Kasvatus ja oppiminen	5 895	5 891
Kaupunkiympäristö	689	647
Yhteensä	**8 304**	**8 262**

Lähde: Henkilöstömäärät on raportoitu henkilöstöjärjestelmästä.

Henkilöstömäärän ja henkilöstökulujen kehitys

Kaupunkitasoisesti tarkasteltuna henkilöstömäärä laski 42 henkilöllä edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstömäärä laski eniten kaupunkiympäristön toimialalla, johtuen pääasiassa määräaikaisten palvelussuhteiden määrän vähentymisestä.

Kokonaishenkilöstökulut olivat vuoden 2026 ensimmäisellä vuosikolmanneksella 148,7 milj. euroa, joka on 6,3 milj. euroa (4,4 %) enemmän kuin viime vuonna vastaavana ajankohtana (142,4 milj. euroa). Kasvu on hidastunut viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna, jolloin henkilöstökulut kasvoivat 10,7 prosenttia. Henkilöstökuluja on kasvattanut kunta-alan valtakunnallisen palkkaratkaisun 2025–2028 vuodelle 2025 kohdentuneet palkankorotukset.

Henkilöstön saatavuus

Kokonaishakijamäärät pysyivät tammi-helmikuussa nousujohtoisina. Huhtikuun lopussa Vantaan kaupungilla on ollut avoimia työpaikkoja 1 436 kpl ja hakijoita yhteensä 28 280 kpl. Tammikuussa toteutuneessa vakituisten opettajien haussa, virkoja oli haettavana 260 kpl ja hakijoita oli kaiken kaikkiaan 3 311 kpl (vuonna 2025 hakijoita oli 2 720 kpl), joista kelpoisia oli 59 prosenttia. Kelpoisuusaste pysyi hakijoiden osalta samana edelliseen vuoteen verrattuna. Helmikuussa toteutettiin varhaiskasvatuksen opettajien, sosionomien ja erityisopettajien massahaku, jossa hakijoita oli kaiken kaikkiaan 62 kpl, joista kelpoisia oli 37 prosenttia (23 kpl). Vuonna 2025 hakijoita oli 74 kpl, joista kelpoisia 39 prosenttia (29 kpl).

Kesätyö- ja harjoitteluhaut toteutettiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa eriaikaisesti, jotta 15–17-vuotiaille suunnatut kesätyöpaikat erottuisivat paremmin massasta. Alle 18-vuotiaille suunnattujen kesätyöpaikkojen määrä on kasvanut, mutta haut ovat

vielä kesken, joten todelliset määrät tarkentuvat kesän jälkeen, kun työsopimukset on laadittu.

Myös anonyymin rekrytoinnin menetelmää esihenkilöt käyttivät 56 haussa.

Menestystekijät strategiassa onnistumiseksi

Osana kaupungin uutta strategiaa hyväksyttiin menestystekijät: Vaikutamme inhimillisesti, uudistamme ja ratkaisemme, Erottaudumme ainutlaatuisuudella ja Toimimme systeemisesti. Nämä suuntaavat kaupungin henkilöstön, johtamisen ja toimintakulttuurin kehittämistä sekä auttavat meitä onnistumaan strategian tavoitteissa. Vuoden 2026 alussa on menestystekijöitä edistetty seuraavilla tavoilla:

- Kaupungin johtamisjärjestelmän uudistaminen systeemisen johtamisen näkökulmasta, strategisten muutosohjelmien mallin luominen ja käynnistäminen.
- Henkilöstöperiaatteet ja johtamisen kulmakivet on johdettu keskeisistä menestystekijöistä, jotka tukevat strategian onnistumista.
- Esihenkilön strategiatyökalut päivitetty auttamaan strategian johtamista arjessa.
- Johtamisen valmennusten tarjontaa uudistetaan ja kehitetään jatkuvasti sekä menestystekijöiden että johtamisen kulmakivien näkökulmasta.
- Ylimmän johdon verkostopäivän ja siihen yhdistetyn päällikköforumin teemana oli strategisen menestystekijän mukainen systeeminen johtaminen ja systeemiajattelu sekä Vantaan ohjelmajohtaminen; tilaisuudessa korostettiin systeemisyyden merkitystä ja vaikutusta ohjelmajohtamiseen.
- Esihenkilöille ja työyhteisöille on luotu Strategia tutuksi -materiaali, joka auttaa työyhteisöjä pohtimaan strategian merkitystä ja sen vaikutusta arjen työhön. Lisäksi tuotettiin "Strategia arkeen inhimillisellä johtamisella” –video, jolla apulaiskaupunginjohtaja Katri Kalske ja johdon neuvonantaja Paula Kilpinen antavat esihenkilöille eväitä strategian toteuttamiseen inhimillisellä, henkilökohtaistavalla ja sydämellistävällä otteella.
- Eduhouse-verkko-oppimisympäristöön on rakennettu niin sanottu "Vantaan polku" sekä esihenkilöille että työntekijöille, joissa nostetaan esiin strategian teemaan sopivia koulutuksia; uusien työntekijöiden perehdytys on päivitetty vastaamaan uutta strategiaa.

- Uudet strategiset kehittämiskumppanit osaamisen ja johtamisen kehittämisessä aloittaneet toimintansa ja heidät perehdytetty Vantaan strategiaan.
- Vuositason Osaamisen kehittämisen suunnitelma päivitetty painottaen strategiassa määriteltyjä menestystekijöitä.
- Menestystekijä ja innovaatiokyselyyn, jolla seurataan menestystekijöiden kehittymistä sekä innovaatioita ja innovaatiokyvykkyyttä.

Suunnitelmallista osaamisen vahvistamista

Osaamisen kehittämistä edistetään edelleen toimialoilla ja palvelualueilla laadittujen osaamisen kehittämisen suunnitelmien mukaisesti. Kaupungin henkilöstön sekä ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen keskeisenä kumppanina toimii Metropolia ammattikorkeakoulu. Yhteistyö perustuu vuosikelloon ja systemaattiseen osaamisen johtamisen malliin, joka tukee kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Esihenkilöille on toteutettu avoimia johtamisen kehittämiseen liittyviä valmennuksia, kuten uusille esihenkilöille suunnattua Esihenkilönä Vantaalla -valmennusta (3 ryhmää 45 osallistujaa) sekä lyhyempiä työpajoja, luentoja ja ryhmäcoaching-kokonaisuuksia. Johtamisen ja esihenkilötyön valmennusten tarjontaa kehitetään jatkuvasti strategisten menestystekijöiden ja Vantaan johtamisen kulmakivien mukaisesti. Valmennuksilla vahvistetaan yhteistä strategista ajattelua ja tuetaan strategian toteutumista arjen johtamistyössä eri johtamis- ja esihenkilötasoilla. Keväällä toteutettiin Ylimmän johdon verkostopäivä ja siihen yhdistetty päällikköfoorum teemalla systeeminen johtaminen ja systeemiajatteluun sekä Vantaan ohjelmajohtaminen. Osallistujia oli yhteensä 71 johtamistehtävässä olevaa.

Koko henkilöstön osaamisen kehittämistä tukee Eduhouse-verkko-oppimisympäristö, johon on rakennettu esihenkilöille ja työntekijöille Vantaan polut strategian painopisteisiin kytkeytyvistä koulutuksista. Kaiken kaikkiaan vuoden 2026 alusta noin 470 työntekijää on ollut aktiivisena käyttäjänä oppimisympäristössä ja suoritettuja koulutuksia on noin 860.

Työyhteisöjen, esihenkilötyön ja johtamisen kehittämisessä hyödynnetään kaupunkitasoisia, ulkoisia kumppaneita. Uusi, kilpailutettu sopimuskausi käynnistyi maaliskuussa 2026 ja kattaa palveluja työnohjauksen, coachingin, työyhteisösovittelun ja kehittäjäpoolien osa-alueilla.

Työhyvinvoinnin ja työsuojelun arviointia ja tuloksia

Työterveyden toimijana aloitti kaupungin kaikilla toimialoilla vuoden 2026 alusta Terveystalo. Lakisääteinen toiminta on käynnistynyt toimintasuunnitelmien mukaisesti ja sairaudenhoitoon saatiin lisää toimipaikkoja henkilöstön käyttöön ympäri pääkaupunkiseutua. Yhteistyö on käynnistynyt vauhdikkaasti, mutta pientä hiomista sovittujen toimintatapojen suhteen on ollut. Niistä on muistutettu Terveystaloa sopimuksen mukaisesti ja yhteistyötä on päästy tekemään onnistuneesti.

Ajalla 1–4/2026 sairauspoissaoloprosentti on 6,60 (Lähde Hertta). Mielenterveysperusteisten sairauspoissaolojen prosentti on 0,91, kun vastaava luku vuonna 2025 oli 0,87. Esihenkilön luvalla olevia sairauspoissaoloja on ollut 51,37 prosenttia kaikista sairauspoissaoloista, kun vastaava luku viime vuonna oli 50,0 prosenttia kaikista sairauspoissaoloista ja suurimpana poissaoloryhmänä jatkaa muut, johon sisältyy isoimpana ryhmänä esihenkilön luvalla olevat poissaolot sekä muutamia pieniä, yksittäisiä diagnoosiryhmiä. Toiseksi suurin poissaoloryhmä oli mielenterveysperusteiset poissaolot ja kolmantena tuki- ja liikuntaelinperusteiset poissaolot.

Alkuvuoden aikana toteutettiin esihenkilöille HR:n ajankohtaisia infoja työhyvinvoinnin aiheilla kaksi kappaletta 4.3. ja 11.3. Osallistujia oli linjoilla runsaasti. 4.3. osallistujia oli yhteensä 139 henkilöä ja 11.3. 193 henkilöä. Työkykyasiantuntijoiden tuki esihenkilöiden työkykyjohtamisen tueksi tavoitti esihenkilöitä yhteensä 461 eri työntekijän asiassa.

Työsuojelu

Vuoden 2026 alussa käynnistynyt uusi työsuojelukausi 2026–2029 on alkuvuonna ohjannut työsuojelun arviointia erityisesti ennakoinnin, ilmiöiden tunnistamisen sekä psykososiaalisten kuormitustekijöiden näkökulmasta. Painopisteenä on ollut työsuojelun kytkeminen entistä vahvemmin osaksi normaalia johtamista ja työolojen haittojen ja vaarojen arviointia toimialoilla.

Alkuvuoden aikana työturvallisuusilmoituksia on hyödynnetty aiempaa systemaattisemmin työolojen arvioinnin tukena sekä esihenkilötyön kehittämisessä. Työsuojelun erityisenä painopisteenä on ollut ilmoituskynnyksen madaltaminen, etenkin läheltä piti -tilanteiden osalta. Lisäksi linjajohdon tapaamisissa on painotettu, että ilmoitusten käsittely ja niihin liittyvä palaute tukevat avointa ja luottamuksellista turvallisuuskulttuuria.

Työsuojelu on tukenut toimialoja ilmoitusten tulkinnassa, kehittämistoimenpiteiden suuntaamisessa sekä työsuojelun roolien ja vastuiden selkeyttämisessä, erityisesti tilanteissa, joissa ilmoitukset kytkeytyvät psykososiaaliseen kuormitukseen, asiakastyön haasteisiin tai työyhteisöjen toimintatapoihin.

Työturvallisuusjärjestelmä Tutkaan tehtyjen ilmoitusten määrä väheni 1–4 / 2026 tarkastelujaksolla 140 ilmoituksella (–5,9 %) verrattuna vastaavaan ajanjaksoon edellisenä vuonna. Uhka- ja väkivaltatilanteisiin liittyvien ilmoitusten määrä säilyi edelleen korkeana (1 509 kpl), vähentyen 1,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Tutkaan tehtyjen tapaturmailmoitusten määrä pysyi vertailujaksolla lähes samalla tasolla (1–4 / 2026: 359 kpl, 1–4 / 2025: 364 kpl; muutos –5 kpl / –1,4 %). Vakuutusyhtiöön oli toimitettu 1–4 / 2026 yhteensä 213 tapaturmailmoitusta, edellisvuoden vastaavana ajankohtana ilmoituksia oli tehty 283 kappaletta.

Vantaan kaupungin suurimmat tytäryhtiöt

Suurimpien tytäryhtiöiden osavuosiraportissa raportoidaan näiden toimintaa ja taloutta ajalta 1.1.–30.4.2026. Raportin tiedot perustuvat konserniohjauksen lähettämiin, yhtiöiden talous- ja toimitusjohtajien huhtikuun 2026 loppuun mennessä palauttamien Targetor-raportoinnin tietoihin.

Yhtiöiden toimittamat tulos- ja tasetiedot ovat tietojen keruuhetkellä olleet vielä osin keskeneräisiä, minkä takia huhtikuun osalta toimitetut tiedot ovat ennusteita. Yhtiöiden kokoeroista, toimialojen- ja toiminnan erilaisuuksista sekä toimitusjohtajien toimittamien raporttien sisällöstä johtuen raportoinnissa on vaihtelua yhtiöiden välillä. Lisätietoa yhtiöistä antavat niiden toimitusjohtajat sekä konserniohjauksen ja -valvonnan yksikkö.

Julkaisija

Vantaan kaupunki

25.5.2026

Konsernijohto ja elinvoima/Talous ja strategia

Vantaa

TYTÄRYHTIÖIDEN OSAVUOSIRAPORTTI 1-4/2026

Sisällysluettelo

Olennaiset tapahtumat Vantaan kaupunkikonsernissa ja kaupungin osakkuusyhteisöissä 3
Suurten tytäryhtiöiden tunnuslukuja 5
Vantaan Energia Oy 6
VAV Yhtymä Oy 12
VTK Kiinteistöt Oy 17
Vantaan tilapalvelut Vantti Oy 21
Mercuria kauppaoppilaitos Oy 26
Kiinteistöosakeyhtiöt 30

Julkaisija

Vantaan kaupunki

05/2026

Konserniohjaus ja -valvonta

Kansikuva: Vantaan kaupungin aineistopankki

Olennaiset tapahtumat Vantaan kaupunkikonsernissa ja kaupungin osakkuusyhteisöissä

Vuoden 2026 alussa Vantaa-konsernin yhtiöiden toiminta on jatkunut pääosin suunnitellusti. Rahoitusmarkkinoiden tilanne on pysynyt suhteellisen vakaana verrattuna edellisvuosiin, mikä on tukenut konsernin suurten yhtiöiden investointiohjelmien etenemistä. Korkotason vaihtelut sekä yleinen kustannustason nousu edellyttävät kuitenkin edelleen aktiivista talouden seurantaa ja riskienhallintaa erityisesti investointivaltaisissa yhtiöissä.

Vantaan Energia Oy:n strateginen tavoite luopua fossiilisten polttoaineiden käytöstä normaalissa energiantuotannossa vuoden 2026 aikana ohjaa yhtiön toimintaa kuluvana vuonna. Martinlaakson kivihiilen käytöstä luopumisen jälkeen painopiste on siirtynyt jätteenpolttolaitosten tuotannon optimointiin. Korkealämpölaitokselle myönnetystä ympäristöluvasta on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen. Lämmön kausivarasto Varanto etenee parhaillaan louhintavaiheessa, ja hankkeen arvioidaan valmistuvan vuoden 2029 aikana. Valmistuttuaan lämpövarasto mahdollistaa energian talteen ottamisen edullisen tuotantokustannusten ajankohtina ja joustavan käytön sekä vähentää hiilidioksidipäästöjä. Yhtiö jatkaa lisäksi hiilidioksidin talteenottoon liittyvän hankkeen suunnittelua osana pitkän aikavälin päästövähennystavoitteita. Sähkön korkeampi hinta lisännyt tuottoja budjettiin verrattuna. Liikevoitto jäi kuitenkin tavoitetta alemmaksi erityisesti kylmästä säästä johtuneen lisääntyneen kaasun käytön ja siitä aiheutuneiden korkeampien polttoainekustannusten vuoksi. Vuonna 2026 yhtiö on jatkanut tulosparannustoimenpiteitä, joiden tavoitteena on parantaa kannattavuutta ja ennustettavuutta tulevina vuosina.

VAV-konsernin vuokraustoiminta on jatkunut vakaana, ja vuokrausaste on pysynyt korkealla tasolla myös vuoden 2026 alussa. VAV Palvelukodit Oy:n Tikkurilan vanhustenkeskushanke etenee edelleen suunnitellusti ja luovutetaan

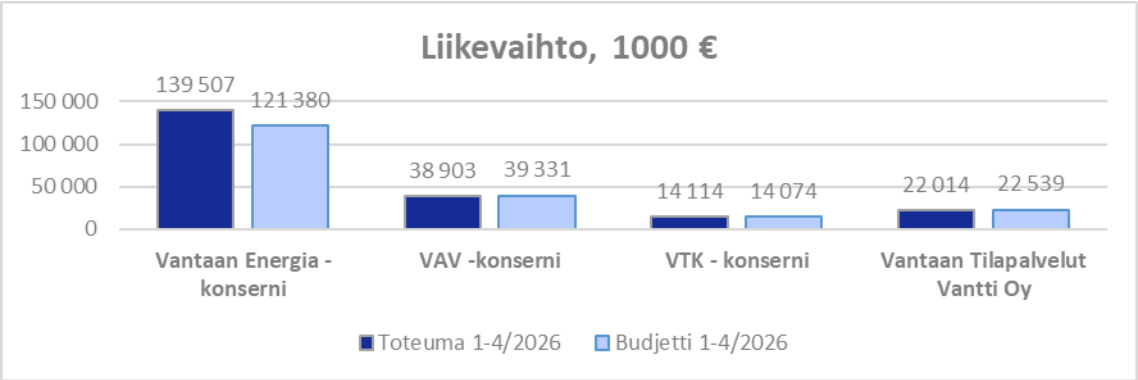
käyttöön hyvinvointialueelle vuoden 2027 tammikuussa. Vuokrasopimus-neuvotteluja on käyty koko alkuvuoden ajan VAV Hoiva-asunnot Oy:n kolmesta kohteesta, joiden osalta hyvinvointialue irtisanoi vuokrasopimukset vuoden 2025 lopulla. VAV-konsernin osalta keskeiset riskit liittyvät tulevien vuosien uudistuotannon rahoitusratkaisuihin tilanteessa, jossa saatavilla olevat korkotukilainavaltuudet ovat joko varsin pieniä tai niitä ei ole ollenkaan.

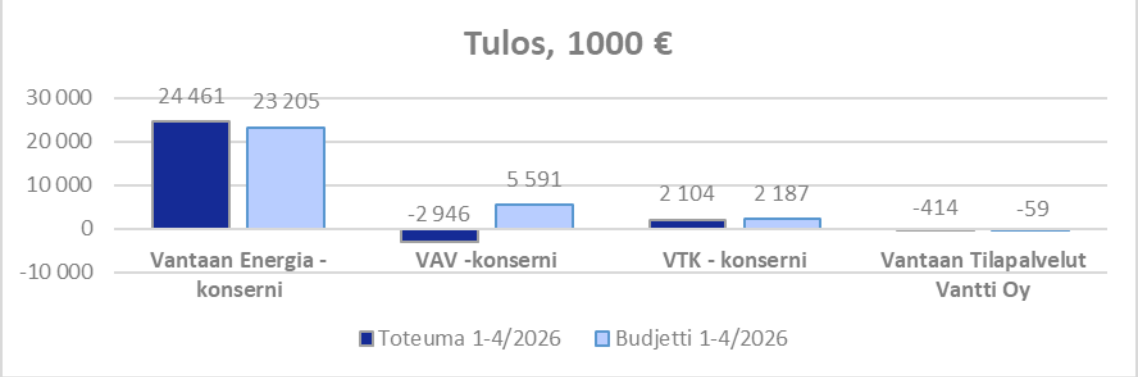
VTK Kiinteistöt Oy:n Tikkurilan Osaamiskampusalueen oppilaitoskorttelin hanke on edennyt kehitysvaiheesta urakkavaiheeseen. Hanke on konsernin mittakaavassa merkittävä sekä taloudellisesti että palveluverkon kehittämisen näkökulmasta. Kohteen urakkasopimus allekirjoitettiin huhtikuun lopulla. Aviapoliksen lukion urakka etenee aikataulussa ja valmistuu tammikuussa 2027. Euroopan unionin tuomioistuimen 15.1.2026 antaman ennakkoratkaisun (C-692/23 AVR-Afvalverwirking) mukaan myös sidosyksikön tytäryhtiöiden ulosmyynti lasketaan sidosyksikön ulosmyyntirajaan. Tämän johdosta on tarpeen tarkastella VTK:n konsernirakennetta ja tarvittavia kehittämistoimia. Tarkastelu tullaan tekemään vuoden 2026 aikana ja tarvittavat toimenpiteet tuodaan erikseen päätöksentekoon.

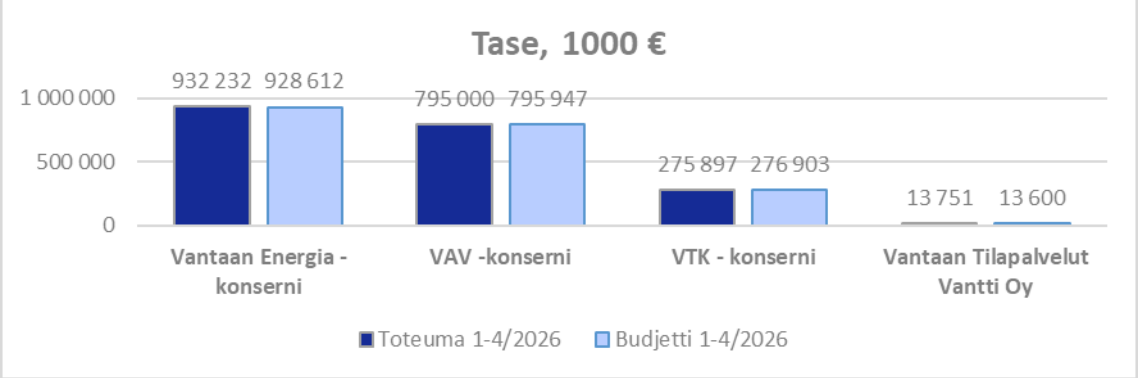
Konsernin suuret yhtiöt ovat valmistautuneet EU:n kestävyysraportointia koskeviin vaatimuksiin. EU:n Omnibus Green -sääntelyn muutosten seurauksena CSRD-raportointivelvoitteiden alkaminen on siirtynyt, eikä yhtiöiltä edellytetä varmennettua CSRD-raportointia keväällä 2026. Tästä huolimatta yhtiöt jatkavat vastuullisuustyötään ja ovat raportoineet vastuullisuudesta toiminnastaan toimialakohtaisesti tarkoituksenmukaisilla viitekehyksillä. Linkit raportteihin löytyvät konserniohjauksen verkkosivuilta https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/organisaatio/konserniyhteisot.

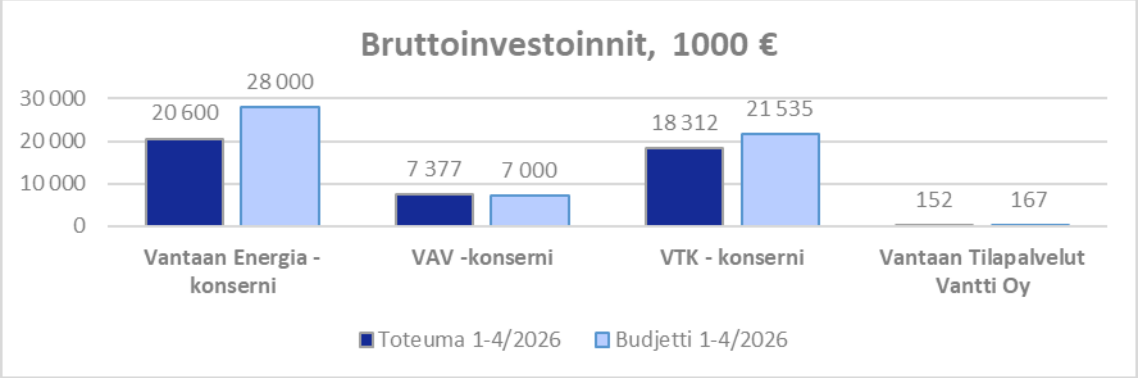
Hallitusarvioinnit on toteutettu kaikissa konserniyhtiöissä kevään 2026 aikana. Raportointi arvioinneista tuodaan konsernijaoston tiedoksi elokuussa 2026. Muut olennaiset tapahtumat konserniyhteisöissä raportoidaan yhteisökohtaisesti alla.

Suurten tytäryhtiöiden tunnuslukuja

Vantaan Energia Oy

Vantaan Energia on yksi Suomen suurimmista kaupunkienergiayhtiöistä, joka tuottaa sähköä ja kaukolämpöä sekä myy lämpöpalveluita. Vantaan kaupunki omistaa yhtiöstä 60 prosenttia ja Helsingin kaupunki 40 prosenttia.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Vantaan Energian tavoitteena on olla Pohjoismaiden johtava kierrätysenergiayhtiö vuonna 2035. Yhtiön tavoitteena on olla kilpailukykyisin kumppani niin lämmityksessä kuin kiertotalouden ratkaisuissa. Myös sähkönsiirrossa Vantaan Energia on sitoutunut pysymään valtakunnan edullisimpien toimijoiden joukossa.

Yhtiö tarjoaa asiakkaille luotettavaa, edullista ja vähäpäästöistä energiaa nyt ja tulevaisuudessa, kehittäen samalla toimintaa vastuullisesti niin ympäristön, ihmisten kuin yhteiskunnan näkökulmasta.

Vantaan Energian keskeiset investointihankkeet etenevät suunnitellusti tukien yhtiön strategisten tavoitteiden saavuttamista. Lämmön kausivarasto etenee parhaillaan louhintavaiheessa, ja hankkeen arvioidaan valmistuvan vuoden 2029 aikana. Valmistuttuaan lämpövarasto mahdollistaa energian talteen ottamisen edullisen tuotantokustannusten ajankohtina ja joustavan käytön sekä vähentää hiilidioksidipäästöjä. Jätteen esikäsittelylaitos etenee perussuunnitteluvaiheessa kohti investointipäätöstä, jonka arvioidaan tapahtuvan vuonna 2027. Ratkaisu tukee kiertotalouden tavoitteita ja mahdollistaa mm. muovin kierrättämisen tehostamisen sekä materiaalivirtojen paremman hyödyntämisen. Hiilidioksidin talteenottoon ja varastointiin tähtäävä hanke Vantaa Carbon Capture etenee esisuunnittelu-vaiheessa. Tavoitteena on saada esisuunnitteluvaihe valmiiksi vuoden 2026 aikana, jonka jälkeen alkaa

investointipäätökseen tähtäävä perussuunnittelu. Hanke voisi tämänhetkisen aikatauluarvion mukaan olla valmis 2030-luvun alkupuolella ja muodostaa merkittävän askeleen kohti hiilineutraalia energiantuotantoa.

Investointeja jatketaan tulevaisuudessa riittävän sähkönsiirtokapasiteetin turvaamiseksi sekä kaukolämpöverkon vahvistamiseksi. Lisäksi sähköjärjestelmän joustavuuden hyödyntämistä tehostetaan Rekolaan valmistuvalla sähköakulla huhtikuussa 2026.

Tuloskehitys ja investoinnit

Vuosi käynnistyi tavanomaista kylmempänä, mikä lisäsi lämmön kysyntää ja tuotantomääriä tammi-helmikuussa. Liikevoitto jäi kuitenkin tavoitetta alemmaksi erityisesti kylmästä säästä johtuneen lisääntyneen kaasun käytön ja siitä aiheutuneiden korkeampien polttoainekustannusten vuoksi. Sähkön korkeampi hinta on toisaalta lisännyt tuottoja budjettiin verrattuna. Öljyn hinnan nousu on mahdollistanut aiempina tilikausina tehtyjen arvonalennusten palautukset, mutta toisaalta kaasun korkeampi ennustettu hinta lisää kuluja loppuvuoden osalta. Koko vuoden ennuste liikevoiton osalta on hieman yli tavoitetason.

Avainluvut (1000 €)	**TOT 30.4.2025**	**TA 30.4.2026**
Liikevaihto	139 507	121 380
Liikevoitto	30 601	33 136
Tilikauden tulos	24 461	23 205
Taseen loppusumma	932 232	928 612
Henkilöstön lkm	363	369
Bruttoinvestoinnit	20 600	28 000
Quick ratio	0,52	0,38
Omavaraisuusaste	35,0 %	35,0 %
Pitkäaikainen vieras pääoma	442 812	434 476
Leasingvastuut	181 132	181 081

Tavoitteiden saavuttamiseen ja muuhun toimintaan liittyvät riskit ja tulevaisuuden näkymät

Konsernin toimintaan kohdistuu riskejä, joista tärkeimmät on määritetty avainriskeiksi ja niille on laadittu hallintasuunnitelmat. Riskienhallinnassa näkyy Iranin sodan ja muiden jatkuvien kriisien vaikutukset. Myös Venäjän - Ukrainan sota on heijastunut jo Suomeen iskujen levittyä lähialueillemme. Yleisesti tilanne näkyy epävarmuuden kasvamisena ja öljyn/ öljytuotteiden sekä maakaasun kallistumisena. Vaikka osittain myös saatavuus on Euroopassa heikentynyt, Suomessa tällainen ei ole todennäköistä lähiaikoina.

Vantaan Energian polttoainetilanne on varmennettu. Kuljetus- ja rahtikustannusten nousu vaikuttaa toimitusketjujen kautta bio- ja jätepolttoaineiden hankinnassa. Riski on tässä vaiheessa toimittajilla. Maakaasun merkittävä hinnannousu olisi myös haitallinen yhtiölle. Toisaalta myös sähkönhinnat olisivat tässä tilanteessa nousussa, joka kompensoisi vaikutuksia.

Kunnossapidon ja projektien näkökulmasta materiaalien, tiettyjen varaosien/ laitteiden ja -kriisin pitkittyessä- palvelujen kustannukset ovat nousussa ja realisoituvat uusien hankintojen yhteydessä. Myös saatavuusongelmia tietyissä tuotteissa on jo tunnistettu.

Jos käynnissä olevat kriisit muuttuvat pitkäkestoisiksi ne vaikuttavat talouskasvua merkittävästi heikentäviksi. Tästä syntyy inflaation ja korkojen nousun kanssa taloudellisia vaikutuksia rahoituskustannusten noustessa. Vaikutuksia syntyy erityisesti asiakkaiden kautta.

Voimaloiden käytettävyys on keskeinen avainriski. Jätevoimaloiden käytettävyydessä on ollut haasteita ja parantamiseen on tehty suunnitelmat. Riskienhallinnassa on erityisesti kiinnitetty huomiota huoltovarmuuteen ja turvallisuustason parantamiseen. Konsernin keskeiset avainriskit ovat jätteen

saatavuuteen ja hintatasoon sekä voimaloiden käytettävyyteen liittyvät riskit ja muut huoltovarmuutta uhkaavat riskit, tietoturvariskit sekä rahoituksen varmistaminen. Kyberriskin hallintaan tehdään paljon toimenpiteitä. Yhtiössä on käynnistetty tulosparannusohjelma, jolla varaudutaan tulevien investointitarpeiden rahoittamiseen.

Konsernissa tai toimialalla yleisesti voi toteutua myös riski suuresta häiriöstä energian tuotannossa tai toimituksessa asiakkaille. Häiriöiden juurisyynä voi olla esim. luonnontapahtuma, konerikko, suuronnettomuus tai inhimillinen virhe. Riskien hallinnan keinoina ovat tehokkaat kunnossapito-ohjelmat ja varautumissuunnittelu, sekä erilaisten kriisitilanteiden harjoittelu. Paloturvallisuuteen ja työturvallisuuteen on lisätty uusia riskienhallintatoimenpiteitä.

Vantaan Energia on kierrätysenergiayhtiö, joka pyrkii omilla toimillaan vauhdittamaan puhdasta siirtymää. Tuotannolliset kehityshankkeet ovat tässä avainasemassa. Menestyäkseen energiamarkkinan suuressa murroksessa Vantaan Energian on oltava innovatiivinen, rohkea ja ketterä. Yhtiö on määrittänyt toiminnassa ratkaisevat strategiset kyvykkyydet, joita vahvistetaan. Menestymiseen tarvitaan vahva kumppaniverkosto sekä osaava ja motivoitunut henkilöstö.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
Talouteen liittyvät tavoitteet					
Kestävä ja vastuullinen taloudenpito	Tuloksellisuus: Konsernin liikevoitto M€ Pääomatehokkuus: Konsernin ROIC Vakavaraisuus: Omavaraisuusaste % (>30%) (luvut leasing oikaistuja)	55,5 M€ 6,2% 34,3%	65,5 M€ 6,2 % 34 %	67,7 M€ 6,5% 34%	Toteutuu täysin

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
Ennakoitava ja pitkällä aikavälillä kasvava osinkotuotto	Maksettava osingon määrä sisältäen lisäosingon (Vantaan osuus 60 % osingosta omistusosuuden mukaan)	22,0 M€	24,2 M€	24,2 M€	Toteutuu täysin
Toiminnallisuuteen ja laatuun liittyvät tavoitteet					
Työturvallisuus	Työtapaturmien lukumäärä	7 työtapaturmaa	0	1 tapaturma toteutunut vuoden 2026 aikana	Ei toteudu
Henkilöstöön liittyvät tavoitteet					
Henkilöstötyytyväisyys	Great place to work - tutkimus Todella hyvä työpaikka -väittämä, samaa mieltä	87%	>80 %	73% (GPTW-sertifioinnin vaatimuksena on vähintään 65% tulos)	Ei toteudu
Sairauspoissaolot	%	2,4%	2,5%		Ei tietoa
Vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet					
Ilmastomuutoksen hillintä (Ympäristövastuu) SDG tavoite 13 - Ilmastotekoja ja SDG tavoite 9- kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	Tuotannon ja hankinnan ominaispäästöt hiilidioksidin osalta, g/ kWh Fossiilisista polttoaineista luopuminen mahdollisimman nopeasti. 2035 Pohjoismaiden johtava kierrätysenergiayhtiö -strategian edistäminen.	112 Korkelämpötilalaitos sekä sähkökattilan + kaukolämpöakku valmistuivat vuonna 2025.	84 Lämmön kausivaraston rakentaminen. Jätteen esikäsittelylaitoksen (SOFA) rakentaminen	Ei ennusteta Lämmön kausivaraston rakentaminen jatkuu. Jätteen esikäsittelylaitoksen perussuunnittelu etenee. Investointipäätös 26/27	Ei tietoa
Materiaalitehokkuuden parantaminen (ympäristövastuu) SDG 12 -vastuullista kuluttamista	Kaukolämmön lisäveden käytön vähentäminen Oman energiakulutuksen vähentäminen (vuotuinen polttoainekäyttö v.2022 2590 GWh)	Lisävettä meni 65 259 kuutiota. Toteutunut kerroin on 1,36 eli tavoite saavutettiin. Energiatehokkuustavoite on saavutettu. Tehdyistä parannustoimista syntyy säästöjä 84,3 GWh vuosittain.	Lisävettä max. 1,5 X kaukolämpöverkon tilavuus Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuskauden 2026-2035 mukainen energiansäästötavoite (asetetaan syksyllä 2025).	Ei ennusteta	Ei tietoa
Edullinen, vähäpäästöinen ja luotettava energia	Vähäpäästöisempi ja edullisempi lämmitys kuin suurissa	Päästöt: Päästökerroin 145 ylittää	Päästöt: Vantaan kaukolämmön päästökerroin	Ei ennusteta	Ei tietoa

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
(sosiaalinen ja taloudellinen vastuu) SDG 7 -edullista ja puhdasta energiaa ja SDG 11 -kestävät kaupungit ja yhteisöt	suomalaisissa kaupungeissa keskimäärin Energiatoimituksen luotettavuus	keskiarvon 66 g CO_2/kWh Edullisuus: 6 suurimman keskiarvo oli 1,66 ja Vantaa 1,61, eli tavoite toteutui. Sähkön toimituksen luotettavuus erittäin hyvä. Sähkön toimitushäiriöt alle 0,095 h/as/v. Eli tavoite toteutui. Lämmön keskeytysaika 0,38 h/as/lämmityskausi eli tavoite toteutui.	pienempi kuin 6 suurimman kaupungin päästökertoimien keskiarvo Edullisuus: Kiinteistöliiton indeksitalovertailun 6 suurimman kaupungin keskiarvoa pienemmät lämmityskustannukset/m2 Sähkön ja lämmön toimituksen luotettavuus erittäin hyvä. Sähkön toimitushäiriöt alle 0,2 h/as/v ja lämmön alle 0,8 h/as/lämmityskausi		☐

VAV Yhtymä Oy

VAV Yhtymä Oy on Vantaan kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö. VAV-konserni koostuu emoyhtiö VAV Yhtymä Oy:stä sekä kolmesta tytäryhtiöistä: VAV Asunnot Oy, VAV Palvelukodit Oy ja VAV Hoiva-asunnot Oy:stä. VAV Asunnot Oy rakennuttaa ja hallinnoi valtion tukemia ara-asuntoja, jotka muodostavat enemmistön konsernin asuntokannasta. VAV Yhtymä Oy rakennuttaa ja hallinnoi muita kohtuuhintaisia asuntoja ja VAV Palvelukodit palveluasuntoja.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

VAV-konsernin alkuvuotta ovat sävyttäneet vuosittain toistuvat konsernikokonaisuuden tilinpäätös ja vastuullisuusraportointi sekä muista isoista asioista uudiskohteiden kilpailutukset, rahoituksen varmistaminen ja hankevalmistelu, vuokrasopimusneuvottelut hyvinvointialueen kanssa rajoituslain nojalla irtisanottujen kohteiden jatkosopimuksista sekä laaja, henkilövahinkojakin aiheuttanut tulipalo VAV:n omistamassa talossa.

Maaliskuussa tapahtui Pähkinärinteentie 26:n vakava, tuhopoltosta aikansa saanut tulipalo, jossa menehtyi saman perheen viisi jäsentä. Palo on vaatinut pitkäkestoista kriisinhallintaa, viestintää ja korjaustoimien käynnistämistä yhdessä vakuutusyhtiön kanssa. Tilanne on saatu hallintaan, eikä kohdetta olla purkamassa.

VAV:n kilpailuttamissa hankinnoissa on saatu viime aikoina erityisen paljon tarjouksia ja tarjousten hintataso on ollut useimmiten aiempia sopimuskausia matalampi.

VAV on valmistellut yhdessä asiantuntijatahon kanssa tuloutusmahdollisuus-selvitystä, jonka myötä tunnistetaan käytettävissä olevat tuloutus-mahdollisuudet omistajalle.

VAV on ottanut käyttöön Vantaan Energian tarjoaman energiaoptimointi-ratkaisun, jonka myötä saadaan vähennettyä energiankulutusta ja varmistettua kohtuullisempia asuinkustannuksia.

VAV:lla on ollut koko vuoden 2026 ajan työn alla myös liiketoimintastrategian päivittäminen.

Tuloskehitys ja investoinnit

Vuokramarkkina jatkuu haastavana ja käyttöasteen pitäminen korkealla vaatii paljon työtä. VAV on onnistunut tässä toistaiseksi hyvin. Vuoden 2025 VAV:n kumulatiivinen käyttöaste oli tavoitteen mukainen 98,5%, mutta sittemmin se on hieman laskenut. Asiakkaiden taloustilanne on edelleen kiristyvä: häädöt ja vuokravelat ovat aiempia vuosia korkeammalla tasolla ja asuntoa hakevien keskitulo on laskenut.

VAV saa tänä vuonna alkuun poikkeuksellisen paljon uudiskohteita, vähintään 364 asuntoa viiteen kohteeseen. Näistä asunnoista 155 rakennetaan pitkällä korkotukilainalla VAV Asunnot Oy:n kantaan ja 209 asuntoa VAV Yhtymä Oy:lle pääosin valtion takaamalla takauslainalla. Lisäksi VAV Palvelukodit Oy:llä on rakenteilla tammikuussa 2027 käyttäjälleen hyvinvointialueelle luovutettava Simonmetsän vanhustenkeskus. Lisäksi yhden kilpailullisena rajoitettuna neuvottelumenettelyllä toteutetun, tontin ja urakan hankintaa koskevan kisan tilanne on kesken.

Rakentamisen hintataso on pysynyt kilpailukykyisenä, ja käynnissä sekä suunnitteilla olevat hankkeet etenevät pääosin suunnitellusti. Suunnitteilla on yksi iso tänä vuonna kilpailutettava peruskorjaus Hakunilan Kannuskujalle ja

käynnissä perusparannushanke Korson Mäyräkujalla. Korjauksissa painottuvat käyttöiän pidentäminen, energiatehokkuus ja vuokrattavuuden parantaminen.

Avainluvut (K) 1000 €	**TOT 30.4.2025**	**TA 30.4.2026**
Liikevaihto	38 903	39 331
Liikevoitto	4 130	8 941
Tilikauden tulos	-2 946	5 591
Taseen loppusumma	795 000	795 947
Henkilöstön lkm	67	67
Bruttoinvestoinnit	7 377	7 000
Quick ratio	4	2
Omavaraisuusaste	31,6	20,0
Pitkäaikainen vieras pääoma	521 120	521 000
Leasingvastuut	0	0

Tavoitteiden saavuttamiseen ja muuhun toimintaan liittyvät riskit ja tulevaisuuden näkymät

Haastava vuokramarkkinatilanne on johtanut siihen, ettei kaikkiin tulostavoitteisiin olla aivan päästy. Yhtiössä jatketaan toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi, mutta yhtiö tulee tämän vuoden aikana hiukan jäämään tavoitteesta olla vähintään 30 % markkinavuokraa edullisempi. Myöskään asuntotuotantotavoite vuodelle 2026 ei tule toteutumaan, joskin aloituksia on vireillä yhteensä 364 asunnon verran.

Keskeiset riskit liittyvät tulevien vuosien uudistuotannon rahoitusratkaisuihin tilanteessa, jossa saatavilla olevat korkotukilainavaltuudet ovat joko varsin pieniä tai niitä ei ole ollenkaan. Keskeistä jatkon kannalta on, olisiko mahdollista muuttaa EU:n tilastoviranomaisen ohjeistuksen mukaisesti tehtyä korkotukilainojen laskemista mukaan valtion velkaan. Paikallisesti merkittävää riskiä sisältyy myös hyvinvointialueen irtisanomien vuokrasopimusten neuvotteluissa oleviin jatkosopimuksiin.

Vuoden 2026 aikana merkittävästi VAV:n toimintaan tulee myös vaikuttamaan todennäköisesti syksyllä voimaan tuleva uusittu Laki asuinhuoneiston vuokrauksesta (AHVL).

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
Talouteen liittyvät tavoitteet					
Kestävä ja vastuullinen taloudenpito	Vuokrausaste (%), konserni Omavaraisuusaste, konserni	98,6 % 22,8 %	98,5 % 20 %	98,1 % 31,6 %	Toteutuu osittain ◧
Asuntotuotanto	Asuntotuotanto (360 as./v)	174	360	0	Ei toteudu lainkaan ⦸
Ylläpidon hoitokulujen muutos	Kiinteistöjen ylläpidon kustannusindeksi (2015 =100)	Alle indeksin nousua vastaava kustannustason nousu	Maks. indeksin nousua vastaava kustannustason nousu	Alle indeksin nousua vastaava kustannustason nousu	Toteutuu täysin ■
Tuoton tuloutus kaupungille (kiinteistökehityshankkeet)	Tuoton tuloutuksen suunnitelma laadittu ja tuloutus suunnitelmaa noudattaen		Suunnitelma valmis ja tavoitetasot asetettu	Suunnitelmaa työstetään	Toteutuu täysin ■
Toiminnallisuuteen ja laatuun liittyvät tavoitteet					
Asuntokannan arvon ja vuokrattavuuden säilyminen	PTS:n toteuttaminen Toteutuneet kustannukset suhteessa budjetoituun (%) Laajuus asuntoina: toteutuneet suhteessa budjetoituun (%)	Kulujen mukainen toteuma 71 %. Kuitenkin sopimukset tehty kaikista vuodelle 2025 budjetoiduista PTS-töistä. 71 % 75 %	95-105 % 95-105 %	Tilanne 1-4/2026 on 70 %. Koko vuoden osalta ennustetaan tavoitteiden täyttymistä.	Toteutuu täysin ■
Asiakastyytyväisyys	NPS (Net Promote Score)	34,2	39,5	29,8	Ei toteudu lainkaan ⦸
Henkilöstöön liittyvät tavoitteet					
Työtyytyväisyys	Yli kiinteistötoimialan vertailuaineiston keskiarvon (Työeläkevakuuttajan tutkimus)	3,57	Yli kiinteistötoimialan vertailuaineiston keskiarvon (Työeläkevakuuttajan tutkimus)	Kysely toteutetaan vuosittain loppu vuodesta	Ei tietoa □

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
Terveysperusteiset poissaolot	%:a henkilöstöstä/v	2,3	3,5	3,1	Toteutuu täysin
Vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet					
Segregaation torjuminen tarjoamalla kohtuuhintaista asumista ja tukemalla asumisen haastavissa tilanteissa (SDG-tavoite 10: Eriarvoisuuden vähentäminen)	VAV Asunnot Oy:n keskivuokra suhteessa markkinavuokraan	VAV Asunnot Oy:n keskivuokra 30 % alle markkinavuokran	Vähintään 30 % alle markkinavuokran	28 % alle markkinavuokran	Ei toteudu lainkaan
Lämmitysenergian kulutuksen vähentäminen (SDG-tavoite 11: Kestävät kaupungit ja yhteisöt sekä SDG-tavoite 13: Ilmastotekoja)	Lämmitysenergian normeerattu kulutus, kWh/m3	37,4	38,1	37,4	Ei tietoa

VTK Kiinteistöt Oy

VTK Kiinteistöt Oy vuokraa kaupungille peruspalveluiden käyttöön tiloja, kuten toisen asteen koulutilat ja liikuntahallit. Lisäksi sen toimintaan kuuluu niiden tilojen rakennuttamis- ja ylläpitotoiminta. Yhtiö toimii emoyhtiönä konsernissa.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

VTK Kiinteistöjen keskeneräisten hankkeiden määrä taseessa oli raportointihetkellä 26,8 milj.€.

Aviapoliksen lukion (arvo n. 36,5 milj.€) rakentaminen on käynnissä ja raportointihetkellä hankkeen kustannukset olivat 15,4 milj.€. Aviapoliksen lukio valmistuu 1/2027.

Leppäkorven liikuntahallin (arvo 9,8 milj.€) rakentaminen on käynnistynyt loppuvuodesta 2025 ja kohde valmistuu 12/2026. Hankkeen kustannukset raportointihetkellä olivat 2,9milj.€.

Varia Tennistien vanhan puolen peruskorjauksen (arvo 50,8 milj.€) hankesuunnitelma on päivitetty ja hankkeen suunnittelu on aloitettu. Peruskorjauksen arvioitu valmistuminen on keväällä 2029. Tennistiellä on lisäksi menossa Hitsausosaston muutostyöprojekti (n. 2,4 milj.€), joka valmistuu 6/2026.

Tikkurilan osaamiskampuksen (arvo n. 105,3 milj. €) kertyneet suunnittelukustannukset ovat n. 5,1 milj. €. Rakentaminen on alkanut 4/2026. Osaamiskampuksen arvioitu valmistumisaika on 10/2028.

Myyrmäkeen suunniteltavan Oivallusten talon (arvo 56,9 milj.€) suunnittelu on alkanut. Hankkeen arvioitu valmistumisaika on kevät 2029.

Vivamus Kiinteistöt Oy keskittyy vuonna 2026 hankekehitykseen ja ylläpidon toimintamallien kehittämiseen tavoitteena kiinteistöjen toiminnallisuuden ja taloudellisen kestävyyden parantaminen sekä asiakkuudenhallinnan vahvistaminen. Vivamuksella on käynnissä aktiiviset kaavamuutoshanke Joukontie 42:ssa. Tuupakantie 4:n ja Pohjolantie 2:n kiinteistöjen kehittämissuunnitelmat ovat käynnissä.

Tuloskehitys ja investoinnit

Avainluvut (1000 €)	**TOT 30.4.2025**	**TA 30.4.2025**
Liikevaihto	14 114	14 074
Liikevoitto	4 027	3 588
Tilikauden tulos	2 104	2 187
Taseen loppusumma	275 897	276 903
Henkilöstön lkm	15	15
Bruttoinvestoinnit	18 312	21 535
Quick ratio	1,5	2,0
Omavaraisuusaste sis. leasing vastuut	23,6	26,0
Pitkäaikainen vieras pääoma	177 045	176 973
Leasingvastuut	24 386	24 392

Tavoitteiden saavuttamiseen ja muuhun toimintaan liittyvät riskit ja tulevaisuuden näkymät

Konsernin johto arvioi, että vuoden 2026 tavoitteet tullaan saavuttamaan suunnitellusti.

VTK Kiinteistöt Oy:llä on toteutettavanaan vuosien 2026–2035 aikana noin 400 miljoonan euron investointiohjelma, joka kohdistuu toisen asteen oppilaitos- ja liikuntahallikohteisiin. Investointihankkeet on tarkoitus rahoittaa kaupungin myöntämillä 100-prosenttisilla omavelkaisilla takauksilla Kuntarahoitukselta.

Vivamuksen osalta vuosien 2026–2028 investointihankkeet rahoitetaan määräaikaisella konsernitilin limiitillä.

Yhtiöiden toimintaan liittyy merkittäviä taloudellisia riskejä, joista keskeisimpiä ovat korkoriski suuren lainapääoman vuoksi sekä rakennusindeksin muutoksiin liittyvä kustannusriski. Lisäksi osaamisen jatkuvuuteen ja avainhenkilöiden pysyvyyteen liittyy henkilöstöriski, joka on keskeinen hankkeiden onnistumiselle. Konsernin rakennuskannasta huomattava osa on yli 20 vuotta vanhaa, mikä lisää kiinteistöjen ylläpitoon ja toiminnalliseen kuntoon liittyviä riskejä. Näitä riskejä hallitaan suunnitelmallisen pitkän tähtäimen kunnossapidon (PTS), ylläpitoinvestointien sekä vakuutusturvan avulla.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
Talouteen liittyvät tavoitteet					
Vakavaraisuuden säilyttäminen	Konsernin omavaraisuusaste %	27,8	>20	23,6	Ei tietoa ☐
Positiivinen ja kasvava tulos	Vivamus Kiinteistöt Oy:n tulos, milj. eur	2,4	1,5	1,4	Ei tietoa ☐
Hyvän vuokrausasteen ylläpito ja kehittäminen	Ulkoisten vuokrakohteiden vuokrausaste (%) (Vivamus Kiinteistöt Oy)	97	95	97	Ei tietoa ☐
Toiminnallisuuteen ja laatuun liittyvät tavoitteet					
Terveelliset, turvalliset ja viihtyisät toimitilat (sisältäen sisäilmaparannukset)	Budjetoiduista peruskorjauksista 90-100% toteutuu	13	90-100 %	n/a	Ei tietoa ☐
Asiakastyytyväisyys, konserni	Asteikko 1-5, vastausten keskiarvo	3,6	3,7	Toteutetaan syksyllä 2026	Ei tietoa ☐
Henkilöstöön liittyvät tavoitteet					
Konsernin henkilöstön hyvinvointikysely	Asteikko 1-5, vastausten keskiarvo	4,4	4,5	Toteutetaan syksyllä 2026	Ei tietoa ☐

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
Vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet					
Energiatehokkuuden parantaminen uudishankkeissa ja peruskorjauksissa (SDG-tavoite 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt)	Kaupungin hankesuunnitelmissa asettamien energiatehokkuuden vertailulukujen (E-luku) alittaminen	Varia Vehkala hanke: 78 kWhE/m2, vuosi.	Varia Vehkala hanke: alle 80 kWhE/m², vuosi	n/a	Ei tietoa ☐
VSME (Pienten ja keskisuurten yritysten vapaaehtoinen vastuullisuusraportointi)	Raportointikehyksen luonti 2025 (sis. sisältäen hiilijalanjäljenlaskenta)	VTK 52 kpl - Tennistien/Hiekkaharjun toimenpiteet toteutetaan peruskorjauksen yhteydessä - Pointin toimenpiteet toteutetaan kirjastomuutoksen yhteydessä - Leppäkorven päiväkodin toimenpiteitä ei toteutettu, sillä rakennus puretaan alkuvuodesta 2026. Vivamus 13 kpl	VSME -raportin tuottaminen	VSME raportti 2025 tehty	Toteutuu täysin ■

Vantaan tilapalvelut Vantti Oy

Vantti on Vantaan kaupungin kokonaan omistama in house -yhtiö, joka tuottaa ateria-, puhtaus-, kiinteistö- sekä aula- ja turvapalveluja Vantaan kaupungille.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Kaupunginhallituksen tekemään päätökseen (16.12.2024, Kaupungin keittiöiden palveluverkkosuunnitelman laatimisen periaatteet) liittyen sovittiin, että Vantti maksaa vuoden 2026 alusta käytössään olevista keittiötiloista vuokraa Vantaan kaupungille. Lähtökohtana on, että tuleva vuokra on kustannusneutraali Kasolle, joka maksoi vuokran keittiötiloista vuoteen 2025 saakka. Kaupunkitilalautakunta teki päätöksen vuokrauksesta 13.8.2025 ja konsernijaosto on antanut ennakko-suostumuksen yhtiön käytössä olevien tilojen vuokraamisesta 8.12.2025.

Hallinnon ja palvelun tukien kokonaispalvelun jatko-organisoituminen tapahtuu suunnitellusti elokuun 2026 alussa. Tämän jälkeen kokonaispalvelu on käytössä kaikkialla Vantissa. Kokonaispalvelun täysimääräiset hyödyt saadaan esiin vasta, kun koko organisaatio tukee kokonaispalvelua ja yhtiön kehittämistä. Tavoitteina on parantaa edelleen asiakas-ja henkilöstötyytyväisyyttä ja toiminnan tehokkuutta pidemmällä aikavälillä.

Alustavat hinnanmuutokset vuodelle 2027 annettiin maaliskuun lopulla. Hintoja tarkennetaan kevään aikana ja lopulliset hinnat annetaan toukokuun lopulla.

Mika Takkinen aloitti Vantin toimitusjohtajana 1.1.2026.

Tuloskehitys ja investoinnit

Vantin tulos huhtikuun jälkeen on -414 000 € ja budjetti -59 000 €. Yhtiön kassan määrä oli noin 4,5 m€ 10.4.2026 (7,2 m€ 10.4.2025).

Vantin investoinnit ovat huhtikuun jälkeen noin 152 000 €. Vuoden 2026 investointibudjetti on 500 000 €.

30.4 avainluvut pitävät sisällään maaliskuun toteumat + huhtikuun budjetin. Taseen avainluvut ovat pelkästään maaliskuun toteumat.

Avainluvut (1000 €)	**TOT 30.4.2025**	**TA 30.4.2025**
Liikevaihto	22 014	22 539
Liikevoitto	-415	-23
Tilikauden tulos	-414	-59
Taseen loppusumma	13 751	13 600
Henkilöstön lkm	976	975
Bruttoinvestoinnit	152	167
Quick ratio	1,29	1,33
Omavaraisuusaste	31 %	32 %
Pitkäaikainen vieras pääoma	0	0
Leasingvastuut	40	30

Tavoitteiden saavuttamiseen ja muuhun toimintaan liittyvät riskit ja tulevaisuuden näkymät

Yhtiön tilikauden tulostavoite on 0,25 % liikevaihdosta, maaliskuun jälkeen ennuste on 0,21%. Maaliskuu jälkeen olemme - 355 000 € alle budjetin. Tämä johtui alkuvuoden budjetoitua korkeammista hallintokuluista. Henkilöstötyytyväisyyden osalta tulos saadaan loppuvuodesta 2026. Asiakastyytyväisyyttä kuvaavan NPS - mittauksen tulos koko yhtiön osalta on tällä hetkellä 59. Ateriapalveluiden laatuarvio 1-5 asteikolla on raportointihetkellä 4,35. Puhtauspalveluiden tehokkuusprosentti on 1,04 % vuoden 2026 osalta, joten tavoitetaso 1,00 % saavutettiin. Sairauspoissaolo % on maaliskuun jälkeen 5,35 %.

Vastuullisuuteen liittyvät mittarit

Maaliskuun jälkeen biojätteen tilanne on 45 g per / ruokailija. Ruokatuotannon hiilijalanjälkitieto vuoden 2026 osalta saadaan vasta tammikuussa 2027. Uusia sähköautoja tulee Vantille 10 kpl syksyllä 2026, mutta todennäköisesti tuotantoautoja koskevaa tavoitetta vuoden 2026 ei kuitenkaan saavuteta. ENPS (henkilöstön suositteluindeksi) tulos oli maaliskuussa 31 ja vastauksia tuli yhteensä 569 kpl. Mittauksia tehdään 3-4 kpl vuoden 2026 aikana. Oppisopimuskoulutettavien määrä on jo maaliskuussa 59 kpl, joten vuoden 2026 tavoite on jo ylitetty tässä vaiheessa.

Riskit ja tulevaisuuden näkymät

Liiketoimintaympäristössä ei ole tunnistettu merkittäviä muutoksia riskeihin liittyen ja riskienhallintatoimenpiteet ovat olleet riittäviä.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
Talouteen liittyvät tavoitteet					
Positiivinen tilikauden tulos	Tilikauden tulos vähintään 0,25 % liikevaihdosta.	0,20	0,25 %	0,21 %	Toteutuu osittain
Toiminnallisuuteen ja laatuun liittyvät tavoitteet					
Asiakastyytyväisyyden parantaminen (NPS)	NPS pisteluku	+48	+27	+59	Toteutuu täysin
Kehittämisohjelma: Ateriapalveluiden asiakastyytyväisyyden positiivinen kehittyminen	Ateriapalveluiden asiakastyytyväisyys 1-5	4,18	3,90	4,35	Toteutuu täysin
Kehittämisohjelma:	Kustannustehokkuus vähintään 1 %-yksikkö (Hinnankorotus alittaa	1,00	1,00	1,04	Toteutuu täysin

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
Puhtauspalveluiden kustannustehokkuus	yleisen kustannustason nousun)				
Henkilöstöön liittyvät tavoitteet					
Henkilöstötyytyväisyys	Numeerinen 1-5	4,20	4,15		Ei tietoa ☐
Sairauspoissaolot	%	4,98	5,60	5,35	Toteutuu täysin ■
Vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet					
Kokonaisbiojätteen määrän vähentäminen SDG-tavoite 12. Vastuullista kuluttamista (ympäristövastuullisuus)	Kokonaisbiojätteen määrä gram-maa/ruokailija	44	43	45	Toteutuu osittain ◧
Ruokatuotannon hiilijalanjäljen vähentäminen SDG-tavoite 12. Vastuullista kuluttamista (ympäristövastuullisuus)	CO2-mittari (GHG protokolla) Elintarvikkeiden päästöt / Ateriamäärä	0,71 kgCO2e/ateria	0,67 kgCO2e/ateria		Ei tietoa ☐
Aiheutettujen CO2-päästöjen vähentäminen SDG-tavoite 12. Vastuullista kuluttamista (ympäristövastuullisuus)	Aiheutetut CO2-päästöt (t) / tuotantoauto	0,45	0,30	0,43	Toteutuu osittain ◧
eNPS (työntekijöiden nettosuositteluindeksi) positiivinen kehittyminen SDG-tavoite 3. Terveyttä ja hyvinvointia	eNPS (työntekijöiden nettosuositteluindeksi)	+26	+15	+31	Toteutuu täysin ■

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
(sosiaalinen vastuullisuus)					
Henkilöstön osaamisen kehittäminen SDG-tavoite 3. Terveyttä ja hyvinvointia (sosiaalinen vastuullisuus)	Oppisopimuskoulutettavien määrä	87	30	59	Toteutuu täysin

Mercuria kauppaoppilaitos Oy

Mercuria kauppaoppilaitos Oy on Vantaan kaupungin ja Helsingin Kauppiaitten Yhdistys ry:n omistama yhtiö, joka ylläpitää liiketalouden alan koulutusta tarjoavaa Mercuriaa. Vantaan kaupungin omistusosuus on 95,5 %.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Yhtiön alkuvuosi on sujunut hyvin. Merkittävä tapahtuma oli 17.3.2026, jolloin allekirjoitettiin kauppakirja oppilaitoksen nykyisestä tontista. Yhtiö osti vuokraamansa tontin Vantaan kaupungilta 3 miljoonan euron kauppahintaan. Yhtiön mukanaolo opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämässä toiminnanohjauksen kokeilussa on ollut myös isossa roolissa. Kokeilun edellyttää tiiviimpää yhteistyötä paikallisten toimijoiden (elinvoima- ja työllisyyspalvelut ja yritykset) kanssa. Yhtiö onkin tavannut ahkerasti eri toimijoita. Sopimusneuvottelu OKM:ssä pidetään yhtiön osalta torstaina 21.5.2026.

Kevään 2026 yhteishaussa saavutettiin hyvä hakijamäärä. Ensisijaisia hakijoita oli 257/192 aloituspaikkaa ja kaikkia hakijoita yhteensä 798. Kaksoistutkinnot ovat erittäin suosittuja ja niitä toivoi ensisijaisista hakijoita jopa 178 hakijaa.

Tuloskehitys ja investoinnit

Tässä raportoinnissa esitettyihin ensimmäisen vuosikolmanneksen tulostietoihin on laskettu toteutumatiedot 1-3/2026, joihin on lisätty huhtikuun talousarviotiedot. Ensimmäinen vuosikolmannes ei ole tuonut yllätyksiä yhtiön talouskehitykseen. Tulostaso on hieman arvioitua parempi. Liikevaihto on ennakoidulla tasolla, mutta kustannuksia on toteutunut budjetoitua vähemmän. Tonttikaupan vaikutus näkyy maksuvalmiustunnusluvun hienoisena laskemisena johtuen rahoitusomaisuuden pienenemisestä. Quick ratio on kuitenkin edelleen erittäin hyvällä tasolla.

Omistajaohjauksessa asetettujen tavoitteiden tilanne on myös hyvä. Kaikkia mittaritietoja ei ole vielä saatavilla, mutta käytettävissä olevat tulokset ovat tavoitetasossa tai sen yläpuolella pois lukien sairauspoissaolomittari. Yksittäiset pitkät alkuvuoden poissaolot ovat nostaneet sairauspoissaoloprosenttia. Tilanteen odotetaan tasoittuvan loppuvuotta kohti.

Vuodelle 2026 on suunniteltu 650 000 euron investointiohjelma. Merkittävimmät investoinnit ovat oppilaitoksen luentosalien peruskorjaus sekä ulkoalueilla tehtävät muutostyöt. Näiden lisäksi jatketaan luokkatilojen uudelleen kalustamista sekä tehdään muita pienempiä hankkeita.

Avainluvut (1000 €)	**TOT 30.4.2025**	**TA 30.4.2025**
Liikevaihto	3205	3204
Liikevoitto	39	-161
Tilikauden tulos	38	-162
Taseen loppusumma	24482	24800
Henkilöstön lkm	64	64
Bruttoinvestoinnit	0	0
Quick ratio	9	10
Omavaraisuusaste	95	95
Pitkäaikainen vieras pääoma	0	0
Leasingvastuut	320	320

Tavoitteiden saavuttamiseen ja muuhun toimintaan liittyvät riskit ja tulevaisuuden näkymät

Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli muuttui vuoden 2026 alusta. Mercuria on pärjännyt hyvin myös uusissa rahoitusperusteissa. Kilpailu on kuitenkin selvästi aikaisemmasta kiristynyt. Aikuiskouluttajina tunnetut toimijat ovat käynnistäneet myös nuorten koulutusta. Muuttunut tilanne näkyy erityisesti pääkaupunki-seudulla. Koulutuksenjärjestäjät parantavat toimintaprosessejaan mikä osaltaan tasoittaa kilpailuasetelmia rahoituksessa.

Ammatilliselta koulutukselta vaaditaan entistä parempaa vaikuttavuutta. Toiminnanohjauksen kokeilun myötä OKM seuraa myös Mercurian tuloksia tarkasti.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
Talouteen liittyvät tavoitteet					
Positiivinen tilikauden tulos	Nettotulos, Euroa Tulokseen vaikuttavat heikentävästi vuodesta 2025 alkaen valtionosuusrahoituksen leikkaukset ja uusi rahoituslaki.	894799	200 000	38277	Toteutuu täysin ■
Toteutuneet oppivelvollisten opiskelijavuodet	Valtionosuusrahoituksen perusteena oleva oppivelvollisten opiskelijoiden määrä opiskelijavuosina, kpl		510	163 (kertymä 1.1.-16.4.2026)	Toteutuu täysin ■
Rakennuksen PTS:n mukaisten vuosittaisten toimenpiteiden toteuttaminen hiilineutraalilla ja resurssiviisaalla tavalla huomioiden rakennuksen tuleva käyttöikä	Toteutusaste %	100	100	100	Toteutuu täysin ■
Toiminnallisuuteen ja laatuun liittyvät tavoitteet					
Opiskelijapalaute (amispalaute, päättökysely)	nps-indeksi	81	66	80	Toteutuu täysin ■
Työelämäpalaute työpaikkaohjaajakysely	Tyytyväisyys 1-5	4,5	4,3	4,6	Toteutuu täysin ■
Työllistyminen ja jatko-opinnot	Työllistyneiden ja jatko-opintoihin siirtyneiden osuus valmistuneista opiskelijoista %		85	Tietoa ei saatavilla	Ei tietoa □
Henkilöstöön liittyvät tavoitteet					
Henkilöstön työfiilis	Tyytyväisyys 1-5	4,1	4,1	4,1	Toteutuu täysin ■

Tavoite	Mittari	Toteuma 2025	Tavoitetaso 2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tila
Sairauspoissaolot	%		2,0	3,0	Ei toteudu lainkaan
Vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet					
Hyvän koulutuksen ylläpito ja kehittäminen (SDG-tavoite 4 "Hyvä koulutus")	Opiskelijapalaute, (amispalaute) tyytyväisyys koulutukseen, kokonaisarvosana 1-5	4,5	4,5	4,5	Toteutuu täysin
Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen (SDG-tavoite 3 ”Terveyttä ja hyvinvointia”)	Vuotuinen opiskelijakysely, keskiarvo osiosta ilmapiiri ja hyvinvointi 1-5	4,3	4,3	4,3	Toteutuu täysin
Sukupuolten tasa-arvon edistäminen (SDG-tavoite 5 ”Sukupuolten tasa-arvo”)	Vuotuinen opiskelijakysely, tasa-arvoa koskeva kysymys 1-5	4,3	4,3	4,3	Toteutuu täysin
Ruokahävikin vähentäminen (SDG-tavoite 12 ”Vastuullista kuluttamista”)	Ruokahävikki, g/myyty annos	37	36	32	Toteutuu täysin

Kiinteistöosakeyhtiöt

1. KOy Tiedepuisto
1988

2. KOy Tikkurilan Terveysasema
1979/1982

3. Tikkuparkki Oy
2012

4. Ratakujan Pysäköinti Oy
2013

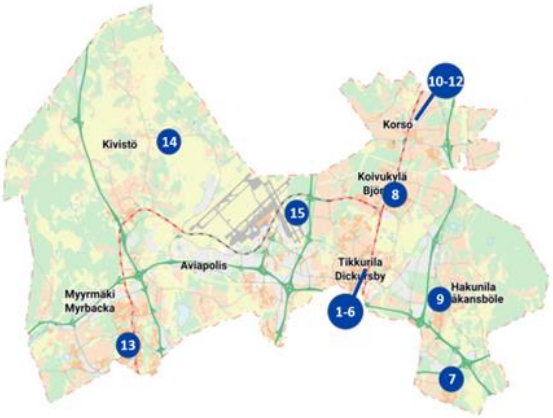
5. KOy Lehdokkitien virastotalo
1983

6. As Oy Vantaan Sepänpuisto
1990

7. Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy 1977

8. Hakopolun Liikekiinteistö Oy
1981

9. KOy Hakucenter
1986

10. KOy Korson Toimistokeskus
1992/1997

11. KOy Vantaan Maakotkantie
10 1989

12. Korson Pienteollisuustalo
Oy 1965

13. Ruukkukujan Autopaikat
1987

14. As Oy Vantaan Katriinanrinne
1991

15. KOy Vantaan
Helikopteritukikohta
2009

Tavoitteiden toteutuminen	Ylläpito-kustannusten kehitys ei ylitä yleisen kustannustason kehitystä.	PTS:n mukaisten vuosittaisten toimenpiteiden toteuttaminen hiilineutraalilla ja resurssiviisaalla tavalla sekä rakennuksen käyttöiän huomioiminen PTS:ssä	Energian käytön tehostamistoimien kartoitus	Selite
K Oy Tiedepuisto 100 %	Ei asetettu	Toteutuu täysin ■	Toteutuu täysin ■	Muut tavoitteet: Tulos ilman poistoja positiivinen Ei tietoa ☐ Peruskorjauksissa ja investoinneissa saavutetaan vähintään kustannusarviot Ei tietoa ☐
				Yhtiö saavuttaa tavoitteensa kuluvana vuotena. Energiankäyttöön liittyvät selvityksiä tehdään yhdessä Tiedekeskussäätiön kanssa. Yhtiö mm. varautuu kattoremonttiin vuodelle 2026, jolloin yhtiön on tarve käyttää limiittiä hyvin merkittävästi. Kattoremontin kustannusarvio on 1,8 milj€
K Oy Tikkurilan Terveysasema 62,2/73,8 %	Ei tietoa ☐	Ei tietoa ☐	Ei asetettu	Muut tavoitteet: Elinkaaren loppuvaiheessa olevien kiinteistöyhtiöiden vastuullisuustavoite Ei tietoa ☐ Rakennuksen tulevaisuus on ollut epäselvä, mutta oletus on, että terveysasema toimii tiloissa ainakin vuoteen 2031 ja mahdollisesti vielä sen jälkeen. Tämän lisäksi rakennukseen saattaa tulla väistötiloihin muita Vantaan palveluita. Korjauksia on tehty aikaisemmin vähäisesti, mutta

				nyt on saatettu rakennuksen tekniikka paremmin vastaamaan käyttäjien toiveita. Yhtiö teettää rakennushistoriaselvityksen vuonna 2026, joka vastaa osin mahdollisiin suojelukysymyksiin.
Ratakujan Pysäköinti Oy 100 %	Toteutuu osittain 	Toteutuu täysin 	Ei tietoa 	Muut tavoitteet: Vuokrausaste suurempi kuin 110 %:ia (sisältäen lyhytaikaisen vuokrauksen) Ei tietoa Yhtiön tavoitteena positiivinen tulos ei ole mahdollinen, kun huomioidaan poistot. Yhtiön vuokrausaste on noussut merkittävästi ja lyhytaikaisen pysäköinnin tulot ovat myös hyvällä tasolla. Yhtiön riskinä on suurasiakkuuden menetys viimeistään silloin kun ratikkahanke päättyy, sillä ratikkahankkeelle on vuokrattu n. 48 % autopaikoista.
K Oy Korson Toimistokeskus 77,1 %	Toteutuu täysin 	Toteutuu osittain 	Toteutuu osittain 	Tulevaisuudessa yhtiön on varauduttava mm. hissin uusimiseen ja sähköjärjestelmän korjauksiin. Energiankäytön tehostamistoimena valaisimien päivitys led-valaisimiin ja suurempana ilmanvaihtokoneiden uusiminen.
K Oy Lehdokkitien Virastotalo 85/100 %	Ei tietoa 	Toteutuu täysin 	Toteutuu täysin 	Rakennus puretaan ja tontti myydään Vantaan kaupungille vuonna 2026. Riskinä purkukustannusten mahdollinen nousu.
As Oy Vant. Katriinanrinne 100 %	Ei toteudu lainkaan 	Toteutuu osittain 	Toteutuu osittain 	Yhtiössä on tarve tulevina vuosina tehdä enemmän korjauksia, joiden ajoitusta suhteessa kassatilanteeseen on arvioitava tarkasti. Energian tehostamistoimien kartoitukseen kuuluvan energiatodistuksen tilaaminen jäi alkuvuoteen 2026.

Korson Pienteollisuustalo Oy 83,1 %	Toteutuu osittain 	Toteutuu täysin 	Toteutuu täysin 	Rakennukset on tarkoitus purkaa vuonna 2028.
VanPark Oy 100 %, Vantaan Pysäköintiratkaisut Oy 100 %	Ei toteudu lainkaan 	Toteutuu täysin 	Toteutuu täysin 	Muut tavoitteet: Vantaan Pysäköintiratkaisut Oy Tulos ilman poistoja positiivinen Toteutuu täysin Emoyhtiön tulos 1-3 / 2026 aikavälillä ja huomioiden tytäryhtiön VanPark Oy:n tulos ilman poistoja (74.817,48 euroa) yhteensä 45.803,28 euroa.
K Oy Vantaan Helikopteritukikohta 100 %	Toteutuu täysin 	Toteutuu täysin 	Toteutuu täysin 	Yhtiö on pyrkinyt pienentämään kassaa, johon on aikaisemmin kerätty varoja yhtiön rakennuksen purkamista varten maanvuokrasopimuksen päättyessä. Purkukustannusten arvioidaan olevan pienemmät kuin kassaan kerättyjen varojen määrä.
K Oy Vantaan Maakotkantie 10 33,1/88,3 %	Ei toteudu lainkaan 	Toteutuu täysin 	Toteutuu osittain 	Ylläpidon kustannukset nousevat korjaustarpeen myötä. Yhtiössä on riskinä alapohjan lisäksi yläkerran heikossa kunnossa olevan viemäriputkistossa olevat tukokset, jotka voivat lisätä korjaustarvetta. Yhtiö on päätti tilata uuden kuntoarvion varmistaakseen tulevaa korjaustarvetta. Yhtiössä on jo aiemmin energiatodistuksen uusimisen yhteydessä kartoitettu tehostamistoimia.
Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy 52,4 %	Toteutuu täysin 	Toteutuu osittain 	Toteutuu täysin 	Yhtiö suunnittelee alakerran ilmanvaihdon saneerausta, jonka katsotaan tuovan säästöjä energian kulutuksessa. Alustavassa kartoituksessa ei havaittu merkittäviä energiansäästökohteita.

				Yhtiö sijaitsee Vantaan ratikan vaikutusalueella.
Ruukkukujan Autopaikat Oy 87,2/88,3 %	Toteutuu täysin	Ei tietoa	Ei tietoa	
Hakopolun Liikekiinteistö Oy 88,4 %	Ei toteudu lainkaan	Toteutuu täysin	Toteutuu täysin	Yhtiön rakennuksessa on tapahtunut alkuvuodesta 2026 vesivahinko, sulamis- ja sadevedet ovat päässeet valumaan sisään. Lisävahinkojen estämiseksi yhtiön on teetettävä katto- ja kattokaivokorjauksia, joista aiheutuu ennakoimattomia kustannuksia. Yhtiön keskeisenä riskinä on rakennuksen teknisten järjestelmien rikkoontuminen ja niiden välttämättömistä korjauksista aiheutuvat ennakoimattomat kustannukset. Yhtiö noudattaa vuonna 2022 tehdyn kuntoarvion sisältämää pts-suunnitelmaa soveltuvin osin tehden nk. pakolliset työt.
K Oy Hakucenter 59,2 %	Ei toteudu lainkaan	Toteutuu osittain	Toteutuu täysin	Merkittävimpiä riskejä ovat mm. rakennuksen teknisten järjestelmien rikkoutuminen ja alueen yleinen levottomuus sekä niistä aiheutuvat ennakoimattomat kustannukset. Yhtiön tulevaisuuteen vaikuttaa merkittävästi pääomistajien kehityshankkeen eteneminen.

Kiinteistöyhtiöiden avainluvut

KIINTEISTÖYHTIÖ JA KAUPUNGIN OMISTUS% AVAINLUVUT 1000 euroa	Laajuus m2	Tase 2025	Oma pääoma 2025	Tuotot 1–4/2026	%-osuus tuotot budjetoi-dusta	Hoito-kulut 1–4/2026	%-osuus hoitokulut budje-toidusta	Arvioi-dut poistot 2026	Ennus-tettu tili-kauden tu-los 2026	Kassa 4/2026	Quick Ratio*
K Oy Tiedepuisto 100 %	10 883	16265	12503	616	34	-88	56	-978	379	690	2,3
K Oy Tikkurilan Terveys-asema 78,4/97,8 %	5657	6256	5566	182	33	-238	35	-417	-222	-40	-2,4
Vantaan Pysäköintirat-kaisut Oy 100 %		9462	9426	0	0	-9	6	0	-109	1045	4176
VanPark Oy 0 / 100 %	13530	8270	8222	145	33	-81	32	-299	-170	532	60,8
K Oy Korson Toimisto-keskus 77,1 %	3775	5992	5963	92	29	-80	26	0	0	142	30,3
K Oy Lehdokkitien Vras-totalo 85/100 %	3678	859	822	93	0	-85	0	0	0	291	20,1
As Oy Vant. Katriinan-rinne 100 %	2400	1864	1612	85	32	-102	36	0	0	100	1,3
Korson Pienteollisuus-talo Oy 83,1 %	3590	579	100	74	32	--57	21	0	-61	556	31
Ratakujan Pysäköinti Oy 100 %	9983	2209	2195	51	0	-32	0	0	0	-10	-2,7
K Oy Vantaan Helikopte-ritukikohta 100 %	961	1791	1779	19	0	-37	0	-65	-145	401	290,3
K Oy Vantaan Maakot-kantie 10 33,1/88,3 %	768,5	923	915	47	38	-51	47	-36	-20	9,0	1,8
Pallastunturintien Liike-kiinteistö Oy 52,4 %	1606	1502	1473	45	32	-28	20	0	0	+00	52,8
Ruukkukujan Autopaikat Oy 86,4 %/87,5 %	10 036	784	581	25	34	-14	19	-61	-30	140	8,75
Hakopolun Liikekiinteistö Oy 88,4 %	3498,5	2 605	2 552	127	30	-141	37	-274	-233	84	6,6
K Oy Hakucen-ter 46,99/65,15 %	4840	5 036	4 995	168	33	-155	33	0	32	169	7,8

Kiinteistö- ja pysäköintiyhtiöille asetettavat tavoitteet 2026–2029

1. Ylläpitokustannusten kehitys ei ylitä yleisen kustannustason kehitystä. (pl. K Oy Tiedepuisto: rakennukseen liittyvä ylläpito kuuluu vuokralaiselle)

   Pysäköintiyhtiöiden Ratakujan Pysäköinti Oy:n ja Vantaan Pysäköintiratkaisut -konsernin lisätavoitteet:
   1.1. Ratakujan Pysäköinti Oy:n vuokrausaste suurempi kuin 110 %:ia (sisältäen lyhytaikaisen vuokrauksen)
   1.2. Vantaan Pysäköintiratkaisut -konsernin tulos ilman poistoja positiivinen
   K Oy Tiedepuistoa koskevat varsinaisen liiketoiminnan tulostavoitteet
   1.3. Tulos ilman poistoja positiivinen
   1.4. Peruskorjauksissa ja investoinneissa saavutetaan vähintään kustannusarviot

2. PTS:n mukaisten vuosittaisten toimenpiteiden toteuttaminen hiilineutraalilla ja resurssiviisaalla tavalla sekä rakennuksen käyttöiän huomioiminen PTS:ssä

3. Energiankäytön tehostamistoimien kartoituksessa havaittujen toimenpiteiden suorittaminen (ei elinkaaren loppuvaiheessa olevat)

   3.1. Elinkaaren loppuvaiheessa olevien kiinteistöyhtiöiden vastuullisuustavoitteet (yhtiö valitsee itselleen sopivan tavoitteen seuraavista)
   3.1.1. Kiertotalouden edistäminen kestävän purkamisen elementein: purkumateriaalien uudelleenkäyttö ja kierrättäminen
   3.1.2. Kiinteistön uuden käyttötarkoituksen toteuttamiseen liittyvien toimenpiteiden käynnistäminen esim. kaavoituksen kautta
   3.1.3. Rakennuksen elinkaaren loppuajan PTS:n toteuttaminen resurssiviisaalla tavalla

Julkaisija
Vantaan kaupunki
05/2026
Konserniohjaus ja -valvonta

Vantaa

Sitovat tavoitteet OVK 1/2026

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
Hyvän elämän Vantaa							
1. Kehitämme kaupunkikeskuksia niiden turvallisuutta ja elinvoimaa edistäen ja osallisuutta vahvistaen	EKK - Elävät kaupunkikeskustat ry:n valtakunnallinen elinvoimalaskennan tulos	Kokonaiselinvoimaluku: 3,895	Kokonaiselinvoimaluku: 3,900	Tero Anttila	Keskustojen kehittäminen jatkuu ja sitä toteutetaan mm. useilla keskustoissa käynnissä olevilla asemakaavahankkeilla. Kaupalliset palvelut kehittyvät Korsossa (Kesko, Tokmanni), Koivukylässä (Prisma) ja Länsimäessä (S-Market) kun kaupan hankkeille myönnettiin suunnitteluvaraukset. Tikkurilassa mm. K-Citymarketin mahdollistama kaavamuutos alkaa. Kivistössä valmistui K-Citymarket –vetoinen liikekeskus ja Tokmanni on rakenteilla.	Tämän vuoden elinvoimalaskennan tulokset julkistetaan kesällä ja raportoidaan 2. osavuosikatsauksessa. Viimeisin tieto v. 2025 3,871.	Tavoite toteutunee osittain.
	Työpaikkarakentamisen määrän kehitys kaupunkikeskustoissa (kem2)	Työpaikkarakentamisen määrää kaupunkikeskustoissa kem2 ei ole eritelty. Lähtötaso lasketaan ja seuranta kehitetään vuoden 2026 alussa.	Työpaikkarakentamisen määrä kaupunkikeskustoissa ei vähene eli kem2 -muutos > 0.		Työpaikkamäärän kehityksen ohjausta valmistellaan yleiskaavoituksen työpaikka-alueselvityksen pohjalta. Työpaikka-aluelinjaukset ovat parhaillaan elinvoimajaoston käsittelyssä. Kaupunkikeskuskohtaiset työpaikkaselvitykset on käynnistetty mm. Myyrmäessä.	Keskustojen tilannekuva työpaikkarakentamiseen on valmisteilla. Tieto saadaan 2. osavuosikatsaukseen.	
	Yhden asemanseudun kunnostaminen per vuosi 2027-2029. Vuonna 2026 suunnitelmien laatiminen.	Aseman ympäristöjä ei ole tavoitteellisesti kunnostettu.	Aseman ympäristöjen kehittämissuunnitelma on laadittu, kiireelliset toimenpiteet Myyrmäessä, Koivukylässä ja Kivistössä ovat käynnissä. Myyrmäen asema-alueen parannustyöt on suunniteltu		Toteutusvaihe käynnistynyt Myyrmäessä. Koivukylässä käynnistynyt ideasuunnitteluvaihe.	Mittaroitu tavoite etenee suunnitellusti.	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
			ja toteutettu vuoden 2026 aikana.				
	Turvallisuuskyselyn kysymys "Kuinka turvalliseksi koet a) oman naapuruston, b) oman asuinalueen ja c) Vantaan kaupungin?" (vastausasteikko 1-5)	a) 3,86 b) 3,38 c) 2,76 Lähde: turvallisuuskysely v.2024	a) 4,0 b) 3,6 c) 3,0	Leena Rusanen	Kaupunkitilan viihtyisyys ja koettu turvallisuus ovat turvallisuusohjelman yhtenä painopisteenä. Tämän vuoden toimenpiteinä mm. kohennetaan turvattomiksi koettuja ympäristöjä ja vahvistetaan läsnäoloa asema-alueilla.	Kysely toteutetaan loppuvuodesta.	
	Vantaalla henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, omaisuusrikokset sekä huumausainerikokset suhteutettuna asukaslukuun (Lisätieto: Tilastokeskuksesta saatava julkinen data saadaan reilun vuoden viiveellä. Vuoden 2026 raportointi osavuosikatsausrytmillä edellyttää päätöksen Itä-Uudenmaan poliisilta.)	93,11 ilmoitettua rikosta/1000 asukasta Lähde: Tilastokeskus v.2024	88,0 ilmoitettua rikosta/1000 asukasta		Nuorten rikollisuuden ennaltaehkäisy on turvallisuusohjelman yhtenä painopisteenä. Viranomaisyhteistyön kautta on kohdennettu resursseja mm. Myyrmäen asemaseudulle.	Tilastot saadaan vuoden lopun tilanteesta.	
2. Lisäämme kaupunkivihreää ja lähiluonnon saavutettavuutta	Vihertehokkuuden alueellinen arviointi laskentatyökalulla (ARVO) merkittävästi kaupunkivihreän määrään tai laatuun vaikuttavissa kaavarungoissa ja asemakaavoissa	Alueellista vihertehokkuutta ei ole arvioitu.	Alueellisen vihertehokkuuden arviointi on käytössä.	Tero Anttila	Alueellisen viherkertoimen laskentaa tehdään viherrakenteen määrään tai laatuun merkittävästi vaikuttavissa kaavatöissä. 5 henkilöä on koulutettu tekemään paikkatietopohjaista laskentaa. Laskennalle lähtökohdan antavia luontoselvityksiä vielä vuoden aikana käynnistyviin kaavoihin on tilattu tai tilataan.	Etenee suunnitellusti.	Tavoite toteutunee täysin.
	Tonttikohtaisen vihertehokkuuden	Asemakaavoissa on määritelty vuodesta	Tonttikohtaisen vihertehokkuuden		Asemakaavoissa vihertehokkuusluku määritellään	Vuoden 2026 aikana on hyväksytty 2	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
	tavoitetasojen toteutuminen asemakaavoissa ja rakentamisluvissa (%)	2020 alkaen tonttikohtainen vihertehokkuus.	tavoitetasot toteutuvat asemakaavoissa 100 % ja rakentamisluvissa 90 %. Yksittäisissä kohteissa voi olla perusteltu syy raja-arvosta poikkeamiselle.		pääkäyttötarkoitusalueittain, jolloin se toteutuu tonttikohtaisesti jatkosuunnittelussa.	asemakaavaa, josta toisessa ei ole käytetty vihertehokkuusmääräystä. Rakentamisluvissa toteuma on ollut 100 %.	
	Viheralueiden mitoitus- ja saavutettavuustarkastelujen (SAAVU) tulokset	Viheralueiden mitoitus- ja saavutettavuusohjetta on käytetty vuodesta 2023 alkaen.	Lähiluonto on helposti saavutettavissa kaikista asuinnoista. Viheralueiden mitoituksen ja saavutettavuuden ohjeen (SAAVU) mukaiset minimiarvot täyttyvät niissä kaavarungoissa ja asemakaavoissa, jotka muuttavat merkittävästi viheralueverkostoa.		Saarankylän kaavarunkoon on tarkistettu, että SAAVU-ohjeen mukaiset minimiarvot täyttyvät.	Toteutuu suunnitellusti.	
3. Parannamme lasten ja nuorten fyysistä toimintakykyä	Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (Move! mittaus), % 5. ja 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	5. luokkalaiset pojat 32 % ja tytöt 39,6 % 8. luokkalaiset pojat 39,3 % ja tytöt 54 %	Osuudet laskevat.	Riikka Åstrand	KouluPT:t järjestäneet Move! -treenejä 4. luokkalaisille oppilaille. Treeneissä harjoiteltu taitoja, joita mitataan seuraavan vuoden mittauksissa. Treenien myötä luokanopettajat saaneet työkaluja omien liikuntatuntien järjestämiseen. Pilotoitu liikuntaläksy mallia tavoitteena aktivoida oppilaita vapaa-ajalla. Move! -treenejä järjestetty 20 koululla yhteensä 67 luokalle.	5. luokkalaiset pojat 34,9 % ja tytöt 39,3 % 8. luokkalaiset pojat 42,7 % ja tytöt 48,7 % Tyttöjen %-osuudet laskivat eli paranivat molemmissa ikäryhmissä. Poikien vastaavat luvut taas kasvoivat eli huonontuivat molemmissa ikäryhmissä.	Tavoite toteutunee osittain.
4. Tuemme vantaalaisia 7-17 -vuotiaita lapsia ja nuoria	Osuus peruskoululaisista, jotka harrastavat ohjatusti ja yhdessä muiden	Määritellään harrastustutkimuksella lokakuussa 2025	Osuus peruskoululaisista, jotka harrastavat ohjatusti ja yhdessä,	Riikka Åstrand	Vantaan Harrastustoivekysely toteutettiin 03/26 ja vastauksia saatiin 8016 kpl, mikä on noin 1000	Lähtötilanne 2024: 78 % Tilanne 04/26: 79,6 %	Tavoite toteutunee täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
löytämään oman harrastuksensa ja vahvistamme harrastamisen mahdollisuuksia yhdessä	kanssa (Vantaan harrastustutkimus)		kasvaa. Tavoitetaso täsmennetään, kun käynnissä olevan harrastustutkimuksen tulokset valmistuvat vuoden loppuun mennessä.		vastausta enemmän kuin edelliskeväänä. Kyselyn perusteella harrastavien taso on 79,6 %. Tulosten perusteella suunnitellaan maksutonta, seuraavan lukuvuoden harrastustoimintaa kouluille, sekä koulujen mahdollisesti itse toteuttamaa kerhotoimintaa. Lisäksi harrastamattomuuteen keskittyvä lisätiedonkeruu on toteutettu 04/26. Tulokset saadaan toukokuun alussa.		
5. Teemme vaikuttavaa työtä asunnottomuuden ehkäisemiseksi yhteistyössä Vaken kanssa	Kaupunki on yhdessä Vaken kanssa muodostanut realistisen tilannekuvan asunnottomien määrästä ja asunnottomuuden riskitekijöistä Vantaalla.	Asunnottomien määrästä ei ole luotettavaa tilastoa ja tilannekuva ei ole täysin selkeä.	Luotettava arvio asunnottomien määrästä ja tilannekuvasta on luotu.	Riikka Åstrand	Asunto kaikille -hankkeen tuotoksena on valmistunut tilannekuva asunnottomuudesta Vantaalla: kokonaisvaltainen katsaus asunnottomuuteen ja asunnottomuusriskeihin. Asunnottomuuslaskentaa on tarkennettu vuoden 2025 osalta (384 asunnotonta). Kaupungin ja Vaken yhteistä toimintamallia asunnottomuuslaskentaan on alettu kehittää. Vantaa on kutsunut koolle monialaisen johdon tason verkoston asumisen turvaamiseksi ja asunnottomuuden poistamiseksi.	Tilannekuva on tehty, asunnottomien määrästä on aiempaa luotettavampi arvio.	Tavoite toteutunee osittain.
	Häätöjen lisääntyminen pysäytetään vuonna 2026.	Häätöjen määrä on kasvanut 10-30 %:lla joka vuosi vuodesta 2022 alkaen.	Häätöjen määrä ei kasva vuonna 2026.		VAV on jatkanut vuokravalvonnan ja asumisneuvonnan ohjaavaa tukea, monipuolista asukasviestintää, omien prosessiensa kehittämistä sekä kehittävää yhteistyötä hyvinvointialueen sekä kaupungin kanssa. Vantaan asumisneuvonta on sopinut yhteistyön kehittämisestä vapaarahoitteisten	Ulosottolaitoksen vireille tulleet häädöt (tammi-maaliskuu 2026) ovat vähentyneet verrattuna samaan aikaan viime vuonna 236:sta 226:een. Sen sijaan toimitettujen häätöjen määrä on lisääntynyt 108:sta 131:een. VAV:n häädöt ovat	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
					vuokranantajayhtiöiden kanssa. Yksityisille vuokranantajille suunnataan viestintää.	hieman matalammalla tasolla alkuvuonna 2026 verrattuna alkuvuoteen 2025. Asukkaiden maksuvaikeudet ovat kuitenkin edelleen hieman aiempia vuosia yleisempiä ja käytettävissä olevat tulot ovat entisestään laskeneet.	
Vetovoimainen Vantaa							
6. Ohjaamme alueiden asuntotarjontaa ja omistusmuotoja monipuolisempaan suuntaan	Omistus- ja osaomistusasuntojen osuus asuntotuotannosta (%)	Omistusasuntojen osuus asuntotuotannosta vuonna 2024: 41,2 %. Osaomistusasuntoja ei valmistunut.	Omistusasuntojen osuus asuntotuotannosta: 50 %. (Osaomistusasuntoja ei ole rakenteilla.)	Tero Anttila	Kaupungin omaa tontinluovutusta on tehty joustavammaksi eri tavoin. Pidetty työpajasarja kaavoituksen kustannusvaikutuksista.	Alkaneesta asuntotuotannosta 48 % on omistusasuntotuotantoa (42 asuntoa kaikista 87 valmistuneesta asunnosta).	Tavoite toteutunee osittain.
	Pientaloasuntojen ja valtion tukemien vuokra-asuntojen osuus asuntotuotannosta (aloitukset, kpl:t)	Pientaloasuntojen osuus asuntotuotannon aloituksista vuonna 2024: 33,7 % ja 136 kpl. Valtion tukemien vuokra-asuntojen osuus asuntuotannon aloituksista vuonna 2024: 53 % ja 215 kpl.	Pientaloasuntojen osuus asuntotuotannon aloituksista: 300 kpl. Valtion tukemien vuokra-asuntojen osuus asuntuotannon aloituksista: 25 %.		Tarjouskilpailu neljästä omakotitontista Hiekkaharjussa on käynnissä. Jatkuvassa myynnissä on omakotitontteja ja yhtiömuotoisia pientalotontteja eri puolilta Vantaata. Myyty on yksi rivitalotontti Hakunilasta, vuokrattu yhtiömuotoinen pientalotontti Hämevaarasta ja varattu yhtiömuotoiset pientalotontit Leinelästä. Kaavoituksessa valmistuu kevään kuluessa pientaloselvitys, jossa tarkastellaan mm. kaupunkipientalojen lisäämisen mahdollisuutta. Pientalokaavoitus on käynnissä mm. Katrinebergissä, Eteläkoivurinteessä, Piippilakin alueella ja Saarankylän kaavarunkoalueella.	Pientalojen osuus alkaneesta asuntotuotannosta on 44 %. Alkaneita pientaloasuntoja on 38 kpl. Valtion tukemia vuokra-asuntoja (pitkä korkotuki) ei ole lähtenyt rakenteille alkuvuonna 2026.	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
	Uudesta asuntokerrosalasta kestävän kasvun vyöhykkeelle sijoittuva osuus (%)	79,1 % uudesta asuntokerrosalasta sijoittui yleiskaavan kestävän kasvun vyöhykkeelle.	80 % uudesta asuntokerrosalasta sijoittuu yleiskaavan kestävän kasvun vyöhykkeelle.		Suuri osa kaavoitussuunnitelman mukaisista asemakaavahankkeista sijoittuu yleiskaavan kestävän kasvun vyöhykkeelle. Vuoden 2026 aikana ei vielä ole hyväksytty yhtään asuntokerrosalaa tuottavaa asemakaavaa.	Ennusteen mukaan 72,5 % vuoden kuluessa hyväksyttävästä asuntokerrosalasta sijoittuu kestävän kasvun vyöhykkeelle.	
7. Rakennamme ratikkaa ja edistämme ratikan mahdollistamaa kaupunkikehitystä	Ratikan rakentamisen tavoiteaikataulu ja tavoitekustannus	Ratikan rakentaminen ajoittuu vuosille 2025–2029. Valtuuston marraskuussa 2025 hyväksymässä päivitetyssä hankesuunnitelmassa Vantaan osuus rakentamiskustannuksista (huomioiden valtion tuki) on 541 milj. euroa.	Ratikan rakentaminen etenee tavoiteaikataulussa eikä ylitä tavoitekustannusta.	Tero Anttila	Ratikan rakentamisen 1. tilaus tehtiin marraskuussa ja huhtikuussa kaupunkitilalautakunta hyväksyi 2. tilausvaiheen. Sen myötä koko Vantaan osuuden työt ovat toteutusvaiheessa toukokuusta 2026 alkaen, jolloin Ratikka pysyy tavoiteaikataulussaan. Tilausten tavoitekustannus on valtuuston hyväksymän kustannusraamin 750 M€ mukaisessa budjetissa sisältäen lisäksi allianssien tekemiä katujen saneerauksia arvoltaan noin 10 M€ vuodessa. Ratikan katualueiden ennakkohaltuunotto suoritettiin 7.1.2026.	Rakentamisen kustannusennuste vastaa tässä vaiheessa tavoitekustannusta. Yleinen kustannustason nousu muodostaa riskin.	Tavoite toteutunee osittain.
	Ratikan kaavarungon alueelle kaavoitettu kerrosala (kem2)	Ratikan kaavarungon alueelle kaavoitettu uusi kerrosala vuoden 2024 aikana on 77206 k-m² k-m2 (netto). Uutta asumisen kerrosalaa alueelle on vuoden 2024 aikana kaavoitettu 114 970 k-m2.	Uutta kerrosalaa ratikan kaavarungon alueelle 100 000 k-m2 (netto)		Ratikan kaavarungon alueella on vireillä useita asemakaavoja ja asemakaavan muutoksia, jotka tuottavat vuoden 2026 loppuun mennessä ennusteen mukaan 99 875 k-m2. 23.4. mennessä alueelle ei ole hyväksytty asemakaavoja tai uutta kerrosalaa.	Ennusteen mukaan uutta kerrosalaa ratikan kaavarungon alueelle hyväksytään vuoden 2026 aikana 99 875 k-m2.	
	Ratikan kaavarungon alueelta saatavat	Ratikan kaavarungon alueelta saatuja	40 milj. euroa valtuustokauden 2026-2029		Ratikan kaavarungon alueen maankäyttötulojen seurantakokonaisuutta	Ratikan kaavarunkoalueen paikkatietopohjainen	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
	maankäytön tulot (maanmyyntivoitot, maanvuokratulot ja maankäyttösopimuskorvaukset yhteenlaskettuna)	maankäyttötuloja ei ole eritelty. Seuranta kehitetään vuoden 2026 alussa.	aikana eli keskimäärin 10 milj. euroa vuonna 2026.		on rakennettu alkuvuodesta 2026 ja tavoitteena on ottaa se käyttöön ennen kesää 2026.	tulojen seuranta on valmistelussa Matti-järjestelmään ja valmistuu kesällä.	
8. Lisäämme työllistävien yritysten ja yhteisöjen määrää Vantaalla	Tontin luovutusten ja laajennushankkeiden mahdollistama yhteenlaskettu työpaikkamäärä	Uusia työpaikkoja 250 kpl	Uusia työpaikkoja 400 kpl	Tero Anttila	Työpaikkatontteja on myyty 4 kpl ja vuokrattu 1.	Luovutettujen tonttien yhteenlaskettu uusi työpaikkamäärä on noin 190.	Tavoite toteutunee osittain.
	Uuden työpaikkakerrosalan määrä hyväksytyissä kaavoissa (netto) k-m2	Työpaikkakerrosalaa kaavoitettiin vuonna 2024 kaiken kaikkiaan 213 766 k-m2 (brutto). Uutta työpaikkakerrosalaa kaavoitettiin vuonna 2024 -95 105 k-m2.	Tavoite saada työpaikkakerrosala nousuun (> 0).		Käynnissä olevia ja vuoden 2026 aikana käynnistyviä merkittäviä yrityskaavoja ovat mm. Vehkalan länsiosa 2, Kivistön Mestarintie, Viinikkalan länsiosa sekä teknobulevardi 7.9 ja 11. Lisäksi työpaikkoja kaavoitetaan keskustoihin (mm. keskustojen kaavarungot) sekä aluekehityshankkeiden alueille (Fazerila-Santamalmi sekä Väritehdas).	Kaavoitettua uutta työpaikkakerrosalaa 60 500 k-m2 (Rusokallio 2).	
	Yritysneuvonnan kautta perustettujen uusien yritysten määrä kasvaa	486	500	Tommo Koivusalo ja asiakkuusjohtaja	Vastuullinen liiketoiminta ja kiertotalous liiketoimintamahdollisuutena on otettu näkyvämmin osaksi yritysneuvontaa. Liiketoimintasuunnitelmapohjaan on lisätty vastuullisuusosio, päivitetty yritysneuvojien osaamista asiasta sekä järjestetty teemasta neljä koulutusta asiakkaille. Tekoälyn käyttömahdollisuuksia ja siihen liittyviä yhteistyökumppanuuksia on kartoitettu, palvelun pilotointi sopivilla työkaluilla 2. tertiilillä.	Yritysneuvontakäynnit tammi-huhtikuussa 828 kpl. Yritysneuvonnan kautta perustettuja yrityksiä 149 kpl.	
	Yritysten uudet sijoittumiset Vantaalle / kpl	1440 kpl (sisältää pääkonttorit ja	1500 kpl (sisältää pääkonttorit ja		Yritysten houkuttelutyön systemaattisen toimintamallin laadinta on	Yritysten uusien sijoittumisten määräksi	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
		sivutoimipisteet, ei yksityisiä elinkeinoharjoittajia, lähde: Vainu)	sivutoimipisteet, ei yksityisiä elinkeinoharjoittajia)		käynnistetty. Vantaan yritystonttien myyntihinnasto julkaistiin alkuvuodesta. Tonttimyynnissä on edistetty 23 tontin myyntiä ja löydetty potentiaalisia asiakkaita. Toimitilojen täyttämisen edistämistyössä on tunnistettu 17 potentiaalista asiakasta. Alkuvuoden aikana on toteutettu 134 henkilökohtaista yritystapaamista. Tammikuussa toteutettiin yrityksille suunnattu Vaihda Vantaalle -houkuttelukampanja.	arvioidaan tarkastelujaksolla 11.5.2025–11.5.2026 yhteensä 1 394 yritystä. Vertailutietona aiempi raportointi on tehty ajalta 28.8.2024–28.8.2025.	
9. Teemme lukemisesta säännöllisen osan arkea – lukemisen määrä lisääntyy	Varhaiskasvatus: Kirjapakettien lainausmäärä Digitaalisen kirjapalvelun luettujen kirjojen määrä	Varhaiskasvatus: Kirjapakettien lainausmäärä 80+130, yhteensä 210 Digitaalisen kirjapalvelun lähtötaso: Vuonna 2024 lukukertoja on ollut 82 000.	Varhaiskasvatus: Kirjapakettien lainauskerrat ovat lisääntyneet. Digitaalisen kirjapalvelun käyttö on lisääntynyt.	Katri Kalske	Palvelualue- ja palveluyksikköpäivissä on käyty keskustelua lukemisen tavoitteisiin liittyen. Koulutusta lukemiseen liittyen on käynnistetty. Kieli- ja kulttuurikoordinaattorit ovat opastaneet henkilöstöä sanalistojen käyttöön ja vuorovaikutukselliseen sadun lukemiseen.	Varhaiskasvatus: Kirjapakettien lukumäärä raportoidaan myöhemmin. Digitaalisen kirjapalvelun käyttö on lisääntynyt alkuvuodesta. Lukukertoja on ollut n. 10.000 / kk, (+33 %).	Arviointi tehdään tilinpäätöksen yhteydessä.
	Perusopetus: Lukudiplomi luokilla 2-6 Yläkoulussa luettujen kirjojen määrä/oppilas	Perusopetus: Systemaattista seurantaa luetun kirjallisuuden määrästä ei ole.	Perusopetus: 80 % oppilaista lukee vähintään viisi kirjaa vuodessa.		Koulut laativat lukuvuoden 2026 - 2027 lukuvuosisuunnitelmat kevään 2026 aikana. Tavoite on käynnistetty kalenterivuoden 2026 alussa. Tilasto kerätään vuoden 2026 lopussa.	Tieto saadaan vuoden lopussa.	
	Toiseen asteen koulutus: Toiseen asteen oppilaitoksissa luettujen kirjojen määrä/opiskelija	Toiseen asteen koulutus: Lähtötaso ei ole saatavilla.	Toiseen asteen koulutus: Jokainen toiseen asteen opiskelija lukee vuoden aikana vähintään kaksi kirjaa.		Rehtorit ovat laatineet oppilaitoskohtaiset suunnitelmat tavoitteen toteutumisen varmistamiseksi. Huhtikuussa järjestetyissä lukio-opettajien pedagogisessa iltapäivässä ja lukiokohtaisissa työpajoissa teemana oli lukutaidon vahvistaminen. Marraskuulle on sovittu lukioiden lukukuukauden toteuttamisesta.	Tieto saadaan vuoden lopussa.	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
					Ammatillisessa koulutuksessa on kerätty tietopohjaa lukutaitoon liittyen.		
	Lainattujen kirjojen määrä kasvaa	2 276 364 lainaa	2 300 000 lainaa	Riikka Åstrand	Lukutaitotyön kohderyhmänä kouluikäiset lapset, lasten aineistojen lainauksessa paikoin kasvua. Helmet-järjestelmästä on tehty hankintasopimus ja järjestelmän käyttöönotto toimittajan kanssa käynnistyy. Jumbon kirjaston rakennushanke etenee.	634 013 lainattua kirjaa ajanjaksolla 1.1.-31.3.2026. Tavoitteen toteutuminen on epävarmaa, koska Pointin kirjasto suljetaan 1.5. ja Jumbo avataan lokakuussa.	
10. Lisäämme elinvoimaa tapahtumilla ja ainutlaatuisilla elämyskohteilla	Käytetyn rahan määrä (keskiostos) tapahtumissa	59,48 e/kävijä	65 euroa per kävijä	Riikka Åstrand	Mittaria ja mittausta kehitetään edelleen. Urheilutapahtumat mukaan seurantaan.	Tieto saadaan loppuvuonna 2026.	Tavoite toteutunee osittain.
	Kävijämäärät elämyskohteissa (Kuusijärvi, Håkansböle, Martinus)	Kuusijärvi: 450 000 käyntiä Håkansböle: (ulkonäyttely) 15 000 Martinus: 35 000 kävijää	Kävijämäärät kasvavat kaikissa kohteissa. Kuusijärvi: 550 000 käyntiä Håkansböle: 20 000 kävijää Martinus: 40 000 kävijää		Håkansbölen avajaiset 10.6., markkinointi käynnissä. Kulttuuritalo Martinuksessa on alkuvuodesta käynyt 19 000 henkilöä seuraamassa 80 esitystä.	Kävijämäärät 30.4.2026 mennessä: Kuusijärvi: 132 500 käyntiä (1.1.-26.4.26) Håkansböle: Håkansböle aukeaa vasta kesäkuussa eli ei kävijöitä tai tuloja huhtikuun loppuun mennessä. Martinus: 19 000 kävijää	
	Tulot omista elämyskohteista (Kuusijärvi, Håkansböle, Martinus)	Kuusijärvi: 900 000 e Håkansböle: 0 e Martinus: 107 000 e	Tulot kasvavat kaikissa kohteissa. Kuusijärvi: 1,6 milj. euroa Vantaan kaupungille Håkansböle: 80 000 euroa Martinus: 150 000 euroa		Kuusijärven uuden palvelutuottajan kilpailutus käynnissä.	Kuusijärvi: 376 000 euroa Vantaan kaupungille (1.1.-31.3.26) Håkansböle: Håkansböle aukeaa vasta kesäkuussa eli ei kävijöitä tai tuloja huhtikuun loppuun mennessä. Martinus: 43 000 euroa	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
	Vantaa houkuttelee uusia elämyskohteita ja tapahtumia	3 yli 100 000 kävijän vierailukohdetta (Flamingo Spa, Heureka ja Fazer Experience Vierailukeskus)	1 uusi yli 100 000 kävijää vuodessa tavoittava käyntikohde on vireillä. 2 uutta yli 50 000 kävijän tapahtumaa on vireillä.	Tommo Koivusalo	Alkuvuoden 2026 aikana on edistetty valmisteluja yhden yli 100 000 kävijää vuodessa tavoittavan käyntikohteen investoinnin ja rahoitusneuvottelujen etenemisen mahdollistumiseksi.	Kaupungilla on valmistelussa yksi yksityinen, yli 100 000 kävijää vuodessa tavoittava käyntikohde.	
	Matkailutulo kasvaa	278 milj. euroa (koko matkailutulo) 26 milj. euroa (virkistys- ja muut palvelut)	300 milj. euroa (koko matkailutulo) 30 milj. euroa (virkistys- ja muut palvelut)		VisitVantaa on tehnyt kotimaahan ja valituille kansainvälisille markkinoille kohdentuvaa kuluttajamarkkinointia sekä aktiivista verkostotyötä: osallistuminen useille kuluttaja- ja ammattilaismessuille (mm. Matka 2026, Kongressi meetings & events), ryhmämyyntitapahtumiin sekä Southeast Finland -yhteistyön kautta toteutettuihin toimenpiteisiin. Vantaata on tuotu esille matkanjärjestäjille suunnatulla tutustumisvierailuilla sekä kahdessa julkaisussa kansainvälisissä ammattilehdissä KOKEMO -hankkeen toimenpiteenä.	Koko matkailutulon vuosidata valmistuu keväällä 2027. Matkailutulon kehitystä voidaan arvioida majoitusmyynnin perusteella, jonka kasvu alkuvuoden aikana lähtötasoon 2024 verrattuna on ollut nousujohteista: tammikuu +21 %, helmikuu +12 % ja maaliskuu +19 %.	
11. Parannamme Vantaan veto- ja pitovoimaa	Kaupunkien maine- /vetovoimatutkimus	Vetovoima: 3.10 Pitovoima: 3.43	Vetovoima: 3.20 (+0.10) Pitovoima: 3.53 (+0.10)	Mari Kalmari	Kaupunkistrategian toteutus. Elinvoima- ja työllisyysohjelman valmistelu. Kaupungin viestinnän ja markkinoinnin mainetyö.	Tavoitteen toteuma arvioidaan alkuvuodesta 2027 (kaupunkien vetovoima- ja pitovoimatutkimus).	Arviointi tehdään tilinpäätöksen yhteydessä.
Tasapainoisen kasvun Vantaa							
12. Saamme vantaalaisen laajan työttömyyden selkeään laskuun	Laaja työttömyys laske	23 777 (työttömät työnhakijat 17767, palveluissa 6010)	Laaja työttömyys: 22 300	Susanna Taipale-Vuorinen	Työllisyysohjelmaa on valmisteltu. Verkosto- ja oppilaitosyhteistyötä on lisätty. Työllisyyspalvelut tekee tiivistä yhteistyötä Varian kanssa.	25750 (3/2026) (työttömät työnhakijat 19818, palveluissa 5932)	Tavoite ei toteutune lainkaan.

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
	Työllisyysaste kasvaa	Työllisyysaste: 72,8 %	Työllisyysaste: 73 %		Suhdannetaantuma ja Vantaalle tuleva muuttovirta on johtanut työnhakijoiden määrän kasvuun. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää talouden kasvua, joka voi luoda uusia työpaikkoja. Taloussuhdanteen paranemisen vaikutus työttömyyteen näkyy vasta myöhemmin. Työllisyyden parantamiseksi panostetaan koulutukseen ja uudelleenkoulutukseen, jotta työnhakijoiden osaaminen vastaisi paremmin työmarkkinoiden tarpeita. Painopisteenä ovat nuoret kouluttamattomat, joiden tueksi on otettu käyttöön nuorille räätälöity uusi valmennuspalvelu. Asiakkaita on kontaktoitu aktiivisesti ja kehitetty työnhakijoita ja yrityksiä yhdistäviä toimenpiteitä. Suunnitelma-astetta on pystytty nostamaan 68 prosenttiin (vuosi sitten 55 %) tasolle. Asiakkaiden työllistymissuunnitelmien päivittäminen (suunnitelma-aste) kuvaa asiakkaan kontaktoinnin aktiivisuutta. Suhdannetaantuma on lisännyt erityisesti alle 30-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrää. Perinteisesti hyvin työllistäneiden alojen kuten sote-alan ja rakennusalan haasteet ovat heikentäneet ammattiin valmistuneiden työllisyyttä. Vantaalla on otettu käyttöön huhtikuussa alta 30-vuotiaille rekrytointituki, jonka tarkoituksena on helpottaa juuri vähäisen	Työllisyysaste 69,9 % (uusin tieto 12/2025, Tilastokeskus kokeelliset tilastot)	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
					työkokemuksen omaavien ensimmäisen työpaikan saamista.		
	Pitkäaikaistyöttömien määrä	7729 (9/2025)	Pitkäaikaistyöttömien määrä ei kasva.		Palvelupolkuja on selkeytetty erityisesti nivelvaiheen palveluiden kohdalla (siirtymät esim. kotoutumiskoulutuksesta tutkinto-opiskelijaksi). Nuorten kouluttamattomien tueksi on otettu käyttöön nuorille räätälöity uusi valmennuspalvelu. Työhön kuntouttavissa palveluissa painopisteitä ovat mm. asiakkaiden työkykyä vastaavaksi räätälöity työnvälitys sekä työkyvyttömien asiakkaiden ja päihdeasiakkaiden palvelumallien virtaviivaistaminen. Pääkaupunkiseudun hankintayhteistyössä on aloitettu pitkäaikaistyöttömille suunnatun tulosperusteisen valmennuspalvelun sekä Koulutukset työnantajan tarpeisiin – työvoimakoulutusten kokonaisuudet.	8212 (3/2026)	
	Asiakastyytyväisyyden mittaus	Asiakastyytyväisyyden mittauksen palveluntuottaja on kilpailutuksessa.	Asiakastyytyväisyyden mittaus aloitettu ja tulokset raportoitu.		Asiakastyytyväisyyden mittauksen palveluntuottajasta on käynnissä kaupunkitasoinen kilpailutus.	Asiakastyytyväisyyden mittauksen palveluntuottaja on kilpailutuksessa. Tarjousten jätön määräaika on 12.5.2026.	
13. Teemme uudesta kasvun ja investointien ohjausmallista koko kaupunkiorganisaation yhteisen tavan toimia.	Suuraluekohtaisten tilannekuvien laatiminen	Suuralueittaisia kokonaistarkasteluja eli tilannekuvia alueiden kaavoituksen, rakentamisen, investointien tilanteesta ja väestömuuttujista ei ole tehty. Kaupungin	Suuralueittaiset tilannekuvat on tehty ja niitä sovelletaan kasvun ja investointien ohjauksessa.	KOJE: Matti Ruusula KATO: Tero Anttila, Antti Kari, Sampo Perttula, Jarno Köykkä KASO: Katri Kalske, Raakel	Tilannekuvien pilottiversiot on tehty ja ne toimivat alueellisten kehittämissuunnitelmien valmistelun pohjana. Jatkokehityksenä valmistellaan MATTI-pohjaisia tilannekuvia.	Tilannekuvien pilottiversiot laadittu. Jatkokehitys käynnissä.	Tavoite toteutunee täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
		investoinnit eivät ole pysyneet asuntotuotannon ja asukasmäärän kasvun mukana eivätkä asunto- ja asukasrakenteen muutokset ole olleet viime vuosikymmenen aikana kestävällä pohjalla.		Tiihonen KAKU: Riikka Åstrand, Jussi Perämäki			
	Uusi kasvun ja investointien ohjausmalli on otettu käyttöön.	Malli tarvitaan, koska kaavoitusta ja investointiohjelmia ei valmistella riittävän synkronoidusti ja toimialarajat ylittäviä hankeesityksiä palvelukokonaisuuksista syntyy niukasti.	Vuoden 2027 investointiohjelmat ja kaavoitusohjelma on valmisteltu uuden mallin mukaisesti (vuoden 2026 aikana).		Vantaan kasvun ja investointien ohjaus toteutuu vuoden 2026 aikana MTO-ryhmän kautta tapahtuvan ohjauksen alla. Yhteistyötä maankäytönsuunnittelun ja investointien yhteensovittamiseksi on tiivistetty kevään 2026 aikana ja suuraluekohtaiset kehittämissuunnitelma ovat työn alla.	Työ MTO-ryhmän ohjauksessa aloitettu. Suuraluekohtaisia kehittämissuunnitelmia ja investointiohjelmia vuodelle 2027 on valmisteltu yhteistyössä. Vuoden 2026 kaavoitussuunnitelma hyväksyttiin alkuvuonna ja siinä kokeiltiin ensimmäistä kertaa pilottimaisesti investointimallin mukaista toimintatapaa. Vuoden 2027 kaavoitussuunnitelman valmistelu alkaa virallisesti kesäkuussa.	
	Johtamisjärjestelmän kehittäminen	Kaavoitusta ja investointiohjelmia ei valmistella riittävän synkronoidusti ja toimialarajat ylittäviä hankeesityksiä palvelukokonaisuuksista syntyy niukasti.	Johtamisjärjestelmä tukee mallin mukaista toimintatapaa.		Johtamisjärjestelmä on päivitetty tältä osin. Keskeinen kasvun ja investointien ohjausta ja valmistelun synkronointia koordinoiva ryhmä on poikkihallinnollinen MTO, eli maankäytön toteutuksen ohjausryhmä. Tilojen yhteiskäyttöä ja palvelukokonaisuuksien konseptointia	Johtamisjärjestelmä on päivitetty ja sen mukainen toiminta on käynnistynyt. Investointien valmistelun ylintä ohjausta käyttää kaupunginjohtajan vetämä hankejohtoryhmä, jossa aloitettiin investointi- (VAKIO) mallin	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
					valmistellaan Kaku-Kaso -tilojen yhteiskäytön työryhmässä.	mukaisen uuden yhteistyön ohjaus heti tammikuussa 2026.	
14. Vähennämme kasvihuonekaasujen määrää hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi	CO_2 päästöt (alueperustaiset ja tuotesidonnaiset päästöt)	Alueelliset kokonaispäästöt (Hsy:n laskenta): 790 kt CO2-ekv. (-27 % (1990-2024)) Alueelliset asukaskohtaiset (Hsy:n laskenta): 3,1 t CO2-ekv./asukas (-55 % (1990-2024)) Kuluttamisen (KULMA-laskenta): 8,34 t CO2-ekv./asukas	Kokonaispäästöt 683 kt CO2-ekv. Tuotesidonnaiset päästöt laskevat.	Tero Anttila	Rakennusten hiilijalanjäljen paikallinen raja-arvo asuinkerrostaloille otettu käyttöön asemakaavoissa ja tontinluovutuksissa. Kaavoituksessa otettiin käyttöön Planect-työkalu asemakaavojen ilmastovaikutusten arviointiin. Hiilitaseselvitys yhteistyössä pks-kuntien ja HSY:n kanssa on valmistunut ja julkaistaan kesällä 2026.	Vuoden 2025 päästölaskenta valmistuu kesäkuussa 2026. Kuluttamisen päästöjen laskenta tehdään arviolta vuonna 2027 vuoden 2026 osalta.	Arviointi tehdään 2. osavuosikatsauksessa.
15. Lisäämme luonnon monimuotoisuutta luontopositiivisuuden saavuttamiseksi	Tavoitteena on aina mahdollisimman pieni haitta. Mitataan asemakaavakohtaisesti luonnolle koituvan haitan suuruutta sekä hyvitettyjen luontoarvojen määrää: Luonnon heikentymättömyyden toteutuminen luontoarvohehtaareilla mitattuna. Rakennetun ympäristön ekologisen tilan muutos luontoarvohehtaareilla mitattuna.	Luontoarvohehtaareja ei ole laskettu aiemmin.	Kaikissa uusissa asemakaavoissa edellytetään luontotyypeille aiheutetun haitan hyvittämistä luonnon heikentymättömyyden saavuttamiseksi. Rakennetun ympäristön ekologinen tila paranee kokonaisuutena Vantaalla. Tavoitteen systemaattinen seuranta on aloitettu ja se raportoidaan päättäjille säännöllisesti.	Tero Anttila	Vuoden 2026 alusta kaikkiin uusiin asemakaavoihin on otettu mukaan luontohaitan hyvittäminen tilanteissa, joissa kaavan mukainen rakentaminen aiheuttaa luonnon luontotyyppien tilassa heikennystä. Alkuvuodesta lähtien uudet luontoselvitykset sisältävät strategian mukaiset selvitykset, joiden avulla voidaan selvittää sekä luonnon että rakennetun ympäristön luonnontyyppien tilan muutosta luonnonarvohehtaareissa mitattuna. Tavoitteen systemaattinen seuranta on alkanut ja mittarin mukaista aineistoa kerätään raportoitavaksi. Luonnon monimuotoisuutta tukevia luonnonsuojelu-. lähiviher-, retkeily-, ulkoilu-	Mittarin mukaista aineistoa on jo kerättynä ja sitä kerätään koko ajan lisää. Mittarin vaatima paikkatietomalli ja luontotiedon tietokanta on kehitteillä. Tavoitteen ja mittarin mukaista paikkatietomallia ja tietokantaa tarvitaan, jotta tavoitteen etenemistä voidaan raportoida.	Tavoite toteutunee osittain.

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
					sekä maatalousalueita on hankittu kaupungin omistukseen n. 6 ha.		
	Luonnonsuojelualueiden lisääminen (kpl)	Luonnonsuojelualueita: 54 kpl (Syken aineisto)	Viisi (5) luonnonsuojelualue-esitystä Ely-keskukselle.		Valmistelutyöt aloitettu, rauhoitusesitykset on tarkoitus tehdä yleiskaavan suojelualuevarauksista: mm. Kistolannotko, Tyttömäki-Karhusuo, Krakanoja, Myyraksensuo, Österbackenin laajennukset	Ei vielä valmiita esityksiä.	
	Luonnon ja rakennetun ympäristön ekologisen tilan muutos luonnonarvohehtaareilla mitattuna	Kymmenen suurinta kaupunkia kehittävät yhdessä luonnontilaa kuvaavaa mittaria (yksikkönä luonnonarvohehtaari). Lähtötaso ei ole vielä tiedossa.	Luonnontilaa kuvaava mittari otettu käyttöön ja raportoidaan säännöllisesti. Luonnontilassa paraneva kehityssuunta.		10-kaupunkien yhteisen luonnontilan mittarin (nykyisin nimellä luonnonarvohehtaarien tilinpito) luonti etenee ja sen vaatima tietomallia kehitetään Vantaalla. Tietomalli tullaan jakamaan muille kaupungeille ja kunnille kaikkien yhteiseen käyttöön.	Luonnon tilan alkutilanteen selvitykset etenevät suunnitellusti.	
	Suojeltujen ja arvokkaiden luontokohteiden osuus kunnan maa-alasta %	Suojeltuja ja arvokkaita alueita yhteensä 7 % kunnan maa-alasta (vuoden 2025 taso)	Suojeltujen ja luonnon monimuotoisuutta tukevien alueiden (OECM) osuus kasvaa. Tavoitetaso 10 % (vuonna 2030). Raportoidaan toimenpiteet vuosittain		Tammikuussa kaupunginhallitus päätti hakea Ladaunmetsän, Syväojanmetsän, Lamminsuon laajennuksen ja Palokallion laajennuksen luonnonsuojelulain mukaista rauhoitusta. Rauhoitettavien alueiden pinta-ala on yht. noin 80,9 hehtaaria. Vuoden 2026 alun aikana on alettu valmistella viiden uuden suojelualueen rauhoitusta.	Suojeltujen ja arvokkaiden luontokohteiden osuus kunnan maa-alasta: Luonnonsuojelualue: 7,2 % OECM-alue: 2,6 % Luonnonsuojelualuevaraus: 2,2 % Luo-alue: 0,6 % Yhteensä: 12,6 %	
	Kaupunkipuuston ja viheralueiden kattavuus %	Kaupunkipuuston kattavuus (vuoden 2025 taso): Koko Vantaan rakennetun alueen latvuspeitto kaupunkimaisella alueella 19 prosenttia	Kaupunkipuuston kattavuus kasvaa. Koko Vantaan rakennetun alueen latvuspeittoa kasvatetaan aktiivisesti kaupunkimaisella alueella. Pitkän aikavälin tavoite (30 vuotta) on kasvattaa		Latvuspeiton nykytila, kehityssuunnat ja käytössä olevat latvuspeittoa tukevat menetelmät on koostettu vastaukseen valtuustoaloitteeseen VD/6993/00.02.00.03/2025. Alueellisen viherkertoimen laskennat on aloitettu. Asemakaavoissa ja rakennusluvissa tarkistetaan tonttikohtaisen vihertehokkuuden toteutuminen.	HSY:n maanpeiteaineisto on vuodelta 2024. Latvuspeittoprosentti kaupunkimaisella alueella lasketaan uudelleen, kun saadaan uusi HSY:n maanpeiteaineisto. Tieto saadaan	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
			latvuspeittoa 30 prosenttiin. Raportoidaan toimenpiteet vuosittain.		Vantaan rakennusjärjestyksen muutetussa muutosehdotuksessa 10.3.2026 on esitetty uusia pykäliä 31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla ja 32 § Vihertehokkuus. MATTI-tilannekuva latvuspeitosta ja läpäisevistä pinnoista on tekeillä.	viimeistään vuoden loppuun mennessä.	
	Läpäisemättömien pintojen prosenttiosuus (%)	Tiedon keruutavan kehittäminen ja prosessin rakentaminen	Läpäisemättömien pintojen prosenttiosuuden kartoitustapa käytössä		MATTI-tilannekuva latvuspeitosta ja läpäisevistä pinnoista on tekeillä.	Tieto saadaan viimeistään vuoden loppuun mennessä.	
16. Edistämme hyviä väestösuhteita lisäämällä väestöryhmien välistä vuorovaikutusta ja alueellinen kattavuus	Väestökyselyyn osallistuvien ihmisten määrä	Määritellään syksyllä 2025.	Kyselyyn osallistuvien määrä minimissään 500 vastaajaa	Riikka Åstrand	Kysely on luotu ja käännökset valmistuneet. Kyselyn toteuttaminen käynnistyy kevään aikana.	Kysely ei ole vielä avautunut, joten vastauksia 0 kpl.	Arviointi tehdään toisessa osavuosikatsauksessa.
	Kohtaamispaikkatoimintaa järjestävien tahojen määrä	Tahojen määrä: Lähtötaso otetaan marraskuun 2025 tilanteesta. Alueellinen kattavuus: Kohtaamispaikkoja on aiempaa useammassa kaupunginosassa	Tahojen määrä: Marraskuun 2025 tilanteen pohjalta +30 % Alueellinen kattavuus: Kohtaamispaikkoja on aiempaa useammassa kaupunginosassa.		Kohtaamispaikkatoiminnan markkinointimateriaali on valmistunut ja konseptia on kehitetty yhdessä alueiden toimijoiden kanssa.	Marraskuu 2025 yhteensä 9 kohtaamispaikkaa, 9 eri tahoa ja seitsemällä alueella. Huhtikuu 2026 yhteensä 16 kohtaamispaikkaa (78 % nousu), 13 eri tahoa (nousu 44 %) ja seitsemällä eri alueella.	
17. Edistämme kotoutumista palveluilla ja kielikoulutuksella	Tavoitettujen asiakkaiden määrä kotoutumispalveluissa	Uusi toiminto, lähtötaso määritellään vuoden 2025 joulukuusta.	5000	Susanna Taipale-Vuorinen	Uudet työnhakija-asiakkaat on ohjattu työnhaun tuen palveluun (PATU –palvelu). Asiakkaille on laadittu kotoutumissuunnitelma joko työvoiman ulkopuolisten palveluissa tai työttömien työnhakijoiden palveluissa.	2097 henkilöä tavoitettu (palvelutarpeen arviointi, palvelujen tuki, aluetyö). Lisäksi lähetetty kaikille uusille vantaalaisille kutsu Tervetuloa Vantaalle-tapahtumaan (1300 kpl). Lähtötaso (joulukuun 2025 luku): 136 henkilöä.	Tavoite toteutunee osittain.

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
	Kotoutumiskoulutuksessa (sisältää kielikoulutuksen) olevien asiakkaiden määrä vuositasolla	Kotoutumiskoulutuksessa olevien asiakkaiden määrä vuositasolla arviolta 2000 hlö	Kotoutumiskoulutuksessa (sisältää kielikoulutuksen) olevien asiakkaiden määrä vuositasolla: kasvaa		Kotoutumiskoulutukseen ohjaamista seurataan asiakaspalvelussa. Lisäksi suomen kielen täydentävää kurssitarjontaa Vantaalla on kartoitettu laajasti alkuvuodesta 2026: muun kuin kotoutumiskoulutuksen piirissä oli 9845 vantaalaista maahan muuttanutta vuoden 2025 aikana (ml. kotokoulutus 12 595 hlö). Seuranta toteutetaan uudelleen loppuvuodesta 2026.	1555 (4/2026)	
	Kuinka suuri osa kotokoulutuksen osallistujista saavuttaa kielitasotavoitteen	Kuinka suuri osa kotokoulutuksen osallistujista saavuttaa kielitasotavoitteen (10/2025 tilanne)	Kuinka suuri osa kotokoulutuksen osallistujista saavuttaa kielitasotavoitteen: kasvaa		Kielitasokehityksen aktiivinen seuranta on aloitettu. Raportoidaan osana kotoutumiskoulutuksen seurantaprosessia.	Ei tietoa. Kevään 2026 tulokset saadaan vasta syksyllä -26, sillä ne työstetään pääkaupunkiseututasoisesti.	
	Yhteiskuntaorientaatiossa olevien asiakkaiden määrä	Yhteiskuntaorientaatiossa olevien asiakkaiden määrä 125 (nykytilanne 9.2025) arvio koko vuodelta 350	Yhteiskuntaorientaatiossa olevien asiakkaiden määrä: kasvaa		On varmistettu, että jokaisella uudella kotoutujalla on päivitetty suunnitelma, joka sisältää ohjauksen yhteiskuntaorientaatioon. Kotivanhemmille on tarjottu yhteiskuntaorientaatiopalveluita.	172 YKO-opiskelijaa 1.1.-31.3.2026 välisenä aikana (Huhtikuun lukuja ei tässä vaiheessa vielä saatavilla.)	
Vakaa ja kestävä talous							
18. Tasapainotamme kaupungin taloutta	Toimintakatteen muutos-% vuonna 2026	Toimintakate v. 2024 toteutui 3,9 % talousarviota heikompana.	Talousarvion 2026 mukainen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat Raportointivastuu: Matti Ruusula	Käyttösuunnitelman toteutus. Toimialojen tuottavuustoimet. Talousohjelman valmistelu.	Mittari on toteutumassa talousarviota parempana. Talousarvion 2026 muutosprosentti on 6,7 % ja ennusteen muutosprosentti 5,2 %. Ennuste tarkentuu vuoden toisessa osavuosikatsauksessa.	Arviointi tehdään toisessa osavuosikatsauksessa.
	Tulevien vuosien talouden suunnittelussa	Tilikauden alijäämä TA 2025 -49,9 milj. euroa	Käyttötalous tasapainossa tai ylijäämäinen		Kehysvalmisteluprosessi. Talousohjelman valmistelu.	Valmistelu käynnissä tavoitteen mukaisesti.	

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
	talouden tasapainotus etenee		vuoden 2027 talousarvion taloussuunnitelmassa vuonna 2029			Mittarin tilanne tarkentuu syksyyn mennessä.	
19. Automatisoimme toimintoja	Toimintojen automatisointi tuottaa kustannussäästöjä toimialoilla (meno- ja rakenneohjelmaan kirjatut hankkeet ja niihin liittyvät ICT-investoinnit ja toiminnan säästöt toteutuvat) valtuustokauden aikana	Kattavaa kaupunkitasoista suunnitelmaa toimintojen automatisoinnista ei ole tehty.	Keskeiset automatisoitavat toiminnot tunnistettu, arvioitu saavutettavat kustannussäästöt toimialojen toiminnassa ja ICT-investointien valmistelu näihin liittyen käynnistynyt.	Apulaiskaupunginjohtajat, Riikka Kiljander-Kiiskinen	Toimialajohtajien ja palvelualuejohtajien kanssa jatkettu keskustelua automatisointimahdollisuuksista. Uusia suurempia avauksia ei ole vielä löydetty. Erityisesti keskustelua on käyty kaupunkiympäristön toimialan osalta. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla DigiOne tuo mukanaan monien prosessin automatisoinnin.	Säästötavoitteiden toteumaa seurataan osana ICT-investoinnin seurantaa.	Arviointi tehdään tilinpäätöksen yhteydessä.
20. Johdamme hankintoja strategisesti	Hankintojen strategisella johtamisella saavutetaan kustannussäästöjä toimialoilla valtuustokauden aikana	Hankintojen strategista ohjausta ei tehdä kaupunkitasoisesti.	Hankintojen kustannussäästömahdollisuudet kartoitettu ja suunniteltu säästötoimenpiteet liittyen (i) hankkeisiin/yksittäisiin hankintoihin, (ii) toimialojen toiminnassa hankintojen avulla saavutettaviin säästöihin ja (iii) sopimushallintaan/-sopimusvalvontaan liittyen.	Apulaiskaupunginjohtajat, Riikka Kiljander-Kiiskinen	Säästöjä mietitään hankintakohtaisesti. Toimialojen hankintasäästöjä ryhdytty seuraamaan keskitetysti. Tavoitteena kategoriamallin kautta myös saada asetettua säästötavoitteita. Ollaan selvitetty Senaattikiinteistön ja Hanselin kanssa heidän tapoja osoittaa säästöjä. Hanselin kautta tehdyissä hankinnoissa Vantaa säästöpotentiaali on noin 11 %.	Seuranta käynnistetty manuaalisena vuoden 2026 alkupuolella, ei vielä toimialakohtaista tietoa saatavilla.	Arviointi tehdään tilinpäätöksen yhteydessä.
21. Lisäämme ulkoisen rahoituksen kehittämishankkeiden määrää	Ulkoisen rahoituksen projektien määrä euroina	Ulkoisen rahoituksen projektien määrä arviolta n. 2 milj. euroa	Ulkoisen rahoituksen projektien määrä yhteensä 6,5 milj. euroa	Apulaiskaupunginjohtajat ja Kimmo Viljamaa	Projektitoimisto on järjestänyt kaupungin Innovaatioverkostolle tilaisuuksia, ml. työpajoja sekä rahoitusinfotilaisuuksia, joiden kautta on vahvistettu poikkihallinnollista keskustelua siitä, mitä kehitetään, millä instrumentilla ja kenen kanssa. Hankevalmistelijoille on järjestetty sekä	Arvioitavaksi jätettyjen ulkoisten projektihakemusten yhteenlaskettu euromääräinen summa (BI-raportti): KASO: 974 000 euroa, KOJE: 247 500 euroa ja KATO: 43 000 euroa.	Tavoite toteutunee osittain.

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2026	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2026	Tavoitteen toteutumisarvio
					tarveanalyysi- ja hankesuunnittelun työpajoja. Lisäksi kaupunkitasoiseen käyttöön on lanseerattu projektitoimiston kehittämä AI-rahoitusagentti, joka etsii käyttäjälle kattavasti ja nopeasti kehittämistarpeisiin sopivia rahoitusmahdollisuuksia.		
Henkilöstö ja menestystekijät							
22. Parannamme henkilöstön työturvallisuutta ja työhyvinvointia	Mielenterveysperustaisten sairauspoissaolojen määrä (%-osuus) laskee.	Mielenterveysperusteinen sairauspoissaoloprosentti 0,97 %	0,87 %	Apulaiskaupunginjohtajat, raportointivastuu: Tiina Harju-Kukkula	Työterveyshuollon palveluntuottajana vain yksi palveluntuottaja, jonka kanssa yhtenäiset prosessit. Työhyvinvoinnin johtamisen vuosikellon käyttöönotto toimialoilla. Lähiesihenkilötyön tukeminen ja lähiesihenkilötyön parantuminen.	Mielenterveysperusteinen sairauspoissaoloprosentti on 0,91.	Tavoite toteutunee osittain.
23. Kehitämme johtamisjärjestelmäämme edistämään toimialojen yhteistyötä	Kaupunkitasoinen systeemistä toimintatapaa tukeva johtamisjärjestelmä kuvattu ja käytössä.	Ko. kuvausta ei ole laadittu.	Toteutunut mittarin mukaisesti.	Apulaiskaupunginjohtajat, raportointivastuu: Tiina Harju-Kukkula	Ohjausryhmät, ohjelmajohtajat ja ohjelmien omistajat on nimetty. Ohjelmakortit (what ja how) on laadittu ohjausryhmissä.	Tavoite osittain toteutunut.	Tavoite toteutunee täysin.
	Kaikki toimialat ovat mukana johtamisen aluemallin työskentelyssä, työskentely on alkanut kaikilla alueilla ja sille on luotu aluekohtaiset tavoitteet.	Tarve mallille tunnistettu.	Toteutunut mittarin mukaisesti.		Aluemallin laajentaminen kaikille alueille.	Kaikki toimialat osallistuvat aluemallin ja aluejohtoryhmien toimintaan ja kehittämiseen osana kaupungin johtamisjärjestelmää.	

8 Kaupunginhallituksen kokousaikataulu 2027 ja ehdotus kaupunginvaltuuston 2027 kokousaikatauluksi /PT (kvalt)

VD/3990/00.02.00.05/2026

PT/LR/JK/SE

Vantaan kaupungin hallintosäännön 17 luvun 3 §:n mukaan toimielimet päättävät kokoustensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös tarvittaessa puheenjohtajan ja tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtajan kutsusta tai jos enemmistö toimielimen jäsenistä esittää puheenjohtajalle kokouksen pitämistä. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

Kuntalain 94 §:n mukaan valtuusto kokoontuu päättäminään aikoina ja myös silloin, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi. Valtuusto on kutsuttava koolle myös kunnanhallituksen tai vähintään neljäsosan valtuutetuista sitä pyytäessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällainen asia on valmisteltava kiireellisesti.

Vuoden 2027 alustava kaupunginhallituksen ja valtuuston kokousaikatauluehdotus on esityslistan liitteenä. Esityksen mukaan kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto kokoontuvat aiempaan tapaan yhteisinä maanantaipäivinä (pääsääntöisesti klo 14.00 ja klo 18.00). Myös valtuustovaliokunnan kokoukset, kaupunginhallituksen iltakoulut ja kaupunginhallituksen kokoukset ajoitetaan yhteisille maanantaipäiville (klo 12.00, klo 13.00 ja klo 17.00). Kaupunginvaltuuston selostustilaisuudet ja iltakoulut pidetään torstaisin. Kaupunginvaltuuston iltakoulut eivät ole yleisölle avoimia.

Aikataulua suunniteltaessa on otettu huomioon kaupungin talousarvioprosessi sekä vuoden 2027 juhlapyhät ja koulujen loma-ajat siltä osin kuin ne ovat olleet saatavilla. Liitteenä olevan aikatauluehdotuksen mukaan kokousaikavarauksia on vuonna 2027:

- kaupunginvaltuustolla: 11 kokousta, 10 selostustilaisuutta ja yksi iltakoulu, kolme seminaaria ja 11 valtuustovaliokuntaa
- kaupunginhallituksella: 21 kokousta, 11 iltakoulua ja yksi seminaari

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) hyväksyä kaupunginhallituksen kokousaikataulu vuodelle 2027 liitteenä olevan ehdotuksen mukaisena, ja

b) esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi kaupunginvaltuuston vuoden 2027 kokousaikataulu liitteenä olevan ehdotuksen mukaisena.

Liitteet:

- Vuoden 2027 kokousaikataulut luonnos

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Hallintojohtaja Leena Rusanen
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Viikko	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen iltakoulu	Elinvoima ja työllisyys-jaosto	Konserni-jaosto	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston info	Kaupunginvaltuuston iltakoulu	Kaupunginvaltuuston valtuustovaliokunta	Talous- ja strategiatoimikunta	Ratikan seurantaryhmä	Huomioitavaa	Keskusvaali-lautakunta	Kaupunki-ympäristö	Lupa-jaosto	Kasvatuksen- ja oppimisen	Ruotsin-kielinen	Yksilö-asioiden	Tarkastus	Kaupunki-tila	Kaupunki-kultuuri	Nuoriso-valtuusto	Monikultt. Neuvottelukunt
	klo 14 tai 17	klo 13	klo 17	klo 13	klo 18	klo 17	klo 17	klo 12				klo 17	klo 17	klo 17	klo 17	klo 15	klo 17	klo 17	klo 17	klo 17	klo 17.30	klo 17
Tammi	**Tammikuu**																					
1																						
2	11.1.	11.1.						11.1.			**Loppiainen ke 6.1**											
3						21.1.																
4	25.1.				25.1.																	
Helmi	**Helmikuu**																					
5																						
6	8.2.	8.2.						8.2.														
7						18.2.																
8											**Hiihtoloma**											
Maalis	**Maaliskuu**																					
9	1.3.				1.3.																	
10																						
11							**18.-19.3. seminaari (strategiset ohjelmat, tilinpäätös)**															
12	22.3.	22.3.						22.3.			**Pitkäperjantai pe 26.3**											
13						1.4.					**2. pääsiäispäivä ma 29.3**											
Huhti	**Huhtikuu**																					
14	5.4.				5.4.						**Eduskuntavaalit ennakko 7-13.4. ja vaalipäivä 18.4**											
15																						
16	19.4.	19.4.				22.4.		19.4.														
17					**26.4. (kehyksen lähetekeskustelu)**																	
Touko	**Toukokuu**																					
18		**5.5. Seminaari (kehys ja investoinnit)**									**Helatorstai 6.5**											
19	10.5.	10.5.						10.5.														
20							**20.5. seminaari (kehys)**															
21	**24.5. (talousarvion kehyspäätös)**				24.5.																	
Kesä	**Kesäkuu**																					
22																						
23	7.6.	7.6.				10.6.																
24					14.6.																	
25	21.6.							21.6.			**Juhannusaatto pe 25.6**											
26																						
Heinä	**Heinäkuu / Kesätauko**																					
Elo	**Elokuu**																					
31																						
32	9.8.	9.8.						9.8.														
33						19.8.																
34	23.8.				23.8.		**26.8. seminaari**															
35																						
Syys	**Syyskuu**																					
35																						
36	6.9.	6.9.						6.9.														
37							**16.9. (yhtiöesittelyt)**															
38	20.9.				20.9.																	
39						**TS info I 27.9.**	**TS Info II 30.9.**															
Loka	**Lokakuu**																					
40	4.10.	4.10.						4.10.														
41						14.10.																
42											**Syysloma**											
43	25.10.				25.10.																	
Marras	**Marraskuu**																					
44	2.11. TS	1.11. (TS neuvottelut)						1.11.														
45						11.11.																
46	15.11.				15.11. TS																	
47																						
48																						
Joulu	**Joulukuu**																					
48	29.11.	29.11.						29.11.														
49						9.12.					**Itsenäisyyspäivä ma 6.12**											
50	13.12.				13.12.																	
51											**Joulu pe-su 24.26.12**											
52																						

9 Kuutoskaupunkien luottamushenkilöjohdon tapaaminen Oulussa 22.-23.10.2026 / PT

VD/3560/00.04.01/2026

PT/TK/JK

Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohto kokoontuu säännöllisesti yhteisiin tapaamisiin, joiden järjestelyvuoro kiertää kaupunkien kesken. Viimeksi tapaaminen oli Vantaalla tammikuussa 2026 ja siihen osallistui n. 50 henkilöä.

Oulun kaupunki on kutsunut kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon Ouluun 22.-23.10.2026. Tapaaminen alkaa lounaalla 22.10. ja päättyy seuraavana päivän lounaaseen. Tapaamisen teemana on Kaupunkien tulevaisuus – valtion ja kaupunkien välisen yhteistyön tiivistäminen. Tarkempi tapahtumapaikka ja ohjelma tiedotetaan lähempänä tilaisuutta.

Tapaamiseen pyydetään nimeämään ensisijaisesti kaupunginvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajistot. Halutessaan voi nimetä myös muita edustajia, kuitenkin yhteensä noin kuusi kustakin kaupungista.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään nimetä osallistujat kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaamiseen Oulussa 22.–23.10.2026.

Liite:
- Kutsu: Kuutoskaupunkien luottamushenkilötapaaminen Oulussa 22.10-23.10.2026

Täytäntöönpano: konsernijohdon ja elinvoiman toimiala, johdon tuki

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
Yhteyspäällikkö Terttu Korte (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Oulu2026
Eurooppa
kulttuuri-
pääkaupunki

Ennakkokutsu
22.5.2026

Kuutoskaupunkien luottamushenkilötapaaminen Oulussa 22.10-23.10.2026

Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohto kokoontuu säännöllisesti yhteisiin tapaamisiin, joiden järjestelyvuoro kiertää kaupunkien kesken. Viimeksi tapaaminen oli Vantaalla tammikuussa 2026.

Kuluvan valtuustokauden toinen Suomen kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen pidetään Oulussa 22.-23.10.2026. Tapaaminen alkaa lounaalla 22.10.2026 ja päättyy seuraavana päivän lounaaseen. Tarkempi ohjelma lähetetään lähempänä tilaisuutta.

Kuuden suurimman kaupungin kaupunginhallituksia pyydetään nimeämään tapaamiseen ensisijaisesti kaupunginvaltuuston ja hallituksen puheenjohtajistot sekä halutessaan myös muita edustajia, yhteensä noin kuusi kustakin kaupungista ja lisäksi virkahenkilö asioiden valmistelun vuoksi.

Pyydämme ilmoittamaan osallistujat 6.10.2026 mennessä oheisesta linkistä

Kuutoskaupunkien luottamushenkilötapaaminen

Kukin kaupunki vastaa oman delegaationsa matka- ja majoitusvarauksista. Lisätietoja tapahtumasta antaa Claes Krüger, puh. 044 703 1247, claes.kruger@ouka.fi

Tervetuloa Euroopan kulttuuripääkaupunki Ouluun!

Lauri Nikula
Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Jarmo Husso
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja

10 **Henkilöstöperiaatteet 2026-2029 / PT**

VD/3484/01.00.02.00/2026

PT/TH-K/

Henkilöstöperiaatteet toimivat hallintosäännön mukaisena henkilöstöpolitiikkana. Hallintosäännön 8 luvun 4 § mukaan konsernijaosto vastaa henkilöstöpolitiikan valvonnasta ja seurannasta. Kaupunginhallitus tekee hallintosäännön 8 luvun 1 § mukaan henkilöstöpolitiikasta päätöksen.

Henkilöstöperiaatteet suuntaavat kaupungin henkilöstön, johtamisen ja toimintakulttuurin kehittämistä neljän kaupungin strategiaan vuosille 2026–2029 tunnistetun menestystekijän edistämiseksi. Nämä ovat vaikutamme inhimillisesti, uudistamme ja ratkaisemme, erottaudumme ainutlaatuisuudella ja toimimme systeemisesti.

Henkilöstöperiaatteet sanoittavat millaista Vantaata työpaikkana ja työyhteisönä haluamme rakentaa. Periaatteiden laadinnassa on ollut osallisena laajasti kaupungin henkilöstöä. Sisältö niihin on tullut kaupungin työntekijöiltä ja esihenkilöiltä. Henkilöstöperiaatteet korostavat jokaisen osallisuutta ja vastuuta.

Henkilöstöperiaatteita seurataan konsernijaostossa vuosittain osana henkilöstökertomuksen käsittelyä. Henkilöstöperiaatteiden pohjalta laaditaan vuosittain kehittämistoimenpiteet.

1. **Vaikutamme inhimillisesti** tarkoittaa henkilöstöperiaatteina, että:
- Toimimme asiakaslähtöisesti. Meillä on aito ja mutkaton tapa tehdä yhteistyötä. Se näkyy asiakkaille ja kumppaneille.
- Meillä uskaltaa kysyä ja tuoda ajatuksensa esille. Arvostamme toisiamme.
- Kokeilemme ja opimme yhdessä. Meillä on mahdollisuus olla osallisena oman työn ja työyhteisön kehittämisessä.
- Vahvistamme henkilöstön työturvallisuutta erilaisissa työympäristöissä ja kohtaamisissa.
- Inhimillisellä toimintakulttuurilla luomme pohjan luottamukselle, merkityksellisyydelle ja työhyvinvoinnille.

2. **Uudistamme ja ratkaisemme** tarkoittaa henkilöstöperiaatteina, että:
- Toimimme yhdessä tavoitteellisesti, tuloksellisesti ja ratkaisukeskeisesti.
- Tähtäämme rohkeaan uudistamiseen sekä edelläkävijyyteen. Meillä on innovaatiokyvykkyyttä.
- Uskallamme myös luopua ja puuttua. Toimintatapamme ovat ketteriä.
- Rohkaisemme jokaista aktiivisuuteen ja työssä kehittymiseen. Tuemme osaamisen kehittämisessä.

3. **Erottaudumme ainutlaatuisuudella** tarkoittaa henkilöstöperiaatteina, että:
- Uskallamme erottautua ja tuomme ainutlaatuisuuttamme näkyväksi
- Henkilöstömme erilaiset taustat, kielet, kokemukset, osaamiset ja näkökulmat ovat keskeinen voimavara kaupungin uudistumisessa, palvelujen kehittämisessä ja palvelukyvyssä.
- Arvostamme moninaisuuttamme ja vahvistamme siihen liittyvää osaamistamme ja valmiuksiamme.

4. **Toimimme systeemisesti** tarkoittaa henkilöstöperiaatteina, että:
- Lisäämme osaamistamme ja yhteistä ymmärrystämme systeemisestä toimintatavasta.
- Rakennamme tavoitteellista yhteistyötä yli toimialojen, kumppaneiden kanssa ja verkostoissa.
- Kaupungin johtamisjärjestelmä tukee systeemistä toimintatapaamme.
- Kehitämme tietoon perustuvaa johtamista ja päätöksentekoa. Yhdistämme osaamisemme ja jaamme tietoa.

Konsernijaosto 18.5.2026 § 35

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi Vantaan kaupungin henkilöstöperiaatteet oheisen liitteen mukaisesti.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Vantaan kaupungin henkilöstöperiaatteet oheisen liitteen mukaisesti.

Liitteet:
- henkilöstöperiaatteet 2026–2029

Täytäntöönpano: Henkilöstöpalvelut

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
henkilöstöjohtaja Tiina Harju-Kukkula
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupungin Henkilöstöperiaatteet

Hallintosäännön 8 luvun 4 § ja 1 §
mukainen henkilöstöpolitiikka

KAUPUNKISTRATEGIA 2026–2029

Strategisena hankkeena ratikkakaupunki

Hyvän elämän Vantaa

Vantaa on laadukkaan elämän kotikaupunki kaikille vantaalaisille

- Annamme lapsille ja nuorille vahvat eväät elämään
- Vahvistamme yhteisöllisyyttä
- Lisäämme kaupunkikeskusten viihtyisyyttä
- Parannamme turvallisuutta
- Tunnistamme ikäihmiset voimavarana

Vetovoimainen Vantaa

Uudistuva ja elinvoimainen Vantaa houkuttelee yrityksiä ja ihmisiä

- Houkuttelemme osaajia ja yrityksiä
- Erotumme koulutuksen edelläkävijänä
- Monipuolistamme asumisen vaihtoehtoja
- Innostamme uudenlaisilla elämyksillä

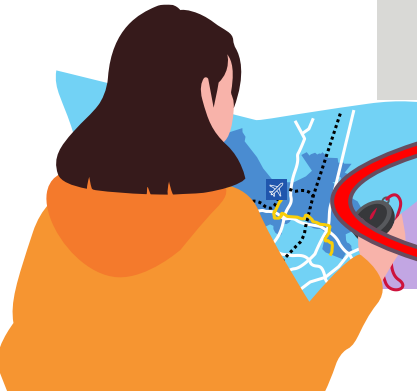
Tasapainoisen kasvun Vantaa

Vantaa kasvaa taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi

- Pysäytämme alueellisen eriytymisen
- Varmistamme kotoutumisen
- Nostamme työllisyyttä ja koulutustasoa
- Suojelemme ja vahvistamme monimuotoista luontoa ja turvaamme ilmastokestävän tulevaisuuden

VAKAA JA KESTÄVÄ TALOUS

- Tasapainotamme käyttötalouden
- Lisäämme tuloja
- Pysäytämme velkaantumisen
- Ohjaamme kaupungin kasvua hallitusti

Näin onnistumme

Menestystekijät

Henkilöstö

Tietopohjaisuus

Verkostot

Hyvä strategia ei riitä. Tarvitaan kykyä toteuttaa se.

Menestystekijämme onnistumiseen:

- Vaikutamme inhimillisesti työssämme.
- Vahvistamme kyvykkyyttämme uudistaa ja ratkaista.
- Uskallamme erottautua ja hyödynnämme ainutlaatuisuuttamme.
- Lisäämme kyvykkyyttämme systeemiseen toimintatapaan.

Henkilöstöperiaatteet edistävät strategian menestystekijöitä

- Henkilöstöperiaatteet suuntaavat kaupungin henkilöstön, johtamisen ja toimintakulttuurin kehittämistä **neljän strategiassa tunnistetun menestystekijän ja kaupungin arvojen edistämiseksi.**
- Henkilöstöperiaatteet sanoittavat millaista Vantaata työpaikkana ja työyhteisönä haluamme rakentaa.
- Sisältö henkilöstöperiaatteisiin on tullut kaupungin työntekijöiltä ja esihenkilöiltä.
- Henkilöstöperiaatteet korostavat jokaisen osallisuutta ja vastuuta yhteisessä työssä.
- Henkilöstöperiaatteita seurataan vuosittain ja ne ohjaavat tavoitteiden asettamista. Näin kehittäminen on dynaamista ja ajassa kiinni.
- Henkilöstöperiaatteiden pohjalta laaditaan konkreettiset kehittämistoimenpiteet.
- Kaupunginhallitus päättää henkilöstöperiaatteet (henkilöstöpolitiikka) ja konsernijaoston vastuulla on henkilöstöperiaatteiden valmistelu ja seuranta.

Tiivistys henkilöstöperiaatteista

Vaikutamme inhimillisesti

- Toimimme asiakaslähtöisesti
- Vahvistamme henkilöstön työturvallisuutta
- Meillä on inhimillinen toimintakulttuuri

Erottaudumme ainutlaatuisuudella

- Hyödynnämme ainutlaatuisuuttamme
- Henkilöstömme erilaiset taustat, kielet, kokemukset, osaamiset ja näkökulmat ovat meille keskeinen voimavara

Uudistamme ja ratkaisemme

- Toimimme yhdessä tavoitteellisesti ja tuloksellisesti
- Tähtäämme uudistamiseen, edelläkävijyyteen ja innovatiivisuuteen
- Rohkaisemme jokaista aktiivisuuteen ja työssä kehittymiseen

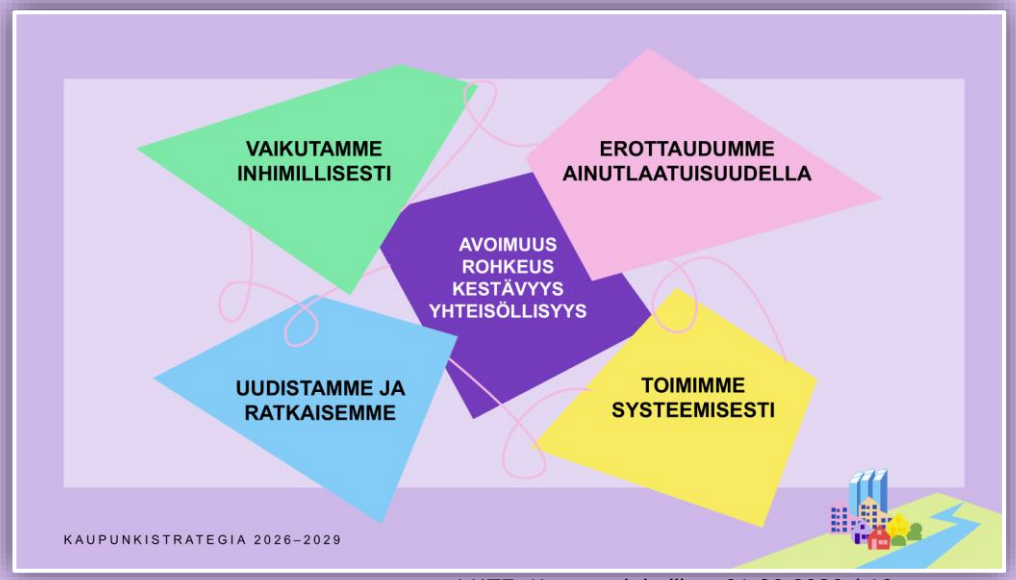
Toimimme systeemisesti

- Rakennamme tavoitteellista yhteistyötä kaupungilla, kumppaneiden kanssa ja verkostoissa
- Kaupungin johtamisjärjestelmä tukee systeemistä toimintatapaamme
- Kehitämme tietoon perustuvaa johtamista

1. Vaikutamme inhimillisesti työssämme

Strategiassa:

”Inhimillisyys näkyy työssämme asiakaslähtöisenä palveluna, sujuvissa digitaalisissa ratkaisuissa ja johtamisessa. Kehitämme kaupunkia asukkaiden ja muiden asiakkaiden näkökulma edellä. Vahvistamme henkilöstömme työhyvinvointia ja työturvallisuutta erilaisissa kohtaamisissa. Jokaisella on mahdollisuus olla osallisena ja vaikuttaa oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Luottamus ja avoimuus näkyvät johtamisessa ja tavassa, jolla kohtaamme toisemme. Tämä nostaa vetovoimaisuuttamme kaupunkina ja työnantajana.”

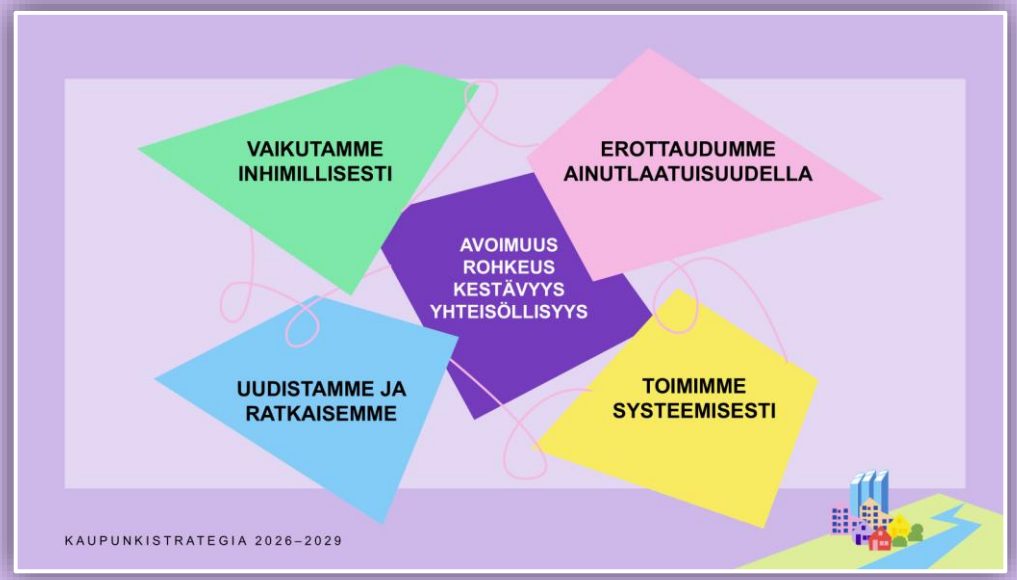
Tämä tarkoittaa, että:

- Toimimme asiakaslähtöisesti. Meillä on aito ja mutkaton tapa tehdä yhteistyötä. Se näkyy asiakkaille ja kumppaneille.
- Meillä uskaltaa kysyä ja tuoda ajatuksensa esille. Arvostamme toisiamme.
- Kokeilemme ja opimme yhdessä. Meillä on mahdollisuus olla osallisena oman työn ja työyhteisön kehittämisessä.
- Vahvistamme henkilöstön työturvallisuutta erilaisissa työympäristöissä ja kohtaamisissa.
- Inhimillisellä toimintakulttuurilla luomme pohjan luottamukselle, merkityksellisyydelle ja työhyvinvoinnille.

2. Vahvistamme kyvykkyyttämme uudistaa ja ratkaista

Strategiassa:

”Kaupunkina uudistumme jatkuvasti ja onnistumme löytämään ratkaisuja toimintaympäristön haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Luomme suuntaa ja näytämme mallia. Vauhditamme uudistumista ja oppimista työssämme. Asetamme kunnianhimoisia tavoitteita ja saamme aikaan tuloksia. Varmistamme, että meillä on oikea osaaminen oikeaan aikaan.”

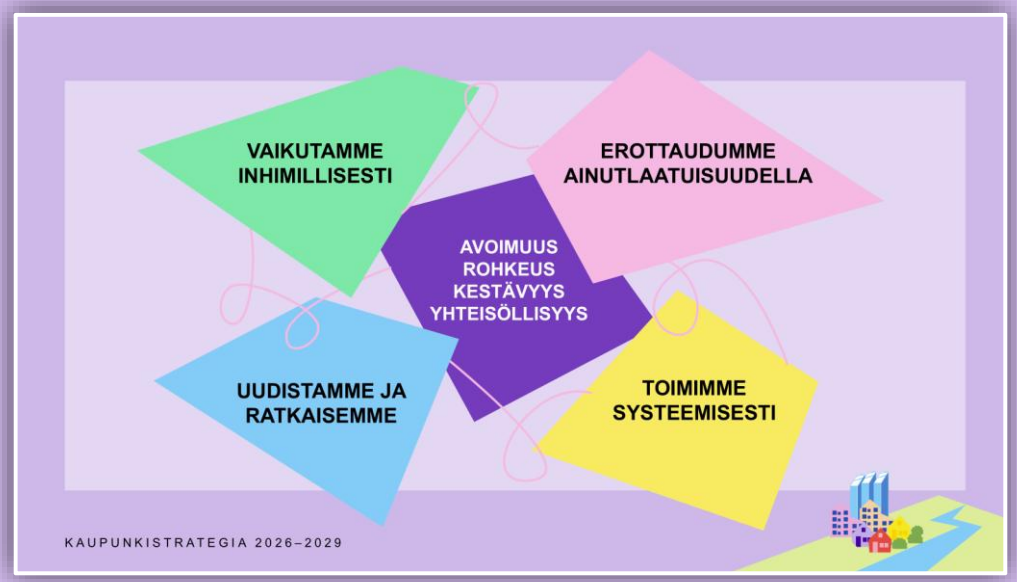
Tämä tarkoittaa, että:

- Toimimme yhdessä tavoitteellisesti, tuloksellisesti ja ratkaisukeskeisesti.
- Tähtäämme rohkeaan uudistamiseen sekä edelläkävijyyteen. Meillä on innovaatiokyvykkyyttä.
- Uskallamme myös luopua ja puuttua. Toimintatapamme ovat ketteriä.
- Rohkaisemme jokaista aktiivisuuteen ja työssä kehittymiseen. Tuemme osaamisen kehittämisessä.

3. Uskallamme erottautua ja hyödynnämme ainutlaatuisuuttamme

Strategiassa:

”Erottaudumme ainutlaatuisuudellamme ja rakennamme vahvuuksillemme. Kaupunkimme moninaisuus on meille vahvuus. Lisäämme henkilöstön osaamista ja kehitämme monipuolisesti toimintatapojamme ja työyhteisöjämme. Vahvistamme eri ryhmien osallisuutta ja luomme osallistumiseen kieli- ja kulttuuritietoisia mahdollisuuksia.”

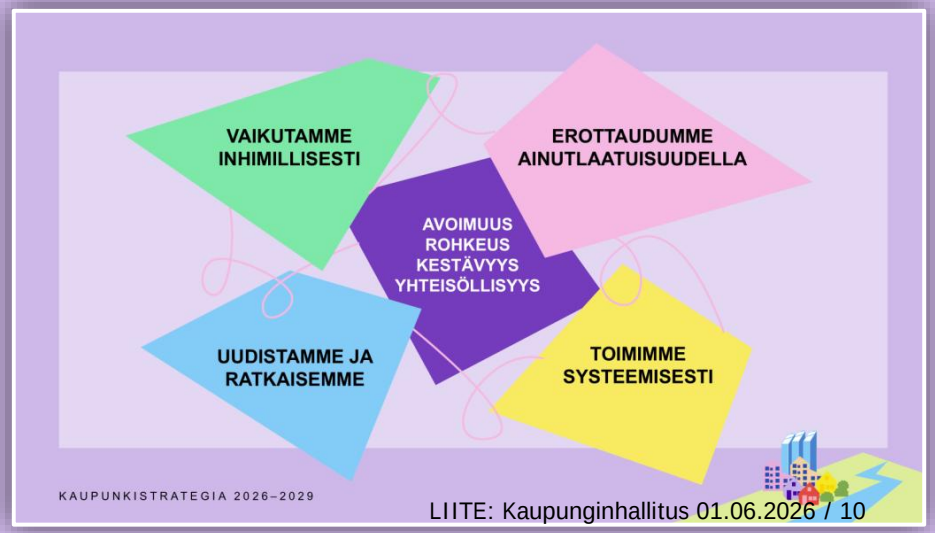
Tämä tarkoittaa, että:

- Uskallamme erottautua ja tuomme ainutlaatuisuuttamme näkyväksi
- Henkilöstömme erilaiset taustat, kielet, kokemukset, osaamiset ja näkökulmat ovat keskeinen voimavara kaupungin uudistumisessa, palvelujen kehittämisessä ja palvelukyvyssä.
- Arvostamme moninaisuuttamme ja vahvistamme siihen liittyvää osaamistamme ja valmiuksiamme.

4. Lisäämme kyvykkyyttämme systeemiseen toimintatapaan

Strategiassa:

”**Toimimme systeemisesti.** Ratkaisemme haasteita yhdessä toimialarajojen yli, ja uudistamme johtamisjärjestelmäämme tukemaan tätä. Osaamme hyödyntää erilaisia paikallisia, kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja toiminnassamme. Nojaamme strategisiin kumppaneihin, jotka täydentävät omaa palvelutarjontaamme. Ymmärrämme ison kuvan työmme taustalla. Kokoamme ja yhdistelemme tietoa, ja teemme päätökset tietoon ja tutkimuksiin perustuen. Hyödynnämme tulevaisuuden ennakointia niin, että pystymme tarvittaessa muuttamaan toimintaamme oikea-aikaisesti. Kokonaisvaltainen tapamme toimia auttaa meitä näkemään, kuinka strategian kolme tärkeää päämääräämme vaikuttavat kaikki toinen toisiinsa - ja voivat toteutua vain yhdessä. Toimimme yhtenä kaupunkina, yhtenä Vantaana.”

Tämä tarkoittaa, että:

- Lisäämme osaamistamme ja yhteistä ymmärrystämme systeemisestä toimintatavasta.
- Rakennamme tavoitteellista yhteistyötä yli toimialojen, kumppaneiden kanssa ja verkostoissa.
- Kaupungin johtamisjärjestelmä tukee systeemistä toimintatapaamme.
- Kehitämme tietoon perustuvaa johtamista ja päätöksentekoa. Yhdistämme osaamisemme ja jaamme tietoa.

11 **Vantaan kaupungin tietotilinpäätös 2025 /PT**

VD/3829/00.01.02.01/2026

PT/MV/TA/JK

Vantaan kaupungin tietosuojapolitiikan (KH 18.11.2024 § 11) kohdan 3.1 mukaan laaditaan vuosittain tietotilinpäätös, joka käsitellään johtoryhmissä ja viedään tiedoksi kaupunginhallitukseen.

Tietotilinpäätös antaa kuvan kaupungin henkilötietojen käsittelyn tilasta ja arvion tietosuojan toteutumisesta. Tietotilinpäätöksen tavoite on myös tukea tietosuojatyön tekemistä ja kehittämistä. EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisina rekisterinpitäjinä Vantaan kaupungin toimialat ja palvelualueet vastaavat siitä, että yleisen tietosuoja-asetuksen ja lainsäädännön vaatimuksia ja periaatteita henkilötietojen käsittelystä noudatetaan ja se pystytään osoittamaan. Tietotilinpäätös on keino täyttää tämä osoitusvelvollisuus.

Tämä tietotilinpäätös kuvaa henkilötietojen käsittelyä Vantaan kaupungissa vuonna 2025. Tietotilinpäätökset on laadittu Vantaalla vuodesta 2018 alkaen, jolloin EU:n yleistä tietosuoja-asetusta alettiin soveltaa.

Jokainen toimiala on valmistellut ennalta annettujen kysymysten perusteella tietotilinpäätökseen oman kuvauksen toimialan tietojen käsittelystä ja tietosuojasta.

Vuoden 2025 tietotilinpäätöksessä toimialat ja palvelualueet ovat vastanneet seuraavaan viiteen asiakokonaisuuteen:

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä
2) Kameravalvonta
3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit
4) Tietosuojakoulutukset
5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä.

Tietotilinpäätökseen sisältyy myös kaupungin tietosuojavastaavan raportti. Tietosuojavastaavan tehtävät on määritelty EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Tietosuojavastaavan tehtäviin kuuluu mm. seurata tietosuojasäännösten noudattamista koko organisaatiossa ja tuoda esiin havaitsemiaan puutteita. Tietosuojavastaavan vuoden 2025 raportissa painotetaan viittä eri asiakokonaisuutta:

1) Tietosuojan vaikutustenarviointien resurssit
2) Kameravalvonnan ohjeistus
3) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä
4) Sosiaalisen median ja viestintäsovellusten käyttö työtehtävissä
5) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi Vantaan kaupungin tietotilinpäätös 2025.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin tietotilinpäätös 2025

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
tietosuojavastaava Mikael Valtomaa
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupungin tietotilinpäätös

2025

Vantaa
Vanda

Sisällysluettelo

Johdanto 3

Tietosuojavastaavan raportti vuodelta 2025 5

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala 15

Kaupunkiympäristön toimiala 21

Konsernijohdon ja elinvoiman toimiala 26

- Talous ja strategia 26
- Elinvoimapalvelut 37
- Työllisyyden ja kotoutumisen palvelut 40
- Kuntademokratia 47
- Sisäinen tarkastus 52
- Viestintä 55
- Henkilöstöpalvelut 58
- Konsernipalvelut 66
  - Tietohallinto 66

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala 67

Tietotilinpäätöksen liitteet 72

- Liite 1: vuoden 2025 tietotilinpäätöksen rakenne 72
- Liite 2: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2025: tilastoja 74
- Liite 3: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2025: luettelo 77

Vantaan kaupunki
8.5.2026

Johdanto

Tietotilinpäätös antaa kokonaiskuvan ja arvion henkilötietojen käsittelyn tilasta, kehityksestä, uhista ja kehittämistoimenpiteistä Vantaan kaupungissa. Vuoden 2025 tietotilinpäätös on Vantaan kaupungin seitsemäs tietotilinpäätös. Ensimmäinen tietotilinpäätös tehtiin vuodelta 2018, kun EU:n yleistä tietosuoja-asetusta alettiin soveltaa.

Vantaan kaupungin hallintosäännön ja tietosuojapolitiikan mukaan toimialat ja palvelualueet vastaavat tietosuojan toteuttamisesta ja tietosuojan resursseista omalla toimialalla ja palvelualueella. Vuoden 2025 tietotilinpäätökseen on kerätty tiedot toimialoittain kuten aikaisempinakin vuosina.

Toimialat ja palvelualueet ovat kirjoittaneet oman osuutensa tietotilinpäätökseen ennalta annettujen aiheiden ja kysymysten perusteella. Näin saadaan kokonaiskuva asioiden tilasta koko kaupungissa. Tämän lisäksi toimialoilla ja palvelualueilla on ollut mahdollisuus nostaa esille muita tärkeinä pitämiään asioita. Toimialojen ja palvelualueiden osuudet on käsitelty toimialojen ja palvelualueiden johtoryhmissä omien käytänteiden mukaisesti.

Vuoden 2025 tietotilinpäätöksessä toimialat ja palvelualueet ovat vastanneet kysymyksiin, jotka käsittelevät viittä aihealuetta:

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä
2) Kameravalvonta
3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit
4) Tietosuojakoulutukset
5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä.

Täydellinen kysymyslista löytyy sivulta 72 (Liite 1).

Tekoälyä koskevissa kommenteissa tuotiin esiin toivetta kaupunkitasoiselle tuelle ja linjauksille. **Kameravalvonnan** osalta keskusteltiin siitä, mikä taho Vantaan kaupungissa olisi rekisterinpitäjä. **Vaikutustenarviointiosiossa** nousi esiin aiempinakin vuosina käsitelty resurssitarve joko varsinaisten vaikutustenarviointien vetäjien osalta tai arviointeihin osallistuvien substanssi- tai järjestelmäasiantuntijoiden osalta. Kaupunkitasoisten **tietosuojakoulutusten** arveltiin olevan määrällisesti ja laadullisesti sinänsä riittäviä, mutta kaivattiin sekä linjausta ko. koulutusten

pakollisesta uusimisesta tietyin väliajoin että toimiala-/palvelualue-/yksikkökohtaisia, arkityön realiteetteihin nivoutuvia ns. täsmäkoulutuksia.

Tietotilinpäätökseen sisältyy lisäksi kaupungin **tietosuojavastaavan vuosikatsaus**, jossa tarkastellaan Vantaan kaupungin tietosuojan tilannetta viiden asiakokonaisuuden kautta: tietosuojan vaikutustenarviointien resurssit, kameravalvonnan ohjeistus, tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä, sosiaalisen median ja viestisovellusten käyttö työtehtävissä sekä henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin.

Tietosuojavastaavan raportti vuodelta 2025

Tietosuojavastaavan tehtävät on määritelty EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Tietosuojavastaavan tehtäviin kuuluu mm. seurata tietosuojasäännösten noudattamista koko organisaatiossa ja tuoda esiin havaitsemiaan puutteita. Tietosuojasäännösten noudattaminen on kuitenkin aina rekisterinpitäjän vastuulla. Vantaalla rekisterinpitäjinä toimivat toimialat ja palvelualueet omien henkilötietojensa osalta.

Tietosuojavastaavan raportti on sisältynyt kaikkiin aikaisempiin tietotilinpäätöksiin, jotka on tehty vuodesta 2018 alkaen. Tietosuojavastaavan raportissa tuodaan esiin vuosittain kaupungissa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn liittyviä ajankohtaisia ja tärkeitä asioita.

Vuoden 2025 raportissa keskitytään seuraaviin aiheisiin:

1) Tietosuojan vaikutustenarviointien resurssit
2) Kameravalvonnan ohjeistus
3) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä
4) Sosiaalisen median ja viestintäsovellusten käyttö työtehtävissä
5) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin
6) Tietosuojavastaavan huomiot tiivistettynä.

1. Tietosuojan vaikutustenarviointeihin lisää resursseja

Tietosuojan vaikutustenarviointien tilanne kaupungissa on tuotu esiin jokaisessa tietotilinpäätöksessä vuodesta 2018 alkaen. Vaikutustenarviointien tekemisessä ei ole pystytty toteuttamaan lainsäädännön edellyttämiä vaatimuksia. Vuonna 2025 tilanne on ollut edelleen sama eli vaikutustenarvioinnit eivät täytä lainsäädännön asettamia vaatimuksia. Tämä koskee sekä vaikutustenarviointien tasoa että niiden tekemistä ja päivittämistä ajallaan. Kaupungissa on paljon tekemättömiä vaikutustenarviointeja, vaikka henkilötietojen käsittely on jo aloitettu. Vaikutusten-arviointien päivittämistä ei myöskään käytännössä tehdä.

Nykyinen vaikutustenarviointien prosessi on hyväksytty kaupungin johtoryhmässä vuonna 2019. Toimialat ja palvelualueet vastaavat vaikutustenarviointien tekemisestä kaikilta osin.

Kaupungin johtoryhmässä käsiteltiin toukokuussa 2025 vaikutustenarviointien tilaa kaupungissa osana vuoden 2024 tietotilinpäätöksen esittelyä. Johtoryhmässä keskusteltiin vaikutustenarviointien tekemisen mahdollisesta kaupunkitasoisesta keskittämisestä. Toive vaikutustenarviointien tekemisen keskittämisestä on usein nostettu esille tietotilinpäätöksissä toimialojen taholta. Kaupungin johtoryhmä pyysi selvitystä vaikutustenarviointien keskittämisestä.

Asia otettiin tämän jälkeen esille kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmässä toukokuussa 2025. Toimialoilta ja palvelualueilta pyydettiin selvitykset ja näkemykset vaikutustenarviointien tilanteesta ja mahdollisesta keskittämisestä. Toimialojen ja palvelualueiden selvitykset koottiin yhteen ja käsiteltiin syyskuussa 2025 tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän kokouksessa.

Toimialojen ja palvelualueiden antamien selvitysten mukaan **vaikutustenarviointien huono tilanne johtuu ennen kaikkea resurssien puutteesta.** Vaikutusten-arviointien jonkinasteista keskittämistä pidettiin parhaimpana ratkaisuna. Toimialoilla ei olisi kuitenkaan mahdollista siirtää resursseja keskitettyyn yksikköön, ja näin ollen tarvittaisiin uusia työntekijöitä tekemään vaikutustenarviointeja keskitetysti.

Kaupungin johtoryhmässä asiaa käsiteltiin 12.1.2026. Tietosuojavastaava esitteli tietosuojan vaikutustenarvioinnin kaupunkitasoista tilannetta. Selvitysten perusteella nykyinen malli, jossa vastuu on toimialoilla ja palvelualueilla, ei ole riittävä resurssien näkökulmasta.

Kaupungin johtoryhmän mukaan tilannetta voitaisiin parantaa keskittämällä osaamista ja tukemalla toimialoja määräaikaisesti, jotta arvioinnit saataisiin ajan tasalle ja vaatimusten mukaisiksi. Johtoryhmässä linjattiin, että perustetaan kahden vuoden määräajaksi tietosuojan vaikutustenarvioinnin päivitysprojekti tilanteen ajantasaistamiseksi. Vuonna 2026 tullaan palkkaamaan kaksi henkilöä tietosuojan vaikutustenarviointien päivitysprojektiin. Osana projektia on myös tarkoitus luoda malli, jossa toimialoja tuetaan keskitetysti vaikutustenarvioinnissa, ja jossa osaaminen kasvaa toimialoilla.

Kaupungin johtoryhmän linjauksen mukaan **tietosuojan vaikutustenarviointien tekemiseen saadaan vuonna 2026 lisää resursseja kahden vuoden määräajaksi.** Tavoitteena on, että tämän kahden vuoden määräajan jälkeen kaupungissa ei olisi enää yhtään henkilötietojen käsittelyprosessia, jossa vaikutustenarviointia ei olisi tehty. Näin tilanne saataisiin tältä osin lainsäädännön edellyttämälle tasolle. Lisäksi on tavoitteena päivittää jo tehtyjä vaikutustenarviointeja. Projektin päättymisen jälkeen tilanne arvioidaan uudelleen ja päätetään miten jatkossa tullaan etenemään.

2. Ohje kameravalvonnasta henkilötietojen käsittelyssä

Kaupungissa otettiin käyttöön vuonna 2025 kameravalvontaohje henkilötietojen käsittelyssä. Aikaisempaa kattavaa ohjeistusta kameravalvonnasta ei ole kaupungissa ollut. Kameravalvontaohje käsiteltiin kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmässä maaliskuussa 2025 ja otettiin käyttöön huhtikuussa 2025.

Ohjeen sisältö:

- Rekisterinpito kaupungissa kameravalvonnan osalta
- Mitä henkilötietoja kameravalvonnassa kerätään
- Henkilötietojen käsittelyperuste
- Henkilötietojen käsittelyn käyttötarkoitus
- Erityisten henkilötietoryhmien käsittely
- Tietojen minimointi, säilyttäminen ja poistaminen
- Tietosuojan vaikutustenarviointi
- Tekoälyn käyttöönotto kameravalvonnassa
- Työntekijöiden pääsy tallenteisiin
- Rekisteröidyn informointi
- Tallenteiden luovuttaminen kolmansille osapuolille ja viranomaisille
- Tallenteiden luovuttaminen asianosaisille
- Kameravalvonta työpaikalla
- Kaupungin ja poliisin yhteinen kameravalvonta.

Kaupungissa käytettävän kameravalvonnan tulee olla avointa ja se tulee toteuttaa lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Henkilötietoja tallentavassa kameravalvonnassa tulee noudattaa kaikilta osin yleistä tietosuoja-asetusta, ja erityisesti tulee huomioida asetuksen 5 artiklan periaatteet henkilötietojen käsittelystä. Lisäksi tulee huomioida tietosuojalain periaatteet ja työntekijän osalta yksityisyyden suojasta työelämästä annetun lain kameravalvontaa koskevat säännökset.

Tällä hetkellä kaupungissa on ongelmallista rekisterinpitäjän määrittäminen kameravalvonnassa kaupungin sisällä. Rekisterinpitäjänä toimiva taho tulee aina määritellä. Lainsäädännössä ei ole määritelty rekisterinpitäjyyttä kameravalvonnassa. Mikäli lainsäädännössä ei ole suoraan tai epäsuorasti määritelty rekisterinpitäjää, niin tällöin rekisterinpidon vastuu kaupungissa määräytyy kaupungin

sisäisten määräysten ja säännösten perusteella. Mikäli kaupungin hallintosäännöstä ei ole johdettavissa rekisterinpidon vastuuta, niin tällöin vastuu täytyy johtaa muista kaupungin sisäisistä päätöksistä tai määräyksistä. Ellei vastuuta voida niistäkään johtaa, niin vastuu määräytyy tosiasiallisten seikkojen perusteella.

Kaupungissa suoritetaan kameravalvontaa, jossa käsitellään henkilötietoja, useissa eri paikoissa. **Kameravalvontakokonaisuus on tällä hetkellä hajanaista ja ei-koordinoitua.** Kaupungin hallintosäännössä ei ole säädetty kameravalvonnan vastuista. **Kaupungissa tulisi selkeästi määritellä kuka vastaa kamera-valvonnasta** ja miltä osin vastaa, ottamalla esimerkiksi hallintosääntöön määräykset tästä. Vastuu voi jakaantua useammalle taholle. Rekisterinpidon ja vastuutahon määrittely on välttämätöntä, jotta kameravalvonnassa pystytään noudattamaan lainsäädäntöä ja toimimaan yhtenäisin periaattein.

3. Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

EU:n tekoälyasetus on tullut voimaan 1.8.2024 ja sen soveltaminen on käynnistynyt portaittain 2 vuoden siirtymäajalla. Tekoälyä hyödyntävän järjestelmän, joka otetaan käyttöön 2.8.2026 jälkeen, on vastattava täysin asetuksen määräyksiä.

Tekoälyasetuksen 4 artikla, jossa säädetään tekoälylukutaidosta, on tullut voimaan 1.2.2025. Tämä koskee myös kaikkia kuntia. Asetuksen mukaan kunnan on varmistettava, että kaikilla työntekijöillä, jotka ovat tekemisissä tekoälyjärjestelmien kanssa, on oltava riittävä tekoälyosaaminen ja -ymmärrys.

Kaupungissa on vuonna 2025 aloitettu valmistautuminen tekoälyn käyttöönottoon eri toiminnoissa. Kaupungin henkilöstölle on tehty vuonna 2025 tekoälyn käyttöopas, joka otetaan käyttöön vuonna 2026. Tekoälyn käyttöopas on yksi osa tätä tekoäly-asetuksen 4 artiklan vaatimusten täyttämistä. Tällä varmistetaan, että kaupungin työntekijöillä, jotka ovat tekemisissä tekoälyn kanssa, on hallussa tekoälyn käytön perusteet yleisellä tasolla.

Tekoälyn käyttöoppaan lisäksi kaupungissa ollaan valmistelemassa tekoälyä koskevaa muuta ohjeistusta ja laatimassa tekoälypolitiikkaa.

Tekoäly tulee myös huomioida henkilötietojen käsittelyssä. Henkilötietojen käsittelyyn voi myös sisältyä tekoälyn käyttöä. Mikäli tekoälyä otetaan käyttöön henkilötietojen käsittelyssä, niin sen käyttöönottamisessa tulee olla erityisen huolellinen.

Henkilötietojen käsittelyyn sisältyvät riskit arvioidaan aina tietosuojan vaikutusten-arvioinnissa. Tietosuojan vaikutustenarvioinnista on säädetty EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa.

Kaupungilla on olemassa prosessit ja ohjeistus vaikutustenarviointien tekemiseen. **Mikäli tekoälyä suunnitellaan otettavaksi käyttöön henkilötietojen käsittelyssä, niin se tapahtuu aina tietosuojan vaikutustenarvioinnin kautta.** Tällöin arvioidaan tekoälyn käyttöön liittyvät riskit ja varmistetaan, että käyttöönotossa noudatetaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta, tekoälyasetusta sekä kansallista lainsäädäntöä. Tekoälyä ei saa ottaa käyttöön henkilötietojen käsittelyssä ennen kuin tietosuojan vaikutustenarviointi on tehty ja vastaava johtaja on sen hyväksynyt.

Kaupungissa on tehty kartoitus vuoden 2025 tietotilinpäätöstä varten tekoälyn käytöstä henkilötietojen käsittelyssä. Toimialat ja palvelualueet ovat vastanneet tekoälyn käytöstä seuraaviin kysymyksiin:

- Käsitelläänkö toimialalla/palvelualueella henkilötietoja missään muodossa tekoälyn avulla?
- Kuinka suuri osa henkilöstöstä käyttää tekoälyä työtehtävissään, joihin kuuluu henkilötietojen käsittelyä?
- Mikäli tekoälyä käytetään henkilötietojen käsittelyssä, niin onko tämä huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa?
- Onko suunnitelmia tekoälyn käyttöönotosta henkilötietojen käsittelyyn ja jos on, niin minkälaiseen käyttöön?
- Minkälainen on työntekijöiden tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä?
- Onko tekoälyn käytöstä pidetty koulutuksia?

Toimialojen ja palvelualueiden yksityiskohtaiset vastaukset löytyvät toimialojen ja palvelualueiden omista osioista tietotilinpäätöksessä. Tässä käydään läpi yleisesti kaupungin tilannetta tekoälyn käytön osalta henkilötietojen käsittelyssä.

Toimialoilta ja palvelualueilta saatujen selvitysten perusteella voidaan todeta, että **tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä on tällä hetkellä vähäistä.** Vireillä ei ole myöskään suunnitelmia tekoälyn käyttöönottamiselle keskeisissä henkilötietojen käsittelyprosesseissa.

Saatujen selvitysten mukaan tällä hetkellä tekoälyä käytetään kaupungissa henkilö-tietojen käsittelyssä seuraavissa järjestelmissä/sovelluksissa:

- Microsoft Copilot (kaikki toimialat)
- Hypergene Portfolios (Koje/Talous ja strategia)
- Tulka-AI (Koje/Työllisyys ja kotoutumispalvelut).

Hypergene Portfolio- ja Tulka-AI -sovelluksista on tehty tietosuojan vaikutusten-arvioinnit. Microsoftin Copilotista ei ole tehty tietosuojan vaikutustenarviointia eikä henkilötietojen käsittelystä vastaava johtaja ole hyväksynyt Copilotia käytettäväksi millään toimialalla tai palvelualueella. Copilotista on tehty tietohallinnon toimesta ns. tekninen arvio. Tällaista teknistä arviointia käytetään pohjana tietosuojan vaikutustenarviointia laadittaessa. Teknisessä arviossa ei oteta kantaa eikä arvioida riskejä henkilötietojen käsittelyn kannalta.

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan henkilötietojen käsittelyä ei saa aloittaa ennen kuin tietosuojan vaikutustenarviointi on tehty, riskit arvioitu ja vaikutusten-arviointi hyväksytty. **Kaupungissa käyttöönotetun Copilotin osalta tämä tarkoittaa, että henkilötietojen käsittely Copilotissa tulisi keskeyttää siksi aikaa, kunnes vaikutustenarviointi saadaan tehtyä ja hyväksyttyä.**

Kaupungissa ovat ongelmallisia kaikille tai useille toimialoille tarkoitettujen järjestelmien ja sovellusten käyttöönotto. Vaikutustenarvioinnit tulisi tällöin vaikutusten-arviointia koskevan ohjeistuksen mukaan tehdä yhteistyössä toimialojen kesken, ja tämän jälkeen toimialat itsenäisesti hyväksyvät vaikutustenarvioinnin oman toimialansa osalta. Tämä prosessi ei ole käytännössä toiminut. Vaarana on tällöin, että koko vaikutustenarviointi jää tekemättä, niin kuin on käynyt nyt Copilotin osalta.

Kaupungissa ei ole käytettävissä keskitettyä resurssia koko kaupunkia koskevien vaikutustenarviointien tekemiseen. Ongelman ratkaisuna voisi olla **keskitetty resurssi koko kaupunkia koskevien vaikutustenarviointien tekemiseen.** Tämä vähentäisi päällekkäistä työtä. Vaikutustenarvioinnit hyväksyttäisiin kuitenkin aina toimialoilla, koska toimialat voivat käsitellä myös hyvin erityyppisiä tietoja yhteisissä järjestelmissä tai sovelluksissa.

Toimialat ja palvelualueet kaipaavat enemmän yleistä ohjeistusta ja opastusta tekoälyn käytölle. Tämän hetken ohjeistuksia pidetään riittämättöminä. Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä tulee tulevaisuudessa lisääntymään merkittävästi. Henkilötietojen käsittelyn osalta on tarkoituksena vuonna 2026 laatia yleinen ohjeistus tekoälyn huomioimisesta osana tietosuojan vaikutustenarviointiprosessia. Ohje tekoälyn käytöstä henkilötietojen käsittelyssä on yksi osa kaupungin tekoälyä koskevassa ohjeistuksessa.

4. Viestintäsovellusten ja sosiaalisen median käyttö työtehtävissä

Kaupungissa on linjattu vuonna 2022, että ulkoisten viestintäsovellusten kuten WhatsAppin ja Signalin käyttäminen työasioissa on kielletty. Linjaus ei ole koskenut toimialoilla erikseen hyväksyttyjä tapauksia, joissa sovellus on valittu käytettäväksi esimerkiksi asiakkaille suunnattuun viestintään.

Viestimiseen tulee työasioissa käyttää sovellusta, jossa Vantaan kaupunki on sopimusosapuolena, koska kaupunki on rekisterinpitäjänä henkilötietojen käsittelyn osalta. Mikäli käytetään sovellusta, jossa työntekijä on sopimusosapuolena, niin käsiteltävät henkilötiedot eivät ole tällöin rekisterinpitäjän eli kaupungin hallittavissa.

Kaupunki ei voi edellyttää eikä hyväksyä, että työntekijät käyttäisivät työasioiden hoitamiseen sovelluksia, joissa työntekijät ovat itse sopijapuolena. Tällaisten sovellusten käyttäminen ei ole sallittua työntekijöiden ja asiakkaiden väliseen viestintään eikä myöskään työntekijöiden keskinäiseen viestintään, jos viestinnän tarkoituksena on työtehtävien hoitaminen.

Kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmässä kartoitettiin alkuvuodesta 2025 ulkoisten viestintäsovellusten käyttöä työasioissa ja asiakastyössä. Selvitystä pyydettiin kaupungin kokonaiskuvan kartoittamiseksi: millaisia pikaviestisovelluksia toimialoilla/palvelualueilla on käytössä arjen työasioihin ja asiakasyhteyksiin liittyen (WhatsApp, Signal, tms.) sekä mitä syitä ko. sovellusten käyttöön on?

Lisäksi pyydettiin selvitystä viestinnästä ja muusta toiminnasta kaupungin sosiaalisen median kanavissa. Toimivatko kaupungin työntekijät näissä some-tehtävissä Vantaan tunnuksilla vai käyttävätkö omia henkilökohtaisia/yksityiselämän tunnuksiaan? Millaisia käytäntöjä on, miten paljon työntekijöitä on tällaisissa tehtävissä ja millaisia henkilötietoja käsitellään ja missä palveluissa?

Toimialoilta ja palvelualueilta saaduista selvityksistä ilmeni seuraavaa:

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla Signal-pikaviestisovellusta käytetään varhaiskasvatuksen palvelualueella, perusopetuksen palvelualueella ja toisen asteen palvelualueella. Perusteena käytölle on se, että Signalia pidetään varavälineenä Teamsin käytölle. Signaalin kirjaudutaan työnumerolla ja Signalista on tehty vaikutustenarviointi vuonna 2022.

Varhaiskasvatuksen palvelualueella on käytetty myös Instagramia ja Facebookia, joiden käyttö ei ole ollut pakollista. Varhaiskasvatuksen johtoryhmän maaliskuussa 2025 tekemän linjauksen mukaan sosiaalista mediaa ei saa käyttää enää

huoltajaviestinnässä eikä lasten kuvia saa julkaista sosiaalisen median palveluissa. Instagramiin ja Facebookiin työntekijöitä on ohjeistettu tekemään tunnus, jossa käytetään työsähköpostia. Avoimessa varhaiskasvatuksessa saa käyttää edelleen Facebookia siten, että henkilötietoja ei lähtökohtaisesti käsitellä. Sovellusten käyttämiseen työasioissa työntekijän tulisi luoda tunnus työsähköpostilla.

Kaupunkiympäristön toimialalla ei ole havaittu sovellusten käyttämistä työasioiden hoitamiseen henkilökohtaisilla tileillä. Toimialan selvityksen mukaan toimiala lähettää verottajalle ilmoitin.fi-välineen kautta tietoja kiinteistöveroon sekä kaavatietoihin liittyen. Kyseiseen ilmoitin.fi-palveluun kirjaudutaan työntekijän omilla pankki-tunnuksilla.

Tähän ilmoitin.fi-palveluun sisältyy kohta, johon merkitään, että kiinteistöä koskevia tietoja lähetetään kunnan puolesta tai toimesta. Toimialalla on kaksi henkilöä, jotka käyttävät omia pankkitunnuksiaan ilmoittaessaan kaupungin tietoja verottajalle. Henkilötietoja palvelussa ei käsitellä.

Konsernijohdon ja elinvoiman toimialalta selvitykset tulivat kuntademokratian, henkilöstöpalveluiden ja viestinnän palvelualueilta. Näiden selvitysten mukaan kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston neuvotteluryhmillä on olemassa oma WhatsApp-ryhmä. Ryhmässä ei kuitenkaan käsitellä henkilötietoja. Lisäksi kaupunki-turvallisuudessa on käytössä Signal-ryhmä, jota ei ole kuitenkaan käytetty.

Viestinnän palvelualueella on käytössä LinkedIn-palvelu, jossa toimitaan omalla henkilökohtaisella, yksityisellä tunnuksella. Henkilöstöpalveluiden palvelualueella työntekijät ovat pääasiassa sosiaalisessa mediassa (Facebook ja LinkedIn) omilla henkilökohtaisilla tunnuksillaan. Osalla työntekijöistä voi näkyä LinkedInissä myös työsähköposti. Lisäksi työntekijöiden omilla Facebook- tai LinkedIn-sivuilla jaetaan kaupungin teemoja. Henkilöstöpalveluissa ei käytetä ulkoisia viestintäsovelluksia työasioissa. Tästä poikkeuksena kaksi työsuojeluvaltuutettua ovat kahdessa kaupunkia koskevassa ryhmässä. Lisäksi WhatsAppin kautta tulee satunnaisia yhteydenottoja.

Yhteenvetona voidaan todeta, että kaupungissa käytetään edelleen, vaikkakin vähäisessä määrin, erityyppisiä sovelluksia työtehtävien hoitamiseen, niin että työntekijä on sopimussuhteessa käytettävän sovelluksen kanssa ja tätä kautta työntekijä hallinnoi käsiteltäviä henkilötietoja. Kaupungilla ei ole näissä tilanteissa minkäänlaisia oikeuksia käsiteltäviin henkilötietoihin, vaikka ne ovat syntyneet kaupungin työntekijän työtehtävien hoidossa.

Kaupungissa tulisi noudattaa kaikilta osin vuonna 2022 annettua yleistä ohjetta, jonka mukaan **kaupungin tulee olla kaikissa tilanteissa rekisterinpitäjänä asiakkaiden tai työntekijöiden henkilötietoja käsiteltäessä.** Tästä rekisterinpitäjän vastuusta ei voida tehdä minkäänlaisia poikkeuksia.

5. Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Henkilötietojen käsittely Yhdysvalloissa on kaupungin toimintojen kannalta merkityksellistä, koska monissa kaupungin käyttämissä järjestelmissä ja sovelluksissa henkilötietojen käsittely tapahtuu Yhdysvaltoissa. Tietosuojavastaavan raporteissa on vuosina 2022, 2023 ja 2024 tuotu esiin juridiset vaikeudet kaupungin henkilötietojen siirroissa Yhdysvaltoihin. Tilanteet henkilötietojen siirroissa ovat muuttuneet hyvinkin nopeasti 2020-luvulla, ja ne ovat aiheuttaneet paljon haasteita eri organisaatioille.

Tällä hetkellä EU-kansalaisten henkilötietojen käsittelyn Yhdysvalloissa mahdollistaa Yhdysvaltojen presidentin vuonna 2023 antama asetus. Tämä asetus voidaan kuitenkin kumota uudella presidentin antamalla määräyksellä, ilman minkäänlaista siirtymäaikaa. Euroopan komissio on tehnyt vuonna 2023 riittävyyspäätöksen henkilötietojen siirrosta Yhdysvaltoihin. Riittävyyspäätöksen mukaan Euroopan komissio arvioi EU:n ja Yhdysvaltojen välisen tietosuojakehyksen toimivuutta säännöllisesti yhdessä Euroopan tietosuojaviranomaisten ja Yhdysvaltojen toimivaltaisten viranomaisten edustajien kanssa.

Tietosuojavastaava on aikaisempina vuosina tuonut esiin, että **kaupungilla tulisi olla jonkinlaisia varasuunnitelmia** henkilötietojen käsittelyn jatkamiselle, **mikäli Yhdysvaltojen tilanteessa tapahtuu äkillisiä muutoksia**. Mikäli joudutaan palaamaan tietosuojan vakiolausekkeiden käyttöönottoon, niin olisi hyvä olla jo olemassa suunnitelma, miten se käytännössä tapahtuu ja mistä tähän saadaan resurssit. Tilanne on henkilötietojen siirron osalta Yhdysvaltoihin edelleen altis äkillisille muutoksille, ja henkilötietojen käsittely on pystyttävä kaupungissa turvaamaan myös näissä tilanteissa.

6. Tietosuojavastaavan huomiot tiivistettynä

Lopuksi tiivistettynä tietosuojavastaavan huomiot esiintuoduista asioista:

- Tietosuojan vaikutustenarviointeihin saadaan vuonna 2026 lisäresurssina kaksi henkilöä tekemään vaikutustenarviointeja, joissa henkilötietojen käsittely on jo aloitettu. Tavoitteena saada tilanne sellaiseksi, että kaupungissa ei olisi tämän jälkeen tekemättömiä vaikutustenarviointeja prosesseissa, joissa henkilötietojen käsittely on jo aloitettu.

- Kameravalvonnan ohjeistus henkilötietojen käsittelyn osalta valmistui vuonna 2025. Kaupungissa tulisi määritellä kameravalvonnan rekisterinpito eri käyttötarkoitusten osalta.
- Tekoälyn käyttö lisääntyy myös henkilötietojen käsittelyssä. Ennen kuin tekoälyä otetaan käyttöön, se pitää käsitellä tietosuojan vaikutusten-arvioinnissa kaupungin prosessien mukaisesti. Tekoälyä ei saa ottaa käyttöön ennen kuin vastaava johtaja on arvioinut riskit ja hyväksynyt tietosuojan vaikutustenarvioinnin.
- Kaupungissa käytetään edelleen, vaikkakin vähäisessä määrin, erityyppisiä sovelluksia (esim. WhatsApp) työtehtävien hoitamiseen, niin että työntekijä on sopimussuhteessa käytettävän sovelluksen kanssa ja tätä kautta työntekijä hallinnoi käsiteltäviä henkilötietoja. Kaupungin tulee olla kaikissa tilanteissa rekisterinpitäjänä asiakkaiden tai työntekijöiden henkilötietoja käsiteltäessä. Tästä rekisterinpitäjän vastuusta ei voida tehdä minkäänlaisia poikkeuksia.
- Kaupungilla tulisi olla jonkinlainen varasuunnitelma, mikäli henkilötietojen siirrolle Yhdysvaltoihin tulee juridisia vaikeuksia.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Tietotilinpäätös 2025

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

1. *Käsitelläänkö toimialalla/palvelualueella henkilötietoja missään muodossa tekoälyn avulla?*

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla olemme ohjeistaneet, että henkilötietoja ei tule syöttää tekoälypalveluihin.

On kuitenkin olemassa riski, että M365 Copilot käyttää generointiluonnosta tuottaessaan dokumentteja, sähköposteja yms., joissa voi olla henkilötietoja. Tätä riskiä pienentää se, että niissä prosesseissa, joissa esimerkiksi oppijoiden henkilötietoja liikkuu sähköpostilla, ohjeistus on poistaa henkilötietoja sisältävät viestit sähköpostin vastaanotetuista ja lähetetyistä viesteistä sekä roskakorista heti. Samoin ohjeistetaan poistamaan omista tiedostoista henkilötietoja sisältävät tiedostot heti kun se on mahdollista.

2. *Kuinka suuri osa henkilöstöstä käyttää tekoälyä työtehtävissään, joihin kuuluu henkilötietojen käsittelyä?*

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on 200 kpl M365 Copilot -lisenssiä. Valtaosa lisensseistä on käytössä hallinnon työntekijöillä ja johdolla. Osa työntekijöistä ei ole ottanut lisenssiä siitä syystä, että omissa tiedostoissa on tunnistetusti arkaluonteisia tietoja sisältäviä dokumentteja. Kaikki eivät kuitenkaan todennäköisesti ole osanneet ottaa asiaa huomioon, etenkin kun kaupunkitasoisesti tähän pohdintaan ei ohjattu, kun Copilot-pilotti aloitettiin.

3. *Mikäli tekoälyä käytetään henkilötietojen käsittelyssä, onko tämä huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa?*

Jonkinlainen arviointi M365-tuotteisiin on tehty tietohallinnossa, jossa ymmärtääksemme tämä riski on nostettu esille. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala on myös esittänyt kysymyksiä tiedostojen luokittelun tarpeesta, mutta kaupunkitasoista käytäntöä ja ohjeistusta tähän ei ole.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on käytössä myös Googlen tekoälytyökalut. Näissä emme ole avannut vastaavaa ominaisuutta, jolla tekoäly pääsisi tiedostoihin käyttäjän tiedostamatta, vaan käyttäjän pitää itse aina lisätä tiedostot / tiedot, joita

tekoälyn avulla haluaa käsitellä. Mikäli käyttäjä lisää henkilötietoja sisältäviä tiedostoja, hän toimii toimialan ohjeistuksen vastaisesti.

4. *Onko suunnitelmia tekoälyn käyttöönotosta henkilötietojen käsittelyyn ja jos on, niin minkälaiseen käyttöön?*

Emme toteuta tätä tarkoituksellisesti. Tällä hetkellä tekoäly ei ole käytössä henkilötietojen käytössä eikä tähän ole juuri nyt suunnitelmia.

5. *Minkälainen on työntekijöiden tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä?*

Tietoisuus ja osaaminen vaihtelevat todella paljon käyttäjien välillä. Yleisesti ottaen paljon olisi tehtävää, jotta henkilöstö tunnistaisi tekoälyn mahdollisuudet ja uhat paremmin.

6. *Onko tekoälyn käytöstä pidetty koulutuksia?*

Tekoälyn lukutaitoon liittyviä koulutuksia on pidetty sekä hallinnon että opetuksen henkilöstölle:

- Tekoälyn pelisäännöt on esitelty useampaan kertaan toimialan digiverkostolle, johon kuuluu edustaja / edustajia jokaisesta kaupungin päiväkodista, koulusta tai oppilaitoksesta. Verkostolle on järjestetty myös tekoälyn lukutaitoon ja käyttöön liittyviä koulutuksia.
- Robotiikan oppimiskeskus on järjestänyt vuonna 2025 tekoälyyn liittyviä koulutuksia 17 kertaa. Osa koulutuksista (11 kpl) on koskenut tekoälyä työkaluna ja loput tekoälyä opetuksen sisältönä. Näkökulmina koulutuksissa on ollut mm. kielen oppiminen ja opetus, ympäristövastuu, medialukutaito ja sosiaalinen media.
- Tieto- ja viestintätekniikan asiantuntija on kouluttanut hallinnon henkilöstöä seitsemän kertaa. Koulutuksissa on ollut osallistujia eri ammattiryhmistä: muun muassa johtajia, asiantuntijoita ja sihteereitä.
- Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on myös nostettu esille Eduhouse-koulutuspalvelun tarjoamia tekoälykoulutuksia. Valitettavasti vaikuttaa siltä, että koulutuksia ei ole hyödynnetty toivotulla tavalla.
- Perusopetuksessa tekoälykoulutuksiin osallistuminen esimerkiksi kaupunkitasoisilla YS-ajoilla, VESO-päivinä (VESO = kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen mukainen opettajatyöpäivä) sekä digitiimien omissa kehittämispäivissä on kuitenkin ollut runsasta.

7. *Toimialan/palvelualueen muut kommentit.*

Tekoäly on todella iso muutos koko työelämässä ja (oppijoiden) arjessa. Toivoisimme keskitetysti kaupungilta tukea tähän. Nyt tekoälyn käyttöönotto on pitkälti mennyt toimialojen itse etsiessä ratkaisuja. Loimme Kasossa omat pelisäännöt jo syksyllä 2023, eikä kaupungilta saanut tähän juuri mitään tukea. Meidän oli kuitenkin pakko reagoida jo silloin, koska oppijat eivät odota kaupungin ohjeita. Huomioitavaa on, että muut kaupungin toimijat ovat toistuvasti olleet Kason asiantuntijoihin yhteydessä pelisääntöihin liittyen ja niitä on käytetty pohjana muiden luodessa omia pelisääntöjään. Muissa kaupungeissa on menty asian osalta kaupunki edellä ja toimialat ovat tarkentaneet omia ohjeitaan kaupunkitasoiseen ohjeistukseen.

Tulevaisuudessa pitää olla valmius toimialarajat ylittävälle jatkuvalle seurannalle ja kehittämiselle, jotta turvallisuuden osalta saadaan selvät linjaukset sisältäen tietoturvaan sekä -suojaan liittyvät vaatimukset. Lisäksi tulee luoda kaupunkitasoiset raamit sille, miten henkilötietoja sisältäviä aineistoja voidaan käsitellä tekoälyn avulla (esimerkiksi nimitiedot, työasemien käyttäjätiedot, puhelinnumerot). Asioiden edistämiseksi tarvitaan säännöllisesti kokoontuvaa työryhmää, joka käsittelee muuttuvaa toimintaympäristöä sekä lainsäädännön soveltamisvastuita.

2) Kameravalvonta

1. *Onko toimialalla/palvelualueella käytössä sellaisia valvontakameroita, joissa käsitellään henkilötietoja?*

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on käytössä valvontakameroita, joissa käsitellään henkilötietoja. Varsinaisten valvontakameroiden lisäksi ylioppilaskokeiden valvonnassa käytetään kameroita. Myös uusintakokeiden valvonnassa käytetään Vaskivuoren lukiossa kameroita.

2. *Onko rekisterinpito kameroiden osalta selvää eli mikä taho toimii kaupungissa rekisterinpitäjänä?*

Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa olevien kameroiden osalta kasvatuksen ja oppimisen toimiala on rekisterinpitäjä, ja ne ovat toimitilapalvelujen hankkimia. Lisäksi kasvatuksen ja oppimisen toimiala on rekisterinpitäjä ylioppilaskokeiden kamera-valvonnan ja Vaskivuoren lukion uusintakokeiden kameravalvonnan osalta.

3. *Jos kameravalvonta keskitettäisiin jatkossa yhdelle taholle kaupungissa, minkä tahon katsoisitte sopivan kaupungissa parhaiten rekisterinpitäjäksi? Jokin toimiala, palvelualue tai kaupungin turvallisuustiimi?*

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan näkemyksen mukaan konsernijohdon ja elinvoiman toimialan kuntademokratian palvelualueen tulisi olla rekisterinpitäjä, koska kaupunkiturvallisuuden tiimi toimii siellä.

4. *Onko kaikista kameroista tehty vaikutustenarviointi?*

Kameroista on tehty tietosuojan vaikutustenarvioinnit: kasvatuksen ja oppimisen toimialan kameravalvonnan vaikutustenarviointi, Vaskivuoren lukion uusintakokeiden kameravalvonta ja Ylioppilaskokeiden kameravalvonnan vaikutustenarviointi.

5. *Onko kameravalvonnasta informoivat kyltit kameroiden kohdalla?*

Tästä ei ole varmaa tietoa. Asiaa on käytännössä mahdotonta selvittää, sillä yksistään päiväkoteja on noin 130.

6. *Toimialan/palvelualueen muut kommentit.*

-

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. *Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2025?*

Vuonna 2025 aloitettiin 14 uutta vaikutustenarviointia.

2. *Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2025?*

Vuonna 2025 hyväksyttiin 14 uutta vaikutustenarviointia.

3. *Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2025?*

Vuonna 2025 päivitettiin seitsemää (kuusi allekirjoitettu) vaikutustenarviointia.

4. *Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2025? Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?*

14 uutta on hyväksytty. Kesken vaikutustenarviointeja on tällä hetkellä kaksi. Aloittamatta vaikutustenarviointeja on neljä.

5. *Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?*

Ei ole. Resursseja kaivattaisiin lisää.

6. *Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2025 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?*

Kason osalta vaikutustenarviointien vetäjiä on viisi eli yksi kultakin palvelualueelta ja yksi yhteisten palvelujen palveluyksiköstä.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

-

4) Tietosuojakoulutukset

1. Onko koko kaupunkia koskevien tietosuojakoulutusten määrä riittävä?

Ei ole.

2. Minkälaisille yleisille koulutuksille olisi lisätarvetta?

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan näkemyksen mukaan seuraavanlaisille koulutuksille olisi tarvetta:

- Ruotsinkielinen koulutus
- Tekoälyn huomioiva koulutus
- Koulutus tietosuojan vaikutustenarviointiprosessista
- Säännöllisesti (vuosittain?) suoritettava tiivis kertauskoulutus
- Räätälöity koulutus luottamushenkilöille → Vastuullinen tekoälyn käyttö, ymmärrys siitä, mitä lainsäädäntö mahdollistaa opetuksen toiminta-ympäristössä.

3. Kuinka paljon toimiala/palvelualue on järjestänyt omia tietosuojakoulutuksia omille yksiköille?

Varhaiskasvatus järjesti oman koulutuksen kaikille päiväkodin johtajille ja varhaiskasvatuspäälliköille keväällä 2024 sekä palveluohjaajille syksyllä 2024. Koulutus on tarkoitus uusia vuonna 2026.

Perusopetus ei ole järjestänyt erillisiä tietosuojakoulutuksia. Tietosuojaa käsitellään kuitenkin käytännössä aina kaikissa digikoulutuksissa. Toisen asteen koulutuksen osalta tilanne on sama kuin perusopetuksen.

4. Mitä aihepiirejä omat koulutukset ovat koskeneet?

Varhaiskasvatuksen koulutuksessa käytiin läpi tietosuojan ja -turvan perusasioita, Vantaan ohjeistuksia ja käytäntöjä, esihenkilön vastuuta henkilöstön perehdyttämisessä sekä erityisesti varhaiskasvatuksen VaSa-järjestelmään liittyviä nostoja.

Perusopetuksen digikoulutukset ovat koskeneet tekoälyä, opetuksen sovelluksia, digipedagogista kehittämistä, tekijänoikeuksia ja tietoturvaa.

5. Mitä aihepiiriä koskeville yksilöidyille koulutuksille olisi eniten tarvetta?

Ruotsinkieliselle koulutukselle olisi tarvetta.

Lisäksi sellaiselle koulutukselle, jossa tietosuoja nivoutuu tiiviisti koulutettavan omaan työhön, olisi tarvetta: Esimerkiksi opettajilla opetuksen sovellusten ja tekoälyn käyttöön opetuksessa.

6. Kehitysehdotuksia koulutusten järjestämiseen tulevaisuudessa.

-

7.** Toimialan/palvelualueen muut kommentit**.

Toivottavasti Osuman korvaava järjestelmä tarjoaa helpomman tavan seurata pakollisten koulutusten suorittamista.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

Vuonna 2025 korkein hallinto-oikeus (KHO: 2025:29) antoi Espoon kaupunkia koskevan ratkaisunsa oppilaiden henkilötietojen käsittelystä Google Workspace for Education -oppimisalustalla. Ratkaisussaan korkein hallinto-oikeus katsoi perusopetusta koskevan sääntelyn voivan *sinänsä muodostaa kaupungille sellaisen lakisääteisen velvoitteen, jonka noudattamiseen henkilötietojen käsittely sähköisellä opetusalustalla voi lähtökohtaisesti perustua.* Siihen, miltä osin henkilötietojen käsittelyltä puuttui käsittelyperuste, korkein hallinto-oikeus ei ottanut kantaa, vaan asia palautettiin tältä osin tietosuojavaltuutetun toimistoon. Kyseinen ratkaisu ei siis anna vielä vastausta siihen, voiko oppilaiden henkilötietoja käsitellä juuri Google Workspace for Education -oppimisalustalla. Ratkaisu antaa kuitenkin vahvistusta tulkinnalle siitä, että opetusta ja koulutusta koskeva lainsäädäntö riittäisi täyttämään lakisääteisen käsittelyperusteen vaatimukset ilman, että lainsäädännössä säädetään suoraan digitaalisista oppimisalustoista.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialan tietotilinpäätös 2025

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

1. Käsitelläänkö toimialalla/palvelualueella henkilötietoja missään muodossa tekoälyn avulla?

Ei käsitellä.

2. Kuinka suuri osa henkilöstöstä käyttää tekoälyä työtehtävissään, joihin kuuluu henkilötietojen käsittelyä?

Tekoälyä ei käytetä henkilötietojen käsittelyyn.

3. Mikäli tekoälyä käytetään henkilötietojen käsittelyssä, onko tämä huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa?

-

4. Onko suunnitelmia tekoälyn käyttöönotosta henkilötietojen käsittelyyn ja jos on, niin minkälaiseen käyttöön?

Tiedossamme ei ole, että toimialalla olisi suunnitelmia tämän osalta.

5. Minkälainen on työntekijöiden tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä?

Perustason tietoisuus ja osaaminen, voi vaihdella työntekijöiden kohdalla jonkin verran.

6. Onko tekoälyn käytöstä pidetty koulutuksia?

Erillisiä tekoälykoulutuksia ei ole toimialla pidetty. Kaupunkitasoinen Copilot-koulutus oli viime vuonna ensimmäisten lisenssien saaneille.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

-

2) Kameravalvonta

1. Onko toimialalla/palvelualueella käytössä sellaisia valvontakameroita, joissa käsitellään henkilötietoja?

Kaikki kameravalvonnan kamerat käsittelevät tietysti tavallaan henkilötietoja. Vaikka kaupunkiympäristön toimiala hankkii Vantaalla kameravalvonnan kamerat ja usein

myös asentaa ne, niin varsinaisesti toimialalla ei ole omaa tarvetta käsitellä kameravalvonnan aineistoja. Vaan kamerat hankitaan toisille.

2. Onko rekisterinpito kameroiden osalta selvää eli mikä taho toimii kaupungissa rekisterinpitäjänä?

Juuri tuon edellä mainitun asian vuoksi rekisterinpito ei ole täysin selvää. Tällä hetkellä rekisterinpito on kameroiden hankinnan vuoksi sälytetty kaupunkiympäristön toimialalle, mutta monissa tapauksissa varsinainen rekisterinpitäjä on kyllä jokin toinen toimiala.

3. Jos kameravalvonta keskitettäisiin jatkossa yhdelle taholle kaupungissa, minkä tahon katsoisitte sopivan kaupungissa parhaiten rekisterinpitäjäksi? Jokin toimiala, palvelualue tai kaupungin turvallisuustiimi?

Kun kaupunkiympäristön toimiala päivitti keväällä 2025 kameravalvonnan vaikutustenarviointia, niin siinä yhteydessä kävimme keskustelun kaupungin turvallisuuspäällikön kanssa, että kameravalvonnan rekisterinpidon vastuu ja vaikutustenarvioinnit tulisi jatkossa olla heillä, eli juuri turvallisuustiimin vastuulla. Hän oli asiasta samaa mieltä.

4. Onko kaikista kameroista tehty vaikutustenarviointi?

Yksittäisistä kameroista ei luonnollisestikaan ole tehty omia vaikutustenarviointeja, mutta kameravalvonnan vaikutustenarvioinnissa on päivitetty listaus kaupungin hallussa olevista valvontakameroista eri paikoissa. Kamerat on nimetty ja niiden kappalemäärät ovat tiedossa eri kohteiden mukaan. Ja listausta ylläpidetään tällä hetkellä kaupunkiympäristön toimialalla.

5. Onko kameravalvonnasta informoivat kyltit kameroiden kohdalla?

Tähän on mahdoton ottaa kantaa kameroiden suuren lukumäärän vuoksi. Mutta vaikutustenarvioinnissa jo 2023 on todettu, että kameroista ilmoittavia kylttejä tulisi lisätä ja laittaa paremmin näkyvämmille paikoille. Näin on ollut tavoite toimia.

6. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Koko kaupungin kameravalvonta asia henkilötietojen käsittelyssä on niin laaja ja iso kokonaisuus, että se pitäisi ehdottomasti laittaa kaupungin turvallisuustiimin alaisuuteen, jotka kameroita käyttävät ja pyytävät hankittavaksi niin kaupungin yhteisiin tiloihin kuin yleisille paikoille. Tällöin myös kameravalvonnan vaikutustenarvioinnit tulisivat tehdyksi ja päivitetyksi sellaisten henkilöiden taholta, jotka ovat

operatiivisessa toiminnassa niiden kanssa. Kaupunkiympäristön toimiala toimisi jatkossa vain kameroiden hankkijana ja huoltajana niin kuin tälläkin hetkellä.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2025?

Toimialalla aloitettiin vuonna 2025 yksi uusi vaikutustenarviointi. Lisäksi yhden alkukartoituksen osalta päädyttiin siihen, että vaikutustenarviointia ei ole tarvetta tehdä.

2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2025?

Yksi aloitettu saatiin myös päätökseen sekä kai pari päivitystä.

3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2025?

Kaksi todella laajaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuoden 2025 aikana. Kameravalvonnan sekä Matti-järjestelmän vaikutustenarvioinnit.

4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2025? Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?

Toimialalla on tehty yhteensä 19 vaikutustenarviointia vuosien saatossa. Tällä hetkellä yksi odottaa etenemistä, että mahdollinen toimittaja saadaan päätettyä, että tiedetään mistä järjestelmästä kannattaa alkaa tekemään vaikutustenarviointia. Kesken ei ole tällä hetkellä yhtään vaikutustenarviointia.

5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?

Resurssit vaikutustenarviointeihin toimialalla kyllä riittävät tällä hetkellä, koska vaikutustenarviointeja meillä on aika vähän.

6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2025 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?

Vaikutustenarviointien vetäjiä on ollut yhteensä 2 kappaletta, mikä on toistaiseksi ollut riittävästi.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Kaupunkiympäristön toimialalla toivotaan, että vaikutustenarviointien keskittämisestä tulisi jatkuvaa, koska siten niiden laatu varmasti paranisi, kun muutamat ihmiset tekisivät niitä täysipainoisesti kaupungissa. Samoin suurien koko kaupunkia

koskevien järjestelmien, kuten kameravalvonta, vaikutustenarvioinnit tulisi siirtää toimialoilta pois, joko Kuntademokratian alle tai muuten sopivimmille tahoille.

4) Tietosuojakoulutukset

1. Onko koko kaupunkia koskevien tietosuojakoulutusten määrä riittävä?

Meidän näkemyksemme mukaan on.

2. Minkälaisille yleisille koulutuksille olisi lisätarvetta?

Lähinnä tarvetta olisi muistutuksenomaisille viesteille esim. sähköpostin kautta, jotta toimialan henkilöstöllä pysyy tietosuoja työn ohessa tuoreena muistissa.

3. Kuinka paljon toimiala/palvelualue on järjestänyt omia tietosuojakoulutuksia omille yksiköille?

Uudet työntekijät käyvät läpi toimialan pakolliset tietosuojakoulutukset, muita spesifimpiä koulutuksia ei ole erikseen järjestetty.

4. Mitä aihepiirejä omat koulutukset ovat koskeneet?

Ks. yllä.

5. Mitä aihepiiriä koskeville yksilöidyille koulutuksille olisi eniten tarvetta?

Jos jossakin työtehtävässä työntekijä joutuu käsittelemään jatkuvasti tai suuria määriä henkilötietoja, tähän tulisi järjestää asianmukainen tarkentava/syventävä koulutus tietosuojasta.

6. Kehitysehdotuksia koulutusten järjestämiseen tulevaisuudessa.

Koko kaupungin laajuinen/toimialoille erikseen suunnattu tiedottaminen tulevista koulutuksista, järjestäjänä joko kaupunki sisäisesti tai ulkoinen taho.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

-

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

Henkilötietojen käsittely ehkä hiukan unohtuu kaupungin eri toimialoilla aika ajoin. Uusien työntekijöiden on käytävä pakolliset tietosuoja- ja tietoturvakoulutukset, kun tulevat kaupungin palvelukseen, mutta mielestämme tietosuojaa ja tietoturvaa tulisi muistuttaa enemmän myös nykyisille työntekijöille. Suurin osa työntekijöistä on käynyt tietosuoja- ja tietoturvakoulutukset 2023. Olisiko syytä linjata, että henkilöstön

olisi käytävä nuo koulutukset esim. 3 vuoden välein ja ehkä jotain muuta pientä lisäksi aiheen tiimoilta.

Konsernijohdon ja elinvoiman toimiala

Talous ja strategia

Talous ja strategia -palvelualueen tietotilinpäätös 2025

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

1. Käsitelläänkö toimialalla/palvelualueella henkilötietoja missään muodossa tekoälyn avulla?

Talouden ja strategian palvelualueella tekoälyä hyödynnetään sekä operatiivisissa järjestelmissä että asiantuntijatyön tukena. Henkilötietojen näkökulmasta tekoälyn käyttö jakautuu kahteen kokonaisuuteen: M365-ympäristön tekoälytoimintoihin ja tuotannossa olevaan Hypergene Portfolios -sovellukseen.

Microsoft 365 -ympäristö (Copilot ja muut AI-toiminnot)

Microsoft 365 -ympäristö sisältää sisäänrakennettuja tekoälytoimintoja, jotka voivat käsitellä henkilötietoja käyttäjän omista aineistoista, kuten Outlook-sähköposteista, kalentereista, Teams-viesteistä, SharePoint- ja OneDrive-tiedostoista sekä käyttäjäprofiileista. Tekoälyn kanssa käydyt keskustelut (Copilot Chat) voivat myös hyödyntää näitä aineistoja käyttäjän käyttöoikeuksien rajoissa.

Tekoäly ei laajenna käyttäjän pääsyoikeuksia, mutta se voi hakea ja jäsentää tietoja huomattavasti nopeammin kuin manuaalinen työ. Tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa Copilot muodostaa tiedoista yhdistelmiä, jotka antavat yksittäisestä henkilöstä laajemman kokonaiskuvan kuin mitä käyttäjä normaalisti muodostaisi (mosaiikkivaikutus). Lisäksi tekoäly voi tuottaa virheellisiä tulkintoja tai johtopäätöksiä, jotka voivat vaikuttaa käyttäjän toimintaan, mikä korostaa kriittisen arvioinnin tarvetta.

Tietosuojan näkökulmasta M365-tekoäly käsittelee samoja henkilötietoja ja samoja aineistoja kuin käyttäjä muutenkin. Riskit liittyvät erityisesti tiedon laajamittaiseen yhdistelyyn sekä tekoälyn mahdollisiin virhepäätelmiin, minkä vuoksi käyttäjien osaaminen ja oikea toimintatapa ovat keskeisiä turvallisen käytön varmistamisessa.

Hypergene Portfolios – tuotannossa oleva tekoälyä hyödyntävä järjestelmä

Hypergene Portfolios Kehittämissalkku on palvelualueella tuotannossa oleva järjestelmä, jonka AI-toiminnot käsittelevät projekteihin liittyvien henkilöiden henkilötietoja.

Järjestelmässä käsitellään esimerkiksi:

- projektipäälliköiden ja projektiryhmien jäsenten nimiä
- ohjausryhmien jäsenten tietoja
- rooleja, vastuita ja yhteystietoja
- projektien historiatietoja ja käyttäjien toimia järjestelmässä.

Järjestelmän tekoäly (AI Wizard) voi käyttää näitä tietoja esimerkiksi:

- projektien automaattiseen jäsentämiseen
- koosteiden ja yhteenvetojen muodostamiseen
- projektien välisten yhteyksien ja roolien hahmottamiseen
- projektinhallinnan tukemiseen.

Hypergeneen liittyvät tekoälyriskit – kuten virheelliset yhteenvedot, mosaiikkivaikutus ja mahdolliset tekniset riskit – on arvioitu virallisessa tietosuojan vaikutusten-arvioinnissa (DPIA), ja ne ovat osa palvelualueen dokumentoitua riskienhallintaa.

2. Kuinka suuri osa henkilöstöstä käyttää tekoälyä työtehtävissään, joihin kuuluu henkilötietojen käsittelyä?

Valtaosa palvelualueen henkilöstöstä käyttää työssään Microsoft 365 -ohjelmistoja, joiden sisäänrakennetut tekoälytoiminnot voivat käsitellä henkilötietoja käyttäjän omissa sähköposteissa, kalentereissa, Teams-keskusteluissa ja dokumenteissa. Tarkkaa Copilot-lisenssien määrää ei ole käytettävissä, mutta koska henkilötietoja käsitteleviä M365-toimintoja voidaan hyödyntää riippumatta yksittäisestä lisenssistä, niin merkittävä osa palvelualueen henkilöstöstä käyttää tekoälyä henkilötietojen käsittelyyn.

Hypergene Portfolios -sovellusta voivat käyttää kaikki palvelualueen työntekijät, ja järjestelmän tekoälytoiminnot käsittelevät projekteihin liittyvien henkilöiden henkilö-tietoja. Käytännössä kuitenkin vain osa henkilöstöstä käsittelee Hypergenessä henkilötietoja aktiivisesti (esimerkiksi projektipäälliköt, projektien ylläpitäjät ja salkkuvastaavat), vaikka käyttöoikeus on laaja.

3. Mikäli tekoälyä käytetään henkilötietojen käsittelyssä, onko tämä huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa?

Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä on huomioitu vaikutustenarvioinneissa siltä osin kuin tekoälyä hyödynnetään talouden ja strategian palvelualueen prosesseissa.

Hypergene Portfolios -sovelluksen osalta tekoälyn käytön vaikutukset henkilötietojen käsittelyyn on arvioitu Kehittämissalkun vaikutustenarvioinnissa. Kehittämissalkku on talouden ja strategian palvelualueen vastuulla oleva Hypergene Portfolios -sovelluksen salkku, jossa käsitellään pääasiassa ulkoista rahoitusta hakeneita projekteja.

M365-ympäristöstä ei ole tehty erillistä vaikutustenarviointia, vaan kokonaisuudesta on laadittu tekninen arviointi. Tätä teknistä arviointia hyödynnetään palvelualueen omissa vaikutustenarvioinneissa silloin, kun M365:n tekoälytoimintoja käytetään osana henkilötietojen käsittelyä.

4. Onko suunnitelmia tekoälyn käyttöönotosta henkilötietojen käsittelyyn ja jos on, niin minkälaiseen käyttöön?

Palvelualueella on harkittu tekoälyagenttien käyttöä analysoimaan henkilön tunnistaviin lokitietoihin liittyviä poikkeamia. Laajoihin kielimalleihin perustuvat tekoälyratkaisut poikkeavat perinteisistä sääntöpohjaisista analytiikka- ja valvonta-algoritmeista, ja niihin liittyy riski tuottaa virheellisiä tai perusteettomia päätelmiä (hallusinaatiot). Tällaisen toiminnallisuuden käyttöönotto edellyttäisi todennäköisesti lisämaksullisia tekoälypalveluita, mutta niiden soveltuvuutta ja luotettavuutta lokipoikkeamien automaattiseen tulkintaan on arvioitava huolellisesti, koska tekoälyn tuottamille johtopäätöksille ei voida antaa täyttä varmuutta ilman erillistä validointia.

Webropol-kyselyjärjestelmään liittyvää tekoälyn hyödyntämistä on arvioitu, mutta tekoälyä ei ole otettu käyttöön palvelualueella. Arvioinnit ovat koskeneet:

- Webropolin mahdollisia AI-pohjaisia analytiikkatoimintoja
- vapaan tekstin automaattista käsittelyä
- äänivastausten tekoälypohjaista tulkintaa
- käyttöoikeuksien vaikutuksia henkilötietojen käsittelyyn.

Tällä hetkellä Webropolin tekoälytoimintoja ei hyödynnetä henkilötietojen käsittelyssä, ja mahdollinen käyttöönotto edellyttää erillistä, päivitettyä vaikutusten-arviointia.

5. Minkälainen on työntekijöiden tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä?

Ennen vuotta 2025 tekoäly oli suurimmalle osalle palvelualueen työntekijöistä varsin uusi aihe eikä aiempaa kokemusta tekoälypohjaisista työkaluista ollut juurikaan kertynyt.

Vuoden 2025 aikana henkilöstö omaksui seuraavia osa-alueita:

- Perustaidot tekoälyn hyödyntämisestä M365:n Copilot-toiminnoissa, kuten tekstin tuottamisessa ja sisällön jäsentämisessä.
- Ymmärrys siitä, miten palvelualueella käytössä olevat järjestelmät sisältävät tekoälytoimintoja, jotka voivat käsitellä henkilötietoja osana analytiikkaa ja automaatiota.
- Kyky tunnistaa tilanteet, joissa tekoälyn käyttö voi edellyttää ennakkoselvityksiä tai vaikutustenarviointien päivittämistä.
- Valmius soveltaa kaupungin ohjeita ja teknisiä arviointeja omassa työssä silloin, kun tekoälyä hyödynnetään osana henkilötietojen käsittelyä.

Syvällinen tekninen tai kehittämispainotteinen tekoälyosaaminen on edelleen rajallista, mutta vuoden 2025 koulutusten myötä henkilöstöllä on hyvät valmiudet käyttää tarjolla olevia tekoälytyökaluja tarkoituksenmukaisesti ja ohjeistusten mukaisesti.

6. Onko tekoälyn käytöstä pidetty koulutuksia?

Vuonna 2025 talouden ja strategian palvelualueen henkilöstö osallistui tietohallinnon järjestämiin Copilot-tietoiskuihin, joissa käsiteltiin tekoälyn käyttöä M365-ympäristössä. Tietoiskuissa avattiin Copilot-toimintojen periaatteita, käyttötapoja, rajoitteita sekä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä reunaehtoja.

Palvelualue ei järjestänyt omia erillisiä tekoälykoulutuksia, vaan hyödynsi kaupungin yhteisiä koulutuksia ja ohjeistuksia.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Talouden ja strategian palvelualueella tekoälyn käyttö on tällä hetkellä sidoksissa järjestelmiin, joissa tekoälyominaisuudet ovat osa valmiita ratkaisuja. Vuonna 2025 tehdyt selvitykset, arvioinnit ja rajatut kokeilut ovat auttaneet hahmottamaan, millaisissa tilanteissa tekoäly voi tukea analytiikkaa, raportointia ja tietotyötä.

Tulevien vuosien kannalta keskeinen muutos liittyy kaupungin suunnitelmiin hyödyntää Azure-pohjaista tietoalustaa. Azure-tietoalustan käyttöönotto voi vaikuttaa merkittävästi siihen, miten palvelualueella voidaan tulevaisuudessa hyödyntää tekoälyä henkilötietojen käsittelyssä. Keskeisiä näkökulmia ovat:

- Laajentuneet analytiikkamahdollisuudet: Azure voi mahdollistaa keskitetympää datan käsittelyä ja kehittyneempiä analytiikkaratkaisuja, jolloin

tekoälyä voidaan käyttää esimerkiksi ennakoivaan analytiikkaan ja tiedolla johtamisen tukemiseen.

- Tietosuoja- ja tietoturvavaatimusten tarkentuminen: Mahdollinen tekoälyn laajempi hyödyntäminen Azure-tietoalustan kautta edellyttää, että vaikutusten-arvioinnit ja tekniset arvioinnit päivitetään vastaamaan uusia prosesseja ja tietovirtoja.
- Käyttöönoton vaiheistus: Azure-ratkaisujen käyttöönotto tulee toteuttaa hallitusti, ja jokaisessa vaiheessa tarvitaan arvio siitä, miten tekoäly käsittelee henkilötietoja ja miten tätä käsittelyä valvotaan.
- Henkilöstön osaamisen kehittäminen: Uudet tietoalustaratkaisut edellyttävät työntekijöiltä ymmärrystä siitä, missä kohtaa prosesseja tekoälyä käytetään ja miten se vaikuttaa henkilötietojen käsittelyyn.

Azure-tietoalustan eteneminen ja siihen liittyvät käyttötapaukset tulevat siten vaikuttamaan palvelualueen tuleviin vaikutustenarviointeihin, prosessikehitykseen ja osaamistarpeisiin.

2) Kameravalvonta

Talouden ja strategian palvelualue ei vastaa kameravalvonnasta.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2025?

1 kpl – Strategia-allas (VA aloitettu 28.3.2025).

2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2025?

2 kpl – Strategia-allas (VA hyväksytty 25.8.2025) ja Sanomavälityspalvelu (VA hyväksytty 9.12.2025).

3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2025?

1 kpl – Kehittämissalkku (VA viimeksi päivitetty 29.9.2025).

4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2025? Kuinka monta vaikutusten-arviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?
   - Tehty: 20 (Apollo, Cash management, Maksupäätteet-palvelu (ennen Ceepos), Facta Väestö, FPM-järjestelmä, IMS Process, iScala, Kirstu, Perintäpalvelu, DataCycle360, SAP BW, SAP Concur, SAP ERP, Targetor Pro,

Kehittämissalkku, Tilasto ja tutkimus, SAS 9.4, Webropol, VTJ-kysely, Sanomavälityspalvelu, Strategia-allas).

- Kesken: 0.
- Aloittamatta: 0.

Service Now -järjestelmälistauksessa Talous ja strategia on merkitty joidenkin konserniyhtiöiden järjestelmien omistajaksi. Nämä merkinnät perustuvat palveluluokitukseen, eivät tietosuojan rekisterinpitäjärooliin. Talouden ja strategian palvelualue ei vastaa konserniyhtiöiden henkilötietojen käsittelystä eikä siten tee niihin liittyviä vaikutustenarviointeja. Tällaisia järjestelmiä ovat SAP Concur (Vantti), SAP raportointi ja suunnittelu BW4/HANA (Vantti) sekä SAP henkilöstöhallinto HR konserniyhtiöissä (Vantti, Vivamus Kiinteistöt Oy, VTK Kiinteistöt Oy). Näiden järjestelmien vaikutustenarvioinnit kuuluvat konserniyhtiöille itselleen.

SAP ERP:n eri ympäristöt, kuten SAP ERP – kehitysympäristö (DEV), SAP ERP – testiympäristö (TEST) sekä näitä vastaavat palvelinympäristöt SAP HOST DEV ja SAP HOST PROD, eivät ole erillisiä henkilötietojen käsittelyjärjestelmiä. Ne ovat teknisiä käyttöympäristöjä, joissa sama SAP ERP -kokonaisuus toimii.

Näihin ympäristöihin ei tehdä omia vaikutustenarviointeja, vaan ne tulee käsitellä osana SAP ERP -järjestelmän vaikutustenarviointia. Arvioinnissa on tärkeää kuvata, käsitelläänkö näissä ympäristöissä henkilötietoja (esimerkiksi tuotantodatan kopioita), millaisia käyttöoikeuksia niissä on ja miten eri ympäristöjen tietoturvataso varmistetaan. Tämä on erityisen tärkeää, jos testissä tai kehityksessä käytetään tuotantodataa tai jos pääsyoikeudet poikkeavat tuotannosta.

Nykyisestä SAP ERP -vaikutustenarvioinnista nämä ympäristöt ja niihin liittyvät riskit puuttuvat, ja ne tulee sisällyttää arviointiin seuraavan päivityksen yhteydessä.

Talouden ja strategian palvelualueella on suunniteltu SAP-järjestelmän uusimista, josta on vuonna 2025 käynnistetty esiselvitysprojekti. Uudistuksella tulee olemaan vaikutuksia henkilötietojen käsittelyyn ja se edellyttää uuden järjestelmän käyttöönoton yhteydessä kokonaan uusia vaikutustenarviointeja. Nykyisen SAP-ympäristön vaikutustenarvioinnit on kuitenkin pidettävä ajan tasalla siihen saakka, kunnes uusi järjestelmä otetaan käyttöön.

Vaikutustenarvioinnin tekeminen ei siis ole kertaluontoinen tehtävä. Arviointi on päivitettävä aina, kun järjestelmään, prosessiin tai henkilötietojen käsittelyyn tulee muutoksia, jotka voivat vaikuttaa rekisteröityjen oikeuksiin tai käsittelyn riskeihin.

Päivitystarpeita syntyy esimerkiksi, kun järjestelmään lisätään uusia toimintoja, integraatioita tai tekoälyratkaisuja, kun käsiteltävät tiedot tai käyttöoikeudet muuttuvat tai kun prosessit uudistuvat.

Vaikka talouden ja strategian palvelualueella ei ole strategia- ja tutkimusyksikköä lukuun ottamatta varsinaisia henkilötietojärjestelmiä, talousjärjestelmissä käsitellään henkilötietoja osana laskutusta, maksuliikennettä ja kirjanpitoa. Näissä tiedot ovat usein selkeitä ja näkyvät esimerkiksi laskuilla, mutta järjestelmien muutoksilla voi silti olla merkittävä vaikutus henkilötietojen oikeellisuuteen, turvallisuuteen ja väärinkäytön riskiin.

Tämän vuoksi vaikutustenarviointien ajantasaisuus on tärkeää myös talous-järjestelmissä. Muutokset voivat vaikuttaa esimerkiksi siihen:

- että maksujen vastaanottajien tiedot käsitellään turvallisesti ja oikeellisesti
- ettei järjestelmämuutosten tai integraatioiden vuoksi synny riskiä maksu-petoksille, kuten väärien tilinumeroiden tallentamiselle tai ohjautumiselle
- ettei automaatio tai tekoäly yhdistele tietoja tavalla, joka johtaa virheellisiin johtopäätöksiin tai luo henkilöstä laajemman kokonaiskuvan kuin mihin järjestelmän alkuperäinen käyttötarkoitus perustuu
- että poikkeamat, riskit ja virhetilanteet havaitaan ajoissa ja niiden käsittelyyn voidaan reagoida asianmukaisesti.

Siksi vaikutustenarviointien säännöllinen päivittäminen on tärkeää myös silloin, kun henkilötietojen käsittely on talousjärjestelmissä vähäistä mutta toimintojen luonne – kuten maksaminen, laskutus tai automaattinen tiedonkäsittely – edellyttää erityistä huolellisuutta.

5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?

Palvelualueella on yksi vaikutustenarviointien vetäjä, ja hänen työaikansa on riittänyt vaikutustenarviointien varsinaiseen laatimiseen.

Vaikutustenarviointien etenemisen haasteet eivät kuitenkaan ole liittyneet vetäjän työmäärään, vaan siihen, että vetäjä osallistuu itse vain rajattuun osaan talouden ja strategian palvelualueen prosesseista. Tämän vuoksi vaikutustenarviointeja on hidastanut palvelualueen asiantuntijoiden sekä tietohallinnon henkilöstön käytettä-vissä oleva työaika, sillä heidän panoksensa on välttämätön käsittelytoimien kuvaamiseen, teknisten ratkaisujen läpikäyntiin ja riskien arviointiin.

Lisäksi se, että vetäjä ei ole aktiivisesti mukana palvelualueen prosesseissa, vaikuttaa myös vaikutustenarviointien ajantasaisuuteen. Prosessien muutoksista ei aina välity tietoa vetäjälle, mikä voi johtaa siihen, että vaikutustenarvioinnin päivittämisen tarve havaitaan viiveellä tai vasta, kun palvelualueen asiantuntijat tai tietohallinto sen erikseen tuovat esille.

Vetäjän resursointi on siten ollut riittävä, mutta vaikutustenarviointien kokonais-aikatauluihin ja päivitysten oikea-aikaisuuteen vaikuttaa merkittävästi muun henkilöstön mahdollisuus osallistua vaikutustenarviointien toteuttamiseen ja prosessimuutosten seurantaan.

6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2025 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?

Vuonna 2025 talouden ja strategian palvelualueella oli yksi vaikutustenarviointien vetäjä. Vetäjän työaika on riittänyt vaikutustenarviointien laatimiseen ja uusien arviointien läpiviemiseen, ja tämän osalta vetäjän määrä on ollut palvelualueen tarpeisiin nähden riittävä.

Sen sijaan tehtyjen vaikutustenarviointien päivitystarpeiden seuraaminen ei ole kaikilta osin toteutunut käytettävissä olevan työajan puitteissa. Koska vetäjä ei ole mukana kaikissa palvelualueen prosesseissa, prosessi- ja järjestelmämuutoksista ei aina välity tietoa oikea-aikaisesti. Tämä on aiheuttanut sen, että päivitystarpeita on jouduttu tunnistamaan viiveellä, vaikka vetäjän varsinainen arviointityö on edennyt suunnitellusti.

Vetäjien määrä on siis riittävä niiltä osin, kun kyse on arviointien laatimisesta, mutta päivitystarpeiden jatkuva seuranta edellyttäisi joko lisää työaikaa tai parempia toimintatapoja prosessimuutosten ilmoittamiseen.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Jatkossa olisi hyödyllistä vahvistaa palvelualueen sisäisiä käytäntöjä sen varmistamiseksi, että prosessimuutoksista, uusista hankinnoista ja järjestelmä-päivityksistä välittyy tieto vaikutustenarviointien vetäjälle oikea-aikaisesti. Lisäksi palvelualue seuraa Azure-tietoalustan käyttöönoton etenemistä, sillä se voi tulevina vuosina lisätä arviointitarpeita erityisesti analytiikkaa ja dataintegraatioita koskevissa käsittelytoimissa.

4) Tietosuojakoulutukset

1. Onko koko kaupunkia koskevien tietosuojakoulutusten määrä riittävä?

Koko kaupungin yhteisten tietosuojakoulutusten määrä on pääosin riittävä perustason osaamisen ylläpitämiseen. Koulutukset tarjoavat hyvän yleiskuvan tietosuojavelvoitteista ja ajankohtaisista aiheista, ja ne tukevat henkilöstön valmiuksia käsitellä henkilötietoja oikein arjen työtilanteissa. Toisaalta palvelualueen näkökulmasta osa koulutuksista on melko yleisluonteisia, mikä ei aina riitä kattamaan taloushallinnon, analytiikan tai tietojärjestelmien erityiskysymyksiä.

Lisäksi Eduhouse-palvelu täydentää kaupungin koulutustarjontaa tarjoamalla laajan valikoiman syventäviä ja ajantasaisia tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksia, joita henkilöstö voi hyödyntää omatoimisesti osaamisensa kehittämiseen. Eduhousen sisältö vahvistaa kaupungin kokonaisuutta erityisesti silloin, kun tarvitaan peruskoulutuksia laajempaa näkökulmaa.

2. Minkälaisille yleisille koulutuksille olisi lisätarvetta?

Erityistä lisätarvetta ei ole havaittu yleisten koulutusten osalta. Kaupungin pakolliset koulutukset (Tietosuoja 1, Tietosuoja 2, Tietoturva 1) kattavat perustason hyvin. Kaupungilla on myös vapaaehtoisia tietosuojakoulutuksia.

Tekoälyn hyödyntämiseen liittyvä tietosuoja ei ole vielä kattavasti mukana kaupungin nykyisissä peruskoulutuksissa. Tekoälyratkaisujen yleistyessä erityisesti datan käsittelyssä, analytiikassa ja prosessien automatisoinnissa tarvitaan koulutusta, joka käsittelee AI-järjestelmien vaikutuksia henkilötietojen suojaan, riskienhallintaan ja käsittelyn lainmukaisuuteen.

3. Kuinka paljon toimiala/palvelualue on järjestänyt omia tietosuojakoulutuksia omille yksiköille?

Palvelualue ei ole järjestänyt erillisiä omaa henkilöstöä varten suunnattuja tietosuojakoulutuksia vuoden 2025 aikana. Tietosuojateemoja on kuitenkin käsitelty osana muita koulutus- ja infotilaisuuksia sekä järjestelmäkohtaisten kehittämishankkeiden yhteydessä.

4. Mitä aihepiirejä omat koulutukset ovat koskeneet?

Omat tilaisuudet ovat sisältäneet tietosuojaan liittyviä osuuksia erityisesti silloin, kun on käsitelty uusia datavirtoja ja integraatioita, joilla voi olla vaikutusta henkilötietojen käsittelyyn.

5. Mitä aihepiiriä koskeville yksilöidyille koulutuksille olisi eniten tarvetta?

Palvelualueen näkökulmasta keskitetyn data-alustan tietosuoja on tällä hetkellä tärkein lisäkoulutusta vaativa kokonaisuus.

6. Kehitysehdotuksia koulutusten järjestämiseen tulevaisuudessa.
    - Koulutusten tulisi tarjota konkreettisia case-esimerkkejä talous- ja analytiikka-prosesseista, ei pelkästään yleisiä periaatteita.
    - Olisi hyödyllistä luoda prosessinomistajille suunnattu lyhyt "muutos-indikaattorikoulutus", joka auttaa tunnistamaan tilanteet, joissa tietosuoja-vaikutuksia on arvioitava.
    - Tietosuoja-aiheita voisi sisällyttää säännöllisiin kehityspäiviin ja järjestelmä-koulutuksiin, jotta ne kytkeytyvät luontevasti osaksi arkea.
    - Tekoälyn yleistyessä tarvitaan jatkuvaa koulutusta AI-riskeistä, teknisistä suojatoimista ja käytön reunaehdoista.
7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Tietosuojaosaamisen ylläpito edellyttää sekä yhteisiä kaupunkitasoisia koulutus-ratkaisuja että palvelualuekohtaisia täsmennyskoulutuksia. Lisäksi vaikutusten-arviointien ajantasaisuuden varmistaminen edellyttää, että prosessimuutoksista ja järjestelmäuudistuksista viestitään tietosuojasta vastaaville henkilöille järjestelmäl-lisesti. Koska vaikutustenarviointien vetäjä ei ole mukana kaikissa prosesseissa, koulutuksilla on tärkeä rooli siinä, että prosessien omistajat tunnistavat oman vastuunsa ja osaavat tuoda muutokset oikea-aikaisesti esille.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

Vuonna 2025 talouden ja strategian palvelualueen henkilötietojen käsittely oli kokonaisuutena hallittua, ja vaikutustenarvioinnit, prosessien dokumentointi sekä tekninen suojaus olivat pääosin ajan tasalla. Tekoälyn yleistyminen M365-ympäristössä lisäsi tarvittavan ohjeistuksen ja osaamisen tarvetta, mutta käytössä olevat ratkaisut perustuivat selkeisiin käyttöoikeuksiin eikä tekoäly laajentanut tietojen näkyvyyttä.

Strategia- ja tutkimusyksikön tietopalvelutiimillä oli edelleen haasteita tiedon-hallintalain mukaisen lokituksen toteuttamisessa kaikissa henkilötietoja sisältävissä järjestelmissä. Lokitietojen säännöllinen saatavuus ei vakiintunut, ja manuaalinen poikkeamien analysointi kuormitti esihenkilöitä, koska automatisoituja tukityökaluja ei ollut käytettävissä. Lisäksi palvelualueella tunnistettiin tarve varmistaa, ettei henkilö-tunnuksia sisältäviä tietoja säilytetä analytiikka- ja tilastojärjestelmissä ilman asianmukaista pseudonymisointia.

Kaupungin tietoalustan laajentaminen analytiikan ja datan jakelun alustaksi toi esiin uusia tietosuojakysymyksiä, kuten henkilötunnusaineistojen riittävät suojaukset, datan rakenteistamisen tarpeet sekä käyttöoikeuksien hallinnan kehittämisen. Datan rakenteistamisen tavoitteena on mahdollistaa tiedon luotettava yhdistely ja automaattinen hyödyntäminen kaupungin raportointi- ja analytiikkaprosesseissa, mikä edellyttää tarkkaa ja suunnitelmallista henkilötietojen käsittelyn valvontaa.

Vaikutustenarvioinnit etenivät suunnitellusti, mutta päivitystarpeiden tunnistaminen oli ajoittain haasteellista, koska vetäjä ei ole mukana kaikissa palvelualueen prosesseissa. SAP-järjestelmän suunnitteilla oleva uudistus edellyttää jatkossa uusia vaikutustenarviointeja – samalla nykyisten arviointien päivittäminen on edelleen välttämätöntä, koska järjestelmää käytetään aktiivisesti tuotannossa.

Koulutusten osalta peruskoulutukset olivat riittäviä. Tekoälyyn ja data-alustaan liittyvä tietosuoja nousi selkeäksi osaamisalueeksi, jossa lisäkoulutusta tarvitaan. Kokonaisuutena palvelualueella oli toimivat tietosuojakäytännöt, ja vuoden 2025 työ loi vahvan pohjan tuleville kehitysvaiheille erityisesti tekoälyn, tiedolla johtamisen ja SAP-uudistuksen osalta.

Elinvoimapalvelut

Tietotilinpäätös 2025

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

1. Käsitelläänkö toimialalla/palvelualueella henkilötietoja missään muodossa tekoälyn avulla?
    - Palvelualueella on käytössä sähköisen uutiskirjeen palvelu Liana Mailerilta. Palvelu hyödyntää tekoälyä seuraavasti:
        - Sisäänrakennettu AI: käyttötarkoitus sisällöntuotanto (sävyllinen) teksti, kuvat, käännökset ja videokuva.
        - AI:lla ei ole pääsyä tilaajaluetteloihin, eikä se käytä Vantaan kaupungin syöttämiä sisältöjä kielimallin kouluttamiseen.
        - Kaikki tiedot pysyvät myös EU-alueella eikä kolmansilla osapuolilla ole pääsyä Vantaan kaupungin dataan.
        - AI ei personoi; uutiskirjeen tilaaja valitsee kiinnostuksen kohteita ja sillä perusteella saa suosituksia. AI:n voi myös kytkeä pois päältä.
2. Kuinka suuri osa henkilöstöstä käyttää tekoälyä työtehtävissään, joihin kuuluu henkilötietojen käsittelyä?
    - Palvelualueen 50 henkilöstä arviolta 5 henkilöä.
3. Mikäli tekoälyä käytetään henkilötietojen käsittelyssä, onko tämä huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa?
    - Tekoälyn käyttö on huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa.
4. Onko suunnitelmia tekoälyn käyttöönotosta henkilötietojen käsittelyyn ja jos on, niin minkälaiseen käyttöön?
    - Ei ole suunnitelmia.
5. Minkälainen on työntekijöiden tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä?
    - Palvelualueen henkilöstöllä arvioidaan kaupunkitasoisesti olevan keski-määräistä parempi tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä.
6. Onko tekoälyn käytöstä pidetty koulutuksia?
    - Palvelualue on järjestänyt omia sisäisiä tietoiskuja tekoälyn käytöstä.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.
    - -

2) Kameravalvonta

Elinvoimapalveluilla ei ole omia kameravalvontalaitteita käytössä.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2025?
    - Vuonna 2025 aloitettiin 2 vaikutustenarviointia.
2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2025?
    - Päätökseen saatiin 1 vaikutustenarviointi (sähköisen uutiskirjeen palvelu Liana Mailer).
3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2025?
    - Päivitettiin 1 kpl (kaupunkitasoinen CRM).
4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2025? Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?
    - 1 on tehty, 1 on kesken ja 1 päivitettävänä (valmistuu keväällä 2026).
    - Aloittamattomia vaikutustenarviointeja on noin 10, joista suurin osa vaatii vain vaikutustenarvioinnin alkukartoituksen.
5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?
    - Ei ole.
6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2025 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?
    - 1 vetäjä, ei ole riittävä tarpeeseen nähden.
7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.
    - -

4) Tietosuojakoulutukset

1. Onko koko kaupunkia koskevien tietosuojakoulutusten määrä riittävä?

- Kyllä.

2. Minkälaisille yleisille koulutuksille olisi lisätarvetta?
   - Kevyemmät tietoiskut esim. tekoälyn käyttöön liittyen.
3. Kuinka paljon toimiala/palvelualue on järjestänyt omia tietosuojakoulutuksia omille yksiköille?
   - Ei ole järjestetty.
4. Mitä aihepiirejä omat koulutukset ovat koskeneet?
   - -
5. Mitä aihepiiriä koskeville yksilöidyille koulutuksille olisi eniten tarvetta?
   - Elinvoimapalveluilla olisi tarvetta käytännönläheisille koulutuksille, esimerkiksi tietosuojatapahtumissa.
6. Kehitysehdotuksia koulutusten järjestämiseen tulevaisuudessa.
   - Edellä mainitun esimerkin kaltaiset käytännönläheiset koulutukset.
7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.
   - -

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

Palvelualueen informointiasiakirjan päivitys aloitettiin vuonna 2025 ja se valmistui kielikäännöksineen (englanti ja ruotsi) helmikuussa 2026.

Työllisyyden ja kotoutumisen palvelut

Tietotilinpäätös 2025 / Työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueen tietotilinpäätös

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

1. Käsitelläänkö toimialalla/palvelualueella henkilötietoja missään muodossa tekoälyn avulla?

Tykossa on ollut pilottikäytössä vieraskielisten asiakkaiden palveluiden sujuvaksi toteuttamiseksi tekoälyominaisuuden sisältävä tulkkauspalvelu AI-TULKA, josta on tehty tietosuojan vaikutustenarviointi ennen käyttöönottoa. Koska tulkkauksessa on kyse vuorovaikutustilanteesta, jossa henkilö on lähtökohtaisesti mahdollista tunnistaa sen perusteella, mitä hän on tekoälytulkkauksessa sanonut, niin kyse olisi myös henkilötietojen käsittelystä.

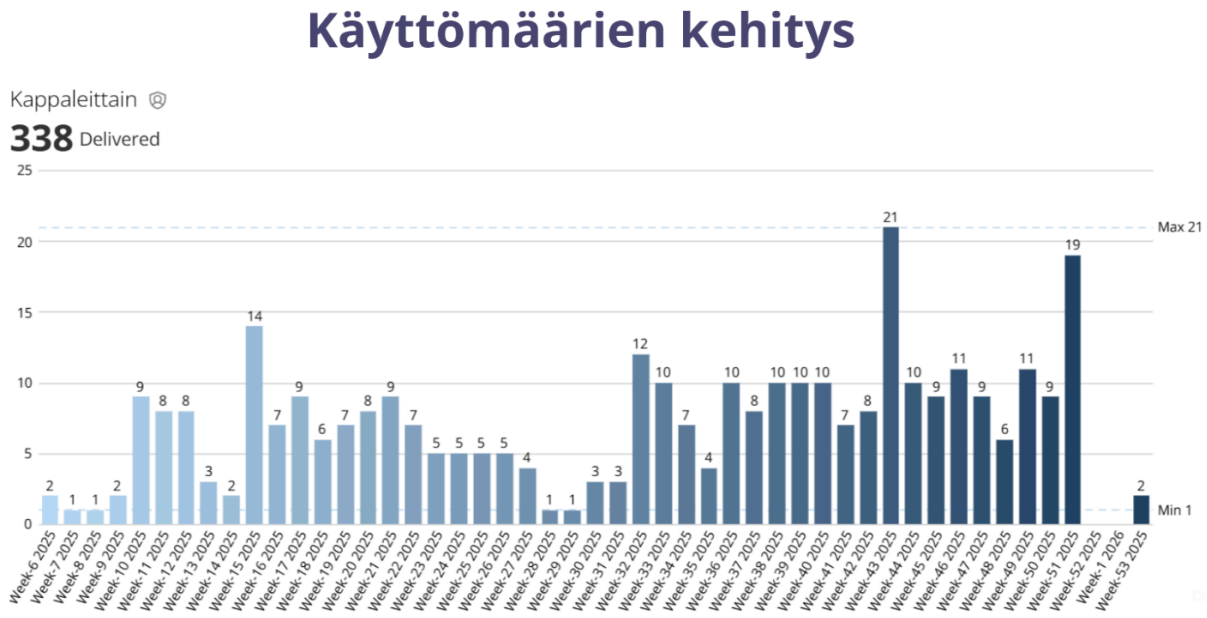
Muilta osin Tykon palvelualueella ei ole tehty päätöksiä (annettu lupaa) tekoälyn käyttämiseen henkilötietojen käsittelyyn, vaan olemme odottaneet kaupungin tietosuojapolitiikka-asiakirjassa mainittuja yleisiä tekoälyperiaatteita täsmentäviä linjauksia.

Mm. Tykon Microsoft Teamsin videoneuvottelun käyttöä koskevassa ohjeistuksessa on kielletty keskustelun eli chatin käyttö, koska Teamsissa on tekoälyavustaja käytössä, jota ei voi kytkeä pois päältä.

2. Kuinka suuri osa henkilöstöstä käyttää tekoälyä työtehtävissään, joihin kuuluu henkilötietojen käsittelyä?

AI-Tulka (pilotti) on ollut käytössä palvelualueen asiakastyötä tekevälle henkilöstölle käyttöperusteisesti, ei lisenssiperusteisesti. Liitteessä 1 käyttäjätietoraportti, josta näkyy viikkotasoisesti käyttäjämäärät vuodelta 2025.

Liite 1.

3. Mikäli tekoälyä käytetään henkilötietojen käsittelyssä, onko tämä huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa?

Tyko on tehnyt 18.12.2024 vaikutustenarvioinnin koskien TULKA-AI tekoäly-ominaisuutta. Lisäksi Teams-videoneuvottelun käyttöönottoa koskeva arvioinnissa *keskustelutoiminnon* käyttäminen huomioitiin riskeissä eikä siinä (chat) saa käsitellä henkilötietoja.

4. Onko suunnitelmia tekoälyn käyttöönotosta henkilötietojen käsittelyyn ja jos on, niin minkälaiseen käyttöön?

Tyko on odottanut kaupungin tietosuojapolitiikka-asiakirjassa mainittuja yleisiä tekoäly-periaatteita täsmentäviä linjauksia.

Kuitenkin Tykossa on myös käynnistetty toimenpiteet tekoälyn käyttöä koskien omien täsmentävien periaatteiden määrittelemiseksi. Niiden on tarkoitus valmistua syksyllä 2026 ja ne hyväksytetään erikseen hallinnollisesti.

5. Minkälainen on työntekijöiden tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä?

TULKA-AI:n (pilotti) käyttö on lähtökohtaisesti mahdollista koko palvelualueen henkilöstölle, jotka sitä tarvitsevat kohdatessaan vieraskielisiä asiakkaita, mutta käytännössä käyttäjiä on suppeampi joukko (kts. liite) ja heidät on perehdytetty tulkkauspalvelun käyttöön.

Copilot-peruslisenssi on käytössä koko palvelualueen henkilöstöllä ja laajempia lisenssejä on käytössä 27 kappaletta. Copilotista järjestetään tietoiskuja ja Eduhousen kautta on mahdollista opiskella tekoälystä. Tykon henkilöstölle on esitelty kaupungin

tietosuojapolitiikka-asiakirjan kirjaukset tekoälystä. Lisäksi henkilöstölle on kerrottu, että tekoälyä henkilötietojen käsittelyyn ei voi ottaa käyttöön ilman tietosuoja-vaikutustenarvioinnin hyväksymisprosessia.

6. Onko tekoälyn käytöstä pidetty koulutuksia?

Eduhousen koulutukset ovat työntekijöiden käytössä ja lisäksi Tykon henkilöstölle on esitelty kaupungin tietosuojapolitiikka-asiakirjan kirjaukset tekoälystä. Lisäksi henkilöstölle on kerrottu, että tekoälyä henkilötietojen käsittelyyn ei voi ottaa käyttöön ilman tietosuojavaikutustenarvioinnin hyväksymisprosessia.

Lisäksi TULKA-AI:n (pilotti) oma perehdytys (edeltänyt vaikutustenarviointi) ja Copilotin käyttäjien tietoiskut.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Tykon palvelualue katsoo, että kaupungin tekoälypolitiikkojen ja linjausten tulee muodostaa koherentti kokonaisuus (yleisestä → yksityiseen). Vaikka eri toimialoilla / palvelualueilla on omat sovellettavat erityislainsäädäntönsä, ovat peruskysymykset tekoälyn hyödyntämisestä henkilötietojen käsittelyyn kuitenkin samat.

Tykon osalta voidaan todeta eräänä erityispiirteenä mm. se, että työvoima-viranomaisen/kotoutumisviranomaisen tulee sovittaa mahdolliset tulevaisuuden tekoälyratkaisut myös siihen, miten työvoimahallinnon ja kotoutumisen valtakunnalliset järjestelmät (esim. Työmarkkinatori/asiakkuudenhallinta) toimivat, ja varmistaa, että rekisterinpitäjävelvoitteet (informointi, turvallisuus, DPIA jne.) hoidetaan vastuunjaon mukaisesti.

2) Kameravalvonta

1. Onko toimialalla/palvelualueella käytössä sellaisia valvontakameroita, joissa käsitellään henkilötietoja?

Kyllä on, Vernissakadun sekä Lummetien asiakastilojen ja Vantaa-infojen valvonta-kamerat tallentavat asiakkaita ja he ovat kuvista tunnistettavissa.

2. Onko rekisterinpito kameroiden osalta selvää eli mikä taho toimii kaupungissa rekisterinpitäjänä?

Tykon osalta on. Kaupunkiympäristön toimiala on rekisterinpitäjä Tykon tiloissa olevista kameroista, ja Tykon kameralistaus on päivitetty kesällä 2025 tietosuojan vaikutustenarviointiin, jonka apulaiskaupunginjohtaja on hyväksynyt.

Tyko on kuitenkin itse rekisterinpitäjä Vantaa-infojen kassakaappihuoneen (rahankäsittely) kameravalvonnasta. Kassakaappihuoneeseen ei ole asiakkailla pääsyä.

3. Jos kameravalvonta keskitettäisiin jatkossa yhdelle taholle kaupungissa, minkä tahon katsoisitte sopivan kaupungissa parhaiten rekisterinpitäjäksi? Jokin toimiala, palvelualue tai kaupungin turvallisuustiimi?

Kaupungin turvallisuustiimi voisi olla perustelluin taho toimimaan rekisterinpitäjänä, koska turvallisuustiimin tehtävänkuva liittyy turvallisuuteen, jota kameroilla edistetään, ja he tekevät mm. yhteistyötä poliisin kanssa.

4. Onko kaikista kameroista tehty vaikutustenarviointi?

Vantaa-infojen taustatilojen kameroista on tehty oma vaikutustenarviointi Tykossa, muut Tykon kamerat on listattu ja päivitetty kaupunkitasoiseen vaikutustenarviointiin ja listaukseen, jossa rekisterinpitäjä on kaupunkiympäristön toimiala.

5. Onko kameravalvonnasta informoivat kyltit kameroiden kohdalla?

Kameravalvonnasta kertovia tarroja on jokaisen kerroksen ovissa, ulko-ovissa sekä kerroksissa, ei jokaisen kameran kohdalla erikseen.

6. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Vernissakadun ja Lummetien toimitiloissa ja toiminnoissa tulee muutoksia vuonna 2026 remontin yhteydessä, joten listaukset kameroista sekä niiden sijoituspaikat ja tarroitukset menevät uusiksi syksyllä 2026.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2025?

22 vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2025.

2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2025?

14 vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2025.

3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2025?

3 vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2025.

4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2025? Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?

Nykymuodossaan TYKOn organisaatio aloitti toimintansa vuoden 2025 alussa (TE 2024 -uudistus), joten kaikkiaan 25 vaikutustenarviointia on tehty, 7 on kesken ja vaikutustenarviointien päivityskierros on aloittamatta. Päivityskierros käynnistetään vuonna 2026.

5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?

Vaikutustenarviointien tekemisen resurssi on palvelualueella pieni. Vaikutustenarviointien laadukas tekeminen edellyttää mahdollisuutta syventyä kunnolla asiaan ja käyttää prosessiin tarpeeksi työaikaa.

6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2025 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?

Vaikutustenarviointien vetämiseen on resursoitu 1 erityisasiantuntija ja Tykon juristi, joka perehdytti alkuvuodesta 2025 erityisasiantuntijan ko. tehtäviin. Molemmilla henkilöillä tietosuoja ja vaikutustenarvioinnit ovat vain yksi osa-alue laajasta työnkuvasta.

Palvelualueella on kuitenkin myös muuta osaamista/kyvykkyyttä tietosuojan vaikutustenarviointien tekemiseen. Palveluhallinnan tiimistä suunnittelupäällikkö ja hänen alaisensa ovat olleet toteuttamassa vaikutustenarviointeja, lisäksi työllisyyspalveluiden kokenut suunnittelija on osallistunut vaikutustenarviointien toteuttamiseen, samoin kuntalaispalveluiden asiakkuusvastaava (esihenkilö) sekä Tykon tiedolla johtamisen data-asiantuntijat.

Vastuu vaikutustenarviointien läpiviennistä ei ole jäänyt siten yksin erityissuunnittelijalle ja juristille.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Tietosuojan vaikutustenarviointien tekeminen on tärkeä osa palvelualueen toimintaa, joka edellyttää siihen osallistuvilta henkilöiltä erityisosaamista. Lisäksi kysymykset mahdollisuudesta hyödyntää tekoälyä henkilötietojen käsittelyssä on tuonut uuden merkittävän ulottuvuuden riskiarviointeihin.

Tykon palvelualueelle on muodostunut omaa DPIA-erityisosaamista, mutta vaikutustenarviointeja joudutaan edelleen tekemään pienellä resursoinnilla ja osana niiden toteuttajien laajempaa työnkuvaa. Tekoälykysymykset edellyttäisivät mahdollisuutta käyttää enemmän työaikaa tietosuojasuunnitteluun liittyviin kysymyksiin.

4) Tietosuojakoulutukset

1. Onko koko kaupunkia koskevien tietosuojakoulutusten määrä riittävä?

Kaupunkitasoiset koulutukset 1–9 ja 1–3 ovat kattava paketti. Lisäksi Eduhousen tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksilla henkilöstö voi syventää omaa tietämystä.

Yhteistä tietosuojakoulutusta kaivataan tekoälystä.

2. Minkälaisille yleisille koulutuksille olisi lisätarvetta?

Tekoäly henkilötietojen käsittelyssä. Lisäksi tulee varmistaa, että kaikki käyvät vähintään kerran kahdessa vuodessa (mieluiten vuosittain) ko. koulutukset (asioiden kertaaminen/osaamisen päivittäminen). Suorittamisvelvollisuutta painotettiin Tykon palvelualueen tietosuojaa koskevassa ratkaisuklinikassa 27.2.2026.

3. Kuinka paljon toimiala/palvelualue on järjestänyt omia tietosuojakoulutuksia omille yksiköille?

15.8.2025 pidetty ratkaisuklinikka.

17.10.2025 pidetty ratkaisuklinikka.

5.12.2025 pidetty ratkaisuklinikka.

27.2.2026 pidetty ratkaisuklinikka.

4. Mitä aihepiirejä omat koulutukset ovat koskeneet?

15.8.2025 tietoturvaloukkauksia ja 17.10.2025 henkilötietojen tarkistuspyyntöä, uhka-ilmoituksen vastaanottamista puhelimitse sekä työttömyysturvan väärinkäytös-epäilyjen ilmoituslomaketta. 5.12.2025 ACE-järjestelmän kautta käsiteltyjen puhe-luiden käyttöönotto ja ohjeistus. Lisäksi 27.2.2026 pidetty ratkaisuklinikka koski yleisemmin tietosuoja-asioita, jossa käsiteltiin mm. rekisterinpitäjän velvollisuuksia kuten vaikutustenarviointien laatimista, rekisteröityjen oikeuksien toteuttamista, tietojen luovuttamista rekisteristä (GDPR, julkisuuslaki), esiteltiin henkilöstölle kaupungin tietosuojapolitiikka-asiakirjan sisältö ja velvollisuudet sekä myös EU:n AI Actin (asetus (EU) 2024/1689) ja GDPR:n keskeisiä asioita.

5. Mitä aihepiiriä koskeville yksilöidyille koulutuksille olisi eniten tarvetta?

Tekoälykoulutukset.

6. Kehitysehdotuksia koulutusten järjestämiseen tulevaisuudessa.

Kaupunkitasoiset tekoälykoulutukset olisi hyvä saada Osumaan mahdollisimman pian.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Ei muita kommentteja.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

Vuonna 2025 astui voimaan TE-2024 uudistus ja siihen liittyvät uudet lait. Uudistuksen myötä työvoimaviranomaisen asiakaskunta laajeni, lakisääteiset tehtävät lisääntyivät ja henkilöstön määrä kasvoi merkittävästi. Lisäksi A-TMT-järjestelmään tuli neljäs käyttöönotto, joka uudisti järjestelmän toimintaa. Näillä kaikilla seikoilla on ollut merkitystä henkilötietojen käsittelylle.

Analysoitaessa Tykon vuoden 2025 tietoturvaloukkausilmoituksia, korostuu niissä selkeästi A-TMT-asiakastietojärjestelmän toiminnalliset heikkoudet sekä henkilöstön kiire (asiakasmäärien kasvu) ja kiireen aiheuttama useiden asioiden samanaikainen tekeminen (”multitaskaus”) asiakaspalvelussa. Tämä näkyy virhekirjauksina toisen asiakkaan (rekisteröity) tietoihin, eikä ongelma ole ratkaistavissa yksin tietosuoja-koulutuksien avulla, joissa korostetaan huolellisuutta kirjausten tekemisessä. Asia tuodaan Tyko-joryn tietoon ja siihen kiinnitetään huomioita vuoden 2026 aikana. Todettakoon, että KEHA-keskus vastaa lakisääteisenä yhteisrekisterinpitäjänä A-TMT-järjestelmästä, sen tietoturvasta ja järjestelmän kehittämisestä.

Kuntademokratia

Kuntademokratia: Tietotilinpäätös 2025

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

1. Käsitelläänkö toimialalla/palvelualueella henkilötietoja missään muodossa tekoälyn avulla?
   - Ei.
2. Kuinka suuri osa henkilöstöstä käyttää tekoälyä työtehtävissään, joihin kuuluu henkilötietojen käsittelyä?
   - Palvelualueen henkilöstöstä 13 käytössään Copilot, lisäksi kielenkääntäjillä (6 työntekijää) käytössään tekoälyavusteinen käännösohjelma. Näitä ei kuitenkaan käytetä henkilötietojen käsittelyyn.
3. Mikäli tekoälyä käytetään henkilötietojen käsittelyssä, onko tämä huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa?
   - -
4. Onko suunnitelmia tekoälyn käyttöönotosta henkilötietojen käsittelyyn ja jos on, niin minkälaiseen käyttöön?
   - Ei ole.
5. Minkälainen on työntekijöiden tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä?
   - Eri yksiköiden vastauksista selviää, että osaamisen taso on vaihteleva aina alkeista edistyneeseen käyttöön. Tietoisuutta on pyritty kasvattamaan mm. palvelualueen kehittämispäivän teemana. Kaupungin käyttöön lanseerattava tekoälyn käyttöopas tullaan käsittelemään yksikkö-/tiimikokouksissa.
6. Onko tekoälyn käytöstä pidetty koulutuksia?
   - Tietoisuutta on pyritty kasvattamaan mm. palvelualueen kehittämispäivän teemana. Kaupungin käyttöön lanseerattava tekoälyn käyttöopas tullaan käsittelemään yksikkö-/tiimikokouksissa.

   Lisäksi yksiköt ovat kommentoineet seuraavasti:

   - Tiedonhallinta: Ei ole pidetty koulutuksia pelkästään yksikölle, mutta kaupunki-tasoisiin koulutuksiin saa osallistua.

- Hallintopalvelut: Kaupungin yhteisesti järjestämiin on voinut osallistua; lisäksi on ollut ainakin yksi assistenteille suoraan osoitettu.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.
    - Tiedonhallinta: Tiedonhallintayksikössä käytetään robotiikkaa rekisteröinnin apuna, ja olemme kiinnostuneita automatisaation lisäämisestä myös tekoälyavusteisesti.

2) Kameravalvonta

1. Onko toimialalla/palvelualueella käytössä sellaisia valvontakameroita, joissa käsitellään henkilötietoja?
    - Kaupungintalon valvontakamerat ovat Kuntademokratian vastuulla. Kameroiden kuva on Vantin vartijoiden käytössä.

2. Onko rekisterinpito kameroiden osalta selvää eli mikä taho toimii kaupungissa rekisterinpitäjänä?
    - Ei ole. Valvontakameroista meneillään kartoitus, minkä valmistuttua määritellään keskitetty hallintamalli.

3. Jos kameravalvonta keskitettäisiin jatkossa yhdelle taholle kaupungissa, minkä tahon katsoisitte sopivan kaupungissa parhaiten rekisterinpitäjäksi? Jokin toimiala, palvelualue tai kaupungin turvallisuustiimi?
    - Kaupunkiturvallisuus: Kameravalvonnan omistajuus ja rekisterinpito voidaan keskittää kuntademokratian palvelualueelle, kaupunkiturvallisuustiimille.

4. Onko kaikista kameroista tehty vaikutustenarviointi?
    - Kaupunkiturvallisuus: Kameravalvonnan kokonaisuudesta on tehty tietosuojan vaikutuksenarviointi kaupunkiympäristön toimialalla. Yksittäisistä kameroista tai kiinteistöistä ei ole tehty erikseen.

5. Onko kameravalvonnasta informoivat kyltit kameroiden kohdalla?
    - Kaupunkiturvallisuus: Kaupunkiturvallisuuden käsityksen mukaan kyllä.

6. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.
    - Kaupunkiturvallisuus: Kameravalvonnan nykytilan selvitys on käynnistynyt Vantin toimesta. Sen jälkeen pystymme paremmin arvioimaan kamera-valvontaan liittyviä päivitys- ja kehitystarpeita sekä omistajuus- ja rekisterin-pitoasioita.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2025?

   Aloitettuja 2025: 2 kpl.

   - Asta-asianhallintajärjestelmän vaikutustenarvioinnin (v. 2019) päivitys
   - Riskisalkku.

2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2025?

   Hyväksytyt ja allekirjoitetut: 5 kpl.

   - Sammio sähköinen arkisto
   - Asta-asianhallintajärjestelmän vaikutustenarvioinnin päivitys
   - Asko-asianhallintajärjestelmä, hankevaikutustenarviointi
   - Luottamusrekisterijärjestelmä, hankevaikutustenarviointi
   - Qbrick-videopalvelu (yhdessä Viestinnän kanssa).

3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2025?

   - 1 kpl: Asta-asianhallintajärjestelmän vaikutustenarviointi, jonka ensimmäinen versio oli vuodelta 2019. Päivitys oli niin laaja, että se oli käytännössä uusi vaikutustenarviointi.

4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2025? Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?

   - Tehty 15 kpl.
   - Kesken 4 kpl (Vaalit, Luottamushenkilöprosessi, Kirjaamon yhteydenottojen käsittely, ja Riskisalkku).
   - Aloittamatta: 16 kpl. Näistä ei ole tehty alkukartoitusta, joten voi olla että todellinen määrä on hieman pienempi mikäli todetaan, että varsinaista vaikutustenarviointia ei ole tarpeen tehdä.

5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?

   - Ei.

6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2025 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?

- Kuntademokratian palvelualueella on yksi nimetty vaikutustenarviointien vetäjä; lisäksi tiedonhallinta on vuosina 2024-2025 vetänyt kahta vaikutusten-arviointia varsin itsenäisesti, ja nimetty vetäjä on toiminut lähinnä konsulttina.
- Palvelualueella on edelleen ns. korjausvelkaa eli iso määrä tekemättömiä vaikutustenarviointeja henkilötietoja sisältävistä prosesseista, jotka ovat olleet jo pitkään käynnissä. Nämä tulisi saada tehtyä mahdollisimman ripeällä tahdilla, mikä ei ole mahdollista nykyresursseilla.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.
   - -

4) Tietosuojakoulutukset

1. Onko koko kaupunkia koskevien tietosuojakoulutusten määrä riittävä?
   - Verkkokoulutuksien määrään ollaan palvelualueella ja yksiköissä tyytyväisiä, vaikkakin muistutetaan, että ”kertaus olisi varmasti opintojen äiti”.
2. Minkälaisille yleisille koulutuksille olisi lisätarvetta?
   - Palvelualueella nähdään, että olisi tarvetta eri tasoisille koulutus-kokonaisuuksille – yleisempiä linkitettynä laajempaan kokonaisuuteen sekä syventäviä paljon henkilötietojen kanssa työskenteleville tai vaikutusten-arviointeihin osallistuville.
   - Palvelualueen johtoryhmä linjasi helmikuussa 2026, että palvelualueella edellytetään pakollisten tietosuojakoulutusten kertaamista kahden vuoden välein.

   Lisäksi kommentteja yksiköistä:

   - Tiedonhallinta: Tarvetta olisi omille koulutuksille, jotka on kohdistettu kaupungin työntekijöille ja joissa voi myös kysellä.
   - Hallintopalvelut: Tarvittaisiin matalan kynnyksen koulutuksia, jotka olisi suunnattu hallinnon työntekijöille.
3. Kuinka paljon toimiala/palvelualue on järjestänyt omia tietosuojakoulutuksia omille yksiköille?
   - Palvelualueella ei pääsääntöisesti ole järjestetty kohdennettuja koulutuksia. Lakiasiat ja päätösvalmistelu -yksikössä on koulutettu työntekijöitä/ luottamushenkilöitä kaupungin päätösten käsittelyyn, ja tässä yhteydessä on käsitelty myös henkilötietoasiaa.

4. Mitä aihepiirejä omat koulutukset ovat koskeneet?
    - Kts. edellinen vastaus.
5. Mitä aihepiiriä koskeville yksilöidyille koulutuksille olisi eniten tarvetta?
    - Tiedonhallinta: Tarvittaisiin kaupunkitasoita koulutusta aiheesta tietosuoja vs. julkisuusperiaate, eli tietojen käyttö viranomaisen tehtävän hoidossa ja arkistointitarkoituksessa. Välillä tietosuojaa vaalitaan jopa liikaa ja unohdetaan, että myös henkilötietoja pitää voida käsitellä työtehtävissä ja että henkilötietojakin sisältäviä asiakirjoja tulee arkistoida, jotta ne ovat käytettävissä tutkimuksen tarpeisiin.
    - Hallintopalvelut: Assistentit käsittelevät paljon henkilötietoja eri alustoilla. Lisäkoulutusta tarvittaisiin tietoisuuden kasvattamiseen ja herättämiseen siitä, mikä on tietosuojan näkökulmasta sallittua ja mikä ei.
6. Kehitysehdotuksia koulutusten järjestämiseen tulevaisuudessa.
    - Hallintopalvelut: Tehokkainta lienee läsnäkoulutus kohdistetulle yleisölle (esim. hallinnon tehtävät).
7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.
    - Tiedonhallinta: Koulutukset voisivat olla pakollisia. Tiedonhallintayksikössä on velvoitettu kirjaajat käymään verkkokoulutukset joka toinen vuosi.
    - Palvelualueen johtoryhmä on nyt 02/2026 linjannut, että palvelualueella edellytetään pakollisten tietosuojakoulutusten kertaamista kahden vuoden välein.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

- Tiedonhallinta: Asianhallinnalla voidaan lisätä myös henkilötietojen käsittelyn turvallisuutta. Asianhallintajärjestelmät kuten Asta ovat tietototurvallisia järjestelmiä, joissa metatiedot ohjaavat tietojen käsittelyä ja tiedot hävitetään niille asetetun säilytysajan päätyttyä. Järjestelmässä tietoihin pääsyä hallinnoidaan käyttöoikeuksien kautta. Kun tallennat asiakirjat Astaan ja teet sinne julkisuudesta kertovat merkinnät, sinun ei tarvitse enää huolehtia ko. asiakirjojen tietoturvasta.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen selvitys vuodelta 2025 kaupungin tietotilinpäätökseen

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

1. Käsitelläänkö toimialalla/palvelualueella henkilötietoja missään muodossa tekoälyn avulla?
   - Ei.
2. Kuinka suuri osa henkilöstöstä käyttää tekoälyä työtehtävissään, joihin kuuluu henkilötietojen käsittelyä?
   - 0.
3. Mikäli tekoälyä käytetään henkilötietojen käsittelyssä, onko tämä huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa?
   - N/A
4. Onko suunnitelmia tekoälyn käyttöönotosta henkilötietojen käsittelyyn ja jos on, niin minkälaiseen käyttöön?
   - -
5. Minkälainen on työntekijöiden tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä?
   - Tekoäly on meillä vasta kokeiluvaiheessa, osa tarkastajista hallitsee sen käyttöä jo jonkin verran, osa kaipaisi selkeästi lisäkoulutusta.
6. Onko tekoälyn käytöstä pidetty koulutuksia?
   - Ei.
7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.
   - -

2) Kameravalvonta

1. Onko toimialalla/palvelualueella käytössä sellaisia valvontakameroita, joissa käsitellään henkilötietoja?
   - Ei.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2025?

- 0

2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2025?
   - 0
3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2025?
   - 0
4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2025? Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?
   - Tehty 1, kesken 0, aloittamatta 0.
5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?
   - On
6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2025 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?
   - 0, ei arvioitavia järjestelmiä, joten oli riittävä.
7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.
   - -

4) Tietosuojakoulutukset

1. Onko koko kaupunkia koskevien tietosuojakoulutusten määrä riittävä?
   - Jatkuva koulutus on tarpeellinen.
2. Minkälaisille yleisille koulutuksille olisi lisätarvetta?
   - -
3. Kuinka paljon toimiala/palvelualue on järjestänyt omia tietosuojakoulutuksia omille yksiköille?
   - -
4. Mitä aihepiirejä omat koulutukset ovat koskeneet?
   - -

5. Mitä aihepiiriä koskeville yksilöidyille koulutuksille olisi eniten tarvetta?
    - -
6. Kehitysehdotuksia koulutusten järjestämiseen tulevaisuudessa.
    - Olisi hyvä, jos koulutusten suorittamisesta tulisi sähköpostiin ilmoitus sen suorittamiseksi (joka sisältäisi tiedon mistä koulutus löytyy), ja jos ei ole muistanut suorittaa, niin tulisi muistutus.
7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.
    - -

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

- -

Viestintä

Tietotilinpäätös 2025 viestintä

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

Viestinnässä ja markkinoinnissa tekoälyä käytetään osana sisältöjen ja mainosten tuotantoa. Henkilötietoja voi esiintyä sisällöissä (esim. nimi, titteli), tiedot ovat julkisia. Visuaalisen viestinnän tiimin jäsenet hyödyntävät tekoälyä lähinnä visuaalisten materiaalien työstössä ja tekstintuottamisessa.

Lähes kaikilla viestinnän työntekijöillä on käytössään tietohallinnon hankkimat Copilot-lisenssit sekä muita AI-ominaisuuksia sisältäviä työkaluja. Useimmat viestinnän omistamat järjestelmät sisältävät sisäänrakennetun tekoälyteknologian. Viestinnässä on huomioitu tekoäly tietosuojan vaikutustenarvioinneissa jo ICT-hankintojen valmistelusta lähtien.

Viestinnällä ei ole suunnitelmia tekoälyn käyttöönotosta henkilötietojen käsittelyyn.

Viestinnällä on linjaukset tekoälyyn liittyen ja työntekijöitä kannustetaan tekoälyn eettiseen ja turvalliseen käyttöön. Viestinnän yhteiset tekoälyn linjaukset on käsitelty koko yksikön kanssa. Työntekijöiden tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä on hyvä.

Viestinnässä koulutetaan henkilöstöä ja jaetaan tietoa. Viestintä on järjestänyt omia koulutuksia liittyen työskentelyohjelmien käyttöön sekä osallistunut tietohallinnon järjestämiin Copilot-koulutuksiin. Tekoälyyn liittyvää koulutusta on järjestetty osana jatkuvia palveluita sekä uusien järjestelmien käyttöönoton yhteydessä. Lisäksi viestinnässä on käyty omaehtoisia koulutuksia tiimin, työnkuvan ja kiinnostuksen mukaan; esim. tekoälyn käyttöön liittyen ViSu-tiimille on järjestetty koulutuksia erityisesti visuaalisten työohjelmien AI-ominaisuuksista.

Toimialan/palvelualueen muut kommentit:

Olisi hyvä, jos uudistuksiin reagoitaisiin ennakoivasti kaupunkitasoisesti (esim. tekoälypolitiikka ja käyttöopas), ei palvelualue edellä.

2) Kameravalvonta

Kameravalvonta ei koske viestintää, eikä toimialalla ole siihen liittyviä vastuita tai rooleja. Viestinnällä ei ole omaa kameravalvontaa.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Viestinnässä aloitettiin kuusi uutta vaikutustenarviointia vuonna 2025. Päätökseen saatiin viisi arviointia. Päivitysversioita vaikutustenarvioinneista viestinnässä tehtiin kuusi kappaletta. Neljä aikaisemmin aloitettua vaikutustenarviointia on kesken. Tiedossa ei ole, että vaikutustenarviointeja olisi aloittamatta.

Palvelualueella on ollut riittävästi resursseja vaikutustenarviointien tekemiseen, mutta arviointeja tehdään oman työn ohella. Palvelualueen tietosuojavastuuhenkilö fasilitoi arviointeja. Vaikutustenarviointeja täydennettiin vuonna 2025 yhdessä palvelusta / prosessista vastaavan henkilön kanssa (merkitty hallintatiedostossa vaikutustenarvioinnin vetäjäksi) sekä viestintä sai apuja tietosuojasuunnittelijalta haastavammissa yksityiskohdissa. Määrä oli riittävä.

Toimialan/palvelualueen muut kommentit:

Viestinnässä vaikutustenarviointeja tehdään pienellä joukolla ja osa arviointien osa-alueista vaatii syväosaamista, jota viestinnällä ei ole (tietosuojan vaikutusten-arvioinnit ei kuulu esim. rekrytoitaessa osaamisvaatimuksiin). Arviointien tekemistä ja päivittämistä vaikeuttaa myös palveluntarjoajien (esim. Google, Meta, Microsoft) puutteellinen läpinäkyvyys.

Kehitysehdotuksina Kojeen viestintä esittää arviointien keskittämistä, se yhden-mukaistaisi kaupunkitasoisesti prosessin. Keskitetty malli mahdollistaisi tiiviimmän yhteistyön toimialojen välillä sekä mahdollisuuden kehittää aihetta ja kaupunki-tasoisia linjauksia selkeämmiksi.

Arviointien ja dokumentaation tuominen samaan, yhteiseen järjestelmään auttaisi, tällöin kaikki arvioinnit olisivat yhteisesti nähtävissä ja hyödynnettävissä ilman päällekkäistä työtä. Järjestelmässä dokumentaatioiden ajantasaisuutta olisi myös helpompi pitää yllä.

Lisäksi säännöllinen keskitetty tietosuoja- ja tietoturvakoulutus parantaisi osaamista laajemmin ja tukisi uusia työntekijöitä.

4) Tietosuojakoulutukset

Koko kaupungin tarjoamien koulutusten määrä on ollut riittävä. Nykyisten koulutusten päivitys on hyvä katsoa kaupunkitasoisesti tarpeen mukaan (esim. uudet lait, säädökset jne.). Lakimuutoksista olisi hyvä saada koulutusta ennakoivasti. Esim. tekoälyyn liittyvät lait ja miten se esim. vaikuttaa työskentelyyn ja käytössä oleviin tai hankittaviin järjestelmiin.

Viestinnässä ei järjestetty erillisiä tietosuojakoulutuksia vuonna 2025. Osana jatkuvien palveluiden järjestelmien käyttökoulutuksia on kerrottu Vantaan yleisistä tietosuojaperiaatteista.

Vuonna 2025 Kojeen viestinnässä on tehty koulutussuunnitelma (koko viestinnän henkilöstölle sisältäen toimialat) johon on liitetty kaupungin pakolliset tietosuoja-koulutukset sekä tekoälyn vastuullinen ja turvallinen käyttö. Koulutussuunnitelma toteutetaan vuonna 2026.

Kehitysehdotukset:

Tulevaisuudessa koulutuksia voisi kehittää tiimien tarpeisiin kohdennetummiksi (perustuen ydintehtäviin ja aiheisiin joita ko. tiimi työssään käsittelee) sekä järjestää läsnäkoulutuksia uusille työntekijöille.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

Hankintojen osalta tietosuojadokumentaatiota olisi hyvä tarkastella, että vaatiiko nykyiset ohjeistukset kumppaneille päivittämistä.

Henkilöstöpalvelut

Tietotilinpäätös 2025

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

Henkilöstöpalveluiden vastaukset on koottu palvelualueen esihenkilöiltä.

1. Käsitelläänkö toimialalla/palvelualueella henkilötietoja missään muodossa tekoälyn avulla?

Esihenkilöiltä saatujen tietojen mukaan henkilöstöpalveluissa on 13 henkilöllä Copilot-lisenssi, joka mahdollistaa samojen sähköpostien ja tiedostojen käsittelyn tekoälyn avulla, mihin lisenssin omistaja itsekin pääsee.

Lisenssillä on mahdollista käsitellä henkilötietoja esim. Excel-tiedostossa tai vaikkapa etsiä Copilotin avulla jonkun henkilön lähettämää sähköpostia tai Teams-keskustelua tai kysyä Copilotilta, kenen kanssa olen käynyt keskustelua viimeisen 6 kuukauden aikana aiheesta X.

Saatujen vastausten perusteella henkilötietojen käsittely Copilotin lisenssin avulla on kuitenkin vähäistä ja satunnaista.

Henkilötiedot eivät siirry prosessissa Copilotille, vaan se on ainoastaan saanut lisenssin myötä käyttöoikeudet käyttäjänsä tietoihin.

2. Kuinka suuri osa henkilöstöstä käyttää tekoälyä työtehtävissään, joihin kuuluu henkilötietojen käsittelyä?

Saatujen vastausten perusteella Copilot-lisenssi on 13 henkilöllä 88:sta henkilöstöpalveluiden työntekijästä, mutta vain muutama on saatujen tietojen mukaan käyttänyt lisenssiä henkilötietojen käsittelyyn.

3. Mikäli tekoälyä käytetään henkilötietojen käsittelyssä, onko tämä huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa?

Ei ole. Tekoäly ei ole käytössä systemaattisesti missään tietyssä prosessissa vaan Copilotin käyttö on yksittäisiin tehtäviin liittyvää.

4. Onko suunnitelmia tekoälyn käyttöönotosta henkilötietojen käsittelyyn ja jos on, niin minkälaiseen käyttöön?

Tekoälyn hyödyntäminen myös henkilötietojen käsittelyssä nousee aina välillä esille, mutta varsinaisia suunnitelmia asian edistämiseksi ei ole.

5. Minkälainen on työntekijöiden tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä?

Asiaa ei ole kartoitettu työntekijäkohtaisesti ja hajonta henkilöstöpalveluiden tiimien ja työntekijöiden välillä on suuri.

Ne, joilla on Copilot-lisenssi, ovat käyneet Vantaan kaupungin tarjoamat Copilot-koulutukset sekä osallistuneet Pilvitoimiston järjestämiin Copilot-infoihin.

Osa tiimeistä kertoo henkilöstön osallistuneen mm. Eduhousen tekoälykoulutuksiin. Joissain tiimeissä tiimiläiset jakavat aktiivisesti tekoälyyn liittyviä huomioita ja kysymyksiä tiimipalavereissa ja osalla tiimeistä ei ole vastausten mukaan minkäänlaista tietoisuutta ja osaamista tekoälyn käytöstä.

6. Onko tekoälyn käytöstä pidetty koulutuksia?

Vantaan kaupunki on järjestänyt koulutuksia Copilotin käytöstä, ja lisenssin omaaville on Pilvitoimisto järjestänyt lukuisia tietoiskuja syksyn 2025 aikana.

Eduhousessa on paljon koulutuksia tekoälyyn liittyen, ja esim. rekrytointitiimi on saanut koulutusta kumppaniensa kautta.

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Yhdestä tiimistä oli noussut toive henkilöstöpalveluiden periaatteille tekoälyn käytössä.

2) Kameravalvonta

1. Onko toimialalla/palvelualueella käytössä sellaisia valvontakameroita, joissa käsitellään henkilötietoja?

Henkilöstöpalveluiden toimitiloissa Kielotie 14:ssa on Vantaan kaupungin vastuulla oleva kameravalvonta, mutta se ei ole henkilöstöpalveluiden käytössä. Valvonta-kameramateriaalia pääsee käsittelemään vartija omalla työpisteellään.

2. Onko rekisterinpito kameroiden osalta selvää eli mikä taho toimii kaupungissa rekisterinpitäjänä?

Kielotie 14 kameravalvonnan rekisterinpitäjänä toimii Vantaan kaupunki / Tilahallinta.

3. Jos kameravalvonta keskitettäisiin jatkossa yhdelle taholle kaupungissa, minkä tahon katsoisitte sopivan kaupungissa parhaiten rekisterinpitäjäksi? Jokin toimiala, palvelualue tai kaupungin turvallisuustiimi?

Emme osaa ottaa kantaa.

4. Onko kaikista kameroista tehty vaikutustenarviointi?

Saamamme tiedon mukaan vaikutustenarviointi on tehty 2022.

5. Onko kameravalvonnasta informoivat kyltit kameroiden kohdalla?

Ei kameroiden kohdalla, mutta kerrosten sisääntulo-ovien kohdalla on tarrat, joissa lukee ’Tallentava kameravalvonta’. Saamani tiedon mukaan rekisteriseloste on pyydettäessä nähtävillä vartijan kopissa 2. kerroksessa.

Lisäksi asiasta on informoitu Kielotie 14 pelastussuunnitelmassa seuraavasti: *”Kameravalvonnan tarkoituksena on omaisuuden ja asukkaiden turvallisuuden suojaaminen sekä ilkivallan ennalta ehkäisy. Kiinteistön on otettava huomioon rikoslain ja henkilötietolainsäädännön edellytykset. Kameravalvonnan tulee olla perusteltua. Kameravalvonnasta sekä siitä, onko se tallentava, tiedotetaan kiinteistössä näkyvästi. Tiedot tietojen käsittelystä ja luovuttamisesta löytyvät kameravalvonnan rekisteriselosteesta.”*

6. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Ensimmäisen kerroksen toimitiloissa kameroita on myös työskentely- ja taukotiloissa, ja tämä on herättänyt keskustelua, vaikkakin on tiedossa, että ne sijaitsevat ulko-ovien läheisyydessä ja että niillä turvataan omaisuutta. Jos kamerat ovat nyt päällä myös työaikana, voisiko ajatella, että jatkossa eivät olisi päällä esim. klo 8-16.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2025?

Viisi.

2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2025?

Yksi.

3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2025?

Kolmea (yhden päivitys edelleen kesken).

4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2025? Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?

Kaiken kaikkiaan 25, joista viisi on kesken. Yksi tunnistettu vaikutustenarviointi on aloittamatta.

Vaikutustenarviointeja on tehty lähinnä järjestelmänäkökulmasta. Henkilöstöpalveluissa on varmasti henkilötietojen käsittelyyn liittyviä prosesseja, jotka eivät sisälly olemassa oleviin tai työn alla oleviin vaikutustenarviointeihin. Näiden osalta kartoitustarve on tunnistettu, mutta kartoitusta ei ole aloitettu.

5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?

Henkilöstöpalveluilla on yksi nimetty vetäjä marraskuusta 2025 lähtien. Hän pystyy kyllä vetämään kaikki uudet järjestelmähankinnoista tunnistetut vaikutustenarvioinnit, mutta arviointiin osallistuvien muiden henkilöiden työtilanne saattaa viivästyttää arvioinnin valmistumista.

Vetäjä myös pystyisi vetämään olemassa olevien vaikutustenarviointien päivitystarpeiden kartoitukset parin vuoden välein, mutta käytännössä prosessinomistajan ja arvioitavan kokonaisuuden asiantuntijan resurssipuute johtaa siihen, että tarkastuksia ei aina tehdä.

Muiden kuin järjestelmälähtöisten vaikutustenarviointien kartoitukseen ei ole ollut resurssia.

6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2025 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?

Yksi vetäjä marraskuusta 2025 lähtien.

Elokuun 2025 selvityksessä on vastattu näin:

> *Riippuu siitä, mitä muita tehtäviä vetäjillä on, mutta arvioisimme, että kaksi-kolme vetäjää pysyisi jakamaan uusien arviointien vetämisen, vanhojen päivittämisen ja kokonaistilanteen seurannan.*
>
> *Riippuu vaikutustenarvioinnin kohteena olevasta asiasta/prosessista, kuinka laajaa asiantuntemusta laatiminen vaatii. Tämän vuoksi arvioinnit työllistävät laajasti vetäjien lisäksi prosessia tuntevia asiantuntijoita.*

7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

-

4) Tietosuojakoulutukset

Henkilöstöpalveluiden vastaukset on koottu palvelualueen esihenkilöiltä.

1. Onko koko kaupunkia koskevien tietosuojakoulutusten määrä riittävä?

Kaupunkitasoiset koulutukset koetaan riittäviksi. Eduhousen kautta on myös saatavilla tietosuojaan liittyviä koulutuksia, ja lisäksi on mahdollista osallistua ulkoisiin koulutuksiin. Virkun sivuilta löytyy hyvin tietosuojaan liittyviä ohjeista.

2. Minkälaisille yleisille koulutuksille olisi lisätarvetta?

Ei nouse varsinaisesti tarvetta uusille koulutuksille, mutta koulutusten tulisi olla jatkuvia eli kertaus esim. kerran vuodessa.

3. Kuinka paljon toimiala/palvelualue on järjestänyt omia tietosuojakoulutuksia omille yksiköille?

HR:n omat koulutukset, mutta ne olivat edellisen kerran vuoden 2024 puolella, mutta niiden materiaali on käytettävissä kertaukseen ja uusien henkilöiden perehdytykseen omalla palvelualueella.

Mitä aihepiirejä omat koulutukset ovat koskeneet?

Vuoden 2024 koulutukset (3 kpl) koskivat seuraavia aiheita:

- Henkilötietojen käsittely henkilöstöpalveluissa
- HR-prosessien ja järjestelmien informointiasiakirjat, selosteet käsittely-toiminnasta sekä vaikutustenarvioinnit
- Vantaan kaupungin tietosuoja- ja tietoturvaohjeistus intrassa.

4. Mitä aihepiiriä koskeville yksilöidyille koulutuksille olisi eniten tarvetta?

Koko kaupungin esihenkilöille tulisi saada jatkuvaa koulutusta ja heidän tietosuojan tiedon tasoa olisi hyvä arvioida jatkuvasti. HR:ssä on huomattu, että taso on hyvin vaihtelevaa.

5. Kehitysehdotuksia koulutusten järjestämiseen tulevaisuudessa.

Eduhousen hyödyntäminen entistä enemmän. HR:stä tuli ehdotus, että olisi järkevää, jos Vantaan tietosuojavastaavat katsoisivat, mitkä koulutukset olisivat sellaisia Eduhousessa, jotka kannattaisi vantaalaisten katsoa/suorittaa. Lisäksi ehdotettiin pakollista kertauskoulutusta kerran vuodessa kaikille, mutta erillinen toteutus esihenkilöille ja erillinen työntekijöille. Pitää läpäistä testi ja se tulisi toimittaa omalle esihenkilölle.

6. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

Tietosuojaan liittyen, vaikutustenarviointien tekemiseen nimetyille vastuuhenkilöille voisi olla omaa koulutusta tai verkostomaista työskentelyä, joka välittyisi sitä kautta yksikölle/tiimeihin.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

Sähköisen allekirjoituksen prosessi

Työsopimukset ja viranhoitomääräykset allekirjoitetaan sähköisesti Hr-järjestelmän ulkopuolella Vantaan kaupungin yhteisessä sähköisen allekirjoituksen palvelussa (X-sign).

Sähköisen allekirjoituksen prosessi aiheutti vuoden 2025 aikana tietosuojaan liittyviä ongelmia.

Ensin kesän X-sign versiopäivityksessä palveluntoimittajan virheen takia työantajan edustajan henkilötunnus näkyi hetkellisesti työntekijälle.

Lokakuussa Hertan lomakemuutosten yhteydessä Järjestelmäntoimittajan alihankkijan virheen takia allekirjoituskutsun liitteeksi päätyi väärien henkilöiden sopimuksia.

Molemmat virheet havaittiin kohta syntymisen jälkeen ja korjattiin pikaisesti, mutta aiheuttivat tietoturvaloukkaukset sekä mainehaittaa henkilöstöpalveluille.

Yhtenä isona ongelmana on, että sähköisen allekirjoituksen prosessia ei pystytä testaamaan kattavasti testiympäristössä. Tämän takia henkilöstöpalveluissa on tehty toimintatapamuutos niin, että kaikki sähköisen allekirjoitusprosessiin vaikuttavat muutokset testataan tuotannossa, vaikkakin se tarkoittaa sitä, että Hertan lomakkeet ja/tai niiden siirtyminen ajastetusti allekirjoituspalveluun joudutaan sulkemaan siksi ajaksi pois asiakkaiden käytöstä.

Positiivisena asiana voidaan todeta, että Hertan käyttöönotosta lähtien olleet ongelmat saatiin Sarastian toimesta vihdoinkin korjattua. Lokakuussa poistettiin toiminnallisuus, jossa työantajan edustajan oli pakko laittaa sähköisen allekirjoitus-prosessin takia oma henkilötunnuksensa allekirjoitusvaiheessa Hertan lomakkeelle ja muistaa sitten poistaa se allekirjoituksen jälkeen.

Joulukuussa Sarastia myös kuittasi, että kaikilta vanhoilta lomakkeilta, joissa hyväksyjän henkilötunnus oli vielä ollut, oli tieto poistettu ohjelmallisesti. HR:ssä varmistettiin asia raporttipoiminnalla.

Kesän 2025 laaja tietopyyntö

Kesällä tuli koko kaupunkia koskeva tietopyyntö, jossa pyydettiin tietoa siitä, miten Vantaan kaupunki käsittelee työntekijöiden henkilötietoja.

Henkilöstöpalveluista vastattiin tähän omalta osaltaan niistä prosesseista ja järjestelmistä, jotka ovat palvelualueemme vastuulla. Vastaukseen liitettiin kaikki palvelualueen ylläpitämät informointiasiakirjat, selosteet käsittelytoiminnoista sekä kaikki hyväksytyt vaikutustenarvioinnit.

Kerätessä materiaaleja huomattiin, että vaikutustenarvioinnit saattavat sisältää salassa pidettävää tietoa esim. tietovuokaavioissa, sanallisessa kuvauksessa tai järjestelmätoimittajalta saaduissa tiedoissa, esim. palvelinten sijaintikaupunki tai muita liikesalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja. Niinpä kaikki vaikutustenarvioinnit käytiin läpi ennen lähettämistä ja salassa pidettävä tieto poistettiin.

Jatkossa henkilöstöpalvelut siirtävät vaikutustenarviointeja tehdessä ennen sen hyväksyntää kaiken salassa pidettävän tiedon erilliseen liitteeseen, jotta Astassa julkisiksi luokitellut Excelit sisältävät varmasti vain julkista tietoa.

Henkilöstöpalveluiden työntekijöistä keräämän henkilötiedon hyödyntäminen

Aina aika ajoin nousee esille se, miten muut toimialat ja palvelualueet voivat hyödyntää henkilöstöpalveluiden työntekijöistä keräämäänsä tietoa omissa järjestelmissään ja prosesseissaan. Asiaa on selkiytetty vuoden 2025 aikana.

Informointiasiakirjassa ’Henkilötietojen käsittely palvelussuhteen aloituksessa ja sen aikana’ on kerrottu rekisteröidylle, että hänestä kerätään palvelussuhteeseen liittyen henkilötietoja rekistereihin, joita käytetään henkilöstöpalveluiden ***palvelualueen vastuulla olevien*** keskitetyn työnantaja-, henkilöstö- ja palkanlaskentapalveluiden sekä henkilöstön kehittämispalveluiden ***työnantajalle kuuluvien tehtävien hoitoa varten***.

Henkilöstöpalvelut vastaa näiden, sen vastuulla olevien, käsittelytoimien vaikutusten-arvioinneista.

Samaisessa informointiasiakirjassa kerrotaan tietojen luovuttamisesta rekiste-röidylle, että työnantajana toimivan Vantaan kaupungin sisällä henkilötietoja luovutetaan keskitettyyn käyttäjähallintaan, osana budjetointia olevaan henkilöstö-menosuunnitteluun, matka- ja kululaskujen hallintajärjestelmään, peruskoulun henkilöstön osalta DigiOne-järjestelmään, musiikkiopiston ja kuvataidekoulun osalta

Eepokseen sekä työsopimuksen että viranhoitomääräyksen osalta erilliseen sähköiseen allekirjoituksen palveluun.

Kaupungin sisällä tietojen luovutuksesta ei tehdä päätöstä, mutta asiasta on sovittava aina henkilöstöpalveluiden kanssa. Tiedot saa käyttöönsä henkilöstöpalveluiden suostumuksella, kunhan ***tietojen käyttäjä*** on tehnyt käsittelytoiminnastaan hyväksytyn vaikutustenarvioinnin ja henkilöstöpalvelut lisää tiedon tietojen luovuttamisesta informointiasiakirjaansa.

Se, että vaikutustenarvioinnin näissä tapauksissa tekee muu taho kuin henkilöstöpalvelut, perustuu siihen, että ***tietojen käyttötarkoitus muuttuu luovutuksen yhteydessä siitä, mihin ne on alun perin rekisteröidyltä kerätty.***

Konsernipalvelut

Tietohallinto

Tietotilinpäätös 2025

1. Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

Tietohallinnon omissa toiminnoissa henkilötietoja ei käsitellä tekoälyn avulla. Microsoft 365 (M365) -ympäristössä on käytössä Microsoftin Copilot -tekoälytyökalu, joka näkee ko. ympäristössä käsitellyt henkilötiedot.

2. Kameravalvonta

Tietohallinnossa ei ole käytössä sellaisia valvontakameroita, joissa käsitellään henkilötietoja.

3. Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Vuonna 2025 ei vaikutustenarviointeja.

4. Tietosuojakoulutukset

Tietohallinto ei ole järjestänyt omia erillisiä tietosuojakoulutuksia.

5. Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

Tietohallinto on näköalapaikalla suhteessa toimialojen (henkilö-)tietojen käsittelyyn. Toimialat ottavat henkilötietojen käsittelyssä tietosuojanäkökulmat huomioon ja esimerkiksi vaikutustenarviointeja tehdään laajasti ja niissä käytetään Tietohallinnon asiantuntijoita apuna.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala

TIETOTILINPÄÄTÖS 2025

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla työntekijöiden/henkilöstön on mahdollista käyttää työssään apuna tekoälyä. Toimialalle kuuluvat palvelualueet (liikuntapalvelut, kulttuuri- ja kirjastopalvelut, nuoriso- ja yhteisöpalvelut sekä elinikäisen oppimisen palvelut) ovat ilmoittaneet, että henkilötietoja ei käsitellä tekoälyn avulla. Selvityksen mukaan on kuitenkin mahdollista, että joitain henkilötietoja sisältäviä tiedostoja yksittäistapauksissa on käsitelty tekoälyn avulla. Tähän ei kuitenkaan ole ohjeistettu, mutta mainitaan, että tämä on mahdollista. Pääosin työntekijät eivät käytä tekoälyä työssään, mutta palvelualueet ilmoittavat, että varsinaisia tekoälylisenssejä työntekijöille/henkilöstölle on hankittu arvion mukaan n. 2–10 kpl palvelualuetta kohden. Kyseiset henkilöt käyttävät tekoälyä työssään suhteellisen omatoimisesti esimerkiksi omien tiivistelmien tai muistiinpanojen luomiseen. Hallinnon tehtäviä tai muuta päätöksentekoa ei tehdä tekoälyn avulla, vaan käyttö kohdistuu työntekijän omiin tarpeisiin työtehtävien tukemisessa. Järjestelmät eivät tällä hetkellä hyödynnä tekoälyä eikä tekoäly ole käytössä henkilötietorekistereissä.

Joillain työntekijöillä on käytössä siis Copilot (lisenssiversio). Työntekijöiden tekoälyn käyttöä ei varsinaisesti seurata, mutta saatujen tietojen mukaan henkilöt, jotka ovat saaneet tekoälylisenssin, ovat osallistuneet kaupungin koulutuksiin liittyen tekoälyn käyttöön. Tarkistetun tiedon mukaan osallistumisprosentti on n. 75 %. Copilot-lisenssin käyttöön saaneita henkilöitä on ohjeistettu osallistumaan kaupungin järjestämiin koulutuksiin, ja yhteiset palvelut on seurannut asiaa. Tämän selvityksen perusteella voi olla tarpeen koota tarkemmat tiedot tekoälyn käytöstä, ja tulemme myös järjestämään lisäkoulutuksia toimialamme sisällä. Esimerkiksi tekoälyn käyttö Teams-kokouksessa on lisääntynyt. Näissä tilanteissa tekoälyn käyttöön päätyy henkilötietoja.

Tekoälyn käyttöä ei ole tällä hetkellä huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneilla, koska tekoälyä ei käytetä toimialan palveluissa eikä sen avulla käsitellä henkilötietoja, pois lukien yllä mainittu yksittäistapausten mahdollisuus. On kuitenkin syytä kartoittaa tilannetta tarkemmin, jotta asiasta varmistutaan. Erityisesti edellä mainitut tilanteet kokouskäytänteistä.

Palvelualueilta yleisenä viestinä kerrottiin, että tekoälylisenssejä toivotaan lisää, mutta samalla vahva toive koulutuksista, jotta varmistutaan tekoälyn oikeanlaisesta käytöstä. Toimialan yhteiset palvelut lähtevät suunnittelemaan ja toteuttamaan toimialakohtaista tarkempaa koulutusta näiden toiveiden pohjalta.

Tietoisuus tekoälystä koetaan vaihtelevaksi riippuen eri palveluista ja henkilöstöstä/ henkilöistä. Tulevaisuudessa tekoälyä suunnitellaan käytettäväksi laajemmin myös joissain palveluissa. Esimerkkeinä mainitaan tilanvarausjärjestelmä sekä avustukset, mutta konkreettisia suunnitelmia ei vielä ole tehty. Tekoäly pyritään huomioimaan myös tulevissa järjestelmähankinnoissa. Muina kommentteina palvelualuilta nousi vahvasti koulutustarpeet ja epätietoisuus tekoälystä ylipäätään.

2) Kameravalvonta

Toimialalla on käytössä useita valvontakameroita, joissa käsitellään henkilötietoja. Vantin vastuulla olevien kameravalvontojen osalta tietosuojan vaikutustenarviointi on oletettavasti tehty ja kokonaisuudesta vastaa Vantti. Palvelualueiden vastausten perusteella ei ole selvää, mikä taho toimii kaupungissa rekisterinpitäjänä, sillä valvontakameroita on erilaisia. Asiaa vaikeuttaa se, että vastuu kameroista on hajautettua, eikä yhteistä dokumentaatiota esimerkiksi kameroiden sijainnista löydy. Yhdellä palvelualueella on kuitenkin olemassa lista kaikista palvelualueelle kuuluvista kameroista.

Suurin osa kameroista valvoo yleistä turvallisuutta, ja kamerat ovat osa kiinteistön turvallisuutta. Yksittäisiä valvontakameroita on kuitenkin muutamia, joissa rekisterinpitäjyys kuuluisi selkeämmin toimialalle. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi uimahallien allaskamerat ja omatoimikirjaston kameravalvonta. Tietosuojan vaikutustenarviointi on tehty kameravalvonnan osalta ainoastaan koskien omatoimikirjastoa, muuten tietosuojan vaikutustenarvioinnit ovat joko tekemättä tai muuten selvittämättä, tai kameroista vastaa Vantti tai jokin muu taho, kuten kiinteistön omistaja. Kameravalvonnan osalta toivotaan kaupunkitasoisesti selkeämpää linjausta ja vastuunjakoa.

Suurimmaksi osaksi kameravalvonnasta löytyy asianmukaiset kyltit, mutta joidenkin palvelualueiden vastauksesta selvisi, että jonkin kameran kohdalla asia on epäselvä tai asiasta ei ole tietoa. Kaikki palvelualueet katsovat, että luontevimmin kaupungin turvallisuustiimi olisi oikea taho toimimaan päävastuussa valvontakameroista. Toiveena olisi jonkin tason koordinaatio asiasta turvallisuustiimistä, esimerkiksi listaukset kameroiden sijainneista sekä tarkemmat tiedot niiden ylläpitäjätahosta. Näin kokonaiskuva pysyisi yhdellä taholla, ja toimiala voisi lähteä tämän perusteella tekemään puuttuvia tietosuojan vaikutustenarviointeja.

Osa kameroista on erittäin vanhentunutta, joten siitäkin syystä kokonaisvaltaisempi koordinaatio olisi tarpeen. Uusien kameroiden hankinnat vaatisivat myös kaupunki-tasoisempaa koordinaatiota. Tämän lisäksi vielä mainitaan, että toimitiloissa (esimerkiksi nuorisotilat), joissa työskentelee asiakkaiden lisäksi kaupungin työntekijöitä, ei ole käyty asianmukaista lain vaatimaa menettelyä työntekijöiden kanssa. Tämä asia on otettu alustavasti selvitykseen, vaikka asiassa toivottaisiinkin kaupunkitasoista toimintaohjetta. Kaupungissa oletettavasti löytyy useampia tiloja, joissa kamerat kuvaavat myös työntekijöitä. Asia koskee työntekijöiden henkilötietojen käsittelyä, mutta henkilöstöpalvelut katsovat, että asia kuuluu toimialalle.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Vuoden 2025 aikana aloitettiin 10 kpl uusia tietosuojan vaikutustenarviointeja. Päätökseen saatiin 14 kpl (13 kpl uusia, myös vuonna 2024 aloitettuja, sekä ainakin yksi päivitys). Kokonaisvaltaisia päivityksiä ei voitu tehdä, mutta palvelualueet ovat olleet aktiivisia asian suhteen eli yksittäisiin tietosuojan vaikutustenarviointeihin on tehty joitain pieniä päivityksiä, mikäli henkilötietojen käsittely on laajentunut tai muuttunut yksittäisissä palveluissa.

Vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2025 on ollut edellisvuosia vastaavalla tavalla haastava. Keskeneräisiä vaikutustenarviointeja oli vuoden lopussa 8 kpl ja aloittamatta n. 53 kappaletta. Kaikkien järjestelmien jatkumisesta ei ole varmuutta, mutta määrä on suhteellisen tarkka ja sen on todettu kasvavan jatkuvasti. Kuitenkin toimiala on palkannut vuoden 2025 aikana yhden resurssin eli yksi henkilö on vastannut tietosuojan vaikutustenarvioinneista ja tehnyt osan vuodesta päätoimisesti siihen liittyviä tehtäviä. Loppuvuonna 2025 vaikutustenarviointeihin pystyttiin varaamaan vain noin puolet työajasta eli ½ osa henkilötyövuotta ja haastava tilanne jatkui.

Arviolta yhdellä tai kahdella täysipäiväisellä henkilöresurssilla saataisiin pidettyä tilanne ajan tasalla tulevaisuudessa, mutta nyt, kun tekemättömiä on monta, tilannetta ei saada ajan tasalle ja jonot kasvavat. Resurssit eivät siis riitä täyttämään lain vaatimuksia, vaikka tilanne onkin ollut parempi kuin vuonna 2024. Tilannetta on jatkuvasti parannettu ja asiaa pyritään ratkaisemaan.

Tekemättömistä vaikutustenarvioinneista seuraa useampia ongelmia, joita on jo jouduttu ratkomaan ja sen vuoksi tekemään lisätyötä. Koska vaikutustenarviointeja jää tekemättä, se usein tarkoittaa, että tietojen poistoajat eivät ole lain mukaisia, rekisteröityä ei informoida henkilötietojen käsittelystä missään, ja lokitietoja ei ole,

joka puolestaan voi pahimmillaan tarkoittaa, että tietojen mahdolliset väärinkäytökset eivät jää kiinni tai niitä ei valvota, ja tietovuotojen tai muiden mahdollisten riskien todennäköisyydet kasvavat.

Tekemättömät vaikutustenarvioinnit tarkoittavat siis kuluja, kun esimerkiksi järjestelmätoimittajien kanssa täytyy käydä vielä jälkikäteen neuvotteluja kustannuksista liittyen esimerkiksi siihen, että tietojen poistoajat eivät olekaan olleet kunnossa tai lokitiedot puuttuvat, ja näiden vuoksi järjestelmiin täytyy tehdä yksittäisiä muutoksia. Ihannetilanteessa tietosuojan vaikutustenarviointiprosessi olisi vahvasti mukana jo kilpailutusvaiheessa, jotta ylimääräisiä kustannuksia jälkikäteen tehtävistä muutoksista ei syntyisi. Yleisenä huomiona toimiala toivoo lisää kaupunkitasoista panostusta tietosuoja-asioihin.

4) Tietosuojakoulutukset

Yleisesti palvelualueet kokevat, että kaupungin tietosuojakoulutukset ovat riittäviä, mutta mahdollista laajempaa lisäkoulutusta ei koeta haittana. Toiveena pakollisten koulutusten osalta on kuitenkin jokin nykyistä näkyvämpi heräte asiasta, jos uusilla työntekijöillä on jokin pakollinen koulutus käymättä. Epätietoisuutta on myös siitä, että tuleeko koulutukset uusia tietyin väliajoin. Tästä toivottiin nykyistä selkeämpää ohjeistusta tai järjestelmän automaattisia muistutuksia asiasta. Mikään palvelualue tai yhteiset palvelut eivät ole järjestäneet tietosuojasta koulutusta vuoden 2025 aikana. Palvelualueet toivoivat ainakin tekoälyyn liittyvää koulutusta, mutta myös muu koulutus on tervetullutta.

Nykyisiin koulutuksiin ollaan pääosin tyytyväisiä, mutta ohjeistukset voisivat olla nykyistä selkeämmät tai helpommin löydettävissä. Esihenkilöt eivät aina seuraa, onko pakolliset koulutukset käyty, joten järjestelmä voisi entistä paremmin tukea seurantaa ja lähettää erilaisia raportteja asiasta.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

Joiltakin palvelualueilta tuli seuraavia nostoja.

Uusia tilanvaraus- ja ilmoittautumisjärjestelmiä suunniteltaessa tulisi olla oikeansuhtaiset tunnistautumistavat. Sähköiset tunnistautumiset voivat joidenkin palveluiden osalta nostaa osallistumiskynnystä. Jos vaaditaan vahvaa tunnistautumista tiettyihin tapahtumiin tai palveluihin osallistumisessa, niin tietosuoja- ja tietoturvavaatimukset tulee olla kunnossa nykyistä paremmin. Nykyisin tilanne on se, että tietosuojan vaikutustenarvioinnit jäävät käytännössä kokonaan tekemättä, joten

järjestelmien tietosuojasta ei pahimmassa tapauksessa ole tietoakaan, tai tiedetään vain se, mitä on saatu ja osattu vaatia kilpailutus- tai ostovaiheessa. Tämä koetaan huolena.

WhatsApp-sovelluksen käyttökielto on koettu haastavaksi tai ristiriitaiseksi. Toimiala on tehnyt joitain poikkeuspäätöksiä jatkaa kyseisen sovelluksen käyttöä ja niistä on tehty asianmukaiset tietosuojan vaikutustenarvioinnit sekä viranhaltijapäätökset. Tämä on koettu epäyhdenmukaiseksi ja asia koetaan ristiriitaisena. Asiassa toivotaankin siis vahvempia perusteluita ja entistä vahvempaa kaupunkitasoista linjaa. Asian perusluonne ymmärretään täysin ja kielto on perusteltu asianmukaisesti, mutta haasteelliseksi on koettu tilanteet, joissa työliittymä on hankittu esimerkiksi yksikön käyttöön, eikä se ole kenenkään luonnollisen henkilön tai yksittäisen työntekijän nimissä. Kiteytettynä yleisenä toiveena olisi vielä kerran asian ottaminen esille kaupunkitasoisesti, jotta asiasta ei ole ristiriitainen olo. Jotkut tilanteet sallitaan ja joissain kielto on tiukka.

Yleisenä toiveena on edellä mainitun tavoin kaupunkitasoista nykyistä isompaa panostusta tietosuoja-asioihin sekä etukäteistä varautumista mahdollisesti tulevaisuudessa kunnille määrättäviin seuraamusmaksuihin. Toimialan työntekijät itsekin kokevat huolta, kun tietosuoja-asiat eivät ole kunnossa.

Tietotilinpäätöksen liitteet

Liite 1: vuoden 2025 tietotilinpäätöksen rakenne

Vuoden 2025 tietotilinpäätöksessä keskitytään seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

1) Tekoälyn käyttö henkilötietojen käsittelyssä

1. Käsitelläänkö toimialalla/palvelualueella henkilötietoja missään muodossa tekoälyn avulla?
2. Kuinka suuri osa henkilöstöstä käyttää tekoälyä työtehtävissään, joihin kuuluu henkilötietojen käsittelyä?
3. Mikäli tekoälyä käytetään henkilötietojen käsittelyssä, onko tämä huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa?
4. Onko suunnitelmia tekoälyn käyttöönotosta henkilötietojen käsittelyyn ja jos on, niin minkälaiseen käyttöön?
5. Minkälainen on työntekijöiden tietoisuus ja osaaminen tekoälyn käytöstä?
6. Onko tekoälyn käytöstä pidetty koulutuksia?
7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

2) Kameravalvonta

1. Onko toimialalla/palvelualueella käytössä sellaisia valvontakameroita, joissa käsitellään henkilötietoja?
2. Onko rekisterinpito kameroiden osalta selvää eli mikä taho toimii kaupungissa rekisterinpitäjänä?
3. Jos kameravalvonta keskitettäisiin jatkossa yhdelle taholle kaupungissa, minkä tahon katsoisitte sopivan kaupungissa parhaiten rekisterinpitäjäksi? Jokin toimiala, palvelualue tai kaupungin turvallisuustiimi?
4. Onko kaikista kameroista tehty vaikutustenarviointi?
5. Onko kameravalvonnasta informoivat kyltit kameroiden kohdalla?
6. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2025?
2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2025?
3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2025?
4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2025? Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?

5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?
6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2025 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?
7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

4) Tietosuojakoulutukset

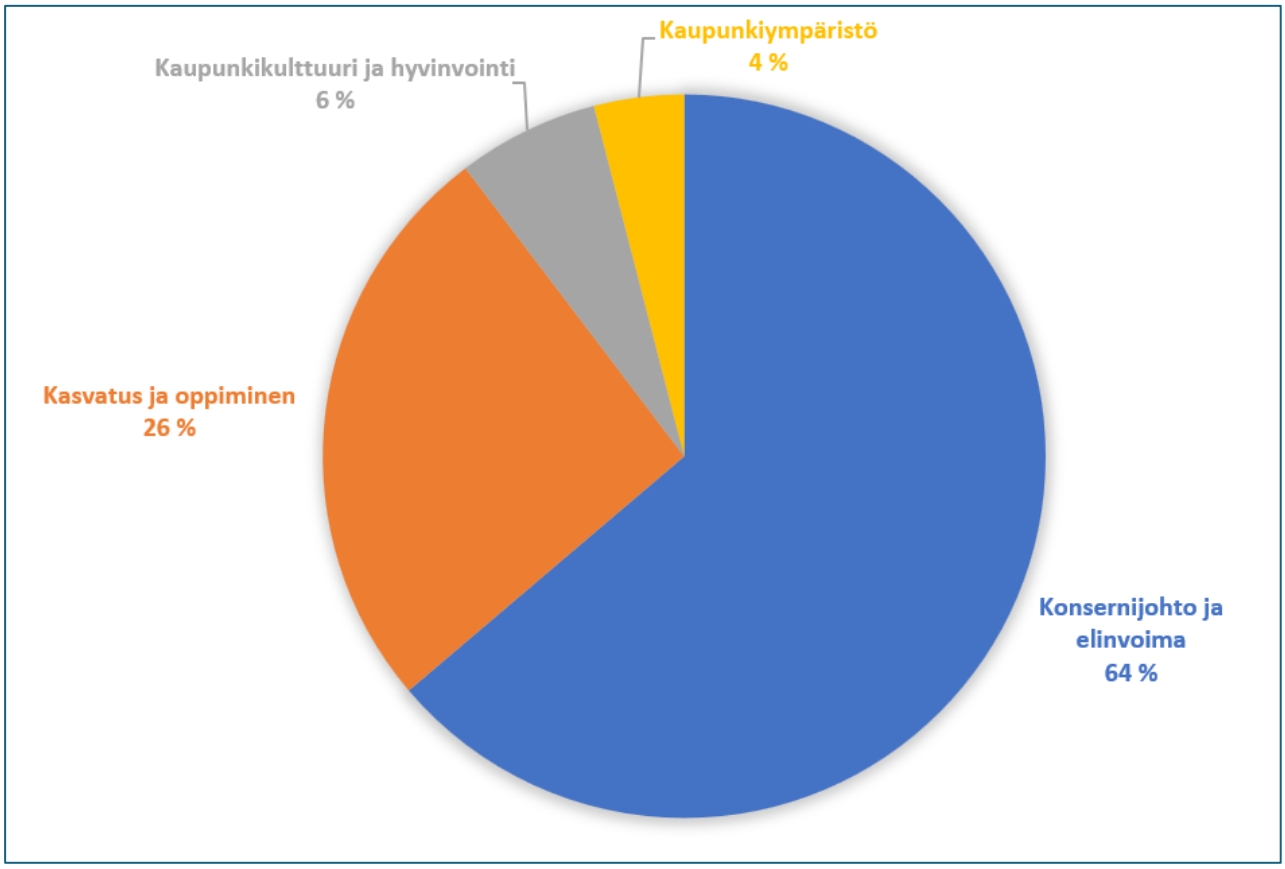
1. Onko koko kaupunkia koskevien tietosuojakoulutusten määrä riittävä?
2. Minkälaisille yleisille koulutuksille olisi lisätarvetta?
3. Kuinka paljon toimiala/palvelualue on järjestänyt omia tietosuojakoulutuksia omille yksiköille?
4. Mitä aihepiirejä omat koulutukset ovat koskeneet?
5. Mitä aihepiiriä koskeville yksilöidyille koulutuksille olisi eniten tarvetta?
6. Kehitysehdotuksia koulutusten järjestämiseen tulevaisuudessa.
7. Toimialan/palvelualueen muut kommentit.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2025 henkilötietojen käsittelyssä

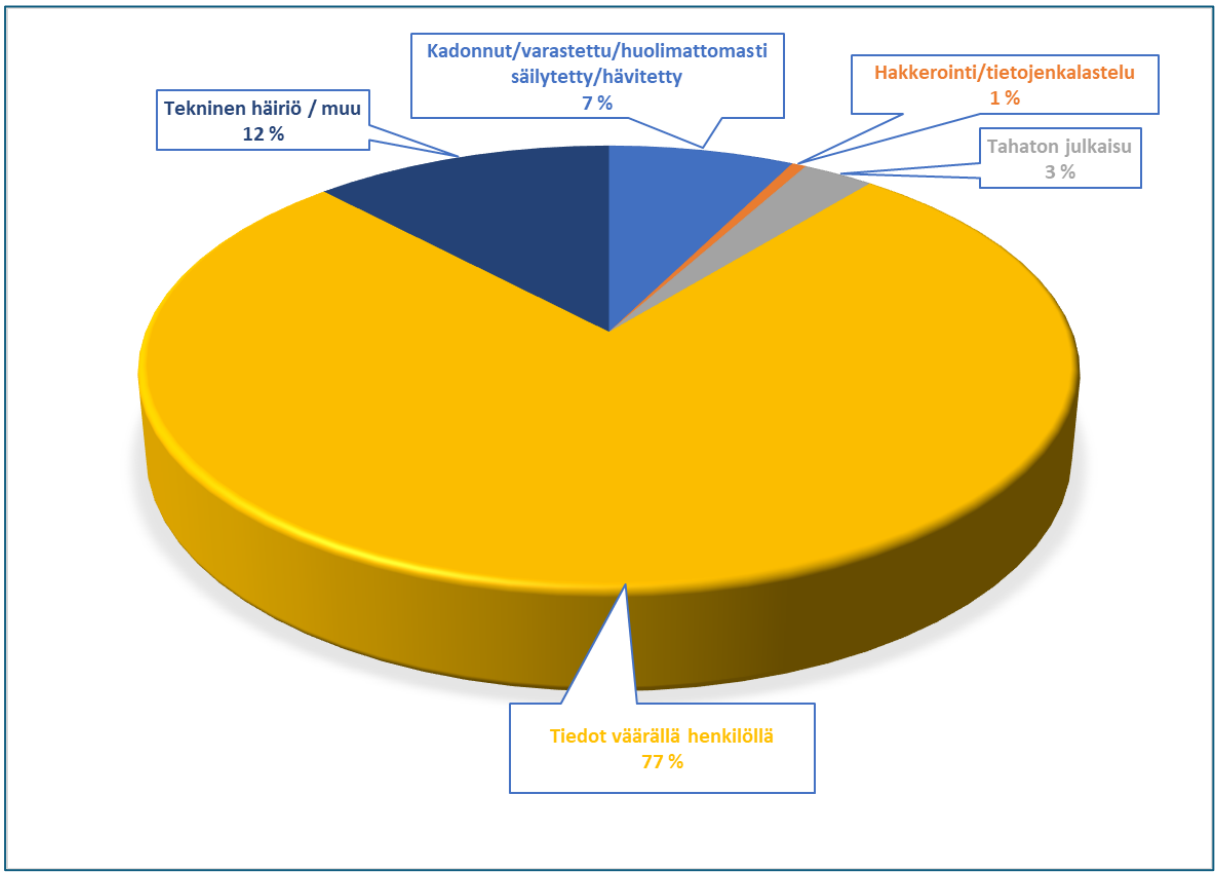
Liite 2: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2025: tilastoja

Sisäisiä tietoturvaloukkausilmoituksia: 174 kpl.
Näiden johdosta tietosuojavaltuutetulle tehtyjä ilmoituksia: 50 kpl.

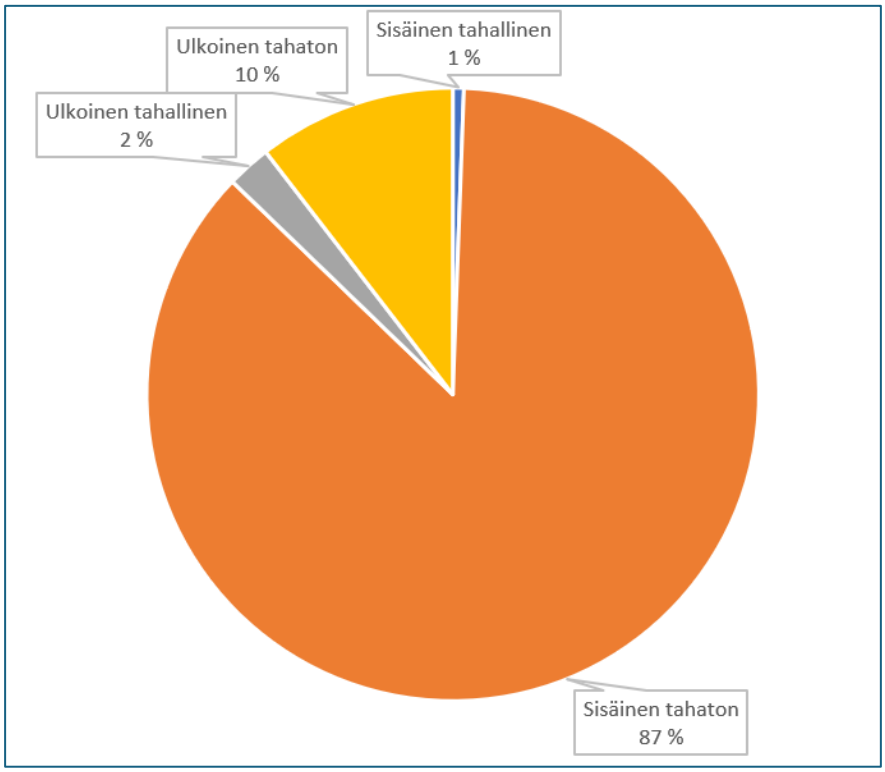
Tietoturvaloukkaukset toimialoittain

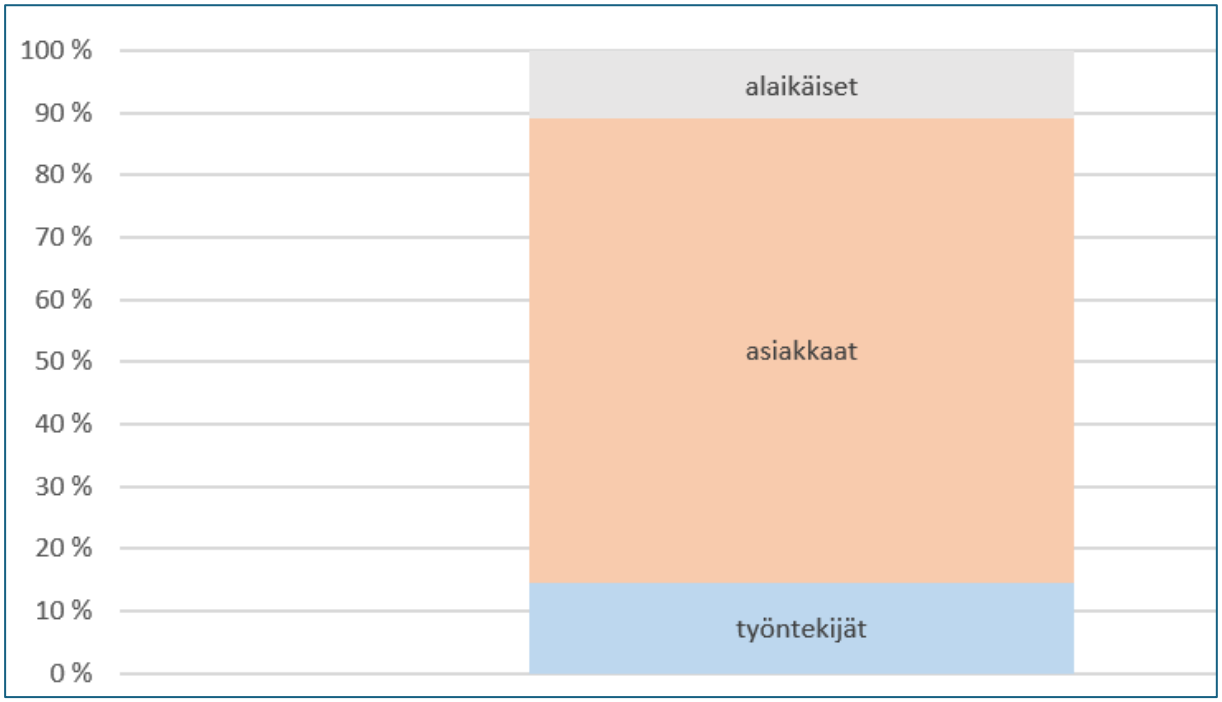
Tietoturvaloukkaustyypit

Tietoturvaloukkauksen syy: organisaation sisäinen vai ulkopuolinen tekijä, vahingossa tapahtunut vai tahallinen teko?

Tietoturvaloukkauksen kohteet

Liite 3: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2025: luettelo

KASVATUKSEN JA OPPIMISEN TOIMIALA

Tammikuu	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 43 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 38 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 13 huoltajan puhelinnumerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Oppivelvollisuuskirjeen mukana lähetetty myös toisen perheen lasta koskeva kirje. • Tiedot: yhden lapsen etunimi, sukunimi, osoite, oppilaaksiottoalue. • Ulkoinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Helmikuu	• Kirjepostina lähetetty lapsen pedagogisia asiakirjoja. Kirje katosi matkalla. • Tiedot: Lapsen henkilökohtaisia asioita, kuten kasvuun ja kehitykseen liittyviä asioita, henkilötunnus, erikoissairaanhoidon lausuntoja, suomen kielen kehitykseen liittyviä arviointeja, kotiosoite, vanhempien nimet ja puhelinnumerot. • Ulkoinen, tahaton.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 22 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**

	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 19 huoltajan puhelinnumerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 20 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Maaliskuu	• Vartija selvittänyt oppilaan kadonneen takin tapausta katsomalla valvontavideota yhdessä oppilaan kanssa. • Ulkoinen, tahaton.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 26 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 35 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Huhtikuu	• Varkaustapausta selvitettäessä vartija näyttänyt valvonta-tallennetta oppilaalle. • Ulkoinen, tahaton.
	• Opettaja lähetti tekstiviestin väärälle huoltajalle. Tekstiviesti sisälsi oppilaan nimen ja terveystietoja. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 42 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. 2 vanhempaa vastasi viestiketjuun.

	• Huoltajien sähköpostiosoitteet; kahden lapsen etu- ja sukunimet; 52 henkilöä. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• 4 lasta koskevat lomakkeet lähetetty vahingossa väärälle kaupungin työntekijälle. • Tiedot: neljän lapsen nimi, syntymäaika ja arviointilomakkeen tiedot. • Sisäinen, tahaton.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 40 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 40 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Oikaisuvaatimusasian käsittelyn yhteydessä aluehallintovirastolle lähetetyn lausunnon liitteenä olevassa rehtorin laatimassa selvityksessä on ollut väärää oppilasta koskeva oppilaaksi ottamista koskeva päätös. • Tiedot: oppilaan nimi, huoltajan sähköpostiosoite ja tieto pääsykokeiden tuloksista. • Sisäinen, tahaton.
Toukokuu	• Sisäisen postin laatikkoon jätetty kuljetettavaksi pedagogiset asiakirjat ja asiantuntijalausunto. Posti katosi matkalla. • Tiedot: Pedagoginen selvitys ja oppilaan terveydentilaan liittyvä asiantuntijalausunto: oppilaan henkilötiedot (nimi- ja osoitetiedot, henkilötunnus), huoltajan/huoltajien yhteystiedot, oppilaan terveystiedot ja siihen liittyvä taustatieto, oppilaan opetuksen järjestämiseen liittyvä tieto. • Ulkoinen, tahaton.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 24 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton.

	• **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 22 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Lapsen huoltajalle tarkoitettu sähköposti lähetetty väärälle henkilölle (s-postiosoite kirjoitettu väärin) • Tiedot: Vanhempien ja lapsen etu- ja sukunimet, kotiosoite, äidin sähköposti, lapsen terveystieto. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Kesäkuu	• Opettajan työpuhelin varastettu ulkomailla. Välittömästi varkauden jälkeen opettaja etäyhteydellä lukitsi puhelimen, tyhjensi muistin ja palautti tehdasasetuksen; myös liittymä suljettiin pikaisesti. • Ulkoinen, tahallinen.
	• Vantaan kaupungin työntekijä lähetti palaverimuistion kokouksen osallistujille. Viesti lähti vahingossa myös yhdelle ulkopuoliselle. • Tiedot: osallistujen etunimet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Perhe oli ilmoittanut vasulomakkeelle väärän sähköpostiosoitteen. Perheelle lähetettiin kutsu keskusteluun tähän virheelliseen sähköpostiosoitteeseen. Kutsu meni ilmeisesti väärälle henkilölle. Kutsussa ei mainittu mitä asiaa keskustelukutsu koski, mutta osallistujana oli toinen vanhemmista, joten toisen vanhemman sähköpostiosoitteesta meni tieto ulkopuoliselle henkilölle ja tieto missä toimintayksikössä huoltajan lapsi on hoidossa. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 22 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**

	• Poistuneiden työntekijöiden käyttöoikeuksia ei ollut muistettu passivoida Vasa-järjestelmässä. • Sisäinen, tahaton.
Heinäkuu	• Mahdollisesti ilkivaltatapaus, posteja auottu ja levitelty. Postilaatikon sisällä oli 1kpl avattuja kirjekuoria ja päiväkodin lapsen ”4-vuotiaan lapsen varhaiskasvatuskeskustelun ja terveystarkastuksen yhteenvetolomake (hyve-malli)”. Lisäksi pihalta löytyi toinen tyhjä päiväkodin ryhmälle osoitettu kirjekuori Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta, joka on myös sisältänyt kirjekuoren mukaan hyve-lomakkeen. • Tiedot: lomakkeella lapsen nimi, hetu, kotikielet, varhais-kasvatuspaikan tiedot, neuvolan tiedot, terveydenhoitajan nimi ja puhelin, lääkärin nimi. Lomakkeelle on kirjattu varhais-kasvatuksen ja huoltajien näkemys lapsen kasvusta ja kehityksestä sekä neuvolan palaute varhaiskasvatukselle. • Ulkoinen, tahallinen. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Elokuu	• Opettajan työpuhelin kadonnut kesäloman aikana. Puhelin suojattu mm. koodilla. • Puhelimen / SIM-kortin muistissa on nimiä ja numeroita. Puhelimessa voi olla myös joitain tekstiviestejä tai signal-viestejä henkilökunnan tai opettajan ja huoltajien välillä. • Sisäinen, tahaton.
	• Puhelinkeskustelu opettajan ja oppilas A:n vanhemman välillä. Keskustelun aikana opettaja maininnut oppilas B:n diagnoosin. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 50 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Henkilötietojen tarkastuspyynnöt (2 kpl) lähetetty väärälle kaupungin työntekijälle. • Tiedot: 2 henkilön nimet ja hetut. • Sisäinen, tahaton.
Syyskuu	• Inhimillisen käyttäjävirheen vuoksi näkyviin tuli henkilötunnuksen sisältäviä kortteja kaikille kaupungin Primus-käyttäjille.

	• Tiedot: 300 työntekijän hetu ja työpuhelinnumero. • Sisäinen, tahaton.
Lokakuu	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 24 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 37 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Marraskuu	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 55 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköpostia ei lähetetty salattuna, kun lähetettiin hallintopäätös vanhemmalle, esimiehelle ja koordinoivalle erityisopettajalle. • Tiedot: nimi, syntymäaika, varhaiskasvatuksen tukeen liittyvät asiat. • Sisäinen, tahaton
Joulukuu	• Oppilas A oli kirjautunut oppilas B:n tunnuksilla ja salasanalla Chromeen ja siellä Wilmaan. Oppilas A oli lukenut oppilas B:n tuntimerkintöjä, koearvosanoja sekä vaihtanut taustakuvan. Luokkatilassa oli muita oppilaita, jotka lukivat myös edellä mainittuja asioita. • Ulkoinen, tahallinen. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Ilmanpuhdistintilauksen yhteydessä lähetettiin kahdelle kaupungin työntekijälle myös opettajan saama työterveyslääkärin suositus ilmanpuhdistiminen hankkimista varten. • Tiedot: nimi, hetu. • Sisäinen, tahaton
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 36 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton.

	• **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 13 huoltajan puhelinnumerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköpostia ei lähetetty salattuna, kun lähetettiin hallintopäätös vanhemmalle, esimiehelle ja koordinoivalle erityisopettajalle. Lisäksi viestin otsikosta unohtui poistaa lapsen nimi ja syntymäaika. • Tiedot: nimi, syntymäaika, varhaiskasvatuksen tukeen liittyvät asiat • Sisäinen, tahaton
	• Aluehallintovirastossa vireillä olevan kanteluasian yhteydessä on toimialan lausunnon liitteenä lähetetty väärää lasta koskeva lastensuojeluilmoitus aluehallintovirastoon. • Tiedot: Nimi, osoite, henkilöturvatunnus, puhelinnumero, erityinen tuki, henkilökohtaiset olot. • Sisäinen, tahaton.

KAUPUNKIKULTTUURIN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

Tammikuu	• Asiakaskäytössä olevan tietokoneen uloskirjautumisasetukset olivat puutteelliset, minkä takia koneelle ladatut tiedostot eivät tuhoutuneet automaattisesti uloskirjautumisen yhteydessä. Näin ollen kaikilla asiakkailla, jotka käyttivät tietokonetta, oli pääsy ladattuihin tiedostoihin. • Ulkoinen, tahaton.
	• Väärälle esihenkilölle tullut tieto aktiivisen välittämisen sairauspoissaolorajan ylittymisestä. • Tiedot: Yhden henkilön sairauspoissaoloja, poissaolojen määrä ja henkilön nimi. • Sisäinen, tahaton.
Helmikuu	• Asiakkaan A tulosteet, jossa henkilötietoja, ovat menneet asiakaskoneen edellisen käyttäjän, asiakas B:n, tilille. Asiakas B oli unohtanut lopettaa istunnon ennen lähtemistään, ja asiakas A oli ottanut koneen käyttöön, tietämättään että toisen asiakkaan tiedot olivat syötettynä tulostusjärjestelmään. • Sisäinen, tahaton.

Toukokuu	• Kirjaston asiakaspalvelutietokoneen aiempi istunto oli jäänyt/ jätetty auki, jonka jälkeen seuraavalle asiakkaalle kävi ilmi, että hän yritti tulostaa edellisen asiakkaan tulostustiliin käyttäessään tämän istunnon tunnuksia. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakas yritti tulostaa lomaketta monitoimilaitteella. Laite hyväksyi tulostuksen aloittamisen, mutta tulosteita ei kuitenkaan tullut ulos. Kirjastonhoitaja käynnisti laitteen uudelleen. Uudelleenkäynnistämisen jälkeen laite alkoi tulostaa asiakkaan tulosteita. Asiakas ei ollut tässä tilanteessa paikalla, mutta tuli vähän myöhemmin ja sai tulosteensa. • Sisäinen, tahaton.
Kesäkuu	• Työntekijä unohti puhelimensa paikallisjunaan. Puhelin oli asianmukaisesti suojattu eli ei tosiasiallista pääsyä mahdollisiin henkilötietoihin. Lisäksi työsuhde oli päättynyt heti seuraavana päivänä eli pääsy Vantaan järjestelmiin joka tapauksessa suljettu. • Sisäinen, tahaton.
Elokuu	• Tiedotetekstiviesti lähetetty siten, että asiakkaat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 8 asiakkaan puhelinnumerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Syyskuu	• Ennen kirjaston sulkemista asiakkaiden itsepalvelukäytössä oleva tulostin ei ole toiminut oikein ja asiakkaiden tulostustöitä on jäänyt tulostusjonoon. Aamulla henkilökunnan käynnistettyä laitteen asiakkaan edeltävänä päivänä tulostamia dokumentteja on tulostunut laitteesta. Sisälsivät mm. passin kuva, Migrin päätöksiä ja kansalaisuushakemus. Tiedoissa mm. nimi, syntymäaika, hetu, yhteystiedot, mahdollisesti muitakin tietoja • Ulkoinen, tahaton.

Marraskuu	• Useampi työntekijä oli saanut ulkopuolisesta osoitteesta sähköpostin, joka sisälsi mm. seuraavia tietoja yksityisen toimijan henkilöstöstä/opiskelijoista:
	  • nimi, palkkatieto, opetettava substanssi (soitin), kuvauksia työssä suoriutumisesta, suositus sijoittumisesta jatkossa
	  • lisäksi oppilaiden nimilistoja pelkillä etunimillä ja soittimet.
	• Ulkoinen, tahaton

	• Tietokoneen käyttöohjepinoon on jäänyt henkilötietojärjestelmän tulostesivu, jossa mm. asiakkaan nimi, huoltajan nimi, asiakkuustieto. • Sisäinen, tahaton.
Joulukuu	• Työtiimin yhteystietoja tarpeettomasti näkyvillä esittelyvideon taustalla näkyvässä diaesityksessä. Esitys julkaistu kaupungin sometileillä. • Sisäinen, tahaton.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Tammikuu	• Rakennuspaikanmerkintä-tilauslomakkeen koontitiedot ovat olleet kaikkien nähtävillä. Linkki, josta koontitiedot olisivat voinut nähdä, ei kuitenkaan ole ollut missään esillä tai sattumalta löydettävissä, vaan se olisi pitänyt osata erikseen löytää. • Tahaton, ulkoinen/sisäinen.
Helmikuu	• Työpuhelin katosi. Puhelimessa pin-koodillinen näytönlukitus. Liittymä suljettiin nopeasti. • Sisäinen, tahaton.
Heinäkuu	• Esihenkilön sijaiseksi valittu väärä henkilö, jolloin ko. henkilöllä on ollut näkyvyys sijastettavan alaisten tietoihin henkilöstöjärjestelmässä. • Sisäinen, tahaton.
Elokuu	• Eläinsuojelupäätös vahingossa lähetetty virheelliseen sähköpostiin -> päätös meni väärälle henkilölle. • Tiedot: osoite, puhelinnumero, eläinsuojelupäätöstä koskenutta osin arkaluonteista tietoa. (ei hetua) • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Elintarviketarkastuksesta toimitettiin myymälään asiakasvalitus, ja siinä oli näkyvissä asiakasvalituksen tehneen asiakkaan nimi ja sähköpostiosoite. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Asiakkaalle lähetettiin toisen asiakkaan tiedosto sähköpostin liitteenä. • Tiedot: nimi ja kotiosoite. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**

Syyskuu	• Sähköposti lähti vahingossa ulkopuoliselle, väärälle vastaanottajalle. • Tiedot: henkilön nimi, sähköpostiosoite ja entinen osoite asuntoon, jonka vuokrasopimus on päättynyt. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**

KONSERNIJOHDON JA ELINVOIMAN TOIMIALA

Tammikuu	• Sähköpostilla käydyssä asiakasviestintään liittyen on kaupungin toimialalle sisäisesti jatkolähetettäväksi tarkoitettu viesti lähetetty liitteineen väärälle vastaanottajalle kaupungin organisaation ulkopuolelle. • Tiedot: 3 hlön tietoja: Vuokranantajan nimi, osoite, henkilötunnus, tilinumero, sähköpostiosoite + vuokralaisten nimet (2), osoite, sosiaaliturvatunnukset (2), puhelinnumerot (2). • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Asiantuntija kirjannut väärän asiakkaan tietoihin toisen asiakkaan suunnitelman. • Ei tunnistamisen mahdollistavia henkilötietoja. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakastietoihin on tehty väärä kirjaus; kirjattu toisen asiakkaan puhelinkeskusteluun liittyviä tietoja. • Ei tunnistamisen mahdollistavia henkilötietoja. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaan (A) yhteydenoton asia oli kirjattu toisen asiakkaan (B) tietoihin. • Tiedot: nimi, hetu. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä meni hakemaan lukollisesta kaapista aiemmin kaappiin jättämiään ryhmänsä henkilötietolomakkeita eikä löytänyt niitä. Lomakkeita etsitään edelleen. • Yksiköllä on oma lukittava kaappi hallinnon suljetussa tilassa lomakkeiden säilyttämiseen. • Tiedot: 10-15 asiakkaan lomakkeet: Perustiedot, osoite, kieli, kansallisuus, koulutustaso ja työelämästatus. • Ei varmuutta onko tahallinen vai tahaton. Ei murtojälkiä, joten todennäköisesti sisäinen.

Helmikuu	• Vantaan kaupungin asianhallintajärjestelmän extranetin diaarihaku paljasti internettiin salassa pidettäviä tietoja, henkilötietoja ja terveystietoja. Asiarekisteriin merkitty asiakkaan nimi, lisäksi ollut virheellisesti julkiseksi luokiteltuja tallennuksia. • Linkkiä ei ole jaettu yleisessä verkossa; kaupungin ja järjestelmätoimittajan tiedossa ei ole, että tietoihin olisi päässyt ulkopuoliset tahot. • Sisäinen, tahaton.
	• Sähköpostilla lähetetty 6 asiakkaan nimet ja hetut kaupungin ulkopuolisille tahoille; yhdelle taholle sähköposti lähetettiin ilman salausta. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä huomasi saaneensa toiselle henkilölle (myös Vantaan työntekijä) kuuluneen salasanan tekstiviestitse, viestissä oli henkilön nimi. • Tiedot: Työntekijän nimi, järjestelmän salasana. • Ulkoinen, tahaton
	• Asiakastietoihin on tehty väärä kirjaus. Virheellisesti tallennettu tieto, josta ei kuitenkaan ilmene toiseen asiakkaaseen yhdistettäviä tietoja. • Sisäinen, tahaton.
	• Nuorille lähetetyissä kesätyöseteleissä näkyi muiden setelin saajien sähköpostiosoite (50 kpl). • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Tiimin asiantuntija oli antanut hakemuksen esihenkilölleen. Esihenkilö skannasi sen itselleen > esihenkilön oli tarkoitus heittää onnistuneen skannauksen jälkeen ko. lomake tietoturvaroskikseen > näin ei ollut tapahtunut > tiimin toinen asiantuntija oli löytänyt lomakkeen toimiston lattialta. • Tiedot: Tiimin asiantuntijan nimi, hetu, työs-posti, työpuh.nro, varmennekortin numerosarja, tieto virkasuhteen laadusta (määräaikainen tai vakituinen). • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä lähetti postia hyvinvointialueelle, mutta vahingossa viesti lähti samannimiselle Vantaan kaupungin työntekijälle. Viestin liitetiedostossa oli hyvinvointialueen työntekijän henkilötunnus.

	• Sisäinen, tahaton.
Maaliskuu	• Asiantuntija kirjannut väärän asiakkaan tietoihin toisen asiakkaan yhteydenoton. • Ei tunnistamisen mahdollistavia henkilötietoja. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaan selvityspyyntöön oli vahingossa liitetty väärä tiedosto. Tiedosto sisälsi käyttöoikeushakemuksen, missä oli työllisyys-asiantuntijan henkilötunnus ja kotiosoite. (Varmistettu: asiakas ei ole kirjautunut omiin tietoihinsa sinä aikana kun tiedosto oli järjestelmässä.) • Tiedot: 1 työntekijän hetu ja kotiosoite. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä on jatkolähettänyt yhteissähköpostilaatikosta viestin sähköpostin jakelulistalla, jonka vastaanottajina oli useampi työntekijä. • Tiedot: asiakkaan nimi, hetu ja osoite. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä kirjasi tietoja toisen asiakkaan tietoihin asiakastieto-järjestelmässä. • Tiedot: asiakkaan asiakastunnus • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä kirjasi tietoja toisen asiakkaan tietoihin asiakastieto-järjestelmässä. • Tiedot: yhden asiakkaan nimi. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakaskirjaus tehty väärän asiakkaan tietoihin. • Kirjauksessa lukee asiakkaan sähköpostiosoite (ei ole tunnistettava asiakasnimi). • Sisäinen, tahaton.
	• Tulostinhuoneeseen oli roskiksen päälle jäänyt yksi sivu asiakkaan lääkärintodistuksesta. Tulostinhuone on lukitsematon. Paperi ehti olla näkyvillä n. 40 min. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakaskirjaus tehty väärän asiakkaan tietoihin. • Tiedoissa näkyy asiakkaan nimi sekä asian aihe. • Sisäinen, tahaton.

	• Rekrytointijärjestelmässä lukijaoikeuksilla on virheellisesti ollut mahdollista päästä näkemään ehdokkaan henkilöarvioinnissa täyttämää itsearviointilomaketta, joka ei olisi tullut olla näkyvillä. • Ulkoinen, tahaton.
Huhtikuu	• Verokortti lähetetty kirjaamoon; jatkolähetetty ensin muutamalle väärälle kaupungin työntekijälle. • Tiedot: nimi, hetu, sähköpostiosoite. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakastapaamisessa tapahtuneen väärinkäsityksen vuoksi tietoja kirjattu toisen henkilön tietoihin. • Tiedot: osoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite sekä työ- ja koulutushistoriatietoja. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä tallensi väärälle asiakkaalle toisen asiakkaan sähköpostin. Sähköpostissa on toisen asiakkaan etu- ja sukunimi ja puhelinnumero, mutta ei hetu. Lisäksi työn aloittamispäivämäärä. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiantuntija oli tallentanut asiakkaan lähettämiä asiakirjoja palvelualueen Sharepointiin. • Asiakirjoissa näkyi yhden asiakkaan henkilökohtaisia tietoja: nimi, henkilötunnus, opintosuorituksia. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaalle on lähetetty lomake täytettäväksi. Lähetetyllä lomakkeella on ollut valmiiksi täytettynä toisen asiakkaan tiedot. Asiakas ilmoitti työllisyyspalveluille saaneensa toisen asiakkaan tiedoilla valmiiksi täytetyn lomakkeen. • Tiedot: yhden asiakkaan nimi, syntymäaika sekä koulutushistoriatietoja. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Työntekijä kirjasi tietoja toisen asiakkaan tietoihin A-TMT-asiakastietojärjestelmässä. • Sisäinen, tahaton.
	• Kahden asiakkaan kulukorvauspäätökset oli lähetetty sähköpostitse vahingossa väärään (kaupungin sisäiseen) osoitteeseen. • Sisäinen, tahaton

Toukokuu	• Kirjattu asiakkaan nimi, hetu ja yhteystiedot Sharepointissa olevaan lomakkeeseen. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaan lähettämä sähköpostiviesti kirjattu toisen asiakkaan tietoihin. • Tiedot: asiakkaan etu- ja sukunimi. • Sisäinen, tahaton.
	• Tehty asiakasjärjestelmässä loppuarvio väärälle asiakkaalle. • Loppuarviossa ei ole asiakas tunnistettavissa. Loppuarviossa kerrotaan asiakkaan kokonaistilanteesta. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaan tietoihin kirjattu toisen asiakkaan suunnitelma. • Tiedoista ei ollut asiakas tunnistettavissa. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaalle lähetettiin vahingossa toisen asiakkaan työkokeilun palautelomake. • Tiedot: Etu- ja sukunimi, henkilötunnus, työkokeilun paikka ja osoite, lisäksi työkokeilun alkamis-, ja päätymisaika. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Asiakaskirjaus tehty väärän asiakkaan tietoihin. • nimi + tieto, että asiakas ohjattu koulutukseen. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä on asianhallintajärjestelmän kautta vienyt oikaisuvaatimuksen päätösesityksen lautakunnan esityslistalle päätettäväksi. Päätösesitys on sisältänyt useampia liitteitä, ja liitteestä 5 on jäänyt poistamatta oikaisuvaatimuksen tekijän henkilötunnus. Liite on mennyt julkiseksi, kunnes se on poistettu työntekijän huomattua virheen. • Tiedot: Liite 5 on yliopiston opintosuoritusote oikaisuvaatimuksen tekijän opinnoista, ja siitä on käynyt ilmi hänen nimensä ja henkilötunnuksensa. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Kesäkuu	• Kaupungilta poislähteneiden henkilöiden (6 kpl) asianhallintajärjestelmän käyttöoikeuksia ei ollut asianmukaisesti ja ajantasaisesti passivoitu. • Sisäinen, tahaton.

• Palvelualueen Sharepointissa olevaan Word-lomakepohjaan on lisätty yhteensä 7 asiakkaan henkilötietoja eri asiantuntijoiden toimesta. Lomakepohja on tarkoitus ladata ensin omalle koneelle, lisätä sitten asiakkaan henkilötiedot, ja poistaa lomake asiakkaalle toimittamisen jälkeen, mutta tätä ohjeistusta ei ole noudatettu. • Tiedot: Nimi, henkilötunnus, asiakkuus työvoimapalveluissa, asiakkuuden aikamääreitä ja mahdollisia työllisyysstatuksia. • Sisäinen, tahaton.
• Asiakas käynyt katsomassa työkokemustietojaan asiakas-järjestelmässä. Ei ole nähnyt omia tietojaan, vaan toisen, toisessa kaupungissa asuvan, henkilön tiedot. Asiakas ei ole tutkinut tietoja tarkemmin, joten ei pystytä jäljittämään, kenen tiedot asiakas on nähnyt. • Vantaan työntekijä on nähnyt vain tämän oman asiakkaansa tiedot. Ongelmasta on laitettu tieto eteenpäin Kehalle, jonka järjestelmä Työmarkkinatori on ja jossa väärät tiedot ovat näkyneet. • Ulkoinen, tahaton.
• Asiakkaan tietoihin kirjattu toisen asiakkaan sähköposti • Sisäinen, tahaton.
• Työntekijä kirjasi tietoja toisen asiakkaan tietoihin A-TMT-asiakastietojärjestelmässä. • Sisäinen, tahaton.
• Asiakkaan tietoihin kirjattu toisen asiakkaan tieto • Sisäinen, tahaton.
• Asiakkaalle lähetetty tekstiviesti tallennettiin toisen asiakkaan tietoihin. • Viestistä ei ilmene henkilötietoja. • Sisäinen, tahaton.
• Palvelualueen Sharepointin tiedostoihin oli tallennettu virheellisesti asiakkaan palkkiolaskelma, joka sisälsi asiakkaan henkilötietoja. • Tiedot: Nimi, hetu, palkkion määrä, työnantaja, osoite • Sisäinen, tahaton
• Asiakkaan tietoihin kirjattu toisen asiakkaan tieto. • Tiedot: hetu ja kassatieto • Sisäinen, tahaton

	• Työntekijä huomasi jättäneensä suunnitelmapohjaan toisen asiakkaan nimen, ja suunnitelma on hyväksytty väärällä nimitiedolla. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaan yhteydenottoihin kirjattu toiselle asiakkaalle lähtenyt viesti • Tiedot: Tiedoissa näkyi vain toisen asiakkaan etunimi ja asia josta asiakkaaseen oltiin yhteydessä • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä kirjasi tietoja toisen asiakkaan tietoihin asiakastietojärjestelmässä. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä kirjasi tietoja toisen asiakkaan tietoihin asiakastietojärjestelmässä. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä oli ottanut opiskelijan koko nimen ja henkilötunnuksen muistilapulle kirjoittaakseen hänen pyytämänsä todistuksen ja unohtanut lapun luokkahuoneen pöydälle. Luokkatila on henkilökunnan kokouskäytössä sekä koulutuskäytössä. Lapun unohtumisen ja löytymisen välillä siellä ei tiettävästi ole ollut ulkopuolisia henkilöitä vaan ainoastaan omaa henkilökuntaa. • Sisäinen, tahaton.
	• KEHA-keskus on toimittanut Vantaan kaupungille virheellisesti tietoja yli neljä vuotta sitten päättyneistä työvoimaviranomaisen asiakkuuksista. *Asiakastiedot on toimitettu Vantaan kaupungille osana P17 tietopakettia pseudonymisoituna.* • Ulkoinen, tahaton.
Heinäkuu	• Palveluasiantuntija välitti asiakkaan lähettämää lääkärintodistusta sekä työsopimusta oikealle vastuualueelle käsiteltäväksi. Sähköpostin lähetyksessä osoitekenttään oli epähuomiossa tullut väärä osoite. Osoite johon viesti lähti, oli kaupungin sisäinen ryhmäosoite. Ryhmä on iso, noin 400 henkilöä, koska sisältää kaikki työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueen työntekijät. Lääkärintodistus ja työsopimus olivat liitetiedostona viestissä. • Liitetiedostoissa oli asiakkaan nimi, syntymäaika, hetu, terveystietoja ja yhteystietoja. • Sisäinen, tahaton.

	• Tutkimuslupahakemuksesta löytyy google-haulla kaksi asianhallintajärjestelmän linkkiä, jonka ”selitystekstistä” ilmenee mm. asiakkaan nimi, kotiosoite, henkilökohtainen puhelinnumero sekä meiliosoite. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Asiakastiedoissa on kaksi saman nimistä henkilöä ja virkailija tallensi asiakkaan lähettämän sähköpostiviestin väärän asiakkaan yhteydenottotietoihin. Tietoihin tallentui toisen asiakkaan etu- ja sukunimi, sekä tieto siitä, mitä työpaikkaa tämä henkilö on hakenut heinäkuussa. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiantuntija lähetti vahingossa henkilötietoja sisältäneen sähköpostiviestin väärälle asiakkaalle. • Tiedot: Nimi, osoite, syntymäaika (ei hetua), tieto työllisyyspalvelun asiakkuudesta • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Asiakkaalle oli tallennettu väärän asiakkaan suunnitelmaehdotus ja lähetetty se asiakkaalle hyväksyttäväksi. Asiantuntija huomasi virheen heti ja poisti suunnitelman näkyvistä. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaalle tuli toisen asiakkaan alkuhaastattelukutsu ja selvityspyyntö. • Mahdollisesti kyse järjestelmähäiriöstä. • Tiedot: Koko nimi, henkilötunnus, kotiosoite, tiedot opiskelusta. • Ulkopuolinen (A-TMT), tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Elokuu	• Palvelualueen Sharepointiin tallennetussa lomakkeessa oli tallennettuna henkilöasiakkaan tiedot. Lomake olisi tullut ensin tallentaa omalle koneelle ja vasta sen jälkeen täydentää tiedot. • Tiedot: Nimi, henkilötunnus, työnhaun status, työnhaun alkamispäivä. • Sisäinen, tahaton
	• Työntekijä kirjannut asiakkaan B viestin asiakkaan A tietoihin. • Tiedot: asiakkaan B nimi sekä tiedot koulutuksista, joihin on ollut halukas hakemaan. • Sisäinen, tahaton.

	• Työntekijä lähettänyt vahingossa toiselle asiakkaalle kuuluneen sähköpostin liitteineen. • Tiedot: nimi, yhteystiedot, hetu. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Asiakaan tiedoissa oli tuplamerkintä, joka pyydettiin poistamaan KEHAn IT-tuelta. Asiasta avattiin IT-palveluille tiketti, jonka liitteenä on ollut kuvakaappaus poistettavasta asiointimerkinnästä. Asiointimerkinnän yhteydessä on ollut näkyvissä asiakkaan henkilöturvatunnus. Henkilöturvatunnuksen tulee olla näkyvissä vain asiakkaan asiointiprofiilissa. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakaskirjaus tehty väärälle asiakkaalle. Ei tunnistetietoja. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakaskirjaus tehty väärälle asiakkaalle. • Tiedot: yhden asiakkaan sähköpostiviestit, joissa kysymyksiä kotoutumiskoulutuksista, nimi, hetu. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakaskirjaus tehty väärälle asiakkaalle. • Tiedot: Viestissä näkyi asiakkaan nimi ja listaus työpaikoista sekä työtehtävistä, joihin hän oli hakenut. • Sisäinen, tahaton.
	• Ulkopuolinen taho (palvelutoimittaja) lähetti pyytämättä viestin, jossa oli vastaanottajina 3 Vantaan kaupungin henkilöä sekä 4 toimittajan työntekijää, joissa näkyi Vantaan kaupungin työntekijöiden sekä ulkopuolisten tahojen sopimustietoja sekä yhteystietoja. Yhteensä 16 henkilön tietoja. • Ulkopuolinen, tahaton.
	• 1) Sähköisessä allekirjoituspalvelussa on huomattu tietosuojaongelma esihenkilön lähettäessä työsopimus sähköiseen allekirjoituspalveluun. Kun työntekijä allekirjoittajana avaa (android) puhelimella allekirjoitusprosessin, prosessissa on näkynyt esihenkilön henkilötunnus. • 2 & 3) Ongelma korjattiin, mutta myöhemmin havaittiin, että hetu näkyi myös kahdessa muussa näkymässä. • Ulkoinen, tahaton.
Syyskuu	• Palvelualueen Sharepointissa olevaan Word-lomakepohjaan oli lisätty asiakkaan henkilötietoja.

	• Tiedot: yhden asiakkaan nimi, henkilötunnus, asiakkuus työvoimapalveluissa, asiakkuuden aikamääreitä ja työllisyysstatus. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä tallensi suunnitelman väärän asiakkaan tietoihin asiakastietojärjestelmässä. • Tiedot: asiakkaalle laadittu monialainen työllistymissuunnitelma mm. nimi, koulutus- ja työllistymishistoria. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaan tietoja liitetty toisen asiakkaan tietoihin. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä teki asiakastietojärjestelmään väärän kirjauksen siten, että tallensi toisen asiakkaan monialaisen suunnitelman käsittelyssään olleisiin asiakastietoihin. • Tietoturvaloukkaus sisälsi terveydentilaan, taloudelliseen tilanteeseen ja sosiaaliseen tilanteeseen liittyviä tietoja mutta ei muita henkilötietoja kuten esim. nimi, hetu, yhteystiedot. • Henkilötiedoista ei pysty tunnistamaan toista asiakasta. • Sisäinen, tahaton
	• Työntekijä kirjasi toisen asiakkaan tietoihin asiakastietojärjestelmässä toisen asiakkaan työnhakuun liittyviä tietoja. Ei tunnistetietoja. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiantuntija huomasi, että oli lähettänyt toiselle asiakkaalle toista asiakasta koskevan viestin. • Tiedot: yhden asiakkaan nimi ja hetu. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Työntekijä skannasi aulatilassa käyttöoikeushakemuksen, joka oli hakemus sähköiseen asiainkäsittelyjärjestelmään ja lomake jäi skannauksen jälkeen asiakasaulatilaan pöydän päälle. Aula on yleisölle avointa tilaa, mutta paperi oli neuvonnan pöydällä, joka on virkailijoiden työskentelytilaa, joten todennäköisesti asiakkaat eivät ole voineet nähdä. • Tiedot: Kahden henkilön nimet, toisen henkilön henkilötunnus, yksilöivä tunniste. • Sisäinen, tahaton.

• Asiakas toimitti rikosrekisteriotteen sähköpostitse (ei-ajantasaisen ohjeistuksen mukaisesti). • Sisäinen, tahaton.
• Asiakaskirjaus tehty väärän asiakkaan tietoihin. Ei tunnistetietoja. • Sisäinen, tahaton.
• Työntekijä tallensi kaksi samanlaista toiselle asiakkaalle laadittua suunnitelmaa toisen asiakkaan tietoihin. • Suunnitelmassa oli mainittu toisen asiakkaan kansalaisuus, sukupuoli, ikä ja kielitaito. Lisäksi tietoa siitä, missä asiakas on opiskellut aikaisemmin ja mitä opintoja hän on nyt syksyllä aloittamassa. • Sisäinen, tahaton.
• Työntekijä tiedusteli puhelinnumeron vahvistusta asiakkaalta sähköpostitse, mutta laittoi viestiin vahingossa toisen asiakkaan puhelinnumeron. Asiakas vastasi s-postiviestiin ja kertoi, että ko. puhelinnumero ei ole hänen. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
• Asiakkaan etunimi oli kirjoitettu toisen asiakkaan työllistymissuunnitelmaan. Ei muita tietoja toisesta asiakkaasta. • Ei pystytä enää selvittämään kenestä oli kyse, koska etunimi hyvin tavallinen. Näin ollen epätodennäköistä, että etunimi toimii tunnistetietona. • Sisäinen, tahaton.
• Palvelumanuaalin lomake täytetty tulostamista varten siten, että tiedot epähuomiossa tallentuivat lomakkeelle. (lomake vain asiantuntijoiden nähtävissä) • Tiedot: yhden asiakkaan nimi, yhteystiedot, hetu, suunnitelmaan kirjatut yleisluonteiset terveystiedot. • Sisäinen, tahaton
• Työntekijä kirjasi sähköpostitse saamansa asiakkaan puhelinnumeron toisen asiakkaan tietoihin A-TMT:hen. (ei muita tunnistetietoja kuin puhelinnumero). • Sisäinen, tahaton.
• Kulukorvauspäätös lähetetty väärään sisäiseen sähköpostiryhmään. • Tiedot: Asiakkaan nimi, hetu, osoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite.

	• Sisäinen, tahaton.
	• Influenssarokotteeseen liittyvä potilaslomake oli tallennettu Intraan siten, että kun työntekijä A täytti tiedot ja tallensi itselleen tulostusta varten, tiedot tallentuivat myös Intran lomakkeelle. Henkilö ei itse saanut poistettua tietoja, lomake poistettiin Intrasta kokonaan. Tässä välissä työntekijä B avasi lomakkeen tulostaakseen itselleen tyhjän lomakkeen, ja näki työntekijä A:n henkilötiedot (nimi, syntymäaika, henkilötunnus, osoite, puhelinnumero, sähköposti, terveystietoja). • Sisäinen, tahaton.
Lokakuu	• Asiantuntija on kirjannut asiakkaan tietoja toisen asiakkaan tietoihin. Tallennettu tieto koski yhteistyötahon yhteydenottoa. Kirjauksessa on asiakkaan nimi ja henkilötunnus. • Kyse on järjestelmästä, johon asiakkailla itsellään ei ole pääsyä. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakaskirjaus tehty väärän asiakkaan tietoihin. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakas ei noutanut Poste Restante -osoitteeseen osoitettua kirjettään. Kirje oli palautunut, mutta palautuskirjekuoressa oli väärä postinumero, jolloin se oli mennyt kaupungin maatilalle. Kirjettä ei oltu siellä avattu, vaan se oli toimitettu selvitykseen, minkä kautta palautui kirjeen lähettäneelle asiantuntijalle. • Tiedot: nimi, hetu, yhteystiedot. Kirjettä ei ole avattu ja asiakkaan tietoja ei ole nähnyt muu kuin kirjeen osoitteen selvittäjä Vantaan kaupungilla. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaan lausuntopyyntö oli tullut Vantaan viranomaisyhteistyön sähköpostiin, ja asiakkaan tietoja avatessa huomattiin asiakkuuden kuuluvan toiselle työllisyysalueelle. Virkailija etsi hakutoiminnolla Googlesta toisen työllisyyspalveluiden sähköpostiosoitteen, joka oli virheellinen. Sähköposti meni väärälle viranomaiselle. • Lausuntopyynnössä lukee asiakkaan nimi sekä henkilötunnus sekä mistä asiasta lausuntoa pyydetään (työnhaun tilanne). • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakaskirjaus tehty väärän asiakkaan tietoihin. • Tiedot: suku- ja etunimi • Sisäinen, tahaton.

	• Asiakaskirjaus tehty väärän asiakkaan tietoihin. Ei tunnistetietoja. • Sisäinen, tahaton.
	• HR-järjestelmässä tehdyissä työsopimusten ja viranhoito-määräysten sähköisissä allekirjoituspyynnöissä henkilöille on mennyt vääriä sopimuksia allekirjoitukseen. Henkilöille on saapunut väärien henkilöiden työsopimuksia sekä viranhoitomääräyksiä allekirjoitettavaksi. Allekirjoitettava sopimus on ollut oikealla työntekijän nimellä, mutta allekirjoitettavassa dokumentissa on ollut aivan eri henkilön tiedot. • Tiedot: työsopimuksissa olevat henkilötiedot (Nimi, syntymäaika, hetu, yhteystiedot, pankkitili) • Ulkoinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Työntekijä lähetti henkilötietoja sisältävän esityksen väärälle kaupungin työntekijälle. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä on sosiaalisen median julkaisun perusteella käynyt katsomassa julkaisun tehneen henkilön tietoja hr- ja palkanlaskentajärjestelmässä. • Tiedot: Ainakin nimi, palvelussuhde-ID, tehtävänimike, työsuhteen alku- ja loppupäivä sekä poissaolotiedot. • Sisäinen, tahallinen. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Marraskuu	• Palvelupyyntö Tuutti-palvelun kautta Kehaan liittyen ATMT-järjestelmään. Pyynnön liitteeksi laitettu kuvakaappauksen ATMT-järjestelmästä, jossa oli asiakkaan henkilötunnus ja nimi. (Ohjeistuksessa määrätään, ettei saa kirjoittaa henkilötietoja.) • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakaskirjaus tehty väärän asiakkaan tietoihin. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijä teki asiakastietojärjestelmään väärän tallennuksen siten, että tallensi toisen asiakkaan monialaisen suunnitelman käsittelyssään olleisiin asiakastietoihin. • Tietoturvaloukkaus sisälsi terveydentilaan, taloudelliseen tilanteeseen ja sosiaaliseen tilanteeseen liittyviä tietoja mutta ei muita henkilötietoja kuten esim. nimi, hetu, yhteystiedot (eli käytännössä ei tunnistetietoja). • Sisäinen, tahaton.

	• Asianhallintajärjestelmän Toimenpidetyypin kuvauksessa on asiakkaan nimi ja asiakastunnus. Lisäksi asianomaisen kuulemismuistion kuvauksessa on asiakkaan nimi. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakaskirjaus tehty väärän asiakkaan tietoihin. • Sisäinen, tahaton.
	• Palvelualueen Sharepointissa olevaan lomakepohjaan oli lisätty asiakkaan henkilötietoja. • Tiedot: yhden asiakkaan nimi, sosiaaliturvatunnus, osoite, sähköposti ja puhelinnumerot, oppilaitos. • Sisäinen, tahaton
	• Vantaan kaupungin työntekijät, joille on annettu matkanvaraaja oikeudet matkatoimiston järjestelmään pystyvät näkemään kaikki Vantaan kaupungin alle luodut matkavaraaja-, matkustaja-, vieras- ja pääkäyttäjäprofiili (kaupungin työntekijät ja opiskelijat, jotka ovat olleet tai ovat lähdössä matkatoimiston kautta varattavalle matkalle. Tietoturvaloukkaus koskee myös järjestelmän pääkäyttäjätietoja.). • Tiedot: Nimi, syntymäaika, puhelinnumero, työ- tai oppilaitossähköpostiosoite, sukupuoli. • Ulkoinen, tahaton
	• Esihenkilö on saanut virheellisesti väärän työntekijän rekisterisivun. • Sisäinen, tahaton.
Joulukuu	• Työntekijä kertoi, että on hakenut tiedoston pois lähteneen kollegan Onedrive-tiedostoista. Tiedosto liittyi työtehtävien hoitamiseen eikä sisältänyt henkilötietoja. Työntekijä kertoi, että sai pääsyn Onedrive-tiedostoihin Service deskin kautta. • Ei ole tiedossa onko entisellä kollegalla ollut henkilökohtaista materiaalia Onedrivessa. Entisen kollegan suostumusta ei ole tiedusteltu. • Sisäinen, tahaton
	• Toisen asiakkaan asiakastietoihin tehtiin kirjaus työnhakijaksi ilmoittautumisesta. • Kirjauksessa ei ole mainittu henkilökohtaisia tietoja kuten esim. nimeä, henkilötunnusta eikä muuta, mistä toisen asiakkaan voisi tunnistaa. • Sisäinen, tahaton

• Työllistymissuunnitelma lisätty väärän asiakkaan tietoihin. Myös kirjaus soitosta ja käydystä työnhakukeskustelusta kirjattu samalle, väärälle asiakkaalle. Väärän asiakkaan yhteydenottopyyntö kirjattiin virheellisesti toteutuneeksi. • Ei muita henkilökohtaisia tietoja paitsi asiakkaan kielitaito, edellinen työpaikka/työkokeilupaikka/koulutustiedot. • Sisäinen, tahaton
• Työllisyysasiantuntija teki vahingossa Asiakas A:n teknisen selvityspyynnön toisen asiakkaan (Asiakas B) tietoihin. Selvityspyyntöön tallennettiin liitteeksi erotodistus. • Tiedot: nimi, hetu, opiskelijanumero, kotikunta. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
• Asiakkaalle on tehty hallintopäätös oikeudesta muutosturvaan. Hallintopäätöksen pohjana käytetään Word-tiedostoa. Asiakkaan saamaan hallintopäätökseen on jäänyt edellisen asiakkaan nimi. Asiakas huomasi toisen henkilön nimen hallintopäätöksessä luettuaan asiakirjan vielä tarkemmin uudelleen läpi. • Tiedot: Tietoturvaloukkauksen kohteena olleen henkilön asiakkuus Vantaan työllisyyspalveluissa on tullut ilmi vieraalle henkilölle, sekä myös epäsuorasti oletus siitä, että asiakas on irtisanottu tuotannollisista ja taloudellisista syistä. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
• Asiakkaalta saapunut sähköposti on vahingossa kirjattu väärän asiakkaan tietoihin. • Tiedot: Nimi, tieto sairauslomasta ja opinnoista • Sisäinen, tahaton
• Asiakaskirjaus tehty väärän asiakkaan tietoihin. Asiakkaan nimi näkyi kirjauksessa. • Sisäinen, tahaton.
• Työntekijä teki asiakastietojärjestelmään väärän tallennuksen siten, että tallensi toisen asiakkaan monialaisen suunnitelman käsittelyssään olleisiin asiakastietoihin. Tietoturvaloukkaus sisälsi terveydentilaan ja sosiaaliseen tilanteeseen liittyviä tietoja mutta ei muita henkilötietoja kuten esim. nimi, hetu, yhteystiedot. • Asiakas ei ole kirjauksesta tunnistettavissa. • Sisäinen, tahaton

• Asiakaskirjaus tehty väärän asiakkaan tietoihin. • Ei tunnistetietoja. • Sisäinen, tahaton.
• Kaksi työntekijöihin kohdistuvaa viranhaltijapäätöstä julkaistu paatos.vantaa.fi-sivulla. Päätöksien liitteistä ei ollut salattu henkilötietoja (työntekijöiden nimiä, 10 kpl). • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**

12 Vantaan elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet /PT (kvalt)

VD/3649/14.00.00/2026

TK/KV/TT/SE

Vantaalle on valmisteltu ensimmäistä kertaa elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet. Ne kokoavat kaupunkistrategiaa tarkentavat ja kaupunkiorganisaatiota ohjaavat elinvoiman keskeiset periaatteet, joiden tavoitteena on vahvistaa kaupungin elinvoimaa, kilpailukykyä, työllisyyttä ja kestävää talouskehitystä strategiakaudella 2026–2029. Periaatteet luovat yhteisen viitekehyksen päätöksenteolle ja kaupungin pitkäjänteiselle kehittämiselle sekä varmistavat strategian johdonmukaisen toimeenpanon huomioiden sekä taloudellisen, ekologisen että sosiaalisen kestävyyden.

Vantaan kaupunkistrategia vuosille 2026–2029 määrittelee kaupungin strategisen suunnan ja keskeiset tavoitteet, joilla rakennetaan hyvän elämän, vetovoimaisuuden ja tasapainoisen kasvun Vantaata. Strategian toimeenpanoa tukevat strategiset muutosohjelmat sekä Ratikkakaupunki strategisena hankkeena, mitkä ohjaavat kaupunkitasoista kehittämistä yli toimialarajojen. Elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet täsmentävät strategian elinvoimaan liittyvää tavoitteenasetantaa ja toimintaa sijoittuen kaupungin ohjausjärjestelmässä strategian ja muutosohjelmien väliin. Linjaorganisaation ja muutosohjelmien yhteisen tavoitteenasetannan kautta nämä periaatteet konkretisoituvat käytännön toimenpiteiksi, toimintaympäristön muutokset tarvittaessa huomioiden.

Vantaalla vahva elinvoima syntyy työpaikoista, investoinneista ja osaamisesta – mutta yhtä lailla hyvästä arjesta, sujuvista palveluista ja houkuttelevasta kaupunkikokemuksesta. Koska elinvoima on laaja kokonaisuus, joka rakentuu talouden, palvelujen, osaamisen, kaupunkikokemuksen ja arjen sujuvuuden muodostamasta kokonaisuudesta, sen edistäminen on koko kaupunkiorganisaation yhteinen tehtävä. Onnistuakseen se edellyttää yhteistä suuntaa, toimialojen välistä yhteistyötä sekä tiivistä vuorovaikutusta ulkoisten sidosryhmien kanssa. Elinvoiman ytimessä on hallittu ja kestävä kasvu, joka vahvistaa työpaikkoja, investointeja ja palveluja sekä tukee kaupungin talouden tasapainoa.

Elinvoima perustuu kaupungin kykyyn houkutella asukkaita, osaajia, yrityksiä ja vierailijoita (vetovoima) sekä varmistaa heidän viihtymisensä ja kiinnittymisensä kaupunkiin (pitovoima). Elinkeinopolitiikka on osa tätä kokonaisuutta, ja sillä pyritään vahvistamaan yritystoiminnan edellytyksiä, edistämään investointien toteutumista ja tukea uusien työpaikkojen syntymistä. Valmisteltujen periaatteiden tavoitteena on varmistaa, että kaupungin toimenpiteet tukevat tasapainoisesti sekä vetovoiman että pitovoiman kehittymistä.

Elinvoima- ja elinkeinopoliittisia periaatteita on valmisteltu viranhaltijatyönä yhteistyössä toimialojen ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Valmistelun lähtökohtana ovat olleet kaupunkistrategian valmistelu ja linjaukset, kaupungin vahvuuksien tunnistaminen sekä yhteisen kehittämissuunnan määrittely. Tausta-aineistona on hyödynnetty kaupungin kilpailukykyä koskevaa tietopohjaa, syksyllä 2025 valmistunutta kilpailukykyselvitystä (Elinvoima- ja työllisyysjaosto 29.10.2025 § 4) sekä valmistelun aikana käytyä vuoropuhelua ja useita palautekierroksia kaupungin johdon, toimialojen ja poliittisten ryhmien kanssa.

Elinvoima- ja työllisyysjaoston kokouksessa 22.4.2026 esitetty periaatekokonaisuus toimitettiin poliittisille ryhmille kommentoitavaksi. Periaatteista neuvoteltiin ryhmien kesken 12.5.2026 järjestetyssä neuvottelutilaisuudessa, jossa saavutettiin neuvottelutuloksena päätöksentekoon annettava esitys elinvoima- ja elinkeinopoliittisista periaatteista.

Periaatekokonaisuus jäsentyy kymmeneksi toisiaan täydentäväksi periaatteeksi, jotka ohjaavat kaupungin pitkäjänteistä kehittämistä.

1. Tunnistamme vahvuudet ja hyödynnämme niitä laaja-alaisesti
2. Kestävä yritystoiminta ja yrittäjyys ovat elinvoiman tärkeä perusta
3. Investoinnit ovat kasvun perusta ja kilpailukyvyn mittari
4. Kokonaistaloudelliset vaikutukset ohjaavat päätöksentekoa
5. Koulutus, osaaminen ja innovaatiot ovat uudistumisen ja kasvun ajurit
6. Kansainvälisyys ja monipuolinen elinkeinorakenne vahvistavat kilpailukykyä
7. Vantaan mainetta kehitetään suunnitelmallisesti ja aktiivisesti
8. Kaupunkikokemus on keskeinen veto- ja pitovoimatekijä
9. Kaupungin toimintaa ja palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti
10. Vantaalla on hyvä elää, olla ja työskennellä. Pääkaupunkiseudun sujuvin arki on Vantaan pitovoiman ja vetovoiman perusta

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8. luvun 6 § mukaisesti kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaosto valmistelee elinvoima- ja elinkeinopolitiikan periaatteet kaupunginhallituksen ja edelleen kaupunginvaltuuston päätettäväksi sekä seuraa niiden toteuttamista.

Elinvoima- ja työllisyysjaosto 19.5.2026 § 6

Elinvoimajohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet.

Liitteet:
- Vantaan elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: Elinvoimajohtaja Tommo Koivusalo, puh. 040 730 7761
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet

Vantaa

Elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet osana kaupungin ohjausjärjestelmää

Elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet

1. Tunnistamme vahvuudet ja hyödynnämme niitä laaja-alaisesti

Vahvistamme kaupungin elinvoimaa yhdistämällä keskeisten kumppaneiden, sidosryhmien ja oman organisaatiomme vahvuuksia yhteiseksi voimavaraksi. Kaupungin kilpailukyky ja uudistumiskyky syntyvät vuorovaikutuksessa hyvinvoivien asukkaiden, yritysten, oppilaitosten, järjestöjen, valtionhallinnon ja naapurikuntien kanssa.

2. Kestävä yritystoiminta ja yrittäjyys ovat elinvoiman tärkeä perusta

Rakennamme kaupungin, jossa yrittäminen on sujuvaa ja uudet ideat voivat syntyä ja kehittyä. Mahdollistamme osaltamme yritysten kasvun poistamalla kasvun esteitä sekä varmistamalla, että työllisyyden ja elinvoiman palvelut toimivat saumattomasti yhteen. Varmistamme osaltamme sen, että Vantaalla toimivat yritykset toimivat vastuullisesti niin yhteiskuntavastuun, ympäristön kuin työntekijöidenkin kannalta.

3. Investoinnit ovat kasvun perusta ja kilpailukyvyn mittari

Investoinnit ovat edellytys kaupungin elinvoiman ja tulopohjan kasvattamiselle sekä talouden tasapainottamiselle. Yksityiset investoinnit luovat edellytyksiä julkisille investoinneille.

4. Kokonaistaloudelliset vaikutukset ohjaavat päätöksentekoa

Varmistamme, että kaupungin resurssit kohdistuvat niihin toimiin, joilla saadaan suurin hyöty kaupunkilaisille ja elinkeinoelämälle sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä huomioiden sosiaalisesti kestävät vaikutukset.

5. Osaaminen ja innovaatiot ovat uudistumisen ja kasvun ajurit

Vahvistamme Vantaan kilpailukykyä rakentamalla koulutus-, osaamis- ja innovaatioympäristöä, joka houkuttelee uusia osaajia ja tukee yritysten ja elinvoiman kasvua.

6. Kansainvälisyys ja monipuolinen elinkeinorakenne vahvistavat kilpailukykyä

Vantaa on Suomen kansainvälisin solmukohta, jossa osaaminen, yritykset ja ideat kohtaavat ja kasvavat. Vahvistamme kaupungin monipuolista elinkeinorakennetta, jotta talous ja työpaikat kestävät suhdannevaihtelut.

7. Vantaan mainetta kehitetään suunnitelmallisesti ja aktiivisesti

Rakennamme Vantaalle maineen, joka perustuu tekoihin, vahvuuksiin ja todellisiin kokemuksiin, ja joka houkuttelee uusia asukkaita, osaajia, yrityksiä ja kävijöitä.

8. Kaupunkikokemus on keskeinen veto- ja pitovoimatekijä

Teemme Vantaasta elämyksellisen, viihtyisän ja kulttuurisesti omaleimaisen kaupungin, mikä vahvistaa sekä asukkaiden pitovoimaa että uusia osaajia ja kävijöitä houkuttelevaa vetovoimaa.

9. Kaupungin toimintaa ja palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti

Tarjoamme viivytyksettä sujuvaa, selkeää ja ratkaisuhakuista asiointia. Toimiva ja palvelulähtöinen yhteistyö tukee yritysten ja asukkaiden toimintaa ja vahvistaa kaupungin roolia luotettavana kumppanina. Kohtaamme yritykset palvelulähtöisesti asiakkaina ja kumppaneina.

10. Vantaalla on hyvä elää, olla ja työskennellä. Pääkaupunkiseudun sujuvin arki on Vantaan pitovoiman ja vetovoiman perusta

Kaupunkina luomme tulevaisuuden arkea, jossa liikkuminen, palvelut ja asuminen toimivat saumattomasti ja sitä kautta elämä Vantaalla on hyvää, sujuvaa ja houkuttelevaa kaiken ikäisille vantaalaisille. Monimuotoinen luonto on osa vantaalaista hyvinvointia.

Vantaa

Vantaa

Tulevaisuus asuu meissä

13 Taloussuunnitelman laadintaohjeet 2027–2030 / PT

VD/3840/02.01.00.01/2026

PK/MR/PK

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi.

Talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota ja muutoksista talousarvion sitoviin eriin päättää valtuusto.

Taloussuunnitelman 2027–2030 lähtökohtana on valtuustokauden 2026–2029 strategia sekä kaupungin menojen ja tulojen rakennetarkastelu ja talouden tasapainottaminen. Talouden ja strategian palvelualue on valmistellut taloussuunnitelman 2027–2030 laadintaohjeet, joissa on ohjeistettu muun muassa kaupungin talousarvioprosessin aikataulut, budjetointiperiaatteet sekä keskeisiä budjetoinnin erityiskysymyksiä. Taloussuunnitelman laadintaohjeet sisältävät myös ohjeet konsernin vastuiden ja velvoitteiden koontiin sekä henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadintaohjeet.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) hyväksyä liitteen mukaisesti taloussuunnitelman 2027–2030 laadintaohjeet ja velvoittaa toimialat (ml. rahastot) laatimaan talousarvioesityksensä ohjeiden ja kaupunkitason talousarvion valmistelun aikataulun mukaisesti, ja
b) valtuuttaa talouden ja strategian palvelualue antamaan tarkentavia ohjeistuksia taloussuunnitelman laatimisesta.

Liitteet:
- Taloussuunnitelman 2027–2030 laadintaohjeet

Täytäntöönpano: Talous ja strategia, toimialat

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
talousarviopäällikkö Päivi Kandolin, puh. 040 626 7613, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Talousarvion 2027 ja -suunnitelman 2028–2030 laadintaohje

Vantaan kaupunkistrategia 2026–2029

Vantaan kaupunginhallitus 1.6.2026

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO

1. Taloussuunnitelman 2027–2030 lähtökohdat 4
2. Toimintaympäristö 9
2.1 Talouden näkymät 9
2.2 Kuntatalouden kehitys ja kuntatalousohjelma 10
2.3 Tiedolla johtaminen ja väestöennuste 13
3. Taloussuunnitelman 2027–2030 toimeenpano 15
3.1 Strategiaa toteuttavat muutosohjelmat 15
3.2 Talousarvion 2027 valmistelun eteneminen 16
4. Talousarvion valmistelu toimialoilla 16
4.1 Strategisten vuositavoitteiden valmistelu (ent. sitovat tavoitteet) 17
4.2 Toimialojen tuloskorttien valmistelu 17
4.3 Henkilöstömenosuunnittelu ja käyttötalouden budjetointi 18
4.4 Henkilöstösuunnitelman lähtökohdat 20
4.5 Toimitilojen tarkistusprosessi ja tilojen irtisanominen 21
5. Kasvun ja investointien ohjauksen malli 22
5.1 Investointiosan valmistelu 23
5.2 Menettelytavat ja tarve-esitykset 23
5.3 Muut investointien hankeryhmät 24
6. Toimialojen taloussuunnitelman perustelutekstit 25
7. Konserni kunnan talousarviossa 25
7.1 Konsernin vastuut ja velvoitteet 26
7.2 Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet 26
8. Toimialojen käyttösuunnitelmien ja työohjelmien hyväksyminen .. 27
8.1 Talousarvion 2027 sitovuus ja raportointi 28
8.2 Strategian raportointi ja seuranta 28
8.3 Taloussuunnitelman laadintaa koskeva lainsäädäntö 28
9. Riskienhallinta 30

Lisätietoja:

- Taloussuunnitelma: Päivi Kandolin 040 626 7613 ja Teija Oras 050 314 5084
- Kaupunkistrategia: Vesa Kokkonen 050 318 1582 ja Antti Torkkeli 050 318 1586
- Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma: Tiina Harju-Kukkula 040 358 1764
- Toimitilojen tarkistus ja sisäiset vuokrat: toimitilat.isannointi@vantaa.fi
- Käyttäjäpalvelujen (ateria-, siivous-, vahtimestari- ja turvallisuuspalvelut) budjetointi: Sirpa Viinikari-Kauria 043 826 6495
- Toimitilainvestoinnit sekä investointien käyttötalousvaikutukset: Petri Kokkonen 043 826 8086
- Kasvun ja investointien ohjauksen malli: Noora Järvi 040 511 7121
- Tietojärjestelmähankkeet: Jarkko Karjalainen 043 825 6305
- SAP budjetointijärjestelmä: Teija Oras 050 314 5084

1. Taloussuunnitelman 2027–2030 lähtökohdat

Taloussuunnitelmaa 2027–2030 valmistellaan erittäin haastavassa taloudellisessa tilanteessa. Vuoden 2025 tilinpäätös oli lähes 80 miljoonaa euroa alijäämäinen ja vuoden 2026 ennuste näyttää lähes yhtä suurta alijäämää. Suomen yleisessä taloustilanteessa on lieviä elpymisen merkkejä, mutta se ei helpota kaupungin taloustilannetta tarpeeksi nopeasti. Lisäksi maailmanpoliittinen tilanne jatkuu edelleen hyvin epävakaana. Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun työllisyystilanne on erittäin heikko aiheuttaen kaupungille kustannuksia ja samaan aikaan vähentäen kaupungin verotuloja. Rakentamisen, erityisesti asuntorakentamisen heikko suhdanne jatkuu edelleen ja tämä vähentää erityisesti Vantaan kaupungin maanmyyntituloja. Samanaikaisesti suuret investointimenot, erityisesti Vantaan ratikka, lisäävät rahoituksen tarvetta ja kasvattavat kaupungin lainatarvetta. Kaupungin talous on saatava ylijäämäiseksi taloussuunnitelmakauden aikana, joten talouden tasapainon saavuttamiseen täytyy panostaa erityisen paljon.

KuntaL 110 § säädetään talousarvion ja -suunnitelman laadinnasta, jossa valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio huomioiden kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Vuosittain hyväksyttävä talousarvio- ja suunnitelma on valtuuston keskeinen toiminnan ja talouden ohjausväline ja se perustuu hyväksyttyyn strategiaan. Strategia ohjaa kaupungin päätöksentekoa, talouden suunnittelua ja kehitysprojekteja.

Vuoden 2027 talousarvion ja suunnitelmakauden 2028–2030 valmistelu perustuu kaupunkistrategian 2026–2029 toimeenpanoon. Onnistumisen perustana on vakaa ja kestävä talous. Tavoitteena ovat käyttötalouden tasapainotus strategiakauden aikana, toimitilainvestointien priorisointi sekä kaupungin velkaantumisen pysäyttäminen strategiakauden lopussa. Strategian mukaisesti taloustavoitteita seurataan ja niitä voidaan arvioida uudelleen, jos taloudellisessa toimintaympäristössä tapahtuu olennaisia muutoksia. Vantaalla taloussuunnitelmakausi on neljä vuotta, joista ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Strategia-asiakirjat

Strategiaa toteutetaan muutosohjelmatyön avulla. Ohjelmat perustuvat tunnistettuun muutostarpeeseen ja mahdollisuuteen toteuttaa myönteistä muutosta.

Vantaan toimielinrakenne ja organisaatio 1.1.2025 alkaen

Talouden vuosikello 2026

Taloussuunnitelman laadinnan keskeisiä päivämääriä

Helmikuu	**Pvm**
Alueelliset palveluverkkosuunnittelun workshopit	11.-25.2.2026
Maaliskuu	
Kaupunginvaltuuston iltakoulu; toimintaympäristöanalyysit toimialoittain	12.3.2026
Strategisten ohjelmien kehysten kehysneuvottelu	18.3.2026
Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshop I	26.3.2026
Huhtikuu	
Toimialojen kehysneuvottelut, meno- ja tulorakennetarkastelu, strategisten ohjelmien toimeenpano ja sitovien tavoitteiden luonnokset	
Kaupunkiympäristön toimiala	9.4.2026
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala	9.4.2026
Konsernijohto ja elinvoima	10.4.2026
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala	15.4.2026
Kaupunginvaltuuston lähetekeskustelu	27.4.2026
Toukokuu	
Hankejoto IV	5.5.2026
Kaupunginhallituksen seminaari	7.5.2026
Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshop II	13.5.2026
Kaupunginvaltuuston seminaari	21.5.2026
Toimialatasoinen riskienhallintasuunnitelma	29.5.2026
Kesäkuu	
TS-laadintaohjeet kaupunginhallituksessa	1.6.2026
Kaupunginhallitus; kehyspäätös	1.6.2026
Hankejoto V	4.6.2026
Kaupunginvaltuusto; kh:n kehyspäätös tiedoksi	22.6.2026
Elokuu	
Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshop III	17.8.2026
Hankejoto VI	20.8.2026
Toimialojen budjettineuvottelut, meno- ja tulorakennetarkastelu, strategisten ohjelmien toimeenpano, sitovien tavoitteiden valmistelutilanne	
Kaupunkiympäristön toimiala	17.8.2026
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala	19.8.2026
Konsernijohto ja elinvoima	19.8.2026
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala	26.8.2026
Kaupunginvaltuuston seminaari	27.8.2026
Syyskuu	
Hankejoto VII	4.9.2026
Toimielimen talousarvioesityksen materiaalit talousohjaukseen ennen ltk kokousta	
Ennen lautakuntakäsittelyjä pidetään lautakuntien TA seminaarit tai vastaava	
Lautakuntakäsittelyt, viikko 38	
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta	15.9.2026
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta	15.9.2026
Kaupunkiympäristölautakunta	15.9.2026
Kaupunkitilalautakunta	16.9.2026
Kaupunginvaltuuston iltakoulu; yhtiöesittelyt	17.9.2026
Kaupunginjohtajan tasapainotettu TS esitys (YTR, lehdistö, TS-info 1)	28.9.2026

Lokakuu	
TS-info 2; toimialojen TS-esitykset, investointiesittelyt	1.10.2026
Valtuustoryhmät palauttavat talousarviota koskevat selvityspyynnöt	7.10.2026
Hankejoto VIII	8.10.2026
Toimialojen vastaukset selvityspyyntöihin julkaistaan Extranetissä	14.10.2026
Valtuustoryhmät palauttavat muutosesitykset talousarvioon (korilista)	20.10.2026
Muutoslista toimitetaan toimialoille kommentointia varten	21.10.2026
Kommentit korilistan muutosesityksistä toimialoilta talousohjaukseen	26.10.2026
Marraskuu	
Koonti muutosesityksistä lähetetään neuvottelijoille (korilista)	30.10.2026
Valtuustoryhmät palauttavat muutosesityslistan liikennevaloilla	1.11.2026
Valtuustoryhmien välinen TS-neuvottelu	2.11.2026
Kaupunginhallituksen TS 2027-2030 esitys	3.11.2026
Hankejoto IX	12.11.2026
Kaupunginvaltuusto; TS 2027-2030 päätös, veroprosenttipäätös	16.11.2026
Toimialatasoinen riskienhallintasuunnitelma ja arvio riskienhallinnan onnistumisesta	27.11.2026
Joulukuu	
Käyttösuunnitelmat ja työohjelmat 2027 käsitelty lautakunnissa	31.12.2026
Tammikuu	
Käyttösuunnitelmat 2027 tiedoksi kaupunginhallituksessa	25.1.2027

2. Toimintaympäristö

2.1 Talouden näkymät

Talouden ja toimintaympäristön kehittymisen ennakointi on ollut haastavaa koko 2020-luvun ajan. Merkittävä muutos aikaisempiin vuosikymmeniin on ollut geopolitiikan korostuminen aivan uudella tavalla. Koronakriisiä seurannut nopea elpyminen katkesi inflaation ja korkojen noustessa Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan. Toistaiseksi pienemmässä mittakaavassa toistui samankaltainen shokki alkuvuodesta 2026, kun Lähi-idässä puhkesi uusi sota, joka vaikutti energian ja muiden raaka-aineiden saatavuuteen. Tämä nostaa jälleen inflaatiota ja korkopaineita samalla kun talouskasvu on heikkoa.

Vuonna 2026 talouden näkymiä leimaa edelleen poikkeuksellisen suuri epävarmuus. Yhdysvaltojen kauppapolitiikan kiristyminen ja tullien laajentuminen ovat lisänneet epävakautta globaalissa kaupassa, ja kauppajännitteet erityisesti Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä ovat voimistuneet. Samanaikaisesti maailmantalouden kasvu hidastuu, ja IMF ennustaa sen olevan noin 3,1 prosenttia vuonna 2026, mikä jää pitkän aikavälin keskiarvon alle.

Suomen talouden näkymät ovat edelleen heikot, vaikka käänne parempaan on tapahtunut vuoden 2025 lopulla. Tuoreimmissa VM:n ennusteissa talous kasvaa vuonna 2026 noin 0,6 prosenttia, ja kasvu jää selvästi potentiaalista hitaammaksi. Kasvu on hidasta, koska kotimainen kysyntä on heikkoa, rakentaminen pysyy matalalla tasolla ja kansainvälinen kysyntä on epävarmaa. Vuosille 2027 ja 2028 VM ennustaa 1,7 prosentin talouskasvua.

Työmarkkinoiden tilanne on edelleen haastava. Suomen Pankki ennustaa työttömyysasteen olevan vuonna 2026 noin 10 prosenttia, ja sen lasku on hidasta talouskasvun vaimeuden vuoksi.

Inflaatio on hidastunut aiemmista huippuvuosista, mutta siihen kohdistuu edelleen nousupaineita erityisesti energian hintojen kautta. Suomen Pankki ennustaa inflaation olevan noin 1,9 prosenttia vuonna 2026. Euroalueella inflaatio on keväällä 2026 noussut uudelleen noin 3 prosenttiin energiahintojen nousun seurauksena. Tämä on yli EKP:n 2 prosentin inflaatiotavoitteen.

Euroopan keskuspankki on pitänyt ohjauskorot noin 2 prosentin tasolla ja korostanut epävarmuuden lisääntymistä: inflaatiopaineet ovat kasvaneet samalla kun talouskasvu on hidastunut. Korkopolitiikkaa ohjaa jatkossa vahvasti energiahintojen ja geopoliittisen tilanteen kehitys. Todennäköistä onkin, että EKP tulee nostamaan

kuluvan vuoden aikana korkoja. Tämä on nostanut pitkiä Euribor-korkoja markkinoilla.

Kokonaisuutena toimintaympäristöä kuvaa edelleen samanaikainen hidas kasvu, kohonnut epävarmuus ja geopoliittisten riskien korostuminen. Näiden tekijöiden vuoksi talouskehitys on herkkä ulkoisille muutoksille, ja ennusteisiin liittyy tavallista enemmän epävarmuutta. Oleellista on muun muassa, miten meneillään olevat kriisit kehittyvät.

2.2 Kuntatalouden kehitys ja kuntatalousohjelma

Kuntatalouden tilanne heikkeni edelleen vuonna 2025. Heikentymisen taustalla on toimintakulujen voimakas kasvu sekä heikko verotulokertymä. Toimintakuluja kasvatti erityisesti TE-palveluiden siirto kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa. Samanaikaisesti toteutui suhdanneriski, kun Suomen talouden yleinen tilanne heikkeni voimakkaasti ja työttömyysluvut kasvoivat ennätyskorkeiksi. Valtiolta siirtynyt rahoitus ei siis riittänyt kattamaan TE-palveluiden kasvaneita kustannuksia, vaan lisäkulut jäivät kuntien katettavaksi. Yleinen heikko taloustilanne vaikuttaa myös verotuloihin, erityisesti kunnallis- ja yhteisöverokertymiin. Vuonna 2025 verotulokertymä jopa laski Vantaalla 2,8 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuoden 2025 tilinpäätösarviotietojen perusteella kuntien vuosikate heikkeni 410 milj. eurolla vuoteen 2024 verrattuna, mutta tilikauden tulos oli vielä 0,8 mrd. euroa positiivinen. Tulosta paransi kuitenkin kertaluonteiset erät ja ilman Helsingin, Espoon ja Porin tulosta kuntien tulos olisi jäänyt reiluun 100 milj. euroon. Toiminnan ja investointien rahavirta oli -0,8 mrd. euroa alijäämäinen ja kuntatalouden lainakanta kasvoi 0,8 mrd. eurolla yli 20 mrd. euroon.

Kuntatalouden kuluvan vuoden tilanne on erittäin haastava. Tulokehitys on kuluvana vuonna vaimeaa, koska kunnallisverotuloarvioita laskee heikentynyt ansiokehitys sekä työllisyystilanne. Myös kuntien toimintakulut jatkavat edelleen kasvuaan. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,2 prosenttia vuodessa vuosina 2027–2030. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset ja siksi kunta-alan kustannuspaineita lisää sovitut palkkaratkaisut. Kustannuksia lisää myös erityisesti työttömyysetuuksien kasvaneet rahoitusvastuut. Selvää on, etteivät kuntatalouden tulot riitä kuntatalouden kasvaviin menopaineisiin.

Iranin sodan vaikutukset näkyvät jo nyt kasvaneina korkokustannuksina, mutta vaikutukset sodan pitkittyessä voivat olla paljon laajemmat. Investointipaineet ovat suuret kasvavissa kunnissa, kuten Vantaalla ja ne kohdistuvat suurelta osin perusinfrastruktuuriin. Vuosikate ei näin ollen tule riittämään kuntien nettoinvestointeihin

ja Valtiovarainministeriön painelaskelmien mukaan toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee kaikissa kuntakokoryhmissä vuonna 2027.

Suurissa ja kasvavissa kunnissa on runsaasti investointitarpeita, kun taas pienenevien lapsi- ja nuorisoikäluokkien kunnissa haasteena on sopeuttaa palveluverkkoa ja toimintaa vastaamaan vähenevää palvelutarvetta. Eriytymiskehitys näkyy kuntien taloustilanteissa sekä kuntien edellytyksissä järjestää lakisääteisiä palveluita. Kuntatalouden merkittävä tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää talouden tasapainottamistoimien jatkamista ja pitkäjänteisiä sopeutustoimia.

Valtion hallitusohjelmassa tavoiteltiin kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistusta, mutta hallituspuolueet eivät päässeet asiasta sopuun. Esitetty uudistus olisi ollut Vantaan kaupungin kannalta positiivinen ja olisi kasvattanut kaupungin valtionosuustuloja. Kuntien normien keventämistä ja tehtävien tarkastelua on jatkettu ja sen tarkoitus on ollut parantaa kuntien toimintaedellytyksiä sääntelyä purkamalla. Normien purun myötä kuntien valtionosuuksia vähennettiin noin 22 milj. eurolla, mutta toimenpiteiden vaikutusta kuntatalouteen ei pystytä arvioimaan.

Kuntien peruspalveluiden valtionosuus vuonna 2027 on noin 45 milj. euroa suurempi kuin kevään 2025 valtiontalouden kehyspäätöksessä, mutta noin 28 milj. euroa pienempi kuin vuoden 2026 valtion talousarviossa. Valtionosuuksia vähentää erityisesti perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden kasvu vuonna 2025, joka huomioidaan kahden vuoden viiveellä ja vähentää valtionosuuksia vuonna 2027 noin 120 milj. eurolla. Vuoden 2027 indeksikorotus 3,5 prosenttia lisää valtionosuuksia noin 116 milj. eurolla, mutta jo aiemmin päätetty 1 prosenttiyksikön indeksijarru vähentää valtionosuuksia. Indeksijarru nostettiin lisäksi 2,8 prosenttiyksikköön, jolloin indeksikorotukseen kohdistuva vähennys on yhteensä noin 94 milj. euroa. Myös valtion sopeuttamistoimena väliaikaiseksi tarkoitettu kevään 2025 kehysriihen päätös 75 milj. euron valtionosuusleikkauksesta säädettiin pysyväksi.

Uutena toimenpiteinä valtionosuutta lisää kototutumispalveluiden uudistus, jonka tavoitteena on tehostaa järjestelmää. Uudistuksen seurauksena kotoutumiskoulutuksen rahoitus 25 milj. euroa siirrettiin kuntien valtionosuuksiin. Uudistuksen tavoitteena on saada 15 milj. euron säästö valtiotalouteen, mikä toteutuu osittain syksyn 2025 budjettiriihessä päätetyllä toimenpiteellä leikata kunnille ja hyvinvointialueille kotoutumisen edistämisestä maksettavien laskennallisten korvausten määrärahoja 30 milj. eurolla vuonna 2027.

Työvoimaviranomaisen tulee järjestää kotoutuja-asiakkaalle kielitaitoa edistävä palvelu takuuajan puitteissa, josta kunnille arvioidaan tulevan noin 10 milj. euron lisäkustannus. Työvoimaviranomaiselle on mahdollistettu kolmannen sektorin

tuottaman toiminnan tukeminen, jolla pyritään edistämään erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymistä. Uudistuksen myötä valtionosuuksia lisättiin noin 13 milj. eurolla vuodesta 2027 lähtien.

Hallitus on päättänyt aiemmin kotihoidon tuen ns. Norjan mallin käyttöönotosta, jonka arvioidaan lisäävän varhaiskasvatuksen kysyntää. Muutos tulee voimaan 1.1.2027 alkaen. Muutoksen vaikutusta on arvioitu uudelleen ja tämän vuoksi valtionosuuksia lisätään hieman vuodelle 2027, mutta enemmän vuosille 2028–2030.

Valtionosuutta kasvattavat myös vuoden 2026 valtion talousarviossa päätetyt muutokset, joista merkittävimpiä ovat vuoden 2026 valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen muuttuminen noin 59 milj. euroa sekä kotikuntaa vailla olevien kotikuntakorvausten muutos noin 5 milj. euroa. Myös vuoden 2027 arvio valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaon tarkistuksesta lisää kuntien valtionosuutta noin 22 milj. eurolla. Vuosien 2025–2027 valtionosuuden tasoa laskevat sote-uudistukseen liittyvät tarkistukset, eli vuoden 2024 valtionosuuslisäyksen (192 milj. euroa) takaisinperintä sekä sote-siirtolaskelman tarkistus (kunnille -501 milj. euroa). Nämä määräaikaiset valtionosuusvähennykset poistuvat kuntien valtionosuuksista vuonna 2028.

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämät valtionosuudet kunnille ja kuntayhtymille kasvavat indeksikorotuksen, 3,5 prosenttia, myötä arviolta 33,3 milj. eurolla. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuoden 2027 indeksikorotuksesta, 2,4 prosenttia, kohdistuu kunnille ja kuntayhtymille arviolta 17,5 milj. euroa. Valmistavan opetuksen menoihin kohdentuu oppilasmäärän aiemman kasvun vuoksi 13 milj. euron lisäys vuonna 2027.

Pääosin valtionavustuksilla haettavaksi valtio on myöntämässä yli 25-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille kohdennettavaan ns. osaamissetelin käyttöönottoon 20 milj. euroa. Lisäksi nuorisotyöttömyyttä pyritään ehkäisemään pilottihankkeella korkean nuorisotyöttömyyden kaupungeissa, johon on varattu 15 milj. euroa pilottiin osallistuville kunnille. Myös aiemmin päätettyä nuorten työllistymisseteliä vahvistetaan 20 milj. eurolla.

Toisen asteen koulutuksessa opiskelijoiden oikeutta oppimisen tukeen ja erityisopetukseen vahvistetaan. Ammatillisessa koulutuksessa koulutustarjontaa pyritään kannustimilla suuntaamaan paremmin työelämän ja väestön osaamistarpeiden mukaisesti. Englanninkielisen lukio-opetuksen tarjontaa vahvistetaan ja englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen mahdollistetaan syksystä 2028 alkaen. Ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa otettiin käyttöön lukukausimaksut EU/ ETA-maiden ulkopuolisille opiskelijoille 1.8.2026 lukien, minkä vuoksi koulutuksen järjestäjille myönnettävää rahoitusta pienennetään 18 milj. eurolla vuodesta 2027 lukien.

Liikuntatoimen ja nuorisotyön rahoitusta vähennetään 1 milj. euroa vuonna 2027, jonka mahdolliset vaikutukset kuntiin tarkentuvat jatkovalmistelussa.

MAL-sopimuksissa valtio sitoutuu kaupunkiseutujen saavutettavuutta ja kestävää liikkumista edistäviin hankkeisiin noin 570 milj. euron rahoituksella. Näitä ovat muun muassa kaupunkiseutujen raide- ja kaupunkiraitiotiehankkeet. Valtio tukee asuntotuotantoa erityisesti kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentamiseksi. Valtion tukeman asuntotuotannon korkotukilainavaltuudet laskevat vuoden 2026 tasosta reilusti yli puolet eli 500 milj. euroon vuonna 2027.

Verotulomenetysten korvaukset ovat vuonna 2027 yhteensä noin 615 milj. euroa ja nousevat noin 771 milj. euroon vuoteen 2030 mennessä.

Hallitus on antanut esityksen hankintalain uudistamisesta eduskunnalle. Uudistuksen tavoitteena on lisätä julkisten hankintojen tehokkuutta ja saavuttaa kustannussäästöjä vahvistamalla kilpailua ja kehittämällä hankintojen johtamista. Tavoitteena on avata erityisesti tukipalvelujen hankintoja laajemmalle kilpailulle. Esityksen vaikutukset kuntatalouteen ovat moninaisia. Valtion arvion mukaan sidosyksiköihin liittyvien muutosten kertaluonteiset kustannukset olisivat noin 410 milj. euroa ja kilpailun lisääntymisestä saatavat säästöt 37–74 milj. euroa vuodessa kahden vuoden siirtymäajan jälkeen. Vaikutukset vaihtelevat merkittävästi kuntien koon, sijainnin ja palvelurakenteen mukaan.

Kiinteistöveron arvostamisuudistusta on määrä jatkaa niin, että uudistus on kohtuullinen kiinteistöjen omistajille. Uudistuksen tarkoitus on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden käypiä arvoja. Hallitus on myös kehysriihessä 2026 päättänyt jatkaa uuden alueellisen matkailijaveron lainvalmistelua.

(Lähde: VM, julkisen talouden suunnitelma vuosille 2027–2030 sekä kuntatalousohjelma vuosille 2027–2030: Kevät 2026)

2.3 Tiedolla johtaminen ja väestöennuste

Vantaan kaupungin talousarvion ja -suunnitelman valmistelu perustuu tiedolla johtamiseen, jossa päätöksenteon ja resurssien kohdentamisen lähtökohtana on ajantasainen, luotettava ja yhteismitallinen tieto kaupungin toimintaympäristön kehityksestä, palvelutarpeista ja talouden reunaehdoista. Tiedolla johtamisen tavoitteena on tukea strategisten valintojen tekemistä, vahvistaa ennakoitavuutta sekä lisätä päätöksenteon läpinäkyvyyttä.

Tiedolla johtaminen kytkeytyy kaupunkistrategian toimeenpanoon sekä strategisiin muutosohjelmiin, strategisiin vuositavoitteisiin ja toimialojen tuloskortteihin.

Taloussuunnittelussa tiedolla johtamisen rooli korostuu strategisten painopisteiden seurannassa, toimintaympäristön muutosten tunnistamisessa sekä päätöksenteon ja resurssien kohdentamisen tukena.

Tiedolla johtamisen tietopohja muodostuu useista kaupungin yhteisistä tiedoista ja seurannoista, jotka kuvaavat väestönkehitystä ja -rakennetta, työllisyyttä ja työmarkkinoita, asumista ja rakentamista sekä kaupungin elinvoiman ja toimintaympäristön muutosta. Näiden tietojen avulla tunnistetaan kehityssuuntia, riskejä ja mahdollisuuksia sekä tuetaan taloussuunnitelman valmistelua kaupunkitasolla ja toimialoilla.

Toimintaympäristön kehittymistä ja siinä tapahtuvia muutoksia seurataan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Seuranta mahdollistaa tavoitteiden etenemisen arvioinnin sekä tarvittavat toimenpiteet, mikäli toimintaympäristössä tai talouden reunaehdoissa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Väestöennuste

Väestöennuste antaa kehitysnäkymän, jonka avulla toimialat voivat mitoittaa palvelunsa ja niiden vaatimat kustannukset kaupungin taloussuunnittelussa.

Koko väestön ennuste laaditaan kerran vuodessa ja se kattaa koko kaupungin lisäksi kaupunginosa- ja suuraluetasoisen ennusteen. Väestöennusteen laskennassa käytetään pääkaupunkiseudun yhteistä väestöprojektiomenetelmää, joka valmistui Helsingin, Espoon ja Vantaan yhteishankkeessa keväällä 2022. Ennustemenetelmä perustuu demografiseen projektiomalliin, jossa alueen väestö muuttuu syntymien, kuolemien, muuttojen, asuntorakentamisen ja ikäluokkien vanhenemisen seurauksena.

Uusi väestöennuste tehdään vuosittain, jotta väestönkehityksessä tapahtuvat muutokset voidaan ottaa huomioon mahdollisimman ajantasaisesti. On olennaisen tärkeää käyttää suunnittelussa aina uusinta väestöennustetta ja seurata ennusteiden muutoksia erityisesti suurten investointien alueilla sekä alueilla, joissa palveluverkon täyttöaste on suuri. Pitkän aikavälin tulevaisuuden arviointi on viime vuosina muuttunut hyvin haastavaksi epävarmuutta lisäävien maailmantapahtumien, kuten koronapandemian, sotien ja taloustilanteen muutosten vuoksi.

Koko kaupungin tasolla väestöennuste lasketaan tulevalle 25 vuodelle, suuralue- ja kaupunginosatasolla tulevalle 10 vuodelle. Uuden väestöennusteen laadinta aloitetaan vuosittain heti sen jälkeen, kun Kaupunkiympäristön toimiala on valmistellut uuden asuntorakentamisennusteen ja kaikki edellistä vuotta koskevat väestörakenne- ja väestömuutostiedot on saatu Tilastokeskuksesta. Väestöennusteen keskeisimmät taulukot ovat käytettävissä asiantuntijoille heinäkuussa ja ne julkaistaan elo-syyskuussa osoitteessa:

https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/vantaan-vaestoennusteet

Uusimman väestöennusteen numerotiedot ovat haettavissa myös Aluesarjojen tietotaulusta:

https://stat.hel.fi/pxweb/fi/Aluesarjat/Aluesarjat__vrm__vaenn/alu_vaenn_037o.px/

Koko kaupungin ennusteen lisäksi lasketaan erikseen ruotsinkielisen ja vieraskielisen väestön ennusteet noin kolmen vuoden välein. Ruotsinkielisen ja vieraskielisen väestön uusimmat valmistuneet raportit ovat käytettävissä osoitteissa:

https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/vantaan-vaestoennusteet/vantaan-ruotsinkielisen-vaeston-ennuste

https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/vantaan-vaestoennuste/vieraskielisen-vaeston-ennuste

3. Taloussuunnitelman 2027–2030 toimeenpano

Kaupunkistrategia 2026–2029 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa tammikuussa 2026 ja se ohjaa toimialojen taloussuunnitelman valmistelua. Kaupunkistrategia sisältää kaupungin pitkän aikavälin tavoitteet. Talousarvion yhteydessä hyväksyttävät strategian vuositavoitteet tähtäävät pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseen.

3.1 Strategiaa toteuttavat muutosohjelmat

Muutosohjelmien valmistelu on käynnistynyt alkuvuodesta 2026. Ohjelmilla tähdätään muutokseen, jonka tavoitteena on pitkäjänteinen vaikuttavuus. Ohjelmat ovat poikkihallinnollisia, toimintaa ohjaavia ja ne kattavat koko strategiakauden 2026–2029.

Muutosohjelmille on nimetty omistajat kaupungin johtoryhmän sisältä sekä ohjelmajohtajat. Ohjelmilla on lisäksi johtoryhmät, joissa on edustus kaikilta toimialoilta sekä ulkopuoliset ns. advisory boardit toimintaa tukemassa. Kehittämispäällikkö koordinoi kaikkia ohjelmia. Muutosohjelmat on esitelty kaupungin johtoryhmässä ja kaupunginhallituksen seminaarissa toukokuussa 2026. Ohjelmat on lähetty päättäjille kommentoitavaksi ja ne hyväksytään alla olevan aikataulun mukaisesti.

Talousohjelma	Elinvoima- ja työllisyysohjelma	Ympäristöohjelma	KH 1.6.2026 KV 22.6.2026
Kotoutumisen ohjelma	Myönteisen alue-kehityksen ohjelma	Turvallisuusohjelma	KH 22.6.2026 KV 24.8.2026

Strategian vuositavoitteet johdetaan muutosohjelmien kautta ja ohjelmien ulkopuoliset tavoitteet käsitellään talousarvioprosessin yhteydessä kaupunginjohtajan toimialakohtaisissa budjettineuvotteluissa elokuussa 2026 sekä kaupunginhallituksen TS-neuvotteluissa marraskuussa 2026.

3.2 Talousarvion 2027 valmistelun eteneminen

Kaupunginjohtajan kehysneuvotteluissa toimialat ovat esittäneet tulo- ja menotarkastelun lisäksi tuottavuustoimet ja niiden vaikutusten arvioinnit toimintaan. Kaupunginhallitus päättää TS 2027-2030 kehyksestä 1.6.2026 kokouksessa ja se tuodaan tiedoksi kaupunginvaltuustolle 22.6.2026 kokoukseen. Taloussuunnitelman käsittely eri toimielimissä jatkuu syksyn 2026 ajan.

Toimialat valmistelevat kaupunginjohtajan elokuun budjettineuvotteluja varten esityksen, jossa tavoitteena on kehyksessä pysyminen. **Toimialoille toimitetaan valmistelusta asialista kesäkuussa.**

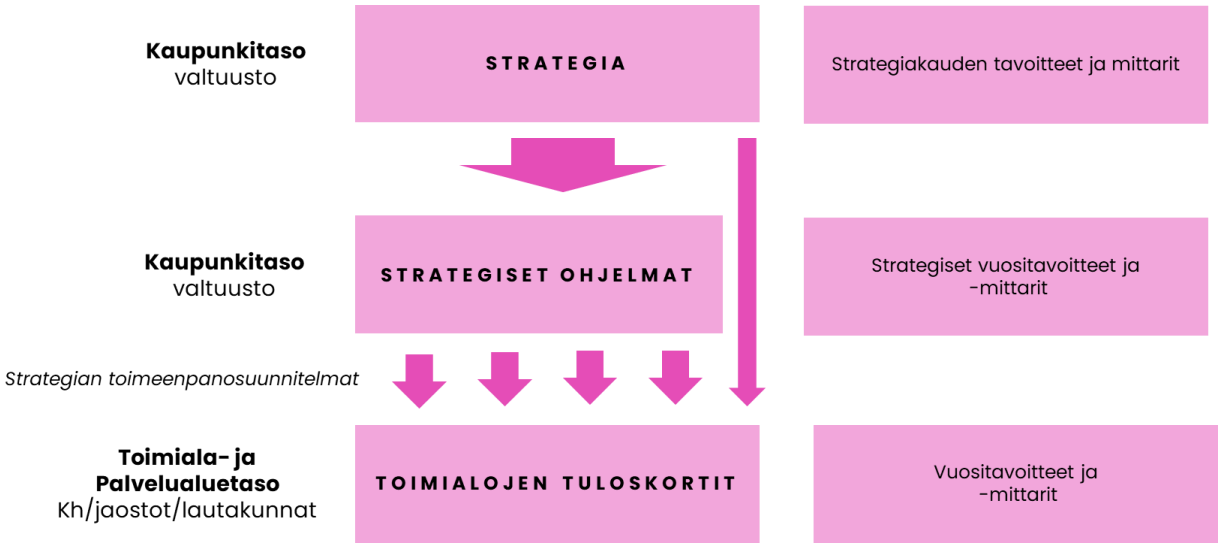
Toimialojen esitykset etenevät syyskuussa lautakuntien käsiteltäväksi. Kaupunginjohtajan esitys tasapainotetusta taloussuunnitelmasta 2027–2030 julkaistaan 28.9.2026. Esitys etenee poliittisten ryhmien neuvotteluihin 2.11.2026. Neuvottelutulos hyväksytään kaupunginhallituksessa 3.11.2026 ja se esitetään kaupunginvaltuustolle, joka tekee päätöksen taloussuunnitelmasta 2027–2030 16.11.2026. Taloussuunnitteluprosessin aikataulu löytyy laadintaohjeen alusta.

4. Talousarvion valmistelu toimialoilla

Talousarvion tehtävänä on asettaa palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä esitetään miten rahoitustarve katetaan. Tulot ja menot budjetoidaan eri tehtäville ja investointihankkeille. Talousarvion tuloarviot ja määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia valtuuston päättämien sitovuustasojen mukaisesti. Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio on muita kaupungin toimielimiä sitova toimintaohje. Kaupunginvaltuuston päättämät tehtävät, vuositavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetyt määrärahat ovat muutettavissa sitovuustasoltaan vain kaupunginvaltuuston päätöksellä.

4.1 Strategisten vuositavoitteiden valmistelu (ent. sitovat tavoitteet)

Strategiset vuositavoitteet ovat vuosittain valtuustossa talousarviokäsittelyn yhteydessä hyväksyttäviä toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita, jotka edistävät valtuustokauden tavoitteiden ja strategisten muutosohjelmien toteutumista vuositasolla. Ne johdetaan strategisista ohjelmista.

Strategiset vuositavoitteet vuodelle 2027 valmistellaan yhteistyössä toimialojen kanssa. Tavoitteiden mittareille valmistellaan lähtötasot (vuosi 2025, viimeisin tieto) sekä tavoitetasot vuodelle 2027. Kaupunkistrategian koordinaatioryhmä vastaa keskitetysti strategisten vuositavoitteiden valmistelusta.

Strategisia vuositavoitteita on käsitelty kaupungin johtoryhmässä 11.5.2026 ja niiden valmistelu jatkuu kaupunkistrategian koordinaatioryhmässä. Esitykset strategisiksi vuositavoitteiksi käsitellään kaupungin johtoryhmässä elokuussa.

Strategiset vuositavoitteet viedään toimialojen tuloskorteille niiden vastuiden mukaan osana toimialan TS-esitystä lautakunnalle. Käyttösuunnitelmaan liitetään toimialan ja palvelualueiden tuloskortit.

4.2 Toimialojen tuloskorttien valmistelu

Toimialojen vuoden 2027 tuloskortit valmistellaan kaupunkistrategian, strategisten ohjelmien, strategisten vuositavoitteiden (ent. sitovat tavoitteet) sekä toimialan kaupunkistrategian toimeenpanosuunnitelman ohjaamana.

Tuloskorttien tavoitteille valmistellaan mittarit sekä mittarien lähtö- (vuosi 2025, viimeisin tieto) ja tavoitetasot vuodelle 2027. Kaupunkitason strategiset vuositavoitteet sisällytetään toimialojen tuloskortteihin niiden vastuiden mukaan.

Toimialan tuloskortti liitetään toimialan TS-esitykseen (lautakunta). Toimialojen ja palvelualueiden tuloskortit (ml. yhteiset palvelut) valmistellaan Targetor Pro -järjestelmään.

Käyttösuunnitelmaan liitetään toimialan tuloskortti ja palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) tuloskorttien tiivistelmät. Strategiset vuositavoitteet viedään toimialojen tuloskorteille niiden vastuiden mukaan. Tavoitteet ja toimenpiteet on kytkettävä määrärahoihin siten, että viimeistään käyttösuunnitelmassa strategisten vuositavoitteiden resurssit ovat määriteltyinä.

4.3 Henkilöstömenosuunnittelu ja käyttötalouden budjetointi

Taloussuunnittelujärjestelmä SAP BW on avattu toimialoille 21.4.2026, jotta valmisteluun ennen kesälomia jää enemmän aikaa.

Henkilöstömenosuunnittelun laadintaa on aikaistettu alkamaan jo huhtikuussa tarkistamalla vuodelle 2027 budjetoidut toimet. HR:n ja toimialojen kanssa yhteistyössä sovittiin uudesta toimintatavasta. **→ Talousohjaus ja HR on toimittanut tästä erikseen ohjeen.**

Henkilöstömenosuunnittelun 2027 sivukulut

- Palkkaperusteinen eläkemaksu on keskimäärin 21,11 %, sisältäen tasausmaksun.
- Muut henkilösivukulut yhteensä 3,48 % muodostuvat seuraavista maksuista:
    - Sairasvakuutusmaksu 1,84 %
    - Taloudellinen tuki (sosiaalivakuutusmaksu) 0,03 %
    - Työttömyysvakuutusmaksu 1,21 %
- Lisäksi henkilöstökorvaus -1,0 % vähennetään automaattisesti henkilöstömenojen laskennassa.
- Siirtyneiden toimintojen eläkemenoperusteisia maksuja ei budjetoida enää erikseen, vaan ne sisältyvät sen tilalle tulleeseen tasausmaksuun.
- Huomioitavaa on, että kunnan maksamat eläkkeet tili 412005 on käytössä henkilöstöpalveluissa, eivätkä toimialat sitä budjetoi.
- Järjestelmä laskee automaattisesti lomarahan osuuden 5 % palkkamenoista sekä laskee kokonaisvuosipalkalle päivitetyt sivukulut edellä olevan mukaisesti.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten palkankorotukset

Kunta-alan sopimuskausi on voimassa 1.5.2025–29.2.2028. KT irtisanoi vuosille 2023–2027 sovitun palkkauksen ja palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman ja tilalle neuvoteltiin uusi kehittämisohjelma vuosille 2026–2028. KVTES:n sekä OVTES:n G-osion osalta 1.10.2025 siirryttiin uuteen tasopalkkajärjestelmään. Sopimuksessa

on päätetty myös, että kuntien teknisen alan virka- ja työehtosopimuksesta neuvotellaan uusi sopimus TATES, joka korvaa nykyiset TS ja TTES sopimukset.

Kunta-alan palkkaratkaisun vuosien 2026 ja 2027 erät:

- 1.8.2026 yleiskorotus 2,27 %
- 1.10.2026 paikallinen järjestelyerä 0,2 % ja kehittämisohjelmaerä 0,4 %
- 1.4.2027 yleiskorotus 2,0 % ja paikallisia eriä yht. 0,8 %

→ Kunta-alan palkkaratkaisu on huomioitu keskitettynä varauksena. Talousohjaus viestittää toimialoille budjetoitavat summat ja ajankohdat.

Muut huomioitavaa budjetoinnissa

Tulojen arvioinnissa huomioidaan hinnanmuutokset asiakasmaksuista sekä arviot volyymimuutoksista. Projekteille ja hankkeille, joille saadaan rahoitusta, tulee budjetoida myös sen saamat tuet.

- Toimiala sisällyttää esitykseensä myös uusien tilojen käyttötalouteen sisältyvien aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnat.
- Ateria- puhtaus- ja muiden käyttäjäpalveluiden budjetointi. Konsernipalvelujen hankinnan ostotiimi vastaa Vantaan kaupungin ateria-, puhtaus-, aula- ja turvapalveluiden sekä posti- ja kuljetuspalveluiden keskitetystä tilaamisesta sekä sopimusten valvonnasta. Toimialat on ohjeistettu palvelujen käytön budjetointia varten.
- Muut menot budjetoidaan asianomaiseen tiliryhmään.
- Toimialojen projekteissa / hankkeissa esitetään ne hankkeet, joille on talousarvion laadintavaiheessa olemassa toteutus- tai rahoituspäätös. Myös niille hankkeille, joiden päätöksen saaminen on todennäköistä, varataan määrärahat. Toimiala budjetoi talousarviovuoden tulot ja menot.
- Sisäiset vuokrat annetaan toimialan kehyksen päälle **→ Talousohjaus lataa lasketut sisäiset vuokrat toimialojen talousarvioon toukokuun 2026 aikana. Sisäisten vuokrien muutos annetaan toimialojen kehyksen päälle.**

Toimialojen esitykset talousarvioksi on oltava tallennettuna järjestelmään ennen kaupunginjohtajan elokuun budjettineuvotteluja.

Toimialoille toimitettuja muita talousarvioon laadintaan vaikuttavia ohjeita

- Toimialojen ICT järjestelmäinvestointiesitysten sekä tulevien tietoliikenneyhteyksien tarpeiden esitykset tietohallinnolle. Tarkempi ohje on toimitettu toimialoille 7.2.2026.
- Voimassa olevan toimitilainvestointi- ja rakentamisohjelman tarkistaminen toimialan palveluverkon osalta. Kaupunginjohtajan ohje 18.2.2026, esitysten palautus 6.3.2026. **→ Valmistelu jatkuu hankejohtoryhmässä uuden investointimallin mukaisesti. Ensimmäisen version budjetointi elokuussa.**

4.4 Henkilöstösuunnitelman lähtökohdat

Strategiakauden 2026–2029 tavoite on, että kaupungin henkilöstömäärän kokonaiskasvu on maltillista. Koska Vantaa on kasvava kaupunki, edellä mainittuun tavoitteeseen päästään vain tekemällä aktiivisia toimenpiteitä ja valintoja, jotka nostavat tuottavuutta, määrittelevät palvelutasoa sekä siirtävät luonnollisen lähtövaihtuvuuden kautta vapautuvia vakansseja toimintoihin, joiden mitoituksesta säädetään laissa.

Strategisessa henkilöstösuunnittelussa on kaksi keskeistä osa-aluetta: henkilöstömäärä sekä strategisten kyvykkyysien tunnistaminen.

Henkilöstömäärää priorisoidaan vapautuvien vakanssien kautta. Työtä tulee aktiivisesti järjestellä toisin. Osa vapautuvista vakansseista tulee siirtää muuhun käyttöön kuin mistä vakanssi vapautuu. Osa vapatuvista vakansseista lakkautetaan.

Jotta henkilömäärään liittyvät strategiset tavoitteet saavutetaan, edellyttää se palvelualueilla strategisten kyvykkyysien tunnistamista. Tämä tarkoittaa asioiden uudelleenajattelua mukaan lukien sen, mikä on tehokkain ja tarkoituksenmukaisin tapa tuottaa ja järjestää työtehtävät. Toimialat ja palvelualueet ylläpitävät ja kehittävät strategisia henkilöstösuunnitelmia yhdessä hr-partnerien kanssa.

Toimenpiteet vakanssin vapautuessa – ennen täyttöluvan hakemista ja rekrytointia

Vakanssin vapautuessa, ennen täyttöluvan hakemista ja korvaavan resurssin täyttöä tulee pohtia rekrytointia tarkemmin palvelualueen, toimialan ja kaupungin näkökulmasta. Täyttölupaprosessi varmistaa, että henkilöstöresurssien priorisoinnille on oma luonteva paikkansa ja ajankohtansa ennen varsinaisen täyttöluvan etenemistä. Samalla prosessi varmistaa strategisen henkilöstösuunnitelman toteutumista.

Henkilöstön kokonaismäärä sisällytetään taloussuunnitelmaan 2027–2030

Vuoden 2027 kehyksessä henkilökunnan kokonaismäärä tulee olla kehys- ja budjettineuvottelussa sovitun mukainen.

Elokuun kaupunginjohtajan toimialakohtaisten budjettineuvottelujen jälkeen palvelualuejohtajat varmistavat, että palvelualueiden vuoden 2027 henkilöstösuunnitelmaan tehdään mahdolliset budjettineuvotteluissa sovitut muutokset.

Talousarviokirjassa esitetään vakinainen, määräaikainen ja yhteensä henkilöstömäärät palvelualueittain ja toimiala yhteensä vertailuvuosina TP 2025, KS 2026 ja TA 2027.

Suunnitelmapohja löytyy Virkusta Henkilöstö- ja koulutussuunnittelu

Osaamisen kehittämissuunnitelma

Vantaan kaupungilla jokainen palvelualue laatii vuosittain lakisääteisen osaamisen kehittämissuunnitelman kaikista palvelualueen henkilöstölle suunnatusta kehittämistoimista ja koulutuksista.

Palvelualueen osaamisen kehittämissuunnitelmassa huomioidaan tavoitteet ja muutokset toimintaympäristössä ja tunnistetaan nykyisen henkilöstön osaaminen ja tarvittavat kehittämistoimet.

Suunnitelmassa arvioidaan koko henkilöstön ammatillista osaamista, mutta koulutusta ja kehittämistoimia voidaan kohdentaa tarpeen ja strategian mukaisesti talouskehyksen sisällä. Osaamisen kehittämissuunnitelma laaditaan ammatti- tai henkilöstöryhmätasolla joko ammattiryhmittäin tai yksiköittäin.

Tarkennetut ohjeet ja suunnitelmapohjat löytyvät Virkusta Henkilöstö- ja koulutussuunnittelu

Osaamisen kehittämissuunnitelma vuodelle 2027 palautetaan HR-Palvelukanavan kautta viimeistään 28.8.2026.

4.5 Toimitilojen tarkistusprosessi ja tilojen irtisanominen

Käyttäjätoimialojen on ensisijaisesti noudatettava voimassa olevaa kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa ja hyväksyttyä investointiohjelmaa. Jatkossa investointiesitykset perustuvat uuteen investointien ohjausmalliin ja sisältyvät suuraluekohtaisiin kehittämissuunnitelmiin. Palveluverkkosuunnitelma on jatkossa osa kehittämissuunnitelmaa.

Uusia toimitiloja voidaan hankkia toimialan käyttöön ainoastaan poikkeustapauksissa, jos esim. tilan käyttö on täysin estynyt. Poikkeustapaukset tulee esittää Palveluverkkosuunnittelun workshopeissa, jotka on järjestetty helmikuussa 2026.

Uusien tilojen kartoituksen tekee tilahallinta aina ensisijaisesti kaupungin omista tiloista ja konserniyhtiöiden tiloista. Tilahallinta ei neuvottele uusista tiloista toimialojen kanssa, vaan uusien omien ja vuokrattavien tilojen pitää sisältyä palveluverkkosuunnitelmaan ja investointiohjelmaan.

Tilahallintaan ilmoitetaan tilojen muutokset ja irtisanomiset kootusti keväisin seuraavan talousarviovuoden tilojen tarkistuksen yhteydessä. Jokaisesta irtisanottavasta kohteesta tulee tehdä kirjallinen irtisanomisilmoitus erillisellä irtisanomislomakkeella, joka toimitetaan sähköpostilla osoitteeseen toimitilat.isannointi@vantaa.fi ja toimitilapäällikölle.

- Tilahallinta on pyytänyt tarkistamaan talousarviovuodelle 2027 toimialan käytössä olevat tilat, joiden perusteella talousarvioon 2027 on laskettu tilojen sisäinen vuokra. Toimitilojen lopullinen tarkistuspyynnön palautus oli 30.4.2026.

5. Kasvun ja investointien ohjauksen malli

Vantaan kasvua on tarpeen ohjata ennakoiden ja kestävästi, alueelliseen tietoon ja erilaisiin tarpeisiin perustuen. Kasvun ohjaamiseen on valmisteltu uuden strategian mukaisesti yhteistä investointien ohjausmallia, joka yhteensovittaa nykyistä vahvemmin yhteen maankäytön ja palveluverkon suunnittelun sekä asemakaavoituksen, infrainvestointien, talonrakennusinvestointien ja talousohjauksen prosessit. Uutta mallia sovelletaan nyt ensimmäistä kertaa talousarvion 2027 investointiosan valmistelussa.

Investointiesitykset valmistellaan vahvemmin toimialojen yhteistyönä, tavoitteena vaikuttavammat yhteishankkeet ja tilojen käytön tehostaminen mm. tilojen yhteiskäytön avulla. Huomioimme alueiden erilaiset tarpeet ja perustamme valmistelun ja päätöksenteon alueelliseen tietoon pohjautuen. Vahvistamme Vantaan vetovoimaa ja pitovoimaa kohdentamalla investointeja koulujen ja päiväkotien lisäksi alueiden vetovoimaa, pitovoimaa ja asukasviihtyvyyttä lisääviin vapaa-ajan toimintoihin.

Investointiohjelma sovitetaan talousohjauksen ilmoittamaan kehykseen. Investointikehys on strategiassa määritelty aiempaa laajempana kokonaisuutena, johon luetaan kaupungin ja kaupunkikonsernin investointien lisäksi myös strategiakaudella alkavat uudet ulkopuoliset vuokravastuut. Tämän kehyksen puitteissa järjestettävät palvelut määrittelevät kaupungin kasvun rajan.

Investointisuunnittelun lähtökohtana ovat suuraluekohtaiset tilannekuvat ja kehittämissuunnitelmat. Tilannekuva kokoaa mm. väestön kehitystä, asuntorakentamista, investointien toteutumista, palveluverkon tilannetta ja kuntoa sekä taloutta koskevan tiedon valmistelun ja päätöksenteon pohjaksi. Kehittämissuunnitelmat puolestaan antavat suunnan alueiden kehittymiselle ja hallitulle kasvulle alueiden erityispiirteet ja tarpeet sekä taloudelliset mahdollisuudet tunnistaen.

5.1 Investointiosan valmistelu

Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2028–2030 investointiosan valmistelu on käynnistetty toimialoilla palvelutarpeen arvioinnilla ja johtoryhmien lähetekeskusteluilla. Toimialoja on pyydetty tarkastelemaan viimeisintä kaupunginvaltuuston hyväksymää (17.11.2025) toimitilainvestointiohjelmaa ja ulkoliikuntapaikkojen osalta kaupunkitilalautakunnan hyväksymää (10.12.2025) rakentamisohjelmaa oman palveluverkkonsa osalta ja priorisoimaan mahdollisia uusia hanke-esityksiä uusista tilatarpeista ja tarkistamaan hyväksytyn ohjelman esitykset erityisesti seuraavan 4 vuoden jaksolla ottaen huomioon myös uusi 10-vuotiskausi (2027–2036).

Kaupunkistrategian mukaisesti toimitilainvestointeja priorisoidaan siten, että kaupungin omien investointien, konserniyhtiöiden investointien ja strategiakaudella alkavien uusien vuokrahankkeiden yhteenlaskettu arvo on enintään 760 milj. euroa vuosina 2026–2029. Yleinen taloustilanne sekä kaupungin taloustilanne huomioiden tasoa on kuitenkin syytä vielä tästä laskea ja uusi tavoite on päästä lähemmäs 640 milj. euroa. Urheilualueinvestointeihin käytetään noin 3,0 milj. euroa/vuosi julkisen käyttöomaisuuden investointien määrärahan sisältä.

5.2 Menettelytavat ja tarve-esitykset

Investointiohjelman ja hankkeiden valmistelussa sovelletaan kaupunginvaltuuston syyskuussa 2022 hyväksymiä Kiinteistöjohtamisen linjauksia ja erityisesti 1. päämäärän ”Menettelytavat ja roolit ovat selkeitä toimitiloja hankittaessa” tavoitteita ja toimenpiteitä. Kaupungin ja konserniyhtiöiden yhteisillä linjauksilla ohjataan kaupungin tilakannan sekä kiinteistönpitoon liittyvien käytäntöjen ja toimintamallien kehittämistä. Kiinteistöjohtamisen linjaukset täydentävät kaupunkistrategian lisäksi kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa, konserniyhtiöiden omistajapoliittisia linjauksia ja maapoliittista ohjelmaa kiinteistönpidon osa-alueilla. Vähäinen tilantarve, joka voidaan täyttää olemassa olevaa tilakantaa hyödyntäen tai uutta tilaa vuokraamalla ilman merkittäviä korjaus- ja muutostöitä, hoidetaan ao. toimialan sekä kiinteistöt ja tilat palvelualueen tilahallinnan välisenä yhteistyönä.

Tarve-esitykset tehdään kaikista uusista ja muuttuneista tilatarpeista. Tarve-esitysten tulee perustua palveluverkkosuunnitelmaan ja taloussuunnitelmaesitysten laadinnan yhteydessä tarkistettuihin toimialakohtaisiin palvelutarpeisiin. Muutosesitykset tulee perustella palvelutarpeiden tai -linjausten muutoksilla. Myös talousarviokaudella ennallaan pysyvien hankkeiden perustelut tulee vahvistaa.

Esitykset luokitellaan kolmeen investointihankeryhmään:

- uudisrakennusinvestoinnit tai vastaavien uusien vuokratila- /osaketilojen hankinta

- muutostyö- ja korjausinvestoinnit kaupungin kokonaan omistamissa toimitilarakennuksissa tai niiden piha-alueilla sekä
- muutostyö- ja korjausinvestoinnit kaupungin hallinnoimissa vuokra- ja osaketiloissa tai niihin liittyvillä piha-alueilla.

Esitykset perusteluineen tehdään myös toimialoja palvelevista infrahankkeista, eli lähinnä yleisille alueille toteutettavista ulkoliikuntapaikoista. Tämä koskee erityisesti kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan liikuntapalveluiden palvelualuetta. Toimialojen tulee investointiesityksissään ottaa huomioon investointikehys sekä valtuuston viimeksi hyväksymä investointiohjelma. Pohjaesityksen kustannukset ja tiedossa olevat muutokset tullaan tarkistamaan keskitetysti toimitilajohtamisen puolesta koko investointisuunnitelman osalta. Toimialojen esityksiä on käsitelty helmikuussa palveluverkkosuunnittelun workshop-tilaisuuksissa ja toimialakohtaiset kirjalliset esitykset perusteluineen on toimitettu talousohjaukseen ja toimitilajohtamiseen maaliskuussa.

5.3 Muut investointien hankeryhmät

Irtaimisto budjetoidaan ensisijaisesti toimitilojen kalustamiseen sekä koneisiin ja laitteisiin. Huomioitavaa on, että investointien pienhankintaraja on 10 000 euroa (alv 0). Pienhankintarajan alittavat yksittäiset hankinnat ovat käyttötalousmenoja.

Aineettoman omaisuuden budjetoi tietohallinto.

Julkinen käyttöomaisuus ja kiinteän omaisuus budjetoidaan kaupunkiympäristön toimialalla.

Osakkeet ja osuudet budjetoidaan talousohjauksessa.

Investoinneissa noudatetaan Konsernijaoston 9.6.2025 täydennettyä suunnitelman mukaisten poistojen aikoja.

6. Toimialojen taloussuunnitelman perustelutekstit

Toimialan toiminnan kuvaus, toimintaympäristön muutokset ja keskeiset tavoitteet

- Lyhyt kuvaus toimialan toiminnasta.
- Toimintaympäristön nostot, jotka vaikuttavat toimialalla.
- Strategisten muutosohjelmien toteuttaminen talousarviovuonna 2027, nostot toimeenpanosuunnitelmasta ja **keskeiset tavoitteet**, joilla muutosta rakennetaan. Huom! Strategiset vuositavoitteet eivät sisälly tekstiosaan, vaan niistä kootaan erikseen taloussuunnitelmaan alkuun taulukko, kuten aikaisemmin sitovista tavoitteista.
- Toimialan tasapainotukset ja niiden vaikutusarviot sekä tuottavuustoimenpiteet.

Palvelualueen toiminnan kuvaus, keskeiset tavoitteet ja toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

- Lyhyt kuvaus palvelualueen toiminnasta.
- Palvelualueen **keskeiset tavoitteet**, jotka tukevat toimialan tavoitteita.
- Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen.

Henkilöstömäärät esitetään taulukkomuodossa vakinainen, määräaikainen ja henkilöstömäärä yhteensä palvelualueittain ja toimiala yhteensä vertailuvuosina TP 2025, KS 2026 ja TA 2027. HR palvelut toimittaa tiedot talousohjaukseen.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut palvelualueittain esitetään taulukkona. Toimiala tuottaa aineistot ja toimittaa ne talousohjaukseen talousarviokirjan koontia varten.

7. Konserni kunnan talousarviossa

Kuntalain tavoitteena on ollut luoda kokonaisvaltainen näkökulma kunnan toimintaan, jolloin taloudellisen tilanteen arvioimisessa tulisi näkyä peruskunnan talouden lisäksi selkeästi myös kunnan toiminta ja vastuut kuntakonsernina ja kuntayhtymissä.

Kuntalain 6 §:n mukaan kunnan toimintaan kuuluu kaikki toiminta, jossa kunta on mukana. Kunnan oman organisaation lisäksi strategiassa on arvioitava pitkän aikavälin tavoitteita koko kuntakonsernissa, kuntien yhteistoiminnassa sekä sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvassa toiminnassa.

Valtuusto vastaa kunnan strategisesta päätöksenteosta, koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan

arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Omistajaohjauksella ja konserniohjeilla on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön hallituksessa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisetu.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet

7.1 Konsernin vastuut ja velvoitteet

Koska valtuuston tulee talousarviota hyväksyessä ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet, liitetään talousarvioon ja -suunnitelmaan 2027–2030 luku Kuntakonserni 2027–2030. Luvussa esitetään:

1. Konsernirakenne 31.8.2026 sekä erilaiset järjestelyt ja konsernirakenteen muutokset
2. Konsernirakenteeseen suunnitellut muutokset taloussuunnitelmakaudella 2027–2030
3. Konsernin investoinnit taloussuunnitelmakaudella 2027–2030

   Investoinnit esitetään taulukkomuodossa. Taulukkoon sisällytetään kaupungin investoinnit yhteensä, merkittävien tytäryhteisöiden investoinnit yhteisöittäin, muiden tytäryhteisöjen investoinnit yhteensä sekä kuntayhtymien investoinnit TS 2027–2030 mukaisesti. Luvut esitetään omistusosuuksien mukaisena osuutena yhteisön investoinneista (konsernitilinpäätöksen mukaisesti). Taulukossa tulee olla sarakkeet TP2025, TA2026, TA2027, TS2028, TS2029, TS 2030.
4. Kaupungin ja tytäryhteisöjen lainakannankehitys taloussuunnitelmakaudella 2027–2030

   Lainakanta esitetään taulukkomuodossa. Taulukkoon sisällytetään kaupungin lainakanta, merkittävien tytäryhteisöjen lainakanta yhteisöittäin, muiden tytäryhteisöjen lainakanta yhteensä sekä kuntayhtymien lainakanta TS 2027–2030 mukaisesti. Luvut esitetään omistusosuuksien mukaisena osuutena yhteisön lainakannasta (konsernitilinpäätöksen mukaisesti). Taulukossa tulee olla sarakkeet TP2025, TA2026, TA2027, TS2028, TS2029, TS 2030.
5. Konserniyhteisöille myönnetyt ja suunnitellut takaukset tekstinä sekä taulukkona.

7.2 Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi asettaa tavoitteita konsernijohdolle koskien tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta

ja valvontaa. Vastaavaa menettelyä sovelletaan myös kuntayhtymän ja liikelaitoskuntayhtymän konserniohjauksessa.

Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta ja toimintaedellytyksiä tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimuksia. Tytäryhteisölle asetettavat tavoitteet tulee pääsääntöisesti ottaa kunnan voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan. Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä.

Kaupungin konserniohjaus ja -valvonta valmistelee tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet osaksi Vantaan kaupungin taloussuunnitelmaa 2027–2030. Kaupunginhallituksen konsernijaoston tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita kaupunkikonsernin yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Tavoitteiden yhteydessä esitetään myös merkittävien yhteisöjen investointiohjelman sisältö. Tavoitteet tulee valmistella talousarvioneuvotteluihin mennessä.

Kaupungin konserniohjaus ja -valvonta laatii konsernirakenteen kuvauksen, muutokset konsernirakenteessa sekä taulukot kuntakonsernin investoinneista, lainakannan muutoksista sekä takauksista.

Merkittävimpiä tytäryhteisöjä koskevat tavoitteet ja investoinnit esitellään Kaupunginvaltuuston iltakoulussa 17.9.2026.

8. Toimialojen käyttösuunnitelmien ja työohjelmien hyväksyminen

Käyttösuunnitelmat ja investointien työohjelmat hyväksyy toimielin, jonka toimivaltaan ne kuuluvat. Ne laaditaan talousarviovuodeksi ja ne toimivat kuukausiraportoinnin vertailutietoina. Kaupunginvaltuuston hyväksymästä talousarviosta annetaan täytäntöönpano-ohjeet lautakuntien noudatettavaksi.

Käyttösuunnitelmaan liitetään toimialan tuloskortti ja palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) tuloskorttien tiivistelmät. Kaupunkitasoiset strategiset vuositavoitteet viedään toimialojen tuloskorteille niiden vastuiden mukaan. Toimialojen ja palvelualueiden tuloskortit (ml. yhteiset palvelut) valmistellaan Targetor Pro -järjestelmään.

8.1 Talousarvion 2027 sitovuus ja raportointi

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarvion sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä strategiset vuositavoitteet päättää valtuusto. Ne ovat talousarvion täytäntöönpanoa ja ne esitetään vuosittain taloussuunnitelmakirjassa.

Talousarviosta laadittu käyttösuunnitelma ja investointien työohjelmat raportoidaan lautakunnille kuukausittain. Toimialojen vuositason ennuste laaditaan raportointia varten SAP BW järjestelmässä seurantaa ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

Strategiset vuositavoitteet raportoidaan osavuosikatsausten sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Osavuosikatsaukset laaditaan kolmannesvuosittain, joista viimeinen on talousarvion toteumavertailu, joka laaditaan tilinpäätöksen yhteydessä. Katsauksissa arvioidaan kuluvan vuoden ennuste, jotta voidaan todeta määräahojen ja tuloarvioiden riittävyys valtuustoon päättämien sitovuustasojen mukaisesti. **→ Talousohjaus toimittaa toimialoille kirjeen osavuosikatsausten laadintaa varten.**

8.2 Strategian raportointi ja seuranta

Kaupunginvaltuustolle ja -hallitukselle raportoidaan:

- kaupunkistrategia kaksi kertaa valtuustokaudessa (väliarviointi v. 2027 loppu ja loppuarviointi v. 2029)
- talousarvion yhteydessä päätettävät strategiset vuositavoitteet osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä (kolme kertaa vuodessa)
- strategiset ohjelmat arvioidaan vuoden 2027 lopussa osana kaupunkistrategian väliarviointia

Lautakunnille raportoidaan:

- kaupunkitason strategiset vuositavoitteet ja toimialan tavoitteet osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä (kolme kertaa vuodessa)

8.3 Taloussuunnitelman laadintaa koskeva lainsäädäntö

Kuntalain 14 § mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kuntastrategiasta, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, omistajaohjauksen periaatteista, varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista, takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta sekä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteista. Valtuuston tulee päättää myös kunnan liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla mahdollinen alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan huomioida brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota. Toimielin ei saa ylittää talousarviossa sille asetettua määrärahaa. Muutoksista talousarvion sitoviin eriin päättää valtuusto. Muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana.

Kuntalain 113 § mukaan kirjanpito tulee järjestää siten, että sen avulla voidaan seurata talousarvion toteutumista ja laatia tilinpäätökseen sisältyvä talousarvion toteutumisvertailu. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kunnan tilinpäätöksestä säädetään kuntalain lisäksi kirjanpitolaissa. Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto. Talousarvion toteutumisvertailussa esitetään erikseen käyttötalouden ja investointien toteutuminen sekä tuloslaskelma- ja rahoitusosien toteutuminen. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen esitetään valtuuston hyväksymien sitovuustasojen mukaisesti sekä siitä laaditaan yhdistelylaskelma. Tuloslaskelma- ja rahoituslaskelmaosien toteutuminen esitetään laskelmamuodossa.

Talousarviossa esitettyjen sitovien tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista seurataan kuten tehtävät on esitetty talousarviossa. Investoinnit raportoidaan hankeryhmittäin. Kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle laaditaan osavuosikatsaukset vuosikolmanneksittain, joista viimeinen talousarvion toteutumisvertailu on osa kaupungin tilinpäätöstä. Lisäksi Talousohjaus kokoaa kuukausittain talousraportin kaupungin johdolle ja kaupunginhallitukselle (sis. kaupunki- ja toimialatasot). Raportointien aikatauluista, laadinnan ohjeista muista siihen liittyvästä löydät oheisesta linkistä Talousraportointi, ohjeet ja aikataulu

https://vantaa.sharepoint.com/sites/intranet-taloussuunnittelu/SitePages/talousarvio-ja-raportointi.aspx

9. Riskienhallinta

Vantaan kaupungissa riskien arvioinnin tavoitteena on tunnistaa ja arvioida tilanteet, tapahtumat tai tapahtumaketjut, jotka voivat estää saavuttamasta asetettuja tavoitteita, uhata toiminnan jatkuvuutta, aiheuttaa henkilövahinkoja tai omaisuuteen kohdistuvia menetyksiä tai vaikuttaa negatiivisesti organisaation julkisuuskuvaan sekä maineeseen. Merkittävimmiksi tunnistetuille tai muutoin toiminnan kannalta keskeisille riskeille määritetään hallintatoimenpiteet ja toimenpiteiden toteutukselle vastuutahot sekä aikataulutus. Toimenpiteiden toteutusta tulee seurata ja arvioida onko niillä saavutettu haluttu vaikutus riskin merkittävyyteen.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt päivitetyn riskienhallinnan, sisäisen valvonnan järjestämisen ja korruption ennaltaehkäisemisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa, joka on tullut voimaan 1.9.2024. Ohjeessa kuvattuja periaatteita noudatetaan Vantaan kaupungin riskienhallinnassa. Tavoitteena on varmistaa, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalleja sovelletaan yhtenäisin perustein koko organisaatiossa. Periaatteiden tukena on Sisäisen valvonnan ohje, joka on hyväksytty 21.10.2024. Näiden lisäksi kaupunginhallitus on hyväksynyt 9.2.2026 Korruption torjuntaohjeen, jonka avulla kaupungin työntekijät voivat tunnistaa korruption eri muotoja ja kertoa havaitsemistaan väärinkäytösepäilyistä anonyymisti ilmiantokanavan kautta, omalle esihenkilölle, toimialan johdolle tai toimialan lakimiehille.

Vantaan kaupungissa riskit jaetaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Riskien tunnistamisessa ja arvioinnissa on huomioitava, että osa riskeistä on kaupunkikonsernin ulkopuolelta tulevia (esimerkiksi toimintaympäristöstä johtuvia), mutta edellä mainittujen lisäksi on tärkeää tunnistaa myös organisaation sisäiset riskit.

Riskienhallintasuunnitelman laatiminen tulee toteuttaa niin palvelualue- kuin toimialatasolla. Toimialan riskienhallintasuunnitelma pohjautuu sen palvelualueiden laatimiin riskien arviointeihin, joista tunnistetaan koko organisaation toiminnan ja tavoitteiden kannalta olennaisimmat ja merkittävimmät riskit sekä näiden riskien hallintatoimenpiteet. Toimialojen riskikorteista muodostetaan Vantaan kaupunkitasoinen riskikortti.

Riskienhallintasuunnitelman ajantasaisuus tarkastetaan kaksi kertaa vuodessa alempana olevan aikataulun mukaisesti. Aiemmin tunnistetut riskit arvioidaan tässä yhteydessä uudelleen ja erityisesti pyritään arvioimaan, onko jo toteutetuilla riskienhallintatoimenpiteillä saavutettu haluttu vaikutus riskin merkittävyyteen. Mikäli uudelleen arvioinnissa riski osoittautuu edelleen merkittäväksi, tulee pohtia, ovatko määritetyt riskienhallintatoimenpiteet riittäviä ja tarkoituksenmukaisia.

Sekä kaupungin palvelualueet, konserniyhtiöt että kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt raportoivat tunnistamistaan ja arvioimistaan riskeistä organisaationsa johdolle käyttäen tähän laatimaansa riskienhallintasuunnitelmaa. Toimialan ja konserniyhtiöiden johto käsittelee, arvioi sekä laatii näiden tietojen perusteella arvion organisaatioonsa kohdistuvista merkittävimmistä riskeistä.

Toimiala- ja konserniyhtiötasoinen riskienhallintasuunnitelma ja sisäisen valvonnan itsearviointi laaditaan uudelle Hypergene-alustalle vuoden 2026 keväästä lähtien.

29.5.2026 mennessä toimitetaan kevätkaudella päivitetty toimialatasoinen riskienhallintasuunnitelma

- Syksyllä tunnistettujen riskien uudelleen arviointi + mahdollisten uusien riskien tunnistaminen esim. toimintaympäristön muutosten myötä
- Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan selonteko osa 1 / kevätkausi = ajankohtaisiin riskikysymyksiin vastaaminen.

27.11.2026 mennessä toimitetaan syyskaudella päivitetty toimialatasoinen riskienhallintasuunnitelma sekä arvio riskienhallinnassa onnistumisesta ja haasteista, että selonteko organisaation sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyistä.

- Riskien tunnistaminen, arviointi, vastuutus ja hallintatoimenpiteiden kirjaus.
- Tarkastellaan kuluneen vuoden kokonaisuutta ja varaudutaan tulevaan vuoteen.
- Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan selonteko osa 2 / loppuvuosi = arviot riskienhallinnan onnistumisista ja haasteista sekä sisäisestä valvonnasta vuoden 2026 aikana.

- Sisäisen valvonnan itsearviointilomakkeeseen vastaaminen, vastaus jokaiselta toimialalta ja palvelualueelta.

Vantaa
Vanda

Julkaisija
Vantaan kaupunki
Konsernijohto ja elinvoima/ Talous ja strategia

14 Vuoden 2027 talousarviolaadinnan kehys / PT (kvalt)

VD/3841/02.01.00.03/2026

PT/MR/PK

Yleinen taloudellinen tilanne

Talouden ja toimintaympäristön kehittymisen ennakointi on ollut haastavaa koko 2020- luvun ajan. Merkittävä muutos aikaisempiin vuosikymmeniin on ollut geopolitiikan korostuminen aivan uudella tavalla. Koronakriisiä seurannut nopea elpyminen katkesi inflaation ja korkojen noustessa Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan. Toistaiseksi pienemmässä mittakaavassa toistui samankaltainen shokki alkuvuodesta 2026, kun Lähi-idässä puhkesi uusi sota, joka vaikutti energian ja muiden raaka-aineiden saatavuuteen. Tämä nostaa jälleen inflaatiota ja korkopaineita samalla kun talouskasvu on heikkoa.

Vuonna 2026 talouden näkymiä leimaa edelleen poikkeuksellisen suuri epävarmuus. Yhdysvaltojen kauppapolitiikan kiristyminen ja tullien laajentuminen ovat lisänneet epävakautta globaalissa kaupassa, ja kauppajännitteet erityisesti Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä ovat voimistuneet. Samanaikaisesti maailmantalouden kasvu hidastuu, ja IMF ennustaa sen olevan noin 3,1 prosenttia vuonna 2026, mikä jää pitkän aikavälin keskiarvon alle.

Suomen talouden näkymät ovat edelleen heikot, vaikka käänne parempaan on tapahtunut vuoden 2025 lopulla. Tuoreimmissa VM:n ennusteissa talous kasvaa vuonna 2026 noin 0,6 prosenttia, ja kasvu jää selvästi potentiaalista hitaammaksi. Kasvu on hidasta, koska kotimainen kysyntä on heikkoa, rakentaminen pysyy matalalla tasolla ja kansainvälinen kysyntä on epävarmaa. Vuosille 2027 ja 2028 VM ennustaa 1,7 prosentin talouskasvua.

Työmarkkinoiden tilanne on edelleen haastava. Suomen Pankki ennustaa työttömyysasteen olevan vuonna 2026 noin 10 prosenttia, ja sen lasku on hidasta talouskasvun vaimeuden vuoksi.
Inflaatio on hidastunut aiemmista huippuvuosista, mutta siihen kohdistuu edelleen nousupaineita erityisesti energian hintojen kautta. Suomen Pankki ennustaa inflaation olevan noin 1,9 prosenttia vuonna 2026. Euroalueella inflaatio on keväällä 2026 noussut uudelleen noin 3 prosenttiin energiahintojen nousun seurauksena. Tämä on yli EKP:n 2 prosentin inflaatiotavoitteen.

Euroopan keskuspankki on pitänyt ohjauskorot noin 2 prosentin tasolla ja korostanut epävarmuuden lisääntymistä: inflaatiopaineet ovat kasvaneet samalla kun talouskasvu on hidastunut. Korkopolitiikkaa ohjaa jatkossa vahvasti energiahintojen ja geopoliittisen tilanteen kehitys. Todennäköistä onkin, että EKP tulee nostamaan kuluvan vuoden aikana korkoja. Tämä on nostanut pitkiä Euribor-korkoja markkinoilla. Kokonaisuutena toimintaympäristöä kuvaa edelleen samanaikainen hidas kasvu, kohonnut epävarmuus ja geopoliittisten riskien korostuminen. Näiden tekijöiden vuoksi talouskehitys on herkkä ulkoisille muutoksille, ja ennusteisiin liittyy tavallista enemmän epävarmuutta. Oleellista on muun muassa, miten meneillään olevat kriisit kehittyvät.

Kuntatalouden tilanne heikkeni edelleen vuonna 2025. Heikentymisen taustalla on toimintakulujen voimakas kasvu sekä heikko verotulokertymä. Toimintakuluja kasvatti erityisesti TE-palveluiden siirto kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa. Samanaikaisesti toteutui suhdanneriski, kun Suomen talouden yleinen tilanne heikkeni voimakkaasti ja työttömyysluvut kasvoivat ennätyskorkeiksi. Valtiolta siirtynyt rahoitus ei siis riittänyt kattamaan TE-palveluiden kasvaneita kustannuksia, vaan lisäkulut jäivät kuntien katettavaksi. Yleinen heikko taloustilanne vaikuttaa myös verotuloihin, erityisesti kunnallis- ja

yhteisöverokertymiin. Vuonna 2025 verotulokertymä jopa laski Vantaalla 2,8 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuoden 2025 tilinpäätösarviotietojen perusteella kuntien vuosikate heikkeni 410 milj. eurolla vuoteen 2024 verrattuna, mutta tilikauden tulos oli vielä 0,8 mrd. euroa positiivinen. Tulosta paransi kuitenkin kertaluonteiset erät ja ilman Helsingin, Espoon ja Porin tulosta kuntien tulos olisi jäänyt reiluun 100 milj. euroon. Toiminnan ja investointien rahavirta oli -0,8 mrd. euroa alijäämäinen ja kuntatalouden lainakanta kasvoi 0,8 mrd. eurolla yli 20 mrd. euroon.

Kuntatalouden kuluvan vuoden tilanne on erittäin haastava. Tulokehitys on kuluvana vuonna vaimeaa, koska kunnallisverotuloarvioita laskee heikentynyt ansiokehitys sekä työllisyystilanne. Myös kuntien toimintakulut jatkavat edelleen kasvuaan. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,2 prosenttia vuodessa vuosina 2027–2030. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset ja siksi kunta-alan kustannuspaineita lisää sovitut palkkaratkaisut. Kustannuksia lisää myös erityisesti työttömyysetuuksien kasvaneet rahoitusvastuut. Selvää on, etteivät kuntatalouden tulot riitä kuntatalouden kasvaviin menopaineisiin.

Iranin sodan vaikutukset näkyvät jo nyt kasvaneina korkokustannuksina, mutta vaikutukset sodan pitkittyessä voivat olla paljon laajemmat. Investointipaineet ovat suuret kasvavissa kunnissa, kuten Vantaalla ja ne kohdistuvat suurelta osin perusinfrastruktuuriin. Vuosikate ei näin ollen tule riittämään kuntien nettoinvestointeihin ja Valtiovarainministeriön painelaskelmien mukaan toiminnan, ja investointien rahavirta heikkenee kaikissa kuntakokoryhmissä vuonna 2027.

Suurissa ja kasvavissa kunnissa on runsaasti investointitarpeita, kun taas pienenevien lapsi- ja nuorisoikäluokkien kunnissa haasteena on sopeuttaa palveluverkkoa ja toimintaa vastaamaan vähenevää palvelutarvetta. Eriytymiskehitys näkyy kuntien taloustilanteissa sekä kuntien edellytyksissä järjestää lakisääteisiä palveluita. Kuntatalouden merkittävä tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää talouden tasapainottamistoimien jatkamista ja pitkäjänteisiä sopeutustoimia.

Valtion hallitusohjelmassa tavoiteltiin kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistusta, mutta hallituspuolueet eivät päässeet asiasta sopuun. Esitetty uudistus olisi ollut Vantaan kaupungin kannalta positiivinen ja olisi kasvattanut kaupungin valtionosuustuloja. Kuntien normien keventämistä ja tehtävien tarkastelua on jatkettu ja sen tarkoitus on ollut parantaa kuntien toimintaedellytyksiä sääntelyä purkamalla. Normien purun myötä kuntien valtionosuuksia vähennettiin noin 22 milj. eurolla, mutta toimenpiteiden vaikutusta kuntatalouteen ei pystytä arvioimaan.

Kuntien peruspalveluiden valtionosuus vuonna 2027 on noin 45 milj. euroa suurempi kuin kevään 2025 valtiontalouden kehyspäätöksessä, mutta noin 28 milj. euroa pienempi kuin vuoden 2026 valtion talousarviossa. Valtionosuuksia vähentää erityisesti perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden kasvu vuonna 2025, joka huomioidaan kahden vuoden viiveellä ja vähentää valtionosuuksia vuonna 2027 noin 120 milj. eurolla. Vuoden 2027 indeksikorotus 3,5 prosenttia lisää valtionosuuksia noin 116 milj. eurolla, mutta jo aiemmin päätetty 1 prosenttiyksikön indeksijarru vähentää valtionosuuksia. Indeksijarru nostettiin lisäksi 2,8 prosenttiyksikköön, jolloin indeksikorotukseen kohdistuva vähennys on yhteensä noin 94 milj. euroa. Myös valtion sopeuttamistoimena väliaikaiseksi tarkoitettu kevään 2025 kehysriihen päätös 75 milj. euron valtionosuusleikkauksesta säädettiin pysyväksi.

Uusina toimenpiteinä valtionosuutta lisää kototutumispalveluiden uudistus, jonka tavoitteena on tehostaa järjestelmää. Uudistuksen seurauksena kotoutumiskoulutuksen rahoitus 25 milj. euroa siirrettiin kuntien valtionosuuksiin. Uudistuksen tavoitteena on saada 15 milj. euron säästö valtiotalouteen, mikä

toteutuu osittain syksyn 2025 budjettiriihessä päätetyllä toimenpiteellä leikata kunnille ja hyvinvointialueille kotoutumisen edistämisestä maksettavien laskennallisten korvausten määrärahoja 30 milj. eurolla vuonna 2027.

Työvoimaviranomaisen tulee järjestää kotoutuja-asiakkaalle kielitaitoa edistävä palvelu takuuajan puitteissa, josta kunnille arvioidaan tulevan noin 10 milj. euron lisäkustannus. Työvoimaviranomaiselle on mahdollistettu kolmannen sektorin tuottaman toiminnan tukeminen, jolla pyritään edistämään eritysesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymistä. Uudistuksen myötä valtionosuuksia lisättiin noin 13 milj. eurolla vuodesta 2027 lähtien.

Hallitus on päättänyt aiemmin kotihoidon tuen ns. Norjan mallin käyttöönotosta, jonka arvioidaan lisäävän varhaiskasvatuksen kysyntää. Muutos tulee voimaan 1.1.2027 alkaen. Muutoksen vaikutusta on arvioitu uudelleen ja tämän vuoksi valtionosuuksia lisätään hieman vuodelle 2027, mutta enemmän vuosille 2028–2030.

Valtionosuutta kasvattavat myös vuoden 2026 valtion talousarviossa päätetyt muutokset, joista merkittävimpiä ovat vuoden 2026 valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen muuttuminen noin 59 milj. euroa sekä kotikuntaa vailla olevien kotikuntakorvausten muutos noin 5 milj. euroa. Myös vuoden 2027 arvio valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaon tarkistuksesta lisää kuntien valtionosuutta noin 22 milj. eurolla. Vuosien 2025–2027 valtionosuuden tasoa laskevat sote-uudistukseen liittyvät tarkistukset, eli vuoden 2024 valtionosuuslisäyksen (192 milj. euroa) takaisinperintä sekä sote-siirtolaskelman tarkistus (kunnille -501 milj. euroa). Nämä määräaikaiset valtionosuusvähennykset poistuvat kuntien valtionosuuksista vuonna 2028.

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämät valtionosuudet kunnille ja kuntayhtymille kasvavat indeksikorotuksen, 3,5 prosenttia, myötä arviolta 33,3 milj. eurolla. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuoden 2027 indeksikorotuksesta, 2,4 prosenttia, kohdistuu kunnille ja kuntayhtymille arviolta 17,5 milj. euroa. Valmistavan opetuksen menoihin kohdentuu oppilasmäärän aiemman kasvun vuoksi 13 milj. euron lisäys vuonna 2027.

Pääosin valtionavustuksilla haettavaksi valtio on myöntämässä yli 25-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille kohdennettavaan ns. osaamissetelin käyttöönottoon 20 milj. euroa. Lisäksi nuorisotyöttömyyttä pyritään ehkäisemään pilottihankkeella korkean nuorisotyöttömyyden kaupungeissa, johon on varattu 15 milj. euroa pilottiin osallistuville kunnille. Myös aiemmin päätettyä nuorten työllistymisseteliä vahvistetaan 20 milj. eurolla.

Toisen asteen koulutuksessa opiskelijoiden oikeutta oppimisen tukeen ja erityisopetukseen vahvistetaan. Ammatillisessa koulutuksessa koulutustarjontaa pyritään kannustimilla suuntaamaan paremmin työelämän ja väestön osaamistarpeiden mukaisesti. Englanninkielisen lukio-opetuksen tarjontaa vahvistetaan ja englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen mahdollistetaan syksystä 2028 alkaen. Ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa otettiin käyttöön lukukausimaksut EU/ ETA-maiden ulkopuolisille opiskelijoille 1.8.2026 lukien, minkä vuoksi koulutuksen järjestäjille myönnettävää rahoitusta pienennetään 18 milj. eurolla vuodesta 2027 lukien.

Liikuntatoimen ja nuorisotyön rahoitusta vähennetään 1 milj. euroa vuonna 2027, jonka mahdolliset vaikutukset kuntiin tarkentuvat jatkovalmistelussa.

MAL-sopimuksissa valtio sitoutuu kaupunkiseutujen saavutettavuutta ja kestävää liikkumista edistäviin hankkeisiin noin 570 milj. euron rahoituksella. Näitä ovat muun muassa kaupunkiseutujen raide- ja

kaupunkiraitiotiehankkeet. Valtio tukee asuntotuotantoa erityisesti kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentamiseksi. Valtion tukeman asuntotuotannon korkotukilainavaltuudet laskevat vuoden 2026 tasosta reilusti yli puolet eli 500 milj. euroon vuonna 2027.

Verotulomenetysten korvaukset ovat vuonna 2027 yhteensä noin 615 milj. euroa ja nousevat noin 771 milj. euroon vuoteen 2030 mennessä.

Hallitus on antanut esityksen hankintalain uudistamisesta eduskunnalle. Uudistuksen tavoitteena on lisätä julkisten hankintojen tehokkuutta ja saavuttaa kustannussäästöjä vahvistamalla kilpailua ja kehittämällä hankintojen johtamista. Tavoitteena on avata erityisesti tukipalvelujen hankintoja laajemmalle kilpailulle. Esityksen vaikutukset kuntatalouteen ovat moninaisia. Valtion arvion mukaan sidosyksiköihin liittyvien muutosten kertaluonteiset kustannukset olisivat noin 410 milj. euroa ja kilpailun lisääntymisestä saatavat säästöt 37–74 milj. euroa vuodessa kahden vuoden siirtymäajan jälkeen. Vaikutukset vaihtelevat merkittävästi kuntien koon, sijainnin ja palvelurakenteen mukaan.

Kiinteistöveron arvostamisuudistusta on määrä jatkaa niin, että uudistus on kohtuullinen kiinteistöjen omistajille. Uudistuksen tarkoitus on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden käypiä arvoja. Hallitus on myös kehysriihessä 2026 päättänyt jatkaa uuden alueellisen matkailijaveron lainvalmistelua.

Vuoden 2027 talousarvion kehys

Taloussuunnitelman 2027–2030 keskeisenä lähtökohtana ovat tammikuussa 2026 hyväksytty kaupungin strategia 2026–2029, kaupungin menojen ja tulojen rakennetarkastelu sekä valmisteltavana oleva talousohjelma.

Yleinen pitkäkestoinen talouden taantuma on vaikuttanut Vantaan talouteen hyvin voimakkaasti. Asuntorakentaminen on edelleen lähes seisahduksissa ja työttömyysluvut ennätyksellisen korkealla. Ainoastaan koronan alkuaikoina työttömyysluvut olivat hetkellisesti korkeammat kuin mitä ne ovat tällä hetkellä. Vantaan asukkaista 19 800 on työttömänä maaliskuussa 2026. Pitkäaikaistyöttömyys on muutamia poikkeuskuukausia lukuun ottamatta kasvanut vuoden 2023 lokakuusta lähtien. Myös nuorisotyöttömyys on Vantaalla viime vuosina kasvanut. Työ- ja elinkeinoministeriön työmarkkinaennusteen mukaan Uudenmaan työttömyystilanne tulee jatkumaan heikkona. Ministeriö arvioi, että Uudellamaalla työttömien työnhakijoiden määrä tulee kasvamaan kaikista pisimpään, vuoteen 2027 saakka. Työttömyyden kasvu on vaikuttanut erityisesti kunnallisverotuloihin ja verotuloennusteet ovatkin laskeneet jo lähes kolme vuotta. Talouden paremmat suhdannenäkymät toteutuessaan vaikuttavat kuntatalouteen positiivisesti, mutta viiveellä.

Talousarviolaadinnan kehys perustuu valtiovarainministeriön kevään 2026 taloudellisessa katsauksessa ja julkisen talouden suunnitelmassa esitettyihin talouden kasvuarvioihin. Vuoden 2026 väestönkasvuksi ennakoidaan voimassa olevassa väestöennusteessa yli 3 200 henkeä eli 1,3 prosenttia. Vantaan väestömäärä on alkuvuonna 2026 jopa vähentynyt, mikä johtuu Suomen ja Viron välisestä väestörekisteritietojen vaihtoa koskevasta valtiosopimuksesta, jonka mukaan Viron kansalaisilla voi olla vakinainen osoite rekisteröitynä vain yhteen maahan. Väestönkasvu on näyttänyt myös hidastumisen merkkejä jo vuonna 2025, jolloin Vantaan väestönkasvu oli vain 0,8 prosenttia. Väestöennuste päivittyy kesän 2025 aikana. Ennusteet päivitetään kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen, kuten myös valtion budjettiriihen ja talousarvioesityksen tarkentuneet vaikutukset.

Kaupungissa on käynnissä laaja talouden tasapainottamistyö. Kehyksessä taloutta tasapainotetaan 32 milj. eurolla vuonna 2027, josta 10 milj. euroa on kertaluontoisia tuottoa liittyen omaisuuden myyntiin. Koko valtuustokauden 2026–2029 aikana talouden tasapainotustarve on noin 80 miljoonaa euroa. Lisäksi investointeja leikataan 120 miljoonalla eurolla valtuustokauden aikana. Vuonna 2025 aloitti talous- ja strategiatoimikunta, joka linjaa talouden tasapainottamistyötä ja tarvittavien toimenpiteiden kokonaismäärää.

Vuoden 2027 käyttötalouskehyksessä on huomioitu toimintamenojen osalta palvelutarpeen kasvu lakisääteisissä palveluissa. Kaupungin kasvaessa myös kaupungin henkilöstömäärä kasvaa. Uusien vakanssien perustamista kuitenkin harkitaan erityisen tarkasti ja vain pakolliset henkilöstölisäykset toteutetaan. Kehyksessä on varauduttu 62 uuteen vakanssiin perusopetuksessa, 14 vakanssiin toisella asteella (Varian työelämäopettajat) ja vain 5 vakanssiin varhaiskasvatuksessa. Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla varaudutaan 20 uuteen vakanssiin Elmon uimahallin avautuessa. Kaupunkiympäristön toimialalle ei ole tulossa yhtään uutta vakanssia ja Konsernijohdon ja elinvoiman toimialan lisäys koostuu hr-järjestelmäuudistukseen liittyvistä määräaikaisista henkilöistä. Kunta-alan palkkaratkaisu on voimassa helmikuuhun 2028 saakka. Palkkaratkaisun yleiskorotukset ja paikallisesti sovittavien erien määrärahavaraukset on kehysvaiheessa keskitetty konsernijohdon ja elinvoiman toimialalle.

Kehyksessä toimintakulut nousevat vuoden 2026 käyttösuunnitelmasta vuoteen 2027 noin 4 prosenttia ja toimintakate 2,1 prosenttia. Vuonna 2027 toimintakulujen kasvua lisäävät palvelutarpeen kasvun ja yleisen hintatason nousun lisäksi mm. korkean työttömyyden aiheuttamat kustannukset sekä kunta-alan palkkaratkaisu. Myös sisäisten vuokratulojen ja vuokramenojen muutokset (14,4 milj. euroa, kaupunkitasolla netto 0 euroa) on päivitetty kehykseen. HSL-kuntayhtymän infrakorvaukset ja joukkoliikennemaksut on esitetty kehyksessä arvioina ja ne tarkennetaan kaupunginjohtajan esitykseen talousarviovaiheessa. Kehyksessä on varauduttu myös kasvavan lainamäärän aiheuttamaan korkomenojen kasvuun.

Kehyksen verotuloarviot perustuvat kuntatalousohjelmassa esitettyihin veroperustemuutoksiin sekä Kuntaliiton veroennusteeseen. Verotulojen arvioidaan kasvavan noin 5,8 prosenttia vuoden 2026 ennusteeseen nähden. Valtionosuusarviossa on huomioitu kevään 2026 kuntatalousohjelmassa esitetyt valtionosuusmuutokset sekä aiemmin tehtyjen valtionosuuspäätösten vaikutukset. Valtionosuustuottojen arvioidaan nousevan noin 4,4 prosentilla vuoden 2026 ennusteeseen nähden. Verotulo- ja valtionosuusarviot päivitetään talousarviovaiheessa.

Kehyksen tuloslaskelma päätyy 45,2 milj. euron vuosikatteeseen, -68,9 milj. euron tilikauden tulokseen ja -69,9 milj. euron alijäämään.

Rakentamisinvestointien strategiakauden 2026–2029 investointikattoa on tarkoitus laskea 760 milj. eurosta 640 milj. euroon. Kehyksessä kaupungin omia toimitilainvestointeja toteutetaan strategiakaudella enintään 365 milj. eurolla. Lisäksi konserniyhtiöiden ja konsernin ulkopuolisten tahojen vuokrahankkeita toteutetaan arviolta noin 300 milj. eurolla. Vuoden 2027 uudis- ja korjausrakentamisen investointeihin on varattu 112,3 milj. euroa. Vuoden 2027 aikana on rakenteilla mm. Elmon uimahalli ja useampi koulun peruskorjaus. Investointiohjelman jatkosuunnittelussa huomioidaan mm. tarkentuvat oppilasmääräennusteet, väistötilatarpeet ja sisäilma-asiat, ja niillä voi olla vaikutusta talousarviovaiheessa hyväksyttävään investointiohjelmaan.

Julkiseen käyttöomaisuuteen kohdistuu investointeja 255 milj. euroa. Vantaan ratikan osuus tästä on 210 milj. euroa. Muuhun julkiseen käyttöomaisuuteen on varattu 45 milj. euroa pitäen sisällään mm. katujen ja puistojen investointeja. Kiinteän omaisuuden investointeihin on varattu 12 milj. euroa.

Kehyksessä kaupungin suunniteltu bruttoinvestointitaso vuodelle 2027 on yhteensä 396,3 milj. euroa (investointiosa netto 342,8 milj. euroa).

Kehyksessä vuoden 2027 lainakannan kasvuksi ennakoidaan 323 milj. euroa, jolloin lainakannan koko kasvaisi 1726 milj. euroon. Korkokuluarvio vuodelle 2027 on 41,7 milj. euroa.

Talousarvioprosessin mukaisesti arviot, ennusteet ja talousluvut tarkistetaan ja täydennetään uusilla tiedoilla kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen syksyllä 2026.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) hyväksyä vuoden 2027 talousarvion käyttötalouden ja investointien laadintakehys liitteen mukaisesti,
b) ohjeistaa toimialoja laatimaan investointisuunnitelmansa kaikkien talousarvion hankeryhmien osalta kymmenvuotiskaudelle 2027–2036,
c) esittää vuoden 2027 talousarvion laadintakehys tiedoksi kaupunginvaltuustolle

Liite:
- Liite 1 Kehystaulukot 2027

Täytäntöönpano: kuntademokratia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
talousarviopäällikkö Päivi Kandolin, puh. 040 626 7613, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VUODEN 2027 TALOUSARVION KEHYS
Kaupunginhallitus 1.6.2026

A. TULOSLASKELMA – SIS. KAUPUNKI JA RAHASTOT

TULOSLASKELMA (1 000 €) KAUPUNKI JA RAHASTOT	TP 2025	KS 2026	Ennuste 2026	K 2027	K 2028	K 2029	K 2030
TOIMINTATUOTOT	353 449	380 201	377 865	411 500	412 672	423 862	430 220
TOIMINTAKULUT	-1 137 943	-1 217 146	-1 203 246	-1 265 950	-1 268 482	-1 271 019	-1 287 542
TOIMINTAKATE	**-784 494**	**-836 944**	**-825 381**	**-854 451**	**-855 809**	**-847 156**	**-857 322**
VEROTULOT	568 699	611 000	585 200	619 000	643 000	669 000	698 000
VALTIONOSUUDET	237 853	269 000	272 389	284 500	302 500	313 500	324 500
RAHOTUSTUOTOT JA -KULUT	12 924	6 135	7 335	-3 845	-9 805	-16 505	-19 305
VUOSIKATE	**34 983**	**49 191**	**39 543**	**45 205**	**79 886**	**118 839**	**145 873**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-112 643	-116 063	-114 003	-114 129	-115 322	-116 132	-141 132
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	0	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	**-77 659**	**-66 872**	**-74 460**	**-68 925**	**-35 436**	**2 707**	**4 741**
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOS	-2 073	-1 078	-2 061	-944	-809	-773	-800
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**-79 733**	**-67 950**	**-76 521**	**-69 869**	**-36 245**	**1 933**	**3 941**

	KS2026-2027	E2026-2027	2027-2028	2028-2029	2029-2030
Toimintatuottojen kasvu	8,2 %	8,9 %	0,3 %	2,7 %	1,5 %
Toimintakulujen kasvu	4,0 %	5,2 %	0,2 %	0,2 %	1,3 %
Toimintakatteen kasvu	2,1 %	3,5 %	0,2 %	-1,0 %	1,2 %

Vuoden 2027 kehys sisältää sisäisten vuokratuottojen ja vuokrakulujen muutokset 14,4 milj. euroa, joka on kaupunkitasolla nettona 0 euroa.

VUODEN 2027 TALOUSARVION KEHYS
Kaupunginhallitus 1.6.2026

B. TOIMIALOJEN JA RAHASTOJEN KEHYKSET

YLEISHALLINTO	TP 2025	KS 2026	Kehys 2027	Muutos-% (TA 2027/KS 2026)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	273	0	390	
TOIMINTAKULUT	-16 347	-17 656	-18 734	6,1 %
TOIMINTAKATE	-16 075	-17 656	-18 344	3,9 %

KONSERNIJOHTO JA ELINVOIMA	TP 2025	KS 2026	Kehys 2027	Muutos-% (TA 2027/KS 2026)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	18 144	16 980	17 455	2,8 %
TOIMINTAKULUT	-162 334	-169 728	-191 707	12,9 %
TOIMINTAKATE	-144 190	-152 748	-174 252	14,1 %

Toimintakulut sisältävät mm. kunta-alan palkkaratkaisun vaikutukset 14 milj. euroa koko kaupungin tasolla sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvun 10 milj. euroa.

KASVATUS JA OPPIMINEN	TP 2025	KS 2026	Kehys 2027	Muutos-% (TA 2027/KS 2026)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	33 467	31 414	33 833	7,7 %
TOIMINTAKULUT	-603 660	-642 151	-660 058	2,8 %
TOIMINTAKATE	-570 193	-610 736	-626 225	2,5 %

Toimintakulut sisältävät mm. sisäisen vuokrakulujen nousun 9,5 milj. euroa.

VUODEN 2027 TALOUSARVION KEHYS
Kaupunginhallitus 1.6.2026

KAUPUNKIKULTTUURI JA HYVINVOINTI	TP 2025	KS 2026	Kehys 2027	Muutos-% (TA 2027/KS 2026)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	13 954	14 727	15 537	5,5 %
TOIMINTAKULUT	-95 382	-97 566	-103 600	6,2 %
TOIMINTAKATE	-81 428	-82 839	-88 063	6,3 %

Toimintakulut sisältävät mm. sisäisen vuokrakulujen nousun 5,1 milj. euroa.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ	TP 2025	KS 2026	Kehys 2027	Muutos-% (TA 2027/KS 2026)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	287 125	316 660	343 865	8,6 %
TOIMINTAKULUT	-259 514	-288 468	-290 275	0,6 %
TOIMINTAKATE	27 611	28 192	53 590	90,1 %

Toimintatuotot sisältävät mm. sisäisen vuokratulojen nousun 14,4 milj. euroa

RAHASTOT YHTEENSÄ	TP 2025	KS 2026	Kehys 2027	Muutos-% (TA 2027/KS 2026)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	487	420	420	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-706	-1 577	-1 577	0,0 %
TOIMINTAKATE	-219	-1 157	-1 157	0,0 %

VUODEN 2027 TALOUSARVION KEHYS
Kaupunginhallitus 1.6.2026

C. INVESTOINTIOSA – SIS. KAUPUNKI JA RAHASTOT

1000 eur	TP2025	KS 2026	Ennuste 2026	K 2027	K 2028	K 2029	K 2030
KAUPUNGIN INVESTOINTIOSAN TULOT	**18 888**	**43 500**	**43 500**	**53 500**	**37 900**	**3 500**	**3 500**
RAKENTAMISINVESTOINNIT	-98 657	-110 200	-109 380	-112 285	-93 470	-49 470	-66 090
AINEETON OMAISUUS	-5 392	-6 000	-6 000	-6 000	-7 000	-7 000	-7 000
JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS	-94 987	-225 000	-225 000	-255 000	-255 000	-78 000	-45 000
Josta Vantaan ratikka	-53 527	-180 000	-180 000	-210 000	-210 000	-33 000	0
Muu julkinen käyttöomaisuus	-41 460	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000
IRTAIN OMAISUUS	-11 338	-8 628	-8 732	-9 000	-9 000	-8 000	-8 000
KIINTEÄ OMAISUUS	-17 101	-42 000	-42 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
OSAKKEET JA OSUUDET	-1 554	-1 900	-1 900	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
KAUPUNGIN INVESTOINTIOSAN MENOT	**-229 029**	**-393 728**	**-393 012**	**-396 285**	**-378 470**	**-156 470**	**-140 090**
KAUPUNGIN INVESTOINTIOSAN NETTO	**-210 141**	**-350 228**	**-349 512**	**-342 785**	**-340 570**	**-152 970**	**-136 590**

15 **Talousohjelman hyväksyminen /PT (kvalt)**

VD/3135/00.01.02.00/2026

PT/RM/JK

Kuntalain 37 §:n mukaan jokaisessa kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Vantaan kaupungin Tulevaisuus asuu Vantaalla -strategian vuosille 2026–2029 kokouksessaan 26.1.2026 § 3.

Strategian hyväksymispäätöksessään kaupunginvaltuusto on todennut, että strategiaa toteutetaan strategisten ohjelmien, vuotuisten talousarviossa esitettävien kaupunkitason sitovien tavoitteiden sekä toimialojen ja palvelualueiden tuloskorttien kautta.

Hyväksyttyyn kaupunkistrategiaan on kirjattu strategisista ohjelmista seuraavasti:

Toteutamme strategiaa kuuden muutosohjelman kautta. Onnistumme strategiassa, kun saamme aikaan tavoitteellisen muutoksen näillä tietopohjaisesti valituilla ohjelma-alueilla. Strategiset ohjelmat ovat kaupunkitasoisia ja niitä johdetaan yli toimialarajojen. Kehitämme kaupungin johtamisjärjestelmää ja kyvykkyyksiä ohjelmien onnistumisen tueksi.

Strategiset ohjelmat ovat strategian mukaisesti elinvoima- ja työllisyysohjelma, kotoutumisen ohjelma, myönteisen aluekehityksen ohjelma, turvallisuusohjelma, talousohjelma ja ympäristöohjelma. Muutosohjelmat kattavat strategiakauden.

Talousohjelma on varmistamassa, että strategian tavoite *vakaa ja kestävä talous* valtuustokaudella toteutuu. Strategian mukaisena tavoitteenamme on uudistaa palvelujamme, tasapainottaa taloutemme ja investoida tulevaisuuteemme. Talousohjelmalla pyritään sekä käyttötalouden menojen hillintään että tulojen kasvattamiseen. Samalla kasvun vaatimia investointeja toteutetaan tehokkaasti erilaisia malleja ja yhteistyötä hyödyntäen.

Ohjelmassa tavoiteltu muutos on tasapainottaa käyttötalous ja hillitä kasvavan kaupungin velkaantumista. Ohjelma pohjautuu kolmeen päätavoitteeseen:

1. Tuottavan ja vaikuttavan toiminnan Vantaa
2. Kaupungin omaisuuden ja resurssien hallinta
3. Kaupungin tulojen kasvattaminen

Näillä päätavoitteilla tavoitellaan toimintatulojaan kasvattanutta, tuottavampaa ja paremmin fokusoitunutta Vantaan kaupunkia. Talousohjelma tarkentaa strategian tavoitteita tasapainottaa käyttötalous, lisätä tuloja, ohjata kaupungin kasvua hallitusti ja pysäyttää velkaantuminen.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi Vantaan kaupungin talousohjelma vuosille 2026–2029,

b) todeta, että strategisen ohjelman väliarviointi tehdään osana strategian väliarviointia ja ohjelman toteutumisesta raportoidaan valtuustolle vuosittain ja
c) todeta, että strategiset ohjelmat ohjaavat strategisten vuositavoitteiden eli sitovien tavoitteiden asetantaa
d) valtuuttaa ohjelmajohtaja tekemään talousohjelmaan teknisiä korjauksia käydyn keskustelun perusteella.

Liitteet:
- Liite 1: Talousohjelma

Täytäntöönpano: Toimialat, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, p. 0438249254,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Talousohjelma

Vantaa

STRATEGINEN OHJELMA

Sisällysluettelo

1. Strategisen ohjelman perustiedot 3

2. Tiivistelmä 3

3. Ohjelmalla tavoiteltava muutos 4

4. Tavoitteet ja mittaaminen 5

4.1. Muutos kohti talouden tasapainoa 5

4.2. Tavoitteet 6

4.2.1 Vaikuttavan ja tuottavan toiminnan Vantaa 6

4.2.2 Kaupungin omaisuus ja resurssit ovat hallinnassa 7

4.2.3 Kaupungin tulot kasvavat 8

4.3. Vaikuttavuus ja mittaaminen 9

5. Strateginen yhteys ja rajaus 10

5.1. Kytkentä kaupunkistrategiaan 10

5.2. Ohjelman rajaus ja suhteet muihin ohjelmiin 11

5.3. Ohjelma osana strategista muutosta 12

6. Tilannekuva ja tietopohja 12

6.1. Tilannekuva 12

6.2. Keskeiset tietolähteet 15

6.3. Ohjelman valmistelu 16

Julkaisija

Vantaan kaupunki

05/2026

Talousohjelman luonnos

1. Strategisen ohjelman perustiedot

Ohjelman nimi: Talousohjelma

Strategiakausi: 2026–2029

Ohjelman omistajat: Matti Ruusula ja Riikka Kiljander-Kiiskinen

Ohjelmajohtaja: -

Ohjausryhmä: Raakel Tiihonen (Kaso)
Jonna Hohti (Kato)
Antti Kari (Kato)
Saija Männistö (Kaku)
Tiina Harju-Kukkula (Koje/HR)
Kimmo Viljamaa (Koje/Epa)
Päivi Kandolin (Koje/Tasa)
Susanna Issakainen (Koje/Yleisjohto)

Avustava konsulttiyhtiö: FCG Finnish Consulting Group oy

Versio ja päiväys: 0.9, 26.5.2026

2. Tiivistelmä

Talousohjelma on varmistamassa, että strategian tavoite vakaa ja kestävä talous valtuustokaudella toteutuu. Strategian mukaisena tavoitteenamme on uudistaa palvelujamme, tasapainottaa taloutemme ja investoida tulevaisuuteemme.

Talousohjelmalla pyritään sekä käyttötalouden menojen hillintään että tulojen kasvattamiseen. Samalla kasvun vaatimia investointeja toteutetaan tehokkaasti erilaisia malleja ja yhteistyötä hyödyntäen.

3. Ohjelmalla tavoiteltava muutos

Ohjelmalla tavoiteltava muutos on tasapainottaa käyttötalous ja hillitä kasvavan kaupungin velkaantumista. Ohjelma pohjautuu kolmeen muutoksen osa-alueeseen:

1. Tuottavan ja vaikuttavan toiminnan Vantaaseen
2. Kaupungin omaisuuden ja resurssien hallintaan
3. Kaupungin tulojen kasvattamiseen

Näillä tavoitteilla tavoitellaan toimintatulojaan kasvattanutta, tuottavampaa ja paremmin fokusoitunutta Vantaan kaupunkia.

Keskeiset muutoksen onnistumista mahdollistavat menestystekijät ja niitä vahvistavat toimenpiteet ovat:

- Poikkihallinnollinen koordinaatio ja yhteistyö → selkeän toimintamallin edistäminen erityisesti niissä toiminnoissa, jotka vaikuttavat elinvoimaan, investointeihin ja maankäyttöön
- Realistinen investointitalous → Kaupungin ja kaupunkikonsernin investointien vaikutusarviot tehdään varovaisuuden periaatteella, ei optimistisella arvioinnilla. Tarvittaessa jo päätettyjen investointien arviointi tehdään uudelleen investointisumman pienentämiseksi
- Yksi kaupunki, yhdet säännöt → Yhteisesti päätetyt toimintatavat koskevat kaikkia henkilöstöryhmiä ja palveluita. Tämä vaatii myös johtamiselta jämäkkyyttä.
- Palveluiden vaikuttavuuden arviointi → tarkastellaan palveluja ja palvelukonsepteja vaikuttavuusarvioinnin kautta

4. Tavoitteet ja mittaaminen

4.1. Muutos kohti talouden tasapainoa

Vaikuttavan ja tuottavan toiminnan Vantaa	Kaupungin omaisuus ja resurssit ovat hallinnassa	Kaupungin tulot kasvavat

Muutoksen osa-alue 1: Vaikuttavan ja tuottavan toiminnan Vantaa

Vaikuttavan toiminnan Vantaa kehittää palveluitaan ja keskittyy palvelutuotannossaan olennaiseen. Harkitsemme strategisesti vähemmän merkittävien toimintojen karsimista emokaupungista ja konsernirakenteesta. Kaupunki hyödyntää teknologian uusia mahdollisuuksia ja uudistaa organisaationsa muuttuneen toimintaympäristön mukaiseksi.

Muutoksen osa-alue 2: Kaupungin omaisuus ja resurssit ovat hallinnassa

Kaupungin omaisuuden ja resurssien hallinnalla haetaan muutosta Vantaan käytössä olevien tilojen määrään, investointien toteuttamiseen ja hankkeiden laatuun. Vantaan kaupungin tilojen, investointien ja hankkeiden tulee olla strategisesti johdettuja ja kustannustehokkaita.

Muutoksen osa-alue 3: Kaupungin tulot kasvavat

Kaupungin tulojen kasvattamista tavoitellaan sekä suorilla muutoksilla tulojen keräämiseen että pidemmän aikavälin muutoksilla, jotka hyödyntävät kasvavan väestön mahdollisuuksia. Kaupungin tulopohjan kasvulle annettava painoarvo talouden tasapainottamisessa on realistinen.

4.2. Tavoitteet

4.2.1 Vaikuttavan ja tuottavan toiminnan Vantaa

Kaupungin toiminnan tuottavuutta parannetaan toimialojen tuottavuusohjelmilla

- Kehitämme palvelujen ja palvelukonseptien toimivuutta
- Lisäämme tuottavuutta automaatiota, digitalisia palveluita ja tekoälyn käyttöä hyödyntämällä.
- Teemme tuottavuus- ja tuotantotapa-analyysit tuotettavista palveluista siltä osin, kun niitä ei ole tehty viimeisen 2 vuoden aikana
- Kehitämme vaikuttavuuden systemaattista mittaamista ja hyödynnämme saatuja tuloksia palvelujen kehittämisessä.
- Jatkamme menokasvun hillintää ja sopeuttamista sekä tulojen ja menojen rakennetarkastelua kaikilla toimialoilla osana talousarviovalmistelua

Uudistamme kaupungin organisaatiota vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä

- Päivitämme kaupungin viranhaltijaorganisaatiota joustavasti
- Päivitämme päätöksentekojärjestelmää tulevalle valtuustokaudelle
- Tarkastelemme henkilöstömäärää suhteessa asukaslukuun. Huomioimme tarkastelussa henkilöstömitoitetut toiminnot.
- Tiukennamme henkilöstömenojen budjetointia

4.2.2 Kaupungin omaisuus ja resurssit ovat hallinnassa

Tilojen hallinta tehostuu

- Nimeämme tilaportfolion omistajan ja tehostamme tyhjien ja vapautuvien tilojen hallintaa. Tämä toteuttaa myös ympäristöohjelman tavoitteita.
- Harkitsemme ulkoisia vuokrasopimuksia tarkasti ennen jatkopäätöksiä ja tarvittaessa neuvottelemme sopimukset uudelleen

Hankkeet strategisiksi

- Keskitymme strategian kannalta olennaisiin ulkoisen rahoituksen hankkeisiin.
- Lisäämme hankkeiden kokonaisomistajuutta ja strategista arviointia hankkeisiin osallistumisessa

Investointien toteutustapa ja rahoitus monipuolistuu

- Arvioimme investointien toteutusmallien vaihtoehtoja. Voimme toteuttaa tarvittaessa osan suurista investoinneista erillisessä yhtiömuodossa.

- Toteutamme investoinnit uuden investointimallin mukaisesti

Kaupunkikonsernin taseesta tuloja

- Kehitämme ja myymme palvelutuotannon kannalta vähemmän oleellisia emokaupungin ja kaupunkikonsernin taseomaisuuden eriä valtuustokauden aikana
- Luovumme hyvinvointialueelle vuokratuista kiinteistöistä vaiheittain koko kaupunkikonsernissa

4.2.3 Kaupungin tulot kasvavat

Maankäyttö ja elinvoiman edistäminen tehostuu

- Organisoimme maankäytön ja elinvoiman kehittämisen niin, että saamme lisää tuloja ja nopeutamme kaupungin positiivista kehitystä.
- Laadimme yritysten investointien ja sijoittumisen hankesalkun, jossa olevilla hankkeilla on nimetty projektivastaava
- Annamme kaupunkitasoisen palvelulupauksen yritysasioinnin vasteajoista
- Käymme läpi kaavoitus- sekä maa- ja asuntopolitiikkamme tulonmuodostuksen näkökulmasta
- Osa maankäytön kautta saavutettavista myynti- ja vuokratuloista kohdennetaan pitkäjänteisesti investointihankkeiden rahoittamiseen.

Kaupunkilaisten tulotaso kasvaa

- Kasvatamme kaupunkilaisten tulotasoa koulutuksen ja työllisyyden kautta. Tarkemmat keinot tähän kotoutumisen ohjelmassa sekä elinvoima- ja työllisyysohjelmassa

Konserniyhtiöiden tuloutukset kaupungille kasvavat

- Annamme konserniyhtiöille omistajaohjauksella nykyistä korkeamman osingonmaksutavoitteen

Tarkastellaan veroperusteita

- Tarkastelemme kunnallis- ja kiinteistöverojen tasoa osana vuosittaista talousarviovalmistelua ja taloussuunnittelua
- Tarkastelemme matkailijaveron käyttöönottoa, jos lainsäädäntö sen mahdollistaa

4.3. Vaikuttavuus ja mittaaminen

Talousohjelman toteutumista seurataan ennen kaikkea strategiassa määritellyillä talouden neljällä mittarilla:

- Vuosikatetavoite kaupungin talousarviossa vuonna 2029 vähintään 140 miljoonaa euroa
- Kaupungin omat toimitilainvestoinnit ja vuokrahankkeet yhteensä enintään 760 miljoonaa euroa vuosina 2026–2029. Tavoitellaan investointitason laskemista enintään 700 miljoonaan euroon vuosina 2026–2029.
- Kaupungin lainamäärä/asukas alle 7 500 euroa vuonna 2029
- Konsernin lainamäärä ja vuokravastuut per asukas ilman Vantaan energian osuutta alle 13 700 euroa vuonna 2029

Lisäksi tavoitteiden toteumaa seurataan useille eri mittareilla:

1. Vaikuttavan toiminnan Vantaa
- Henkilöstömäärä ja maksetut palkat

- Tuottavuus- ja tuotantotapa-analyysien tulokset

2. Kaupungin omaisuus ja resurssit ovat hallinnassa
- Neliöt per asiakas/työntekijä
- Tyhjillään olevat omat tilat
- Omien ja vuokrattujen tilojen käyttöaste
- Ulos maksetut vuokrat ja neliöt
- Hankkeiden omarahoitusosuuksien ja ulkoisen rahoituksen summat
- Hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjen määrä

3. Kaupungin tulot kasvavat:
- Uusien ja luovutettujen tonttien tulot
- Yritysasioinnin nopeus
- Kaupunkilaisten koulutusaste ja tulotaso
- Konserniyhtiöiden tuloutukset ja maksetut osingot
- Verotulojen kehitys

5. Strateginen yhteys ja rajaus

5.1. Kytkentä kaupunkistrategiaan

Vantaan kaupunkistrategiassa vakaa ja kestävä talous on perustana, jonka pohjalta strategian kolme tärkeää päämäärää Hyvän elämän Vantaa, Vetovoimainen Vantaa ja Tasapainoisen kasvun Vantaa voivat toteutua.

Talousohjelma tarkentaa strategian tavoitteita tasapainottaa käyttötalous, lisätä tuloja, ohjata kaupungin kasvua hallitusti ja pysäyttää velkaantuminen.

Strategiset tavoitteet, joihin ohjelma vaikuttaa suoraan:

- Käyttötalous tasapainotetaan strategiakauden aikana.
- Kaupungin velkaantuminen pysäytetään strategiakauden lopussa.
- Toimitilainvestointeja priorisoidaan.

Strategiset tavoitteet, joihin ohjelma vaikuttaa välillisesti tai epäsuorasti:

- Erotumme koulutuksen edelläkävijänä.
- Nostamme työllisyyttä ja koulutustasoa.
- Houkuttelemme osaajia ja yrityksiä.
- Onnistumme kotoutumisessa.
- Monipuolistamme asumisen vaihtoehtoja

5.2. Ohjelman rajaus ja suhteet muihin ohjelmiin

Talousohjelma toimii pohjana kaikille muille strategiaohjelmille. Ilman vakaata ja kestävää taloutta muiden ohjelmien tavoitteita ei voida saavuttaa. Toisaalta talousohjelman tavoitteiden, varsinkin kaupungin tulojen kasvattamisen, kannalta muiden muutosohjelmien tavoitteiden toteutuminen on tärkeässä roolissa. Työllistymisen edistämiseen ja kotoutumiseen liittyvät toimenpiteet on päätetty kuvata tarkemmin elinvoima- ja työllisyysohjelmassa sekä kotoutumisen ohjelmassa.

5.3. Ohjelma osana strategista muutosta

Talousohjelma tukee Vantaan kaupungin arvoja ja strategian päämäärien toteutumista korostamalla poikkihallinnollista yhteistyötä ja palveluiden uudistumista tasapainotuksen keinona. Strategiassa tunnistetaan selkeästi talouden tasapainottamisen tarve ja onnistunut tasapainotus vaatii arvojen mukaisesti avoimuutta, kestävyyttä, rohkeutta ja yhteisöllisyyttä. Ohjelma toimenpiteineen konkretisoi Vantaan vision ja strategiset linjaukset noudattaen keskeisiä kaupunkitasoisia sitoumuksia ja lakisääteisiä suunnitelmia. Keskeinen osa ohjelmatyötä on edunvalvonta ja vaikuttaminen lainsäädäntöuudistuksiin, joista mm. mahdollisella tulevalla valtionosuusuudistuksella on Vantaan talouden osalta erityinen merkitys.

6. Tilannekuva ja tietopohja

6.1. Tilannekuva

Vantaan vuoden 2025 tilinpäätös osoittaa 79,7 miljoonan euron tilikauden alijäämää. Vuosikate oli ainoastaan 35 miljoonaa euroa ja investointien tulorahoitusprosentti 17. Lainakanta kasvoi 198 miljoonalla eurolla. Kahden peräkkäisen alijäämävuoden kumulatiivinen vaikutus on yli 138 miljoonaa euroa, mikä on alkanut syödä kaupungin aiemmin kertynyttä ylijäämäpuskuria. Vuoden 2026 tuleva alijäämä tulee vähentämään ylijäämää entisestään.

Tilanteen taustalla on kolme samaan suuntaan vaikuttavaa rakenteellista tekijää: Ensiksi työttömyys on ennätyskorkealla. Vuoden 2025 lopussa Vantaan työttömyysaste oli 14,9 prosenttia. Korkea työttömyys heikentää kunnallisverotuottoa ja kasvattaa työmarkkinatuen kuntaosuuden

kustannuksia samanaikaisesti. Työttömyyttä Vantaalla on kasvattanut yleisen valtakunnallisen taloustilanteen lisäksi erityisesti asuntorakantamisen hyytyminen sekä lentoliikenteen Aasian suunnan vaikeudet. Vantaan suhdanneherkkyys on myös kasvanut viime vuosina voimakkaasti.

Toiseksi väestönkasvun rakenne on muuttunut talouden kannalta epäedulliseksi. Kuntien välisessä muutossa Vantaa on kärsinyt nettomuuttotappiosta vuodesta 2021 lähtien. Kaupungin väestöä kasvattaa luonnollinen väestönlisäys ja maahanmuutto. Samaan aikaan vantaalaisten työttömien määrä on noussut merkittävästi.

Kolmanneksi verotulokehitys jatkui vuonna 2025 ennusteita heikompana, kuten myös muissa suurissa kaupungeissa. Esimerkiksi Helsinki on todennut verotulojen jääneen tavoitteesta, Espoossa verotulot jäivät 33 miljoonaa euroa talousarviosta ja Tampereella 22 miljoonaa euroa. Vantaalla verotulot alittivat alkuperäisen talousarvion 46 miljoonalla eurolla. Kaupunkien verotulokehityksen hidastuminen on laaja valtakunnallinen ilmiö, jonka vaikutus Vantaalla on verrokkikaupunkeja vaikeampi, koska samaan aikaan korkea työttömyys, heikompi väestödynamiikka ja suuri investointiohjelma lisäävät paineita tulorahoitukselle – ja veropohjan vahvistamiselle. Lisäksi erityisesti yhteisöverokehitys on ollut viime vuosina Vantaalla erityisen heikkoa, jossa heijastuvat mm. asuntorakentamisen ja lentokenttäalueen vaikeudet.

Vantaan investointiohjelma on poikkeuksellisen suuri suhteessa kaupungin tämänhetkiseen tulorahoituskykyyn. Vuoden 2025

bruttoinvestoinnit olivat 229 miljoonaa euroa. Vantaan ratikan, kaupungin historian suurimman yksittäisen investoinnin, kustannusarvio on 750 miljoonaa euroa, josta Vantaan rahoitusosuus 541 miljoonaa euroa. Ratikan rakentaminen käynnistyi vuonna 2025.

Vuoden 2026 talousarvio on valmiiksi -68 miljoonaa euroa alijäämäinen ja investointitaso on korkea, 394 miljoonaa euroa. Talousarviossa 2026 on varauduttu 343 miljoonan euron nettolainanottoon. Tuorein verotuloennuste ennustaa verotulojen laskua 26 milj. euroa vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Korkeana pysyttelevä työttömyys aiheuttaa kaupungille ennakoitua suurempia kuluja.

Vuonna 2026 yleistä taloustilannetta heikentää mm. Lähi-Idän tilanne. Työttömyystilanteessa ei ennusteta merkittävää parantumista ja rakentamisen ennakoidaan jatkuvan vielä vaisuna. Toimintaympäristöstä ei voida olettaa saatavan vauhtia taloustilanteen parantamiseksi vuoden 2026 aikana.

Kaikesta edellä kuvatusta johtuen Vantaan talouden epätasapaino on rakenteellinen, ei pelkästään suhdanteinen. Tulopohja kapenee, työttömyys kasvattaa menoja ja velkarahoituksen tarve kasvaa samanaikaisesti. Tilannetta ei voida korjata vain yksittäisillä palveluleikkauksilla, vaan tasapainon mahdollistava talousohjelma tähtää noin 100 miljoonan euron kokonaisvaikutukseen yhdistämällä menojen hallinnan, investointitason ohjauksen ja tulojen kasvattamisen.

6.2. Keskeiset tietolähteet

Talousohjelman valmistelu perustuu useisiin toisiaan täydentäviin tietolähteisiin. Pelkkä tilinpäätösanalyysi ei riitä kuvaamaan Vantaan tilannetta, vaan lisäksi on arvioitava toiminnan, johtamisen ja päätöksenteon rakenteita.

Kaupungin talous- ja strategia-aineisto muodostavat valmistelun perustan. Tilinpäätökset 2023–2025, talousarviot ja taloussuunnitelmat 2024–2029, kaupunkistrategia 2026–2029, investointiohjelma sekä konserniohjeet kuvaavat kaupungin tulo- ja menorakennetta, vuosikatteen kehitystä, velkaantumista ja investointitasoa.

Kuntavertailu- ja toimialatieto suhteuttaa Vantaan tilannetta laajempaan kontekstiin. Kuntaliiton kuntien tilinpäätösarviot 2025, Tilastokeskuksen kuntatalousaineisto, Valtiokonttorin Kuntatalous-palvelu, Helsingin seudun MAL-aineistot sekä työllisyyskatsaukset mahdollistavat vertailun erityisesti pääkaupunkiseudun ja valittujen verrokkien tunnuslukuihin. Valtionvarainministeriön taloudellisen katsauksen, Kuntaliiton kuntatalouskatsausten sekä kehysriihen päätöskoosteen avulla on varmistettu, että ohjelman oletukset verotulojen, valtionosuuksien ja työllisyyden kehityksestä ovat realistiset.

Ohjelman valmistelun aikana on konsulttien toimesta haastateltu kaupungin eri toimialojen johtoa sekä talous- ja strategiajohtoa. Haastatteluissa on erityisesti painotettu tulojen kerryttämisen mahdollisuuksia, omaisuuden ja resurssien hallintaa, investointeja, tilakannan kokonaisjohtamista, palvelujen tuottavuuden ja

vaikuttavuuden arviointia ja mittaamista sekä konserniohjauksen rakenteita.

Monilähteinen tietopohja varmistaa, että ohjelman johtopäätökset perustuvat sekä todennettavissa oleviin lukuihin että toiminnan reaaliseen tilanteeseen. Yksittäisiin näkemyksiin tai poikkeustilanteen vaikutuksiin ohjelmaa ei ole rakennettu.

Talousohjelman laadinnassa kaupunki on hyödyntänyt Vantaan kaupungin puitesopimuksen mukaista konsulttikumppani FCG Finnish Consulting Group oy:tä. Konsulttikumppani on tehnyt erityisesti taustatietoaineiston kokoamista sekä johtavien viranhaltijoiden haastatteluita. Konsultit ovat avustaneet myös esitettyjen ajatusten kokoamisessa ja ohjelman muotoilussa.

6.3. Ohjelman valmistelu

Talousohjelma on valmisteltu vaiheistettuna prosessina, jossa eri tietolähteet ja näkökulmat on yhdistetty yhdeksi kokonaisuudeksi. Tavoitteena on ollut tuottaa ohjelma, joka ei ole erillinen leikkauslista, vaan kaupunkistrategiaan kytketty muutosohjelma.

Strategisten ohjelmien yhteensovitus on tehty rinnakkain muiden kaupunkistrategiaa toimeenpanevien ohjelmien kanssa. Talousohjelman rakenteellinen logiikka on rakennettu kolmen vipuvarren varaan: toiminnan tuottavuuden ja vaikuttavuuden systemaattinen johtaminen, omaisuuden ja resurssien hallinnan kokonaisomistajuus sekä tulojen kasvattaminen.

16 Elinvoima- ja työllisyysohjelman hyväksyminen /PT (kvalt) /PT (kvalt)

VD/3004/00.01.02.00/2026

PT/SI/UB/JK

Kuntalain 37 §:n mukaan jokaisessa kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Vantaan kaupungin Tulevaisuus asuu Vantaalla -strategian vuosille 2026–2029 kokouksessaan 26.1.2026 § 3.

Strategian hyväksymispäätöksessään kaupunginvaltuusto on todennut, että strategiaa toteutetaan strategisten ohjelmien, vuotuisten talousarviossa esitettävien kaupunkitason sitovien tavoitteiden sekä toimialojen ja palvelualueiden tuloskorttien kautta.

Hyväksyttyyn kaupunkistrategiaan on kirjattu strategisista ohjelmista seuraavasti:

Toteutamme strategiaa kuuden muutosohjelman kautta. Onnistumme strategiassa, kun saamme aikaan tavoitteellisen muutoksen näillä tietopohjaisesti valituilla ohjelma-alueilla. Strategiset ohjelmat ovat kaupunkitasoisia ja niitä johdetaan yli toimialarajojen. Kehitämme kaupungin johtamisjärjestelmää ja kyvykkyyksiä ohjelmien onnistumisen tueksi. Strategiset ohjelmat ovat strategian mukaisesti elinvoima- ja työllisyysohjelma, kotoutumisen ohjelma, myönteisen aluekehityksen ohjelma, turvallisuusohjelma, talousohjelma ja ympäristöohjelma. Muutosohjelmat kattavat strategiakauden.

Elinvoima- ja työllisyysohjelma toimii kaupunkistrategian keskeisenä toimeenpanovälineenä 2026–2029. Ohjelmatyön strategisena tavoitteena on muuttaa koko kaupunkikonserni aktiiviseksi elinvoiman ja työllisyyden rakentajaksi. Muutos suuntaa päätöksentekoa sekä omistajaohjausta, investointeja ja niiden houkuttelua, palveluiden sekä organisaatiomme toimintakulttuurin kehittämistä.

Elinvoima- ja työllisyysohjelmassa painottuvat muutoksen osa-alueet ovat seuraavat:

1. Työllisyys nousee ja työttömyys laskee

Tällä muutoksen osa-alueella vahvistetaan kaupungin työnantajalähtöistä toimintamallia ja työvoiman kohtaantoa. Asiakasohjauksessa panostetaan osaamiseen, koulutuspolkuihin ja nuorten siirtymiin kohti jatko-opintoja ja työelämää. Osana työllisyyden hoitoa tehostetaan työkyvyn arviointia ja palveluihin ohjausta yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Kaupunkikonsernissa huomioidaan työllisyys- ja elinvoimavaikutukset systemaattisesti päätöksenteossa.

2. Investoinnit kiihdyttävät Vantaan elinvoimaa

Tämä muutoksen osa-alue tavoittelee Vantaalle asemaa Helsingin seudun houkuttelevimpana investointikohteena. Tavoite on vauhdittaa investointikehitystä ja sujuvoittaa investointien edellytyksiä (prosessit, tontit, yhteistyö). Kaupunki tarjoaa entistä laajempia ja monipuolisempia ratkaisuja yritysten sijoittumisen tarpeisiin sekä tavoittelee nykyistä suurempaa investointikysyntää. Omilla toimillaan kaupunki pyrkii kasvattamaan investointikysyntää ja vastaa siihen entistä joustavammin ja ennakoivasti. Investointeja arvioidaan niiden kokonaisvaikutusten (mm. työllisyys, verotulot, elinkeinorakenne) perusteella.

3. Vantaa tarjoaa houkuttelevan kaupunkikokemuksen asukkaille ja vierailijoille

Muutoksen osa-alueella kehitetään kaupunkiympäristöjä kestävästi vetovoimaisina kokonaisuuksina (asuminen, palvelut, tapahtumat, lähiluonto). Osana kaupunkikokemuksen kehittämistä vahvistetaan asiakaslähtöisyyttä ja sujuvia palvelupolkuja kaupungin palvelutarjonnassa. Omaleimaista tapahtumatoimintaa kehitetään vetovoiman vahvistamiseksi ja kaupunki tavoittelee asemaa yhtenä Suomen johtavista elämyskaupungeista.

Muutoksen osa-alueiden tavoitteisiin kohdistuu strategiakaudella joukko toimenpiteitä mittareineen. Toimenpidekokonaisuus täsmentyy strategiakauden aikana. Ohjelman toteutusta seurataan osana kaupungin strategia- ja talousprosessia. Ohjelmaan valitut toimenpiteet vaativat poikkihallinnollista työtä ja kumppanuuksia toteutuakseen vaikuttavimmin. Ohjelman toteutus edellyttää asiakaslähtöistä toimintakulttuuria, jossa panostetaan tiedolla johtamiseen, priorisoidaan toimia vaikuttavuuden perusteella ja vahvistetaan oppivaa organisaatiota.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi Vantaan kaupungin Elinvoima- ja työllisyysohjelma vuosille 2026–2029,
b) todeta, että strategisen ohjelman väliarviointi tehdään osana strategian väliarviointia ja ohjelman toteutumisesta raportoidaan valtuustolle vuosittain, ja
c) todeta, että strategiset ohjelmat ohjaavat osaltaan strategisten vuositavoitteiden eli sitovien tavoitteiden asetantaa.
d) valtuuttaa ohjelmajohtaja tekemään elinvoima- ja työllisyysohjelmaan teknisiä korjauksia käydyn keskustelun perusteella.

Liitteet:
- Liite 1: Elinvoima- ja työllisyysohjelma

Täytäntöönpano: Toimialat, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
ohjelmajohtaja Ulla Boer, 040 640 1971
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Elinvoima- ja työllisyys-ohjelma

Luonnos 26.5.2026

Sisällys

Sisällys **2**

1. Strategisen ohjelman perustiedot **4**

2. Tiivistelmä **5**

3. Ohjelmalla tavoiteltava muutos **6**

3.1. Muutoksen kohde 8

3.2. Muutoksen menestystekijät 8

4. Tavoitteet **8**

4.1. Ohjelman tavoitteet 8

4.1.1 Työllisyys nousee ja työttömyys laskee **10**

4.1.2 Investoinnit kiihdyttävät Vantaan elinvoimaa **13**

4.1.3 Vantaa tarjoaa houkuttelevan kaupunkikokemuksen asukkaille ja vierailijoille **17**

4.2. Vaikuttavuus ja mittaaminen 19

5. Strateginen yhteys ja rajaus **21**

5.1. Kytkentä kaupunkistrategiaan 21

5.2. Ohjelman rajaus ja suhteet muihin ohjelmiin 22

5.3. Ohjelma osana strategista muutosta 22

6. Tilannekuva ja tietopohja **25**

6.1. Tilannekuva 25

6.2. Keskeiset tietolähteet 30

6.3. Ohjelman valmistelu 31

Julkaisija

Vantaan kaupunki

Luonnos 05/2026

ohjelmajohtaja Ulla Boer, Konsernijohto ja elinvoima

1. Strategisen ohjelman perustiedot

Ohjelman nimi: Elinvoima- ja työllisyysohjelma

Strategiakausi: 2026–2029

Ohjelman omistajat: Tommo Koivusalo ja Riikka Kiljander-Kiiskinen

Ohjelmajohtaja: Ulla Boer

Ohjausryhmä:
Tommo Koivusalo, elinvoimajohtaja
Riikka Kiljander-Kiiskinen, konsernijohtaja
Antti Kari, kiinteistöjohtaja
Sampo Perttula, kaupunkisuunnittelujohtaja
Ari Ranki, toisen asteen koulutuksen johtaja
Susanna Taipale-Vuorinen, työllisyyden ja kotoutumisen johtaja
Mari Kalmari, viestintäjohtaja
Hanna Hänninen, nuoriso- ja yhteisöpalvelujohtaja
Aija Saha, viestintäpäällikkö
Susanna Issakainen, kehityspäällikkö
Ulla Boer, ohjelmajohtaja

Neuvonantajaryhmä/Advisory Board:
Metehan Albayrak, Invitation Oy ja FC Haxi
Ilkka Haahtela, Maahanmuuttovirasto
Mikko Kesä, Mikko Kesä Oy
Kati Kuusisto, Kuusisto & Partners Oy
Ilona Lundström, SITRAn hallitus, Metropolia AMK Oy
Mika Maliranta, Labore Oy ja Turun yliopisto
Heljä Misukka, LovEdu Oy ja Rud Pedersen
Peter Vesterbacka, FinEst Bay Area ja Slush

Versio ja päiväys: 0.6, 26.5.2026

2. Tiivistelmä

Tulevaisuuden Vantaan hyvinvointi rakentuu elinvoiman ja työllisyyden varaan. Elinvoima- ja työllisyysohjelma on Vantaan strategian keskeinen toimeenpanoväline. Muutosohjelma keskittyy toimenpiteisiin, joilla kaupunki itse vaikuttaa kehityssuuntaansa. Tavoitteisiin pääsemällä katkaistaan negatiivinen kehitys ja ohjataan Vantaan elinvoima positiiviseen kierteeseen. Kaupunki muuttaa toimintatapojaan edistääkseen nykyistä voimakkaammin elinvoimaa ja työllisyyttä.

Kaupunkistrategian ajatuksena on, että vahva elinvoima syntyy työpaikoista, investoinneista ja osaamisesta – mutta yhtä lailla hyvästä arjesta, sujuvista palveluista ja houkuttelevasta kaupunkikokemuksesta. Strategiakauden aikana Vantaa muuttuu mahdollistajasta aktiiviseksi elinvoiman ja työllisyyden rakentajaksi, joka ohjaa omaa päätöksentekoaan, markkinaehtoisia investointeja sekä julkisten ja yksityisten palveluiden kehittämistä systemaattisesti työllisyyden ja elinvoiman näkökulmasta.

Ohjelma kokoaa kaupungin toimialat, konserniyhtiöt ja laajan kumppaniverkoston yhteisen muutostavoitteen taakse ja kohdistaa tekemisen sinne, missä sen vaikutus on suurin. Tavoitteiden ohjaamilla toimenpiteillä vahvistetaan Vantaan vetovoimaa yrityksille, osaajille ja asukkaille sekä parannetaan työllisyyttä, veropohjaa ja kaupungin kestävää kasvua. Elinvoima- ja työllisyysohjelmalla varmistetaan, että strategiset tavoitteet eivät jää linjauksiksi, vaan näkyvät konkreettisesti kaupunkilaisten arjessa ja Vantaan tulevaisuuden suunnassa.

3. Ohjelmalla tavoiteltava muutos

Elinvoima- ja työllisyysohjelman ohjaama strateginen muutos strategiakaudella 2026–2029 on siirtyminen **läpileikkaavaan elinvoiman ja työllisyyden ohjausmalliin** koko kaupunkikonsernissa. Kaupunki toimii aktiivisena elinvoiman rakentajana: päätöksentekoa, investointeja, omistajaohjausta ja palveluiden kehittämistä kohdistetaan systemaattisesti vaikuttavimpiin kokonaisuuksiin yhdessä organisaation ja kumppanien kanssa

Vuoden 2025 alusta voimaan tullut TE-uudistus laajensi **kuntien roolia työllisyyden hoidossa**. Vantaa rakentaa uutta rooliaan kehittäen toimintaansa. Työllisyyden ja elinvoiman vahvistaminen perustuu laajaan toimenpidekokonaisuuteen, joka kattaa koko kaupunkikonsernin ja kumppaniverkostot. Työllisyyteen liittyvät haasteet ovat suurelta osin rakenteellisia ja suhdanneherkkiä, mutta kaupunki voi valinnoillaan tasata suhdannevaihteluiden vaikutuksia ja nopeuttaa elpymistä.

Yksityiset investoinnit ja vantaalaisten yritysten kasvu ovat elinvoiman ja työllisyyden moottoreita. **Vantaan tulee tarjota yrityksille paras mahdollinen toimintaympäristö, kokonaisvaltaista palvelua sekä luotava osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvää kilpailuetua.** Vantaan koettu yritysmyönteisyys kasvaa.

Hyvä arki ja kaupunkikokemus ovat elinvoiman perusta. **Kaupunkikokemuksen ja myönteisen maineen vahvistaminen** on keskeinen edellytys Vantaan elinvoiman kasvulle. Elinvoimainen kaupunki rakentuu arjen sujuvuudesta ja kokemuksesta. Maineen kehittymisen kannalta ratkaisevaa on, että kaupungin palvelut toimivat sujuvasti,

asuinympäristöt ovat viihtyisiä ja turvallisia sekä koulutus ja varhaiskasvatus ovat laadukkaita ja arvostettuja.

Elinvoimaa ja mainetta kasvattavat myös tapahtumat ja vierailukohteet sekä monipuoliset vapaa-ajan palvelut. **Vantaa nousee strategiakaudella maan johtavien elämyskaupunkien joukkoon** kehittämällä tapahtumia ja elämyksiä osana kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa, hyödyntäen sijaintiaan, lentokenttää ja majoituskapasiteettiaan. Kaupunki siirtyy aktiiviseksi tapahtumien mahdollistajaksi, luo edellytykset suurten tapahtumien houkutteluun Vantaalle sekä kehittää tapahtumatoiminnan edellytyksiä ja tapahtuma-alan palveluita. Kumppanuuksia vahvistetaan aktiivisella verkostotyöllä. Tapahtumat ja elämykset lisäävät kaupungin tunnettuutta ja mainetta, edistävät matkailua, taloudellista vaikuttavuutta ja yhteisöllisyyttä sekä luovat uusia työ- ja osaajapolkuja.

Tämän muutosohjelman tavoitteena on lisätä organisaatiomme kyvykkyyttä toimia ketterästi ja asiakaslähtöisesti jatkuvan epävarmuuden keskellä ja **lisää tietoisesti ennakointiin perustuvaa analyysiä**, josta johdetaan vaikuttavia toimenpiteitä. **Systeeminen johtaminen** ohjaa organisaatiota entistä tiiviimpään yhteistyöhön ja kumppanuuksiin, joilla ratkaisemme haasteita vaikuttavammin. Ohjelmalla on keskeinen rooli strategian toteuttamisessa kirittämällä palveluprosessien asiakaslähtöistä sujuvuutta ja tehokkuutta, kumppanuuksien rakentamista sekä tiedolla johtamisen hyödyntämistä.

3.1. Muutoksen kohde

Muutos kohdistuu päätöksentekoon, toimintakulttuuriin, keskeisiin palvelu-prosesseihin sekä kaupunkikokemuksen johtamiseen. Tavoitteena on tunnistaa ja poistaa elinvoiman kannalta keskeiset pullonkaulat sekä toisaalta hyödyntää vahvuuksia, kumppanuuksia ja tunnistaa uusia mahdollisuuksia.

3.2. Muutoksen menestystekijät

Muutosohjelman onnistuminen edellyttää tiedolla johtamista, selkeää priorisointia, toimialojen ja konsernin sitoutumista, entistä enemmän poikkihallinnollista sekä verkostomaista yhteistyötä sekä ketterää toimeenpanoa ja jatkuvaa oppimista.

Muutosohjelman kannalta kriittisenä onnistumisen edellytyksenä on tavoiteltu **toimintakulttuuri** (ks. kuva 2, s. 20), joka korostaa kaupungin omaa aktiivista roolia elinvoiman rakentajana, ennakointia ja tiedolla johtamista, asiakaslähtöisyyttä, ketteryyttä, poikkihallinnollista yhteistyötä ja kumppanuuksia sekä oppivaa organisaatiota.

4. Tavoitteet

4.1. Ohjelman tavoitteet

Elinvoima- ja työllisyysohjelman tavoitteet on johdettu strategiasta. Elinvoima- ja työllisyysohjelmassa on kolme muutoksen osa-aluetta (ks. kuva 1, s. 9-10), joiden alle on koottu tarkemmat tavoitteet. Tavoitteet ja

niihin liittyvät toimenpiteet tarkentuvat ohjelmakaudella toimintaympäristön muutosten mukana.

Ohjelmatasolla kuvataan muutoksen osa-alueiden sisältö sekä tavoitteet, yksityiskohtaisemmat toimenpiteet mittareineen täsmentyvät ja täydentyvät strategiakaudella. Osa toimenpiteistä voidaan projektoida omiksi kokonaisuuksiksi. Kaikissa mahdollisissa toimissa selvitetään ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuudet.

MUUTOKSEN OSA-ALUEET		
1. Työllisyys nousee ja työttömyys laskee *Osaamisen ja koulutustason vahvistaminen, panokset nuorten siirtymiin, työnantajalähtöiset rekrypalvelut ja tehokas asiakasohjaus parantavat työllistymisen sujuvuutta*.	**2. Investoinnit kiihdyttävät Vantaan elinvoimaa** *Vantaa profiloituu Helsingin seudun ykkösinvestointikohteena ja yritysten toimintaympäristönä, jota sujuvat palveluprosessit vahvistavat*.	**3. Vantaa tarjoaa houkuttelevan kaupunkikokemuksen asukkaille ja vierailijoille** *Positiivinen kaupunki- ja asiakaskokemus, monipuolinen ja viihtyisä asuminen sekä elävä tapahtumatoiminta rakentavat mainetta ja elinvoimaa*.
TAVOITTEET		
• Nousevien alojen, yrittäjyyden ja uusien työpaikkojen tukeminen	• Yksityisten investointien kiihdyttäminen • Nykyisten ja uusien työpaikka-alueiden profilointi, suunnitelmallinen	• Vetovoimaisten asuinalueiden profilointi, kokonaisvaltaine n kehittäminen ja suunnitelmalline

• Työpaikkojen ja työvoiman kohtaanto sekä työllistymisen sujuvuus paranevat • Vantaalaisten osaaminen ja koulutuspolut vastaavat työmarkkinoiden tarpeita • Työllisyyden edistäminen huomioidaan päätöksenteossa konsernitasoisesti	kehittäminen ja markkinointi • Kasvavien yritysten määrä kasvaa • Ilmasto- ja vastuullisuusvaatimukset huomioidaan osana yritysyhteistyötä tukien investointeja ja kilpailukykyä	n markkinointi tuo pitovoimaa • Kaupunkikokemus ja asiakkuusajattelu palveluiden ytimessä • Vantaa maan johtavien elämyskaupunkien joukkoon

Kuva 1: Elinvoima- ja työllisyysohjelman muutoksen osa-alueet tavoitteineen.

4.1.1 Työllisyys nousee ja työttömyys laskee

Ohjelmassa keskitytään kohdennettuihin toimiin, jotka parantavat asiakasohjausta, kohtaantoa ja työllistymisen sujuvuutta. Toimenpiteitä kohdennetaan erityisesti nuoriin, pitkäaikaistyöttömiin sekä työmarkkinoille heikommin kiinnittyviin ryhmiin.

Työllisyys rakentuu osaamiselle, osaajien tunnistamiselle, sujuville koulutuspoluille ja toimiville työmarkkinoille. Tavoitteiden saavuttaminen vaatii laajaa kumppaniverkostoa, johon kuuluu mm. rekrytoinnin

näkökulmasta yrityksiä, osaamisen kehittämisessä koulutustoimijoita ja työkykyyn liittyvien kysymysten osalta hyvinvointialue. Vantaa vahvistaa rooliaan yritysten ja työnantajien kumppanina ja vahvistaa työtilaisuuksien ja työllisyysaktiivisuuden kohdentumista vantaalaisille.

Työllisyyden hoidossa ja työttömyyden vähentämisessä toimenpiteet liittyvät **työnantajalähtöiseen työnvälitykseen** ja siihen liittyvään myyntimalliin. Mallissa työnantajille tarjottavat rekrytointi- ja osaamispalvelut nostetaan uudelle tasolle sekä piilotyöpaikkojen aktiiviseen etsintään tartutaan myyntitiimin avulla. Työllistymisen esteenä olevaa osaamisen vajetta ratkotaan **kohdennettujen koulutusten, kielitaidon nostamisen ja osaamisen tunnistamisen** avulla. Tehokkaampi **ohjaus oikeisiin palveluihin** parantaa työn ja tekijöiden kohtaantoa, asiakkaan työmarkkinavalmiutta tai pääsyä työmarkkinoille. Yhtenä vaikuttavimpana toimenpidekokonaisuutena **työkyvyn oikea-aikaista arviointia** tehostetaan Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa siten, että asiakkaat ohjautuvat oikea-aikaisesti työhön, koulutukseen, kuntoutukseen tai oikeille etuuksille. Tämä vähentää palveluiden päällekkäisyyttä, lyhentää työttömyysjaksoja ja parantaa resurssien kohdentumista sekä kaupungin taloudellista kestävyyttä.

Työllisyys nousee päätöksenteon läpileikkaavaksi teemaksi. Kaupunkikonsernin päätöksenteossa ja toiminnan ohjauksessa arvioidaan systemaattisesti vaikutuksia työllisyyteen ja elinvoimaan. Kaupunkikonserni on merkittävä hankkija, joka voi edistää työllisyyttä hyödyntämällä hankinnoissaan työllistämisehtoja sekä palvelu- että tavarahankinnoissa silloin, kun se on hankinnan kohde ja sisältö huomioiden tarkoituksenmukaista.

Erityisteemoina työllisyyden hoidossa korostuvat **nuorten, kansainvälisten kuntalaisten sekä osatyökykyisten ja vammaisten henkilöiden työmarkkinoille pääsyn vahvistaminen.** Vantaa panostaa harjoittelu- ja koulutuspolkuihin kohti työelämää ja suuntaa ennaltaehkäisevästi toimenpiteitä erityisesti toisen ja korkea-asteen opintonsa päättäviin nuoriin. Keinoina ovat mm. nuoriin kohdistuvien tukien ja etuuksien vaikuttavampi käyttö, räätälöityjen yksilövalmennuspalveluiden kehittäminen sekä kaupungin moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen nuorten työelämätaitojen tukemiseksi. Toimenpiteet kohdistuvat koulutus- ja työllistymispolkujen tukemiseen, kieli- ja osaamisvalmiuksien kehittämiseen sekä työkykyä ja työnantajayhteistyötä vahvistaviin ratkaisuihin. Työnantajien tietoisuutta nuorten työllisyyttä tukevista etuisuuksista lisätään suunnitelmallisesti.

Kansainvälisten kuntalaisten osaamisen hyödyntäminen työmarkkinoilla vaatii onnistumista kotoutumisessa siten, että jokaisen kielitaito on riittävä työllistymiseen tai yritystoimintaan. Kaupunki tukee sekä työnhakijoita että työnantajia vahvistamalla valmiuksia monimuotoiseen rekrytointiin ja toimii itse esimerkkinä kansainvälisten osaajien työllistäjänä.

Tavoitteena on, että toimenpiteiden yhteisvaikutuksena **työllisyysaste nousee yli 75 %** (71,2 %, 2024) **ja työttömyysaste painetaan alle 9 %** (14,8 %, 03/26). Tällöin **työllisyyden hoidon kustannukset** kaupungille pienenevät tasolle, joka on **alle 160 euroa asukasta kohden** (yli 180 e/hlö 2026). Työllisyyden kehitys riippuu myös suhdanteista, mutta ohjelman toimenpiteillä vahvistetaan edellytyksiä työllisyyden paranemiselle ja kustannusten hillinnälle.

4.1.2 Investoinnit kiihdyttävät Vantaan elinvoimaa

Vantaa on kansainvälinen ja yritysmyönteinen lentokenttäkaupunki Suomen parhaalla sijainnilla ja saavutettavuudella. Vantaa tekee tietoisia valintoja vahvistaakseen asemaansa **pääkaupunkiseudun houkuttelevimmaksi yritysten sijoittumis- ja investointikohteeksi.** Investointien edistäminen on koko kaupunkikonsernin yhteinen tehtävä. Aviapoliksen alue kasvaa yhdeksi merkittävimmistä toimitila- ja työpaikkakeskittymäksi Helsingin seudulla, ja kaupunkikonsernin investoinnit alueella edistävät alueen kehitystä. Vantaa vahvistaa poikkihallinnollista yhteistyötä ja selkeyttää toimintamalleja sekä prosesseja, jotta investointihankkeet etenevät sujuvasti ja kaupunki näyttäytyy yhtenäisenä, sitoutuneena ja ammattimaisena kumppanina. Kehitämme yrityksille sopivaa kaava- ja tonttitarjontaa sekä muita palveluja kysyntälähtöisesti.

Vantaa **vahvistaa asemaansa vetovoimaisena investointikohteena** ja edistää yritysten sijoittumista ja kasvua tavalla, joka tukee kaupungin taloudellista kestävyyttä, työllisyyttä ja elinkeinorakenteen uudistumista. Pitkällä aikavälillä Vantaa tavoittelee **monipuolista elinkeinorakennetta**, johon kuuluu myös nykyistä enemmän korkeamman jalostusarvon yrityksiä ja investointeja. Lyhyellä aikavälillä hyödynnetään joustavasti ja tehokkaasti kysyntälähtöisesti syntyvät sijoittumismahdollisuudet kaupungin elinvoiman ja tulovirtojen vahvistamiseksi. Kansainvälisyys on keskeinen osa Vantaan elinvoiman vahvistamista ja investointien houkuttelussa korostuu kyky tavoittaa myös kansainvälisiä yrityksiä ja kytkeytyä globaaleihin investointivirtoihin.

Investointien kasvu organisoidaan strategiakaudella kaksivaiheisesti:

1. vaihe: Kysyntään vastaaminen ja valmistautuminen investointien ennakoivaan ohjaamiseen (2026–2027)

Vantaa vahvistaa kyvykkyyttään vastata olemassa olevaan kysyntään nopeasti ja sujuvasti:

- sujuvoittamalla sijoittumista tukevia prosesseja ja siihen liittyvää poikkihallinnollista toimintatapaa
- kehittämällä tonttitarjontaa ja suuntaamalla resursseja työpaikka-alueiden kehittämiseen ja niiden markkinointiin
- parantamalla kykyään kanavoida kiinnostus toteutuneiksi investoinneiksi
- toteuttamalla tulevaisuuden elinkeinorakennetta koskevan visiotyön

2. vaihe: Investointien ennakoiva ohjaaminen (2027–2029)

Vantaa siirtyy ennakoivaan ja kohdennettuun investointien houkutteluun, jolla:

- ohjataan sijoittumista elinkeinorakenteen tavoitteiden mukaisesti
- vahvistetaan korkeampaa arvoa tuottavien investointien osuutta
- laajennetaan ja monipuolistetaan yritystonttitarjontaa

Jatkossa kaupungin toimintamalli ei ainoastaan vastaa kysyntään, vaan aktiivisesti ja kestävästi luo sitä, perustuen markkinoiden ymmärtämiseen. Toimintamalli vaatii tiivistä vuorovaikutusta elinkeinoelämän kanssa.

Investointien merkittävyyden arviointi perustuu niiden **kokonaisvaikutuksiin**, kuten työllisyysvaikutuksiin**,** taloudellisiin vaikutuksiin (verotulot, yritystoiminnan kasvu)**,** elinkeinorakenteen monipuolistumiseen ja uudistumiseen**,** kerrannais- ja aluetaloudellisiin vaikutuksiin (kuten kysyntä muille palveluille) sekä kilpailun, palvelutarjonnan ja vetovoiman vahvistumiseen. Investointeja voi arvioida

myös sen perusteella, millaisia osaamis- tai innovaatiovaikutuksia ne tuovat tai sitoutuuko siihen kansainvälistä vai kotimaista pääomaa ja verkostoja. Investointikehitystä seurataan useiden indikaattorien kautta, joiden yhteisvaikutus muodostaa kokonaiskuvan.

Investointien volyymi yksin ei ratkaise, vaan niiden kyky synnyttää monipuolisia työpaikkoja, kytkeytyä paikalliseen työvoimaan ja vahvistaa kaupungin pitkän aikavälin kehitystä.

Vantaa kehittää yrityksille suunnattuja palveluita pitkäjänteisesti ja ennakoivasti tukemaan investointeja, kasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä. Palveluiden tarkoituksena on tukea yritysten kykyä kasvaa työnantajina sekä vahvistaa osaajien ja verkostojen saatavuutta yhteistyössä ja kumppaneiden kanssa. Ekosysteemimäisellä toimintamallilla elinvoiman palvelut julkiselta, yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta kootaan yhtenäiseksi ja sujuvaksi kokonaisuudeksi, joka parantaa palveluiden saavutettavuutta ja tukee asiakkaiden ohjautumista.

Vantaa tukee yrityksiä vastaamaan kasvaviin ilmasto- ja vastuullisuusvaatimuksiin, jotka vaikuttavat investointeihin,

kilpailukykykyyn ja kestävään kasvuun[1]. Yritysten resilienssiä ja kykyä toimia muuttuvassa sääntely-ympäristössä vahvistetaan osana yritysyhteistyötä. Kestävyyden edistäminen, vihreän siirtymän investoinnit sekä näiden ympärille muodostuva yritystoiminta tukevat kaupungin elinvoimaa.

Kaupunkikonsernin investoinnit ja hankkeet (kuten ratikka) hyödynnetään vipuvoimana, joka vahvistaa tavoitteellisesti elinvoimaa ja houkuttelee investointeja.

Strategiakauden tavoitteena on, että toimenpiteiden yhteisvaikutuksena Vantaan kehityssuunta kääntyy ja kaupunkiin kohdistuva **investointi- ja sijoittumiskiinnostus** sekä **kyky muuttaa kiinnostus investoinneiksi kasvaa selvästi**. Vantaa on Helsingin seudun kiinnostavin investointikohde ja **yritysmyönteisyyttä mittaavassa Kuntabarometrissa[2] Vantaan sijoitus nousee** (sija 17. vuonna 2024) siten, että Suomen suurten kaupunkien pisteissä Vantaan keskiarvo on yli kaupunkien keskiarvon (ka. 2.86 vuonna 2024; Vantaan pisteet 2.70 vuonna 2024).

[1] Elinvoima- ja elinkeinopoliittiset linjaukset, luonnos. Päätöksentekoon KV 22.6.2026. Yritysten vastuullisuus ympäristön, yhteiskunnan ja työntekijöiden näkökulmasta jne.
[2] https://survey.taloustutkimus.fi/dashboard/kuntabarometri/

4.1.3 Vantaa tarjoaa houkuttelevan kaupunkikokemuksen asukkaille ja vierailijoille

Elinvoima- ja työllisyysohjelmassa kaupunkikokemus tunnistetaan strategiseksi kilpailutekijäksi sekä taloudelliseen kestävyyteen kytkeytyväksi tekijäksi, jota johdetaan tavoitteellisesti ja poikkihallinnollisesti osana elinvoimatyötä. **Kaupunkikokemusta kehitetään kokonaisuutena**, jossa asuminen, arjen palvelut, vapaa-aika, tapahtumat ja monimuotoinen kaupunkitila tukevat toisiaan ja vahvistavat Vantaan mainetta houkuttelevana arjen kaupunkina.

Kaupunkikokemuksen kehittäminen tarkoittaa palveluiden näkökulmasta **asiakaslähtöisyyttä**, jossa eri **palvelut ja digikehitys tukevat toisiaan** ja muodostavat **sujuvia sekä saavutettavia asiakaspolkuja**.

Vantaa on houkutteleva asuin- ja elämyskaupunki, joka tarjoaa sujuvan arjen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön sekä monipuoliset mahdollisuudet vapaa-aikaan, harrastamiseen, liikuntaan ja kulttuuriin. **Laadukas koulutus ja varhaiskasvatus** vahvistavat Vantaan vetovoimaa työssäkäyvälle ja aktiiviselle väestölle sekä tukevat asuinalueiden kehittymistä ja kestävää kasvua.

Kehitettävien **asuinalueiden** (esim. Katrineberg, Fazerila, Väritehdas, Aviapolis) **suunnittelussa ja profiloinnissa huomioidaan kokonaisvaltaisesti asuntotarjonnan monipuolisuus**, työpaikat, saavutettavuus sekä arkea ja osallisuutta tukevat palvelut ja kohtaamispaikat. **Laadukas kaupunkivihreä ja lähiluonto** vahvistavat

alueiden vetovoimaa ja ovat keskeinen osa niiden suunnittelua ja markkinointia.

Tapahtumatuotannon uudistaminen, elämykselliset kohtaamispaikat ja uudet elämyskohteet vahvistavat Vantaan kaupunkikokemusta ja nostavat **kaupungin vetovoimaisimpien elämyskaupunkien joukkoon**. Tapahtumia ja elämyskohteita kehitetään paitsi kaupunkilaisille, myös vierailijoille.

Houkuttelevampi kaupunkikokemus lisää vetovoimaa ja mainetta, mikä edistää kaikkia muita ohjelman tavoitteita. Tyytyväiset asukkaat ja vierailijat vahvistavat mainetta, joka puolestaan lisää pitovoimaa osaajille ja yrityksille. Toimenpiteiden yhteisvaikutuksesta Vantaan **sijoitus mainetutkimuksissa**[3] jotka mittaavat mielikuvaa Vantaasta ja sen veto- ja pitovoimasta **paranee** (sijalla 9. vuonna 2026) ja asukasbarometrin[4] mukaan **asuinalueisiinsa tyytyväisten määrä nousee** 83 %:iin (2025, 78 %).

[3] https://reptrust.com/tampere-on-edelleen-suomen-vetovoimaisin-kaupunki-kuopio-noussut-aivan-kannoille/

[4] https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan_Asukasbarometri_2024.pdf

4.2. Vaikuttavuus ja mittaaminen

Elinvoima- ja työllisyysohjelman vaikuttavuutta arvioidaan ensisijaisesti sen perusteella, miten se edistää Vantaan kaupunkistrategian päämääriä. Ohjelma kohdistuu erityisesti strategian keskeisiin vaikuttavuusmittareihin, kuten **työllisyysasteeseen, koulutustason kehitykseen, yksityisiin investointeihin, työpaikkojen ja yritysten määrään sekä kaupungin veto- ja pitovoimaan asukkaiden sekä vierailijoiden näkökulmista.** Ohjelman toimenpiteisiin liittyvät tarkemmat tai herkemmät mittarit johdetaan näistä strategiatason mittareista.

Ohjelman vaikuttavuutta tarkastellaan myös sen perusteella, miten se vahvistaa muutosta eli tässä tapauksessa kaupungin kykyä toimia poikkihallinnollisesti sekä verkostomaisesti, priorisoida toimenpiteitä ja kohdentaa resursseja sekä toimia vaikuttavimmin muuttuvassa toimintaympäristössä.

Vaikuttavuutta arvioidaan sekä suorien vaikutusten kautta että eri toimenpiteiden yhteisvaikutusten kautta. Ohjelman vaikuttavuutta seurataan kaupunkitasoisen talous- ja strategiaprosessin rytmissä, jotta toimenpiteitä voidaan tarvittaessa suunnata ketterästi uudelleen ja oppiminen kytkeä jatkuvasti osaksi ohjelmatyötä kuluvalla strategiakaudella.

TOIMINTAKULTTUURIN TAVOITETILA

Aktiivinen rooli = mahdollistajasta aktiiviseksi elinvoiman ja työllisyyden rakentajaksi
Yhteistyö = Organisaatiorajat ylittävä yhteistyö ja yhteiset tavoitteet
Vaikuttavuus ja tieto = Toimintaa ohjaavat ennakointi, analyysi, priorisointi ja tiedolla johtaminen
Asiakaslähtöisyys = Kaupunki- ja asiakaskokemusta johdetaan keskeisenä elinvoiman tekijänä
Jatkuva ja ketterä oppiminen = reflektio jatkuvana käytäntönä ja mahdollisuutena korjata

KUVA 2: Tavoitellun toimintakulttuurin elementit elinvoima- ja työllisyysohjelman näkökulmasta.

Muutoksen onnistumista ja tavoiteltua toimintakulttuuria vahvistavat seuraavat strategiassa tunnistetuista menestystekijöistä johdetut toimintatavat:

- **Johdamme yhteisellä tilannekuvalla**
  Päätöksenteko perustuu ajantasaiseen ja jaettuun tilannekuvaan, joka huomioi myös kilpailutilanteen ja tukee ennakoivaa johtamista. Poikkeamia johdetaan järjestelmällisesti.
- **Toimimme systeemisesti yhteistyössä**
  Yhteiset tavoitteet ohjaavat toimialojen, konserniyhtiöiden ja kumppaneiden yhteistyötä, joka korvaa siilomaisen tekemisen. Näin rakennamme voittavia tiimejä.
- **Keskitymme muutosvipuihin ja uudistumme aktiivisesti**
  Toimenpiteet priorisoidaan niiden vaikutuspotentiaalin perusteella, ja resursseja kohdennetaan rohkeasti uudelleen vaikuttavimpiin

kokonaisuuksiin. Toimintaa kehitetään ketterästi ja oppivasti kokeillen, arvioiden ja suunnaten ohjelmaa tarpeen mukaan.

- **Hyödynnämme vahvuutemme vetovoiman rakentamisessa** Vantaan keskeisiä vahvuuksia hyödynnetään johdonmukaisesti elinvoiman ja vetovoiman vahvistamisessa. Tämä edellyttää onnistumista viestinnässä, markkinoinnissa sekä asiakas- ja kaupunkikokemuksen johtamisessa.

5. Strateginen yhteys ja rajaus

5.1. Kytkentä kaupunkistrategiaan

Tämä strateginen ohjelma toteuttaa Vantaan kaupunkistrategian 2026–2029 tavoitteita. Ohjelma kytkeytyy erityisesti seuraaviin strategisiin päämääriin ja tavoitteisiin:

- Hyvän elämän Vantaa
    - Annamme lapsille ja nuorille vahvat eväät elämään
    - Lisäämme kaupunkikeskusten viihtyisyyttä
- Vetovoimainen Vantaa
    - Houkuttelemme osaajia ja yrityksiä
    - Erotumme koulutuksen edelläkävijänä
    - Innostamme uudenlaisilla elämyksillä
- Tasapainoisen kasvun Vantaa
    - Nostamme työllisyyttä ja koulutustasoa

Ohjelman rooli strategiassa on johtaa kaupunkitasoista, poikkihallinnollista muutosta kohti vaikuttavampaa työtä elinvoiman ja

työllisyyden näkökulmista. Parhaita tuloksia ei saavuteta pelkästään yksittäisten toimialojen tai linjaorganisaation keinoin.

5.2. Ohjelman rajaus ja suhteet muihin ohjelmiin

Ohjelma sisältää elinvoiman ja työllisyyden edistämisen näkökulmista relevantit poikkihallinnolliset muutokset ja toimenpiteet, joilla linjaorganisaatiossa sekä verkostoissa tehtävän työn vaikuttavuutta voidaan parantaa. Tässä ohjelmassa määritellään halutun muutoksen suunta, etenemisen seuranta sekä ohjelmalle asetetut tavoitteet ja avaintulokset strategiakauden aikana.

Tämä ohjelma ei sisällä toimialoilla tehtävää muuta perustyötä strategiakauden tavoitteiden eteen. Ohjelma ei tee asioita, vaan pyrkii muuttamaan tapaa, jolla kaupunki toimii. Elinvoima- ja työllisyysohjelmalla on tunnistettavia yhdyspintoja kaikkiin muihin meneillään oleviin muutosohjelmiin, mikä vaatii yhteensovittamista tavoitteiden sekä toimenpiteiden osalta.

5.3. Ohjelma osana strategista muutosta

Elinvoima- ja työllisyysohjelma toteuttaa Vantaan kaupunkistrategiaa. Ohjelmassa huomioidaan kaupunkitasoiset sitoumukset ja lakisääteiset suunnitelmat, kuten tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma[5].

[5] Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnitelma, KH 28.2.2022.

Ohjelmatyö toteuttaa jo hyväksyttyjä sekä päätösprosessissa ohjelman rinnalla valmisteltuja periaatteita ja linjauksia, kuten elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet[6], maankäytön elinkeinopoliittiset periaatteet[7] sekä maa- ja asuntopoliittiset linjaukset[8]. Lisäksi ohjelma huomioi kaupungin Tapahtumatoiminnan suuntaviivat 2026-2033 sekä siihen liittyvän kaupunkitasoisen tapahtumien toimintamallin ja periaatteineen.

Työllisyyden edistämisen keskeisiä periaatteita ovat mm. työnantajalähtöisyys, yhdenvertaisuus ja tarvelähtöisyys, osaamisen kehittäminen, taloudellinen kestävyys ja toimivat yhteistyörakenteet. Ohjelmatyö hyödyntää jo linjattua toimintatapaa laajaan yhteistyöhön (oppilaitokset, viranomaiset, yritykset), työnantajalähtöisyyteen ja asiakkaan palvelutarpeisiin pohjautuvien palveluiden tuottamiseen.[9]

Elinvoima- ja elinkeinopoliittisissa periaatteissa (ks. kuva 3, s. 24) sekä maankäyttöä koskevissa periaatteissa tulevat esiin ohjelmatyön keskeiset elementit, kuten yrityslähtöisyys, sujuvat ja ennakoitiin perustuvat palvelut, kaupunkikokemus sekä investointien aktiivinen edistäminen[10]

[6] Päätöksenteko KV 22.6.2026
[7] Päätöksenteko ET jaosto 19.5.2026, sisältävät työpaikka-alueita koskevat linjaukset, yritysten sijoittumiseen ja tontinluovutukseen liittyvät kriteerit.
[8] Hyväksytty KV 10.10.2022
[9] Työllisyyden edistämisen periaatteet, KH 2.6.2025 § 7, VD/2719/00.01.01.01/2025
[10] Elinvoima- ja elinkeinopoliittiset periaatteet, KV 22.6.2026.

Ohjelmalla on tunnistettuja yhdyspintoja kaikkiin kaupunkistrategiaan toteuttaviin strategisiin muutosohjelmiin. Onnistuessaan kokonaisuus vahvistaa Vantaan elinvoimaa. Ohjelmatyötä tuetaan aktiivisella edunvalvonnalla ja yleisellä vaikuttamisella mm. hallitusohjelman tavoitteisiin ja lainsäädännön uudistamiseen liittyvään työhön. Ohjelmatyötä edistäviin toimenpiteisiin haetaan aktiivisesti ulkopuolista rahoitusta eri lähteistä, sopivien kumppanien kanssa.

Ohjelmatyö sysää liikkeelle pitkäaikaisen toimintakulttuurin muutoksen, mutta vaikuttavia toimenpiteitä valikoidaan myös strategiakauden välittömät tarpeet huomioiden. Ohjelmatyö hyödyntää kumppanuudet ja verkostot, joista kaupunkiorganisaatio saa tukea ja voimaa haasteiden ratkomiseen.

Kuva 3: Luonnos, Elinvoima- ja elinkeinopoliittisten periaatteiden tiivistelmä, päätösprosessissa KV 22.6.2026.

6. Tilannekuva ja tietopohja

6.1. Tilannekuva

Ohjelman lähtötilannetta kuvaavat keskeiset tunnusluvut osoittavat elinvoiman ja työllisyyden haasteiden mittaluokan. Strategiakauden alussa Vantaan työllisyysaste on noin 71 %, työttömyysaste lähes 15 % ja investointien määrä on heikentynyt yleisen suhdannetilanteen seurauksena.

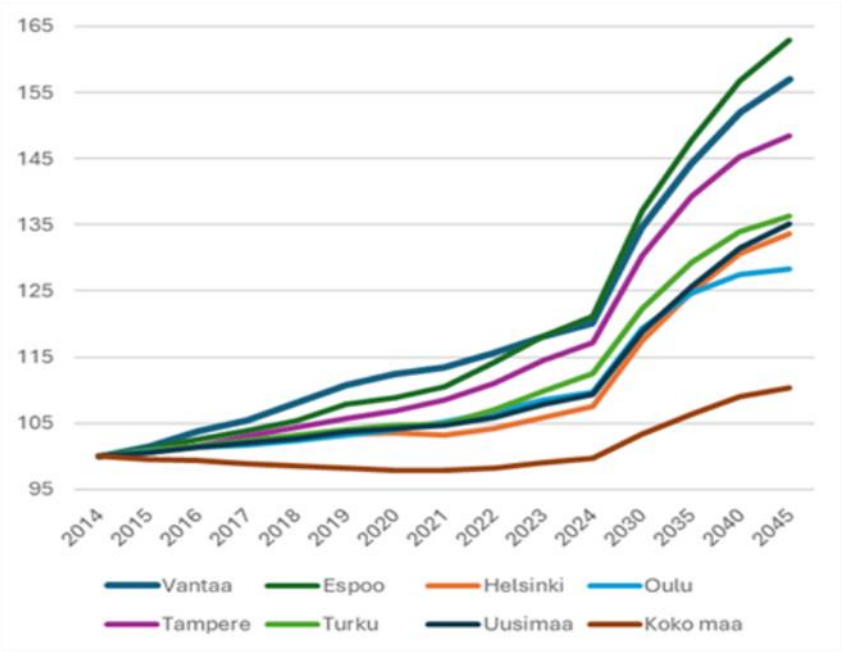
Vantaan toimintaympäristöä muovaavat samanaikaisesti useat voimiaan kasvattavat megatrendit: työelämän rakennemuutos ja tekoälyn ja muiden teknologioiden nopea kehitys, energiamurros, kaupan ja teollisuuden uusiutuminen, investointisyklien lyhentyminen, kuluttajakäyttäytyminen, ilmastonmuutos, kansainvälinen muuttoliike sekä pitkittynyt taloudellinen epävarmuus. Nämä ilmiöt vaikuttavat suoraan kaupunkien elinvoimaan, työllisyyteen ja investointeihin – ja edellyttävät meiltä aiempaa aktiivisempaa, asiakaslähtöisempää, ennakoivampaa ja systeemisempää otetta. Ohjelmatyö vahvistaa kaupungin kyvykkyyttä toimia tässä ympäristössä ketteränä, joustavana ja innovatiivisena kumppanina.

Vaikea työllisyystilanne

Vantaa on strategiakauden alkaessa historiallisen vaikeassa työllisyystilanteessa. Taustalla vaikuttavat yhtä aikaa useat tekijät, joihin kaupunki voi vaikuttaa vain osin: Ukrainan sodan heijastusvaikutukset erityisesti lentoliikenteeseen, heikko suhdannetilanne ja avoimien työpaikkojen väheneminen, investointien ja rakentamisen voimakas

hidastuminen sekä osaajapula ja väestörakenteeseen liittyen haastava lähtötilanne, jota viimeaikainen muuttoliike on edelleen voimistanut. Työllisyyden näkökulmasta epävarmuutta lisää myös tekoälyn ja muiden teknologioiden vauhdittama työelämän murros, jonka pitkän aikavälin vaikutuksia on vaikea ennakoida.

Vantaalla työttömyys reagoi suhdannevaihteluihin keskimääräistä voimakkaammin. Heikossa taloustilanteessa työttömyys kasvaa nopeasti, mikä lisää syrjäytymisen ja ylisukupolvisten työmarkkinaongelmien riskiä. Toisaalta suhdanteiden kääntyessä työllisyystilanne saattaa parantua nopeasti, mikä luo mahdollisuuksia vantaalaisten työllistymiselle – edellyttäen, että osaaminen ja työvoiman kysyntä kohtaavat.

Työikäisten muutos 2014–>2024 (%)	
Vantaa	20 %
Espoo	21 %
Helsinki	7 %
Oulu	10 %
Tampere	17 %
Turku	13 %
Uusimaa	9 %
Koko maa	0 %

Kuva 4: Työikäisten (18–64-vuotiaiden) kehitys 2014-2024 ja ennuste 2045 saakka indeksoituna 2014=100. (Lähde: Tilastokeskus)

Väestö, työmarkkinat ja osaaminen

Vantaa on nuori, nopeasti kasvava ja kansainvälinen kaupunki, jossa asuu paljon työikäistä väestöä (ks. kuva 4, s. 26). Haaste ei ole työvoiman puute, vaan se, että osa tästä potentiaalista jää nykytilanteessa työmarkkinoiden ulkopuolelle. Työpaikkaomavaraisuus on korkea (108 %), ja saavutettavuus pendelöivillä pääkaupunkiseudun työmarkkinoilla on erinomainen. Työmarkkinat ylittävät vahvasti kuntarajat, eivätkä Vantaalle syntyvä talouskasvu ja työpaikat kohdistu automaattisesti vantaalaisiin.

Haasteena on väestön koulutusrakenne. Vantaan koulutustaso on verrokkikaupunkeihin nähden matala, ja perusasteen koulutuksen varassa olevien osuus työttömistä on huomattavan suuri, sillä noin joka kolmas työttömistä on ilman toisen asteen tutkintoa tai koulutustieto puuttuu. Työttömien koulutusjakauma (ks. kuva 5, s. 27) poikkeaa selvästi muista suurista kaupungeista, erityisesti korkea-asteen koulutettujen osuus on pienempi. Vantaan väestörakenteessa ja tätä kautta työllisyyden hoidossa korostuu se, kuinka hyvin kansainväliset osaajat työllistyvät. Koulutusrakenne ei vastaa riittävästi työmarkkinoiden nykyisiä ja tulevia osaamistarpeita, heikentäen osaamisen ja työnantajien tarpeiden kohtaantoa ja vaikeuttaen työllistymistä.

Työttömät	Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	Toinen aste	Erikois-ammatti-koulutus-aste	Alin korkea-aste	Alempi korkea-kouluaste	Ylempi korkea-kouluaste	Tutkija-koulutus-aste
Vantaa	**42 %**	**39 %**	**1 %**	**4 %**	**9 %**	**6 %**	**0 %**
Espoo	34 %	35 %	1 %	5 %	12 %	13 %	1 %
Helsinki	32 %	37 %	1 %	4 %	12 %	13 %	1 %
Oulu	19 %	56 %	1 %	4 %	12 %	8 %	1 %
Tampere	22 %	50 %	1 %	4 %	13 %	9 %	1 %
Turku	30 %	46 %	1 %	4 %	10 %	9 %	1 %
Uusimaa	34 %	40 %	1 %	5 %	10 %	10 %	1 %
Koko maa	27 %	51 %	1 %	5 %	9 %	7 %	1 %

Kuva 5: Työttömien vantaalaisten koulutusasteet 2023 (Lähde: Tilastokeskus, tutkintorekisteritieto)

Alueellisesti työllisyys- ja koulutustilanne eriytyvät kaupungin sisällä. Samalla alueellinen ja seudullinen koulutustarjonta on Vantaalla laaja, mikä muodostaa merkittävän mahdollisuuden, mikäli koulutusta kyetään suuntaamaan tulevaisuudessa kasvaville ja työllistäville aloille.

Organisaation toimintamalli ja johtaminen

Nykytilanteessa kaupunkiorganisaation toiminta näyttäytyy monin paikoin reaktiivisena, siiloutuneena ja laadultaan kirjavana. Systeemiset haasteet – kuten työllisyyden, osaamisen ja elinvoiman kytkeytyminen toisiinsa – eivät noudata toimialarajoja, mutta ratkaisut ovat pitkälti organisaatiokeskeisiä ja siksi niitä usein leimaa osaoptimointi. Kokonaiskuva palveluista on pirstaleinen sekä kaupungin sisällä että ulospäin asiakkaille ja kumppaneille.

Viime vuosien lainsäädännön muutokset ovat muuttaneet kuntien roolia merkittävästi: kunnat vastaavat nyt sekä työllisyyden hoidosta että työvoiman osaamisen kehittämisestä. Tämä luo Vantaalle uudenlaisen mahdollisuuden toimia elinvoiman tekijänä työvoiman koordinoinnin ja kehittämisen kautta. Työ edellyttää parempaa koordinaatiota, vahvaa tietopohjaa ja määrätietoista muutoksen johtamista. Taloussuhdanteiden vaikutus kaupungin talouteen voimistuu, mikä korostaa kaupungin vahvaa intressiä työttömyyden vähentämiseen.

Hyödyntämätön potentiaali

Vantaa ei ole vielä onnistunut profiloitumaan riittävästi vahvuuksiensa kautta. Kaupunki on valtakunnallisesti merkittävä kansainvälisyyden pilottikaupunki ja logistinen solmukohta osana pääkaupunkiseudun metropolialuetta ja laajempaa työssäkäyntialuetta. Helsingin seudun väestökeskipiste on Vantaalla, jolla on erinomaiset edellytykset yritystoiminnalle, investoinneille ja monipuoliselle elinkeinorakenteelle – aina vaativista asiantuntijatehtävistä palvelu- ja tuotantosektoreihin.

Onnistunut kotoutuminen ja osaamispotentiaalin hyödyntäminen ovat keskeisiä elinvoimatekijöitä. Kaupungin tulee luoda edellytykset sille, että jokainen asukas voi yltää parhaaseen potentiaaliinsa ja näin osallistua vantaalaisen yhteisön rakentamiseen. Nuori, kansainvälinen ja kasvava kaupunki tarvitsee tulevaisuudenuskoa, ennustettavuutta ja toimivia palvelupolkuja, jotka tukevat kiinnittymistä työelämään ja yhteiskuntaan.

Työmarkkinoiden epävarmuus saattaa olla uusi normaali. Taloudellisesti ja inhimillisesti Vantaalla ei ole varaa jäädä reaktiiviseen rooliin. Kunnilla

on nyt käytössään aikaisempaa vahvemmat vaikuttamisen keinot, mutta ilman yhteistä tilannekuvaa, selkeitä tavoitteita ja poikkihallinnollista johtamista vaikutus jää hajanaiseksi.

Tilannekuva osoittaa elinvoiman haasteiden kytköksen heikkoon työllisyyskehitykseen, kykyyn houkutella investointeja sekä kaupunkikokemuksen vetovoimatekijöihin. Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet kohdistetaan täten näihin osa-alueisiin.

6.2. Keskeiset tietolähteet

Ohjelman valmistelu, tilannekuva, seuranta ja päätöksenteko perustuvat yhteisesti sovittuun tietopohjaan. Taustatietoa kertyy eri tutkimuksista ja selvityksistä kansallisista ja kansainvälisistä lähteistä, kaupungin järjestelmistä, viranomaislähteistä sekä avoimista tilastoista ja yhteistyöstä hyvinvointialueen kanssa. Tärkeä tietolähde on myös KEHA-keskuksen keräämä tieto työllisyyspalveluiden asiakkaisiin liittyen. Kaupungin tieto- ja hallintopalvelut tuottavat tietoa kaupungista ja aluekortit eri alueiden tilanteesta.

Data kootaan kaupunkitasoiselle tietoalustalle ja esitetään koontinäytöillä, jotka kokoavat ohjelman keskeiset seurantaindikaattorit. Tietopohjan kehittämisessä on tunnistettu erityisesti elinvoimaan liittyviä tarpeita, ja haasteena on paikoin tiedon ajantasaisuus. Tietopohjaa kehitetään yhteistyössä tiedolla johtamisen asiantuntijoiden ja kaupunkikehittämisen kanssa.

6.3. Ohjelman valmistelu

Elinvoima- ja työllisyysohjelman perusta on kaupunkistrategiassa, joka on hyväksytty tammikuussa 2026. Ohjelman valmistelu käynnistyi ohjelman omistajien toimesta vuoden 2026 alussa ohjausryhmän kokoamisella ja osallistavan työpajatyöskentelyn kautta. Ohjelmaan kuuluvaa työllisyyden hoidon toimenpidekokonaisuutta on valmisteltu laajassa osallistavassa yhteistyössä kesästä 2025 saakka ja sittemmin yhteensovitettu osaksi kaupunkistrategian mukaista Elinvoima- ja työllisyysohjelmaa.

Maaliskuun 2026 valtuustoseminaarissa päättäjät osallistuivat ohjelmatyön suunnitteluun megatrendien näkökulmasta sekä muutosohjelmaan liittyvien odotusten kautta. Ohjelmatyön valmisteluun on osallistunut kevään 2026 aikana eri näkökulmista joukko asiantuntijoita, ml. innovaatiotiimi, ennakointitiimi, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiantuntija, tiedolla johtamisen tiimi sekä kaikkien toimialojen johtoryhmät. Lisäksi ohjelman valmisteluun on haettu näkemyksiä kaupunkiorganisaation ulkopuolisilta asiantuntijoilta sekä neuvonantajaryhmältä, ns. advisory boardilta.

17 **Vantaan kaupungin lausunto julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisistä sopimusehdoista (JIT 2025) /PT**

VD/1733/00.04.03/2026

PT/AO/JA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Vantaan kaupungin lausuntoa julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisistä sopimusehdoista (JIT 2025) sekä henkilötietojen käsittelyn ehdoista (JYSE/JIT – henkilötiedot 2025). Ehdot on julkaistu 7.2.2025 ja nyt valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoja ehtojen toimivuudesta ja kehittämistarpeista niin hankintayksiköiden kuin tarjoajien edustajilta. Määräaika lausunnon toimittamiselle on 12.6.2026.

Valtiovarainministeriö asetti 8.3.2024 työryhmän, jonka tavoitteena oli ajantasaistaa julkiset IT-hankintaehdot vastaamaan voimassa olevaa säädöspohjaa, etenkin tiedonhallintalain, tietosuoja-asetuksen ja pakotelainsäädännön näkökulmasta. Lisäksi EU-lainsäädäntö ja mm. pilvipalveluiden käyttö olivat tuoneet huomioitavia seikkoja sopimusehtojen uudistamistarpeeseen. Tavoitteena oli myös mahdollisuuksien mukaan yhtenäistää JIT-ehtojen käsitteistöä JYSE-ehtojen kanssa. JIT-ehtoja yhdenmukaistettiin myös yksityisen sektorin yleisesti käyttämien sopimusehtojen kanssa. Päivitystarpeeseen vaikutti myös se, että julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot (JIT 2015) oli valmisteltu osana JHS-järjestelmää, JHS-166. JHS-järjestelmä (Julkisen hallinnon suositukset) oli lakkautettu, kun tietohallintolaki (laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta) (634/2011) kumoutui tiedonhallintalailla (906/2019) 1.1.2020. Tarkoituksena ei ole ollut avata ja kirjoittaa uudelleen koko JIT-ehtojen kokonaisuutta. Valtiovarainministeriö hyväksyi ja julkaisi JIT 2025-ehdot ja henkilötietojen käsittelyn ehdot (JYSE/JIT 2025) alkuvuodesta 2025. Kun ehtojen julkaisemisesta on kulunut nyt n. vuosi, on tarkoituksenmukaista arvioida kuinka uudet ehdot ovat toimineet ja onko niissä ilmennyt päivitystarpeita.

Vantaan kaupungin lausunto on kirjoitettu lausuntopyynnössä esitettyjen kysymysten mukaiseen muotoon.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 2 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa valtiovarainministeriölle liitteen mukainen lausunto.

Liitteet:
- Lausunto
- Lausuntopyyntö

Täytäntöönpano: Konsernipalvelut

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: Annina Oksman, ICT-Hankintajuristi (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

19.5.2026

Valtiovarainministeriö
Viite: VN/7190/2026

Vantaan kaupungin lausunto julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot (JIT 2025)

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Vantaan kaupungin lausuntoa julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisistä sopimusehdoista (JIT 2025) sekä henkilötietojen käsittelyn ehdoista (JYSE/JIT – henkilötiedot 2025). Ehdot on julkaistu 7.2.2025 ja nyt valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoja ehtojen toimivuudesta ja kehittämistarpeista niin hankintayksiköiden kuin tarjoajien edustajilta. Määräaika lausunnon toimittamiselle on 12.6.2026.

Lausuntopyynnössä on esitetty kysymyksiä ja tämä lausunto on kirjoitettu lausuntopyynnössä esitettyjen kysymysten muotoon.

Vantaan kaupunki antaa lausunnon hankintayksikkönä ja lausuu asiassa seuraavaa:

1. Yleiset huomiot vakiosopimusehtojen rakenteesta ja erityisehdoista

Kysymys: Onko ehtojen rakenne (yleiset ehdot – erityisehdot) mielestänne selkeä ja tarkoituksenmukainen? Perustele mielellään, ellei mielestäsi ole selkeä tai tarkoituksenmukainen. Millainen sen pitäisi olla?

Vantaan kaupunki pitää ehtojen rakennetta selkeänä ja tarkoituksenmukaisena (kyllä).

Kysymys: Onko jokin erityisehtoliitteistä tarpeeton? Jos vastaat kyllä, kerro mikä erityisehtoliite on tarpeeton ja miksi se on tullut tarpeettomaksi.

Vantaan kaupunki ei katso, että jokin erityisehtoliitteistä olisi tarpeeton (ei).

Kysymys: Pitäisikö erityisehtoihin lisätä jokin uusi ehtoliite? Jos vastaat kyllä, minkälaista IT-hankintaa sen tulisi koskea?

Vantaan kaupunki ei katso, että erityisehtoihin tulisi lisätä uusia ehtoliitteitä (ei).

2. Yleiset sopimusehdot (JIT 2025 – Yleiset ehdot)

Kysymys: Kirjoita tähän huomionne yleisistä ehdoista. Ovatko tehdyt muutokset toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vantaan kaupunki pitää yleisiin sopimusehtoihin tehtyjä muutoksia ja tarkennuksia perusteltuina ja tarkoituksenmukaisina. Vantaan kaupunki käyttää JIT yleisiä sopimusehtoja lähtökohtaisesti aina IT-hankinnoissa hankintasopimustensa yleisinä sopimusehtoina. Koska kyseessä on yleiset sopimusehdot, jotka ovat standardit, on tapauskohtaisesti edelleen tarpeen yksittäisistä ehtokohdista sopia myös toisin.

Hankintayksikön näkökulmasta erityisesti hintaan, hinnanmuutoksiin ja sanktioihin liittyvät sopimusehdot ovat keskeisiä, sillä ne tulevat tyypillisesti sopimuskauden aikana esille ja arvioitavaksi.

Hinnanmuutosta koskevien ehtojen osalta Vantaan kaupunki pitää tehtyjä muutoksia onnistuneina. Vantaan kaupunki täydentää kuitenkin tyypillisesti omia hankintasopimuksiaan siten, että indeksiin perustuvan hinnanmuutoksen lisäksi hankintasopimuksessa on myös prosentuaalinen enimmäiskatto yksittäisille hinnankorotuksille. Toisaalta Vantaan kaupunki ei kuitenkaan katso, että tällaisen enimmäiskaton sisällyttäminen yleisiin sopimusehtoihin olisi välttämättä tarpeenmukaisin keino, koska se tulee arvioida hankintakohtaisesti.

Vantaan kaupunki katsoo, että hinnanmuutoksia koskevissa ehdoissa olisi perusteltua huomioida nykyistä selkeämmin myös kustannustason aleneminen siten, että toimittajalla olisi vastaava velvollisuus alentaa hintoja. Tällainen täsmennys voisi olla perusteltu lisäys kokonaisuuteen.

Vahingonkorvauksen vastuunrajausta koskevaa täsmennystä 12 kuukauden hinnan laskemisesta Vantaan kaupunki pitää tarpeellisena selkeytyksenä.

3. Erityisehdot tilaajan sovellushankinnoista avoimen lähdekoodin ehdoin (JIT 2025 – Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi) sekä tilaajan sovellushankinnoista muulla kuin avoimen lähdekoodin ehdoin (JIT 2025 – Tilaajan sovellukset ei-avoin)

Kysymys: Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi ja JIT 2025 - Tilaajan sovellukset ei-avoin. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vantaan kaupunki pitää tehtyjä muutoksia onnistuneena ja perusteltuina sekä sopimusehtojen kokonaisuutta selkeyttävänä.

JIT 2025 – Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi kohdassa 9(2) Vantaan kaupunki kiinnittää huomiota kohdassa mainittavaan vaatimusten muuttamiseen. Käytännössä Vantaan kaupungin tarjouspyynnöissä vaatimukset ovat pakollisia, jolloin niiden muuttaminen merkitsisi sopimusmuutoksen arviointia. Vantaan kaupunki katsoo, että ehtokohtaa voisi olla tarkoituksenmukaista täsmentää tai tarkentaa.

JIT 2025 – Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi ja JIT 2025 – Tilaajan sovellukset ei-avoin takuuta koskevan ehdon osalta Vantaan kaupunki kiinnittää huomiota kokonaishinnan käsitteeseen. Vantaan kaupunki ehdottaa, että kokonaishinnan käsitettä voisi olla tarpeen selkeyttää samaan tapaan kuin yleisissä ehdoissa vahingonkorvauksen 12 kuukauden laskemista on täsmennetty.

4. Erityisehdot palveluista (JIT 2025 – Palvelut)

Kysymys: Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Palvelut. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vantaan kaupunki pitää tehtyjä muutoksia onnistuneena ja perusteltuina sekä sopimusehtojen kokonaisuutta selkeyttävänä. Palvelun päättyessä avustamisvelvollisuutta koskevat ehdot ovat tärkeitä.

Vantaan kaupunki ehdottaa, että JIT 2025 – Palvelut ehtojen kohtaa 4(5) täsmennettäisiin siten, että toimittajalla on oikeus veloittaa tällaisten muutosten kohtuulliset kustannukset sopijapuolten välisen sopimuksen mukaisesti.

5. Erityisehdot konsultointipalveluista (JIT 2025 – Konsultointi)

Kysymys: Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Konsultointi. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vantaan kaupunki pitää tehtyjä muutoksia onnistuneena ja perusteltuina. Konsultoinnin ja asiantuntijatyön välinen raja selkeyttää kyseisten erityisehtojen soveltamista. Myös muut muutokset ovat selkeitä ja parantavat ehtokokonaisuuden ymmärrettävyyttä.

6. Erityisehdot laitehankinnoista (JIT 2025 – Laitteet)

Kysymys: Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Laitteet Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vantaan kaupunki pitää tehtyjä muutoksia onnistuneena ja perusteltuina sekä sopimusehtojen kokonaisuutta selkeyttävänä.

Vantaan kaupunki ehdottaa, että JIT 2025 – laitteita koskevia erityisehtoja täsmennettäisiin siten, että niihin sisällytettäisiin lähtökohtainen vaatimus siitä, että toimitettavat laitteet ovat uusia. Vantaan kaupunki katsoo, että lisäys olisi tarpeellinen erityisesti ottaen huomioon, että käytettyjen ja uudelleenhyödynnettyjen laitteiden käyttö on yleistynyt markkinassa.

7. Erityisehdot tietoverkon välityksellä käytettävistä palveluista (JIT 2025 – Palvelut verkon kautta)

Kysymys: Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Palvelut verkon kautta. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

Vantaan kaupunki pitää tehtyjä tarkennuksia onnistuneena ja perusteltuina sekä sopimusehtojen kokonaisuutta selkeyttävänä.

8. Erityisehdot asiantuntijatyön hankinnasta (JIT 2025 – Asiantuntijatyö)

Kysymys: Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Asiantuntijatyö. Onko uusi ehtoliite ollut toimiva? Kehittämisehdotuksia?

Vantaan kaupunki pitää uutta asiantuntijatyötä koskevaa erityisehtoliitettä tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena. Vantaan kaupunki pitää erityisen tärkeänä asiantuntijoiden pysyvyyttä koskevien ehtojen sisällyttämistä ja katsoo, että niiden huomioiminen myös yleisissä sopimusehdoissa on perusteltua.

Vantaan kaupunki katsoo, että vastuu asiantuntijan vaihtumisesta aiheutuvista perehtymiskustannuksista tulisi kaikissa tilanteissa olla toimittajalla. Tämä koskisi sekä toimittajasta riippuvia että riippumattomia syitä sekä myös tilanteita, joissa asiantuntija joudutaan vaihtamaan tilaajan vaatimuksesta.

Tämän vuoksi Vantaan kaupunki ehdottaa, että asiantuntijatyötä koskevien erityisehtojen kohtaan 3(7) voisi olla tarkoituksenmukaista lisätä täsmennys, että myös tilaajan vaatimuksesta johtuvan henkilövaihdoksen osalta toimittaja vastaa uuden asiantuntijan perehtymisestä aiheutuvista kustannuksista.

9. Henkilötietojen käsittelyn ehdot (JYSE/JIT – Henkilötiedot 2025)

Kysymys: Kirjoita tähän huomionne henkilötietojen käsittelyn ehdoista (JYSE/JIT – Henkilötiedot 2025) mukaan lukien lomakkeesta henkilötietojen käsittelyn kuvaus Onko ehtoliite ja lomake ollut toimiva? Kehittämisehdotuksia?

Vantaan kaupunki pitää henkilötietojen käsittelyn ehtoliitettä ja lomaketta toimivana. Lomake toimii hyvänä pohjana, jota voidaan tarvittaessa muokata tapauskohtaisesti.

10. Kirjoitusvirheitä tai kieliversioita koskevat huomiot

Kysymys: Kirjoita tähän huomionne eri kieliversioista (kirjoitus- tai käännösvirheet yms.). Täsmennä mihin kieliversioon, liitteeseen tai liitteisiin ja kohtaan huomiosi kohdistuu.

Ei ole.

11. Huomiot ehtojen hallintamallista sekä julkaisemisesta ja visuaalisesta ilmeestä

Kysymys: Pidättekö tarkoituksenmukaisena, että JIT ja JYSE-ehdot on koottu samalle sivustolle?

Vantaan kaupunki pitää julkisia hankintoja koskevien yleisten sopimusehtojen kokoamista samalle sivustolle (kyllä).

Kysymys: Onko teillä huomioita tai kehittämisehdotuksia JIT 2025-ehtojen visuaaliseen ilmeeseen liittyen?

Vantaan kaupungilla ei ole huomioita tai kehittämisehdotuksia JIT 2025-ehtojen visuaaliseen ilmeeseen liittyen.

Muut mahdolliset huomiot

Erityisehtoliitteiden soveltamistilanteiden osalta Vantaan kaupunki katsoo, että JIT 2025 -ehtokokonaisuutta voisi olla tarkoituksenmukaista täydentää nykyistä kattavammalla soveltamisoppaalla tai ohjeistuksella. Erityisehtoliitteisiin sisältyy jo yleisohjeistus erityisehtojen valinnasta, mutta sitä voisi olla hyvä harkita täydentää erityisesti konkreettisilla esimerkeillä. Konkreettiset kuvaukset vähentäisivät riskiä siitä, että hankinnan luonteeseen sopimattomat erityisehdot lisätään osaksi sopimuskokonaisuutta.

Valtiovarainministeriö

Lausuntopyyntö

06.03.2026 VN/7190/2026

Lausuntopyyntö: Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot (JIT 2025)

Johdanto

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoanne julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisistä sopimusehdoista (JIT 2025) sekä henkilötietojen käsittelyn ehdoista (JYSE/JIT - Henkilötiedot 2025). Ehdot julkaistiin 7.2.2025 suomen ja ruotsin kielellä. Englanninkielinen käännös julkaistiin 9.6.2025.Lausuntopyyntö on osoitettu erityisesti julkisia hankintoja toteuttavista ja niiden kehittämisestä kiinnostuneille julkisille ja yksityisille organisaatioille. Toivomme lausuntoja ehtojen toimivuudesta ja kehittämistarpeista niin hankintayksiköiden kuin tarjoajien edustajilta.

Tausta

Valtiovarainministeriö asetti 8.3.2024 työryhmän , jonka tavoitteena oli ajantasaistaa julkiset IT-hankintaehdot vastaamaan voimassa olevaa säädöspohjaa, etenkin tiedonhallintalain, tietosuoja-asetuksen ja pakotelainsäädännön näkökulmasta. Lisäksi EU-lainsäädäntö ja mm. pilvipalveluiden käyttö olivat tuoneet huomioitavia seikkoja sopimusehtojen uudistamistarpeeseen. Tavoitteena oli myös mahdollisuuksien mukaan yhtenäistää JIT-ehtojen käsitteistöä JYSE-ehtojen kanssa. JIT-ehtoja yhdenmukaistettiin myös yksityisen sektorin yleisesti käyttämien sopimusehtojen kanssa. Päivitystarpeeseen vaikutti myös se, että julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot (JIT 2015) oli valmisteltu osana JHS-järjestelmää, JHS-166. JHS-järjestelmä (Julkisen hallinnon suositukset) oli lakkautettu, kun tietohallintolaki (laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta) (634/2011) kumoutui tiedonhallintalailla (906/2019) 1.1.2020. Tarkoituksena ei ole ollut avata ja kirjoittaa uudelleen koko JIT-ehtojen kokonaisuutta. Työryhmän toimikausi oli 11.3.2024-31.12.2024. Ehdot käytiin toimeksiannon mukaisesti läpi työryhmässä ja niitä päivitettiin työryhmän tarpeelliseksi katsomin osin. Lausuntopyynnön liitteenä on työryhmän esittämät ja valtiovarainministeriön hyväksymät JIT 2025 Yleiset sopimusehdot erityisehtoineen. Näiden lisäksi liitteenä ovat JYSE- ja JIT-sopimusehtojen yhteinen ”Henkilötietojen käsittelyn ehdot” ja siihen liittyvä henkilötietojen käsittelytoimien kuvauksen mallipohja. Valtiovarainministeriö hyväksyi ja julkaisi JIT 2025-ehdot ja henkilötietojen käsittelyn ehdot (JYSE/JIT 2025) alkuvuodesta 2025. Ehdot on julkaistu valtioneuvoston julkaisusarjassa sekä koottu yhteen julkisten hankintojen yleisten sopimusehtojen kanssa valtiovarainministeriön verkkosivuille https://vm.fi/hankintojen-sopimusehdot, josta on ehtokohtaisia linkkejä valtiovarainministeriön aineistopankkiin. Kun ehtojen julkaisemisesta on kulunut nyt n. vuosi, on tarkoituksenmukaista arvioida kuinka uudet ehdot ovat toimineet ja onko niissä ilmennyt päivitystarpeita.

Tavoitteet

Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot (JIT 2025) sekä henkilötietojen käsittelyn ehdot (JYSE/JIT - Henkilötiedot 2025) ovat luonteeltaan vakiosopimusehtoja, joista voidaan ja tulee poiketa silloin, kun se sopimuksen kohde huomioiden on tarkoituksenmukaista. Ehtojen tarkoitus on kuitenkin helpottaa ja edistää IT-hankinnoista sopimista. Lausuntomenettelyllä pyritään selvittämään, miten ehdot ovat toimineet käytännössä ja miltä osin on ilmennyt mahdollisia päivitystarpeita. Lausuntokierroksen perusteella VM:ssä päätetään JIT-ehtojen mahdollisen uuden päivitystyön käynnistämisestä. Valtiovarainministeriön on tarkoitus arvioida sopimusehtojen päivitystarvetta säännöllisesti myös jatkossa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa ajantasaistettuun sopimusehtokokonaisuuteen (JIT 2025 erityisehtoineen) ja erityisesti merkittävimpiin muutoksiin. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Lausunnon antaakseen lausunnonantajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. Ministeriöiden tulee viedä lausuntonsa lisäksi VAHVA:an. Kirjallisen lausunnon voi myös lähettää sähköpostitse valtiovarainministeriön kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo.vm@gov.fi. Käytäthän lausunnon saatteessa asianumeroa VN/7190/2026. Jos et halua käyttää lausuntopalvelu.fi-palvelua tai lähettää lausuntoa sähköpostitse, voit lähettää kirjallisen lausunnon postitse osoitteeseen: Valtiovarainministeriö, PL 28, 00023 Valtioneuvosto. Lausuntoja voivat antaa muutkin kuin jakelussa mainitut tahot. Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus VM027:00/2026). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä. Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa. Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 12.6.2026.

Valmistelijat

Lausuntopyyntöön liittyvissä kysymyksissä yhteyshenkilöitä valtiovarainministeriössä ovat: lainsäädäntöneuvos Viveca Still (etunimi.sukunimi@gov.fi) ja tietohallintoneuvos Heikki Talkkari (etunimi.sukunimi@gov.fi)

Linkit

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/0ef8eb6c-7681-4a46-b0e0-f666d2a65dcf/content - Julkisen hallinnon

IT-hankintojen yleiset

sopimusehdot (JIT 2025)

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/1d527387-3e08-4ae0-9096-51f67f8b2f58/content - Henkilötietojen käsittelyn ehdot (JYSE/JIT 2025)

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/9ea0304b-dc61-4f9a-9e1d-ec1df0fe2ec8 - Avtalsvillkor för IT-upphandlingar inom den offentliga förvaltningen (JIT 2025)

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/164796a6-6a74-4352-adde-1d8ae7bfd5e7/content - Villkor för behandling av personuppgifter (JYSE/JIT 2025)

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/78399500-042a-4144-902d-0b662d51c43a - The General Terms and Conditions of Public IT Procurement (JIT 2025)

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/317a5d16-8f64-45c1-a885-68ede79e15c1 - Terms and Conditions for the Processing of Personal Data (JYSE/JIT 2025)

Jakelu:

Akaan kaupunki
A-Kruunu
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Asumisen rahoitus ja kehittämiskeskus Ara
Auran kunta
Borenius Attorneys Ltd
Business Finland
Centria-ammattikorkeakoulu
CGI Suomi Oy
Cinia Oy
CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Digi- ja väestötietovirasto DVV
DigiFinland
DNA Oy
Eduskunta
Efecte Oyj

Elinkeinoelämän keskusliitto
Elisa Oyj
ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus)
Eläketurvakeskus
Energiavirasto
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan liitto kuntayhtymä
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Savon kampuskiinteistöt kuntayhtymä
Etelä-Savon Maakuntaliitto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
FiCom ry
Finnet-liitto ry
FinnHEMS
Finnpilot Pilotage
Finnvera
Forssan kaupunki
Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä (FSHKY)
Fujitsu Finland Oy
Futurice Oy
Geologian tutkimuskeskus
Gofore Oyj
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Handata
Hangon kaupunki
Hankasalmen kunta
Hansel Oy
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
HAUS kehittämiskeskus Oy
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
Helsingin yliopisto
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Huittisten kaupunki
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Humppilan kunta
HUS-yhtymä
Hyrynsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hyvinvointiala HALI ry
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Hämeen ammattikorkeakoulu
Hämeen Maakuntaliitto, kuntayhtymä
Hämeenlinnan kaupunki
Hätäkeskuslaitos
Iin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilmatieteen laitos
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Inkoon kunta
ISLAB hyvinvointiyhtymä
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
IT-oikeuden yhdistys
Itä-Savon koulutuskuntayhtymä
Itä-Suomen yliopisto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Julkishallinnon palvelukumppanit - Kustos ry
Julkisten hankintojen yhdistys
Juuan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän yliopisto
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Järviseudun Koulutuskuntayhtymä

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuun hyvinvointialue
Kainuun liitto
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansallisarkisto
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Karelia-ammattikorkeakoulu
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Kaustisen kunta
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia
Kemiönsaaren kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä
Keski-Pohjanmaan liitto - Förbundet för Mellersta Österbotten
kuntayhtymä
Keski-Suomen liitto
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Keskuskauppakamari
Keuruun kaupunki
Keva
Kihniön kunta
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kinnulan kunta
Kirkkohallitus
Kirkkonummen kunta
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta

Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki
Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korpelan Voima kuntayhtymä
Korsnäs kommun
Kosken Tl kunta
Kotkan - Haminan seudun koulutuskuntayhtymä
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristiinankaupungin kaupunki
Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kunnallinen työmarkkinalaitos
Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy
Kuntien takauskeskus
Kuntien Tiera Oy
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kvarnen samkommun
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kymenlaakson liitto
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
LAB-ammattikorkeakoulu
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin ammattikorkeakoulu
Lapin hyvinvointialue
Lapin Jätehuolto kuntayhtymä
Lapin liitto
Lapin yliopisto
Lapinjärven kunta
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto
Lapuan kaupunki
Laukaan kunta
Laurea-ammattikorkeakoulu
Lemin kunta
Lempäälän kunta

Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kaupunki
Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä
Loviisan kaupunki
Luhangan kunta
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Lumijoen kunta
Luodon kunta
Luonnonvarakeskus Luke
Lupa- ja valvontavirasto
Luumäen kunta
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Maa- ja metsätalousministeriö
Maahanmuuttovirasto
Maalahden kunta
Maanmittauslaitos
Maanpuolustuskorkeakoulu
Maatalousyrittäjien eläkelaitos
Marttilan kunta
Maskun kunta
Meidän IT ja talous Oy
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Metropolia Ammattikorkeakoulu
Metsähallitus
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Motiva Oy
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Mustasaaren kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Netum Oyj

Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
NordLab, Pohjois-Suomen laboratoriokeskuksen hyvinvointiyhtymä
Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Optima samkommun
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun ammattikorkeakoulu
Oulun kaupunki
Oulun seudun koulutuskuntayhtymä (OSEKK)
Oulun yliopisto
Outokummun kaupunki
Oy Apotti Ab
Oy IBM Finland Ab
Padasjoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Patentti- ja rekisterihallitus PRH
Pedersören kunta
Pelastusopisto
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pietarsaaren kaupunki
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan liitto
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan Koulutuskuntayhtymä
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Savon Liitto-Maakuntayhtymä

Poliisihallitus
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puolustusvoimat
Puumalan kunta
Pyhtään kunta
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päijät-Hämeen liitto
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raaseporin kaupunki
Rahoitusvakausvirasto
Raision kaupunki
Raision seudun koulutuskuntayhtymä
Rajavartiolaitos
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Rikosseuraamuslaitos
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokavirasto
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Salon Seudun Koulutuskuntayhtymä
Sarastia Oy
SASKY koulutuskuntayhtymä

Sastamalan kaupunki
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunnan hyvinvointialue
Satakunnan koulutuskuntayhtymä
Satakuntaliitto
Savitaipaleen kunta
Savon Koulutuskuntayhtymä
Savonia-ammattikorkeakoulu
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Seinäjoen kaupunki
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä
Senaatti-konserni
Sensia Oy
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siili Solutions Oyj
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta
Sisäiset tarkastajat ry.
Sisäministeriö
Siuntion kunta
Sodankylän kunta
Software Finland ry
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta
SOSTE ry
Sotkamon kunta
Statens ämbetsverk på Åland
Sulkavan kunta
Suojelupoliisi
Suomen Akatemia
Suomen Asianajajaliitto ry
Suomen Erillisverkot
Suomen Kaasuverkko
Suomen Kuntaliitto
Suomen Lakimiesliitto ry
Suomen metsäkeskus
Suomen Pankki
Suomen Startup-yhteisö ry
Suomen ympäristökeskus
Suomen Yrittäjät ry
Suomenlinnan hoitokunta

Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Suupohjan Koulutuskuntayhtymä
Svenska handelshögskolan
Svenska Österbottens förbund för Utbildning och Kultur
Sympa Oy
Sysmän kunta
Syyttäjälaitos
Säkylän kunta
Säteilyturvakeskus STUK
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampereen kaupunki
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä
Tampereen Yliopisto
Tasavallan presidentin kanslia
Teknologian tutkimuskeskus VTT
Teknologiateollisuus ry
Telia Finland Oyj
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
TietoEvry Oyj
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tilastokeskus
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Tulli
Tuomi Logistiikka Oy
Tuomioistuinvirasto
Turun ammattikorkeakoulu
Turun kaupunki
Turun yliopisto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus)
Työterveyslaitos
Ulkoministeriö
Ulkopoliittinen instituutti
Ulosottolaitos
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta

Utsjoen kunta
Uudenkaarlepyyn kaupunki
Uudenkaupungin kaupunki
Uudenmaan liitto - Nylands förbund
Uuraisten kunta
Vaalan kunta
Vaasan ammattikorkeakoulu
Vaasan kaupunki
Vaasan Yliopisto
Valkeakosken kaupunki
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä
Valtiokonttori
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori
Valtioneuvoston kanslia
Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV
Valtiovarainministeriö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vantaan kaupunki
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Varsinais-Suomen liitto - Egentliga Finlands förbund
Vatajankosken Sähkön kuntayhtymä
Vehmaan kunta
Verohallinto
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Visma Solutions Oy
Västra Nylands Folkhögskola
Väylävirasto
Vöyrin kunta
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Yrkeshögskolan Arcada
Yrkeshögskolan Novia
Åbo Akademi
Ähtärin kaupunki
Äänekosken Ammatillisen Koulutuksen kuntayhtymä
Äänekosken kaupunki
Österbottens förbund - Pohjanmaan liitto kuntayhtymä

Taustakysymys

Valitse missä ominaisuudessa annatte lausuntonne. Jos vastaatte "muu", tarkenna mielellään näkökulmanne.

- o Hankintayksikkö
- o Toimittaja
- o Muu

1. Yleiset huomiot vakiosopimusehtojen rakenteesta ja erityisehdoista

JIT 2025-ehdot koostuvat seuraavista ehdoista: Yleiset sopimusehdot (JIT 2025 – Yleiset ehdot) Liite 1. Erityisehdot tilaajan sovellushankinnoista avoimen lähdekoodin ehdoin (JIT 2025 – Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi) Liite 2. Erityisehtoja tilaajan sovellushankinnoista muulla kuin avoimella lähdekoodilla ehdoin (JIT 2025 – Tilaajan sovellukset ei-avoin) Liite 3. Erityisehtoja palveluista (JIT 2025 – Palvelut) Liite 4. Erityisehtoja konsultointipalveluista (JIT 2025 – Konsultointi) Liite 5. Erityisehtoja laitehankinnoista (JIT 2025 – Laitteet) Liite 6. Erityisehtoja tietoverkon välityksellä käytettävistä palveluista (JIT 2025 – Palvelut verkon kautta) Liite 7. Erityisehtoja asiantuntijatyön hankinnasta (JIT 2025 – Asiantuntijatyö) JYSE/JIT Henkilötietojen käsittelyn ehdot Henkilötietojen käsittelytoimien kuvaus. Sopimusehtoja on tarkoitettu käytettäväksi aina siten, että yleisten sopimusehtojen (JIT 2025 - Yleiset ehdot) lisäksi käytetään soveltuvia erityisehtoja. Erityisehtoja ei ole tarkoitettu käytettäväksi ilman yleisiä sopimusehtoja, eikä myöskään voi käyttää yleisiä ehtoja ilman hankintaan soveltuvia erityisehtoja.

Onko ehtojen rakenne (yleiset ehdot - erityisehdot) mielestänne selkeä ja tarkoituksenmukainen? Perustele mielellään, ellei mielestäsi ole selkeä tai tarkoituksenmukainen. Millainen sen pitäisi olla?

- o Kyllä
- o Ei

Onko jokin erityisehtoliitteistä tarpeeton? Jos vastaat kyllä, kerro mikä erityisehtoliite on tarpeeton ja miksi se on tullut tarpeettomaksi.

- o Ei
- o Kyllä

Pitäisikö erityisehtoihin lisätä jokin uusi ehtoliite? Jos vastaat kyllä, minkälaista IT-hankintaa sen tulisi koskea?

- o Ei

- Kyllä

2. Yleiset sopimusehdot (JIT 2025 - Yleiset ehdot)

JIT 2025 – Yleiset ehdot on tarpeen mukaan täsmennetty kauttaaltaan. Määritelmiin on lisätty uudet alihankkijan ja pakotteen määritelmät. Avoimen lähdekoodin lisenssin määritelmä on muutettu Yhteentoimiva Eurooppa -asetuksen määritelmän mukaiseksi. Hinnanmuutoksia koskevaan lukuun on lisätty mahdollisuus sopia indeksiin perustuvista hinnanmuutoksista. Käytettävästä indeksistä tulee sopia sopimuksessa. Maksuehtoja koskevaan lukuun on lisätty vaatimus ns. Eurooppa-normin mukaisesta verkkolaskusta. Hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta annetun lain (241/2019) 4 §:n mukaan hankintayksiköllä ja elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada pyynnöstä lasku toiselta hankintayksiköltä tai elinkeinonharjoittajalta sähköisenä laskuna. Sähköinen lasku on määritelty edellä mainitun lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa. Valtio vastaanottaa vain Eurooppa-normin mukaisia verkkolaskuja ja käytäntö on yleinen myös muissa hankintayksiköissä. Vahingonkorvaus ja vastuunrajoitus -lukuun on täsmennetty, miten laskennallinen 12 kuukauden hinta lasketaan. Purkuehtoon on lisätty tilaajan oikeus purkaa myös muut samaan toimituskokonaisuuteen kuuluvat sopimukset, jos tilaaja ei voi yhden kokonaisuuteen kuuluvan sopimuksen purkamisen vuoksi käyttää niitä olennaisilta osin enää hyödykseen. Toimittajan ilmoitusvelvollisuutta tilaajalle on laajennettu pakotteiden ja merkittävien määräysvaltamuutosten osalta. Salassapitoa, tietosuojaa sekä tietoturvaa ja varautumista koskevia ehtoja on täsmennetty ja tietosuoja on erotettu omaksi luvukseen. Yleisiin ehtoihin on lisätty JYSE-ehtoja noudatellen uudet luvut ”Tilaajavastuu” ja ”Kielletyt kilpailunrajoitukset”. Tilaajavastuuta koskeva ehto on aiemmin puuttunut JIT-ehdoista. Ehdolla mm. velvoitetaan toimittaja toimittamaan tilaajalle tilaajavastuulainsäädännössä edellytetyt selvitykset. Ehtoihin on lisäksi otettu kiellettyjä kilpailunrajoituksia koskeva ehto, jonka perusteella kilpailulain (948/2011) 5 §:ssä tarkoitettuun kiellettyyn kilpailunrajoitukseen syyllistynyt toimittaja olisi velvollinen maksamaan tilaajalle sopimussakon. Ehdolla pyritään ennalta torjumaan muun ohella tarjouskartellien muodostamista. Tilaajalle on annettu JYSE-ehtojen mukaisesti oikeus irtisanoa sopimus myös, mikäli toimittajaan kohdistuu pakote tai Suomen viranomaisten asettama varojen jäädyttämispäätös. Mikäli ne kohdistuvat toimittajan alihankkijaan, tulee tällainen alihankkija vaihtaa tilaajan vaatimuksesta.

Kirjoita tähän huomionne yleisistä ehdoista. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

3. Erityisehdot tilaajan sovellushankinnoista avoimen lähdekoodin ehdoin (JIT 2025 - Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi) sekä tilaajan sovellushankinnoista muulla kuin avoimen lähdekoodin ehdoin (JIT 2025 - Tilaajan sovellukset ei-avoin)

Keskeisin muutos JIT 2025 - Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi-liitteessä on se, että sovelluksen avointa julkaisemista koskevista ehdoista on luovuttu (luvut ”Sovelluksen avoin julkaiseminen”, ”Kehittämismalli” ja ”Julkaistavan sovelluksen ylläpito”). Lisäksi käytettävää lisenssiä koskevaa tekstiä on ajantasaistettu. "JIT 2025 - Tilaajan sovellukset ei-avoin”-ehtoihin ei ole tehty olennaisia muutoksia. Ehtoja on hieman täsmennetty kauttaaltaan. Projektihenkilöstön vaihtumiseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Tilaajan sovellukset avoin lähdekoodi ja JIT 2025 - Tilaajan sovellukset ei-avoin. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

4. Erityisehdot palveluista (JIT 2025 - Palvelut)

JIT 2025 – Palvelut-ehdoissa palvelun lopputuloksia koskevia tilaajan oikeuksia sekä avustamisvelvollisuutta koskevaa lukua on tarkennettu. Muilta osin ehtoihin on tehty pienempiä täsmennyksiä.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Palvelut. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

5. Erityisehdot konsultointipalveluista (JIT 2025 - Konsultointi)

JIT 2025 – Konsultointi-ehtojen käyttöohjeeseen on tarkennettu, että konsultointiehdot on tarkoitettu käytettäväksi konsultointipalvelussa. Niitä ei ole tarkoitettu projektimuotoisiin sovellushankintoihin eikä IT-alan asiantuntijatyötä hankittaessa. Näihin tarkoituksiin on omat erityisehdot. Luku ”Tilaajan aineiston siirto tilaajalle” on poistettu, koska konsultointiehtoja ei ole tarkoitettu käytettäväksi tietojärjestelmän luomiseen. Tilaajan aineiston palauttaminen tai tuhoaminen sopimuksen päättyessä on huomioitu luvussa ”Oikeudet”.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Konsultointi. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

6. Erityisehdot laitehankinnoista (JIT 2025 - Laitteet)

JIT 2025 – Laitteet-ehtoihin on lisätty uusi luku ”Laitteen ominaisuudet”, jonka sisältö noudattelee JYSE 2025 TAVARAT -ehtoja. Aiemmat luvut ”Muutokset” sekä ”Korvaavat laitteet ja muutokset” on yhdistetty ehtojen lukuun 11 ”Korvaavat laitteet ja muutokset”.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Laitteet Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

7. Erityisehdot tietoverkon välityksellä käytettävistä palveluista (JIT 2025 - Palvelut verkon kautta)

JIT 2025 – Palvelut verkon kautta-ehdot on kauttaaltaan modernisoitu ja niissä todetaan aiempaa selvemmin, että ehdot on tarkoitettu käytettäväksi hankittaessa SaaS-palveluita.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Palvelut verkon kautta. Ovatko tehdyt muutokset olleet toimivat? Kehittämisehdotuksia?

8. Erityisehdot asiantuntijatyön hankinnasta (JIT 2025 - Asiantuntijatyö)

Erityisehdot asiantuntijatyön hankinnasta (JIT 2025 – Asiantuntijatyö) korvaa aiemmat erityisehdot ketterillä menetelmillä toteutettavista projekteista (JIT 2015 - Ketterät menetelmät), joiden osalta työryhmä arvioi, että ne olivat jääneet vähälle käytölle eivätkä vastanneet nykyisiä IT-järjestelmien kehittämistyössä sovellettavia menetelmiä. Erityisehdot on tarkoitettu käytettäväksi IT-alan asiantuntijatyötä hankittaessa, esimerkiksi hankittaessa ohjelmistokehittäjiä tai projektipäälliköitä tilaajan ohjaamaan projektiin.

Kirjoita tähän huomionne erityisehdoista JIT 2025 - Asiantuntijatyö. Onko uusi ehtoliite ollut toimiva? Kehittämisehdotuksia?

9. Henkilötietojen käsittelyn ehdot (JYSE/JIT - Henkilötiedot 2025)

Henkilötietojen käsittelyn ehdot on tarkoitettu käytettäväksi hankinnoissa, joissa toimittaja tulee käsittelemään tilaajan henkilötietoja tilaajan lukuun osana hankittavaa palvelua, kun käsittely perustuu EU:n yleiseen tietosuoja-asetukseen. Ehdot vastaavat pitkälti aiemmin käytössä olleita JIT 2015 – Henkilötiedot -ehtoja. Niitä ei ole tarkoitettu käytettäväksi sellaisenaan, vaan yhdessä JYSE- tai JIT-ehtojen kanssa. Tarkemmat konkreettiset vastuut ja velvoitteet sekä menettelytavat ja muut yksityiskohdat on sovittava sopimuksessa. Ehtojen liitteenä on Käsittelytoimien kuvaus, jossa yksilöidään käsiteltävät henkilötiedot.

Kirjoita tähän huomionne henkilötietojen käsittelyn ehdoista (JYSE/JIT - Henkilötiedot 2025), mukaan lukien lomakkeesta Henkilötietojen käsittelytoimien kuvaus. Onko ehtoliite ja lomake ollut toimiva? Kehittämisehdotuksia?

10. Kirjoitusvirheitä tai kieliversioita koskevat huomiot

Kirjoita tähän huomionne eri kieliversioista (kirjoitus- tai käännösvirheet yms) . Täsmennä mihin kieliversioon, liitteeseen tai liitteisiin ja kohtaan huomiosi kohdistuu.

11. Huomiot ehtojen hallintamallista sekä julkaisemisesta ja visuaalisesta ilmeestä

Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisiä sopimusehtoja (JIT 2025) sekä henkilötietojen käsittelyn ehdot (JYSE/JIT - Henkilötiedot 2025) on julkaistu valtioneuvoston julkaisusarjassa sekä lisäksi yleiset ehdot ja erityisehtoliitteet ovat saatavilla erillisinä tiedostoina valtiovarainministeriön verkkosivuilla osoitteessa https://vm.fi/hankintojen-sopimusehdot. Samalla sivulla on julkaistu myös julkisen hallinnon hankintojen yleiset sopimusehdot (JYSE 2025). Ehdot ovat saatavilla myös muilla verkkosivustoilla.

Pidättekö tarkoituksenmukaisena, että JIT ja JYSE-ehdot on koottu samalle sivustolle?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Valtiovarainministeriö lähtee siitä, että JYSE- ja JIT-ehdoille yhteinen Henkilötietojen käsittelyn ehdot jatkossakin päivitetään koordinoidusti siten, että ne säilyvät molempien ehto-kokonaisuuksien yhteisenä liitteenä. Muilta osin pidetään mahdollisena, että päivitystyötä tarvittaessa voidaan tehdä eri aikaan. Onko mielestänne tarvetta varmistaa, että JYSE- ja JIT-ehtojen arviointi- ja päivitystyö tapahtuisi aina samanaikaisesti ja koordinoidusti? Olisiko siitä haittaa, jos niiden päivittäminen tapahtuu toisista riippumatta? Perustele vastauksesi.

Onko teillä huomioita tai kehittämisehdotuksia JIT 2025-ehtojen visuaaliseen ilmeeseen liittyen?

Muut mahdolliset huomiot

Tähän tekstikenttään voitte halutessanne kirjoittaa lausuntonne, mikäli teillä ei ole lausuttavaa edellä olevista kohdista tai mikäli teillä on muita huomioita.

Levasma Jarkko
Valtiovarainministeriö

Still Viveca
Valtiovarainministeriö

18 Vantaan kaupungin lausunto alueellisesta hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmaluonnoksesta vuosille 2026–2030 /RÅ

RÅ/LM/MM

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on pyytänyt Vantaan kaupungilta lausuntoa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen alueellisesta hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta 2026–2030. Alueellinen hyvinvointisuunnitelma on esitelty kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnassa 21.4.2026 Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen erityisasiantuntija Pia Tasanko-Lavikaisen toimesta.

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmistelu käynnistettiin syksyllä 2025 yhteistyössä hyvinvointialueen, kaupunkien, HUS:n ja järjestöjen kanssa. Syksyn aikana muodostettiin yhteinen tilannekuva alueen asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä hyödyntäen kansallista ja paikallista indikaattori- ja kokemustietoa. Tilannekuvan pohjalta valmisteltiin alueellisissa HYTE-neuvotteluissa hyvinvointisuunnitelman painopiste-ehdotukset, jotka hyväksyttiin hyvinvointialueen ja kaupunkien johtoryhmien yhteisessä tapaamisessa 4.12.2025. Painopisteiden alle on määritelty hyvinvointialueen ja alueen toimijoiden yhteiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet.

Työn pohjana on hyödynnetty muun muassa hyvinvointialueen, kaupunkien ja HUS-yhtymän strategisia linjauksia. Tavoitteita ja toimenpiteitä on valmisteltu eri johto- ja ohjausryhmissä, Vantaan ja Keravan kaupunkien kanssa järjestetyissä työpajoissa sekä HYTE-verkostoissa ja teematapaamisissa. Tavoitteena on, että alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma valmistuu elokuussa 2026, minkä jälkeen se viedään aluevaltuuston hyväksyttäväksi.

Lausuttavina olevien asiakirjojen, eli alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman, ehkäisevän päihdetyön suunnitelman ja neuvolasuunnitelman lisäksi suunnitelmakokonaisuuteen kuuluvat seuraavat suunnitelmat: alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma (hyväksymiskäsittelyssä) ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelma (jo hyväksytty).

Lausunnon antamisen määräaika ja ohje

Lausunto on pyydetty antamaan viimeistään 29.5.2026. Hyvinvointialueen kanssa on neuvoteltu ja saatu lisäaikaa lausunnon antamiseen 3.6.2026 saakka.

Lausunnon valmistelu

Lausunto on valmisteltu kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan yhteisissä palveluissa, strategian ja kehittäminen tehtäväalalla. Valmistelussa on ollut mukana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä ja koordinaatioryhmä.

Toimivalta

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta vastaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen johtamisesta ja koordinoinnista sekä ehkäisevän päihdetyön koordinoinnista.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 5 momentin 2 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin lausuntojen antamisesta ulkopuolisille

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 12.5.2026 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukainen lausunto Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen alueellisesta hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta, alueellisesta ehkäisevän päihdetyön suunnitelmasta ja alueellisesta neuvolasuunnitelmasta 2026–2030.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:
Merkittiin, että lautakunnan puheenjohtaja Lauri Kaira poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi, syynä yhteisöjääviys.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa liitteen mukainen lausunto Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen alueellisesta hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta, alueellisesta ehkäisevän päihdetyön suunnitelmasta ja alueellisesta neuvolasuunnitelmasta 2026–2030.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto alueellisesta hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta 2026–2030
- Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lausuntopyyntö 22.4.2026: Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmaluonnos vuosille 2026–2030
- Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmaluonnos vuosille 2026–2030
- Alueellinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelmaluonnos 2026–2030
- Neuvolasuunnitelmaluonnos 2026–2030

Täytäntöönpano: Lakiasiat- ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Kehittämispäällikkö Lauri Majuri
Ehkäisevän päihdetyön asiantuntija Miia Myyryläinen
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupungin lausunto alueellisesta hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta 2026–2030

Johdanto

Vantaan kaupungin lausunnon pohjana on käytetty Vantaan kaupunkistrategian tavoitteita, joita ovat muun muassa turvallisuuden parantaminen, kotoutumisen edistäminen, työllisyyden vahvistaminen ja alueellisen eriarvoistumisen vähentäminen. Lisäksi on huomioitu Vantaan hyvinvointisuunnitelmaluonnoksen painopisteet: mielen hyvinvointi, fyysinen toimintakyky, taloudellinen hyvinvointi sekä yhdenvertaisuus.

Yleiset huomiot

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat Vantaan näkökulmasta perusteltuja ja linjassa kaupunkistrategian kanssa. Kotoutuminen jää kuitenkin suunnitelmassa melko pieneen rooliin ja sen merkitystä tavoitteissa olisi hyvä vahvistaa huomioiden alueen väestörakenteen ja tarpeet.

Alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa on runsaasti tavoitteita ja toimenpiteitä. Suunnitelma voisi hyötyä vielä priorisoinnista ja tiivistämisestä, jotta suunnitelman toimeenpano olisi sujuvampaa.

HYTE-kertoimen perusteella Vantaa-Kerava-hyvinvointialueen pistemäärät ovat valtakunnallisesti heikot, erityisesti tulosindikaattoreissa. Vantaa toivoo jatkovalmisteluun vaikuttavampaa otetta: keskeiset keinot on hyvä valita

Vantaan kaupunki
Vanda stad
Toimiala

Osoite
01300 Vantaa
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Puhelin 09 839 11
Matkapuhelin 040 123 1234
www.vantaa.fi

terävästi. Tässä auttaisi myös edellä mainittu voimakkaampi priorisointi myös suunnittelussa.

Mielenterveys- ja päihdehaasteiden nostaminen tärkeäksi tulevaisuuden työn painopisteeksi on tärkeää myös Vantaan kaupungin näkökulmasta. Päihdeilmiöiden lisääntyminen kaupunkikeskustoissa heikentää turvallisuuden tunnetta ja kaupungin näkökulmasta tämä osa-alue on yksi tulevan kauden merkittävimmistä kehittämisen kohteista, johon tulisi panostaa.

Suunnitelman painotukset liittyen työllisyyden edistämiseen, työkyvyn tunnistamiseen ja asunnottomuuden ehkäisyyn ovat myös Vantaan kaupungin tavoitteiden kannalta tärkeitä asioita. Lisäksi Vantaan kaupunki haluaa korostaa vapaaehtoistoiminnan entistä parempaa hyödyntämistä yhteistyössä alueen toimijoiden kesken.

On tärkeää, että ehkäisevän päihdetyön rooli HYTE-kokonaisuudessa tulee kuvattua konkreettisesti. Keinot, vastuut ja mittarit on täsmennettävä, jotta ennaltaehkäisy ja varhainen tuki toteutuvat johdonmukaisesti ja yhteistyö ja roolit on selkeästi mietitty.

Lapset ja nuoret

Vantaan kaupunki jakaa huolen lasten ja nuorten tulevaisuususkon heikkenemisestä ja pitää perusteltuna tarkastella ilmiötä taloudellisen hyvinvoinnin ja eriarvoistumisen vähentämisen näkökulmista.

Kouluväkivallan huomioiminen suunnitelmassa on tärkeää turvallisuuden tunteen ja yhdenvertaisten oppimisympäristöjen varmistamiseksi.

Vantaa pitää myönteisenä myös lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn nostamista esiin osana hyvinvoinnin vahvistamista.

Työikäiset

Vantaa pitää tärkeänä, että työikäisten päihdeilmiöihin vastaaminen muodostaa selkeän kokonaisuuden: ehkäisy, hoito ja kuntoutus tukevat mielen hyvinvointia ja kaventavat hyvinvointi- ja terveyseroja.

Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret (NEET-nuoret) ovat Vantaalla keskeinen kohderyhmä, jonka eteen työskennellään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Kaupunki pitää tärkeänä, että kohderyhmä on nostettu vahvasti esiin alueellisessa suunnitelmassa.

Vantaa pitää jalkautuvaa aikuissosiaalityötä ja etsiviä työmuotoja, kuten etsivää päihdetyötä, tärkeinä turvallisuuden kannalta, ja niiden kehittämistä tulee jatkaa.

Ikääntyneet

Ikäihmisten yksinäisyyden torjunta ja etsivä vanhustyö ovat tärkeitä nostoja, ja Vantaa pitää myönteisenä, että ne näkyvät tavoitteissa.

Ikäihmisten liikkumisen ja arkiaktiivisuuden edistäminen ei näy tavoitteissa riittävästi. Ikäihmisten kaatumisten ehkäisy on hyvinvointialueen ja kaupungin yhteinen intressi, minkä vuoksi kaatumisia ennalta ehkäisevänä keinona fyysisen toimintakyvyn ylläpitäminen on myös valtion rahoituksen näkökulmasta tärkeää.

Hyvinvointialueen suunnitelmissa on lisätä ikääntyneiden palveluissa digitalaisia ratkaisuja. Digipalvelujen kehittämisen rinnalla tarvitaan vahvaa niiden käytön tukea, jotta palvelut ovat saavutettavia kaikille.

Yhteenveto

Vantaa pitää hyvinvointisuunnitelmaa kokonaisuutena hyvänä ja kaupungin strategian kanssa yhteensopivana. Se tukee erityisesti turvallisuuden, työllisyyden, kotoutumisen ja eriarvoistumisen vähentämisen tavoitteita sekä mielen hyvinvointia, fyysistä toimintakykyä, taloudellista hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta.

Vantaa esittää tavoitteiden priorisointia sekä selkeää mittaristoa, joka tukee toimeenpanoa ja Vantaan painopisteiden seurantaa. Lisäksi kotoutuminen tulee vahvistaa läpileikkaavasti ja ikäihmisten liikkuminen sekä arkiaktiivisuus nostaa omaksi tavoitteeksi.

Vantaa toteaa myös, että HYTE-neuvotteluosapuolten valmisteluyhteistyö on sujunut hyvin alueellisen suunnitelman valmisteluvaiheessa. Kaupunki on sitoutunut jatkamaan tiivistä yhteistyötä suunnitelman toimeenpanossa.

Vantaan kaupunki
Vanda stad
Toimiala

Osoite
01300 Vantaa
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Puhelin 09 839 11
Matkapuhelin 040 123 1234
www.vantaa.fi

Outlook

Lausuntopyyntö: Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmaluonnos vuosille 2026-2030

Lähettäjä [redacted]
Päivämäärä ke 22.4.2026 14.56
Vastaanottaja [redacted]
Kopio

3 liitettä (3 Mt)

Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmaluonnos_2026-2030.pdf; Neuvolasuunnitelmaluonnos_2026-2030.pdf; Alueellinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelmaluonnos 2026-2030.pdf;

Hei!

Hyvinvointialueella laaditaan valtuustokausittain alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, jossa kuvataan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin tilaa, niihin vaikuttavia tekijöitä sekä valtuustokauden keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa on laadittu syksystä 2025 alkaen laajassa yhteistyössä alueen eri toimijoiden, kuten Vantaan ja Keravan kaupunkien, HUS-yhtymän sekä järjestöjen kanssa.

Hyvinvointikertomus- ja -suunnitelmaluonnokset ovat nyt valmiit, ja pyydämmekin teitä lausumaan luonnoksista 22.4.–29.5.2026 välisenä aikana. Pyydämme toimittamaan lausunnot sähköpostin liitteenä osoitteeseen kirjaamo@vakehyva.fi ja pia.tasanko-lavikainen@vakehyva.fi. Lausunto on mahdollista toimittaa myös vastaamalla Webropol-kyselyyn.

Suunnitelmakokonaisuus sisältää nyt lausuttavana olevat:

- hyvinvointikertomuksen, hyvinvointisuunnitelman yleisen osuuden sekä ikäryhmäkohtaiset (lapset ja nuoret, työikäiset ja ikääntyneet) hyvinvointisuunnitelmat (PDF ohessa)
- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman alaisen neuvolasuunnitelman (PDF ohessa) sekä
- alueellisen ehkäisevän päihdetyön suunnitelman (PDF ohessa).

Lisäksi suunnitelmaan kuuluvat:

- alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma (hyväksymiskäsittelyssä) ja
- lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelma (jo hyväksytty).

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmistelu käynnistettiin syksyllä 2025 yhteistyössä hyvinvointialueen, kaupunkien, HUSin ja järjestöjen kanssa. Syksyn aikana muodostettiin yhteinen tilannekuva alueen asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä hyödyntäen kansallista ja paikallista indikaattori- ja kokemustietoa. Tilannekuvan pohjalta valmisteltiin alueellisissa HYTE-neuvotteluissa hyvinvointisuunnitelman painopiste-ehdotukset, jotka hyväksyttiin hyvinvointialueen ja kaupunkien johtoryhmien yhteisessä tapaamisessa 4.12.2025. Painopisteiden alle on määritelty hyvinvointialueen ja alueen toimijoiden yhteiset

hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet. Työn pohjana on hyödynnetty muun muassa hyvinvointialueen, kaupunkien ja HUS-yhtymän strategisia linjauksia. Tavoitteita ja toimenpiteitä on valmisteltu eri johto- ja ohjausryhmissä, Vantaan ja Keravan kaupunkien kanssa järjestetyissä työpajoissa sekä HYTE-verkostoissa ja teematapaamisissa. Tavoitteena on, että alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma valmistuu elokuussa 2026, minkä jälkeen se viedään aluevaltuuston hyväksyttäväksi.

Ystävällisin terveisin

[redacted]

www.vakehyva.fi

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

Tämä viesti on tarkoitettu ainoastaan sen vastaanottajalle. Jos et ole viestissä mainittu vastaanottaja, poista viesti ja ilmoita asiasta lähettäjälle.
This message is intended only for the recipient of the message. If you're not the person listed in the message, delete the message, and notify the sender.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

Alueellinen ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma 2026–2030

Luonnos

Sisällysluettelo

Selkokielinen tiivistelmä 1

1 Johdanto 2

2 Ehkäisevää päihdetyötä ohjaavat lait, strategiat ja suunnitelmat 3

2.1 Lakisääteiset tehtävät 3

2.2 Ehkäisevän päihdetyön kansallinen toimintaohjelma 2026–2035 4

2.2.1 Tutkittu tieto ja laadukkaat rakenteet 4

2.2.2 Arjen ympäristöt muutoksentekijöinä 5

2.2.3 Monipuolinen varhainen tunnistaminen ja tarvelähtöinen tuki 6

2.3 Muut toimintaa ohjaavat kansalliset strategiat ja suunnitelmat 7

2.4 Alueelliset strategiat ja suunnitelmat 7

3 Ehkäisevän päihdetyön rakenteet ja resurssit 9

3.1 Ehkäisevän päihdetyön rakenteet 9

3.2 Resurssit 10

3.3 Koordinaatio 11

4 Alueellisen päihdetilanteen kuvaus ja indikaattorit 12

4.1 Nuorten päihdetilanne ja rahapelaaminen 12

4.2 Työikäisten ja ikääntyneiden päihde- ja rahapelaamisen tilanne 16

4.5 Alueellinen huumausainetilanne ja turvallisuus 19

5 Johtopäätökset 20

6 Ehkäisevän päihdetyön painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet 21

6.1 Ehkäisevän päihdetyön osaamisen vahvistaminen 21

6.2 Varhaisen tuen ja tunnistamisen vahvistaminen 23

6.3 Päihteidenkäytön ja rahapelaamisen väheneminen 24

6.4 Stigman tunnistaminen ja vähentäminen 25

6.5 Päihteet ja turvallisuus 25

6.6 Suunnitelman seuranta ja arviointi 26

Liitteet 27

Julkaisija
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
4 /2026
Terveydenhuollon palvelujen toimiala / Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön yksikkö

Selkokielinen tiivistelmä

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2026–2030 kertoo, miten Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ehkäistään alkoholin, nikotiinituotteiden, huumeiden ja rahapelaamisen haittoja. Tavoitteena on parantaa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä lisätä turvallisuutta. Ongelmiin pyritään puuttumaan ajoissa.

Suunnitelma perustuu lakiin sekä alueelliseen ja valtakunnalliseen tietoon.
Tietojen perusteella alueella on tunnistettu haasteita, kuten nikotiinituotteiden käyttö, nuorten huumekokeilut ja rahapelaaminen.

Ehkäisevää päihdetyötä tehdään monissa arjen palveluissa, kuten esimerkiksi neuvoloissa, kouluissa sekä sosiaali- ja terveyspalveluissa. Työssä korostuvat varhainen tunnistaminen ja tuki, osaamisen vahvistaminen ja häpeän vähentäminen. Ammattilaisia tuetaan ottamaan asiat puheeksi osana jokapäiväistä työtä. Lisäksi kehitetään selkeää ja ymmärrettävää viestintää asukkaille.

Suunnitelman aikana:

- lisätään varhaista tunnistamista ja tukea eri palveluissa
- vahvistetaan ammattilaisten ehkäisevän päihdetyön osaamista ja yhteisiä toimintatapoja
- vaikutetaan päihteidenkäytön ja rahapelaamisen vähenemiseen alueella
- vähennetään häpeää ja ennakkoluuloja päihteisiin ja rahapelaamiseen liittyen
- lisätään asukkaiden turvallisuuden tunnetta vähentämällä päihteisiin liittyviä haittoja ja häiriöitä

Hyvinvointialue tekee ehkäisevää päihdetyötä tiiviisti yhteistyössä kuntien, viranomaisten, järjestöjen ja elinkeinon kanssa. Suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti. Tarvittaessa toimenpiteitä päivitetään, jotta ne vastaavat alueen muuttuviin tarpeisiin.

1 Johdanto

Ehkäisevä päihdetyö on osa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä niin yksilöiden ja yhteisöjen arjessa kuin koko yhteiskunnan tasolla. Päihteiden käytöstä ja rahapelaamisesta aiheutuu monenlaisia haittoja, jotka vaikuttavat käyttäjän tai pelaajan lisäksi perheisiin, yhteisöihin ja yhteiskuntaan. Ehkäisevän päihdetyön tehtävänä on ehkäistä näitä terveydellisiä, sosiaalisia ja taloudellisia haittoja. (Ehkäisevä päihdetyö – opas kunnille ja hyvinvointialueille 2022.)

Ehkäisevää päihdetyötä tehdään vahvistamalla päihteiden, tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä rahapelaamisen käyttöä ehkäiseviä suojatekijöitä sekä poistamalla tai vähentämällä riskitekijöiden vaikutusta. Ehkäisevällä päihdetyöllä vaikutetaan myös päihteisiin, tupakka- ja nikotiinituotteisiin sekä rahapelaamiseen liittyviin tietoihin ja asenteisiin. Ehkäisevän päihdetyön yhtenä tärkeänä tehtävänä on lisäksi edistää riippuvuusongelmia kokevien ihmisten perusoikeuksien toteutumista. (Ehkäisevä päihdetyö – opas kunnille ja hyvinvointialueille 2022). Viime vuosina päihteitä käyttäviin ihmisiin kohdistuvan stigman tunnistaminen ja vähentäminen onkin ollut sekä kansallisesti että paikallisesti Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella yksi keskeinen tavoite ehkäisevässä päihdetyössä.

Ehkäisevä päihdetyö on lakisääteistä toimintaa. Sitä ohjaa laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä. Sen mukaan julkinen valta huolehtii alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisystä yhteistyössä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Ehkäisevä päihdetyö kuuluu sekä kunnan että hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin. (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015.) Lakisääteiset tehtävät huomioiden alueellinen ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma on tehty tiiviissä yhteistyössä Vantaan ja Keravan kaupunkien kanssa.

Tämä suunnitelma on Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ensimmäinen alueellinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma. Suunnitelma täydentää Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa 2026–2030 ja on sen erillinen liite. Alueellinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma perustuu lainsäädäntöön ja kansallisiin ohjelmiin sekä alueelliseen tilannekuvaan, strategioihin ja suunnitelmiin. Tämän suunnitelman painopistealueet on koottu paikallisen indikaattoritiedon, hyvinvointialueen ja kaupunkien yhteisen EPT-koordinaatioryhmän nostojen ja tulevan kansallisen EPT-toimintaohjelman pohjalta.

2 Ehkäisevää päihdetyötä ohjaavat lait, strategiat ja suunnitelmat

2.1 Lakisääteiset tehtävät

Laki määrittelee ehkäisevään päihdetyöhön kuuluvan tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisyn. Ehkäisevän päihdetyön laissa päihteellä tarkoitetaan alkoholipitoisia aineita, huumausaineita sekä päihtymiseen käytettäviä lääkkeitä ja muita aineita. Ehkäisevällä päihdetyöllä tarkoitetaan toimintaa, jolla vähennetään päihteiden käyttöä ja päihteiden käytöstä aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja. Lain mukaan ehkäisevän päihdetyön tulee perustua päihteiden käytön ja siitä aiheutuvien haittojen seurantaan, käytettävissä olevaan tieteelliseen näyttöön ja hyviin käytäntöihin. (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015.)

Valtakunnallisesti ehkäisevää päihdetyötä johtaa Sosiaali- ja terveysministeriö. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kehittää ja ohjaa ehkäisevää päihdetyötä yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015.) Tammikuun 2026 alussa toimintansa aloittanut Lupa- ja valvontavirasto ohjaa osaltaan kuntien ja hyvinvointialueiden ehkäisevää päihdetyötä, kehittää ja suunnittelee sitä yhteistyössä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa sekä tukee sen toteuttamista ja kehittämistä. Lupa- ja valvontavirasto vastaa ehkäisevän päihdetyön valvonnasta osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valvontaa. (Lupa- ja valvontavirasto, ehkäisevä päihdetyö.)

Ehkäisevän päihdetyön lain mukaan kuntien tehtävänä on huolehtia ehkäisevän päihdetyön organisoinnista alueellaan ja nimetä kunnan ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaava toimielin. Hyvinvointialueen tehtävänä on tukea alueensa kuntia ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä ja huolehtia ehkäisevän päihdetyön tehtävistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015.)

Ehkäisevä näkökulma tuodaan esille myös laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, alkoholilaissa 1102/2017, tupakkalaissa 549/2016 ja arpajaislaissa 1047/2001.

2.2 Ehkäisevän päihdetyön kansallinen toimintaohjelma 2026–2035

Kuva 1. Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman 2026–2035 ydinpainopistealueet ja läpileikkaavat painopistealueet (THL 2026)

Kansallinen Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma 2026–2035 on huomioitu tämän suunnitelman tekemisessä. Toimintaohjelman ydinpainopistealueita ovat: 1) Tutkittu tieto ja laadukkaat rakenteet ehkäisevän päihdetyön johtamisen ja työn perustaksi, 2) Arjen ympäristöt muutoksentekijöinä ja 3) Tehoa monipuoliseen varhaiseen tunnistamiseen ja tarvelähtöiseen tukeen. Läpileikkaavia painopistealueita ovat a) Tietoon nojaava viestintä, b) Vahva osaaminen eri tasoilla, c) Mahdollistava osallisuus ja d)
Aktiivinen ennakkoluulojen purku. (Ohjelmaa ei vielä julkaistu, THL:n linkki tulossa myöhemmin)

2.2.1 Tutkittu tieto ja laadukkaat rakenteet

Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelmassa 2026–2035 painotetaan tutkittua tietoa ja laadukkaita rakenteita ehkäisevän päihdetyön johtamisen ja työn perustana. Päättäjillä, ammattilaisilla ja asukkailla tulee olla riittävä ymmärrys päihde- ja riippuvuusilmiöistä tietoperustaisten päätösten, työn ja valintojen tueksi. (Ohjelmaa ei vielä julkaistu, THL:n linkki tulossa myöhemmin linkki) Ehkäisevän päihdetyön laadukkaassa kokonaisuudessa

korostuvat yhteisesti laaditut tavoitteet sekä yhteinen ymmärrys vaikuttavista menetelmistä. Ehkäisevää päihdetyötä toteuttaa laaja toimijajoukko hyvinvointialueella ja kunnissa. Tärkeinä yhteistyökumppaneina toimivat esimerkiksi järjestöt, poliisi, valvontaviranomaiset ja elinkeino. (Ehkäisevä päihdetyö – opas kunnille ja hyvinvointialueille 2022.)

Laadukas ehkäisevä päihdetyö on eettisesti kestävällä pohjalla. Se tarkoittaa lakien noudattamista ja tutkittuun tietoon perustuvaa toimintaa sekä ihmisten yhdenvertaista ja kulttuurisensitiivistä kohtaamista. Asukkaiden osallisuus ehkäisevässä päihdetyössä on tärkeää. Kehittämistyöhön, suunnitteluun ja toteuttamiseen otetaan mukaan ne ihmiset, joille toimintaa suunnataan ja heidän oikeuksiaan suojellaan. Yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistutaan tutkittuun tietoon perustuen. (Ehkäisevä päihdetyö – opas kunnille ja hyvinvointialueille 2022.) Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen arvot ovat oikeudenmukaisuus, vastuullisuus ja rohkeus. Ne ohjaavat osaltaan ehkäisevää päihdetyötä oman osaamisen jatkuvaan kehittämiseen, toiminnan aktiiviseen arviointiin sekä ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävään toimintaan. (Vantaan ja Keravan hyvinvointialuestrategia 2026–2029.)

2.2.2 Arjen ympäristöt muutoksentekijöinä

Ehkäisevä päihdetyö on vaikuttavinta silloin, kun useita toimiviksi todettuja keinoja toteutetaan samanaikaisesti eri arkiympäristöissä. Arjen yhteisöissä, kuten esimerkiksi kouluissa, oppilaitoksissa tai työpaikoilla, toteutetaan ehkäisevää päihdetyötä monin tavoin. (Ehkäisevä päihdetyö – opas kunnille ja hyvinvointialueille 2022.) Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman 2026–2035 yhtenä painopistealueena onkin arjen ympäristöt muutoksentekijöinä. Yhtenä osa-alueena tässä painopisteessä on Pakka-toimintamallin laadukas toteuttaminen.

Pakka-toimintamalli on yhteisöllinen menetelmä alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisyyn paikallisella tasolla. Mallia toteutetaan laajassa yhteistyössä elinkeinon, viranomaisten, järjestöjen, kuntalaisten ja päättäjien kanssa. Pakka-toiminnalla voidaan vahvistaa ikärajavalvontaa myyntipaikoissa, vähentää alaikäisten alkoholin ja nikotiinituotteiden saatavuutta, tukea alaikäisten päihteettömyyttä, vaikuttaa päihdeasenteisiin ja päihtyneille anniskelua ravintoloissa. (Pakka-toimintamalli ehkäisevään päihdetyöhön - THL.)

Tämän lisäksi Arjen ympäristöt muutoksentekijöinä -painopistealueessa painotetaan erityisesti eri-ikäisten arkiympäristöissä tehtävän ehkäisevän päihdetyön laatua ja tavoittavuutta. Toimia tarvitaan paitsi osaamisen niin myös kokonaisvaltaisen toimintakulttuuria muuttavan vaikuttavan toiminnan vahvistamiseksi ja haavoittuvien ryhmien tavoittamiseksi. (Ohjelmaa ei vielä julkaistu, THL:n linkki tulossa myöhemmin)

2.2.3 Monipuolinen varhainen tunnistaminen ja tarvelähtöinen tuki

Päihteiden käytön tai ongelmallisen pelaamisen varhainen tunnistaminen ja tarvelähtöinen tuki muodostavat keskeisen ehkäisevän päihdetyön kokonaisuuden. Tutkimusten mukaan yksi tehokkaimmista päihdehaittoja ehkäisevistä keinoista on päihteiden käytön tunnistaminen, puheeksiotto ja siihen liittyvä ohjaus sekä neuvonta eli mini-interventio. (THL 2023, puheeksiotto ja mini-interventio.)

Puheeksiotolla tarkoitetaan työntekijän aloittamaa keskustelua, joka voi perustua heränneeseen huoleen tai olla osa asiakkaan tilanteen systemaattista kartoittamista. Puheeksiotto ja mini-interventio tarjoavat asiakkaalle mahdollisuuden pohtia omaa tilannettaan ja saada aikaan myönteisiä muutoksia myös silloin, kun käyttö jatkuu. Mini-interventio on tarkoitettu käytettäväksi varhaisessa vaiheessa, kun päihteiden aiheuttamat haitat eivät ole vielä liian suuria. (Käypä hoito-suositus, alkoholiongelmat.)

Monet päihteiden käytön haitat ovat ennaltaehkäistävissä, kun riskit tunnistetaan ajoissa ja asiakkaalle tarjotaan tukea. Suomessa varhaisen tunnistamisen vahvistamista tukee myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin (THL 2025, HYTE-kerroin). Vuodesta 2026 alkaen hyvinvointialueille jaettavassa rahoituksessa huomioidaan HYTE-toimintaa mittaavat indikaattorit, kuten alkoholinkäytön mini-interventioiden toteutuminen silloin, kun juomiseen liittyy haittaa tai riskiä (Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta | 617/2021). Tämä kannustaa palveluja tekemään puheeksiottoa ja mini-interventioita järjestelmällisemmin, kirjaamaan tehdyt toimenpiteet oikein sekä varmistamaan, että nämä toteutuvat osana arjen työtä.

Alkoholin käytön puheeksiotto alkaa avoimilla kysymyksillä tai usein AUDIT- tai AUDIT-C-kartoituksella. AUDIT-C:n tulos kirjataan rakenteisesti sähköiseen asiakasjärjestelmään, josta tieto välittyy THL:lle HILMO-tietona. Mikäli asiakkaan riskirajat ylittyvät, tehdään mini-interventio. Mini-interventio sisältää lyhyttä neuvontaa suhteutettuna asiakkaan tilanteeseen, riskien ja haittojen läpikäyntiä sekä asiakkaan tukemista hänen muutostavoitteissaan. Potilastietojärjestelmään tehty kirjaus mini-interventiosta tuottaa automaattisesti toimenpidekoodin, joka huomioidaan myös HYTE-kertoimen laskennassa. (THL 2023, puheeksiotto ja mini-interventio.)

Puheeksioton ja mini-intervention käyttöä suositellaan laajasti sekä kansallisissa että kansainvälisissä ohjeistuksissa. Maailmanlaajuisesti WHO:n globaalit strategiat (2022–2030) alkoholin ja muiden päihteiden käytön vähentämiseksi sekä Euroopan alueellinen toimintaohjelma (2022-2025) korostavat mini-interventioiden hyötyä terveyspalveluissa ja niiden merkittävää vaikutusta alkoholin aiheuttamien haittojen vähentämisessä. Suomessa mini-interventioiden laaja käyttöönotto voisi merkittävästi pienentää alkoholihaittoja väestötasolla. (Lääkärilehti 2022). Mini-interventio on yksi tutkituimmista päihdehoidon menetelmistä ja sen näytön aste on vahvaa. Se on myös tehokasta toteuttajasta riippumatta. (Lääkärilehti 2022). Suomessa mini-interventioiden käyttöä suositellaan laajasti ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelmassa (ohjelmaa ei vielä julkaistu, THL:n linkki tulossa myöhemmin).

Yhteenvetona varhainen tunnistaminen ja puheeksiotto ovat tehokkaita ja kustannusvaikuttavia keinoja edistää hyvinvointia, ja systemaattisesti toteutettuina ne tukevat sekä yksilöä että hyvinvointialueen tavoitteita.

2.3 Muut toimintaa ohjaavat kansalliset strategiat ja suunnitelmat

Ehkäisevää päihdetyötä ohjaavat Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman lisäksi Päihde- ja riippuvuusstrategia (2021), Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030 (2020) sekä Rahapelipoliittinen ohjelma (2022). Päihde- ja riippuvuusstrategiassa painotetaan ehkäisevän päihdetyön laatua. Lisäksi strategiassa on asetettu tavoitteeksi vahvistaa päihteiden ja rahapelaamisen riskikäytön varhaista tunnistamista sekä vähentämisen, lopettamisen ja hoitoon ohjaamisen tukea eri palveluissa. Kansallisessa mielenterveysstrategiassa tuodaan esille päihteiden helppo saatavuus, vanhemman päihde- ja mielenterveysongelma tai oma päihdeongelma mielenterveyttä uhkaavina tekijöinä. Mielenterveyden vahvistaminen ja ehkäisevä päihdetyö kytkeytyvätkin vahvasti toisiinsa, ja mielenterveyden haasteiden sekä päihteidenkäytön suojaavat ja riskitekijät ovat hyvin pitkälti samoja.

Jo Rahapelipoliittisen ohjelman lähtökohdat ohjaavat toimintaa ehkäisevään päihdetyön. Lähtökohdissa nostetaan esille rahapelihaittojen ehkäiseminen laajasti lievemmistä haitoista rahapeliongelmiin ja rahapeliriippuvuuteen asti. Lisäksi rahapelihaitat tuodaan esille yhtenä osana yleistä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä sekä sosiaalipoliittisia ja hyvinvointitaloudellisia rakenteita. Haittojen ehkäisyssä kiinnitetään huomiota myös yksilöllisiin taustatekijöihin, koska haittojen ehkäisyn keinot toimivat eri tavoin eri väestöryhmissä. Kunnissa ja hyvinvointialueilla tehtävä rahapelihaittojen ehkäisy on osa ehkäisevässä päihdetyössä tehtävää pitkäjänteistä perustyötä. Lisäksi sen tulee perustua tutkittuun tietoon, riittävästi resursoituun ja koordinoituun toimintaan sekä laaja-alaiseen yhteistyöhön kaikkien oleellisten toimijoiden kanssa.

2.4 Alueelliset strategiat ja suunnitelmat

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen missio on: ”Vahvistamme asukkaidemme hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta elämän joka vaiheessa.” (Vantaan ja Keravan hyvinvointialuestrategia 2026–2029). Missio tukee hyvin myös ehkäisevän päihdetyön kokonaistavoitetta. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä ehkäisevä päihdetyö liittyvät myös hyvinvointialueen omavalvontaan ja omavalvontaohjelmaan sekä -suunnitelmiin.

Alueellinen ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma linkittyy eniten Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan 2026–2030. Hyvinvointisuunnitelmassa on neljä painopistealuetta: 1. Mielen hyvinvoinnin parantaminen, 2. Terveellisten elintapojen vahvistaminen, 3. Turvallisuuden tunteen lisääminen sekä 4. Työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen. Painopisteet on muodostettu HYTE-neuvottelujen osapuolten (VAKE, kaupungit, HUS, järjestöt) ehdotuksista, jotka nojaavat siihen tietoon, jota on olemassa väestön hyvinvoinnin haasteista ja lisäksi valinnassa on huomioitu kunkin toimijan strategiat. (linkki hyvinvointisuunnitelmaan

päivitetään, kun suunnitelma on hyväksytty) Alueellisen ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelman valmistuminen ja suunnitelman toteuttaminen sijoittuvat terveellisten elintapojen vahvistamisen alle, mutta mielen hyvinvoinnin parantaminen ja turvallisuuden tunteen edistäminen teemoina liittyvät myös ehkäisevään päihdetyöhön. Lisäksi kaupungeilla on kaupungin ehkäisevää päihdetyötä ohjaavia suunnitelmia.

Päihteisiin ja mielenterveyteen liittyvät haasteet linkittyvät monesti yhteen. Koska alueellisen hyvinvointisuunnitelman yhtenä painopistealueena on mielen hyvinvoinnin parantaminen, keskittyy tämä suunnitelma pääosin ehkäisevään päihdetyöhön. On kuitenkin huomioitava, että ihmiset, joilla on mielenterveyden haasteita, saattavat kokea ja kohdata stigmaa, joten tämän suunnitelman yhtenä painopisteenä oleva stigman tunnistaminen ja vähentäminen on laaja-alainen kehittämiskohde. Ongelmallinen päihteidenkäyttö ja/tai mielenterveyden haasteet voivat lisätä myös väkivallan riskiä. Ehkäisevän työn näkökulmasta onkin tärkeä puheeksiottoa tehtäessä kartoittaa ihmisen kokonaistilanne ja tunnistaa eri teemojen liittyminen toisiinsa. Lähisuhdeväkivallan ja väkivallan ehkäisemistä käsitellään tarkemmin hyvinvointialueella tehdyssä Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelmassa 2025–2029.

3 Ehkäisevän päihdetyön rakenteet ja resurssit

3.1 Ehkäisevän päihdetyön rakenteet

	Ehkäisevän päihdetyön toimielin nimetty	Nimetty EPT-koordinaattori tai vastaava	Monialainen ehkäisevää päihdetyötä toimeenpaneva ryhmä	Ehkäisevä päihdetyö huomioitu suunnitelmissa	Sijoittuminen organisaatiossa
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	Lähidemokratia- ja osallisuuslautakunta	Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön yksikkö	Alueellinen ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmä	Kaupunkien kanssa yhteinen EPT-toiminta suunnitelma 2025	Terveydenhuollon palvelujen toimiala, Terveysasemapalvelujen palvelualue, Päihde- ja mielenterveyspalvelut
Keravan kaupunki	Keravan kaupunginhallitus	Yleiset palvelut, strategiayksikkö sekä lasten ja nuorten toimiala	Keravan kaupungin hyvinvointiryhmä	Keravan kaupungin hyvinvointiohjelma 2026–2030	Yhteisten palvelujen toimiala ja lasten ja nuorten toimiala
Vantaan kaupunki	Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta	Ehkäisevän päihdetyön asiantuntija	Ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmä	EPT sisältyy Vantaan hyvinvointisuunnitelmaan 2026–2030, VAKEn kanssa laadittavaan EPT-toimintasuunnitelmaan ja ikäryhmäkohtaisiin hyvinvointisuunnitelmiin sekä tukee	Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalle ja siellä yhteisiin palveluihin

	Ehkäisevän päihdetyön toimielin nimetty	Nimetty EPT-koordi-naattori tai vastaava	Monialainen ehkäisevää päihdetyötä toimeen-paneva ryhmä	Ehkäisevä päihdetyö huomioitu suunnitel-missa	Sijoittuminen organisaatiossa
				Vantaan strategiaa.	

Taulukko 1. Ehkäisevän päihdetyön toteuttaminen hyvinvointialueella ja kaupungeissa

Yllä olevaan taulukkoon on kuvattu ehkäisevän päihdetyön rakenteita Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella sekä Vantaan ja Keravan kaupungeilla. Positiivista on, että jokaisessa organisaatiossa ehkäisevän päihdetyön vastuuhenkilöt on nimetty ja yhteistyötä tehdään tiiviisti. Alla käytettävissä olevia resursseja ja koordinaatiota kuvataan tarkemmin.

Ehkäisevään päihdetyöhön kuuluu monitasoinen verkostotyöskentely. Vantaan ja Keravan alueella toimii Miepä-järjestöverkosto, jossa on ehkäisevän päihdetyön edustus. Sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen että Vantaan ja Keravan kaupunkien ehkäisevän päihdetyön vastuuhenkilöt kuuluvat pääkaupunkiseudun ehkäisevän päihdetyön yhteistyöryhmään. Yhteistyötä tehdään tiiviisti niin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin kuin alueen muiden kaupunkien kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehdään myös Uudenmaan muiden hyvinvointialueiden Itä-Uudenmaan ja Keski-Uudenmaan kanssa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos koordinoi neljää valtakunnallista ehkäisevään päihdetyöhön ja rahapelihaittoihin keskittyvää kehittäjäverkostoa, joihin hyvinvointialueelta osallistutaan säännöllisesti.

Ehkäisevän päihdetyön osalta tehdään yhteistyötä myös HUS-yhtymän kanssa. Ehkäisevä päihdetyö huomioidaan HUS-yhtymän sekä hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhteisessä palveluketjutyössä soveltuvin osin. Palveluketju on kokonaisuus, joka muodostuu tietylle asiakasryhmälle tarkoitetuista perättäisistä tai osin yhtäaikaisesti toteutuvista palveluista. Palveluketjut voivat terveydenhuollon palvelujen lisäksi sisältää myös muun muassa sosiaalipalveluja sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluja. Yhteistyötä tehdään myös ammattilaisten osaamisen kehittämisessä (muun muassa Hyvä kierre -koulutukset ja Terveyskylän ehkäisevän päihdetyön materiaalit).

3.2 Resurssit

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön yksikössä työskentelee kolme ehkäisevän päihdetyön asiantuntijaa. Yksikkö sijoittuu Päihde- ja mielenterveyspalveluihin terveydenhuollon toimialalle. Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön yksikkö koordinoi ehkäisevää päihdetyötä hyvinvointialueella ja tukee kuntien ehkäisevän päihdetyön toteuttamista. Vantaan kaupungilla työskentelee ehkäisevän päihdetyön asiantuntija, jonka työ sijoittuu Vantaan kaupungin kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan yhteisiin palveluihin. Vantaalla ehkäisevä

päihdetyö näkyy arjen toimintana useilla toimialoilla, kuten varhaiskasvatuksessa, kouluissa, nuorisotyössä, vapaa-ajassa ja turvallisuustyössä. Keravan kaupungin strategisen kehittämisen palveluissa työskentelee erityissuunnittelija, jonka vastuualueena on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Hän toimii ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä Keravalla. Lapsille ja nuorille kohdentuvaa ehkäisevää päihdetyötä koordinoidaan lasten ja nuorten toimialalla.

3.3 Koordinaatio

Alueellinen Ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmä on nimetty syksyllä 2025. Koordinaatioryhmään kuuluu yhteensä kaksitoista jäsentä Vantaan ja Keravan kaupungeilta, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta ja Ehyt ry:stä. Nimetyt edustajat työskentelevät monipuolisesti eri tehtäväalueilla lasten, nuorten ja aikuisten palveluissa sekä asukas- ja yhteisöpalveluissa. Ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmän tehtävinä on koota yhteen ehkäisevän päihdetyön toimijoiden asiantuntemusta, työtä ja tarpeita kunta- ja hyvinvointialuetasolla sekä määritellä ehkäisevälle päihdetyölle yhteisiä tavoitteita ja toimia. Lisäksi EPT-koordinaatioryhmä tukee toimijoita ehkäisevän päihdetyön toteutuksessa sekä seuraa ja raportoi tehtyä työtä esimerkiksi osana HYTE-raportointia.

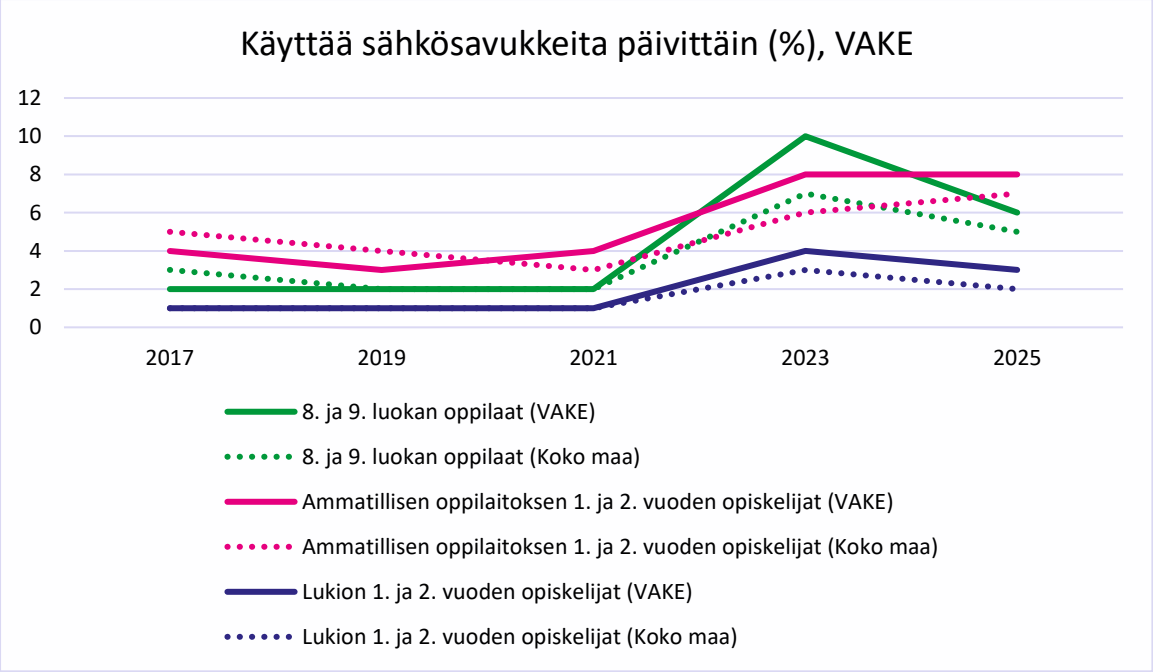
4 Alueellisen päihdetilanteen kuvaus ja indikaattorit

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ehkäisevän päihdetyön tilannekuva on koottu kansallisesti tuotetuista indikaattoreista (Kouluterveyskysely, FinLapset, Sotkanet) ja tätä täydentävästä paikallisesti kootusta tiedossa, kuten esimerkiksi VAKEn päihdetilannekyselystä ja Vantaan kaupungin turvallisuuskyselystä saatavilla olevasta tiedosta. Päihdetilannekysely on joka toinen vuosi hyvinvointialueen asukkaille toteutettava kysely. Lisäksi Jätevesitutkimuksen tarjoamaa riippumatonta dataa on käytetty muodostamaan mahdollisimman kattavaa tietoa pääkaupunkiseudun huumeidenkäytön tilanteesta. Vantaan ja Keravan huumausaineiden käytön kehitystä voidaan seurata Helsingin ja Espoon jätevesitilastoista.

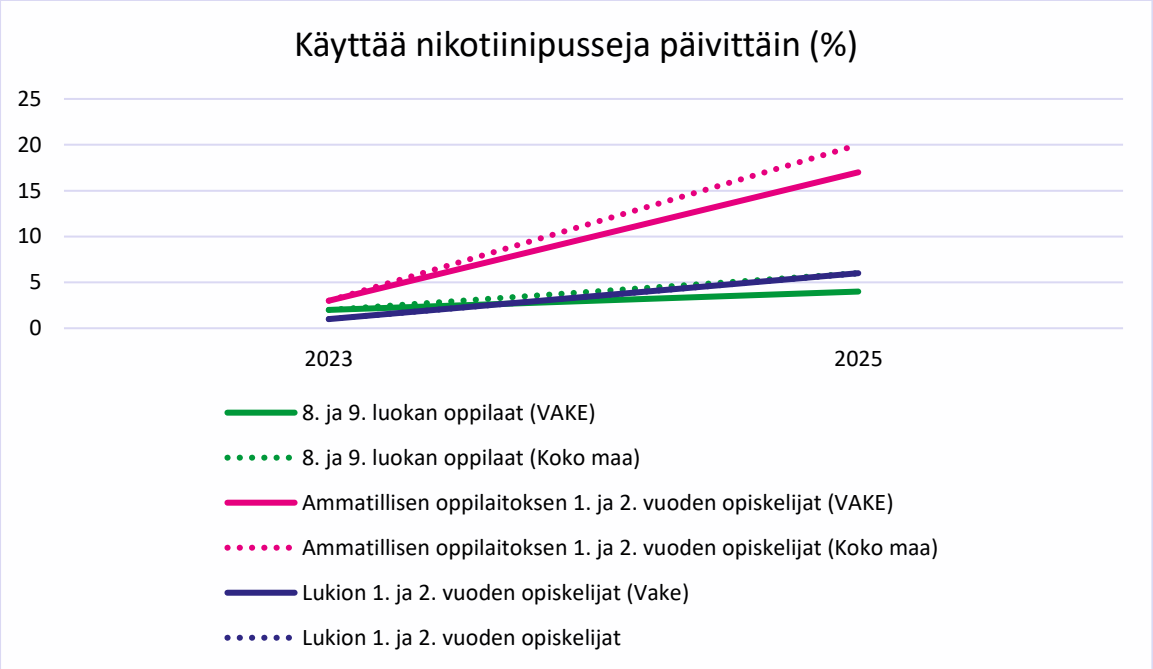
4.1 Nuorten päihdetilanne ja rahapelaaminen

Vantaan ja Keravan alueella lasten ja nuorten päihdetilanne heijastelee koko Suomen kehitystä, mutta alueella on havaittavissa myös joitain pääkaupunkiseudulle tyypillisiä erityispiirteitä. Nuorten päihdetilanteen kokonaiskuvaa on koottu Kouluterveyskyselyn tuloksista ja on huomioitava, että vastausmäärät vaihtelevat kyselyssä luokka-asteesta riippuen. Tulosten perusteella voidaan kuitenkin tunnistaa nuorten päihteiden käyttöön liittyviä keskeisiä ilmiöitä ja trendejä.

Kouluterveyskyselyn mukaan VAKEn alueella 8.- ja 9.-luokkalaisten sekä toisen asteen opiskelijoiden sähkösavukkeiden käyttö oli vuonna 2025 korkeampaa kuin muualla Suomessa (Kuvaaja 1), vaikka käyttö onkin laskusuunnassa vuoden 2024 huippulukemista (Kouluterveyskysely, 2019–2025). Päivittäinen nikotiinipussien käyttö on voimakkaassa kasvussa ammatillisissa oppilaitoksissa VAKEn alueella, mutta osuus on edelleen koko maan keskiarvoa alempi (Kuvaaja 2; Kouluterveyskysely, 2023–2025). Vaikka alaikäisten perinteisen tupakoinnin määrä onkin laskenut, on muiden nikotiinituotteiden ja nikotiinittomien sähkösavukkeiden käyttö tasolla, joka vaatii huomiota ja mahdollisia toimenpiteitä.

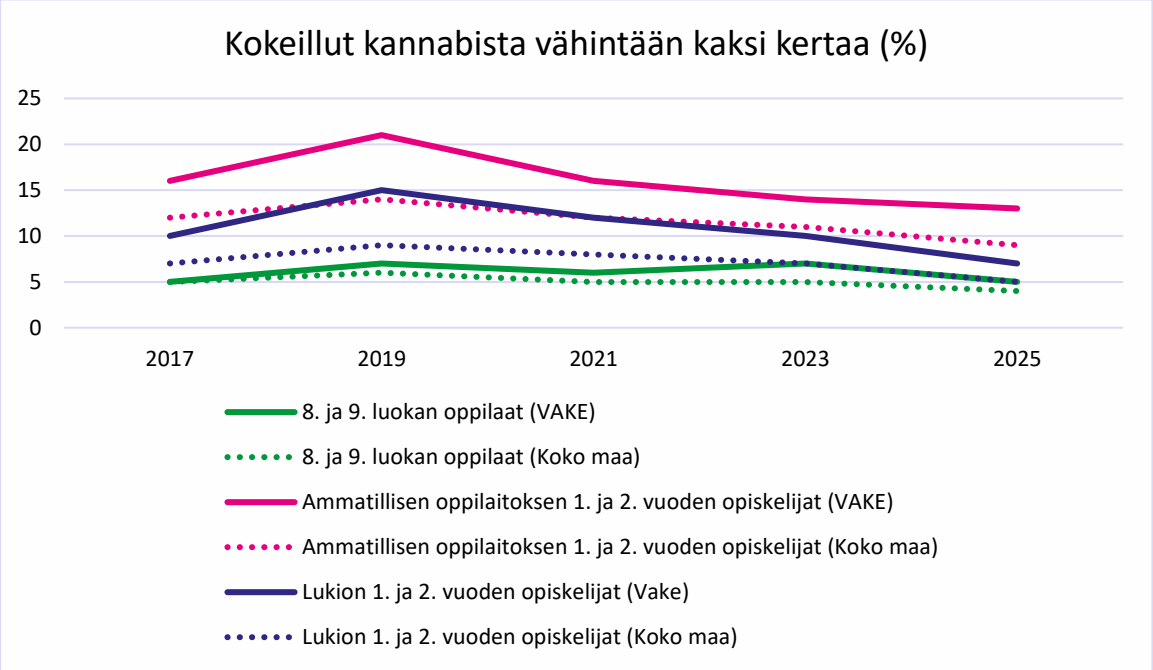
Kuvaaja 1. Viivadiagrammi, jossa on prosenttiosuuksina ilmaistuna luokka-asteittain päivittäinen sähkösavukkeiden käyttö Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja koko Suomessa vuosina 2017–2025.

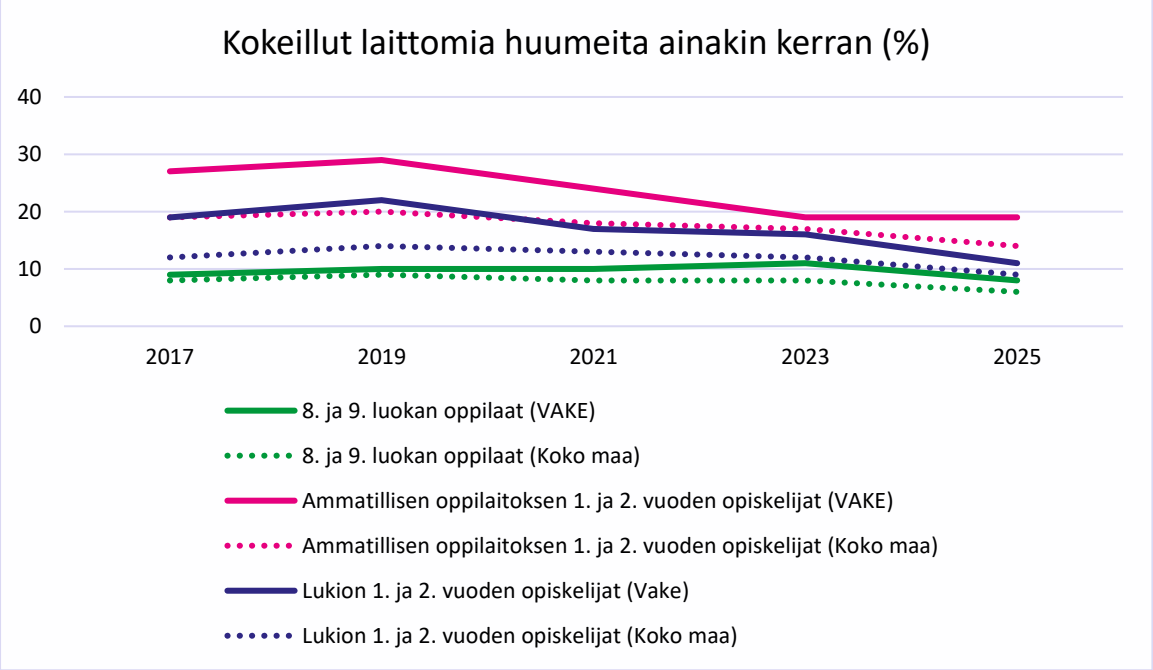
Kuvaaja 2. Viivadiagrammi, jossa on prosenttiosuuksina ilmaistuna luokka-asteittain päivittäinen nikotiinipussien käyttö Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja koko Suomessa vuosina 2023–2025.

Verrattuna koko maan keskiarvoihin, kannabiksen ja muiden laittomien huumeiden kokeilu on yleisempää VAKE:n alueella jokaisella mitatulla luokka-asteella (Kuvaajat 3 ja 4), mutta kokeilujen määrä on pysynyt tasaisena tai jopa hieman laskenut vuoden 2017 jälkeen (Kouluterveyskysely, 2017–2025). Pääkaupunkiseudun korkeampi

huumausaineiden käyttö (Jätevesitutkimus) näkyy Vantaan ja Keravan alueella muun muassa siinä, että jokaisella luokka-asteella nuoret arvioivat huumeiden hankkimisen huomattavasti helpommaksi kuin muualla Suomessa samanikäiset nuoret (Kouluterveyskysely, 2017-2023).

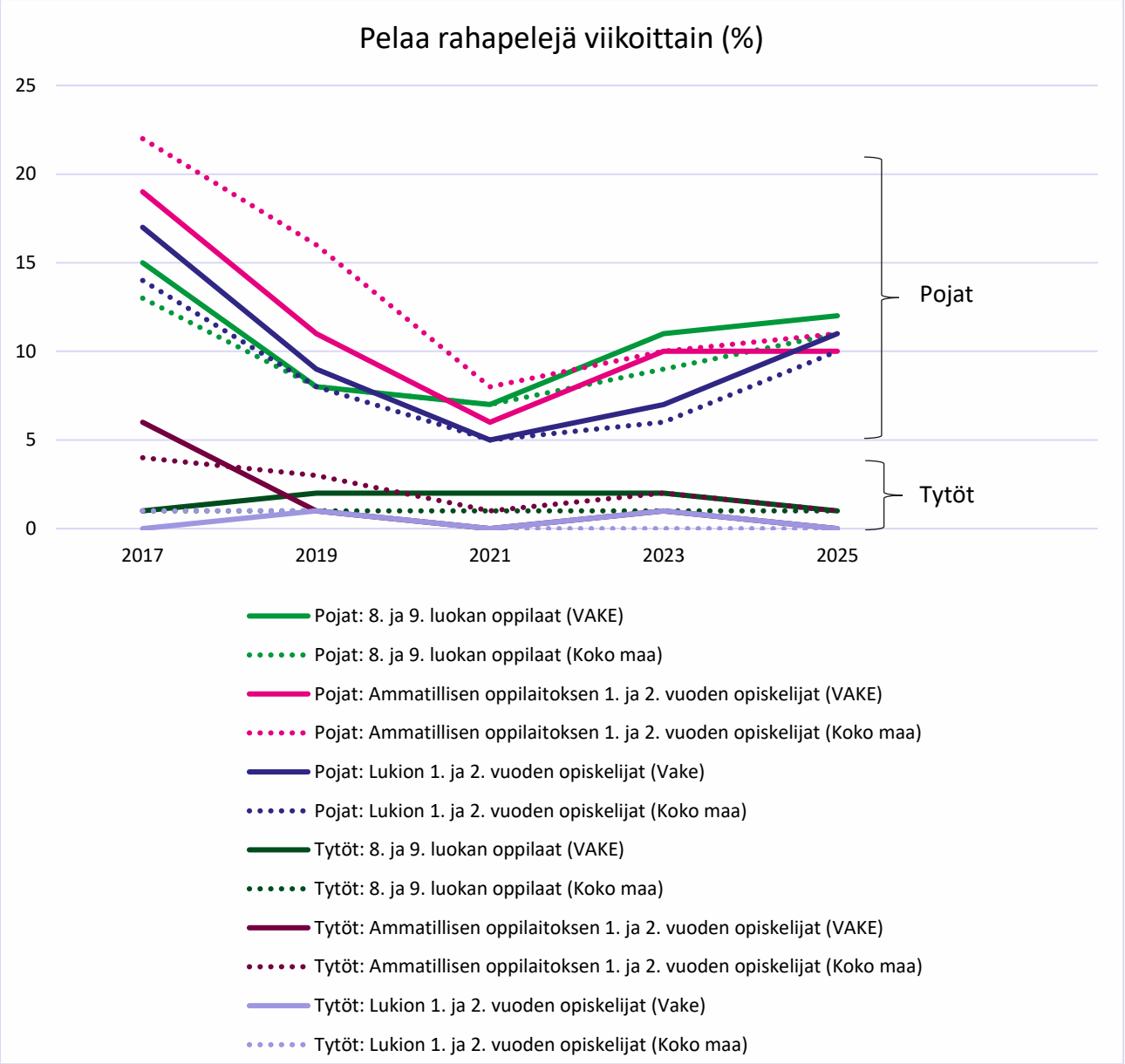
Kuvaaja 3. Viivadiagrammi, jossa on ilmaistuna luokka-asteittain prosenttiosuuksina vähintään kaksi kertaa kannabista kokeilleiden nuorten määrä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja valtakunnallisesti vuosina 2017–2025.

Kuvaaja 4. Viivadiagrammi, jossa on ilmaistuna luokka-asteittain prosenttiosuuksina vähintään laittomia huumeita vähintään kerran kokeilleiden nuorten määrä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja valtakunnallisesti vuosina 2017–2025.

Nuorista niiden määrä, jotka ovat olleet tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, on vähentynyt jokaisella kouluasteella viimeisen kymmenen vuoden aikana (Kouluterveyskysely, 2017–2025). Lisäksi täysin raittiiden nuorten osuus on VAKEn alueella muuta maata korkeampi (Kouluterveyskysely, 2008–2023). Toisaalta alaikäisten alkoholin ostot sekä vähittäismyynnistä että anniskelupaikoista ovat VAKEssa muuta Suomea yleisempiä (Kouluterveyskysely, 2017–2025). Kuvaajat Liitteessä 2.

Viikoittain rahapelejä pelaavien poikien määrä on VAKEn alueella kasvussa ja ylittää muun Suomen tason – erityisesti lukiolaisten keskuudessa nousu on ollut huomattavaa vuoden 2021 matalamman tason jälkeen (Kouluterveyskysely, 2017–2025). Tytöt pelaavat poikia huomattavasti vähemmän rahapelejä ja alueellamme taso ei poikkea muusta Suomesta (Kuvaaja 5).

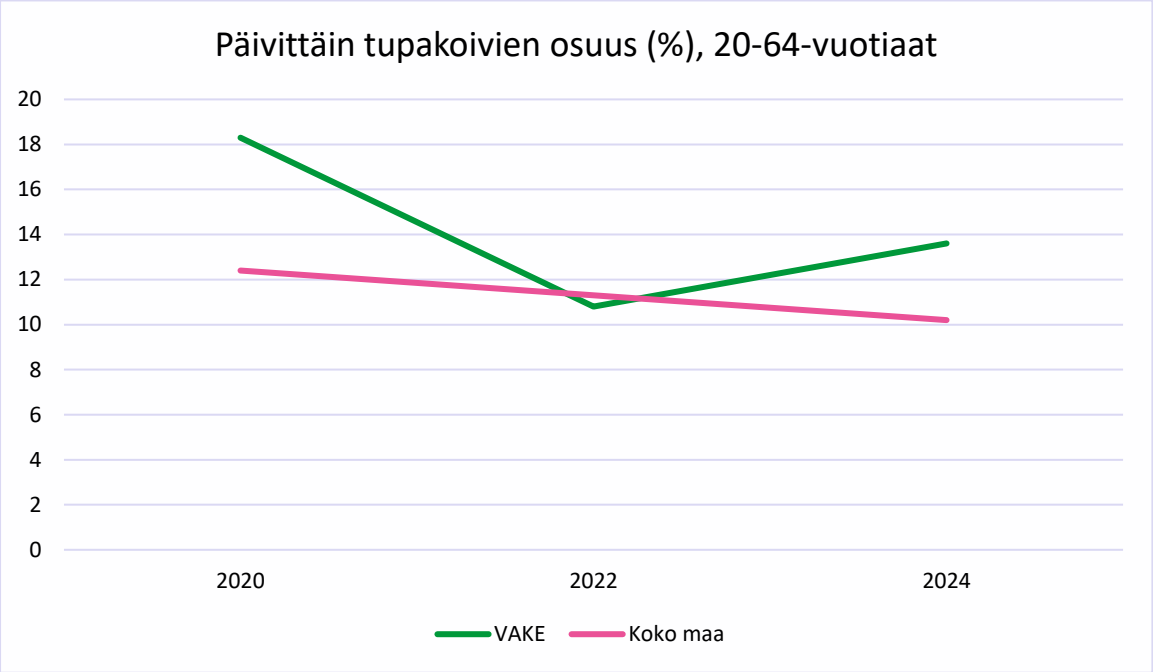
Kuvaaja 5. Viivadiagrammi, jossa on ilmaistuna prosenttiosuuksina luokka-asteittain sekä sukupuolen mukaan jaoteltuna viikoittain rahapelejä pelaavien nuorten osuus Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja valtakunnallisesti vuosina 2017–2025.

4.2 Työikäisten ja ikääntyneiden päihde- ja rahapelaamisen tilanne

FinLapset-tutkimuksen mukaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden terveydestä ja hyvinvoinnista saadaan tärkeää tietoa ehkäisevän päihdetyön tueksi. Tutkimuksessa korostuvat riskitekijät kuten vanhempien uupumus sekä alkoholin ja nikotiinituotteiden käyttö. Noin kolmannes vanhemmista koki uupumusta ja lähes 40 prosenttia tarvitsi ammattilaisen apua jaksamiseen lapsen syntymän jälkeen (FinLapset, 2024 – uupumus; FinLapset, 2024 – jaksamisen tuki). Alkoholin käyttö oli vähäistä, mutta painottui erityisesti matalammin koulutetuilla ja ensimmäisen lapsen saaneilla (FinLapset, 2024).

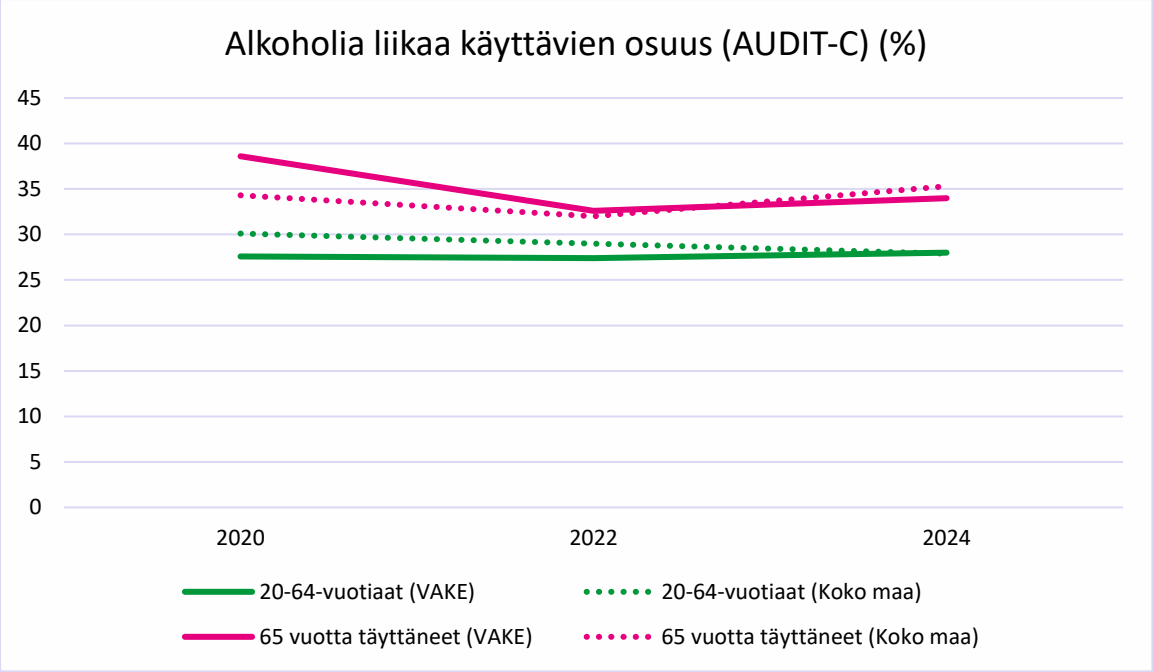
Tupakointi oli vähäistä äideillä, mutta yleisempää isillä – erityisesti nuorilla, matalammin koulutetuilla ja useamman lapsen isillä (FinLapset, 2024).

Työikäisten (20–64-vuotiaat) päivittäinen tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö on noussut vuodesta 2022 vuoteen 2024 ja on VAKEn hieman muuta Suomea korkeammalla tasolla vuonna 2024 (Liite 3; THL, 2020–2024). Pelkän päivittäisen tupakoinnin osuus on hyvinvointialueellamme kokonaisuudessaan laskenut neljän mitatun vuoden aikana, mutta viimeinen kahden vuoden trendi on jälleen nouseva (Kuvaaja 6; THL, 2020–2024). Raskauden aikana tupakoineiden synnyttäjien suhteellinen määrä on Vantaan ja Keravan alueella noudattanut koko Suomen laskevaa trendiä (Liite 3; THL, 2014–2024).

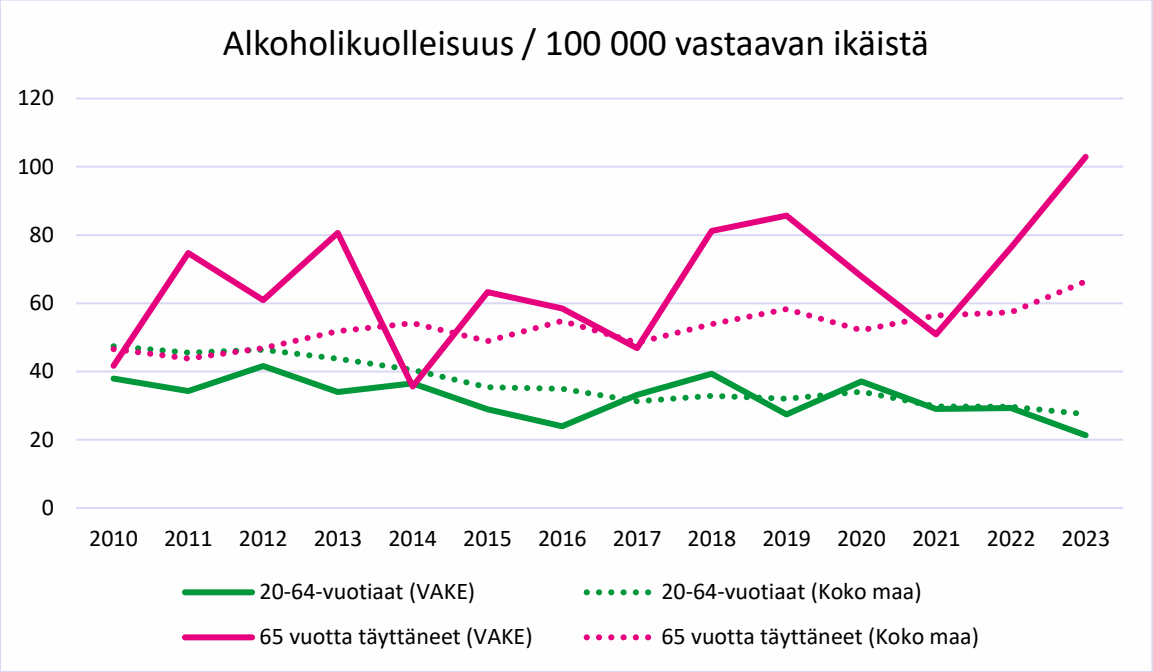

Kuvaaja 6. Viivadiagrammi, jossa on ilmaistuna päivittäin tupakoivien 20-64-vuotiaiden prosentuaalinen osuus Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja koko maassa vuosina 2020-2024.

Alkoholia liikaa tai humalahakuisesti käyttävien työikäisten osuus on lähellä koko Suomen tasoa, mutta yli 65-vuotiaissa liikaa käyttävien määrä on hieman korkeampi kuin valtakunnallinen taso (Liite 3; THL, 2020–2024). Työikäisillä alkoholikuolleisuus on VAKEssa muuta maata matalampi, mutta ikääntyneillä eläkeikäisillä alkoholin kulutus on työikäisiä suurempaa (Kuvaaja 7; THL, 2020–2024) ja heidän alkoholikuolleisuutensa on muuta maata korkeampi (Kuvaaja 8; THL, 2010–2024).

Kuvaaja 7. Viivadiagrammi, jossa on ilmaistuna alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C-kysely) 20–65-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden keskuudessa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja valtakunnallisesti vuosina 2020–2024.

Kuvaaja 8. Viivadiagrammi, jossa on ilmaistuna alkoholikuolleisuus suhteessa 100 000 vastaavan ikäiseen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja valtakunnallisesti, jaoteltuna 20–65-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden ikäluokkien mukaan.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella rahapelaaminen on aiheuttanut ongelmia viimeisein 12 kuukauden aikana noin viidelle prosentille alueen asukkaista vuonna 2024

(Liite 3; THL, 2022–2024). Tämä indikaattori on valtakunnallista tasoa korkeammalla. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen koostamien Rahapelihaitat Suomessa -tietopakettien (2025) mukaan rahapelejä pelaa vähintään viikoittain 19 % asukkaista ja tilastoissa korostuvat erityisesti miehet, jotka pelaavat rahapelejä riskitasolla huomattavasti naisia useammin. Ikääntyneiden keskuudessa esiintyy työikäisiä vähemmän peliongelmia ja sukupuolten välinen ero on tasaisempi.

Suomen rahapelikenttä on muutoksessa eduskunnan hyväksyttyä uuden rahapelilain ja siihen liittyvät lait 16.12.2025 (Sisäministeriö). Rahapelilain uudistuksessa Veikkaus Oy:n yksinoikeus rahapelien toteuttamiseen puretaan ja markkinat aukeavat muillekin rahapeliyhtiöille uudessa lisenssimallissa. Luvanvaraisen rahapelitoiminnan voi aloittaa 1.7.2027 alkaen. Sisäministeriön mukaan rahapelilain uudistuksen tavoitteena on parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta ja hallitusohjelman mukaisesti ehkäistä ja vähentää rahapelihaittoja. Ehkäisevän työn näkökulmasta huolta herättää kuitenkin uudessa mallissa sallittu laaja markkinointi, jossa sallittujen markkinointikanavien käyttöön ei tule ajallisia tai määrällisiä rajoituksia (Sisäministeriö). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että rahapelimarkkinointi tulee lisääntymään merkittävästi kesästä 2027 alkaen, eikä erityisessä riskiryhmässä olevia lapsia ja nuoria voida suojata rahapelisisällön saatavuuden lisääntymiseltä.

4.5 Alueellinen huumausainetilanne ja turvallisuus

Vantaan turvallisuuskyselyn (2025) perusteella merkittävimmiksi asuinalueen ongelmiksi koettiin päihteiden käyttö ja myynti, häiriökäyttäytyminen sekä omaisuuden vahingoittaminen. Näitä ongelmia haitalliseksi kokevien määrä on kasvanut verrattuna vuoteen 2024.

Ehyt ry:n koordinoiman Nopean huumetiedon verkoston havaintojen perusteella huumeiden käyttö on lisääntynyt jonkin verran Vantaan ja Keravan alueella (Nopsa-verkosto, 2025). Katukuvassa näkyy erityisesti synteettinen stimulantti alfa-PVP, joka ilmenee myös ihmisten huonossa voinnissa. Alueella raportoituja huumausaineita ovat lisäksi kokaiini, kannabis, amfetamiini ja bentsodiatsepiinit.

Jätevesitutkimukset tarjoavat riippumatonta dataa alueen huumeidenkäytöstä (Jätevesitutkimus, 3/2026). Vantaan ja Keravan kehitystä voidaan seurata vertaamalla Helsingin ja Espoon jätevesitilastoja. Jätevesitutkimuksen mukaan huumausaineiden käyttö pääkaupunkiseudulla on ollut nousussa, ja erityisesti kokaiinin käyttö on lisääntynyt tasaisesti vuosi vuodelta, saavuttaen huippunsa vuosina 2023 ja 2024. Kokaiinia käytetään viikonloppuisin jopa enemmän kuin amfetamiinia. Vuodesta 2024 lähtien alfa-PVP:n määrä jätevesissä on kasvanut ja käyttö painottuu Etelä- ja Lounais-Suomeen.

5 Johtopäätökset

Hyvinvointialueella on käytössään laaja ja monipuolinen tietopohja ehkäisevän päihdetyön tueksi. Sen hyödyntäminen vaatii systemaattista seurantaa ja tiedon eteenpäin viemistä. Päihdeilmiöt Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ovat monimuotoisia ja osin kasautuvia. Olemme metropolialueella, jossa näkyvät usein ensimmäisenä uudet päihdeilmiöt. Huumekentän muutokset voivat olla nopeita ja vaativat jatkuvaa seurantaa ja yhteistyötä pääkaupunkiseudulla. Tällä hetkellä erityisesti nikotiinituotteiden käytön muutokset, nuorten huumausainekokeilut, nuorten miesten rahapelaaminen sekä ikääntyneiden alkoholin riskikäyttö edellyttävät kohdennettua ehkäisevää päihdetyötä.

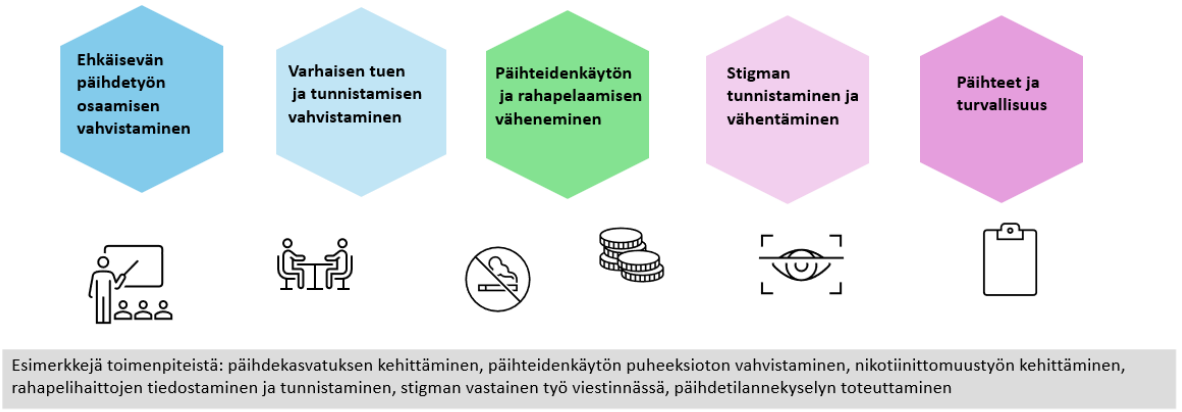
Ehkäisevän päihdetyön rakenteet ja koordinaatio ovat vahvistuneet alueellisen EPT-koordinaatioryhmän ja asiantuntijaresurssien myötä, mutta työn vaikuttavuus edellyttää jatkossa edelleen selkeämpää vastuunjakoa, yhtenäisiä toimintamalleja sekä kytkentää osaksi hyvinvointialueen ja kuntien muuta työtä, kuten turvallisuus- ja segregaation ehkäisytyötä.

Varhainen tunnistaminen, puheeksiotto ja mini-interventiot muodostavat ehkäisevän päihdetyön perustan. Näiden systemaattinen toteuttaminen, kirjaaminen ja osaamisen jatkuva vahvistaminen tukevat sekä yksilöiden hyvinvointia että hyvinvointialueen laajempia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteita. Hyvinvointialueella yhtenä HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorina toimiva alkoholinkäytön mini-intervention käyttö ja kirjaaminen vaativat edelleen vahvistusta ja toimeenpanon tukemista.

Arjen ympäristöt ovat keskeisiä muutoksentekijöitä ehkäisevässä päihdetyössä. Oppilaitokset, vapaa-ajan ympäristöt, työpaikat sekä muut kaupunkien ja hyvinvointialueiden palvelut tarjoavat vaikuttavia mahdollisuuksia ehkäistä päihdehaittoja ennen niiden kasaantumista. Tässä hyvinvointialue voi tukea kuntien toimia. Lisäksi Pakka-toimintamallin aktiivinen toteuttaminen tukee rakenteellista ja yhteisöllistä vaikuttamista erityisesti alkoholi-, nikotiini- ja rahapelihaittojen ehkäisyssä.

Stigma tarkoittaa kielteistä mielikuvaa, joka liitetään ihmiseen esimerkiksi tämän sairauden tai toiminnan vuoksi. Se ilmenee muun muassa ennakkoluuloina ja syrjivänä kohteluna. Tyypillistä on, ettei stigmaa ylläpitäviä rakenteita ja mekanismeja tunnisteta. Stigma vaikuttaa sen kohteeksi joutuviin ihmisiin ja heidän läheisiinsä monin tavoin ja aiheuttaa häpeää. Stigma voi hidastaa palveluihin hakeutumista ja pahimmassa tapauksessa estää avun hakemisen, minkä vuoksi on tärkeää, että ammattilaiset tunnistavat stigman ja sen seuraukset. (STM, Suosituksia mielenterveyteen, päihdeongelmiin ja riippuvuuteen liittyvän stigman ja syrjinnän tunnistamiseen ja vähentämiseen 2023.) Päihteisiin ja rahapelaamiseen liittyvän stigman tunnistaminen ja purkaminen on keskeinen edellytys ehkäisevän päihdetyön vaikuttavuudelle. Stigman vähentäminen tukee varhaista puheeksiottoa, avun hakemista ja palveluihin kiinnittymistä sekä vahvistaa asukkaiden osallisuutta ja luottamusta palvelujärjestelmään.

6 Ehkäisevän päihdetyön painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet

Kuva 2. Alueellisen ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelman 2026–2030 painopistealueet

Yllä olevassa kuvassa on esitetty tämän toimintasuunnitelman viisi painopistealuetta. Ne on koottu saatavilla olevien kansallisten ja paikallisten suunnitelmien, indikaattoritiedon ja alueellisen EPT-koordinaatioryhmän nostojen pohjalta. Painopistealueet on valittu niin, että ne toimivat ylätavoitteina seuraavan viiden vuoden yhteiselle työskentelylle.

Painopistealueiden toimenpiteet voivat vielä muuttua. Toimenpiteiden konkretisointia ja mittariehdotuksia käydään läpi alueellisen EPT-koordinaatioryhmän kokouksessa 5.5.2026.

6.1 Ehkäisevän päihdetyön osaamisen vahvistaminen

Vantaan ja Keravan kaupungit toteuttivat alkuvuodesta 2026 ehkäisevän päihdetyön osaamisen tilannekuvaa kartoittaneet kyselyt. Molemmat kaupungit saivat eniten vastauksia perusopetuksesta ja muutenkin vastaajissa korostuivat lasten ja nuorten kanssa työskentelevät ammattilaiset (varhaiskasvatus, nuorisopalvelut, toinen aste). Vastauksissa tulee esille, että ehkäisevää päihdetyötä tehdään arjen kohtaamisissa ja luottamuksellisissa suhteissa monissa eri toimintaympäristöissä. Yhtenä kehittämisen kohteena nähtiin osaamisen vahvistaminen sekä materiaalien ja valmiiden sisältöjen saatavuus. Kehittämisen kohteina nähtiin myös roolien ja vastuiden selkiyttäminen sekä tiedonkulun parantaminen.

Ehkäisevä päihdetyö kouluissa ja oppilaitoksissa on vaikuttavaa silloin, kun se koostuu koko vuoden kattavasta suunnitelmasta, johon on koottu eri tahojen toteuttamat toimet, esimerkkinä THL:n vuosikello ehkäisevän päihdetyön suunnitteluun. Tätä vuosikelloa on hyödynnetty sekä Vantaalla että Keravalla yhteisessä suunnittelussa. Päihdekasvatustunnit ovat osa koulujen ja oppilaitosten ehkäisevän päihdetyön kokonaisuutta ja Vantaan ja Keravan kaupungeilla on itse tuotettuja tai ostettuja tunteja tietyille luokka-asteille. Kouluissa ja oppilaitoksissa työskentelee myös hyvinvointialueen

opiskeluhuollon työntekijöitä, jotka osallistuvat ehkäisevän päihdetyön suunnitteluun opiskeluhuoltoryhmässä ja toteuttavat yhdessä sovittuja toimia.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen Ehkäisevän päihde- ja mielenterveysyksikön rooli koulujen ja oppilaitosten kanssa tehtävässä yhteistyössä on osaltaan vahvistaa ja tukea ammattilaisten valmiuksia ja roolia ehkäisevässä päihdetyössä. Yksikkö on toteuttanut kaupungeille koulutustarvekyselyn ja on sen perusteella tuottanut erilaisia kohdennettuja koulutuksia. Tietoa on levitetty kunnille valmiista käytettävissä olevista materiaaleista ja järjestötoimijoiden koulutuksista esimerkiksi infokirjeen muodossa. Lisäksi yksikkö on osallistunut peruskoulun ja toisen asteen ehkäisevän päihdetyön vuosikellotyöskentelyyn, jossa koulujen edustajat, opiskeluhuolto ja nuorisopalvelut loivat yhtenäiset suunnitelmat ehkäisevän päihdetyön toimista kouluvuoden aikana Vantaalla ja Keravalla. Tärkeää on myös yhteistyö ammatillisen koulutuksen kanssa, sitä tehdään esimerkiksi luentojen ja työelämäyhteistyön muodossa.

Tuleva kansallinen ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma tuo yhtenä ydinpainopisteenä esille arjen toimintaympäristöt muutoksentekijöinä. Ehkäisevää päihdetyötä tehdään lasten ja nuorten kanssa koulujen, oppilaitosten ja nuorisotyön lisäksi esimerkiksi harrastustoiminnassa. Myös aikuisille ja ikääntyneille harrastukset ja päihteettömät kohtaamispaikat, kuten asukastilat, ovat tärkeitä arjen tukipisteitä. Ehkäisevän päihdetyön osaamisen vahvistaminen liittyykin kaikkien ikäryhmien kanssa työskentelyyn. Tähän liittyen Vantaan ja Keravan kaupungit järjestävät yhteistyössä Ehyt ry:n sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa ehkäisevän päihdetyön Ilmiökahvilat keväällä 2026. Työpajatyyppisten tapahtumien tavoitteina on tunnistaa konkreettisia arjen tilanteita ja toimintatapoja, joissa eri toimijat voivat omassa työssään ja arjessaan tehdä ehkäisevää päihdetyötä sekä löytää uusia yhteistyön mahdollisuuksia ja saada tietoa mahdollisista ehkäisevän päihdetyön kehittämisen tarpeista. Lisäksi tilaisuuksissa saadaan tietoa paikallisesta päihdetilanteesta ja ilmiöistä.

Toimenpiteet: Ehkäisevän päihdetyön osaamisen vahvistaminen
Toteutamme kaupunkien ja hyvinvointialueen koordinoimina kohdennettuja ehkäisevän päihdetyön koulutuksia eri työntekijäryhmille tarpeen mukaan.
Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön yksikkö järjestää vuosittain kaikille avoimen ja maksuttoman koulutustapahtuman Päihdefoorumin. Tapahtuman suunnitteluun osallistuvat myös kaupungit ja 3. sektorin toimijat.
Kehitämme yhdessä kaupunkien kanssa materiaalipankin ehkäisevän päihdetyön valmiista materiaaleista. Toteutuksesta sovitaan alueellisessa EPT-koordinaatioryhmässä.

Toimenpiteet: Ehkäisevän päihdetyön osaamisen vahvistaminen
Kokoamme kaupunkien ja hyvinvointialueen koordinoimina alueen toimijoita keskustelemaan säännöllisesti ajankohtaisista päihteiden käytön ilmiöistä ja yhteisistä toimista.

Ehkäisevän päihdetyön osaamista voidaan vahvistaa hyvinvointialueen palveluissa monin tavoin, ja tavoitteet sekä toimenpiteet tässä linkittyvät vahvasti seuraavaan painopistealueeseen, varhaisen tuen ja tunnistamisen vahvistamiseen.

6.2 Varhaisen tuen ja tunnistamisen vahvistaminen

Ehkäisevää päihdetyötä tehdään monin eri tavoin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen palveluissa. Neuvolapalveluissa kaikilta asiakkailta seulotaan AUDIT raskauden ensikäynnillä ja tarvittaessa käynneillä H13-16 (laaja terveystarkastus) sekä synnytyksen jälkeisellä käynnillä. Lastenneuvolassa AUDIT seulotaan molemmilta vanhemmilta neuvolan laajoissa terveystarkastuksissa lapsen kolmen kuukauden iässä sekä neljävuotistarkastuksen yhteydessä. Riskipisteiden täyttyessä ohjeena on tehdä mini-interventio. Neuvolapalveluissa kysytään vanhemmilta myös muiden päihteiden sekä nikotiinituotteiden käytöstä. Opiskeluterveydenhuollossa tehdään terveystarkastuksissa systemaattista päihteidenkäytön puheeksiottoa kaikille oppilaille/opiskelijoille tietyillä luokka-asteilla ja toisella asteella. Tämän lisäksi työntekijät keskustelevat lasten ja nuorten kanssa, jos huoli herää tai epäillään päihteidenkäyttöä.

Suun terveydenhuollossa nikotiinituotteet otetaan puheeksi perusopetuksessa 3. luokka-asteesta lähtien. Alkoholista ja huumeista kysytään 8. luokalla. Aikuisten osalta suun terveydenhuollon esitiedoissa kysytään tupakoinnista, nuuskasta, alkoholista ja huumeiden käytöstä. Lisäksi aikuisten osalta päihteet otetaan puheeksi myös esimerkiksi terveysasemilla.

Toimenpiteet: Varhaisen tuen ja tunnistamisen vahvistaminen
Kartoitamme hyvinvointialueen palveluissa alkoholinkäyttöä tekemällä AUDIT-kyselyjä ja otamme alkoholinkäytön puheeksi (alkoholinkäytön mini-interventio). Seuraamme mini-interventioiden toteutumista ja kohdistamme toimia sen käytön ja kirjaamisen lisäämiseksi.
Järjestämme puheeksioton ja mini-intervention käytön vahvistamisen koulutusta hyvinvointialueella huomioiden koulutuksissa rakenteisen kirjaamisen.

Toimenpiteet: Varhaisen tuen ja tunnistamisen vahvistaminen
Tuemme kaupunkeja ja kolmatta sektoria päihteidenkäytön ja rahapelaamisen puheeksiotossa ja palveluohjauksessa kouluttamalla ja jakamalla työkaluja siihen.

6.3 Päihteidenkäytön ja rahapelaamisen väheneminen

Tämänhetkisen indikaattoritiedon perusteella nikotiinituotteiden käyttö on koholla Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella verrattuna maan keskiarvoon kaikissa ikäluokissa ja raskaana olevilla.

Huumausaineiden käytössä näkyvät pääkaupunkiseudun ilmiöt mukaan lukien nuorten yleisimpien huumausaineiden runsaammat kokeilut ja uusien huumausaineiden rantautuminen Suomeen. Alueella on tunnistettu tarve monialaiseen yhteistyöhön. Loppuvuodesta 2025 Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on käynnistynyt STM:n rahoittama Elämä edellä -hanke, joka sijoittuu lapsiperheiden ja aikuissosiaalityön palvelujen toimialalle. Hankkeen tavoitteena on rakentaa palveluvalikoimaa, hoito- ja palveluketjuja ja parantaa jo olemassa olevien palvelujen vaikuttavuutta, jotta palveluja tarvitseva nuori tai nuori aikuinen saa tarvitsemansa avun oikea-aikaisesti. Hankkeen aikana tavoitteena on lisätä kohderyhmän päihteidenkäytön varhaista tunnistamista, riskikäytön hallintaa sekä vähentää päihteisiin liittyvää stigmaa toteuttamalla ammattilaisille suunnattua koulutusta ja lisäämällä tiedotusta kohderyhmälle. Ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta hankkeessa keskeistä on huumeidenkäytön mini-interventiomallin rakentaminen alueelle ja ammattilaisten osaamisen vahvistaminen.

Rahapelaaminen on yleistä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella, ja alueellamme se on aiheuttanut ongelmia useammin kuin muualla Suomessa. Hyvinvointialueella on tunnistettu, että rahapelaamisen puheeksiotossa kaikissa ikäluokissa on paljon kehitettävää. Tämän lisäksi tuleva rahapelilain uudistus ja monopolijärjestelmästä siirtyminen monilupajärjestelmään tulee muuttamaan pelihaittatyön toimintaympäristöä merkittävästi.

Toimenpiteet: Päihteidenkäytön ja rahapelaamisen väheneminen
Teemme ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön yksikössä tilannekartoituksen hyvinvointialueen tämänhetkisestä nikotiinituotteiden puheeksioton tilanteesta ja vieroituksen tuesta. Tämän pohjalta sovitaan kehittämistoimista. Kehittämistoimiin liittyen tiivistämme yhteistyötä HUS-yhtymän kanssa ja hyödynnämme siellä kehitettyjä tupakka- ja nikotiinivieroituksen malleja.
Kehitämme hyvinvointialueen Elämä edellä -hankkeessa nuorten huumekuolemia ehkäiseviä toimia ja päihteitä käyttävien nuorten palveluja. Hankkeen kumppaneina

Toimenpiteet: Päihteidenkäytön ja rahapelaamisen väheneminen
toimivat Vantaan kaupungin nuoriso- ja yhteisöpalvelut, Keravan kaupungin nuorisopalvelut sekä Tukikohta ry. Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön yksikkö toimii hankkeen yhteistyökumppanina koulutuksiin ja viestintään liittyen.
Tuomme rahapelaamisen kartoituksen kiinteäksi osaksi hyvinvointialueen puheeksioton rakenteita.
Teemme rahapelihaitoista ja rahapelilain uudistukseen liittyen viestintää kolmannen sektorin toimijoiden ja kaupunkien kanssa. Suunnittelemme rahapelihaittatyöhön liittyvää viestintää kaupunkien kanssa alueellisessa EPT-koordinaatioryhmässä.

6.4 Stigman tunnistaminen ja vähentäminen

Päihde- ja mielenterveyshaasteisiin sisältyy edelleen stigmaa. Hyvinvointialueen Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön yksikkö on sisällyttänyt stigman käsittelyn lähes kaikkiin järjestämiinsä koulutuksiin vuodesta 2023 lähtien. Aiheen käsittely on saanut positiivista palautetta ja herättänyt myös uusia ajatuksia ammattilaisissa ja alan opiskelijoissa. Myös tulevan kansallisen ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman yhtenä läpileikkaavana painopistealueena on aktiivinen stigman purku. Stigman vähentämisellä vaikutetaan monin tavoin ihmisten palveluihin hakeutumiseen, elämään ja itsetuntoon. Näiden syiden takia stigman tunnistaminen ja vähentäminen on valittu alueellisen ehkäisevän päihdetyön yhdeksi painopisteeksi.

Toimenpiteet: Stigman tunnistaminen ja vähentäminen
Sisällytämme stigman aiheena ehkäisevän päihdetyön koulutuksiin ja teemme monipuolista viestintää stigman vähentämiseksi.

6.5 Päihteet ja turvallisuus

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2026–2030 yhtenä painopistealueena on turvallisuuden tunteen lisääminen. Päihteet ja turvallisuus liittyvät osaltaan yhteen. Tällä hetkellä päihteiden käytön, erityisesti alfa-PVP:n, näkyminen katukuvassa ja siihen liittyvä arvaamaton käytös herättävät paljon keskustelua. Kaupungit, hyvinvointialue, poliisi ja elinkeino toimivat parhaillaan aktiivisesti turvallisuuden parantamiseksi. Turvallisuuden parantamiseen liittyen ehkäisevällä päihdetyöllä on tietyt mahdollisuudet toimia, kuten Pakka-toimintamalli ja siihen liittyvä päihdetilannekysely.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ehkäisevä päihdetyö toteuttaa aktiivisesti Pakka-toimintamallia. Yksikön työntekijä kuuluu pääkaupunkiseudun Pakka-tarjontatyöryhmään ja toimii sen yhtenä koordinoijana. Tarjontatyöryhmään kuuluu 20 jäsentä suurimmista kaupan alan ketjuista (HOK Elanto, Kesko, Lidl), Alkosta, Lupa- ja valvontavirastosta, Securitaksesta, Ehyt ry:stä, Helsingin ja Vantaan kaupungeilta sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta. Tarjontatyöryhmän toiminnan keskiössä on vastuullisen myynnin ja anniskelun vahvistaminen sekä paikallisten ja ajankohtaisten ilmiöiden tarkastelu.

Toimenpiteet: Päihteet ja turvallisuus
Teemme ehkäisevässä päihdetyössä yhteistyötä HYTEn, turvallisuuden ja segregaation ehkäisyn toimijoiden kanssa säännöllisissä tapaamisissa.
Toteutamme yhteistyössä kaupunkien kanssa asukkaille kohdennetun päihdetilannekyselyn 2026, 2028 ja 2030. Alueellisessa ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmässä sovitaan tulosten perusteella yhteiset toimet ja tulosten eteenpäin vieminen eri organisaatiossa.
Toteutamme alueella Pakka-toimintamallia. Esimerkkeinä Terassi-Pakka sekä Pakka yöelämässä -pilotointi vuonna Vantaalla 2026, jossa hyvinvointialue yhteistyökumppanina.

6.6 Suunnitelman seuranta ja arviointi

Alueellisen ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelman toimenpiteitä tarkastellaan ja tarkennetaan tarvittaessa vuosittain osana ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmän työtä. Lisäksi suunnitelmaa seurataan ja raportoidaan osana aluevaltuuston HYTE-raportointia. Säännöllisesti seurattavat indikaattorit on koottu liitteeseen 1. Päihdetilannekuva on osa vuosittaista HYTE-seurantaa ja HYTE-neuvotteluissa rakennettavaa vuosittaista tilannekuvaa.

Liitteet

Liite 1

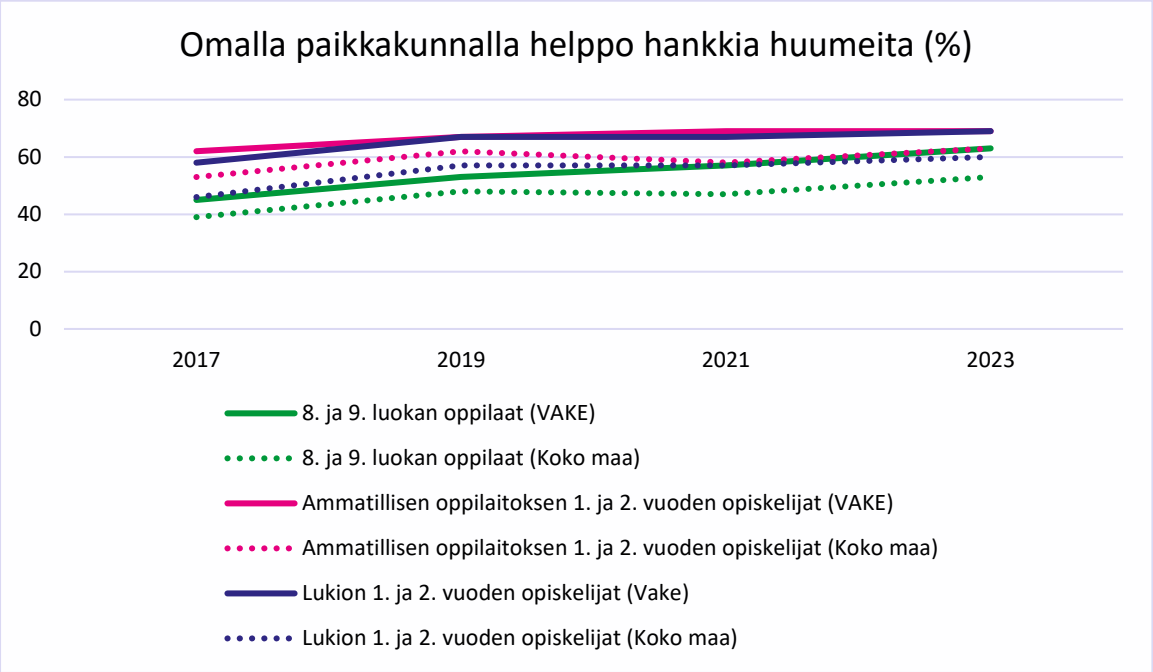
Nikotiini-tuotteiden käyttö ja niiden saatavuus	Alkoholin käyttö ja saatavuus	Päihde-avain-indikaat-torit	Huumaus-aineet	Lapsiperheet	Rahape-laaminen
Käyttää päivittäin jotain tupakka-tuotetta tai sähkö-savuketta (Kouluter-veyskysely)	Tosi humalas-sa vähintään kerran kuukau-dessa (Kouluter-veys-kysely)	Päihde-huollon asumis-palvelu-yksiköiden asiakkaat vuoden aikana (Sotkanet)	Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa (Kouluter-veyskysely)	Vanhemmalla uupumuksen oireita (%) (FinLapset)	Pelaa rahapelejä viikoittain (Kouluter-veyskysely)
Tupakoi päivittäin (Kouluter-veyskysely)	Alaikäis-ten alkoholin ostot vähittäis-myynnistä (Kouluter-veysky-sely)	Päihde-huollon avopalve-luissa asiakkaita / 1 000 asukasta (Sotkanet)	Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran (Kouluter-veyskysely)	Vanhemmalla vakavia uupumuksen oireita (%) (FinLapset)	Rahape-laaminen aiheuttanut ongelmia 12 viime kuukauden aikana (%) (Sotkanet)
Käyttää sähkösavuk-keita päivittäin (Kouluter-veyskysely)	Vanhem-man liiallinen alkoholin-käyttö aiheut-tanut haittaa (Kouluter-veys-kysely)	Päihde-sairauksien vuodeosasto-hoitojaksot 25–64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä (Sotkanet)	Omalla paikkakun-nalla helppo hankkia huumeita (Kouluter-veysky-sely)	Vanhempi tarvinnut tukea ammatti-laisilta omaan jaksamiseensa vauvan syntymän jälkeen (%) (FinLapset)	Rahape-laaminen vähintään alhaisen riskin tasolla (PGSI ≥ 1 pistettä) (%) (Sotkanet)
Nuuskaa päivittäin	Alkoholia humala-hakuisesti	Päihde-sairauksien vuode-	Kannabista 12 viime kuukauden	Vanhempi käyttänyt alkoholia	Rahapelaa-minen vähintään kohtalaisen

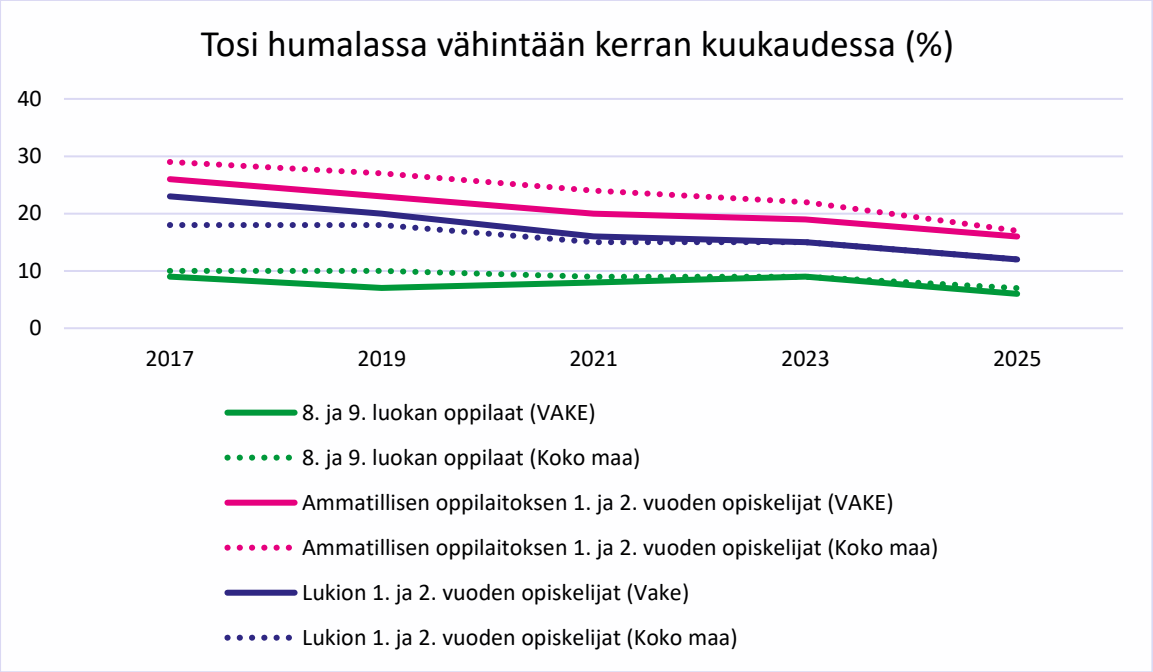
Nikotiini-tuotteiden käyttö ja niiden saatavuus	Alkoholin käyttö ja saatavuus	Päihde-avain-indikaat-torit	Huumaus-aineet	Lapsiperheet	Rahape-laaminen
(Kouluter-veyskysely)	käyttävien osuus (AUDIT-1k) (%), 20–64-vuotiaat (Sotkanet)	osastohoito-jaksot 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavan ikäistä (Sotkanet)	aikana käyttäneiden osuus (%), 20–64-vuotiaat (Sotkanet)	humala-hakuisesti vähintään kerran kuukaudessa vauvan syntymän jälkeen (%) (FinLapset)	riskin tasolla (PGSI ≥ 3 pistettä) (%) (Sotkanet) Rahapelaaminen vähintään kerran viikossa 12 viime kuukauden aikana (%), 65 vuotta täyttäneet (Sotkanet)
Käyttää nikotiinipusseja päivittäin (Kouluter-veyskysely)	Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%) (Sotkanet)	Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveys-keskusten vuode-osastoilla hoidetut potilaat / 1 000 asukasta (Sotkanet)	C-hepa-tiitti-infektioita (kaikki tartunta-tavat yhteensä) / 100 000 asukasta (Sotkanet)	Vanhempi käyttää tupakka-tuotetta tai sähkösavuketta päivittäin (%) (FinLapset)	Rahape-laaminen vähintään alhaisen riskin tasolla (PGSI ≥ 1 pistettä) (%), 75 vuotta täyttäneet (Sotkanet)
Alaikäisten savukeostot vähittäis-myynnistä (Kouluter-veyskysely)	Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 20–64-vuotiaat (Sotkanet)		Kvartaali-infot (Nopsa-verkosto		
Päivittäin tupakka- tai nikotiinituotteita käyttävien osuus (%),	Alkoholi-kuolemat, menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä		Jätevesi-tutkimus (Helsinki ja Espoo)		

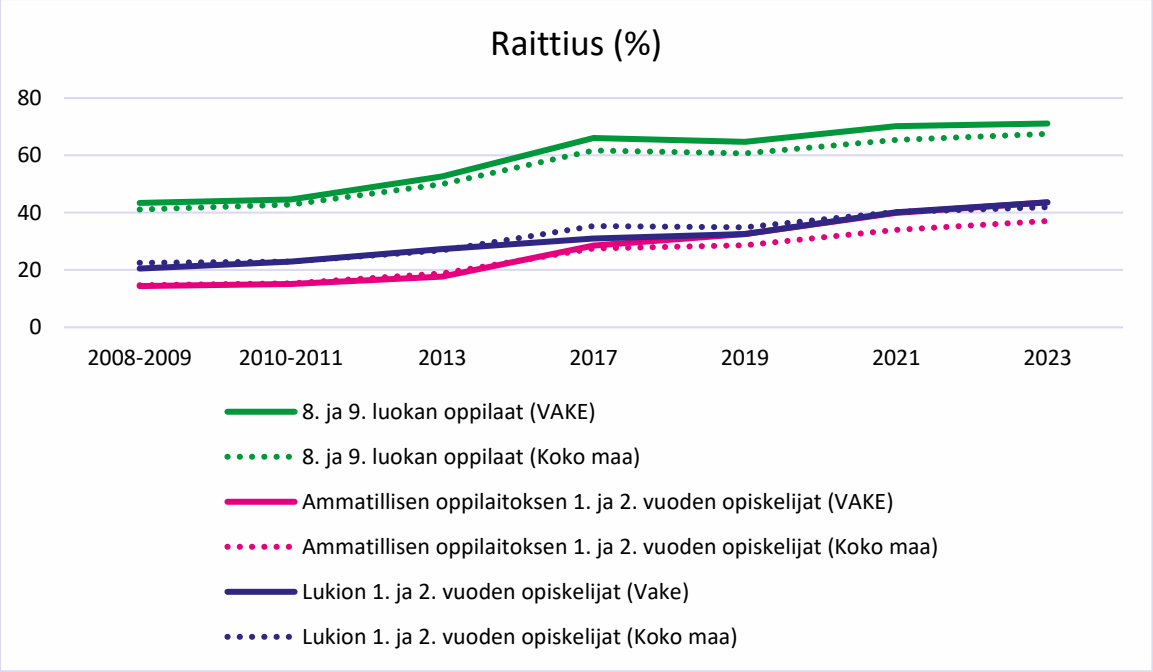
Nikotiini-tuotteiden käyttö ja niiden saatavuus	Alkoholin käyttö ja saatavuus	Päihde-avain-indikaat-torit	Huumaus-aineet	Lapsiperheet	Rahape-laaminen
20–64-vuotiaat (Sotkanet)	25–80 vuotta / 100 000 vastaavan ikäistä (Sotkanet)				
Päivittäin tupakoivien osuus (%), 20–64-vuotiaat (Sotkanet)	Alko-holikuol-leisuus 20–64-vuotiailla / 100 000 vastaavan ikäistä (Sotkanet)				
Raskauden aikana tupakoineet, % synnyttäjistä (Sotkanet)	Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 65 vuotta täyttäneet (Sotkanet)				
Raskauden ensimmäisen kolmanneksen jälkeen tupakoineet, % synnyttäjistä (Sotkanet)	Alkoholia humala-hakuisesti käyttävien osuus (AUDIT-1k) (%), 65 vuotta täyttäneet (Sotkanet)				
Päivittäin tupakoivien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet (Sotkanet)	Alkoholi-kuolleisuus 65 vuotta täyttäneillä / 100 000 vastaavan				

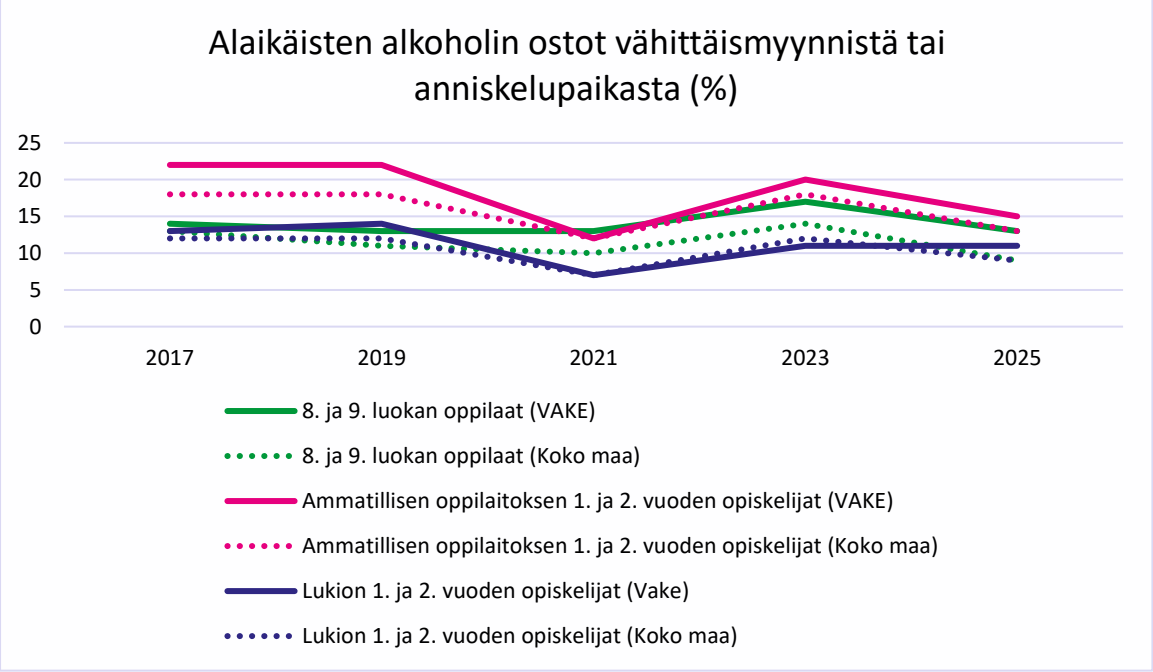
Nikotiini-tuotteiden käyttö ja niiden saatavuus	Alkoholin käyttö ja saatavuus	Päihde-avain-indikaat-torit	Huumaus-aineet	Lapsiperheet	Rahape-laaminen
	ikäistä (Sotkanet)				

Liite 2. Nuorten indikaattorit kuvaajina

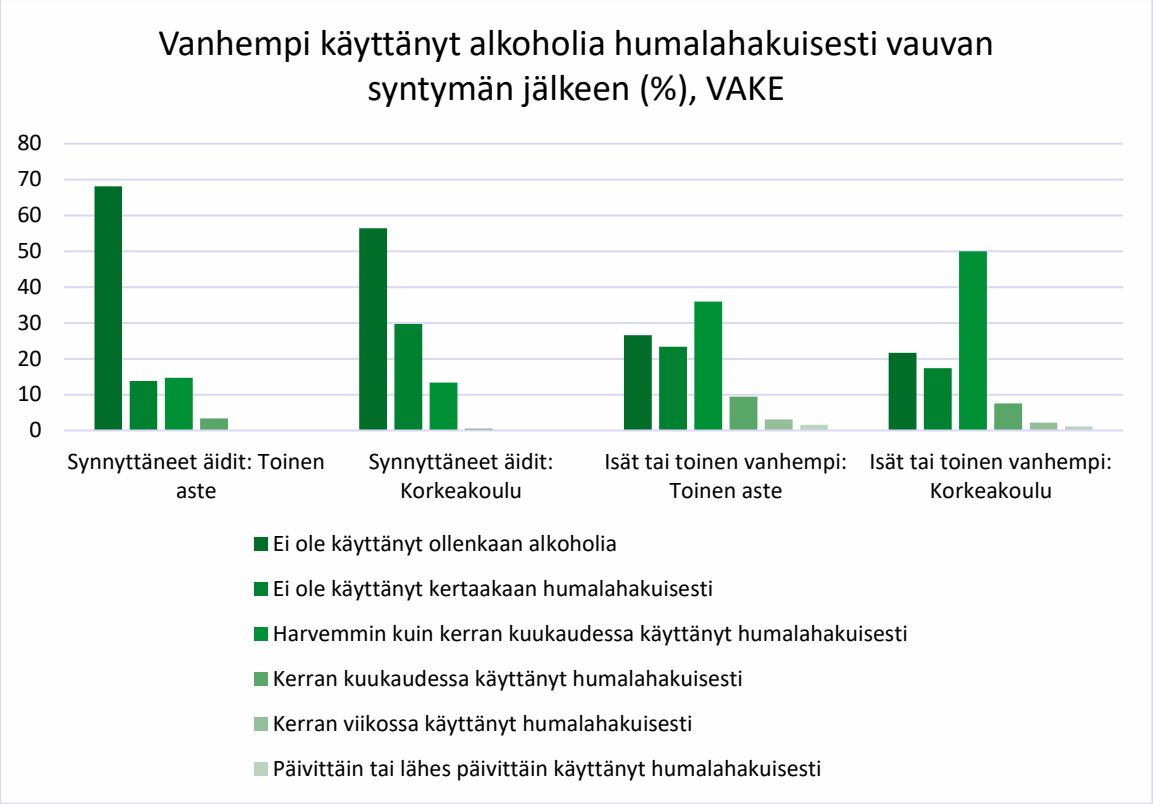

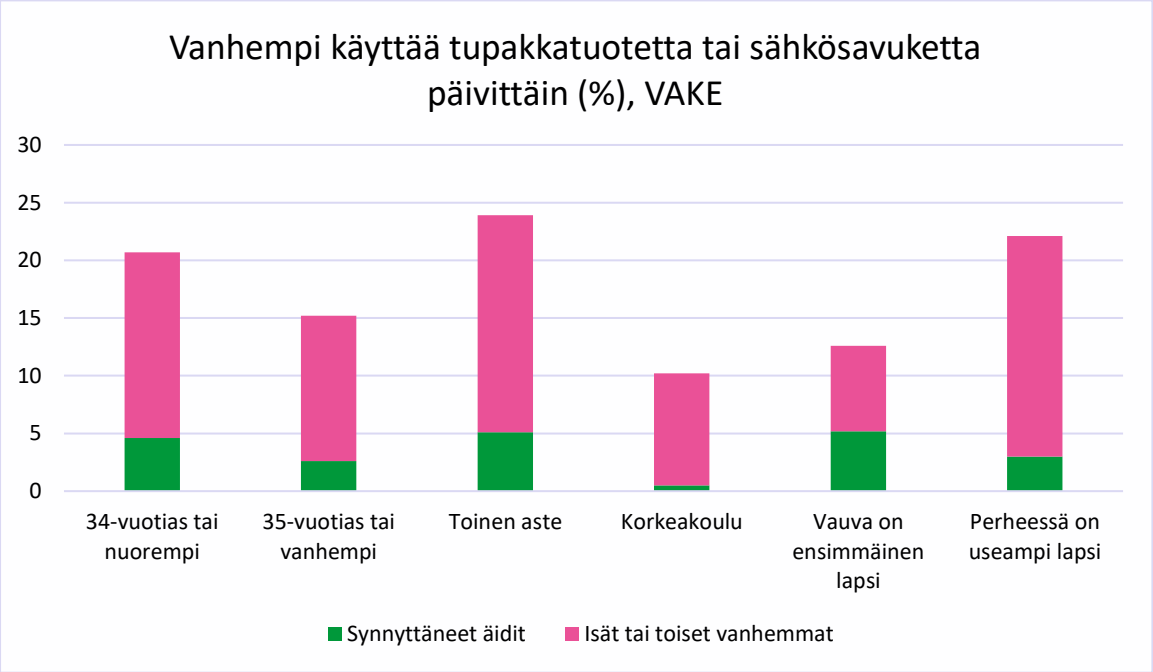

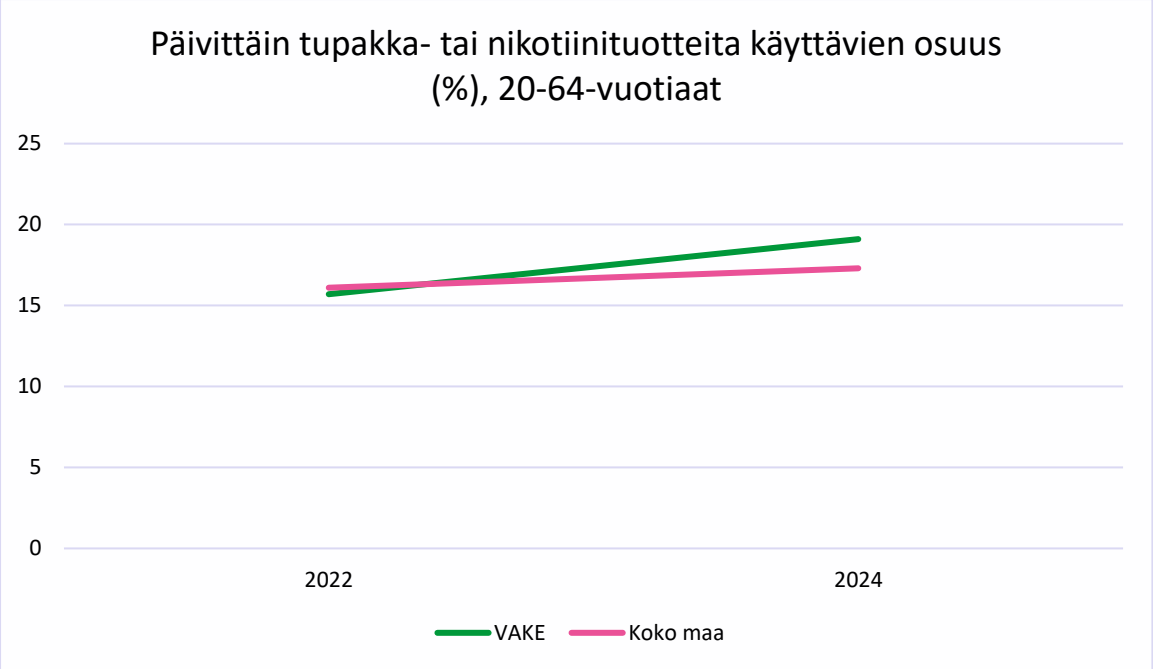

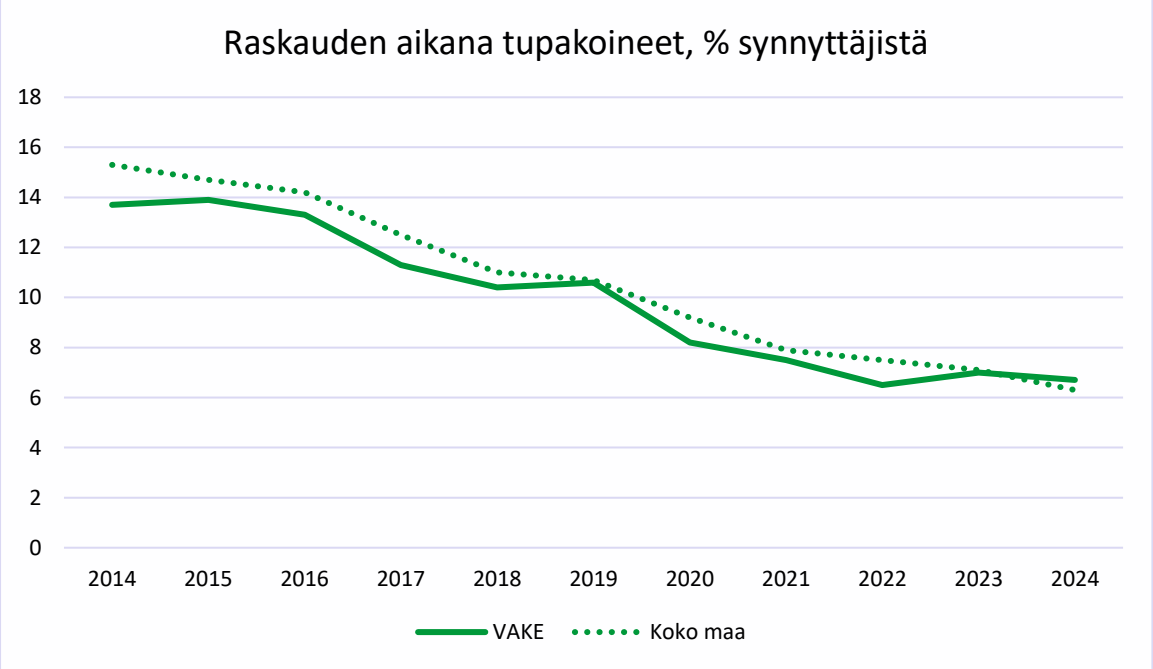

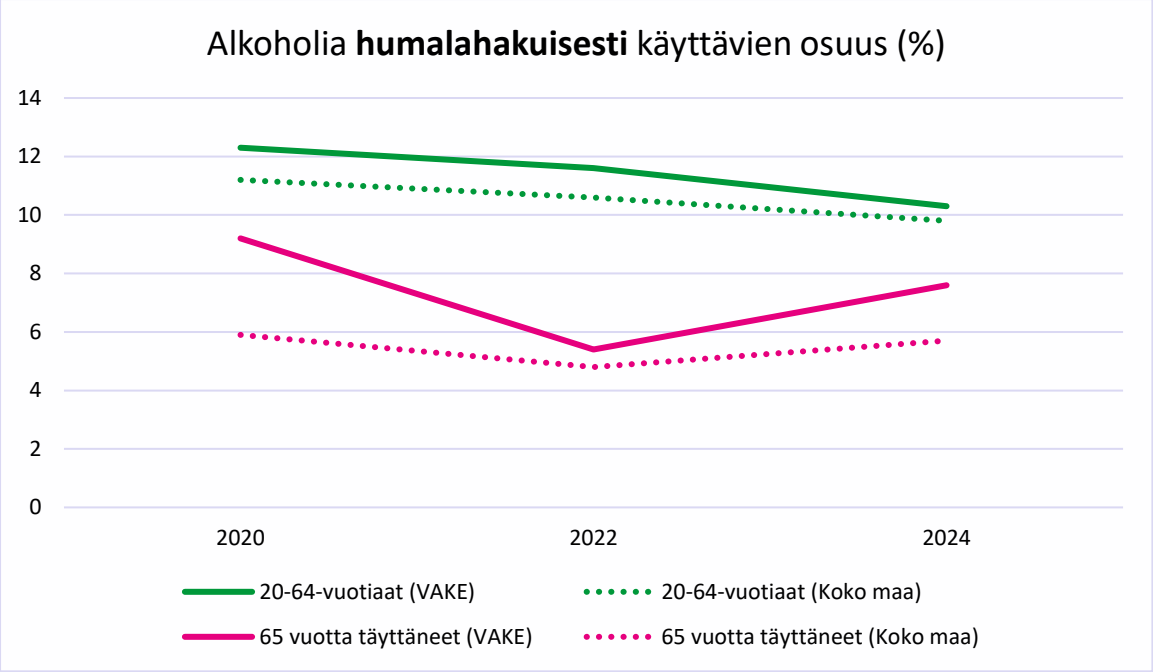
Liite 3. Työikäisten ja ikääntyneiden indikaattorit kuvaajina

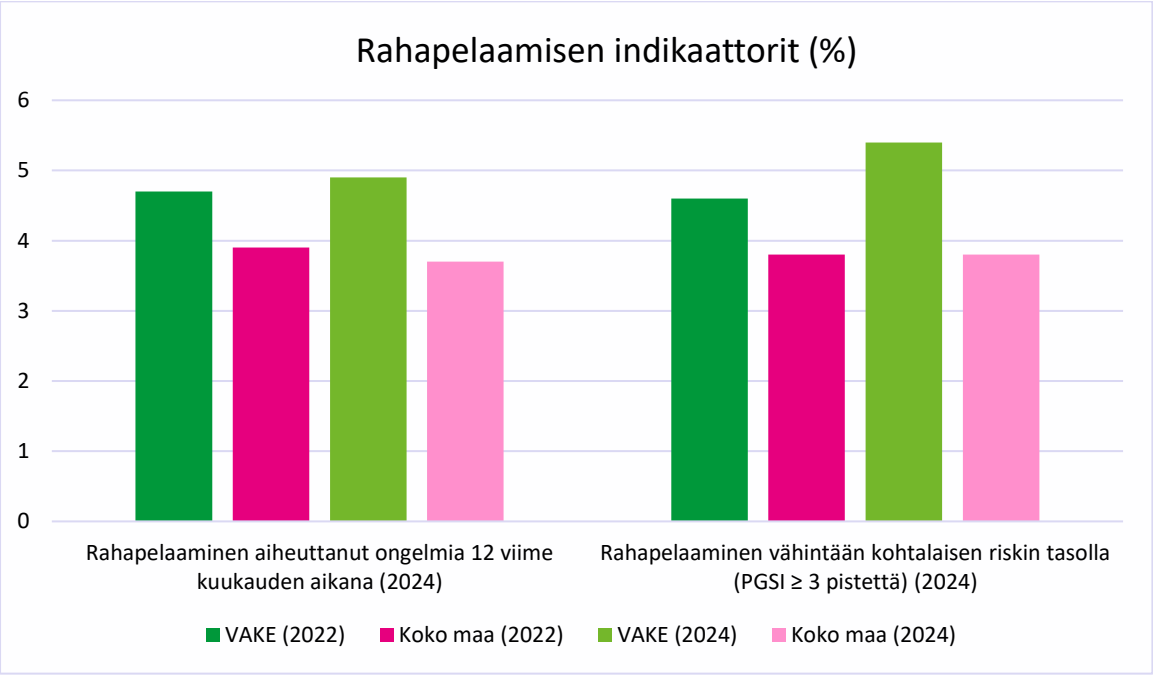

Vanhempi käyttänyt alkoholia humalahakuisesti vauvan syntymän jälkeen (%), VAKE
80
70
60
50
40
30
20
10
0
Synnyttäneet äidit: Toinen aste
Synnyttäneet äidit: Korkeakoulu
Isät tai toinen vanhempi: Toinen aste
Isät tai toinen vanhempi: Korkeakoulu
Ei ole käyttänyt ollenkaan alkoholia
Ei ole käyttänyt kertaakaan humalahakuisesti
Harvemmin kuin kerran kuukaudessa käyttänyt humalahakuisesti
Kerran kuukaudessa käyttänyt humalahakuisesti
Kerran viikossa käyttänyt humalahakuisesti
Päivittäin tai lähes päivittäin käyttänyt humalahakuisesti

Vanhempi käyttää tupakkatuotetta tai sähkösavuketta päivittäin (%), VAKE
30
25
20
15
10
5
0
34-vuotias tai nuorempi
35-vuotias tai vanhempi
Toinen aste
Korkeakoulu
Vauva on ensimmäinen lapsi
Perheessä on useampi lapsi
Synnyttäneet äidit
Isät tai toiset vanhemmat

Päivittäin tupakka- tai nikotiinituotteita käyttävien osuus (%), 20-64-vuotiaat
25
20
15
10
5
0
2022
2024
VAKE
Koko maa

Raskauden aikana tupakoineet, % synnyttäjistä
18
16
14
12
10
8
6
4
2
0
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
VAKE
Koko maa

Alkoholia **humalahakuisesti** käyttävien osuus (%)
14
12
10
8
6
4
2
0
2020
2022
2024
20-64-vuotiaat (VAKE)
20-64-vuotiaat (Koko maa)
65 vuotta täyttäneet (VAKE)
65 vuotta täyttäneet (Koko maa)

Rahapelaamisen indikaattorit (%)
6
5
4
3
2
1
0
Rahapelaaminen aiheuttanut ongelmia 12 viime kuukauden aikana (2024)
Rahapelaaminen vähintään kohtalaisen riskin tasolla (PGSI ≥ 3 pistettä) (2024)
VAKE (2022)
Koko maa (2022)
VAKE (2024)
Koko maa (2024)

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2026–2030

LUONNOS 22.4.2026

Sisällysluettelo

Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2026–2030 1

Hyvinvointikertomus 5

1 Selkokielinen tiivistelmä 5

2 Johdanto 6

3 Vantaan ja Keravan alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilannekuva 7

3.1 Yleistä alueesta ja sen väestöstä 8

3.2 HYTE-kerroin 9

3.3 Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden nostot 12

4 Alueellisen hyvinvointisuunnitelman toteutuminen vuonna 2025 14

4.1 Koko väestöä koskevien toimenpiteiden toteutuminen 14

4.2 Ikäryhmäkohtaisten hyvinvointisuunnitelmien toteutuminen 15

4.3 Muiden hyvinvointisuunnitelman alaisten suunnitelmien toteutuminen 18

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026–2030..... 20

5 Selkokielinen tiivistelmä 20

6 Johdanto 21

7 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella 22

7.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön kytkeytyvät hyvinvointialueen muut ohjelmat ja suunnitelmat..... 23

7.2 Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen..... 26

8 Hyvinvointia ja terveyttä edistetään yhteistyössä 29

9 Koko väestöä koskevat alueelliset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet 31

9.1 Painopisteet 32

9.2 Tavoitteet ja toimenpiteet 33

10 Hyvinvointisuunnitelman toteutus, seuranta ja arviointi 45

11 Liitteet 45

Liite 1 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 46

1 Selkokielinen tiivistelmä 48

2 Johdanto 49

3 Nostot lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja terveydestä 50

4 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella 55

4.1 Hyvinvointialueen palvelut ja yhteistyö 55

4.2 Alueellinen yhteistyö 63

5 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet 67

Liite 2 Työikäisten hyvinvointisuunnitelma 75

1 Selkokielinen tiivistelmä 77

2 Johdanto 78

3 Nostot työikäisten hyvinvoinnista ja terveydestä 78

4 Työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella 85

4.1 Hyvinvointialueen palvelut ja yhteistyö 85

4.2 Alueellinen yhteistyö 90

5 Työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet 93

Liite 3 Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 101

1 Selkokielinen tiivistelmä 103

2 Johdanto.....104

3 Nostot ikääntyneiden hyvinvoinnista ja terveydestä.....105

4 Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella.....110

4.1 Hyvinvointialueen palvelut ja yhteistyö.....110

4.2 Alueellinen yhteistyö.....120

5 Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet.....122

Julkaisija

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

4/2026

Konsernipalvelut / viestintä ja vaikuttaminen

Hyvinvointikertomus

1 Selkokielinen tiivistelmä

Tämä hyvinvointikertomus kertoo, miten Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen asukkaat voivat. Kertomus kertoo myös, miten hyvinvointisuunnitelman 2023–2025 toimet etenivät vuonna 2025.

Alueen väestöstä lyhyesti:

- Alueen väestö kasvaa. Myös ikääntyneiden määrä kasvaa.
- Alueella asuu ihmisiä monista eri kulttuureista.

Alueella moni asia on hyvin:

- Moni asukas voi hyvin.
- Sairauksia ja työkyvyttömyyttä on keskimäärin vähän.
- Monet luottavat alueen palveluihin.

Huolia kuitenkin on. Niitä ovat erityisesti

- mielenterveysongelmat,
- päihteiden käyttö ja
- yksinäisyys.
- Monia kuormittaa myös rahan puute arjessa.

Vuonna 2025 alueellisen hyvinvointisuunnitelman toimet etenivät enimmäkseen suunnitelmien mukaan. Ennaltaehkäisevään työhön tarkoitettu HYTE-rahoitus kuitenkin väheni. Tulevina vuosina tulee kiinnittää huomiota erityisesti

- mielenterveyden tukemiseen
- päihdehaittojen ehkäisyyn
- yksinäisyyden vähentämiseen ja
- arjen ja talouden tukemiseen.

2 Johdanto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) tarkoittaa toimintaa, jonka tavoitteena on kaventaa väestön hyvinvointi- ja terveyseroja sekä auttaa ihmisiä ylläpitämään ja parantamaan omaa hyvinvointiaan, terveyttään, osallisuuttaan ja työ- ja toimintakykyään. Tätä tavoitetta tuetaan muun muassa huolehtimalla elinoloista ja ympäristöstä niin, että ihmisillä on mahdollisuus tehdä terveellisiä ja hyvinvointia tukevia valintoja arjessaan.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on aluevaltuuston hyväksymä asiakirja, jota toteutetaan vuosina 2026–2030. Se sisältää tietoa asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä sekä tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunnitelmakokonaisuus sisältää lasten ja nuorten, työikäisten ja ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmat sekä lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelman ja alueellisen ehkäisevän päihdetyön suunnitelman.

Hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan laajassa yhteistyössä Vantaan ja Keravan kaupunkien, HUS-yhtymän, järjestöjen ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Työtä ohjaavat esimerkiksi lait, kansalliset strategiat, suositukset sekä vuosittaiset, alueelliset HYTE-neuvottelut.

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on laadittu laajassa yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman laadinta käynnistettiin syksyllä 2025 yhteistyössä hyvinvointialueen, kaupunkien, HUS-yhtymän ja järjestöjen kanssa. Syksyn aikana muodostettiin yhdessä alueen eri toimijoiden ja hyvinvointialueen ikäryhmäkohtaisten hyvinvointiryhmien kanssa tilannekuva alueen asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä. Tilannekuva muodostettiin erilaisen kansallisen ja paikallisen indikaattori- ja kokemustiedon pohjalta. Tilannekuvan avulla alueellisissa HYTE-neuvotteluissa valmisteltiin hyvinvointisuunnitelman painopiste-ehdotukset, jotka hyväksyttiin hyvinvointialueen ja kaupunkien johtoryhmien yhteisessä tapaamisessa 4.12.2025.

Painopisteiden alle muodostettiin hyvinvointialueen sekä alueen eri toimijoiden yhteiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet. Näiden pohjana toimi muun muassa eri toimijoiden strategiset tavoitteet. Tavoitteita ja toimenpiteitä muotoiltiin

muun muassa erilaisissa johto- ja ohjausryhmissä, Vantaan ja Keravan kaupunkien kanssa järjestetyissä työpajoissa sekä eri HYTE-verkostoissa ja teematapaamisissa. Yhteenvetona eri toimijoilta saaduista näkemyksistä voi todeta, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen rakentuu arkea tukevista, toimivista ja saavutettavista palveluista ja toimintaympäristöistä. Keskeistä on erityisesti työ- ja toimintakyvyn, terveellisten elintapojen ja mielen hyvinvoinnin vahvistaminen matalan kynnyksen palveluilla sekä turvallisilla ja esteettömillä ympäristöillä. Asukkaiden osallisuus, kuulluksi tuleminen ja kokemustiedon hyödyntäminen tukevat toimijuutta ja parantavat erilaisten ehkäisevien toimintojen ja palvelujen vaikuttavuutta. Varhainen tuki, sujuvat palvelupolut ja selkeä tieto auttavat ehkäisemään eriarvoisuutta. Hyvinvoinnin edistämisen tulee perustua monialaiseen yhteistyöhön, jossa hyvinvointialue, kunnat, järjestöt ja muut toimijat asettavat yhteisiä tavoitteita ja toimivat yhdessä tavoitteiden eteen.

3 Vantaan ja Keravan alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilannekuva

Asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä seurataan hyvinvointialueella vuosittain. Hyvinvoinnin ja terveyden seurantaan on valittu indikaattorit, jotka pohjautuvat pääosin kansallisesti määritettyyn hyvinvointikertomusten vähimmäistietosisältöön. Indikaattorit on koostettu PowerBI-raportille, joka löytyy hyvinvointialueen verkkosivuilta ja hyvinvointialueen henkilöstölle tiedolla johtamisen PowerBI-raporttikokonaisuudesta. Raportilta löytyy erilaisia indikaattoreita, joita on koottu Stiglitzin hyvinvointimallin teemojen mukaan ikäryhmittäin (lapset ja nuoret, työikäiset sekä ikääntyneet). Raportti julkaistaan verkkosivuilla alueellisen hyvinvointisuunnitelman hyväksymisvaiheessa.

Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveydentilasta raportoidaan kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomuksessa ja välivuosina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosiraporteissa. Tietoa käydään läpi erilaisissa foorumeissa, kuten alueellisissa HYTE-neuvotteluissa. Tietoa hyödynnetään muun muassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien suunnittelussa, arvioimisessa ja kehittämisessä.

3.1 Yleistä alueesta ja sen väestöstä

Uusimaa on Suomen väkirikkain alue, jossa väestö kasvaa maan keskiarvoa nopeammin. Vuosina 2020–2024 koko Uudenmaan väkiluku kasvoi lähes 80 000 asukkaalla, erityisesti Länsi-Uudellamaalla (+6 %) ja Vantaa–Keravalla (+ 6 %). (HUS 2025.) Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella asui vuoden 2024 lopussa yhteensä 289 730 asukasta, ja vuoteen 2030 mennessä määrän arvioidaan nousevan noin 320 200 asukkaaseen. Hyvinvointialueen väestö on kokonaisuutena suhteellisen nuorta. Samalla kuitenkin väestö ikääntyy: 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 17 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Alue on myös Suomen monikulttuurisin, sillä yli joka neljäs asukkaista puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Vieraskielisten osuus väestöstä vaihtelee ikäryhmittäin. Vuonna 2024 Vantaalla vieraskielisten osuus oli suurin 30–44-vuotiaissa sekä 0–6-vuotiaissa: näissä ikäryhmissä 37–40 prosenttia vantaalaisista oli vieraskielisiä. 7–15- ja 16–29-vuotiaissa vieraskielisten osuus oli noin 34 prosenttia. Vanhemmissa ikäryhmissä osuus oli selvästi pienempi; esimerkiksi 60 vuotta täyttäneistä vieraskielisiä oli 9 prosenttia. (Kielet ja kansalaisuudet | Vantaa.) Myös Keravalla vieraskielisten osuus oli suurin 30–44-vuotiaissa sekä 0–6-vuotiaissa: näissä ikäryhmissä 25–26 prosenttia keravalaisista oli vieraskielisiä. 7–15-vuotiaissa vieraskielisten osuus oli noin 21 prosenttia ja 16–29-vuotiaissa 14 prosenttia. Myös Keravalla vanhemmissa ikäryhmissä osuus oli selvästi pienempi. 60 vuotta täyttäneistä vieraskielisiä oli 5 prosenttia. (Keravan kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2025 on julkaistu - Kerava.)

Ennaltaehkäiseviin palveluihin käytetyt resurssit vaihtelevat hyvinvointialueittain. Vuonna 2023 osuus kokonaiskustannuksista vaihteli 4 prosentista 2 prosenttiin. Eniten resursoivat Länsi-Uusimaa (4 %), Vantaan ja Keravan ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueet sekä Helsingin kaupunki (4 %). Vähiten resursoi Pohjois-Savo (2 %). Kun tarkasteluun otetaan sekä ennaltaehkäisevät että toimintakykyä edistävät ja ylläpitävät palvelut, Helsinki käytti näihin eniten voimavaroja (30 %) ja Kymenlaakso vähiten (22 %). Vantaan ja Keravan hyvinvointialue käytti hyvinvointialueista kahdeksanneksi eniten resursseja sekä ennaltaehkäiseviin että toimintakykyä edistäviin ja ylläpitäviin palveluihin. Vantaan ja Keravan hyvinvointialue käytti edellä mainittuihin palveluihin vuonna 2024 yhteensä 25

prosenttia sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaiskustannuksista (THL, Tilannekuvia hyvinvointialueilta 3/2025.)

3.2 HYTE-kerroin

Hyvinvointialueet saivat vuosina 2024 ja 2025 HYTE-rahoitusta asukaslukunsa perusteella, ja vuonna 2025 asukaskohtainen rahoitus oli 46 euroa. Vuodesta 2025 alkaen rahoitus määräytyy 11 HYTE-kerroinindikaattorin perusteella. Vuoden 2026 HYTE-kerroin rahoitukseen vaikuttaneet indikaattoritiedot on kuvattu taulukossa 1.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vuoden 2026 rahoitukseen vaikuttaneet HYTE-kerroin pisteet olivat 24, joka oli kansallisesti heikoin pistemäärä. Pisteet laskivat edellisestä vuodesta 18 pistettä. Näin ollen hyvinvointialueen rahoitus laski vuodesta 2025 vuoteen 2026 yhteensä 1,15 miljoonaa euroa (Hyvinvointialueiden rahoituslaskelmat - Valtiovarainministeriö). Rahoituksen osalta haastetta aiheuttivat erityisesti tulosindikaattorit, kuten vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut, 18–24-vuotiaat syrjäytymisriskissä olevat nuoret sekä 18–34-vuotiaiden mielenterveyssyistä työkyvyttömyyseläkettä saavat. Lisäksi haasteita oli prosessi-indikaattoreissa erityisesti 4-vuotiaiden ja 8.-luokkalaisten terveystarkastusten tuen tarpeen selvittämisessä. Vuosina 2024–2025 hyvinvointialueella tehtiin kuitenkin vahvaa kehittämistyötä prosessi-indikaattoreiden, kuten elintapaneuvonta tyypin 2 diabeteksen riskissä oleville ja alkoholinkäytön mini-interventio, parantamiseksi. Tällä onnistuttiin osittain kompensoimaan tulosindikaattorien laskua.

Taulukon 1 HYTE-kerroin indikaattoreissa käytetään eri vuosien tietoja sen mukaan, milloin valtakunnallisesti vertailukelpoinen tieto on ollut saatavilla. Prosessi-indikaattorit perustuvat pääosin uusimpiin toimintaa kuvaaviin tietoihin, kun taas tulosindikaattorit mittaavat väestötason muutosta ja perustuvat aiempien vuosien rekisteriaineistoihin. Indikaattoritietoa kuvataan tarkemmin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen HYTE-kerroin menetelmäraportissa (THL työpaperi 3/2026: Hyvinvointialueiden HYTE-kerroin menetelmäraportti).

Taulukko 1. Hyvinvointialueen vuoden 2026 HYTE-kerroin rahoitukseen vaikuttaneiden indikaattoreiden määrät tai osuudet sekä hyte-kerroin pisteet indikaattoreittain (Sotkanet).

INDIKAATTORI	MÄÄRÄ / OSUUS	MÄÄRÄ / OSUUS	HYTE-KERROIN PISTEET
PROSESSI-INDIKAATTORIT			
Alkoholin käytön mini-intervention toteutuminen AUDIT- tai AUDIT-C testin riskipistemäärän ylittävillä **vuoden 2024 luku*	63		25
Elintapaneuvonnan toteutuminen tyypin 2 diabetesriskissä oleville Käypä hoito -suosituksen mukaisesti **vuoden 2024 luku*	345		54
Kouluterveydenhuollon 8-luokkalaisten terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen **1.8.2023–-31.7.2024 luku*	1		0
Lastenneuvolan 4-vuotiaiden terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen **vuoden 2024 luku*	51		20
Tuhkarokko-, vihurirokko- ja sikotautirokotuskattavuus eli MPR-rokotteen	93,6		48

INDIKAATTORI	MÄÄRÄ / OSUUS	MÄÄRÄ / OSUUS	HYTE-KERROIN PISTEET
1. annoksen kattavuus **vuoden 2025 luku*			
Työttömien terveystarkastusten toteutuminen **vuoden 2024 luku*	1189		25
TULOSINDIKAATTORIT			
Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä * vuosien 2023–2024 luvut	0,7	0,7	59
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (tietyt diagnoosit) vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18–34-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä * vuosien 2023–2024 luvut	0,7	0,8	0
Perustoimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, %vastaavan ikäisestä väestöstä * vuosien 2023–2024 luvut	3,6	3,7	8
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä * vuosien 2022–2023 luvut	15,7	18,8	2

INDIKAATTORI	MÄÄRÄ / OSUUS	MÄÄRÄ / OSUUS	HYTE-KERROIN PISTEET
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta * vuosien 2023–2024 luvut	59,2	62,1	24

3.3 Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden nostot

Suuri osa alueen asukkaista kokee terveytensä hyväksi ja selviytyy arjessaan itsenäisesti. Tämä näkyy erityisesti työikäisten toimintakyvyssä ja työssä jaksamisessa sekä ikääntyneiden mahdollisuuksissa asua kotona ja huolehtia arjestaan. Alueella sairastavuus sekä työkyvyttömyys ovat keskimääräistä vähäisempiä. Myös ennenaikaisesti menetettyjen elinvuosien määrä on laskussa. (THL, Tilannekuvia hyvinvointialueilta 3/2025.) Asukkaiden luottamus palveluihin on korkeinta Helsingissä ja Vantaa–Keravalla (55 %) ja matalinta Keski-Uudellamaalla (41 %) (Hyvinvointi ja terveys Uudellamaalla 2024, HUS-yhtymä).

Hyvinvointia kuormittavat kuitenkin merkittävästi mielenterveyden haasteet ja päihteiden käyttö. Mielenterveyteen liittyvät oireet ovat yleisiä eri ikäryhmissä ja korostuvat erityisesti nuorilla. Tilastollista tilannekuvaa täydentää sosiaalinen raportointi, jonka mukaan osalla asukkaista avun saantia vaikeuttavat haasteet mielenterveys- ja päihdepalveluihin pääsyssä. Päihteiden käyttö ja siihen liittyvät haitat lisäävät terveys- ja hyvinvointiongelmia sekä kuormittavat palvelujärjestelmää. Yksinäisyys on alueella korostuva ilmiö ja sitä esiintyy eri ikäryhmissä ja koulutustasoilla. Yksinäisyys lisää kuormitusta ja heikentää osallisuuden kokemusta. (Sotkanet sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sosiaalinen raportointi.)

Väestön heikko aineellinen elintaso on yksi alueen keskeisimmistä hyvinvointia heikentävistä tekijöistä. Esimerkiksi toimeentulotukea saavien osuus on maan suurin Vantaa–Keravalla (11 % 25–65-vuotiaista ja 21 % 18–24-vuotiaista vuonna 2023) (HUS 2025). Nämä tekijät lisäävät erityisesti sosiaalihuollon palvelutarvetta ja korostavat lasten,

nuorten ja perheiden hyvinvointihaasteita. Alueen lastensuojelun tarve kuuluu maan suurimpiin. (Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen strategia 2025–2029.)

Työttömyyden, pienituloisuuden ja matalan koulutustason kasautuminen lisää terveys- ja hyvinvointieroja sekä kasvattaa palvelutarvetta. Sosiaalisen raportoinnin perusteella osalla asiakkaista arjessa selviytymistä vaikeuttaa taloudellinen niukkuus, jolloin joudutaan tinkimään välttämättömistä menoista, kuten ruoasta, lääkkeistä tai terveydenhuollosta. Viime vuosina toteutetut sosiaaliturvaa ja etuuksia koskevat muutokset ovat osaltaan lisänneet taloudellista epävarmuutta etenkin pienituloisilla ja haavoittuvissa elämäntilanteissa olevilla, mikä voi heijastua viimesijaisen sosiaaliturvan tarpeena ja palvelukuormituksen kasvuna. Alueella korostuvat lisäksi asumisen korkeat kustannukset. (Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen strategia 2025–2029).

Koulutukseen liittyvät erot ovat alueella merkittäviä, ja ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien suuri osuus heijastuu työllistymisen mahdollisuuksiin, toimeentuloon ja hyvinvointieroihin. Nämä sosioekonomiset tekijät kytkeytyvät vahvasti mielenterveyteen, päihteiden käyttöön ja yksinäisyyteen, ja riskit kasautuvat erityisesti haavoittuvissa ryhmissä. (Tilastokeskus sekä Hyvinvointi- ja terveyserot - THL.)

Lasten ja nuorten koettu fyysinen uhka sekä häiritsevä seksuaalinen ehdottelu tai ahdistelu ovat vähentyneet. Sen sijaan työikäisten kokema turvattomuus on lisääntynyt, ja väkivaltaan ja terveyteen kohdistuvia rikoksia esiintyy Uudellamaalla muuta maata yleisemmin, korostuen erityisesti suurilla kaupunkialueilla. (Sotkanet ja poliisin häiriöindeksi.)

Ikääntyneiden toimintakyky Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on kokonaisuutena melko hyvä. Suuri osa ikääntyneistä selviytyy arjessaan itsenäisesti ja asuu kotona, mikä kertoo toimintakykyä tukevista elintavoista ja palveluista. Samalla kuitenkin väestön ikääntyminen lisää tuen tarvetta erityisesti kaikkein iäkkäimmissä ikäryhmissä, minkä vuoksi ennaltaehkäisevien, toimintakykyä ylläpitävien ja kotona asumista tukevien palvelujen merkitys kasvaa tulevina vuosina.

Uudellamaalla erikoissairaanhoidon päivystyskäynnit ovat vähäisempiä kuin koko maassa keskimäärin, ja käyntimäärät ovat olleet laskussa 2020-luvulla. Eniten päivystyskäyntejä suhteessa väkilukuun on Itä- ja Keski-Uudenmaan alueilla. Sen sijaan perusterveydenhuollon

päivystyskäynnit ovat lisääntyneet merkittävästi, erityisesti Helsingissä ja Vantaa–Keravan alueella, ja ovat nyt maan keskiarvoa yleisempiä. (Hyvinvointi ja terveys Uudellamaalla 2024, HUS-yhtymä.)

Ikäryhmittäisiä hyvinvoinnin ja terveyden haasteita ja vahvuuksia kuvataan tarkemmin ikäryhmäkohtaisissa hyvinvointisuunnitelmissa (liitteet 1, 2 ja 3).

4 Alueellisen hyvinvointisuunnitelman toteutuminen vuonna 2025

Hyvinvointialueen tulee raportoida vuosittain alueellisen hyvinvointisuunnitelman toteutumista. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2023–2025 vuoden 2025 toimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan osana hyvinvointikertomusta.

4.1 Koko väestöä koskevien toimenpiteiden toteutuminen

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2023–2025 toimenpiteet etenivät pääosin suunnitellusti, ja useat ikäryhmäkohtaiset sekä läpileikkaavat toimenpiteet olivat jo vuoden 2024 aikana selkeästi käynnissä tai osittain toteutuneet. Vuonna 2025 toimenpiteistä 50 toteutui kokonaan ja 23 osittain.

Koko väestöä koskevista toimenpiteistä neljä toteutui kokonaan ja kaksi osittain. Hyvin toteutuneita osa-alueita olivat erityisesti:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden, kuten HYTE-neuvottelujen vahvistaminen.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiedolla johtamisen kehittäminen, mukaan lukien Power BI -pohjainen tilannekuvan rakentaminen, joka valmistui suunnitellusti.
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelman valmistuminen ja
- hyvinvointitarjottimen käyttöönotto sekä aktiivinen ja monipuolinen viestintä hyvinvointia tukevista palveluista.

Haasteita aiheutti erityisesti HYTE-kerroin rahoituksen toteutuminen. Hyvinvointialueen HYTE-kerroin ja näin ollen myös HYTE-kerroin rahoitus laskivat merkittävästi vuodelle 2025. Lisätietoja HYTE-kertoimesta kappaleesta 5.1.

4.2 Ikäryhmäkohtaisten hyvinvointisuunnitelmien toteutuminen

Seuraavassa kuvataan ikäryhmäkohtaisten hyvinvointisuunnitelmien toimenpiteiden toteutumista vuonna 2025.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Suunnitelman toimeenpano eteni vuonna 2025 suunnitellusti. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä toteutui 13 kokonaan ja 12 osittain. Lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuudesta laadittiin perustason palvelukuvaukset ja niitä täydennettiin tarvittaessa palveluihin hakeutumista, ohjautumista ja palvelukriteerejä koskevilla tarkennuksilla. Samanaikaisesti kehitettiin digitaalisia ja ryhmämuotoisia tuen muotoja, kuten vanhemmille suunnattuja Teams-vertaisryhmiä (sekä yksittäisiä tapaamisia että pidempiä kokonaisuuksia), esimerkiksi paljon pelaavien lasten ja nuorten sekä päihteitä käyttävien nuorten vanhemmille.

Perhekeskustoimintamallia vahvistettiin avaamalla Koivukylän ja Keravan perhekeskukset ja valmistelemalla Myyrmäen perhekeskuksen avaamista. Avointen kohtaamispaikkojen toimintaa suunniteltiin yhdessä kuntien ja kolmannen sektorin kanssa. Perheneuvolapalvelujen saatavuus säilyi hyvänä, ja vanhemmuuden tuen piiriin päästiin vuonna 2025 kahden viikon kuluessa (paikoin nopeammin). Nuorten keskusteluavun saavutettavuutta parannettiin avaamalla nuorten toiveiden mukaiset uudet toimitilat Tikkurilaan. Lisäksi yhteydenottokanavia ja palveluihin ohjautumista selkiytettiin kehittämällä sähköisiä asiointi- ja yhteydenottokanavia (muun muassa chat-palvelut, neuvoloiden ajanvarauspohjat sekä Maisa-portaalin vaihtoehtoiset lomakkeet), kehittämällä puhelinpalvelujen takaisinsoittomallia, lisäämällä jalkautuvaa ohjausta (muun muassa monikielisille perheille) ja vahvistamalla monikielistä asiakasviestintää. Järjestöyhteistyön rakenteita vahvistettiin järjestämällä Järjestökumppani-infoja sekä ottamalla Vantaan ja Keravan Hyvinvointitarjotin laajasti käyttöön lasten, nuorten ja perheiden palveluissa.

Työikäisten hyvinvointisuunnitelma

Työikäisten hyvinvointisuunnitelman tavoitteista ja toimenpiteistä toteutui 15 kokonaan ja 5 osittain. Digipalvelujen saavutettavuutta vahvistettiin vuonna 2025 jatkamalla ajanvarauksetonta sote-digitukea osana VAKEhyva – Hyvät palvelut (RRP) -hanketta ja vakiinnuttamalla toiminta osaksi omaa perustoimintaa. Sähköisen hoidontarpeen arvioinnin kanavan Klinikin (”Klikkaa oire”) käyttö kasvoi selvästi: vuonna 2024 käyttö kaksinkertaistui vuoteen 2023 verrattuna ja kasvu jatkui vuonna 2025 erityisesti terveysasemilla.

Asumisneuvonnan palvelut tavoittivat laajasti asiakkaita, ja vuonna 2025 ilman ajanvarausta toteutetut käynnit sekä puhelinneuvonta täydentyivät lyhytaikaisella sosiaaliohjauksella vuokranmaksuvaikeuksissa. Asunto kaikille -hankkeessa käynnistettiin monialainen kehittämistyö ja rakenteiden luominen asunnottomuustyön johtamisen ja yhteistyön jatkuvuuden varmistamiseksi. Kotoutumista edistettiin jatkamalla tiivistä yhteistyötä kuntakokeilun ja järjestöjen kanssa, jotta maahan muuttaneet ohjautuvat sujuvammin tarvitsemiinsa palveluihin.

Matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluja vahvistettiin perustamalla kolme miepä-asemaa, jotka aloittivat toimintansa maaliskuussa ja ehtivät tuottaa vuoden aikana merkittävän asiakaskontaktimäärän (7.3.–21.12.2025 yhteensä 14 143). Asiakaspalautteen perusteella nopea avunsaanti koetaan vahvuudeksi, vaikka pitkäkestoisen tuen jatkumossa sekä resurssien riittävyydessä tunnistetaan kehittämistarpeita. Ennaltaehkäisevien palvelujen löydettävyyttä ja palveluohjausta vahvistettiin jatkokehittämällä Vantaan ja Keravan Hyvinvointitarjotinta sekä vahvistamalla henkilöstön HYTE-osaamista HYTE-polku-koulutuksen avulla.

Esihenkilöiden ja henkilöstön koulutuksissa vahvistettiin muun muassa syrjinnän ehkäisyä ja sensitiivistä kohtaamista sekä vahvistettiin yhdenvertaisia ja inklusiivisia toimintatapoja. Vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta edistettiin huomioimalla esteettömyys ja saavutettavuus palveluissa ja toimintaympäristöissä (esimerkiksi tilojen ja digitaalisten palvelujen saavutettavuus) sekä yhtenäistämällä tulkkauspalvelujen käyttöä ja lisäämällä sen seurantaa.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman tavoitteista ja toimenpiteistä toteutui 18 kokonaan ja 4 osittain. Vuonna 2025 keskeiset toimenpiteet kohdistuivat erityisesti palvelujen saavutettavuuden ja hoidon jatkuvuuden vahvistamiseen. Seniorineuvonnan puhelinpalvelussa yhteydenottoihin vastattiin tavoiteajassa, ja takaisinsoitot toteutuivat samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä. Toimintaa kehitettiin työnjaon ja ohjautuvuuden selkiyttämisellä, tiimin vahvistamisella sekä ottamalla chatbot käyttöön marraskuussa 2025. Suun terveydenhuollon puhelinpalvelu toimi pääosin tavoitetasolla sekä vastausprosentin että odotusaikojen osalta. Terveysasemien puhelinpalvelussa vastausprosentti ja jonotusajat olivat pääosin tavoitetasolla, mutta takaisinsoittojen toteutumisessa oli viiveitä.

Kotihoidon omalääkärimallissa omalääkäri nimettiin lähes kaikille säännöllisen kotihoidon asiakkaille, ja pilotin laajentaminen ostokotihoitoon käynnistettiin. Lisäksi omaishoidon tuen perheille pilotoitiin kotiin vietävää lääkäripalvelua, jonka yhteydessä toteutetaan Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vertaileva tieteellinen tutkimus. Omaishoidossa peittävyysprosentti nousi 0,2 prosenttiyksikköä (11/2025: 2,2 prosenttia), ja yli 75-vuotiaiden omaishoitoperheiden määrä kasvoi noin 22 prosenttia (04/2024: 421, 11/2025: 513). Omaishoitajien ja omaishoitoperheiden hyvinvointia tuettiin myös esimerkiksi hyvinvointia tukevien kotikäyntien ja erilaisten tilaisuuksien ja tapahtumien avulla.

Kaatumisten ehkäisyä vahvistettiin osana ikääntyneiden palveluja ja arjen turvallisuutta. Työssä painotettiin kaatumisriskin tunnistamista ja puheeksiottoa palvelukontakteissa sekä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, jotta ikäihmisiä tavoitetaan myös kotona ja arkiympäristöissä. Lisäksi liikkumista ja tasapainoa tukevia toimintatapoja vahvistettiin palveluissa ja ohjauksessa, ja ikäihmisiä tuettiin turvalliseen liikkumiseen erityisesti liukkaiden kelien aikaan.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä vahvistettiin muun muassa tukemalla ikääntyneiden matalan kynnyksen kohtaamisia sekä ohjaamalla asukkaita järjestöjen, seurakuntien ja kuntien tarjoamaan toimintaan. Etsivää ja löytävää vanhustyötä kehitettiin, jotta yksinäisyyden, toimintakyvyn heikkenemisen tai palvelutarpeen kasautumisen riskissä olevat ikäihmiset

tavoitetaan aiempaa varhaisemmin ja ohjautuvat tarkoituksenmukaisen tuen piiriin. Vapaaehtoistoimintaa vahvistettiin yhteistyörakenteita selkiyttämällä ja tekemällä vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia näkyväksi osana ikääntyneiden arkea tukevia palveluja.

4.3 Muiden hyvinvointisuunnitelman alaisten suunnitelmien toteutuminen

Seuraavassa kuvataan alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelman toimenpiteiden toteutumista vuonna 2025.

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteutuminen

Vuoden 2025 alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toimenpiteistä kaksi toteutui kokonaan ja kahdeksan osittain. Yksikään toimenpide ei jäänyt täysin toteutumatta.

Opiskeluhuollon palvelujen saatavuus ja toiminnan rakenteet ovat vahvistuneet. Henkilöstötilanne on parantunut merkittävästi, ja kuraattorien sekä psykologien vakanssit on saatu pääosin täytettyä, mikä on vähentänyt ostopalvelujen ja vuokratyövoiman tarvetta. Psykologille ja kuraattorille pääsy toteutuu pääosin lain edellyttämässä seitsemän päivän määräajassa. Opiskeluterveydenhuollossa palvelujen järjestäminen on vakiintunut, vastuulääkärit on nimetty oppilaitoksiin ja terveystarkastukset toteutuvat suunnitelman mukaisesti. Palveluista tiedottamista on jatkettu säännöllisesti oppilaille, opiskelijoille, huoltajille ja koulutuksen järjestäjille.

Opiskelijoiden hyvinvointia tuetaan yhteisöllisellä opiskeluhuoltotyöllä ja ryhmämuotoisilla toiminnoilla, joissa vahvistetaan esimerkiksi kaveri- ja vuorovaikutustaitoja sekä mielen hyvinvointia. Kouluterveyskyselyn mukaan valtaosa oppilaista ja opiskelijoista kokee saavansa tukea mielialaan liittyviin huoliin, vaikka tulokset jäävät hieman valtakunnallisen keskiarvon alapuolelle. Palvelujen saavutettavuutta on parannettu kehittämällä verkkosivuja, pilotoimalla sähköistä ajanvarausta sekä uudistamalla asiakaspalautteen keruuta. Yhteistyörakenteet ovat selkiytyneet hyvinvointiryhmien, opiskeluhuollon tiimien sekä järjestöyhteistyön kautta. Kokonaisuutena tavoitteet etenevät, mutta useat toimenpiteet ovat vielä kehittämisvaiheessa.

Kulttuurihyvinvointisuunnitelman toteutuminen

Kulttuurihyvinvointia on edistetty ja tehty näkyväksi eri tavoin. Kulttuurihyvinvoinnin sivut julkaistiin intrassa ja verkkosivuilla ja viestintää tehtiin aktiivisesti muun muassa sosiaalisessa mediassa ja erilaisissa tapahtumissa. Ammattilaisten osaamista vahvistettiin esimerkiksi HYTE-polku-verkkokurssin kulttuurihyvinvoinnin sisältöjen avulla. Ammattilaisia koulutettiin ohjaamaan asiakkaita kulttuuripalveluihin ja ohjaamisessa hyödynnettiin hyvinvointitarjotinta. Verkostoyhteistyötä lisättiin (muun muassa Uudenmaan liiton tapaamiset). Kaikukortti otettiin käyttöön ja kortteja jaettiin ensimmäisen vuoden aikana yli 2 100. Hyvinvointialueen palveluissa tarjottiin asiakkaille ja asukkaille erilaisia mahdollisuuksia kokea kulttuuria ja toimia luovasti. Tästä esimerkkinä muun muassa vanhuspalvelujen sekä sairaalapalvelujen yhteistyössä kaupunkien kulttuuripalvelujen kanssa toteuttamat toiminnot.

Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelman toteutuminen

Vuonna 2025 Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lähisuhdeväkivallan ehkäisytyö eteni pääosin suunnitellusti. Toiminta vahvistui erityisesti koulutusten, viestinnän ja verkostoyhteistyön osalta.

Avainhenkilöverkosto on laaja, verkostoon kuuluu 80 ammattilaista, mutta erot osallistumisaktiivisuuden välillä ovat edelleen suuria. Keskeisten toimijoiden, kuten poliisin ja pelastuslaitoksen, osallistumista tulee edelleen vahvistaa. Myös sairaalapalveluiden ja terveysasemien ns. akuuttityöntekijöiden osallistumisen mahdollistamiselle tulisi löytää uusia tapoja.

Ammattilaisten osaamista kehitettiin monipuolisesti (mm. verkkokoulutukset, kohdennetut koulutukset, Väkivaltafoorumi), mutta koulutusten saatavuudessa on edelleen eroja. Erityisesti työntekijöiden tuki akuuteissa tilanteissa kaipaa kehittämistä. Kirjaamisen kehittäminen aloitetaan suunnitellusti vasta vuonna 2026.

Palvelutarpeiden tunnistaminen on lisääntynyt, mutta palveluketjujen systemaattinen kuvaaminen on vielä kesken. Monikulttuurisuuteen liittyviä väkivaltailmiöitä sekä

vammaisiin ja vanhuksiin kohdistuvaa väkivaltaa on nostettu aikaisempaa näkyvämmin esiin – toisaalta kaikenlaisen väkivallan kerrotaan lisääntyneen ja raaistuneen.

Nuorten seurusteluväkivallan ehkäisyssä yhteistyö oppilaitosten ja järjestöjen kanssa on vahvistunut, ja viestintä sekä asukkaiden tavoittaminen on ollut aktiivista ja monikanavaista. Digitaaliset ja monikieliset ratkaisut ovat parantaneet palveluiden saavutettavuutta.

Kokonaisuutena työ on kehittynyt oikeaan suuntaan, mutta vaikuttavuuden kannalta keskeistä on edelleen vahvistaa hyvinvointialuetasoista sitoutumista väkivallan ehkäisytyön käytäntöjen ja toimintatapojen yhtenäistämiseen sekä palveluketjujen ja moniammatillisen yhteistyön kehittämiseen.

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026–2030

5 Selkokielinen tiivistelmä

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma kertoo, miten Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tukee asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä vuosina 2026–2030.

Suunnitelmassa on kuvattu tärkeimmät tavoitteet ja sovitut toimet. Työtä tehdään yhdessä kuntien, HUS-yhtymän, järjestöjen ja muiden kumppanien kanssa.

Suunnitelmassa on yksi yhteinen osa kaikille asukkaille. Lisäksi on omat suunnitelmat lapsille ja nuorille, työikäisille ja ikääntyneille. Mukana ovat myös ehkäisevän päihdetyön ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön suunnitelmat.

Hyvinvointisuunnitelmassa on neljä painopistettä:

- mielen hyvinvoinnin tukeminen
- terveellisten elintapojen vahvistaminen
- turvallisuuden tunteen lisääminen sekä
- työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on, että ihmiset pärjäävät arjessa paremmin ja tarvitsevat vähemmän raskaita palveluja. Tavoitteena on myös, että asukas saa apua oikeaan aikaan ja helposti. Työtä suunnitellaan, toteutetaan ja seurataan eri palveluissa, työryhmissä ja esimerkiksi HYTE-neuvotteluissa.

Kaikkien asukkaiden osalta keskitymme toimenpiteissä esimerkiksi

- puhumme hyvinvoinnista ja ohjaamme ihmisiä heille sopiviin palveluihin.
- ehkäisemme päihteiden aiheuttamia haittoja.
- viestimme terveydestä ja turvallisuudesta selkeästi.
- ehkäisemme onnettomuuksia, asunnottomuutta ja lähisuhdeväkivaltaa.
- teemme alueen toimijoiden yhteistyöstä selkeämpää. Sovimme esimerkiksi yhteiset mittarit ja tavan kerätä, jakaa ja käyttää HYTE-tietoa.
- järjestämme erilaisia tapaamisia, kuten seminaareja ja verkostotilaisuuksia. Osallistumme myös verkostoihin, joissa jaamme tietoa, opimme lisää ja sovimme yhteistyöstä.

Suunnitelman toteutumista seurataan mittareilla ja vuosittaisilla raporteilla. Tuloksista kerrotaan aluevaltuustolle joka vuosi. Seuranta auttaa näkemään, mikä toimii ja mitä pitää muuttaa.

6 Johdanto

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma kokoaa yhteen alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet. Suunnitelma muodostuu yleisestä, kaikki ikäryhmät kattavasta osiosta sekä ikäryhmäkohtaisista suunnitelmista: lasten ja nuorten, työikäisten sekä ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmista.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman liitteenä on terveydenhuoltolain mukainen alueellinen neuvolasuunnitelma (Valtioneuvoston asetus 93/2025) sekä alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13a §). Lisäksi osana hyvinvointisuunnitelmaa ovat myös alueellinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelma.

7 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella

Hyvinvointialueiden toimintaa ohjaavat valtakunnalliset strategiset tavoitteet 2025–2029, joissa painottuvat väestön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden vahvistaminen, yhdenvertaiset palvelut, kustannusvaikuttavuus sekä vaikuttavuusperustainen johtaminen. (Hyvinvointialueiden valtakunnallisissa tavoitteissa painottuu vaikuttavuus - Sosiaali- ja terveysministeriö). Terveydeksi-ohjelma 2024–2027 suuntaa koko maassa toimia kansansairauksien ehkäisyyn, lasten ja nuorten hyvinvointiin, yksinäisyyden vähentämiseen sekä terveellisten elämäntapojen ja mielenterveyden edistämiseen poikkihallinnollisesti.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen strategia 2025–2029 perustuu neljään painopisteeseen:

- palvelumme vastaavat kokonaisvaltaisesti asukkaiden tarpeisiin
- olemme luotettava työnantaja ja hyvä työyhteisö
- teemme vaikuttavaa yhteistyötä asukkaiden parhaaksi
- huolehdimme kestävästä taloudesta.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet tukevat erityisesti asukkaiden tarpeisiin vastaamista kokonaisvaltaisesti ja yhteistyötä asukkaiden parhaaksi. Strategiaa ohjaavat myös palvelulupaus, visio ja missio. Hyvinvointialueen palvelulupaus on

- toteutamme palvelut asiakaslähtöisesti ja vaikuttavasti.
- kohtaamme asiakkaamme arvostavasti ja asiantuntevasti.
- asiakas saa tarvitsemansa palvelun oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti sekä
- toimimme ennaltaehkäisevästi ja varmistamme hoidon ja palvelun jatkuvuuden.

Hyvinvointisuunnitelman keskeisenä tavoitteena onkin vahvistaa vaikuttavaa ennaltaehkäisevää työtä. Visio ”olemme vakaa edelläkävijä – asukkaat luottavat palveluihimme” ja missio ”vahvistamme asukkaidemme hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta elämän joka vaiheessa” korostavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen

keskeistä roolia hyvinvointialueen perustehtävässä. (Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen strategia 2025–2029.)

Hyvinvointialueen uudistusohjelma 2024–2030 tukee strategian toimeenpanoa. Ohjelmassa painotetaan peruspalvelujen vahvistamista ja tiivistä yhteistyötä kaupunkien sekä kolmannen sektorin kanssa, jotta palvelurakennetta voidaan keventää, ehkäistä raskaampien palvelujen tarvetta ja parantaa palvelujen saatavuutta. Lisäksi uudistusohjelma kehittää palvelurakennetta ja -prosesseja, vahvistaa digitaalisia ja sujuvia asiointitapoja, edistää asukaslähtöisyyttä sekä tukee henkilöstön hyvinvointia ja osaamista. Samalla se edellyttää yhtenäisiä ja yhdenvertaisia toimintatapoja, jotta palvelut tuotetaan laadukkaasti, kustannusvaikuttavasti ja koko alueen tarpeisiin johdonmukaisesti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöllä on merkittävä rooli erityisesti raskaampien palvelujen tarpeen ehkäisemisessä. (Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen uudistusohjelma 2024–2030.)

7.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön kytkeytyvät hyvinvointialueen muut ohjelmat ja suunnitelmat

Hyvinvointialueella on laadittu tai laaditaan vuoden 2025 aikana useita eri ohjelmia ja suunnitelmia, jotka kytkeytyvät alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan. Seuraavassa tiiviit kuvaukset keskeisistä asiakirjoista.

Osallisuus- ja yhdenvertaisuusohjelma

Osallisuus- ja yhdenvertaisuusohjelma on aluevaltuuston hyväksymä asiakirja, jossa kuvataan asukkaiden ja asiakkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä sitä, miten hyvinvointialue edistää yhdenvertaisuutta toiminnassaan. Ohjelmaan on asetettu tavoitteita ja toimenpiteitä asukkaiden ja asiakkaiden osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Kaksikielisyysohjelma

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on kaksikielinen, ja sen velvollisuutena on turvata suomen- ja ruotsinkielisen väestön kielelliset oikeudet kaikissa palveluissa. Kaksikielisyysohjelma tukee henkilöstöä lainsäädännön mukaisten kielellisten oikeuksien

toteuttamisessa ja varmistaa, että asiakkaan oikeus saada palvelua omalla äidinkielellään huomioidaan johdonmukaisesti kaikessa toiminnassa. Ohjelma kohdistuu asiakkaisiin, palveluja tuottavaan henkilöstöön sekä tukipalveluihin.

Omavalvontaohjelma ja -suunnitelma

Omavalvontaohjelmassa kuvataan, miten sosiaali- ja terveydenhuollon sekä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelujen toteutumista, laatua, turvallisuutta ja yhdenvertaisuutta seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan. Ohjelmaa täydentävät omavalvontasuunnitelmat sekä asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen linkittyy vahvasti myös hyvinvointialueen omavalvontaan.

Onnettomuuksien ehkäisyn vuosisuunnitelma

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos laatii vuosittain onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa määritetään kokonaisuutena pelastuslaitoksen valvontatoiminta, asiantuntijapalvelut sekä turvallisuusviestintä. Suunnitelma sisältää riskiperusteisesti valitut toiminnan painopisteet sekä onnettomuuksien ehkäisyyn suunnitellut resurssit. Toiminnan tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, varautuminen onnettomuuksien torjuntaan, asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa sekä onnettomuuksien seurauksien rajoittaminen.

Järjestöyhteistyön toimintasuunnitelma

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen järjestöyhteistyön toimintasuunnitelma on ohjaa järjestöyhteistyön kehittämistä vuosina 2025–2030. Suunnitelmassa korostetaan hyvinvointialueen ja järjestöjen yhteistyön merkitystä ja konkretisoidaan järjestöyhteistyön roolia hyvinvointialueen toiminnassa. Vaikka suunnitelma ei ole lakisääteinen, sillä on vahva asema osana hyvinvointialueen strategista ohjausta, alueellista hyvinvointisuunnitelmaa sekä järjestöyhteistyön neuvottelukunnan työtä ja yhteistyön seurantaa.

Yleiset ohjeet viestinnän ja tiedottamisen periaatteista vuosille 2025–2029

Viestintä on keskeinen osa hyvinvointialueen johtamista. Luotettava ja asukkaat tavoittava viestintä edistää hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä tukee VAKEn matkaa kohti Suomen luotettavinta ja vakainta hyvinvointialuetta. Viestinnän periaatteet tukevat päivittäisessä viestinnässä. Tavoitteena on, että

- viestintä on strategista ja suunnitelmallista,
- vahvistamme luottamusta,
- toimimme asiakaslähtöisesti,
- varaudumme kriisi- ja häiriötilanteisiin ja
- otamme kaikki vastuuta viestinnästä ja arvostavasta vuorovaikutuksesta.

Ilmasto-ohjelma

Ilmasto-ohjelmassa asetetaan tavoitteet, joiden avulla Vantaan ja Keravan hyvinvointialue vähentää päästöjään ja pyrkii kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialue voi edistää ilmasto- ja ympäristöystävällisyyttä kehittämällä toimintaansa ympäristövastuulliseen suuntaan. Vähentämällä turhaa kulutusta ja hävikkiä sekä tekemällä mahdollisuuksien mukaan ekologisesti kestäviä hankintoja hyvinvointialue voi osaltaan vaikuttaa ilmaston ja ympäristön tilaan. Ohjelmassa kuvataan muun muassa planetaarista terveyttä ja hyvinvointia, jotka tarkoittavat sitä, että ihmisen ja muun luonnon terveys ja hyvinvointi ovat riippuvaisia toisistaan.

Monimuotoisuusohjelma

Monimuotoisuusohjelma ohjaa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen työtä kohti yhdenvertaista, turvallista ja monimuotoisuutta arvostavaa työyhteisöä. Sen tavoitteena on vahvistaa henkilöstökokemusta, työhyvinvointia sekä työn veto ja pitovoimaa huomioimalla työntekijöiden erilaiset taustat ja tarpeet. Ohjelma painottuu erityisesti johtamisen, työyhteisöjen arjen ja rekrytoinnin kehittämiseen konkreettisilla -toimenpiteillä. (Monimuotoisuusohjelma.)

7.2 Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen

Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen tarkoittaa sellaisten vältettävissä olevien ja epäoikeudenmukaisten erojen vähentämistä, jotka liittyvät esimerkiksi koulutukseen, tulotasoon, työllisyyteen, elinoloihin ja palvelujen saatavuuteen. Vaikka väestön keskimääräinen hyvinvointi ja terveys ovat parantuneet, erot eri väestöryhmien välillä ovat säilyneet tai jopa kasvaneet. Erojen kaventaminen edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä, päätösten vaikutusten ennakkoarviointia sekä toimia, jotka kohdistuvat erityisesti heikommassa asemassa oleviin ryhmiin ja hyvinvoinnin taustatekijöihin jo varhaisessa vaiheessa. (Hyvinvointi- ja terveyserot - THL)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä on tärkeä pysähtyä tarkastelemaan säännöllisesti esimerkiksi hyvinvointia tukevien palvelujen saatavuuteen ja käyttöön liittyviä erilaisia esteitä. Palvelujärjestelmän eriarvoisuutta syntyy erityisesti palvelujen kustannuksista, tiedon ja osaamisen epätasaisesta jakautumisesta, palvelujen alueellisesta saavutettavuudesta sekä asenteista. Korkeat asiakasmaksut ja matkakulut voivat estää pienituloisia hakeutumasta hoitoon, puutteellinen tieto tai digiosaaminen voivat vaikeuttaa palvelujen käyttöä ja pitkät etäisyydet voivat heikentää ennaltaehkäisevien palvelujen hyödyntämistä. Kielteiset kokemukset tai asenteet voivat puolestaan vähentää luottamusta palvelujärjestelmään. (Hyvinvointi- ja terveyserot - THL.)

Terveyseroja voidaan kaventaa purkamalla eriarvoisuutta vaikuttamalla hyvinvoinnin sosiaalisiin taustatekijöihin. Tämä tarkoittaa sosiaalisen eriarvoisuuden vähentämistä (kuten koulutus, tulonjako ja työllisyys), terveellisten elinolojen turvaamista, haitallisille tekijöille altistumisen vähentämistä, haavoittuvassa asemassa olevien tukemista sekä sen varmistamista, että palvelut ovat kaikille yhdenvertaisesti saatavilla ja laadukkaita. (Hyvinvointi- ja terveyserot - THL)

Yhdenvertaisuuden edistäminen

Etuoikeuskehän avulla voidaan tehdä näkyväksi sitä, miten etuoikeudet ja eriarvoisuus rakentuvat yhteiskunnassa ja palveluissa. Kehän keskellä ovat ihmiset, jotka vastaavat yhteiskunnassa vallitsevaa “normia” (esimerkiksi enemmistökieli, hyvä terveys, riittävä

toimeentulo). He kohtaavat arjessaan vähemmän esteitä ja hyötyvät usein huomaamattaan rakenteellisista etuoikeuksista. Kehän reunoille sijoittuvat ihmiset, joiden taustaan tai elämäntilanteeseen liittyy tekijöitä, jotka lisäävät syrjinnän, esteiden tai ulossulkemisen riskiä (esimerkiksi vammaisuus, köyhyys, kieli- tai kulttuurivähemmistöön kuuluminen). (Yhdenvertaisuuden edistäjän opas.) Yhdenvertaisuutta esimerkiksi palveluissa kuvataan tarkemmin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen osallisuus- ja yhdenvertaisuusohjelmassa.

Vammaisia henkilöitä koskevat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kysymykset ulottuvat kaikkiin ikäryhmiin. YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen (tämä lisättävä lähteisiin) keskeisinä periaatteina ovat syrjinnän kielto, yhdenvertaisen kohtelun periaate sekä esteettömyys ja saavutettavuus laaja-alaisesti ymmärrettynä. Vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen läpileikkaa suunnitelmia eri ikäryhmissä. Vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perustuu yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden vahvistamiseen. (vammaisten_oikeudet_2016_net.pdf.)

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tulee kaksikielisenä hyvinvointialueena varmistaa kielellisten oikeuksien toteutuminen hyvinvointialueen palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Hyvinvointialueen palvelut on järjestettävä niin, että asukkaita ja palvelujen käyttäjiä pystytään palvelemaan suomeksi tai ruotsiksi kaikilla hyvinvointialueen tehtäväalueilla. Kaksikielisyyttä edistetään hyvinvointialueen kaksikielisyysohjelman mukaisesti.

Hyvinvointialueen vieraskielisen väestön osuus tulee kasvamaan tulevaisuudessa edelleen. Esimerkiksi Vantaan kaupungin oman ennusteen mukaan vieraskielisen väestön osuus kasvaa ollen vuonna 2040 noin 44 prosenttia koko väestöstä. Kotoutumisen onnistuminen onkin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella keskeinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kysymys. Kotoutuminen on usein pitkän aikavälin prosessi, jossa arjen perusedellytykset, kuten toimeentulo, asuminen, kielitaito, palvelujen saavutettavuus ja osallisuus kytkeytyvät suoraan terveyteen, toimintakykyyn ja työllistymisen edellytyksiin. Kotoutumiseen liittyvät haasteet korostuvat erityisesti palvelujärjestelmän monimutkaisuudessa ja arjen kuormitustekijöiden kasautumisessa.

Kielelliset ja kulttuuriset esteet voivat hidastaa oikea-aikaista avun saamista ja heikentää luottamusta palveluihin. Digitaalisten asiointikanavien yleistyessä osa asiakkaista tarvitsee tukea palveluihin hakeutumisessa, ajanvarauksessa ja etuuksien hakemisessa. Lisäksi työ- ja opiskelupolkujen katkokset, työttömyys, asumisen epävarmuus ja taloudellinen niukkuus lisäävät palvelutarvetta. Myös traumataustat ja pitkittynyt stressi voivat ilmetä somaattisina oireina tai toimintakyvyn laskuna ja edellyttävät sensitiivistä tunnistamista. Tärkeää on tunnistaa myös, että eri taustoista tulleilla väestöryhmillä terveyteen vaikuttavat riskitekijät ja suojaavat tekijät voivat painottua eri tavoin kuin valtaväestössä, mikä voi heijastua palvelutarpeeseen. Ikäryhmittäisissä tarkasteluissa on lisäksi tarpeen tunnistaa, että osalla maahan muuttaneista ikääntymiseen liittyvät toimintakyvyn muutokset ja palvelutarpeet voivat ilmetä jo nuoremmissa ikäryhmissä. Kotoutumista voidaan vahvistaa tiivistämällä hyvinvointialueen ja kaupunkien yhteistyötä (esimerkiksi asiakasohjaus, viestintä ja konsultaatiot) ja hyödyntämällä kolmannen sektorin matalan kynnyksen toimintaa.

Hyvinvointisuunnitelman valmistelussa hyödynnettiin hyvinvointialueen asiakasraatien (lastensuojelun jälkihuollon nuorten Meliora sekä työ- ja päivätoiminnan asiakasraadit) kokemustietoa. Asiakasraatien näkemyksissä korostui, että hyvinvointi rakentuu arjen perusasioista: riittävästä unesta, säännöllisestä ruokarytmistä, omasta rauhasta, turvallisesta elinympäristöstä sekä palautumisesta ja arjen merkityksellisistä hetkistä. Hyvinvointia vahvistavat myös myönteiset ihmissuhteet ja osallisuus – kuulluksi tulemisen kokemus, vertaistuki ja mielekäs ryhmätoiminta vähentävät yksinäisyyttä ja tukevat mielen hyvinvointia.

Keskusteluissa asiakasraatien kanssa nousi esiin useita hyvinvointi- ja terveyseroja lisääviä tekijöitä. Taloudellinen niukkuus rajoittaa mahdollisuuksia terveelliseen ruokaan, harrastamiseen ja kodin ulkopuoliseen tekemiseen, ja erityisesti Melioran nuoret korostivat itsenäistymisen tuen tarvetta (esimerkiksi oman talouden ja arjen hallinta). Työ- ja päivätoiminnan asiakasraadissa painotettiin puolestaan henkilökohtaisen avun sekä kuljetuspalvelujen merkitystä arjen aktiivisuuden, osallisuuden ja hyvinvoinnin mahdollistajina. Lisäksi raatilaiset tunnistivat palvelujen saavutettavuuteen liittyviä esteitä: hoitoon pääsy sekä puhelin- ja digipalvelujen käytettävyys voivat vaikeuttaa avun saamista.

Keskusteluissa korostui myös luottamuksen ja kohtaamisen merkitys: luottamus heikkenee, jos asiakas ei koe tulevansa kuulluksi, jos kokemukset ovat kielteisiä tai jos työntekijät vaihtuvat usein. Keskeistä onkin vahvistaa hoidon ja tuen jatkuvuutta sekä varmistaa inhimillinen ja kunnioittava vuorovaikutus, joka tukee osallisuutta ja sitoutumista palveluihin.

Asiakasraatien keskusteluissa korostui myös kuntouttavan työtoiminnan merkitys osallisuuden, arjen hallinnan sekä työ- ja toimintakyvyn tukena. Toiminta tuo arkeen rytmiä ja mielekästä tekemistä sekä vahvistaa taitoja, itseluottamusta ja sosiaalisia taitoja. Tulevissa muutoksissa onkin tärkeää, että nämä hyödyt säilyvät ja että osallistuminen on myös taloudellisesti mahdollista. Työosuusrahan merkittävä pieneneminen on lisännyt joillekin asiakkaille osallistumisen taloudellisia esteitä.

8 Hyvinvointia ja terveyttä edistetään yhteistyössä

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen rakentuu tiiviille, tavoitteelliselle ja jatkuvalle yhteistyölle alueen kaupunkien, HUS-yhtymän, järjestöjen sekä muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Yhteistyötä ohjaavat hyvinvointialueen strategia, lakisääteiset HYTE-neuvottelut sekä alueelliset teema- ja ikäryhmäkohtaiset työryhmärakenteet, joissa varmistetaan yhteinen tilannekuva, tavoitteet ja toimenpiteet.

Alueellisissa HYTE-neuvotteluissa kootaan yhteinen hyvinvoinnin ja terveyden tilannekuva, tunnistetaan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden haasteita ja vahvuuksia sekä määritetään yhteistyön painopisteitä ja toimenpiteitä. Neuvotteluihin osallistuvat hyvinvointialue, kaupungit, HUS-yhtymä ja järjestöjen edustajat. Neuvottelut muodostavat pysyvän foorumin, jossa seurataan tavoitteiden edistymistä, tarkastellaan ilmiöitä poikkihallinnollisesti ja sovitetaan yhteen eri toimijoiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Jatkuvan neuvottelumallin myötä yhteistyö on ympärivuotista ja mahdollistaa nopean reagoinnin nouseviin ilmiöihin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä kaupunkien kanssa organisaatioiden eri tasoilla. Hyvinvointialueen edustajat ovat aktiivisesti mukana Keravan

kaupungin HYTE-ohjausryhmässä ja asiantuntijatasoisessa hyvinvointiryhmässä sekä Vantaan kaupungin HYTE-johtoryhmässä ja asiantuntijatasoisessa koordinaatioryhmässä. Hyvinvointialueen ja kaupunkien HYTE-koordinaattorit ovat yhteydessä viikoittain ja yhteensovittavat muun muassa alueellista sekä kaupunkien omia hyvinvointikertomus- ja suunnitelmaprosesseja.

Yhteistyötä tehdään laajasti myös eri verkostoissa ja työryhmissä. Hyvinvointialueen ikäryhmäkohtaiset hyvinvointiryhmät kokoavat yhteen hyvinvointialueen, järjestöjen ja vaikuttamistoimielinten asiantuntijoita. Ryhmät tuottavat tietoa alueelliseen hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan sekä tukevat tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyssä ja niiden toimeenpanossa.

Lisäksi alueella toimii useita teema- ja yhdyspintaryhmiä, kuten työllistymisen edistämisen, ehkäisevän päihdetyön, turvallisuussuunnittelun ja -viestinnän, lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön, opiskeluhuollon, perhekeskustoiminnan ja elintapaneuvonnan yhteistyöverkostoja. Näissä tarkennetaan eri toimijoiden rooleja, sovitaan työnjaosta ja kehitetään yhteisiä palveluja. Eri toimijoiden kanssa tehtävää teema- ja ikäryhmäkohtaista yhteistyötä avataan tarkemmin hyvinvointisuunnitelman liitteenä olevissa suunnitelmissa.

Järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä osa alueellista HYTE-työtä. Järjestöyhteistyön neuvottelukunta ja järjestöjen teemaryhmät varmistavat, että kolmannen sektorin osaaminen ja vapaaehtoistoiminta kytkeytyvät osaksi hyvinvointialueen kokonaisuutta. Järjestöjen näkökulma tuodaan mukaan myös HYTE-neuvotteluihin, ikäryhmäkohtaisiin työryhmiin ja erilaisiin HYTE-prosesseihin, kuten hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmisteluun, toteutukseen, seurantaan ja arviointiin. Järjestöt ovat keskeisessä roolissa myös muun muassa hyvinvointitarjottimen kehittämisessä.

Yhteistyö perustuu ajantasaiseen tietoon, jota kootaan muun muassa kansallisesta indikaattoritiedosta ja alueellisista selvityksistä. Tiedolla johtamista kehitetään yhdessä kaupunkien ja HUS-yhtymän kanssa, tavoitteena yhtenäinen ja vaikuttavuuteen perustuva päätöksenteon tuki. Verkostoissa tehdään myös yhteistä analyysia hyvinvointihaasteiden juurisyistä ja toimintaympäristön muutoksista. Tulevaisuudessa tavoitteena on tuoda myös

esimerkiksi järjestöjen tuottama tieto kiinteämmäksi osaksi hyvinvoinnin ja terveyden tiedolla johtamista.

HYTE-yhteistyö on tiivistä myös Uudenmaan hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän välillä. Yhteistyötä koordinoidaan HUS-järjestämissopimuksen mukaisessa Uudenmaan HYTE-teemaryhmässä. Ryhmässä rakennetaan alueellista tilannekuvaa, yhteensovitetaan alueellista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä sekä sovitaan yhteisistä alueellisista HYTE-toimenpiteistä.

HUS-yhtymän kanssa yhteistyötä tehdään muun muassa segmenttiryhmien ja palveluketjutyön kautta. Palveluketjutyöhön kytketään tulevaisuudessa vahvemmin mukaan myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulma.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on luonteeltaan poikkihallinnollista, ja työn onnistuminen edellyttää toimijoiden välistä avointa vuoropuhelua, yhteisiä rakenteita sekä selkeää työnjakoa. Alueellista yhteistyötä vahvistetaan edelleen kehittämällä yhteisiä toimintamalleja, tukemalla palveluohjausta organisaatiorajojen yli, tekemällä näkyväksi verkostojen roolia sekä varmistamalla tiedon kulku eri foorumeiden välillä. Yhteistyön tavoitteena on, että alueen asukkailla on mahdollisuus terveelliseen, turvalliseen ja toimintakykyiseen arkeen, jossa palvelut ja tuki rakentuvat sujuvasti eri toimijoiden yhteistyönä.

9 Koko väestöä koskevat alueelliset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet

Hyvinvointisuunnitelman ja ikäryhmäkohtaisten hyvinvointisuunnitelmien painopisteet muodostettiin kansallisen indikaattoritiedon sekä eri ammattilaisten, verkostojen ja asukkaiden tuottaman kokemustiedon pohjalta. Lisäksi painopisteiden valinnassa vaikuttivat myös eri organisaatioiden strategiset tavoitteet sekä hyvinvointialueen ja kaupunkien valitsemat yhteiset strategiset tavoitteet (lasten ja nuorten hyvinvointi, segregaation ehkäisy ja työllisyys). Kerätystä tiedosta muodostettiin alueen yhteiset painopiste-ehdotukset HYTE-neuvotteluissa. Hyvinvointialueen ja kaupunkien johtoryhmät hyväksyivät painopisteet joulukuussa 2025.

9.1 Painopisteet

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat

- mielen hyvinvoinnin parantaminen
- terveellisten elintapojen vahvistaminen
- turvallisuuden tunteen lisääminen sekä
- työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen.

Mielen hyvinvoinnin parantamisella tarkoitamme psyykkisten voimavarojen, kuten stressinhallinnan, resilienssin ja tunnetaitojen vahvistamista sekä osallisuuden, yhteisöllisyyden ja turvallisten ihmissuhteiden tukemista. Se sisältää myös arjen sujuvuuden, mielekkyyden ja kuormitusta vähentävien elinympäristöjen edistämisen sekä oikea-aikaisen, matalan kynnyksen tuen ja palvelujen varmistamisen. Tavoitteena on, että ihmisillä on paremmat edellytykset selviytyä arjesta, kokea merkityksellisyyttä ja osallistua täysipainoisesti yhteiskuntaan.

Terveellisillä elintavoilla tarkoitamme arkisia valintoja, jotka tukevat terveyttä, toimintakykyä ja hyvinvointia pitkällä aikavälillä. Niihin kuuluvat monipuolinen ja kohtuullinen ruokavalio, riittävä liikunta ja uni, päihteiden käytön vähentäminen, tupakoimattomuus sekä stressin hallinta ja palautumisesta huolehtiminen. Terveelliset elintavat edistävät sekä fyysistä että psyykkistä terveyttä ja ehkäisevät monia sairauksia.

Turvallisuudella tarkoitamme tilaa ja kokemusta, jossa ihmisen henki, terveys, hyvinvointi ja perusoikeudet eivät ole uhattuina. Se sisältää sekä fyysisen turvallisuuden (esimerkiksi tapaturmien, väkivallan ja onnettomuuksien ehkäisy) että psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden (ennakoitavuus, luottamus, oikeudenmukainen kohtelu ja kuulluksi tuleminen). Turvallisuus muodostuu yksilön, yhteisöjen ja yhteiskunnan toiminnasta, rakenteista ja palveluista, jotka yhdessä luovat vakaat ja luotettavat edellytykset arjessa elämiselle. Onkin tärkeää lisätä asukkaidemme luottamusta alueen erilaisiin palveluihin ja toimijoihin.

Työ- ja toimintakyvyn vahvistamisella tarkoitamme ihmisen fyysisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kognitiivisten voimavarojen tukemista siten, että hän pystyy selviytymään

arjen tehtävistä, osallistumaan työelämään tai muuhun mielekkääseen toimintaan sekä ylläpitämään itsenäistä elämää. Se sisältää terveyden ja toimintakyvyn edistämisen, osaamisen ja motivaation vahvistamisen sekä työ- ja toimintaympäristöjen kehittämisen ihmisen tarpeita vastaaviksi.

9.2 Tavoitteet ja toimenpiteet

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet kuvataan pääosin ikäryhmäkohtaisissa hyvinvointisuunnitelmissa sekä alueellisessa ehkäisevän päihdetyön suunnitelmassa ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelmassa. Tähän yleiseen osioon on kuitenkin haluttu nostaa keskeiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koko väestöä koskevat yhteiset tavoitteet sekä niihin liittyvät toimenpiteet. Tavoitteita, toimenpiteitä, mittareita, vastuutahoja ja kumppaneita kuvataan taulukossa 2. Ikäryhmäkohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kuvataan ikäryhmäkohtaisissa suunnitelmissa (liitteet 1, 2 ja 3).

Taulukko 2. Koko väestöä koskevat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit

TAVOITE	**TOIMENPIDE**	**MITTARI**	**VASTUUT JA YHTEISTYÖ**
YLEISET			
Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on vaikuttavaa ja tiedolla johdettua.	Teemme aktiivisesti toimia HYTE-kerroin toimintamallien ja kirjaamisen vahvistamiseksi. *(Tarkemmat HYTE-kertoimen liittyvät toimenpiteet kirjattuna ikäryhmäkohtaisiin liitesuunnitelmiin)*	HYTE-kerroin 2025: 24 2029: 45	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (viestinnän ja vaikuttamisen palvelualue) Yhteistyö: Hyvinvointialueen muut toimialat,

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
			kaupunkien eri palvelut (esim. NEET-nuoret ja elintapaneuvonta), HUS-yhtymä Verkostot: Hyvinvointialueen HYTE-kerroin asiantuntijaryhmä
	1. Kehitämme toimintakulttuuria ja vahvistamme henkilöstön osaamista siten, että asiakkaan hyvinvointi ja terveys otetaan kokonaisvaltaisesti puheeksi. Tuemme puheeksiottoa ja palveluohjausta jalkauttamalla ja kehittämällä yhteisiä työvälineitä, kuten hyvinvointilähetekäytäntöjä. 2. Laajennamme hyvinvointitarjottimen käyttöä integroimalla sen osaksi palvelu- ja hoitopolkuja. Ohjaamme asukkaita nykyistä paremmin	1. HYTE-polkukoulutuksen käyneiden määrä 2025: Hyte-polku 1 677 Hyte-polku 2 591 2030: koulutuksen käyneiden määrä kasvaa vuosittain Puheeksioton työohjesivun (Intra) käyttö 2025: 730 näyttökertaa 2030: näyttökerrat lisääntyvät vuosittain	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (viestinnän ja vaikuttamisen palvelualue sekä Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos) Yhteistyö: hyvinvointialueen muut toimialat, kaupunkien eri palvelut, 3. ja 4. sektorin toimijat, HUS-yhtymä Verkostot: HYTE-avainhenkilö-verkosto

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
	järjestöjen ja kuntien tarjoamiin HYTE-palveluihin. 3. Vahvistamme Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekemällä työtä näkyväksi yhdessä henkilöstön kanssa ja tarjoamalla henkilöstölle HYTE-koulutusta. 4. Edistämme kulttuurihyvinvointia tukemalla hyvinvoinnin ja terveyden puheeksiottoa sekä ohjaamalla asiakkaita kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluihin, esimerkiksi Kaikukortin ja muiden matalan kynnyksen osallistumismahdol-lisuuksien avulla. Teemme yhteistyötä kulttuuri- ja liikuntakysymyksissä esimerkiksi VAKEn vammais- ja vanhuspalvelujen sekä kaupunkien liikunta- ja kulttuuripalvelujen yhteistyöverkostossa.	Kehitetyt lähetekäytännöt 2025: uusi mittari 2030: lähetekäytäntöjä on kehitetty 2. Hyvinvointi-tarjottimen kävijämäärä Tammi-syyskuu 2025: 9 800 Vuonna 2029: kasvaa 40 % lähtövuoden tasosta HYTE-palveluihin siirtyneiden määrä Tammi-syyskuu 2025: 491 Vuonna 2029: kasvaa lähtötasosta 40 % 3. Pelastuslaitoksen HYTE-koulutuksen käyneiden määrä 2025: uusi mittari 2030: 100 henkilöä	

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		Pelastuslaitoksen HYTE-työn kuvaaminen 2025: Työtä ei ole kuvattu 2030: työtä on kuvattu yhdessä henkilöstön kanssa 4. Jaettujen Kaikukorttien määrä 2025: yli 2 100 2030: 3 400	
	Tiivistämme alueen toimijoiden HYTE tiedolla johtamisen yhteistyötä rakentamalla yhteiset seurantaindikaattorit ja toimintamallin tiedon keräämiseen, jakamiseen ja hyödyntämiseen (muun muassa paikallinen tiedonkeruu, järjestötiedon hyödyntäminen ja HYTE-raportoinnin kehittäminen).	Tiedolla johtamisen kyvykkyys 2025: ymmärtävän organisaation taso 2030: analyyttisen organisaation taso	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (viestinnän ja vaikuttamisen palvelualue, HYTE) ja tiedolla johtamisen palvelut Yhteistyö: hyvinvointialueen muut toimialat, kaupungit (HYTE-koordinaatio ja tiedolla johtaminen), 3.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
			sektorin toimijat, HUS Verkostot: Uudenmaan HYTE-teemaryhmä
	Järjestämme erilaisia kohtaamisen paikkoja (esimerkiksi seminaarit, verkosto- ja teematapaamiset sekä ilmiötyöpajat) ja osallistumme verkostoihin, joissa vaihdamme tietoa, lisäämme ymmärrystä ja sovimme mahdollisesta yhteistyöstä esimerkiksi HYTE-työhön, turvallisuussuunniteluun ja segregaation ehkäisyyn liittyen.	Järjestetyt tilaisuudet 2025: uusi mittari 2030: erilaisia tilaisuuksia on järjestetty vuosittain (1–2 tilaisuutta vuodessa per kaupunki)	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (viestinnän ja vaikuttamisen palvelualue, HYTE) Yhteistyö: hyvinvointialueen muut toimialat, kaupungit (HYTE-, turvallisuus- ja segregaation ehkäisytyön koordinaatio), 3. sektorin toimijat, HUS-yhtymä Verkostot: Vantaan kaupungin aluejohtoryhmät
	Painopisteiden mukaiset HYTE-teemavuodet vahvistavat HYTE-työtä ja	Teemavuosien toteutuminen 2025: uusi mittari	Vastuu: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
	sen näkyvyyttä. Tuomme painopisteitä esiin muun muassa yhteistyön ja osaamisen kehittämisessä, viestinnässä ja HYTE-raportoinnissa.	2030: teemavuodet ovat toteutuneet ja teemat ovat näkyneet eri tavoin muun muassa osaamisen kehittämisessä, viestinnässä ja HYTE-raportoinnissa	(viestinnän ja vaikuttamisen palvelualue) Yhteistyö: hyvinvointialueen muut toimialat, kaupungit (HYTE-koordinaatio), 3. sektorin toimijat, HUS-yhtymä Verkostot: Uudenmaan HYTE-teemaryhmä
MIELEN HYVINVOINNIN PARANTAMINEN			
Vapaaehtois-toiminta tukee asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta.	Kartoitamme alueen vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia ja vahvistamme toiminnan kytkeytymistä alueen palveluihin.	Vapaaehtois-toiminnan kartoittaminen 2025: uusi mittari 2030: vapaaehtois-toimintaa ja toimijoita on kartoitettu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa Hyvinvointitarjot-timen vapaaehtois-	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, kaupungit Yhteistyö: 3. sektorin toimijat, HUS-yhtymä

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		toimintasisältöjen määrä 2025: uusi mittari 2030: sisältöjen määrä kasvaa	
TERVEELLISTEN ELINTAPOJEN VAHVISTAMINEN			
Asukkaiden terveelliset elintavat vahvistuvat ja ne tukevat ennalta-ehkäisevästi hyvinvointia.	Ehkäisemme eri-ikäisten asukkaiden päihteiden käyttöä toteuttamalla ehkäisevän päihdetyön suunnitelman toimia.	Mittarit alueellisessa ehkäisevän päihdetyön suunnitelmassa liite 5.	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (päihde- ja mielenterveys-palvelut) sekä kaupungit (ehkäisevän päihdetyön koordinaatio) Yhteistyö: hyvinvointialueen ja kaupunkien eri palvelut, 3. sektorin toimijat, HUS-yhtymä (esimerkiksi Terveyskylä) Verkostot: ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmä

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
	Viestimme aktiivisesti suun terveydestä ja sen merkityksestä eri-ikäisille asukkaille.	Terveyden edistämisen käynnit (jalkautuvat / ryhmätilaisuudet) 2025: uusi mittari 2030: 150 käyntiä / vuosi	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (suun terveyden huollon palvelut) Yhteistyö: hyvinvointialueen muut toimialat, kaupungit (erityisesti KASO ja LANU[1]) ja 3. sektorin toimijat
	Huomioimme luonnon terveysvaikutukset hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.	Luonnon terveysvaikutusten huomioiminen elintapaneuvonnan palvelupolussa 2025: uusi mittari 2030: luonnon terveysvaikutukset huomioidaan osana elintapaneuvonnan palvelupolkua	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (perheiden ennalta ehkäisevät palvelut, terveydenhuollon palvelut, viestintä ja vaikuttaminen, HYTE), kaupungit (liikuntapalvelut) Yhteistyö: hyvinvointialueen muut toimialat, 3.

[1] KASO on Vantaan kaupungin kasvatuksen ja oppimisen toimiala ja LANU Keravan kaupungin lasten ja nuorten palveluiden toimiala.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
			sektorin toimijat, HUS-yhtymä Verkostot: Elintapaneuvonnan yhteistyöverkosto
TURVALLISUUDEN TUNTEEN LISÄÄMINEN			
Asukkaiden turvallisuuden tunne lisääntyy.	1. Vahvistamme luottamusta palveluita kohtaan avoimella ja aktiivisella viestinnällä eri asiakasryhmille. 2. Teemme tiivistä yhteistyötä kaupunkien ja muiden sidosryhmien kanssa yhtenevän ja vaikuttavan turvallisuusviestinnän varmistamiseksi. Turvallisuusviestintä-ryhmässä tunnistetaan ajankohtaiset ilmiöt ja tarpeet, joihin tulee tarttua.	1. Luottamus hyvinvointialuetta kohtaan nousee luottamus & maine -kyselyssä 2025: 3,01 2030: 3,5 2. Ryhmässä priorisoidaan vuosittain muutama keskeisin teema, joiden eteen onnistutaan tekemään laajaa ja vaikuttavaa yhteistä viestintää 2025: uusi mittari 2030: vuosittain on tunnistettu teemat ja viestitty näistä	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, viestintä ja vaikuttaminen Yhteistyö: muut hyvinvointialueen palvelut, kaupungit (viestintä), 3. sektorin toimijat Verkostot: Turvallisuus-viestintäryhmä

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		laajasti ja vaikuttavasti	
	Ehkäisemme lähisuhdeväkivaltaa toteuttamalla lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelman toimia.	Mittarit alueellisessa ehkäisevän päihdetyön suunnitelmassa liite 5.	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, viestintä ja vaikuttaminen (HYTE) Yhteistyö: hyvinvointialueen ja kaupunkien eri palvelut, 3. sektorin toimijat Verkostot: Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön kehittäjäryhmä ja avainhenkilö-verkosto, Uudenmaan HYTE-teemaryhmä ja uusimaatasoinen lähisuhdeväkivallan ehkäisyn yhteistyö Uudenmaan hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän kanssa

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
	Ehkäisemme onnettomuuksia onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman mukaisesti.	Mittarit onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa.	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (Keski-Uudenmaan pelastuslaitos) Yhteistyö: hyvinvointialueen muut palvelut, kaupungit, muut viranomaiset, 3. sektorin toimijat
TYÖ- JA TOIMINTAKYVYN LISÄÄMINEN			
Asukkaiden työ- ja toimintakyky vahvistuu.	1. Otamme työ- ja toimintakyvyn puheeksi osana palveluja ja tunnistamme asiakkaat, joilla on riski työ- ja toimintakyvyn heikkenemiseen. Ohjaamme asiakkaat soveltuviin hyvinvointia, työkykyä ja osallisuutta yhteensovittaviin palveluihin, kuten sosiaaliseen kuntoutukseen, työ- ja toimintakykyä tukevaan ryhmä- tai	1. Puheeksioton ja ohjauksen toiminta-mallin luominen ja käyttöönotto 2025: toimintamalli ei ole säännön-mukaisessa käytössä 2030: vakioitu toimintamalli on luotu ja se on käytössä Osuus (%) asiakkaista, jotka kokevat työ- ja	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (aikuissosiaalityön palvelualue) Yhteistyö: hyvinvointialueen ja kaupunkien eri palvelut, 3. sektorin toimijat Verkostot: Asumisneuvonnan verkosto,

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
	yksilötoimintaan tai kuntien ja kolmannen sektorin HYTE-palveluihin. 2. VAKElla ja kaupungeilla on yhteinen tilannekuva asunnottomuudesta ja sen riskeistä, ja olemme luoneet tähän yhteisen seurannan. Suunnittelemme, toimeenpanemme ja seuraamme yhteistyössä toimenpiteitä, joilla vähennämme asunnottomuuden ja pitkäaikaisasunnot-tomuuden riskejä.	toimintakykynsä tai arjen hallinnan vahvistuneen asiakkuuden aikana 2025: uusi mittari 2030: 70 % 2. Asunnottomuuden tilannekuvan luominen ja toimenpiteet 2024: Alue on mukana kansallisessa ohjelmassa pitkäaikaisasunnot-tomuuden poistamiseksi. 2029: Alue on muodostanut yhteisen tilannekuvan asunnottomuuden ja pitkäaikaisasunnot-tomuuden määrästä ja riskeistä sekä toimeenpanee ja seuraa riskejä pienentäviä toimenpiteitä	asunnottomuustyön verkosto

10 Hyvinvointisuunnitelman toteutus, seuranta ja arviointi

Hyvinvointialue seuraa asukkaidensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä eri väestöryhmissä. Hyvinvointialueen lähidemokratia- ja osallisuuslautakunta, hyvinvointialueen johtoryhmä sekä HYTE-ohjausryhmä seuraavat säännöllisesti hyvinvoinnin ja terveyden tilaa sekä hyvinvointisuunnitelmien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. Asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä tehdyistä toimenpiteistä raportoidaan aluevaltuustolle vuosittain.

Hyvinvoinnin ja terveyden alueellista tilaa sekä alueellisen HYTE-työn etenemistä seurataan vuosittain myös Uudenmaan HYTE-työryhmässä, alueellisissa HYTE-neuvotteluissa sekä kaupunkien HYTE-ohjaus- tai johtoryhmissä. Järjestöyhteistyön osalta yhteistyötä seurataan ja kehitetään muun muassa järjestöyhteistyön neuvottelukunnan kanssa.

Hyvinvointialueen ikäryhmäkohtaiset hyvinvointiryhmät tukevat eri toimijoita hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa. Lisäksi ne osallistuvat suunnitelman toteutumisen seurantaan ja arviointiin yhdessä hyvinvointialueen toimialojen, kaupunkien, HUS-yhtymän, järjestöjen ja alueen muiden toimijoiden ja verkostojen kanssa.

11 Liitteet

1. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
1.1. Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma
1.2. Neuvolasuunnitelma
2. Työikäisten hyvinvointisuunnitelma
3. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma
4. Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelma
5. Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma

Liite 1

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Sisällysluettelo

1 Selkokielinen tiivistelmä 48

2 Johdanto 48

3 Nostot lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja terveydestä 50

4 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella 55

4.1 Hyvinvointialueen palvelut ja yhteistyö 55

4.2 Alueellinen yhteistyö 63

5 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet 67

Liite 1.1 Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma 74

Liite 1.2 Neuvolasuunnitelma 74

1 Selkokielinen tiivistelmä

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma kertoo, miten Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tukee lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä. Suunnitelma on tehty vuosille 2026–2030. Se on osa alueellista hyvinvointisuunnitelmaa. Työtä tehdään yhdessä monien toimijoiden kanssa. Mukana ovat hyvinvointialueen palvelut, kunnat, koulut ja oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat, uskonnolliset yhteisöt ja yhdistykset sekä muut yhteistyökumppanit.

Alueella on huolia, jotka näkyvät lasten, nuorten ja perheiden arjessa:

- Monen perheen taloudellinen tilanne on heikentynyt.
- Mielenterveyden tukea ja päihteisiin liittyvää apua tarvitaan enemmän.
- Osa lapsista ja nuorista kokee kiusaamista ja väkivaltaa.
- Osa nuorista uskoo aiempaa vähemmän omaan tulevaisuuteensa.

Alueella on myös myönteisiä asioita:

- Monen nuoren yksinäisyys on hieman vähentynyt.
- Osa nuorista on aiempaa tyytyväisempiä elämäänsä.
- Perheiden tukena on laaja verkosto eri toimijoita.
- Tukea saa esimerkiksi neuvoloista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta.

Tavoitteena on, että lapset, nuoret ja perheet saavat apua ajoissa ja että apua saa läheltä ja palvelut toimivat hyvin yhdessä. Tulevina vuosina esimerkiksi

- parannamme pääsyä mielenterveys- ja päihdepalveluihin.
- laajennamme perhekeskustoimintaa.
- vahvistamme terveystarkastusten avulla lasten, nuorten ja perheiden varhaista tukea.
- ehkäisemme kiusaamista ja väkivaltaa arjessa.
- tuemme terveellisiä elintapoja, kuten liikkumista.
- lisäämme MPR-rokotuskattavuutta.
- kehitämme opiskeluhuollon ja koulutuksenjärjestäjän yhteistyötä.
- annamme lastensuojelussa perheille tukea ajoissa.

Tavoitteiden toteutumista seurataan mittareilla. Tuloksista raportoidaan joka vuosi alueen päättäjille.

2 Johdanto

Hyvinvointialueen keskeisenä tavoitteena on parantaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia oikea-aikaisilla ja vaikuttavilla varhaisen tuen palveluilla. Lasten ja nuorten palvelujen kehittämisessä huomioidaan lapsen oikeuksien toteutuminen sekä kansallinen lapsistrategia, jonka tavoitteena on lapsen oikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan rakentaminen.

Hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee Lastensuojelulain (417/2007) mukaan sisältää tiedot

- lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta
- lasten ja nuorten hyvinvointia edistävistä ja ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
- eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välisestä yhteistyöstä
- suunnitelman toteuttamisesta ja sen seurannasta
- lastensuojelun tarpeesta
- lastensuojeluun varattavista voimavaroista sekä
- lastensuojelun palvelujärjestelmästä.

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma (liite 1.1) tulee liittää lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13a §). Lisäksi terveydenhuoltolain mukainen alueellinen neuvolasuunnitelma (liite 1.2) tulee liittää alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan (Valtioneuvoston asetus 93/2025 neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta).

3 Nostot lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja terveydestä

Hyvinvointialueen väestön ikärakenne on valtakunnalliseen tasoon verrattuna nuori. Vuonna 2025 alle 18-vuotiaiden osuus väestöstä oli alueella 20 prosenttia. (Workbook: SAO-perustietoja-vaestosta). Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin haasteet ja palvelutarpeet korostuvat Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella väestön ikärakenteen ollessa painottunut alle 18-vuotiaisiin. Ikärakenne näkyy runsaana palveluntarpeena kaikissa lapsiperheiden palveluissa, mutta erityisesti varhaisen tuen palveluissa.

Hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointia heikentävät muun muassa terveellisiin elintapoihin liittyvät haasteet kuten liikkumattomuus ja liian vähäinen uni. Alueen lapsista ja nuorista noin neljäsosa on ylipainoisia (Ylipainon ja lihavuuden yleisyys lapsilla ja nuorilla - THL kuutio- ja tiivistekäyttöliittymä). Kouluterveyskyselyn (2025) mukaan alakouluikäisistä lapsista 60 % ei liiku tuntia päivässä, ja lisäksi lasten ja nuorten liikkuminen myös vähenee merkittävästi tultaessa yläkouluikään. Uupumusta tai väsymystä lähes päivittäin tuntee noin puolet tytöistä ja kolmasosa pojista. Lapsilla ja nuorilla korostuvat myös mielen hyvinvoinnin haasteet muun muassa yli puolet (yläkouluikä ja toinen aste) tytöistä on ollut huolissaan mielialastaan viimeisen 12 kuukauden aikana. Yli kolmasosalla tytöistä on myös lievää ahdistusoireilua, poikien ahdistusoireilu on vähäisempää. Internetin hallitsematon käyttö ja rahapelien viikoittainen pelaaminen ovat myös kasvussa. (Kouluterveyskysely 2025.) Hyvinvointialueen strategiassa on valtuustokaudelle 2026–2030 nostettu kärkitavoitteeksi muun muassa lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin sekä nuorten päihdepalveluihin pääsyn paraneminen. (Vantaan ja Keravan hyvinvointialuestrategia 2026–2030).

Alueen lapsiperheiden taloudellinen tilanne on heikentynyt: pienituloisuus ja pitkäaikainen toimeentulotuen tarve ovat yleisiä, työttömyys on kasvanut erityisesti nuorilla aikuisilla ja perheet joutuvat tinkimään esimerkiksi ruoasta, lääkkeistä ja lasten harrastuksista. Alueen perheistä 5 prosenttia saa toimeentulotukea pitkäaikaisesti ja lähes 16 prosenttia lapsiperheistä on saanut vuoden aikana sosiaalitukea (Tulostaulukko - Sotkanet.fi, Tilasto- ja indikaattoripankki). Pienituloisuus vaikuttaa lasten hyvinvointiin monin eri tavoin.

Alueen perheistä hieman yli neljäsosa on yksinhuoltajaperheitä (Sotekuva). Yksinhuoltajien suuri määrä heijastuu huoltajien jaksamiseen ja perheiden taloudelliseen tilanteeseen.

Yksinhuoltajaperheissä arjen kuormitus kasautuu usein yhdelle aikuiselle, mikä voi lisätä toimeentulon epävarmuutta ja tuen tarvetta. Kotitalouksien taloudellisen tilanteen heikentyminen johtuu samanaikaisesti tapahtuneista sosiaaliturvan heikentymisestä, elinkustannusten noususta sekä lisääntyneestä työttömyydestä.

Lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttavat merkittävästi myös koulukiusaaminen ja erilaiset väkivaltakokemukset sekä nuorten tulevaisuususkon heikkeneminen. Valtakunnallisen nuorisobarometrin (2025) mukaan nuorten usko omaan tulevaisuuteensa on kohentunut valtakunnallisesti hieman, mutta oli edelleen verrattain matalalla tasolla. Nuorten usko omaan tulevaisuuteensa on kuitenkin edelleen selvästi alhaisemmalla tasolla kuin vuonna 2021. Pessimistisesti maailman tulevaisuuteen suhtautuvien nuorten osuus oli kasvanut lähes kaksinkertaiseksi vuodesta 2021, jolloin asiasta kysyttiin viimeksi (28 % → 50 %). (Ihan paineissa: Nuorisobarometri 2025 | Nuorisotutkimusseura.)

Asumiseen liittyvät haasteet, kuten ahtaus ja häädöt, koskettavat erityisesti nuoria ja lisäävät syrjäytymisen ja velkaantumisen riskejä. Ahtaasti asuvia lapsiperheitä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on 34 prosenttia kaikista asuntokunnista. Ahtaasti asuminen voi heikentää lasten ja nuorten hyvinvointia monitasoisesti, sillä se saattaa lisätä psyykkistä kuormitusta ja vaikeuttaa oppimista sekä unta, kun rauhoittumiselle ei ole riittävästi tilaa. Ahtaus saattaa myös kiristää perhedynamiikkaa. Samalla asumisen epävarmuus voi edelleen myös lisätä syrjäytymis- ja velkaantumisriskiä.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella lasten ja nuorten hyvinvoinnissa on myös useita myönteisiä kehityssuuntia. Valtaosa lapsista ja nuorista on kouluterveyskyselyn perusteella tyytyväisiä elämäänsä ja kokee saavansa tarvittaessa tukea omilta vanhemmiltaan. Lisäksi nuorten kokema yksinäisyys on hieman vähentynyt, lukuun ottamatta joitakin ikäryhmäkohtaisia poikkeuksia. Alueella on nähtävissä myös myönteinen kehitys nuorten päihteiden käytössä, joka on kokonaisuutena vähentynyt, vaikka nikotiinituotteiden käyttö on lisääntynyt. Suun terveyden osalta on havaittavissa, että ainakin kahdesti hampaansa päivittäin harjaavien osuus on kasvanut kaikissa ikäluokissa ja on myös korkeammalla tasolla verrattuna koko maahan.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden haasteita ja vahvuuksia kuvataan tarkemmin taulukossa 3. Nostojen pohjana on käytetty HYTE-vähimmäistietosisältöön pohjautuvaa kansallista tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja terveydestä. Pääset tutustumaan tarkemmin tietoon hyvinvointialueen verkkosivuilla. Verkkosivuilta löydät PowerBI-raportin, johon olemme koonneet noin 150 indikaattorin avulla hyvinvointitietoa eri teemoittain ja ikäryhmittäin. Raportti julkaistaan verkkosivuilla alueellisen hyvinvointisuunnitelman hyväksymisvaiheessa.

Taulukko 3. Nostoja lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden haasteista ja vahvuuksista Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella.

TEEMA JA TUNNUSLUKUJA	HAASTEET	VAHVUUDET
Aineellinen elintaso Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita lapsiperheitä 5 % (koko maa 3 %)	Lapsiperheiden aineellinen elintaso on alueella alhaisempi kuin koko maassa keskimäärin. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden määrä on koko maahan verrattuna korkea. Lasten pienituloisuusaste on myös koko ajan hitaasti nouseva.	Hyvinvointialueen avoimissa kohtaamispaikoissa sekä kolmannen sektorin toimijoilla ja muilla sidosryhmillä on tarjolla aineellista apua esimerkiksi vaatekierrätystä, ruoka-apua ja harrastustukea.
Koulutus Mielialahuoliin apua saaneet: 8. ja 9.-luokkalaiset 74 % Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat 82 % Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat 81 %	Opiskeluhuollon palvelut eivät ole vielä tuttuja kaikille lapsille ja nuorille sekä heidän huoltajilleen. Osalla lapsilla ja nuorilla voi olla iso kynnys hakea apua omiin ongelmiin: Onko ongelmani riittävän iso hakea apua? Ellei opiskeluhuollon tai psyykin palvelut riitä on jatkohoitoon pääsy haastavaa.	Nuoret kokevat saaneensa apua mielialaan liittyviin huoliin opiskeluhuollon palveluista: 8. ja 9.-luokkalaiset 74 % Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat 82 % Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat 81 %. Opiskeluhuollon vakanssit ovat täynnä.
Lastensuojelu 0–17-vuotiaat, joista on tehty lastensuojelu-ilmoitus, % vastaavan	Lastensuojelun tarve on edelleen alueella suurta.	Kiireellisten sijoitusten tarve väheni vuonna 2025. Alueella on laadukkaat ja kattavat perhekeskuspalvelut sekä

TEEMA JA TUNNUSLUKUJA	HAASTEET	VAHVUUDET
ikäisestä väestöstä 13 % (koko maa 11 %)		lastensuojelun avohuollon palvelut ja niiden saatavuus on hyvä.
Palvelujen saatavuus Perheitä lapsiperhepalvelujen kotipalveluissa, % lapsiperheistä 4 % (koko maa 2 %)	Lapsiperheiden tulisi ohjautua varhaisemmassa vaiheessa palveluihin. Palveluihin saatetaan ohjautua vasta, kun ongelmat ovat jo kasautuneet. Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen yhteensovittamista on tarpeen vahvistaa.	Lapsi perheet pääsevät perheohjaukseen ja -neuvolaan melko nopeasti. Lapsiperheiden kotipalvelua saavat kaikki siihen oikeutetut.
Sosiaaliset yhteydet ja suhteet Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä: 4. ja 5.-luokkalaiset 84 % 8. ja 9.-luokkalaiset 68 % Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat 70 % Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat 70 %	Korona-aika laski lasten ja nuorten tyytyväisyyttä elämäänsä, eikä se ole vielä palautunut entiselle tasolle.	Yksinäisyyden tunne on vähentynyt koronavuosista.
Terveys Fyysinen toimintakyky on heikko: 5.-luokkalaisista 37 % (koko maa 35 %) 8.-luokkalaisista 45 % (koko maa 40 %)	Fyysisessä toimintakyvyssä on edelleen haasteita 5. ja 8.-luokkalaisilla.	Hampaiden säännöllinen harjaus on lisääntynyt peruskoululaisten ja ammattikoululaisten keskuudessa. Humalahakuinen juominen on vähentynyt.
Turvallisuudentunne Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa: 4. ja 5.-luokkalaiset 11 % 8. ja 9.-luokkalaiset 8 % Ammatillisten oppilaitosten	4. ja 5.-luokkalaisten kokema vanhempien väkivalta on lisääntynyt. Koulukiusaaminen on lisääntynyt erityisesti peruskoulussa.	Häiritsevä seksuaalinen ehdottelu tai ahdistelu on lievästi vähentynyt. Alueellinen yhteistyö kaupunkien ja järjestöjen kanssa on aktiivista ja

TEEMA JA TUNNUSLUKUJA	HAASTEET	VAHVUUDET
1. ja 2. vuoden opiskelijat 3 % Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat 2 %		rakenteellista yhteistyötä on lisätty.
Ympäristö ja asuminen Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasunto-kunnista: 34 % (koko maa 29 %)	Ahtaasti asuvissa lapsiperheissä on lievää nousua. Oppilaitosten fyysisissä työoloissa on haasteita 8 -ja 9.-luokkalaisilla ja lukiossa.	Asumisen tukea kehitetään ja asunnottomuutta ehkäistään yhteistyössä kaupunkien kanssa. Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastukset ovat toteutuneet hyvin.
Ääni kuuluville yhteiskunnassa Pessimistisesti maailman tulevaisuuteen suhtautuvien nuorten osuus oli kasvanut lähes kaksinkertaiseksi vuodesta 2021 (28 % ⟶ 50 %). (Nuorisobarometri 2025)	Nuorten usko maailman tulevaisuuteen on heikentynyt.	Suurin osa lapsista ja nuorista uskoo voivansa vaikuttaa siihen, millainen omasta tulevaisuudesta tulee.
HYTE-kerroin MPR-rokotteen 1. annoksen kattavuus: 93 % (koko maa 94 %)	4-vuotiaiden ja 8.-luokkalaisten terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen kirjaamisessa on vielä puutteita. MPR-rokotteen kattavuus on hieman laskenut.	Elintapaneuvontaan ohjaaminen ja alkoholinkäytön mini-interventioiden käyttö ovat lisääntyneet lapsiperheiden palveluissa. Rokotekattavuuden kasvattamiseksi on hyvinvointialueella käynnistymässä erillinen viestintäkampanja.

4 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen strategiassa korostuvat hyvinvoinnin vahvistamiseen liittyvät teemat, kuten varhainen tuki ja ennaltaehkäisy. Strategiassa korostetaan erityisesti lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin pääsyn paranemisen tärkeyttä. (Vantaan ja Keravan hyvinvointialuestrategia 2025–2029.)

Kansallisen lapsistrategian mukaisesti hyvinvointialueella kehitetään palvelujen lapsi- ja perhelähtöisyyttä, saavutettavuutta sekä matalan kynnyksen toimintamuotoja, esimerkiksi perhekeskusmallin avulla. Tavoitteena on tunnistaa mahdollisuuksia vahvistaa ennakoivia ja ehkäiseviä toimintamuotoja sekä varhaista tukea, ja kehittää palveluja tietoon, tarpeeseen ja yksilöllisiin palvelupolkuihin perustuvalla tavalla. Kansallisen lapsistrategian mukaan riittävä varhaisen vaiheen tuki sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vähentävät raskaampien palvelujen tarvetta ja parantavat pitkäkestoisesti lasten ja perheiden elämänlaatua ja arjen sujuvuutta. (STM, Lapsistrategia.)

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tekee yhteistyötä Vantaan ja Keravan kaupunkien sekä muiden sidosryhmien kanssa alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on laaja kokonaisuus, joka pitää sisällään muun muassa kuntien, hyvinvointialueiden ja järjestöjen tarjoamia palveluja.

4.1 Hyvinvointialueen palvelut ja yhteistyö

Seuraavaksi kuvaamme erilaisia lapsiin, nuoriin ja perheisiin liittyviä palveluja.

Lapsiperheiden palvelut

Lapsiperheiden ja aikuissosiaalityön palvelujen toimialan keskeisin tehtävä on lasten, nuorten, perheiden sekä työikäisten hyvinvoinnin parantaminen. Toimiala jakautuu neljään palvelualueeseen; perheiden ennaltaehkäisevät palvelut, perheitä tukevat palvelut, perheiden erityispalvelut sekä aikuissosiaalityön palvelut. Aikuissosiaalityön palveluja kuvataan tarkemmin työikäisten hyvinvointisuunnitelmassa (liite 2).

Perheiden ennaltaehkäisevien palvelujen palvelualue tarjoaa hyvinvointialueen lapsille, nuorille ja perheille ennaltaehkäiseviä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Palvelualue kattaa neuvolapalvelut ja lasten kuntoutuspalvelut sekä opiskeluhuollon palvelut varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä toisen asteen oppilaitoksissa. Neuvolapalveluja kuvataan tarkemmin alueellisessa neuvolasuunnitelmassa (liite 1.2) ja opiskeluhuollon palveluja alueellisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa (liite 1.1). Palvelualue vastaa lasten ja nuorten perustasoisista mielenterveys- ja päihdepalveluista ja näiden palvelujen kehittämisestä. Osana tätä kehittämistyötä koordinoidaan myös lasten ja nuorten terapiatakuuta.

Perheitä tukevien palvelujen palvelualue tarjoaa lapsille, nuorille ja perheille sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita ja vastaa sosiaali- ja kriisipäivystyksestä. Palvelualue kattaa lapsiperheiden varhaisen tuen palvelut, psykososiaaliset palvelut, sosiaalityön palvelut sekä sosiaali- ja kriisipäivystyksen. Sosiaali- ja kriisipäivystys on sosiaali- ja terveysministeriön nimeämä valtakunnallinen toimija psykososiaalisen tuen osalta. Perheitä tukevien palvelujen palvelualue vastaa myös perhekeskuskehittämisen kokonaisuudesta.

Perheiden erityispalvelujen palvelualue vastaa hyvinvointialueen lastensuojelun palveluista ja niiden kehittämisestä. Palvelualue kattaa lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityön palvelut, sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisen perhetyön, tukisuhdetoiminnan ja ympärivuorokautisen perhekuntoutuksen sekä hyvinvointialueen omat lastensuojelun laitospalvelut. Palvelualue vastaa lapsiperheiden ja lastensuojelun kotiin vietävien ja sijaishuollon palvelujen asiakasohjauksesta, ostopalveluista sekä toimistosihteeripalveluista.

Tutustu lisää lasten, nuorten ja perheiden palveluihin hyvinvointialueen verkkosivuilla Lasten, nuorten ja perheiden palvelut | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Lastensuojelun palvelut

Hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee lastensuojelulain (417/2007) 12 §:n mukaan sisältää tiedot lastensuojelun tarpeesta, lastensuojeluun varattavista voimavaroista sekä lastensuojelun palvelujärjestelmästä. Näitä kuvataan seuraavaksi tarkemmin.

Lapsi- ja perhekohtaiseen lastensuojeluun kuuluvat avohuollon ja sijaishuollon sosiaalityö, lastensuojelun kotiin vietävät palvelut, ympärivuorokautista perhekuntoutusta tarjoava Kuuselan perhekuntoutuskeskus, lasten ja nuorten vastaanotto- ja arviointitoiminta sekä kuntouttava sijaishuolto.

Lastensuojeluilmoitusten vastaanotto ja kiireellisyyden arviointi on keskitetty virka-aikaiseen lastensuojelun päivystykseen. Virka-ajan ulkopuolella ilmoitusten vastaanotosta ja käsittelystä vastaa sosiaali- ja kriisipäivystys. Ennen lastensuojelutoimiin ryhtymistä lasta ja perhettä pyritään tukemaan ensisijaisesti peruspalveluissa ja sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa.

Sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi ja lastensuojelutarpeen selvitys tehdään lapsiperheiden sosiaalityön yksikössä ja palvelutarpeen arvioinnin perusteella perheet ohjataan tarkoituksenmukaisiin palveluihin. Erityistä tukea ja sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja tarvitsevat lapset ohjautuvat sosiaalihuoltolain mukaiseen perhesosiaalityöhön. Jos lastensuojelutarpeen selvityksen perusteella lapsella todetaan suojelun tarve, aloitetaan lapsella lastensuojelun asiakkuus lastensuojelun avohuollon sosiaalityön yksikössä.

Avohuollon sosiaalityö toimii kahdessa alueellisessa toimipisteessä: Itä-Pohjoisen ja Lännen toimipisteessä. Jokaiselle lapselle nimetään lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ja tarvittaessa työpari. Lapselle ja perheelle laaditaan lastensuojelulain mukainen asiakassuunnitelma, jossa määritellään työskentelyn tavoitteet ja keinot tavoitteiden saavuttamiseksi sekä se, miten suunnitelmaa arvioidaan. Perheelle tarjotaan asiakassuunnitelmaan perustuen tarpeenmukaisia avohuollon tukitoimia. Avohuollon tukitoimien tarkoituksena on edistää ja tukea lapsen myönteistä kehitystä sekä tukea ja vahvistaa vanhempien, huoltajien ja lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden kasvatuskykyä ja -mahdollisuuksia.

Kotiin vietävissä palveluissa tuotetaan tehostetun perhetyön ja tukisuhdetoiminnan palveluja. Ympärivuorokautisesta perhekuntoutuksesta vastaa Kuuselan perhekuntoutuskeskus, jossa on 17 asiakaspaikkaa. Omaa palvelutuotantoa täydennetään tarvittaessa ostopalveluilla.

Lastensuojelulain 40 § velvoittaa hyvinvointialuetta huostaanottoon ja sijaishuollon järjestämiseen lakiin kirjattujen edellytysten täyttyessä. Perhehoito on ensisijainen sijaishuollon muoto, ja hyvinvointialueella on noin 200 sijaisperhettä sekä 23 lyhytaikaista perhehoitoa tarjoavaa vastaanottoperhettä. Perhehoitoa järjestetään myös ostopalveluna. Mikäli perhehoito ei ole lapsen edun mukaista, voidaan lapselle järjestää laitoshoitoa. Hyvinvointialueella on neljä vastaanotto- ja arviointitoiminnasta vastaavaa sijaishuoltoyksikköä, ja niissä järjestetään lyhytaikaista laitoshoitoa ja arviointia kiireellisesti tai avohuollon tukitoimena sijoitetuille lapsille. Pidempiaikaisesta laitoshoidosta vastaavat Kuntouttavan sijaishuollon yksiköt Asola, Harjula, Kataja ja Vuorikumpu, joissa on yhteensä 26 asiakaspaikkaa. Laitospalveluja järjestetään myös ostopalveluna. Lastensuojelun jälkihuollon järjestämisestä 18–22-vuotiaille vastaa aikuissosiaalityön erityispalvelut.

Lastensuojelun voimavarat ja asiakasmäärät

Lastensuojelun resurssit määritellään vuosittain Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen talousarviossa ja henkilöstösuunnitelmassa. Vuonna 2025 lastensuojeluun varattiin 131,8 miljoonaa euroa[2], ja henkilöstöä on noin 400 työntekijää[3]. Lastensuojelun lisäksi lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistetään laajasti sekä hyvinvointialueen että kaupunkien peruspalveluissa, joissa perheitä pyritään ensisijaisesti tukemaan.

Hyvinvointialueen lastensuojelun tarve on maan suurimpia. Lastensuojeluilmoitusten määrä on kasvanut vuosittain: vuonna 2025 ilmoituksen kohteena oli lähes 13 % alueen 0–17-vuotiaista (2022: 12 %). Avohuollon asiakkuuksien osuus on sen sijaan laskenut 4,6 prosentista (2022) neljään prosenttiin (2024). Tämä ylittää kuitenkin koko maan keskiarvon (3,4 %).

Kiireellisten sijoitusten tarve on ollut laskusuuntainen. Huostaanottojen määrässä ei kuitenkaan ollut vuoteen 2024 mennessä tapahtunut vastaavaa muutosta: sekä uusien

[2] Lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi ja virka-aikainen päivystys 4,6 miljoonaa euroa, lastensuojelun avo- ja sijaishuolto 120,4 miljoonaa euroa ja lastensuojelun jälkihuolto 6,7miljoonaa euroa.

[3] Henkilöstömäärään on laskettu lastensuojelun virka-aikaisen päivystyksen, lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin sekä lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuollon työntekijät.

huostaanottojen määrät että huostassa vuoden aikana olleiden lasten määrät ovat kasvaneet vuosina 2022–2024. Lastensuojelun lukuja kuvataan tarkemmin taulukossa 4.

Taulukko 4. Lastensuojelun asiakasmääriä yhteensä Vantaalla ja Keravalla vuosina 2022–2025.

VANTAAN JA KERAVAN HYVINVOINTIALUE YHTEENSÄ	2022	2023	2024	2025
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)	14 645	16 387	16 761	18 146
0–17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus (THL)	7 142	7 348	7 608	7 985
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0–17-vuotiaat vuoden aikana (THL)	2 579	2 287	2 268	Täydennetään myöhemmin, kun luvut julkaistaan
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0–17-vuotiaat (THL)	380	383	358	Täydennetään myöhemmin, kun luvut julkaistaan
Huostassa vuoden aikana olleet 0–17-vuotiaat (THL)	727	731	755	Täydennetään myöhemmin, kun luvut julkaistaan
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat (THL)	1 219	1 153	1 119	Täydennetään myöhemmin, kun luvut julkaistaan
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, joiden sijoituspaikkana laitos (THL)	638	589	570	Täydennetään myöhemmin, kun luvut julkaistaan

VANTAAN JA KERAVAN HYVINVOINTIALUE YHTEENSÄ	2022	2023	2024	2025
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, joiden sijoituspaikkana perhe (THL)	414	396	390	Täydennetään myöhemmin, kun luvut julkaistaan
Uusi huostaanotto vuoden aikana, 0–17-vuotiaat (THL)	104	126	125	Täydennetään myöhemmin, kun luvut julkaistaan

Lastensuojelun kehittämistoimenpiteet

Hyvinvointialueen strategian tavoitteena on lastensuojelun kiireellisten sijoitusten ja huostaanottojen määrän väheneminen 0,7 prosentista 0,6 prosenttiin (% 0–17-vuotiaista.) Tavoitteena on, että lapsiperheiden palvelujen painopiste siirtyy ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin, jolloin lastensuojelun tarve vähenee. Muun muassa neuvonnan ja ohjauksen saatavuutta ja saavutettavuutta parantamalla mahdollistetaan asiakkaiden varhainen ja oikea-aikainen ohjautuminen palveluihin.

Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisia palveluja, kuten sosiaalityötä ja kotiin vietäviä palveluja kehitetään edelleen, jotta ne vastaisivat mahdollisimman kattavasti ja vaikuttavasti asiakkaiden palvelutarpeisiin. Sijaishuollossa tuetaan perheen jälleenyhdistämistä tai asiakkaan siirtymistä kevyempään palveluun, kuten laitoshoidosta perhehoitoon aina kun se on mahdollista ja lapsen edun mukaista. Perhehoidon osuutta sijaishuollosta pyritään vahvistamaan muun muassa rekrytoimalla uusia sijaisperheitä sekä kehittämällä perhehoidon aikaista tukea. Laitoshoidossa tavoitellaan oman palvelutuotannon vahvistamista perustamalla uusia lastensuojelun laitosyksiköitä investointisuunnitelman mukaisesti vuosikymmenen loppuun mennessä.

Terveydenhuollon palvelut lapsille ja nuorille

Terveydenhuollon palvelujen toimiala vastaa lakisääteisistä terveyspalveluista, joihin kuuluvat terveysasemat, sairaala- ja kuntoutuspalvelut ja suun terveydenhuolto. Lasten ja nuorten hyvinvointia tuetaan erityisesti ennaltaehkäisyllä, yksilöllisellä hoidolla ja tiiviillä yhteistyöllä lapsiperheiden palvelujen kanssa. Lasten ja nuorten ennaltaehkäisevien palveluiden lääkäripalvelut sekä sektorityönä tuotetut lääkäri palvelut toteutetaan terveysasemapalvelujen palvelualueelta.

Terveysasemilla edistetään lasten ja nuorten terveyttä tarjoamalla lääkärin ja hoitajan vastaanottoja sekä kiireellistä hoitoa. Ravitsemusterapia ja lääkinnällinen kuntoutus palvelevat kaikenikäisiä. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa tehdään ehkäisevää työtä koko väestölle, esimerkiksi koululuokille suunnatuilla tunneilla ja ikärajavalvontaan liittyvillä ostokokeilla. Sairaalapalvelut järjestävät vuodeosastohoitoa ja kuntoutusta aikuisille, ja lasten sairaalatasoinen hoito toteutuu HUS-yhtymän päivystyksissä ja sairaaloissa.

Suun terveydenhuolto tarjoaa kiireellistä ja kiireetöntä hoitoa, erikoishammashoitoa ja terveyden edistämistä. Asiakkaista kolmasosa on alle 18-vuotiaita, ja lasten ja nuorten hoidossa painottuu ennaltaehkäisy. Neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon määräaikaistarkastukset tukevat suun terveyttä, ja tarkastuksia tehdään ikäryhmittäin 1–17-vuotiaille sekä yksilöllisen tarpeen mukaan useamminkin niille lapsille ja nuorille, joilla on kohonnut riski suun sairauksiin. Suun terveydenhuolto tekee laajaa yhteistyötä neuvoloiden, varhaiskasvatuksen, koulujen ja toisen asteen oppilaitosten kanssa. Yhteistyössä on laadittu suosituksia suun terveyden edistämiseen, kehitetty kouluruokailua ja rajoitettu makeisten ja virvoitusjuomien saatavuutta.

Ennaltaehkäisevää työtä toteutetaan myös avoimissa kohtaamispaikoissa, kirjastoissa, kohdennetuissa hankkeissa sekä kaupunkien järjestämissä tapahtumissa. Viestintää ja tukea tarjotaan useilla tavoilla: ryhmätilaisuuksina, henkilökohtaisena ohjauksena, digitaalisissa kanavissa ja somessa. Monikieliset materiaalit, videot ja nuorille suunnatut sähköiset alustat lisäävät tietoa ja tukevat omahoitoa. Suun terveydenhuolto tekee yhteistyötä myös lastensuojelun kanssa, ja suun terveyden puheeksi ottaminen on osa vakiintunutta

toimintaa. Myös lähisuhdeväkivallan ehkäisytyötä sekä HYTE-työtä edistetään palvelualueen nimettyjen avainhenkilöiden tuella.
Tutustu tarkemmin terveydenhuollon ja suun terveyden huollon palveluihin hyvinvointialueen verkkosivuilla Terveysasemat | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ja Suun terveydenhuolto | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Vammaispalvelut lapsille ja nuorille

Vammaispalvelut tuottavat palveluita hyvinvointialueen vammaisille asukkaille. Palvelualue on jakautunut kolmeen tehtäväalueeseen: neuvontaan ja asiakasohjaukseen, palvelujen järjestämiseen ja hankintaan sekä vammaisten asumispalveluihin. Toimialalla toteutetaan vammaisten palvelujen palveluketjua neuvonnasta ja ohjauksesta palvelutarpeen arviointiin ja palvelujen tuottamiseen. Palveluja tuotetaan sekä omana että ostopalveluna.

Toimintaa ohjaavat vammaispalvelulaki, erityishuoltolaki tietyin osin sekä sosiaalihuoltolaki. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vammaisten asiakasohjausyksikössä arvioidaan eri tavoin vammaisten 0–18-vuotiaiden lasten ja nuorten palvelutarvetta laaja-alaisesti silloin, kun lapsi ja nuori ei saa riittävää tukea peruspalveluista. Yhteistyössä lapsi ja nuori nähdään aktiivisena toimijana arjessaan ja arviointia tehdään laajassa verkostoyhteistyössä.

Tutustu tarkemmin vammaisten palveluihin hyvinvointialueen verkkosivuilla Palvelut vammaisille | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelut lapsille ja nuorille

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen painottuu turvallisuuden vahvistamiseen. Pelastuslaitos vastaa pelastus- ja kemikaaliturvallisuuslaissa määritellyistä valvontatehtävistä sekä tarjoaa ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää yrityksille, yhteisöille ja asukkaille. Tavoitteena on ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia, varautua niiden torjuntaan ja rajoittaa vahinkoja. Toiminta perustuu tiiviiseen yhteistyöhön viranomaisten ja kuntien kanssa.

Lasten ja nuorten osalta pelastuslaitoksen työ keskittyy turvallisuuskasvatukseen, jota toteutetaan erityisesti esikouluissa sekä 4. ja 8.-luokilla. Keskeisiä teemoja ovat arjen riskien tunnistaminen, turvallinen poistuminen, toiminta tulipalotilanteissa ja onnettomuuspaikalla.

Turvallisuuskasvatukseen kuuluu myös Tulipysäkki-malli, jossa koulu, pelastuslaitos ja muut toimijat (kuten poliisi ja sosiaalihuolto) puuttuvat lasten luvattomaan tulenkäsittelyyn. Pelastuslaitos osallistuu lisäksi valtakunnallisiin onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn tähtääviin kampanjoihin, kuten NouHätä!, Paloturvallisuusviikko, ja Päivä paloasemalla -tapahtuma.

Vaikuttamistoimielimet

Hyvinvointialueella toimii useita vaikuttamistoimielimiä, joiden tehtävänä on edistää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Näihin kuuluvat muun muassa nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta.

Vaikuttamistoimielimiä on pyydetty nimeämään edustajia erilaisiin alueen työryhmiin, jonka lisäksi niiltä on pyydetty lausuntoja. Tämän hyvinvointisuunnitelman ikäryhmäkohtaiseen työryhmään on ollut nimettynä edustajat nuorisovaltuustosta, vammaisneuvostosta ja monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnasta.

4.2 Alueellinen yhteistyö

Kunnat vastaavat keskeisistä hyvinvointia ja terveyttä edistävistä peruspalveluista, ja tiivis yhteistyö kuntien ja hyvinvointialueen välillä on välttämätöntä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Yhteistyö kattaa muun muassa varhaiskasvatuksen, opetuksen, opiskeluhuollon, nuorisotyön sekä liikunta- ja kulttuuripalvelut.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisenä yhteistyönä. Hyvinvointialue vastaa opiskeluhuoltopalvelujen järjestämisestä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella sijaitsevissa oppilaitoksissa. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma toteutuu. Yhteistyötä tehdään monella eri tavalla ja eri ryhmissä niin arjen opiskeluhuoltotyössä kuin kehittämisessäkin muun muassa erilaisissa kehittämisryhmissä, kuten segregaation ehkäisytyöhön kytkeytyvissä Vantaan aluejohtoryhmissä ja perhekeskuskehittämisen työryhmissä sekä erilaisissa temaattisissa ryhmissä, jotka kootaan tarpeen ja tilanteen mukaan esimerkiksi eri ilmiöiden ympärille.

Strategisella tasolla alueellista opiskeluhuollon yhteistyötä kehitetään Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lapsiperheiden ja aikuissosiaalityön ydin johtoryhmän, Vantaan kasvatuksen ja opetuksen johtoryhmän ja Keravan lasten ja nuorten palvelujen johtoryhmän yhteistyössä.

Varhaisen tuen kehittämistä tehdään yhteistyössä neuvoloiden, varhaiskasvatuksen ja oppilaitosten kanssa. Opiskeluhuollossa yhteistyö on rakenteellista ja tavoitteellista, ja alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma laaditaan yhdessä eri toimijoiden sekä lasten ja nuorten kanssa (liite 1.1). Myös neuvolapalveluiden kehittämistä varten on laadittu alueellinen neuvolasuunnitelma (liite 1.2).

Perhekeskustoimintamalli muodostaa lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhteistyön ytimen. Perhekeskusmalli on palveluverkosto, joka kokoaa lasten, nuorten ja perheiden palvelut yhteen verkostoon, jossa ammattilaiset tukevat perheitä eri elämäntilanteissa. Tavoitteena on tarjota helposti saavutettavaa ja oikea-aikaista apua moniammatillisesti, yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Palveluiden työnjako sovitaan perheiden tarpeiden mukaan, jotta tuki on sujuvaa ja tarkoituksenmukaista. Yhteisellä työllä pyritään vähentämään eri toimijoiden päällekkäisyyttä ja rakentamaan toimivia palvelukokonaisuuksia perheille. Toiminta pohjautuu kansalliseen lapsistrategiaan ja THL:n perhekeskusmalliin, korostaen saavutettavuutta ja matalan kynnyksen apua.

Perhekeskus tarjoaa vertaistukea, yhteisöllisyyttä, varhaista tukea ja kuntoutusta sekä tukee vanhemmuutta ja lasten hyvinvointia. Fyysiset perhekeskukset on avattu Koivukylään ja Keravalle, ja tulevaisuudessa niitä perustetaan myös Myyrmäkeen ja Tikkurilaan. Perhekeskukseen kuuluu myös avointa kohtaamispaikkatoimintaa, joka tukee osallisuutta ja arjen hyvinvointia sekä tarjoaa tarvittaessa ammatillista ohjausta. Avoimet kohtaamispaikat ovat keskeinen osa perhekeskusten palvelukokonaisuutta.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella toimii avoimia kohtaamispaikkoja, jotka tarjoavat matalan kynnyksen toimintaa lapsille, nuorille ja perheille. Kohtaamispaikat tukevat osallisuutta, vuorovaikutusta ja arjen hyvinvointia sekä tarjoavat tarvittaessa ammatillista ohjausta.

Hyvinvointialue tukee kuntia ehkäisevässä päihdetyössä koulutuksen, konsultaation ja tiedon tuottamisen keinoin. Alueella toimii hyvinvointialueen ja kaupunkien yhteinen ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmä. Ehkäisevän päihdetyön tehtäviä, rooleja sekä tavoitteita ja toimenpiteitä on kuvattu tarkemmin liitteenä olevassa alueellisessa ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelmassa (liite 5). Laki Ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä määrittelee kunnille ja hyvinvointialueille omat tehtävänsä. Ehkäisevän päihdetyön ja päihdekasvatuksen järjestäminen kouluissa ja oppilaitoksissa kuuluu opetuksen järjestäjän (yleensä kunnan) vastuulle. Kouluissa ja oppilaitoksissa työskentelee myös hyvinvointialueen opiskeluhuollon työntekijöitä, jotka osallistuvat ehkäisevän päihdetyön suunnitteluun ja toteuttamiseen. Hyvinvointialueen ehkäisevän päihde- ja mielenterveysyksikön rooli koulujen ja oppilaitosten kanssa tehtävässä yhteistyössä on erityisesti vahvistaa ammattilaisten valmiuksia ehkäisevään päihdetyöhön. Ehkäisevä päihdetyö kouluissa ja oppilaitoksissa on vaikuttavaa silloin, kun se koostuu koko vuoden kattavasta yhdessä tehdystä suunnitelmasta, johon on koottu eri tahojen toteuttamat toimet.

Asumista turvaavaa ja asunnottomuutta vähentävää yhteistyötä tehdään muun muassa alueellisten verkostojen avulla. VAKEn alueella toimii Asumisneuvonnan verkosto, jossa näkökulmana on asumisen turvaaminen ja asunnottomuuden ehkäisy, sekä Asunnottomuustyön verkosto, jossa näkökulmana on asunnottomuuden vähentäminen ja asunnottomille suunnatut palvelut. Verkostojen lisäksi toimijoiden välillä tehdään monen suuntaista yhteistyötä. Asunto kaikille -hanke on tukemassa yhteistyön kehittymistä alueella, vuosien 2025–2027 aikana. Alueella on myös tunnistettu epävarman asumisen vaikutukset lasten ja nuorten hyvinvointiin. Sekä perheiden että nuorten asunnottomuustyötä vahvistetaan monialaisessa yhteistyössä, minkä tavoitteena on kehittää palveluita saavutettaviksi, kiinnipitäviksi ja tarpeisiin paremmin vastaaviksi. Lisäksi asumisen puheeksioton vahvistamisella läpi palvelujärjestelmän pyritään ennaltaehkäisemään perheiden ja nuorten aikuisten asumisen haasteita.

Elintapaneuvonnan kehittämistä tukee hyvinvointialueen ja kaupunkien yhteinen yhteistyöverkosto. Vantaan kaupunki toteuttaa perheiden hyvinvointiohjausta, KouluPT-toimintaa sekä Liikkuvan opiskelun hyvinvointivalmennusta. Myös Keravalla järjestetään KouluPT-toimintaa. Koulu-PT-toiminta on tarkoitettu 4.–5. sekä 7.–8.-luokkalaisille Move! -

mittausten perusteella alhaisen fyysisen toimintakyvyn tai alhaisen fyysisen aktiivisuuden omaaville oppilaille, sekä sellaisille oppilaille, joille liikkumisen sekä harrastamisen lisääminen voisi olla avuksi. Liikkuvan opiskelun hyvinvointivalmennusta tarjotaan Vantaalla toisen asteen opiskelijoille, joilla liikkumissuositus ei täyty, jotka hyötyisivät liikunnan lisäämisestä tai jotka tarvitsevat tukea liikkumisen lisäämiseen sekä hyvinvointia edistävän. Keravalla opiskeluhuollon työntekijä voi myöntää TSEMPPI-kortin lapselle tai nuorelle (6–20-vuotiaille) vastaanottokäynnin yhteydessä. TSEMPPI-kortti on tarkoitettu keravalaisille lapsille ja nuorille, joiden kohdalla liikunnan lisääminen tukisi hyvinvointia. Hyvinvointialueen palveluista on mahdollista ohjata lapsia, nuoria ja perheitä edellä mainittuihin palveluihin.

Hyvinvointialue tekee tiivistä yhteistyötä useiden järjestöjen kanssa. Järjestöt täydentävät hyvinvointialueen palvelurakenteita monin eri tavoin ja niillä on merkittävä rooli lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin, turvallisuuden ja osallisuuden edistämisessä, esimerkiksi haavoittuvissa asemissa olevien ryhmien osalta. Yhteistyötä tehdään eri tasoisesti ja erilaisissa palveluissa. Yhteistyö voi liittyä esimerkiksi palvelujen järjestämiseen, palveluihin ohjaamiseen, tiedon vaihtoon ja yhteisen ymmärryksen luomiseen tai osaamisen kehittämiseen. Lapsiperheiden palveluissa järjestetään säännöllisesti kumppani-infoja, missä eri järjestöt pääsevät esittelemään omaa toimintaansa. Toimialalla myös tavataan vuosittain kumppanuusavustusta saavia järjestöjä yhteisen työn kehittämiseksi.

Poliisin kanssa tehtävä yhteistyö painottuu ennaltaehkäisevään työhön, varhaiseen puuttumiseen ja moniammatillisiin toimintamalleihin, kuten Ankkuri-toimintaan. Ankkuritoiminta tarkoittaa moniammatillista, varhaiseen tukeen perustuvaa yhteistyötä poliisin, sosiaalipalvelujen, terveydenhuollon ja nuorisotoimen välillä. Erityistä huomiota kiinnitetään vakavasti rikoksilla oireilevien nuorten kokonaisvaltaiseen tukemiseen ja palveluihin ohjaamiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään vakavasti rikoksilla oireilevien nuorten kokonaisvaltaiseen tukemiseen ja palveluihin ohjaamiseen.

HUS-yhtymän kanssa tehtävä yhteistyö kattaa erikoissairaanhoidon, päivystyksen ja ensihoidon sekä lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämisen. Lisäksi hyödynnetään Terveyskylän digitaalisia palveluja ja eKonsultaatiota ammattilaisten tukena.

Yhteistyötä tehdään myös lasten ja nuorten segmenttiryhmässä. Lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä edistetään myös palveluketjutyöllä.

5 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet

Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadinta käynnistyi syksyllä 2025 tietopohjan avulla asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden haasteita ja vahvuuksia tunnistamalla. Tunnistamistyötä tehtiin sekä hyvinvointialueen ikäryhmäkohtaisissa hyvinvointiryhmissä, että alueellisissa HYTE-neuvotteluissa. Kerätyn tiedon perusteella alueellisissa HYTE-neuvotteluissa laadittiin esitys alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteistä. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sekä Keravan ja Vantaan kaupunkien johtoryhmät hyväksyivät painopisteet 4.12.2025 kokouksessaan.

Tämän jälkeen painopisteiden alle koostettiin koko väestöä sekä ikäryhmiä (lapset ja nuoret, työikäiset ja ikääntyneet) koskevat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa erilaisten verkostojen kokouksissa ja työpajoissa. Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on esitetty taulukossa 5. Taulukossa on myös kuvattuna kunkin painopisteen yleiset PowerBI-seurantamittarit.

Ikäryhmäkohtaiset hyvinvointiryhmät ja alueelliset verkostot tukevat eri toimijoita hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toimeenpanossa. Hyvinvoinnin ja terveyden tilaa sekä tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain lähidemokratia- ja osallisuuslautakunnan, hyvinvointialueen johtoryhmän sekä HYTE-ohjausryhmän toimesta. Tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemisestä raportoidaan vuosittain myös aluevaltuustolle.

Osa ikäryhmäkohtaisen hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä ja mittareista liittyy hyvinvointisuunnitelman alasuunnitelmiin. Tällöin tarkemmat toimenpiteet ja mittarit löytyvät kyseisestä liitesuunnitelmasta.

Taulukko 5. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
MIELEN HYVINVOINNIN PARANTAMINEN PowerBI-seurantamittarit: • Tuntee itsensä yksinäiseksi %, • Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista % • 4-vuotiaiden terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen • 8-luokkalaisten terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen			
Olemme yhdessä edelläkävijöitä lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin varmistamisessa.	Laajennamme perhekeskustoimintaa ennaltaehkäisevänä toimintamallina.	Perhekeskustoiminnan laajuus 10/2025: Kaksi laajan palvelun perhekeskusta toiminnassa 2029: Neljä laajan palvelun perhekeskusta toiminnassa	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (perheitä tukevat palvelut, perheiden ennalta ehkäisevät palvelut) Yhteistyö: kaupungit (KASO ja LANU), 3. sektorin toimijat Verkostot: Perhekeskustoiminnan työryhmät ja verkostot
	Vahvistamme terveystarkastusten avulla lasten, nuorten ja perheiden varhaista ja	4-vuotiaiden tarkastusten peittävyys terveydenhoitajilla (%) 2024: 84 %	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
	ennalta ehkäisevää tukea. Varmistamme, että mahdollisimman moni lapsista ja nuorista osallistuu tarkastuksiin ja tarkastukset ovat mielekkäitä. Kehitämme 4-vuotiaiden ja 8.-luokkalaisten terveystarkastuksiin liittyvää kirjaamista (tuen tarpeen selvittäminen).	2030: 100 % Kouluterveydenhuollon laajoihin tai määräaikaisiin terveystarkastuksiin osallistuneiden osuus oppilasmäärästä (%) 2024: 47 % 2030: 100 %	(perheiden ennalta ehkäisevät palvelut) Yhteistyö: HUS-yhtymä (Perhe ja vauvamyönteinen HUS-toiminta sekä synnytystoiminnan ja potilasohjauksen tukeminen)
	Parannamme lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluihin pääsyä.	Terapiatakuun piiriin 28 vrk:ssa päässeet 2024: uusi mittari 2029: 100 % Lasten ja nuorten psyykkisen hyvinvoinnin palveluihin 30 vrk:ssa päässeet 2024: uusi mittari 2029: 100 %	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (perheiden ennalta ehkäisevät palvelut, perheitä tukevat palvelut ja terveysasemapalvelut) Yhteistyö: HUS, 3. sektorin toimijat
	Vahvistamme lasten ja nuorten mielen hyvinvointia yhdessä kaupunkien kanssa alueellisen opiskeluhuolto-	Mittarit alueellisessa opiskeluhuoltosuun-nitelmassa liite 1.1. ja neuvolasuunnitelmassa liite 1.2.	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (perheiden ennalta ehkäisevät palvelut) ja

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
	suunnitelman ja neuvola-suunnitelman mukaisesti.		kaupungit (KASO ja LANU) Yhteistyö: hyvinvointialueen ja kaupunkien muut palvelut, 3. sektorin toimijat Verkostot: opiskeluhuollon työryhmät ja verkostot
Lastensuojelun tarve vähenee.	Vähennämme lastensuojelun tarvetta varhaisilla tukitoimilla.	Perheohjaukseen 14 vrk:ssa palvelun saaneiden osuus 2026: 70 % 2030: 100 % Perheneuvolaan 14 vrk:ssa palvelun saaneiden osuus 2026: 55 % 2030: 100 % Lastensuojelun kiireellisten sijoitusten ja huostaanottojen määrä vähenee (%-osuus 0–17-vuotiaiden ikäluokasta)	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (perheiden erityispalvelut, perheitä tukevat palvelut) Yhteistyö: kaupungit (KASO ja LANU), 3. sektorin toimijat

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		2024: 0,7 % 2029: 0,6 %	
TERVEELLISTEN ELINTAPOJEN VAHVISTAMINEN PowerBI-seurantamittarit: • Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) % • Terveyttä edistäviä elintapoja % (summaindikaattori) • Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä %			
Lasten ja nuorten terveelliset elintavat vahvistuvat ja tukevat ennalta-ehkäisevästi terveyttä ja hyvinvointia.	Tunnistamme vähän liikkuvat lapset varhaisessa vaiheessa, kehitämme lapsia, nuoria ja perheitä tukevia elintapaneuvonnan palveluja sekä varmistamme sujuvan ja vaikuttavan palveluihin ohjautumisen.	Terveyttä edistäviä elintapoja % 2024: 30 % (4. ja 5.-luokkalaiset) 13 % (8. ja 9.-luokkalaiset) 2030: 35–40 % (4. ja 5.-luokkalaiset) 18–23 % (8. ja 9.-luokkalaiset) Lasten ja nuorten heikko fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) % 2024: 37 % (4. ja 5.-luokkalaiset) 45 % (8. ja 9.-luokkalaiset)	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (perheiden ennalta ehkäisevät palvelut, terveysasemapalvelut, viestintä ja vaikuttaminen) sekä kaupungit (liikuntapalvelut) Yhteistyö: 3. sektorin toimijat, yritykset Verkostot: elintapaneuvonnan yhteistyöverkosto

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		2030: 27–32 % (4. ja 5.-luokkalaiset) 35–40 % (8. ja 9.-luokkalaiset) Vaikuttavuuden arvioinnille asetetaan tarkemmat mittarit myöhemmin.	
	Vahvistamme MPR-rokotusten kattavuutta.	MPR-rokotteen 1. annoksen kattavuus 2026: 92 % 2030: 97 %	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (perheiden ennalta ehkäisevät palvelut) Yhteistyö: 3. sektorin toimijat
TURVALLISUUDEN TUNTEEN LISÄÄMINEN PowerBI-seurantamittarit: • Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa % • Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana % • Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana %			
Vantaan ja Keravan alueella lasten ja nuorten	Ehkäisemme kiusaamista ja väkivaltaa lasten ja nuorten arkiympäristöissä	Mittarit alueellisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa liite 1.1. ja	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
on turvallista elää, oppia ja asua.	vahvistamalla ennaltaehkäiseviä toimintamalleja ja moniammatillista yhteistyötä.	neuvolasuunnitelmassa liite 1.2.	(perheiden ennalta ehkäisevät palvelut ja viestintä ja vaikuttaminen, HYTE) sekä kaupungit (KASO ja LANU) Yhteistyö: hyvinvointialueen ja kaupunkien muut palvelut, 3. sektorin toimijat Verkostot: opiskeluhuollon työryhmät ja verkostot
TYÖ- JA TOIMINTAKYVYN VAHVISTAMINEN • Opiskeluhuollon mitoitussuositusten toteutuminen			
Opiskelijoiden toimintakyky vahvistuu opiskeluhuollon ja koulutuksen järjestäjän yhteistyöllä.	Kehitämme opiskeluhuollon ja koulutuksenjärjestäjän yhteistyötä alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti (liite 1.1).	Rakenteiden ja työnjaon kuvaaminen 2024: Rakenteet ja työnjako on kuvattu 2029: Rakenteet ja työnjako tukevat lasten ja nuorten hyvinvointia	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (perheiden ennalta ehkäisevät palvelut) sekä kaupungit (KASO ja LANU) Verkostot: opiskeluhuollon työryhmät ja verkostot

Liite 1.1 Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma

Liite 1.2 Neuvolasuunnitelma

Liite 2

Työikäisten hyvinvointisuunnitelma

Sisällysluettelo

1 Selkokielinen tiivistelmä 77

2 Johdanto 78

3 Nostot työikäisten hyvinvoinnista ja terveydestä 78

4 Työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella 85

4.1 Hyvinvointialueen palvelut ja yhteistyö 87

4.2 Alueellinen yhteistyö 92

5 Työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet 93

1 Selkokielinen tiivistelmä

Työikäisten hyvinvointisuunnitelma kertoo, miten Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tukee 18–64-vuotiaiden hyvinvointia ja terveyttä vuosina 2026–2030. Suunnitelma on osa alueellista hyvinvointisuunnitelmaa.

Tavoitteena on, että ihmiset saavat apua ajoissa ja että arki sujuu paremmin. Monia työikäisiä kuormittavat esimerkiksi

- mielenterveyden ongelmat,
- päihteiden käyttö,
- yksinäisyys,
- työttömyys ja haastava rahatilanne sekä
- asumistilanne ja mahdollisesti myös asunnottomuus.

Työikäisten hyvinvoinnissa ja terveydessä on myös paljon hyvää:

- Moni pärjää arjessa hyvin ja haluaa huolehtia omasta terveydestään.
- Alueella on kehitetty esimerkiksi matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluja.
- Digipalveluja ja digitukea on lisätty.
- Työkykyä tuetaan yhdessä eri toimijoiden, kuten kaupunkien kanssa.

Tilannetta parannetaan kehittämällä palveluja ja yhteistyötä. Tulevina vuosina esimerkiksi

- parannamme pääsyä mielenterveys- ja päihdepalveluihin.
- parannamme nuorten aikuisten palveluohjausta, jotta he saavat apua ajoissa ja helpommin.
- vähennämme työikäisten, erityisesti nuorten aikuisten, yksinäisyyttä.
- edistämme terveellisiä elintapoja, kuten liikkumista, unta ja terveellistä syömistä.
- kehitämme etsivää aikuissosiaalityötä.
- tuemme työttömien ja osatyökykyisten työkykyä ja pääsyä palveluihin.
- suunnittelemme uutta palvelua kuntouttavan työtoiminnan tilalle.
- teemme yhteistyötä, jotta Suomeen muuttaneet kotoutuvat paremmin.

Suunnitelman toteutumista seurataan mittareilla. Tuloksista kerrotaan joka vuosi alueen päättäjille.

2 Johdanto

Työikäisten hyvinvoinnin edistäminen on tärkeää sekä yksilön että yhteiskunnan näkökulmasta. Hyvinvoiva työikäinen on terveempi, motivoituneempi ja tuottavampi työntekijä, mikä heijastuu myönteisesti myös työelämän ulkopuoliseen elämänlaatuun ja jaksamiseen. Hyvä terveys ja hyvinvointi vähentävät terveydenhuollon kustannuksia ja sairauspoissaoloja. Hyvinvoiva työikäinen väestö on keskeinen edellytys alueen taloudelliselle ja toiminnalliselle kestävyydelle sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiselle.

Työikäisten terveyden edistämisessä keskeistä on mahdollistaa terveelliset elintavat, kuten monipuolinen ruokavalio, riittävä liikunta ja lepo, jotka muodostavat perustan hyvälle terveydelle. Kestävä aivoterveys -hankkeen (2021) mukaan liiallinen työstressi, kiire ja kuormitus voivat heikentää työhyvinvointia ja lisätä terveysongelmien riskiä. Näiden ehkäisemiseksi työpaikoilla on tärkeää panostaa työn suunnitteluun ja organisointiin sekä tarjota työhyvinvointia tukevia palveluita.

3 Nostot työikäisten hyvinvoinnista ja terveydestä

Hyvinvointialueen väestön ikärakenne on valtakunnalliseen tasoon verrattuna nuori. Vuoden 2024 lopussa 15–64-vuotiaiden osuus väestöstä oli Keravalla 64 % ja Vantaalla 68 % (Tilastokeskus, Tunnuslukuja väestöstä alueittain, 1990–2022). Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on monikulttuurinen väestö, jonka ennustetaan kasvavan huomattavasti lähivuosina. Vieraskielisten osuus oli vuoden 2024 lopussa Keravalla 17 % ja Vantaalla 29 % (Tilastokeskus, Tunnuslukuja väestöstä alueittain, 1990–2022).

Hyvinvointialueella työikäisten ja nuorten aikuisten hyvinvointia haastavat samanaikaisesti sosiaaliturvaan kohdistuvat valtakunnalliset leikkaukset ja työttömyyden kasvu. Erityisesti mielenterveyden häiriöt ja tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat keskeisiä työkyvyttömyyden syitä, ja mielenterveyssyistä myönnettyjen työkyvyttömyyseläkkeiden määrä on kasvanut.

Syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden (NEET-nuoret) osuus on alueella koko maan keskiarvoa korkeampi. Asunnottomuus, päihdeongelmat, kuten huumeiden käytön näkyminen katukuvassa sekä perusturvallisuuden heikentyminen ovat lisääntyneet. Myös erityisesti työikäisten miesten yksinäisyyden ja osattomuuden kokemukset ovat kasvaneet.

Valtion toimeentulotukeen kohdistuvat kiristykset ja Kelan etuuskäytäntöjen muutokset vaikeuttavat entisestään jälkihuollon nuorten toimeentuloa: pienentyneet tuet, tiukentuneet perusosan alentamisen perusteet ja kasvavat omavastuut lisäävät nuorten taloudellista painetta ja ohjaavat heitä entistä useammin täydentävän tuen hakijoiksi hyvinvointialueelle. Nämä muutokset kasvattavat nuorten tarvetta jälkihuollon palveluille ja tuelle, lisäävät nuorten taloudellista kuormitusta ja heikentävät mahdollisuuksia itsenäiseen asumiseen ja opintoihin kiinnittymiseen.

Toisaalta hyvinvointialueen palvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta on vahvistettu monin tavoin. Työikäisten neuvonta ja ohjaus ovat kehittyneet, ja järjestöyhteistyö tarjoaa konkreettista tukea. Sote- ja kuntayhteistyö työkyvyn tukemisessa on tiivistynyt, ja vuoden 2025 alusta käynnistynyt moniammatillinen työkyvyn arviointitiimi tukee kuntoutus- ja työllistymispolkuja. Matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluja on vahvistettu organisaatiomuutoksilla ja lisäresursseilla, ja perhekeskustoiminta on käynnistynyt alueella. Lisäksi ehkäisevää työtä on vahvistettu muun muassa lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä, elintapaohjauksessa sekä päihteiden käytön varhaisessa puheeksiotossa.

Työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden haasteita ja vahvuuksia kuvataan tarkemmin taulukossa 6. Nostojen pohjana on käytetty HYTE-vähimmäistietosisältöön pohjautuvaa kansallista tietoa työikäisten hyvinvoinnista ja terveydestä. Pääset tutustumaan tarkemmin tietoon hyvinvointialueen verkkosivuilla. Verkkosivuilta löydät PowerBI-raportin, johon olemme koonneet noin 150 indikaattorin avulla hyvinvointitietoa eri teemoittain ja ikäryhmittäin. Raportti julkaistaan verkkosivuilla alueellisen hyvinvointisuunnitelman hyväksymisvaiheessa.

Taulukko 6. Nostoja työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden haasteista ja vahvuuksista.

TEEMA	HAASTEET	VAHVUUDET
Aineellinen elintaso Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä: 4 % (koko maa 2 %)	Merkittävät valtakunnalliset muutokset (etuusleikkaukset) vaikuttavat sosiaaliturvaan. Pitkäaikaista toimeentulotukea saavien osuus on VAKEssa koko maata korkeampi.	Hyvät talouden neuvonta- ja ohjauspalvelut sekä järjestötoiminnan kautta tarjottava konkreettinen apu, kuten ruokahävikkijakelu tukevat haastavassa taloudellisessa tilanteessa.
Henkilökohtainen toiminta ja työ Syrjäytymisriskissä olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä: 19 % (koko maa 17 **%)**	Työttömien määrä on edelleen kasvanut. Työllisyyspalvelujen siirto kunnille ja sitä seuranneet rahoitus- ja linjausmuutokset ovat johtaneet palkkatuen myöntämisen tiukentumiseen, mikä on heikentänyt aikuissosiaalityön mahdollisuuksia tukea asiakkaiden työllistymistä palkkatuen keinoin. Työkyvyttömyyden taustalla on moninaisia syitä, joista yleisimpiä ovat mielenterveyden haasteet sekä tuki- ja liikuntaelinsairaudet. Kuntouttavan työtoiminnan mahdolliset muutokset vuodesta 2027 alkaen tuovat epävarmuutta palvelujen jatkuvuuteen. NEET-nuorten osuus on koko maan keskiarvoa korkeampi.	Sote- ja kuntayhteistyö on tiivistynyt työllisyys- ja työkyvyn tuen palveluissa. Moniammatillinen työkyvyn arvioinnin tiimi aloitti toimintansa tammikuussa 2025. Kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen keskeisenä tavoitteena on toimintakyvyn ylläpitäminen sekä työllistymisen tukeminen.

TEEMA	HAASTEET	VAHVUUDET
	Järjestöjen mahdollisuudet tarjota työllistymistä edistävää toimintaa on heikentynyt.	
Koulutus Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien osuus 15 vuotta täyttäneestä väestöstä: 32 % (koko maa 25 %)	Ilman perusasteen tutkintoa olevien yli 15 vuotta täyttäneiden määrä on edelleen hieman kasvanut.	Yli 70 prosenttia alueen 25 vuotta täyttäneistä on suorittanut vähintään toisen asteen tutkinnon.
Palvelujen saatavuus Kokenut esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä: 72 % (koko maa 74 %)	Ihmisten pahoinvointi ja häiriökäyttäytyminen näkyvät arjessa aiempaa useammin. Osa palveluista on siirtynyt kokonaan digitaalisiksi, mikä vaikeuttaa asiointia osalle väestöstä. Tietoisuus saatavilla olevista palveluista on puutteellista, ja erityisesti paljon palveluja tarvitsevat sekä maahanmuuttajataustaiset henkilöt kohtaavat haasteita päästäkseen tarvitsemiensa palvelujen piiriin. Päihdehuollon laitoskuntoutuspaikkojen väheneminen ostopalveluissa heikentää kaikkein eniten tukea	Lääkärin palveluita riittämättömästi saaneiden osuus on laskenut. Terveydenhuollon koordinoimaa sote-digitukea jatketaan, jotta asiointi olisi sujuvampaa myös digitaalisissa palveluissa. Matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluja on vahvistettu, ja päihde- sekä mielenterveyspalveluihin on saatu vuoden 2025 alusta lisää henkilöstöresursseja. Lisäksi lasten ja nuorten terapiatakuun voimaantulo 5/2025 vahvistaa mielenterveyden tuen saatavuutta ja ohjaa resursointia varhaiseen hoitoon pääsyyn.

TEEMA	HAASTEET	VAHVUUDET
	tarvitsevien mahdollisuuksia saada hoitoa.	
Sosiaaliset yhteydet ja suhteet Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus: 18 % (koko maa 15 %)	Yksinäiseksi itsensä kokevien määrä on lisääntynyt. Yhteiskunnalliset muutokset (esimerkiksi sosiaaliturvan leikkaukset, kuntouttavan työtoiminnan muutokset, työttömyyden lisääntyminen ja järjestöjen leikkaukset) voivat lisätä yksinäisyyden kokemusta.	Perhekeskustoiminta on käynnistetty VAKEn alueella perheiden tukemiseksi. Matalankynnyksen sosiaalisen median ryhmätoimintaa on lisätty.
Terveys Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus, % 20–64-vuotiaat: 24 % (koko maa 20 %)	Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden, alkoholia liikaa käyttävien (erityisesti naisten) sekä terveytensä huonoksi tai keskitasoiseksi kokevien (erityisesti miesten) osuudet ovat kasvaneet.	Päihde- ja mielenterveyspalvelujen organisaatiomuutos on astunut voimaan maaliskuussa 2025, mikä on lisännyt esimerkiksi matalakynnyksen yhteydenottotapoja ja paikkoja. Terveyspalvelujen omatiimien käyttö parantaa palvelujen saatavuutta ja hoidon jatkuvuutta. Digitaalisten palvelujen kehittäminen (esimerkiksi chatbot, tekoälyn käytön laajentaminen) tukee palvelujen saavutettavuutta.

TEEMA	HAASTEET	VAHVUUDET
Turvallisuudentunne Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus, % 20–64-vuotiaat: 7 % (koko maa 4 %)	Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokevien osuus on kasvanut. Perusturvallisuuden järkkyminen (talouteen liittyvä epävarmuus sekä henkinen ja fyysinen turvallisuus) näkyy työikäisten arjessa. Huumeiden käyttö näkyy katukuvassa.	Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyötä on kehitetty monen vuoden ajan. Segregaatiotyön ehkäisytyötä tehdään yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa.
Ympäristö ja asuminen Vantaa: 384 yksinelävää asunnotonta (kasvu 43 %) Kerava: 24 yksinelävää asunnotonta Vantaa: Pitkäaikaisasunnottomia 115 (kasvu 203 %) Kerava: Pitkäaikais-asunnottomia 6 Vantaa: naisia 107 (kasvu 28 %) Kerava: naisia 5 Vantaa: nuoria alle 25-vuotiaita 71 (kasvu 75 %)	Asunnottomien ja pitkäaikaisasunnottomien määrä on kääntynyt kasvuun valtakunnallisesti, ja myös Vantaan ja Keravan alueella.	Asunnottomien ja pitkäaikaisasunnottomien asiat on nostettu hyvinvointialueen strategiaan.

TEEMA	HAASTEET	VAHVUUDET
Kerava: nuoria alle 25-vuotiaita 8 Ulkomaalaistaustaisia Vantaa: 130 (kasvu 25 %) Kerava: 9		
Ääni kuuluville yhteiskunnassa Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 20–64-vuotiaat: 11 % (koko maa 11 **%)** Koulutustasoittain: Matala: 11 % Keskitaso: 10 % Korkea: 11 % (Koko maa: matala 13 %, keskitaso 9 % ja korkea 8 %)	Miehillä osallisuuden kokemus on heikentynyt. Samoin keskitason ja korkean tason koulutuksen omaavilla.	Vantaan ja Keravan alueella osallisuuden vahvuuksia ovat selkeä osallisuusohjelma, vakiintuneet osallistumisen rakenteet ja monikanavaiset vaikuttamismahdollisuudet sekä asukkaiden korkea kiinnostus osallistua. Tämä luo hyvän perustan osallisuuden vahvistamiselle hyvinvointialueella.
HYTE-kerroin Työttömien terveystarkastukset, % työttömistä: 8 % (koko maa 7 %)	HYTE-kerroin indikaattoreiden kirjaamisessa on edelleen haasteita. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden osuus on alueella korkea.	Työttömien terveystarkastusten, alkoholin käytön mini-interventioiden ja elintapaneuvontaan ohjauksen osalta on tehty hyvää kehittämistyötä.

4 Työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tekee yhteistyötä Vantaan ja Keravan kaupunkien sekä muiden sidosryhmien kanssa alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on laaja kokonaisuus, joka pitää sisällään muun muassa kuntien, hyvinvointialueiden ja järjestöjen tarjoamia palveluja.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on monen eri alan ja toimijan yhteistyötä. Ihmisen hyvinvointiin vaikuttavat monet seikat, kuten ihmissuhteet, harrastukset sekä työ- ja koulutusmahdollisuudet. Myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on yhtä moninaista ja vain osa siitä tehdään sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä pelastuspalveluissa. Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tekeekin Vantaan ja Keravan kaupunkien, HUS-yhtymän sekä alueen järjestöjen, yritysten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa yhdessä töitä alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

4.1 Hyvinvointialueen palvelut ja yhteistyö

Seuraavassa kuvaamme hyvinvointialueen palveluita työikäisille sekä tähän liittyvää yhteistyötä.

Terveydenhuollon palvelut työikäisille

Terveysasemapalvelut tarjoaa hyvinvointialueen asukkaille perusterveydenhuollon avopalveluja. Niihin kuuluvat terveysasemien vastaanottopalvelut, perustason mielenterveyspalvelut sekä perus- ja erityistason päihdepalvelut. Alueella toimii kahdeksan terveysasemaa, joilla kaikilla on lääkäreiden ja hoitajien vastaanottotoimintaa. Lisäksi eri toimipisteissä tuotetaan muun muassa ehkäisyneuvolatoimintaa, hoitotarvikejakelua sekä diabetes- ja endoskopiayksiköiden palveluja.

Päihde- ja mielenterveyspalveluja tuotetaan terveysasemien lisäksi Miepä-asemilla, terapia- ja kuntoutusyksiköissä, korvaushoitoyksikössä, terveysneuvontapisteissä, Peijaksen

sairaalassa päivystyksen päihdehoitajan toimintana, Itä-Uudenmaan poliisivankilassa sekä ympärivuorokautista hoitoa tarjoavassa päihdevieroitusyksikössä.

Sairaala- ja kuntoutuspalvelujen tuotetaan hyvinvointialueen asukkaille terveyttä ja hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä osallisuutta edistäviä perusterveydenhuollon sairaanhoito- ja kuntoutuspalveluja osastoilla, vastaanotoilla ja kotiin vietynä palveluna. Osastohoidon palveluja on Peijaksen ja Katriinan sairaaloissa sekä Keravan terveyskeskuksessa. Vastaanottopalveluja tuotetaan kaikilla terveysasemilla ja Katriinan sairaalassa. Kotiin vietäviä palveluja tuotetaan koko hyvinvointialueelle ja niitä ovat kotisairaalapalvelut ja liikkuva sairaala -palvelut sekä kotihoidon ja asumispalveluiden lääkäripalvelut.

Suun terveydenhuolto edistää asukkaiden suun terveyttä ehkäisemällä ja hoitamalla suun sairauksia. Palveluihin kuuluu kiireellinen ja kiireetön perushoito, perustason erikoishammashoito sekä suun terveyden edistämisen palvelut. Palvelut tuotetaan kolmella tehtäväalueella, jotka jakautuvat kuuteen omatiimiin: Itäinen, Kerava, Läntinen, Myyrmäki, Pohjoinen ja Tikkurila. Erikoishoito, oikomishoito ja kiireellinen hoito järjestetään keskitetysti. Työikäisten suun terveyttä tuetaan ehkäisemällä sairauksia, tarjoamalla suunnitelmallista hoitoa ja antamalla ohjausta omahoitoon sekä vastaanotolla että etänä. Pidempiaikaista tai toistuvaa tukea vaativissa asioissa asiakkaalle turvataan hoidon jatkuvuus nimeämällä potilaalle omalta asuinalueeltaan suun terveydenhuollon oma-ammattilainen.

Lisäksi työikäisten suun terveyttä ja hyvinvointia edistetään järjestämällä ryhmätilaisuuksia sekä hyödyntämällä digitaalisia palveluja ja sosiaalisen median kanavia. Jalkautumalla hyvinvointitapahtumiin, messuille ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkoihin tarjotaan saavutettavaa ennaltaehkäisevää neuvontaa ja tukea työikäisten hyvinvointiin. Suun terveydenhuolto järjestää tietoiskuja ja luentoja alueen järjestöille ja yhdistyksille sekä tekee tiivistä yhteistyötä muiden hyvinvointialueen palvelualueiden kanssa. Myös lähisuhdeväkivallan ehkäisytyötä sekä HYTE-työtä edistetään palvelualueen nimettyjen avainhenkilöiden tuella.

Tutustu tarkemmin terveydenhuollon ja suun terveyden huollon palveluihin hyvinvointialueen verkkosivuilla Terveysasemat | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ja Suun terveydenhuolto | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Aikuissosiaalityön palvelut työikäisille

Aikuissosiaalityö tukee täysi-ikäisten asiakkaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa erilaisissa tilanteissa. Palvelu kohdentuu arjen sujumisen, asumisen ja toimeentulon turvaamiseen sekä työ-, opiskelu- ja kuntoutusprosessien edistämiseen. Lisäksi työssä tuetaan asiakkaiden toimintakykyä, osallisuutta sekä mielenterveyteen, terveyteen ja päihteiden käyttöön liittyvien haasteiden hallintaa. Aikuissosiaalityön palvelualueella järjestetään ja tuotetaan sosiaalihuoltolain, kotoutumislain, toimeentulotukilain, lastensuojelulain sekä päihde- ja mielenterveyslain mukaisia palveluja pääosin työikäisille (18–64-vuotiaille) hyvinvointialueen asukkaille. Palvelualue on jakautunut viiteen tehtäväalueeseen: toimeentulotuki ja kotoutumista tukevat palvelut, aikuissosiaalityön perus- ja erityispalvelut, työllistymistä ja osallisuutta tukevat palvelut sekä asumispalvelut.

Toimeentulotuki ja kotoutumista tukevat palvelut tarjoavat neuvontapalveluja hyvinvointialueen asukkaille sekä tukea pienituloisille arjen taloudellisissa haasteissa, esimerkiksi täydentävän toimeentulotuen ja sosiaalisen luototuksen avulla. Kotoutumista tukevat palvelut tarjoavat myös monipuolista neuvontaa ja sosiaalipalveluja maahanmuuttajille, pakolaistaustaisille, ihmiskaupan uhreille, paperittomille sekä ilman huoltajaa Suomeen saapuneille alaikäisille.

Aikuissosiaalityön peruspalvelut tukevat nuoria (18–24-vuotiaat) ja aikuisia (25–64-vuotiaat) vahvistamaan elämänhallintaa, selviytymään arjessa, parantamaan toimintakykyä sekä edistämään opiskelua ja työllistymistä. Sosiaalinen kuntoutus vahvistaa sosiaalista toimintakykyä ja ehkäisee syrjäytymistä yksilö- ja ryhmätapaamisten sekä päivätoiminnan avulla.

Aikuissosiaalityön erityispalvelut tarjoavat pitkäaikaista ja monialaista tukea työikäisille sekä nuorille, joilla on toimintakyvyn haasteita. Nuorten jälkihuolto auttaa 18–23-vuotiaita itsenäistymään lastensuojelun sijoituksen jälkeen. Asumisen erityispalveluissa tuetaan asiakkaita, joilla on vaikeuksia asunnon saannissa ja jotka ovat kokeneet pitkäaikaista

asunnottomuutta. Työllistymistä ja osallisuutta tukevat palvelut tarjoavat pitkään työttömänä olleille kuntouttavaa työtoimintaa.

Asumispalvelut tarjoavat tukea henkilöille, jotka tarvitsevat apua asumiseensa esimerkiksi pitkäaikaisen asunnottomuuden, mielenterveys- tai päihdehaasteiden, pitkän vankeustuomion tai muun laaja-alaisen tuen tarpeen vuoksi. Asumispalvelujen palveluvalikoimaan kuuluvat tilapäistä majoitusta tarjoava asumispäivystys, avoin olohuonetoiminta sekä tuettu, yhteisöllinen ja ympärivuorokautinen asuminen.

Työikäisten palvelujen järjestämiseksi hyvinvointialueen eri toimialojen välillä tehdään yhteistyötä, jotta asiakkaat saisivat tarpeidensa mukaisia palveluja elämänhallinnan tueksi. Työikäisen asiakkaan palvelutarvetta arvioitaessa tulee huomioida aina myös hänen kykynsä huolehtia hänen vastuullaan olevan lapsen hoidosta ja kasvatuksesta erityisesti, jos asiakas saa päihde- ja riippuvuus- tai mielenterveyspalveluja.

Tutustu tarkemmin aikuisten sosiaalipalveluihin hyvinvointialueen verkkosivuilla Sosiaalipalvelut aikuisille | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Vammaispalvelut työikäisille

Vammaispalvelut tuottavat palveluita hyvinvointialueen vammaisille asukkaille. Palvelualue on jakautunut kolmeen tehtäväalueeseen: neuvontaan ja asiakasohjaukseen, palvelujen järjestämiseen ja hankintaan sekä vammaisten asumispalveluihin. Palvelualueella toteutetaan vammaisten palvelujen palveluketjua neuvonnasta ja ohjauksesta palvelutarpeen arviointiin ja palvelujen tuottamiseen. Palveluja tuotetaan sekä omana että ostopalveluna. Toimintaa ohjaa vammaispalvelulaki, erityishuoltolaki tietyin osin ja sosiaalihuoltolaki.

Vammaispalveluissa tehdään yhteistyötä myös muiden toimialojen kanssa, esimerkiksi lapsiperheiden ja aikuissosiaalityön palveluiden, terveydenhuollon palveluiden sekä vanhuspalveluiden kanssa, jotta asiakkaat saisivat tarpeidensa mukaisia palveluita elämänhallinnan tueksi.

Tutustu tarkemmin vammaisten palveluihin hyvinvointialueen verkkosivuilla Palvelut vammaisille | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelut työikäisille

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ painottuu turvallisuuteen. Pelastuslaitos hoitaa pelastus- ja kemikaaliturvallisuuslaissa määritellyt valvontatehtävät sekä vastaa ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä. Tavoitteena on ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia, varautua niiden torjuntaan, toimia asianmukaisesti hätätilanteissa ja rajoittaa onnettomuuksien seurauksia. Turvallisuusohjausta annetaan yrityksille, yhteisöille ja asukkaille, ja koulutusta suunnataan erityisesti lapsille ja nuorille, ikäihmisille, erityisryhmille sekä heidän kanssaan työskenteleville. Pelastuslaitos tekee tiivistä yhteistyötä viranomaisten ja kuntien kanssa.

Viranomaisilla, kunnilla, hoitolaitoksilla sekä palvelu- ja tukiasumisen toimijoilla on velvollisuus ilmoittaa pelastuslaitokselle, jos he havaitsevat asunnossa tai rakennuksessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin. Valvonta toteutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla, useimmiten paikan päällä tehtävällä palotarkastuksella, mutta tarvittaessa asia voidaan käsitellä myös asiakirjojen tai neuvonnan avulla.

Pelastuspalvelujen tehtävänä on auttaa, jos onnettomuus tai muu hätätilanne tapahtuu ennaltaehkäisystä huolimatta. Ensihoitopalvelut tuotetaan yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa, ja ensihoito on osa terveydenhuoltoa.

Vaikuttamistoimielimet

Hyvinvointialueella toimii useita vaikuttamistoimielimiä, joiden tehtävänä on edistää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Näihin kuuluvat muun muassa nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta.

Vaikuttamistoimielimiä on pyydetty nimeämään erilaisiin alueen työryhmiin, jonka lisäksi niiltä on pyydetty lausuntoja. Tämän hyvinvointisuunnitelman ikäryhmäkohtaiseen työryhmään on ollut nimettynä edustajat vammaisneuvostosta ja monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnasta.

4.2 Alueellinen yhteistyö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perustuu hyvinvointialueen ja kaupunkien tiiviiseen yhteistyöhön. Yhteistyö on tiivistä esimerkiksi työllisyyteen ja työkyvyn tukeen liittyvissä asioissa. Yhteistyötä tehdään Keravan-Sipoon ja Vantaan työllisyysalueiden kanssa. Hyvinvointialueen ja Vantaan kaupungin johtoryhmästä koostuva Työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen ohjausryhmä on kokoontunut keväästä 2025 alkaen. Lisäksi osapuolet ovat laatineet TYM-sopimuksen ja TYM-johtoryhmän toiminta käynnistyi 10/2025. Keravalla ja hyvinvointialueella on yhteinen TYM-johtoryhmä, jonka toiminta käynnistyi syyskuussa 2025. TYM-yhteistyöhön on muodostettu yhteistyörakenteet eri tasoilla. Keravalla ja hyvinvointialueella on myös yhdyspintasopimus työllisyyden edistämisestä. Sopimukseen liittyy yhdyspintatyöryhmä, jonka toiminta käynnistyy keväällä 2025.

Hyvinvointialueen kotoutumista tukevat palvelut tekevät yhteistyötä kaupunkien kanssa muun muassa asiakasohjauksessa, yhteisten infojen järjestämisessä sekä antamalla konsultaatiotukea ja koulutusta erityiskysymyksistä. Lisäksi kiintiöpakolaisten alkuvastaanotossa tehdään yhteistyötä Keravan kaupungin kansainvälisyyspalvelujen kanssa.

Turvallisuusyhteistyöhön liittyen hyvinvointialueella ja Vantaan kaupungilla on turvallisuusyhteistyön johtoryhmä. Turvallisuussuunnittelua tehdään myös muissa vastaavissa yhteistyöryhmissä. Näissä edistetään lisäksi kaupunkien kanssa tehtävää valmiussuunnittelutyötä ja häiriötilanteisiin varautumista. Hyvinvointialueen ja kuntien lakisääteisten tehtävien toteuttaminen edellyttää yhteistoimintaa kaikilta keskeisiltä tahoilta.

Asumista turvaavaa ja asunnottomuutta vähentävää yhteistyötä tehdään muun muassa alueellisten verkostojen avulla. VAKEn alueella toimii Asumisneuvonnan verkosto, jossa näkökulmana on asumisen turvaaminen ja asunnottomuuden ehkäisy, sekä Asunnottomuustyön verkosto, jossa näkökulmana on asunnottomuuden vähentäminen ja asunnottomille suunnatut palvelut. Verkostojen lisäksi toimijoiden välillä tehdään monen suuntaista yhteistyötä. Työikäisten osalta tämä tarkoittaa yhteistyötä muun muassa asumisneuvonnan, aikuisten sosiaalipalvelujen, vuokranantajien, Kelan ja ulosottolaitoksen

välillä. Asunto kaikille -hanke on tukemassa yhteistyön kehittymistä alueella, vuosien 2025–2027 aikana. Hankkeen tavoitteena on asunnottomuuden ehkäisy ja pitkäaikais-asunnottomuuden poistaminen.

Hyvinvointialue tekee yhteistyötä myös alueellisen eriytymisen ehkäisyssä. Alueellinen eriytyminen eli segregaatio tarkoittaa hyväosaisuuden ja huono-osaisuuden keskittymistä eri alueille (Vantaan kaupunki 2025). Hyvinvointialue on mukana toteuttamassa Vantaan kaupungin segregaation ehkäisyn toimintaohjelmaa, joka aloitti toimintansa 1.1.2025. Hyvinvointialueen edustajat osallistuvat muun muassa aluejohtoryhmien työskentelyyn. Hyvinvointialue tiivistää yhteistyötä tulevaisuudessa myös Keravan kaupungin kanssa.

Hyvinvointialue tukee kuntia ehkäisevässä päihdetyössä koulutuksen, konsultaation ja tiedon tuottamisen keinoin. Alueella toimii hyvinvointialueen ja kaupunkien yhteinen ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmä. Ehkäisevän päihdetyön tehtäviä, rooleja sekä tavoitteita ja toimenpiteitä on kuvattu tarkemmin liitteenä olevassa alueellisessa ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelmassa (liite 5).

Elintapaneuvonnan yhteistyön edistämiseksi alueella toimii hyvinvointialueen ja kaupunkien yhteinen elintapaneuvonnan yhteistyöverkosto. Työikäisten hyvinvointimentorointi toteutetaan yhteistyössä Vantaan ja Keravan kaupunkien kanssa. Se on maksuton liikunta- ja elintapaohjauspalvelu, jonka tavoitteena on pysyvien, terveyttä edistävien elintapojen vahvistaminen.

Hyvinvointialue ja kaupungit työskentelevät yhdessä myös syrjäytymisriskissä olevien 18–29-vuotiaiden nuorten tukemiseksi. Hyvinvointialue on mukana Vantaan kaupungin NEET-nuorten toimintasuunnitelman toteuttamisessa ja toimii mukana kaupungin NEET-verkostossa. Hyvinvointialue tiivistää tulevaisuudessa yhteistyötä myös Keravan kaupungin kanssa.

Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyötä tehdään yhteistyössä eri toimijoiden, kuten kaupunkien, järjestöjen, HUS-yhtymän ja Uudenmaan muiden hyvinvointialueiden kanssa. Työn tukena toimii ehkäisytyön kehittäjäverkosto ja avainhenkilöverkosto. Yhteistyötä sekä lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön tavoitteita ja toimenpiteitä kuvataan tarkemmin liitteenä olevassa lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelmassa (liite 4).

Vantaan ja Keravan kaupungit tarjoavat laajasti palveluja työikäisten hyvinvoinnin tukemiseksi, kuten kulttuuri-, liikunta- ja muita vapaa-ajan palveluja. Kulttuurihyvinvointia edistetään yhteistyössä kaupunkien kanssa. Aikuissosiaalityön ja vammaispalvelujen asumisyksiköissä sekä sosiaalityössä järjestetään asiakkaille mahdollisuuksia virkistykseen ja kulttuuritoimintaan esimerkiksi retkien ja museokäyntien avulla.

Osana kestävän kasvun ohjelman eli RRP-hankkeen työtä alueella kehitettiin vuosina 2023–2025 hyvinvoinnin ja terveyden puheeksiottoa ja palveluohjausta. Yhtenä näkökulmana oli yksinäisyyden ehkäisy ja yksinäisyyden puheeksiotto. Hanketyön aikana perustettiin nuorten aikuisten yksinäisyysverkosto, joka kokoaa yhteen alueen nuorten aikuisten yksinäisyyden ehkäisyn parissa työskenteleviä toimijoita. Nuorten aikuisten yksinäisyysverkosto kokoontuu useamman kerran vuodessa käsittelemään nuorten aikuisten yksinäisyyttä, jakamaan tietoa ja miettimään keinoja nuorten aikuisten yksinäisyyden ennaltaehkäisyyn.

Onnettomuuksien ehkäisyssä tehdään laajaa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi rakennusvalvonta-, kaavoitus- ja ympäristöterveydenhuollon viranomaisten, poliisin sekä sosiaali- ja terveysviranomaisten kanssa. Yhteistyötä kuvataan tarkemmin hyvinvointialueen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa.

HUS-yhtymä vastaa alueen erikoissairaanhoidosta, mukaan lukien päivystys ja ensihoito. Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tekee yhteistyötä HUS-yhtymän sekä muiden Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kanssa. Työikäisten palvelujen kehittämistä tehdään HUS-järjestämissopimuksen segmenttityössä, jossa painopisteenä ovat muun muassa päivystyksen prosessit. HUS tarjoaa asukkaille Terveyskylän palvelut ja ammattilaisille eKonsultaatiot. Terveyskylä on valtakunnallinen asiantuntijoiden tuottama verkkopalvelu, jota kehitetään yhdessä hyvinvointialueiden, potilasjärjestöjen, korkeakoulujen ja yliopistosairaaloiden kanssa. HUS tuottaa palvelun ICT-ratkaisut. Hyvinvointialue ohjaa aktiivisesti asiakkaita hyödyntämään Terveyskylän palveluja. TerveyskyläPRO tukee sote-ammattilaisia tarjoamalla tietoa, työkaluja ja valmennuksia erityisesti digitaalisten toimintatapojen kehittämiseen. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella toteutetaan laajasti myös eri ikäryhmiä koskettavaa Terapiat etulinjaan -mallia, joka varmistaa, että sote-ammattilaisilla on käytössään toimivia keinoja tukea

asiakkaiden mielenterveyttä, ja että apua saa nopeasti riippumatta siitä, mistä palvelusta asiakas ottaa yhteyttä.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tekee tiivistä ja tarvelähtöistä yhteistyötä eri järjestöjen, yhdistysten ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa. Yhteistyö tukee ja täydentää palveluverkostoa, auttaa tunnistamaan palvelutarpeita ja ehkäisee päällekkäistä työtä. Järjestöt tuovat esiin asukkaiden kokemuksia ja vahvistavat esimerkiksi heikommassa asemassa olevien asukkaiden ääntä. Yksi esimerkki hyvinvointialueen tekemästä järjestöyhteistyöstä on Miepä - järjestö ja sote -yhteistyöverkosto, jossa kehitetään yhteistyötä ja sujuvia palvelupolkuja sekä jaetaan tietoa eri toimijoiden tarjoamista apu- ja tukimuodoista mielenterveys- ja päihdealan järjestöjen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden välillä.

5 Työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet

Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadinta käynnistyi syksyllä 2025 tietopohjan avulla asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden haasteita ja vahvuuksia tunnistamalla. Tunnistamistyötä tehtiin sekä hyvinvointialueen ikäryhmäkohtaisissa hyvinvointiryhmissä, että alueellisissa HYTE-neuvotteluissa. Kerätyn tiedon perusteella alueellisissa HYTE-neuvotteluissa laadittiin esitys alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteistä. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sekä Keravan ja Vantaan kaupunkien johtoryhmät hyväksyivät joulukuussa 2025.

Tämän jälkeen painopisteiden alle koostettiin koko väestöä sekä ikäryhmiä (lapset ja nuoret, työikäiset ja ikääntyneet) koskevat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa erilaisten verkostojen kokouksissa ja työpajoissa. Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on esitetty taulukossa 7. Taulukossa on myös kuvattuna kunkin painopisteen yleiset PowerBI-seurantamittarit.

Ikäryhmäkohtaiset hyvinvointiryhmät ja alueelliset verkostot tukevat eri toimijoita hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toimeenpanossa. Hyvinvoinnin ja terveyden tilaa sekä tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain

lähidemokratia- ja osallisuuslautakunnan, hyvinvointialueen johtoryhmän sekä HYTE-ohjausryhmän toimesta. Tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemisestä raportoidaan vuosittain myös aluevaltuustolle.

Osa ikäryhmäkohtaisen hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä ja mittareista liittyy hyvinvointisuunnitelman alasuunnitelmiin. Tällöin tarkemmat toimenpiteet ja mittarit löytyvät kyseisestä liitesuunnitelmasta.

Taulukko 7. Työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
MIELEN HYVINVOINNIN PARANTAMINEN PowerBI-seurantamittarit: • Positiivinen mielenterveys (SWEMWBS) -mittarin pistemäärä asteikolla 7–35 p (keskiarvo), 20–64-vuotiaat • Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus (%), 20–64-vuotiaat			
Työikäisten mielenterveys- ja päihdehaasteet sekä yksinäisyys vähenevät, ja palveluihin pääsy paranee.	Parannamme mielenterveys- ja päihdepalveluihin pääsyä.	Pääsy kiireettömään laitosvieroitushoitoon 2025: 18 vrk (mediaani) 2029: 3 vrk (mediaani) Pääsy kiireelliseen laitosvieroitushoitoon 2025: 1,2 vrk (mediaani) 2029: 24 h (mediaani) Mielenterveyspalveluissa 14 vuorokauden kuluessa hoitoon päässeiden osuus kasvaa	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (päihde- ja mielenterveys-palvelut, terveysasemien avosairaanhoito) Yhteistyö: 3. sektorin toimijat, HUS-yhtymä (Terapiat etulinjaan ja Mielenterveystalo)

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		1–12/2025: 52 % 2029: 80 %	Verkostot: Miepä -järjestö ja sote -yhteistyöverkosto
	Vähennämme työikäisten, erityisesti nuorten aikuisten yksinäisyyttä kehittämällä yksinäisyyden puheeksiottoa ja palveluohjausta.	Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, 20–64-vuotiaat 2024: 18,1 % 2030: 15 %	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (perheiden ennalta ehkäisevät palvelut, aikuissosiaalityön palvelut ja terveysasemapalvelut) sekä kaupungit (Ohjaamot) Yhteistyö: 3.sektorin toimijat, asukastalot Verkostot: Nuorten aikuisten yksinäisyys-verkosto, Miepä -järjestö ja sote -yhteistyöverkosto sekä Ohjaamoverkosto

TERVEELLISTEN ELINTAPOJEN VAHVISTAMINEN

- Terveydelle suotuisat elintavat (%), 20–69-vuotiaat
- Elintapaneuvonnan toteutuminen tyypin 2 diabetesriskissä oleville
- Alkoholin käytön mini-intervention toteutuminen

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
Työikäisten terveelliset elintavat vahvistuvat ja tukevat ennalta-ehkäisevästi terveyttä ja hyvinvointia.	Kehitämme terveellisten elintapojen puheeksiottoa ja sen kirjaamista, työikäisiä tukevia elintapaneuvonnan palveluja sekä varmistamme sujuvan ja vaikuttavan palveluihin ohjautumisen.	Terveydelle suotuisat elintavat (%), 20–69-vuotiaat 2024: 43 % 2030: 50 % Elintapaneuvonnan toteutuminen tyypin 2 diabetesriskissä oleville 2024: 343 2030: 700 Vaikuttavuuden arvioinnille asetetaan tarkemmat mittarit myöhemmin.	Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (terveysasema-palvelut, sairaala- ja kuntoutuspalvelut, viestintä ja vaikuttaminen) sekä kaupungit (liikuntapalvelut) Yhteistyö: 3. sektorin toimijat, HUS-yhtymä (Palveluohjaus ja Terveyskylä), yritykset Verkostot: Elintapaneuvonnan yhteistyöverkosto
TURVALLISUUDEN TUNTEEN LISÄÄMINEN • Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus (%), 20–64-vuotiaat • Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus (%), 20–64-vuotiaat			
Työikäisten turvallisuuden tunne lisääntyy.	Kehitämme aikuissosiaalityön jalkautuvaa ja moniammatillista etsivää työtä yhteistyössä	Työikäiset asiakkaat kokevat saavansa apua riittävän ajoissa 2025: uusi mittari 2030: kokemus avun	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
	kaupunkien ja järjestötoimijoiden kanssa.	saamisesta riittävän ajoissa paranee	(Aikuissosiaalityön palvelut) Yhteistyö: hyvinvointialueen muut toimialat, kaupungit, 3. sektorin toimijat, HUS-yhtymä
TYÖ- JA TOIMINTAKYVYN VAHVISTAMINEN PowerBI-seurantamittarit: • Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä • Asunnottomien ja pitkäaikaisasunnottomien sekä häätöjen määrät • Työttömien osuus (%) työvoimasta, työttömien määrä ikäryhmittäin, ulkomaalaistyöttömät ja pitkäaikaistyöttömät • Niiden osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaksa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka (%), 20–64-vuotiaat			
Työikäisten työ- ja toimintakyky vahvistuu kehittämällä sujuvia, moniammatillisia palveluja ja tiivistämällä yhteistyötä kaupunkien ja	Tuemme syrjäytymisriskissä olevia 18–24-vuotiaita (NEET-nuoret) vahvistamalla nuorten tunnistamista sekä palvelujen välistä yhteistyötä ja palveluihin ohjautumista.	Syrjäytymisriskissä olevat 18–24-vuotiaat NEET-nuoret 2023: 18,8 % ikäluokasta 2029: enintään 16,6 % ikäluokasta (maan keskiarvo)	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ja kaupungit (perheiden ennalta ehkäisevät palvelut, aikuissosiaalityön palvelut, terveysasemapalvelut sekä sairaala- ja kuntoutuspalvelut),

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
järjestöjen kanssa.			kaupungit (KASO, LANU, työllisyys- ja nuorisopalvelut) Yhteistyö: 3. sektorin toimijat, HUS-yhtymä (palveluohjaus sekä Työote-malli) Verkostot: Vantaan kaupungin NEET-verkosto, Ohjaamoverkosto
	Tuemme työttömien ja osatyökykyisten työkykyä uuden moniammatillisen, terveydenhuollon koordinoiman työkyvyn tuen tiimin avulla ja palveluprosessit ovat sujuvia.	Uuden yksikön perustaminen ja toiminnan vakiintuminen ja esimerkiksi prosessikuvausten tekeminen ja asiakkaiden palvelun aloittaminen 2025: Moniammatillista tiimiä ei ole perustettu 2029: Moniammatillinen tiimi on perustettu ja sen toiminta on vakiintunut	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (sairaala- ja kuntoutuspalvelut, terveysasemapalvelut sekä aikuissosiaalityön palvelut) Yhteistyö: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (aikuissosiaalityön palvelut), kaupungit (työllisyyspalvelut), KELA Verkostot: TYM-johtoryhmät,

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
			työllisyyden edistämisen yhdyspintatyöryhmä (Kerava)
	Parannamme työttömien terveystarkastuksiin ja työkykyä tukeviin palveluihin pääsyä.	Työttömien terveystarkastusten toteutuminen 2024: 1 186 2030: 1 500	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (terveysasemapalvelut sekä sairaala- ja kuntoutuspalvelut) Yhteistyö: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (aikuissosiaalityön palvelut), kaupungit (työllisyyspalvelut) Verkostot: TYM-johtoryhmät, työllisyyden edistämisen yhdyspintatyöryhmä (Kerava)
	Teemme yhteistyötä kaupunkien kanssa kuntouttavan työtoiminnan tilalle tulevan palvelun suunnittelussa.	Kaupunkien kanssa luodut ja toiminnassa olevat, säännölliset yhteistyörakenteet 2026: uusi mittari 2030: säännölliset	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (aikuissosiaalityön palvelut ja vammaispalvelut)

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		yhteistyörakenteet on luotu ja ne ovat käytössä	Yhteistyö: kaupungit (työllisyyspalvelut) Verkostot: TYM-johtoryhmät, työllisyyden edistämisen yhdyspintatyöryhmä (Kerava)
	Tiivistämme yhteistyötä kuntien ja järjestöjen kanssa maahan tulleiden kotoutumisen edistämiseksi.	Yhteisten tilaisuuksien määrä kuntien ja järjestöjen kanssa 2025: uusi mittari 2030: yhteisiä tilaisuuksia on järjestetty vuosittain Yhdessä sovittujen toimintojen tai kehittämiskokonaisuuksien määrä ja tulokset 2025: uusi mittari 2030: vuosittain on sovittu yhteisiä toimintoja tai kehittämiskokonaisuuksia ja niitä on toteutettu suunnitelmallisesti	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (aikuissosiaalityön palvelut) ja kaupungit (kotoutumisen palvelut) Yhteistyö: 3. sektorin toimijat Verkostot: Neuvova Vantaa -verkosto, Keravan kaupungin kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä

Liite 3

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Sisällysluettelo

1 Selkokielinen tiivistelmä 103

2 Johdanto 104

3 Nostot ikääntyneiden hyvinvoinnista ja terveydestä 105

4 Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella 110

4.1 Hyvinvointialueen palvelut ja yhteistyö 110

4.2 Alueellinen yhteistyö 120

5 Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet 122

1 Selkokielinen tiivistelmä

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma kertoo, miten Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tukee ikääntyneiden hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä vuosina 2026–2030.

Suurin osa ikäihmisistä voi melko hyvin:

- Useimmat ikäihmiset asuvat kotona ja pärjäävät arjessa melko itsenäisesti.
- Monilla on läheisiä ihmisiä, harrastuksia ja muuta tekemistä, jotka tukevat hyvinvointia.
- Alueella on tarjolla monenlaisia palveluja. Palvelut ja yhteistyö auttavat ikäihmisiä asumaan kotona ja elämään turvallista arkea.

Ikääntyminen lisää kuitenkin tuen tarvetta. Haasteita ovat esimerkiksi:

- toimintakyvyn heikkeneminen,
- pitkäaikaissairaudet,
- kaatumiset ja tapaturmat sekä
- yksinäisyys.
- Myös raha-asiat ja palveluihin pääsy huolestuttavat monia.
- Myös digipalvelujen käyttö on monelle vaikeaa.

Tavoitteena on, että mahdollisimman moni ikäihminen voi asua kotona turvallisesti ja pärjätä arjessa mahdollisimman pitkään. Tulevina vuosina esimerkiksi

- seniorineuvonta auttaa löytämään sopivat palvelut aiempaa paremmin.
- tuemme kotona asumista kotihoidolla ja kotikuntoutuksella.
- kehitämme digipalveluja digiturvallisuus huomioiden.
- tuemme omaishoitajia, jotta he jaksavat arjessa.
- ehkäisemme kaatumisia monin keinoin.
- annamme ohjausta turvalliseen liikkumiseen ja tuemme lihaskunnon ja tasapainon ylläpitämisessä.
- vähennämme yksinäisyyttä matalan kynnyksen kohtaamisilla.

- ohjaamme ikäihmisiä hyvinvointia tukevaan toimintaan, kuten kuntien ja järjestöjen toimintaan.

Suunnitelman toteutumista seurataan mittareilla. Tuloksista raportoidaan joka vuosi alueen päättäjille.

2 Johdanto

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä velvoittaa hyvinvointialueita edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä sekä laatimaan valtuustokausittain alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021). Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma on osa tätä kokonaisuutta.

Lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) mukaan hyvinvointialueen on laadittava suunnitelma toimenpiteistään

- ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä
- iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi osana alueellista hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.

Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä sekä arvioitava

- ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa,
- ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyyttä ja laatua sekä
- ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä.

(Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012.)

3 Nostot ikääntyneiden hyvinvoinnista ja terveydestä

Hyvinvointialueen väestön ikärakenne on valtakunnalliseen tasoon verrattuna nuori. Hyvinvointialueella asui vuoden 2024 lopussa noin 47 800 yli 65-vuotiasta. 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä oli Keravalla 21 % ja Vantaalla 16 % (Tilastokeskus, Tunnuslukuja väestöstä alueittain, 1990–2022). Huomionarvoista on, että 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa alueella 17 prosenttia vuoteen 2030 mennessä (Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen strategia 2025–2029).

Valtaosa ikäihmisistä asuu kotona ja selviytyy arjessaan melko itsenäisesti. Hyvinvointia ja terveyttä heikentäviä haasteita ovat kuitenkin toimintakyvyn heikkeneminen, pitkäaikaissairaudet sekä kaatumis- ja tapaturmariskit, minkä lisäksi yksinäisyys, taloudellinen niukkuus ja palvelujen saavutettavuuteen liittyvät haasteet vaikuttavat ikääntyneiden arjessa monin eri tavoin. Alueen vahvuuksia ovat laaja ja monipuolinen palveluverkko, joka tukee kotona asumista, sekä vakiintuneet kotihoidon, kuntoutuksen ja ennaltaehkäisevien palvelujen käytännöt. Tiivis yhteistyö kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa mahdollistaa matalan kynnyksen tuen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sekä ikääntyneiden turvallisen ja toimintakykyä tukevan arjen edistämisen.

Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden haasteita ja vahvuuksia kuvataan tarkemmin taulukossa 8. Nostojen pohjana on käytetty HYTE-vähimmäistietosisältöön pohjautuvaa kansallista tietoa ikääntyneiden hyvinvoinnista ja terveydestä. Pääset tutustumaan tarkemmin tietoon hyvinvointialueen verkkosivuilla. Verkkosivuilta löydät PowerBI-raportin, johon olemme koonneet noin 150 indikaattorin avulla hyvinvointitietoa eri teemoittain ja ikäryhmittäin. Raportti julkaistaan verkkosivuilla alueellisen hyvinvointisuunnitelman hyväksymisvaiheessa.

Taulukko 8. Nostoja ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden haasteista ja vahvuuksista.

TEEMA	HAASTEET	VAHVUUDET
Aineellinen elintaso Rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus: Miehet 8 % (koko maa 6 %) Naiset 10 % (koko maa 8 %)	Rahanpuutteen takia ruuasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden osuus on Vantaan ja Keravan alueella hieman koko maata suurempi. Tilanne on heikentynyt erityisesti 75 vuotta täyttäneillä miehillä. Toimeentulotukea saaneiden osuus on pysynyt samana (2 %).	75 vuotta täyttäneiden naisten ruuasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden osuus on hieman pienentynyt. Naisilla osuus on kuitenkin edelleen suurempi kuin miehillä.
Henkilökohtainen toiminta ja työ Apua riittämättömästi saavien 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä: Miehet 7 % (koko maa 8 %) Naiset 15 % (koko maa 13 %)	Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden määrä laski hieman. Riittämättömästi apua saaneiden osuus on suurempi naisilla kuin miehillä. Itsensä huolehtimisessa suuria vaikeuksia kokevien naisten osuus kasvoi hieman (5 % vuonna 2022 ja 7 % vuonna 2024).	Suurin osa yli 75-vuotiaista asuu kotona. Itsestä huolehtimisessa suuria haasteita kokevien miesten osuus on hieman pienentynyt. Seniorineuvonnan vakiintuminen vuodesta 2022 alkaen on vahvistanut ikääntyneiden palveluihin ohjautumista. Ikääntyneiden palveluoppaita on jaettu monen toimijan toimesta ja panostettu huoli-ilmoitusten tekemisen helppouteen ja nopeaan reagointiin.

TEEMA	HAASTEET	VAHVUUDET
Palvelujen saatavuus Lääkärin vastaanottopalveluita riittämättömästi saaneiden osuus, % tarvinneista: 65 vuotta täyttäneet 25 % (koko maa 25 %) 75 vuotta täyttäneet 25 % (koko maa 25 %)	Lääkärin vastaanottopalveluita riittämättömästi saaneiden osuus on suuri, lähes joka neljäs. Huomattavan suuri osuus 65 ja 75 vuotta täyttäneistä (lähes 90 %) kokee esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä.	Lääkärin vastaanottopalveluita riittämättömästi saaneiden osuus kuitenkin laski hieman. Kotihoidon, omaishoitoperheiden ja asumispalvelujen lääkärityön kehittämisellä on turvattu laadukkaita lääkäripalveluja palvelujen piirissä oleville toimintakyvyltään heikommassa asemassa oleville asiakkaille. Digitukea tarjotaan säännöllisesti terveysasemilla (sote-digituki) sekä yleistä digitukea 3. sektorin yhteistyöllä.
Sosiaaliset yhteydet ja suhteet Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus: 65 vuotta täyttäneet 11 % (koko maa 10 %) 75 vuotta täyttäneet 11 % (koko maa 11 %)	Kymmenesosa 65 ja 75 vuotta täyttäneistä kokee edelleen yksinäisyyttä. Yksinäisyyden kokemus on kasvanut erityisesti 65 vuotta täyttäneillä miehillä. Kotihoidossa olevien ikääntyneiden on haastavampi päästä kodin ulkopuolelle, mikä voi lisätä yksinäisyyden kokemusta.	Kokemus yksinäisyydestä on laskenut erityisesti 75 vuotta täyttäneillä miehillä. Oppilaitosyhteistyötä on tiivistetty ja etäryhmätoimintoja kehitetty yhdessä eri toimijoiden kanssa.
Terveys Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C):	Huolestuttavan moni ikääntyneistä käyttää edelleen liikaa alkoholia. Päihteiden käyttö lisääntyi molemmissa ikäryhmissä ja molemmilla sukupuolilla.	AUDIT- ja AUDIT-C-testejä tehdään enemmän ja alkoholin käyttö otetaan hyvinvointialueen palveluissa yhä useammin puheeksi. Hyvinvointialueen

TEEMA	HAASTEET	VAHVUUDET
65 vuotta täyttäneet Miehet 50 % (koko maa 52 %) Naiset 20 % (koko maa 20 %) 75 vuotta täyttäneet Miehet 42 % (koko maa 37 %) Naiset 15 % (koko maa 12 %)	Yhteisöllisessä asumisessa alkoholinkäyttö näkyy yhä enemmän, samoin ongelmien kasaantuminen. Myös liikkumisen haasteet Kasvoivat molemmissa ikäryhmissä. Esimerkiksi kolme neljäsosaa 75 vuotta täyttäneistä ei liiku tarpeeksi. Muistinsa huonoksi kokeneiden osuus Kasvoi 75 vuotta täyttäneillä naisilla.	palveluiden piirissä asuvilla alkoholinkäyttö on vähäistä. Muistinsa huonoksi kokevien osuus laski 75 vuotta täyttäneillä miehillä. Muistinsa huonoksi kokevien miesten osuus on nyt hieman koko maan keskiarvoa alhaisempi.
Turvallisuudentunne Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus: 65 vuotta täyttäneet Miehet 1 % (koko maa 3 %) Naiset 6 % (koko maa 4 %) 75 vuotta täyttäneet Miehet 1 % (koko maa 4 %) Naiset 6 % (koko maa 5 %)	Päivittäin turvattomaksi kokeneiden osuudessa on selkeät erot sukupuolten välillä. Naiset kokevat enemmän päivittäisen elämän turvattomuutta.	Päivittäin turvattomaksi kokeneiden osuus on pieni miesten kohdalla. Ikääntyneiden turvallisuuden tunnetta on vahvistettu kehittämällä etsivää ja löytävää vanhustyötä sekä Seniorineuvonnan saavutettavuutta. Seniorineuvonta on tilanteen muuttuessa selkeä yhteydenottokanava ja apua on mahdollista saada tarvittaessa toimintakyvyn heikentyessä.

TEEMA	HAASTEET	VAHVUUDET
Ympäristö ja asuminen Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä: Miehet 295 (koko maa 277) Naiset 324 (koko maa 366)	Kaatumisten määrät ovat nousseet kotihoidossa, yhteisöllisessä asumisessa ja ympärivuorokautisessa asumisessa. Myös 65 vuotta täyttäneiden miesten kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot lisääntyivät.	Kaatumisiin liittyvät hoitojaksot ovat vähentyneet 65 vuotta täyttäneillä naisilla. Kotihoidossa ja yhteisöllisessä asumisessa on tehostettu Ikinä-mittarin käyttöä mittarikoulutusten avulla. Kotihoidon asiakkailla on hyödynnetty Liitoa-sopimusta liikkumisen ja arjen toiminnan lisäämisen keinona.
Ääni kuuluville yhteiskunnassa Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % ikääntyneet: 65 vuotta täyttäneet Miehet 10 % (koko maa 8 %) Naiset 8 % (koko maa 8 %) 75 vuotta täyttäneet Miehet 12 % (koko maa 9 %) Naiset 11 % (koko maa 10 %)	Erittäin heikkoa osallisuutta kokevien ikääntyneiden osuus kasvoi hieman. Noin kymmenesosa ikääntyneistä kokee heikkoa osallisuutta.	Asiakasraadin toiminta on vakiintunut vanhuspalveluissa ja vanhusneuvostolla on rooli palvelujen kehittämisessä ja alueellisina toimijoina. Palvelutoiminnan asiakkaille ja läheisille on järjestetty asiakas- ja läheisten iltoja.

TEEMA	HAASTEET	VAHVUUDET
HYTE-kerroin Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä: Miehet 0,5 % (koko maa 0,5 %) Naiset 0,8 % (koko maa 0,8 %)	Lonkkamurtumien osuus on pysynyt samana kuin kahtena edellisenä vuonna.	Yhteistyötä kaatumisten ehkäisemiseksi tehdään laajasti esimerkiksi HUS-yhtymän kanssa. Kotihoidossa ja yhteisöllisessä asumisessa on tehostettu Ikinä-mittarin käyttöä mittarikoulutusten avulla. RAI-arviointia hyödynnetään asiakkaiden kaatumisriskin tunnistamisen tukena. Kotikuntoutusta ja etäryhmätoimintoja on kehitetty muun muassa yhdessä kaupunkien liikuntapalvelujen kanssa.

4 Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella

Ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistetään ja vahvistetaan useissa hyvinvointialueen palveluissa. Hyvinvointialueella on myös käynnissä useita hankkeita, jotka tähtäävät hyvinvoinnin edistämiseen ja palvelujen kehittämiseen. Hyvinvointialue tekee myös tiivistä yhteistyötä eri kumppanitahojen kanssa.

4.1 Hyvinvointialueen palvelut ja yhteistyö

Ikääntyneiden palvelut sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen koostuvat kaikille asukkaille suunnatuista kulttuuri-, liikunta- ja muista vapaa-ajan palveluista,

hyvinvointialueen peruspalveluista, kuten terveysasemapalveluista sekä palveluista, joihin pääsy edellyttää palvelutarpeen tai hoidon arviointia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perustuu eri toimijoiden, kuten hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyöhön, jossa keskeistä on perustason ja erityistason palvelujen kytkeminen yhteen mahdollisimman tiiviisti. Perustason ja erityistason palvelujen kokonaisuutta avataan kuvassa 1.

Valtaosa ikäihmisistä käyttää yleisiä peruspalveluja, kuten kunnan kirjasto- ja liikuntapalveluja sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluja. Hyvinvointialueen vanhuspalveluista esimerkiksi säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli vuonna 2025 vain hieman yli 8 prosenttia. Vastaava osuus 85 vuotta täyttäneiden osalta oli noin 14 prosenttia. (Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen talousarvion toiminnan tunnusluvut 2025.)

Kuva 1. Palvelujen rakenne

PERUSTASON PALVELUJA OVAT

- Liikuntapalvelut (*kunta*)
- Kulttuuripalvelut (*kunta*)
- Kirjasto (*kunta*)
- Aikuisopisto (*kunta*)
- Asukastilat (*kunta*)
- Vantaa-info, Keravan asiointipiste (kunta)
- Järjestöjen, vapaaehtoisten, seurakunnan ja uskonnollisten yhteisöjen seniorityö
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut (*hyvinvointialue*)
- Suun terveydenhuolto (*hyvinvointialue*)
- Seniorineuvonta (*hyvinvointialue*)

ERITYISPALVELUJA HYVINVOINTIALUEELLA OVAT PUOLESTAAN

- Kuntouttava päivätoiminta
- Perhehoito

- Omaishoidon tuki
- Kotihoito
- Kotikuntoutus
- Yhteisöllinen asuminen
- Kuntouttava lyhytaikainen asumispalvelu
- Arviointi- ja kuntoutustoiminta
- Ympärivuorokautinen palveluasuminen
- Sairaalapalvelut, erikoissairaanhoito
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Hyvinvointialue raportoi vuosittain vanhuspalvelulain mukaisesti palvelujen laadusta ja riittävyydestä. Hyvinvointisuunnitelmatyö tukee palvelujen riittävyyttä väestön ikääntyessä ja palvelutarpeen kasvaessa.

Vanhuspalvelut ikääntyneille

Ikääntyneiden neuvonta ja asiakasohjaus (seniorineuvonta) tarjoaa monikanavaista tukea arkeen, palveluihin hakeutumiseen ja palvelutarpeen arviointiin. Vanhuspalvelujen piiriin pääsee palvelutarpeen arvioinnin kautta, kun palvelun myöntämisen perusteet täyttyvät. Neuvonnasta ja asiakasohjauksesta nimetään tarvittaessa omatyöntekijä, ja yksikkö tukee omaishoito- ja muistiperheitä. Palvelujen järjestämisen yksikkö vastaa palvelujen toteuttamisesta.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki muodostuu asiakkaalle annettavista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista, omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja hoitotehtävää tukevista palveluista. Palvelut asiakkaalle määritellään hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Tuki ja omaishoitajan velvollisuudet määritellään omaishoitosopimuksessa. Omaishoitoperheillä on nimetty palveluohjaaja asiakasohjauksessa, joka tukee perheitä muuttuvissa tilanteissa. Lisäksi heillä on lakisääteinen oikeus vapaapäiviin joka kuukausi sekä hyvinvointitapaamiseen vähintään joka toinen vuosi.

Perhehoito on hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai asiakkaan kotona. Hyvinvointialue tekee toimeksiantosopimuksen perhehoitajan kanssa. Perhehoito perustuu asiakkaan yksilölliseen asiakassuunnitelmaan ja perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle asiakkaalle mahdollisuus kodinomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalisia suhteitaan. Perhehoito voi toteutua pitkäaikaisena, lyhytaikaisena tai osavuorokautisena perhehoitona.

Kuntouttava päivätoiminta ylläpitää toimintakykyä, ehkäisee yksinäisyyttä ja tukee kotona asumista. Se on suunnattu kotona asuville muistisairaille, omaishoidettaville ja tukea kodin ulkopuoliseen toimintaan tarvitseville. Kuntouttavassa päivätoiminnassa omaishoidettava voi olla omaishoitajan vapaapäivän ajan joko suunnitellusti kerran viikossa tai tilapäisesti omaishoitajan tarvitessa äkillisesti hoitopaikkaa omaishoidettavalle. Palvelu sisältää fyysistä ja sosiaalista toimintakykyä tukevia toimintoja, kuten erilaista ryhmätoimintaa, kuntosaliharjoittelua, ulkoilua ja hienomotoriikkaa tukevaa toimintaa.

Kotihoito tukee ikäihmisiä, jotka eivät pärjää arkielämässä omassa kodissa itsenäisesti, omaisten tai muiden palvelujen avulla. Kotihoitoa tuotetaan sekä hyvinvointialueen omana toimintana että ostopalveluna asiakkaalle laaditun yksiköllisen palvelusuunnitelman mukaisesti, tarvittaessa ympärivuorokautisesti. Palvelua täydentävät kotikuntoutus ja etäkotihoito.

Kotikuntoutuksella ylläpidetään ja edistetään toimintakykyä arjessa sekä tuetaan turvallista kotona asumista silloin, kun toimintakyky on heikentynyt ja asiakas ei pysty osallistumaan kodin ulkopuoliseen kuntouttavaan toimintaan. Kotikuntoutus koostuu kuntoutuksesta, ohjauksesta, arvioinnista, dokumentoinnista ja kirjallisesta palautteesta sisältäen ehdotukset jatkokuntoutumisen tueksi. Kotikuntoutus voi olla fyysistä (lihasvoimaa ja tasapainoa tukevia harjoituksia, liikkuvuusharjoittelua, ulkoilua, kotiaskareita ja asioinnissa tukemista), psykososiaalista (keskustelua, harrastuksiin, ryhmiin ja muihin kodin ulkopuolisiin tilaisuuksiin ohjaamista ja avustamista) tai kognitiivista (muistiharjoitteita, muistelua, menetettyjen taitojen harjoittelua, kirjoittamista ja lukutuokioita).

Yhteisöllinen asuminen on tarkoitettu ikäihmisille, joiden toimintakyky on heikentynyt, ja joiden hoivan tarve on kasvanut esimerkiksi iän, sairauden tai vamman vuoksi. Yhteisöllisen asumisen taloihin (entiset palvelutalot) voi muuttaa, jos oma koti ei enää vastaa palveluntarpeisiin. Yhteisöllinen asuminen on hyvinvointialueen järjestämää esteetöntä ja turvallista asumista, jossa asukkaalla on oma tarpeita vastaava asunto sekä mahdollisuus osallistua yhteisölliseen toimintaan. Asumisen aikana palvelut toteutetaan kotihoidon kautta.

Lyhytaikainen palveluasuminen on asumispalveluyksikössä toteutettavaa, ennaltaehkäisevää ja toimintakykyä tukevaa hoitoa, joka edistää ikääntyneen hyvinvointia ja mahdollistaa turvallisen kotona asumisen. Jaksoilla voidaan tukea myös omaishoitajien jaksamista. Palvelu perustuu yhdessä laadittuun hoito- ja palvelusuunnitelmaan, ja siihen sisältyy yksilöllisen tarpeen mukainen hoiva ja kuntoutus. Toiminnasta vastaa moniammatillinen tiimi kuntouttavalla työotteella.

Arviointi- ja kuntoutus- sekä kriisiasumisen palveluissa tuetaan ja arvioidaan asiakkaan toimintakykyä sekä järjestetään asiakkaan tarvitsemat palvelut muuttuneessa elämäntilanteessa. Jaksolla tuetaan asiakkaan kuntoutumista ja kartoitetaan toimintakykyä: asiakas saa yksilöllisen tarpeen mukaisesti tukea itsenäiseen toimintaan ja elämisen hallintaan toimintakykyä tukevan työotteen mukaisesti. Tavoitteena on mahdollistaa itsenäinen kotona asuminen tarvittavien tukitoimien turvin. Aktiivinen kuntoutus ja toimintakykyä tukeva hoiva toteutetaan turvallisessa ja esteettömässä ympäristössä asumispalveluyksikössä tai erillisessä arviointi- ja kuntoutusyksikössä.

Ympärivuorokautinen palveluasuminen (tehostettu palveluasuminen) tarjoaa kodinomaisen asumisen ja jatkuvan hoivan tilanteissa, joissa ikääntynyt ei enää selviä kotona tai yhteisöllisessä asumisessa, mutta ei tarvitse sairaalahoitoa. Palvelussa tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia moniammatillisen henkilöstön avulla. Jokaiselle laaditaan yksilöllinen hoitosuunnitelma yhdessä asiakkaan ja omaisten kanssa. Suunnitelmassa huomioidaan päivittäiset avuntarpeet sekä esimerkiksi jokapäiväinen liikkuminen, ulkoilu ja harrastetoiminta.

Tutustu tarkemmin ikääntyneiden palveluihin hyvinvointialueen verkkosivuilla Ikääntyneiden palvelut | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Terveydenhuollon palvelut ikääntyneille

Terveysasemapalveluissa tuetaan ikääntyneiden toimintakykyä ehkäisemällä sairauksia ja tarjoamalla suunnitelmallista hoitoa. Tavoitteena on mahdollistaa turvallinen kotona asuminen. Terveysasemien asiakkaista 27 prosenttia on yli 65-vuotiaita.

Hyvinvointialueella toimii kahdeksan helposti saavutettavaa terveysasemaa. Ikääntyneille keskeisiä palveluja ovat lääkärin ja hoitajan vastaanotot, diabetespalvelut, haavahoito, hoitotarvikejakelu, muisti- ja kuulontutkimukset sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut. Kiireellistä hoitoa saa virka-aikana terveysasemilta ja muina aikoina Peijaksen päivystyksestä. Päihde- ja mielenterveyspalveluja tuotetaan Miepä-asemilla, terapia- ja kuntoutusyksiköissä, korvaushoitoyksikössä, terveysneuvontapisteissä, Peijaksen sairaalassa päivystyksen päihdehoitajan toimintana, Itä-Uudenmaan poliisivankilassa sekä ympärivuorokautista hoitoa tarjoavassa päihdevieroitusyksikössä. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakkaista 7 prosenttia on yli 65-vuotiaita.

Suun terveydenhuollon palveluihin kuuluvat kiireellinen ja kiireetön hoito, perushoito, perustason erikoishammashoito sekä suun terveyden edistämisen palvelut. Asiakkaista 18 prosenttia on yli 65-vuotiaita. Ikääntyneiden suun terveyttä tuetaan ehkäisemällä sairauksia, tarjoamalla suunnitelmallista hoitoa ja antamalla ohjausta omahoitoon sekä vastaanotolla että etänä. Korkean riskin ikääntyneille tarjotaan erityistoimia suusairauksien ehkäisemiseksi. Suun terveydenhuolto järjestää lisätukea ja suun hoidon tarpeen arviointeja ympärivuorokautisissa palveluasumisen asumisyksiköissä. Käynneillä hyödynnetään digitaalisia menetelmiä, kuten suukameran käyttöä, ammattilaisten välisissä etäkonsultaatioissa ja hoidon tarpeen arvioinnin tukena. Henkilöstöä koulutetaan varmistamaan autettavan henkilön hyvä suunhoito.

Suun terveydenhuollon palvelualueella selvitetään liikkuvien palvelujen hyödyntämistä ikääntyneiden ja paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden hoidossa. Liikkuvaa esteetöntä pop up -hoitolaa voitaisiin hyödyntää vanhusten ja vammaisten hammashoidossa.

Yhteistyötä tehdään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen matalankynnyksen toiminnassa ja erilaisissa ikääntyneille suunnatuissa tapahtumissa. Suun terveydenhuolto tarjoaa suun omahoitoa tukevia luentoja alueella toimiville järjestöille ja yhdistyksille. Suun terveydenhuolto järjestää koulutusta myös hyvinvointialueen uusille omaishoitajille. Vakiintuneina yhteistyötahoina ovat lisäksi lähihoitaja- ja hoiva-avustajia kouluttava Varian ammattiopisto sekä Laurean ammattikorkeakoulu.

Sairaala- ja kuntoutuspalvelut tarjoavat perusterveydenhuollon vuodeosastohoitoa akuuteissa sairauksissa sekä kuntoutusta niiden jälkeen. Vaikka palvelut ovat tarkoitettu kaikille yli 18-vuotiaille, asiakkaista valtaosa (89 prosenttia) on yli 65-vuotiaita. Tavoitteena on mahdollisimman lyhyt hoitojakso ja toimintakyvyn paraneminen niin, että kuntoutuminen voi jatkua kotona tukipalvelujen avulla. Kotisairaala tuo sairaalatasoisen hoidon asiakkaan kotiin tai hoiva-asumiseen, ja hoitoa täydennetään kotihoidon tai omaisten avulla. Liikkuvan sairaalan hoitajat tukevat kotihoitoa ja hoiva-asumista ikääntyneiden sairauksien ja toimintakyvyn äkillisissä muutoksissa, ja palvelujen avulla voidaan välttää tarpeettomia päivystyskäyntejä. Kotiin vietäviin palveluihin kuuluvat myös kotihoidon, asumispalveluiden ja omaishoitoperheiden lääkäripalvelut.

Geriatrisella poliklinikalla tutkitaan yli 70-vuotiaiden muistisairauksia, tehdään diagnooseja ja aloitetaan tarvittaessa lääkitys. Jatkohoito tapahtuu terveysasemilla. Palliatiivisella poliklinikalla hoidetaan parantumattomasti tai vakavasti sairaita potilaita, ja hoidon tavoitteena on oireiden lievittäminen ja elämänlaadun parantaminen. Sairaala- ja kuntoutuspalveluissa järjestetään myös kotona asuvien ikääntyneiden kuntoutus: fysio-, toiminta-, puhe- ja ravitsemusterapia sekä apuvälinepalvelut. Kuntoutus edistää selviytymistä arjessa ja suunnitellaan aina yksilöllisesti. Fysioterapeutit ohjaavat asiakkaita myös alueen liikuntaryhmiin.

Tutustu tarkemmin terveydenhuollon ja suun terveyden huollon palveluihin hyvinvointialueen verkkosivuilla Terveysasemat | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, Suun terveydenhuolto | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ja Sairaalapalvelut | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Vammaispalvelut ikääntyneille

Vammaispalvelut tuottavat hyvinvointialueen vammaisille asukkaille neuvontaa ja asiakasohjausta, palvelujen järjestämistä ja hankintaa sekä asumispalveluja. Palveluketju etenee neuvonnasta palvelutarpeen arviointiin ja tarvittavien palvelujen toteuttamiseen, joko omana toimintana tai ostopalveluna. Toimintaa ohjaavat vammaispalvelulaki, erityishuoltolaki ja sosiaalihuoltolaki. Ikääntyneiden vammaisten henkilöiden palveluohjaus ja sosiaalityö ovat osa ikääntyneiden neuvonta- ja asiakasohjausyksikön työtä.

Tutustu tarkemmin vammaisten palveluihin hyvinvointialueen verkkosivuilla Palvelut vammaisille | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelut ikääntyneille

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopiste on turvallisuudessa. Pelastuslaitos valvoo pelastus- ja kemikaaliturvallisuuslain mukaisia kohteita sekä tarjoaa ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niiden seurausten vähentämiseksi. Yhteistyötä tehdään laajasti kuntien ja eri viranomaisten kanssa. Turvallisuusviestintää ja -koulutusta toteuttavat turvallisuuskouluttajat, pelastuslaitoksen henkilöstö ja sopimuspalokunnat. Koulutusta suunnataan muun muassa ikääntyneille, erityisryhmille ja heidän kanssaan työskenteleville. Poistumisturvallisuusselvityskohteissa pelastuslaitos valvoo hoitolaitosten ja palveluasumisen yksiköiden poistumisturvallisuutta, arvioi toiminnanharjoittajien laatimat poistumisturvallisuusselvitykset ja antaa neuvontaa ja ohjausta. Ilmoitusvelvollisuus koskee tilanteita, joissa havaitaan ilmeinen palonvaara tai muu onnettomuusriski asunnossa tai rakennuksessa. Ilmoitusvelvollisuus koskee viranomaisten lisäksi myös kuntia, muita julkisyhteisöjä ja niiden henkilöstöä sekä hoitolaitosten ja palvelu- tai tukiasumisen toiminnanharjoittajia ja heidän työntekijöitään. Pelastuslaitos valitsee tilanteeseen sopivan valvontakeinon, yleensä palotarkastuksen, mutta tarvittaessa asia voidaan käsitellä myös asiakirjojen perusteella tai neuvonnan ja ohjauksen keinoin.

Vaikuttamistoimielimet

Hyvinvointialueella toimii useita vaikuttamistoimielimiä, joiden tehtävänä on edistää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Näihin kuuluvat muun muassa vanhus- ja vammaisneuvostot sekä monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta.

Vaikuttamistoimielimiä on pyydetty nimeämään erilaisiin alueen työryhmiin, jonka lisäksi niiltä on pyydetty lausuntoja. Tämän hyvinvointisuunnitelman ikäryhmäkohtaiseen työryhmään on ollut nimettynä edustajat vanhus- ja vammaisneuvostoista sekä monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnasta.

4.1.1 Hyvinvointialueen kehittämishankkeet ja suunnitelmat

Vanhuspalveluissa toteutetaan vuosina 2025–2028 Tukena arjessa -hanke, jossa tarkoituksena on kehittää tukimalli omaishoidon kuormittaviin tilanteisiin omaishoitajien hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja terveyden edistämiseksi. Hankkeeseen on saatu Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) terveyden edistämisen määrärahaa. Hankkeessa ovat osatoteuttajina mukana Laurea ammattikorkeakoulu sekä Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry. Yhteistyökumppaneina mukana ovat Keski-Uudenmaan omaishoitajat ry sekä Keravan ja Vantaan kaupungit. Hankkeessa kehitetään työkaluja omaishoitajien kohtaamiseen, luodaan mallia omaishoitajien hyvinvointia tukevista kotikäynneistä ja kehitetään perhehoitoa omaishoitoa tukevana palveluna.

Kotiin vietäviä palveluja kehitetään lisäksi vuonna 2026 toteutettavassa Kompassi-hankkeessa, jonka tavoitteena on vahvistaa kotona asuvien iäkkäiden ja alle 65-vuotiaiden asiakkaiden hyvinvointia ja terveyttä. Hankkeessa keskitytään erityisesti iäkkäiden palveluihin kehittämällä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen menetelmiä, kuten oppilaitosyhteistyössä rakennettavaa ikäystäväverkostoa, joka jatkaa ja syventää aiemmin aloitettua kotihoidon vertaiskehittämistä sekä vahvistaa asiakkaiden arjessa jaksamista ja osallisuutta. Lisäksi yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa kehitetään etäryhmämuotoisia tukipalveluja sosiaalisen hyvinvoinnin vahvistamiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi. Hankkeen aikana muotoillaan kotihoidon palvelukokonaisuutta vastaamaan aiempaa laajemmin asiakkaiden tarpeisiin, ja kehitetyt toimintamallit juurrutetaan käytäntöön vuoden 2027 aikana.

4.1.2 Asumista koskevien tarpeiden ennakointi

Ympäristöministeriön asuntopoliittisen kehittämisohjelman (2021–2028) mukaisesti yleisesti asuntosuunnittelun lähtökohtana tulee olla joustavuus, jossa huomioidaan asukkaiden erilaiset toiveet ja tarpeet, asuntojen toimivuus sekä esteettömyys ja muunneltavuus. Väestön ikääntyminen tulisi ottaa ensisijaisesti huomioon asuntopolitiikassa. Esteettömiä asuntoja tarvitaan, jotta voidaan muun muassa mahdollistaa ikääntyneiden kotona asuminen. Väestön ikääntyessä on keskeistä taata esteettömien asuntojen riittävä määrä sekä uudistuotannossa että korjausrakentamisen keinoin. Myös esimerkiksi asukasyhdistystoiminta ja asukastuvat ovat osa kuntien tukemaa yhteisöllistä toimintaa. Asukkaat voivat hakeutua asumaan vapaasti itsemaksavina myös senioriasuntoihin. Yhteisöllisyyttä on myös näissä asumismuodoissa järjestetty monella tavalla. Nämä asumismuodot eivät ole hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen kuuluvaa sosiaali- ja terveyspalvelua.

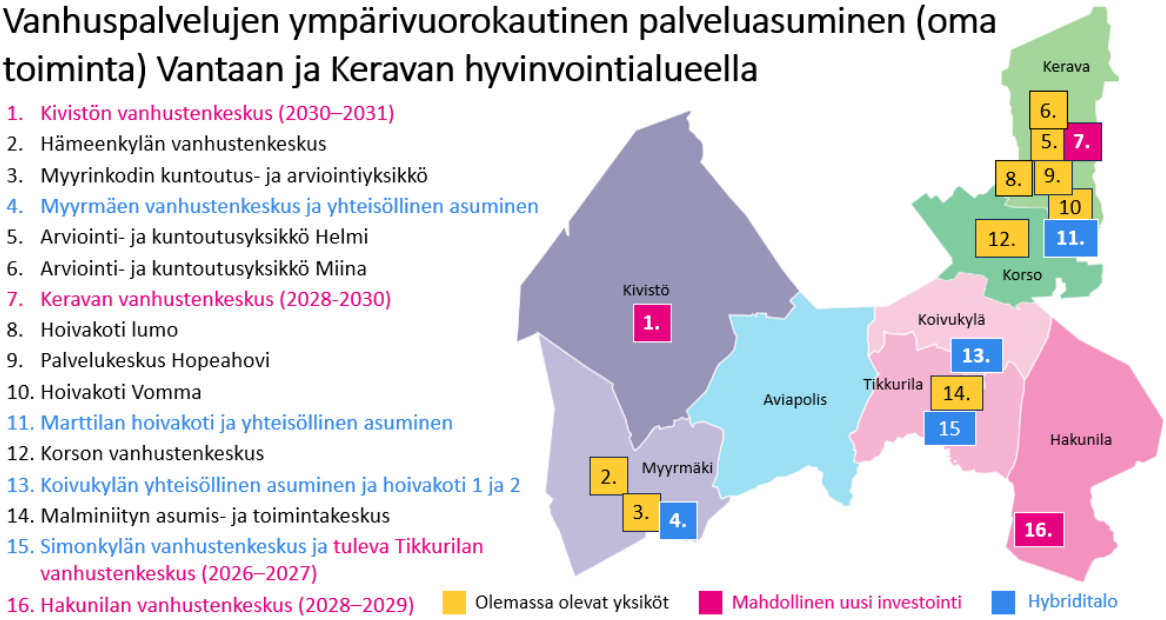
Ikääntyneen väestön asumista koskevia sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeita ennakoidaan suunnittelemalla hyvinvointialueen palveluverkkoa. Suunnittelussa huomioidaan muun muassa alueelliset demografiset ja toimintaympäristön muutokset sekä suunnittelua tarkennetaan mahdollisten väestömuutosten ja ikääntyneiden tarpeiden mukaan.

Väestöennusteen mukaan yli 75-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan vuosien 2025 ja 2030 välillä noin 2 500 henkilöllä (Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, tiedolla johtaminen). Yli 75-vuotiaiden väestöosuuden arvioidaan kasvavan voimakkaimmin Aviapoliksen, Kivistön ja Hakunilan suuralueilla.

Hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelman mukaisesti vanhusten sosiaalihuollon asumispalveluja keskitetään vanhustenkeskuksiin, ja palveluverkkosuunnitelmasta löytyvät tarkemmat tiedot. Tikkurilan vanhustenkeskus on valmistumassa vuodenvaihteessa 2025–2027. Tikkurilan vanhustenkeskuksen lisäksi palveluverkkosuunnitelman mukaisesti lähivuosina on suunnitteilla Hakunilan, Hopeahovin/Keravan sekä Kivistön vanhustenkeskukset. Tavoitteena on, että erillisiä yhteisöllisen asumisen kohteita ei enää rakenneta, vaan vanhustenkeskuksiin rakennetaan eritasoista tuettua asumista; yhteisöllistä

asumista sekä ympärivuorokautista palveluasumista (niin sanottu hybriditalomalli), jotta asukkaiden ei tarvitse toimintakyvyn heiketessä muuttaa toiseen yksikköön.

Kuva 2. Vanhuspalvelujen ympärivuorokautisen palveluasumisen oman toiminnan yksiköt sekä suunnitelmissa olevat vanhustenkeskukset

4.2 Alueellinen yhteistyö

Vantaan ja Keravan kaupungit tarjoavat laajasti ikääntyneiden hyvinvointia tukevia kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajanpalveluja. Vanhuspalvelujen asiakkaat voivat hyödyntää esimerkiksi kaupunkien järjestämiä taidenäyttelyitä ja esityksiä asumisyksiköissä sekä Vantaalla kulttuuriluotsien tukea. Liikuntapalvelut puolestaan tarjoavat monipuolisesti liikuntaa ryhmissä, kaupunkien eri toimipisteissä. Ikääntyneiden hyvinvointia ohjaavat Keravalla Keravan kaupungin hyvinvointiohjelma ja Vantaalla Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma. Kaupunkien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, jotta asiakkaat ohjautuvat hyvinvointia ja terveyttä edistäviin palveluihin.

Vantaalla ja Keravalla yhdistykset ja järjestöt tarjoavat ikäihmisille monipuolista toimintaa, kuten retkiä, tapahtumia, luentoja ja erilaisia kerhoja. Eläkeläisjärjestöjen lisäksi alueella toimii useita kansanterveys- ja vammaisjärjestöjä, jotka tarjoavat vertaistukea ja toimintaa

jäsenilleen. Seniorineuvonta tekee tiivistä yhteistyötä järjestöjen, kaupunkien, seurakuntien, uskonnollisten yhdistysten ja yhteisöjen sekä muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyöllä tuetaan erityisesti omaishoitaja- ja muistiperheitä sekä maahanmuuttajia ja pakolaisia esimerkiksi ohjauksen, neuvonnan ja henkilöstön koulutuksen kautta. Ympärivuorokautisessa palveluasumisessa hyvinvointia edistetään yhteistyössä erilaisten kumppaneiden, kuten seurakuntien, päiväkotien, koulujen ja musiikkitoimijoiden kanssa.

Hyvinvointialue tekee yhteistyötä, kuntien, seurakuntien, uskonnollisten yhteisöjen ja yhdistysten sekä järjestöjen kanssa iäkkäiden toimintakyvyn tukemiseksi, fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi sekä turvallisen elinympäristön edistämiseksi. Näillä toimenpiteillä on suora yhteys kaatumisten ehkäisyyn. Tämän lisäksi vahvistetaan ammattilaisten osaamista toimintakyvyn arviointien, lääkehoidon arviointien sekä kuntouttavan työotteen osalta.

Pelastuslaitoksen toteuttaman turvallisuusviestinnän tavoitteena on onnettomuuksien ehkäiseminen ja kaatumisen ehkäisy on yksi teemoista. Pelastuslaitos on muun muassa viestinyt Pysy pystyssä kampanjasta ja tehnyt julkaisuja liukkaisiin keleihin.

Hyvinvointialue tukee kuntia ehkäisevässä päihdetyössä koulutuksen, konsultaation ja tiedon tuottamisen keinoin. Alueella toimii hyvinvointialueen ja kaupunkien yhteinen ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmä. Ehkäisevän päihdetyön tehtäviä, rooleja sekä tavoitteita ja toimenpiteitä on kuvattu tarkemmin liitteenä olevassa alueellisessa ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelmassa (liite 5).

Elintapaneuvonnan yhteistyön edistämiseksi alueella toimii hyvinvointialueen ja kaupunkien yhteinen elintapaneuvonnan yhteistyöverkosto. Ikääntyneille tarjotaan hyvinvointimentorointipalvelua sekä Vantaan että Keravan kaupunkien toimesta. Se on maksuton liikunta- ja elintapaohjauspalvelu, jonka tavoitteena on pysyvien, terveyttä edistävien elintapojen vahvistaminen.

HUS tuottaa alueelle erikoissairaanhoidon, mukaan lukien päivystyksen ja ensihoidon. Hyvinvointialue tekee yhteistyötä HUS-yhtymän sekä muiden Uudenmaan alueiden ja Helsingin kanssa. HUS-yhteistyössä kehitetään muun muassa potilassiirtoja. Asukkaat voivat käyttää Terveyskylän palveluja, ja ammattilaiset hyödyntävät eKonsultaatioita.

5 Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet

Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadinta käynnistyi syksyllä 2025 tietopohjan avulla asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden haasteita ja vahvuuksia tunnistamalla. Tunnistamistyötä tehtiin sekä hyvinvointialueen ikäryhmäkohtaisissa hyvinvointiryhmissä, että alueellisissa HYTE-neuvotteluissa. Kerätyn tiedon perusteella alueellisissa HYTE-neuvotteluissa laadittiin esitys alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteistä. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sekä Keravan ja Vantaan kaupunkien johtoryhmät hyväksyivät painopisteet joulukuussa 2025.

Tämän jälkeen painopisteiden alle koostettiin koko väestöä sekä ikäryhmiä (lapset ja nuoret, työikäiset ja ikääntyneet) koskevat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa erilaisten verkostojen kokouksissa ja työpajoissa. Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on esitetty taulukossa 9. Taulukossa on myös kuvattuna kunkin painopisteen yleiset PowerBI-seurantamittarit.

Ikäryhmäkohtaiset hyvinvointiryhmät ja alueelliset verkostot tukevat eri toimijoita hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toimeenpanossa. Hyvinvoinnin ja terveyden tilaa sekä tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain lähidemokratia- ja osallisuuslautakunnan, hyvinvointialueen johtoryhmän sekä HYTE-ohjausryhmän toimesta. Tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemisestä raportoidaan vuosittain myös aluevaltuustolle.

Vammaisia koskevia tavoitteita ja toimenpiteitä on kirjattu erityisesti ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmaan. Vammaisten osalta tavoitteissa ja toimenpiteissä huomioidaan kuitenkin eri ikäiset vammaiset henkilöt. Osa ikäryhmäkohtaisen hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä ja mittareista liittyy hyvinvointisuunnitelman alasuunnitelmiin. Tällöin tarkemmat toimenpiteet ja mittarit löytyvät kyseisestä liitesuunnitelmasta.

Taulukko 9. Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
MIELEN HYVINVOINNIN PARANTAMINEN PowerBI-seurantamittarit: • Positiivinen mielenterveys (SWEMWBS) -mittarin pistemäärä asteikolla 7–35 p (keskiarvo), 65 ja 75 vuotta täyttäneet • Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus (%), 65 ja 75 vuotta täyttäneet • Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 65 ja 75 vuotta täyttäneet			
Ikääntyneiden ja vammaisten mielen hyvinvointi vahvistuu ennalta-ehkäisevien, koko palvelupolun huomioivien ja saavutettavien palvelujen avulla yhteistyössä eri toimijoiden kesken.	1. Parannamme mielenterveys- ja päihdepalveluihin pääsyä. 2. Vahvistamme ikääntyneiden ja vammaisten hyvinvointia tukevia palveluja muun muassa Kompassi-hankkeen avulla. 3. Tunnistamme ikääntyneiden kaltoinkohtelun ja päihteiden riskikäytön, ja otamme sen puheeksi.	1. Pääsy päihdepalveluihin paranee: Pääsy kiireettömään laitosvieroitushoitoon 2025: 18 vrk (mediaani) 2029: 3 vrk (mediaani) Pääsy kiireelliseen laitosvieroitushoitoon 2025: 1,2 vrk (mediaani) 2029: 24 h (mediaani) Mielenterveyspalveluissa 14 vuorokauden kuluessa hoitoon päässeiden osuus kasvaa 1–12/2025: 52 % 2029: 80 %	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (päihde- ja mielenterveyspalvelut, kotona asumisen palvelut, hoiva-asumisen palvelut, vammaispalvelut) Yhteistyö: kaupungit (muun muassa kulttuuri- ja liikuntapalvelut, Kompassi-hanke), 3. sektorin toimijat, ostopalvelujen tuottajat

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		2. Etäryhmätoiminta tukipalveluna toiminnan asiakkaat ja yhteistyö 2025: a) Etäryhmätoiminta tukipalveluna toiminnassa on mukana 50 toiminnasta hyötyvää asiakasta b) Yhteistyö: uusi mittari 2030: a) Etäryhmätoiminta tukipalveluna toiminnassa on mukana 250 toiminnasta hyötyvää asiakasta b) Toimintaa toteutetaan yhteistyössä alueen 3. sektorin toimijoiden kanssa viikoittain ympäri vuoden. Uusia teemaryhmiä on aloitettu puoli vuosittain. 3. Tehdyt alkoholinkäytön mini-interventiot 2025: uusi mittari 2030: alkoholinkäytön	Verkostot: Miepä -järjestö ja sote -yhteistyöverkosto

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		mini-interventioiden määrä lisääntyy	
	Tuemme päihde- ja mielenterveyson-gelmaisia ja erityisen haavoittuvassa asemassa olevia kotona asumista tukevia palveluja kehittämällä.	Keskiviikkokoulutus miepä-asiakkaiden kohtaamiseen ja tukemiseen 2025: uusi mittari 2030: koulutus on luotu yhdessä HUS:in kanssa Miepä- järjestöjen liittyminen verkostoalusta Vanpalle tai muihin yhteistyöverkostoihin 2025: uusi mittari 2030: uusia järjestöjä on liittynyt verkkoalustalle	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (kotona asumisen palvelut) Yhteistyö: HUS-yhtymä Verkostot: Miepä -järjestö ja sote -yhteistyöverkosto
	Ehkäisemme ikääntyneiden yksinäisyyttä vahvistamalla etsivän ja löytävän vanhustyön toimintamallia, tekemällä Seniorineuvonnasta ensisijaisen ja selkeän yhteydenotto-kanavan sekä varmistamalla oikea-aikaisen tuen silloin,	Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, 65 ja 75 vuotta täyttäneet (Sotkanet) 2024: 18 % 2030: 16 % Tuntee itsensä yksinäiseksi, % (yhteisöllinen palveluasuminen ja kotihoito, ympärivuorokautinen asuminen, RAI)	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (kotona asumisen palvelut) Yhteistyö: Kaupungit, 3. sektorin toimijat (esimerkiksi eläkeläisjärjestöt ja eri seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt) Verkostot: Oppilaitos-yhteistyö

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
	kun toimintakyky heikkenee tai palvelutarve kasautuu. Lisäksi kehitämme kotihoidon asiakkaiden hyvinvointia edistävää koordinaatiomallia.	2025: kotihoito 39 % yhteisöllinen asuminen 36 % ympärivuorokautinen asuminen 30 % 2030: kotihoito 34 % yhteisöllinen asuminen 30 % ympärivuorokautinen asuminen 25 %	
TERVEELLISTEN ELINTAPOJEN VAHVISTAMINEN PowerBI-seurantamittarit: • Alkoholin käytön mini-intervention toteutuminen AUDIT- tai AUDIT-C testin riskipistemäärän ylittävillä • 500 metrin matkan kävelemisessä suuria vaikeuksia, osuus (%), 65 ja 75 vuotta täyttäneet • Elintapaneuvonnan toteutuminen tyypin 2 diabetesriskissä oleville			
Ikääntyneiden ja vammaisten terveelliset elintavat vahvistuvat ja	Kehitämme terveellisten elintapojen puheeksiottoa, ikääntyneitä ja	PACTIV-heräte[4] 2025: kotihoito 48 % yhteisöllinen	Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (terveysasema-palvelut, sairaala- ja kuntoutuspalvelut,

[4] Fyysisen toiminnan edistämisen CAP-herätteen avulla tunnistetaan asiakkaat, joiden fyysisen aktiivisuuden taso on alhainen eli ne, jotka ovat fyysisesti aktiivisia (esimerkiksi suorittavat välinetoimintoja kotona, kävelevät tai noudattavat suunniteltua liikuntaohjelmaa) alle kaksi tuntia kolmessa vuorokaudessa.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
tukevat ennaltaehkäisevästi terveyttä ja hyvinvointia.	erityisryhmiä (esimerkiksi vammaiset) tukevia elintapaneuvonnan palveluja sekä varmistamme sujuvan ja vaikuttavan palveluihin ohjautumisen.	asuminen 47 % ympärivuorokautinen palveluasuminen 33 % 2030: kotihoito 40 % yhteisöllinen asuminen 40 % ympärivuorokautinen palveluasuminen 28 % Vaikuttavuuden arvioinnille asetetaan tarkemmat mittarit myöhemmin.	vammais- ja vanhuspalvelut, viestintä ja vaikuttaminen) sekä kaupungit (liikuntapalvelut) Yhteistyö: 3. sektorin toimijat, HUS-yhtymä (palveluohjaus ja Terveyskylä), yritykset Verkostot: Elintapa-neuvonnan yhteistyö-verkosto
	Vahvistamme ikääntyneiden ja erityisryhmien ravitsemusta ravitsemusohjauksella ja tarvittavilla tukitoimilla, kuten huomioimalla muistisairaudet ja muut erityistarpeet.	Tahaton painon lasku, 5 % tai enemmän viimeisen 30 vuorokauden aikana (tai 10 % tai enemmän viimeisen 180 vuorokauden aikana) <u>Vanhuspalvelut</u> 2025: ympärivuorokautinen palveluasuminen 7 % kotihoito 3 % yhteisöllinen asuminen 3 % 2030: ympärivuorokautinen	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (vammais- ja vanhuspalvelut, sairaala- ja kuntoutus-palvelut) Yhteistyö: kaupungit (hyvinvointi-mentorointi), GERY ry, asiakkaan lähiverkosto

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		palveluasuminen 5 % kotihoito 2 % yhteisöllinen asuminen 2 %. <u>Vammaispalvelut</u> 2025: ympärivuorokautinen palveluasuminen 5 % yhteisöllinen asuminen 9 % 2030: ympärivuorokautinen palveluasuminen 4 % yhteisöllinen asuminen 5 %	
TURVALLISUUDEN TUNTEEN LISÄÄMINEN PowerBI-seurantamittarit: • Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus (%), 65 ja 75 vuotta täyttäneet			
Ikääntyneiden ja vammaisten turvallisuuden tunne lisääntyy.	Edistämme kodin turvallisuutta ohjaamalla ja tietoa antaen kotikäynneillä (muun muassa esteettömyys ja apuvälineet huomioiden).	Kodinturvallisuuden ohjauksen huomioiminen kotikäynnillä 2026: uusi mittari 2030: ohjaus on huomioitu kotikäynnillä	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (vammais- ja vanhuspalvelut) Yhteistyö: hyvinvointi-alueen muut palvelut (Keski-Uudenmaan

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
			pelastuslaitos), 3. sektorin toimijat Verkostot: Turvallisuus-viestintäryhmä
TYÖ- JA TOIMINTAKYVYN VAHVISTAMINEN PowerBI-seurantamittarit: • Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä • Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä • Itsestä huolehtimisessa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet • Muistinsa huonoksi kokevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet			
Ikääntyneiden ja vammaisten toimintakyky ja kotona asuminen vahvistuvat hyvinvointia edistävillä toimilla, kuntouttavilla sekä vaikuttavilla palveluratkaisuilla.	Kehitämme ikääntyneiden neuvonnan ja ohjauksen saatavuutta varmistamalla sujuvan puhelin-palvelun sekä hyödyntämällä palveluoppaita. Kehitämme vammaisten neuvonnan ja	Seniorineuvonnan kiireellisiin puheluihin vastaamisen odotusaika 2025: Vastataan saman päivän aikana 2030: Vastataan saman päivän aikana Seniorineuvonnan kiireettömiin puheluihin takaisinsoittoaika 2025: kahden arkipäivän kuluessa	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (kotona asumisen palvelut, hoiva-asumisen palvelut, terveyspalvelut) Yhteistyö: 3. sektorin toimijat, HUS-yhtymä (hoitoa odottavien asiakkaiden

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
	ohjauksen saatavuutta.	2030: viimeistään seuraavana arkipäivänä Vammaisneuvonnan puhelinpalvelun odotusaika 2025: uusi mittari 2030: toteutuu tavoiteajassa Vammaisneuvonnan puhelinpalvelun takaisinsoittoaika 2025: uusi mittari 2030: toteutuu tavoiteajassa Hyvinvointitarjottimen käytön perehdyttäminen henkilöstölle 2025: uusi mittari 2030: hyvinvointitarjotin on perehdytetty henkilöstölle	huolehtimisen konseptin luominen) Verkostot: oppilaitos-yhteistyö
	1. Ohjaamme asiakkaita ja tuemme systemaattisesti käyttämään heille suunnattuja, toimintaa tukevia digitaalisia palveluja, ja kehitämme niitä	1. Uudet digitaaliset palvelut ja ratkaisut 2025: uusi mittari 2030: digitaalisten palvelujen ja ratkaisujen määrä kasvaa	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (vammais- ja vanhuspalvelut)

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
	edelleen digiturvallisuus huomioiden. 2. Lisäämme etäpalvelua täydentämään läsnäkäyntejä.	2. Läsnäpalvelusta korvattu etäpalvelulla, osuus % 2024: Kotihoito 9,7 % 2030: Kotihoito 18 % Etäryhmätoiminta: 2025: uusi mittari 2030: etäryhmätoiminta lisääntyy joka vuosi	Yhteistyö: HUS-yhtymä (palveluohjaus ja Terveyskylä)
	Tuemme omais- ja perhehoitajia Tukena arjessa -hankkeen avulla. Vahvistamme hankkeessa 2026–2028 omaishoitajien ja omais-hoitoperheiden hyvinvointia, toimintakykyä ja terveyttä kehittämällä uuden, matalan kynnyksen tukimallin kuormittaviin elämän-tilanteisiin.	Perhehoidon asiakasmäärät ja perhehoitajien/-kotien määrä 2025: 16 perhekotia (12 lyhyt- ja 4 pitkäaikaista), kiertäviä perhehoitajia 40, perhehoidon asiakasmäärä yhteensä 86 2030: Perhekotien ja perhehoitajien määrä kasvaa, perhehoidossa olevien asiakkaiden määrä kasvaa Omais- ja perhehoitajille tarjotut tukimuodot (muun muassa valmennukset ja	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (vammais- ja vanhuspalvelut) Yhteistyö: Alueen omaishoitojärjestöt, Perhehoitoliitto Verkostot: Omais- ja perhehoidon kehittämis- ja yhteistyöverkostot

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		koulutukset) 2025: Omaishoito: Omaishoitajien valmennus 2 x vuosi, vastuutyöntekijän tuki, hyvinvointitapaamiset joka toinen vuosi, hyvinvointitapahtuma Perhehoito: Perhehoidon ennakkovalmennus 2 x vuosi, vastuutyöntekijän tuki, vertaistapaamiset, hyvinvointi- ja terveystarkastukset joka toinen vuosi, hätäensiapukoulutus, vanhuspalvelujen keskiviikkokoulutukset 2030: omais- ja perhehoidon valmennukset vähintään 2 x vuosi , hyvinvointi- ja terveystarkastukset joka toinen vuosi, vastuutyöntekijän tuki, lääkehoito- ja hätäensiapukoulutukset perhehoitajille,	

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		vertaistapaamiset ja muut hyvinvointitapahtumat	
	1. Ehkäisemme kaatumisia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa tukemalla ikääntyneitä lihaskunnon ja tasapainon ylläpitämisessä muun muassa liitoa-sopimuksen avulla sekä kiinnittämällä huomiota kodin turvallisuuteen. 2. Kehitämme etäryhmätoimintoja yhteistyössä kaupunkien kulttuuri- ja liikuntapalvelujen kanssa.	Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä 2024: 0,7 % 2030: 0,4 % Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä (Sotkanet) 2024: 76,2 2030: hoitojaksot vähenevät vuosittain Kaatuminen 30 vrk / 90 vrk aikana % (ympärivuorokautinen ja yhteisöllinen palveluasuminen sekä kotihoito, RAI) 2025: kotihoito 27 % yhteisöllinen asuminen 34 % ympärivuorokautinen asuminen 16 %	Vastuut: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (kotona asumisen ja hoiva-asumisen palvelut, sairaala- ja kuntoutuspalvelut, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos) Yhteistyö: kaupungit (liikuntapalvelut), HUS-yhtymä, 3. sektorin toimijat (esimerkiksi eläkeläis-järjestöt)

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUT JA YHTEISTYÖ
		2030: Kaatumisten määrä laskee vuosittain 2. Etäryhmätoimintojen kehittäminen 2025: uusi mittari 2030: etäryhmätoimintoja on kehitetty yhteistyössä kaupunkien kulttuuri- ja liikuntapalvelujen kanssa	

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

Neuvolasuunnitelma

LUONNOS

Neuvolasuunnitelma 1

1 Johdanto 3

2 Lapsiperheiden terveyden edistäminen 4

2.1 Toiminnan tavoitteet 4

2.2 Palvelujen organisointi ja vastuuhenkilöt 5

2.3 Perhekeskustoiminta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella 7

2.4 Henkilöstöresurssit 9

2.5 Palvelujen kehittäminen 10

2.6 Kehittämiskohteet 11

2.6 Palveluista tiedottaminen ja asiakkaiden osallisuus 11

3 Äitiys- ja lastenneuvola 12

3.1 Neuvolapalvelut 12

3.2 Äitiysneuvola 13

3.3 Lastenneuvola 15

3.4 Neuvolan puhelinpalvelu 18

3.5 Neuvolan Moniku-palvelu 19

3.6 Neuvolan perheohjaus 19

3.7 Seulonnat, palveluketjut sekä erityisen tuen järjestäminen 20

4 Suun terveydenhuolto 22

4.1 Suun terveydenhuolto osana neuvolapalveluja 23

4.2 Määräaikaisista suun terveystarkastuksista pois jäävien seuranta ja poisjäännin syiden selvittäminen 24

5 Liitteet 25

1 Johdanto

Neuvolatyö on keskeinen osa perusterveydenhuollon ehkäisevää ja terveyttä edistävää toimintaa. Hyvinvointialue vastaa äitiys ja lastenneuvolapalvelujen sekä lasten ja nuorten ehkäisevän suun terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan. Neuvolapalvelujen tavoitteena on tukea lasten ja perheiden terveyttä ja hyvinvointia sekä tunnistaa varhain tuen tarpeet ja ohjata perheet oikea-aikaiseen tukeen.

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (93/2026) velvoittaa hyvinvointialueita tarjoamaan kaikille perheille suunnitelmalliset ja tasoltaan yhtenäiset neuvolapalvelut. Asetuksen mukaisesti hyvinvointialueella tulee olla yhtenäinen neuvolasuunnitelma, joka kattaa äitiys ja lastenneuvolapalvelut sekä lasten ja nuorten ehkäisevän suun terveydenhuollon. Neuvolasuunnitelma on osa alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Tässä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen neuvolasuunnitelmassa sekä ehkäisevän suun terveydenhuollon toimintaohjelmassa kuvataan THL:n kansallisten ohjeiden ja suositusten (mm. THL 2012; NEUKO tietokanta) sekä Valtioneuvoston asetuksen neuvolapalveluista sekä koulu ja opiskeluterveydenhuollosta (93/2026) mukaisesti:

- toiminnan johtaminen, vastuuhenkilöt ja henkilöstövoimavarat
- toiminnan sisältö ja menettelytavat
- moniammatilliset toimintamallit ja paikalliset hoitoketjut
- toiminnan kehittämistarpeet ja -suunnitelmat.

Kuva 1. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen henkilöstöorganisaatio vuonna 2026

2 Lapsiperheiden terveyden edistäminen

Neuvolapalvelut ovat keskeinen osa hyvinvointialueen lapsiperheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Toiminnassa painottuvat varhainen tuki, ennaltaehkäisy ja perheiden kokonaisvaltaisen tilanteen huomioiminen yhteistyössä muiden lapsiperhepalvelujen kanssa.

Neuvolatyössä huomioidaan alueen väestörakenteen ja perheiden moninaisuuden asettamat tarpeet. Erityistä huomiota kiinnitetään yhdenvertaisiin palveluihin, monikielisten ja monikulttuuristen perheiden tukemiseen sekä perheiden palveluihin kiinnittymiseen. Neuvolapalvelut tukevat perheitä elämän eri vaiheissa edistämällä terveyttä, voimavaroja ja vanhemmuutta.

Lapsiperheiden terveyden edistäminen toteutuu neuvolatyössä osana laajempaa perhekeskustoimintaa ja moniammatillista yhteistyötä. Tavoitteena on varmistaa perheille sujuvat palvelupolut ja oikea-aikainen tuki ilman tarpeettomia siirtymiä palvelusta toiseen.

2.1 Toiminnan tavoitteet

Neuvolapalvelujen tavoitteena on edistää raskaana olevien, lasten ja perheiden terveyttä ja hyvinvointia sekä kaventaa terveyseroja suunnitelmallisella, ennaltaehkäisevällä ja perhelähtöisellä toiminnalla. Tavoitteena on tunnistaa varhain lapsen ja perheen tuen tarpeet sekä järjestää tarvittava tuki oikea-aikaisesti moniammatillisessa yhteistyössä.

Toiminnan keskeisiä tavoitteita ovat:

- perheiden voimavarojen vahvistaminen ja vanhemmuuden tukeminen
- lasten terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen
- mielenterveyden ja psykososiaalisen hyvinvoinnin tukeminen
- palvelujen yhdenvertainen saatavuus ja saavutettavuus
- vaikuttava ja kustannustietoinen toiminta

Neuvolapalvelujen toiminta tukee hyvinvointialueen strategisia tavoitteita ja on osa lasten ja nuorten hyvinvoinnin kokonaisuutta.

Äitiys- ja lastenneuvolan palvelut perustuvat huolellisesti toteutettuihin määräaikaisiin terveystarkastuksiin ja terveysneuvontaan, joissa huomioidaan yksilöiden ja perheiden tarpeet. Vanhemmuuden tukemiseksi järjestetään neljä laajaa terveystarkastusta, joissa arvioidaan koko perheen terveyttä, hyvinvointia ja niihin vaikuttavia tekijöitä.

Määräaikaisia terveystarkastuksia järjestetään/tarjotaan äitiysneuvolassa ensisynnyttäjälle raskauden aikana vähintään yhdeksän ja uudelleensynnyttäjälle vähintään kahdeksan. Näihin raskauden aikaisiin käynteihin sisältyy yksi laaja terveystarkastus kaikille perheille ja kaksi lääkärintarkastusta.

Lastenneuvolassa järjestetään / tarjotaan alle kouluikäisille vähintään 15 määräaikaista terveystarkastusta, joista kolme on terveydenhoitajan ja lääkärin yhteistarkastuksia. Yhteen terveystarkastukseen sisältyy arvio suun terveydentilasta. Erityisen tuen tarpeen arvioimiseksi ja toteuttamiseksi järjestetään tarvittaessa lisäkäyntejä. Terveystarkastuksiin osallistuminen on asiakkaalle vapaaehtoista. Tarkastuksista poisjäävien tuen tarvetta tulee aina selvitellä. Poisjäävien tuen tarpeen selvittämiseen on laadittu erilliset ohjeet.

Neuvolapalveluihin sisältyvät:

1. sikiön terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin sekä raskaana olevan ja synnyttäneen naisen terveyden määräajoin toteutettava ja yksilöllisen tarpeen mukainen seuranta ja edistäminen;

2. lapsen terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta ensimmäisen ikävuoden aikana keskimäärin kuukauden välein ja sen jälkeen vuosittain sekä yksilöllisen tarpeen mukaisesti;

3. lapsen suun terveydentilan seuranta vähintään joka toinen vuosi;

4. vanhemmuuden ja perheen muun hyvinvoinnin tukeminen;

5. lapsen kodin ja muun kasvu- ja kehitysympäristön sekä perheen elintapojen terveellisyyden edistäminen;

6. lapsen ja perheen erityisen tuen ja tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen sekä lapsen ja perheen tukeminen ja tarvittaessa tutkimuksiin tai hoitoon ohjaaminen.

2.2 Palvelujen organisointi ja vastuuhenkilöt

Neuvolapalvelut kuuluvat Perheiden ennaltaehkäisevien palvelujen palvelualueeseen, joka on osa Lapsiperheiden ja aikuissosiaalityön toimialaa. Neuvolapalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä vastaa tehtäväaluepäällikkö yhteistyössä

neuvolatoiminnan esihenkilöiden ja muiden keskeisten vastuuhenkilöiden kanssa (kuvat 2 ja 3.)

Kuva 2. Perheiden ennaltaehkäisevien palvelujen palvelualue vuonna 2026.

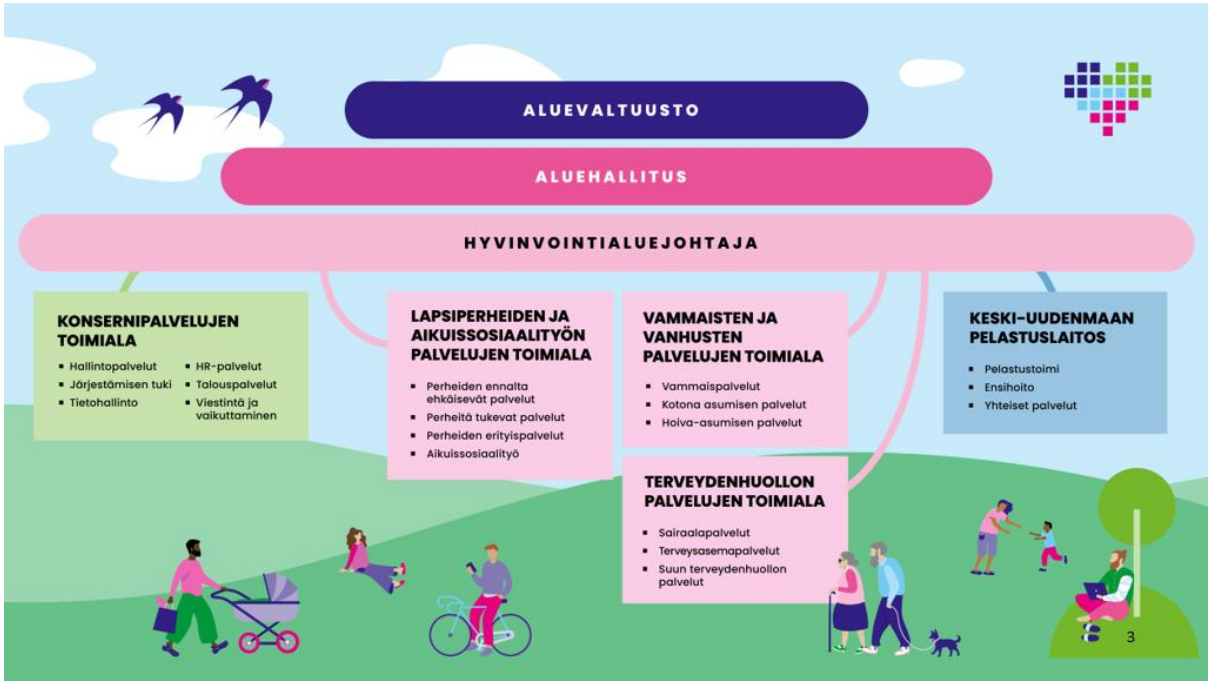
Neuvolapalvelut jakautuvat viiteen toiminta-alueeseen: Läntinen-, Keskinen-, Luoteinen-, Pohjoinen- ja Itäinen neuvolatoiminta-alue. Neuvolan lääkäripalvelut ja suun terveydenhuollon palvelut tuotetaan terveydenhuollon palvelujen toimialalta tiiviissä yhteistyössä neuvolapalvelujen kanssa.

Kuva 3. Perheiden ennaltaehkäisevien palvelujen palvelualue vuonna 2026.

Neuvolatoiminnan toimintayksiköt ja neuvolat ovat vuonna 2026:

- Läntinen neuvolatoiminta: Myyrmäen neuvola (ja Martinlaakson neuvola kesäkuuhun 2026 asti)
- Luoteinen neuvolatoiminta: Kivistön ja Kartanonkosken neuvolat
- Keskinen neuvolatoiminta: Tikkurilan neuvola
- Itäinen neuvolatoiminta: Hakunilan ja Koivukylän neuvolat
- Pohjoinen neuvolatoiminta: Keravan ja Korson neuvolat
- Neuvolan puhelinpalvelu toimii Korson sosiaali- ja terveysasemalla

Kuva 4. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen palveluorganisaatio vuonna 2026.

2.3 Perhekeskustoiminta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella

Perhekeskustoiminta kokoaa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella lasten, nuorten ja perheiden palveluja perhelähtöiseksi, monialaiseksi kokonaisuudeksi. Perhekeskus ei ole yksittäinen palvelu tai toimipiste, vaan palveluverkosto, jonka tavoitteena on tarjota perheille oikea-aikaista tukea, sujuvaa palveluohjausta ja helposti saavutettavia palveluja eri elämäntilanteissa.

Perhekeskustoiminnan ytimen muodostavat neuvolapalvelut, perheiden ennaltaehkäisevät sosiaali- ja terveyspalvelut. Lisäksi perhekeskustoiminnassa tehdään tiivistä yhteistyötä kuntien varhaiskasvatuksen ja opetuksen, järjestöjen ja muiden lapsiperheiden hyvinvointia tukevien toimijoiden kanssa. Toimintaa ohjaa varhaisen tuen periaate: perheiden tarpeet pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain ja tuki järjestämään ilman tarpeettomia siirtymiä palvelusta toiseen.

Neuvola toimii perhekeskustoiminnassa keskeisenä ensikontaktina ja perheiden palvelupolun koordinoijana. Neuvolan kautta perheet ohjautuvat tarvittaessa perhekeskuksen muihin palveluihin, kuten perheohjaukseen, psykologien ja kuraattorien palveluihin tai monialaiseen arviointiin. Neuvolan rooli varhaisessa tunnistamisessa ja palveluohjauksessa on keskeinen perheiden yhdenvertaisen tuen varmistamiseksi.

Kuvio: *Perhekeskuksen palvelukokonaisuus (THL 2023)*

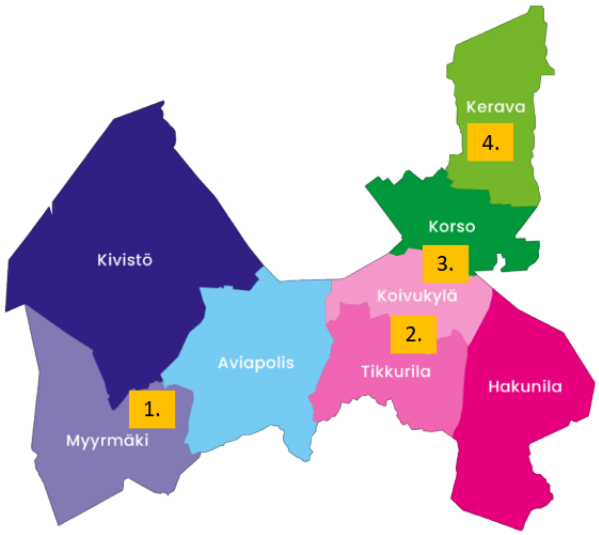
Yhteistyö Vantaan ja Keravan kaupunkien kanssa on olennainen osa perhekeskustoiminnan kokonaisuutta. Neuvolapalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä erityisesti varhaiskasvatuksen, kirjastojen, avointen kohtaamispaikkojen ja muiden lapsiperhepalvelujen kanssa sovittujen toimintamallien ja moniammatillisen kehittämistyön kautta. Yhteistyön tavoitteena on sujuvoittaa perheiden palvelupolkuja ja vahvistaa ennaltaehkäisevää tukea arjen ympäristöissä. Yhtenä konkreettisena yhteistyön muotona neuvolapalveluissa toteutetaan Lukureseptitoimintamallia, missä neuvola ohjaa perheitä lukemisen pariin yhteistyössä kirjastojen kanssa. Lukuresepti on ennaltaehkäisevä ja yhdenvertaisuutta edistävä toimintamalli, joka tukee lasten hyvinvointia ja kielellistä kehitystä sekä vahvistaa perheiden kiinnittymistä palveluihin.

Hyvinvointialue on jaettu neljään perhekeskusalueeseen: läntiseen, keskiseen, itäiseen ja pohjoiseen perhekeskusalueeseen. Fyysiset perhekeskukset toimivat Vantaan Koivukylässä ja Keravalla. Myyrmäen perhekeskus valmistuu vuonna 2026. Perhekeskusverkostoa kehitetään vaiheittain, ja tavoitteena on laajentaa toimintaa

tulevina vuosina myös Tikkurilan alueelle. Perhekeskustoimintaan kuuluvat myös avoimet kohtaamispaikat, jotka tarjoavat perheille mahdollisuuksia vertaistukeen, yhteisölliseen toimintaan ja matalan kynnyksen ammatilliseen ohjaukseen.

Perhekeskustoiminta tukee neuvolatyötä vahvistamalla moniammatillista yhteistyötä, selkeyttämällä palvelukokonaisuuksia ja lisäämällä perheiden kokonaistilanteen huomioivaa, suunnitelmallista työskentelyä.

Toiminnalliset perhekeskusalueet

- **Läntinen:** Myyrmäki, Martinlaakso ja Kivistö
  1. Myyrmäen perhekeskus (2026)
- **Keskinen:** Tikkurila-Aviapolis
  2. Tikkurilan terveys- ja sosiaalikeskus (arvio 2028-2030)
- **Itäinen:** Koivukylä-Hakunila
  3. Koivukylän perhekeskus (2025)
- **Pohjoinen:** Kerava-Korso
  4. Keravan perhekeskus (2025)

2.4 Henkilöstöresurssit

Neuvolapalvelujen henkilöstöresurssit suunnitellaan ja toteutetaan voimassa olevan lainsäädännön ja kansallisten suositusten mukaisesti. Terveydenhuoltolaki (1326/2010) ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta (93/2026) määrittelevät neuvolapalvelujen tehtävät ja toiminnan laajuuden. Asetuksen toimeenpano edellyttää riittävää ja tarkoituksenmukaista henkilöstömitoitusta THL:n laatimien neuvolatoimintaa koskevien henkilöstömitoitussuositusten mukaisesti.

Hyvinvointialueen neuvoloissa työskentelee terveydenhoitajia, lääkäreitä sekä muita neuvolatoimintaa tukevia ammattilaisia. Neuvolatoiminnan terveydenhoitajaresurssi muodostaa neuvolapalvelujen ydintoiminnan perustan, ja toimintaa täydennetään asiantuntijatehtävissä sekä puhelinpalvelussa työskentelevillä terveydenhoitajilla. Neuvolapalveluissa työskentelee lisäksi moniku-palvelun työntekijöitä, jotka tukevat monikulttuurisia ja monikielisiä perheitä osana neuvolan varhaisen tuen kokonaisuutta.

Neuvolan lääkäripalvelut toteutetaan yhteistyössä Terveydenhuollon toimialan lasten ja nuorten ennaltaehkäisevien palvelujen lääkäripalveluiden kanssa sekä osin sektorityönä terveysasemapalveluista. Moniammatillinen yhteistyö lääkäripalvelujen ja neuvolahenkilöstön välillä varmistaa palvelujen laadun, sujuvuuden ja tasalaatuisuuden koko hyvinvointialueella.

Henkilöstöresurssien riittävyyttä ja rakennetta arvioidaan säännöllisesti osana neuvolapalvelujen suunnittelua. Arvioinnissa hyödynnetään ajantasaisia väestöennusteita, palvelutarpeen muutoksia sekä kansallisten mitoitussuositusten päivittymistä. Henkilöstöresurssien kehittämisen tavoitteena on varmistaa neuvolapalvelujen saatavuus, vaikuttavuus ja yhdenvertaisuus muuttuvassa toimintaympäristössä.

Suun terveydenhuollon henkilöstöresurssit tuotetaan Suun terveydenhuollon palvelualueelta. Lasten ja nuorten suun terveystarkastuksia sekä ehkäisevää suun terveydenhuoltoa toteuttavat suuhygienistit, hammashoitajat ja hammaslääkärit yhteistyössä neuvolapalvelujen kanssa osana lasten ja perheiden ennaltaehkäiseviä palveluja.

2.5 Palvelujen kehittäminen

Neuvolapalvelujen kehittäminen perustuu hyvinvointialueen strategisiin linjauksiin sekä Lapsiperheiden ja aikuissosiaalityön palvelujen toimialan yhteisiin tavoitteisiin. Kehittämistyön painopisteet määritellään hyvinvointialuetasoisesti ja niitä tarkennetaan neuvolapalvelujen omissa johtamis- ja kehittämisrakenteissa.

Neuvolapalvelujen kehittämistyö on suunnitelmallista ja jatkuvaa, ja sitä toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä esihenkilöiden ja neuvolahenkilöstön kanssa. Kehittämisen tavoitteena on varmistaa neuvolapalvelujen yhdenmukaisuus, laatu, vaikuttavuus ja ajantasaisuus sekä tukea henkilöstön osaamista ja työssä jaksamista muuttuvassa toimintaympäristössä.

Kehittämistyö kohdistuu erityisesti neuvolatyön menetelmiin ja käytäntöihin, terveystarkastusohjelmien ja terveysneuvontamateriaalien ajantasaisuuteen, toimintamallien yhdenmukaistamiseen sekä kansallisten ohjeiden ja suositusten toimeenpanoon. Kehittämisessä hyödynnetään asiakaspalautetta, henkilöstön havaintoja sekä toiminnan seurantatietoa. Neuvolapalveluissa toimii erillisiä kehittämistyöryhmiä äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan kehittämiseen. Ryhmissä ovat edustettuina toiminnan kannalta keskeiset esihenkilö ja työntekijätahot sekä tarvittaessa asiantuntijat muista palveluista. Kehittämistyöryhmät valmistelevat kehittämisehdotuksia ja toiminnan muutoksia, joita käsitellään ja hyväksytään neuvola ja lasten kuntoutuspalvelujen johtamisrakenteissa.

Neuvolatoiminta ja suun terveydenhuolto kehittävät yhteisiä toimintaprosesseja suunnitelmallisesti. Yhteistyön tavoitteena on varmistaa sujuvat palvelupolut, selkeä

työnjako ja toimiva yhteistyö neuvolan ja suun terveydenhuollon välillä lasten ja perheiden ennaltaehkäisevien palvelujen kokonaisuudessa.

2.6 Kehittämiskohteet

Strategia pohjautuu VAKEn arvoihin: oikeudenmukaisuuteen, vastuullisuuteen ja rohkeuteen, sekä visioomme olla vakaa edelläkävijä, jossa hyvinvointialueemme asukkaat luottavat palveluihimme. VAKEn perustehtävä eli missio on vahvistaa asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta elämän kaikissa vaiheissa.

Strategian tavoitteet vuosille 2026–2029 on jaoteltu neljään painopisteeseen: palvelumme vastaavat kokonaisvaltaisesti asukkaiden tarpeisiin, olemme luotettava työnantaja ja hyvä työyhteisö, teemme vaikuttavaa yhteistyötä asukkaiden parhaaksi ja huolehdimme kestävästä taloudesta.

Strategian mukaisesti neuvolapalvelujen kehittämiskohteita ovat:

- **Ennaltaehkäisy ja varhainen tuki:** Neuvolapalveluissa vahvistetaan ennaltaehkäisevää työtä ja varhaista tunnistamista yhtenäisillä rakenteilla, sujuvalla ohjautuvuudella ja omahoitoa tukevilla toimintamalleilla.
- **Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen:** Neuvoloiden osaamista mielenterveys-, päihde- ja lähisuhdeväkivallan teemojen tunnistamisessa vahvistetaan ja yhteistyötä muiden palvelujen kanssa tiivistetään oikea-aikaisen tuen varmistamiseksi.
- **Palvelujen saatavuus:** Palvelujen saatavuutta parannetaan selkeyttämällä prosesseja, kehittämällä ajanvarausta ja hyödyntämällä digitaalisia ratkaisuja sekä asiakaspalautetta.
- **Työhyvinvointi:** Työhyvinvointia vahvistetaan toimivilla vuorovaikutusrakenteilla, omahoitajuuden tukemisella ja työn kuormituksen tasaisemmalla jakautumisella.
- **Kestävä talous:** Neuvolapalvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja talousarvion puitteissa hyödyntämällä yhdenmukaisia käytäntöjä ja uusia toimintamalleja.

2.7 Palveluista tiedottaminen ja asiakkaiden osallisuus

Asiakkaat löytävät tietoa neuvolapalveluista hyvinvointialueen internetsivuilta. Äitiys- ja lastenneuvola: Lasten, nuorten ja perheiden palvelut | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (vakehyva.fi). Täältä löytyvät mm. terveystarkastusohjelmat, kutsu raskausajan laajaan terveystarkastukseen, kutsu lastenneuvolan laajoihin terveystarkastuksiin sekä laajoihin terveystarkastuksiin liittyvät lomakkeet.

Terveystarkastuksissa käytettävät kyselylomakkeet lähtevät automaattisesti sähköisinä ajanvarauksen yhteydessä asiakkaalle. Asiakas voi täyttää lomakkeet Maisa – itsepalveluportaalin kautta ennen vastaanottoa. Etukäteen täytetyt kyselylomakkeet auttavat asiakkaita pohtimaan omaa terveyttään, terveystottumuksiaan ja valmistautumaan terveystarkastukseen. Täytetyt kyselylomakkeet toimivat myös

puheeksi ottamisen välineinä terveystarkastuksissa. Kyselylomakkeita voidaan edelleen antaa asiakkaille myös paperiversioina, jos asiakkaalla ei ole mahdollisuutta sähköiseen asiointiin.

Neuvolan tehtävänä on edistää ja vahvistaa vanhempien ja perheiden osallisuutta heille suunnattujen palvelujen kehittämisessä. Osallisuus nähdään keskeisenä keinona palvelujen laadun, yhdenvertaisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamisessa, ja se toteutuu perheiden oikeutena saada ymmärrettävää ja saavutettavaa tietoa, osallistua omaa palveluaan koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä vaikuttaa palvelujen kehittämiseen asiakaspalautteen ja yhteiskehittämisen kautta. Hyvä ja tasalaatuinen palvelu, arvostava kohtaaminen sekä korkea asiakastyytyväisyys ovat neuvolapalvelujen ennaltaehkäisevän työn keskeisiä tavoitteita, joiden saavuttaminen edellyttää suunnitelmallista ja monipuolista osallisuuden toteuttamista.

Asiakkaat voivat vaikuttaa palveluiden kehittämiseen mm. jatkuvan asiakaspalautejärjestelmän kautta. Palautetta voi antaa sekä suullisesti että kirjallisesti paperilomakkeella, sähköisesti palautejärjestelmän kautta tai sähköpostitse. Saatu asiakaspalaute käsitellään mahdollisuuksien mukaan asianomaisen henkilön kanssa ja palautteisiin vastataan, mikäli ne eivät ole anonyymisti annettuja. Asiakaspalautteiden sisältöä käsitellään anonyymisti toimintayksiköiden henkilöstön kanssa sekä neuvolatoiminnan johtoryhmässä.

Kohdennettuja asiakastyytyväisyyskyselyjä toteutetaan vähintään joka toinen vuosi.

3 Äitiys- ja lastenneuvola

3.1 Neuvolapalvelut

- Sikiön terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin sekä raskaana olevan ja synnyttäneen naisen terveyden määräajoin toteutettava ja yksilöllisen tarpeen mukainen seuranta ja edistäminen, mukaan lukien vähintään yksi laaja terveystarkastus.

- Lapsen terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta suunnitelmallisilla määräaikaisilla terveystarkastuksilla, mukaan lukien laajat terveystarkastukset, sekä yksilöllisen tarpeen mukainen tuki alle kouluikäisenä.

- Lapsen suun terveydentilan seuranta osana neuvolatoimintaa asetuksen mukaisesti sekä yhteistyössä ehkäisevän suun terveydenhuollon kanssa.

- Vanhemmuuden ja perheen muun hyvinvoinnin tukeminen, perheen elintapojen terveellisyyden edistäminen sekä lapsen kasvu-, kehitys- ja elinympäristön huomioiminen osana terveystarkastuksia ja terveysneuvontaa.

- Lapsen ja perheen erityisen tuen, tutkimusten ja hoidon tarpeen varhainen tunnistaminen, perheen tukeminen sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja hoitoon ohjaaminen moniammatillisessa yhteistyössä (Terveydenhuoltolaki 1326/2010 § 15)

Vauva- ja perhemyönteisyyden lisääminen

Neuvolatoiminnassa vauva- ja perhemyönteisyyttä toteutetaan yhtenäisten ja kirjattujen toimintakäytäntöjen, henkilöstön osaamisen ylläpitämisen sekä perheiden systemaattisen ohjauksen avulla. Toiminta perustuu WHO:n ja Unicefin vauvamyönteisyyden periaatteisiin, kuten imetyksen suojelemiseen, edistämiseen ja tukemiseen, hoidon jatkuvuuteen sekä perhelähtöisyyteen, joita sovelletaan neuvolatyössä perheiden yksilölliset tilanteet ja valinnat huomioiden.

Neuvolassa luodaan imetysmyönteinen ja perheitä kunnioittava ilmapiiri, jossa perheille tarjotaan ajantasaista, näyttöön perustuvaa tietoa ja tukea imetykseen ja lapsen ravitsemukseen ilman painostusta. Perheiden omia tavoitteita kuunnellaan ja tuetaan, ja ravitsemukseen liittyviä ratkaisuja tarkastellaan aina lapsen ja perheen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin näkökulmasta.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen neuvoloissa kaikilla terveydenhoitajilla on WHO:n suositusten mukainen 20 tunnin imetysohjaajakoulutus. Lisäksi neuvoloissa toimii viisi imetykseen erikoistunutta terveydenhoitajaa, jotka tukevat perheitä vaativissa imetystilanteissa sekä toimivat asiantuntijoina imetysohjauksen kehittämisessä, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Imetykseen erikoistuneet terveydenhoitajat tarjoavat yksilö- ja ryhmämuotoista ohjausta perheille, joiden imetyksen pulmat ovat monimuotoisia tai pitkittyneitä. He tukevat myös neuvoloiden muuta henkilöstöä osaamisen vahvistamisessa ja kouluttavat säännöllisesti imetysohjausta antavia terveydenhoitajia sekä muita sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia.

Imetyksen tuki ja lapsen ravitsemus otetaan neuvolatyössä puheeksi äitiys- ja lastenneuvolan terveystarkastusohjelmien mukaisilla käynneillä, perhevalmennuksessa sekä aina perheen yksilöllisen tarpeen mukaan. Ravitsemukseen liittyvä ohjaus kytkeytyy osaksi laajempaa vanhemmuuden tukemista, varhaisen vuorovaikutuksen vahvistamista ja lapsen kasvun ja kehityksen seurantaa. Neuvolatyössä korostuu hoidon jatkuvuus ja yhteistyö eri toimijoiden välillä, jotta perheet saavat oikea-aikaista ja tarkoituksenmukaista tukea imetykseen ja lapsen ravitsemukseen koko neuvolapolun ajan.

3.2 Äitiysneuvola

Äitiysneuvolatoiminnan tavoitteena on turvata raskaana olevan naisen ja sikiön terveys ja hyvinvointi sekä edistää tulevien vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia ja lapsen kehitysympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Äitiysneuvolassa tunnistetaan mahdollisimman varhain raskausaikaiset ongelmat ja häiriöt sekä järjestetään viiveettä tarvittavaa hoitoa, apua ja tukea. Äitiysneuvolatoiminnalla

osallistutaan terveyserojen kaventamiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn muun muassa varhaisen ja kohdennetun tuen avulla ja edistetään näin myös kansanterveyttä. [stm.fi], [thl.fi]

Äitiysneuvolan keskeisiä työmuotoja ovat säännölliset terveystarkastukset, terveysneuvonta, perhevalmennus ja kotikäynnit sekä tarvittavat lisäkäynnit. Lasta odottavalle perheelle järjestetään laaja terveystarkastus raskauden aikana. Laajassa terveystarkastuksessa arvioidaan raskaana olevan ja sikiön terveydentilan lisäksi perheen hyvinvointia ja tuen tarpeita. Terveystarkastusten sisältöön sisältyy myös suun terveydentilan huomioiminen valtioneuvoston asetuksen mukaisesti (VnA 93/2026).

Äitiysneuvolan terveystarkastukset

Äitiysneuvolan terveystarkastusohjelma toteutetaan valtioneuvoston asetuksen 93/2026 mukaisesti. Ohjelma sisältää laajan terveystarkastuksen alkuraskaudessa, kaksi lääkärintarkastusta ennen synnytystä sekä synnytyksen jälkeisen kotikäynnin ja jälkitarkastuksen. Terveystarkastusten rakenne ja toimijat on kuvattu liitteessä 1. Tarkastukset toteutetaan ohjelman mukaisesti, ja raskaana oleville sekä perheille, joilla on erityisiä sairauksia tai tuen tarvetta, järjestetään lisäkäyntejä tarpeen mukaan. Tarvittaessa vastaanottoaikaa pidennetään, esimerkiksi tulkkaustarpeen vuoksi.

Terveystarkastuksissa käytetään perheen haastattelua, fysiologisia mittauksia sekä standardoituja kyselylomakkeita. Raskauden seurantaan liittyvät laboratoriotutkimukset toteutetaan pääosin HUSLABissa, ja neuvolassa seurataan hemoglobiinia sekä virtsan valkuaista ja glukoosia. Sikiöseulonnat ja raskauden aikaiset ultraäänitutkimukset toteutetaan HUSin määrittelemissä tutkimusyksiköissä. Terveysneuvontamateriaali on koottu neuvolatoiminnan Teams-työtilaan, ja sen ajantasaisuudesta vastaavat äitiysneuvolan vastuuosastonhoitajat ja kehittämistyöryhmä.

Neuvolassa annetaan raskauden aikana ohjausta raskaus- ja vanhempainvapaaetuuksista sekä työolosuhteisiin liittyvistä riskeistä. Tarvittaessa asiakas ohjataan Kelan palveluihin, työterveyshuoltoon tai aikuissosiaalityöhön. Ensimmäistä lasta odottaville perheille tarjotaan maksuton suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvio yhteistyössä suun terveydenhuollon kanssa.

Synnytyksen jälkeen perheen kotiuduttua sairaalasta äitiysneuvolan terveydenhoitaja tekee kotikäynnin tai perhe saapuu neuvolaan ensimmäiselle käynnille perheen toiveiden mukaisesti. Synnytyksen jälkeinen kotiutumisen prosessi on kuvattu erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteisessä ohjeessa.

Perhevalmennus

Valtioneuvoston asetuksen 93/2026 mukaan ensimmäistä lastaan odottaville perheille on järjestettävä moniammatillisesti toteutettua perhevalmennusta. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella perhevalmennusta toteutetaan yhteistyössä HUS:n kanssa sekä

hyvinvointialueen omana toimintana neuvolan terveydenhoitajien, perheohjaajien ja Moniku –ohjaajien vetämänä.

Perhevalmennusohjelma sisältää kaksi valmennuskertaa. Ensimmäinen valmennuskerta on eri hyvinvointialueiden tai Helsingin neuvolan terveydenhoitajan ja HUS:n kätilön kanssa yhteistyössä järjestetty etävalmennus Teamsin kautta, keskittyen synnytykseen. Toisella valmennuskerralla käsitellään imetystä ja parisuhdetta. Valmennusta järjestetään neuvoloissa sekä läsnäoloryhmissä, että etävalmennuksina Teamsin kautta. Asiakas voi itse valita mieleisen valmennusmuodon. Vieraskielisille Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tarjoaa läsnäoloryhmässä toteutuvaa perhevalmennusta tulkkien välityksellä.

Siirtyminen äitiysneuvolasta lastenneuvolaan

Hyvinvointialueen neuvoloissa tehdään yhdistettyä neuvolatyötä, jolloin sama työntekijä toimii sekä äitiys- että lastenneuvolan terveydenhoitajana. Tämä työmalli mahdollistaa perheen hoitosuhteen jatkumisen katkeamatta samalla terveydenhoitajalla raskauden alusta lapsen kouluun menoon saakka. Pitkä hoitosuhde varmistaa koko perheen terveyden ja hyvinvoinnin seurannan ja edistämisen kokonaisvaltaisesti. Lapsi siirtyy lastenneuvolan asiakkaaksi syntymänsä jälkeen. Synnyttänyt äiti on äitiysneuvolan asiakas 12 viikkoa synnytyksen jälkeen.

3.3 Lastenneuvola

Lastenneuvolan tehtävänä on edistää alle kouluikäisten lasten sekä heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia. Toiminnan tavoitteena on seurata ja tukea lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä sekä vahvistaa perheen voimavaroja, erityisesti perheissä, joissa on tuen tarvetta. Tavoitteena on myös kaventaa perheiden välisiä terveyseroja ennaltaehkäisevällä ja terveyttä edistävällä toiminnalla. [thl.fi]

Lastenneuvolassa pyritään tunnistamaan lapsen, perheen ja kasvuympäristön tuen tarpeet mahdollisimman varhain ja järjestämään tarkoituksenmukainen tuki ja apu yhteistyössä muiden palvelujen kanssa. Neuvolasta ohjataan tarvittaessa lapsia ja heidän vanhempiaan muiden asiantuntijapalvelujen, tutkimusten ja hoidon piiriin. [thl.fi]

Lastenneuvola tarjoaa vanhemmille ajantasaista ja tutkimukseen perustuvaa tietoa sekä tukee ja ohjaa vanhempia lasten kasvatuksessa ja hoidossa. Tähän sisältyvät muun muassa lapsen päivittäinen perushoito, vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukeminen, imetyksen tukeminen, ravitsemusohjaus, tapaturmien ehkäisy sekä kansallisen rokotusohjelman mukaisten rokotusten toteuttaminen. [thl.fi]

Lastenneuvolatoiminnassa keskeistä on lapsen edun turvaaminen vahvistamalla vanhemmuutta ja perheen voimavaroja, jotta vanhemmat voivat tukea lapsen turvallista kasvua ja kehitystä. Varhainen tunnistaminen ja oikea-aikainen tuki ovat keskeisiä keinoja ehkäistä lapsen hyvinvointia uhkaavia tekijöitä ja edistää koko perheen hyvinvointia. [thl.fi]

Lastenneuvolan terveystarkastukset

Hyvinvointialueen terveystarkastusohjelma on valtioneuvoston asetuksen 93/2026 mukainen. Terveystarkastusohjelma sisältää asetuksen edellyttämät laajat tarkastukset lapsen ollessa 4kk, 18kk ja 4 vuoden ikäinen (liite 2). Kasvun ja kehityksen pulmista tai sairauksista kärsiville tai muutoin tuen tarpeessa oleville lapsille sekä heidän perheilleen varataan lisäkäyntejä tarpeen mukaan. Mikäli lapsella tai hänen perheellään on tuen tarvetta tai tarvitaan tulkkia, käynteihin pyritään varaamaan pidempi vastaanottoaika.

Käytössä olevan terveysneuvontamateriaalin ajantasaisuudesta vastaavat lasten ja nuorten ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ylilääkäri, lastenneuvolan vastuuosastonhoitajat sekä lastenneuvolan kehittämistyöryhmä. Terveystarkastusten tutkimus- ja seulontamenetelminä käytetään perheen haastattelun ohella fysiologisia mittauksia sekä standardoituja kyselylomakkeita terveystarkastusohjelman mukaisesti.

Neuvolassa lapselle annetaan kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset huoltajien suostumuksella. Kansalliseen rokotusohjelmaan kuulumattomista rokotuksista huolehtivat terveysasemat ja tartuntatautien ja infektioiden torjuntayksikkö. BCG-rokotuksen tarpeellisuuden arvioinnissa noudatetaan Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistusta www.thl.fi.

Ravitsemusneuvonta ja keskustelu lapsen ja perheen ruokailutottumuksista ovat osa jokaisen lastenneuvolakäynnin sisältöä. Ohjauksessa huomioidaan lapsen ikä ja kehitysvaiheeseen liittyvät ajankohtaiset teemat. Tarvittaessa perhe ohjataan ravitsemusterapeutin vastaanotolle.

Lapsen kuulon ja näkökyvyn seurannassa noudatetaan Neuko-tietokannan ohjeita, ja jatkotutkimuksiin ohjaaminen on erikseen ohjeistettu. Alle kaksivuotiaiden lasten neurologisen kehityksen arvioinnissa käytetään strukturoitua Vane-psy-menetelmää ja leikki-ikäisten lasten arvioinnissa Lene-menetelmää. Menetelmien tulosten perusteella lapsi ohjataan tarvittaessa toiminta-, puhe- tai fysioterapiaan sovittujen ja ohjeistettujen lähetekriteerien mukaisesti.

Lapsen puheen kehitystä seurataan jokaisella neuvolakäynnillä, ja 5-vuotiaalle tehdään Lumiukko-puheseula. Puheen kehityksen pulmatilanteissa lapsi ohjataan jatkoarvioihin neuvolalääkärille tai puheterapiaan sovittujen kriteerien mukaisesti. Monikieliset perheet ohjataan neuvolan Moniku-ohjaajan vastaanotolle raskauden aikana, vauva-aikana sekä aina puheterapialähetteen yhteydessä.

Neuvolaikäisiä lapsia ja perheitä ohjataan tarvittaessa neuvolaikäisten psykologi- ja kuraattoripalveluihin, kun neuvolan ja varhaiskasvatuksen perustason tuki ei ole riittävää. Psykologipalveluiden tavoitteena on tukea vanhemmuutta, vahvistaa lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta sekä edistää lapsen kehitystä. Neuropsykologin palvelut painottuvat lasten erityisvaikeuksien selvittämiseen.

Neuvolan lääkäripalvelut tuotetaan terveysasemapalveluiden kautta lasten ja nuorten ennaltaehkäisevistä palveluista. Tarvittaessa neuvola tekee yhteistyötä lastentautien erikoislääkäripalveluiden kanssa. Neuvolan terveydenhoitajat ja lääkärit voivat konsultoida lastenlääkäreitä sekä ohjata lapsen erikoislääkärin arvioon. Erikoislääkärit osallistuvat myös neuvolatoiminnan kehittämiseen ja henkilöstön koulutukseen.

Lastenneuvolan laajojen terveystarkastusten tavoitteena on tunnistaa lapsen ja perheen mahdolliset tuen tarpeet yhteistyössä perheen kanssa ja kohdentaa tarvittava tuki mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Laajat terveystarkastukset toteutetaan lapsen iässä 3–4 kuukautta, 18 kuukautta ja 4 vuotta, ja niihin kutsutaan molemmat vanhemmat.

Kutsu välitetään edellisellä neuvolakäynnillä tai puhelimitse. Ajanvarauksen yhteydessä perheelle toimitetaan terveystarkastuksiin liittyvät lomakkeet sähköisesti tai muistutus niiden täyttämisestä. Lomakkeet voidaan tarvittaessa täyttää myös paperisina tai neuvolakäynnin yhteydessä.

Laajoihin terveystarkastuksiin sisältyvät seuraavat lomakkeet:

- Vauvaperheen arjen voimavaralomake (3–4 kuukautta)
- Terveyskysely 4-vuotiaan lapsen vanhemmille
- Voimaperheet-neuvolakysely (4-vuotiaan laaja tarkastus, suomen tai ruotsinkielisille perheille ja heille, joiden kielitaito arvioidaan riittäväksi)
- Kysely päihteiden käytöstä tai Audit-kysely kielivalinnan mukaisesti

Neljän vuoden ikäisen lapsen laaja terveystarkastus toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja neuvolan kesken niiden lasten osalta, jotka osallistuvat varhaiskasvatukseen. Vantaan ja Keravan kaupunkien varhaiskasvatuksen ja hyvinvointialueen neuvolatoiminnan yhteistyön tavoitteena on tehdä laaja-alainen arvio lapsen hyvinvointiin, terveyteen ja kehitykseen vaikuttavista tekijöistä sekä tukea ja ennakoida lapsen siirtymistä esiopetukseen ja perusopetukseen. Tarvittaessa lapselle pyritään turvaamaan mahdollisimman hyvät kehittymisen ja oppimisen edellytykset oikea-aikaisilla tukitoimilla ja kuntoutuksella.

Neljän vuoden ikäisen lapsen laaja terveystarkastus muodostuu varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyöstä. Varhaiskasvatuksessa lapselle laaditaan yhdessä huoltajien kanssa varhaiskasvatussuunnitelma, johon kirjataan lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevat tavoitteet, tarvittavat tukitoimet sekä niiden toteutus. Huoltajat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö täyttävät yhdessä 4-vuotistarkastusta varten tiedonsiirtolomakkeen, joka toimitetaan huoltajien suostumuksella neuvolaan.

Neuvolan terveydenhoitaja arvioi laajassa terveystarkastuksessa lapsen kasvua, kehitystä ja terveyttä sekä koko perheen hyvinvointia yhdessä perheen kanssa. Terveydenhoitaja hyödyntää varhaiskasvatuksesta saatua tiedonsiirtolomaketta ja kirjaa neuvolatarkastuksessa esiin nousseista asioista palautteen, joka välitetään huoltajien luvalla takaisin varhaiskasvatukseen.

Lääkärintarkastuksessa tehdään kokonaisarvio lapsen kasvusta, kehityksestä ja terveydestä sekä perheen hyvinvoinnista. Lapsen ja perheen mahdollinen tuen tarve arvioidaan yhteistyössä perheen kanssa.

Hyvinvointialueella on käytössä **Voimaperheet-toimintamalli**, joka on leikki-ikäisten lasten käytösongelmien varhaiseen tunnistamiseen ja digitaaliseen, ennaltaehkäisevään hoitoon kehitetty toimintamalli. Lastenneuvolan 4-vuotistarkastuksen yhteydessä vanhemmille lähetettävän neuvolakyselyn avulla tunnistetaan perheet, jotka hyötyvät vanhemmuuden tuesta. Tarvittaessa perhe ohjautuu **Voimaperheet – huomaa hyvä lapsessasi** interventioon, joka tarjoaa tutkimusnäyttöön perustuvaa, digitaalisesti toteutettavaa vanhempainohjausta lapsen arjen vuorovaikutuksen ja käyttäytymisen tukemiseksi. Tavoitteena on vahvistaa vanhempien osaamista ja ehkäistä ongelmien pitkittymistä varhaisessa vaiheessa.

Siirtyminen lastenneuvolasta kouluterveydenhuoltoon

Lapsen neuvolatiedoista tehdään lapsen kuusivuotistarkastuksen yhteydessä lastenneuvolajakson palvelutapahtuman yhteenveto. Yhteenveto siirtyy asiakastietojärjestelmässä suoraan kouluterveydenhuollon tietoihin samoin kuin lapsen ja perheen terveyden ja hyvinvoinnin taustatiedot. Tietojen siirto neuvolasta kouluterveydenhuoltoon varmistetaan lastenneuvolan ja kouluterveydenhoitajan tiedonsiirtopalaverissa niiden lasten osalta, joista on huolta. Kouluterveydenhoitajat osallistuvat myös Esko-tiedonsiirtopalavereihin (= Esiopetuksen ja alkuopetuksen välinen tiedonsiirto, jolla varmistetaan tuen jatkuvuus ja sujuva siirtyminen esiopetuksesta kouluun) kouluilla.

Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma: Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma

Keravan esiopetuksen opetussuunnitelma Keravan esiopetuksen opetussuunnitelma

3.4 Neuvolan puhelinpalvelu

Neuvolan puhelinpalvelu toimii osana hyvinvointialueen neuvolatoimintaa ja palvelee kaikkia neuvolan asiakkaita. Puhelinpalvelun kautta asiakkaat voivat varata aikoja neuvolaan, saada neuvontaa raskauteen, lapsen terveyteen ja hyvinvointiin sekä vanhemmuuteen liittyvissä asioissa sekä peruuttaa aikoja vastaajapalvelun kautta ympäri vuorokauden. Aukioloaikoina asiakkaalla on mahdollisuus jättää myös takaisinsoittopyyntö. Palvelulupauksen mukaisesti yhteydenotot pyritään hoitamaan saman päivän aikana.

Puhelinpalvelun lisäksi asiakkaat voivat hoitaa neuvolapalveluihin liittyviä asioita sähköisesti Maisa-palveluportaalin kautta. Puhelinpalvelu tukee neuvolatoimintaa myös hoitamalla äkillisistä henkilöstöpoissaoloista johtuvia asiakasaikojen siirtoja.

Puhelinpalvelua toteutetaan keskitetysti ja sitä täydennetään neuvoloiden vastaanottotyön ohessa toimivalla henkilöstöllä. Toimintaa seurataan, arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti osana neuvolapalveluiden kokonaisuutta.

3.5 Neuvolan Moniku-palvelu

Neuvolan Moniku-palvelu on palvelu neuvolassa asioiville monikulttuurisille ja monikielisille perheille. Palvelun tavoitteena on tukea lapsen kielellistä kehitystä, vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta sekä edistää perheiden osallisuutta ja yhdenvertaista kiinnittymistä neuvolapalveluihin.

Moniku-palvelua toteuttavat neuvolatyön tukena toimivat sosiaalityön ammattilaiset, jotka työskentelevät koko hyvinvointialueella. Työskentely tapahtuu jalkautuvasti neuvoloissa ja tiiviissä yhteistyössä neuvolan terveydenhoitajien, perheohjaajien ja muun neuvolahenkilöstön kanssa. Palvelu toteutuu ensisijaisesti neuvolan kautta perheen tilanteen ja tarpeiden mukaisena tukena ja ohjauksena.

Palvelu on tarkoitettu perheille, joissa toinen tai molemmat vanhemmista puhuvat äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia. Työskentelyssä painottuu lapsen oman äidinkielen kehityksen tukeminen ja sen merkityksen vahvistaminen osana lapsen kokonaiskehitystä. Samalla tuetaan vanhempien ymmärrystä monikielisyyden vaikutuksista lapsen kasvuun sekä perheen vuorovaikutusta ja kulttuurista identiteettiä.

Moniku-palveluun ohjaudutaan pääsääntöisesti jo raskausaikana neuvolan arvion perusteella ja tarvittaessa uudelleen lapsen syntymän jälkeen. Ohjaus palveluun on joustavaa ja perustuu neuvolan terveydenhoitajan ammatilliseen arvioon sekä perheen yksilölliseen tilanteeseen. Moniku-palvelu toimii osana neuvolan muuta varhaisen tuen kokonaisuutta ja täydentää neuvolatyötä silloin, kun perhe tarvitsee lisätukea kielellisen kehityksen, vuorovaikutuksen tai palveluihin kiinnittymisen vahvistamiseksi.

3.6 Neuvolan perheohjaus

Neuvolan perheohjaus on sosiaalihuollon varhaisen tuen palvelu, joka on tarkoitettu raskaana oleville sekä alle kouluikäisten lasten perheille. Perheohjaus tukee neuvolatyötä tarjoamalla matalan kynnyksen, tavoitteellista ja suunnitelmallista ohjausta ja tukea perheiden arjen ja vanhemmuuden haasteisiin.

Neuvolan perheohjaus kohdentuu tilanteisiin, joissa perhe tarvitsee tukea esimerkiksi vanhemmuuteen, lapsen kasvatukseen ja kehitykseen, perheen arjen sujumiseen, vuorovaikutukseen tai vanhemman jaksamiseen. Tuki voi liittyä myös raskausaikaan, vauvan ja taaperon uniasioihin, päivärytmiin, tunne- ja käyttäytymisen haasteisiin tai kuormittaviin elämäntilanteisiin kuten perhesuhteiden muutoksiin.

Perheohjaus toteutuu pääsääntöisesti vanhemman palveluna ja perustuu perheen omaan motivaatioon ja haluun muutokseen. Työskentely on määräaikaista ja painottuu varhaiseen tukeen. Tapaamiset toteutetaan perheen tarpeen mukaan kotikäynteinä, neuvolassa tai etätapaamisina. Työskentelyn tavoitteet määritellään yhdessä perheen kanssa ja etenemistä arvioidaan säännöllisesti.

Perheneuvolan perheohjaukseen voi ohjautua neuvolan terveydenhoitajan tai lääkärin ohjaamana, lapsiperheiden neuvonnan ja ohjauksen kautta tai perheen omalla yhteydenotolla. Neuvolan perheohjaus tekee tarvittaessa yhteistyötä neuvolan muiden ammattilaisten ja perheen verkoston kanssa ja ohjaa perheen jatkopalveluihin.

3.7 Seulonnat, palveluketjut sekä erityisen tuen järjestäminen

Seuraavassa kuvataan neuvolapalveluissa toteutettavat seulonnat sekä niihin liittyvät keskeiset palveluketjut ja erityisen tuen järjestämisen periaatteet.

Päihteiden käyttö otetaan neuvolassa järjestelmällisesti puheeksi raskauden aikana ja lapsen terveystarkastuskäyntien yhteydessä. Äitiysneuvolassa molemmille vanhemmille tehdään AUDIT-päihdekysely raskauden ensikäynnillä ja se tarkistetaan raskauden laajassa terveystarkastuksessa. Päihteiden käytöstä keskustellaan lisäksi aina tarvittaessa neuvolakäyntien yhteydessä ja mahdolliset riskit läpikäydään yhdessä vanhempien kanssa.

Päihteitä käyttävien vanhempien tunnistaminen ja hoitoon ohjaus toteutuvat hyvinvointialueella moniammatillisessa yhteistyössä neuvolan, perheohjauksen, sosiaalipalvelujen, terveysasemien, erikoissairaanhoidon sekä päihdepalvelujen kanssa. Raskaana olevien osalta hyödynnetään pääkaupunkiseudun yhteistä HAL ja raskaushoitoketjua. Neuvolasta ohjataan tarvittaessa odottaja HALpoliklinikalle. Mikäli lapsen tai syntyvän lapsen turvallisuuden arvioidaan olevan vaarassa, neuvolasta tehdään ennakollinen lastensuojeluilmoitus.

Lastenneuvolassa molemmille vanhemmille tehdään laajennettu päihdekysely laajojen terveystarkastusten yhteydessä. Tupakka ja nikotiinituotteiden käyttöä arvioidaan tarvittaessa Fagerströmin testillä. Kyselyt toimivat neuvolassa puheeksioton ja varhaisen tuen välineinä, joiden tavoitteena on lisätä vanhempien tietoisuutta ja tukea päihteiden käytön pohdinnassa. **Tupakoinnin lopettamiseen raskausaikana** asiakkaat saavat tukea terveydenhoitajilta, jotka ovat saaneet syventävää koulutusta tupakoinnin lopettamisen tukemiseen ja nikotiinivieroitusvalmisteiden käytön opastukseen raskauden aikana.

Mikäli perhe tarvitsee tukea päihteettömyyteen tai perheessä ilmenee päihdehaittoja, käytössä on pääkaupunkiseudun yhteinen hoitoonohjausprosessi. Neuvolassa voidaan tiivistää seurantaa, ohjata perhe perheohjauksen piiriin sekä tehdä yhteistyötä erikoissairaanhoidon, sosiaalipalvelujen ja muiden tukipalvelujen kanssa perheen hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Raskaana olevan ja synnyttäneen psyykkistä hyvinvointia tuetaan hyvinvointialueella moniammatillisessa yhteistyössä neuvolan, perheohjauksen, lääkäreiden ja muiden asiantuntijoiden kanssa Raskaana olevan ja synnyttäneen psyykkisen hyvinvoinnin hoitopolun mukaisesti. Neuvolassa käytetään EPDS-mielialaseulaa raskaana olevien ja synnyttäneiden mielialan arvioinnin tukena. Seula täytetään tarkastusohjelmassa ennalta määritellyillä käynneillä sekä lisäksi aina tarvittaessa ammattilaisen arvion perusteella. Äitiysneuvola tarjoaa lisäksi mahdollisuuden ohjattuun omahoitoon, jossa koulutettu

terveydenhoitaja tukee asiakkaan työskentelyä Mielenterveystalo.fi-palvelun raskausajan mielen hyvinvointi tai synnytyspelon omahoito-ohjelmilla. Varhaista vuorovaikutusta tuetaan neuvolassa moniammatillisesti ja perheitä rohkaistaan osallistumaan alueen lapsiperhepalveluihin, kuten avoimiin kohtaamispaikkoihin ja perhekahviloihin.

Neuvola-Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja huolen herääminen- *hoitopolku* on laadittu yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa. Lähisuhdeväkivallan mahdollisuus huomioidaan jokaisessa perheen ja lapsen kohtaamisessa. Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomaketta (THL) käytetään lähisuhdeväkivallan tunnistamisen ja puheeksi oton välineenä määrätyissä äitiys- ja lastenneuvolan terveystarkastuksissa sekä tarpeen mukaan muissa tarkastuksissa. Mikäli syntyvän lapsen ennakoidaan tarvitsevan lastensuojelun tukitoimia, neuvolasta tehdään ennakollinen lastensuojeluilmoitus.

Joditablettien jakelu tapahtuu neuvolassa. Neuvolasta annettavat jodipakkaukset on tarkoitettu raskaana olevien ja alle 3-vuotiaiden lasten suojaamiseksi. Joditabletteja jaetaan raskauden ensikäynneillä sekä lastenneuvolassa uusille asiakkaille tarvittaessa. Tablettien lisäksi annetaan aina myös kirjallinen ohje tablettien annosteluun.

Raskausdiabeteksen seulonta ja hoito tapahtuvat yhteistyössä HUSLABin, HUSin, Naistenklinikan, Jorvin, (Hyvinkään, Lohjan ja Porvoon) sairaalan, neuvoloiden ja terveysasemien kanssa. Toimintakäytännöt on sovittu yhteistyössä pääkaupunkiseudun hyvinvointialueiden kanssa.

Tuki- ja liikuntaelinoireisia ohjeistetaan neuvolan terveydenhoitajan ja lääkärin vastaanotolla ja ohjataan tarvittaessa fysioterapiaan tai soveltuvin osin hyvinvointimentorin vastaanotolle. Hyvinvointimentorointi on Vantaan ja Keravan kaupungin järjestämää matalan kynnyksen elintapaneuvontapalvelua, jota tarjotaan terveysasemilla. Hyvinvointimentoroinnissa tähdätään pienin askelin kohti pysyviä elintapamuutoksia. **Erityisruokavalioihin** liittyvissä asioissa odottava perhe ohjataan tarvittaessa ravitsemusterapeutin vastaanotolle.

Neuvolaikäisten MONARK-tiimi on monialainen konsultaatiomalli, jonka tarkoituksena on tukea neuvolaikäisten lasten ja heidän perheidensä tilanteiden arviointia silloin, kun herää huoli lapsen kehityksestä, käyttäytymisestä tai perheen tilanteesta ja perustason tukitoimet eivät ole riittäneet. Tavoitteena on vahvistaa varhaista tukea sekä vähentää raskaampien palvelujen tarvetta.

MONARK-tiimi kokoaa säännöllisesti yhteen neuvolaikäisten lasten kanssa työskenteleviä ammattilaisia terveydenhuollosta, sosiaalihuollosta sekä tarvittaessa varhaiskasvatuksesta. Tiimin jäseniin tuovat yhteiseen käsittelyyn oman asiantuntemuksensa ja tukevat asiakkaan oikea-aikaisen ja tarkoituksenmukaisen palvelu- ja tukipolun rakentumista.

Lapsen asian käsittely MONARK-tiimissä edellyttää huoltajan kirjallista lupaa. Konsultaatioon voi tuoda lapsen asian kuka tahansa neuvolaikäisen lapsen kanssa

työskentelevä ammattilainen. MONARK-käsittelyssä sovitaan jatkotoimenpiteistä, vastuutahoista ja tarvittavista palveluista.

MONARK-toiminta tukee neuvolatyötä tarjoamalla rakenteen moniammatilliselle yhteiselle arvioinnille, vahvistaa ammattilaisten välistä yhteistyötä ja edistää lapsen ja perheen sujuvaa ohjautumista oikeisiin palveluihin.

Terveystarkastuksista poisjäävien lasten ja perheiden mahdollinen tuen tarve selvitetään. Hyvinvointialueella neuvola seuraa niiden asiakkaiden terveystarkastusten toteutumista, jotka ovat ilmoittautuneet neuvolan asiakkaiksi tai olleet neuvolapalveluiden piirissä ja jääneet sen jälkeen pois terveystarkastusohjelman mukaisista tarkastuksista. Muilta hyvinvointialueilta muuttavien perheiden tavoittaminen voi olla haasteellista, mikäli tiedot eivät siirry potilastietojärjestelmään.

Lastenneuvolan terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen on ohjeistettu erillisessä ohjeessa. Terveydenhoitajat seuraavat tarkastusten toteutumista säännöllisesti omien asiakkaittensa osalta. Poisjääneisiin perheisiin ollaan yhteydessä ensisijaisesti puhelimitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta. Mikäli perhe ei ole tavoitettavissa sähköisesti, heille lähetetään kutsu neuvolaan

Esiopetusikäisten opiskeluhuolto on kuvattu alueellisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa, joka on hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman liitteenä. Opiskeluhuollon palvelukuvaukset internetsivulla: Opiskeluhuollon palvelut | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

4 Suun terveydenhuolto

Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä suun terveydenhuollon palvelut osana perusterveydenhuoltoa. Suun terveydenhuolto kytkeytyy neuvolatoimintaan sekä koulu ja opiskeluterveydenhuoltoon osana lasten, nuorten ja perheiden ehkäiseviä palveluja.

Valtioneuvoston asetuksen neuvolatoiminnasta, koulu ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (93/2026) mukaisesti hyvinvointialueen on järjestettävä:

- ensimmäistä lastaan odottavalle perheelle vähintään yksi suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvio suun terveydenhuollossa sekä neuvolan perhevalmennusta asetuksen mukaisesti,
- alle kouluikäiselle lapselle suun terveystarkastus, kun lapsi on 1, 3 ja 5-vuotias,
- lisäksi neuvolan terveystarkastusten yhteydessä terveydenhoitajan tekemä lapsen suun terveydentilan arvio osana 6kk tarkastusta.

Niille lapsille ja perheille, joilla on erityinen riski sairastua suun sairauksiin, on järjestettävä tehostettua ehkäisevää suun terveydenhuoltoa sekä yksilöllisesti määritellyt suun terveystarkastukset.

Hyvinvointialueella suun terveydenhuollon palvelut järjestää suun terveydenhuollon palvelujen palvelualue. Suun terveyden edistäminen huomioidaan myös neuvolatoiminnassa. Suun terveydenhuolto on järjestänyt koulutusta neuvolan terveydenhoitajille suun terveyden edistämisestä sekä suun terveydenhuoltoon ohjaamisesta.

4.1 Suun terveydenhuolto osana neuvolapalveluja

Äitiysneuvola

Hyvinvointialueen neuvoloissa äitiysneuvolan terveystarkastusohjelman mukaisesti terveydenhoitaja ottaa raskauden ensikäynnillä kaikkien odottajien kanssa puheeksi suun terveyteen liittyvät tekijät ja ohjaa asiakkaan tarvittaessa suun terveydenhuoltoon.

Suun terveydenhuolto järjestää ensimmäistä lasta odottavalle perheelle asetuksen mukaisesti suuhygienistin tai hammashoitajan tekemän suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvion. Molemmille vanhemmille maksuton käynti ei sisällä suun kliinistä tarkastusta. Arviointi tehdään keskustelun perusteella ja perhe saa yksilöllistä suun terveysneuvontaa. Mikäli arviossa havaitaan hoidon tarvetta, ohjataan heidät varaamaan aika suun terveystarkastukseen tai tutkimukseen joko suuhygienistille tai hammaslääkärille. 18 vuotta täyttäneiltä peritään maksuasetuksen mukaiset maksut.

Lastenneuvola

Hyvinvointialueen lastenneuvolan terveystarkastusohjelman mukaisesti terveydenhoitajat ottavat perheen kanssa suun terveyden puheeksi neuvolakäyntien yhteydessä aina lapsen ollessa 1-4 viikkoa, 6 kuukautta ja 1,5 v tarkastuksessa. Terveydenhoitaja arvioi kuuden kuukauden ikäisen lapsen suun terveydentilan. Lapsi ja perhe ohjataan tarpeen mukaan suun terveydenhuoltoon odottavien perheiden ja neuvolaikäisten suun terveyden edistämisen yhteistoimintamallin mukaisesti.

Mikäli lapsella havaitaan neuvolakäyntien yhteydessä plakkia hampaissa tai suun terveyttä heikentäviä tekijöitä ja tottumuksia, ohjataan lapsi ja perhe suun terveydenhuollon tarkastukseen sekä tehostettuun suun terveysneuvontaan. Suun terveydenhuolto on ohjeistanut ja kouluttanut terveydenhoitajia ja lääkäreitä suun terveyden edistämisessä, arvion toteuttamisessa ja suun terveydenhuoltoon lähettämisessä yhteistoimintamallin mukaisesti.

Suun terveydenhuolto järjestää asetuksen mukaiset määräaikaiset suun terveystarkastukset kaikille 1-, 3- ja 5- vuotiaana (liite 3). Suun terveystarkastukset suorittaa hammashoitaja tai suuhygienisti ja tarpeen mukaan hammaslääkäri. Lapsen

huoltajille postitetaan kehote varata aika lapselle suun terveystarkastukseen. Suun terveystarkastuksissa selvitetään suun terveydentila, sen kehitys ja hoidon tarve sekä tehdään hoitosuunnitelma, joka sisältää myös suunnitelman suun terveyden edistämisestä. Tarpeen mukaan suun terveystarkastuksia ja terveysneuvontaa annetaan Käypä hoito- suositusten mukaisesti useamminkin, mikäli riski suun sairauksiin on kohonnut.

4.2 Määräaikaisista suun terveystarkastuksista pois jäävien seuranta ja poisjäännin syiden selvittäminen

Määräaikaisista suun terveystarkastuksista pois jäävien määrää seurataan suun terveydenhuollon potilastietojärjestelmästä saatavien tietojen avulla. Ensimmäistä lasta odottavia pyritään saamaan suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvioon kehittämällä matalan kynnyksen palveluita. Alle kouluikäisten määräaikaisista suun terveystarkastuksista poisjääntiin reagoidaan lähettämällä lapsen huoltajalle uudelleen kehote varata aika suun terveydenhuoltoon. Suun terveydenhuolto on laatinut lastensuojelun kanssa toimintamallin ja – ohjeistuksen mikäli on aihetta huolestua lapsen suun terveydestä ja huoltajien kyvystä huolehtia lapsen hyvinvoinnista.

5 Liitteet

Liite 1. Äitiysneuvolan terveystarkastusohjelma

Raskausviikko	Ammattihenkilö	Ensisynnyttäjä	Uudelleen-synnyttäjä
8–10	Terveydenhoitaja	x	x
10–13	Seulontatutkimukset synnytyssairaalassa	x	x
13–16	Terveydenhoitaja (osa laajaa tarkastusta)	x	x
16-18	Lääkäri (osa laajaa tarkastusta)	x	x
18–21	Seulontatutkimukset synnytyssairaalassa	x	x
22–24	Terveydenhoitaja	x	x
26–28	Terveydenhoitaja	x	
30–32	Terveydenhoitaja	x	x
35–36	Lääkäri	x	x
37	Terveydenhoitaja	x	x
39	Terveydenhoitaja	x	x
41	Terveydenhoitaja	x	x
Synnytyksen jälkeinen kotikäynti tai kotikäynti neuvolassa	Terveydenhoitaja	x	x

Raskausviikko	Ammattihenkilö	Ensisynnyttäjä	Uudelleen-synnyttäjä
Jälkitarkastus 5–12 viikkoa synnytyksestä	Terveydenhoitaja TAI terveydenhoitaja ja lääkäri	x	x
Raskauden aikana	Suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvio/hammashoitaja tai suuhygienisti	x	(x)

(x) tarvittaessa

Liite 2. Lastenneuvolan terveystarkastusohjelma

Lapsen ikä	Terveydenhoitajan tarkastus	Lääkärin tarkastus	Suun terveystarkastus
0–1 viikkoa	Kotikäynti tai ensikäynti neuvolassa		
1–4 viikkoa	X		
4–6 viikkoa yhteisvastaanotto	X	X	
2 kuukautta	X		
3 kuukautta	X		
4 kuukautta, laaja, yhteisvastaanotto	X	X	
5 kuukautta	X		
6 kuukautta, ryhmä	X		X
8 kuukautta, yhteisvastaanotto	X	X	
1 vuosi	X		(X)
1,5 vuotta, laaja	X	X	
2 vuotta	X		
3 vuotta	X		(X)
4 vuotta, laaja	X	X	
5 vuotta	X		(X)
6 vuotta	X		

(x) =tarkastuksen suorittaa suun terveydenhuollon ammattihenkilö: suuhygienisti, hammashoitaja tai tarvittaessa hammaslääkäri)

Liite 3. Odottavien perheiden ja neuvolaikäisten suun terveyden edistämisen yhteistoimintamalli Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella

Odottavien perheiden ja neuvolaikäisten suun terveyden edistämisen yhteistoimintamalli Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella			
Yleiset tavoitteet	Vanhemmat tietävät oman suun terveyden merkityksen yleisterveydelle ja lapsen suun terveydelle. Koko perheellä on hyvä suuhygienia, hyvä ravintotottumukset ja kaikki käyttävät ksylitolia syömisten jälkeen. Hampaiden harjaus kahdesti päivässä fluorihammastahnalla ja pehmeällä harjalla.		
Ikä	**Tavoitteet**	**Neuvola**	**Hammashoitola**
Odotus-aika	• Vanhempien suu on terve ennen lapsen syntymää. • Vanhemmat tietävät, että hampaiden reikiintyminen on syljen välityksellä tarttuva tauti. • Vanhemmat tietävät, että heidän ravinto-, terveys- ja suunhoito-tottumuksensa periytyvät lapselle.	• Terveydenhoitaja antaa tavoitteiden mukaista tietoa suun terveydestä, ja kartoittaa perheen riskitekijöitä. • Annetaan E38 lomake. • Ensisynnyttäjät ohjataan suun terveydentilan ja hoidon arvioon hammashoitolaan. Uudelleen synnyttäjät ohjataan hammashoitolaan, jos suussa on hoidon tarvetta tai edellisestä tarkastuksesta on kulunut vuosia.	• Ensimmäistä lasta odottavan perheen suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvio. • Yksilöllisen hoitovälin mukainen suun terveystarkastus, hoito ja terveysohjaus.
0–2 vuotta	• Vanhempien vastuu lapsen suun terveydestä. • Reikiintymistä aiheuttavien bakteerien tartunnan estäminen. • Vanhemmat tutustuttavat lapsen harjaamiseen ja harjaavat lapsen	• Terveydenhoitaja antaa tavoitteiden mukaista tietoa suun terveydestä, ja kartoittaa lapsen terveysriskejä. • 6 kuukauden ikäiselle lapselle tehdään suun terveydentilan arvio. • Jos lapsi ei ole vielä käynyt hammas-hoitolassa 1-vuotiaana,	• Suun määräaikais-tarkastus ja ohjaus osallistavana keskusteluna kaikille 1-vuotiaana ja tarvittaessa kontrollikäyntejä riskitapauksille. • Tavoitteiden mukaiset

	hampaat aamuin illoin heti 1. hampaan puhjettua suuhun. Hampaat harjataan sipaisulla fluorihammastahnaa (fluoria enintään 1000–1100 ppm) kahdesti päivässä. Hampaiden harjaamisesta tulee tapa. • Lapsi syö säännöllisesti ruoka-aikoina. • Ksylitolin käytön aloittaminen vähitellen, kun lapsi on siihen valmis. • Lapsen janojuoma on pelkkä vesi. • Tutin ja tuttipullon käytön lopettaminen viimeistään, kun lapsi on 2-vuotias.	terveydenhoitaja muistuttaa varaamaan ajan. • Mikäli neuvolakorttiin on kirjattu suun terveystarkastuksen kontrolli jo aiemmin, muistutetaan varaamaan aika.	yksilölliset suun hoito-ohjeet ja käytännön harjausopetus vanhemmille.
3–4 vuotta	• Vanhempien vastuu lapsen suun terveydestä. • Lapsi on tottunut hampaiden harjaamiseen. Hän osallistuu siihen itse, mutta vanhemmat harjaavat lapsen hampaat lapsen pikkusormen kynnen kokoisella nokareella fluorihammastahnaa (1000-1100ppm) aamuin illoin. • Lapsella säännöllinen ateriarytmi.	• Terveydenhoitaja antaa tavoitteiden mukaista tietoa suun terveydestä, ja kartoittaa lapsen terveysriskejä. • Jos lapsi ei ole vielä käynyt hammas-hoitolassa 1- ja 3-vuotiaana, terveydenhoitaja muistuttaa varaamaan ajan. • Mikäli neuvolakorttiin on kirjattu suun terveystarkastuksen kontrolli jo aiemmin, muistutetaan varaamaan aika.	• Suun määräaikaistarkastus ja ohjaus osallistavana keskusteluna kaikilla 3-vuotiaana ja tarvittaessa kontrollikäyntejä riskitapauksille. • Tavoitteiden mukaiset yksilölliset suun hoito-ohjeet ja käytännön harjausopetus vanhemmille. • Plakkivärjäys ja fluorilakkaus.

	• Ksylitolin käyttö syömisen jälkeen 3–5 kertaa päivässä. • Vanhempien vastuu lapsen suun terveydestä. • Makeiset eivät kuulu lapsen arkeen.		
5–6 vuotta	• Lapsi osaa jo itse harjata hampaansa, mutta vanhempien apu on edelleen tarpeen. Hampaiden pesu fluorihammastahnalla aamuin illoin on jo juurtunut tapa. • Lapsella säännöllinen ateriarytmi. • Lapselle ei anneta makeaa päivittäin, mahdollinen herkutteluhetki kerran viikossa tai harvemmin. • Pysyvien hampaiden puhjetessa voi alkaa käyttämään aikuisten hammastahnaa (alle 6-vuotiaat fluoria enintään 1100 ppm lapsen pikkusormen kynnen kokoinen nokare kahdesti päivässä ja yli 6-vuotiaat 1450 ppm 0,5–2 cm tahnaa kahdesti päivässä) • Ksylitolin käyttö syömisen jälkeen 3–5 kertaa päivässä.	• Terveydenhoitaja antaa tavoitteiden mukaista tietoa suun terveydestä, ja kartoittaa lapsen terveysriskejä. • Jos lapsi ei ole vielä käynyt hammas-hoitolassa 3- ja 5-vuotiaana, terveydenhoitaja muistuttaa varaamaan ajan.	• Suun määräaikais-tarkastus ja ohjaus osallistavana keskusteluna kaikilla 5-vuotiaana ja tarvittaessa kontrollikäyntejä riskitapauksille. • Lapsen purennan seulontatarkas-tus terveys-tarkastuksen yhteydessä. • Tavoitteiden mukaiset yksilölliset suun hoito-ohjeet ja käytännön harjausopetus vanhemmille. • Erityistä huomiota kiinnitetään ensimmäisten pysyvien poskihampaiden puhdistukseen ja reikiintymisen ehkäisyyn.
Riski-potilas – Lapsi, jolla on kohon-nut riski	• Suun sairauksien riski on koholla, jos • Lapsella on yleissairaus, johon jatkuva lääkitys, hankalia tai useita	• Annetaan tarvittaessa tietoa. • Tuetaan vanhempia lapsen ja oman suun terveyden hoidossa.	• Tiheämpi yksilöllinen suun terveystarkastus-väli

suun sairauksiin, käy useammin hammashoitolassa	allergioita ja toistuvia infektiosairauksia. • Lapsella ei ole normaalia ateriarytmiä, vaan napostelee useita kertoja päivässä. • Lapsella on näkyvää plakkia etuhampaiden pinnalla. • Lapsella on hampaissaan alkavia reikiä tai maitohampaita on paikattu. • Sisaruksilla on reikiä tai paikattuja hampaita. • Vanhemmilla on välinpitämätön asenne hammashoitoon, perheellä on sosiaalinen ongelma tai perhe on syrjäytynyt.	• Kannustetaan vanhempia varaamaan aika hammashoitolaan, mikäli riski suun sairauksiin on kohonnut tai ei ole tietoa lapsen edellisestä käynnistä hammashoitolassa. • Terveydenhoitaja voi auttaa perhettä ajanvarauksessa laittamalla ajanvarauspyynnön Apotin työkoriviestillä suun terveydenhuoltoon.	• Tehostettu ehkäisevän hoidon neuvonta. • Yksilöllisen tarpeen mukainen ravintoneuvonta. • Käytännön harjausopetus huoltajalle. • Plakkivärjäys ja fluorilakkaus (yli 4-vuotiaat) • Kuutos-hampaiden pinnoitus (5–7-vuotiaat)

19 **Maankäyttösopimus / Asemakaavan muutos 002586 Rälssitie 6 / Kiinteistö Oy Rälssitie 16 / TeA**

VD/2652/10.00.01.05/2026

TeA/AK/TH/AVP/JK/MV

Asemakaavan muutoksella mahdollistetaan keskustatoimintojen korttelialueen (C) rakentuminen entiselle teollisuus- ja varastorakennusten (T) korttelialueelle tulevan ratikkapysäkin viereen. Kokonaisrakennusoikeus kasvaa 16 400 kerrosneliömetriä. Kiinteistö Oy Rälssitie 16 maksaa kaupungille yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvauksena 4 353 930 euroa. Esisopimuksilla määräalojen luovutuksista varmistetaan yleisten alueiden luovutus kaupungille sekä tontin osien luovutus Kiinteistö Oy Rälssitie 16:lle.

Asemakaavamuutosalue sijaitsee Veromiehen kaupunginosassa Rälssitien ja Tikkurilantien risteyksessä tulevan ratikan varrella ratikkapysäkin välittömässä läheisyydessä. Kiinteistö Oy Rälssitie 16 omistaa kaavamuutosalueella kiinteistön 92-52-121-3. Kiinteistö on osoitettu voimassa olevassa asemakaavassa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T) ja sillä on rakennusoikeutta 7002 k-m^2. Kiinteistöllä on purettaviksi tarkoitettuja rakennuksia.

Asemakaavan muutoksella 002586 kiinteistön käyttötarkoitus muuttuu keskustatoimintojen korttelialueeksi (C), johon on suunniteltu asumista, päivittäistavarakauppaa, liike- ja toimistotilaa sekä pysäköintilaitos. Tuleva kokonaisrakennusoikeus on 23 400 k-m^2, josta asumista on enintään 17 450 k-m^2 ja toimisto-, liike- ja palvelutiloja on vähintään 5950 k-m^2.

Asemakaavan muutoksen nro 002586 ehdotus on ollut kaupunginhallituksen päätöksen 26.1.2026 § 17 mukaisesti nähtävillä 11.2. – 12.3.2026.

Maankäyttösopimukseen liittyy A. Kunnallistekniikan rakentamissopimus ja B. Esisopimus määräalan luovutuksesta ja C. Esisopimus määräalan luovutuksesta.

A. Kunnallistekniikan rakentamissopimus
Sopimusalue koostuu Kiinteistö Oy Rälssitie 16:n omistamasta kiinteistöstä 92-52-121-3 ja Vantaan kaupungin omistamista kiinteistöistä 92-52-121-10 ja 92-52-9901-0. Sopimusalue on merkitty karttaliitteeseen (Liite A1).

Asemakaavamuutokseen 002586 liittyen Vantaan kaupunki ja Kiinteistö Oy Rälssitie 16 ovat alueidenkäyttölain 12 a luvun nojalla neuvotelleet ja sopineet alueen kunnallistekniikan rakentamisesta ja maanomistajan osallistumisesta kunnallistekniikan korvauksiin. Osapuolet ovat sopineet mm. seuraavaa:

- Sopimusalueen Asemakaavan mukainen käyttö edellyttää Rälssikujan, Rälssipolun ja Rälssipuistopolun sekä aluetta palvelevan vesihuollon ja hulevesiviemärin rakentamista. Kaupunki huolehtii yhteistyössä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän HSY:n kanssa vesihuollon rakentamisesta.
- Asemakaavassa Rälssitien reunaan esitettyjen rakennusten rakentaminen tulee aikatauluttaa siten, että rakentaminen ei häiritse Rälssitielle tulevan ratikan rakentamista.
- Maanomistaja purkaa omistamallaan kiinteistöllä olevat rakennukset ja muut rakenteet kustannuksellaan. Purkutyöt tulee olla suoritettuina ennen Sopimusalueen kunnallistekniikan rakentamisen aloittamista.

- Kiinteistö Oy Rälssitie 16 maksaa kaupungille alueidenkäyttölain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvauksena yhteensä 4 353 930 euroa. Korvaus maksetaan asemaavan tultua voimaan kolmessa erässä kaupungin lähettämiä erillisiä laskuja vastaan.
- Sopimuksen velvoitteiden suorittamisen vakuudeksi Kiinteistö Oy Rälssitie 16 luovuttaa kaupungille 4 353 930 euron suuruisen kaupungin hyväksymän pankkitakauksen.
- Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, ellei Vantaan kaupunginvaltuusto ole hyväksynyt Asemakaavaa 31.12.2027 mennessä.

Asuntojen hallinta-, rahoitus- ja huoneistotyyppijakauma
Sopimusalueelle osoitettavasta uudesta asumisen rakennusoikeudesta vähintään 50 % tulee toteuttaa vapaarahoitteisina omistusasuntoina ja vähintään 20 % on toteutettava valtion tukemina pitkän korkotuen vuokra-asuntoina. Mikäli yhtiö ei täytä edellä mainittuja asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotoja se on velvollinen maksamaan Kaupungille toteutetun rakennusoikeuden poikkeamasta sopimussakkoa 200 euroa/k-m^2.

Kerrostalojen asuntojen kokonaismäärästä asuntohanketta kohden korkeintaan 30 % saa olla pinta-alaltaan alle 35 m² asuntoja ja vähintään 30 % on oltava pinta-alaltaan vähintään 65 m² tai suurempia asuntoja siten, että vähintään 10 % kohteen asuntojen kokonaismäärästä on 80 m^2 tai suurempia asuntoja. Asuntohankkeeksi tulkitaan sopimusalueella joko a) yksittäinen asuinrakennus tai b) korkeintaan sadan asunnon asunto-osakeyhtiö tai kiinteistöosakeyhtiö, joka muodostuu useammasta rakennuksesta.

Mikäli yhtiö ei täytä edellä mainittua kerrostalojen asuntojen kokonaismäärävelvoitetta, se on velvollinen maksamaan Kaupungille poikkeamasta sopimussakkoa 50 000 euroa/asunto sekä sallittujen kokoisten asuntojen määrän (kpl) ylittävien että sallittujen kokoisten asuntojen määrän (kpl) alittavien asuntojen osalta.

Rakentamisen energiatehokkuus
Sopimusalueelle toteutettavien rakennusten suunnittelussa ja rakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota energiatehokkuutta parantaviin ratkaisuihin. Sopimusalueelle rakennettavien asuinkerrostalojen tulee täyttää A2018-energiatehokkuusluokalle asetetut vaatimukset siten, että E-luku alittaa tason 75 kWh/m²/vuosi.

Mikäli Yhtiö ei täytä edellä mainittua asuinrakennusten energiatehokkuusvaatimusta, se on velvollinen maksamaan Kaupungille sopimussakkoa jokaisesta asuinrakennuksesta, joka ylittää edellä mainitun energiatehokkuusvaatimuksen 50 euroa/k-m².

B. Esisopimus määräalan luovutuksesta ja C. Esisopimus määräalan luovutuksesta
- Esisopimuksella määräalan luovutuksesta varmistetaan tontinosan luovutus. Vantaan kaupunki luovuttaa Kiinteistö Oy Rälssitie 16:lle noin 248 m^2 suuruisen määräalan kiinteistöstä 92-52-9901-0. Määräala on osa tulevaa keskustatoimintojen korttelialuetta (C). Luovutus on vastikkeeton. Luovutettava määräala on merkitty karttaliitteeseen (Liite B1).
- Esisopimuksella määräalan luovutuksesta varmistetaan Rälssikujan ja Rälssipuistonpolun luovutus kaupungille. Kiinteistö Oy Rälssitie 16 luovuttaa kaupungille kiinteistöstä 92-52-121-3 noin 1312 m^2 suuruisen määräalan. Luovutus on vastikkeeton. Luovutettava määräala on merkitty karttaliitteeseen (Liite C1).
- Lopullisten luovutuskirjojen tekemisen edellytyksenä on, että asemakaavan muutos nro 002586 on tullut voimaan.

Toimivalta maankäyttösopimuksista päätettäessä
Vantaan kaupungin hallintosäännön 8. luvun 1 §:n kohdan 27 nojalla kaupunginhallitus päättää maankäyttösopimuksista.

Kaupunkitilalautakunta 6.5.2026 § 11

Kiinteistöjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) Kaupunki tekee ja allekirjoittaa kiinteistön 92-52-121-3 omistajan Kiinteistö Oy Rälssitie 16:n kanssa liitteenä olevan Maankäyttösopimuksen / A. Kunnallistekniikan rakentamissopimus, B. Esisopimus määräalan luovutuksesta ja C. Esisopimus määräalan luovutuksesta, kun asemakaavamuutosehdotus nro 002586 on ollut julkisesti nähtävillä edellyttäen, että kaavaehdotus ei olennaisilta osiltaan muutu kaavaehdotuksen nähtävillä olon johdosta, ja
b) valtuutetaan kaupunkiympäristön toimialan lakimies allekirjoittamaan maankäyttösopimuksen ja lopulliset luovutuskirjat sekä tekemään em. sopimuksiin teknisluonteisia tarkennuksia ja vähäisiä sisältömuutoksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että
a) Kaupunki tekee ja allekirjoittaa kiinteistön 92-52-121-3 omistajan Kiinteistö Oy Rälssitie 16:n kanssa liitteenä olevan Maankäyttösopimuksen / A. Kunnallistekniikan rakentamissopimus, B. Esisopimus määräalan luovutuksesta ja C. Esisopimus määräalan luovutuksesta, kun asemakaavamuutosehdotus nro 002586 on ollut julkisesti nähtävillä edellyttäen, että kaavaehdotus ei olennaisilta osiltaan muutu kaavaehdotuksen nähtävillä olon johdosta, ja
b) valtuutetaan kaupunkiympäristön toimialan lakimies allekirjoittamaan maankäyttösopimuksen ja lopulliset luovutuskirjat sekä tekemään em. sopimuksiin teknisluonteisia tarkennuksia ja vähäisiä sisältömuutoksia.

Liitteet:
- Maankäyttösopimus / A. Kunnallistekniikan rakentamissopimus, B. Esisopimus määräalan luovutuksesta ja C. Esisopimus määräalan luovutuksesta
- Liite A1: kartta sopimusalueesta
- Liite B1: kartta luovutettavasta määräalasta
- Liite C1: kartta luovutettavasta määräalasta

Täytäntöönpano: kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
maankäyttöinsinööri Jouni Kahila, puh. 043 826 6116

projekti-insinööri Mikko Vanhanen, puh. 043 824 8831
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

MAANKÄYTTÖSOPIMUS

[asemakaavan muutoksen pvm] päivätty asemakaavan muutos nro 002586, Rälssitie 6 (jäljempänä ”**Asemakaava**”).

Sopimus perustuu Vantaan [päätöksentekoelin] lainvoimaiseen päätökseen [päätösnumero].

Tähän sopimuskokonaisuuteen kuuluvat:

A. Kunnallistekniikan rakentamissopimus
B. Esisopimus määräalan kaupasta
C. Esisopimus määräalan luovutuksesta

SOPIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

Asemakaava sijaitsee Veromiehen kaupunginosassa Rälssitien ja Tikkurilantien risteyksessä. Alue rajautuu pohjoisessa Tikkurilantiehen, idässä Rälssitiehen, etelässä korttelin 52127 ja lännessä asuinkortteliin 52121.

Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa alueen käyttötarkoituksen muuttaminen asumiseen ja liiketiloihin. Vantaan ratikan toteutuessa linjan pysäkki sijoittuu Rälssitielle, alueen välittömään läheisyyteen.

Alue on nykyisin teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta (T). Asemakaavassa alue muutetaan keskustatoimintojen korttelialueeksi (C).

Asemakaavaan liittyen Kiinteistö Oy Rälssitie 16 sopimusalueeseen kuuluvan kiinteistön omistajana ja Vantaan kaupunki ovat sopineet alueen kunnallistekniikan rakentamisesta ja Kiinteistö Oy Rälssitie 16:ta osallistumisesta kunnallistekniikan korvaukseen.

A. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS

1. Osapuolet

Vantaan kaupunki (Y-tunnus: 0124610-9)
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä ”**Kaupunki**”)

Kiinteistö Oy Rälssitie 16 (Y-tunnus: (0635898-6)
c/o Valion eläkekassa, PL 11, 00039 Valio
(jäljempänä ”**Hakija**”)

2. Sopimusalue ja tarkoitus

2.1 Sopimusalue koostuu Hakijan omistamasta kiinteistöstä 92-52-121-3 ja Kaupungin omistamista kiinteistöistä 92-52-121-10 ja 92-52-9901-0 (jäljempänä ”**Sopimusalue**”). Sopimusalue on merkitty ohjeellisesti karttaliitteeseen (liite A1).

2.2 Kaupunki ja Hakija Sopimusalueen omistajana sopivat tällä sopimuksella alueidenkäyttölain (752/2023) 12 a luvun mukaisesti kunnallistekniikan rakentamisesta ja Hakijan osallistumisesta Sopimusaluetta palvelevan kunnallistekniikan rakentamisen Kaupungille aiheuttamiin kustannuksiin.

3. Kunnallistekniikan rakentaminen

3.1 Sopimusalueen Asemakaavan mukainen käyttö edellyttää Rälssikujan, Rälssipolun ja Rälssipuistopolun sekä aluetta palvelevan vesihuollon ja hulevesiviemärin rakentamista. Kaupunki huolehtii yhteistyössä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän HSY:n kanssa vesihuollon rakentamisesta.

3.2 Asemakaavassa Rälssitien reunaan esitettyjen rakennusten rakentaminen tulee aikatauluttaa siten, että rakentaminen ei häiritse Rälssitielle tulevan ratikan rakentamista. Hakija neuvottelee ja sopii rakennusten rakentamisen aikatauluista erikseen Kaupungin kadut- ja puistot-palvelualueen kanssa.

3.3 Hakija purkaa omistamallaan kiinteistöllä olevat rakennukset ja muut rakenteet kustannuksellaan. Purkutyöt tulee olla suoritettuina ennen Sopimusalueen kunnallistekniikan rakentamisen aloittamista.

3.4 Kunnallistekniikan ja rakenteiden rakentaminen tapahtuu seuraavassa tavoitteellisessa aikataulussa, mikäli rakentaminen ei esty Kaupungista riippumattomasta syystä. Asemakaavan tultua voimaan, Hakija lähettää kirjallisen pyynnön Vantaan kaupungin kirjaamoon, kohdassa 3.1 mainittujen rakenteiden rakentamisesta. Kaupunki pyrkii rakentamaan kohdassa 3.1 mainitut rakenteet kiinteistöjen rakentamisen mukaisessa aikataulussa.

3.5 Hakijan on Sopimusalueen suunnittelussa huomioitava kortteliin rajoittuvien katualueiden ja julkisen kaupunkitilan korkeusasemat. Hakijan tulee yhteistyössä Kaupungin kadut- ja puistot -palvelualueen kanssa yhteen sovittaa tontin ja ympäröivien katualueiden korkotasot ennen rakennusluvan hakemista. Sopimusalueen rakennustöiden yhteydessä sovitaan mahdollisten tilapäisten rakenteiden tai luiskajärjestelyjen toteutuksesta ja kunnossapidosta.

Osapuolet toteavat, että katualueen ja tontin rajakohta tulee saada sovitettua korkeusasemaltaan sekä materiaaleiltaan toimivaksi ja yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Hakija neuvottelee ja sopii katualueen ja tontin rajakohdan suunnittelusta, toteuttamisesta ja kustannusjaosta erikseen Kaupungin kadut- ja puistot -palvelualueen kanssa.

Katualueelle mahdollisesti sijoittuvat rakennusten perustus- ja muut rakenteet edellyttävät Kaupungin myöntämää erillistä sijoituslupaa.

3.6 Hakijan tulee hakea katualueella toimimiseen erillinen lupa Kaupungilta.

3.7 Hakija myöntää Kaupungille ilman erillistä korvausta luvan sijoittaa Sopimusalueelle kadun tai puiston rakentamisen vuoksi välttämättömät mm. katu- ja kuivatusrakenteet, maaleikkaus- ja pengerluiskat sekä ulkovalaisimet, mikäli niitä ei ole mahdollista kohtuullisilla kustannuksilla sijoittaa katu- tai puistoalueen puolelle. Hakija myöntää Kaupungille luvan myös Kaupungin hyväksymien ohjeiden mukaisten uusiomateriaalien käyttöön Sopimusalueelle ulottuvissa katurakenteissa. Kaikki em. rakenteet jäävät Kaupungin omistukseen ja kunnossapitoon. Edellä mainittujen rakenteiden tai laitteiden sijoittaminen tulee toteuttaa niin, ettei se aiheuta haittaa tai vahinkoa Sopimusalueelle suunnitellulle rakentamiselle.

3.8 Mikäli Asemakaavan toteuttaminen edellyttää johto-, kaapeli- tai viemärisiirtoja tai niiden suojaamista rakennustöiden ajaksi, Hakija suorittaa ne kustannuksellaan. Hakija sopii siirroista ko. johdon, kaapelin tai viemärin omistajan kanssa.

4. Osallistuminen yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin

4.1 Hakija maksaa Kaupungille alueidenkäyttölain (752/2023) 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvauksena (jäljempänä **”Korvaus”**) yhteensä **4.353.930,00 euroa**.

4.2 Korvaus erääntyy maksettavaksi Kaupungin lähettämiä erillisiä laskuja vastaan kolmessa erässä siten, että

- 1. erä määrältään **1.451.310,00 euroa** erääntyy välittömästi Asemakaavan voimaantullessa, ja
- 2. erä määrältään **1.451.310,00 euroa** erääntyy 12 kuukauden kuluttua Asemakaavan voimaantulon jälkeen.
- 3. erä määrältään **1.451.310,00 euroa** erääntyy 24 kuukauden kuluttua Asemakaavan

voimaantulon jälkeen.

4.3 Korvaus suoritetaan Kaupungin lähettämää erillistä laskua vastaan (maksuehto 14 pv netto, viivästyskorkoa peritään korkolain (633/1982) mukaisesti).

4.4 Myöhästyneille maksuerille maksetaan Asemakaavan voimaantulosta lukien vuotuista korkoa ja kertynyt korko maksetaan ko. maksuerän maksamisen yhteydessä. Korko on 1,5 % lisättynä 6 kk euribor-korolla, kuitenkin vähintään 1,5 %.

5. Korvauksen tarkistus, mikäli toteutunut rakennusoikeus ylittää Asemakaavassa osoitetun rakennusoikeuden

5.1 Asemakaavassa Sopimusalueelle on osoitettu kaavakartan mukainen määrä rakennusoikeutta (jäljempänä kokonaisrakennusoikeus **”Rakennusoikeus”**). Tontit on mahdollista jakaa ennen Asemakaavan toteutusta useiksi tonteiksi, jolloin tonttijaossa jokaiselle uudelle tontille merkitään tonttikohtainen rakennusoikeus.

5.2 Korvauksen perusteena on muiden seikkojen ohella Asemakaavassa syntynyt rakennusoikeuden lisäys, jonka mukaisesta arvonnoususta 50 % maksetaan Korvauksena. Mikäli Sopimusalueelle myönnetään rakennuslupa siten, että lainvoiman saaneen uuden rakennusluvan mukainen rakennusoikeus on tietyn rakentamisen osalta suurempi kuin Sopimusalueelle Asemakaavassa osoitettu rakennusoikeus, sitoutuu Hakija ilmoittamaan tästä Kaupungille.

5.3 Hakija maksaa Sopimusalueen rakennusoikeuden lisääntymisestä koituneesta arvonnoususta 50 % Kaupungille Korvauksena. Arvonnousu lasketaan ko. tontille rakennettavan rakennuksen käyttötarkoituksien mukaisesti.

5.4 Kaupungin oikeus Korvauksen tarkistukseen ja perimiseen on voimassa viisi vuotta Asemakaavan voimaantulosta.

5.5 Mikäli Sopimusalueelle myönnetään rakennuslupa siten, että lainvoiman saaneen uuden rakennusluvan mukainen rakennusoikeus on tietyn rakentamisen osalta pienempi kuin Sopimusalueelle Asemakaavassa osoitettu rakennusoikeus, Korvausta ei tältä osin tarkisteta alaspäin.

6. Korvauksen vakuus

6.1 Hakija luovuttaa Kaupungille Korvauksen suorittamisen vakuudeksi **4.353.930,00 euron** suuruisen Kaupungin etukäteen hyväksymän vakuuden, jota vapautetaan, kun Korvausta suoritetaan tai sopimus lakkaa olemasta voimassa. Vakuus vapautetaan erissä siten, että vakuuden summa on aina maksamattoman Korvauksen suuruinen.

6.2 Vakuuden on oltava voimassa 31.12.2030 saakka.

6.3 Vakuus kuitataan vastaanotetuksi tämän maankäyttösopimuksen allekirjoituksin.

7. Asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuoto ja sopimussakko

7.1 Sopimusalueelle osoitettavasta uudesta asumisen rakennusoikeudesta vähintään 50 % on toteutettava vapaarahoitteisina omistusasuntoina ja vähintään 20 % on toteutettava valtion tukemina pitkän korkotuen vuokra-asuntoina.

7.2 Mikäli Hakija ei täytä edellä mainittua asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotoa se on velvollinen maksamaan Kaupungille toteutetun rakennusoikeuden poikkeamasta **sopimussakkoa 200 euroa/k-m²**.

8. Asuntojen pinta-alasääntely ja sopimussakko

8.1 Kerrostalojen asuntojen kokonaismäärästä asuntohanketta kohden korkeintaan 30 % saa olla pinta-alaltaan alle 35 m² asuntoja ja vähintään 30 % on oltava pinta-alaltaan vähintään 65 m² tai suurempia asuntoja siten, että vähintään 10 % kohteen asuntojen kokonaismäärästä on 80 m2 tai suurempia asuntoja. Asuntohankkeeksi tulkitaan sopimusalueella joko a) yksittäinen asuinrakennus tai b) korkeintaan sadan asunnon asunto-osakeyhtiö tai kiinteistöosakeyhtiö, joka muodostuu useammasta rakennuksesta.

8.2 Mikäli Hakija ei täytä edellä mainittua kerrostalojen asuntojen kokonaismäärävelvoitetta, se on velvollinen maksamaan Kaupungille poikkeamasta sopimussakkoa **50 000 euroa/asunto** sekä sallittujen kokoisten asuntojen määrän (kpl) ylittävien että sallittujen kokoisten asuntojen määrän (kpl) alittavien asuntojen osalta.

9. Rakentamisen energiatehokkuus ja sopimussakko

9.1 Sopimusalueelle toteutettavien rakennusten suunnittelussa ja rakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota energiatehokkuutta parantaviin ratkaisuihin. Sopimusalueelle rakennettavien asuinkerrostalojen tulee täyttää A2018-energiatehokkuusluokalle asetetut vaatimukset siten, että E-luku alittaa tason 75 kWh/m²/vuosi.

9.2 Mikäli Yhtiö ei täytä edellä mainittua asuinrakennusten energiatehokkuusvaatimusta, se on velvollinen maksamaan Kaupungille sopimussakkoa jokaisesta asuinrakennuksesta, joka ylittää edellä mainitun energiatehokkuusvaatimuksen **50 euroa/k-m²**.

10. Rakentamisaikataulu ja rakentamisvelvoite sekä sopimussakko

10.1 Selvyyden vuoksi todetaan, että Sopimusalueelle ei sovelleta rakentamisaikataulu- tai rakentamisvelvoitevaatimuksia.

11. Sopimusalueen maaperä ja jätteet

11.1 Hakija vastaa rakennushankkeen suunnitteluun liittyvien maaperätutkimusten suorittamisesta sekä maaperän edellyttämistä hankkeen toteuttamiseen liittyvistä rakenteellisista ratkaisuista.

11.2 Selvennyksenä todetaan, että osapuolet vastaavat mahdollisesta maaperän ja pohjaveden pilaantumisesta sekä jätteiden poistamisesta vain omistamillaan alueilla ja jäljempänä sovittavien esisopimuksien mukaisesti luovuttamiensa alueiden osalta.

12. Vesihuolto- ja sähköverkostoon liittyminen

12.1 Hakija on velvollinen liittämään Sopimusalueen ja sille toteutettavat uudisrakennukset kustannuksellaan Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n omistamaan vesihuoltoverkostoon ja yleiseen sähköverkkoon liittymishetkellä voimassa olevin liittymisehdoin. Hakija on tutustunut liittymisehtoihin itsenäisesti.

13. Sopimuksen velvoitteiden siirto kolmannelle

13.1 Hakija sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot Sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Hakija sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista Kaupungille.

13.2 Hakija vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun Kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos Hakija ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Hakija vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

14. Sopimuksen voimaantulo

14.1 Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja osapuolilla on oikeus vaatia sopimusehtojen täyttämistä, kun Asemakaava on tullut voimaan.

14.2 Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, ellei Vantaan kaupunginvaltuusto ole hyväksynyt Asemakaavaa 31.12.2027 mennessä.

14.3 Selvennyksenä todetaan, että mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2027 mennessä hyväksynyt Asemakaavan, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus voimassa. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen siten, että Asemakaava ei tule voimaan miltään osin, tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa.

14.4 Osapuolet eivät esitä tämän sopimuksen raukeamistapauksissa minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

15. Sopimuksen muuttaminen ja sopimuksen pätemättömyys

15.1 Mikäli olosuhteissa tapahtuu tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen huomattavia muutoksia, joiden takia sopimusta on tarkistettava, pysyy tämä sopimus voimassa, mutta osapuolet sitoutuvat neuvottelemaan tarkistuksista erikseen. Tällainen huomattava muutos voi olla esimerkiksi Asemakaavan oleellinen muuttuminen tai Asemakaavan voimaan tuleminen osittain vain tiettyjen alueiden osalta.

15.2 Kaikista muutoksista tähän sopimukseen sovitaan kirjallisesti ja osapuolet allekirjoittavat muutossopimuksen.

15.3 Mikäli jotakin tämän sopimuksen ehtoa pidetään pätemättömänä, mitättömänä tai täytäntöönpanokelvottomana, sen ei katsota vaikuttavan sopimuksen muiden ehtojen pätevyyteen. Osapuolet sitoutuvat tällaisessa tilanteessa neuvottelemaan uudesta sopimusehdosta, joka korvaisi pätemättömän, mitättömän tai täytäntöönpanokelvottoman sopimusehdon ja joka mahdollistaa sopimuksen tarkoituksen toteutumisen. Osapuolet sitoutuvat noudattamaan tämän sopimuksen määräyksiä mahdollisesta pätemättömyydestä huolimatta.

16. Erimielisyyksien ratkaiseminen

16.1 Tämän sopimuksen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet, joista osapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen, ratkaistaan Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa.

B. ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN KAUPASTA

B. I LOPULLISEN KAUPAN TOTEUTUMISEN EDELLYTYKSET

Kohdassa B.II mainitut osapuolet sitoutuvat tekemään kohdan B.II mukaisen kauppakirjan kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun Asemakaava on tullut voimaan.

Tämä esisopimus lakkaa olemasta voimassa, mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto ei ole hyväksynyt Asemakaavaa 31.12.2027 mennessä.

Selvennyksenä todetaan, että mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2027 mennessä hyväksynyt Asemakaavan, mutta päätöksestä on valitettu, pysyy tämä esisopimus voimassa. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen siten, että Asemakaava ei tule voimaan miltään osin, tämä esisopimus lakkaa olemasta voimassa.

Mikäli olosuhteissa tapahtuu tämän esisopimuksen allekirjoittamisen jälkeen huomattavia muutoksia, joiden takia esisopimusta on tarkistettava, pysyy tämä esisopimus voimassa, mutta osapuolet sitoutuvat neuvottelemaan tarkistuksista erikseen. Tällainen huomattava muutos voi olla esimerkiksi Asemakaavan oleellinen muuttuminen tai Asemakaavan voimaan tuleminen osittain vain tiettyjen alueiden osalta.

Osapuolet eivät esitä tämän esisopimuksen mahdollisissa raukeamistapauksissa minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

B. II MÄÄRÄALAN KAUPPAKIRJA

Sopimus perustuu Vantaan kaupunginhallituksen lainvoimaiseen päätökseen [pvm] ja osapuolten välillä tehtyyn [pvm] päivättyyn esisopimukseen.

Myyjä	**Vantaan kaupunki** (Y-tunnus: 0124610-9) Asematie 7 01300 Vantaa (jäljempänä ”**Kaupunki**”)
Ostaja	**Kiinteistö Oy Rälssitie 16** (Y-tunnus: 0635898-6) PL 11 00039 Valio (jäljempänä ”**Ostaja**”)
Kaupan kohde	Noin 248 m^2:n suuruinen määräala Vantaan kaupungin Hakkilan kaupunginosassa sijaitsevasta yleisestä alueesta, kiinteistötunnus 92-52-9901-0 (jäljempänä ”**Määräala**”). Määräalan asemakaavamerkintä on C-alue. Määräala on merkitty oheiseen karttaliitteeseen (liite B1).

Kauppakirjan ehdot

Tämän kaupan kaikki ehdot on esitetty tässä kauppakirjassa.

1. Kauppahinta

1.1 Kauppa on vastikkeeton.

2. Omistus- ja hallintaoikeus

2.1 Määräalan omistus- ja hallintaoikeus siirtyy Ostajalle tämän kauppakirjan allekirjoitushetkellä.

3. Verot ja maksut

3.1 Tästä kaupasta menevän varainsiirtoveron maksaa Ostaja.

3.2 Määräalaan kohdistuvista veroista ja maksuista, joiden maksuunpanon perusteena on Määräalan hallintaoikeuden siirtymisen jälkeinen aika, vastaa Ostaja. Ne muut verot ja maksut, joiden peruste on hallintaoikeuden siirtymistä edeltävältä ajalta, kuuluvat Kaupungin vastattaviksi.

4. Kiinnitykset ja rasitukset

4.1 Kaupunki luovuttaa Määräalan rasitustodistuksen mukaisesti kiinnityksistä ja muista rasituksista vapaana.

5. Rasitteet, käyttöoikeudet ja käyttörajoitukset

5.1 Määräalaan kohdistuvat muut rasitteet, käyttöoikeudet ja käyttörajoitukset ilmenevät kiinteistörekisteriotteesta.

6. Kohteeseen tutustuminen

6.1 Ostaja on tarkastanut Määräalan, sen alueen ja rajat sekä tutustunut alueen maasto-olosuhteisiin. Ostaja on verrannut näitä seikkoja Määräalasta esitetyistä asiakirjoista saataviin tietoihin. Ostajalla ei ole huomauttamista näiden seikkojen osalta.

6.2 Ostaja vastaa mahdollisen rakennushankkeen suunnitteluun liittyvien maaperätutkimusten suorittamisesta sekä maaperän edellyttämistä hankkeen toteuttamiseen liittyvistä rakenteellisista ratkaisuista.

7. Asiakirjoihin tutustuminen

7.1 Ostaja on tutustunut Määräalaa koskeviin asiakirjoihin, joita ovat lainhuutotodistus, rasitustodistus, kiinteistörekisteriote, kaavakartat ja -määräykset sekä johtokartta. Lisäksi Ostaja on tutustunut itsenäisesti Vantaan kaupungin rakennusjärjestykseen, Määräalan luovutusta koskevaan päätökseen sekä alueelle mahdollisesti laadittuun rakentamistapaohjeeseen, lähiympäristösuunnitelmaan ja korttelisuunnitelmaan.

7.2 Ostaja on tutustunut itsenäisesti myös naapurikiinteistöjä koskeviin asiakirjoihin, joita ovat kaavakartat ja -määräykset sekä johtokartta.

8. Irtaimisto

8.1 Tätä kauppaa ei seuraa mitään irtaimistoa, eikä irtaimen omaisuuden myymisestä ole tämän kaupan yhteydessä tehty eri sopimusta.

9. Maaperä ja jätteet

9.1 Kaupungin tietojen mukaan Määräalalla ei ole aiemmin harjoitettu toimintaa, joka saattaisi aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista, eikä Määräalalla ole jätettä.

9.2 Mikäli myöhemmin kuitenkin ilmenee tarvetta pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamiseen taikka jätteiden poistamiseen, Ostaja on velvollinen välittömästi ottamaan yhteyttä Kaupunkiin, jotta tarvittavasta menettelystä voidaan sopia, huomioiden myös aiheuttamisperiaatteen mukainen pilaantumisen aiheuttajan ensisijainen puhdistamisvastuu. Tällöin Kaupunki vastaa pilaantuneiden maa-ainesten poistamisesta ja pohjaveden puhdistamisesta sekä jätteiden poistamisesta aiheutuvista tavanomaisiin maanrakennuskustannuksiin nähden ylimääräisistä suorista lisäkustannuksista toimivaltaisen viranomaisen edellyttämään tasoon. Työn tekemisestä sovitaan erikseen.

9.3 Kaupungin vastuu edellä tarkoitetuista toimenpiteistä syntyneistä kustannuksista on voimassa siihen asti, kunnes Määräalalle kauppakirjan allekirjoittamisen jälkeen rakennettava rakennushanke on ensimmäisen kerran viranomaisen toimesta hyväksytty käyttöönotettavaksi. Tämän jälkeen Ostaja vastaa pilaantumisesta ja siitä aiheutuvista kustannuksista.

9.4 Kaupunki vastaa edellä tarkoitetuista toimenpiteistä syntyneistä kustannuksista joka tapauksessa korkeintaan kymmenen vuoden ajan kauppakirjan allekirjoituspäivästä lukien.

9.5 Kaupungin vastuu ei koske kauppakirjan allekirjoituksen jälkeen aiheutunutta pilaantumista tai roskaantumista. Ostaja vastaa kustannuksellaan Määräalalla ennen kaupantekoa sijainneiden mahdollisten vähäisten roskien poistamisesta.

10. Oikeus johtojen ja yhdyskuntateknisten laitteiden ym. sijoittamiseen

10.1 Ostaja sallii Kaupungin osoittamien yhdyskuntaa tai Määräalaa palvelevien tarpeellisten rakentamislain (751/2023) 131 §:ssä tarkoitettujen johtojen ja niihin liittyvien laitteiden rakennelmien ja laitosten sijoittamisen Määräalalle sekä rakentamislain 134 §:ssä tarkoitettujen johtojen kiinnikkeiden, opasteiden, merkkien ja muiden laitteiden sijoittamisen tai kiinnittämisen rakennuksiin tai Määräalan alueelle sekä vähäisten katurakenteiden osien sijoittamisen Määräalalle. Edellä mainittujen johtojen, laitteiden, rakennelmien ja laitosten sijoittaminen tulee toteuttaa niin, ettei se aiheuta haittaa tai vahinkoa Määräalalle tai sille suunnitellulle rakentamiselle.

10.2 Ostaja sallii jalankulkutasojen ja -ulokkeiden sekä niiden katosten kannattimien sijoittamisen Määräalalle sekä vähäisten katurakenteiden osien sijoittamisen Määräalalle, sen yli ja sillä sijaitseviin rakennuksiin, mikäli tästä ei aiheudu olennaista haittaa tai vahinkoa Määräalalle tai sille suunnitellulle rakentamiselle.

10.3 Asennus- ja rakentamistöiden jälkeen Kaupunki on velvollinen saattamaan Määräalan sellaiseen kuntoon, jossa se oli ennen edellä mainittuihin toimenpiteisiin ryhtymistä, ja joka ei ole välttämätöntä seurausta edellä mainittujen johtojen ja yhdyskuntateknisten laitteiden ym. pysyvästä käyttämisestä.

10.4 Ostajalle korvataan edellä mainituista toimenpiteistä aiheutuva välitön vahinko.

10.5 Kaupungilla on oikeus Ostajaa enempää kuulematta siirtää edellä mainitut oikeutensa ja velvollisuutensa vesihuoltolaissa (119/2001) tarkoitetulle vesihuoltolaitokselle.

11. Muut ehdot

11.1 Määräalaa ei saa käyttää muuhun kuin asemakaavan ja tämän kauppakirjan mukaisiin tarkoituksiin, eikä Määräalalla saa harjoittaa toimintaa, joka kohtuuttomasti häiritsee ympäristöä.

11.2 Ostaja sitoutuu liittämään Määräalan sähkö-, vesi- ja viemäriliittymiin sekä mahdollisiin hulevesi- ja muihin liittymiin, tekemään tarvittavat liittymäsopimukset, vastaamaan liittymis- ja käyttömaksuista sekä noudattamaan liittymisessä ja käytössä voimassa olevia yleisiä liittymisehtoja ja määräyksiä.

12. Erimielisyyksien ratkaiseminen

12.1 Tästä sopimuksesta mahdollisesti syntyvät riitaisuudet, joita ei voida osapuolten välisin neuvotteluin ratkaista, annetaan Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

(lopullisen kauppakirjan allekirjoitukset)

C. ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA

C. I LOPULLISEN LUOVUTUKSEN TOTEUTUMISEN EDELLYTYKSET

Kohdassa C.II mainitut osapuolet sitoutuvat tekemään kohdan C.II mukaisen luovutuskirjan kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun Asemakaava on tullut voimaan.

Tämä esisopimus lakkaa olemasta voimassa, mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto ei ole hyväksynyt Asemakaavaa 31.12.2027 mennessä.

Selvennyksenä todetaan, että mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2027 mennessä hyväksynyt Asemakaavan, mutta päätöksestä on valitettu, pysyy tämä esisopimus voimassa. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen siten, että Asemakaava ei tule voimaan miltään osin, tämä esisopimus lakkaa olemasta voimassa.

Mikäli olosuhteissa tapahtuu tämän esisopimuksen allekirjoittamisen jälkeen huomattavia muutoksia, joiden takia esisopimusta on tarkistettava, pysyy tämä esisopimus voimassa, mutta osapuolet sitoutuvat neuvottelemaan tarkistuksista erikseen. Tällainen huomattava muutos voi olla esimerkiksi Asemakaavan oleellinen muuttuminen tai Asemakaavan voimaan tuleminen osittain vain tiettyjen alueiden osalta.

Osapuolet eivät esitä tämän esisopimuksen mahdollisissa raukeamistapauksissa minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

C. II MÄÄRÄALAN LUOVUTUSKIRJA

Sopimus perustuu Vantaan kaupunginhallituksen lainvoimaiseen päätökseen [pvm] ja osapuolten välillä tehtyyn [pvm] päivättyyn esisopimukseen.

Luovuttaja	**Kiinteistö Oy Rälssitie 16** (Y-tunnus: 0635898-6) PL 11 00039 Valio (jäljempänä ”**Luovuttaja**”)
Luovutuksensaaja	**Vantaan kaupunki** (Y-tunnus: 0124610-9) Asematie 7 01300 Vantaa (jäljempänä ”**Kaupunki**”)
Luovutuksen kohde	Noin 1 312 m^2:n suuruinen kaksipalstainen määräala Vantaan kaupungin Veromiehen kaupunginosassa sijaitsevasta kiinteistöstä, kiinteistötunnus 92-52-121-3 (jäljempänä ”**Määräala**”).

Määräala on asemakaavassa merkitty katualueeksi.

Määräala on merkitty oheiseen karttaliitteeseen (liite C1).

Luovutuskirjan ehdot

Tämän luovutuksen kaikki ehdot on esitetty tässä luovutuskirjassa.

1. Luovutushinta

1.1 Luovutus on vastikkeeton.

2. Omistus- ja hallintaoikeus

2.1 Määräalan omistus- ja hallintaoikeus siirtyy Kaupungille tämän luovutuskirjan allekirjoituksin.

3. Verot ja maksut

3.1 Luovuttaja vastaa niistä Määräalaan kohdistuvista veroista ja muista maksuista, joiden maksuunpanon perustana on hallintaoikeuden siirtymistä edeltävä aika. Hallintaoikeuden siirtymisen jälkeen maksuista vastaa Kaupunki.

4. Kiinnitykset ja rasitukset

4.1 Määräala luovutetaan kiinnityksistä ja rasituksista vapaana.

5. Rasitteet, käyttöoikeudet ja käyttörajoitukset

5.1 Määräalaan kohdistuvat muut rasitteet, käyttöoikeudet ja käyttörajoitukset ilmenevät kiinteistörekisteriotteesta.

6. Kohteeseen tutustuminen

6.1 Kaupunki on tarkastanut Määräalan ja sen rajat sekä tutustunut alueen maasto-olosuhteisiin. Kaupunki on verrannut näitä seikkoja Määräalasta esitetyistä asiakirjoista saataviin tietoihin. Kaupungilla ei ole huomauttamista näiden seikkojen osalta.

7. Asiakirjoihin tutustuminen

7.1 Kaupunki on tutustunut Määräalaa koskeviin asiakirjoihin, joita ovat lainhuutotodistus, rasitustodistus, kiinteistörekisterinote sekä kaavakartat ja -määräykset sekä johtokartta.

7.2 Kaupunki on tutustunut myös naapurikiinteistöä koskeviin asiakirjoihin, joita ovat kaavakartat ja -määräykset.

8. Irtaimisto

8.1 Tätä luovutusta ei seuraa mitään irtaimistoa, eikä irtaimen omaisuuden luovuttamisesta ole tämän luovutuksen yhteydessä tehty eri sopimusta.

9. Maaperä ja jätteet

9.1 Luovuttajan tietojen mukaan Määräalalla ei ole aiemmin harjoitettu toimintaa, joka saattaisi aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista ja Määräalalla ei ole jätettä.

9.2 Kaupunki vastaa mahdollisesta pilaantuneesta maaperästä, pois lukien kuitenkin ympäristönsuojelulain mukainen aiheuttajan ensisijainen vastuu.

9.3 Luovuttajan vastuu ei koske luovutuskirjan allekirjoituksen jälkeen aiheutunutta pilaantumista tai roskaantumista.

10. Erimielisyyksien ratkaiseminen

10.1 Tästä sopimuksesta mahdollisesti syntyvät riitaisuudet, joita ei voida osapuolten välisin neuvotteluin ratkaista, annetaan Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

(lopullisen luovutuskirjan allekirjoitukset)

Tätä sopimuskokonaisuutta on laadittu kolme yhtäpitävää kappaletta, yksi kullekin osapuolelle ja yksi kaupanvahvistajalle.

Vantaalla, [pvm]

VANTAAN KAUPUNKI **KIINTEISTÖ OY RÄLSSITIE 16**

_____ _____

Kasperi Hirvonen [allekirjoittajan nimi]

lakimies

LIITTEET

Liite A1: Sopimusalue
Liite B1: Kartta myytävästä määräalasta
Liite C1: Kartta luovutettavasta määräalasta

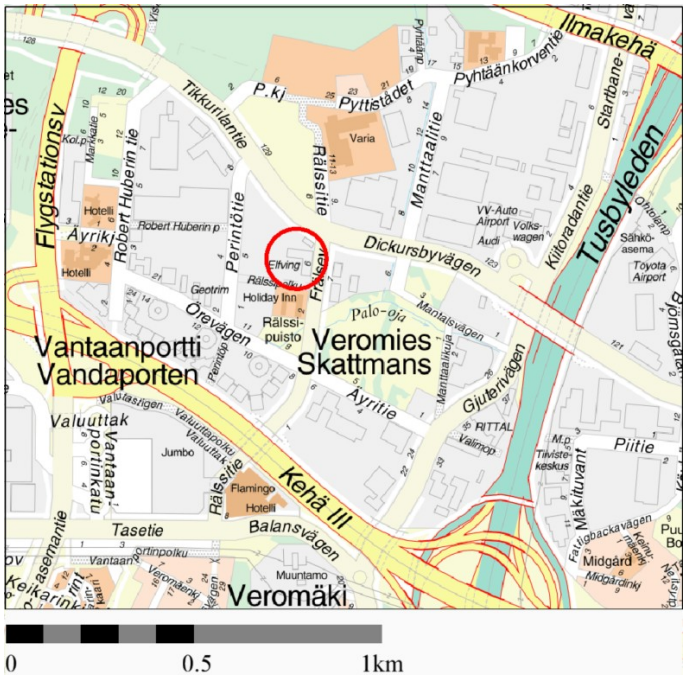
KAUPANVAHVISTUS

Kaupanvahvistajana todistan, että [allekirjoittajan nimi] Kiinteistö Oy Rälssitie 16:n puolesta ja lakimies Kasperi Hirvonen Vantaan kaupungin puolesta ovat allekirjoittaneet tämän esisopimuksen ja että he ovat olleet yhtä aikaa läsnä esisopimusta vahvistettaessa. Olen tarkistanut allekirjoittajien henkilöllisyyden ja todennut, että esisopimus on tehty maakaaren 2 luvun 1 §:ssä säädetyllä tavalla.

Vantaalla, [pvm]

_____

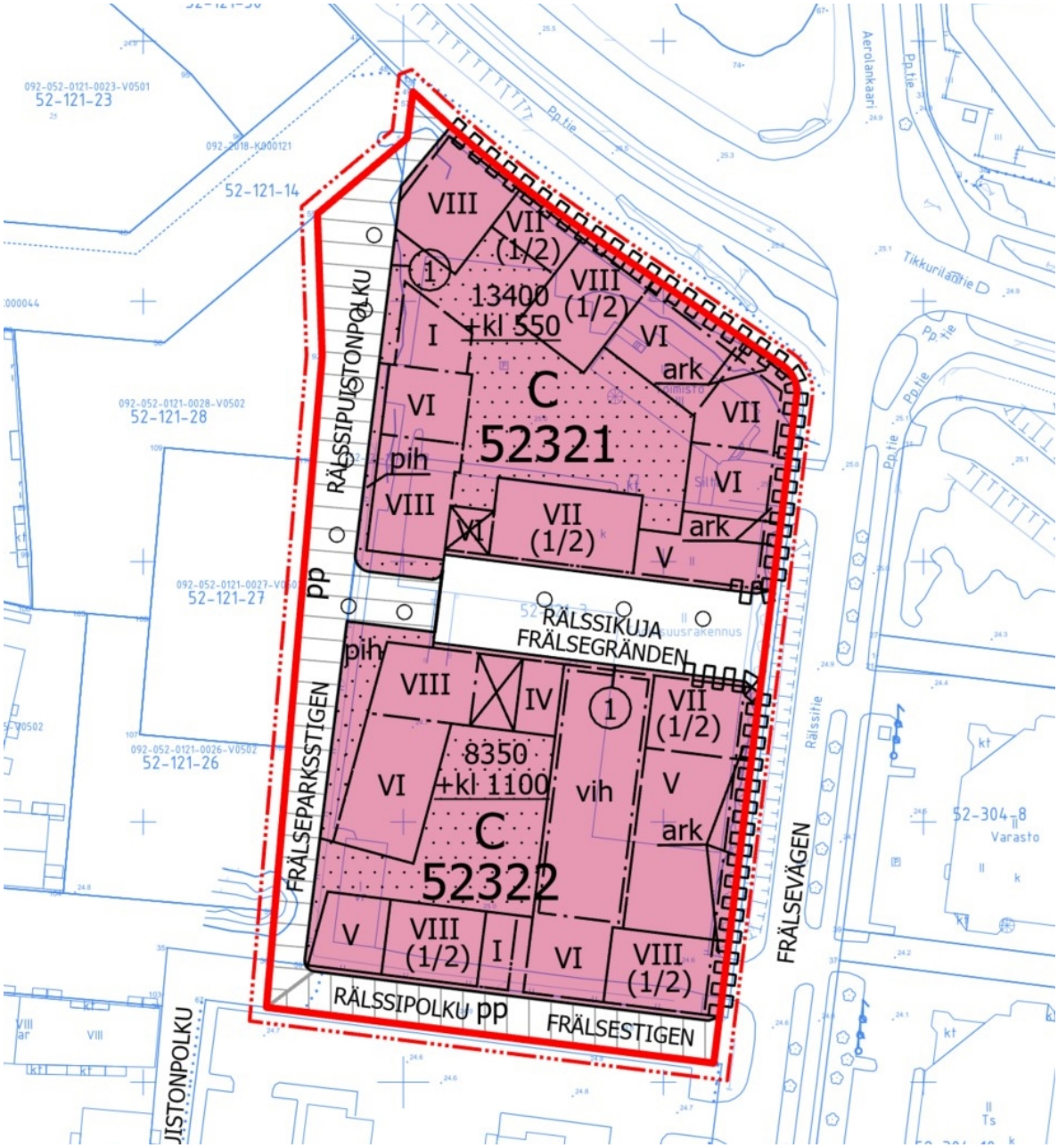
KOHTEEN SIJAINTI

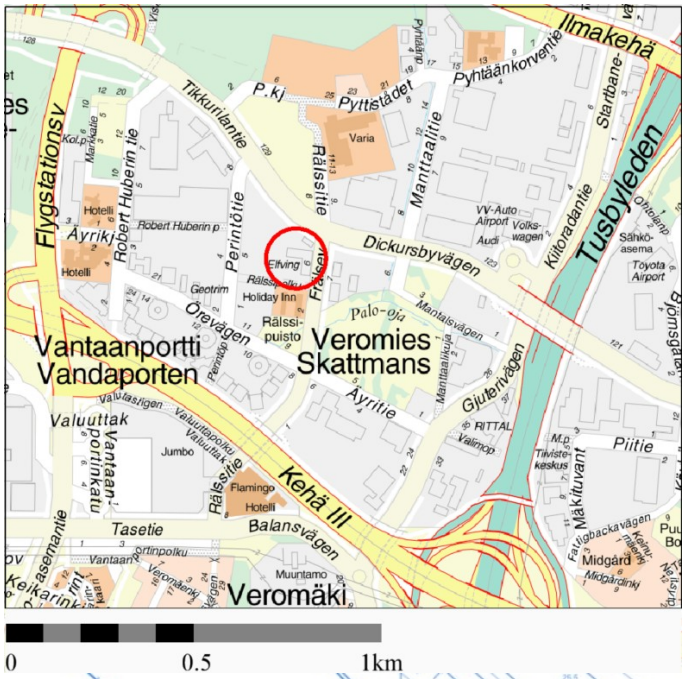
Asemakaavan muutos nro 002586

SOPIMUSALUE
(punaisella rajattu alue)

Kaupunginosa: VEROMIES (52)

KOHTEEN SIJAINTI

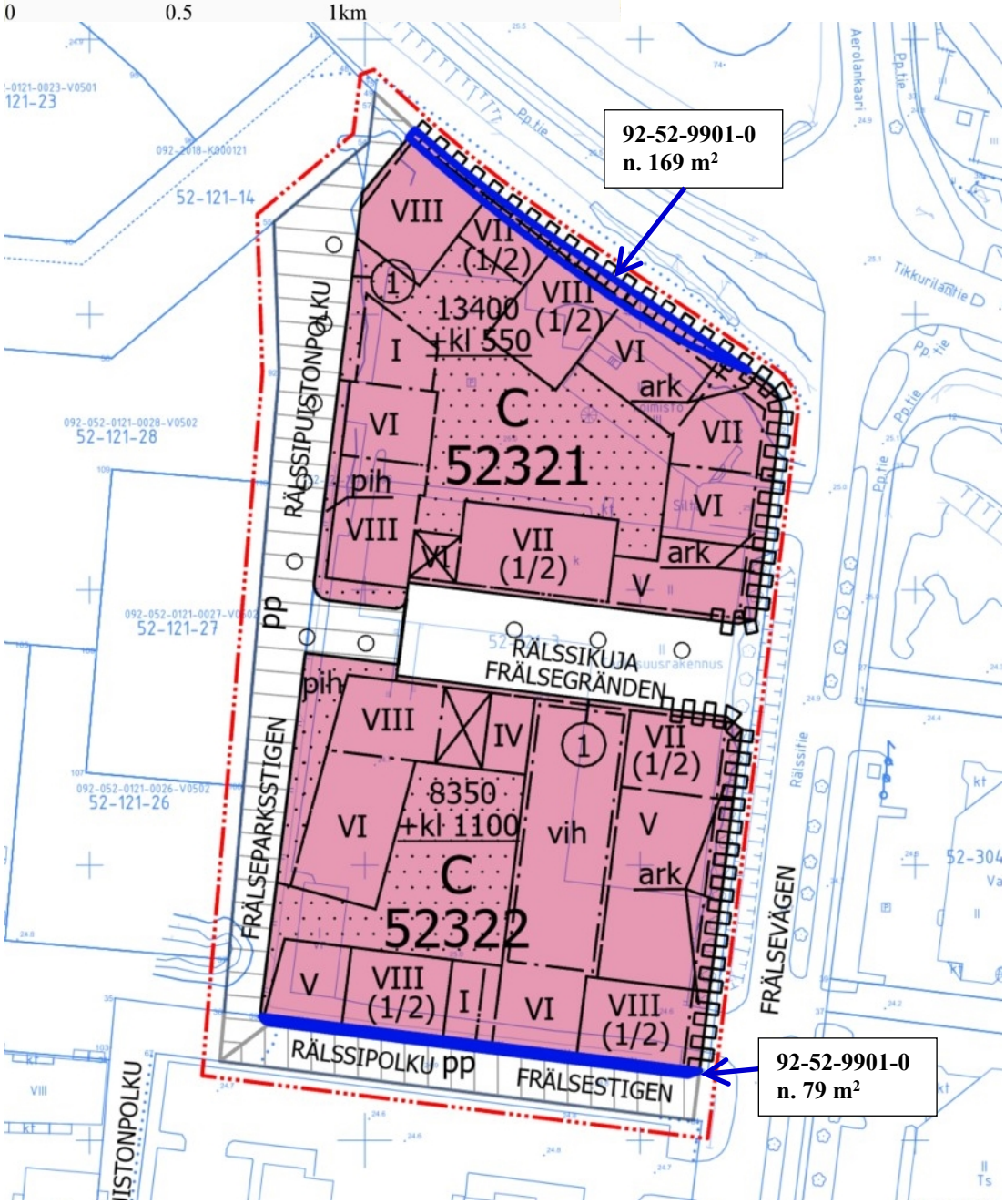

Asemakaavan muutos nro 002586

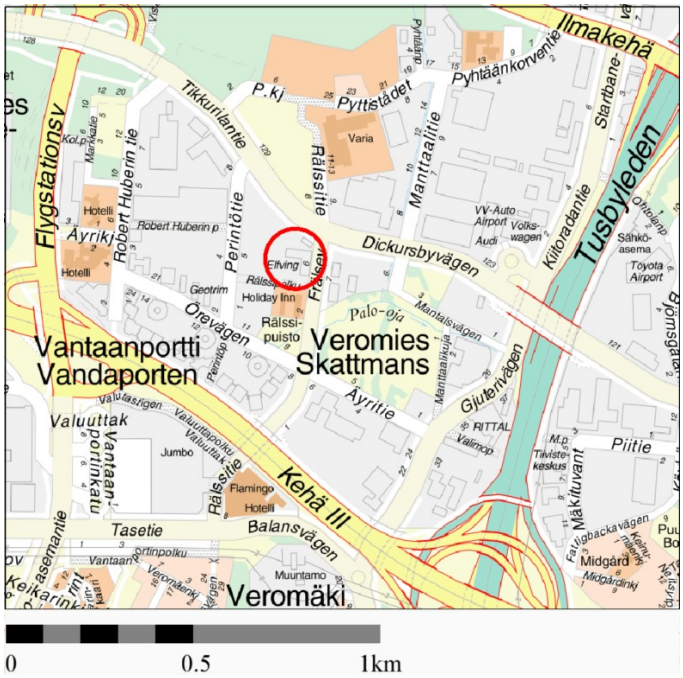
ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN KAUPASTA (C-aluetta) / Kiinteistö Oy Rälssitie 16

Kaupunginosa: VEROMIES (52)

n. 248 m²:n suuruinen määräala tilasta: 92-52-9901-0

KOHTEEN SIJAINTI

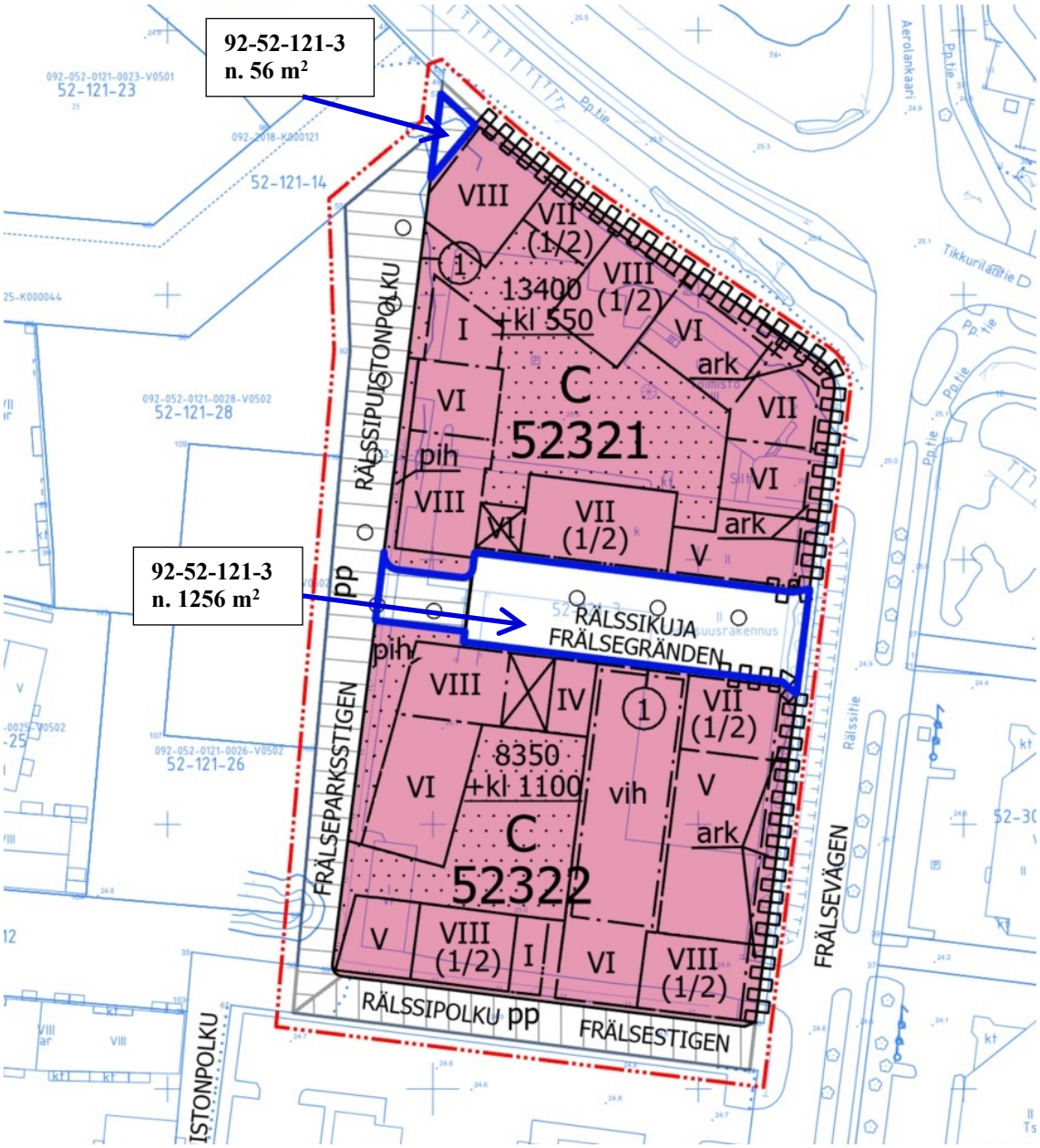

Asemakaavan muutos nro 002586

ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA (katua) / Kiinteistö Oy Rälssitie 16

Kaupunginosa: VEROMIES (52)

n. 1312 m²:n suuruinen määräala kiinteistöstä 92-52-121-3

20 **Vantaan rakennusjärjestyksen muutettu muutosehdotus /TeA**

VD/1156/10.03.00.00/2026

SP/RM/IK/PE

Esitetään laitettavaksi nähtäville 5.5.2026 päivätty rakennusjärjestyksen muutettu muutosehdotus

Rakentamislain 17 §:n mukaan kunnassa tulee olla rakennusjärjestys. Rakentamista koskevien lakien ja asetusten muutosten sekä Vantaan kaupunkistrategiassa 2026 - 2029 asetettujen tavoitteiden vuoksi kaupungin voimassa olevaa rakennusjärjestystä on muutettava. Nykyisen rakennusjärjestyksen on kaupunginvaltuusto 15.11.2010 hyväksynyt ja se on tullut voimaan 1.1.2011. Rakentamislain mukaan kuntien on muutettava rakennusjärjestyksensä uuden lainsäädännön mukaiseksi 1.1.2027 mennessä. Rakennusjärjestyksen 24.10.2024 päivätty muutosehdotus oli nähtävillä 28.3.-28.4.2025. Ehdotuksesta ei saatu muistutuksia ja saatiin 16 lausuntoa, joiden ja kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston 10.3.2026 tiedoksi vietyyn ehdotukseen saatujen kommenttien perusteella laadittu 10.3.2026 päivätty rakennusjärjestyksen muutettu muutosesitys on tarkoitus asettaa nähtäville huhtikuussa 2026.

Tiivistelmä

Nykyinen voimassa oleva rakennusjärjestys on kaupunginvaltuuston 15.11.2010 hyväksymä ja se on tullut voimaan 1.1.2011. Apulaiskaupunginjohtajan päätöksellä 7.7.2021 perustettiin ohjausryhmä rakennusjärjestyksen päivittämisen koordinointiin. Määräyksissä on huomioitu uudistuneet valtakunnalliset säännökset ajanmukaistaen määräykset kaupungin strategian, saadun kokemuksen ja käytännön havaintojen perusteella niin, että rakennusjärjestys toimii aiempaa paremmin paikalliset olosuhteet huomioivana rakentamisen ja hyvän ympäristön suunnittelun ja toteutuksen ohjausvälineenä. Rakennusjärjestyksen muutettu muutosesitys huomioi vuoden 2025 alusta voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain korvaavan rakentamislain sekä siihen muutoksia tuoneen vuoden 2026 alusta voimaan tulleen rakentamislain niin kutsutun korjaussarjan. Rakentamislakia on määrä muuttaa edelleen ja tätä kirjoitettaessa on uusi niin kutsuttu tuunaussarja Euroopan unionissa notifikaatiossa. Myös näitä muutoksia on yritetty ennakoida, joskin lopulliset sanamuodot voivat vielä muuttua. Rakennusjärjestys on kuitenkin alisteisessa asemassa suhteessa lainsäädäntöön.

Voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä on käsitelty luvanvaraisina toimenpiteinä asioita, jotka eivät enää rakentamislain aikana edellytä rakentamislupaa. Verrattuna nykyisen rakennusjärjestyksen sallimiin vapautuksiin luvanvaraisuudesta rakentamislaki nostaa lupakynnystä lisää. Rakentamislaki on huomioitu rakennusjärjestystä muutettaessa, joten siinä esitetään kuntakohtaisen sääntelyn keventämistä vapauttamalla toimenpiteitä luvanvaraisuudesta. Hallinnollisen taakan ja byrokratian keventämisellä tavoitellaan rakentamisen ja viranomaistyön sujuvoittamista. Lisäksi muutetun muutosehdotuksen tavoitteena on edistää ekologista kestävyyttä ja torjua ilmastonmuutosta. Viherkertoimen käyttö edistää kunnan strategisia tavoitteita. Puiden säilyttämistä, kaatoa ja uusien istuttamista koskevaa säännöstöä tarkennetaan, samoin hulevesien käsittelyn määräyksiä. Rakennustuotteiden kierrätystä esitetään mahdollistettavaksi kiertotaloutta edistäen. Tapahtumien järjestämistä koskeva pykälä on poistettu, sillä asiasta säädetään rakentamislaissa: aikaisemmin rakennusjärjestyksessä vapautettujen kuukaudeksi pystytettyjen tapahtumarakennelmien sijaan rakentamislaki vapauttaa korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi rakennetut tapahtumarakenteet.

Rakennusjärjestyksen muutetun muutosehdotuksen määräykset voidaan antaa rakentamislain 17 §:n määräysten nojalla. Rakennusjärjestyksen muutetun muutosehdotuksen määräykset ovat

vaikutuksiltaan kohtuullisia maanomistajille ja haltijoille sekä muille. Valmistelussa on tehty tarvittava vaikutusten arviointi ja siihen on liittynyt vuorovaikutus osallisten kanssa. Määräysehdotukset toteuttavat kaupunginvaltuuston kokouksessaan 26.1.2026 hyväksymässä kaupunkistrategiassa 2026 - 2029 asetettuja tavoitteita ja ovat osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisia.

Vantaan kaupunkistrategiaan perustuva rakennusjärjestys
Vantaan kaupungin kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.1.2026 uuden kaupunkistrategian vuosiksi 2026–2029. Strategian kolme tärkeää päämäärää ovat hyvän elämän Vantaa, Vetovoimainen Vantaa ja tasapainoisen kasvun Vantaa. Onnistumisen edellytyksinä strategiassa nostetaan esiin vakaa ja kestävä talous sekä Henkilöstö ja menestystekijät. Strategiaa toteutetaan kuuden strategisen ohjelman avulla: Ohjelmat ovat elinvoima- ja työllisyysohjelma, kotoutumisen ohjelma, myönteisen aluekehityksen ohjelma, turvallisuusohjelma, talousohjelma ja ympäristöohjelma. Muutosohjelmat kattavat koko strategiakauden ja seurattavat sitovat tavoitteet asetetaan vuosittain.

Hyvän elämän Vantaa -päämäärällä varmistamme, että lapset ja nuoret saavat monipuoliset mahdollisuudet löytää omat vahvuutensa ohjattujen harrastusten, kulttuurin, liikunnan ja monenlaisen muun tekemisen kautta. Kuuntelemme ja kuulemme lapsia ja nuoria erityisen tarkasti, jotta voimme tarjota heille heidän toiveidensa mukaisen paikan kasvaa. Arvioimme järjestelmällisesti toimintamme ja päätöstemme vaikutuksia lapsiin ja nuoriin. Panostamme siihen, että kaikkien asukkaidemme arki on sujuvaa ja elämä aktiivista. Helposti saavutettavilla kulttuuri- ja liikuntapalveluilla ja niiden kautta muodostuvilla yhteisöillä juurrutamme ihmiset kaupunkiin. Parannamme toimintamme yhdenvertaisuutta, tasa-arvoisuutta, saavutettavuutta ja esteettömyyttä. Kaupunkikeskuksia kehitämme siisteiksi ja aktiivisiksi viihtymisen paikoiksi. Luomme edellytyksiä arjen toimivuudelle, yritystoiminnalle, tapahtumille ja parannamme erityisesti asemanseutujen viihtyisyyttä. Vahvistamme sekä turvallisuutta että turvallisuuden tunnetta tarjoamalla ihmisille yhteisiä kokemuksia ja mielekästä tekemistä. Kehitämme kaupungin kokonaisuusturvallisuusajattelua ja kriisinkestävyyttä. Otamme huomioon, että turvallisuus liittyy niin kriisitilanteiden ehkäisyyn ja hallintaan kuin kaikkeen arjessa – kaupunkiympäristöstä liikenteeseen ja tietojärjestelmistä toimeentuloon. Rakennamme turvallista ja valpasta Vantaata yhdessä asukkaiden, viranomaisten ja kumppaneiden kanssa. Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on meille keskeinen kumppani myös turvallisuudessa.

Vetovoimaisen kasvun Vantaa -päämäärässä varmistamme, että osaajien ja yritysten on yhä helpompi tulla Vantaalle ja kasvaa täällä. Aviapoliksesta rakennamme Suomen johtavaa työpaikka- ja innovaatioaluetta. Liikenteellinen saavutettavuus on meille kilpailuetu, jota haluamme vahvistaa. Olemme mukana kehittämässä seudullisia liikenneratkaisuja tiiviisti kokonaisuutena. Yhteisenä tavoitteenamme on, että pääkaupunkiseutu pystyy kestävästi ja kokonaisuutena tukeutumaan joukkoliikenteeseen. Parannamme myös kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä. Samalla on tärkeää saada kaikki liikennemuodot toimimaan rinnakkain. Kasvatusta ja koulutusta kehitämme tulevaisuuden tarpeisiin. Päiväkotimme ja oppilaitoksemme tarjoavat yhtä hyvät ja turvalliset ympäristöt kasvamiseen ja oppimiseen joka puolella kaupunkia. Tarjoamme asumiseen runsaasti vaihtoehtoja. Ohjaamme asuntotuotantoa tasapainoisesti, jotta Vantaalta löytyy koti jokaiselle ja joka elämäntilanteeseen. Synnytämme elinvoimaisia ja sosiaalisesti kestäviä asuinalueita ja kyliä, joihin ihmiset haluavat, joissa he viihtyvät ja jonne he juurtuvat. Kaupunkiasumista rytmittävät vehreät ja viihtyisät pientaloalueet ja arvokas lähiluonto. Ratikan reitin läheisyyteen toteutetaan viihtyisiä kaupunkipientaloja. Esimerkki uudesta asuinaluesuunnittelusta on tuleva Väritehtaan alue. Uusi Katrineberg Seutulassa puolestaan edustaa kylämäistä pientaloaluetta, joka vetää puoleensa myös lähimatkailua. Etsimme mahdollisuuksia uusille vastaaville pientaloalueille.
Elämysten Vantaasta rakennamme omaleimaisen ja huomiota herättävän vaihtoehdon erilaisille tapahtumille. Vetonauloiksi nostamme myös uusia, erottuvia kohteita kuten Myyrmäen kaupunkikulttuuritalon ja Uuden Ilmailumuseon. Strategisena hankkeenamme on ratikkakaupunki. Vantaasta tulee Suomen

neljäs ratikkakaupunki, kun rakennamme Vantaan ratikan tämän strategiakauden aikana. Monipuolisella asunto- ja palvelutarjonnalla houkuttelemme uusia asukkaita reitin varrelle työpaikkojen läheisyyteen.

Tasapainoisen kasvun Vantaa -päämäärässä varmistamme riittävät palvelut koko Vantaalla. Kasvun ja investointien ohjauksessa tarkastelemme kaikkia suuralueitamme - Myyrmäkeä, Kivistöä, Aviapolista, Tikkurilaa, Korsoa, Koivukylää ja Hakunilaa - kokonaisuuksina. Tavoitteenamme on, että alueiden vetovoima kasvaa ja alueellinen eriytyminen pysähtyy. Vahvistamme myönteistä kehitystä erityisesti alueilla, joilla on paljon sosiaalista pahoinvointia. Torjumme alueiden eriarvoistumista yhteistyössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ja muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Varmistamme että kaupungin kasvaessa myös vanhojen alueiden uusiutumiseen jää varaa.
Sitoudumme pitämään luonnosta huolta ja tekemään luonnolle enemmän hyvää kuin haittaa. Suojelemme lähimetsiä ja muita tärkeitä luontokohteita. Toimimme kunnianhimoisesti luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä ja varmistamme ekologisen kestävyytemme teoilla, jotka tukevat ilmastoa, kiertotaloutta ja ympäristöystävällistä arkea. Varaudumme ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.
Asukkaiden kotoutuminen on meille kriittinen tekijä kaikissa palveluissa. Tarjoamme kotoutumisen palvelut yhtenä kokonaisuutena, saavutettavasti ja oikeaan aikaan. Varmistamme suomen tai ruotsin osaamisen kaikista taustoista tuleville ihmisille, jotta he pääsevät osaksi vantaalaista yhteisöä, kouluttautumaan ja töihin. Päämäärään sisältyy tavoite nostaa vantaalaisten koulutustasoa ja parantaa työllisyyttä ja edistää yrittävyyttä.

Onnistumisen keinoina strategiassa mainitsemme toimintatapa, jolla ohjataan ennakoivasti kaupungin kasvua, suunnittelua ja uutta rakentamista. Toimimme systemaattisesti ja ratkaisemme haasteita yhdessä toimialarajojen yli. Osaamme hyödyntää erilaisia paikallisia, kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja toiminnassamme. Ymmärrämme ison kuvan työmme taustalla. Kokoamme ja yhdistelemme tietoa, ja teemme päätöksemme tietoon ja tutkimuksiin perustuen. Hyödynnämme tulevaisuuden ennakointia niin, että pystymme tarvittaessa muuttamaan toimintaamme oikea-aikaisesti. Kokonaisvaltainen tapamme toimia auttaa meitä näkemään, kuinka strategian kolme tärkeää päämääräämme vaikuttavat kaikki toinen toisiinsa – ja voivat toteutua vain yhdessä. Toimimme yhtenä kaupunkina, yhtenä Vantaana.

Rakennusjärjestyksen muutoksen avulla tuetaan edellä mainittujen ajankohtaisten strategisten tavoitteiden toteutumista. Se on ketterä väline suunnittelun ja rakentamisen prosessien ja rakentamisen toteuttamisen laadun varmistamiseksi asemakaavojen perusteella ja niitä täydentäen. Varmistetaan, että rakentaminen sopeutuu kunnan omiin olosuhteisiin ja tarpeisiin, samalla kun valtakunnalliset säädökset täyttyvät.

Rakennusjärjestys 2011 ja sen muuttaminen 2026
Rakentamislain 17 §:n mukaan kunnassa tulee olla rakennusjärjestys. Rakentamislain 28 §:n mukaan kuntien on muutettava rakennusjärjestyksensä uuden lainsäädännön mukaiseksi 1.1.2027 mennessä. Vantaan kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden ja rakentamista koskevien lakien ja asetusten muutosten vuoksi kaupungin voimassa olevaa rakennusjärjestystä on muutettava. Nykyisen rakennusjärjestyksen on kaupunginvaltuusto 15.11.2010 hyväksynyt ja se on tullut voimaan 1.1.2011.

Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset. Rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia (RakL 17 §). Rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea

Rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea rakentamisen sekä korjaus- ja muutostöiden osalta:

1) 42 §:n 1 momentin mukaista rakentamislupaa edellyttävän rakennuskohteen rakennuspaikkaa ja muita alueita;
2) 42 §:n 1 momentin mukaista rakentamislupaa edellyttävän rakennuksen kokoa ja sen sijoittamista;
3) sivuasunnon rakentamista rakennuspaikalle;
4) 42 §:n 1 momentin mukaista rakentamislupaa edellyttävän rakennuksen sopeuttamista ympäristöön,
5) 42 §:n 2 momentin mukaista rakentamistapaa, istutuksia, aitoja ja muita kuin mainitun pykälän 1 momentissa mainittuja rakennuskohteita;
6) rakennuskohteiden paloturvallisuuteen liittyvää etäisyyttä naapurin rajasta;
7) rakennetun ympäristön hoitoa ja vesihuollon järjestämistä; sekä
8) muita 5–7 kohdassa tarkoitettuihin rinnastettavia paikallisia rakentamista koskevia seikkoja.
Rakennusjärjestyksessä olevaa määräystä ei saa soveltaa, jos yleis- tai asemakaavassa taikka Suomen rakentamismääräyskokoelmassa julkaistussa määräyksessä määrätään asiasta toisin. (RakL 17 §)

Rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto (RakL 19 §). Kunnan on asetettava ehdotus rakennusjärjestykseksi julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Kunnan ilmoitusten julkaisemisesta säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus tehdä muistutus rakennusjärjestysehdotuksesta. Muistutus on toimitettava kunnalle ennen ehdotuksen nähtävänäoloajan päättymistä. Ehdotuksesta rakennusjärjestykseksi on pyydettävä lausunto Lupa- ja valvontavirastolta, maakunnan liitolta ja kunnalta, jonka alueiden käyttöön tai rakentamiseen rakennusjärjestys voi vaikuttaa. Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet yhteystietonsa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen. (RakL 19 §)

Jos kunta on olennaisesti muuttanut rakennusjärjestystä sen jälkeen, kun se on asetettu julkisesti nähtäville, se on asetettava uudelleen nähtäville. Ehdotusta rakennusjärjestykseksi ei kuitenkaan tarvitse asettaa uudelleen nähtäville, jos muutokset koskevat vain yksityistä etua ja kunta kuulee erikseen niitä osallisia, joita muutokset koskevat. (RakL 19 §)

Rakentamislain (751/2023) 27 §:ssä säädetään rakennusjärjestyksen muuttamisesta ja kumoamisesta ja 28 §:ssä rakennusjärjestyksen uusimisesta. Rakentamislain 28 §:ssä määrätään rakentamislain voimaan tullessa oleviin rakennusjärjestyksiin sovellettavan rakentamislain 17 §:n asemesta rakentamislain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä (toisin sanoen MRL 14 §), kunnes rakennusjärjestys on muutettu rakentamislain mukaiseksi ja muutos on tullut voimaan, enintään kuitenkin kahden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

Rakentamislain 194 §:ssä säädetään rakentamislain voimaan tullessa vireillä olevan asian käsittelemisestä loppuun soveltaen rakentamislain voimaan tullessa olleita säännöksiä.

Rakentamislakia täydennettiin vielä vuonna 2025 rakentamislain niin sanotulla korjaussarjaksi kutsutulla lakimuutoksella, joka tuli voimaan 1.1.2025. Rakentamislakia on määrä muuttaa edelleen niin kutsutulla tuunaussarjalla. Tuunaussarjassa implementoidaan energiatehokkuusdirektiivi EPBD:tä ja EU:n rakennustuoteasetusta, CPR:ää. Tuunaussarjan pykälistä osa sisältyy EU:lla teknisessä notifikaatiossa olevaan julkaisuun. Tuunaussarja etenee kevään 2026 kuluessa. Vantaan rakennusjärjestyksen muutetussa muutosehdotuksessa on otettu huomioon rakentamislain korjaussarjan muutokset, muun muassa seuraavat pykälät: Rakennusjärjestys 17 §, Rakennuksen vähähiilisyys 38 § ja Rakennuksen elinkaariominaisuudet 39 §. Tuunaussarjaan ilmeisesti sisältyviä pykäliä koskien muun muassa lyhytvuokrausta tai maankäyttö- ja rakennusasetuksesta rakentamislakiin siirtyvistä pykälistä sen sijaan ei ole voitu ottaa huomioon, sillä niiden lopullisesta muodosta ei ole selvyyttä.

Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen valmistelu

Apulaiskaupunginjohtajan päätöksellä 7.7.2021 perustettiin ohjausryhmä rakennusjärjestyksen päivittämisen koordinointiin. Vantaan kaupunkistrategian mukaisesti työryhmä asetti laadittavan rakennusjärjestysehdotuksen keskeiseksi tavoitteeksi kehittää rakennusjärjestyksestä entistä toimivampi ja ajantasainen työväline rakentamisen ohjaukseen. Työryhmä valmisteli osallistumis- ja arviointisuunnitelman, jossa on muun ohella kuvattu, mitä muutoksia rakennusjärjestykseen tavoiteltiin yleisesti. Kaupungin sisäinen aloitusseminaari järjestettiin 13.10.2021. Työn käynnistymisestä tiedotettiin maaliskuussa 2022 asukaslehdessä ja kaupungin verkkosivuilla. Uudistustyön alussa laadittiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma, joka on esillä koko muutoksen valmistelun ajan Vantaan kaupungin verkkosivuilla (https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/rakentaminen-ja-tontit/rakennusjarjestyksen-uudistaminen). Rakennusjärjestyksen sisältöä esiteltiin sen valmistelun vaiheissa eri tilaisuuksissa ja sen sisällöstä neuvoteltiin keskeisten viranomaisten ja yhteisöjen kanssa. Rakennusjärjestyksen uudistamista koskeva asukasilta järjestettiin 6.9.2022 Vantaan valtuustosalissa. Uudistamisesta tiedotettiin Vantaan vammaisneuvostolle vammaisneuvoston kokouksessa 20.9.2023. Kaupunkilaisilla ja muilla osallisilla on mahdollisuus antaa yleisesti ehdotuksia rakennusjärjestyksen päivittämiseen.

Esittelyjen ja vuorovaikutuksen perusteella valmistelun etenemisen tapaa täsmennettiin, josta tiedotettiin keväällä 2024 päivitetyssä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, joka myös asetettiin nähtäville kaupungin verkkosivulle. Siinä kerrottiin, että valmistelussa siirrytään OAS-vaiheesta suoraan ehdotuksen valmisteluun. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan rakennusjärjestyksessä nykyistä enemmän vapautetaan kiinteistöjen omistajien tai haltijoiden rakentamistoimenpiteet luvanvaraisuudesta koskien muun muassa rakennusten muutoksia, piharakennelmien rakentamista ja tapahtumarakennelmien pystyttämistä. Ekologisia arvoja huomioidaan rakentamisessa nykyistä enemmän rajoittamalla rakentamista puita säästäen, uusia istuttaen, vettä läpäisevän pinnan laajuutta määritellen, vihertehokkuutta ja hulevesien hallintaa lisäten. Kiertotalouden edellytyksiä ja kierrätystä edistetään käyttökelpoisien purkuosien uudelleenkäytön mahdollistamisella tietyin edellytyksin ja lisäksi valaistujen mainoslaitteiden aiheuttamia haittoja vähentäen. Asemakaava-alueiden ulkopuolisia alueita koskevat määräykset tarkistetaan vastaamaan nykyistä tarvetta.

Projektiryhmä laati vuosien 2022 - 2024 aikana luonnoksen rakennusjärjestyksen muuttamisesta sekä vaikutusten arvioinnin. Rakennusjärjestyksen muutoksen pykäliä valmisteltiin kaupungin virkamiestyönä myös poikkihallinnollisissa työryhmissä alkuvuonna 2023. Valmistelussa muun muassa huomioitiin Kuntaliiton uusi rakennusjärjestyksen mallipohja. Mallipohjan ja käytössä olevan rakennusjärjestyksen määräyksistä laadittiin vertailu, jota hyödynnettiin poikkihallinnollisissa työryhmissä. Valmistelussa huomioitiin saadut mielipiteet ja valmisteilla oleva ja muuttuva rakentamista koskeva lainsäädäntö. Saadusta palautteesta ja mielipiteistä ja niihin annetuista vastineista laadittiin vuorovaikutusraportti.

Rakennusjärjestyksen muutosehdotus valmisteltiin vuoden 2024 kuluessa perustuen paitsi maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä -asetukseen mutta myös rakentamislakiin ja sen korjaussarjaan.

Rakennusjärjestyksen muutosehdotus asetettiin nähtäville Vantaan kaupungin verkkosivulle 30 vuorokaudeksi (MRL 15 §, MRL 65 §, MRA 6 §) 28.3. – 28.4.2025 väliseksi ajaksi, jolloin kaupunkilaisilla ja osallisilla oli mahdollisuus tehdä muistutus rakennusjärjestyksen muutosehdotuksesta. Ehdotuksesta pyydettiin lausunnot maankäyttö- ja rakennusasetuksen 6 §:n ja päivitetyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Uudenmaan liitolta sekä naapurikunnilta.

Lausuntoja saatiin yhteensä 16, ja muistutuksia ei jätetty. Rakennusvalvonta on valmistellut saatujen lausuntojen perusteella vastineet ja toteutettavat muutosehdotukset rakennusjärjestyksen pykäliin.

Lisäksi rakennusvalvonta on omaehtoisesti valmistellut täsmennyksiä joihinkin rakennusjärjestyksen pykäliin, erityisesti seuraaviin pykäliin: uusi pykälä 1 a § Määritelmiä ja käsitteitä, 7 § Rakennuksen ja rakennuskohteen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusalan rajan ylittäminen, uusi pykälä 12 § Lohkottavan tontin vähimmäispinta-ala, 20 § Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla, 23 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset ja 46 § Kaivutyöt. Rakennusjärjestyksen muutettu muutosehdotus vietiin kaupunkiympäristölautakunnan lupajaostolle tiedoksi 17.2.2026, jonka jälkeen rakennusjärjestyksen muutettuun muutosehdotukseen on tehty kaksi muutosta (pykälät 17 ja 20, kohta 22) ja asiakirja päivätty uudelleen kaupunkiympäristölautakunnan kokouspäivämäärällä 10.3.2026. Vaikutusten arviointi ja vuorovaikutusraportit ovat ennallaan ja niiden päiväyksenä on säilytetty kaupunkiympäristölautakunnan kokouspäivämäärä 17.2.2026.

Rakennusjärjestyksen perustuminen säädöksiin ja päätöksiin
Rakennusjärjestys perustuu rakentamislakiin, maankäyttö- ja rakennusasetukseen sekä Vantaan kaupunginvaltuuston päätöksiin, se huomioi yleis- ja asemakaavoituksen sekä rakentamismääräyskokoelman.

Rakennusjärjestyksen muutetun muutosehdotuksen vaikutusten arviointi ja vuorovaikutusraportti
Rakennusjärjestyksen muutetun muutosehdotuksen valmistelun yhteydessä on tehty vaikutusten arviointi, joka on erillisenä asiakirjana päätösehdotuksen liitteenä. Arvioitavia vaikutuksia ovat olleet esimerkiksi yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan ja luonnon ympäristöön kohdistuvat vaikutukset. Asiakirjan lopussa on erikseen arvioitu muutetussa muutosehdotuksessa esitettävien muutosten vaikutuksia merkittävästi muutettujen pykälöiden osalta. Vaikutuksia arvioidaan muutostyön ajan osana valmistelua ja arviointiasiakirjaa voidaan täydentää muutetun ehdotuksen nähtävilläoloajan jälkeen, jos ehdotusta muutetaan oleellisesti toisen kerran.

Vuorovaikutusraporttia täydennetään myös ehdotuksen nähtävilläolon jälkeen.

Liitteenä on myös yli 10 vuotta vanhan rakennusjärjestyksen ja vuoden 2024 rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen ja 17.2.2026 päivätyn muutetun muutosesityksen kokoava niin sanottu vertailuasiakirja, jossa määräykset esitetään rinnakkain. Asiakirjassa on lyhyesti kuvattu muutetun muutosehdotuksen pykäliin esitetyt muutokset suhteessa sekä vuoden 2010 rakennusjärjestykseen että 26.10.2024 päivättyyn vuonna 2025 nähtävillä olleeseen versioon pykälittäin.

Voimaantulo
Uuden rakennusjärjestyksen arvioidaan tulevan voimaan kesällä 2026. Rakennusjärjestys saatetaan voimaan rakentamislain mukaisessa järjestyksessä.

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto 17.2.2026 § 19

Rakennusvalvontapäällikön esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi.

Päätös:
Merkittiin tiedoksi.

———

Kaupunkiympäristölautakunta 10.3.2026 § 13

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi rakentamislain 19 §:n mukaisesti 10.3.2026 päivätty rakennusjärjestyksen muutettu muutosehdotus,
b) oikeutetaan rakennusvalvonta pyytämään tarvittavat lausunnot.

Asian käsittely:
Asian käsittelyn aikana kaupunkiympäristölautakunnan varapuheenjohtaja Timo Lahti esitti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun seuraavin perustein:

"Ehdotonta sääntelyä arvioidaan uudestaan ja tarkastellaan niihin joustavia vaihtoehtoja. Päällekkäistä sääntelyä karsitaan. Sääntelyä viedään pois pienistä asioista kokonaisuuteen. Lisäksi erityisesti pientaloihin ja pihoihin liittyvää sääntelyä kevennetään. Vihertehokkuudessa huomioidaan täydennys- ja korjausrakentamisen erityispiirteet tarkemmin."

Päätös:
Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti kokouksessaan 10.3.2026 § 13 palauttaa asian valmisteluun. Rakennusvalvontavirasto on valmistellut muutoksia kymmeneen pykälään: 1 a § Määritelmiä ja käsitteitä, 5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset, 6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle, 13 § Pihamaan rakentaminen, 16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen, 20 § Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla, 23 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset, 31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla, 32 § Vihertehokkuus ja 57 § Melun- ja tärinäntorjunta.

Muutokset perusteluineen on eritelty alla. Muutosten vaikutuksia on tarkemmin arvioitu Vaikutusten arviointi -liitteen luvussa 7.

1 a § Määritelmiä ja käsitteitä

Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026 on täsmennetty määritelmiä yksittäisillä sanamuutoksilla sekä pihavarusteita ja -kalusteita koskeva lisäys.

Perustelut
Sanamuutokset ja -täydennykset yhdessä lisätyn pihavarusteita ja -kalusteita koskevan määritelmäkuvauksen kanssa selkeyttävät, mitkä asiat kuuluvat rakennusjärjestyksen soveltamisalan piiriin ja mitkä asiat eivät.

5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset

Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026 on lisätty harkintavaltaa lintuturvallisen suunnittelun säännöksen noudattamiseen.

Perustelut

Lisäys rakennuskohteen ja sen laajuuden huomioimisesta lintuturvallisen rakentamisen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioi uudis- ja korjausrakentamisen eroja, rakennuksen ominaispiirteiden säilyttämistä, erilaisia rakennustyyppejä sekä rakennushankkeen kokoa. Vähäisissä hankkeissa tai merkittävämmänkin hankkeen vähäisessä osassa lintuturvallisuus voidaan momentin perusteella jättää huomioimatta.

6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle

Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026 on täsmennetty ajoradan kohdalla säännökseen sisältyviä mittoja.

Perustelut
Lisätyt mitat huomioivat ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän suurimman sallitun korkeuden 4,4 metriä turvallisuutta ja kulkureittien käyttökelpoisuutta varmistaen. Täsmennys tarjoaa myös suunnittelun tueksi ennakoitavan lähtötiedon. Samalla vähennetään väärintulkinnan vaaraa kevyenliikenteen väylän yhteydessä annettuun matalampaan korkeuteen 3,2 metriä.

13 § Pihamaan rakentaminen

Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026 on muutettu toisen momentin sanamuotoja.

Perustelut
Pihamaan viherrakentamiseen kohtaa on muutettu ohjaavaan ja suosittavaan muotoon, tarjoten pihan rakentajalle itsenäistä harkintavaltaa pihansa eri alueiden käytöstä ja kasvivalinnoista. Momentti on suosituksenomaisuudestaan huolimatta arvioitu tarpeelliseksi säilyttää, muistuttaen luonnonmukaisten alueiden ja luonnon monimuotoisuuden vaalimisen arvokkuudesta.

16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen
Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026 on lievennetty pihamaan läpäisevien pintamateriaalien osuuden määrittelyä. Läpäisevien pintamateriaalien käyttöä suositellaan, mutta velvoittavasta raja-arvosta luovutaan.

Perustelut
Asemakaavan pientalotontin vettä läpäisevän pinnan raja-arvo on poistettu, koska sääntely olisi ollut osin päällekkäistä rakennusjärjestyksen kohdan 32 § vihertehokkuus kanssa. Koska vihertehokkuusvaatimus ei kuitenkaan kata kaikkea rakentamista, on momentissa haluttu säilyttää hulevesien hallintaa tukeva vettä läpäisevien pintamateriaalien suosituksenomainen käyttö.

20 § Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla

Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026 on täsmennetty ensimmäisen momentin sanamuotoa ja lisätty sana “vaikutuksiltaan”. Lisäksi on täsmennetty pykälän kohdan 16 sanamuotoja.

Perustelut

Ensimmäisen momentin sanalisäys ”vaikutuksiltaan” noudattaa rakentamislain 42 § 2 momentin sanamuotoa.

Kohtaan 16 on täsmennetty kohdan koskevan tulisijallisia vesialtaita ja samalla luetellen vesialtaan käsittämään kylpypaljun lisäksi porealtaita tai pihauima-altaita. Tulisijallisuus liittyy paloturvallisuuteen. Käsitteeksi on samalla muutettu vesiallas, koska kylpypaljun lisäksi markkinoilta löytyy muitakin tulisijalla varustettuja allastyyppejä. Muuttuneella ilmaisulla on vastaavuus rakennusjärjestyksen kohtaan 1 a § määritelmiä ja käsitteitä.

23 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset

Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026 on täsmennetty ensimmäisen momentin rakennuspaikan vähimmäiskokoja sisältäviä ilmaisuja ja lisätty yleiskaavan aluemerkinnät sanallisten aluekuvauksien yhteyteen (AT, AP, M ja MT). Lisäksi erikseen lisätty asuinalueita (A) koskeva vähimmäispinta-ala, jossa noudatetaan suoraan laissa annettua rakennuspaikan vähimmäiskokoa.

Perustelut
Ensimmäiseen momenttiin lisätyt oikeusvaikutteisen Vantaan yleiskaava 2020 (voimaan tullut 11.1.2023) aluemerkinnät täsmentävät, mihin yleiskaavan mukaiseen mitoitusalueeseen merkintä kohdistuu ja tuovat paremmin esiin, että rakennusjärjestyksessä oleva rakennuspaikan vähimmäiskoko 2000 m² määrittyy yleiskaavan mukaisesti vain asemakaavattomilla yleiskaavassa kyläalueeksi AT ja pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi AP osoitetuilla alueilla. Näillä alueilla rakennuspaikan saa muodostaa (lohkoa) lähtökohtaisesti vain asuinrakentamista varten. Yleiskaavamääräyksen mukaisesti näillä alueilla saa rakentaa yhden asunnon silloin, kun 6.6.1983 mukaisen tilan pinta-ala on vähintään 2000 m². Sitä pienemmille tiloille ei voida asunnon rakentamista osoittaa. Yleiskaavassa maanomistajien tasapuoliseen kohteluun perustuvaa asuntojen lukumäärän rajoittamista ja samalla lohkottavien tilojen määrän rajoittamista on noudatettu vuodesta 1983 lähtien.

Asuinalueilla A rakennuspaikan vähimmäiskokoa ei yleiskaavassa ole määritetty, jolloin siellä noudatetaan rakentamislain 45 § mukaista vähimmäiskokoa 1000 m², siltä osin kun alueiden maankäytöllistä suunnittelua ei ole jo ratkaistu asemakaavoituksella.

31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla

Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026 on täsmennetty puiden kaatamista koskeva ohjeistus vastaamaan verkkosivuilla olevaa ohjeistusta. Lisäksi pykälän neljännessä ja kuudennessa momentissa on täsmennetty sanamuotoja.

Perustelut
Teksti kokonaisuudessaan on jäsennelty helpommin luettavaksi. Uusitussa muotoilussa esitetään selkeät raja-arvot, milloin puiden kaataminen tulkitaan vaikutuksiltaan vähäiseksi toimenpiteeksi ja puiden kaataminen ilman maisematyölupaa on sallittua.

Neljännessä ja kuudennessa momentissa sanamuotoja on täsmennetty vastaamaan rakentamislain 53 § maisematyöluvan ilmaisuja.

32 § Vihertehokkuus

Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026 on täsmennetty ensimmäisen momentin sanamuotoja. Lisäksi vihertehokkuuden noudattamista on rajattu koskemaan vain uudisrakentamista ja merkittävää täydennysrakentamista. Täydennysrakentamiselle on laadittu merkittävyyden arvioimisen kriteerit. Erikseen on rajattu omakoti- ja paritalojen laajentaminen ja täydennysrakentaminen vihertehokkuutta koskevien vaatimusten ulkopuolelle.
Lisätty kuudes momentti, jossa määritellään vihertehokkuuslaskelmiin sisältyvä hulevesien viivytystarve vähimmäistavoitteeksi, joka tulee aina täyttyä laskelman kokonaistavoiteluvun lisäksi.

Perustelut
Vihertehokkuuden vaatimus on rajattu kohteille, joissa sen vaikuttavuus ja toteutettavuus suhteessa hulevesien hallinnan tavoitteisiin ovat hankkeen muuhun toteuttamiseen nähden arvioitu kohtuulliseksi.

Uudisrakentamisessa vihertehokkuuden huomioiva ratkaisu osana muuta suunnitteluratkaisua arvioidaan helpoksi saavuttaa, myös uudisrakennettavissa omakoti- ja paritaloissa. Merkittävän lisärakentamisen prosenttiperusteinen (10 %) tonttia peittävän kattopinta-alan määritys kohtelee tontteja tasapuolisesti koosta riippumatta. Peittopinta-alana raja-arvo kytkeytyy myös suoraan hulevesien kertymämäärään sadannan kautta. Kasvillisuuskattoa käytettäessä merkittävän lisärakentamisen raja on kaksinkertainen (20 %), huomioiden kasvillisuuskaton merkittävä mutta rajallinen kysy sitoa ja haihduttaa vettä. Omakotitalojen ja paritalojen laajennuksissa tai täydennysrakentamisena toteutettavassa talousrakennuksessa tai siihen rinnastuvassa rakennuskohteessa vihertehokkuuden rakennusjärjestyksen mukaista velvoitetta ei sovelleta, koska velvoitetta ja sen osoittavaa suunnittelua laskentoineen hankkeen muuhun toteuttamiseen nähden arvioiden ei pidetä kohtuullisena.

Kuudenneksi momentiksi on lisätty vihertehokkuuslaskelmiin sisältyvän hulevesien viivytystarpeen täyttyminen, koska vihertehokkuuskertoimen täyttyminen ei automaattisesti tarkoita laskelman viivytystarpeen täyttymistä.

57 § Melun- ja tärinäntorjunta

Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026 on lisätty väliotsikot: uudisrakentaminen (momentit 1-3), käyttötarkoituksen muutos (4 momentti), korjaus- ja muutostyöt (5 momentti). Täsmennetty sanamuotoja koskien uudisrakentamista ja lisätty käyttötarkoituksenmuutoksia ja korjaus- ja muutostöitä koskevat momentit, jotka sisällöllisesti vastaavat YmA 796/2017 ääneneristysasetuksen säännöksiä.

Perustelut
Lisäyksellä täsmentyy uudisrakentamisen, käyttötarkoituksen muutoksen sekä korjaus- tai muutostyön vaatimukselliset erot. Käyttötarkoituksen muutoksen yhteydessä on tuotu selkeyttäen esille, että äänimaailmaympäristön vaatimustenmukaisuuden toteutumisen arvioinnissa on tapauskohtaista harkintaa. Kuitenkin rakennuksen käyttötarkoitusta muutettaessa muusta tarkoituksesta asumiseen lähtökohtaisesti sovelletaan uudisrakentamiselle annettuja vaatimuksia, tukien terveellisen ja viihtyisän asumisen muodostumista.

Kaupunkiympäristölautakunta 5.5.2026 § 16

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi rakentamislain 19 §:n mukaisesti 5.5.2026 päivätty rakennusjärjestyksen muutettu muutosehdotus,
b) oikeutetaan rakennusvalvonta pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kokoomuksen lautakuntaryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

"Jos yleiskaavan rakennuspaikan vähimmäiskokoja tai suunnittelutarvealueita pienennetään tulevaisuudessa, tulee ne päivittää viipymättä myös rakennusjärjestykseen."

_____

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) asettaa nähtäville 30 päiväksi rakentamislain 19 §:n mukaisesti 5.5.2026 päivätty rakennusjärjestyksen muutettu muutosehdotus,
b) oikeuttaa rakennusvalvonta pyytämään tarvittavat lausunnot.

Liitteet:
- Rakennusjärjestyksen muutettu muutosehdotus 5.5.2026
- Vertailuasiakirja 5.5.2026
- Vaikutusten arviointi 5.5.2026
- Vuorovaikutusraportti 5.5.2026
- Rakennusjärjestyksen OAS 5.5.2026

Täytäntöönpano: kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
rakennusvalvontapäällikkö Risto Mikkola, puhelin 040 701 4288
johtava lupa-arkkitehti Ifa Kytösaho, puhelin 0407492595
johtava lupa-arkkitehti Petteri Erling, puhelin 0405635985
rakennuslakimies Juha Terho, puhelin 040 652 7116
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

UUDELLEEN VALMISTELTU MUUTOSEHDOTUS 5.5.2026

VD/1156/10.03.00.00/2026

VANTAAN RAKENNUSJÄRJESTYKSEN UUDISTAMINEN

Tässä asiakirjassa on rinnakkain rakennusjärjestyksen muistutusten jälkeen korjattu ja uudelleen nähtäville vietävä **MUUTETTU MUUTOSEHDOTUS 5.5.2026**,

SISÄLLYS

VANTAAN KAUPUNGIN RAKENNUSJÄRJESTYS

I

LUKU Yleistä

1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä

1 a § Määritelmiä ja käsitteitä

2 § Rakentamistapaohjeet

3 § Rakennustoimenpiteiden sopeuttaminen kunkin alueen luonteeseen ja ominaispiirteisiin

4 § Rakennuspaikan omistajan ja haltijan asema

I LUKU Rakennuksen rakentaminen

5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset

6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle

7 § Rakennuksen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusalan rajan ylittäminen

8 § Rakennuksen korkeusasema

9 § Mainos- ja muut vastaavat laitteet

10 § Tontin ja rakennuksen valaistus

~~11 § Suunnittelijat, työnjohto ja valvojat~~

11 § ~~12 §~~ Tontin ja rakennuksen osoitemerkinnät

III LUKU Pihamaa ja tontti

12 § Lohkottavan tontin vähimmäispinta-ala

13 § Pihamaan rakentaminen

14 § Pihamaan korkeusasema

15 § Tukimuurit ja pengerrykset

16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen

17 § Tontin liikennejärjestelyt

~~18 § Vajojen ja muiden rakennelmien rakentaminen~~

18 § ~~19 §~~ Aidan rakentaminen kadun vastaiselle rajalle

19 § ~~20 §~~ Tontin rannan rakentaminen

20 § ~~21 a §~~ Vapautukset rakentamisluvan ~~toimenpideluvan~~ hakemisesta kaikilla tonteilla

21 § ~~21 b §~~ Rajamerkkien, kiintopisteiden ja viranomaisten, laitosten, energia- ja puhelinyhtiöiden asettamien merkkien rakennusaikainen poistaminen tai merkkien turmeltuminen rakennustyössä

IV LUKU Erityiset määräykset pientalon rakentamisesta

~~22 § Vapautukset toimenpideluvan hakemisesta asuinpientalotontilla~~

22 § ~~23 §~~ Rakennetun ympäristön kunnossapito

V LUKU Erityiset määräykset rakentamisesta asemakaava-alueen ulkopuolella

23 § ~~24 §~~ Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset

24 § ~~25 §~~ Rakennusten koko ja käyttötarkoitus

25 § ~~26 §~~ Rakennuksen etäisyys rantaviivasta

26 § ~~27 §~~ Rakennuksen korkeusasema ranta-alueella

27 § ~~28 §~~ Suunnittelutarvealue

28 § ~~29 §~~ Rakennuspaikan rinnastaminen tonttiin

VI LUKU Rakennuksen elinkaari

29 § ~~30 §~~ Rakennuksen käyttöikä

30 § ~~31 §~~ Tontin luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottaminen rakentamisessa

31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla

32 § Vihertehokkuus

33 § ~~32 §~~ Materiaalivalinnat

34 § ~~33 §~~ Rakennuksen kunnossapito ja korjaaminen

35 § ~~34 §~~ Rakennuksen tai sen osan purkaminen

VII LUKU Julkinen kaupunkitila

36 § ~~35 §~~ Julkisen kaupunkitilan määritelmä

37 § ~~36 §~~ Kadut, torit ja muut vastaavat liikennealueet

38 § ~~37 §~~ Julkisen kaupunkitilan rakennelmat ja laitteet

39 § ~~38 §~~ Puistot ja muut vastaavat virkistysalueet

40 § ~~39 §~~ Julkisen kaupunkitilan rannat ja laiturit

41 § ~~40 §~~ Mastojen rakentaminen

42 § ~~41 §~~ Julkisen kaupunkitilan valaistus

~~42 § Tapahtumien järjestäminen~~

VIII LUKU Työmaat

43 § Työmaan perustaminen ja hoitaminen

44 § Katu- tai muun yleisen alueen käyttäminen

45 § Tilapäiset työmaarakennukset

46 § Kaivutyöt ~~Katu- ja muun yleisen alueen kaivulupa~~

47 § Työmaataulu

48 § Työmaan jätehuolto

49 § Työmaan purkaminen ja siistiminen

IX LUKU Ympäristön- ja terveydensuojelu

50 § Tonttien jätehuolto

51 § Alueelliset jätteiden keräyspisteet

52 § Kiinteistön puiden kunnon valvonta

53 § Pohjaveden huomioon ottaminen rakentamisessa

54 § Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla

55 § Puisten perustusrakenteiden huomioon ottaminen rakentamisessa

56 § Pilaantuneen maaperän ja maaperän haitallisten yhdisteiden huomioon ottaminen rakentamisessa

57 § Melun- ja tärinäntorjunta

58 § Maanalainen rakentaminen

RAKENNUSJÄRJESTYS MUUTETTU MUUTOSEHDOTUS 5.5.2026

1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä

Rakentamislain ja -asetuksen sekä muiden alueiden käyttämistä ja rakentamista koskevien säännösten ja määräysten lisäksi Vantaan kaupungissa on noudatettava tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa ei ole toisin määrätty.

1 a § Määritelmiä ja käsitteitä

Rakennuskohteella tarkoitetaan rakennusta tai rakennelmaa, jolla voi olla vaikutusta ympäröivään alueiden käyttöön ja jonka toteuttamisessa on otettava huomioon olennaisia teknisiä vaatimuksia, sekä erityistä toimintaa varten rakennettavaa aluetta, josta aiheutuu vaikutuksia sitä ympäröivien alueiden käytölle; (RakL 2 § 1 mom. 4 kohta)

Rakennuksella tarkoitetaan erillistä, kiinteää, paikallaan pysytettäväksi tarkoitettua, omalla sisäänkäynnillä varustettua kohdetta, joka sisältää katettua ja seinien erottamaa tilaa; (RakL 2 § 1 mom. 5. kohta)

Kiinteällä, paikallaan pysytettäväksi tarkoitetulla tarkoitetaan kiinteät perustukset omaavaa rakennuskohdetta, jossa voi olla kiinteitä taloteknisiä liittymiä. Paikallaan pysytettäväksi tarkoitetulla ei siis tarkoiteta rakennuskohdetta, joka voidaan nostaa paikoilleen tai paikaltaan pois siten, että siitä ei jää maahan pysyviä perustusrakenteita tai laattoja.

Pihasauna voidaan rakentaa vain asuinrakennuksen tai vapaa-ajanrakennuksen pihapiiriin. Sauna on rakennus silloin, kun se on erillinen, kiinteä, paikallaan pysyväksi tarkoitettu (ks. myös rakennelma). Ollessaan alle 30 m² se ei edellytä rakentamislupaa. Saunalle pitää olla rakennuspaikka ja rakennusoikeutta, muuten se tarvitsee poikkeamisluvan.

Rakennelmalla tarkoitetaan rakennuskohdetta, joka ei ole rakennus. Rakennelma voi yleensä sijaita myös rakennusalan ulkopuolella. Rakennelman sijaintia säätää rakennusjärjestys ja joskus asemakaava.
Vantaalla sisätilaa sisältävistä rakennuskohteista rakennelmiksi tulkitaan kevytrakenteiset ja siirtokelpoiset pihamajat, pihasaunat, puutarhavajat, kasvihuoneet, maakellarit, kesäkeittiöt, grillikodat, leikkimökit, jätesuojat, puuceet ja muut edellisiin rinnastuvat rakennuskohteet, joiden kunkin pohjan pinta-ala on enintään 10 m2 ja joiden yhteen laskettu pinta-ala rakennuspaikalla tai tontilla on enintään 20 m2. Pohjan pinta-alan 20 m2 ylittävältä osalta edellä mainitut sisätilaa sisältävät rakennelmat lasketaan rakennusoikeutta käyttäviksi. Edellä mainitut rakennelmat edellyttävät rakennuspaikalle asuinrakennuksen tai vapaa-ajanrakennuksen.
Lisäksi rakennelmia ovat esimerkiksi tukimuurit, aidat, laiturit, kiinteät grillauspaikat, tulisijalliset vesialtaat (kylpypaljut, porealtaat tai uima-altaat), terassit ja katokset. Myös puistomuuntamot ja akkukontit tulkitaan rakennelmiksi, kun niiden pohjan ala on enintään 10 m2. Puistomuuntamojen ja akkukonttien pohjan alan ollessa yli 10 m2, tulkinta rakennelmaksi tai rakennukseksi tehdään tapauskohtaisesti ominaisuuksien arvioinnin perusteella.

Pihavarusteet ja -kalusteet eivät kuulu rakennusvalvonnan valvontavastuun piiriin. Pihavarusteina pidetään esimerkiksi kalusteita, keinuja, pyykin kuivaus- ja tamppaustelineitä, irtogrillejä, trampoliineja, pienehköjä kevytrakenteisia ja siirtokelpoisia tulisijattomia vesialtaita (kylpypaljut, porealtaat tai pihauima-altaat)
Katoksella tarkoitetaan rakentamiskohdetta, jonka seinäpinta-alasta on vähintään 30 % pysyvästi avointa tai yhtäaikaisesti 30 % avattavissa eristämättömin siirtolasiseinin. Katos ei muodosta kerrosalaa, jollei asemakaavasta muuta johdu.

Terassi on rakennukseen liitetty tai pihalla erikseen sijaitseva oleskeluun tarkoitettu rakennuskohde. Terassi voi olla katettu, osittain katettu tai kattamaton.

Autosuojalla tarkoitetaan autotallia tai -autokatosta.

Rakennusoikeus annetaan asema- tai yleiskaavassa. Suunnittelutarvealueella rakennusoikeus määritellään rakennusjärjestyksen pykälässä 24 §.

2 § Rakentamistapaohjeet

Rakentamisen ohjaamiseksi hallintosäännössä määritetty viranomainen voi antaa alueellisia tai koko kaupunkia koskevia rakentamistapaohjeita. Ohjeiden on edistettävä alueen ominaispiirteisiin ja paikallisiin erityisolosuhteisiin sopivaa ja kestävää rakentamista.

Aikaisemman rakennusjärjestyksen nojalla hyväksytyt rakentamistapamääräykset ovat voimassa tämän rakennusjärjestyksen mukaisina rakentamistapaohjeina.

3 § Rakennustoimenpiteiden sopeuttaminen kunkin alueen luonteeseen ja ominaispiirteisiin

Yleis- ja asemakaavamääräykset ja rakentamistapaohjeet antavat lähtökohdan rakentamisen sopeuttamiseksi kunkin alueen luonteeseen ja ominaispiirteisiin. Sen lisäksi on otettava huomioon lähiympäristö ja rakennetun ympäristön historiallinen kerroksellisuus.

4 § Rakennuspaikan omistajan ja haltijan asema

Rakennuspaikan omistajan ja haltijan osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä rakennusjärjestyksessä on määrätty tontin omistajasta.

II LUKU
Rakennuskohteen rakentaminen

5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset

Rakennuskohteen on sovelluttava ympäröivän alueen ominaispiirteisiin ja yleisesti noudatettuun rakennustapaan sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen, valaistuksen sekä julkisivun jäsentelyn osalta.

Rakennuskohteen on muodostettava ympäristö- ja kaupunkikuvaltaan sopusuhtainen sekä alueen luonto-, maisema- ja historialliset arvot huomioon ottava kokonaisuus.

Rakennuskohteen julkisivujen korjaus- ja muutostöissä on vaalittava rakennuskohteelle ominaista tyyliä ja piirteitä.

Rakennuksen ulkokatto saa kadulle ja pihalle päin kohota enintään 45 asteen kaltevuuskulmassa julkisivupinnan yläreunasta. Tästä voidaan poiketa, jos se kaupunkikuvan tai rakennuksen ulkonäköön liittyvän syyn johdosta on perusteltua.

Ilmanvaihtokonehuoneet ja tekniset laitteet kanavineen on suunniteltava rakennuksen luonteeseen ja ympäristön kaupunkikuvaan soveltuviksi.

Rakennuskohteen ikkunoiden ja muiden lasiaiheiden kuten lasikaiteiden, koko, sijoitus, pintakuviointi, lasin ominaisuudet ja muut ratkaisut sekä rakennuksen valaistus on suunniteltava ja toteutettava siten, että lintujen törmääminen lasiin minimoidaan rakennuskohde ja sen laajuus huomioiden.

6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle

Jos rakennus saadaan asemakaavan mukaan rakentaa kadun vastaiselle tontin rajalle, rakennus saa ulottua tontin rajan yli katualueelle tai perustellusta syystä muulle yleiselle alueelle seuraavasti:

1. rakennuksen perustusrakenteet routaeristeineen maanpinnan alapuolella 1,5 metrin syvyyteen saakka 0,3 metrillä ja maanpinnasta 1,5 metriä syvemmällä olevat perustusrakenteet 1,2 metrillä.

2. erkkerit, katokset, räystäät parvekkeet ja muut vastaavat maanpinnan yläpuolella rakennuksen julkisivusta ulkonevat rakennuksen osat 1,5 metrillä; julkisen rakennuksen ja liikerakennuksen pääsisäänkäynnin katos voi ulottua kevyenliikenteen väylällä enemmänkin. Vapaan alikulkukorkeuden on oltava vähintään 3,2 metriä ja ajoradan kohdalla tai 0,5 metriä sitä lähempänä sekä katualueen huoltoajolle varatun väylän yläpuolella vähintään 4,6 metriä.
3. Ulkoseinän lisäeristys rakennusvalvonnan harkinnan mukaan.
4. olemassa olevan rakennuksen uudet portaat tai luiska enintään 0,3 metrillä, milloin uudet portaat ovat tarpeelliset rakennuksen toimintojen muuttuessa ja portaita ei voida ilman kohtuuttomia vaikeuksia ja kustannuksia rakentaa tontille.

Ylityksistä ei saa aiheutua haittaa kadun tai muun yleisen alueen käytölle ja niille tulee olla alueen haltijan sijoituslupa.

7 § Rakennuksen ja rakennuskohteen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusalan rajan ylittäminen

RAKENNUKSET
Ellei asemakaavassa toisin määrätä, tulee rakennuksen etäisyyden tontin rajoista asemakaava-alueella olla vähintään 4 metriä. Rakennuksen sijoittaminen edellä mainittua lähemmäksi rajaa edellyttää naapuritontin omistajan tai haltijan suostumusta.

Asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuksen etäisyyden tontin tai rakennuspaikan rajoista tulee olla vähintään 4 metriä. Lisäksi rakennusta rakennettaessa tulee huomioida lainsäädännön mahdolliset muut etäisyysvaatimukset, joista poikkeamiseen tulee saada naapurilta kirjallinen suostumus.

Savusaunaa tai muuta palovaarallista rakennuskohdetta ei saa sijoittaa 15 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla.

RAKENNELMAT
Sekä asemakaava-alueella että asemakaava-alueen ulkopuolella rakennelman ja sen mahdollisen savuhormin etäisyyden tontin tai rakennuspaikan rajoista tulee olla vähintään 4 metriä.

Edellä todetusta poiketen vähäinen tulisijaton rakennelma (pohjapinta-ala alle 4 m² ja korkeus alle 2 m) on sallittua sijoittaa naapuritontin tai rakennuspaikan rajasta vähintään yhtä kauas kuin mikä on rakennelman korkeus. Sijoitus ei kuitenkaan saa aiheuttaa huomattavaa haittaa naapurille.

Rakennelman sijoittaminen sallittua lähemmäs (4 metriä tai korkeutensa verran) naapurin rajoista edellyttää naapuritontin tai rakennuspaikan omistajan tai haltijan kirjallista suostumusta. Lisäksi paloturvallisuuteen liittyvät vaatimukset tulee täyttyä.

Aidan, tukimuurin ja terassin sijoittamisessa noudatetaan kuitenkin tämän rakennusjärjestyksen kohtaa 20 §.

YLEISTÄ
Rakennus saa ulottua asemakaavassa tai rakennusjärjestyksessä määrätyn tontin sisäisen rakennusalan rajan yli seuraavasti, ei kuitenkaan asemakaavassa istutettavaksi merkitylle tontinosalle:

1) rakennuksen perustusrakenteet ja kellarin rakenteet maanpinnan alapuolella tarpeen mukaan
2) terassit, erilliset katokset ja katokset, erkkerit, räystäät, parvekkeet, kuistit, portaat ja muut vastaavat rakennuksen osat 1,2 metrillä. Portaat ja niihin liittyvän sisäänkäyntitason ylitys voi tarvittaessa olla enemmänkin.
3) olemassa olevan rakennuksen ulkoseinän lisäeristys, tekniset laitteet ja muu vastaava tarpeen mukaan.

Edellä mainituista ylityksistä ei saa aiheutua huomattavaa haittaa ympäristölle tai naapureille.

Lisäksi paloturvallisuuteen liittyvät vaatimukset tulee täyttyä.

8 § Rakennuksen korkeusasema

Rakennuksen korkeusaseman on sopeuduttava olemassa olevan ympäristön ja asemakaavan sekä tie-, katu- ja puistoalueiden ja naapurikiinteistöjen suunniteltuihin korkeusasemiin.

Rakentamislupahakemukseen on sisällytettävä riittävät tiedot rakennuspaikan ja sen ympäristön korkeusasemista.

Rakennusvalvontaviranomainen voi rakentamislupahakemuksen arvioimiseksi edellyttää luvanhakijalta, että tontin kulmapisteiden ja suunnitellun rakennuksen nurkkapisteiden sijainti ja korkeusasema merkitään tontille ennen lupapäätöksen tekemistä.

9 § Mainos- ja muut vastaavat laitteet.

Myynti-, tiedotus- ja mainoslaitteen asettaminen edellyttää alueen haltijan luvan ja sen lisäksi, on noudatettava seuraavaa:

1. Laitteen muodon, koon, värin ja rakenteen on sovelluttava ympäristöön.
2. Liikehuoneiston kunkin yksittäisen ikkunan pinta-alasta saa peittää mainoslaitteilla, ikkunateippauksilla ja vastaavilla yhteensä enintään puolet.
3. Rakennukseen kiinnitettävä myynti-, tiedotus- tai mainoslaite saa ulottua 0,6 metriä sekä ikkuna- ja ovimarkiisit ja terassien katokset 1,5 metriä katualueelle tai muulle yleiselle alueelle. Vapaan alikulkukorkeuden on katualueella oltava 3,2 metriä ja muulla yleisellä alueella 2,4 metriä. Vapaan korkeuden ollessa alle 2,4 metriä saa ulottuma julkisivupinnasta olla enintään 0,15 m. Laite ei kuitenkaan saa ulottua puolta metriä lähemmäksi ajoneuvoliikenteelle varattua kadun osaa.
4. Tontille tai julkiseen kaupunkitilaan sijoitettava laite on kiinnitettävä tukevasti eikä se saa haitata julkisen kaupunkitilan käyttöä eikä olla huomattavasti häiritsevä eikä muodostaa liikkumisestettä. Laitteet on pidettävä kunnossa ja rikkinäiset on joko korjattava tai poistettava välittömästi.
5. Tontille tai julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavan laitteen valoteho ei saa olla merkittävästi voimakkaampi kuin ympäristön valaistus, se ei saa aiheuttaa estohäikäisyä tai syttyä ja sammua toistuvasti pimeällä eikä sen näytöllä saa esittää voimakkaasti välkkyviä kuvia. Laitetta ei saa sijoittaa suojatien jatkeelle ja sen sijoittelussa on muutoinkin otettava huomioon liikenneturvallisuus ja ympäröivä asutus.
6.

10 § Tontin ja rakennuksen valaistus

Tontin valaistusjärjestelyissä valolaitteiden sijoitus, suuntaus ja valoteho on sovitettava siten, että ne lisäävät alueen turvallisuutta ja viihtyisyyttä eivätkä tarpeettomasti ja haitallisesti häiritse alueen asukkaita, alueella liikkuvia tai naapurialueita.

Julkisivuvalaistuksen tulee tukea rakennuksen luonnetta ja sen kaupunkikuvallista merkitystä.

Valaisinten ja valon on sovelluttava kunkin alueen kaupunkikuvaan.

Kaupunkikuvallisesti merkittävissä hankkeissa on tarvittaessa rakentamisluvan yhteydessä esitettävä valaistussuunnitelma.

11 § Tontin ja rakennuksen osoitemerkinnät

Rakennetun tontin omistajan tai haltijan on asetettava kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta hyvin näkyvään paikkaan tontin osoitenumero, joka on pimeän aikana valaistava.

Katujen kulmassa sijaitsevaan rakennukseen on jokaisen kadun puolelle asennettava kyseiselle kadulle vahvistettu osoitenumero.

Osoitenumero on asetettava:

1) katuun tai muuhun liikenneväylään rajoittuvassa tai sen välittömässä läheisyydessä olevassa rakennuksessa kadulle johtavan portin tai vastaavan kohdalle
sekä
2) muussa tapauksessa tontille johtavan ajoväylän alkupäähän. Milloin tontilla on useita rakennuksia, eivätkä kaikki rakennukset rajoitu katuun tai sen välittömään läheisyyteen, tulee tontille johtavan ajoväylän alkupäähän tarvittaessa asettaa opastaulu. Osoitenumero tulee merkitä opastauluun tai asettaa sen välittömään läheisyyteen. Osoitenumero on lisäksi tarvittaessa kiinnitettävä kuhunkin rakennukseen.

Tontin rakennusten jokainen porrashuone on merkittävä juoksevasti isoin kirjaimin, merkintä on pimeän aikana valaistava. Tontin rakennusten huoneistot on numeroitava A portaan alimmasta kerroksesta jatkuen juoksevasti tontilla olevasta rakennuksesta toisiin rakennuksiin, jollei ole perusteltua syytä muuhun numerointiin. Asuinpientalon huoneistot voidaan merkitä kirjaimin. Kellari- ja ullakkokomerot sekä ulkovarastot on merkittävä samalla numerolla kuin huoneisto, jonka käytössä ne ovat.

Tontille valmistuvien rakennusten osoitemerkinnät tulee olla asennettuna viimeistään käyttöön hyväksyvässä osittaisessa loppukatselmuksessa. Tontin omistajan tai haltijan tulee pitää osoitemerkinnät toimintakuntoisina.

Porrashuoneen sisääntulokerroksessa tulee näkyvällä ja tarvittaessa erikseen valaistavalla paikalla olla huoneistotiedot sisältävä taulu. Huoltomiehen tai talonmiehen sekä isännöitsijän yhteystiedot tulee merkitä porrashuoneeseen näkyvälle paikalle. Huoltomiehen tai talonmiehen yhteystietomerkinnät pitää pystyä lukemaan myös rakennuksen ulkopuolelta.

III Luku
Pihamaa ja tontit

12 § Lohkottavan tontin vähimmäispinta-ala

Asemakaava-alueella AO, AP ja A-kortteleihin tavoiteltaessa 1- tai 2-asuntoisten pientalojen rakentamista ja poikettaessa asemakaavassa osoitetusta ohjeellisesta tonttikoosta on muodostettavien uusien tonttien oltava laajuudeltaan vähintään kuusisataa neliömetriä (600 m²). Muodostettavan tontin tulee olla muodoltaan asemakaavassa osoitettuun tarkoitukseen sopiva sekä rakentamisen teknisten edellytysten toteutumisen on oltava mahdollista. Lohkottavan tontin pinta-alaan ei sisällytetä kirvesvarren ajoreittiä.

13 § Pihamaan rakentaminen

Pihamaata rakennettaessa on huolehdittava siitä, että pihamaasta tulee tontin käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla käyttökelpoinen ja viihtyisä. Pihamaan rakentaminen ja istuttaminen ei saa aiheuttaa näkemäesteitä liikenteelle ja katualueen käyttäjille ja se on myös jatkuvalla ylläpidolla varmistettava.

Pihamaan viherrakentamisessa suositellaan mahdollisuuksien mukaan säilytettävän luonnonmukaisia osia ja istutettavilla alueilla käytettävän paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa monipuolista kasvilajistoa.

Rakennuksen rakentamisen, siihen verrattavan rakentamisen, rakennuksen laajentamisen ja sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämisen yhteydessä on olemassa olevan pihamaan käyttökelpoisuutta ja viihtyisyyttä tarvittaessa parannettava esimerkiksi jäsentämällä olevia autopaikka-alueita, kohentamalla ja lisäämällä istutuksia, vähentämällä liikkumisesteitä tai rakentamalla pihamaan käyttökelpoisuutta parantavia rakennelmia. Pihamaan muutoksissa tulee ottaa huomioon tontin asukkaiden lisäksi rajanaapurit.

Kiinteistölle on varattava lumen varastoinnille riittävästi tilaa siten, ettei pihan käyttöturvallisuus, käytettävyys tai autopaikkojen riittävyys vaarannu. Kiinteistön sisäiset pelastusreitit on pidettävä lumesta vapaina, eikä lunta saa siirtää tie-, katu- tai yleisille alueille

14 § Pihamaan korkeusasema

Pihamaan korkeusaseman on sopeuduttava olemassa olevan ympäristön ja suunniteltuihin katu- ja puistoalueen ja naapurikiinteistöjen korkeusasemiin.

Pihamaan korkeussuhteita ei saa ilman rakennusvalvontaviranomaisen lupaa olennaisesti muuttaa siitä, mitä rakennus- tai rakentamisluvan myöntämisen yhteydessä vahvistetut piirustukset osoittavat.

Rakennuksen rakentamisen ja sen laajentamisen yhteydessä pihamaa on suunniteltava ja toteutettava niin, ettei rakentamisella ilman erityistä syytä lisätä hulevesien valumista tontin rajan yli naapurin puolelle.

15 § Tukimuurit ja pengerrykset

Jos pihamaata on tarpeen tasata, se on toteutettava pengertämällä tai tukimuureilla. Pihamaata ei saa ilman erityistä syytä tasata niin, että asuintontin rajalle syntyy 0,5 metriä suurempi korkeusero.

Pengertäminen ja tukimuurin rakentaminen on toteutettava niin, etteivät maa-ainekset eivätkä sade- ja pintavedet valu naapurin puolelle.

16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen

Tontille on rakennettava hulevesi- ja perustusten kuivatusvesijärjestelmä, josta vedet on imeytettävä kokonaan tai osittain omalla tontilla, jos maaperäolosuhteet sen sallivat ja jollei siitä aiheudu alueen rakennuksille kosteusvauriovaaraa. Imeyttäminen tontilla edellyttää pohjatutkimusta ja sen perusteella tehtyä pohjarakennesuunnitelmaa.

Ne hulevedet ja perustusten kuivatusvedet, joita ei imeytetä tontilla, on johdettava viivyttämällä kiinteistöjen yhteiseen hulevesijärjestelmään ja jos tämä ei ole mahdollista, niin järjestelmän omistajan suostumuksella yleiseen hulevesijärjestelmään. Viivytys on toteutettava ensisijaisesti painanteina, viivytysaltaina tai vastaavina, ja toissijaisesti maanalaisena viivytysratkaisuna.

Tontin rajoittuessa vesistöön puhtaat hulevedet ja perustusten kuivatusvedet voidaan viivytettyinä johtaa suoraan siihen.

Hulevesien ja perustusten kuivatusvesijärjestelmän rakentamisesta ei saa aiheutua haittaa naapuritontille tai yleiselle alueelle. Vesiä ei saa johtaa naapuritontille tai yleiselle alueelle ilman järjestelmän haltijan suostumusta.

Tonttien väliset rajaojat on säilytettävä osana hulevesijärjestelmää.

Rakennuksen rakentamista ja peruskorjaamista koskevaan rakentamislupahakemukseen on liitettävä selvitys hulevesi- ja perustusten kuivatusvesijärjestelmän rakentamisesta tai olemassa olevasta järjestelmästä, sen riittävyydestä, toimivuudesta ja kunnossapidosta.

Pihamaata rakennettaessa suositellaan käytettävän vettä läpäiseviä pintamateriaaleja, jollei pihan oleskelualueiden käyttötarkoituksesta muuta johdu. Tehtäessä muutoksia pihamaalla on mahdollisuuksien mukaan vähennettävä alueiden vettä läpäisemätöntä pinta-alaa ja lisättävä kasvillisuutta.

Lumi on varastoitava siten, ettei siitä tai sen sulamisvedestä aiheudu vaaraa, tai haittaa naapureille tai kadun käyttäjille.

17 § Tontin liikennejärjestelyt

Tontin ajoneuvoliikenne on suunniteltava ja toteutettava siten, että ajoneuvoliikenteestä ei aiheudu vaaraa.

Tontille tai rakennuspaikalle saa rakentaa yhden ajoneuvoliittymän. Perustellusta syystä voidaan sallia useamman liittymän rakentaminen. Suurin sallittu liittymäleveys asuintonteilla on 5 metriä sekä teollisuus- ja liiketonteilla 8 metriä. Liittymässä katuun tai tiehen sekä tontin/rakennuspaikan sisäisissä järjestelyissä on otettava huomioon liikenneturvallisuus. Asemakaava-alueen ulkopuolella maantielle johtavalle ajoneuvoliittymälle on haettava lupa tienpitoviranomaiselta.

Pelastuslaitoksen nostokalustolla on oltava vapaa pääsy kolmikerroksisen tai sitä korkeamman rakennuksen viereen siten, että sammutus- ja pelastustoimenpiteet ovat mahdollisia. Mikäli nostopaikka on välttämätöntä sijoittaa katu- tai puistoalueelle, tulee katu- ja puistosuunnitelma ottaa huomioon ja nostopaikan sijainnille tulee hakea Kadut ja puistot -palvelualueelta sijoituslupa.
Kolmikerroksisen tai sitä korkeamman rakennuksen ulkoseinään tai pihamaalle on sijoitettava opastaulu~~,~~ josta ilmenee pelastustien, nosto- ja sammutuspaikkojen sijainti.

Asuinkerrostalotonteille tulee toteuttaa vieraspysäköintiin vähintään 1 ap/1500 k-m^2. Lyhytaikaista huoltopysäköintiä ja kotipalvelujen pysäköintiä varten tulee varata tontille porraskäytävien läheisyyteen vähintään 1 ap/5000 k-m^2.

Asuinkerrostalotonteilla liikkumisesteisten paikkojen määrä sisältyy perusmitoitukseen. Paikkoja varataan 2 ap / alkava 2500 k-m^2, jonka jälkeen jokaista seuraavaa alkavaa 2500 k-m^2 kohden varataan 1 ap lisää. Paikat sijoitetaan esteettömän kulkuyhteyden päähän porraskäytävästä.

Jos alueen lainvoimaisessa asemakaavassa ei ole määräystä pientalotontilla autopaikkojen vähimmäismäärästä tai jos alueella ei ole asemakaavaa, on asuntoa kohti rakennettava vähintään 2 autopaikkaa.

Tontilta on varattava riittävästi tilaa polkupyörien asianmukaista säilyttämistä varten. Asuinkerrostalotontilla polkupyörien säilytystilaa on oltava vähintään 1 paikka / 30 kerrosneliömetriä. Paikoista vähintään puolet on sijoitettava pihatasossa olevaan ulkoiluvälinevarastoon. Yksityisten ja julkisten lähipalveluiden, työ-, kokoontumis- ja liiketilojen yhteydessä polkupyöräpaikat on sijoitettava yleensä pääsisäänkäyntien läheisyyteen, ja niiltä on oltava sujuva yhteys liikenneväylille. Ulkotiloihin tulevissa pyöräpaikoissa on oltava runkolukitusmahdollisuus ja sisätiloihin tulevissa paikoista puolet on toteutettava runkolukittavina.

18 §-Aidan rakentaminen kadun vastaiselle rajalle

Rakennuksen rakentamisen yhteydessä tontin kadun vastainen raja on erotettava istutuksin tai rajalle on istutettava pensasaita tai rakennettava aita, jollei asemakaava muuta määrää tai jollei perustellusta syystä muuta johdu. Aidan sijoittamisessa ja korkeudessa on huomioitava kadun näkemäalueet. Pensasaita tai rakennettava aita perustuksineen on sijoitettava kokonaan tontin puolelle kadun, puiston tai muun yleisen alueen rajalla.

19 § Tontin rannan rakentaminen

Tonttiin kuuluvaa rannan luonnollista rantaviivaa ei saa vähäistä enempää muuttaa rantaa täyttämällä, kaivamalla tai muulla vastaavalla tavalla vastoin asemakaavaa tai muuta yleisen alueen suunnitelmaa ilman rakennusvalvontaviranomaisen ja tarvittaessa Lupa- ja valvontaviraston lupaa.

20 §-Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla

Rakentamislain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuina vaikutuksiltaan vähäisinä pidetään seuraavat ehdot täyttäviä rakentamiskohteita, jotka vapautetaan luvanvaraisuudesta.
Vapautukset eivät koske pihapiirejä tai korttelikokonaisuuksia, jotka on suojeltu asemakaavassa. Vapautukset eivät myöskään koske lailla tai asetuksella suojeltuja rakennuksia, pihapiirejä tai muutoin inventoinneissa merkittäviksi todettuja rakennusperintökohteita, pihapiirejä tai korttelikokonaisuuksia. Kohtien 1 ja 2 vapautukset eivät ole voimassa tontilla, jolla on voimassa rakennuskielto.

Rakennusten muutoksia koskevat vapautukset

1. rakennuksen julkisivun ja katon värin muuttaminen, muun katon kuin kasvillisuuskaton materiaalin muuttaminen sekä asuinpientalon julkisivumateriaalin muuttaminen.
2. rakennuksen julkisivussa olevien yksittäisten aukkojen sulkeminen ja uusien aukkojen aukaiseminen lukuun ottamatta 1. kerroksen liiketilojen ikkunoita sekä palomuuriin tai naapurikiinteistön rajalla olevaan seinään aukaistavia uusia aukkoja
3. rakennuksen puuikkunoiden vaihtaminen puu-alumiini-ikkunoiksi 1980-luvulla tai sen jälkeen rakennetuissa rakennuksissa, kun ikkunajakoa ei muuteta. Tätä aikaisemmin rakennetuissa rakennuksissa rakennusvalvonta arvioi tapauskohtaisesti toimenpiteen vähäisyyden tai luvanvaraisuuden tarpeen.
4. rakennuksen ikkunoiden ja ovien sivulta auki olevat markiisit
5. terassin ja parvekkeen lasittaminen kirkasta lasia käyttäen, kun vähintään 30 % ulkoilmaan rajoittuvasta osasta on avattavissa, terassit ja parvekkeet on osastoitu palomääräysten edellyttämällä tavalla
6. aurinkopaneelien tai -keräinten sijoittaminen rakennuksen tai rakennelman katolle edellyttäen, ettei niistä aiheudu vaaraa tai häiriötä lentoliikenteelle,
7. ilmalämpöpumpun tai ilmavesilämpöpumpun sijoittaminen pientaloon tai siihen liittyvään talousrakennukseen. Muissa rakennuksissa vapauttaminen edellyttää julkisivuun sopeutettua kotelointia, silloin kun laite näkyy katu- tai muulle julkiselle alueelle.

Mainoslaitteita koskevat vapautukset

Mikäli mainoslaite aiheuttaa vähäistä merkittävämpää vaikutusta kaupunkikuvaan, se edellyttää rakennusvalvonnan luvan.

Liike- ja toimistorakennuksiin sekä useita liikehuoneistoja käsittäviin rakennuksiin suositellaan laadittavaksi mainoslaitteiden yleissuunnitelma, jonka vahvistamisen jälkeen ei yksittäisille laitteille tarvita erillistä julkisivumuutoslupaa.

Seuraavat mainoslaitteet eivät edellytä rakennusvalvonnan lupaa:

8. rakennuksen 1. kerroksen liikehuoneiston irtokirjainmainoslaite, joka on korkeudeltaan enintään 400 mm ja joka sijaitsee välittömästi liikehuoneiston näyteikkunan yläpuolella
9. rakennuksen 1. kerroksen julkisivun pintaan kiinnitettävä mainoskilpi, joka on kooltaan enintään 400 mm x 600 mm

Pihamaalle rakentamista koskevat vapautukset

10. aurinkopaneelien tai -keräinten sijoittaminen vähäisesti pihamaalle edellyttäen, ettei niistä aiheudu vaaraa tai häiriötä lentoliikenteelle
11. ilmalämpöpumpun tai ilmavesilämpöpumpun sijoittaminen pihamaalle pientalotonteilla aina ja muilla tonteilla siten, että laite on koteloitu kohteen arkkitehtuuriin sopeutuvalla tavalla tai se ei näy katu- tai muulle julkiselle alueelle.
12. kadun, puiston tai muun vastaavan yleisen alueen vastaisen aidan rakentaminen, kun aita tukimuureineen on katua vasten enintään 1,2 metriä korkea ja puistoa ja muita alueita vasten enintään 1,6 metriä korkea, ja kun kadut ja puistot -palvelualue hyväksyy niiden rakentamisen, ja aidan materiaali, muoto ja värisävy ovat alueelle ominaisia ja soveltuvat kaupunkikuvaan. Aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan tontin puolelle ja ne on pystyttävä huoltamaan tontin puolelta.

13. asuintonttien välisen aidan tai tukimuurin rakentaminen, kun aita tukimuureineen on enintään 1,6 metriä korkea ja tukimuuri enintään 0,5 metriä korkea, ja aidan materiaali, muoto ja värisävy ovat alueelle ominaisia ja soveltuvat kaupunkikuvaan, ja kun naapuritontin omistaja tai haltija antaa suostumuksensa niiden rakentamiselle. Lähtökohtaisesti aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan aidan tai tukimuurin rakentajan tontin puolelle, ja ne on pystyttävä huoltamaan kyseisen tontin puolelta. Naapureiden yhteisellä sopimuksella aidan tai tukimuurin sijainnista voidaan päättää myös toisin.
14. teollisuus-, liike- ja varastotontin välisen aidan rakentaminen, kun aita tukimuureineen on enintään 2,5 metriä, ja aidan materiaali, muoto ja värisävy ovat alueelle ominaisia ja soveltuvat kaupunkikuvaan. Aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan tontin puolelle. Naapureiden yhteisellä kirjallisella sopimuksella aidan tai tukimuurin sijainnista voidaan päättää myös toisin.
15. tontin tavanomaisten sisäisten aitojen ja tukimuurien rakentaminen.
16. Tulisijallinen vesiallas (kylpypalju, poreallas tai pihauima-allas) tai kiinteä grillauspaikka, kun sijoittaminen tapahtuu rakennusjärjestyksessä ja asemakaavassa määrättyjä sijoittamisedellytyksiä noudattaen.
17. Kattamattoman enintään 50 cm korkean rakenteellisen terassin rakentaminen vähintään 2,5 metrin etäisyydelle tontin rajasta. Mikäli terassi on osittain tai kokonaan katettu, katetun osan etäisyys tontin rajoista tulee olla vähintään 4 metriä.

Muut vapautukset tonteilla ja asemakaava-alueilla

18. muistomerkin pystyttäminen
19. kattamattoman enintään 50 cm korkean julkiseen tai kaupalliseen käyttöön tarkoitetun ulkotarjoilualueen rakentaminen, kun se on kooltaan korkeintaan 50 neliömetriä. Ulkotarjoilualueen on sovelluttava ympäristöönsä eikä se saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa ympäristölle.
20. uuden savupiipun ja tulisijan asentaminen asuinrakennuksessa olevan tilalle. Talousrakennukseen rakennettavan tulisijan ja savuhormin rakentaminen, kun savuhormi sijaitsee vähintään 4 metrin etäisyydellä toisen räystäistä ja 4 metrin etäisyydellä naapurin rajasta.
21. Pohja-alaltaan enintään 10 m^2 sisätilaa sisältävät rakennelmat, joiden yhteen laskettu pinta-ala rakennuspaikalla tai tontilla on enintään 20 m^2, kun sijoittaminen tapahtuu rakennusjärjestyksessä ja asemakaavassa määrättyjä sijoittamisedellytyksiä noudattaen.
22. Pohja-alaltaan enintään 10 m^2 puistomuuntamo tai akkukontti, joiden yhteen laskettu pinta-ala rakennuspaikalla tai tontilla on enintään 20 m^2, ja kun sijoittaminen tapahtuu rakennusjärjestyksessä ja asemakaavassa määrättyjä sijoittamisedellytyksiä noudattaen. Yli 10 m^2 mutta alle 30 m^2 rakennelmaksi tulkittavan puistomuuntamon tai akkukontin rakentamisluvan tarve arvioidaan tapauskohtaisesti harkiten.

Vaikka toimenpiteen toteuttaminen ei vaadi lupaa, on rakentamisessa noudatettava lainvoimaisen asemakaavan määräyksiä ja kyseiseen rakentamiseen liittyviä säännöksiä. On otettava myös huomioon toimenpiteen soveltuminen rakennukseen ja ympäristöön, asemakaavan suojelumääräykset, paloturvallisuus sekä vaikutukset naapurikiinteistön rakentamiseen ja käyttämiseen.

Rakentamiseen ryhtyvällä ja pääsuunnittelijalla on velvollisuus selvittää, onko suunnittelualueella mahdollisesti inventoimattomia muinaisjäännöksiä, jotta niitä ei vaarannettaisi. Jos työmaan aikana esiintyy muinaisjäännöksiä tai niitä koskevia epäilyjä, työt on välittömästi siltä osin keskeytettävä ja otettava yhteys museoviranomaiseen.

21 §

Rajamerkkien, kiintopisteiden ja viranomaisten, laitosten, energia- ja puhelinyhtiöiden asettamien merkkien rakennusaikainen poistaminen tai merkkien turmeltuminen rakennustyössä

Jos rakennustyön yhteydessä tontilla tai muulla rakennuspaikalla joudutaan poistamaan kiintopisteitä, on asiasta ilmoitettava maanomistajalle ja kaupungingeodeetille.
Jos rajamerkki häviää tai liikkuu, se voidaan sijoittaa paikalleen vain asianomaisen viranomaisen suorittamassa mittaustoimituksessa. Palopostien, johtojen ja niihin kuuluvien laitteiden sijaintia osoittavien merkkien poistamiseen on saatava *toimivaltaisen* viranomaisen, laitoksen tai yhtiön suostumus.

IV LUKU
Erityiset määräykset pientalon rakentamisesta

22 § Rakennetun ympäristön kunnossapito

Rakennus ympäristöineen on pidettävä jatkuvasti siistissä kunnossa. Tämän toteamiseksi rakennusvalvontaviranomainen voi tarvittaessa järjestää kaupunginosa- tai aluekohtaisia tarkastuksia, joiden yhteydessä havaitut puutteet kirjataan ja ryhdytään asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Autojen, asuntovaunujen, veneiden, työkoneiden tai vastaavien säilytys tontilla on toteutettava niin, ettei säilytyksestä ole haittaa naapureille ja ettei säilytys rumenna ympäristöä tai katunäkymää.

Jos kysymyksessä on kaavassa suojeltu tai muutoin arvokkaaksi arvioitu alue, on ennen kaupunkikuvaan vaikuttavien toimenpiteiden toteuttamista oltava hyvissä ajoin yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiseen.

V LUKU
Erityiset määräykset rakentamisesta asemakaava-alueen ulkopuolella

23 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset

Sen lisäksi, mitä rakennuspaikalle asetettavista vähimmäisvaatimuksista on säädetty rakentamislain 45 §, asemakaavoitetun alueen ulkopuolella rakennuspaikan vähimmäiskoko määrittyy voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti:
- asuinalueella (A) vähintään 1000 m2,
- kyläalueella (AT) ja pientalovaltaisella asuntoalueella (AP) vähintään 2000 m2,
- maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M) ja maatalousvaltaisella alueella (MT) vähintään yksi (1) hehtaari,
- muilla alueilla vähintään kaksi (2) hehtaaria.

Käytettäessä rakennuspaikkaa hevostalliksi tai lantalaksi on tilan tai useiden tilojen muodostaman toiminnallisen kokonaisuuden oltava pinta-alaltaan vähintään kaksi hehtaaria.
Mikäli rakennuspaikalle rakennetaan hevostalli tai muu vastaava eläinsuojarakennus, rakennuspaikalta tulee voida osoittaa riittävät ulkotarha- ja laidunalueet, jotka tulee sijoittaa riittävän etäälle kiinteistön omasta ja naapureiden talousvesikaivoista. Muun kuin maatilan eläinsuojan kerrosala saa olla enintään 100 m².

Muun kuin elinkeinon harjoittamiseen käytettävän enintään 100 k-m^2 suuruisen hevostallin (2–3 hevosta tai ponia), kanalan, lampolan tai muun vastaavan eläinsuojan saa rakentaa vähintään kahden hehtaarin suuruiselle rakennuspaikalle. Useamman hevosen tai ponin ammattimaiseen tallitoimintaan liittyvästä rakentamisesta päätetään tapauskohtaisesti.

Eläinsuojan, maneesin, lantalan ja ulkotarhan vähimmäisetäisyyden naapurikiinteistön rajaan tulee olla vähintään 100 metriä, kun rajan tuntumassa on asutusta, päiväkoti, koulu tai muita häiriintyviä kohteita. Uutta tallia tai muuta eläinsuojaa ei saa ilman naapurin suostumusta rakentaa 100 metriä lähemmäksi naapurin rajaa.

Sama rajoitus koskee tuotantoeläinten jaloittelu- ja ulkotarhoja. Ulkoilualueet tulee muutoinkin rakentaa asianmukaisesti.

Vanhoja eläinsuojia laajennettaessa laajentamisen tulee tapahtua häiriintyvästä kohteesta poispäin, mikäli se on teknisesti mahdollista toteuttaa kohtuullisin kustannuksin.

Rakennuspaikan on sijaittava, mikäli mahdollista, olemassa olevan asutuksen tai tilakeskuksen yhteydessä ja olemassa olevan kulkuyhteyden varrella.

Rakennuspaikalla tulee rakennukset, lukuun ottamatta välttämättömiä maa- ja metsätalouden sekä hevostalouden harjoittamiseen tarvittavia talousrakennuksia, sijoittaa puuston suojaan pellon ja metsän reunaan sekä metsäsaarekkeisiin.

24 § Rakennusten koko ja käyttötarkoitus

Asuin- ja talousrakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta ja kuitenkin enintään 500 m^2. Talousrakennusten on oltava massoittelultaan ja pinta-alaltaan alisteisia asuinrakennukseen verraten. Edellä olevat määräykset eivät koske maatalouden harjoittamiseen tarvittavien talousrakennuksien rakentamista.

Ennen rakentamisluvan myöntämistä voidaan pyytää maaseutuelinkeinoviranomaiselta lausunto tai muu selvitys tilalla harjoitettavasta maa- ja metsätaloudesta.

25 § Rakennuksen etäisyys rantaviivasta

Rakennuksen etäisyys rantaviivasta ja sijainti rakennuspaikalla on oltava sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus säilyy. Ranta-alueelle on jätettävä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta vähintään 20 metrin suojavyöhyke, jossa kasvillisuus on säilytettävä, eikä tälle suojavyöhykkeelle saa sijoittaa rakentamista. Ranta-alueelle rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota jätevesien ja hulevesien asianmukaiseen käsittelyyn.

26 § Rakennuksen korkeusasema ranta-alueella

Vesistöjen ja pienvesien tuntumaan rakennettaessa on otettava huomioon alin rakentamiskorkeus, jonka alapuolelle ei tule sijoittaa kastuessaan vaurioituvia tai vahinkoa aiheuttavia rakenteita. Lähtökohtaisesti rakentamiskorkeus on vähintään HW1/100a +1 m (keskimäärin kerran 100 vuodessa toistuva tulvakorkeus + 1 m). Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä kyseinen tulvakorkeus. Suunnittelussa on otettava huomioon mahdollisen tulvan vaikutukset kulkuväyliin, yhdyskuntatekniikan järjestelmien toimintaan ja muihin asumisen kannalta olennaisiin toimintoihin.

Rakennettaessa ranta-alueella on rakennushankkeeseen ryhtyvän otettava huomioon vedenpinnan korkeusvaihtelut riittävän suurella varmuudella. Tulva-alueelle rakentamista tulee lähtökohtaisesti välttää tai tulvariskien hallinnasta tulee varmistua riittävin toimenpitein.

27 §-Suunnittelutarvealue

Koko Vantaan kaupungin asemakaavoittamaton alue on alueidenkäyttölain 16 §:n mukaista suunnittelutarvealuetta.

28 §-Rakennuspaikan rinnastaminen tonttiin

Rakennuspaikan osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä rakennusjärjestyksessä on määrätty tontista.

VI luku
Rakennuksen elinkaari

29 § Rakennuksen käyttöikä

Rakennuksen suunnittelun lähtökohtana on rakennukselle määriteltävä käyttöikä, jonka on oltava rakennuksen tarkoitukseen nähden riittävän pitkä.

Rakennukset on suunniteltava rakennustyypistä riippumatta muunneltaviksi (RakL 39 §). Muunneltavuudella tarkoitetaan mm. käyttötarkoituksen, rakenteiden, tilojen ja talotekniikan muuntojoustavuutta. Rakennukset on suunniteltava helposti korjattaviksi.

Uudisrakennuksessa tai siihen verrattavassa muutoshankkeessa asuin- ja liike- ja toimistokerrostalorakennusten ensimmäisen tai maantasossa sijaitsevan kerroksen (kivijalkakerros), joka avautuu kadun tai muun yleisen alueen suuntaan tulee:

- korostaa arkkitehtuurin keinoin ja toteuttaa korkeatasoisesti,
- olla kerroskorkeudeltaan vähintään 4 m korkea,
- avautua sekä visuaalisesti että toiminnallisesti ulkotilaan ikkunoin ja ovin,
- toteuttaa muuntojoustavin ratkaisuin sekä mahdollistaa kivijalkaliiketilojen sijoittamisen. Liiketilojen lisäksi kivijalkaan voidaan sijoittaa myös yhteiskäyttöisiä tiloja, porrashuoneiden aulatiloja sekä osin ulkoiluväline- ja lastenvaunuvarastoja
- kaupunkikeskustoissa, keskeisten joukkoliikennereittien varsilla sekä pää- ja kokoojakatujen varsilla keskeisillä paikoilla tulee olla näyteikkunallisia tiloja, joista vähintään yksi rakennuksen tiloista tulee varustaa rasvanerottelukaivoin ja ravintolatoiminnan mahdollistavin ilmanvaihtoratkaisuin. Em. alueilla kivijalkakerroksen kerroskorkeuden tulee olla vähintään 5 m
- osa rakennuksen kivijalkaliiketiloista tulee olla koko rakennusrungon syvyisiä
- Tilojen lattiakoroissa tulee huomioida kadun korkeusasemat sisäänkäyntien järjestämiseksi.
- Kulku tiloihin tulee järjestää ensisijaisesti kadun tai yleisten alueiden puolelta ja huoltoyhteydet tontin puolelta

Voimassa ellei rakennuksen tai sen ympäristön kulttuurihistoriallisista tai keskeisistä kaupunkikuvallisista arvoista muuta johdu. Kivijalkakerroksen lähtökohdat ja periaatteet tulee selvittää ennen suunnittelun aloittamista.

30 §-Tontin luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottaminen rakentamisessa

Tontin käyttö ja rakentaminen on suunniteltava siten, että paikan kasvillisuus, pinnanmuodot sekä erityiset luonnon- ja kulttuuriarvot säilyvät.

Rakennustyön yhteydessä vaurioitunut tai muuten ympäristöä rumentava osa pihamaasta on istutuksin ja alueen käyttöön liittyvin järjestelyin saatettava kokonaisuuteen sopivaan asuun.

31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla

Asemakaavoitetulla alueella puiden kaataminen ilman maisematyölupaa on sallittua, mikäli toimenpiteen maisemaa muuttavat vaikutukset ovat vähäisiä sekä kaikki seuraavat ehdot 1. – 5. täyttyvät:

1. Kaadettavia puita on enintään viisi ja tontille jää riittävä määrä puita vielä kaatamisen jälkeen tontin ominaispiirteet huomioon ottaen.
2. Asemakaavassa ei ole kyseisiä puita koskevia suojelu-, lukumäärä- tai muita määräyksiä eikä määräyksiä ympäristön säilyttämisestä.
3. Puita ei ole merkitty Vantaan arvopuu- tai katupuurekisteriin.
4. Lintujen pesimäaika ja luonnonsuojelulain vaatimukset tulevat huomioiduksi.
5. Tontin rajalla kasvavien puiden kaatamiselle on saatu naapurin suostumus.

Vaaraa aiheuttavan huonokuntoisen tai kaatumisvaarassa olevan puun saa kaataa ilman maisematyölupaa. Puun vaarallisuus on tarvittaessa pystyttävä osoittamaan jälkeenpäin.

Rakentamis- tai maisematyöluvan alaiselta tontilta saa kaataa vain ne puut, joihin lupapäätöksessä on myönnetty lupa.

Rakentamisluvassa, maisematyöluvassa tai muussa luvassa säilytettäväksi merkityt puut ja tontin luonnontilaiset osat on suojattava työmaa-aikana huolellisesti. Rakennusvalvontaviranomainen voi edellyttää lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä tai rakennustyötä valvottaessa, että rakennushankkeeseen ryhtyvä laatii tarvittavan suojaussuunnitelman.

Mikäli rakentamisluvassa, maisematyöluvassa tai muussa luvassa myönnetään lupa puiden kaatamiseen, voidaan luvassa tarvittaessa määrätä puiden lisäistutuksesta. Mikäli puita on kaadettu ilman lupaa ja siten, että puiden kaatamisen maisemaa muuttavat vaikutukset ovat vähäistä suurempia, on tontille istutettava tarpeellinen määrä isokokoisia puita.

Rakennusvalvontaviranomainen määrää tarvittaessa puiden istuttamisesta.

32 § Vihertehokkuus

Vihertehokkuuden toteutuminen on osoitettava rakentamislupahakemuksen yhteydessä vihertehokkuuslaskelmalla ja sen perustana olevalla piha- ja istutussuunnitelmalla.

Ellei asemakaavassa muuta määrätä, vihertehokkuuden tavoitetason täyttymisen velvoite koskee uudisrakentamista tai merkittävää lisärakentamista. Merkittävänä lisärakentamisena rakennetuilla rakennuspaikoilla pidetään kattopinta-alaltaan (vaakasuora projektio) tontin pinta-alan yli 10 % peittävää laajennusta, lisärakennusta tai -katosta tai edellä mainittujen yhdistelmää. Kasvillisuuskattoa käytettäessä merkittävän lisärakentamisen kattopinta-alan rajana on 20 %.

Omakotitalojen ja paritalojen laajennuksessa tai täydennysrakentamisena toteutettavassa talousrakennuksessa tai siihen rinnastuvassa rakennuskohteessa vihertehokkuuden rakennusjärjestyksen mukaista velvoitetta ei sovelleta.

Vihertehokkuudella tarkoitetaan kasvillisuuden peittämän ja muun sadevettä läpäisevän pinnan määrää suhteessa tarkasteltavan alueen pinta-alaan. Jos asemakaavassa ei muuta määrätä, vihertehokkuuden tavoitetasojen tulee täyttyä seuraavasti:

Asuinkerrostaloalueet 0,9
Omakotitaloalueet 1,2
Muut pientaloalueet 1,0
Palvelujen ja toimistorakentamisen alueet 0,8
Kaupan- ja liikerakentamisen alueet 0,7
Teollisuustoimintojen ja logistiikan alueet 0,6

Vihertehokkuuden tavoitetason lisäksi tulee hulevesien osalta täyttyä Vantaan vihertehokkuuslaskurin taulukon hulevesien viivytystarve.

33 § Materiaalivalinnat

Rakentamisessa on käytettävä materiaaleja, joiden kestävyydestä, huollettavuudesta, korjattavuudesta ja käytöstä poistamisesta on pitkä kokemus tai luotettavaa tietoa.

Rakentamisessa voidaan käyttää muusta rakennuksesta käytettyjä rakennusosia, mikäli näiden rakennusosien kelpoisuus rakentamisessa on osoitettu.

Koerakentamisessa voidaan käyttää rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuulla muitakin materiaaleja edellyttäen, että niiden käyttäytymistä seurataan asiantuntijan laatimalla mittaus-, tarkkailu- ja raportointiohjelmalla.

34 §-Rakennuksen kunnossapito ja korjaaminen

Rakennusta on hoidettava ja pidettävä kunnossa, eikä sitä saa päästää rapistumaan korjauskelvottomaksi. Rakennuksen korjaamisessa on otettava huomioon sen ominaispiirteet eikä korjaaminen saa harkitsemattomasti johtaa tyylillisesti alkuperäisestä rakennuksesta poikkeavaan lopputulokseen.

Kaavassa tai rakennussuojelulain nojalla suojeltua rakennusta tai sen ympäristöä ei saa muuttaa tai käyttää niin, että rakennuksen kaupunkikuvallinen tai historiallinen arvo vähenee. Suojellun tai muutoin inventoinneissa merkittäviksi todettuja rakennuksia, rakennusperintökohteita, pihapiirejä tai korttelikokonaisuuksia koskevasta rakennuksen muutoshankkeesta ja kohteen kulttuurihistoriallisesta arvosta on riittävän ajoissa pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

Kun rakennus on asemakaavassa suojeltu ja siinä on määrätty, että rakennuksen julkisivun tyyliä ei saa muuttaa, tyylin muuttamiseksi katsotaan, ellei erityisistä syistä muuta johdu, rakennuksen julkisivun, katon, ovien ja ikkunapuitteiden ja -karmien materiaalin, värityksen sekä ikkunajaon muuttaminen. Erityisiä syitä harkittaessa voidaan ottaa huomioon korjaustavan toimivuus pitkällä aikavälillä sekä korjausmateriaalien kestoikä, huoltotarve ja energiataloudellisuus.

Kun suojelu koskee rakennuksen sisätiloja, katsotaan vastaavasti tyylin muuttamiseksi sisäkaton, seinien, lattian, listojen, helojen ja valaisinten sekä kiinteiden kalusteiden muuttaminen.

Mitä 29–33 §:ssä on määrätty rakennuksen rakentamisesta, noudatetaan soveltuvin osin myös korjausrakentamisessa. Korjausrakentamista suunniteltaessa on selvitettävä rakennuksen rakenteiden mahdollinen saastuneisuus.

Töhryt rakennuksen julkisivuista on poistettava niin pian kuin se on mahdollista.

35 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen

Rakennusvalvontaviranomainen voi erityisestä syystä rakennuksen purkamisen sisältävää rakentamislupahakemusta tai erillistä purkamislupahakemusta käsitellessään edellyttää, että hakija toimittaa selvityksen rakennuksen ja sen sisätilan historiallisesta tai rakennustaiteellisesta arvosta.

Rakennusvalvontaviranomainen voi lupapäätöksessä edellyttää, että ennen purkamistyön aloittamista on laadittava purkamissuunnitelma.

Purkamisesta ei saa aiheutua haitallisia melu-, pöly-, tärinä- tai muita vastaavia vaikutuksia ympäristölle.

Jos uuden rakennuksen rakentamista ei aloiteta välittömästi rakennuksen tai sen osan purkamisen jälkeen, tontti on viivytyksettä siistittävä purkamisen jäljiltä ja mahdollisesti vaurioitunut katu-, puisto- ja muu yleinen alue on viivytyksettä korjattava.

Tarvittaessa rakennusvalvonta voi edellyttää alueesta laadittavaa maisemointisuunnitelmaa.

VII LUKU
Julkinen kaupunkitila

36 §-Julkisen kaupunkitilan määritelmä

Julkisella kaupunkitilalla tarkoitetaan tilaa, joka on asemakaavassa määritelty katu-, katuaukio-, tori-, puisto-, virkistys- tai liikennealueeksi tai joka on asemakaava-alueen ulkopuolella edellä mainitussa käytössä. Tässä luvussa tarkoitetun julkisen kaupunkitilan rakentamisesta, käytöstä ja suunnittelusta vastaavat Vantaan kaupungin kaupunkirakenne ja ympäristö sekä kadut ja puistot -palvelualue.

37 § Kadut, torit ja muut vastaavat liikennealueet

Katujen, torien ja muiden vastaavien liikennealueiden päällystemateriaalit ja muut rakenteet on suunniteltava ja rakennettava kunkin alueen kaupunkikuvaan ja ominaispiirteisiin sopiviksi ja esteettömiksi.

Kun katu päällystetään uudelleen, ei kadun pinnan korkeutta saa ilman erityistä syytä muuttaa niin, että kadun varrella olevat tontit jäävät katuun nähden olennaisesti alemmaksi tai ylemmäksi kuin mitä ne olivat ennen kadun uudelleen päällystämistä.

38 §-Julkisen kaupunkitilan rakennelmat ja laitteet

Julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavien rakennelmien koko, rakenne ja ulkoasu on suunniteltava ja rakennettava kunkin alueen kaupunkikuvaan sopivaksi ja siten, etteivät ne muodosta estettä liikkumiselle tai toimimiselle.

Jakokaapit ja muut vastaavat tekniset laitteet on asuinkerrostaloalueilla sijoitettava rakennuksiin. Jollei näin voida menetellä ilman kohtuuttomia vaikeuksia, ne voidaan sijoittaa katu- tai muulle yleiselle alueelle. Laitteiden sijoittamisesta katu- tai muulle yleiselle alueelle on sovittava Kadut ja puistot --palvelualueen kanssa tehtävässä sijoitussopimuksessa.

Laitteen omistajan on pidettävä laite jatkuvasti kunnossa ja ulkonäkö siistinä.

39 §-Puistot ja muut vastaavat virkistysalueet

Puistoihin ja muille vastaaville virkistysalueille rakennettavien rakennusten, rakennelmien, laitosten ja muiden rakenteiden sekä puistokäytävien pinnoitteiden on sovelluttava kunkin puiston tai muun vastaavan virkistysalueen luonteeseen.

Rakennelmien, laitosten ja rakenteiden on oltava tarkoitukseensa käyttökelpoisia, turvallisia ja kestäviä.

40 §-Julkisen kaupunkitilan rannat ja laiturit

Julkiseen kaupunkitilaan sisältyvän rannan rantaviivaa ei saa vähäistä enempää muuttaa rantaa täyttämällä, kaivamalla tai muulla vastaavalla tavalla vastoin asemakaavaa tai muuta yleisen alueen suunnitelmaa ilman rakennusvalvontaviranomaisen ja tarvittaessa-Lupa- ja valvontaviraston lupaa.

41 § Mastojen rakentaminen

Mastot ja vastaavat tekniset pylväät on sijoitettava niin, etteivät ne riko tarpeettomasti maisemaa eivätkä aiheuta haittaa naapureille tai kaupunkikuvalle.

42 § Julkisen kaupunkitilan valaistus

Julkisen kaupunkitilan valaistusjärjestelyissä on noudatettava soveltuvin osin mitä tonttien valaistuksesta on 10 §:ssä määrätty.

VIII LUKU
Työmaat

43 § Työmaan perustaminen ja hoitaminen

Työmaa on, ottaen erityisesti huomioon jalankulku ja muun liikenteen sujuvuus, erotettava ympäristöstään turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti, tarvittaessa aitaamalla. Työmaa-aidan koon, rakenteen, materiaalin ja värin on sovelluttava ympäristöön ja erotuttava riittävästi ympäristöstään erilaisissa ja vaihtelevissa olosuhteissa myös pimeään aikaan.

Työmaa on pidettävä hyvässä ja siistissä järjestyksessä. Työmaata on hoidettava niin, ettei siitä aiheudu henkilö- tai omaisuusvahinkoja, liikenne- tai muita häiriöitä eikä roskaantumista tai kohtuutonta melu-, pöly- ja tärinä- eikä muutakaan haittaa ympäristölle.

Mikäli työmaa keskeytyy, on rakennushankkeeseen ryhtyneen huolehdittava riittävistä väliaikaisista suojauksista sekä niiden ylläpidosta ja valvonnasta.

Työmaalla rakennusmateriaalit on säilytettävä suojattuina valmistajan ohjeiden edellyttämällä tavalla. Työkoneiden poltto- ja voitelunesteiden ja muiden aineiden varastointi työmaalla on järjestettävä siten, ettei vaarallisia tai haitallisia aineita joudu maaperään.

Työmaavesien syntyä on ehkäistävä. Työmaavesisuunnitelma on tarvittaessa laadittava kaupungin ohjeiden mukaan.

Työmaalta ei saa laskea suoraan vesistöön, viemäriin tai ojaan runsaasti kiintoainetta tai lietettä tai haitallisia aineita sisältäviä hule- tai kuivatusvesiä.

Likaiset työmaavedet on puhdistettava ennen niiden johtamista tontilta.

44 § Katu- tai muun yleisen alueen käyttäminen

Katujen ja puistojen palvelualue myöntää asemakaavoitettujen katujen ja muiden yleisten alueiden työ- ja käyttöluvat.

Käyttöoikeuden hakijan on sisällytettävä hakemukseen tarpeelliset suunnitelmat työmaan aitaamisesta, jätehuollon, ajoneuvo- ja jalankulkuliikenteen järjestämisestä sekä melu-, pöly- ja muiden haittojen rajoittamisesta.

Perustellusta syystä kadut ja puistot -palvelualue tai kiinteistöt ja tilat -palvelualue voi peruuttaa käyttöoikeuden, rajoittaa käyttöoikeutta tai muuttaa käyttöoikeuden ehtoja. Käyttöoikeuden hakijan on suoritettava kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu.

45 § Tilapäiset työmaarakennukset

Työmaata varten voidaan rakennettavalle tontille taikka siihen välittömästi liittyvälle katu tai muulle yleiselle alueelle, jolle kiinteistön omistaja, kaupungin omistamien kiinteistöjen osalta kadut ja puistot -palvelualue tai kiinteistöt ja tilat -palvelualue on 44 §:n nojalla myöntänyt käyttöoikeuden, sijoittaa tarvittavia väliaikaisia työmaarakennuksia.

46 § Kaivutyöt

Kaivutöitä, kairaamista tai louhimista tehdessä on huomioitava luonnonsuojelu-, muinaismuistolain tai asemakaavan nojalla suojellut kohteet. Kaivutyössä pitää varoa vahingoittamasta maanalaisia rakenteita, kuten kaapeleita, johtoja tai putkia. Maanlaisten rakenteiden selvittämiseksi tulee hakea johtotietojen sijaintiselvitystä.

Pohjavesialueella tehtävässä työssä on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden pilaantumisen estämiseen. Maata kaivettaessa on pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille jäätävä riittävä suojakerros. Täyttöjä tehtäessä on täyttöaineisten oltava laadultaan puhtaita täyttöön soveltuvia kiviperäisiä maa-aineksia.

Lisäksi kaupungin hallitsemalla katu-, puisto- tai muulla yleisellä alueella:
Ennen kaivutöitä, kairaamista tai louhimista on haettava kaivulupaa kadut- ja puistot palvelualueelta. Kaivulupahakemus käynnistää automaattisesti maanlaisten johtojen sijaintiselvityksen.

47 § Työmaataulu

Rakennustyömaalle, joka vaikuttaa olennaisesti ympäristöön, on pystytettävä riittävän ajoissa ennen työn aloittamista työmaataulu tai sijoitettava muu tiedotus, josta ilmenevät ainakin työn kohde, rakennushankkeeseen ryhtyvän ja työmaan vastaavan työnjohtajan yhteystiedot sekä kohteen aloittamis- ja arvioitu valmistumisajankohta.

48 § Työmaan jätehuolto

Työmaan jätehuollon on oltava suunnitelmallista. Työmaalla on oltava työmaan kokoon suhteutetut, riittävät tilat jätehuollon järjestämiseen.

49 § Työmaan purkaminen ja siistiminen

Rakennustyön valmistumisen jälkeen väliaikaiset ~~tilapäiset~~ työmaarakennukset, työmaa-aidat ja vastaavat työmaarakenteet on viipymättä poistettava ja työmaa-alue siistittävä. Vaurioitunut katu-, puisto- tai muu yleinen alue on viivytyksettä pantava kuntoon.

IX LUKU
Ympäristön- ja terveydensuojelu

50 § Tonttien jätehuolto

Rakentamislupahakemuksessa on osoitettava tontille rakennettavien rakennusten kokoon ja käyttöön suhteutetut riittävät tilat jätteiden keräämistä ja lajittelua sekä jätehuollon muuta järjestämistä varten.

Jos jätteiden keräysvälineet sijoitetaan tontin pihamaalle, siten että ne häiritsevästi näkyvät ympäristöönsä, niiden suojaksi on rakennettava jätesuoja, -katos tai -aitaus tai ne on maisemoitava istutuksin.

51 § Alueelliset jätteiden keräilypisteet

Julkiseen kaupunkitilaan voidaan sijoittaa alueellisia jätteiden keräilypisteitä. Keräilypisteiden sijoittamiselle on haettava kadut ja puistot -palvelualueelta lupa, ellei sijoittaminen perustu oikeusvaikutteiseen kaavaan tai hyväksyttyyn katu- tai puistosuunnitelmaan.

Keräyspisteiden on sopeuduttava kaupunki- ja maisemakuvaan.
Keräyspisteen suunnittelussa on huomioitava myös jätehuoltomääräykset.

Aluejätepisteiden jätesäiliöt on rajattava aitauksella tai toteuttava näkösuojaus istutuksin. Jätesäiliöiden alustan pinnoittaminen edistää alueen siisteyttä.

52 § Kiinteistön puiden kunnon valvonta

Kiinteistön haltijan on valvottava kiinteistönsä puiden kuntoa ja ryhdyttävä tarvittaessa tarpeellisiin toimenpiteisiin ympäristölleen vaarallisen puun poistamiseksi.

53 § Pohjaveden huomioon ottaminen rakentamisessa

Rakentaminen on suunniteltava ja tehtävä siten, että sen haitalliset vaikutukset pohjaveden laatuun, korkeusasemaan tai muodostumiseen minimoidaan.

Rakentamista suunniteltaessa on tarvittaessa tutkittava rakentamisen vaikutukset pohjaveden laatuun, korkeusasemaan ja virtausmahdollisuuksiin. Tutkimus on liitettävä lupahakemukseen.

Pohjaveden pysyvä alentaminen edellyttää aina asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallintasuunnitelmaa. Suunnitelmasta on käytävä ilmi pohjaveden alentamisen vaikutukset ympäristön rakenteisiin, kasvillisuuteen ja kunnallistekniikkaan.

Imeytettävien hulevesien on oltava puhtaita.

54 § Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla

Haettaessa lupaa rakentamiseen tärkeillä pohjavesialueilla rakentamisluvan hakemusasiakirjoihin on liitettävä asiantuntijan laatima pohjaveden hallintasuunnitelma ja siihen liittyvä pohjaveden tarkkailuohjelma.

Rakentamishakkeeseen ryhtyvän on huolehdittava suunnitelman ja ohjelman asianmukaisesta toteuttamisesta ja rakennustyön valvonnasta. Rakentamisessa on muutoinkin kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden pilaantumisen estämiseen.

Maata kaivettaessa pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille on jätettävä riittävä suojakerros. Täyttöjä tehtäessä täyttömaa-ainesten on oltava laadultaan puhtaita täyttöön soveltuvia kiviperäisiä maa-aineksia.

Jätevesiviemärijärjestelmän tiiviydestä on varmistuttava koestamalla se ennen käyttöönottamista.

Tärkeillä pohjavesialueilla ei saa käyttää pohjavettä lämpöpumppujen energialähteenä.

Pohjavesialueilla sekä Päijännetunnelin varoalueilla energiakaivojen rakentaminen on rajoitettua. Rakentamisluvan lisäksi energiakaivo saattaa tarvita vesilain mukaisen luvan. Maalämpökeruupiirit edellyttävät rakentamislupaa, mutta pohjavesialueiden ulkopuolella ne ovat vapautetut rakentamisluvantarpeesta.

Luokitelluilla pohjavesialueilla sekä vedenhankintavesistön valuma-alueella öljy- ja polttonestesäiliöt sekä muut vaarallisten aineiden säiliöt tulee sijoittaa maan päälle. Ne on rakennettava kaksivaippaisena rakenteena tai varustettava sellaisella suoja-altaalla ja varolaitteella, joka estää suorat valumat maastoon säiliön rikkoutuessa tai muun vahingon yhteydessä.

Edellä mainittua on noudatettava soveltuvin osin haettaessa maisematyölupaa.

55 § Puisten perustusrakenteiden huomioon ottaminen rakentamisessa

Alueilla, joilla on käytetty rakennusten perustamiseen puupaalutusta tai muita puisia rakenteita, rakentamisella ei saa haitallisesti muuttaa vallitsevia pohjaveden pinnan tasoja eikä estää pohjaveden virtausmahdollisuuksia.

Rakennustyön aikaiset pohjaveteen kohdistuvat lyhytaikaiset muutokset edellyttävät asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallintasuunnitelmaa ja siihen liittyvää pohjaveden tarkkailuohjelmaa. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava suunnitelman ja ohjelman asianmukaisesta toteuttamisesta.

56 § Pilaantuneen maaperän ja maaperän haitallisten yhdisteiden huomioon ottaminen rakentamisessa

Jos tontin tai ympäröivän alueen maaperä on pilaantunut tai sen epäillään pilaantuneen, maaperä on tutkittava ja tarvittaessa puhdistettava tai tehtävä massanvaihtoa ennen rakentamiseen ryhtymistä. Pilaantuneet maat tulee toimittaa asianmukaiseen vastaanottopaikkaan. Mahdolliset happamat sulfaattimaat on otettava huomioon rakentamisessa.

Jos maaperän puhtautta ei ole pystytty tehtyjen tutkimusten perusteella yksiselitteisesti selvittämään, rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä luvanhakijan varmistamaan rakennuksen alapohjarakenteiden ja ilmanvaihdon suunnittelulla, että maaperässä mahdollisesti olevat haitalliset yhdisteet eivät pääse rakennuksen sisätiloihin.

Jos tontilla tai ympäröivällä alueella havaitaan kaivuu- ja rakennusvaiheessa maaperän pilaantuneisuutta, tulee asiasta olla yhteydessä Lupa- ja valvontavirastoon ja Vantaan ympäristökeskukseen.

Katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden rakentamista suunniteltaessa on varmistettava maaperän soveltuvuus tarkoitettuun käyttöön.

57 § Melun- ja tärinäntorjunta

UUDISRAKENTAMINEN

Koko Vantaan alueella on voimassa meluntorjuntatarve lentomelua ja muuta liikennemelua vastaan. Rakennuksen suunnittelussa ja rakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota ulkoapäin rakennukseen kulkeutuvan melun, runkomelun ja tärinän torjuntaan. Rakennuksen tilojen käyttötarkoituksen mukaisten äänitasojen osalta noudatetaan niistä erikseen annettuja määräyksiä, standardeja ja ohjeita.

Rakentamisen suunnittelulla ja rakennusten sijoittelulla on minimoitava melusta aiheutuva haitta asuinrakennusten ja melulle herkkien kohteiden sisällä sekä leikkiin ja oleskeluun käytettävillä piha-alueilla sekä oleskeluun käytettävillä parvekkeilla. Suunnittelussa tulee huomioida myös muut melulähteet, kuten teollisuuslaitokset, lastauslaiturit ja linja-autopysäkit.

Rakennusten äänitasoero melua vastaan tulee määrittää yleisesti hyväksytyllä menetelmällä laaditulla meluselvityksellä tai taulukon 1. mukaisesti. Melualueiden ulkopuolella asuntojen ja herkkien kohteiden äänitasoeron tulee olla vähintään 28 dB ja toimisto- ja liiketilojen vähintään 25 dB.

KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS

Rakennuksen käyttötarkoitusta muutettaessa rakennuksen ääneneristys, melun- ja tärinäntorjunta ja ääniolosuhteet sekä virkistykseen käytettävien rakennuksen piha- ja oleskelualueiden sekä oleskeluun käytettävien parvekkeiden meluntorjunta ja ääniolosuhteet on suunniteltava ja toteutettava siten, että ääniympäristöstä ei aiheudu asukkaille haittaa. Tällaisissa rakennushankkeissa ääniympäristön vaatimustenmukaisuuden toteutuminen arvioidaan tapauskohtaisesti rakentamislupamenettelyn yhteydessä. Rakennuksen käyttötarkoitusta muutettaessa muusta tarkoituksesta asumiseen lähtökohtaisesti sovelletaan uudisrakentamiselle annettuja vaatimuksia.

KORJAUS- TAI MUUTOSTYÖ

Edellä mainitusta poiketen rakennuksen korjaus- tai muutostyössä riittää, että rakennuksen ääneneristystä, melun- ja tärinäntorjuntaa, ääniolosuhteita sekä virkistykseen käytettävien rakennuksen piha- ja oleskelualueiden sekä oleskeluun käytettävien parvekkeiden meluntorjuntaa ja ääniolosuhteita ei heikennetä.

Taulukko 1.

Taulukko 1. Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen 24.10.2024 mukainen 57 §:n taulukko

LENTOMELU Yleiskaavan mukainen lentomeluvyöhyke tai -merkintä	**Äänitasoero ΔL_A (dB) ••** Asuin-, potilas- ja majoitushuoneissa sekä opetus- ja kokoontumistiloissa	**Äänitasoero ΔL_A (dB)** Toimisto- ja liiketiloissa yleensä
L1 (L_{DEN} • yli 60 dB)	38	35
L2 (L_{DEN} • 55-60 dB)	35	32
L3 (L_{DEN} • 50-55 dB)	32	28
Laskeutumisvyöhyke	35	Lentomeluvyöhykkeen mukaisesti
Muut alueet••••	28	25
TIE- JA RAIDELIIKENNEMELU		
L_{Aeq} ••• 65-100 dB	Edellytetään aina erillinen selvitys	
L_{Aeq} ••• 60-64,9 dB	35	30
L_{Aeq} ••• 55-59,9 dB	30	25
Muut alueet••••	28	25

• Lentomelun ilta- ja yöaikoja painottava keskiäänitaso.

••Ulkomelutason ja sallittavan sisämelutason erotus.

•••Keskiäänitaso, ekvivalentti A-äänitaso, sen jatkuvan tasaisen äänen A-painotetun äänenpainetason arvo, jolla on määritellyllä aikavälillä sama äänenpaineen tehollisarvo kuin tarkasteltavalla äänellä, jonka taso vaihtelee.

••••Muut alueet tarkoittavat melualueiden ulkopuolella olevia alueita.

58 § Maanalainen rakentaminen

Maan alle rakennettaessa on selvitettävä riittävässä laajuudessa rakentamisen vaikutukset ympäristöön.

Erityisesti on varmistuttava, ettei rakentamisella ole vaikutusta ympäristössä jo olemassa olevien maanpäällisten ja maanalaisten rakenteiden turvallisuuteen.

Maalämpöpumppureikää porattaessa ei saa vahingoittaa maanalaisia kaukolämpö-, vesi-, viemäri- ym. tunneleita, johtoja tai kaapeleita, eikä kalliokatteista tilaa, kuten johtotunneleita, väestönsuojia ja pysäköintilaitoksia.

Jos maanalainen tila on tarkoitettu ihmisten pysyvään tai tilapäiseen käyttöön, turvallisuuteen ja terveellisyyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

VERTAILUASIAKIRJA

5.5.2026

VD/1156/10.03.00.00/2026

VANTAAN RAKENNUSJÄRJESTYKSEN UUDISTAMINEN

Tässä asiakirjassa on kaupunkiympäristölautakunnan uudelleen valmisteluun palauttama ja uudelleen nähtäville vietävä
- MUUTETTU MUUTOSEHDOTUS 5.5.2026,
- rakennusjärjestyksen ensimmäisen nähtävillä olovaiheen saatujen lausuntojen ja muistutusten jälkeen korjattu MUUTETTU MUUTOSEHDOTUS 10.3.2026
- alkuvuonna 2025 nähtävillä ollut muutosehdotus 24.10.2024 sekä
- voimassa oleva vuoden 2010 rakennusjärjestys pykälittäin rinnakkain vertailtavana.

Viidennessä sarakkeessa avataan lyhyesti ehdotuksen sisältämät muutokset.

Muutosten esittämisessä on käytetty värikoodeja seuraavasti:

- Mustalla tekstillä on sarakkeessa yksi, kaksi, kolme neljä esitetty ennallaan olevat tekstit ja ~~yliviivauksella~~ merkitty pykäläteksteistä poistetut tekstiosat. Lisäksi sarakkeessa viisi on mustalla tekstillä jäljellä vuoden 2025 nähtävillä olovaiheen muutoskuvaukset.
- Vihreällä tekstillä on korostettu sarakkeessa yksi ja viisi lausuntojen johdosta tehdyt muutokset, ja sarakkeessa viisi lyhyet vastineet saatuihin muistutuksiin.
- Sinisellä tekstillä on korostettu sarakkeessa yksi rakennusvalvonnan tähän versioon valmistelemat omat muutosehdotukset ja sarakkeessa viisi lyhyet kuvaukset kyseisistä muutoksista.
- Sisällysluettelossa on lisäksi korostettu tehtyjä muutoksia maalaamalla tekstiosia keltaisella.
- Punaisella on korostettu 10.3.2026 päivättyyn versioon (17.2.2026 verrattuna) tehdyt muutokset (17 § ja 20 § kohta 22).
- Oranssinruskealla on korostettu xx.xx.2026 päivättyyn versioon (10.3.2026 verrattuna) tehdyt muutokset

SISÄLLYS

VANTAAN KAUPUNGIN RAKENNUSJÄRJESTYS

I LUKU Yleistä

1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä

1 a § Määritelmiä ja käsitteitä

2 § Rakentamistapaohjeet

3 § Rakennustoimenpiteiden sopeuttaminen kunkin alueen luonteeseen ja ominaispiirteisiin

4 § Rakennuspaikan omistajan ja haltijan asema

I LUKU Rakennuksen rakentaminen

5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset

6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle

7 § Rakennuksen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusalan rajan ylittäminen

8 § Rakennuksen korkeusasema

9 § Mainos- ja muut vastaavat laitteet

10 § Tontin ja rakennuksen valaistus

~~11 § Suunnittelijat, työnjohto ja valvojat~~

11 § ~~12 §~~ Tontin ja rakennuksen osoitemerkinnät

III LUKU Pihamaa ja tontti

12 § **Lohkottavan tontin vähimmäispinta-ala**

13 § Pihamaan rakentaminen

14 § Pihamaan korkeusasema

15 § Tukimuurit ja pengerrykset

16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen

17 § Tontin liikennejärjestelyt

~~18 § Vajojen ja muiden rakennelmien rakentaminen~~

18 § ~~19 §~~ Aidan rakentaminen kadun vastaiselle rajalle

19 § ~~20 §~~ Tontin rannan rakentaminen

20 § ~~21 a §~~ Vapautukset rakentamisluvan ~~toimenpideluvan~~ hakemisesta kaikilla tonteilla

21 § ~~21 b §~~ Rajamerkkien, kiintopisteiden ja viranomaisten, laitosten, energia- ja puhelinyhtiöiden asettamien merkkien rakennusaikainen poistaminen tai merkkien turmeltuminen rakennustyössä

IV LUKU Erityiset määräykset pientalon rakentamisesta

~~22 § Vapautukset toimenpideluvan hakemisesta asuinpientalotontilla~~

22 § ~~23 §~~ Rakennetun ympäristön kunnossapito

V LUKU Erityiset määräykset rakentamisesta asemakaava-alueen ulkopuolella

23 § ~~24 §~~ Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset

24 § ~~25 §~~ Rakennusten koko ja käyttötarkoitus

25 § ~~26 §~~ Rakennuksen etäisyys rantaviivasta

26 § ~~27 §~~ Rakennuksen korkeusasema ranta-alueella

27 § ~~28 §~~ Suunnittelutarvealue

28 § ~~29 §~~ Rakennuspaikan rinnastaminen tonttiin

VI LUKU Rakennuksen elinkaari

29 § ~~30 §~~ Rakennuksen käyttöikä

30 § ~~31 §~~ Tontin luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottaminen rakentamisessa

31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla

32 § Vihertehokkuus

33 § ~~32 §~~ Materiaalivalinnat

34 § ~~33 §~~ Rakennuksen kunnossapito ja korjaaminen

35 § ~~34 §~~ Rakennuksen tai sen osan purkaminen

VII LUKU Julkinen kaupunkitila

36 § ~~35 §~~ Julkisen kaupunkitilan määritelmä

37 § ~~36 §~~ Kadut, torit ja muut vastaavat liikennealueet

38 § ~~37 §~~ Julkisen kaupunkitilan rakennelmat ja laitteet

39 § ~~38 §~~ Puistot ja muut vastaavat virkistysalueet

40 § ~~39 §~~ Julkisen kaupunkitilan rannat ja laiturit

41 § ~~40 §~~ Mastojen rakentaminen

42 § ~~41 §~~ Julkisen kaupunkitilan valaistus

~~42 § Tapahtumien järjestäminen~~

VIII LUKU Työmaat

43 § Työmaan perustaminen ja hoitaminen

44 § Katu- tai muun yleisen alueen käyttäminen

45 § Tilapäiset työmaarakennukset

46 § Kaivutyöt ~~Katu- ja muun yleisen alueen kaivulupa~~

47 § Työmaataulu

48 § Työmaan jätehuolto

49 § Työmaan purkaminen ja siistiminen

IX LUKU Ympäristön- ja terveydensuojelu

50 § Tonttien jätehuolto

51 § Alueelliset jätteiden keräyspisteet

52 § Kiinteistön puiden kunnon valvonta

53 § Pohjaveden huomioon ottaminen rakentamisessa

54 § Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla

55 § Puisten perustusrakenteiden huomioon ottaminen rakentamisessa

56 § Pilaantuneen maaperän ja maaperän haitallisten yhdisteiden huomioon ottaminen rakentamisessa

57 § Melun- ja tärinäntorjunta

58 § Maanalainen rakentaminen

RAKENNUSJÄRJESTYS MUUTOSEHDOTUS 17.2.2026	KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN VALMISTELUUN PALAUTTAMISEN JÄLKEISET MUUTOKSET 5.5.2026	RAKENNUSJÄRJESTYKSEN MUUTOSEHDOTUS, JOKA OLI NÄHTÄVILLÄ KEVÄÄLLÄ 2025	RAKENNUSJÄRJESTYS 2010	Muutokset verrattuna nähtävillä olleeseen versioon, huomioita saaduista muistutuksista
		I Luku **YLEISTÄ**		
1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä Rakentamislain ja -asetuksen sekä muiden alueiden käyttämistä ja rakentamista koskevien säännösten ja määräysten lisäksi Vantaan kaupungissa on noudatettava tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa ei ole toisin määrätty.		**1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä** Rakentamislain ja -asetuksen sekä muiden alueiden käyttämistä ja rakentamista koskevien säännösten ja määräysten lisäksi Vantaan kaupungissa on noudatettava tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa ei ole toisin määrätty.	**1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä** Maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen sekä muiden maan käyttämistä ja rakentamista koskevien säännösten ja määräysten lisäksi Vantaan kaupungissa on noudatettava tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty selventävä teksti säännöstöjen vaikutushierarkiasta.
1 a § Määritelmiä ja käsitteitä **Rakennuskohteella** tarkoitetaan rakennusta tai rakennelmaa, jolla voi olla vaikutusta ympäröivään alueiden käyttöön ja jonka toteuttamisessa on otettava huomioon olennaisia teknisiä vaatimuksia, sekä erityistä toimintaa varten rakennettavaa aluetta, josta aiheutuu vaikutuksia sitä ympäröivien alueiden käytölle; (RakL 2 § 1 mom. 4 kohta) **Rakennuksella** tarkoitetaan erillistä, kiinteää, paikallaan pysytettäväksi tarkoitettua, omalla sisäänkäynnillä varustettua kohdetta, joka sisältää katettua ja seinien erottamaa tilaa; (RakL 2 § 1 mom. 5. kohta) **Kiinteällä, paikallaan pysytettäväksi tarkoitetulla** tarkoitetaan kiinteät perustukset omaavaa rakennuskohdetta, jossa voi olla kiinteitä taloteknisiä liittymiä. Paikallaan pysytettäväksi tarkoitetulla ei siis tarkoiteta rakennuskohdetta, joka voidaan nostaa paikoilleen tai paikaltaan pois siten, että siitä ei jää maahan pysyviä perustusrakenteita tai laattoja. **Pihasauna** voidaan rakentaa vain asuinrakennuksen tai vapaa-ajanrakennuksen yhteyteen. Sauna on rakennus silloin, kun se on erillinen, kiinteä, paikallaan pysyväksi tarkoitettu (ks. myös rakennelma). Ollessaan alle 30 m² se ei edellytä rakentamislupaa. Saunalle pitää olla rakennuspaikka ja	**1 a § Määritelmiä ja käsitteitä** **Rakennuskohteella** tarkoitetaan rakennusta tai rakennelmaa, jolla voi olla vaikutusta ympäröivään alueiden käyttöön ja jonka toteuttamisessa on otettava huomioon olennaisia teknisiä vaatimuksia, sekä erityistä toimintaa varten rakennettavaa aluetta, josta aiheutuu vaikutuksia sitä ympäröivien alueiden käytölle; (RakL 2 § 1 mom. 4 kohta) **Rakennuksella** tarkoitetaan erillistä, kiinteää, paikallaan pysytettäväksi tarkoitettua, omalla sisäänkäynnillä varustettua kohdetta, joka sisältää katettua ja seinien erottamaa tilaa; (RakL 2 § 1 mom. 5. kohta) **Kiinteällä, paikallaan pysytettäväksi tarkoitetulla** tarkoitetaan kiinteät perustukset omaavaa rakennuskohdetta, jossa voi olla kiinteitä taloteknisiä liittymiä. Paikallaan pysytettäväksi tarkoitetulla ei siis tarkoiteta rakennuskohdetta, joka voidaan nostaa paikoilleen tai paikaltaan pois siten, että siitä ei jää maahan pysyviä perustusrakenteita tai laattoja. **Pihasauna** voidaan rakentaa vain asuinrakennuksen tai vapaa-ajanrakennuksen pihapiiriin ~~yhteyteen~~. Sauna on rakennus silloin, kun se on erillinen, kiinteä, paikallaan pysyväksi tarkoitettu (ks. myös rakennelma). Ollessaan alle 30 m² se ei edellytä rakentamislupaa. Saunalle pitää olla			**Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Vuoden 2025 nähtävillä olon jälkeen on 2.2.2026 versioon lisätty uusi pykälä määritelmistä ja käsitteistä. Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026 on täsmennetty määritelmiä yksittäisillä sanamuutoksilla sekä pihavarusteita ja –kalusteita koskeva lisäys.

rakennusoikeutta, muuten se tarvitsee poikkeamisluvan. **Rakennelmalla** tarkoitetaan rakennuskohdetta, joka ei ole rakennus. Rakennelma voi yleensä sijaita myös rakennusalan ulkopuolella. Rakennelman sijaintia säätää rakennusjärjestys ja joskus asemakaava. Vantaalla sisätilaa sisältävistä rakennuskohteista rakennelmiksi tulkitaan kevytrakenteiset ja siirtokelpoiset pihamajat, pihasaunat, puutarhavajat, kasvihuoneet, maakellarit, kesäkeittiöt, grillikodat, leikkimökit, jätesuojat, puuceet, koirankopit ja muut edellisiin rinnastuvat rakennuskohteet, joiden pohjan pinta-ala on enintään 10 m^2 ja joiden yhteen laskettu pinta-ala rakennuspaikalla tai tontilla on enintään 20 m^2. Pohjan pinta-alan 20 m^2 ylittävältä osalta edellä mainitut rakennelmat lasketaan rakennusoikeutta käyttäviksi. Edellä mainitut rakennelmat edellyttävät rakennuspaikalle asuinrakennuksen tai vapaa-ajanrakennuksen. Lisäksi rakennelmia ovat tukimuurit, aidat, laiturit, kiinteät grillauspaikat, kylpypaljut, terassit ja katokset. Myös puistomuuntamot ja akkukontit tulkitaan rakennelmiksi, kun niiden pohjan ala on enintään 10 m^2. Puistomuuntamojen ja akkukonttien pohjan alan ollessa yli 10 m^2, tulkinta rakennelmaksi tai rakennukseksi tehdään tapauskohtaisesti ominaisuuksien arvioinnin perusteella. **Katoksella** tarkoitetaan rakentamiskohdetta, jonka seinäpinta-alasta on vähintään 30 % pysyvästi avointa tai yhtäaikaisesti 30 % avattavissa eristämättömin siirtolasiseinin. Katos ei muodosta kerrosalaa, jollei asemakaavasta muuta johdu. **Terassi** on rakennukseen liitetty tai pihalla erikseen sijaitseva oleskeluun tarkoitettu rakennuskohde. Terassi voi olla katettu, osittain katettu tai kattamaton. **Autosuojalla** tarkoitetaan autotallia tai -autokatosta. **Rakennusoikeus** annetaan asema- tai yleiskaavassa. Suunnittelutarvealueella rakennusoikeus määritellään rakennusjärjestyksen pykälässä 24 §.	rakennuspaikka ja rakennusoikeutta, muuten se tarvitsee poikkeamisluvan. **Rakennelmalla** tarkoitetaan rakennuskohdetta, joka ei ole rakennus. Rakennelma voi yleensä sijaita myös rakennusalan ulkopuolella. Rakennelman sijaintia säätää rakennusjärjestys ja joskus asemakaava. Vantaalla sisätilaa sisältävistä rakennuskohteista rakennelmiksi tulkitaan kevytrakenteiset ja siirtokelpoiset pihamajat, pihasaunat, puutarhavajat, kasvihuoneet, maakellarit, kesäkeittiöt, grillikodat, leikkimökit, jätesuojat, puuceet, ~~koirankopit~~ ja muut edellisiin rinnastuvat rakennuskohteet, joiden kunkin pohjan pinta-ala on enintään 10 m^2 ja joiden yhteen laskettu pinta-ala rakennuspaikalla tai tontilla on enintään 20 m^2. Pohjan pinta-alan 20 m^2 ylittävältä osalta edellä mainitut sisätilaa sisältävät rakennelmat lasketaan rakennusoikeutta käyttäviksi. Edellä mainitut rakennelmat edellyttävät rakennuspaikalle asuinrakennuksen tai vapaa-ajanrakennuksen. Lisäksi rakennelmia ovat esimerkiksi tukimuurit, aidat, laiturit, kiinteät grillauspaikat, tulisijalliset vesialtaat (kylpypaljut, porealtaat tai uima-altaat), terassit ja katokset. Myös puistomuuntamot ja akkukontit tulkitaan rakennelmiksi, kun niiden pohjan ala on enintään 10 m^2. Puistomuuntamojen ja akkukonttien pohjan alan ollessa yli 10 m^2, tulkinta rakennelmaksi tai rakennukseksi tehdään tapauskohtaisesti ominaisuuksien arvioinnin perusteella. **Pihavarusteet ja -kalusteet** eivät kuulu rakennusvalvonnan valvontavastuun piiriin. Pihavarusteina pidetään esimerkiksi kalusteita, keinuja, pyykin kuivaus- ja tamppaustelineitä, irtogrillejä, trampoliineja, pienehköjä kevytrakenteisia ja siirtokelpoisia tulisijattomia vesialtaita (kylpypaljut, porealtaat tai pihauima-altaat) **Katoksella** tarkoitetaan rakentamiskohdetta, jonka seinäpinta-alasta on vähintään 30 % pysyvästi avointa tai yhtäaikaisesti 30 % avattavissa eristämättömin siirtolasiseinin. Katos ei muodosta kerrosalaa, jollei asemakaavasta muuta johdu. **Terassi** on rakennukseen liitetty tai pihalla erikseen sijaitseva oleskeluun tarkoitettu			

	rakennuskohde. Terassi voi olla katettu, osittain katettu tai kattamaton. **Autosuojalla** tarkoitetaan autotallia tai -autokatosta. **Rakennusoikeus** annetaan asema- tai yleiskaavassa. Suunnittelutarvealueella rakennusoikeus määritellään rakennusjärjestyksen pykälässä 24 §.			
2 § Rakentamistapaohjeet Rakentamisen ohjaamiseksi hallintosäännössä määritetty viranomainen ~~kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto~~ voi antaa alueellisia tai koko kaupunkia koskevia rakentamistapaohjeita. Ohjeiden on edistettävä alueen ominaispiirteisiin ja paikallisiin erityisolosuhteisiin sopivaa ja kestävää rakentamista. Aikaisemman rakennusjärjestyksen nojalla hyväksytyt rakentamistapamääräykset ovat voimassa tämän rakennusjärjestyksen mukaisina rakentamistapaohjeina.		**2 § Rakentamistapaohjeet** Rakentamisen ohjaamiseksi *kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto* voi antaa alueellisia tai koko kaupunkia koskevia rakentamistapaohjeita. Ohjeiden on edistettävä alueen ominaispiirteisiin ja paikallisiin erityisolosuhteisiin sopivaa ja kestävää rakentamista. Aikaisemman rakennusjärjestyksen nojalla hyväksytyt rakentamistapamääräykset ovat voimassa tämän rakennusjärjestyksen mukaisina rakentamistapaohjeina.	**2 § Rakentamistapaohjeet** Rakentamisen ohjaamiseksi ympäristölautakunnan rakennuslupajaosto voi antaa alueellisia tai koko kaupunkia koskevia rakentamistapaohjeita. Ohjeiden on edistettävä alueen ominaispiirteisiin ja paikallisiin erityisolosuhteisiin sopivaa ja kestävää rakentamista. Aikaisemman rakennusjärjestyksen nojalla hyväksytyt rakentamistapamääräykset ovat voimassa tämän rakennusjärjestyksen mukaisina rakentamistapaohjeina.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Muutettu kahdeksi momentiksi. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Vantaan kaupunginmuseon lausunto merkitään tiedoksi. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu määritelmäksi *"hallintosäännössä määritetty viranomainen"* aikaisemman *"kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston"* sijaan.
3 § Rakennustoimenpiteiden sopeuttaminen kunkin alueen luonteeseen ja ominaispiirteisiin Yleis- ja asemakaavamääräykset ja rakentamistapaohjeet antavat lähtökohdan rakentamisen sopeuttamiseksi kunkin alueen luonteeseen ja ominaispiirteisiin. Sen lisäksi on otettava huomioon lähiympäristö ja rakennetun ympäristön historiallinen kerroksellisuus.		**3 § Rakennustoimenpiteiden sopeuttaminen kunkin alueen luonteeseen ja ominaispiirteisiin** Yleis- ja asemakaavamääräykset ja rakentamistapaohjeet antavat lähtökohdan rakentamisen sopeuttamiseksi kunkin alueen luonteeseen ja ominaispiirteisiin. Sen lisäksi on otettava huomioon lähiympäristö ja rakennetun ympäristön historiallinen kerroksellisuus.	**3 § Rakennustoimenpiteiden sopeuttaminen kunkin alueen luonteeseen ja ominaispiirteisiin** Yleis- ja asemakaavamääräykset ja rakentamistapaohjeet antavat lähtökohdan rakentamisen sopeuttamiseksi kunkin alueen luonteeseen ja ominaispiirteisiin. Sen lisäksi on otettava huomioon lähiympäristö ja rakennetun ympäristön historiallinen kerroksellisuus.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Ei muutoksia. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Vantaan kaupunginmuseon lausunto merkitään tiedoksi.
4 § Rakennuspaikan omistajan ja haltijan asema Rakennuspaikan omistajan ja haltijan osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä rakennusjärjestyksessä on määrätty tontin omistajasta.		**4 § Rakennuspaikan omistajan ja haltijan asema** Rakennuspaikan omistajan ja haltijan osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä rakennusjärjestyksessä on määrätty tontin omistajasta.	4 **§ Rakennuspaikan omistajan ja haltijan asema** Rakennuspaikan omistajan ja haltijan osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä rakennusjärjestyksessä on määrätty tontin omistajasta.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Ei muutoksia.

II LUKU **Rakennuskohteen rakentaminen**		**II LUKU** **Rakennuksen rakentaminen**		**Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:**

				Muutettiin luvun otsikkoa koskemaan kaikkia rakennuskohteita.
5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset Rakennuskohteen on sovelluttava ympäröivän alueen ominaispiirteisiin ja yleisesti noudatettuun rakennustapaan sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen, valaistuksen sekä julkisivun jäsentelyn osalta. Rakennuskohteen on muodostettava ympäristö- ja kaupunkikuvaltaan sopusuhtainen sekä alueen luonto-, maisema- ja historialliset arvot huomioon ottava kokonaisuus. Rakennuskohteen julkisivujen korjaus- ja muutostöissä on vaalittava rakennuskohteelle ominaista tyyliä ja piirteitä. Rakennuksen ulkokatto saa kadulle ja pihalle päin kohota enintään 45 asteen kaltevuuskulmassa julkisivupinnan yläreunasta. Tästä voidaan poiketa, jos se kaupunkikuvan tai rakennuksen ulkonäköön liittyvän syyn johdosta on perusteltua. Ilmanvaihtokonehuoneet ja tekniset laitteet kanavineen on suunniteltava rakennuksen luonteeseen ja ympäristön kaupunkikuvaan soveltuviksi. Rakennuskohteen ~~Rakennuksen~~ ikkunoiden ja muiden lasiaiheiden kuten lasikaiteiden, koko, sijoitus, pintakuviointi, lasin ominaisuudet ja muut ratkaisut sekä rakennuksen valaistus on suunniteltava ja toteutettava siten, että lintujen törmääminen lasiin minimoidaan.	**5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset** Rakennuskohteen on sovelluttava ympäröivän alueen ominaispiirteisiin ja yleisesti noudatettuun rakennustapaan sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen, valaistuksen sekä julkisivun jäsentelyn osalta. Rakennuskohteen on muodostettava ympäristö- ja kaupunkikuvaltaan sopusuhtainen sekä alueen luonto-, maisema- ja historialliset arvot huomioon ottava kokonaisuus. Rakennuskohteen julkisivujen korjaus- ja muutostöissä on vaalittava rakennuskohteelle ominaista tyyliä ja piirteitä. Rakennuksen ulkokatto saa kadulle ja pihalle päin kohota enintään 45 asteen kaltevuuskulmassa julkisivupinnan yläreunasta. Tästä voidaan poiketa, jos se kaupunkikuvan tai rakennuksen ulkonäköön liittyvän syyn johdosta on perusteltua. Ilmanvaihtokonehuoneet ja tekniset laitteet kanavineen on suunniteltava rakennuksen luonteeseen ja ympäristön kaupunkikuvaan soveltuviksi. Rakennuskohteen ~~Rakennuksen~~ ikkunoiden ja muiden lasiaiheiden kuten lasikaiteiden, koko, sijoitus, pintakuviointi, lasin ominaisuudet ja muut ratkaisut sekä rakennuksen valaistus on suunniteltava ja toteutettava siten, että lintujen törmääminen lasiin minimoidaan rakennuskohde ja sen laajuus huomioiden.	**5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset** Rakennuskohteen on sovelluttava ympäröivän alueen ominaispiirteisiin ja yleisesti noudatettuun rakennustapaan sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen, valaistuksen sekä julkisivun jäsentelyn osalta. Rakennuskohteen on muodostettava ympäristö- ja kaupunkikuvaltaan sopusuhtainen sekä alueen luonto-, maisema- ja historialliset arvot huomioon ottava kokonaisuus. Rakennuskohteen julkisivujen korjaus- ja muutostöissä on vaalittava rakennuskohteelle ominaista tyyliä ja piirteitä. Rakennuksen ulkokatto saa kadulle ja pihalle päin kohota enintään 45 asteen kaltevuuskulmassa julkisivupinnan yläreunasta. Tästä voidaan poiketa, jos se kaupunkikuvan tai rakennuksen ulkonäköön liittyvän syyn johdosta on perusteltua. Ilmanvaihtokonehuoneet ja tekniset laitteet kanavineen on suunniteltava rakennuksen luonteeseen ja ympäristön kaupunkikuvaan soveltuviksi. Rakennuksen ikkunoiden ja muiden lasiaiheiden kuten lasikaiteiden, koko, sijoitus, pintakuviointi, lasin ominaisuudet ja muut ratkaisut sekä rakennuksen valaistus on suunniteltava ja toteutettava siten, että lintujen törmääminen lasiin minimoidaan.	**5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset** Rakennuskohteen rakentamisen, rakennuksen laajennuksen ja rakennuskohteen rakentamiseen verrattavan rakentamisen on sovelluttava ympäröivän alueen yleisesti noudatettuun rakennustapaan sekä tonttiin rajoittuvaan katuun, puistoon ja muuhun julkiseen kaupunkitilaan rakennuksen sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen sekä julkisivun jäsentelyn osalta. Tontilla rakennusten on muodostettava kaupunkikuvaltaan sopusuhtainen ja alueen luonnonarvot huomioon ottava kokonaisuus. Ilmanvaihtokonehuoneet ja tekniset laitteet kanavineen on suunniteltava rakennuksen luonteeseen ja ympäristön kaupunkikuvaan soveltuviksi.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Muutettu sanamuotoja rakentamislain terminologiaa vastaavaksi, yhdistetty virkkeitä luonteviksi kokonaisuuksiksi ja lisätty maininta julkisivujen korjauksissa huomioon otettava rakennuksen ominaispiirteet, Lisätty kattojen muodosta (koska poistuu rakennusasetuksesta) ja lintuturvallisuutta koskeva ohjeistus. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry:n lausunto ei aiheuttanut muutoksia rakennusjärjestyksen 5 § tai 37 §:een pykälään, sillä rakennusjärjestyksen 5 § sisältää vaatimuksen lintujen törmäämisiä minimoivien suunnittelu- ja toteutusratkaisujen käyttämisestä. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettiin viimeisen momentin sanamuoto koskemaan myös muut rakennuskohteet kuin rakennukset. **Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026** on lisätty harkintavaltaa lintuturvallisen suunnittelun säännöksen noudattamiseen.
6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle Jos rakennus saadaan asemakaavan mukaan rakentaa kadun vastaiselle tontin rajalle, rakennus saa ulottua tontin rajan yli katualueelle tai perustellusta syystä muulle yleiselle alueelle seuraavasti: 1. rakennuksen perustusrakenteet routaeristeineen maanpinnan alapuolella 1,5 metrin syvyyteen saakka 0,3 metrillä ja maanpinnasta 1,5 metriä syvemmällä olevat perustusrakenteet 1,2 metrillä.	**6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle** Jos rakennus saadaan asemakaavan mukaan rakentaa kadun vastaiselle tontin rajalle, rakennus saa ulottua tontin rajan yli katualueelle tai perustellusta syystä muulle yleiselle alueelle seuraavasti: 1. rakennuksen perustusrakenteet routaeristeineen maanpinnan alapuolella 1,5 metrin syvyyteen saakka 0,3 metrillä ja maanpinnasta 1,5 metriä syvemmällä olevat perustusrakenteet 1,2 metrillä.	**6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle** Jos rakennus saadaan asemakaavan mukaan rakentaa kadun vastaiselle tontin rajalle, rakennus saa ulottua tontin rajan yli katualueelle tai perustellusta syystä muulle yleiselle alueelle seuraavasti: 1. rakennuksen perustusrakenteet maanpinnan alapuolella 1,5 metrin syvyyteen saakka 0,3 metrillä ja maanpinnasta 1,5 metriä syvemmällä olevat perustusrakenteet 1,2 metrillä. *2.* erkkerit, katokset, räystäät parvekkeet ja muut vastaavat *maanpinnan*	**6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle** Jos rakennus saadaan rakentaa kadun vastaiselle tontin rajalle, rakennus saa ulottua tontin rajan yli katualueelle tai erityisestä syystä muulle yleiselle alueelle seuraavasti: 1. rakennuksen perustusrakenteet maanpinnan alapuolella 1,5 metrin syvyyteen saakka 0,3 metrillä ja maanpinnasta 1.5 metriä syvemmällä olevat perustusrakenteet 1,2 metrillä	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty maininta ulkoseinän lisäeristyksestä **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** HSL:n lausunto ei tältä osin aiheuttanut muutoksia 6 §:ään, koska HSL:n tavoite on jo huomioitu kohdassa "Ylityksistä ei saa aiheutua haittaa kadun tai muun yleisen alueen käytölle".

2. erkkerit, katokset, räystäät parvekkeet ja muut vastaavat *maanpinnan yläpuolella rakennuksen julkisivusta ulkonevat* rakennuksen osat 1,5 metrillä; julkisen rakennuksen ja liikerakennuksen pääsisäänkäynnin katos voi ulottua kevyenliikenteen väylällä enemmänkin. Vapaan alikulkukorkeuden on oltava vähintään 3,2 metriä. 3. Ulkoseinän lisäeristys rakennusvalvonnan harkinnan mukaan. 4. olemassa olevan rakennuksen uudet portaat tai luiska enintään 0,3 metrillä, milloin uudet portaat ovat tarpeelliset rakennuksen toimintojen muuttuessa ja portaita ei voida ilman kohtuuttomia vaikeuksia ja kustannuksia rakentaa tontille. Ylityksistä ei saa aiheutua haittaa kadun tai muun yleisen alueen käytölle ja niille tulee olla alueen haltijan sijoituslupa.	2. erkkerit, katokset, räystäät parvekkeet ja muut vastaavat *maanpinnan yläpuolella rakennuksen julkisivusta ulkonevat* rakennuksen osat 1,5 metrillä; julkisen rakennuksen ja liikerakennuksen pääsisäänkäynnin katos voi ulottua kevyenliikenteen väylällä enemmänkin. Vapaan alikulkukorkeuden on oltava vähintään 3,2 metriä ja ajoradan kohdalla tai 0,5 metriä sitä lähempänä sekä katualueen huoltoajolle varatun väylän yläpuolella vähintään 4,6 metriä. 3. Ulkoseinän lisäeristys rakennusvalvonnan harkinnan mukaan. 4. olemassa olevan rakennuksen uudet portaat tai luiska enintään 0,3 metrillä, milloin uudet portaat ovat tarpeelliset rakennuksen toimintojen muuttuessa ja portaita ei voida ilman kohtuuttomia vaikeuksia ja kustannuksia rakentaa tontille. Ylityksistä ei saa aiheutua haittaa kadun tai muun yleisen alueen käytölle ja niille tulee olla alueen haltijan sijoituslupa.	*yläpuolella rakennuksen julkisivusta ulkonevat* rakennuksen osat 1,5 metrillä; julkisen rakennuksen ja liikerakennuksen pääsisäänkäynnin katos voi ulottua kevyenliikenteen väylällä enemmänkin. Vapaan alikulkukorkeuden on oltava vähintään 3,2 metriä. 3. Ulkoseinän lisäeristys harkinnan mukaan. 4. olemassa olevan rakennuksen uudet portaat tai luiska enintään 0,3 metrillä, milloin uudet portaat ovat tarpeelliset rakennuksen toimintojen muuttuessa ja portaita ei voida ilman kohtuuttomia vaikeuksia ja kustannuksia rakentaa tontille. Ylityksistä ei saa aiheutua haittaa kadun tai muun yleisen alueen käytölle ja niille tulee olla alueen haltijan sijoituslupa.	2. erkkerit, katokset, räystäät parvekkeet ja muut vastaavat ilmassa olevat rakennuksen osat 1,5 metrillä; julkisen rakennuksen ja liikerakennuksen pääsisäänkäynnin katos voi ulottua kevyenliikenteen väylällä enemmänkin. Vapaan alikulkukorkeuden on oltavavähintään 3,2 metriä. 3. tekniset laitteet ja muut vastaavat 0,3 metrillä ja ulkoseinän lisäeristys harkinnan mukaan 4. olemassa olevan rakennuksen uudet portaat tai luiska enintään 0,3 metrillä, milloin uudet portaat ovat tarpeelliset rakennuksen toimintojen muuttuessa ja portaita ei voida ilman kohtuuttomia vaikeuksia ja kustannuksia rakentaa tontille. Ylityksistä ei saa aiheutua haittaa kadun tai muun yleisen alueen käytölle.	HSY:n lausunto aiheutti tältä täydennyksen rakennusjärjestyksen 6 §:än ensimmäisen momentin 1 kohtaan, johon lisättiin sana "routaeristeineen". Perusteluna rakennusvalvontavirasto toteaa, että tilanteissa, joissa asemakaava sallii rakennuksen rakentamisen tontin rajaan kiinni, rakennus tulee kuitenkin voida perustaa routasuojauksin. Routaeristeet ovat osa perustusrakenteita ja samat etäisyysvaatimukset koskevat siis routaeristeitäkin. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Täsmennetty ja lisätty sana *"rakennusvalvonnan"* kohtaan kolme. Lisäyksen jälkeen kohta kuuluu seuraavasti: 3. Ulkoseinän lisäeristys *rakennusvalvonnan* harkinnan mukaan. Rakennusvalvonta huomauttaa lisäksi, että ehdotusvaiheen muutoskirjauksista on puuttunut huomautus koskien kohtaa 3. Kyseisestä kohdasta oli jo vuoden 2025 nähtävillä olleessa versiossa poistettu maininta "*teknisiä laitteita*". Maininta ulkoseinän lisäeristyksestä sen sijaan ei ole uusi, toisin kuin muutoksista oli edellisen nähtävillä olon aikana kirjattu. **Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026** on täsmennetty ajoradan kohdalla säännökseen sisältyviä mittoja.
7 § Rakennuksen ja rakennuskohteen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusalan rajan ylittäminen RAKENNUKSET Ellei asemakaavassa toisin määrätä, tulee rakennuksen etäisyyden tontin rajoista asemakaava-alueella olla vähintään 4 metriä. Rakennuksen sijoittaminen edellä mainittua lähemmäksi rajaa edellyttää naapuritontin omistajan tai haltijan suostumusta. Asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuksen etäisyyden tontin tai rakennuspaikan rajoista tulee olla vähintään 4 metriä. Lisäksi rakennusta rakennettaessa tulee huomioida lainsäädännön mahdolliset muut etäisyysvaatimukset, joista poikkeamiseen tulee saada naapurilta kirjallinen suostumus.		**7 § Rakennuksen ja rakennuskohteen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusalan rajan ylittäminen** Ellei asemakaavassa toisin määrätä, tulee rakennuksen etäisyyden tontin rajasta olla asemakaava-alueella vähintään 4 metriä ja asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuspaikan rajasta vähintään 5 metriä. Tästä voidaan poiketa rajanaapurin suostumuksella tai milloin rakennuksen sijoittaminen lähemmäksi rajaa ei aiheuta haittaa naapurikiinteistölle tai vaikeuta sen sopivaa rakentamista. Savusaunaa tai muuta palovaarallista rakennusta ei saa sijoittaa 15 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta,	**7 § Rakennuksen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusrajan ylittäminen** Ellei asemakaavassa toisin määrätä, tulee rakennuksen etäisyyden rakennuspaikan rajasta olla asemakaava-alueella vähintään 4 metriä ja asemakaava-alueen ulkopuolella 5 metriä. Tästä voidaan poiketa rajanaapurin suostumuksella tai milloin rakennuksen sijoittaminen lähemmäksi rajaa ei aiheuta haittaa naapurikiinteistölle tai vaikeuta sen sopivaa rakentamista.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty palovaarallisia rakennuksia ja katoksia koskevat minimietäisyydet sekä rakennusvalvontaviranomaisen mahdollisuus myöntää lupa myös ilman naapuritontin tai haltijan suostumusta eräin ehdoin. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Vastine Tuusulan kaupungin muistutukseen: Muutetaan rakennusjärjestystä vastaamaan rakentamislain (RakL) 45 § 3 momentin sisältöä: rakennukset voidaan sijoittaa vähintään neljän metrin etäisyydelle kiinteistön rajasta. Lisäksi muutettiin ilmaisu

Savusaunaa tai muuta palovaarallista rakennuskohdetta ei saa sijoittaa 15 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla. RAKENNELMAT Sekä asemakaava-alueella että asemakaava-alueen ulkopuolella rakennelman ja sen mahdollisen savuhormin etäisyyden tontin tai rakennuspaikan rajoista tulee olla vähintään 4 metriä. Edellä todetusta poiketen vähäinen tulisijaton rakennelma (pohjapinta-ala alle 4 m² ja korkeus alle 2 m) on sallittua sijoittaa naapuritontin tai rakennuspaikan rajasta vähintään yhtä kauas kuin mikä on rakennelman korkeus. Sijoitus ei kuitenkaan saa aiheuttaa huomattavaa haittaa naapurille. Rakennelman sijoittaminen sallittua lähemmäs (4 metriä tai korkeutensa verran) naapurin rajoista edellyttää naapuritontin tai rakennuspaikan omistajan tai haltijan kirjallista suostumusta. Lisäksi paloturvallisuuteen liittyvät vaatimukset tulee täyttyä. Aidan, tukimuurin ja terassin sijoittamisessa noudatetaan kuitenkin tämän rakennusjärjestyksen kohtaa 20 §. YLEISTÄ Rakennus saa ulottua asemakaavassa tai rakennusjärjestyksessä määrätyn tontin sisäisen rakennusalan rajan yli seuraavasti, ei kuitenkaan asemakaavassa istutettavaksi merkitylle tontinosalle: 1) rakennuksen perustusrakenteet ja kellarin rakenteet maanpinnan alapuolella tarpeen mukaan 2) terassit, erilliset katokset ja katokset, erkkerit, räystäät, parvekkeet, kuistit, portaat ja muut vastaavat rakennuksen osat 1,2 metrillä. Portaat ja niihin liittyvän sisäänkäyntitason ylitys voi tarvittaessa olla enemmänkin. 3) olemassa olevan rakennuksen ulkoseinän lisäeristys, tekniset laitteet ja muu vastaava tarpeen mukaan.		joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla. Palovaarallisen katoksen tai muun rakennelman etäisyyden on oltava vähintään 4 metriä naapurin rajasta. Rakennuskohteen sijoittaminen tässä pykälässä mainittuja etäisyyksiä lähemmäksi edellyttää naapuritontin omistajan tai haltijan suostumusta. Erityisistä syistä rakennusvalvontaviranomainen voi kuitenkin antaa luvan rakentaa rakennelma naapurin rajaan asti, vaikka naapuritontin omistaja tai haltija ei ole antanut suostumustaan, jos tästä ei aiheudu naapurille huomattavaa haittaa. Rakennus saa ulottua asemakaavassa tai rakennusjärjestyksessä määrätyn tontin sisäisen rakennusalan rajan yli seuraavasti: 1) rakennuksen perustusrakenteet ja kellarin rakenteet maanpinnan alapuolella tarpeen mukaan 2) erkkerit, katokset, räystäät, parvekkeet, kuistit, portaat ja muut vastaavat rakennuksen osat 1,2 metrillä. 3) olemassa olevan rakennuksen ulkoseinän lisäeristys, tekniset laitteet ja muu vastaava tarpeen mukaan. Edellä mainituista ylityksistä ei saa aiheutua huomattavaa haittaa ympäristölle tai naapureille.	Rakennus saa ulottua asemakaavassa tai rakennusjärjestyksessä määrätyn tontin sisäisen rakennusrajan yli seuraavasti: 1) rakennuksen perustusrakenteet ja kellarin rakenteet maanpinnan alapuolella tarpeen mukaan 2) erkkerit, katokset, räystäät, parvekkeet, kuistit, portaat ja muut vastaavat rakennuksen osat 1,2 metrillä 3) ulkoseinän lisäeristys, tekniset laitteet ja muu vastaava tarpeen mukaan. Edellä mainituista ylityksistä ei saa aiheutua huomattavaa haittaa ympäristölle tai naapureille.	"palovaarallinen katos" tulisijalliseksi katokseksi. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Pykälään on lisätty väliotsikot: rakennukset, rakennelmat ja yleistä. Ensimmäinen momentti on jaettu kahtia. Rakennusten etäisyys tontin rajasta on rakentamislain mukainen 4 metriä. Rakennusjärjestyksen muotoilussa on kuitenkin otettu huomioon rakentamislain notifikaatiovaiheessa olevan nk. tuunaussarjan säännös, jossa asemakaava-alueen ulkopuolella rakennusten etäisyys rakennuspaikan rajoista esitetään palautettavaksi maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti viiteen metriin. Pykälässä on tältä osin ennakoiva viittaus lainsäädännön muihin mahdollisiin etäisyyksiin (toinen momentti). Naapurin suostumus poikkeamiseen minimietäisyyksistä on kirjattu hieman aikaisempaa poikkeavalla tavalla. Sisällöllisesti vaatimusta ei ole muutettu: naapurin suostumus tarvitaan. Rakennelmia varten on lisätty uudet momentit 4 - 7. Uudet säännökset ottavat huomioon rakennusjärjestykseen lisättäväksi esitetyn 1a pykälän määritelmät rakennelmiksi tulkittavista rakennuskohteista. Uusissa tämän pykälän säännöksissä annetaan ehtoja rakennelmien sijoittamiselle tontin rajan läheisyyteen, viitataan velvoitteeseen noudattaa paloturvallisuuteen liittyviä vaatimuksia ja viitataan aidan, tukimuurin ja terassin sijoittamista koskeviin ehtoihin, jotka on tarkemmin esitetty pykälässä 20 (Huom. pykälien uusi numerointi). Kahdeksanteen momenttiin on lisätty huomautus rakennusten sijoittamisesta asemakaavan mukaiselle istutusalueelle. Muutettiin nyt esitetyssä versiossa kahdeksannen momentin toisen kohdan sanajärjestystä ja lisättiin kyseisen momentin kohtaan 2 terassit, erilliset katokset. Lisättiin sisäänkäyntitasoja koskien mahdollisuus ylittää vaadittu etäisyys enemmänkin. Lisättiin pykälän loppuun erillinen momentti paloturvallisuudesta.

Edellä mainituista ylityksistä ei saa aiheutua huomattavaa haittaa ympäristölle tai naapureille. Lisäksi paloturvallisuuteen liittyvät vaatimukset tulee täyttyä.				
8 § Rakennuksen korkeusasema Rakennuksen korkeusaseman on sopeuduttava olemassa olevan ympäristön ja asemakaavan sekä tie-, katu- ja puistoalueiden ja naapurikiinteistöjen suunniteltuihin korkeusasemiin. Rakentamislupahakemukseen on sisällytettävä riittävät tiedot rakennuspaikan ja sen ympäristön korkeusasemista. ~~liitettävä pintavaaituskartta tai vastaava selvitys, joka osoittaa tontin ja ympäröivän alueen olemassa olevat korkeussuhteet.~~ Rakennusvalvontaviranomainen voi rakentamislupahakemuksen arvioimiseksi edellyttää luvanhakijalta, että tontin kulmapisteiden ja suunnitellun rakennuksen nurkkapisteiden sijainti ja korkeusasema merkitään tontille ennen lupapäätöksen tekemistä.		**8 § Rakennuksen korkeusasema** Rakennuksen korkeusaseman on sopeuduttava olemassa olevan ympäristön ja asemakaavan sekä tie-, katu- ja puistoalueiden ja naapurikiinteistöjen suunniteltuihin korkeusasemiin. Rakentamislupahakemukseen on liitettävä pintavaaituskartta tai vastaava selvitys, joka osoittaa tontin ja ympäröivän alueen olemassa olevat korkeussuhteet. Rakennusvalvontaviranomainen voi rakentamislupahakemuksen arvioimiseksi edellyttää luvanhakijalta, että tontin kulmapisteiden ja suunnitellun rakennuksen nurkkapisteiden sijainti ja korkeusasema merkitään tontille ennen lupapäätöksen tekemistä.	**8 § Rakennuksen korkeusasema** Rakennuksen korkeusaseman on sopeuduttava olemassa olevan ympäristön ja asemakaavassa suunniteltuihin korkeusasemiin. Rakennuslupahakemukseen on liitettävä pintavaaituskartta tai vastaava selvitys, joka osoittaa tontin ja ympäröivän alueen olemassa olevat korkeussuhteet. Rakennusvalvontaviranomainen voi rakennuslupahakemuksen arvioimiseksi edellyttää luvanhakijalta, että tontin kulmapisteiden ja suunnitellun rakennuksen nurkkapisteiden sijainti ja korkeusasema merkitään tontille ennen lupapäätöksen tekemistä.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty maininta korkeussuhteiden sovittamisesta myös sekä tie-, katu- ja puistoalueiden ja naapurikiinteistöjen suunniteltuihin korkeusasemiin. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muotoiltiin uudelleen rakentamislupahakemuksen liitteeksi esitettävien rakennuspaikkaa koskevien tietojen sisältövaatimuksia.
9 § Mainos- ja muut vastaavat laitteet. Myynti-, tiedotus- ja mainoslaitteen asettaminen edellyttää alueen haltijan luvan ja sen lisäksi, on noudatettava seuraavaa: 1. Laitteen muodon, koon, värin ja rakenteen on sovelluttava ympäristöön. 2. Liikehuoneiston kunkin yksittäisen ikkunan pinta-alasta saa peittää mainoslaitteilla, ikkunateippauksilla ja vastaavilla yhteensä enintään puolet. 3. Rakennukseen kiinnitettävä myynti-, tiedotus- tai mainoslaite saa ulottua 0,6 metriä sekä ikkuna- ja ovimarkiisit ja terassien katokset 1,5 metriä katualueelle tai muulle yleiselle alueelle. Vapaan alikulkukorkeuden on katualueella oltava 3,2 metriä ja muulla yleisellä alueella 2,4 metriä. Vapaan korkeuden ollessa alle 2,4 metriä saa ulottuma julkisivupinnasta olla enintään 0,15 m. Laite ei kuitenkaan saa ulottua puolta metriä lähemmäksi		**9 § Mainos- ja muut vastaavat laitteet.** Myynti-, tiedotus- ja mainoslaitteen asettaminen edellyttää alueen haltijan luvan ja sen lisäksi, on noudatettava seuraavaa: 1) Laitteen muodon, koon, värin ja rakenteen on sovelluttava ympäristöön. 2) Liikehuoneiston kunkin yksittäisen ikkunan pinta-alasta saa peittää mainoslaitteilla, ikkunateippauksilla ja vastaavilla yhteensä enintään puolet. 3) Rakennukseen kiinnitettävä myynti-, tiedotus- tai mainoslaite saa ulottua 0,6 metriä sekä ikkuna- ja ovimarkiisit ja terassien katokset 1,5 metriä katualueelle tai muulle yleiselle alueelle. Vapaan alikulkukorkeuden on katualueella oltava 3,2 metriä ja muulla yleisellä alueella 2,4 metriä. Vapaan korkeuden ollessa alle 2,4 metriä saa ulottuma julkisivupinnasta olla	**9 § Mainos- ja muut vastaavat laitteet** Myynti-, tiedotus- ja mainoslaitteen asettaminen edellyttää alueen haltijan luvan ja sen lisäksi, on noudatettava seuraavaa: 1) laitteen muodon, värin ja rakenteen on sovelluttava ympäristöön, 2) laite ei saa haitata liikennettä tai katuvalaistusta eikä olla muutenkaan häiritsevä, 3) laite on kiinnitettävä tukevasti, rakennukseen kiinnitettävä laite, mikäli se kiinnitetään katualueella 3200 mm:ä ja muualla 2400 mm:ä maanpintaa ylemmäksi, saa ulottua enintään 600 mm:n päähän julkisivun pinnasta sekä muussa tapauksessa enintään 150 mm:n päähän julkisivunpinnasta. Laite ei kuitenkaan saa ulottua puolta metriä lähemmäksi ajoneuvoliikenteelle varattua kadun osaa. 4) laite on sijoitettava rakennuksen räystäslinjan alapuolelle. Edellä 4 kohdassa mainitut rajoitukset eivät koske laitetta, joka asetetaan rakennuksen sisäänkäynnin suojakatolle.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty maininta liikenteen häiritsemättömyydestä, korjattu eräiden annettujen mittojen tarkkuuksia, lisätty velvoite rikkinäisten laitteiden korjaamisesta tai poistamisesta sekä laitteiden valotehosta. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** HSL:n lausunto ei tältä osin aiheuttanut tarvetta muuttaa pykälää, koska toivomus on jo huomioitu ko. kohdassa: "Tontille tai julkiseen kaupunkitilaan sijoitettava laite on kiinnitettävä tukevasti eikä se saa haitata julkisen kaupunkitilan käyttöä eikä olla huomattavasti häiritsevä eikä muodostaa liikkumisestettä." HSY:n lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä. Vähimmäisetäisyydet vesihuollon objekteista tulevat otetuiksi huomioon katualueiden

ajoneuvoliikenteelle varattua kadun osaa. 4. Tontille tai julkiseen kaupunkitilaan sijoitettava laite on kiinnitettävä tukevasti eikä se saa haitata julkisen kaupunkitilan käyttöä eikä olla huomattavasti häiritsevä eikä muodostaa liikkumisestettä. Laitteet on pidettävä kunnossa ja rikkinäiset on joko korjattava tai poistettava välittömästi. 5. Tontille tai julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavan laitteen valoteho ei saa olla merkittävästi voimakkaampi kuin ympäristön valaistus, se ei saa aiheuttaa estohäikäisyä tai syttyä ja sammua toistuvasti pimeällä eikä sen näytöllä saa esittää voimakkaasti välkkyviä kuvia. Laitetta ei saa sijoittaa suojatien jatkeelle ja sen sijoittelussa on muutoinkin otettava huomioon liikenneturvallisuus ja ympäröivä asutus.		enintään 0,15 m. Laite ei kuitenkaan saa ulottua puolta metriä lähemmäksi ajoneuvoliikenteelle varattua kadun osaa. 4) Tontille tai julkiseen kaupunkitilaan sijoitettava laite on kiinnitettävä tukevasti eikä se saa haitata julkisen kaupunkitilan käyttöä eikä olla huomattavasti häiritsevä eikä muodostaa liikkumisestettä. Laitteet on pidettävä kunnossa ja rikkinäiset on joko korjattava tai poistettava välittömästi. ~~5)~~ Tontille tai julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavan laitteen **valoteho** ei saa olla merkittävästi voimakkaampi kuin ympäristön valaistus, se ei saa aiheuttaa estohäikäisyä tai syttyä ja sammua toistuvasti pimeällä eikä sen näytöllä saa esittää voimakkaasti välkkyviä kuvia. Laitetta ei saa sijoittaa suojatien jatkeelle ja sen sijoittelussa on muutoinkin otettava huomioon liikenneturvallisuus		kaivulupiin liittyvissä lupa- ja sopimusjärjestelyissä. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Lisättiin viidenteen kohtaan maininta ympäröivästä asutuksesta.
10 § Tontin ja rakennuksen valaistus Tontin valaistusjärjestelyissä valolaitteiden sijoitus, suuntaus ja valoteho on sovitettava siten, että ne lisäävät alueen turvallisuutta ja viihtyisyyttä eivätkä tarpeettomasti ja haitallisesti häiritse alueen asukkaita, alueella liikkuvia tai naapurialueita. Julkisivuvalaistuksen tulee tukea rakennuksen luonnetta ja sen kaupunkikuvallista merkitystä. Valaisinten ja valon on sovelluttava kunkin alueen kaupunkikuvaan. Kaupunkikuvallisesti merkittävissä hankkeissa on tarvittaessa rakentamisluvan yhteydessä esitettävä valaistussuunnitelma.		**10 § Tontin ja rakennuksen valaistus** Tontin valaistusjärjestelyissä valolaitteiden sijoitus, suuntaus ja valoteho on sovitettava siten, että ne lisäävät alueen turvallisuutta ja viihtyisyyttä eivätkä tarpeettomasti ja haitallisesti häiritse alueen asukkaita, alueella liikkuvia tai naapurialueita. Julkisivuvalaistuksen tulee tukea rakennuksen luonnetta ja sen kaupunkikuvallista merkitystä. Valaisinten ja valon on sovelluttava kunkin alueen kaupunkikuvaan. Kaupunkikuvallisesti merkittävissä hankkeissa tulee rakentamisluvan yhteydessä esittää valaistussuunnitelma.	**10 § Tontin ja rakennuksen valaistus** Tontin valaistusjärjestelyissä valolaitteiden sijoitus, suuntaus ja valoteho on sovitettava siten, että ne lisäävät alueen turvallisuutta ja viihtyisyyttä eivätkä tarpeettomasti ja haitallisesti häiritse alueen asukkaita, alueella liikkuvia tai naapurialueita. Julkisivuvalaistuksen tulee tukea rakennuksen luonnetta ja sen kaupunkikuvallista merkitystä. Valaisinten on sovelluttava kunkin alueen kaupunkikuvaan	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty maininta valaistussuunnitelman laatimisesta kaupunkikuvallisesti merkittävissä hankkeissa. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry kommentoi lausunnossaan rakennusjärjestyksen 10 §:ään sisältyvää määräystä ja ehdottaa, että lintuturvallisuudesta tulisi lisätä yleismaininta kyseiseen pykälään. Perusteluna he esittävät, että etenkin alhaalta ylös kohdistuva ja/tai heijastuva valo on haitallista linnuille ja monille muille eläimille sekä lisää verraten paljon valosaasteen määrää (Evans Ogden 2022). Lisäksi tällainen valo voi lisätä lintujen törmäyskuolemien määrää erityisesti muuttoaikoina merkittävästi (Komi 2022, Komi 2023, Haupt & Schillemeit 2011). Lisäksi Tringa ry ehdottaa, että rakennusjärjestyksen 12 §:ään (Tontin ja rakennuksen osoitemerkinnät) lisätään

				mainin ta siitä, että osoitemerkinnät tulee valaista muuten kuin alhaalta ylöspäin osoittavilla valaisimilla aina kun pakottavaa syytä toimia toisin ei ole. Lausunto ei tältä osin aiheuttanut toimenpiteitä, koska se on riittävästi jo huomioon otettu pykälässä 5. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Lisättiin sana “tarvittaessa” vaatimukseen valaistussuunnitelman esittämisestä ja stilisoitiin ilmaisua suomen kielen mukaiseksi.
~~**11 § Suunnittelijat, työnjohto ja valvojat**~~ ~~Suunnittelijoiden, työnjohtajien ja valvojien on oltava päteviä ja ammattitaitoisia.~~		**11 § Suunnittelijat, työnjohto ja valvojat** Suunnittelijoiden, työnjohtajien ja valvojien on oltava päteviä ja ammattitaitoisia.	**11 § Suunnittelijat, työnjohto ja valvojat** Suunnittelijoiden, työnjohtajien ja valvojien on oltava päteviä ja ammattitaitoisia.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Ei muutoksia. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Poistettiin pykälä, sillä asiasta säädetään riittävästi lainsäädännössä rakentamislain luvussa 7 ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston asetuksessa 1063/2024.
11 § ~~12 §~~ **Tontin ja rakennuksen osoitemerkinnät** Rakennetun tontin omistajan tai haltijan on asetettava kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta hyvin näkyvään paikkaan tontin osoitenumero, joka on pimeän aikana valaistava. Katujen kulmassa sijaitsevaan rakennukseen on jokaisen kadun puolelle asennettava kyseiselle kadulle vahvistettu osoitenumero. Osoitenumero on asetettava: 1) katuun tai muuhun liikenneväylään rajoittuvassa tai sen välittömässä läheisyydessä olevassa rakennuksessa kadulle johtavan portin tai vastaavan kohdalle sekä 2) muussa tapauksessa tontille johtavan ajoväylän alkupäähän. Milloin tontilla on useita rakennuksia, eivätkä kaikki rakennukset rajoitu katuun tai sen välittömään läheisyyteen, tulee tontille johtavan ajoväylän alkupäähän tarvittaessa asettaa opastaulu. Osoitenumero tulee merkitä opastauluun tai asettaa sen välittömään läheisyyteen. Osoitenumero on lisäksi tarvittaessa kiinnitettävä kuhunkin rakennukseen.		**12 § Tontin ja rakennuksen osoitemerkinnät** Rakennetun tontin omistajan tai haltijan on asetettava kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta hyvin näkyvään paikkaan tontin osoitenumero, joka on pimeän aikana valaistava. Katujen kulmassa sijaitsevaan rakennukseen on jokaisen kadun puolelle asennettava kyseiselle kadulle vahvistettu osoitenumero. Osoitenumero on asetettava: 1) katuun tai muuhun liikenneväylään rajoittuvassa tai sen välittömässä läheisyydessä olevassa rakennuksessa kadulle johtavan portin tai vastaavan kohdalle sekä 2) muussa tapauksessa tontille johtavan ajoväylän alkupäähän. Milloin tontilla on useita rakennuksia, eivätkä kaikki rakennukset rajoitu katuun tai sen välittömään läheisyyteen, tulee tontille johtavan ajoväylän alkupäähän tarvittaessa asettaa opastaulu. Osoitenumero tulee merkitä opastauluun tai asettaa sen välittömään läheisyyteen. Osoitenumero on lisäksi tarvittaessa kiinnitettävä kuhunkin rakennukseen.	**12 § Tontin ja rakennuksen osoitemerkinnät** Rakennetun tontin omistajan tai haltijan on asetettava kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta hyvin näkyvään paikkaan tontin osoitenumero, joka on pimeän aikana valaistava. Katujen kulmassa sijaitsevaan rakennukseen on jokaisen kadun puolelle asennettava kyseiselle kadulle vahvistettu osoitenumero. Osoitenumero on asetettava: 1) katuun tai muuhun liikenneväylään rajoittuvassa tai sen välittömässä läheisyydessä olevassa rakennuksessa kadulle johtavan portin tai vastaavan kohdalle sekä 2) muussa tapauksessa tontille johtavan ajoväylän alkupäähän. Milloin tontilla on useita rakennuksia, eivätkä kaikki rakennukset rajoitu katuun tai sen välittömään läheisyyteen, tulee tontille johtavan ajoväylän alkupäähän tarvittaessa asettaa opastaulu. Osoitenumero tulee merkitä opastauluun tai asettaa sen välittömään läheisyyteen. Osoitenumero on lisäksi tarvittaessa kiinnitettävä kuhunkin rakennukseen. Tontin rakennusten jokainen porrashuone on merkittävä juoksevasti isoin kirjaimin, merkintä on pimeän aikana valaistava. Rakennuksen	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty maininta katujen kulmassa sijaitsevista rakennuksista. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry:n lausunto ei tältä osin aiheuttanut toimenpiteitä, koska se on riittävästi jo huomioon otettu pykälässä 5. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Täsmennettiin momentin määritelmää porrashuoneeseen vaadittavan taulun tietosisällöistä: "tarvittavat huoneistotiedot sisältävä taulu." Muutettu pykälän numerointia: nyt 11 §.

Tontin rakennusten jokainen porrashuone on merkittävä juoksevasti isoin kirjaimin, merkintä on pimeän aikana valaistava. Tontin rakennusten huoneistot on numeroitava A portaan alimmasta kerroksesta jatkuen juoksevasti tontilla olevasta rakennuksesta toisiin rakennuksiin, jollei ole perusteltua syytä muuhun numerointiin. Asuinpientalon huoneistot voidaan merkitä kirjaimin. Kellari- ja ullakkokomerot sekä ulkovarastot on merkittävä samalla numerolla kuin huoneisto, jonka käytössä ne ovat. Tontille valmistuvien rakennusten osoitemerkinnät tulee olla asennettuna viimeistään käyttöön hyväksyvässä osittaisessa loppukatselmuksessa. Tontin omistajan tai haltijan tulee pitää osoitemerkinnät toimintakuntoisina. Porrashuoneen sisääntulokerroksessa tulee näkyvällä ja tarvittaessa erikseen valaistavalla paikalla olla huoneistotiedot sisältävä taulu. ~~taulu, johon on merkitty kunkin huoneiston haltijan suku- tai toiminimi.~~ Huoltomiehen tai talonmiehen sekä isännöitsijän yhteystiedot tulee merkitä porrashuoneeseen näkyvälle paikalle. Huoltomiehen tai talonmiehen yhteystietomerkinnät pitää pystyä lukemaan myös rakennuksen ulkopuolelta.		Tontin rakennusten jokainen porrashuone on merkittävä juoksevasti isoin kirjaimin, merkintä on pimeän aikana valaistava. Tontin rakennusten huoneistot on numeroitava A portaan alimmasta kerroksesta jatkuen juoksevasti tontilla olevasta rakennuksesta toisiin rakennuksiin, jollei ole perusteltua syytä muuhun numerointiin. Asuinpientalon huoneistot voidaan merkitä kirjaimin. Kellari- ja ullakkokomerot sekä ulkovarastot on merkittävä samalla numerolla kuin huoneisto, jonka käytössä ne ovat. Tontille valmistuvien rakennusten osoitemerkinnät tulee olla asennettuna viimeistään käyttöön hyväksyvässä osittaisessa loppukatselmuksessa. Tontin omistajan tai haltijan tulee pitää osoitemerkinnät toimintakuntoisina. Porrashuoneen sisääntulokerroksessa tulee näkyvällä ja tarvittaessa erikseen valaistavalla paikalla olla taulu, johon on merkitty kunkin huoneiston haltijan suku- tai toiminimi. Huoltomiehen tai talonmiehen sekä isännöitsijän yhteystiedot tulee merkitä porrashuoneeseen näkyvälle paikalle. Huoltomiehen tai talonmiehen yhteystietomerkinnät pitää pystyä lukemaan myös rakennuksen ulkopuolelta.	huoneistot on juoksevaa numerosarjaa käyttäen kautta rakennuksen merkittävä numeroilla A portaan alimmasta kerroksesta alkaen. Asuinpientalon huoneistot voidaan merkitä kirjaimin. Kellari- ja ullakkokomerot sekä ulkovarastot on merkittävä samalla numerolla kuin huoneisto, jonka käytössä ne ovat. Tontille valmistuvan rakennuksen osoitemerkinnät tulee olla asennettuna viimeistään käyttöönottokatselmuksessa. Tontin omistajan tai haltijan tulee pitää osoitemerkinnät toimintakuntoisina. Porrashuoneen sisääntulokerroksessa tulee näkyvällä ja tarvittaessa erikseen valaistavalla paikalla olla taulu, johon on merkitty kunkin huoneiston haltijan suku- tai toiminimi. Huoltomiehen tai talonmiehen sekä isännöitsijän yhteystiedot tulee merkitä porrashuoneeseen näkyvälle paikalle. Huoltomiehen tai talonmiehen yhteystietomerkinnät pitää pystyä lukemaan myös rakennuksen ulkopuolelta.	

III Luku **Pihamaa ja tontit**		**III Luku** **Pihamaa ja tontit**		
12 § Lohkottavan tontin vähimmäispinta-ala Asemakaava-alueella AO, AP ja A-kortteleihin tavoiteltaessa 1- tai 2-asuntoisten pientalojen rakentamista ja poikettaessa asemakaavassa osoitetusta ohjeellisesta tonttikoosta on muodostettavien uusien tonttien oltava laajuudeltaan vähintään kuusisataa neliömetriä (600 m²). Muodostettavan tontin tulee olla muodoltaan asemakaavassa osoitettuun tarkoitukseen sopiva sekä rakentamisen teknisten edellytysten toteutumisen on oltava mahdollista. Edelliseen vähimmäispinta-alaan ei sisällytetä mahdollisen kirvesvarren ajoreitin pinta-alaa.				**Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset** Lisätty uusi pykälä lohkottavan tontin vähimmäispinta-alavaatimuksesta.
13 § Pihamaan rakentaminen	**13 § Pihamaan rakentaminen**	**13 § Pihamaan rakentaminen**	**13 § Pihamaan rakentaminen**	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:**

Pihamaata rakennettaessa on huolehdittava siitä, että pihamaasta tulee tontin käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla käyttökelpoinen ja viihtyisä. Pihamaan rakentaminen ja istuttaminen ei saa aiheuttaa näkemäesteitä liikenteelle ja katualueen käyttäjille ja se on myös jatkuvalla ylläpidolla varmistettava. Ne tontin pihamaan osat, joita ei käytetä rakentamiseen, kulkuteinä tai pysäköimiseen, tulee istuttaa paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa, monipuolista kasvilajistoa käyttäen, jollei ole perusteltua syytä säilyttää niitä luonnonmukaisena. Rakennuksen rakentamisen, siihen verrattavan rakentamisen, rakennuksen laajentamisen ja sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämisen yhteydessä on olemassa olevan pihamaan käyttökelpoisuutta ja viihtyisyyttä tarvittaessa parannettava esimerkiksi jäsentämällä olevia autopaikka-alueita, kohentamalla ja lisäämällä istutuksia, vähentämällä liikkumisesteitä tai rakentamalla pihamaan käyttökelpoisuutta parantavia rakennelmia. Pihamaan muutoksissa tulee ottaa huomioon tontin asukkaiden lisäksi rajanaapurit. Kiinteistölle on varattava lumen varastoinnille riittävästi tilaa siten, ettei pihan käyttöturvallisuus, käytettävyys tai autopaikkojen riittävyys vaarannu. Kiinteistön sisäiset pelastusreitit on pidettävä lumesta vapaina, eikä lunta saa siirtää tie-, katu- tai yleisille alueille	Pihamaata rakennettaessa on huolehdittava siitä, että pihamaasta tulee tontin käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla käyttökelpoinen ja viihtyisä. Pihamaan rakentaminen ja istuttaminen ei saa aiheuttaa näkemäesteitä liikenteelle ja katualueen käyttäjille ja se on myös jatkuvalla ylläpidolla varmistettava. Pihamaan viherrakentamisessa suositellaan mahdollisuuksien mukaan säilytettävän luonnonmukaisia osia ja istutettavilla alueilla käytettävän paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa monipuolista kasvilajistoa. ~~Ne tontin pihamaan osat, joita ei käytetä rakentamiseen, kulkuteinä tai pysäköimiseen, tulee istuttaa paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa, monipuolista kasvilajistoa käyttäen, jollei ole perusteltua syytä säilyttää niitä luonnonmukaisena.~~ Rakennuksen rakentamisen, siihen verrattavan rakentamisen, rakennuksen laajentamisen ja sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämisen yhteydessä on olemassa olevan pihamaan käyttökelpoisuutta ja viihtyisyyttä tarvittaessa parannettava esimerkiksi jäsentämällä olevia autopaikka-alueita, kohentamalla ja lisäämällä istutuksia, vähentämällä liikkumisesteitä tai rakentamalla pihamaan käyttökelpoisuutta parantavia rakennelmia. Pihamaan muutoksissa tulee ottaa huomioon tontin asukkaiden lisäksi rajanaapurit. Kiinteistölle on varattava lumen varastoinnille riittävästi tilaa siten, ettei pihan käyttöturvallisuus, käytettävyys tai autopaikkojen riittävyys vaarannu. Kiinteistön sisäiset pelastusreitit on pidettävä lumesta vapaina, eikä lunta saa siirtää tie-, katu- tai yleisille alueille.	Pihamaata rakennettaessa on huolehdittava siitä, että pihamaasta tulee tontin käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla käyttökelpoinen ja viihtyisä. Ne tontin pihamaan osat, joita ei käytetä rakentamiseen, kulkuteinä tai pysäköimiseen, tulee istuttaa paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa, monipuolista kasvilajistoa käyttäen, jollei ole perusteltua syytä säilyttää niitä luonnonmukaisena. Rakennuksen rakentamisen, siihen verrattavan rakentamisen, rakennuksen laajentamisen ja sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämisen yhteydessä on olemassa olevan pihamaan käyttökelpoisuutta ja viihtyisyyttä tarvittaessa parannettava esimerkiksi jäsentämällä olevia autopaikka-alueita, kohentamalla ja lisäämällä istutuksia, vähentämällä liikkumisesteitä tai rakentamalla pihamaan käyttökelpoisuutta parantavia rakennelmia. Pihamaan muutoksissa tulee ottaa huomioon tontin asukkaiden lisäksi rajanaapurit. Kiinteistölle on varattava lumen varastoinnille riittävästi tilaa. Kiinteistön sisäiset pelastusreitit on pidettävä lumesta vapaina, eikä lunta saa siirtää tie-, katu- tai yleisille alueille.	Pihamaata rakennettaessa on huolehdittava siitä, että pihamaasta tulee tontin käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla käyttökelpoinen ja viihtyisä. Rakennuksen rakentamisen, siihen verrattavan rakentamisen, rakennuksen laajentamisen ja sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämisen yhteydessä on olemassa olevan pihamaan käyttökelpoisuutta ja viihtyisyyttä tarvittaessa parannettava esimerkiksi jäsentämällä olevia autopaikka-alueita, kohentamalla ja lisäämällä istutuksia, vähentämällä liikkumisesteitä tai rakentamalla pihamaan käyttökelpoisuutta parantavia rakennelmia. Pihamaan muutoksissa tulee ottaa huomioon tontin asukkaiden lisäksi rajanaapurit. Hulevesien hallinnan edistämiseksi tulee suosia vettä hyvin läpäiseviä pintamateriaaleja. Rakennukset ja tontin käyttö on suunniteltava siten, että paikan kasvillisuus, pinnanmuodot sekä erityiset luonnon- ja kulttuuriarvot säilyvät.	Korvattu maininta paikan kasvillisuuden, pinnanmuotojen sekä luonnon- ja kulttuuriarvojen säilyttämisestä maininnalla rakentamattomien tontinosien käsittelystä sekä poistettu maininta läpäisevien pintamateriaalien käytön suosimisesta, jota koskeva säännöstö keskitetty hulevesiä koskevaan pykälään (xx). Lisätty maininta lumien varastoinnille varattavasta tilasta. **Vastine saatuihin muistutuksiin:** Muutetaan HSL:n Lausunnon johdosta on tehty seuraava muutos. --- lisätään, että pihamaan rakentaminen ja istuttaminen ei saa aiheuttaa näkemäesteitä liikenteelle ja katualueen käyttäjille ja se on myös jatkuvalla ylläpidolla varmistettava. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset** Täydennetty lumen varastointia koskevaa vaatimusta siten, ettei *“pihan käyttöturvallisuus, käytettävyys tai autopaikkojen riittävyys vaarannu”.* **Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026** on muutettu toisen momentin sanamuotoja.
14 § Pihamaan korkeusasema Pihamaan korkeusaseman on sopeuduttava olemassa olevan ympäristön ja suunniteltuihin katu- ja puistoalueen ja naapurikiinteistöjen korkeusasemiin. Pihamaan korkeussuhteita ei saa ilman rakennusvalvontaviranomaisen lupaa olennaisesti muuttaa siitä, mitä rakennus- tai rakentamisluvan myöntämisen yhteydessä vahvistetut piirustukset osoittavat.		**14 § Pihamaan korkeusasema** Pihamaan korkeusaseman on sopeuduttava olemassa olevan ympäristön ja suunniteltuihin katu- ja puistoalueen ja naapurikiinteistöjen korkeusasemiin. Pihamaan korkeussuhteita ei saa ilman rakennusvalvontaviranomaisen lupaa olennaisesti muuttaa siitä, mitä rakennus- tai rakentamisluvan myöntämisen yhteydessä vahvistetut piirustukset osoittavat.	**14 § Pihamaan korkeusasema** Pihamaan korkeusaseman on sopeuduttava olemassa olevan ympäristön ja suunniteltuihin katu- ja puistoalueen ja naapurikiinteistöjen korkeusasemiin. Pihamaan korkeussuhteita ei saa ilman rakennusvalvontaviranomaisen lupaa olennaisesti muuttaa siitä, mitä rakennusluvan myöntämisen yhteydessä vahvistetut piirustukset osoittavat.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Ei muutoksia.

Rakennuksen rakentamisen ja sen laajentamisen yhteydessä pihamaa on suunniteltava ja toteutettava niin, ettei rakentamisella ilman erityistä syytä lisätä hulevesien valumista tontin rajan yli naapurin puolelle.		Rakennuksen rakentamisen ja sen laajentamisen yhteydessä pihamaa on suunniteltava ja toteutettava niin, ettei rakentamisella ilman erityistä syytä lisätä hulevesien valumista tontin rajan yli naapurin puolelle.	Rakennuksen rakentamisen ja sen laajentamisen yhteydessä pihamaa on suunniteltava ja toteutettava niin, ettei rakentamisella ilman erityistä syytä lisätä hulevesien valumista tontin rajan yli naapurin puolelle.	
15 § Tukimuurit ja pengerrykset Jos pihamaata on tarpeen tasata, se on toteutettava pengertämällä tai tukimuureilla. Pihamaata ei saa ilman erityistä syytä tasata niin, että asuintontin rajalle syntyy 0,5 metriä suurempi korkeusero. Pengertäminen ja tukimuurin rakentaminen on toteutettava niin, etteivät maa-ainekset eivätkä sade- ja pintavedet valu naapurin puolelle.		**15 § Tukimuurit ja pengerrykset** Jos pihamaata on tarpeen tasata, se on toteutettava pengertämällä tai tukimuureilla. Pihamaata ei saa ilman erityistä syytä tasata niin, että asuintontin rajalle syntyy 0,5 metriä suurempi korkeusero. Pengertäminen ja tukimuurin rakentaminen on toteutettava niin, etteivät maa-ainekset eivätkä sade- ja pintavedet valu naapurin puolelle.	**15 § Tukimuurit ja pengerrykset** Jos pihamaata on tarpeen tasata, se on toteutettava pengertämällä tai tukimuureilla. Pihamaata ei saa ilman erityistä syytä tasata niin, että asuintontin rajalle syntyy 0,5 metriä suurempi korkeusero. Pengertäminen ja tukimuurin rakentaminen on toteutettava niin, etteivät maa-ainekset eivätkä sade- ja pintavedet valu naapurin puolelle.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Ei muutoksia.
16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen Tontille on rakennettava hulevesi- ja perustusten kuivatusvesijärjestelmä, josta vedet on imeytettävä kokonaan tai osittain omalla tontilla, jos maaperäolosuhteet sen sallivat ja jollei siitä aiheudu alueen rakennuksille kosteusvauriovaaraa. Imeyttäminen tontilla edellyttää pohjatutkimusta ja sen perusteella tehtyä pohjarakennesuunnitelmaa. Ne hulevedet ja perustusten kuivatusvedet, joita ei imeytetä tontilla, on johdettava viivyttämällä kiinteistöjen yhteiseen hulevesijärjestelmään ja jos tämä ei ole mahdollista, niin järjestelmän omistajan suostumuksella yleiseen hulevesijärjestelmään. Viivytys on toteutettava ensisijaisesti painanteina, viivytysaltaina tai vastaavina, ja toissijaisesti maanalaisena viivytysratkaisuna. Tontin rajoittuessa vesistöön puhtaat hulevedet ja perustusten kuivatusvedet voidaan viivytettyinä johtaa suoraan siihen. Hulevesien ja perustusten kuivatusvesijärjestelmän rakentamisesta ei saa aiheutua haittaa naapuritontille tai yleiselle alueelle. Vesiä ei saa johtaa naapuritontille tai yleiselle alueelle ilman järjestelmän haltijan suostumusta.	**16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen** Tontille on rakennettava hulevesi- ja perustusten kuivatusvesijärjestelmä, josta vedet on imeytettävä kokonaan tai osittain omalla tontilla, jos maaperäolosuhteet sen sallivat ja jollei siitä aiheudu alueen rakennuksille kosteusvauriovaaraa. Imeyttäminen tontilla edellyttää pohjatutkimusta ja sen perusteella tehtyä pohjarakennesuunnitelmaa. Ne hulevedet ja perustusten kuivatusvedet, joita ei imeytetä tontilla, on johdettava viivyttämällä kiinteistöjen yhteiseen hulevesijärjestelmään ja jos tämä ei ole mahdollista, niin järjestelmän omistajan suostumuksella yleiseen hulevesijärjestelmään. Viivytys on toteutettava ensisijaisesti painanteina, viivytysaltaina tai vastaavina, ja toissijaisesti maanalaisena viivytysratkaisuna. Tontin rajoittuessa vesistöön puhtaat hulevedet ja perustusten kuivatusvedet voidaan viivytettyinä johtaa suoraan siihen.	**16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen** Tontille on rakennettava hulevesi- ja perustusten kuivatusvesijärjestelmä, josta vedet on imeytettävä kokonaan tai osittain omalla tontilla, jos maaperäolosuhteet sen sallivat ja jollei siitä aiheudu alueen rakennuksille kosteusvauriovaaraa. Imeyttäminen tontilla edellyttää pohjatutkimusta ja sen perusteella tehtyä pohjarakennesuunnitelmaa. Ne hulevedet ja perustusten kuivatusvedet, joita ei imeytetä tontilla, on johdettava viivyttämällä kiinteistöjen yhteiseen hulevesijärjestelmään ja jos tämä ei ole mahdollista, niin järjestelmän omistajan suostumuksella yleiseen hulevesijärjestelmään. Viivytys on toteutettava ensisijaisesti painanteina, viivytysaltaina tai vastaavina, ja toissijaisesti maanalaisena viivytysratkaisuna. Tontin rajoittuessa vesistöön puhtaat hulevedet ja perustusten kuivatusvedet voidaan viivytettyinä johtaa suoraan siihen. Hulevesien ja perustusten kuivatusvesijärjestelmän rakentamisesta ei saa aiheutua haittaa naapuritontille tai yleiselle alueelle. Vesiä ei saa johtaa naapuritontille tai yleiselle alueelle ilman järjestelmän haltijan suostumusta.	**16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen** Tontille on rakennettava hulevesi- ja perustusten kuivatusvesijärjestelmä, josta vedet on imeytettävä kokonaan tai osittain omalla tontilla, jos maaperäolosuhteet sen sallivat, jollei siitä aiheudu alueen rakennuksille kosteusvauriovaaraa ja jollei vesihuoltolaista muuta johdu. Imeyttäminen tontilla edellyttää pohjatutkimusta ja sen perusteella tehtyä pohjarakennesuunnitelmaa. Ne hulevedet ja perustusten kuivatusvedet, joita ei imeytetä tai viivästetä tontilla, on johdettava kiinteistöjen yhteiseen hulevesi- ja perustusten kuivatusvesijärjestelmään, ja jos tämä ei ole mahdollista, niin kuntatekniikan keskuksen tai vesihuoltolaitoksen (HSY) luvalla kaupungin yleiseen hulevesijärjestelmään. Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen on toteutettava siten, ettei luonnollisen vedenjuoksun muuttamisesta aiheudu huomattavaa haittaa naapurille. Hulevesiä ja perustusten kuivatusvesiä ei saa johtaa ajoradalle, pyörätielle eikä jalkakäytävälle. Kuntatekniikan keskus voi perustellusta syystä sallia hule- ja perustusten kuivatusvesien johtamisen katuojaan.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Poistettu viittaus vesihuoltolakiin, täsmennetty ilmaisua hulevesien viivästyttämisen velvoitteesta poistettu maininta kuntatekniikan keskuksesta ja vesihuoltolaitoksesta ja korvattu maininnalla järjestelmän omistajasta ja omistajan suostumuksesta. Lisätty maininta viivästysratkaisujen ensisijaisuusjärjestyksestä sekä vesistöön ohjattavista hulevesistä ja perustuksen kuivatusvesistä. Lisätty velvoite naapurinsuostutuksesta. Lisätty vaatimus läpäisevien pintamateriaalien käytöstä. Lisätty maininta lumien sulamisvedestä. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** HSY ilmoittaa lausunnossaan, että 16 §:n osalta Jää epäselväksi, tarkoitetaanko suostumusta käsittelevässä kohdassa kiinteistöjen yhteisen hulevesijärjestelmän omistajaa vai yleisen hulevesijärjestelmän omistajaa. Asia olisi syytä esittää selkeämmin. Vastine: Lausunnossa esitetty suostumuksen antaminen voi viitata kahteen kohtaan 16 §:ssä: Joko "Vesiä ei saa johtaa naapuritontille

Tonttien väliset rajaojat on säilytettävä osana hulevesijärjestelmää. Rakennuksen rakentamista ja peruskorjaamista koskevaan rakentamislupahakemukseen on liitettävä selvitys hulevesi- ja perustusten kuivatusvesijärjestelmän rakentamisesta tai olemassa olevasta järjestelmästä, sen riittävyydestä, toimivuudesta ja kunnossapidosta. Pihamaata rakennettaessa on käytettävä vettä läpäiseviä pintamateriaaleja, jollei pihan oleskelualueiden käyttötarkoituksesta muuta johdu. Tehtäessä muutoksia pihamaalla on mahdollisuuksien mukaan vähennettävä alueiden vettä läpäisemätöntä pinta-alaa ja lisättävä kasvillisuutta. Asemakaavassa pientalotontiksi merkitystä tontista tulee olla vähintään 65 prosenttia vettäläpäisevää pintaa. Lumi on varastoitava siten, ettei siitä tai sen *sulamisvedestä aiheudu vaaraa,* tai haittaa naapureille tai kadun käyttäjille.	Hulevesien ja perustusten kuivatusvesijärjestelmän rakentamisesta ei saa aiheutua haittaa naapuritontille tai yleiselle alueelle. Vesiä ei saa johtaa naapuritontille tai yleiselle alueelle ilman järjestelmän haltijan suostumusta. Tonttien väliset rajaojat on säilytettävä osana hulevesijärjestelmää. Rakennuksen rakentamista ja peruskorjaamista koskevaan rakentamislupahakemukseen on liitettävä selvitys hulevesi- ja perustusten kuivatusvesijärjestelmän rakentamisesta tai olemassa olevasta järjestelmästä, sen riittävyydestä, toimivuudesta ja kunnossapidosta. Pihamaata rakennettaessa ~~on~~ suositellaan käytettävän vettä läpäiseviä pintamateriaaleja, jollei pihan oleskelualueiden käyttötarkoituksesta muuta johdu. Tehtäessä muutoksia pihamaalla on mahdollisuuksien mukaan vähennettävä alueiden vettä läpäisemätöntä pinta-alaa ja lisättävä kasvillisuutta. ~~Asemakaavassa pientalotontiksi merkitystä tontista tulee olla vähintään 65 prosenttia vettäläpäisevää pintaa.~~ Lumi on varastoitava siten, ettei siitä tai sen *sulamisvedestä aiheudu vaaraa,* tai haittaa naapureille tai kadun käyttäjille.	Tonttien väliset rajaojat on säilytettävä osana hulevesijärjestelmää. Rakennuksen rakentamista ja peruskorjaamista koskevaan rakentamislupahakemukseen on liitettävä selvitys hulevesi- ja perustusten kuivatusvesijärjestelmän rakentamisesta tai olemassa olevasta järjestelmästä, sen riittävyydestä, toimivuudesta ja kunnossapidosta. Pihamaata rakennettaessa on käytettävä vettä läpäiseviä pintamateriaaleja, jollei pihan oleskelualueiden käyttötarkoituksesta muuta johdu. Tehtäessä muutoksia pihamaalla on mahdollisuuksien mukaan vähennettävä alueiden vettä läpäisemätöntä pinta-alaa ja lisättävä kasvillisuutta. Asemakaavassa pientalotontiksi merkitystä tontista tulee olla vähintään 65 prosenttia vettäläpäisevää pintaa. Lumi on varastoitava siten, ettei siitä tai sen *sulamisvedestä aiheudu vaaraa,* tai haittaa naapureille tai kadun käyttäjille.	Tonttien väliset rajaojat on säilytettävä osana hulevesijärjestelmää. Rakennuksen rakentamista ja peruskorjaamista koskevaan rakennuslupahakemukseen on liitettävä selvitys hulevesi- ja perustusten kuivatusvesijärjestelmän rakentamisesta tai olemassa olevasta järjestelmästä, sen riittävyydestä, toimivuudesta ja kunnossapidosta.	tai yleiselle alueelle ilman järjestelmän haltijan suostumusta." tai "Ne hulevedet ja perustusten kuivatusvedet, joita ei imeytetä tontilla, on johdettava viivyttämällä kiinteistöjen yhteiseen hulevesijärjestelmään ja jos tämä ei ole mahdollista, niin järjestelmän omistajan suostumuksella yleiseen hulevesijärjestelmään." Kummassakin kohdassa on kuitenkin kyse hulevesijärjestelmän omistajan suostumuksesta. Hulevesijärjestelmien omistajan suostumus tarvitaan, jos sinne hulevettä aiotaan johtaa, siten pykälässä mainittu on yksiselitteisesti määritelty, eikä lausunto aiheuttanut toimenpiteitä. **Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026** on lievennetty pihamaan läpäisevien pintamateriaalien osuuden määrittelyä. Läpäisevien pintamateriaalien käyttöä suositellaan, mutta velvoittavasta raja-arvosta luovutaan.
17 § Tontin liikennejärjestelyt Tontin ajoneuvoliikenne on suunniteltava ja toteutettava siten, että ajoneuvoliikenteestä ei aiheudu vaaraa. Tontille tai rakennuspaikalle saa rakentaa yhden ajoneuvoliittymän. Perustellusta syystä voidaan sallia useamman liittymän rakentaminen. Suurin sallittu liittymäleveys asuintonteilla on 5 metriä sekä teollisuus- ja liiketonteilla 8 metriä. Liittymässä katuun tai tiehen sekä tontin/rakennuspaikan sisäisissä järjestelyissä on otettava huomioon liikenneturvallisuus. Asemakaava-alueen		**17 § Tontin liikennejärjestelyt** Tontin ajoneuvoliikenne on suunniteltava ja toteutettava siten, että ajoneuvoliikenteestä ei aiheudu vaaraa. Tontille tai rakennuspaikalle saa rakentaa yhden ajoneuvoliittymän. Perustellusta syystä voidaan sallia useamman liittymän rakentaminen. Suurin sallittu liittymäleveys asuintonteilla on 5 metriä sekä teollisuus- ja liiketonteilla 8 metriä. Liittymässä katuun tai tiehen sekä tontin/rakennuspaikan sisäisissä järjestelyissä on otettava huomioon liikenneturvallisuus. Asemakaava-alueen	***17 § Tontin liikennejärjestelyt*** Tontin ajoneuvoliikenne on suunniteltava ja toteutettava siten, että ajoneuvoliikenteestä ei aiheudu vaaraa.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty maininta vain yhdestä tonttiliittymästä sekä liittymien leveydet. Lisätty mainita kadut- ja puistot -palvelualueen hallinnoimille alueille sijoittuvien nostopaikkojen tarvitsemasta sopimuksesta. Lisätty vieraspysäköinnin sekä lyhytaikaista huoltopysäköintiä ja kotipalvelujen pysäköintiä koskevat pysäköintipaikkavelvoite asuinkerrostalotonttien osalta sekä liikkumisesteisten pysäköintipaikkojen määrät. Lisätty vaatimus polkupyöräpaikkojen runkolukittavuudesta ulkotiloissa.

ulkopuolella maantielle johtavalle ajoneuvoliittymälle on haettava lupa tienpitoviranomaiselta. Pelastuslaitoksen nostokalustolla on oltava vapaa pääsy kolmikerroksisen tai sitä korkeamman rakennuksen viereen siten, että sammutus- ja pelastustoimenpiteet ovat mahdollisia. Mikäli nostopaikka on välttämätöntä sijoittaa katu- tai puistoalueelle, tulee katu- ja puistosuunnitelma ottaa huomioon ja nostopaikan sijainnille tulee hakea Kadut ja puistot -palvelualueelta sijoituslupa. Kolmikerroksisen tai sitä korkeamman rakennuksen ulkoseinään tai pihamaalle on sijoitettava opastaulu~~,~~ josta ilmenee pelastustien, nosto- ja sammutuspaikkojen sijainti. Asuinkerrostalotonteille tulee toteuttaa vieraspysäköintiin vähintään 1 ap/1500 k-m^2. Lyhytaikaista huoltopysäköintiä ja kotipalvelujen pysäköintiä varten tulee varata tontille porraskäytävien läheisyyteen vähintään 1 ap/5000 k-m^2. Asuinkerrostalotonteilla liikkumisesteisten paikkojen määrä sisältyy perusmitoitukseen. Paikkoja varataan 2 ap / alkava 2500 k-m^2, jonka jälkeen jokaista seuraavaa alkavaa 2500 k-m^2 kohden varataan 1 ap lisää. Paikat sijoitetaan esteettömän kulkuyhteyden päähän porraskäytävästä. Jos alueen lainvoimaisessa asemakaavassa ei ole määräystä pientalotontilla autopaikkojen vähimmäismäärästä tai jos alueella ei ole asemakaavaa, on asuntoa kohti rakennettava vähintään 2 autopaikkaa. Tontilta on varattava riittävästi tilaa polkupyörien asianmukaista säilyttämistä varten. Asuinkerrostalotontilla polkupyörien säilytystilaa on oltava vähintään 1 paikka / 30 kerrosneliömetriä. Paikoista vähintään puolet on sijoitettava pihatasossa olevaan ulkoiluvälinevarastoon. Yksityisten ja julkisten lähipalveluiden, työ-, kokoontumis- ja liiketilojen yhteydessä polkupyöräpaikat on sijoitettava yleensä pääsisäänkäyntien läheisyyteen, ja niiltä on oltava sujuva yhteys liikenneväylille. Ulkotiloihin tulevissa pyöräpaikoissa on oltava runkolukitusmahdollisuus ja sisätiloihin		ulkopuolella maantielle johtavalle ajoneuvoliittymälle on haettava lupa tienpitoviranomaiselta. Pelastuslaitoksen nostokalustolla on oltava vapaa pääsy kolmikerroksisen tai sitä korkeamman rakennuksen viereen siten, että sammutus- ja pelastustoimenpiteet ovat mahdollisia. Mikäli nostopaikka on välttämätöntä sijoittaa katu- tai puistoalueelle, tulee katu- ja puistosuunnitelma ottaa huomioon ja nostopaikan sijainnille tulee hakea Kadut ja puistot -palvelualueelta sijoituslupa. Kolmikerroksisen tai sitä korkeamman rakennuksen ulkoseinään tai pihamaalle on sijoitettava opastaulu~~,~~ josta ilmenee pelastustien, nosto- ja sammutuspaikkojen sijainti. Asuinkerrostalotonteille tulee toteuttaa vieraspysäköintiin vähintään 1 ap/1500 k-m2. Lyhytaikaista huoltopysäköintiä ja kotipalvelujen pysäköintiä varten tulee varata tontille porraskäytävien läheisyyteen vähintään 1 ap/5000 k-m2. Liikkumisesteisten paikkojen määrä sisältyy perusmitoitukseen. Paikkoja varataan 2 ap / alkava 2500 k-m2, jonka jälkeen 1 ap /alkava 2500 - 5000 k-m2. Paikat sijoitetaan esteettömän kulkuyhteyden päähän porraskäytävästä. Tontilta on varattava riittävästi tilaa polkupyörien asianmukaista säilyttämistä varten. Asuinkerrostalotontilla polkupyörien säilytystilaa on oltava vähintään 1 paikka / 30 kerrosneliömetriä. Paikoista vähintään puolet on sijoitettava pihatasossa olevaan ulkoiluvälinevarastoon. Ulkotiloihin tulevissa pyöräpaikoissa on oltava runkolukitusmahdollisuus ja sisätiloihin tulevissa paikoista puolet on toteutettava runkolukittavina.	Pelastuslaitoksen nostokalustolla on oltava vapaa pääsy kolmikerroksisen tai sitä korkeamman rakennuksen viereen siten, että pelastustoimenpiteet ovat mahdollisia. Kolmikerroksisen tai sitä korkeamman rakennuksen ulkoseinään tai pihamaalle on sijoitettava kyltti, josta ilmenee pelastustien sijainti. Tontilta on varattava riittävästi tilaa polkupyörien asianmukaista säilyttämistä varten. Asuinkerrostalotontilla polkupyörien säilytystilaa on oltava vähintään 1 paikka/ 30 kerrosneliömetriä. Paikoista vähintään puolet on sijoitettava pihatasossa olevaan ulkoiluvälinevarastoon.	**Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Vastine HSY:n lausuntoon: rakennusjärjestyksen 17 §:ssä todetaan, että "Pelastuslaitoksen nostokalustolla on oltava vapaa pääsy kolmikerroksisen tai sitä korkeamman rakennuksen viereen siten, että sammutus- ja pelastustoimenpiteet ovat mahdollisia." Edellisen määräyksen voi todeta sisältävän sammutus- ja pelastustoimenpiteiden mahdollistamisen kokonaisuudessaan, mm. sisältäen nostopaikkojen pohjanvahvistukset ja kunnallistekniikan suunnittelun. On asiaankuuluvaa, että luvanvaraisissa hankkeissa esitetään hakemusten liitteinä olevissa pääpiirustustasoisissa suunnitelmissa nostopaikkojen alustan rakenteellinen kantavuus mukaan lukien mahdollinen johtoinfra. Siten HSY:n lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Täsmennetty viidennen momentin kohdentuminen asuinkerrostalotonteille. Lisäksi stilisoitu ilmaisua ymmärrettävämmäksi. Lisätty säännös pientalotonttien autopaikkamääristä. Lisätty maininta polkupyöräpaikkojen sijoittamisesta pääsisäänkäyntien läheisyyteen.

tulevissa paikoista puolet on toteutettava runkolukittavina.				
		-	**18 § Vajojen ja muiden rakennelmien rakentaminen** Vaja, katos tai muu rakennelma on sijoitettava naapuritontin rajasta vähintään niin kauaksi, että piirrettäessä tontin rajalta 45 asteen kulmassa suora, rakennelman on jäätävä kokonaan sen alle.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** 18 § poistetaan tarpeettomana, siirto 7 §:ään
18 § ~~19 §~~ Aidan rakentaminen kadun vastaiselle rajalle Rakennuksen rakentamisen yhteydessä tontin kadun vastainen raja on erotettava istutuksin tai rajalle on istutettava pensasaita tai rakennettava aita, jollei asemakaava muuta määrää tai jollei perustellusta syystä muuta johdu. Aidan sijoittamisessa ja korkeudessa on huomioitava kadun näkemäalueet. Pensasaita tai rakennettava aita perustuksineen on sijoitettava kokonaan tontin puolelle kadun, puiston tai muun yleisen alueen rajalla.		**19 § Aidan rakentaminen kadun vastaiselle rajalle** Rakennuksen rakentamisen yhteydessä tontin kadun vastainen raja on erotettava istutuksin tai rajalle on istutettava pensasaita tai rakennettava aita, jollei asemakaava muuta määrää tai jollei perustellusta syystä muuta johdu. Aidan sijoittamisessa ja korkeudessa on huomioitava kadun näkemäalueet. Pensasaita tai rakennettava aita perustuksineen on sijoitettava kokonaan tontin puolelle kadun, puiston tai muun yleisen alueen rajalla.	**19 § Aidan rakentaminen kadun vastaiselle rajalle** Rakennuksen rakentamisen yhteydessä tontin kadun vastainen raja on erotettava istutuksin tai rajalle on istutettava pensasaita tai rakennettava aita, jollei asemakaava muuta määrää tai jollei perustellusta syystä muuta johdu. Aidan sijoittamisessa ja korkeudessa on huomioitava kadun näkemäalueet. Pensasaita tai rakennettava aita perustuksineen on sijoitettava kokonaan tontin puolelle kadun, puiston tai muun yleisen alueen rajalla.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** (ei muutoksia) **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** HSY:n lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä, se merkitään tiedoksi. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 18 §.
19 § ~~20 §~~ Tontin rannan rakentaminen Tonttiin kuuluvaa rannan luonnollista rantaviivaa ei saa vähäistä enempää muuttaa rantaa täyttämällä, kaivamalla tai muulla vastaavalla tavalla vastoin asemakaavaa tai muuta yleisen alueen suunnitelmaa ilman rakennusvalvontaviranomaisen ja tarvittaessa Lupa- ja valvontaviraston lupaa.		**20 § Tontin rannan rakentaminen** Tonttiin kuuluvaa rannan luonnollista rantaviivaa ei saa vähäistä enempää muuttaa rantaa täyttämällä, kaivamalla tai muulla vastaavalla tavalla ilman rakennusvalvontaviranomaisen lupaa.	**20 § Tontin rannan rakentaminen** Tonttiin kuuluvaa rannan luonnollista rantaviivaa ei saa vähäistä enempää muuttaa rantaa täyttämällä, kaivamalla tai muulla vastaavalla tavalla vastoin asemakaavaa tai muuta yleisen alueen suunnitelmaa ilman rakennusvalvontaviranomaisen lupaa.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Poistettu viittaus asemakaavaan ja yleisen alueen suunnitelmaan. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset** Palautettu rakentamisluvanvaraisuutta rajaava vaatimus: lupa tarvitaan, jos toimitaan “*vastoin asemakaavaa tai muuta yleisen alueen suunnitelmaa*”. Lisäksi lisätty maininta Lupa- ja valvontaviraston luvasta. Muutettu pykälän numerointia: nyt 19 §.
20 § ~~21 a §~~ Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla Rakentamislain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuina vähäisinä pidetään seuraavat ehdot täyttäviä rakentamiskohteita, jotka vapautetaan luvanvaraisuudesta.	**20 § ~~21 a §~~ Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla** Rakentamislain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuina vaikutuksiltaan vähäisinä pidetään seuraavat ehdot täyttäviä	**21 a § Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla** Seuraavat toimenpiteet on vapautettu rakentamisluvan hakemisesta tonteilla. Vapautukset eivät koske pihapiirejä tai korttelikokonaisuuksia, jotka on suojeltu	**21 a § Vapautukset toimenpideluvan hakemisesta kaikilla tonteilla** Seuraavat toimenpiteet on vapautettu toimenpideluvan hakemisesta:	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Jäsennelty uudelleen, yhdistetty pykälään pientalotontteja koskevat määräykset ja lisätty rakentamislain mukaiset lupakynnyksen korjaukset vapautuksiin.

~~Seuraavat toimenpiteet on vapautettu rakentamisluvan hakemisesta tonteilla.~~ Vapautukset eivät koske pihapiirejä tai korttelikokonaisuuksia, jotka on suojeltu asemakaavassa. Vapautukset eivät myöskään koske lailla tai asetuksella suojeltuja rakennuksia, pihapiirejä tai muutoin inventoinneissa merkittäviksi todettuja rakennusperintökohteita, pihapiirejä tai korttelikokonaisuuksia. Kohtien 1 ja 2 vapautukset eivät ole voimassa tontilla, jolla on voimassa rakennuskielto. ~~Kohtien 1 ja 2 vapautukset eivät ole voimassa tontilla, joka on rakennuskiellossa asemakaavan muuttamista varten eikä kiinteistöllä, joilla ei lainvoimaista asemakaavaa.~~ Rakennusten muutoksia koskevat vapautukset 1. rakennuksen julkisivun ja katon värin muuttaminen, muun katon kuin kasvillisuuskaton materiaalin muuttaminen sekä asuinpientalon julkisivumateriaalin muuttaminen. 2. rakennuksen julkisivussa olevien yksittäisten aukkojen sulkeminen ja uusien aukkojen aukaiseminen lukuun ottamatta 1. kerroksen liiketilojen ikkunoita sekä palomuuriin tai naapurikiinteistön rajalla olevaan seinään aukaistavia uusia aukkoja 3. rakennuksen puuikkunoiden vaihtaminen puu-alumiini-ikkunoiksi 1980-luvulla tai sen jälkeen rakennetuissa rakennuksissa ~~asuinkerrostaloissa ja asuinpientalossa~~, kun ikkunajakoa ei muuteta. Tätä aikaisemmin rakennetuissa rakennuksissa rakennusvalvonta arvioi tapauskohtaisesti toimenpiteen vähäisyyden tai luvanvaraisuuden tarpeen. 4. rakennuksen ikkunoiden ja ovien sivulta auki olevat markiisit 5. terassin ja parvekkeen lasittaminen kirkasta lasia käyttäen, kun vähintään 30 % ulkoilmaan rajoittuvasta osasta on avattavissa, ~~eikä lasitus ole julkisivunomainen edellyttäen, että~~	rakentamiskohteita, jotka vapautetaan luvanvaraisuudesta. ~~Seuraavat toimenpiteet on vapautettu rakentamisluvan hakemisesta tonteilla.~~ Vapautukset eivät koske pihapiirejä tai korttelikokonaisuuksia, jotka on suojeltu asemakaavassa. Vapautukset eivät myöskään koske lailla tai asetuksella suojeltuja rakennuksia, pihapiirejä tai muutoin inventoinneissa merkittäviksi todettuja rakennusperintökohteita, pihapiirejä tai korttelikokonaisuuksia. Kohtien 1 ja 2 vapautukset eivät ole voimassa tontilla, jolla on voimassa rakennuskielto. ~~Kohtien 1 ja 2 vapautukset eivät ole voimassa tontilla, joka on rakennuskiellossa asemakaavan muuttamista varten eikä kiinteistöllä, joilla ei lainvoimaista asemakaavaa.~~ Rakennusten muutoksia koskevat vapautukset 1. rakennuksen julkisivun ja katon värin muuttaminen, muun katon kuin kasvillisuuskaton materiaalin muuttaminen sekä asuinpientalon julkisivumateriaalin muuttaminen. 2. rakennuksen julkisivussa olevien yksittäisten aukkojen sulkeminen ja uusien aukkojen aukaiseminen lukuun ottamatta 1. kerroksen liiketilojen ikkunoita sekä palomuuriin tai naapurikiinteistön rajalla olevaan seinään aukaistavia uusia aukkoja 3. rakennuksen puuikkunoiden vaihtaminen puu-alumiini-ikkunoiksi 1980-luvulla tai sen jälkeen rakennetuissa rakennuksissa ~~asuinkerrostaloissa ja asuinpientalossa~~, kun ikkunajakoa ei muuteta. Tätä aikaisemmin rakennetuissa rakennuksissa rakennusvalvonta arvioi tapauskohtaisesti toimenpiteen vähäisyyden tai luvanvaraisuuden tarpeen. 4. rakennuksen ikkunoiden ja ovien sivulta auki olevat markiisit 5. terassin ja parvekkeen lasittaminen kirkasta lasia käyttäen, kun vähintään 30 % ulkoilmaan rajoittuvasta osasta on avattavissa, ~~eikä lasitus ole~~	asemakaavassa. Vapautukset eivät myöskään koske lailla tai asetuksella suojeltuja rakennuksia, pihapiirejä tai muutoin inventoinneissa merkittäviksi todettuja rakennusperintökohteita, pihapiirejä tai korttelikokonaisuuksia. Kohtien 1 ja 2 vapautukset eivät ole voimassa tontilla, joka on rakennuskiellossa asemakaavan muuttamista varten eikä kiinteistöllä, joilla ei lainvoimaista asemakaavaa. Rakennusten muutoksia koskevat vapautukset 1. rakennuksen julkisivun ja katon värin muuttaminen, muun katon kuin kasvillisuuskaton materiaalin muuttaminen sekä asuinpientalon julkisivumateriaalin muuttaminen. 2. rakennuksen julkisivussa olevien yksittäisten aukkojen sulkeminen ja uusien aukkojen aukaiseminen lukuun ottamatta 1. kerroksen liiketilojen ikkunoita sekä palomuuriin tai naapurikiinteistön rajalla olevaan seinään aukaistavia uusia aukkoja 3. rakennuksen puuikkunoiden vaihtaminen puu-alumiini-ikkunoiksi 1980-luvulla tai sen jälkeen rakennetuissa asuinkerrostaloissa ja asuinpientalossa, kun ikkunajakoa ei muuteta 4. rakennuksen ikkunoiden ja ovien sivulta auki olevat markiisit 5. terassin ja parvekkeen lasittaminen, kun vähintään 30 % ulkoilmaan rajoittuvasta osasta on avattavissa, eikä lasitus ole julkisivunomainen edellyttäen, että terassit ja parvekkeet on osastoitu palomääräysten edellyttämällä tavalla 6. aurinkopaneelien tai -keräinten sijoittaminen rakennuksen tai rakennelman katolle edellyttäen, ettei niistä aiheudu vaaraa tai häiriötä lentoliikenteelle	1) korkeintaan 30 neliömetrin suuruisen aitauksen, katoksen tai suojan rakentaminen jätteiden keräilyä varten; 2) kadun, puiston tai muun vastaavan yleisen alueen vastaisen aidan rakentaminen, kun aita tukimuureineen on katua vasten enintään 1,2 metriä korkea ja puistoa ja muita alueita vasten enintään 1,6 metriä korkea, ja kun kuntatekniikankeskus hyväksyy niiden rakentamisen. Aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan tontin puolelle 3) tonttien välisen aidan rakentaminen, kun aita tukimuureineen on enintään 1,6 metriä korkea, ja kun naapuritontin omistaja tai haltija hyväksyy niiden rakentamisen, sekä tontin sisäisten aitojen ja tukimuurien rakentaminen; 4) ilmalämpöpumpun, maalämpöpumpun ja aurinkokeräimen sijoittaminen rakennukseen, rakennelmaan tai pihamaalle; 5) asuinhuoneiston kokonaan sisäänvedetyn parvekkeen lasittaminen. 6) rakennuksen 1. kerroksen huoneiston korkeintaan 400 mm korkean irtokirjainmainoslaitteen asentaminen välittömästi huoneiston näyteikkunan yläpuolelle; 7) rakennuksen 1. kerroksen huoneiston korkeintaan 600 x 600 mm korkean mainoslaitteen asentaminen välittömästi huoneiston näyteikkunan viereen tai yläpuolelle julkisivua vasten kohtisuorassa; 8) rakennuksen 1. kerroksen julkisivun pintaan kiinnitettävän korkeintaan 400 x 600 mm suuruisen kilven asentaminen; 9) rakennuksen 1. kerroksen huoneiston näyteikkunoiden ja oven yläpuolelle sijoitettavien, suorien ja sivulta auki olevien markiisien asentaminen. 10) rakenteellisen terassin, joka on enintään 50 cm korkea ja vähintään 2,5 metrin etäisyydellä rajasta Vaikka toimenpiteen toteuttaminen ei vaadi lupaa, niin rakentamisessa on noudatettava voimassa olevan asemakaavan määräyksiä ja kyseiseen rakentamiseen liittyviä säännöksiä.	**Nähtävillä olon jälkeen lausuntojen johdosta tehdyt muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Vastine Finavialle: Merkitään tiedoksi Finavian kiitokset rakennusjärjestykseen otetusta maininnasta ottaa huomioon lentoliikenne aurinkopaneelien asentamisessa siten, ettei lentoliikenteellä aiheudu haittaa. Lisättiin kaupunginmuseon muistutuksen perusteella rakennusjärjestyksen 21 a §:ään oheinen momentti pykälän loppuun: ”Rakentamiseen ryhtyvällä ja pääsuunnittelijalla on velvollisuus selvittää, onko suunnittelualueella mahdollisesti inventoimattomia muinaisjäännöksiä, jotta niitä ei vaarannettaisi. Jos työmaan aikana esiintyy muinaisjäännöksiä tai niitä koskevia epäilyjä, työt on välittömästi siltä osin keskeytettävä ja otettava yhteys museoviranomaiseen.” **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset:** Muotoiltiin uudelleen pykälän ensimmäisen momentin ensimmäinen virke: “*Rakentamislain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuina vähäisinä pidetään seuraavat ehdot täyttäviä rakentamiskohteita, jotka vapautetaan luvanvaraisuudesta.* “ Muotoiltiin uudelleen ensimmäisen momentin mainintaa rakennuskiellon vaikutuksesta vapautuksiin. Poistettiin toisen momentin 3. kohdasta rajaus asuinrakennuksista ja lisättiin maininta harkinnanvaraisuudesta 1980-lukua aikaisemmin rakennettujen rakennusten ikkunoihin liittyen. Täsmennettiin toisen momentin 5. kohdassa parvekelasitusten määrittelyä ymmärrettävämmäksi. Muutettiin toisen momentin 7 kohdan säännöstä: rakennuksiin sijoitettavia ilmalämpöpumppuja koskeva vapautus rajattiin

terassit ja parvekkeet on osastoitu palomääräysten edellyttämällä tavalla 6. aurinkopaneelien tai -keräinten sijoittaminen rakennuksen tai rakennelman katolle edellyttäen, ettei niistä aiheudu vaaraa tai häiriötä lentoliikenteelle, 7. ilmalämpöpumpun tai ilmavesilämpöpumpun sijoittaminen ~~rakennukseen, rakennelmaan siten, että se ei näy katualueelle~~ pientaloon tai siihen liittyvään talousrakennukseen. Muissa rakennuksissa vapauttaminen edellyttää julkisivuun sopeutettua kotelointia, silloin kun laite näkyy katu- tai muulle julkiselle alueelle. Mainoslaitteita koskevat vapautukset Mikäli mainoslaite aiheuttaa vähäistä merkittävämpää vaikutusta kaupunkikuvaan, se edellyttää rakennusvalvonnan luvan. Liike- ja toimistorakennuksiin sekä useita liikehuoneistoja käsittäviin rakennuksiin suositellaan laadittavaksi mainoslaitteiden yleissuunnitelma, jonka vahvistamisen jälkeen ei yksittäisille laitteille tarvita erillistä julkisivumuutoslupaa. Seuraavat mainoslaitteet eivät edellytä rakennusvalvonnan lupaa: 8. rakennuksen 1. kerroksen liikehuoneiston irtokirjainmainoslaite, joka on korkeudeltaan enintään 400 mm ja joka sijaitsee välittömästi liikehuoneiston näyteikkunan yläpuolella 9. rakennuksen 1. kerroksen julkisivun pintaan kiinnitettävä mainoskilpi, joka on kooltaan enintään 400 mm x 600 mm Pihamaalle rakentamista koskevat vapautukset 10. aurinkopaneelien tai -keräinten sijoittaminen vähäisesti pihamaalle edellyttäen, ettei niistä aiheudu vaaraa tai häiriötä lentoliikenteelle	~~julkisivunomainen edellyttäen, että~~ terassit ja parvekkeet on osastoitu palomääräysten edellyttämällä tavalla 6. aurinkopaneelien tai -keräinten sijoittaminen rakennuksen tai rakennelman katolle edellyttäen, ettei niistä aiheudu vaaraa tai häiriötä lentoliikenteelle, 7. ilmalämpöpumpun tai ilmavesilämpöpumpun sijoittaminen ~~rakennukseen, rakennelmaan siten, että se ei näy katualueelle~~ pientaloon tai siihen liittyvään talousrakennukseen. Muissa rakennuksissa vapauttaminen edellyttää julkisivuun sopeutettua kotelointia, silloin kun laite näkyy katu- tai muulle julkiselle alueelle. Mainoslaitteita koskevat vapautukset Mikäli mainoslaite aiheuttaa vähäistä merkittävämpää vaikutusta kaupunkikuvaan, se edellyttää rakennusvalvonnan luvan. Liike- ja toimistorakennuksiin sekä useita liikehuoneistoja käsittäviin rakennuksiin suositellaan laadittavaksi mainoslaitteiden yleissuunnitelma, jonka vahvistamisen jälkeen ei yksittäisille laitteille tarvita erillistä julkisivumuutoslupaa. Seuraavat mainoslaitteet eivät edellytä rakennusvalvonnan lupaa: 8. rakennuksen 1. kerroksen liikehuoneiston irtokirjainmainoslaite, joka on korkeudeltaan enintään 400 mm ja joka sijaitsee välittömästi liikehuoneiston näyteikkunan yläpuolella 9. rakennuksen 1. kerroksen julkisivun pintaan kiinnitettävä mainoskilpi, joka on kooltaan enintään 400 mm x 600 mm Pihamaalle rakentamista koskevat vapautukset 10. aurinkopaneelien tai -keräinten sijoittaminen vähäisesti pihamaalle	7. ilmalämpöpumpun tai ilmavesilämpöpumpun sijoittaminen rakennukseen, rakennelmaan siten, että se ei näy katualueelle. Mainoslaitteita koskevat vapautukset 8. rakennuksen 1. kerroksen liikehuoneiston irtokirjainmainoslaite, joka on korkeudeltaan enintään 400 mm ja joka sijaitsee välittömästi liikehuoneiston näyteikkunan yläpuolella 9. rakennuksen 1. kerroksen julkisivun pintaan kiinnitettävä mainoskilpi, joka on kooltaan enintään 400 mm x 600 mm Pihamaalle rakentamista koskevat vapautukset 10. aurinkopaneelien tai -keräinten sijoittaminen vähäisesti pihamaalle edellyttäen, ettei niistä aiheudu vaaraa tai häiriötä lentoliikenteelle 11. pientalotonteilla aina ilmalämpöpumpun tai ilmavesilämpöpumpun sijoittaminen pihamaalle muilla tonteilla siten, että laite ei näy katualueelle.		koskemaan aina pientaloja ja talousrakennuksia. Lisäksi lisättiin muita rakennuksia koskevalle vapautukselle ehto. Lisättiin mainoslaitteita koskeviin vapautuksiin uutta kaksi momenttia: toinen luvanvaraisuuden rajaamisesta ja toinen mainoslaitteiden yleissuunnitelmasta. Korjattu kohtaan 11 pihamaalle sijoitettavia ilmalämpöpumppuja koskevat vapautukset käsittämään pientalot aina ja täsmennettiin muilla tonteilla vapautuksen ehtoja. Täsmennettiin kohtien 12 ja 13 säännöstä vastaamaan kohdan 14 vaatimusta: Lisättiin vastaavanlainen vaatimus aitojen soveltumisesta kaupunkikuvaan myös koskien kadun, puiston ja muun vastaavan alueen vastaisen rajan aitoja ja asuntotontteja kadun, puiston tai muun vastaavan yleisen alueen rajalla, kuten teollisuus, liike ja varastotonteilta jo oli edellytetty.

11. ilmalämpöpumpun tai ilmavesilämpöpumpun sijoittaminen pihamaalle pientalotonteilla aina ja muilla tonteilla siten, että laite on koteloitu kohteen arkkitehtuuriin sopeutuvalla tavalla tai se ei näy katu- tai muulle julkiselle alueelle. 12. kadun, puiston tai muun vastaavan yleisen alueen vastaisen aidan rakentaminen, kun aita tukimuureineen on katua vasten enintään 1,2 metriä korkea ja puistoa ja muita alueita vasten enintään 1,6 metriä korkea, ja kun kadut ja puistot -palvelualue hyväksyy niiden rakentamisen, ja aidan materiaali, muoto ja värisävy ovat alueelle ominaisia ja soveltuvat kaupunkikuvaan. Aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan tontin puolelle ja ne on pystyttävä huoltamaan tontin puolelta. 13. asuintonttien välisen aidan tai tukimuurin rakentaminen, kun aita tukimuureineen on enintään 1,6 metriä korkea ja tukimuuri enintään 0,5 metriä korkea, ja aidan materiaali, muoto ja värisävy ovat alueelle ominaisia ja soveltuvat kaupunkikuvaan, ja kun naapuritontin omistaja tai haltija antaa suostumuksensa niiden rakentamiselle. Lähtökohtaisesti aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan aidan tai tukimuurin rakentajan tontin puolelle, ja ne on pystyttävä huoltamaan kyseisen tontin puolelta. Naapureiden yhteisellä sopimuksella aidan tai tukimuurin sijainnista voidaan päättää myös toisin. 14. teollisuus-, liike- ja varastotontin välisen aidan rakentaminen, kun aita tukimuureineen on enintään 2,5 metriä, ja aidan materiaali, muoto ja värisävy ovat alueelle ominaisia ja soveltuvat kaupunkikuvaan. Aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan tontin puolelle. Naapureiden yhteisellä kirjallisella sopimuksella aidan tai tukimuurin sijainnista voidaan päättää myös toisin.	edellyttäen, ettei niistä aiheudu vaaraa tai häiriötä lentoliikenteelle 11. ilmalämpöpumpun tai ilmavesilämpöpumpun sijoittaminen pihamaalle pientalotonteilla aina ja muilla tonteilla siten, että laite on koteloitu kohteen arkkitehtuuriin sopeutuvalla tavalla tai se ei näy katu- tai muulle julkiselle alueelle. 12. kadun, puiston tai muun vastaavan yleisen alueen vastaisen aidan rakentaminen, kun aita tukimuureineen on katua vasten enintään 1,2 metriä korkea ja puistoa ja muita alueita vasten enintään 1,6 metriä korkea, ja kun kadut ja puistot -palvelualue hyväksyy niiden rakentamisen, ja aidan materiaali, muoto ja värisävy ovat alueelle ominaisia ja soveltuvat kaupunkikuvaan. Aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan tontin puolelle ja ne on pystyttävä huoltamaan tontin puolelta. 13. asuintonttien välisen aidan tai tukimuurin rakentaminen, kun aita tukimuureineen on enintään 1,6 metriä korkea ja tukimuuri enintään 0,5 metriä korkea, ja aidan materiaali, muoto ja värisävy ovat alueelle ominaisia ja soveltuvat kaupunkikuvaan, ja kun naapuritontin omistaja tai haltija antaa suostumuksensa niiden rakentamiselle. Lähtökohtaisesti aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan aidan tai tukimuurin rakentajan tontin puolelle, ja ne on pystyttävä huoltamaan kyseisen tontin puolelta. Naapureiden yhteisellä sopimuksella aidan tai tukimuurin sijainnista voidaan päättää myös toisin. 14. teollisuus-, liike- ja varastotontin välisen aidan rakentaminen, kun aita tukimuureineen on enintään 2,5 metriä, ja aidan materiaali, muoto ja värisävy ovat alueelle ominaisia ja soveltuvat kaupunkikuvaan. Aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan tontin puolelle. Naapureiden yhteisellä kirjallisella	12. kadun, puiston tai muun vastaavan yleisen alueen vastaisen aidan rakentaminen, kun aita tukimuureineen on katua vasten enintään 1,2 metriä korkea ja puistoa ja muita alueita vasten enintään 1,6 metriä korkea, ja kun kadut ja puistot -palvelualue hyväksyy niiden rakentamisen. Aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan tontin puolelle ja ne on pystyttävä huoltamaan tontin puolelta. 13. asuintonttien välisen aidan tai tukimuurin rakentaminen, kun aita tukimuureineen on enintään 1,6 metriä korkea ja tukimuuri enintään 0,5 metriä korkea, ja kun naapuritontin omistaja tai haltija antaa suostumuksensa niiden rakentamiselle. Lähtökohtaisesti aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan aidan tai tukimuurin rakentajan tontin puolelle, ja ne on pystyttävä huoltamaan kyseisen tontin puolelta. Naapureiden yhteisellä sopimuksella aidan tai tukimuurin sijainnista voidaan päättää myös toisin. 14. teollisuus-, liike- ja varastotontin välisen aidan rakentaminen, kun aita tukimuureineen on enintään 2,5 metriä, ja aidan materiaali, muoto ja värisävy ovat alueelle ominaisia ja soveltuvat kaupunkikuvaan. Aita ja tukimuuri perustuksineen on rakennettava kokonaan tontin puolelle. 15. tontin sisäisten aitojen ja tukimuurien rakentaminen.		Lisättiin kohtaan 14 sana ”on” sekä vaatimus naapureiden suostumuksen vaikutuksesta. Lisättiin tontin sisäisiä toimintoja jakavan aidan määrittelyyn sana “tavanomaisten”, kohta 15. Lisättiin kohta 16: mainitaan erikseen kylpypaljut ja grillauspaikat. Lisättiin kohtaan 17 maininta terassirakennelman enimmäiskorkeudesta ja etäisyysvaatimus tontin rajoista rakentamisluvan vapautuksen edellytyksenä. Täsmennettiin kohdan 19 säännöstä ulkotarjoilualueen kattamattomuudesta sekä suhteesta maanpintaan.

15. tontin tavanomaisten sisäisten aitojen ja tukimuurien rakentaminen. 16. Kylpypalju tai kiinteä grillauspaikka, kun sijoittaminen tapahtuu rakennusjärjestyksessä ja asemakaavassa määrättyjä sijoittamisedellytyksiä noudattaen. 17. Kattamattoman enintään 50 cm korkean rakenteellisen terassin rakentaminen vähintään 2,5 metrin etäisyydelle tontin rajasta. Mikäli terassi on osittain tai kokonaan katettu, katetun osan etäisyys tontin rajoista tulee olla vähintään 4 metriä. Muut vapautukset tonteilla ja asemakaava-alueilla 18. muistomerkin pystyttäminen 19. ~~maanpinnasta enintään 50 cm nostetun~~ kattamattoman enintään 50 cm korkean julkiseen tai kaupalliseen käyttöön tarkoitetun ulkotarjoilualueen rakentaminen, kun se on kooltaan korkeintaan 50 neliömetriä. Ulkotarjoilualueen on sovelluttava ympäristöönsä eikä se saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa ympäristölle. 20. uuden savupiipun ja tulisijan asentaminen asuinrakennuksessa olevan tilalle. Talousrakennukseen rakennettavan tulisijan ja savuhormin rakentaminen, kun savuhormi sijaitsee vähintään 4 metrin etäisyydellä toisen räystäistä ja 4 metrin etäisyydellä naapurin rajasta. 21. Pohja-alaltaan enintään 10 m^2 sisätilaa sisältävät rakennelmat, joiden yhteen laskettu pinta-ala rakennuspaikalla tai tontilla on enintään 20 m^2, kun sijoittaminen tapahtuu rakennusjärjestyksessä ja asemakaavassa määrättyjä sijoittamisedellytyksiä noudattaen. 22. Pohja-alaltaan enintään 10 m^2 puistomuuntamo tai akkukontti, joiden yhteen laskettu pinta-ala rakennuspaikalla tai tontilla on enintään 20 m^2, ja kun sijoittaminen tapahtuu rakennusjärjestyksessä ja asemakaavassa määrättyjä sijoittamisedellytyksiä noudattaen. Yli	sopimuksella aidan tai tukimuurin sijainnista voidaan päättää myös toisin. 15. tontin tavanomaisten sisäisten aitojen ja tukimuurien rakentaminen. 16. Tulisijallinen vesiallas (kylpypalju, poreallas tai pihauima-allas) tai kiinteä grillauspaikka, kun sijoittaminen tapahtuu rakennusjärjestyksessä ja asemakaavassa määrättyjä sijoittamisedellytyksiä noudattaen. 17. Kattamattoman enintään 50 cm korkean rakenteellisen terassin rakentaminen vähintään 2,5 metrin etäisyydelle tontin rajasta. Mikäli terassi on osittain tai kokonaan katettu, katetun osan etäisyys tontin rajoista tulee olla vähintään 4 metriä. Muut vapautukset tonteilla ja asemakaava-alueilla 18. muistomerkin pystyttäminen 19. ~~maanpinnasta enintään 50 cm nostetun~~ kattamattoman enintään 50 cm korkean julkiseen tai kaupalliseen käyttöön tarkoitetun ulkotarjoilualueen rakentaminen, kun se on kooltaan korkeintaan 50 neliömetriä. Ulkotarjoilualueen on sovelluttava ympäristöönsä eikä se saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa ympäristölle. 20. uuden savupiipun ja tulisijan asentaminen asuinrakennuksessa olevan tilalle. Talousrakennukseen rakennettavan tulisijan ja savuhormin rakentaminen, kun savuhormi sijaitsee vähintään 4 metrin etäisyydellä toisen räystäistä ja 4 metrin etäisyydellä naapurin rajasta. 21. Pohja-alaltaan enintään 10 m^2 sisätilaa sisältävät rakennelmat, joiden yhteen laskettu pinta-ala rakennuspaikalla tai tontilla on enintään 20 m^2, kun sijoittaminen tapahtuu rakennusjärjestyksessä ja asemakaavassa määrättyjä sijoittamisedellytyksiä noudattaen. 22. Pohja-alaltaan enintään 10 m^2 puistomuuntamo tai akkukontti, joiden yhteen laskettu pinta-ala rakennuspaikalla tai tontilla on	Muut vapautukset tonteilla ja asemakaava-alueilla 16. muistomerkin pystyttäminen 17. ulkotarjoilualueen rakentaminen, kun se on kooltaan korkeintaan 50 neliömetriä. Ulkotarjoilualueen on sovelluttava ympäristöönsä eikä se saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa ympäristölle 18. uuden savupiipun ja tulisijan asentaminen olevan tilalle Vaikka toimenpiteen toteuttaminen ei vaadi lupaa, on rakentamisessa noudatettava lainvoimaisen asemakaavan määräyksiä ja kyseiseen rakentamiseen liittyviä säännöksiä. On otettava myös huomioon toimenpiteen soveltuminen rakennukseen ja ympäristöön, asemakaavan suojelumääräykset, paloturvallisuus sekä vaikutukset naapurikiinteistön rakentamiseen ja käyttämiseen.		Täsmennettiin kohdan 20 säännöstä olemassa olevan savupiipun ja tulisijan korvaamista koskien. Lisättiin uudet kohdat 21 ja 22 koskien pienten rakennelmien (kohta 21) ja puistomuuntamoiden sekä akkukonttien (kohta 22) vapauttamista rakentamislupatarpeesta eräin edellytyksin. Lopuksi: Muutettu pykälän numerointia: nyt 20 §. Lisätty kohdan 22 vapautukseen enimmäismäärä. **Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026** on täsmennetty ensimmäisen momentin sanamuotoa ja lisätty sana “vaikutuksiltaan”. Lisäksi on täsmennetty pykälän kohdan 16 sanamuotoja.

10 m² mutta alle 30 m² rakennelmaksi tulkittavan puistomuuntamon tai akkukontin rakentamisluvan tarve arvioidaan tapauskohtaisesti harkiten. Vaikka toimenpiteen toteuttaminen ei vaadi lupaa, on rakentamisessa noudatettava lainvoimaisen asemakaavan määräyksiä ja kyseiseen rakentamiseen liittyviä säännöksiä. On otettava myös huomioon toimenpiteen soveltuminen rakennukseen ja ympäristöön, asemakaavan suojelumääräykset, paloturvallisuus sekä vaikutukset naapurikiinteistön rakentamiseen ja käyttämiseen. Rakentamiseen ryhtyvällä ja pääsuunnittelijalla on velvollisuus selvittää, onko suunnittelualueella mahdollisesti inventoimattomia muinaisjäännöksiä, jotta niitä ei vaarannettaisi. Jos työmaan aikana esiintyy muinaisjäännöksiä tai niitä koskevia epäilyjä, työt on välittömästi siltä osin keskeytettävä ja otettava yhteys museoviranomaiseen.	enintään 20 m², ja kun sijoittaminen tapahtuu rakennusjärjestyksessä ja asemakaavassa määrättyjä sijoittamisedellytyksiä noudattaen. Yli 10 m² mutta alle 30 m² rakennelmaksi tulkittavan puistomuuntamon tai akkukontin rakentamisluvan tarve arvioidaan tapauskohtaisesti harkiten. Vaikka toimenpiteen toteuttaminen ei vaadi lupaa, on rakentamisessa noudatettava lainvoimaisen asemakaavan määräyksiä ja kyseiseen rakentamiseen liittyviä säännöksiä. On otettava myös huomioon toimenpiteen soveltuminen rakennukseen ja ympäristöön, asemakaavan suojelumääräykset, paloturvallisuus sekä vaikutukset naapurikiinteistön rakentamiseen ja käyttämiseen. Rakentamiseen ryhtyvällä ja pääsuunnittelijalla on velvollisuus selvittää, onko suunnittelualueella mahdollisesti inventoimattomia muinaisjäännöksiä, jotta niitä ei vaarannettaisi. Jos työmaan aikana esiintyy muinaisjäännöksiä tai niitä koskevia epäilyjä, työt on välittömästi siltä osin keskeytettävä ja otettava yhteys museoviranomaiseen.			
21 § ~~21 b §~~ **Rajamerkkien, kiintopisteiden ja viranomaisten, laitosten, energia- ja puhelinyhtiöiden asettamien merkkien rakennusaikainen poistaminen tai merkkien turmeltuminen rakennustyössä** Jos rakennustyön yhteydessä tontilla tai muulla rakennuspaikalla joudutaan poistamaan kiintopisteitä, on asiasta ilmoitettava maanomistajalle ja kaupungingeodeetille. Jos rajamerkki häviää tai liikkuu, se voidaan sijoittaa paikalleen vain asianomaisen viranomaisen suorittamassa mittaustoimituksessa. Palopostien, johtojen ja niihin kuuluvien laitteiden sijaintia osoittavien merkkien poistamiseen on saatava *toimivaltaisen* viranomaisen, laitoksen tai yhtiön suostumus.		**21 b** **Rajamerkkien, kiintopisteiden ja viranomaisten, laitosten, energia- ja puhelinyhtiöiden asettamien merkkien rakennusaikainen poistaminen tai merkkien turmeltuminen rakennustyössä** Jos rakennustyön yhteydessä tontilla tai muulla rakennuspaikalla joudutaan poistamaan kiintopisteitä, on asiasta ilmoitettava maanomistajalle ja kaupungingeodeetille. Jos rajamerkki häviää tai liikkuu, se voidaan sijoittaa paikalleen vain asianomaisen viranomaisen suorittamassa mittaustoimituksessa.	**21 b §** **Rajamerkkien, kiintopisteiden ja viranomaisten, laitosten, energia- ja puhelinyhtiöiden asettamien merkkien rakennusaikainen poistaminen tai merkkien turmeltuminen rakennustyössä** Jos rakennustyön yhteydessä tontilla tai muulla rakennuspaikalla joudutaan poistamaan kiintopisteitä, on asiasta ilmoitettava maanomistajalle ja kaupungingeodeetille. Jos rajamerkki häviää tai liikkuu, se voidaan sijoittaa paikalleen vain asianomaisen viranomaisen suorittamassa mittaustoimituksessa. Palopostien, johtojen ja niihin kuuluvien laitteiden sijaintia osoittavien merkkien poistamiseen on saatava asianomaisen viranomaisen, laitoksen tai yhtiön suostumus.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** (Ei muutoksia) **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Palautettu epähuomiossa pykälästä poistunut loppuosa. Lisäksi vaihdettu sana “asianomaisen” sanaksi “toimivaltaisen”. Muutettu pykälän numerointia: nyt 21 §.

IV LUKU **Erityiset määräykset pientalon rakentamisesta**		**IV LUKU** **Erityiset määräykset pientalon rakentamisesta**		
			22 § Vapautukset toimenpideluvan hakemisesta asuinpientalotontilla Sen lisäksi mitä 21 a §:ssä on säädetty, niin millään asuinpientalotontilla ei tarvitse hakea lupaa seuraavien toimenpiteiden toteuttamiseen: 1) asuinpientalojen ja niiden talousrakennusten julkisivujen ja katon värin sekä katon materiaalin muuttaminen, jos rakennusta ei ole asemakaavassa tai rakennussuojelulain nojalla suojeltu; 2) korkeintaan 20 neliömetrin suuruisen piharakennelman rakentaminen. Tontilla saa olla kerrallaan vain yksi tämän määräyksen nojalla rakennettu piharakennelma; Vaikka edellä mainittujen toimenpiteiden toteuttaminen ei vaadi lupaa, niin rakentamisessa on noudatettava voimassa olevan asemakaavan määräyksiä ja kyseiseen rakentamiseen liittyviä säännöksiä sekä otettava huomioon rakentamisen soveltuvuus ympäristön kulttuurihistoriallisiin arvoihin.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** (Yhdistetty 21a:han)
22 § ~~23 §~~ Rakennetun ympäristön kunnossapito Rakennus ympäristöineen on pidettävä jatkuvasti siistissä kunnossa. Tämän toteamiseksi rakennusvalvontaviranomainen voi tarvittaessa järjestää kaupunginosa- tai aluekohtaisia tarkastuksia, joiden yhteydessä havaitut puutteet kirjataan ja ryhdytään asian vaatimiin toimenpiteisiin. Autojen, asuntovaunujen, veneiden, työkoneiden tai vastaavien säilytys tontilla on toteutettava niin, ettei säilytyksestä ole haittaa naapureille ja ettei säilytys rumenna ympäristöä tai katunäkymää. Jos kysymyksessä on kaavassa suojeltu tai muutoin arvokkaaksi arvioitu alue, on ennen kaupunkikuvaan vaikuttavien toimenpiteiden toteuttamista oltava hyvissä ajoin yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiseen.		**23 § Rakennetun ympäristön kunnossapito** Rakennus ympäristöineen on pidettävä jatkuvasti siistissä kunnossa. Tämän toteamiseksi rakennusvalvontaviranomainen voi tarvittaessa järjestää kaupunginosa- tai aluekohtaisia tarkastuksia, joiden yhteydessä havaitut puutteet kirjataan ja ryhdytään asian vaatimiin toimenpiteisiin. Autojen, asuntovaunujen, veneiden, työkoneiden tai vastaavien säilytys tontilla on toteutettava niin, ettei säilytyksestä ole haittaa naapureille ja ettei säilytys rumenna ympäristöä tai katunäkymää. Jos kysymyksessä on kaavassa suojeltu tai muutoin arvokkaaksi arvioitu alue, on ennen kaupunkikuvaan vaikuttavien toimenpiteiden toteuttamista oltava hyvissä ajoin yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiseen.	**23 § Rakennetun ympäristön kunnossapito** Rakennus ympäristöineen on pidettävä jatkuvasti siistissä kunnossa. Tämän toteamiseksi rakennusvalvontaviranomainen voi tarvittaessa järjestää kaupunginosa- tai aluekohtaisia tarkastuksia, joiden yhteydessä havaitut puutteet kirjataan ja ryhdytään asian vaatimiin toimenpiteisiin. Tontit ja rakennuspaikat on pidettävä niiden käyttötarkoituksen ja ympäröivän alueen maankäytön edellyttämässä asiamukaisessa kunnossa. Asuin- tai asuin- ja liikerakennusta varten tarkoitettua tonttia ei saa käyttää linja-auton, yhdistelmäajoneuvon tai työkoneen eikä useamman kuin kahden kuorma-auton tai pienehkön työkoneen pitempiaikaiseen paikoitukseen tai säilytykseen. Jos kuorma-autoja tai pienehköjä työkoneita on tarpeen pysäköidä tontilla toistuvasti enemmän kuin kaksi, on pysäköintijärjestelyt hyväksytettävä lupa-asiana. Kuitenkin tontilla, jonka pinta-ala on alle 1000 m2 , on kuorma-autojen ja	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lyhennelty pykälän yksityiskohtaisuutta. Lisätty maininta suojeltujen ja arvokkaiksi alueiksi arvioitujen alueiden osalta kaupunkikuvaan vaikuttavien toimenpiteiden osalta velvoite ottaa yhteyttä rakennusvalvontaan ennen toimenpiteisiin ryhtymistä. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 22 §.

			pienehköjen työkoneiden pysäköintijärjestelyt hyväksytettävä aina lupa-asiana. Asemakaavassa pelkästään asumiseen osoitetuilla tonteilla rekisteristä poistettujen ajoneuvojen, yli kolme metriä korkeiden veneiden ja ympäristöä rumentavan tavaran ulkosäilytys on kielletty peitettynä ja ilman peitettä. Kuitenkin tontilla käytettävän polttopuun kuivatus ja tavanomaisten määrien varastointi siististi pinottuna on sallittua.	

V LUKU **Erityiset määräykset rakentamisesta asemakaava-alueen ulkopuolella**		**V LUKU** **Erityiset määräykset rakentamisesta asemakaava-alueen ulkopuolella**		
23 § ~~24 §~~ Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset Sen lisäksi, mitä rakennuspaikalle asetettavista vähimmäisvaatimuksista on säädetty rakentamislain 45 §, asemakaavoitetun alueen ulkopuolella rakennuspaikan vähimmäiskoko määrittyy voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti: - kyläalueella ja pientalovaltaisella asuntoalueella vähintään 2000 m^2, - maa- ja metsätalousvaltaisella alueella ja maatalousvaltaisella alueella vähintään yksi (1) hehtaari - muilla alueilla vähintään kaksi (2) hehtaaria. Käytettäessä rakennuspaikkaa hevostalliksi tai lantalaksi on tilan tai useiden tilojen muodostaman toiminnallisen kokonaisuuden oltava pinta-alaltaan vähintään kaksi hehtaaria. ~~Tallin tai lantalan vähimmäisetäisyys naapurin asuinrakennuksesta tai vahvistetun asemakaavan asuintarkoitukseen varatusta alueesta tulee olla 100 metriä.~~ Mikäli rakennuspaikalle rakennetaan hevostalli tai muu vastaava eläinsuojarakennus, rakennuspaikalta tulee voida osoittaa riittävät ulkotarha- ja laidunalueet, jotka tulee sijoittaa riittävän etäälle kiinteistön omasta ja naapureiden talousvesikaivoista. Muun kuin maatilan eläinsuojan kerrosala saa olla enintään 100 m^2. Muun kuin elinkeinon harjoittamiseen käytettävän enintään 100 k-m^2 suuruisen hevostallin (2–3 hevosta tai ponia), kanalan, lampolan tai muun vastaavan eläinsuojan saa	**23 § ~~24 §~~ Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset** Sen lisäksi, mitä rakennuspaikalle asetettavista vähimmäisvaatimuksista on säädetty rakentamislain 45 §, asemakaavoitetun alueen ulkopuolella rakennuspaikan vähimmäiskoko määrittyy voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti: - asuinalueella (A) vähintään 1000 m^2, - kyläalueella (AT) ja pientalovaltaisella asuntoalueella (AP) vähintään 2000 m^2, - maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M) ja maatalousvaltaisella alueella (MT) vähintään yksi (1) hehtaari, - muilla alueilla vähintään kaksi (2) hehtaaria. Käytettäessä rakennuspaikkaa hevostalliksi tai lantalaksi on tilan tai useiden tilojen muodostaman toiminnallisen kokonaisuuden oltava pinta-alaltaan vähintään kaksi hehtaaria. ~~Tallin tai lantalan vähimmäisetäisyys naapurin asuinrakennuksesta tai vahvistetun asemakaavan asuintarkoitukseen varatusta alueesta tulee olla 100 metriä.~~ Mikäli rakennuspaikalle rakennetaan hevostalli tai muu vastaava eläinsuojarakennus, rakennuspaikalta tulee voida osoittaa riittävät ulkotarha- ja laidunalueet, jotka tulee sijoittaa riittävän etäälle kiinteistön omasta ja naapureiden talousvesikaivoista. Muun kuin maatilan eläinsuojan kerrosala saa olla enintään 100 m^2. Muun kuin elinkeinon harjoittamiseen käytettävän enintään 100 k-m^2 suuruisen hevostallin (2–3 hevosta tai ponia), kanalan,	**24 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset** Sen lisäksi, mitä rakennuspaikalle asetettavista vähimmäisvaatimuksista on säädetty rakentamislain 45 §, asemakaavoitetun alueen ulkopuolella rakennuspaikan vähimmäiskoko määrittyy voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti: - kyläalueella ja pientalovaltaisella asuntoalueella vähintään 2000 m2, - maa- ja metsätalousvaltaisella alueella ja maatalousvaltaisella alueella vähintään yksi (1) hehtaari - muilla alueilla vähintään kaksi (2) hehtaaria. Käytettäessä rakennuspaikkaa hevostalliksi tai lantalaksi on tilan tai useiden tilojen muodostaman toiminnallisen kokonaisuuden oltava pinta-alaltaan vähintään kaksi hehtaaria. Tallin tai lantalan vähimmäisetäisyys naapurin asuinrakennuksesta tai vahvistetun asemakaavan asuintarkoitukseen varatusta alueesta tulee olla 100 metriä. Rakennuspaikan on sijaittava, mikäli mahdollista, olemassa olevan asutuksen tai tilakeskuksen yhteydessä ja olemassa olevan kulkuyhteyden varrella. Rakennuspaikalla tulee rakennukset, lukuun ottamatta välttämättömiä maa- ja metsätalouden sekä hevostalouden harjoittamiseen tarvittavia talousrakennuksia, sijoittaa puuston suojaan pellon ja metsän reunaan sekä metsäsaarekkeisiin.	**24 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset** Asemakaavoitetun alueen ulkopuolella rakennuspaikan on oltava kooltaan yleiskaavassa - kyläalueeksi, AT, ja pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi, A3, A4, osoitetulla alueella vähintään 2000 m2 , - maa- ja metsätalousalueeksi, M, ja maatalousalueeksi, MT, osoitetulla alueella vähintään yksi (1) hehtaari ja - muiksi alueiksi osoitetuilla alueilla vähintään kaksi (2) hehtaaria. Kuitenkin käytettäessä rakennuspaikkaa hevostalliksi tai lantalaksi on tilan tai useiden tilojen muodostaman toiminnallisen kokonaisuuden oltava pinta-alataan vähintään kaksi hehtaaria. Tallin tai lantalan vähimmäisetäisyys naapurin asuinrakennuksesta, yleiskaavan tai vahvistetun asemakaavan asuintarkoitukseen varatusta alueesta tulee olla 100 metriä. Tämän momentin säännöksiä ei sovelleta silloin, kun rakentaminen perustuu myönnettyyn poikkeamispäätökseen tai suunnittelutarveratkaisuun. Rakennuspaikan on sijaittava, mikäli mahdollista, olemassa olevan asutuksen tai tilakeskuksen yhteydessä ja olemassa olevan kulkuyhteyden varrella. Rakennuspaikalla tulee rakennukset, lukuun ottamatta välttämättömiä maa- ja metsätalouden sekä hevostalouden harjoittamiseen tarvittavia talousrakennuksia, sijoittaa puuston suojaan pellon ja metsän reunaan sekä metsäsaarekkeisiin.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty maininta RakL 45 § Poistettu maininta talousvedestä. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä. Rakentamislain 45 § 1 momentin kohta 6 sisältää vaatimuksen vedensaannin, hule- ja jätevesien hoitamiessta kiinteistöllä, siten ettei niistä aiheudu haittaa ympäristölle. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Täydennettiin pykälää Keravan rakennusjärjestyksen mallin mukaan pitäen kuitenkin suojaetäisyysvaatimukset ennallaan (100 m). Muutettiin kuitenkin hevostallin minimihevosmäärä yhdestä kahdeksi. Muutettu pykälän numerointia: nyt 23 §. **Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026** on täsmennetty ensimmäisen momentin rakennuspaikan vähimmäiskokoja sisältäviä ilmaisuja ja lisätty yleiskaavan aluemerkinnät sanallisten aluekuvauksien yhteyteen (AT, AP, M ja MT). Lisäksi erikseen lisätty asuinalueita (A) koskeva vähimmäispinta-ala, jossa noudatetaan suoraan laissa annettua rakennuspaikan vähimmäiskokoa.

rakentaa vähintään kahden hehtaarin suuruiselle rakennuspaikalle. Useamman hevosen tai ponin ammattimaiseen tallitoimintaan liittyvästä rakentamisesta päätetään tapauskohtaisesti. Eläinsuojan, maneesin, lantalan ja ulkotarhan vähimmäisetäisyyden naapurikiinteistön rajaan tulee olla vähintään 100 metriä, kun rajan tuntumassa on asutusta, päiväkoti, koulu tai muita häiriintyviä kohteita. Uutta tallia tai muuta eläinsuojaa ei saa ilman naapurin suostumusta rakentaa 100 metriä lähemmäksi naapurin rajaa. Sama rajoitus koskee tuotantoeläinten jaloittelu- ja ulkotarhoja. Ulkoilualueet tulee muutoinkin rakentaa asianmukaisesti. Vanhoja eläinsuojia laajennettaessa laajentamisen tulee tapahtua häiriintyvästä kohteesta poispäin, mikäli se on teknisesti mahdollista toteuttaa kohtuullisin kustannuksin. Rakennuspaikan on sijaittava, mikäli mahdollista, olemassa olevan asutuksen tai tilakeskuksen yhteydessä ja olemassa olevan kulkuyhteyden varrella. Rakennuspaikalla tulee rakennukset, lukuun ottamatta välttämättömiä maa- ja metsätalouden sekä hevostalouden harjoittamiseen tarvittavia talousrakennuksia, sijoittaa puuston suojaan pellon ja metsän reunaan sekä metsäsaarekkeisiin.	lampolan tai muun vastaavan eläinsuojan saa rakentaa vähintään kahden hehtaarin suuruiselle rakennuspaikalle. Useamman hevosen tai ponin ammattimaiseen tallitoimintaan liittyvästä rakentamisesta päätetään tapauskohtaisesti. Eläinsuojan, maneesin, lantalan ja ulkotarhan vähimmäisetäisyyden naapurikiinteistön rajaan tulee olla vähintään 100 metriä, kun rajan tuntumassa on asutusta, päiväkoti, koulu tai muita häiriintyviä kohteita. Uutta tallia tai muuta eläinsuojaa ei saa ilman naapurin suostumusta rakentaa 100 metriä lähemmäksi naapurin rajaa. Sama rajoitus koskee tuotantoeläinten jaloittelu- ja ulkotarhoja. >yhdistetty kappaleet< Ulkoilualueet tulee muutoinkin rakentaa asianmukaisesti. Vanhoja eläinsuojia laajennettaessa laajentamisen tulee tapahtua häiriintyvästä kohteesta poispäin, mikäli se on teknisesti mahdollista toteuttaa kohtuullisin kustannuksin. Rakennuspaikan on sijaittava, mikäli mahdollista, olemassa olevan asutuksen tai tilakeskuksen yhteydessä ja olemassa olevan kulkuyhteyden varrella. Rakennuspaikalla tulee rakennukset, lukuun ottamatta välttämättömiä maa- ja metsätalouden sekä hevostalouden harjoittamiseen tarvittavia talousrakennuksia, sijoittaa puuston suojaan pellon ja metsän reunaan sekä metsäsaarekkeisiin.		Vesijohtoverkoston ulkopuolella rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee ennen rakennustöihin ryhtymistä huolehtia siitä, että rakennuspaikalta on saatavissa tai sille johdettavissa riittävästi laadultaan soveltuvaa talousvettä rakennuksen käytön sitä edellyttäessä.	
24 § ~~25 §~~ Rakennusten koko ja käyttötarkoitus Asuin- ja talousrakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta ja kuitenkin enintään 500 m^2. Talousrakennusten on oltava massoittelultaan ja pinta-alaltaan alisteisia asuinrakennukseen verraten. Edellä olevat määräykset eivät koske maatalouden harjoittamiseen tarvittavien talousrakennuksien rakentamista. Ennen rakentamisluvan myöntämistä voidaan pyytää maaseutuelinkeinoviranomaiselta lausunto tai muu selvitys tilalla harjoitettavasta maa- ja metsätaloudesta.		**25 § Rakennusten koko ja käyttötarkoitus** Asuin- ja talousrakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta ja kuitenkin enintään 500 m2. Talousrakennusten tulee olla massaltaan ja pinta-alaltaan alisteisia asuinrakennukseen verraten. Edellä oleva määräys ei koske maatalouden harjoittamiseen tarvittavien talousrakennuksien rakentamista. Ennen rakentamisluvan myöntämistä pyydetään maaseutuelinkeinoviranomaiselta lausunto tai muu selvitys tilalla harjoitettavasta maa- ja metsätaloudesta.	**25 § Rakennusten koko ja käyttötarkoitus** Samalle rakennuspaikalle saa sijoittaa enintään kaksi asuntoa ja niitä palvelevia talousrakennuksia. Asuin- ja talousrakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla 10 % rakennuspaikan pinta-alasta ellei yleiskaavasta muuta johdu. Rakennuspaikalle saa edellä 24 §:ssä sallitun rakennusoikeuden lisäksi rakentaa tilalla harjoitettavaa maa- ja metsätaloutta, hevostaloutta tai muuta niihin verrattavaa elinkeinoa palvelevia talousrakennuksia. Ennen rakennusluvan myöntämistä pyydetään kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta lausunto	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Täsmennetty ilmaisua. Lisätty asuin- ja talousrakennuksia koskeva rakennusoikeuden maksimimäärä. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Korjattiin sanamuoto monikolliseksi maatalouden rakennuksia koskevan määräyksen osalta ja muutettiin sana *massaltaan* muotoon *massoittelultaan*. Muutettiin toisen momentin sanamuotoa harkinnanvaraiseksi.

			tilalla harjoitettavasta maa- ja metsätaloudesta.	Muutettu pykälän numerointia: nyt 24 §.
25 § ~~26 §~~ Rakennuksen etäisyys rantaviivasta ~~Rakennukset ja rakennelmat on sijoitettava vähintään 20 metrin päähän keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta. Ranta-alueelle rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota jätevesien ja hulevesien asianmukaiseen käsittelyyn.~~ Rakennuksen etäisyys rantaviivasta ja sijainti rakennuspaikalla on oltava sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus säilyy. Ranta-alueelle on jätettävä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta vähintään 20 metrin suojavyöhyke, jossa kasvillisuus on säilytettävä, eikä tälle suojavyöhykkeelle saa sijoittaa rakentamista. Ranta-alueelle rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota jätevesien ja hulevesien asianmukaiseen käsittelyyn.		**26 § Rakennuksen etäisyys rantaviivasta** Rakennukset ja rakennelmat on sijoitettava vähintään 20 metrin päähän keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta. Ranta-alueelle rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota jätevesien ja hulevesien asianmukaiseen käsittelyyn.	**26 § Rakennuksen etäisyys rantaviivasta** Rakennukset ja rakennelmat on sijoitettava vähintään 20 metrin päähän keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta. Ranta-alueelle rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota jätevesien ja hulevesien asianmukaiseen käsittelyyn.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Ei muutoksia. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Muutettiin säännöstä Tuusulan kunnan lausunnon perusteella. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 25 §.
26 § ~~27 §~~ Rakennuksen korkeusasema ranta-alueella ~~Vesistöjen ja pienvesien tuntumaan rakennettaessa on selvitettävä tulvarajan korkeus. Alimman lattiatason on oltava 1 metrin tulvarajan tason yläpuolella. Tulva-riskialueelle rakentaminen ei ole sallittua ilman erittäin painavia perusteita.~~ Vesistöjen ja pienvesien tuntumaan rakennettaessa on otettava huomioon alin rakentamiskorkeus, jonka alapuolelle ei tule sijoittaa kastuessaan vaurioituvia tai vahinkoa aiheuttavia rakenteita. Lähtökohtaisesti rakentamiskorkeus on vähintään HW1/100a +1 m (keskimäärin kerran 100 vuodessa toistuva tulvakorkeus + 1 m). Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä kyseinen tulvakorkeus. Suunnittelussa on otettava huomioon mahdollisen tulvan vaikutukset kulkuväyliin, yhdyskuntatekniikan järjestelmien toimintaan ja muihin asumisen kannalta olennaisiin toimintoihin. Rakennettaessa ranta-alueella on rakennushankkeeseen ryhtyvän otettava huomioon vedenpinnan korkeusvaihtelut riittävän suurella varmuudella. Tulva-alueelle rakentamista tulee lähtökohtaisesti välttää tai tulvariskien hallinta on varmistettava riittävin toimenpitein.		**27 § Rakennuksen korkeusasema ranta-alueella** Vesistöjen ja pienvesien tuntumaan rakennettaessa on selvitettävä tulvarajan korkeus. Alimman lattiatason on oltava 1 metrin tulvarajan tason yläpuolella. Tulva-riskialueelle rakentaminen ei ole sallittua ilman erittäin painavia perusteita. Rakennettaessa ranta-alueella on rakennushankkeeseen ryhtyvän otettava huomioon vedenpinnan korkeusvaihtelut riittävän suurella varmuudella.	**27 § Rakennuksen korkeusasema ranta-alueella** Vesistöjen ja pienvesien tuntumaan rakennettaessa on selvitettävä tulvarajan korkeus. Alimman lattiatason on oltava 1m tulvarajan tason yläpuolella. Tulva-alueelle rakentaminen ei ole sallittua ilman erittäin painavia perusteita.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty maininta vedenpinnan korkeusvaihteluiden huomioon ottamisesta. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** ELY:n lausunnon perusteella muutettiin pykälää ehdotuksen mukaan. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 26 §.

27 § ~~28 §~~ Suunnittelutarvealue Koko Vantaan kaupungin asemakaavoittamaton alue on alueidenkäyttölain 16 §:n mukaista suunnittelutarvealuetta.		**28 § Suunnittelutarvealue** Koko Vantaan kaupungin asemakaavoittamaton alue on alueidenkäyttölain 16 §:n mukaista suunnittelutarvealuetta.	**28 § Suunnittelutarvealue** Koko Vantaan kaupungin asemakaavoittamaton alue on maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n mukaista suunnittelutarvealuetta.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** (Ei muutoksia) **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 27 §.
28 § ~~29 §~~ Rakennuspaikan rinnastaminen tonttiin Rakennuspaikan osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä rakennusjärjestyksessä on määrätty tontista.		**29 § Rakennuspaikan rinnastaminen tonttiin** Rakennuspaikan osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä rakennusjärjestyksessä on määrätty tontista.	29 § Rakennuspaikan rinnastaminen tonttiin Rakennuspaikan osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä rakennusjärjestyksessä on määrätty tontista.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** (Ei muutoksia) **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 28 §.

VI luku **Rakennuksen elinkaari**		**VI luku** **Rakennuksen elinkaari**		
29 § ~~30 §~~ Rakennuksen käyttöikä Rakennuksen suunnittelun lähtökohtana on rakennukselle määriteltävä käyttöikä, jonka on oltava rakennuksen tarkoitukseen nähden riittävän pitkä. Rakennukset on suunniteltava rakennustyypistä riippumatta muunneltaviksi (RakL 39 §). Muunneltavuudella tarkoitetaan mm. käyttötarkoituksen, rakenteiden, tilojen ja talotekniikan muuntojoustavuutta. Rakennukset on suunniteltava helposti korjattaviksi. Uudisrakennuksessa tai siihen verrattavassa muutoshankkeessa asuin- ja liike- ja toimistokerrostalorakennusten ensimmäisen tai maantasossa sijaitsevan kerroksen (kivijalkakerros), joka avautuu kadun tai muun yleisen alueen suuntaan tulee: • korostaa arkkitehtuurin keinoin ja toteuttaa korkeatasoisesti, • olla kerroskorkeudeltaan vähintään 4 m korkea, • avautua sekä visuaalisesti että toiminnallisesti ulkotilaan ikkunoin ja ovin, • toteuttaa muuntojoustavin ratkaisuin sekä mahdollistaa kivijalkaliiketilojen sijoittamisen. Liiketilojen lisäksi kivijalkaan voidaan sijoittaa myös yhteiskäyttöisiä tiloja, porrashuoneiden		**30 § Rakennuksen käyttöikä** Rakennuksen suunnittelun lähtökohtana on rakennukselle määriteltävä käyttöikä, jonka on oltava rakennuksen tarkoitukseen nähden riittävän pitkä. Rakennukset on suunniteltava rakennustyypistä riippumatta muunneltaviksi (RakL 39 §). Muunneltavuudella tarkoitetaan mm. käyttötarkoituksen, rakenteiden, tilojen ja talotekniikan muuntojoustavuutta. Rakennukset on suunniteltava helposti korjattaviksi. Uudisrakennuksessa tai siihen verrattavassa muutoshankkeessa asuin- ja liike- ja toimistokerrostalorakennusten ensimmäisen tai maantasossa sijaitsevan kerroksen (kivijalkakerros), joka avautuu kadun tai muun yleisen alueen suuntaan tulee: • korostaa arkkitehtuurin keinoin ja toteuttaa korkeatasoisesti, • olla vähintään 4 m korkea, • avautua sekä visuaalisesti että toiminnallisesti ulkotilaan ikkunoin ja ovin, • toteuttaa muuntojoustavin ratkaisuin sekä mahdollistaa kivijalkaliiketilojen sijoittamisen. Liiketilojen lisäksi kivijalkaan voidaan sijoittaa myös yhteiskäyttöisiä tiloja, porrashuoneiden aulatiloja sekä osin ulkoiluväline- ja lastenvaunuvarastoja	30 § Rakennuksen käyttöikä Rakennuksen suunnittelun lähtökohtana on rakennukselle määriteltävä käyttöikä, jonka on oltava rakennuksen tarkoitukseen nähden riittävän pitkä.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty maininta muunneltavuudesta ja kadun tai muun yleisen alueen suuntaan avautuvien maantasokerrosten kivijalkatiloista. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Täsmennetty joitakin ilmaisuja. Muutettu pykälän numerointia: nyt 29 §.

aulatiloja sekä osin ulkoiluväline- ja lastenvaunuvarastoja • kaupunkikeskustoissa, keskeisten joukkoliikennereittien varsilla sekä pää- ja kokoojakatujen varsilla keskeisillä paikoilla tulee olla näyteikkunallisia tiloja, joista vähintään yksi rakennuksen tiloista tulee varustaa rasvanerottelukaivoin ja ravintolatoiminnan mahdollistavin ilmanvaihtoratkaisuin. Em. alueilla kivijalkakerroksen kerroskorkeuden tulee olla vähintään 5 m • osa rakennuksen kivijalkaliiketiloista tulee olla koko rakennusrungon syvyisiä • Tilojen lattiakoroissa tulee huomioida kadun korkeusasemat sisäänkäyntien järjestämiseksi. • Kulku tiloihin tulee järjestää ensisijaisesti kadun tai yleisten alueiden puolelta ja huoltoyhteydet tontin puolelta Voimassa ellei rakennuksen tai sen ympäristön kulttuurihistoriallisista tai keskeisistä kaupunkikuvallisista arvoista muuta johdu. Kivijalkakerroksen lähtökohdat ja periaatteet tulee selvittää ennen suunnittelun aloittamista.		• kaupunkikeskustoissa, keskeisten joukkoliikennereittien varsilla sekä pää- ja kokoojakatujen varsilla keskeisillä paikoilla tulee olla näyteikkunallisia tiloja, joista vähintään yksi rakennuksen tiloista tulee varustaa rasvanerottelukaivoin ja ravintolatoiminnan mahdollistavin ilmanvaihtoratkaisuin. Em. alueilla kivijalkakerroksen korkeuden tulee olla vähintään 5 m • osa rakennuksen kivijalkaliiketiloista tulee olla koko rakennusrungon syvyisiä • Tilojen lattiakoroissa tulee huomioida kadun korkeusasemat sisäänkäyntien järjestämiseksi. • Kulku tiloihin tulee järjestää ensisijaisesti kadun tai yleisten alueiden puolelta ja huoltoyhteydet tontin puolelta Voimassa ellei rakennuksen tai sen ympäristön kulttuurihistoriallisista tai keskeisistä kaupunkikuvallisista arvoista muuta johdu. Kivijalkakerroksen lähtökohdat ja periaatteet tulee selvittää ennen suunnittelun aloittamista.		
30 § ~~31 §~~ Tontin luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottaminen rakentamisessa Tontin käyttö ja rakentaminen on suunniteltava siten, että paikan kasvillisuus, pinnanmuodot sekä erityiset luonnon- ja kulttuuriarvot säilyvät. ~~Rakennettaessa uudis- tai lisärakennus sellaiselle rakennuspaikalle, jonka asemakaava on ollut voimassa yli 13 vuotta, on lupahakemukseen liitettävä selvitys tontin luonto- ja kulttuuriarvoista.~~ Rakennustyön yhteydessä vaurioitunut tai muuten ympäristöä rumentava osa pihamaasta on istutuksin ja alueen käyttöön liittyvin järjestelyin saatettava kokonaisuuteen sopivaan asuun.		**31 § Luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottaminen rakentamisessa** Tontin käyttö ja rakentaminen on suunniteltava siten, että paikan kasvillisuus, pinnanmuodot sekä erityiset luonnon- ja kulttuuriarvot säilyvät. Rakennettaessa uudis- tai lisärakennus sellaiselle rakennuspaikalle, jonka asemakaava on ollut voimassa yli 13 vuotta, on lupahakemukseen liitettävä selvitys tontin luonto- ja kulttuuriarvoista. Rakennustyön yhteydessä vaurioitunut tai muuten ympäristöä rumentava osa pihamaasta on istutuksin ja alueen käyttöön liittyvin järjestelyin saatettava kokonaisuuteen sopivaan asuun.	**31 § Tontin luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottaminen rakentamisessa** Rakennukset ja tontin käyttö on suunniteltava ja toteutettava siten, että paikan kasvillisuus, pinnanmuodot sekä erityiset luonnon- ja kulttuuriarvot mahdollisuuksien mukaan säilyvät. Rakennustyön yhteydessä vaurioitunut tai muuten ympäristöä rumentava osa pihamaasta on istutuksin ja alueen käyttöön liittyvin järjestelyin saatettava kokonaisuuteen sopivaan asuun. Maisemallisesti arvokkaat puut ja merkittävät luonnontilaiset tontinosat on suojattava työmaa-aikana huolellisesti. Rakennusvalvontaviranomainen voi edellyttää lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä tai rakennustyötä valvottaessa, että rakentaja laatii tarvittavan suojaussuunnitelma	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Täsmennetty tekstiä vastaamaan otsikkoa ja poistettu maininta rakennuksista. Lisätty maininta tontin luonto- ja kulttuuriarvojen selvittämisestä alueilla, joiden asemakaava on ollut voimassa yli 13 vuotta. Lisätty vaatimus luonnontilaisten tontinosien suojaamisesta työmaa-aikana. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Palautettu otsikkoon sana ”Tontin”. Poistettu rakennusjärjestysehdotuksen nähtävillä olleeseen versioon nähden 31 § toinen momentti, sillä asia on jo rakentamislain 5 §:ssä velvoitettu: "4) rakentamisen on perustuttava kulttuuriarvoja luoviin ja säilyttäviin ratkaisuihin siten, että historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kulttuuriympäristöjä ei turmella ja rakentamisessa mahdollistetaan myös uusien

				arvorakennusten ja uusien kulttuuriympäristöjen syntyminen;" **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 30 §.
31 § ~~31 a §~~ Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla Rakennetulta tontilta saa perustellusta syystä, kuten puiden kaatumisvaaran johdosta, kaataa puita ilman maisematyölupaa, mikäli toimenpiteen vaikutukset tontille ja ympäristöön ovat vähäisiä. Tontille on kuitenkin jäätävä tontin asemakaava ja tontin ominaispiirteet huomioon ottaen riittävä määrä puita. Puun vaarallisuus on tarvittaessa pystyttävä todistamaan jälkeenpäin. Rakennusvalvontaviranomainen voi velvoittaa istuttamaan vaarallisena kaadetun puun tilalle uuden vastaavan puun. Rakennettavalta tontilta saa kaataa vain ne puut, joihin lupapäätöksessä on myönnetty lupa. Rakentamisluvassa, maisematyöluvassa tai muussa luvassa säilytettäväksi merkityt puut ja tontin luonnontilaiset osat on suojattava työmaa-aikana huolellisesti. Rakennusvalvontaviranomainen voi edellyttää lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä tai rakennustyötä valvottaessa, että rakennushankkeeseen ryhtyvä laatii tarvittavan suojaussuunnitelman. Mikäli rakentamisluvassa, maisematyöluvassa tai muussa luvassa myönnetään lupa puiden kaatamiseen, on luvassa tarvittaessa määrättävä puiden lisäistutuksesta. Mikäli puita on kaadettu ilman lupaa ja siten, että puiden kaatamisen vaikutukset ovat ympäristöön vähäistä suurempia, on tontille istutettava tarpeellinen määrä isokokoisia puita. Rakennusvalvontaviranomainen määrää tarvittaessa puiden istuttamisesta.	**31 § ~~31 a §~~ Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla** Asemakaavoitetulla alueella puiden kaataminen ilman maisematyölupaa on sallittua, mikäli toimenpiteen maisemaa muuttavat vaikutukset ovat vähäisiä sekä kaikki seuraavat ehdot 1. – 5. täyttyvät: 1. Kaadettavia puita on enintään viisi ja tontille jää riittävä määrä puita vielä kaatamisen jälkeen tontin ominaispiirteet huomioon ottaen. 2. Asemakaavassa ei ole kyseisiä puita koskevia suojelu-, lukumäärä- tai muita määräyksiä eikä määräyksiä ympäristön säilyttämisestä. 3. Puita ei ole merkitty Vantaan arvopuu- tai katupuurekisteriin. 4. Lintujen pesimäaika ja luonnonsuojelulain vaatimukset tulevat huomioiduksi. 5. Tontin rajalla kasvavien puiden kaatamiselle on saatu naapurin suostumus. Vaaraa aiheuttavan huonokuntoisen tai kaatumisvaarassa olevan puun saa kaataa ilman maisematyölupaa. Puun vaarallisuus on tarvittaessa pystyttävä osoittamaan jälkeenpäin. ~~Rakennetulta tontilta saa perustellusta syystä, kuten puiden kaatumisvaaran johdosta, kaataa puita ilman maisematyölupaa, mikäli toimenpiteen vaikutukset tontille ja ympäristöön ovat vähäisiä. Tontille on kuitenkin jäätävä tontin asemakaava ja tontin ominaispiirteet huomioon ottaen riittävä määrä puita. Puun vaarallisuus on tarvittaessa pystyttävä todistamaan jälkeenpäin. Rakennusvalvontaviranomainen voi velvoittaa istuttamaan vaarallisena kaadetun puun tilalle uuden vastaavan puun.~~ Rakentamis- tai maisematyöluvan alaiselta ~~Rakennettavalta~~ tontilta saa kaataa vain ne	**31 a § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla** Rakennetulta tontilta saa perustellusta syytä, kuten puiden kaatumisvaaran johdosta, kaataa puita ilman maisematyölupaa, mikäli toimenpiteen vaikutukset tontille ja ympäristöön ovat vähäisiä. Tontille on kuitenkin jäätävä riittävä määrä puita. Puun vaarallisuus on tarvittaessa pystyttävä todistamaan jälkeenpäin. Rakennusvalvontaviranomainen voi velvoittaa istuttamaan vaarallisena kaadetun puun tilalle uuden vastaavan puun. Rakennettavalta tontilta saa kaataa vain ne puut, joihin lupapäätöksessä on myönnetty lupa. Rakentamisluvassa, maisematyöluvassa tai muussa luvassa säilytettäväksi merkityt puut ja tontin luonnontilaiset osat on suojattava työmaa-aikana huolellisesti. Rakennusvalvontaviranomainen voi edellyttää lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä tai rakennustyötä valvottaessa, että rakennushankkeeseen ryhtyvä laatii tarvittavan suojaussuunnitelman. Mikäli rakentamisluvassa, maisematyöluvassa tai muussa luvassa myönnetään lupa puiden kaatamiseen, on luvassa tarvittaessa määrättävä puiden lisäistutuksesta. Mikäli puita on kaadettu ilman lupaa ja siten, että puiden kaatamisen vaikutukset ovat ympäristöön vähäistä suurempia, on tontille istutettava tarpeellinen määrä isokokoisia puita. Rakennusvalvontaviranomainen määrää tarvittaessa puiden istuttamisesta.		**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Uusi pykälä. **Vastineet saatuihin muistutuksiin:** Vastine: Tringa ry.:n lausunto ei johtanut toimenpiteisiin tältä osin, koska lupapäätöksissä on oletuksena luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisesta pesintärauhasta ehto. Ehdossa on myös määritelty lintuasiantuntijan käyttäminen sitä edellyttävissä tilanteissa. Vastine: HSY:n lausunto ei johtanut tältä osin toimenpiteisiin, koska vastuu heikkokuntoisten puiden aiheuttamien vaarojen ehkäisemisestä kuuluu ensisijaisesti kiinteistön omistajalle tai haltijalle, eikä rakennusjärjestyksen maininnat muuta sitä. Tämä tarkoittaa, että puiden omistaja vastaa tontillaan olevien puiden kunnon seurannasta ja tarvittaessa niiden poistamisesta tai hoitamisesta. Jos puu on vaarassa kaatua tai sen kunto on heikko, omistajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin turvallisuuden varmistamiseksi. Työmaan turvallisuudesta vastaa puolestaan urakoitsija tai rakennuttaja, joka on velvollinen huomioimaan ympäristön riskitekijät, kuten heikkokuntoiset puut. Jos heikkokuntoinen puu sijaitsee työalueella tai sen läheisyydessä ja aiheuttaa vaaraa, urakoitsijan tulee ilmoittaa asiasta kiinteistön omistajalle ja tarvittaessa keskeyttää työt, kunnes vaara on poistettu. Kunnan rakennusvalvonta tai ympäristöviranomainen voi tarvittaessa antaa ohjeita ja valvoa, että työmailla noudatetaan turvallisuusmääräyksiä. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Lisättiin pykälän ensimmäiseen momentin ilmaisulle "riittävä määrä" lisämääre: "*tontin asemakaava ja tontin ominaispiirteet huomioon ottaen*". Lisäksi muutettiin ensimmäisen momentin sana *syytä* muotoon *syystä*. Muutettu pykälän numerointia: nyt 31 §. **Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026**

	puut, joihin lupapäätöksessä on myönnetty lupa. Rakentamisluvassa, maisematyöluvassa tai muussa luvassa säilytettäväksi merkityt puut ja tontin luonnontilaiset osat on suojattava työmaa-aikana huolellisesti. Rakennusvalvontaviranomainen voi edellyttää lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä tai rakennustyötä valvottaessa, että rakennushankkeeseen ryhtyvä laatii tarvittavan suojaussuunnitelman. Mikäli rakentamisluvassa, maisematyöluvassa tai muussa luvassa myönnetään lupa puiden kaatamiseen, voidaan ~~on~~ luvassa tarvittaessa määrätä ~~määrättävä~~ puiden lisäistutuksesta. Mikäli puita on kaadettu ilman lupaa ja siten, että puiden kaatamisen maisemaa muuttavat vaikutukset ovat ~~ympäristöön~~ vähäistä suurempia, on tontille istutettava tarpeellinen määrä isokokoisia puita. Rakennusvalvontaviranomainen määrää tarvittaessa puiden istuttamisesta.			on täsmennetty puiden kaatamista koskeva ohjeistus vastaamaan verkkosivuilla olevaa ohjeistusta. Lisäksi pykälän neljännessä ja kuudennessa momentissa on täsmennetty sanamuotoja.
32 § ~~31 b §~~ Vihertehokkuus Vihertehokkuuden toteutuminen on osoitettava rakentamislupahakemuksen yhteydessä. Uudis- ja lisärakennuksen rakentamislupahakemukseen on liitettävä piha- ja istutussuunnitelma sekä laskelma vihertehokkuuden tavoitetason täyttymisestä. Vihertehokkuudella tarkoitetaan kasvillisuuden peittämän ja muun sadevettä läpäisevän pinnan määrää suhteessa tarkasteltavan alueen pinta-alaan. Jos asemakaavassa ei muuta määrätä, vihertehokkuuden tavoitetasojen tulee täyttyä seuraavasti: Asuinkerrostaloalueet 0,9 Omakotitaloalueet 1,2 Muut pientaloalueet 1,0 Palvelujen ja toimistorakentamisen alueet 0,8 Kaupan- ja liikerakentamisen alueet 0,7 Teollisuustoimintojen ja logistiikan alueet 0,6	**32 § ~~31 b §~~ Vihertehokkuus** Vihertehokkuuden toteutuminen on osoitettava rakentamislupahakemuksen yhteydessä vihertehokkuuslaskelmalla ja sen perustana olevalla piha- ja istutussuunnitelmalla. ~~Uudis- ja lisärakennuksen rakentamislupahakemukseen on liitettävä piha- ja istutussuunnitelma sekä laskelma vihertehokkuuden tavoitetason täyttymisestä.~~ Ellei asemakaavassa muuta määrätä, vihertehokkuuden tavoitetason täyttymisen velvoite koskee uudisrakentamista tai merkittävää lisärakentamista. Merkittävänä lisärakentamisena rakennetuilla rakennuspaikoilla pidetään kattopinta-alaltaan (vaakasuora projektio) tontin pinta-alan yli 10 % peittävää laajennusta, lisärakennusta tai -katosta tai edellä mainittujen yhdistelmää. Kasvillisuuskattoa käytettäessä merkittävän lisärakentamisen kattopinta-alan rajana on 20 %. Omakotitalojen ja paritalojen laajennuksessa tai täydennysrakentamisena toteutettavassa talousrakennuksessa tai siihen rinnastuvassa rakennuskohteessa vihertehokkuuden	**31 b § Vihertehokkuus** Uudis- ja lisärakennuksen rakentamislupahakemukseen on liitettävä piha- ja istutussuunnitelma sekä laskelma vihertehokkuuden tavoitetason täyttymisestä. Vihertehokkuudella tarkoitetaan kasvillisuuden peittämän ja muun sadevettä läpäisevän pinnan määrää suhteessa tarkasteltavan alueen pinta-alaan. Jos asemakaavassa ei muuta määrätä, vihertehokkuuden tavoitetasojen tulee täyttyä seuraavasti: Asuinkerrostaloalueet 0,9 Omakotitaloalueet 1,2 Muut pientaloalueet 1,0 Palvelujen ja toimistorakentamisen alueet 0,8 Kaupan- ja liikerakentamisen alueet 0,7 Teollisuustoimintojen ja logistiikan alueet 0,6		**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Uusi pykälä. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Tringa ry.:n lausunto ei tältä osin aiheuttanut toimenpiteitä, koska vihertehokkuus on Vantaalla jo käytössä asemakaavoitukseen sisältyvinä määräyksinä ja siten myös rakennusluvituksessa. Kyseessä on Vantaan kaupungilla käytössä oleva yleisesti hyväksytty laskentamenetelmä. Rakennusjärjestys ei ole oikea väline ohjata vihertehokkuuden laskentamenetelmiä. Tringa ry.:n lausunnon johdosta rakennusjärjestykseen ei tehty muutoksia pientaloalueilla omakotitalojen ja paritalojen talousrakennuksiin rakentamisen yhteydessä toteutettavasta viherkatosta. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Rakennusvalvonta lisäsi vaatimuksen vihertehokkuuden toteutumisen osoittamisesta rakentamislupahakemuksen yhteydessä. Muutettu pykälän numerointia: nyt 32 §.

	rakennusjärjestyksen mukaista velvoitetta ei sovelleta. Vihertehokkuudella tarkoitetaan kasvillisuuden peittämän ja muun sadevettä läpäisevän pinnan määrää suhteessa tarkasteltavan alueen pinta-alaan. Jos asemakaavassa ei muuta määrätä, vihertehokkuuden tavoitetasojen tulee täyttyä seuraavasti: Asuinkerrostaloalueet 0,9 Omakotitaloalueet 1,2 Muut pientaloalueet 1,0 Palvelujen ja toimistorakentamisen alueet 0,8 Kaupan- ja liikerakentamisen alueet 0,7 Teollisuustoimintojen ja logistiikan alueet 0,6 Vihertehokkuuden tavoitetason lisäksi tulee hulevesien osalta täyttyä Vantaan vihertehokkuuslaskurin taulukon hulevesien viivytystarve.			**Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026** on täsmennetty ensimmäisen momentin sanamuotoja. Lisäksi vihertehokkuuden noudattamista on rajattu koskemaan vain uudisrakentamista ja merkittävää täydennysrakentamista. Täydennysrakentamiselle on laadittu merkittävyyden arvioimisen kriteerit. Erikseen on rajattu omakoti- ja paritalojen laajentaminen ja täydennysrakentaminen vihertehokkuutta koskevien vaatimusten ulkopuolelle. Lisätty kuudes momentti, jossa määritellään vihertehokkuuslaskelmiin sisältyvä hulevesien viivytystarve vähimmäistavoitteeksi, joka tulee aina täyttyä laskelman kokonaistavoiteluvun lisäksi.
33 § ~~32 §~~ Materiaalivalinnat Rakentamisessa on käytettävä materiaaleja, joiden kestävyydestä, huollettavuudesta, korjattavuudesta ja käytöstä poistamisesta on pitkä kokemus tai luotettavaa tietoa. Rakentamisessa voidaan käyttää muusta rakennuksesta käytettyjä rakennusosia, mikäli näiden rakennusosien kelpoisuus rakentamisessa on osoitettu. Koerakentamisessa voidaan käyttää rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuulla muitakin materiaaleja edellyttäen, että niiden käyttäytymistä seurataan asiantuntijan laatimalla mittaus-, tarkkailu- ja raportointiohjelmalla.		**32 § Materiaalivalinnat** Rakentamisessa on käytettävä materiaaleja, joiden kestävyydestä, huollettavuudesta, korjattavuudesta ja käytöstä poistamisesta on pitkä kokemus tai luotettavaa tietoa. Rakentamisessa voidaan käyttää muusta rakennuksesta käytettyjä rakennusosia, mikäli näiden rakennusosien kelpoisuus rakentamisessa on osoitettu. Koerakentamisessa voidaan käyttää rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuulla muitakin materiaaleja edellyttäen, että niiden käyttäytymistä seurataan asiantuntijan laatimalla mittaus-, tarkkailu- ja raportointiohjelmalla.	**32 § Materiaalivalinnat** Rakentamisessa on käytettävä materiaaleja, joiden kestävyydestä, huollettavuudesta, korjattavuudesta ja käytöstä poistamisesta on pitkä kokemus tai luotettavaa tietoa. Koerakentamisessa voidaan käyttää rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuulla muitakin materiaaleja edellyttäen, että niiden käyttäytymistä seurataan asiantuntijan laatimalla mittaus-, tarkkailu- ja raportointiohjelmalla. Seurannan tulokset on toimitettava rakennusvalvontavirastoon. Rakentamiseen ei saa käyttää vaurioituneita eikä kunnostamattomia materiaaleja tai rakennusosia.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Poistettu maininta vaurioituneiden tai kunnostamattomien materiaalien tai rakennusosien käyttämisen sallimattomuudesta. Lisätty maininta käytettyjen rakennusosien käyttömahdollisuudesta eräin ehdoin. Mahdollistetaan kiertotaloutta. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Tringa ry.:n lausunto ei tältä osin johtanut muutoksiin pykälässä, koska sen merkitys on yleisemmällä tasolla kuin yksittäisissä materiaaleissa. Rakentamisen ohjaamisessa on otettava huomioon materiaalineutraalisuuden toteutuminen. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 33 §.
34 § ~~33 §~~ Rakennuksen kunnossapito ja korjaaminen Rakennusta on hoidettava ja pidettävä kunnossa, eikä sitä saa päästää rapistumaan korjauskelvottomaksi. Rakennuksen korjaamisessa on otettava huomioon sen ominaispiirteet eikä korjaaminen saa		**33 § Rakennuksen kunnossapito ja korjaaminen** Rakennusta on hoidettava ja pidettävä kunnossa, eikä sitä saa päästää rapistumaan korjauskelvottomaksi. Rakennuksen korjaamisessa on otettava huomioon sen ominaispiirteet eikä korjaaminen saa	**33 § Rakennuksen kunnossapito ja korjaaminen** Rakennusta on hoidettava ja pidettävä kunnossa, eikä sitä saa päästää rapistumaan korjauskelvottomaksi. Rakennuksen korjaamisessa on otettava huomioon sen	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Täsmennetty museoviranomaisen lausuntotarvetta. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:**

harkitsemattomasti johtaa tyylillisesti alkuperäisestä rakennuksesta poikkeavaan lopputulokseen. Kaavassa tai rakennussuojelulain nojalla suojeltua rakennusta tai sen ympäristöä ei saa muuttaa tai käyttää niin, että rakennuksen kaupunkikuvallinen tai historiallinen arvo vähenee. Suojellun tai muutoin inventoinneissa merkittäviksi todettuja rakennuksia, rakennusperintökohteita, pihapiirejä tai korttelikokonaisuuksia koskevasta rakennuksen muutoshankkeesta ja kohteen kulttuurihistoriallisesta arvosta on riittävän ajoissa pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Kun rakennus on asemakaavassa suojeltu ja siinä on määrätty, että rakennuksen julkisivun tyyliä ei saa muuttaa, tyylin muuttamiseksi katsotaan, ellei erityisistä syistä muuta johdu, rakennuksen julkisivun, katon, ovien ja ikkunapuitteiden ja -karmien materiaalin, värityksen sekä ikkunajaon muuttaminen. Erityisiä syitä harkittaessa voidaan ottaa huomioon korjaustavan toimivuus pitkällä aikavälillä sekä korjausmateriaalien kestoikä, huoltotarve ja energiataloudellisuus. Kun suojelu koskee rakennuksen sisätiloja, katsotaan vastaavasti tyylin muuttamiseksi sisäkaton, seinien, lattian, listojen, helojen ja valaisinten sekä kiinteiden kalusteiden muuttaminen. Mitä 29–33 §:ssä on määrätty rakennuksen rakentamisesta, noudatetaan soveltuvin osin myös korjausrakentamisessa. Korjausrakentamista suunniteltaessa on selvitettävä rakennuksen rakenteiden mahdollinen saastuneisuus. Töhryt rakennuksen julkisivuista on poistettava niin pian kuin se on mahdollista.		harkitsemattomasti johtaa tyylillisesti alkuperäisestä rakennuksesta poikkeavaan lopputulokseen. Kaavassa tai rakennussuojelulain nojalla suojeltua rakennusta tai sen ympäristöä ei saa muuttaa tai käyttää niin, että rakennuksen kaupunkikuvallinen tai historiallinen arvo vähenee. Suojellun tai muutoin inventoinneissa merkittäviksi todettuja rakennusperintökohteita, pihapiirejä tai korttelikokonaisuuksia koskevasta rakennuksen muutoshankkeesta ja kohteen kulttuurihistoriallisesta arvosta on riittävän ajoissa pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Kun rakennus on asemakaavassa suojeltu ja siinä on määrätty, että rakennuksen julkisivun tyyliä ei saa muuttaa, tyylin muuttamiseksi katsotaan, ellei erityisistä syistä muuta johdu, rakennuksen julkisivun, katon, ovien ja ikkunapuitteiden ja -karmien materiaalin, värityksen sekä ikkunajaon muuttaminen. Erityisiä syitä harkittaessa voidaan ottaa huomioon korjaustavan toimivuus pitkällä aikavälillä sekä korjausmateriaalien kestoikä, huoltotarve ja energiataloudellisuus. Kun suojelu koskee rakennuksen sisätiloja, katsotaan vastaavasti tyylin muuttamiseksi sisäkaton, seinien, lattian, listojen, helojen ja valaisinten sekä kiinteiden kalusteiden muuttaminen. Mitä 30–32 §:ssä on määrätty rakennuksen rakentamisesta, noudatetaan soveltuvin osin myös korjausrakentamisessa. Korjausrakentamista suunniteltaessa on selvitettävä rakennuksen rakenteiden mahdollinen saastuneisuus. Töhryt rakennuksen julkisivuista on poistettava niin pian kuin se on mahdollista.	ominaispiirteet eikä korjaaminen saa harkitsemattomasti johtaa tyylillisesti alkuperäisestä rakennuksesta poikkeavaan lopputulokseen. Kaavassa tai rakennussuojelulain nojalla suojeltua rakennusta tai sen ympäristöä ei saa muuttaa tai käyttää niin, että rakennuksen kaupunkikuvallinen tai historiallinen arvo vähenee. Tarvittaessa on riittävän ajoissa pyydettävä museoviranomaisen lausunto muutoshankkeesta ja kohteen kulttuurihistoriallisesta arvosta. Kun rakennus on asemakaavassa suojeltu ja siinä on määrätty, että rakennuksen julkisivun tyyliä ei saa muuttaa, tyylin muuttamiseksi katsotaan, ellei erityisistä syistä muuta johdu, rakennuksen julkisivun, katon, ovien ja ikkunapuitteiden ja -karmien materiaalin, värityksen sekä ikkunajaon muuttaminen. Erityisiä syitä harkittaessa voidaan ottaa huomioon korjaustavan toimivuus pitkällä aikavälillä sekä korjausmateriaalien kestoikä, huoltotarve ja energiataloudellisuus Kun suojelu koskee rakennuksen sisätiloja, katsotaan vastaavasti tyylin muuttamiseksi sisäkaton, seinien, lattian, listojen, helojen ja valaisinten sekä kiinteiden kalusteiden muuttaminen. Mitä 30–32 §:ssä on määrätty rakennuksen rakentamisesta, noudatetaan soveltuvin osin myös korjausrakentamisessa. Korjausrakentamista suunniteltaessa on selvitettävä rakennuksen rakenteiden mahdollinen saastuneisuus. Töhryt rakennuksen julkisivuista on poistettava niin pian kuin se on teknisesti mahdollista.	Kaupunginmuseon lausunnon johdosta pykälää on muutettu niin, että siihen on lisätty maininta inventoinneissa merkittäviksi arvioiduista rakennuksista, jotta niiden arvot eivät heikkenisi. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettiin 5 momentin viittaus vastaamaan rakennusjärjestyksen uutta pykälänumerointia. Muutettu pykälän numerointia: nyt 34 §.
35 § ~~34 §~~ Rakennuksen tai sen osan purkaminen Rakennusvalvontaviranomainen voi erityisestä syystä rakennuksen purkamisen sisältävää rakentamislupahakemusta tai erillistä purkamislupahakemusta käsitellessään edellyttää, että hakija toimittaa selvityksen rakennuksen ja sen sisätilan historiallisesta tai rakennustaiteellisesta arvosta.		**34 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen** Rakennusvalvontaviranomainen voi erityisestä syystä rakennuksen purkamisen sisältävää rakentamislupahakemusta tai erillistä purkamislupahakemusta käsitellessään edellyttää, että hakija toimittaa selvityksen rakennuksen ja sen sisätilan historiallisesta tai rakennustaiteellisesta arvosta.	**34 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen** Rakennusvalvontaviranomainen voi erityisestä syystä rakennuksen purkamisen sisältävää rakentamislupahakemusta tai erillistä purkamislupahakemusta käsitellessään edellyttää, että hakija toimittaa selvityksen rakennuksen ja sen sisätilan historiallisesta tai rakennustaiteellisesta arvosta.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty rakennusvalvontaviranomaisen oikeus edellyttää maisemointisuunnitelmaa eräin ehdoin**.** **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:**

Rakennusvalvontaviranomainen voi lupapäätöksessä edellyttää, että ennen purkamistyön aloittamista on laadittava purkamissuunnitelma. Purkamisesta ei saa aiheutua haitallisia melu-, pöly-, tärinä- tai muita vastaavia vaikutuksia ympäristölle. Jos uuden rakennuksen rakentamista ei aloiteta välittömästi rakennuksen tai sen osan purkamisen jälkeen, tontti on viivytyksettä siistittävä purkamisen jäljiltä ja mahdollisesti vaurioitunut katu-, puisto- ja muu yleinen alue on viivytyksettä korjattava. Tarvittaessa rakennusvalvonta voi edellyttää alueesta laadittavaa maisemointisuunnitelmaa.		Rakennusvalvontaviranomainen voi lupapäätöksessä edellyttää, että ennen purkamistyön aloittamista on laadittava purkamissuunnitelma. Purkamisesta ei saa aiheutua haitallisia melu-, pöly- tai muita vastaavia vaikutuksia ympäristölle. Jos uuden rakennuksen rakentamista ei aloiteta välittömästi rakennuksen tai sen osan purkamisen jälkeen, tontti on viivytyksettä siistittävä purkamisen jäljiltä ja mahdollisesti vaurioitunut katu-, puisto- ja muu yleinen alue on viivytyksettä korjattava. Tarvittaessa rakennusvalvonta voi edellyttää alueesta laadittavaa maisemointisuunnitelmaa.	Rakennusvalvontaviranomainen voi lupapäätöksessä edellyttää, että ennen purkamistyön aloittamista on laadittava purkamissuunnitelma. Purkamisesta ei saa aiheutua haitallisia melu-, pöly- tai muita vastaavia vaikutuksia ympäristölle. Jos uuden rakennuksen rakentamista ei aloiteta välittömästi rakennuksen tai sen osan purkamisen jälkeen, tontti on viivytyksettä siistittävä purkamisen jäljiltä ja mahdollisesti vaurioitunut katu-, puisto- ja muu yleinen alue on viivytyksettä korjattava.	Todetaan, että HSL:n lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä, koska pykälässä on todettu, että purkamisesta ei saa aiheutua haitallisia melu-, pöly- tai muita vastaavia vaikutuksia ympäristölle, jonka voi todeta kattavan myös alueen käyttöön kohdistuvat haitat. HSY:n lausunnon johdosta purkamisesta aiheutuvien vaikutusten luetteloon on lisätty tärinä. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 35 §.

VII LUKU **Julkinen kaupunkitila**		**VII LUKU** **Julkinen kaupunkitila**		
36 § ~~35 §~~ Julkisen kaupunkitilan määritelmä Julkisella kaupunkitilalla tarkoitetaan tilaa, joka on asemakaavassa määritelty katu-, katuaukio-, tori-, puisto-, virkistys- tai liikennealueeksi tai joka on asemakaava-alueen ulkopuolella edellä mainitussa käytössä. Tässä luvussa tarkoitetun julkisen kaupunkitilan rakentamisesta, käytöstä ja suunnittelusta vastaavat Vantaan kaupungin kaupunkirakenne ja ympäristö sekä kadut ja puistot -palvelualue.		**35 § Julkisen kaupunkitilan määritelmä** Julkisella kaupunkitilalla tarkoitetaan tilaa, joka on asemakaavassa määritelty katu-, katuaukio-, tori-, puisto-, virkistys- tai liikennealueeksi tai joka on asemakaava-alueen ulkopuolella edellä mainitussa käytössä. Tässä luvussa tarkoitetun julkisen kaupunkitilan rakentamisesta, käytöstä ja suunnittelusta vastaavat Vantaan kaupungin kaupunkirakenne ja ympäristö sekä kadut ja puistot -palvelualue.	**35 § Julkisen kaupunkitilan määritelmä** Julkisella kaupunkitilalla tarkoitetaan tilaa, joka on asemakaavassa määritelty katu-, katuaukio-, tori-, puisto-, virkistys- tai liikennealueeksi tai joka on asemakaava-alueen ulkopuolella edellä mainitussa käytössä. Tässä luvussa tarkoitetun julkisen kaupunkitilan rakentamisesta, käytöstä ja suunnittelusta vastaa Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskus.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Korjattu kaupunkiorganisaation yksiköiden nimet ajantasalle. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 36 §.
37 § ~~36 §~~ Kadut, torit ja muut vastaavat liikennealueet Katujen, torien ja muiden vastaavien liikennealueiden päällystemateriaalit ja muut rakenteet on suunniteltava ja rakennettava kunkin alueen kaupunkikuvaan ja ominaispiirteisiin sopiviksi ja esteettömiksi. Kun katu päällystetään uudelleen, ei kadun pinnan korkeutta saa ilman erityistä syytä muuttaa niin, että kadun varrella olevat tontit jäävät katuun nähden olennaisesti alemmaksi tai ylemmäksi kuin mitä ne olivat ennen kadun uudelleen päällystämistä.		**36 § Kadut, torit ja muut vastaavat liikennealueet** Katujen, torien ja muiden vastaavien liikennealueiden päällystemateriaalit ja muut rakenteet on suunniteltava ja rakennettava kunkin alueen kaupunkikuvaan ja ominaispiirteisiin sopiviksi ja esteettömiksi. Kun katu päällystetään uudelleen, ei kadun pinnan korkeutta saa ilman erityistä syytä muuttaa niin, että kadun varrella olevat tontit jäävät katuun nähden olennaisesti alemmaksi tai ylemmäksi kuin mitä ne olivat ennen kadun uudelleen päällystämistä.	**36 § Kadut, torit ja muut vastaavat liikennealueet** Katujen, torien ja muiden vastaavien liikennealueiden päällystemateriaalit ja muut rakenteet on suunniteltava ja rakennettava kunkin alueen kaupunkikuvaan ja ominaispiirteisiin sopiviksi ja esteettömiksi. Kun katu päällystetään uudelleen, ei kadun pinnan korkeutta saa ilman erityistä syytä muuttaa niin, että kadun varrella olevat tontit jäävät katuun nähden olennaisesti alemmaksi tai ylemmäksi kuin mitä ne olivat ennen kadun uudelleen päällystämistä.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Ei muutoksia **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** HSL:n lausunnossa todetut asiat on jo otettu huomioon maininnalla päällystemateriaalien ja rakenteiden suunnittelemisesta ja toteuttamisesta kunkin alueen ominaispiirteisiin sopiviksi ja esteettömiksi, minkä voi katsoa kattavan myös kaikki kulkumuodot. Vantaan kaupungin liikenne- ja kadunsuunnittelulla on käytössään suunnitteluohjeensa, ja on todettavissa, että

				niillä varmistetaan tarpeellinen laatutaso ja käyttöturvallisuus. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 37 §.
38 § ~~37 §~~ Julkisen kaupunkitilan rakennelmat ja laitteet Julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavien rakennelmien koko, rakenne ja ulkoasu on suunniteltava ja rakennettava kunkin alueen kaupunkikuvaan sopivaksi ja siten, etteivät ne muodosta estettä liikkumiselle tai toimimiselle. Jakokaapit ja muut vastaavat tekniset laitteet on asuinkerrostaloalueilla sijoitettava rakennuksiin. Jollei näin voida menetellä ilman kohtuuttomia vaikeuksia, ne voidaan sijoittaa katu- tai muulle yleiselle alueelle. Laitteiden sijoittamisesta katu- tai muulle yleiselle alueelle on sovittava Kadut ja puistot --palvelualueen kanssa tehtävässä sijoitussopimuksessa. Laitteen omistajan on pidettävä laite jatkuvasti kunnossa ja ulkonäkö siistinä.		**37 § Julkisen kaupunkitilan rakennelmat ja laitteet** Julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavien rakennelmien koko, rakenne ja ulkoasu on suunniteltava ja rakennettava kunkin alueen kaupunkikuvaan sopivaksi ja siten, etteivät ne muodosta estettä liikkumiselle tai toimimiselle. Jakokaapit ja muut vastaavat tekniset laitteet on asuinkerrostaloalueilla sijoitettava rakennuksiin. Jollei näin voida menetellä ilman kohtuuttomia vaikeuksia, ne voidaan sijoittaa katu- tai muulle yleiselle alueelle. Laitteiden sijoittamisesta katu- tai muulle yleiselle alueelle on sovittava Kadut ja puistot --palvelualueen kanssa tehtävässä sijoitussopimuksessa. Laitteen omistajan on pidettävä laite jatkuvasti kunnossa ja ulkonäkö siistinä.	**37 § Julkisen kaupunkitilan rakennelmat ja laitteet** Julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavien rakennelmien koko, rakenne ja ulkoasu on suunniteltava ja rakennettava kunkin alueen kaupunkikuvaan sopivaksi ja siten, etteivät ne muodosta estettä liikkumiselle tai toimimiselle. Jakokaapit ja muut vastaavat tekniset laitteet on sijoitettava rakennuksiin. Jollei näin voida menetellä ilman kohtuuttomia vaikeuksia, ne voidaan sijoittaa katu- tai puistoalueelle siten kuin kuntatekniikan keskus luvittaa. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 62 § 1 - 6 ja 8 - 10 momenteissa tarkoitetut toimenpiteet eivät ole katu-, puisto-, tori tai muilla yleiseen käyttöön tarkoitetuilla kaupungin tai valtion omistamilla alueilla luvan varaisia. Kadulla, puistossa, torilla tai muulla yleisellä alueella tehtävään kauppaan liittyvät rakennelmat tai siirrettävät rakennukset luvittaa yksityisoikeudellisin sopimuksin kuntatekniikan keskus saatuaan rakennusvalvonnalta lausunnon rakennusluvanvaraisuudesta. Torikauppaan tarkoitetuille toreille päivittäisen toriajan paikallaan pidettävät rakennelmat eivät tarvitse edellä mainittua kuntatekniikan keskuksen luvitusta. Sijoitettaessa mainos- ja muita vastaavia laitteita julkiseen kaupunkitilaan on soveltuvin osin noudatettava 9 §:n määräyksiä.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Poistettu viittaus vanhentuneeseen MRA pykäläviittaukseen, joka jo aikaisemmin nostettu lain (MRL 126 a §) tasolle mutta rakentamislain säätämisen yhteydessä poistuu ja lupakynnys muuttuu/nousee. Rajattu säännöksen kohdentumista eräin osin vain asuinkerrostaloalueille. Lisätty maininta Kadut ja puistot -palvelualueen kanssa laadittavasta sopimuksesta. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Tringa:n lausunto ei aiheuttanut muutoksia. Rakennusjärjestyksen 5 § sisältää riittävät määritelmät toimenpiteille, kuinka lintujen törmääminen lasiin minimoidaan. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 38 §.
39 § ~~38 §~~ Puistot ja muut vastaavat virkistysalueet Puistoihin ja muille vastaaville virkistysalueille rakennettavien rakennusten, rakennelmien, laitosten ja muiden rakenteiden sekä puistokäytävien pinnoitteiden on sovelluttava kunkin puiston tai muun vastaavan virkistysalueen luonteeseen. Rakennelmien, laitosten ja rakenteiden on oltava tarkoitukseensa käyttökelpoisia, turvallisia ja kestäviä.		**38 § Puistot ja muut vastaavat virkistysalueet** Puistoihin ja muille vastaaville virkistysalueille rakennettavien rakennusten, rakennelmien, laitosten ja muiden rakenteiden sekä puistokäytävien pinnoitteiden on sovelluttava kunkin puiston tai muun vastaavan virkistysalueen luonteeseen. Rakennelmien, laitosten ja rakenteiden on oltava tarkoitukseensa käyttökelpoisia, turvallisia ja kestäviä.	**38 § Puistot ja muut vastaavat virkistysalueet** Puistoihin ja muille vastaaville virkistysalueille rakennettavien rakennusten, rakennelmien, laitosten ja muiden rakenteiden sekä puistokäytävien pinnoitteiden on sovelluttava kunkin puiston tai muun vastaavan virkistysalueen luonteeseen Rakennelmien, laitosten ja rakenteiden on oltava tarkoitukseensa käyttökelpoisia, turvallisia ja kestäviä.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** (Ei muutoksia) **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 39 §.

40 § ~~39 §~~ Julkisen kaupunkitilan rannat ja laiturit Julkiseen kaupunkitilaan sisältyvän rannan rantaviivaa ei saa vähäistä enempää muuttaa rantaa täyttämällä, kaivamalla tai muulla vastaavalla tavalla vastoin asemakaavaa tai muuta yleisen alueen suunnitelmaa ilman rakennusvalvontaviranomaisen ja tarvittaessa ~~ympäristöviranomaisen~~ Lupa- ja valvontaviraston lupaa.		**39 § Julkisen kaupunkitilan rannat ja laiturit** Julkiseen kaupunkitilaan sisältyvän rannan rantaviivaa ei saa vähäistä enempää muuttaa rantaa täyttämällä, kaivamalla tai muulla vastaavalla tavalla ilman rakennusvalvontaviranomaisen ja tarvittaessa ympäristöviranomaisen lupaa.	**39 § Julkisen kaupunkitilan rannat ja laiturit** Julkiseen kaupunkitilaan sisältyvän rannan luonnollista rantaviivaa ei saa vähäistä enempää muuttaa rantaa täyttämällä, kaivamalla tai muulla vastaavalla tavalla vastoin asemakaavaa tai muuta yleisen alueen suunnitelmaa ilman rakennusvalvontaviranomaisen ja tarvittaessa ympäristöviranomaisen lupaa.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Poistettu mainita asemakaavasta tai muusta yleisestä alueen suunnitelmasta. Poistettu maininta luonnollisesta rantaviivasta. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Palautettu aikaisemmin poistettu maininta asemakaavasta tai yleisen alueen suunnitelmasta. Muutettu maininta ympäristöviranomaisen luvasta täsmällisemmin Lupa- ja valvontaviraston luvaksi. Muutettu pykälän numerointia: nyt 40 §.
41 § ~~40 §~~ Mastojen rakentaminen Mastot ja vastaavat tekniset pylväät on sijoitettava niin, etteivät ne riko tarpeettomasti maisemaa eivätkä aiheuta haittaa naapureille tai kaupunkikuvalle.		**40 § Mastojen rakentaminen** Mastot ja vastaavat tekniset pylväät on sijoitettava niin, etteivät ne riko tarpeettomasti maisemaa eivätkä aiheuta haittaa naapureille tai kaupunkikuvalle.	**40 § Mastojen rakentaminen** Mastot ja vastaavat tekniset pylväät on sijoitettava niin, etteivät ne riko tarpeettomasti maisemaa eivätkä aiheuta haittaa naapureille tai kaupunkikuvalle.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** (Ei muutoksia) **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Vastine: HSY:n lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä, sillä mastojen erilaisten tyyppien määrän vuoksi ei ole mahdollista määrätä niiden suoja-alueista rakennusjärjestyksessä. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 41 §.
42 § ~~41 §~~ Julkisen kaupunkitilan valaistus Julkisen kaupunkitilan valaistusjärjestelyissä on noudatettava soveltuvin osin mitä tonttien valaistuksesta on 10 §:ssä määrätty.		**41 § Julkisen kaupunkitilan valaistus** Julkisen kaupunkitilan valaistusjärjestelyissä on noudatettava soveltuvin osin mitä tonttien valaistuksesta on 10 §:ssä määrätty.	**41 § Julkisen kaupunkitilan valaistus** Julkisen kaupunkitilan valaistusjärjestelyissä on noudatettava soveltuvin osin mitä tonttien valaistuksesta on 10 §:ssä määrätty	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** (Ei muutoksia) **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Vastine: Tringa ry:n lausunnon johdosta pykälää 41 ei ole muutettu, koska asiasta on mainittu riittävästi rakennusjärjestyksen 5 § eikä ole tarkoituksenmukaista ottaa rakennusjärjestykseen laajempia määräyksiä asiasta. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettu pykälän numerointia: nyt 42 §.
~~42 § Tapahtumien järjestäminen~~ ~~Tapahtuman järjestämiseen kaupungin hallitsemalla maalla on saatava aluetta~~		**42 § Tapahtumien järjestäminen** Tapahtuman järjestämiseen kaupungin hallitsemalla maalla on saatava aluetta	**42 § Tapahtumien järjestäminen** Tapahtumien järjestämistä varten voidaan julkiseen kaupunkitilaan pystyttää yleisötelttoja ja muita vastaavia siirrettäviä rakennuksia ja	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Poistettu maininta tapahtumien kestosta, sillä asiasta säädetään rakentamislaissa.

~~hallitsevan viranomaisen tai muun vastaavan suostumus.~~ ~~Rakennelmien on oltava turvallisia käyttäjilleen eikä rakennelmista ja niiden käyttämisestä saa aiheutua vähäistä suurempaa haittaa ympäristölle eikä paikan kasvillisuudelle.~~ ~~Tapahtuman järjestäjän on huolehdittava riittävistä turvallisuus-, jätehuolto- ja käymäläjärjestelyistä, häiritsevän melun ehkäisystä ja paikan siistimisestä viivytyksettä tapahtuman jälkeen.~~		hallitsevan viranomaisen tai muun vastaavan suostumus. Rakennelmien on oltava turvallisia käyttäjilleen eikä rakennelmista ja niiden käyttämisestä saa aiheutua vähäistä suurempaa haittaa ympäristölle eikä paikan kasvillisuudelle. Tapahtuman järjestäjän on huolehdittava riittävistä turvallisuus-, jätehuolto- ja käymäläjärjestelyistä, häiritsevän melun ehkäisystä ja paikan siistimisestä viivytyksettä tapahtuman jälkeen.	rakennelmia ilman rakennusvalvontaviranomaisen lupaa niin, että ne voivat olla pystytettyinä paikallaan ja käytössä enintään yhden kuukauden. Tapahtumien järjestämisellä on aina oltava maanomistajan tai -haltijan lupa ja muut mahdollisesti tarvittavat luvat. Tapahtuman järjestäjän on huolehdittava riittävistä turvallisuus-, jätehuolto- ja käymäläjärjestelyistä, häiritsevän melun ehkäisystä ja paikan siistimisestä viivytyksettä tapahtuman jälkeen.	Poistettu vaatimus rakennelmien turvallisuudesta sekä siitä ettei niistä saa aiheutua haittaa ympäristölle tai paikan kasvillisuudelle: rakentamislaki säätelee turvallisuutta ja rakennelmien luvanvaraisuutta. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Poistettiin pykälä rakentamislakimuutoksen 42.1 § kohdan 4 perusteella: asiasta säädetään rakentamislaissa.

VIII LUKU **Työmaat**		**VIII LUKU** **Työmaat**		
43 § Työmaan perustaminen ja hoitaminen Työmaa on, ottaen erityisesti huomioon jalankulku ja muun liikenteen sujuvuus, erotettava ympäristöstään turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti, tarvittaessa aitaamalla. Työmaa-aidan koon, rakenteen, materiaalin ja värin on sovelluttava ympäristöön ja erotuttava riittävästi ympäristöstään erilaisissa ja vaihtelevissa olosuhteissa myös pimeään aikaan. Työmaa on pidettävä hyvässä ja siistissä järjestyksessä. Työmaata on hoidettava niin, ettei siitä aiheudu henkilö- tai omaisuusvahinkoja, liikenne- tai muita häiriöitä eikä roskaantumista tai kohtuutonta melu-, pöly- ja tärinä- eikä muutakaan haittaa ympäristölle. Mikäli työmaa keskeytyy, on rakennushankkeeseen ryhtyneen huolehdittava riittävistä väliaikaisista suojauksista sekä niiden ylläpidosta ja valvonnasta. Työmaalla rakennusmateriaalit on säilytettävä suojattuina valmistajan ohjeiden edellyttämällä tavalla. Työkoneiden poltto- ja voitelunesteiden ja muiden aineiden varastointi työmaalla on järjestettävä siten, ettei vaarallisia tai haitallisia aineita joudu maaperään. Työmaavesien syntyä on ehkäistävä. Työmaavesisuunnitelma on tarvittaessa laadittava kaupungin ohjeiden mukaan.		**43 § Työmaan perustaminen ja hoitaminen** Työmaa on, ottaen erityisesti huomioon jalankulkuliikenteen sujuvuus, erotettava ympäristöstään turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti, tarvittaessa aitaamalla. Työmaa-aidan koon, rakenteen, materiaalin ja värin on sovelluttava ympäristöön. Työmaa on pidettävä hyvässä ja siistissä järjestyksessä. Työmaata on hoidettava niin, ettei siitä aiheudu henkilö- tai omaisuusvahinkoja, liikenne- tai muita häiriöitä eikä roskaantumista tai kohtuutonta melu-, pöly- ja tärinä- eikä muutakaan haittaa ympäristölle. Mikäli työmaa keskeytyy, on rakennushankkeeseen ryhtyneen huolehdittava riittävistä väliaikaisista suojauksista sekä niiden ylläpidosta ja valvonnasta. Työmaalla rakennusmateriaalit on säilytettävä suojattuina valmistajan ohjeiden edellyttämällä tavalla. Työkoneiden poltto- ja voitelunesteiden ja muiden aineiden varastointi työmaalla on järjestettävä siten, ettei vaarallisia tai haitallisia aineita joudu maaperään. Työmaavesien syntyä on ehkäistävä. Työmaalta ei saa laskea suoraan vesistöön, viemäriin tai ojaan runsaasti kiintoainetta tai	**43 § Työmaan perustaminen ja hoitaminen** Työmaa on, ottaen erityisesti huomioon jalankulkuliikenteen sujuvuus, erotettava ympäristöstään turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti, tarvittaessa aitaamalla. Työmaa-aidan koon, rakenteen, materiaalin ja värin on sovelluttava ympäristöön. Työmaa on pidettävä hyvässä ja siistissä järjestyksessä. Työmaata on hoidettava niin, ettei siitä aiheudu henkilö- tai omaisuusvahinkoja, liikenne- tai muita häiriöitä eikä kohtuutonta muuta haittaa ympäristölle. Työmaalla rakennusmateriaalit on säilytettävä suojattuina valmistajan ohjeiden edellyttämällä tavalla. Työkoneiden poltto- ja voitelunesteiden ja muiden aineiden varastointi työmaalla on järjestettävä siten, ettei vaarallisia tai haitallisia aineita joudu maaperään.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty maininta toimista työmaan keskeytyessä, työmaavesien ehkäisystä sekä työmaavesien johtamisesta vesistöön sekä puhdistamisesta. **Nähtävillä olon jälkeen rakennusvalvonnan tekemät muutokset ja vastineet saatuihin muistutuksiin:** Lisättiin HSY:n lausunnon johdosta pykälän ensimmäiseen momenttiin maininta muun liikenteen sujuvuuden huomioon ottamisesta sekä työmaa-aidan erottuvuudesta erilaisissa olosuhteissa. HSY:n lausunnon johdosta lisättiin maininta työmaa-aidan erottuvuudesta. Vastine: HSY:n lausunnon johdosta lisättiin maininta työmaavesisuunnitelman vaatimisesta tarvittaessa. Rakennusvalvonta toteaa, että rakennusvalvonta pyytää työmaavesien hallintaan liittyvän suunnitelman ympäristönmuutoksille erityisen alttiiden vesialueiden läheisyyteen sijoittuvien lupahakemusten yhteydessä.

Työmaalta ei saa laskea suoraan vesistöön, viemäriin tai ojaan runsaasti kiintoainetta tai lietettä tai haitallisia aineita sisältäviä hule- tai kuivatusvesiä. Likaiset työmaavedet on puhdistettava ennen niiden johtamista tontilta.		lietettä tai haitallisia aineita sisältäviä hule- tai kuivatusvesiä. Likaiset työmaavedet on puhdistettava ennen niiden johtamista tontilta.		
44 § Katu- tai muun yleisen alueen käyttäminen ~~Kiinteistöt ja tilat -palvelualue voi myöntää hakemuksesta oikeuden määräajaksi käyttää katualuetta työmaata ja sen huoltotiloja varten. Puistojen ja muiden yleisten alueiden osalta luvan myöntää kadut ja puistot -palvelualue.~~ Katujen ja puistojen palvelualue myöntää asemakaavoitettujen katujen ja muiden yleisten alueiden työ- ja käyttöluvat. Käyttöoikeuden hakijan on sisällytettävä hakemukseen tarpeelliset suunnitelmat työmaan aitaamisesta, jätehuollon, ajoneuvo- ja jalankulkuliikenteen järjestämisestä sekä melu-, pöly- ja muiden haittojen rajoittamisesta. Perustellusta syystä kadut ja puistot -palvelualue tai kiinteistöt ja tilat -palvelualue voi peruuttaa käyttöoikeuden, rajoittaa käyttöoikeutta tai muuttaa käyttöoikeuden ehtoja. Käyttöoikeuden hakijan on suoritettava kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu.		**44 § Katu- tai muun yleisen alueen käyttäminen** Kiinteistöt ja tilat -palvelualue voi myöntää hakemuksesta oikeuden määräajaksi käyttää katualuetta työmaata ja sen huoltotiloja varten. Puistojen ja muiden yleisten alueiden osalta luvan myöntää kadut ja puistot -palvelualue. Käyttöoikeuden hakijan on sisällytettävä hakemukseen tarpeelliset suunnitelmat työmaan aitaamisesta, jätehuollon, ajoneuvo- ja jalankulkuliikenteen järjestämisestä sekä melu-, pöly- ja muiden haittojen rajoittamisesta. Perustellusta syystä kadut ja puistot -palvelualue tai kiinteistöt ja tilat -palvelualue voi peruuttaa käyttöoikeuden, rajoittaa käyttöoikeutta tai muuttaa käyttöoikeuden ehtoja. Käyttöoikeuden hakijan on suoritettava kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu.	**44 § Katu- tai muun yleisen alueen käyttäminen** Kuntatekniikan keskus voi myöntää hakemuksesta oikeuden määräajaksi käyttää katualuetta työmaata ja sen huoltotiloja varten. Puisto- ja muiden yleisten alueiden osalta luvan myöntää yrityspalvelut. Hakemukseen on sisällytettävä tarpeelliset suunnitelmat työmaan aitaamisesta, jätehuollon, ajoneuvo- ja jalankulkuliikenteen järjestämisestä sekä melu-, pöly- ja muiden haittojen rajoittamisesta. Perustellusta syystä kuntatekniikan keskus tai yrityspalvelut voi peruuttaa käyttöoikeuden, rajoittaa käyttöoikeutta tai muuttaa käyttöoikeuden ehtoja. Käyttöoikeuden hakijan on suoritettava kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Korjattu ajantasalle viittaukset kaupungin organisaatioon. **Vastineet saatuihin muistutuksiin:** HSL:n lausunto ei aiheuttanut muutoksia, koska kadut ja puistot -palvelualue edellyttää katu- tai puistoalueiden määräaikaiseen työ- ja käyttölupien hakijoita toimittamaan tarvittaessa suunnitelmat liikenteen järjestämisestä alueella tai sen tuntumassa. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Muutettiin organisaatioon liittyviä viittauksia vastaamaan nykyistä käytäntöä.
45 § Tilapäiset työmaarakennukset Työmaata varten voidaan rakennettavalle tontille taikka siihen välittömästi liittyvälle katu tai muulle yleiselle alueelle, jolle kiinteistön omistaja, kaupungin omistamien kiinteistöjen osalta kadut ja puistot -palvelualue tai kiinteistöt ja tilat -palvelualue on 44 §:n nojalla myöntänyt käyttöoikeuden, sijoittaa tarvittavia väliaikaisia työmaarakennuksia.		**45 § Tilapäiset työmaarakennukset** Työmaata varten voidaan rakennettavalle tontille taikka siihen välittömästi liittyvälle katu tai muulle yleiselle alueelle, jolle kadut ja puistot -palvelualue tai kiinteistöt ja tilat -palvelualue on 44 §:n nojalla myöntänyt käyttöoikeuden, sijoittaa tarvittavia tilapäisiä työmaarakennuksia.	**45 § Tilapäiset työmaarakennukset** Työmaata varten voidaan rakennettavalle tontille taikka siihen välittömästi liittyvälle katu- tai muulle yleiselle alueelle, jolle kuntatekniikan keskus on 44 §:n nojalla myöntänyt käyttöoikeuden, sijoittaa tarvittavia tilapäisiä työmaarakennuksia.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Korjattu ajantasalle viittaukset kaupungin organisaatioon. **Vastineet saatuihin muistutuksiin:** HSY:n lausunto ei johtanut toimenpiteisiin, koska työmaarakennusten omistajan tai hallinnoijan on huomioitava olemassa olevat rakenteet. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset:** Täydennettiin ja täsmennettiin pykälän sanamuotoja ja lisättiin viittaus kiinteistön omistajaan myös tilanteessa, jossa kyse ei ole kadut- ja puistot -palvelualueen hallinnoimalle alueelle sijoitettavista työmaarakennuksista.

46 § Kaivutyöt ~~Katu- ja muun yleisen alueen kaivulupa~~ ~~Kaupungin hallitsemalla katu, puisto- tai muulla yleisellä alueella suoritettavasta kaivamisesta ja louhimisesta on tehtävä kaivuilmoitus kadut ja puistot -palvelualueelle.~~ Kaivutöitä, kairaamista tai louhimista tehdessä on huomioitava luonnonsuojelu-, muinaismuistolain tai asemakaavan nojalla suojellut kohteet. Kaivutyössä pitää varoa vahingoittamasta maanalaisia rakenteita, kuten kaapeleita, johtoja tai putkia. Maanlaisten rakenteiden selvittämiseksi tulee hakea johtotietojen sijaintiselvitystä. Pohjavesialueella tehtävässä työssä on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden pilaantumisen estämiseen. Maata kaivettaessa on pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille jäätävä riittävä suojakerros. Täyttöjä tehtäessä on täyttöaineisten oltava laadultaan puhtaita täyttöön soveltuvia kiviperäisiä maa-aineksia. Lisäksi kaupungin hallitsemalla katu-, puisto- tai muulla yleisellä alueella: Ennen kaivutöitä, kairaamista tai louhimista on haettava kaivulupaa kadut- ja puistot palvelualueelta. Kaivulupahakemus käynnistää automaattisesti maanlaisten johtojen sijaintiselvityksen. ~~Ennen kaivutöiden aloittamista on varmistauduttava paikalla olevien kaapelien, johtojen ja putkien sijainnista tilaamalla ao. näytöt mittaus- ja geopalveluilta maanalaisten johtojen sijaintitietopalvelusta. Samalla on varmistettava, onko alueella luonnonsuojelu- tai muinaismuistolain tai asemakaavan nojalla suojeltuja kohteita.~~ ~~Pohjavesialueella tehtävässä työssä on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden pilaantumisen estämiseen. Maata kaivettaessa on pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille jäätävä riittävä suojakerros. Täyttöjä tehtäessä on täyttöaineisten oltava laadultaan täyttöön soveltuvia kiviperäisiä maa-aineksia.~~		**46 § Katu- ja muun yleisen alueen kaivulupa** Kaupungin hallitsemalla katu, puisto- tai muulla yleisellä alueella suoritettavasta kaivamisesta ja louhimisesta on tehtävä kaivuilmoitus kadut ja puistot -palvelualueelle. Ennen kaivutöiden aloittamista on varmistauduttava paikalla olevien kaapelien, johtojen ja putkien sijainnista tilaamalla ao. näytöt mittaus- ja geopalveluilta maanalaisten johtojen sijaintitietopalvelusta. Samalla on varmistettava, onko alueella luonnonsuojelu- tai muinaismuistolain tai asemakaavan nojalla suojeltuja kohteita. Pohjavesialueella tehtävässä työssä on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden pilaantumisen estämiseen. Maata kaivettaessa on pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille jäätävä riittävä suojakerros. Täyttöjä tehtäessä on täyttöainesten oltava laadultaan täyttöön soveltuvia kiviperäisiä maa-aineksia.	**46 § Katu- ja muun yleisen alueen kaivulupa** Kaupungin hallitsemalla katu, puisto- tai muulla yleisellä alueella suoritettavasta kaivamisesta ja louhimisesta on tehtävä kaivuilmoitus kuntatekniikan keskuksen asiakaspalveluun. Ennen kaivutöiden aloittamista on varmistauduttava paikalla olevien kaapelien, johtojen ja putkien sijainnista tilaamalla ao. näytöt mittausosaston maanalaisten johtojen sijaintitietopalvelusta. Samalla on varmistettava, onko alueella luonnonsuojelu- tai muinaismuistolain nojalla suojeltuja kohteita. Pohjavesialueella tehtävässä työssä on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden pilaantumisen estämiseen. Maata kaivettaessa on pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille jäätävä riittävä suojakerros. Täyttöjä tehtäessä on täyttöainesten oltava laadultaan täyttöön soveltuvia kiviperäisiä maa-aineksia.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Korjattu ajan tasalle viittaukset kaupungin organisaatioon. **Vastineet saatuihin muistutuksiin:** HSL:n lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä, koska työmaat erotetaan ympäristöstään turvallisuussyistä, mikä varmistetaan mm. katualueiden vuokraamisen yhteydessä. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset ja vastineet** Muutettiin pykälän otsikkoa ja sisältöä siten, että pykälä koskee myös muita kuin katu- ja muilla yleisillä alueilla tapahtuvia kaivutöitä. Muutettiin pykälien järjestystä ja täsmennettiin yksityiskohtia vastaamaan nykyistä käytäntöä.
47 § Työmaataulu		**47 § Työmaataulu**	**47 § Työmaataulu**	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Poistettu maininta kielistä.

Rakennustyömaalle, joka vaikuttaa olennaisesti ympäristöön, on pystytettävä riittävän ajoissa ennen työn aloittamista työmaataulu tai sijoitettava muu tiedotus, josta ilmenevät ainakin työn kohde, rakennushankkeeseen ryhtyvän ja työmaan vastaavan työnjohtajan yhteystiedot sekä kohteen aloittamis- ja arvioitu valmistumisajankohta.		Rakennustyömaalle, joka vaikuttaa olennaisesti ympäristöön, on pystytettävä riittävän ajoissa ennen työn aloittamista työmaataulu tai sijoitettava muu tiedotus, josta ilmenevät ainakin työn kohde, rakennushankkeeseen ryhtyvä ja tämän yhteystiedot sekä kohteen aloittamis- ja arvioitu valmistumisajankohta.	Rakennustyömaalle, joka vaikuttaa olennaisesti ympäristöön, on pystytettävä riittävän ajoissa ennen työn aloittamista työmaataulu tai sijoitettava muu tiedotus ~~suomeksi ja ruotsiksi,~~ josta ilmenevät ainakin työn kohde, rakennushankkeeseen ryhtyvä ja tämän yhteystiedot sekä kohteen aloittamis- ja arvioitu valmistumisajankohta.	**Vastine saatuihin muistutuksiin:** HSY:n lausunto ei tältä osin johtanut toimenpiteisiin, koska työmaataulun pystytykseen ryhtymistä edellytetään jo lupavaiheessa. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset** Rakennusvalvonnan lisäämä vaatimus: edellytetään myös työmaan vastaavan työnjohtajan yhteystiedot.
48 § Työmaan jätehuolto Työmaan jätehuollon on oltava suunnitelmallista. Työmaalla on oltava työmaan kokoon suhteutetut, riittävät tilat jätehuollon järjestämiseen.		**48 § Työmaan jätehuolto** Työmaan jätehuollon on oltava suunnitelmallista. Työmaalla on oltava työmaan kokoon suhteutetut, riittävät tilat jätehuollon järjestämiseen.	**48 § Työmaan jätehuolto** Työmaan jätehuollon on oltava suunnitelmallista. Työmaalla on oltava työmaan kokoon suhteutetut, riittävät tilat jätehuollon järjestämiseen.	(Ei muutoksia).
49 § Työmaan purkaminen ja siistiminen Rakennustyön valmistumisen jälkeen väliaikaiset ~~tilapäiset~~ työmaarakennukset, työmaa-aidat ja vastaavat työmaarakenteet on viipymättä poistettava ja työmaa-alue siistittävä. Vaurioitunut katu-, puisto- tai muu yleinen alue on viivytyksettä pantava kuntoon.		**49 § Työmaan purkaminen ja siistiminen** Rakennustyön valmistumisen jälkeen tilapäiset työmaarakennukset, työmaa-aidat ja vastaavat työmaarakenteet on viipymättä poistettava ja työmaa-alue siistittävä. Vaurioitunut katu-, puisto- tai muu yleinen alue on viivytyksettä pantava kuntoon.	**49 § Työmaan purkaminen ja siistiminen** Rakennustyön valmistumisen jälkeen tilapäiset työmaarakennukset, työmaa-aidat ja vastaavat työmaarakenteet on viipymättä poistettava ja työmaa-alue siistittävä. Vaurioitunut katu-, puisto- tai muu yleinen alue on viivytyksettä pantava kuntoon.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** (Ei muutoksia). **Vastineet saatuihin muistutuksiin:** Vastine: HSL:n lausunto ei aiheuttanut tältä osin toimenpiteitä, koska pykälä sisältää jo kaikki lausunnossa ehdotetut toimenpiteet. Vastine: HSY:n lausunto ei johtanut toimenpiteisiin, koska asiasta säädetään laeissa, muun muassa maankäyttö- ja rakennusasetuksen 83 §:ssä, vahingonkorvauslaissa sekä yleisissä sopimusehdoissa ja keskinäisissä sopimuksissa. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset** Korjattiin terminologiaa rakentamislain mukaiseksi.

IX LUKU **Ympäristön- ja terveydensuojelu**				
50 § Tonttien jätehuolto Rakentamislupahakemuksessa on osoitettava tontille rakennettavien rakennusten kokoon ja käyttöön suhteutetut riittävät tilat jätteiden keräämistä ja lajittelua sekä jätehuollon muuta järjestämistä varten. Jos jätteiden keräysvälineet sijoitetaan tontin pihamaalle, siten että ne häiritsevästi näkyvät ympäristöönsä, niiden suojaksi on rakennettava jätesuoja, -katos tai -aitaus tai ne on maisemoitava istutuksin.		**50 § Tonttien jätehuolto** Rakentamislupahakemuksessa on osoitettava tontille rakennettavien rakennusten kokoon ja käyttöön suhteutetut riittävät tilat jätteiden keräämistä ja lajittelua sekä jätehuollon muuta järjestämistä varten. Jos jätteiden keräysvälineet sijoitetaan tontin pihamaalle, niiden suojaksi on rakennettava jätesuoja, -katos tai -aitaus tai ne on maisemoitava istutuksin.	**50 § Tonttien jätehuolto** Rakentamislupahakemuksessa on osoitettava tontille rakennettavien rakennusten kokoon ja käyttöön suhteutetut riittävät tilat jätteiden keräämistä ja lajittelua sekä jätehuollon muuta järjestämistä varten. Jos jätteiden keräysvälineet sijoitetaan tontin pihamaalle, niiden suojaksi on rakennettava jätesuoja, -katos tai –aitaus tai ne on maisemoitava istutuksin. Jätesuoja on sijoitettava asuinrakennuksen rakennuspaikalle mahdollisuuksien mukaan siten, että asukkaat pääsevät siihen kiinteistön jalankululle varattuja kulkureittejä myöten.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Muutettu terminologia rakentamislain mukaiseksi. Poistetut maininta jätesuojan sijoittamisesta jalankululle varattujen kulkureittien yhteyteen. **Vastineet saatuihin muistutuksiin:** **Vastine:** Merkitään tiedoksi HSY:n muistutus: Pääkaupunkiseudun jätehuoltomääräyksiä on noudatettava ja Kirkkonummella vastaavia paikallisia määräyksiä. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset** Lisätty maininta jätesuojan häiritsevästä näkyvyydestä.
51 § Alueelliset jätteiden keräilypisteet Julkiseen kaupunkitilaan voidaan sijoittaa alueellisia jätteiden keräilypisteitä. Keräilypisteiden sijoittamiselle on haettava kadut ja puistot -palvelualueelta lupa, ellei sijoittaminen perustu oikeusvaikutteiseen kaavaan tai hyväksyttyyn katu- tai puistosuunnitelmaan. Keräyspisteiden on sopeuduttava kaupunki- ja maisemakuvaan. Keräyspisteen suunnittelussa on huomioitava myös jätehuoltomääräykset. Aluejätepisteiden jätesäiliöt on rajattava aitauksella tai toteuttava näkösuojaus istutuksin. Jätesäiliöiden alustan pinnoittaminen edistää alueen siisteyttä.		**51 § Alueelliset jätteiden keräilypisteet** Julkiseen kaupunkitilaan voidaan sijoittaa alueellisia jätteiden keräilypisteitä. Keräilypisteiden sijoittamiselle on haettava kadut ja puistot -palvelualueelta lupa, ellei sijoittaminen perustu oikeusvaikutteiseen kaavaan tai hyväksyttyyn katu- tai puistosuunnitelmaan. Keräyspisteiden tulee sopeutua kaupunki- ja maisemakuvaan. Keräyspisteen suunnittelussa tulee huomioida myös jätehuoltomääräykset. Aluejätepisteiden jätesäiliöt tulee rajata aitauksella tai toteuttaa näkösuojaus istutuksin. Jätesäiliöiden alustan pinnoittaminen edistää alueen siisteyttä.	51 § Alueelliset jätteiden keräilypisteet Julkiseen kaupunkitilaan voidaan sijoittaa alueellisia jätteiden keräilypisteitä. Keräilypisteiden sijoittamiselle on haettava kuntatekniikan keskuksen lupa, ellei sijoittaminen perustu oikeusvaikutteiseen kaavaan tai hyväksyttyyn katu- tai puistosuunnitelmaan**.**	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Lisätty vaatimus keräyspisteiden soveltumisesta kaupunki ja maisemakuvaan sekä jätesäiliöiden rajaamisesta aitauksin tai istutuksin sekä alueen pinnoittamisesta. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset** Täsmennettiin ilmaisuja.
52 § Kiinteistön puiden kunnon valvonta Kiinteistön haltijan on valvottava kiinteistönsä puiden kuntoa ja ryhdyttävä tarvittaessa tarpeellisiin toimenpiteisiin ympäristölleen vaarallisen puun poistamiseksi.		**52 § Kiinteistön puiden kunnon valvonta** Kiinteistön haltijan on valvottava kiinteistönsä puiden kuntoa ja ryhdyttävä tarvittaessa tarpeellisiin toimenpiteisiin ympäristölleen vaarallisen puun poistamiseksi.	**52 § Kiinteistön puiden kunnon valvonta** Kiinteistön haltijan on valvottava kiinteistön puiden kuntoa. Jos puu on ympäristölleen vaarallinen, kiinteistön haltijan on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin.	Ei muutoksia.
53 § Pohjaveden huomioon ottaminen rakentamisessa Rakentaminen on suunniteltava ja tehtävä siten, että sen haitalliset vaikutukset		**53 § Pohjaveden huomioon ottaminen rakentamisessa** Rakentaminen on suunniteltava ja tehtävä siten, että sen haitalliset vaikutukset	**53 § Pohjaveden huomioon ottaminen rakentamisessa** Rakentamista suunniteltaessa on tarvittaessa tutkittava rakentamisen vaikutukset pohjaveden laatuun, korkeusasemaan ja	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Vaihdettu momenttien järjestystä, lisätty vaatimus imeytettävien hulevesien puhtaudesta muuallakin kuin pohjavesialueilla.

pohjaveden laatuun, korkeusasemaan tai muodostumiseen minimoidaan. Rakentamista suunniteltaessa on tarvittaessa tutkittava rakentamisen vaikutukset pohjaveden laatuun, korkeusasemaan ja virtausmahdollisuuksiin. Tutkimus on liitettävä lupahakemukseen. Pohjaveden pysyvä alentaminen edellyttää aina asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallintasuunnitelmaa. Suunnitelmasta on käytävä ilmi pohjaveden alentamisen vaikutukset ympäristön rakenteisiin, kasvillisuuteen ja kunnallistekniikkaan. Imeytettävien hulevesien on oltava puhtaita.		pohjaveden laatuun, korkeusasemaan tai muodostumiseen minimoidaan. Rakentamista suunniteltaessa on tarvittaessa tutkittava rakentamisen vaikutukset pohjaveden laatuun, korkeusasemaan ja virtausmahdollisuuksiin. Tutkimus on liitettävä lupahakemukseen. Pohjaveden pysyvä alentaminen edellyttää aina asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallintasuunnitelmaa. Suunnitelmasta on käytävä ilmi pohjaveden alentamisen vaikutukset ympäristön rakenteisiin, kasvillisuuteen ja kunnallistekniikkaan. Imeytettävien hulevesien on oltava puhtaita.	virtausmahdollisuuksiin. Tutkimus on liitettävä lupahakemukseen. Pohjaveden pysyvä alentaminen edellyttää aina asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallintasuunnitelmaa. Suunnitelmasta on käytävä ilmi pohjaveden alentamisen vaikutukset ympäristön rakenteisiin, kasvillisuuteen ja kunnallistekniikkaan. Pohjavesialueilla on imeytettävä puhtaita hulevesiä. Rakentaminen on suunniteltava ja tehtävä siten, että sen haitalliset vaikutukset pohjaveden laatuun, korkeusasemaan tai muodostumiseen minimoidaan.	
54 § Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla Haettaessa lupaa rakentamiseen tärkeillä pohjavesialueilla rakentamisluvan hakemusasiakirjoihin on liitettävä asiantuntijan laatima pohjaveden hallintasuunnitelma ja siihen liittyvä pohjaveden tarkkailuohjelma. Rakentamishakkeeseen ryhtyvän on huolehdittava suunnitelman ja ohjelman asianmukaisesta toteuttamisesta ja rakennustyön valvonnasta. Rakentamisessa on muutoinkin kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden pilaantumisen estämiseen. Maata kaivettaessa pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille on jätettävä riittävä suojakerros. Täyttöjä tehtäessä täyttömaa-ainesten on oltava laadultaan puhtaita täyttöön soveltuvia kiviperäisiä maa-aineksia. Jätevesiviemärijärjestelmän tiiviydestä on varmistuttava koestamalla se ennen käyttöönottamista. Tärkeillä pohjavesialueilla ei saa käyttää pohjavettä lämpöpumppujen energialähteenä. Pohjavesialueilla sekä Päijännetunnelin varoalueilla energiakaivojen rakentaminen on rajoitettua. Rakentamisluvan lisäksi energiakaivo saattaa tarvita vesilain mukaisen luvan. ~~kielletty.~~ Maalämpökeruupiirit edellyttävät rakentamislupaa pohjavesialueilla, mutta pohjavesialueiden ulkopuolella ne ovat vapautetut rakentamisluvantarpeesta.		**54 § Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla** Haettaessa lupaa rakentamiseen tärkeillä pohjavesialueilla rakentamisluvan hakemusasiakirjoihin on liitettävä asiantuntijan laatima pohjaveden hallintasuunnitelma ja siihen liittyvä pohjaveden tarkkailuohjelma. Rakentamishakkeeseen ryhtyvän on huolehdittava suunnitelman ja ohjelman asianmukaisesta toteuttamisesta ja rakennustyön valvonnasta. Rakentamisessa on muutoinkin kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden pilaantumisen estämiseen. Maata kaivettaessa pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille on jätettävä riittävä suojakerros. Täyttöjä tehtäessä täyttömaa-ainesten on oltava laadultaan täyttöön soveltuvia kiviperäisiä maa-aineksia. Jätevesiviemärijärjestelmän tiiviydestä on varmistuttava koestamalla se ennen käyttöönottamista. Tärkeillä pohjavesialueilla ei saa käyttää pohjavettä lämpöpumppujen energialähteenä. Pohjavesialueilla sekä Päijännetunnelin varoalueilla energiakaivojen rakentaminen on kielletty. 1 ja 2 ja E-luokan pohjavesialueilla sekä vedenhankintavesistön valuma-alueella öljy- ja polttonestesäiliöt sekä muut vaarallisten aineiden säiliöt tulee sijoittaa maan päälle. Ne on rakennettava kaksivaippaisena rakenteena	**54 § Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla** Haettaessa lupaa rakentamiseen tärkeillä pohjavesialueilla rakennusluvan hakemusasiakirjoihin ja tarvittaessa myös toimenpideluvan hakemusasiakirjoihin on liitettävä asiantuntijan laatima pohjaveden hallintasuunnitelma ja siihen liittyvä pohjaveden tarkkailuohjelma. Rakennustyöhön ryhtyvän on huolehdittava suunnitelman ja ohjelman asianmukaisesta toteuttamisesta ja rakennustyön valvonnasta. Rakentamisessa on muutoinkin kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden pilaantumisen estämiseen. Maata kaivettaessa pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille on jätettävä riittävä suojakerros. Täyttöjä tehtäessä täyttömaa-ainesten on oltava laadultaan täyttöön soveltuvia kiviperäisiä maa-aineksia. Jätevesiviemärijärjestelmän tiiviydestä on varmistuttava koestamalla se ennen käyttöönottamista. Tärkeillä pohjavesialueilla ei saa käyttää pohjavettä lämpöpumppujen energialähteenä. Edellä mainittua on noudatettava soveltuvin osin haettaessa maisematyölupaa.	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** Poistettu maininta toimenpideluvasta, sillä rakentamislain myötä kyseinen lupatyyppi poistuu. Lisätty mainita pohjavesialueiden luokista sekä vaatimus pohjavesialueille öljy- ja polttonestesäiliöiden sijoittamisesta maan päälle ja rakennettava kaksivaippaisena tai varustettava suoja-altaalla. **Vastineet saatuihin muistutuksiin:** Vastine: ELY-keskuksen lausunnon johdosta pykälää on muutettu niin, että käsite "tärkeä pohjavesialue" on muutettu käsitteeksi "luokiteltu pohjavesialue", vaikka kyse onkin semantiikasta, sillä luokiteltu alue on myös tärkeä alue, molemmat muodot kertovat merkittävästä arvosta. Luokiteltu pohjavesialue viittaa toki yksiselitteisemmin pohjavesien suojelun kannalta keskeisiin ominaisuuksiin. Maalämpöpiirien osalta pykälään tehtiin lisäys järjestelmien luvan tarpeesta pohjavesialueilla. Vesiensuojeluyhdistyksen lausunto merkitään kiittäen tiedoksi. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset** Rakennusvalvonnan omana lisäyksenä pykälän kolmanteen momenttiin lisättiin sana "puhtaita" määrittelemään maa-aineisten laatua tarkemmin.

Luokitelluilla pohjavesialueilla sekä vedenhankintavesistön valuma-alueella öljy- ja polttonestesäiliöt sekä muut vaarallisten aineiden säiliöt tulee sijoittaa maan päälle. Ne on rakennettava kaksivaippaisena rakenteena tai varustettava sellaisella suoja-altaalla ja varolaitteella, joka estää suorat valumat maastoon säiliön rikkoutuessa tai muun vahingon yhteydessä. Edellä mainittua on noudatettava soveltuvin osin haettaessa maisematyölupaa.		tai varustettava sellaisella suoja-altaalla ja varolaitteella, joka estää suorat valumat maastoon säiliön rikkoutuessa tai muun vahingon yhteydessä. Edellä mainittua on noudatettava soveltuvin osin haettaessa maisematyölupaa.		Poistettiin kategorinen energiakaivojen kieltäminen pohjavesialueilla ja korvattiin sanalla ”rajoitettua” ja lisättiin maininta mahdollisesta vesilain mukaisesta lupatarpeesta.
55 § Puisten perustusrakenteiden huomioon ottaminen rakentamisessa Alueilla, joilla on käytetty rakennusten perustamiseen puupaalutusta tai muita puisia rakenteita, rakentamisella ei saa haitallisesti muuttaa vallitsevia pohjaveden pinnan tasoja eikä estää pohjaveden virtausmahdollisuuksia. Rakennustyön aikaiset pohjaveteen kohdistuvat lyhytaikaiset muutokset edellyttävät asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallintasuunnitelmaa ja siihen liittyvää pohjaveden tarkkailuohjelmaa. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava suunnitelman ja ohjelman asianmukaisesta toteuttamisesta.		**55 § Puisten perustusrakenteiden huomioon ottaminen rakentamisessa** Alueilla, joilla on käytetty rakennusten perustamiseen puupaalutusta tai muita puisia rakenteita, rakentamisella ei saa haitallisesti muuttaa vallitsevia pohjaveden pinnan tasoja eikä estää pohjaveden virtausmahdollisuuksia. Rakennustyön aikaiset pohjaveteen kohdistuvat lyhytaikaiset muutokset edellyttävät asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallintasuunnitelmaa ja siihen liittyvää pohjaveden tarkkailuohjelmaa. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava suunnitelman ja ohjelman asianmukaisesta toteuttamisesta.	**55 § Puisten perustusrakenteiden huomioon ottaminen rakentamisessa** Alueilla, joilla on käytetty rakennusten perustamiseen puupaalutusta tai muita puisia rakenteita, rakentamisella ei saa haitallisesti muuttaa vallitsevia pohjaveden pinnan tasoja eikä estää pohjaveden virtausmahdollisuuksia. Rakennustyön aikaiset pohjaveteen kohdistuvat lyhytaikaiset muutokset edellyttävät asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallintasuunnitelmaa ja siihen liittyvää pohjaveden tarkkailuohjelmaa. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava suunnitelman ja ohjelman asianmukaisesta toteuttamisesta.	Ei muutoksia
56 § Pilaantuneen maaperän ja maaperän haitallisten yhdisteiden huomioon ottaminen rakentamisessa Jos tontin tai ympäröivän alueen maaperä on pilaantunut tai sen epäillään pilaantuneen, maaperä on tutkittava ja tarvittaessa puhdistettava tai tehtävä massanvaihtoa ennen rakentamiseen ryhtymistä. Pilaantuneet maat tulee toimittaa asianmukaiseen vastaanottopaikkaan. Mahdolliset happamat sulfaattimaat on otettava huomioon rakentamisessa. Jos maaperän puhtautta ei ole pystytty tehtyjen tutkimusten perusteella yksiselitteisesti selvittämään, rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä luvanhakijan varmistamaan rakennuksen		**56 § Pilaantuneen maaperän ja maaperän haitallisten yhdisteiden huomioon ottaminen rakentamisessa** Jos tontin tai ympäröivän alueen maaperä on pilaantunut tai sen epäillään pilaantuneen, maaperä on tutkittava ja tarvittaessa puhdistettava ennen rakentamiseen ryhtymistä. Pilaantuneet maat tulee toimittaa asianmukaiseen vastaanottopaikkaan. Jos maaperän puhtautta ei ole pystytty tehtyjen tutkimusten perusteella yksiselitteisesti selvittämään, rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä luvanhakijan varmistamaan rakennuksen alapohjarakenteiden ja ilmanvaihdon suunnittelulla, että maaperässä mahdollisesti	**56 § Pilaantuneen maaperän ja maaperän haitallisten yhdisteiden huomioon ottaminen rakentamisessa** Jos tontin tai ympäröivän alueen maaperä on pilaantunut tai sen epäillään pilaantuneen, maaperä on tutkittava ja tarvittaessa puhdistettava ennen rakentamiseen ryhtymistä. Jos maaperän puhtautta ei ole pystytty tehtyjen tutkimusten perusteella yksiselitteisesti selvittämään, rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä luvanhakijan varmistamaan rakennuksen alapohjarakenteiden ja ilmanvaihdon suunnittelulla, että maaperässä mahdollisesti	**Kevään 2025 nähtävillä olleen version sisältämät muutokset:** **Li**sätty mainita pilaantuneiden maiden toimittamisesta sekä velvoite ottaa yhteyttä ympäristökeskukseen tai Uudenmaan ELY-keskukseen, jos tontilla havaitaan maaperän pilaantuneisuutta. **Vastineet saatuihin muistutuksiin:** **Vastine:** Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnon johdosta pykälään on lisätty mainint a happamien sulfaattimaiden huomioimisesta rakentamishankkeissa. Muilta osin lausunto ei johtanut toimenpiteisiin, koska pilaantuneiden maiden huomioimisesta annetaan luvanvaraisissa hankkeissa lupapäätöksessä ehto.

alapohjarakenteiden ja ilmanvaihdon suunnittelulla, että maaperässä mahdollisesti olevat haitalliset yhdisteet eivät pääse rakennuksen sisätiloihin. Jos tontilla tai ympäröivällä alueella havaitaan kaivuu- ja rakennusvaiheessa maaperän pilaantuneisuutta, tulee asiasta olla yhteydessä Lupa- ja valvontavirastoon ja Vantaan ympäristökeskukseen. Katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden rakentamista suunniteltaessa on varmistettava maaperän soveltuvuus tarkoitettuun käyttöön.		olevat haitalliset yhdisteet eivät pääse rakennuksen sisätiloihin. Jos tontilla tai ympäröivällä alueella havaitaan kaivuu- ja rakennusvaiheessa maaperän pilaantuneisuutta, tulee asiasta olla yhteydessä Uudenmaan ELY-keskukseen ja Vantaan ympäristökeskukseen. Katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden rakentamista suunniteltaessa on varmistettava maaperän soveltuvuus tarkoitettuun käyttöön.	olevat haitalliset yhdisteet eivät pääse rakennuksen sisätiloihin. Katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden rakentamista suunniteltaessa on varmistettava maaperän soveltuvuus tarkoitettuun käyttöön.	**Vastine:** ELY-keskuksen lausunnon johdosta pykälää 56 on muutettu niin, että ELY-keskus on vaihdettu Lupa- ja valvontavirastoksi. **Nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutokset** Omana lisäyksenä täydennettiin ensimmäistä pykälää maininnalla massanvaihdosta.
57 § Melun- ja tärinäntorjunta Koko Vantaan alueella on voimassa meluntorjuntatarve lentomelua ja muuta liikennemelua vastaan. Rakennuksen suunnittelussa ja rakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota ulkoapäin rakennukseen kulkeutuvan melun, runkomelun ja tärinän torjuntaan. Rakennuksen tilojen käyttötarkoituksen mukaisten äänitasojen osalta noudatetaan niistä erikseen annettuja määräyksiä ja ohjeita. Rakentamisen suunnittelulla ja rakennusten sijoittelulla on minimoitava melusta aiheutuva haitta asuinrakennusten ja melulle herkkien kohteiden sisällä sekä leikkiin ja oleskeluun käytettävillä piha-alueilla. Suunnittelussa tulee huomioida myös muut melulähteet, kuten teollisuuslaitokset, lastauslaiturit ja linja-autopysäkit. Rakennusten äänitasoero melua vastaan tulee määrittää yleisesti hyväksytyllä menetelmällä laaditulla meluselvityksellä tai taulukon 1. mukaisesti. Melualueiden ulkopuolella asuntojen ja herkkien kohteiden äänitasoeron tulee olla vähintään 28 dB ja toimisto- ja liiketilojen vähintään 25 dB. Taulukko 1. (seuraavalla sivulla)	**57 § Melun- ja tärinäntorjunta** UUDISRAKENTAMINEN Koko Vantaan alueella on voimassa meluntorjuntatarve lentomelua ja muuta liikennemelua vastaan. Rakennuksen suunnittelussa ja rakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota ulkoapäin rakennukseen kulkeutuvan melun, runkomelun ja tärinän torjuntaan. Rakennuksen tilojen käyttötarkoituksen mukaisten äänitasojen osalta noudatetaan niistä erikseen annettuja määräyksiä, standardeja ja ohjeita. Rakentamisen suunnittelulla ja rakennusten sijoittelulla on minimoitava melusta aiheutuva haitta asuinrakennusten ja melulle herkkien kohteiden sisällä sekä leikkiin ja oleskeluun käytettävillä piha-alueilla sekä oleskeluun käytettävillä parvekkeilla. Suunnittelussa tulee huomioida myös muut melulähteet, kuten teollisuuslaitokset, lastauslaiturit ja linja-autopysäkit. Rakennusten äänitasoero melua vastaan tulee määrittää yleisesti hyväksytyllä menetelmällä laaditulla meluselvityksellä tai taulukon 1. mukaisesti. Melualueiden ulkopuolella asuntojen ja herkkien kohteiden äänitasoeron tulee olla vähintään	**57 § Melun- ja tärinäntorjunta** Koko Vantaan alueella on voimassa meluntorjuntatarve lentomelua ja muuta liikennemelua vastaan. Rakennuksen suunnittelussa ja rakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota ulkoapäin rakennukseen kulkeutuvan melun, runkomelun ja tärinän torjuntaan. Rakennuksen tilojen käyttötarkoituksen mukaisten äänitasojen osalta noudatetaan niistä erikseen annettuja määräyksiä ja ohjeita. Rakentamisen suunnittelulla ja rakennusten sijoittelulla on minimoitava melusta aiheutuva haitta asuinrakennusten ja melulle herkkien kohteiden sisällä sekä leikkiin ja oleskeluun käytettävillä piha-alueilla. Suunnittelussa tulee huomioida myös muut melulähteet, kuten teollisuuslaitokset, lastauslaiturit ja linja-autopysäkit. Rakennusten äänitasoero melua vastaan tulee määrittää yleisesti hyväksytyllä menetelmällä laaditulla meluselvityksellä tai taulukon 1. mukaisesti. Melualueiden ulkopuolella asuntojen ja herkkien kohteiden äänitasoeron tulee olla vähintään 28 dB ja toimisto- ja liiketilojen vähintään 25 dB. Taulukko 1. (seuraavalla sivulla)	**57 § Melun- ja tärinäntorjunta** Rakentamisen suunnittelulla ja rakennusten sijoittelulla on pyrittävä minimoimaan melun aiheuttama haitta niin rakennuksen sisällä kuin asuinrakennuksen tai muun melulta suojaisia alueita vaativan toiminnan piha-alueella. Rautateiden ja katujen läheisyydessä rakennuspaikan maaperään liikenteestä aiheutuva tärinä tulee ottaa huomioon rakennusten sijoittamisessa ja rakenteiden suunnittelussa. Koko Vantaan alueella on voimassa meluntorjuntatarve lentomelua ja muuta liikennemelua vastaan. Ulkovaipan ja sen rakenneosien tulee ääneneristävyydeltään olla sellaisia, että ulko- ja sisämelutason erotus (äänitasoero) 'L on asuin-, potilas- ja majoitushuoneissa sekä opetus- ja kokoontumistiloissa vähintään 28 dB ja toimistotiloissa yleensä 25 dB. Suunniteltaessa rakentamista alueelle, jolla esiintyy liikenne- tai muuta erityistä melua, rakennusvalvonnalle on esitettävä selvitys siitä, miten vaadittava rakenteiden ääneneristävyys saavutetaan. Lento-, tie- ja raideliikennemeluvyöhykkeittäin vaadittava eri tilojen äänitasoero on esitetty oheisessa taulukossa. Asuinrakennuksissa äänitasoerovaatimus koskee asuinhuoneita (ei keittiötä). Mitoittavaa ulkomelun äänitasoa valittaessa on otettava huomioon rakennusajan kohdan sekä arvioitu äänitaso noin 20 vuoden aikajänteellä. Erillinen ääneneristysselvitys on tehtävä yleisesti hyväksytyllä menetelmällä, joka tarkastelee julkisivun kokonaisääneneristävyyttä.	**Taulukko on uusittu vuoden 2010 rakennusjärjestykseen verrattuna.** Muutokset Piha-alueiden osalta noudatetaan asetusta. Rakennuksissa minimivaatimus syntyy vain melualueille (minimi 30 dB). PKS-meluselvitykset laaditaan 5 vuoden välein, rakennukset pitkäikäisiä ja niiden tulee vastata tulevaisuuden melutilanteisiin. (Ääneneristys, joka asetuksessa ei tieteellisesti oikea termi, =^äänitasoero) **Vastine Tuusulan rakennusvalvonnalle:** Tuusulan rakennusvalvonnan lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä. Lentovyöhykkeet on Tuusulan ja Vantaan yleiskaavoissa määritelty muodollisesti eri tavalla. Molemmissa on huomioitu laskeutumisvyöhykkeen vaikutus. Lentomelualueilla on huomioitu Finavian raja-arvot. **Kevään 2025 nähtävillä olon jälkeen ei ole tehty muutoksia.** **Muutettuun muutosehdotukseen 5.5.2026** on lisätty väliotsikot: uudisrakentaminen (momentit 1-3), käyttötarkoituksen muutos (4 momentti), korjaus- ja muutostyöt (5 momentti). Täsmennetty sanamuotoja koskien uudisrakentamista ja lisätty käyttötarkoituksenmuutoksia ja korjaus- ja muutostöitä koskevat momentit, jotka sisällöllisesti vastaavat YmA 796/2017 ääneneristysasetuksen säännöksiä.

	28 dB ja toimisto- ja liiketilojen vähintään 25 dB. KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS Rakennuksen käyttötarkoitusta muutettaessa rakennuksen ääneneristys, melun- ja tärinäntorjunta ja ääniolosuhteet sekä virkistykseen käytettävien rakennuksen piha- ja oleskelualueiden sekä oleskeluun käytettävien parvekkeiden meluntorjunta ja ääniolosuhteet on suunniteltava ja toteutettava siten, että ääniympäristöstä ei aiheudu asukkaille haittaa. Tällaisissa rakennushankkeissa ääniympäristön vaatimustenmukaisuuden toteutuminen arvioidaan tapauskohtaisesti rakentamislupamenettelyn yhteydessä. Rakennuksen käyttötarkoitusta muutettaessa muusta tarkoituksesta asumiseen lähtökohtaisesti sovelletaan uudisrakentamiselle annettuja vaatimuksia. KORJAUS- TAI MUUTOSTYÖ Edellä mainitusta poiketen rakennuksen korjaus- tai muutostyössä riittää, että rakennuksen ääneneristystä, melun- ja tärinäntorjuntaa, ääniolosuhteita sekä virkistykseen käytettävien rakennuksen piha- ja oleskelualueiden sekä oleskeluun käytettävien parvekkeiden meluntorjuntaa ja ääniolosuhteita ei heikennetä. Taulukko 1. (seuraavalla sivulla)		Mitoitusmenetelmästä ja melulähteestä riippumatta rakennuksen vaipan ääneneristyslaskelmissa käytetään julkisivun ja siihen liittyvien rakennusosien ääneneristyslukuina liikennemelun ilmaääneneristyslukuja.	

Taulukko 1. Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen 24.10.2024 mukainen 57 §:n taulukko

LENTOMELU Yleiskaavan mukainen lentomeluvyöhyke tai -merkintä	**Äänitasoero ΔL_A (dB)** •• Asuin-, potilas- ja majoitushuoneissa sekä opetus- ja kokoontumistiloissa	**Äänitasoero ΔL_A (dB)** Toimisto- ja liiketiloissa yleensä
L1 (L_{DEN} • yli 60 dB)	38	35
L2 (L_{DEN} • 55-60 dB)	35	32
L3 (L_{DEN} • 50-55 dB)	32	28
Laskeutumisvyöhyke	35	Lentomeluvyöhykkeen mukaisesti
Muut alueet••••	28	25
TIE- JA RAIDELIIKENNEMELU		
L_{Aeq} ••• 65-100 dB	Edellytetään aina erillinen selvitys	
L_{Aeq} ••• 60-64,9 dB	35	30
L_{Aeq} ••• 55-59,9 dB	30	25
Muut alueet••••	28	25

• Lentomelun ilta- ja yöaikoja painottava keskiäänitaso.

••Ulkomelutason ja sallittavan sisämelutason erotus.

•••Keskiäänitaso, ekvivalentti A-äänitaso, sen jatkuvan tasaisen äänen A-painotetun äänenpainetason arvo, jolla on määritellyllä aikavälillä sama äänenpaineen tehollisarvo kuin tarkasteltavalla äänellä, jonka taso vaihtelee.

••••Muut alueet tarkoittavat melualueiden ulkopuolella olevia alueita.

Taulukko 1. Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen 24.10.2024 mukainen 57 §:n taulukko

LENTOMELU Yleiskaavan mukainen lentomeluvyöhyke tai -merkintä	**Äänitasoero ΔL_A (dB)** •• Asuin-, potilas- ja majoitushuoneissa sekä opetus- ja kokoontumistiloissa	**Äänitasoero ΔL_A (dB)** Toimisto- ja liiketiloissa yleensä
L1 (L_{DEN} • yli 60 dB)	38	35
L2 (L_{DEN} • 55-60 dB)	35	32
L3 (L_{DEN} • 50-55 dB)	32	28
Laskeutumisvyöhyke	35	Lentomeluvyöhykkeen mukaisesti
Muut alueet••••	28	25
TIE- JA RAIDELIIKENNEMELU		
L_{Aeq} ••• 65-100 dB	Edellytetään aina erillinen selvitys	
L_{Aeq} ••• 60-64,9 dB	35	30
L_{Aeq} ••• 55-59,9 dB	30	25
Muut alueet••••	28	25

• Lentomelun ilta- ja yöaikoja painottava keskiäänitaso.

••Ulkomelutason ja sallittavan sisämelutason erotus.

•••Keskiäänitaso, ekvivalentti A-äänitaso, sen jatkuvan tasaisen äänen A-painotetun äänenpainetason arvo, jolla on määritellyllä aikavälillä sama äänenpaineen tehollisarvo kuin tarkasteltavalla äänellä, jonka taso vaihtelee.

••••Muut alueet tarkoittavat melualueiden ulkopuolella olevia alueita.

Taulukko 2. Rakennusjärjestyksen taulukko (2010) 57 §:n taulukko

LENTOMELU			
Yleiskaavan mukainen lentomeluvyöhyke	**Lentomeluvyöhyke**	**Äänitasoero** Asuin- potilas- ja majoitushuoneissa sekä opetus- ja kokoontumistiloissa	**Äänitasoero** Toimistotiloissa yleensä
	L_{DEN} • (dB)	ΔL•• (dB)	ΔL•• (dB)
m1	> 60	-	35
m2	55 … 60	35	32
m3	50 … 55	32	28
Muut alueet	-	28	25
TIE- JA RAIDELIIKENNEMELU			
Liikennemeluvyöhyke	L_{Aeq} ••• (dB)	ΔL•• (dB)	ΔL•• (dB)
	65 … 100	erillinen selvitys	
	60 … 64,9	35	30
	55 … 59,9	30	25
	50 … 54,9	-	

• Lentomelun ilta- ja yöaikoja painottava keskiäänitaso.

••Ulkomelutason ja sallittavan sisämelutason erotus.

•••Keskiäänitaso, ekvivalentti A-äänitaso, sen jatkuvan tasaisen äänen A-painotetun äänenpainetason arvo, jolla on määritellyllä aikavälillä sama äänenpaineen tehollisarvo kuin tarkasteltavalla äänellä, jonka taso vaihtelee.

58 § Maanalainen rakentaminen Maan alle rakennettaessa on selvitettävä riittävässä laajuudessa rakentamisen vaikutukset ympäristöön. Erityisesti on varmistuttava, ettei rakentamisella ole vaikutusta ympäristössä jo olemassa olevien maanpäällisten ja maanalaisten rakenteiden turvallisuuteen. Maalämpöpumppureikää porattaessa ei saa vahingoittaa maanalaisia kaukolämpö-, vesi-, viemäri- ym. tunneleita, johtoja tai kaapeleita, eikä kalliokatteista tilaa, kuten johtotunneleita, väestönsuojia ja pysäköintilaitoksia. Jos maanalainen tila on tarkoitettu ihmisten pysyvään tai tilapäiseen käyttöön, turvallisuuteen ja terveellisyyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.		**58 § Maanalainen rakentaminen** Maan alle rakennettaessa on selvitettävä riittävässä laajuudessa rakentamisen vaikutukset ympäristöön. Erityisesti on varmistuttava, ettei rakentamisella ole vaikutusta ympäristössä jo olemassa olevien maanpäällisten ja maanalaisten rakenteiden turvallisuuteen. Maalämpöpumppureikää porattaessa ei saa vahingoittaa maanalaisia kaukolämpö-, vesi-, viemäri- ym. tunneleita, johtoja tai kaapeleita, eikä kalliokatteista tilaa, kuten johtotunneleita, väestönsuojia ja pysäköintilaitoksia. Jos maanalainen tila on tarkoitettu ihmisten pysyvään tai tilapäiseen käyttöön, turvallisuuteen ja terveellisyyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.	**58 § Maanalainen rakentaminen** Maan alle rakennettaessa on selvitettävä riittävässä laajuudessa rakentamisen vaikutukset ympäristöön. Erityisesti on varmistuttava, ettei rakentamisella ole vaikutusta ympäristössä jo olemassa olevien maanpäällisten ja maanalaisten rakenteiden turvallisuuteen. Maalämpöpumppureikää porattaessa ei saa vahingoittaa maanalaisia kaukolämpö-, vesi-, viemäri- ym. tunneleita, johtoja tai kaapeleita, eikä kalliokatteista tilaa, kuten johtotunneleita, väestönsuojia ja pysäköintilaitoksia. Jos maanalainen tila on tarkoitettu ihmisten pysyvään tai tilapäiseen käyttöön, turvallisuuteen ja terveellisyyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.	(Ei muutoksia) **Vastine nähtävillä olon jälkeen saatuihin muistutuksiin** HSY:n lausunto ei aiheuttanut pykälään toimenpiteitä, koska maanalaisen rakentamisen hankkeissa on suunnitelmissa huomioitava alueella oleva infra ja tehtävä tarvittavat selvitykset suunnittelun tueksi, jotta hakemus olisi hyväksyttävissä. Samoin on laita maalämpökaivojen poraamisen kannalta.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

5.5.2026

Diaarinumero VD/7085/10.03.00.00/2024

Vantaan kaupunki Rakennusvalvonta
Lauri Korpisen katu 9, 01370 Vantaa
Puhelin +3589 839 11
kirjaamo.rakennusvalvonta(a)vantaa.fi
www.vantaa.fi

VANTAAN MUUTETTU RAKENNUSJÄRJESTYKSEN MUUTOSEHDOTUS 2026

Sisällys

1. Yleistä 2
2. Rakennusjärjestyksen muuttaminen 4
3. Vapautukset luvanvaraisuudesta 10
4. Rakentamisen sijainti ja määrä tontilla, rakennusten käyttötarkoitukset sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyt 18
5. Ympäristön suojelu, ilmastonmuutoksen torjunta, kiertotalous sekä kulttuuri- ja luontoarvot 30
6. Kaupunki- ja ympäristökuva 44
7. Muutetun rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen vaikutusten arviointi 56

1. YLEISTÄ

Rakennusjärjestyksen muutoksen vaikutuksia on keskitytty tarkastelemaan **viiteen teemaan** (luvut 2.–6.) koottujen kokonaisuuksien osalta, joihin merkittävimmät rakennusjärjestyksen muutokset kohdistuvat. Teemojen yhteydessä on esitetty muutosehdotuksen vaikutusten arviot ja paikoin myös on vähäisesti arvioitu yleensä rakennusjärjestystä välineenä. Lisäksi kunkin vaikutusten arvion lopuksi on esitetty tiivistetty päätelmä vaikutuksien merkittävyydestä. Luettelo teemoista merkittävimpine muutettuine pykälineen:

- **Rakennusjärjestyksen muuttaminen** (1 §)
- **Vapautukset luvanvaraisuudesta** (20 §)
- **Rakentamisen sijainti ja määrä tontilla, rakennusten käyttötarkoitukset sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyt** (7 §, 17 §, 24 §, 26 §, 29 §, 31 §, 32 §, 43 §, 50 §, 51 §, 54 §)
- **Ympäristön suojelu, ilmastonmuutoksen torjunta, kiertotalous sekä kulttuuri- ja luontoarvot** (5 §, 16 §, 20 §, 24 §, 29 §, 30 §, 31 §, 32 §, 43 §, 54 §, 56 §, 57 §)
- **Kaupunki- ja ympäristökuva** (5 §, 7 §, 17 §, 29 §, 30 §, 31 §, 32 §, 51 §)

Rakennusjärjestyksen muutoksen vaikutuksia on arvioitu maankäyttö- ja rakennusasetuksen (10.9.1999/895) 1 § mukaisten vaikutustyyppien mukaisesti rakennusjärjestyksen voimassa olon ajalle.

Rakennusjärjestyksestä määrätään seuraavissa rakennusjärjestyksen uudistamisen aikana voimassa olleissa ja olevissa laeissa ja asetuksissa MRL 14 §, MRL 15 §, MRL 16 § 3. mom., MRL 72 § 4 mom., MRL 126 a §, MRL 129 §, MRL 129 a §, MRA 6 §, MRA 59 §, MRA 61 §, MRA 82 §, MRA 93 §, MRA 94 § MRA 95 § ja sekä MRA 98 (ks. myös RakL osalta jäljempänä). Valmistelun prosessien kannalta rakennusjärjestyksien ja asemakaavojen valmistelut ovat osin rinnastettavissa keskenään. MRA 1 § Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa todetaan, että maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

1. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;

5. kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön sekä
6. elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Vuoden 2025 alussa voimaan tullut rakentamislaki muutti myös rakennusjärjestyksen säätämistä ohjaavia pykäliä sen lisäksi, että rakentamislain suoraan rakennusjärjestystä ohjaavat, nyt säädetyt pykälät ohjaavat myös rakennusjärjestyksen sisältöä. Rakentamislain rakennusjärjestystä koskevia pykäliä ovat RakL 7§, RakL 17 – 28 § (koko 3 luku). On huomattava, että rakentamislakiin on nyt kirjattu rakennusjärjestyksen hyväksymistä, kuulemista ja julkaisemista (RakL 19 §), laatimista tai muuttamista (RakL 20 §), muutoksenhausta, (RakL 21 §) ja valitusoikeudesta (RakL 22 §) sekä voimaantulosta erikseen (RakL 23 §) eikä asiassa enää voida vuoden 2025 alusta soveltaa asemakaavan säätämistä koskevia säännöksiä.

Tämän rakennusjärjestyksen uudistamisen hyväksymismenettelyissä on noudatettu maankäyttö- ja rakennuslain menettelyjä rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen nähtäville asettamiseen saakka. Muutetun rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen mahdollinen hyväksymismenettely ajoittuu aikatauluarvion mukaan vuodelle 2026 ja siinä noudatetaan rakennuslaissa rakennusjärjestyksen laatimista ja muuttamista koskevia säännöksiä.

Rakennusjärjestyksen uudistamisessa on pyritty ottamaan myös huomioon rakentamislain niin sanotun *korjaussarjan* (HE 101/2024) ja rakentamislakia koskevan *rakentamisasetuksen* (Vn/9120/2024) rakennusjärjestystä koskevia säännöksiä ja muutoksia sekä näiden vaikutus rakentamista ohjaavaan säännöstöön. Rakentamislain korjaussarjasta on annettu hallituksen esitys 19.9.2024 ja ns. korjaussarjan mukaiset muutokset tulivat voimaan 1.1.2025. Rakentamisasetus (Valtioneuvoston asetus rakentamisesta, Vn/9120/2024) oli lausunnolla 16.8.2024 saakka ja se korvannee keväällä 2026 maankäyttö- ja rakennusasetuksen rakentamista koskevat pykälät.

Niin sanotussa rakentamislain korjaussarjassa muutetaan erityisesti rakennusjärjestystä koskevaa pykälää RakL 17 §. Rakentamisasetuksen päivityksen yhteydessä säännöksestä poistuvat lausunnolla olleen luonnoksen perusteella seuraavat rakentamista koskevat säännökset: rakennuksen etäisyys (MRA 57 §), rakennuksen ulkokatto ja korkeus (MRA 58 §), vähäiset ylitykset (MRA 59 §), rakennuslupahakemuksen käsittelyn lykkääminen kaavan ajanmukaisuuden arvioimiseksi (MRA 68 §), aidan rakentaminen (MRA 82 §), rakennustyön haittojen välttäminen (MRA 83 §), osoitemerkinnät (MRA 84 §) sekä poikkeuksen hakeminen (MRA 85 §). Rakentamislain ns. tuunaussarjan (hallituksen esitys laiksi rakentamislain muuttamisesta) valmistelu käynnistyi ympäristöministeriössä talvella 2024 ja se on Euroopan komission notifikaatiokäsittelyssä (helmikuu 2026).

Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen jälkeen valmisteltiin 2025–2026 ***muutettu rakennusjärjestyksen muutosehdotus****, jonka vaikutusten arviointia on täydennetty tämän vaikutusten arvioinnin loppuun, keskittyen pykäliin, joita on merkittävästi muutettu ehdotusvaiheesta joko lausuntojen perusteella ja/tai rakennusvalvonnan omasta aloitteesta. Arvio on myös tehty yleisellä tasolla, suhteuttaen ehdotusvaihetta muutettuun ehdotukseen, ilman ehdotusvaiheen ala- ja teemakohtaista jäsentelyä. Lisäksi selkeyden vuoksi pykälien juokseva järjestysnumerointi on muutettu tämän vaikutusten arvion ehdotusvaiheen tekstiin, vastaamaan muutettua rakennusjärjestyksen muutosehdotusta. Muutetun muutosehdotuksen vaiheessa vaikutuksen arviointi kohdistuu vain seuraaviin pykäliin:*

- *1 a § Määritelmiä ja käsitteitä*
- *7 § Rakennuksen ja rakennuskohteen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusalan rajan ylittäminen*
- *12 § Lohkottavan tontin vähimmäispinta-ala*
- *20 § Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla*
- *25 § Rakennuksen etäisyys rantaviivasta*
- *26 § Rakennuksen korkeusasema ranta-alueella*

---

2. RAKENNUSJÄRJESTYKSEN MUUTTAMINEN

Teemassa käsitellään rakennusjärjestyksen muuttamista koskevan pykälän 1 § keskeisiä muutoksia ja niiden vaikutuksia.

1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä

Rakentamislain ja -asetuksen sekä muiden alueiden käyttämistä ja rakentamista koskevien säännösten ja määräysten lisäksi Vantaan kaupungissa on noudatettava tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa ei ole toisin määrätty.

Muutettavan rakennusjärjestyksen keskeisimpiä tarkoituksia on rakennusvalvonnan prosessien sujuvoittaminen, mikä liittyy uuden rakentamislain käyttöönottoon vuosina 2025–26. Rakennusjärjestystä on valmisteltu muodostamaan linjakas ja käyttökelpoinen kokonaisuus yhdessä uuden lain ja tiedossa olevien asetusten sisältöjen kanssa. Lisäksi Vantaan kaupungin organisaatio on muuttunut edellisen

rakennusjärjestyksen ajoista vuodesta 2011. Siten teknisessä mielessä rakennusjärjestys on muutettu vastaamaan Vantaan nykyistä organisaatiorakennetta ja sen vastuunjakoa.

Merkittävimmät 1 §:n muutokset koskien rakennusjärjestyksen tehtävää ovat lisäykset viittauksista eri tasoisiin kaavoihin, rakentamislakiin ja rakentamismääräyskokoelmaan.

Vaikutuksen kuvaus **Rakennusjärjestyksen muuttaminen**
Vaikutuksen kohde **Ihmisten elinolot ja elinympäristö**
Vaikutuksen arviointi Jos asemakaavassa ei ole määrätty tai asemakaavaa ei alueella ole, rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisällöt selkeyttävät tai määrittävät, mitä, minne ja kuinka paljon tontille voidaan rakentaa, minkälaisia rakennuksia saa rakentaa ja mille etäisyyksille rakennukset on keskenään sijoitettava. Koska 1 §:ää on muutettu lisäämällä määräykset asiakirjojen vaikuttavuudesta kaavojen ja rakentamismääräyskokoelman osalta, rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen voi arvioida aiempaa paremmin vähentävän epäselvyyksiä ja ristiriitoja, mikä tekee sekä rakentamisesta ja lupakäsittelystä sujuvampaa ja ennakoitavampaa. Rakennusjärjestyksen muutoksen voi arvioida vaikuttavan myönteisesti ohjaten paikallista rakentamista ja maankäyttöä, kun se on täydentämässä kaavoitusta. Rakennusjärjestyksen muutosehdotus sisältää kokonaisuutena ajankohtaistettuja ja tarkennettuja määräyksiä ja ohjeita, joilla varmistetaan, että rakentaminen tapahtuu turvallisesti, ympäristöystävällisesti. Koska muutettavan rakennusjärjestyksen sisältöjen tavoitteena on lisätä muun muassa kaupunkilaisten ja yritysten tietoa suunnittelun ja rakentamisen edellytyksistä ja niiden ohjauksesta eli tuoda yksiselitteistä ja helposti omaksuttavaa tietoa saataville, on rakennusjärjestyksen muutosehdotukseen lisätty maininta, että sitä vaikuttavampina on noudatettava oikeusvaikutteista yleiskaavaa, alueella lainvoimaista asemakaavaa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmaa. Aiemmin on kyseisessä pykälässä mainittu, että on noudatettava rakentamista koskevia säännöksiä ja määräyksiä, rakennusjärjestystä tulkitessa tai sovellettaessa lisäksi. Edellinen säilyy muutettavassa rakennusjärjestyksessä, mutta tarkennettuna. Sen voi arvioida osaltaan poistavan useassa yhteydessä ilmenneitä epäselvyyksiä ja siten edistävän rakentamisen suunnittelua ja toteutusta, koska käsitys siitä, mitkä määräykset ovat rakennusjärjestystä sovellettaessa on otettava sitä ennen huomioon, on selkeästi määritelty. Esimerkkeinä siitä ovat tontilla oleva rakennusoikeus tai vallitsevat palomääräykset.

Määräykset edistävät esteettömyyttä, paloturvallisuutta ja muita turvallisuusnäkökohtia. Niillä on merkitystä paitsi kaikille asukkaille myös erityisesti muun muassa ikääntyville tai liikkumisrajoitteisille kansalaisille.

Päätelmät. Rakennusjärjestyksen muutoksen voi arvioida luovan edellytyksiä kestävälle, turvalliselle ja viihtyisälle ympäristölle, joka tukee yksilöiden ja yhteisön hyvinvointia. Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen osalta kokonaisuutena arvioiden vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joista asemakaavassa ei ole määräyksiä. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan merkittävä, koska esimerkiksi asemakaavojen ohjausvaikutus ei yksityiskohtiin saakka ole kattava ja Vantaalla on laajoja asemakaavojen ulkopuolisia alueita, joissa myös yleiskaava jättää määritelmiä avoimeksi.

Vaikutuksen kuvaus
Rakennusjärjestyksen muuttaminen

Vaikutuksen kohde
Ilmasto, vedet, ilma, maa- ja kallioperä

Vaikutuksen arviointi

Muutettavan rakennusjärjestyksen sisällöt ohjaavat osaltaan rakentamista ekologisemmaksi ja ympäristöä säästävämmäksi. Sen määräykset edistävät energiatehokkuutta, hulevesien hallintaa, pohjavesien suojaamista, uusiutuvien materiaalien käyttöä, jonka voi todeta vähentävän ympäristön kuormitusta.

Rakennusjärjestyksen muutoksen sisältöjen voi todeta ottavan huomioon entistä paremmin rakentamisen ympäristövaikutuksia ja ilmastonmuutoksen vaikutuksia, kuten sään ääri-ilmiöt ja tulvat. Määräykset tukevat kestävää rakentamista ja varautumista muuttuvaan ilmastoon, esimerkiksi edellyttämällä hulevesien hallintaa ja edistäen energiatehokkaita ratkaisuja. Edelliset tukevat kestävää kehitystä, edistävät ilmastonmuutoksen vaikutusten torjuntaa ja pienentävät rakentamisen ympäristövaikutuksia. (16 §),

Päätelmät. Ilmastoon, vesiin, ilmaan sekä maa- ja kallioperään kohdistuu rakennusjärjestyksen muutoksen sisältöjen osalta vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan kohtuullinen, koska ympäristöasioita koskevan lain ja asetusten edellyttämien ja niihin perustuvien lupamenettelyjen ohjausvaikutuksen voi todeta tässä asiassa olevan varsin laaja ja kattava.

Vaikutuksen kuvaus
Rakennusjärjestyksen muuttaminen

Vaikutuksen kohde
Kasvi- ja eläinlajit, luonnon monimuotoisuus ja luonnonvarat

Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutoksen voi arvioida eräiltä osin tukevan hyvää suunnittelua ja toteutusta niin, että rakentaminen suojaa ja edistää luonnon monimuotoisuutta sekä kestävää luonnonvarojen käyttöä. Rakennusjärjestyksen voi arvioida vaikuttavan luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen säilyttämiseen ohjaamalla rakentamista tavalla, joka vähentää rakentamisen aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja suojelee luonnon ekosysteemejä, kasveja ja eläimistöä aiempaa paremmin.

Päätelmät. Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin kohdistuu vaikutuksia rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen takia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan kohtuullinen, koska ympäristöasioita koskevan lainsäädännön ja lupamenettelyjen ohjausvaikutuksen voi todeta tässä asiassa olevan laaja ja kattava. Silti esimerkiksi pienkiinteistöjen osalta neuvonnan saamisen tarve on merkittävää näissä asioissa.

Vaikutuksen kuvaus
Rakennusjärjestyksen muuttaminen

Vaikutuksen kohde
Alue- ja yhdyskuntarakenne, yhdyskunta- ja energiatalous sekä liikenne

Vaikutuksen arviointi

Muutettavan rakennusjärjestyksen sisällöt täydentävät lainvoimaisia asemakaavoja ja siten varmistavat osaltaan, että kaavoitetuilla tai asemakaavoittamattomilla alueilla rakentaminen tapahtuu asianmukaisesti ja oikeassa mittakaavassa, harkitusti ja vastaten nykyisiä käsityksiä ja tarpeita. Voi arvioida, että varmistuu tasapainoinen kehitys alueilla, koska ohjataan rakentamista, jotta rakennettu ympäristö ei muodostuisi ongelmallisen tiiviiksi, eikä epäyhtenäiseksi.

Uusi rakentaminen sovitetaan rakennusjärjestyksen perusteella vanhaan tai nykyiseen kaupunkirakenteeseen, muodostuu edellytykset säilyttää paikallisen rakennetun ympäristön kokonaisuuden ilme. Sen voi arvioida tukevan yhteisön identiteettiä ja lisäävän alueen vetovoimaa, siten parantavan tasapainoista kaupunkikehitystä kokonaisuutena.

Rakennusjärjestyksen muutoksen asettaessa aiemmasta kehitettyjä vaatimuksia pysäköinnin ja liikennejärjestelyjen suhteen, voi sen arvioida johtavan hyvin suunniteltuun ja toteutettuun infrastruktuuriin, liikenneturvallisuuden

parantamiseen, liikenteen sujuvuuden kasvuun, onnettomuusriskien vähenemiseen ja alueiden käytettävyyden kehittymiseen myönteisesti.

Päätelmät. Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen takia vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava, muu suunnittelu tai lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan enintään kohtuullinen, koska yhdyskuntarakennetta, energiataloutta ja liikennettä koskevan suunnittelun, lainsäädännön ja lupamenettelyjen ohjausvaikutuksen voi todeta tässä asiassa olevan laaja ja kattava. Kyseessä olevat vaikutuksen kohteet tyypillisimmin ratkaistaan muussa suunnittelussa kuin rakentamisen luvituksen yhteydessä ja ovat merkittävästi laajemman mittakaavan asioita. Silti esimerkiksi pienkiinteistöjen osalta on tarve ohjattaville yksityiskohdille, joilla sinänsä voi olla kokonaisuudesta irrotettuna paljonkin merkitystä. Lisäksi rakentamista koskevan neuvonnan tarve on merkittävää myös näissä asioissa.

Vaikutuksen kuvaus
Rakennusjärjestyksen muuttaminen

Vaikutuksen kohde
Kaupunkikuva, maisema, kulttuuriperintö ja rakennettu ympäristö

Vaikutuksen arviointi

Muutettava rakennusjärjestys asettaa määrityksiä rakennusten laadulle, turvallisuudelle, kestävälle suunnittelulle ja rakentamiselle sekä kierrätykselle, mitkä auttavat varmistamaan, että rakenteet ovat kestäviä ja luotettavammin toimivia pitkällä aikavälillä. Sen voi todeta vähentävän korjauskustannuksia ja pidentävän rakennusten käyttöikää.

Koska määräyksien tarkoitus on varmistaa uuden rakentamisen sovittaminen vanhaan tai nykyiseen kaupunkirakenteeseen tai ympäristöön, voi rakennusjärjestyksen osaltaan arvioida säästävän arvokkaita maisemia, historiallisia rakennuksia, kaupunkikuvaa ja alueen kulttuuriperintöä, luoden mahdollisuuksia niiden ylläpidolle. Siten on todettavissa, että muodostuu edellytyksiä säilyttää paikallisia identiteettejä ja kulttuureja.

Rakennusjärjestyksen muutoksen säädösten määrätessä tonttien viherrakentamisesta, rakennusten sijoittelusta, pihojen käytöstä ja liikenteen järjestämisestä, voi arvioida asuinympäristön viihtyisyyden, esteettisyyden ja toiminnallisuuden kehittyvän myönteisesti ja vähintään säilyvän. Sen voi todeta myös lisäävän alueen asukkaiden tyytyväisyyttä ja hyvinvointia sekä mahdollistaa osin tietyissä tapauksissa kiinteistöjen arvojen nousun ja jopa kokonaisten alueiden vetovoiman säilymisen.

Päätelmät. Kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön kohdistuu rakennusjärjestyksen muutoksen sisältöjen takia vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muiden menettelyjen tuottamat asiakirjat määritä. Toteutus muodostuu näyttävästi paljolti yksityiskohtiensa kautta. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan merkittävä, koska esimerkiksi asemakaavojen ohjausvaikutus ei yksityiskohtiin saakka ole kattava ja osin kaavojen voi todeta olevan niin vanhoja, että on todettavissa, että ne eivät kaikilta osin välttämättä ole enää ajankohtaisia ja olisi paine niiden resursseja paljon kuluttavaan päivittämiseen. Vantaalla on myös laajoja asemakaavojen ulkopuolisia alueita, joissa yleiskaava jättää käytännön rakentamistoimen osalta määritelmiä avoimeksi.

Vaikutuksen kuvaus
Rakennusjärjestyksen muuttaminen

Vaikutuksen kohde
Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittyminen

Vaikutuksen arviointi

Kun muutettavassa rakennusjärjestyksessä esitetyllä tavalla uudisrakentamista sovitetaan vanhaan tai nykyiseen kaupunkirakenteeseen, mahdollistetaan edellytykset säilyttää paikalliseksi koettava rakennetun ympäristön kokonaisuuden ilme. Sen voi arvioida tukevan yhteisön identiteettiä, jonka puolestaan voi todeta lisäävän alueen vetovoimaa, mikä tukee paikallisten yritysten sijoittumista alueille ja vähintään ylläpitää nykyisiä yrittämisen ja kilpailun edellytyksiä.

Päätelmät. Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen osalta vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan enintään kohtuullinen, koska elinkeinoelämän toiminnan edellytyksiä määrittävät laajasti muut seikat kuin lainsäädäntö tai säädökset, vaikka toimintaympäristö rakentamisen ja rakennetun osalta muodostuukin tietysti esimerkiksi tilojen uusimisen kannalta muun muassa rakentamisen luvittamiseen perustuen. Elinkeinoelämän kilpailukyky paranee panostamalla osaamiseen, innovaatioihin ja tutkimukseen ja se pysyy yllä muun muassa työvoiman saatavuudella, riskin otolla, kilpailun avoimuudella sekä toisinaan eri lähteistä saatavalla rahoituksella. Edelliset ovat enemmän laajalti vallitsevia olosuhteita tai suhteellisen riippumattomia toimenpiteitä, kuin ratkaistavia rakennuslupa-asioita tai jatkossa rakentamislupa-asioita.

3. VAPAUTUKSET LUVANVARAISUUDESTA

Teemassa käsitellään luvanvaraisuudesta vapauttamista koskevien pykälän 20 § *Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla*

.

20 § Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla

Vapautukset luvanvaraisuudesta kaikilla tonteilla koskevaa määräystä 20 § on jäsennelty ja täydennetty merkittävästi uudelleen. Pykälään on yhdistetty pientalotontteja koskevat määräykset sekä lisätty rakentamislain mukaiset lupakynnyksen määritelmät. On myös lisätty tarkennus rakennusperintökohteista, pihapiireistä ja korttelikokonaisuuksista koskien luvanvaraisuutta. Luvanvaraisuutta koskevien vapautuksien asiakohtien määrä on lähes kaksinkertaistunut.

(Ent. 42 § Tapahtumien järjestäminen)

HUOM.: Tapahtumien järjestämistä koskeva pykälä (ent. 42 §) poistettiin muutetusta muutosehdotuksesta, koska asiasta säädettiin uudessa rakentamislaissa. On myös poistettu vaatimus rakennelmien turvallisuudesta sekä siitä, ettei niistä saa aiheutua haittaa ympäristölle tai paikan kasvillisuudelle. Näin on toimittu, koska rakentamislaki säätelee turvallisuutta ja rakennelmien luvanvaraisuutta.

Vaikutuksen kuvaus **Vapautukset luvanvaraisuudesta**
Vaikutuksen kohde **Ihmisten elinolot ja elinympäristö**
Vaikutuksen arviointi Muutettavan rakennusjärjestyksen rakennusluvanvaraisuudesta vapautukset voivat helpottaa ja nopeuttaa rakentamista sekä parantaa asukkaiden mahdollisuuksia kehittää omaa ympäristöään joustavasti aiempaa paremmin. Sen voi todeta lisäävän lupakäsittelyn sujuvuutta, vähentävän byrokratiaa ja kannustavan omatoimiseen rakentamiseen. Edelleen sen vuoksi on todettavissa, että asumismukavuuden parantumiselle, viihtyisyydelle ja joissain tapauksissa myös yhteisöllisyyden kasvulle muodostuu lisää edellytyksiä verraten nykytilanteeseen. Lisäksi vapautukset voivat tukea eräiden kestävien ja ympäristöystävällisten ratkaisujen toteuttamista, jotka puolestaan hyödyttävät sekä yksilöitä että yhteisöjä ja yrityksiä. (20 §, 42 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen vapautukset rakennusluvanvaraisuudesta koskevat laajuudeltaan pienempiä rakennusten muutostöitä julkisivujen, katon, aukotusten, ikkunoiden, markiisien, lasitettujen terassien, aitojen, tukimuurien rakentamista, osin tietyin ehdoin. Se merkitsee asukkaiden mahdollisuuksia muokata omaa elinympäristöään tarpeidensa mukaan ilman byrokraattisia esteitä. Kun tällaisiin hankkeisiin ei tarvita rakennuslupaa voi arvioida, että asukkaat voivat aiempaa nopeammin ja helpommin parantaa asumisensa käytännöllisyyttä ja viihtyvyyttä. On muistettava myös, että rakentamislain tullessa käyttöön, rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen voi todeta tukevan lakimuutosta ajatellen erityyppisten pienempien hankkeiden luvanvaraisuuksia. (20 §).

Eräiden hankkeiden rakennusluvanvaraisuudesta vapauttaminen voi kannustaa omatoimiseen rakentamiseen ja kodin parannuksiin. Sen voi arvioida olevan erityisen hyödyllistä pienituloisille perheille tai ihmisille, jotka haluavat tehdä pieniä muutoksia tai parannuksia esimerkiksi itse, ilman tarvetta palkata kalliita ammattilaisia, muun muassa teollisiin valmistuotteisiin tai esivalmisteisiin tukeutuen. On siten todettavissa, että asukkaat voivat kehittää asumisolosuhteitaan taloudellisemmin ja joustavammin, millä voi todeta olevan vaikutuksia yksityistalouksien varojen käyttöön. Muun muassa katettujen terassien hankkeiden vapautukset mahdollistavat asukkaille nopean ja joustavan tavan parantaa asumismukavuutta. Lisääntyneen joustavuuden asuintilojen ja -paikkojen kehittämisessä voi arvioida merkittävästi parantavan kyseisten perheiden elämänlaatua ja tuovan lisätilaa lasten leikeille tai yhteiselle oleskelulle. (20 §).

On todettavissa, että vapautukset rakennuslupien hakemisesta pienentävät byrokratiaa ja vähentävät lupaprosesseihin liittyvää ajankäyttöä, siten siltä osin kustannuksia sekä hallinnollista taakkaa. Asukkaiden voidessa aloittaa hankkeet nopeammin, viivästykset ja joissain tapauksissa eräät lisäkustannukset voivat vähentyä tai poistua kokonaan, joita voi aiheutua toisinaan pitkittyneistä lupaprosesseista. Siten voi todeta säästyvän paitsi asukkaiden myös viranomaisten resursseja. Kuitenkin on mahdollista, että ennen kuin kaikkien kiinteistöasioita koskevien viranomaisten menettelytavat vakiintuvat tietojen jakamisen osalta ja rakentajien tiedot lupia edellyttämättömien hankkeiden merkityksistä, voi esiintyä epätietoisuutta esimerkiksi käytettävästä sallitusta enimmäisrakennusoikeudesta tontilla, palomääräyksistä, naapurin edusta, verotus- tai myyntiarvoista. On mahdollista, että esiintyy tapauksia, jotka sitten voivat päätyä aikaa ja resursseja edellyttäviin selvittelyihin. Asia on silti ratkaistavissa tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan neuvonnalla, vuorovaikutuksella ja tiedottamisella, toimintaympäristön muuttuessa. (20 §).

Päätelmät. Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen takia vaikutuksia. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan merkittävä, koska muutettavassa rakennusjärjestyksessä on määrätty luvasta vapautettuja toimenpiteitä lähes kaksi kertaa enemmän edeltäjäänsä verraten.

Asemakaavojen ohjausvaikutuksen vuoksi rakennusjärjestyksen vaikutus suunnittelua ohjaavana välineenä on pienkiinteistöissä keskimäärin vähintään yhtä merkittävä, ellei merkittävämpi kuin suuremmissa kiinteistöissä. Lisäksi rakennusjärjestyksen vaikutus kohdistuu paljon asemakaavoittamattomille alueille, joissa on tyypillisesti enemmän pientaloja. Toisaalta Vantaalla asemakaavoittamattomat alueet ovat laajat ja siellä on tyypillisesti esimerkiksi pientaloja lukumääräisesti enemmän kuin kerrostaloja, joihin vaikutukset kohdistuvat.

Vaikutuksen kuvaus
Vapautukset luvanvaraisuudesta

Vaikutuksen kohde
Ilmasto, vedet, ilma, maa- ja kallioperä

Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutoksella voi vaikuttaa myönteisesti ympäristöön määräämällä vapautuksia rakennusluvanvaraisuudesta, vapautusten mahdollistaessa niitä ympäristöystävällisiä ja kestäviä ratkaisuja, jotka vähentävät haitallisia vaikutuksia ilmastoon, vesiin, ilmaan, maaperään ja kallioperään. Rakennusjärjestyksen voi todeta vaikuttavan myönteisesti ympäristöön määräämällä vapautuksia luvanvaraisuudesta tavalla, joka tukee kestävää kehitystä ja ympäristönsuojelua. Samalla joissain tapauksissa asukkaille ja yrityksille mahdollistuu joustavammat tavat toteuttaa ympäristöystävällisiä hankkeita. Vapauttamalla lupa energiatehokkaille ratkaisuille tai pienimuotoiselle keveälle rakentamisalle ja samalla ohjaamalla hulevesien ja vettä läpäisevän pinnan määrää, on arvioitavissa, että voidaan vähentää haitallisia vaikutuksia ilmastoon, vesiin, ilmaan sekä maa- ja kallioperään. (16 §, 20 §).

Muutettava rakennusjärjestys vapauttaa luvanvaraisuudesta eräiden uusiutuvan energian järjestelmien, kuten aurinkopaneelien tai tietyin ehdoin myös ilma- ja ilma-vesi-lämpöpumppujen asentamista. Se kannustaa talouksia ja yrityksiä investoimaan energiatehokkaisiin teknologioihin. Siten on todettavissa, että on aiempaa helpompaa toteuttaa energiatehokkaita ja ekologisia parannuksia. On arvioitavissa, että muodostuu edellytyksiä ympäristöystävälliselle asumiselle ja muille tiloille, fossiilisten polttoaineiden käytön tarpeen vähentämiselle ja kasvihuonekaasupäästöjen alentamiselle. Energiatehokkaampien rakennusten ja kotitalouksien voi arvioida tukevan ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä kaupungin kestävän kehityksen tavoitteita. (20 §).

Vapautukset koskevat myös energiatehokkuutta parantavia toimia, kuten tietyin edellytyksin ikkunoiden vaihto energiatehokkaampiin. Sen voi arvioida vähentävän energiankulutusta, mikä pienentää rakennusten lämmitys- ja jäähdytystarvetta ja näin ollen myös päästöjä. (20 §).

Päätelmät. Ilmastoon, vesiin, ilmaan sekä maa- ja kallioperään kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen osalta vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan vähäinen tai satunnainen, koska ympäristöasioita koskevan lainsäädännön ja ympäristölupamenettelyjen ohjausvaikutuksen voi todeta tässä asiassa olevan laaja ja kattava sekä tiedossa oleva.

Vaikutuksen kuvaus
Vapautukset luvanvaraisuudesta

Vaikutuksen kohde
Kasvi- ja eläinlajit, luonnon monimuotoisuus ja luonnonvarat

Vaikutuksen arviointi

Tavoitteena tulisi aina lähtökohtaisesti olla tasapaino rakentamisen tarpeiden ja luonnon suojelun tai säästämisen välillä. Vapautusten määrääminen luvanvaraisuudesta voi johtaa myönteisiin ympäristövaikutuksiin, kun käytettävät raaka-aineet ja rakennusosien tuotanto, hankkeiden suunnittelu ja toteutus on huolellisesta ja asiantuntevaa, ammattilaisen toimesta tapahtuvaa. Siten muutettavan rakennusjärjestyksen voi todeta periaatteessa olevan mahdollinen väline, joka osin edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä vapauttamalla tietyt toimet luvanvaraisuudesta, mutta vain jos kokonaisuus toteutuu ympäristöystävällisesti. (20 §).

Päätelmät. Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin kohdistuu vaikutuksia rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen takia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen voi todeta olevan vähäinen tai satunnainen, koska ympäristöasioita koskevan lainsäädännön ja lupamenettelyjen ohjausvaikutuksen voi todeta näissä asioissa olevan laaja ja kattava. Lisäksi yksittäisten toimenpiteiden määrä voi olla niin vähäinen, että laajoihin olosuhteisiin niillä ei juuri ole ilmeistä tai suoraa vaikutusta, ajatellen esimerkiksi luonnonvarojen tilannetta. Kuitenkin yksittäistapauksella myös voi kiistattomasti olla paikallista vaikutusta. Joka tapauksessa luvanvaraisten hankkeiden yhteydessä kasvi- ja eläinlajien sekä luonnon monimuotoisuuden edellytykset varmistetaan, luvanvaraisuudesta vapautettujen hankkeiden ollessa määrällisesti ja laadullisesti luvanvaraisia oleellisesti vähäisempiä.

Vaikutuksen kuvaus
Vapautukset luvanvaraisuudesta

Vaikutuksen kohde
Alue- ja yhdyskuntarakenne, yhdyskunta- ja energiatalous sekä liikenne

Vaikutuksen arviointi

Luvanvaraisuudesta vapautuksilla on mahdollista edistää energiatehokkuutta ja vähäisesti tehokkaampaa maankäyttöä. Siten on todettavissa muutettavan rakennusjärjestyksen vaikuttavan alueelliseen kehitykseen ja kestäviin ratkaisuihin luvanvaraisuuden vapautuksilla. On todettavissa, että alue- ja yhdyskuntarakenteen tasapainoiselle kehittymiselle ja energiatehokkuudelle muodostuu aiempaa paremmat edellytykset. (20 §).

Muutettavan rakennusjärjestyksen vapauttaessa luvanvaraisuudesta pienimuotoisten korjaus- ja muutostöiden lisäksi lasitettujen terassien rakentamisen olemassa olevilla tonteilla, tyypillisimmin rakennetaan niiden käyttämättömillä osilla. Sen voi todeta osin tiivistävän kaupunkirakennetta. Kyseen ollessa pientalojen terassien lasittamisen hankkeista, vaikutuksen voi todeta vähäiseksi, vaikka niitä seuraavina kymmenenä vuotena toteutettaisiin esimerkiksi pientaloalueilla aiempaa innokkaammin. Kokonaislisäys jäisi kaupunkirakenteen kokonaisuudessa pieneksi, arvioitiin sitten hankkeiden kokonaismäärää tai yhteenlaskettua laajuutta. Koska asuntojen ja asukkaiden määrään ei edellä mainitulla ole juuri merkitystä, voi luvanvaraisuudesta vapautusten vaikutusten liikennejärjestelmiin ja liikenteeseen olevan lähinnä olemattomia. (20 §).

Energiatehokkaiden ratkaisujen, kuten aurinkopaneelien ja ilma- ja ilma-vesilämpöpumppujen asentaminen ei vaadi muutettavan rakennusjärjestyksen perusteella lupaa tietyin edellytyksin. Menettelyn sujuvoittamisen voi arvioida parantavan yhdyskuntien energiatehokkuutta ja tukevan uusiutuvan energian käyttöä. Vapauttamalla luvanvaraisuudesta energiatehokkaiden lämmitysjärjestelmien asentamista, voidaan parantaa yksittäisten rakennusten energiatehokkuutta aiempaa sujuvammin. Edellisistä seuraavien energiansäästötoimenpiteiden voi todeta vähentävän energiakustannuksia koko yhteisön kannalta. (20 §).

(Muutettava rakennusjärjestys vapauttaa ulkotarjoilualueen rakentamisen luvanvaraisuudesta, minkä voi arvioida tukevan kyseisen alan yritystoimintaa. Se edistää alueellista yrittäjyyttä ja yhdyskuntarakenteen monipuolistumista ja alueiden vetovoimaa. Siltä osin alue- ja yhdyskuntarakenteen kannalta alan yrityksen voi todeta voivan sijoittua helpommin keskeiselle paikalle lähemmäs asukkaita, mikä voi vähentää tarvetta matkustaa pitkälle palvelun perässä. Vaikutusten voi arvioida olevan vähäisiä, koska ulkotarjoilualueiden määrän ei voi olettaa kasvavan ainoastaan luvanvaraisuuden poistamisen perusteella. Muutetusta muutosehdotuksesta aiempi pykälä 42 poistettiin, koska asiasta säädetään rakentamislaissa.) **HUOM.: Edellinen kursivoitu ja suluissa oleva tapahtumien järjestämistä koskeva pykälä (ent. 42 §) poistettiin muutetusta muutosehdotuksesta, koska asiasta säädettiin uudessa rakentamislaissa.**

Päätelmät. Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen perusteella vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava, muu suunnittelu tai lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan kokonaisuutena vähäinen. Kokonaislisäys jäisi kaupunkirakenteen kokonaisuudessa pieneksi, arvioitiin sitten määrää tai laatua.

Vaikutuksen kuvaus
Vapautukset luvanvaraisuudesta

Vaikutuksen kohde
Kaupunkikuva, maisema, kulttuuriperintö ja rakennettu ympäristö

Vaikutuksen arviointi

Vapauttamalla tietyt muutokset luvanvaraisuudesta muutettavalla rakennusjärjestyksellä on vaikutus kaupunki- ja ympäristökuvaan, kulttuuriperintöön sekä rakennettuun ympäristöön. Se mahdollistaa helpommat ja joustavammat ratkaisut. Ne tukevat alueiden ja yksittäisten rakennusten esteettistä ja kulttuurihistoriallista arvoa sekä tasapainoista ja esteettisesti miellyttävää ympäristöä, jos muutos on suunniteltu ja toteutettu harkitusti, vaikka lupaa ei edellytettäisi. Toteutuksen kaikin puolisen onnistumisen lopputuloksena voi arvioida olevan aiempaa enemmän rakentamiseen ryhtyvällä ja on todettavissa, että jos vastuuta määritetään luvasta vapauttamisen kannalta, se on siirtymässä enemmän yksilölle, ryhmälle tai yritykselle, eikä yhteistä tai yleistä käsitystä aiemmissa määrin edellytetä viranomaisen toimesta. (20 §).

Rakennusjärjestyksen muutos sallii vähäisiä muutostöitä, kuten julkisivujen tai katon värin, ikkunoiden tai ovien vaihtamisen ilman lupaa edellytyksin, jotka liittyvät enimmin rakennuksen tyylin mukailemiseen. Sen voi todeta parhaassa tapauksessa auttavan säilyttämään kaupunkikuvan ja rakennusten yhtenäisen ilmeen ja silti asukkaat ja yritykset voivat helposti pitää rakennuksensa kunnossa ja viihtyisinä ilman aikaa vieviä lupamenettelyjä. (20 §).

Kaupunkikuvan ja maiseman kannalta voi todeta julkisivujen, kattojen ja ikkunoiden ylläpidon muutoksilla parantavan tietyin edellytyksin kaupunkikuvaa ja vähentävän ulkoasultaan ränsistyneen vaikutelman tuottavien rakennusten määrää. Rakennetun ympäristön kannalta yksinkertaiset rajatut korjaukset, muutokset tai päivitykset voivat edistää rakennusten pidempää käyttöikää ja ylläpitää niiden arkkitehtonista laatua. (20 §).

Muutettava rakennusjärjestys ohjaa suojeltujen, historiallisten, kulttuuriperintökohteiden ja eräissä tapauksissa iäkkäämpien rakennusten ylläpitoon muutos- ja korjaustöiden osalta, rajaamalla ne osin luvasta vapautusten ulkopuolelle.

Se johtaa korjaus- ja muutoshankkeiden suunnittelun ja toteutusten toimimaan linjassa suojelumääräysten tai tarvittavan yhteensopivuuden kanssa. Sen voi arvioida tukevan kulttuuriperinnön säilymistä ja vähentävän laiminlyöntien riskiä. On myös todettavissa, että rakennusjärjestys tukee siltä osin kestävää kehitystä ja paikallista identiteettiä. (20 §).

Maisemaan sopivien energiantuotantoratkaisujen vapauttaminen luvanvaraisuudesta: Rakennusjärjestys voi vapauttaa luvanvaraisuudesta ympäristöön ja maisemaan sopivien energiaratkaisujen, kuten aurinkopaneelien tai ilma- ja ilma-vesilämpöpumppujen asentamisen. Sen voi todeta paitsi parantavan rakennusten energiatehokkuutta, myös muodostavan samalla edellytyksiä maiseman ja kaupunkikuvan arvojen säilymiselle. Kaupunki- ja ympäristökuvassa huolellisesti sijoitetut ja suunnitellut energiaratkaisut eivät ole näkymissä häiritseviä, ja ne voivat integroitua sopusuhteisesti ympäristöön ja rakennuksiin. Silloin voi todeta maiseman visuaalisen yhtenäisyyden säilyvän, sovitettaessa tekniset ratkaisut ympäristöön esteettisesti. (20 §).

(Rakennusjärjestyksen muutos mahdollistaa ulkotarjoilualueen toteuttamisen tilapäisenä rakenteena ilman erillistä lupaa enintään tietyn laajuisena. Sen voi parhaassa tapauksessa todeta elävöittävän kaupunkikuvaa ja tuoda paikallisen kulttuurin ilmiöitä ja jopa kulttuuriperintöön liittyviä tapahtumia näkyväksi. On todettavissa, että kaupunkikuvan kannalta edellä mainitut tilapäiset tapahtuma-alueet voivat lisätä kaupunkikuvaan dynaamisuutta ja tukea paikallista kulttuurielämää. Ne voivat tuoda esiin alueen kulttuurihistoriaa ja vahvistaa sen roolia osana nykypäivän elämää. Toteutuksen laadun voi silti todeta jäävän enimmin yksityisen toimijan vastuulle, eikä yleistä etua siltä osin aiemmassa laajuudessa huomioida, minkä voi arvioida paitsi mahdollisuudeksi, myös riskiksi. Sijoittuessaan näyttäville kaupunginosakeskusten ytimiin mahdolliset vaikutukset ovat kaupunkikuvaan merkittäviä, oli kyse myönteiseksi tai kielteiseksi arvioitavista vaikutuksista.). **HUOM.: Edellinen kursivoitu ja suluissa oleva tapahtumien järjestämistä koskeva pykälä (ent. 42 §) poistettiin muutetusta muutosehdotuksesta, koska asiasta säädetään uudessa rakentamislaissa.**

Päätelmät. Kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen perusteella vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muiden menettelyjen tuottamat asiakirjat määritä. Rakennettu ympäristö muodostuukin paljolti yksityiskohtiensa kautta. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan siinä mielessä merkittävä, koska esimerkiksi asemakaavojen ohjausvaikutus ei yksityiskohtiin saakka ole kattavaa tai periaatteessa mahdollista, järkevää tai edes tarpeenkaan. Vantaalla on myös laajoja asemakaavojen ulkopuolisia alueita, joissa yleiskaava jättää käytännön rakentamistoimen osalta määritelmiä avoimeksi.

Vaikutuksen kuvaus **Vapautukset luvanvaraisuudesta**
Vaikutuksen kohde **Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittyminen**
Vaikutuksen arviointi Rakennusjärjestys vaikuttaa elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen määräämällä vapautuksia korjaus- ja muutostöiden sekä lasiterassien hankkeiden luvanvaraisuudesta. Muutettavan rakennusjärjestyksen antamat vapautukset voivat vähentää liiketoiminnan aloittamiseen ja laajentamiseen liittyviä esteitä, mikä parantaa yritysten kykyä kilpailla tehokkaasti, rohkaisee joissain tapauksissa teknisiä ja tuotannollisia innovaatioita ja lisää taloudellista dynaamisuutta. Edellisten voi arvioida puolestaan edistävän elinkeinoelämän kehittymistä ja kilpailun toimivuutta. (20§). Vapautukset luvanvaraisuudesta pienten korjaus- ja muutostöiden sekä lisäysten tai tilapäisten ulkotarjoilualueiden rakenteiden osalta voi todeta vähentävän yksityisten kansalaisten ja yritysten hallinnollista taakkaa ja byrokratiaa. (20 §). *(Rakennusjärjestyksen muutoksen vapauttaessa ulkotarjoilualueen rakentamisen luvanvaraisuudesta, voi sen todeta tukevan alan yritystoimintaa. Sillä voi joissain tapauksissa olevan laajemmin alueellista yrittäjyyttä ja yhdyskuntarakenteen monipuolistumista ja alueiden vetovoimaa. Siltä osin alue- ja yhdyskuntarakenteen kannalta alan yrityksen voi todeta voivan sijoittua helpommin keskeiselle paikalle lähemmäs asukkaita, mikä voi vähentää tarvetta matkustaa pitkälle palvelun perässä. Toisaalta yhden yrityksen menestyminen alueella voi tietyillä ehdoin arvioida helpottavan, siten edistävän jatkossa muiden yritysten sijoittumista kilpailemaan asiakkaista.).* **HUOM.: Edellinen kursivoitu ja suluissa oleva tapahtumien järjestämistä koskeva pykälä (ent. 42 §) poistettiin muutetusta muutosehdotuksesta, koska asiasta säädettiin uudessa rakentamislaissa.** On arvioitavissa, että hankkeiden edistäminen nopeutuu ja kustannukset vähenevät hieman. Sen voi arvioida nopeuttavan hankkeiden aloittamista ja toteuttamista, minkä voi todeta parantavan yritysten kilpailukykyä, kun ne voivat reagoida markkinoiden muutoksiin ripeämmin ja vähemmillä kustannuksilla. (20 §). Toisaalta vapautukset voivat helpottaa myös pienten yritysten ja paikallisten urakoitsijoiden toimintaa erityisesti silloin, kun kyseessä ovat pienet rakennushankkeet tai tapahtumiin liittyvät lyhytaikaiset rakennelmat. Sen voi arvioida tukevan paikallista elinkeinoelämää, kun rakennusprojektit voidaan aloittaa ja toteuttaa ilman lupaprosessia, mikä tekee palveluiden tarjoamisesta sujuvampaa ja houkuttelevampaa, joissain tapauksissa mahdollisesti edullisempaa kaikille osapuolille. Etenkin pienyritysten toimintamahdollisuuksien voi ennakoida

parantuvan, koska edellä mainitut vapautukset voivat erityisesti hyödyttää pieniä ja keskisuuria yrityksiä, joilla ei ole samanlaisia resursseja kuin suurilla yrityksillä käsitellä monimutkaisia prosesseja esimerkiksi lupahakemuksia ja niihin liittyviä menettelyjä. Sen voi todeta myös helpottavan uusien yritysten markkinoille tuloa ja rohkaista yrittäjyyttä, mikä lisää kilpailua ja luo parhaissa tapauksissa uusia innovaatioita. Niitä voivat olla uudet liiketoimintamallit tai tekniset ja rakenteelliset valmistus-, logistiikka- tai asennusratkaisut. Merkittävimmillään voi todeta mahdollistuvan jopa uudet yritysmaailman kokeilukulttuurit. (20 §, **ehdotusvaiheen 42 § poistettu**).

Päätelmät. Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen takia vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan enintään kohtuullinen, koska elinkeinoelämän toiminnan edellytyksiä määrittävät laajasti muut seikat kuin lainsäädäntö tai säädökset, vaikka toimintaympäristö rakentamisen ja rakennetun osalta muodostuukin tietysti tilojen uusimisen kannalta muun muassa luvittamiseen perustuen. Vaikutusten voi todeta yritysmaailman kokonaisuudessa vähäisiksi, joiltain osin jopa epätodennäköisiksi, koska kyse on kaupunki- ja kaupunginosakokonaisuuksien suhteen pienimuotoisista toteutuksista ja rajallisista tuoteosista, niiden valmistuksista, hankinnoista ja asennuksista. Kuitenkin samassa pienemmän mittakaavan liiketoiminnan kannalta esimerkiksi luvasta vapauttaminen voi edistää hankkeiden käynnistymisiä ja niiden prosesseja, joten muodostuu edellytyksiä rajatusti aiempaa parempaan liiketoimintaan ja siltä osin kilpailun kehittymiseen. Toiminnan edellyttämät muut luvat on tietysti hankittava.

4. RAKENTAMISEN SIJAINTI JA MÄÄRÄ TONTILLA, RAKENNUSTEN KÄYTTÖTARKOITUKSET SEKÄ TONTIN LIIKENNE- JA JÄTEHUOLTOJÄRJESTELYT

Teemassa käsitellään rakentamisen sijaintia (7 §, 25 §, 26 §, 29 §, 31 §, 32 §, 33 §, 54 §) ja määrää tontilla (24 §), rakennusten käyttötarkoituksen (24 §, 29 §) sekä tontin liikenne- (17 §) ja jätehuoltojärjestelyjä (43 §, 50 §, 51 §) koskevien pykälien muutoksia ja niiden vaikutuksia.

7 § Rakennuksen ja rakennuskohteen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusalan rajan ylittäminen

Rakennuksen ja rakennuskohteen etäisyyttä rakennuspaikan rajasta ja rakennusalan rajan ylittämistä koskevan määräyksen 7 §:ään on lisätty palovaarallisia rakennuksia ja katoksia koskevat minimietäisyydet sekä rakennusvalvonnan viranomaisen

mahdollisuus myöntää lupa myös ilman naapuritontin tai haltijan suostumusta eräin ehdoin.

16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen

Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen 16 § määräyksestä on poistettu viittaus vesihuoltolakiin, täsmennetty ilmaisua hulevesien viivästyttämisen velvoitteesta poistettu maininta kuntatekniikan keskuksesta ja vesihuoltolaitoksesta ja korvattu maininnalla järjestelmän omistajasta ja omistajan suostumuksesta. Pykälään on lisätty maininta viivästysratkaisujen ensisijaisuusjärjestyksestä sekä vesistöön ohjattavista hulevesistä ja perustuksen kuivatusvesistä. Lisätty velvoite naapurinsuostutuksesta. On myös lisätty vaatimus läpäisevien pintamateriaalien käytöstä. Lisätty maininta lumien sulamisvedestä.

17 § Tontin liikennejärjestelyt

Tonttien liikennejärjestelyitä koskeviin määräyksiin 17 § on lisätty maininta enintään yhdestä tonttiliittymästä sekä liittymän enimmäisleveydestä. On myös lisätty maininta kaupungin kadut- ja puistot -palvelualueen hallinnoimille alueille sijoittuvien nostopaikkojen tarvitsemasta sopimuksesta. Pysäköintien osalta on lisätty vieraspysäköinnin sekä lyhytaikaisen huoltopysäköinnin ja kotipalvelujen pysäköintiä koskevat pysäköintipaikkavelvoitteet asuinkerrostalotonttien osalta sekä liikkumisesteisten pysäköintipaikkojen määristä. Samoin on lisätty vaatimus polkupyöräpaikkojen runkolukittavuuden mahdollistamisesta ulkotiloissa.

25 § Rakennusten koko ja käyttötarkoitus

Määräyksiä rakennusten koosta ja käyttötarkoituksesta asemakaava-alueen ulkopuolella 25 § on täsmennetty ilmaisua johtuen nykyisistä tarpeista ja toimintatavoista suhteessa menneisiin vuosikymmeniin. Lisätty asuin- ja talousrakennuksia koskeva rakennusoikeuden maksimimäärä.

26 § Rakennuksen korkeusasema ranta-alueella

Määräykseen rakennuksen korkeusasemasta asemakaavoittamattomilla ranta-alueilla 26 § on lisätty maininta vedenpinnan korkeusvaihteluiden huomioon ottamisesta.

29 § Rakennuksen käyttöikä

Pykälään on lisätty maininta muunneltavuudesta ja kadun tai muun yleisen alueen suuntaan avautuvien maantasokerrosten kivijalkatiloista.

31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla

32 § Vihertehokkuus

Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla 31 § sekä 32 § Vihertehokkuus ovat myös uusia määräyksiä, joiden tavoitteet liittyvät moniin laajempiin merkityksiin, muun muassa hulevesien hallinnan kehittämiseen, luonnon monimuotoisuuden sekä

kaupunki- ja ympäristökuvan laadun varmistamiseen. Ne ovat keskeisiä ajatellen yli 10 vuotta vanhan rakennusjärjestyksen uusimisen tarvetta.

33 § Materiaalivalinnat

Materiaalivalintoja koskevasta määräyksestä 33 § on poistettu maininta vaurioituneiden tai kunnostamattomien materiaalien tai rakennusosien käyttämisen kieltämisestä. On myös lisätty maininta käytettyjen rakennusosien käyttömahdollisuudesta eräin ehdoin. Olennaisin merkitys pykälän muutosten kannalta on mahdollistaa kiertotalouden toteuttamista rakentamisen suunnittelussa ja rakennustöissä.

43 § Työmaan perustaminen ja hoitaminen

Työmaan perustaminen ja hoitaminen 43 § on muutettu lisäten maininta toimista työmaan keskeytyessä, työmaavesien ehkäisystä sekä työmaavesien johtamisesta vesistöön sekä puhdistamisesta.

50 § Tonttien jätehuolto

Tonttien jätehuolto 50 §:ssä on muutettu käsitteistö vastaamaan uutta rakentamislakia. Rakennusjärjestyksestä on poistettu mainintа jätesuojan sijoittamisesta jalankululle varattujen kulkureittien yhteyteen.

51 § Alueelliset jätteiden keräilypisteet

Alueelliset jätteiden keräilypisteet 51 § määräykseen on lisätty vaatimus jätteiden keräilypisteiden soveltumisesta kaupunki- ja maisemakuvaan sekä jätesäiliöiden rajaamisesta aitauksin tai istutuksin sekä alueen pinnoittamisesta.

54 § Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla

Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla 54 § määräyksestä on poistettu maininta toimenpideluvasta, koska uudesta rakentamislaista toimenpidelupa kyseinen lupatyyppi poistuu. Lisätty mainita pohjavesialueiden luokista sekä vaatimus pohjavesialueille öljy- ja polttonestesäiliöiden sijoittamisesta maan päälle ja vaatimus rakennettava kaksivaippaisuudesta tai suoja-altaalla varustamisesta.

Vaikutuksen kuvaus **Rakentamisen sijainti ja määrä tontilla, rakennusten käyttötarkoitukset sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyt**
Vaikutuksen kohde **Ihmisten elinolot ja elinympäristö**
Vaikutuksen arviointi Rakennusjärjestyksen muutos vaikuttaa ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön määräämällä rakentamisen sijainnista, asemakaavoitetun alueen ulkopuolella

määrästä tontilla sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyistä monin tavoin. Siten sen voi todeta parhaassa tapauksessa edistävän ihmisten elinoloja ja elinympäristöä, jos rakentaminen on suunnitelmallista, ammattimaista ja tulos on kestävä, käyttökelpoinen, turvallinen ja viihtyisä, ja siten myös ihmisten elämänlaatua. (7 §, 24 §, 26 §, 31 §, 50 §, 51 §)

Rakentamisen määrästä ja sijainnista määräämällä voidaan säästää tonteilla vehreitä alueita. Asukkaille voi todeta olevaksi mahdollisuus nauttia luonnosta, viihtymisestä ja virkistäytymisestä. Toisaalta muutettavan rakennusjärjestyksessä määrätyn rakentamisen määrän ja sijoittelun kannalta määrittyvien rakennusten välisten ulkotilojen, kuten pihojen, viheralueiden ja ulko-oleskelupaikkojen voi arvioida edistävän paikoin myös sosiaalista vuorovaikutusta asukkaiden kesken naapurustossa. Sen voi todeta parantavan alueen turvallisuutta ja asukkaiden henkistä hyvinvointia, sillä ihmiset tuntevat olonsa mukavaksi ja osaksi yhteisöä. (7 §, 31 §, 32 §).

Määräykset rakentamisen sijainnista ja määrästä tontilla auttavat säilyttämään tai luomaan rakentamisen kannalta yhtenäisen ja visuaalisesti miellyttävän ja tasapainoisen kaupunki-, ympäristö- tai maaseutumaiseman. Kun rakennukset sijoitetaan oikein ja sopivalla tiheydellä, estetään liian tiivistä rakentamista, joka voisi heikentää alueen viihtyisyyttä laajemmista näkökulmista. Sen voi todeta auttavan luomaan tasapainoisen rakentamisen kokonaisuutta ympäristöön, jossa asuinalueet ja luonto toimivat kokoisuutena yhdessä, parantaen ihmisten viihtyisyyttä, siten elämänlaatua. (7 §).

Kun muutettavassa rakennusjärjestyksessä annetaan rakentamisen enimmäismääriä asemakaavoittamattomilla alueilla, voi todeta varmistuvan, että jokaisella rakennuksella on riittävästi tilaa paloturvallisuuden, luonnonvalon ja yksityisyyden kannalta. Sen voi todeta vähentävän melua, ilmanlaadun heikkenemistä, mikä parantaa asumisviihtyisyyttä, terveyttä ja turvallisuutta. Hyvin suunnitellut tontit voi todeta myös vähentävän asukkaiden ympäristönsä suhteen kokemia huolia ja ristiriitoja, koska mahdollistetaan miellyttävämpää rakennettua ympäristöä pihoineen ja istutusalueineen. (24 §, 31 §, 32 §).

Määräykset tontin liikennejärjestelyistä ajoneuvoliittymien ja pysäköintipaikkojen osalta tavoittelevat liikenneverkon ja pysäköinnin parempaa hallintaa. Edellisten voi arvioida sujuvoittavan liikennettä, vähentävän ruuhkia, parantavan liikenneturvallisuutta ja liikkumisen mukavuutta sekä selkiyttävän tontin käyttöä. (17 §).

Jätehuoltojärjestelyiden ohjeistamisella rakennusjärjestyksen muutosehdotuksessa tavoitellaan alueen hygienian ja ympäristön puhtauden sekä kaupunkikuvallisten ominaisuuksien hallintaa ja parantamista. Kun jätehuolto on oikein mitoitettu, jätteiden keräys ja käsittely toimivat sujuvasti, mikä vähentää hajuhaittoja,

roskaantumista ja ympäristön saastumista. Sen voi todeta edistävän terveyttä ja viihtyisyyttä sekä luovan kestävää ja siistiä elinympäristöä. (50 §, 51 §)

Maankäyttö- ja rakennuslain 13 a -luvussa säädetään kiinteistön ja kunnan hulevesijärjestelmistä ja niiden yhteensovittamisesta. Edelleen ympäristöministeriön asetuksessa (2016/2015) säädetään rakennuslupahakemukseen liitettävien pääpiirustusten ja tarkemmin asemapiirustuksen (YM 216/2015 3–6 §) sisällöstä. Asetuksen mukaan asemapiirustuksessa tulee esittää tiedot paitsi tontin eri osien käytöstä myös pintojen käsittelystä, säilytettävistä ja uusista istutuksista mutta myös muun muassa rakennuspaikan hulevesien käsittelyyn liittyvät maanpinnan olevat ja suunnitellut korkeusasemat, viemäröinnit padotuskorkeuksineen, rakennukset virallisine ja mitattuine korkeusasemineen, sadevesi- ja perusvesikaivot sekä hulevesien ja perustusten kuivatusvesien käsittely. Käytännössä asemapiirustuksen sisällöt voidaan jakaa useaan eri piirustukseen ja esittää vaadittavat tiedot lupahakemuksen pääpiirustuksina liitettävinä erillisinä asemapiirustus-, piha- ja istutussuunnitelma- ja hulevesisuunnitelma-asiakirjoina. Piha- ja istutussuunnitelma on tarvittava asiakirja vihertehokkuuden laskelman kannalta. Vaikka rakennushankkeen lähtökohdat eroavat aina toisistaan, johtuen muun muassa rakennustyypistä ja rakennuspaikan olosuhteista, vihertehokkuuslaskelman kustannuksen vaihteluväliksi on saaduissa arvioissa todettu noin 500–1000 euroa. Siten sen osuuden voi esimerkiksi todeta olevan tyypillisessä uudispientalokohteessa noin 0,1–0,2 % hankkeen kokonaiskustannuksista (keskim. 0,5 milj. euroa). Yhdessä pihasuunnitelman kanssa vihertehokkuuslaskelman arvioitu keskimääräinen kustannusosuus hankkeen kokonaishinnasta on noin 0,6 %. On myös huomattava, että kansalaiset arvostavat nykyään vehreitä ympäristöjä, mikä on paitsi kuluneina viime vuosikymmeninä ilmennyt usein esimerkiksi asemakaavoituksen saamassa palautteessa, myös nyt käsillä olevan Vantaan rakennusjärjestyksen muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelman vuorovaikutuksessa saaduissa mielipiteissä. Siten on todettavissa, että viherkertoimen soveltaminen hankkeiden toteutuksissa on tuottamassa myös lisäarvoa kiinteistönomistajille. Käytössä pitkään olleet käyttökelpoiset vihertehokkuuden määrittelyn välineet helpottavat menettelytavan käyttöönottoa, koska kaikkea ei tarvitse kehittää alusta alkaen. Silti on arvioitavissa, että vihertehokkuutta sovellettaessa lupamenettelyssä uutuutena laajemmin, alkuvaiheessa haasteeksi saattaa muodostua toteutuksen työmaavalvonnan riittävyys. Tilanne on kuitenkin hallittavissa kehittämällä henkilöstön toimintatapoja esimerkiksi lisäohjeistuksella ja -koulutuksella sekä varsinkin kehittämällä työmaatarkastusten menettelytapoja niin, että pihaa koskevia katselmuksia toteuttaisi alan asiantuntija, esimerkiksi maisema-arkkitehti tai pienemmissä hankkeissa suunnitteluhortonomi. (16 §, 31 §, 32 §)

Päätelmät. Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön kohdistuu rakennusjärjestyksen muutoksen sisältöjen osalta kokonaisuutena vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava määritä. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan merkittävä tai osin huomattava, koska esimerkiksi asemakaavojen ohjausvaikutus ei yksityiskohtiin saakka ole kattava ja Vantaalla on laajoja asemakaavojen ulkopuolisia alueita, joissa myös yleiskaava jättää määritelmiä avoimeksi.

Vaikutuksen kuvaus
Rakentamisen sijainti ja määrä tontilla, rakennusten käyttötarkoitukset sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyt

Vaikutuksen kohde
Ilmasto, vedet, ilma, maa- ja kallioperä

Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutos vaikuttaa ympäristöön ja luonnonoloihin, kuten ilmastoon, vesiin, ilmaan sekä maa- ja kallioperään, määräämällä rakentamisen sijainnista ja määrästä tontilla sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyistä. Se edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä ja ympäristönsuojelua sekä varmistaa, että rakentaminen tapahtuu tasapainossa ympäristön kanssa. (7 §, 17 §, 50 §)

Määräykset, jotka mahdollistavat tiiviimpää rakentamista ja yhdyskuntarakenteen eheyttämisen mahdollisuuksia, vähentävät liikenteen tarvetta ja edistävät julkisen liikenteen käyttöä. Sen voi arvioida vähentävän kasvihuonekaasupäästöjä, minkä voi todeta auttavan ilmastonmuutoksen hillinnässä. (7 §, 24 §).

Muutettavassa rakennusjärjestyksessä määrätään hulevesien hallinnasta ja vettä läpäisevän pinnan määrästä tonteilla, millä on merkitystä rakentamisen sijoittamiseen niin, että luonnollinen veden kierto säilyy. Esimerkiksi sadevesien imeytysmahdollisuuksien varmistaminen säätelemällä läpäisemättömän pinnan määrää tontilla vähentää tulvariskejä ja ehkäisee hulevesien hallitsemattoman valumisen kiinteistöjen rajojen yli tai haitallisesti aiheuttaen tulvimista. Rakennusjärjestys kannustaa siten paitsi istutettujen alueiden, myös kasvillisuuskattojen toteuttamiseen. Sen voi todeta parantavan veden imeytymistä maaperään, mikä estää hulevesien kertymistä ja vähentää vesistöjen saastumisriskiä. Laajemmin sen voi todeta auttavan suojelemaan vesistöjen ekosysteemejä ja ylläpitämään vesien laatua. (16 §, 31 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksessa määrätään puiden säästämisestä ja lisäämisestä tontilla. Niiden voi arvioida auttavan sitomaan hiilidioksidia ja osin myös parantamaan ilmanlaatua. Puusto myös vähentää jossain määrin melua ja toimii rajoitetusti paikoin ilmansuodattimena, minkä voi todeta myös samalla parantavan asuinympäristön laatua. (31 §).

Muutettavassa rakennusjärjestyksessä mahdollistetaan kestävien ja huollettavien sekä kierrätettävien rakennusmateriaalien käyttöä, joiden voi todeta ympäristöystävällisinä rasittavan mahdollisimman vähäisesti maa- ja kallioperää. Samalla edistetään kiertotalouden periaatteita ja rajataan luonnonvarojen liiallista käyttöä. (33 §).

Päätelmät. Ilmastoon, vesiin, ilmaan sekä maa- ja kallioperään kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen puolesta vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan kohtuullinen, koska ympäristöasioita koskevan lainsäädännön ja lupamenettelyjen ohjausvaikutuksen voi todeta tässä asiassa olevan laaja ja kattava. Suhteellinen vaikutus on suurimmillaan asemakaavoitettujen alueiden ulkopuolella.

Vaikutuksen kuvaus
Rakentamisen sijainti ja määrä tontilla, rakennusten käyttötarkoitukset sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyt

Vaikutuksen kohde
Kasvi- ja eläinlajit, luonnon monimuotoisuus ja luonnonvarat

Vaikutuksen arviointi

Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin rakennusjärjestyksen muutosehdotus vaikuttaa merkittävästi määräämällä rakentamisen sijainnista ja määrästä tontilla sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyistä. Edellisten järjestelyjen toteutuessa on todettavissa, että on edellytykset sille, että ihmisen toiminta ei häiritse liikaa luonnollisia ekosysteemejä ja että elinympäristöt säilyvät tasapainossa ihmisen ja luonnon välillä. (7 §, 17 §).

Rakentamisen laajuudesta ja sijainnista määräämällä on mahdollista säästää tonteilla vehreitä alueita. Siltä osin kuin kyse on ekosysteemeistä, on todettavissa, että alueen luonnon monimuotoisuudelle on säilymisen edellytyksiä, paikoin jopa alueellisesti, yhtä tonttia laajemmin. Esimerkiksi kaupunkialueilla osista koostuvat laajemmat viheralueet ovat tärkeitä kaupungin biodiversiteetin ylläpitämiseksi. Tontin viherrakenteet ja puusto voivat toimia myös ekologisina käytävinä, jotka auttavat ylläpitämään luonnon monimuotoisuutta. Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen edistäessä ekologisten käytävien luomista eli yhteyksiä luonnollisten elinympäristöjen välillä voi todeta mahdollistavan eläinten liikkumisen alueiden välillä, mikä on tärkeää populaatioiden säilymisessä, geneettisen monimuotoisuuden edistämiseksi ja lajien selviytymisen turvaamiseksi rakentamisen vehreät alueet osiin jakaneilla alueilla. Säästettyjen vehreiden alueiden voi arvioida myös ehkäisevän laajemmassa merkityksessä tulvariskejä ja ylläpitävän luonnollista veden kiertoa. (31 §)

Rakennusjärjestyksen muutoksessa määrätään rakentamisesta pohjavesialueilla, minkä voi arvioida vähentävän riskiä veden saastumisesta. Se suojelee paitsi vesistöjen ekosysteemejä ja mahdollistaa, että kasvit ja eläimet, jotka ovat riippuvaisia puhtaasta vedestä, voivat elää ja lisääntyä, myös ihmisiä, jos kyse on vedenoton kannalta kriittisestä pohjavesialueesta. (54 §).

Muutettavassa rakennusjärjestyksessä suositaan kasvillisuuskattoja ja muita kestävän kehityksen mukaisia ratkaisuja, jotka parantavat biodiversiteettiä kaupunkialueilla. Kasvillisuuskatot tarjoavat elinympäristöjä kasveille, hyönteisille ja pieneläimille ja auttavat osaltaan hillitsemään biodiversiteetin vähenemistä. (20 §).

Päätelmät. Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin kohdistuu vaikutuksia rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen johdosta, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan kaupungin kokonaisuuden laajuudessa enintään kohtuullinen, koska uudempien asemakaavojen, ympäristöasioita koskevan lainsäädännön ohjausvaikutuksen voi todeta tässä asiassa olevan laaja ja kattava. Silti esimerkiksi pienkiinteistöjen osalta neuvonnan saamisen tarve on merkittävää näissä asioissa.

Vaikutuksen kuvaus
Rakentamisen sijainti ja määrä tontilla, rakennusten käyttötarkoitukset sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyt

Vaikutuksen kohde
Alue- ja yhdyskuntarakenne, yhdyskunta- ja energiatalous sekä liikenne

Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutos vaikuttaa alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen, sen määrätessä rakentamisen sijainnista, määrästä tontilla sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyistä. Ohjausvaikutuksen voi todeta olevan oleellinen ja suhteellisesti merkittävämpi asemakaava-alueen ulkopuolella. Rakennusjärjestyksen muutosehdotus ei estä kustannustehokasta, kestävää ja ympäristöystävällistä yhdyskuntarakennetta, jossa liikenne on sujuvaa ja energiankulutus aiempaan verraten suhteellisesti vähäisempää. Tämä johtaa taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävämpään yhteiskuntaan, joka tukee sekä asukkaiden hyvinvointia että luonnonvarojen kestävää käyttöä. Kuitenkin koska rakennusjärjestys ohjaa rakentamista asemakaavojen ohjausvaikutusten ollessa vähäisempiä tai kokonaan puuttuvia, on todettavissa, että tyypillisimmin kyse on pientalorakentamisesta, pientaloalueista tai haja-asutusalueista, sekä esimerkiksi korjaus- ja muutostöistä tai vähäisestä terassilasitus- tai aitarakentamisesta. Suuremmat rakentamisen kokonaisuudet ja alueet edellyttävät asemakaavaa. Siten

yhdyskunnan laajemman kokonaisuuden kannalta nämä vaikutukset jäävät osin satunnaisiksi ja hajautuviksi, siten vähäisemmiksi vaikutuksiltaan. (7 §, 17 §, 24 §).

Siltä osin kuin ohjataan kaava-alueiden ulkopuolella rakentamista enemmän olemassa olevien palveluiden ja infrastruktuurin tuntumaan, estetään hajanaista ja pirstoutuvaa yhdyskuntarakennetta, minkä voi todeta osaltaan tukevan kestävää maankäyttöä. Kun rakennukset sijoitetaan lähelle toisiaan alueiden tiivistyessä ja tehostuessa lähellä olemassa olevia keskuksia, julkisia palveluita ja infrastruktuuria voidaan tarjota, ylläpitää ja kehittää tehokkaammin ja vähemmillä kustannuksilla. (24 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen voi todeta osin varmistavan tasapainoisen ja monipuolisen rakentamisen edellytyksiä kaavan tukena tai laajemmassa merkityksessä kaavoittamattomilla alueilla eri kaupunginosissa, jonka voi todeta mahdollistavan toisaalta myös erilaisten asuinalueiden kehittämisen eri väestöryhmille. Siten on todettavissa, että muodostuu edellytyksiä alueellisen eriarvoisuuden vähentämiselle ja sosiaalisen ja taloudellisen tasapainon edistämiselle. Määräämällä kaava-alueen ulkopuolella tontin rakentamisen laajuudesta, rakennusjärjestyksen muutosehdotus voi edistää tehokasta maankäyttöä. Sen voi todeta auttavan sekä kunnallisia että yksityisiä toimijoita hallinnoimaan maankäyttöä tehokkaasti ja minimoimaan ylimääräisiä kustannuksia. (7 §, 24 §).

Kun kaavoitetun alueen ulkopuolella ohjataan rakentamista jo olemassa oleville tai helposti yhdistettävissä oleville infrastruktuurialueille, rakennusjärjestyksen muutosehdotus voi osaltaan vähentää kalliin uuden infrastruktuurin rakentamisen tarvetta. Se säästää yhdyskuntatalouden kannalta kaupungin niukentuvia varoja sekä parantaa palvelujen saavutettavuutta. Esimerkiksi vesihuolto-, sähkö- ja viemäriverkostot voivat olla jo valmiiksi olemassa, mikä pienentää kustannuksia ja helpottaa huoltoa. Tiiviimpi ja keskittyvä maankäyttö myös vähentää liikenteen tarvetta ja mahdollistaa julkisen liikenteen ja joissain tapauksissa myös pyöräilyn ja kävelyn. Sen voi todeta vähentävän fossiilisten polttoaineiden käyttöä, siten kasvihuonekaasupäästöjä, mikä parantaa koko yhdyskunnan energiatehokkuutta. Vaikutus jää haja-asutuksen alueeseen kohdistuvana kuitenkin kaupunkikokonaisuuden kannalta vähäiseksi. Kaava-alueen ulkopuolella rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisällöt voivat edistää energiainfrastruktuurin tehostumista, kuten lämpöverkostojen ja uusiutuvan energian verkkojen hyödyntämistä. Sen voi todeta mahdollistavan energian tuottamisen ja jakamisen tehokkaammin, mikä parantaa alueellista energiataloutta. (24 §).

Muutettavassa rakennusjärjestyksessä edellytetään jätehuollon oikeasta mitoittamisesta niin, että jätteiden keräys ja kierrätys toimivat tehokkaasti ja esteettömästi. Hyvin suunnitellut jätehuoltopisteet helpottavat jätteen lajittelua ja kierrätystä, minkä voi arvioida parantavan yhdyskunnan jätehuollon toimivuutta ja vähentää kaatopaikalle päätyvän jätteen määrää. Lisäksi kun jätehuolto on

suunniteltu riittäväksi ja toimimaan tehokkaasti, voidaan vähentää jäteautojen liikkumista asuinalueilla, minkä voi todeta vähentävän liikennemelua ja -päästöjä. (50 §, 51 §).

Rakennusjärjestyksen muutos edellyttää vettä läpäisevien pintojen ja hulevesien hallintajärjestelmien sisällyttämistä tontille. Vehreät alueet toimivat paitsi viihtyisyyden lisääjinä myös ekologisten vaikutusten edistäjinä, sitoen hiilidioksidia ja parantaen ilmanlaatua. Hulevesien hallinnan järjestelyt puolestaan estävät tulvia ja vesistöjen saastumista, mikä vähentää yhdyskuntarakenteen ympäristövaikutuksia. (16 §, 31 §, 32 §)

Päätelmät. Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen osalta vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava, muu suunnittelu tai lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta kokonaisuutena olevan enimmäkseen vähäinen, koska yhdyskuntarakennetta, energiataloutta ja liikennettä koskevan suunnittelun, lainsäädännön, vaikutustenarvioinnin ja lupamenettelyjen ohjausvaikutuksen voi todeta tässä asiassa olevan laaja ja kattava. Periaatteelliset asiat ratkaistaan muualla kuin yksittäisissä rakennusluvissa. Kyseessä olevat vaikutuksen kohteet tyypillisimmin ratkaistaan siis muussa suunnittelussa kuin luvituksen yhteydessä ja ovat merkittävästi laajemman mittakaavan asioita. Silti esimerkiksi pienkiinteistöjen osalta on tarve ohjattaville yksityiskohdille, joilla sinänsä voi olla kokonaisuudesta irrotettuna paljonkin merkitystä. Lisäksi neuvonnan saamisen tarve on merkittävää myös näissä asioissa.

Vaikutuksen kuvaus
Rakentamisen sijainti ja määrä tontilla, rakennusten käyttötarkoitukset sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyt

Vaikutuksen kohde
Kaupunkikuva, maisema, kulttuuriperintö ja rakennettu ympäristö

Vaikutuksen arviointi

Muutettava rakennusjärjestys vaikuttaa kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön määräämällä rakentamisen sijainnista ja määrästä tontilla sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyistä. Näillä tekijöillä on keskeinen rooli kaupunkien ja alueiden visuaalisessa ja kulttuurisessa kehityksessä, vaikuttaen kaupunki- ja ympäristökuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön edistämällä ympäristön kehittymistä esteettisesti, kulttuurisesti ja toiminnallisesti korkealaatuiseksi tai säilymistä sellaisena. Ohjausvaikutus kohdistuu asemakaavoittamattoman alueen ulkopuolelle

enemmän, koska määrittelemättömiä asioita on suhteellisesti arvioituna enemmän. (7 §, 24 §, 50 §).

Rakennusjärjestyksen muutos ohjaa tietyiltä osin eräissä yhteyksissä rakennusten sijoittumista tontilla niin, että niiden sopiminen ympäröivään kaupunkikuvaan mahdollistuu. Se auttaa luomaan yhtenäisen ja esteettisesti miellyttävän kokonaisuuden, joka tukee alueen identiteettiä. Esimerkiksi rakennusten etäisyydet toisistaan, korkeudet ja arkkitehtoniset tyylit voidaan yhteensovittaa ympäröivän rakennetun ympäristön kanssa. Rakennusjärjestyksellä voidaan varmistaa, että uudet rakennukset noudattavat alueen yleistä mittakaavaa ja sopivat olemassa olevaan rakennuskantaan. Sen voi todeta estävän liian massiivisten rakennusten nousemisen matalampien alueiden yhteyteen ja näin säilyttää kaupunkikuvan tasapainoa. (7 §)

Muutettavalla rakennusjärjestyksellä ohjataan liikenteen ja pysäköinnin järjestelyjä niin, että ne ylläpitävät alueen visuaalista selkeyttä ja johdonmukaista käytettävyyttä. Se tarkoittaa ajoneuvoliittymien ja eräiden pysäköintipaikkojen määrän, sijainnin ja ominaisuuksien sijoittelua niin, että ne eivät häiritse alueen kaupunkikuvaa, käytettävyyttä tai turvallisuutta. Hyvin suunnitellut liikenne- ja pysäköintijärjestelyt vähentävät myös liikenteen haittoja, kuten melua ja saasteita, mikä parantaa asukkaiden elämänlaatua. (17 §).

Rakennusjärjestyksen muutos määrää myös jätehuollon paikkojen ja järjestelmien sijoittelusta tonteilla tai julkisilla alueilla niin, että ne eivät häiritse kaupunkikuvaa. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi rakentamalla jätehuollon suojia ja -tiloja sekä niitä ympäröiviä aitoja tai toteuttamalla maisemointeja istutuksin kaupunkikuvaan sopeutuvasti. Näin varmistetaan, että jätehuolto toimii tehokkaasti, mutta ei heikennä alueen visuaalista houkuttelevuutta. (50 §, 51 §)

Päätelmät. Kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen puolesta vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muiden menettelyjen tuottamat asiakirjat määritä. Toteutus muodostuu näyttävästi paljolti yksityiskohtiensa kautta. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan merkittävä, koska esimerkiksi asemakaavojen ohjausvaikutus ei yksityiskohtiin saakka ole kattava ja osin kaavojen voi todeta olevan niin vanhoja, että on todettavissa, että ne eivät kaikilta osin välttämättä ole enää ajankohtaisia ja olisi paine niiden resursseja paljon kuluttavaan päivittämiseen. Vantaalla on myös laajoja asemakaavojen ulkopuolisia alueita, joissa myös yleiskaava jättää käytännön rakentamistoimen osalta määritelmiä avoimeksi.

Vaikutuksen kuvaus **Rakentamisen sijainti ja määrä tontilla, rakennusten käyttötarkoitukset sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyt**
Vaikutuksen kohde **Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittyminen**

Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutos edistää elinkeinoelämän toimivaa kilpailua vaikuttamalla rakentamisen käytettävyyteen ja muunteluun sekä sijaintiin ja määrään tontilla sekä tontin liikenne- ja jätehuoltojärjestelyihin sekä alueellisiin jätteidenkeräyspisteisiin, luomalla elinkeinoelämälle mahdollisimman edullisia ratkaisuja paikallisesti sekä olosuhteita ja toimintaympäristöä laajemmin. Se edistää kilpailukykyistä ja monipuolista yritystoimintaa, alentaa toimintakustannuksia, parantaa saavutettavuutta ja tukee kestävää kehitystä. Rakennusjärjestyksen avulla edistetään innovaatioita, ympäristöystävällistä liiketoimintaa, mahdollistaen toimivaa kilpailua, mikä luo terveitä ja kehittyviä markkinoita. (7 §, 29 §, 50 §, 51 §).

Muutettava rakennusjärjestys luo rakennuksen käyttöikää, muunneltavuutta ja kivijalkatiloja koskevilla määräyksillä edellytyksiä liiketoiminnan sijoittua kannaltaan suotuisille alueille, kuten kaupallisiin keskuksiin, jotka ovat liikenteellisesti hyvin saavutettavia paikkoja. Sen voi todeta helpottavan yritysten asiakkaiden, työntekijöiden ja toimitusten pääsyä liikkeisiin ja kaupallisiin palveluihin, mikä parantaa kilpailuasetelmaa ja lisää yritysten houkuttelevuutta. Samalla edistetään yritysten keskittymistä kaupunkikeskuksissa, mikä voi johtaa synergiaetuihin ja verkostoitumismahdollisuuksiin. Tällaisten alueiden voi arvioida houkuttelevan asiakkaita, lisäävän tehokkuutta ja kilpailukykyä, koska yritykset voivat hyötyä toistensa läheisyydestä. Vaikutuksen voi arvioida kohdistuvan merkittävimmin kaupunginosakeskuksiin ja kaupunkirakenteen kannalta tehokkaammin rakennetuille alueille, joissa on monipuoliset liikennejärjestelmät ja liikkumisen mahdollisuudet. (29 §).

Kun yritykset voivat sijoittua esimerkiksi kivijalkoihin tehokkaasti toteutuneille kaupunkialueille kaupunginosakeskuksiin, niiden kiinteistö- ja toimintakustannukset voi todeta pysyvän alhaisina, mikä parantaa erityisesti pienien ja keskisuurten yritysten kilpailukykyä. Keskittymissä yritysten voi arvioida hyötyvän yhteisistä palveluista, kuten logistiikasta, jakelusta ja energiantuotannosta, mikä alentaa toimintakustannuksia ja tukee kilpailukykyä. Monipuolisten liiketilojen tyyppien tarjonnan keskuksissa voi todeta edistävän myös uusien toimijoiden markkinoille pääsyä ja vahvistaa paikallista kilpailua eri toimialoilla. Helppo saavutettavuus keskuksissa asukkaiden ja asiakkaiden kannalta parantaa alueen palvelutarjontaa ja samalla yritysten asiakaspohjaa, minkä voi arvioida lisäävän kilpailua ja monipuolistavan liiketoimintaa. Tyypillisimmin kivijalkojen elinvoimaisia paikallisia palveluita keskeisillä paikoilla voivat olla ravintoloita, kauppoja ja pieniä erikoispalveluyrityksiä. Jossain määrin on mahdollista myös luoda edellytyksiä julkisen ja yksityisen sektorin yhteisille hankkeille, tiloille ja toiminnoille, jotka parantavat

alueen elinvoimaisuutta. Sijainti parantaa niiden kilpailuasemaa suhteessa suurempiin toimijoihin. Sen voi todeta edistävän paikallista kilpailua, tehden alueesta houkuttelevamman kuluttajille ja asiakkaille. (29 §).

Vihertehokkuuden vaikutuksia suunnittelun kustannusvaikutuksiin rakentamiseen ryhtyvälle on arvioitu tämän luvun *3. Rakentamisen sijainti ja määrä tontilla, rakennusten käyttötarkoitukset sekä tontin liikenne- ja huoltojärjestelyt,* aiemmassa kohdassa *Ihmisten elinolot ja elinympäristö.* (32 §)

Päätelmät. Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen osalta vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan vähäinen, koska elinkeinoelämän toiminnan edellytyksiä määrittävät laajasti muut seikat kuin lainsäädäntö tai säädökset. Rajallisesti ja suhteellisesti vaikutus on yrittämisen ja kilpailun kannalta tässä tapauksessa suurempi asemakaava-alueiden ulkopuolella.

5. YMPÄRISTÖN SUOJELU, ILMASTONMUUTOKSEN TORJUNTA, KIERTOTALOUS SEKÄ KULTTUURI- JA LUONTOARVOT

Teemassa käsitellään ympäristön suojelua (16 §, 30 §, 31 §, 32 §, 43 §, 53 §, 54 §, 56 §, 57 §), ilmastonmuutoksen torjuntaa (16 §, 20 §, 24 §, 29 §, 31 §, 32 §, 33 §), kiertotaloutta (33 §) sekä kulttuuri- ja luontoarvoja (5 §, 16 §, 29 §, 30 §, 31 §, 43 §, 54 §) koskevien pykälien keskeisiä muutoksia ja niiden vaikutuksia.

5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset

Määräystä on muokattu koskien kattojen muotoa, koska kyseinen ohjaus poistuu rakennusasetuksesta. On lisätty lintujen turvallisuutta koskeva ohjeistus. Sanamuotoja on muutettu vastaamaan rakentamislaissa käytettyjä käsitteitä, yhdistetty virkkeitä luonteviksi ja luettavammiksi kokonaisuuksiksi sekä lisätty maininta julkisivujen ja eräiden rakennusosien korjauksissa ja muutoksissa huomioitavista rakennuksen ominaispiirteistä. Tässä teemassa vaikutukset kohdistuvat määräyksen rakennuskohteen korjaus- ja muutostöissä on vaalittavista ominaistyyleistä ja -piirteistä, joilla turvataan muun muassa paikallisia kulttuuriarvoja.

16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen

Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen 16 § määräyksestä on poistettu viittaus vesihuoltolakiin, täsmennetty ilmaisua hulevesien viivästyttämisen velvoitteesta poistettu maininta kuntatekniikan keskuksesta ja vesihuoltolaitoksesta ja korvattu maininnalla järjestelmän omistajasta ja omistajan suostumuksesta. Pykälään on lisätty maininta viivästysratkaisujen ensisijaisuusjärjestyksestä sekä vesistöön ohjattavista hulevesistä ja perustuksen kuivatusvesistä. Lisätty velvoite naapurinsuostutuksesta. On myös lisätty vaatimus läpäisevien pintamateriaalien käytöstä. Lisätty maininta lumien sulamisvedestä.

20 § Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla

Vapautukset luvanvaraisuudesta kaikilla tonteilla koskevaa määräystä 20 § on jäsennelty ja täydennetty merkittävästi uudelleen. Pykälään on yhdistetty pientalotontteja koskevat määräykset sekä lisätty rakentamislain mukaiset lupakynnyksen määritelmät. On myös lisätty tarkennus rakennusperintökohteista, pihapiireistä ja korttelikokonaisuuksista koskien luvanvaraisuutta. Luvanvaraisuutta koskevien vapautuksien asiakohtien määrä on lähes kaksinkertaistunut. Tässä teemassa pykälä liittyy muun muassa edistettävien kestävien lämmitysmuotojen tuottamiin vaikutuksiin rakentamisen energiatehokkuuteen.

24 § Rakennusten koko ja käyttötarkoitus

Määräyksiä rakennusten koosta ja käyttötarkoituksesta asemakaava-alueen ulkopuolella 24 § on täsmennetty ilmaisua johtuen nykyisistä tarpeista ja toimintatavoista suhteessa menneisiin vuosikymmeniin. Lisätty asuin- ja talousrakennuksia koskeva rakennusoikeuden maksimimäärä.

29 § Rakennuksen käyttöikä

Pykälään on lisätty maininta muunneltavuudesta ja kadun tai muun yleisen alueen suuntaan avautuvien maantasokerrosten kivijalkatiloista. Tässä teemassa merkitys kuitenkin liittyy rakentamisen pitkän käyttöiän tuottamaan myönteiseen ympäristövaikutukseen.

30 § Tontin luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottaminen rakentamisessa

Luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottamisesta rakentamisessa 30 §:ää koskevaa määräystä on täsmennetty vastaamaan pykälän otsikon sisältöä ja on myös poistettu maininta rakennuksista. On lisätty maininta tontin luonto- ja kulttuuriarvojen selvittämisestä alueilla, joiden asemakaava on ollut voimassa yli 13 vuotta sekä lisätty vaatimus luonnontilaisten tontinosien suojaamisesta työmaa-aikana.

31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla

32 § Vihertehokkuus

Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla 31 § sekä 32 § Vihertehokkuus ovat myös uusia määräyksiä, joiden tavoitteet liittyvät moniin laajempiin merkityksiin, muun muassa hulevesien hallinnan kehittämiseen, luonnon monimuotoisuuden sekä

kaupunki- ja ympäristökuvan laadun varmistamiseen. Ne ovat keskeisiä ajatellen yli 10 vuotta vanhan rakennusjärjestyksen uusimisen tarvetta.

33 § Materiaalivalinnat

Materiaalivalintoja koskevasta määräyksestä 33 § on poistettu maininta vaurioituneiden tai kunnostamattomien materiaalien tai rakennusosien käyttämisen kieltämisestä. On myös lisätty maininta käytettyjen rakennusosien käyttömahdollisuudesta eräin ehdoin. Olennaisin merkitys pykälän muutosten kannalta on mahdollistaa kiertotalouden toteuttamista rakentamisen suunnittelussa ja rakennustöissä.

43 § Työmaan perustaminen ja hoitaminen

Työmaan perustamista ja hoitamista 43 § koskevaan määräykseen on lisätty maininta edellytettävistä toimenpiteistä työmaan keskeytyessä sekä työmaavesien hallinnasta, johtamisen edellytyksistä vesistöön sekä niiden puhdistamisesta.

54 § Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla

Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla määräyksestä 54 § on poistettu maininta toimenpideluvasta, koska uudesta rakentamislaista toimenpidelupa kyseinen lupatyyppi poistuu. Lisätty mainita pohjavesialueiden luokista sekä vaatimus pohjavesialueille öljy- ja polttonestesäiliöiden sijoittamisesta maan päälle ja rakennettava kaksivaippaisena tai varustettava suoja-altaalla.

56 § Pilaantuneen maaperän ja maaperän haitallisten yhdisteiden huomioon ottaminen rakentamisessa

Pilaantuneen maaperän ja maaperän haitallisten yhdisteiden huomioon ottaminen rakentamisessa 56 §:ään on lisätty mainita pilaantuneiden maiden toimittamisesta pois sekä velvoite ottaa yhteyttä ympäristökeskukseen tai Uudenmaan ELY-keskukseen, jos tontilla havaitaan maaperän pilaantuneisuutta.

57 § Melun- ja tärinäntorjunta

Määräystä Melun- ja tärinäntorjunta 57 § on täydennetty muun muassa ajatellen sen ohjausvaikutusta erityisesti lentomelualueilla rakentamisen mahdollistamisessa, täydentämässä asiaa koskevaa lainsäädäntöä.

Vaikutuksen kuvaus **Ympäristön suojelu, ilmastonmuutoksen torjunta, kiertotalous sekä kulttuuri- ja luontoarvot**
Vaikutuksen kohde **Ihmisten elinolot ja elinympäristö**
Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutos vaikuttaa ilmastonmuutoksen torjuntaan esimerkiksi määräämällä energiatehokkuudesta ja -taloudesta sekä uusiutuvien energiamuotojen käytöstä rakentamisessa. Se voi myös ohjata asemakaava-alueen ulkopuolella rakentamista niin, että suositaan joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen lähellä sijaitsevia alueita, mikä vähentää yksityisautoilun tarvetta ja siten liikenteen päästöjä. (20 §, 33 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksella mahdollistetaan kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten ja maisemien säästäminen. Se tarkoittaa, että tiettyjen alueiden rakentamista rajoitetaan tai säädellään siten, että ne säilyttävät arvokkaat piirteensä. Näin voidaan turvata paikallista identiteettiä, kulttuuriperintöä ja perinteisiä rakennustyylejä. Samalla suojellaan luonnonmaisemia ja luontoarvoja, jotka ovat tärkeitä myös ihmisten hyvinvoinnille. (5 §, 30 §).

Asukkaiden elinoloja ja elinympäristöä ylläpidetään ja parannetaan luomalla vehreitä, viihtyisiä, terveellisiä ja toimivia asuinalueita. Määräykset edistävät istutettavien alueiden toteuttamista, joiden voi todeta lisäävän viihtyisyyttä, parantavat ilmanlaatua, vähentävät ympäristömelua ja tarjoavat tilaa ulko-oleskelulle. Niillä on todettavissa olevan merkitystä asukkaiden hyvinvoinnin kannalta. (16 §, 30 §, 31 §, 32 §).

Vihertehokkuuden vaikutuksia suunnittelun kustannusvaikutuksiin rakentamiseen ryhtyvälle on arvioitu aiemmassa luvun *3. Rakentamisen sijainti ja määrä tontilla, rakennusten käyttötarkoitukset sekä tontin liikenne- ja huoltojärjestelyt,* kohdassa *Ihmisten elinolot ja elinympäristö.* (32 §).

Päätelmät. Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen puolesta kokonaisuutena vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava määritä. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan merkittävä, koska esimerkiksi asemakaavojen ohjausvaikutus ei yksityiskohtiin saakka ole kattava ja Vantaalla on laajoja asemakaavojen ulkopuolisia alueita, joissa myös yleiskaava jättää määritelmiä avoimeksi.

Vaikutuksen kuvaus **Ympäristön suojelu, ilmastonmuutoksen torjunta, kiertotalous sekä kulttuuri- ja luontoarvot**
Vaikutuksen kohde **Ilmasto, vedet, ilma, maa- ja kallioperä**
Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutos edistää esimerkiksi aurinkopaneelien ja -keräimien käyttöä, mikä vähentää rakennusten energiankulutusta. Samoin määrätään hulevesien hallinnasta, jolla varaudutaan rankkasateisiin ja niistä aiheutuviin tulviin, jotka voivat lisääntyä ilmastonmuutoksen myötä. Rakennusjärjestyksen muutosehdotus edistää myös kiertotalouden periaatteita rakentamisessa suosimalla kierrätettäviä rakennusmateriaaleja, ohjaten rakennusmateriaalien uudelleenkäyttöön. Pykälän perusteella rakennusten tilojen muuntaminen on huomioitava suunnittelussa, jolloin rakennuksia voidaan aiempaa paremmin muokata uusiin käyttötarkoituksiin niiden elinkaaren aikana, millä on ekologinen merkitys energian ja raaka-aineiden käytön kannalta. (16 §, 20 §, 29 §, 33 §)

Muutettavalla rakennusjärjestyksellä edistetään ilmastonmuutoksen torjuntaa tavoittelevia määräyksiä, joilla vaikutetaan rakentamisen aiheuttamiin ilmastopäästöihin. Edellä mainittu liittyy energiatehokkuuden parantamiseen uusiutuvia energialähteitä käyttäen (aurinkopaneelit, ilma- ja ilma-vesilämpöpumput), joilla osaltaan pienennetään rakentamisen elinkaaren hiilijalanjälkeä. Asemakaava-alueiden ulkopuolella mahdollistamalla rakentamisen painopisteitä mahdollisuuksien mukaan keskittymään joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyviin sijainteihin voidaan vähentää yksityisautoilun tarvetta ja siten vähentää liikenteen hiilidioksidipäästöjä. Lisäksi muutettava rakennusjärjestys edistää kasvillisuuskattojen toteuttamista ja ylläpitoa, mikä vähentää lämpösaarekeilmiötä ja auttaa sitomaan hiilidioksidia. Siten on todettavissa, että muutettavalla rakennusjärjestyksellä on vaikutus ilmastonmuutoksen torjuntaan. (20 §, 24 §)

Rakennusjärjestyksen muutos määrää vesistöjen ja pohjaveden suojaamisesta suuntaamalla rakentamista ja vesienhallintaa kestävällä tavalla. Määräykset antavat eräitä vaihtoehtoisia menetelmiä, myös luonnonmukaista hulevesien käsittelyä, kuten viivytysalueiden rakentamista. Niiden voi todeta vähentävän tulvariskiä ja ehkäisevän vesistöjen saastumista. Kasvillisuuskattojen, hulevesien imeytyskaivojen ja vettä läpäisevien pintojen rakentamista edistetään määräyksin. Tällaisten rakenteiden voi arvioida parantavan hulevesien imeytymistä ja vähentävän vesistöihin kulkeutuvan saastuneen veden määrää. On myös todettavissa, että parempi veden imeytyminen maaperään tukee laajemmassa mielessä myös pohjavesien ja pohjavesivarantojen ylläpitoa. Puhdistamattoman veden valumiseen määräykset puuttuvat myös. Pohjavesien suojeluun liittyvät määräykset edellyttävät rakenteellisia ratkaisuja, jotka estävät haitallisten aineiden pääsyn suoraan vesistöihin. Kun rakentamisessa rajoitetaan riskialttiiden kemikaalien leviämistä voi arvioida varmistuvan, että myrkyllisiä tai patogeenisia aineita luontoon ja vesistöihin. Rantavyöhykkeiden suojelusta on myös määrätty hule- ja jätevesien hallintaan ohjaavasta

suojavyöhykkeestä. Sen voi arvioida edistävän rantaviivojen tuntumassa ympäristön säilymistä luonnonmukaisena ja puhtaana. (16 §, 32 §, 54 §, 56 §).

Muutettava rakennusjärjestys tähtää ilmanlaadun parantamiseen ja ilmansaasteiden vähentämiseen. Määräyksillä tavoitellaan lisäksi energiatehokkuuden edistämistä suosimalla uusiutuvien energianlähteiden käyttöä. Niiden voi arvioida vähentävän rakennuksista ja liikenteestä aiheutuvia hiilidioksidi- ja pienhiukkaspäästöjä. Istutettavien alueiden määrääminen toteutettavaksi rakentamisen yhteydessä voi todeta vähentävän ilman epäpuhtauksia, sillä kasvit sitovat pölyä ja haitallisia aineita. Lisäksi puut ja kasvit toimia luonnollisina ilmanlaadun suodattimina. (20 §, 30 §, 31 b §)

Rakennusjärjestyksen muutos määrää myös meluntorjunnasta, millä pyritään asuinympäristön laatuun ja kaupunkilaisten hyvinvointiin. Siten sillä voi arvioida olevan terveellisyyteen liittyviä vaikutuksia. (57 §).

Muutettavalla rakennusjärjestyksellä vaikutetaan maaperän ja kallioperän säilymiseen ja suojeluun niin, että rakentaminen ja maankäyttö eivät heikennä maaperän kestävyyttä tai saastuta sitä. Pilaantuneiden maiden käsittelylle asetetaan tiukkoja vaatimuksia. Määrätään rakentamisesta ja kaivamisesta, jonka tuloksena voi todeta maaperän säilyvän mahdollisimman puhtaana ja haitallisten aineiden pääsy maaperään estyy. (56 §).

Kulttuuri- ja luontoarvojen osalta rakennusjärjestyksen muutoksessa tuetaan sekä kulttuurihistoriallisten että luontoarvojen säilyttämistä. Määräyksissä suojataan historiallisia rakennuksia, aluekokonaisuuksia ja maisemia, jotka ovat osa paikallista identiteettiä tai luonnon perintöä. Kulttuuriperinnön säilyttämiseen liittyen rakennusjärjestys edistää kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden suojelua tai säästämistä, kuten vanhoja rakennuksia tai perinteisiä asuinalueita, estäen näiden tuhoutumisen nykyrakentamisen myötä. (5 §, 31 §).

Edellä mainitun vuoksi voi todeta, että muutettava rakennusjärjestys on tehokas työkalu, jolla voidaan vaikuttaa monin tavoin ympäristöön ja sen eri osa-alueisiin. Sen voi arvioida parantavan ilmastoa energiatehokkuusmääräysten ja vähähiilisten rakentamisratkaisujen kautta, vesistöjen tilaa edistämällä kestävää hulevesien hallintaa ja suojelemalla ranta-alueita, ilmanlaatua vähentämällä päästöjä ja lisäämällä viherrakentamista, maaperän ja kallioperän suojelua edistämällä kestäviä maankäyttöratkaisuja sekä kulttuuri- ja luontoarvojen säilyttämistä suojelemalla sekä rakennushistoriaa että luonnon monimuotoisuutta. Nämä kaikki toimenpiteet parantavat kokonaisuudessaan elinympäristöä, tukevat luonnon monimuotoisuutta ja ilmaston kestävyyttä. (5 §, 16 §, 20 §, 31 §).

Päätelmät. Ilmastoon, vesiin, ilmaan sekä maa- ja kallioperään kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen vuoksi vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava

tai muu lainsäädäntö määritä. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan merkittävä, koska ympäristöasioita koskevan lainsäädännön, vaikutustenarvioinnin ja lupamenettelyjen ohjausvaikutus on näissä asioissa olevan yleisemmällä tasolla tai isompia suunnittelutehtäviä koskevia kuin yksittäisissä pienissä hankkeissa, joita voi olla määrällisesti paljon. Lisäksi asemakaavoittamattomia alueita on Vantaalla laajasti.

Vaikutuksen kuvaus
Ympäristön suojelu, ilmastonmuutoksen torjunta, kiertotalous sekä kulttuuri- ja luontoarvot

Vaikutuksen kohde
Kasvi- ja eläinlajit, luonnon monimuotoisuus ja luonnonvarat

Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutoksen tavoitteena on vaikuttaa kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen sekä luonnonvaroihin, huomioimalla ympäristön suojelun, ilmastonmuutoksen torjunnan, kiertotalouden sekä kulttuuri- ja luontoarvot. Sen voi todeta edistävän kestävää kehitystä ja suojelevan luontoa. (16 §, 30 §, 31 §, 32 §).

Muutettavalla rakennusjärjestyksellä vaikutetaan elinympäristöihin ja niiden suojeluun. Määräykset ohjaavat rakentamista niin, että rakentamisesta huolimatta luonnonalueiden välille muodostuu edellytyksiä ekologisille käytäviä, jotka mahdollistavat eläinten ja kasvien liikkumisen ja leviämisen eri alueiden välillä. Sen voi todeta edistävän lajien selviytymistä ja geneettistä monimuotoisuutta. Määräykset edistävät kasvillisuuskattojen toteutumista ja ylläpitoa. Ne toimivat osana kaupunkien ekosysteemiä tarjoamalla elinympäristöjä hyönteisille, linnuille ja kasveille. Näin kaupunkirakenteeseen voidaan tuoda lisää biodiversiteettiä. Lisäksi rakennusjärjestys kannustaa tai edistää luontoa suojelevien ratkaisujen, kuten luonnonmukaisten hulevesiratkaisujen tai ekosysteemipalveluja tukevien piha-alueiden rakentamista. Edellä mainittujen ratkaisujen voi todeta parantavan luonnon monimuotoisuutta tarjoamalla elinympäristöjä paikallisille kasvi- ja eläinlajeille. (16 §, 30 §, 31 §, 32 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen avulla luodaan edellytyksiä turvata luonnon monimuotoisuus estämällä sen köyhtymistä ja tukemalla ekosysteemien säilymistä. Elinympäristöjen monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta määräykset edistävät niiden alueiden säilyttämistä, joilla on merkitystä luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi, jotka tarjoavat elinympäristön suurelle määrälle kasvi- ja eläinlajeja. Voikin todeta, että **r**akennusjärjestys sisältää vaatimuksia kaupunkiluonnon monimuotoisuuden ylläpitämisestä, kuten viheryhteyksien, puistojen ja vehreiden alueiden säilyttämisestä. Näillä alueilla voi esiintyä monimuotoista kasvillisuutta ja eläimistöä, mikä lisää biodiversiteettiä kaupunkialueilla. Määräysten edistäessä saastuneiden maa-alueiden kunnostamista ja palauttamista, saadaan aikaan

elinkelpoisia alueita kasveille ja eläimille, joten on todettavissa, että tuetaan ekosysteemien palautumista ja monimuotoisuutta. (16 §, 30 §, 31 §, 32 §).

Rakennusjärjestyksen muutos sisältää luonnonvarojen kestävään käyttöön, säästämiseen ja suojeluun liittyviä määräyksiä. Se ohjaa kiertotalouden ja muiden ympäristöä säästävien toimenpiteiden avulla edistäen uusiutuvien ja kierrätettävien rakennusmateriaalien käyttöä, mikä vähentää luonnonvarojen ja raaka-aineiden kulutusta. Määräykset koskevat kiertotalouden periaatteiden toteuttamista rakennusprojekteissa, kuten rakennusmateriaalien kierrättämisestä ja uudelleenkäytöstä. Se vähentää luonnonvarojen kulutusta, kun uusia raaka-aineita tarvitaan vähemmän, ja rakennusjätteen määrää minimoidaan. Rakennusmääräyksillä edistetään suosimalla kestäviä lämmitysmuotoja energiatehokkuutta ja luonnonvarojen säästävää käyttöä. Esimerkiksi uusiutuvan energian suosiminen vähentää luonnonvarojen kulutusta, mikä auttaa turvaamaan tulevien sukupolvien resurssit. Samoin rakennusjärjestyksen voi todeta myös säästävän sekä kulttuurisia että luontoarvoihin liittyviä alueita, mikä puolestaan tukee sekä ihmisen että luonnon hyvinvointia. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden, kokonaisuuksien tai rakentamisen säästämisellä voi olla samalla myös luonnon monimuotoisuutta ylläpitäviä elementtejä. Esimerkiksi vanhojen kulttuurimaisemien alueilla kasvaa monin paikoin kasvi- tai eläinlajeja, jotka voivat olla uhanlaisia tai harvinaisia. Toisaalta muutettavan rakennusjärjestyksen turvatessa maisemallisesti arvokkaita alueita, jotka ovat tärkeitä luonnon kannalta, voivat olla sitä myös ihmisten virkistäytymiselle. Tämänkaltaiset ympäristöt kuten hajarakentamisalueiden metsät, niityt ja rantaviivat, voivat toimia elinympäristöinä lukuisille kasvi- ja eläinlajeille ja tukea luonnon monimuotoisuutta. (20 §, 30 §, 31 §, 32 §)

Edellisen vuoksi muutettavan rakennusjärjestyksen voi todeta olevan väline, jolla edistetään kasvi- ja eläinlajien suojelua tai säästämistä, luonnon monimuotoisuutta sekä kestävää luonnonvarojen käyttöä. Sen voi todeta saavutettavan esimerkiksi elinympäristöjen säilyttämisellä, ekologisten käytävien turvaamisella sekä viherrakentamisella, jotka auttavat lajien selviytymisessä, estämällä tai rajaamalla luontotyyppien tuhoamista tukemalla elinympäristöjen monimuotoisuutta kaupungeissa ja maaseudulla, ohjaamalla luonnonvarojen ja raaka-aineiden kestävään käyttöön edistämällä kiertotaloutta kestävien rakennusmateriaalien käytön ja ekotehokkuuden edistämisellä. Lisäksi historiallisten ja maisemallisesti arvokkaiden alueiden ja rakentamisen suojelu edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja ylläpitää paikallista identiteettiä. (5 §, 30 §, 31 §, 32 §)

Päätelmät. Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin kohdistuu vaikutuksia rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen vuoksi, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan pääosin merkittävä, koska pienempiä hankkeita, joiden vaikutuksia olisi arvioitava, on

rajatusti ja suhteellisesti ottaen paljon. Kuitenkin luonnonvaroihin vaikutukset ovat vähäisiä. Lisäksi Vantaalla on laajasti asemakaavojen ulkopuolisia alueita, joiden osalta ei ole tiedossa hyväksyttävyyttä koskevia määrityksiä.

Vaikutuksen kuvaus
Ympäristön suojelu, ilmastonmuutoksen torjunta, kiertotalous sekä kulttuuri- ja luontoarvot

Vaikutuksen kohde
Alue- ja yhdyskuntarakenne, yhdyskunta- ja energiatalous sekä liikenne

Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutos vaikuttaa asemakaavoituksen tukena tai ohessa alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen edistämällä ympäristön suojelua, ilmastonmuutoksen torjuntaa, kiertotaloutta sekä kulttuuri- ja luontoarvojen säilyttämistä. Sen voi todeta parantavan yhdyskuntien kestävyyttä ja ihmisten elinolosuhteita sekä vähentävän kielteisiä ympäristövaikutuksia. (16 §, 20 §, 30 §, 31 §, 32 §).

Asemakaavoitetun alueen ulkopuolella rakennusjärjestys ohjaa maankäyttöä ja rakentamista niin, että alue- ja yhdyskuntarakenne on tehokas, ekologinen ja kestävää kehitystä tukeva. Näillä alueilla määräykset tukevat tiiviimpää kaupunkirakennetta, mikä vähentää rakentamisen levittäytymistä luonnonalueille ja maaseudulle. Tiivis rakenne säästää energiaa ja tukee joukkoliikenteen kehittämistä, vähentäen yksityisautoilun tarvetta. Tämä myös suojelee arvokkaita viheralueita ja luonnon monimuotoisuutta. Koska vaikutukset kohdentuvat haja-asutusalueilla melko sattumanvaraisiin sijainteihin, voi vaikutusten arvioida olevan todennäköisesti vähäisiä. Parhaassa tapauksessa määräysten ohjausvaikutus voi johtaa paikoin pitkällä ajalla monikäyttöisiin alueisiin, joissa asuinrakennukset, palvelut, työpaikat ja viheralueet ovat lähekkäin. Se vähentää tarvetta pitkiin matkoihin ja kannustaa kestävään liikkumiseen, kuten kävelyyn ja pyöräilyyn. Edellistä voi pitää epätodennäköisenä, mutta mahdollisena. Sen sijaan rakennusjärjestyksen ohjatessa otettavaksi huomioon luonnon- tai kulttuuriarvoja, maisema ja arvokkaat kulttuurihistorialliset kohteet voivat säilyä osana yhdyskuntarakennetta. Sen voi todeta tukevan paikallista identiteettiä ja virkistysmahdollisuuksia. (24 §, 30 §).

Rakennusjärjestyksen tavoitteena on parantaa yhdyskuntien energiatehokkuutta tukien kestäviä energiakäytäntöjä. Määräyksissä suositaan kestäviä lämmitysmuotoja, jotka edistävät rakentamisen energiatehokkuutta, jolloin kuluu vähemmän energiaa lämmitykseen tai jäähdytykseen. Sen voi todeta vähentävän riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja tukevan paikallisempaa energiantuotantoa. Lisäksi edistetään

kierrätys- ja uudelleenkäyttöperiaatteita rakennusmateriaaleissa. Se voi esimerkiksi uudisrakentamisessa johtaa suosimaan uusiutuvia tai kierrätettyjä materiaaleja ja asettaa vaatimuksia purkujätteen vähentämiseksi. Sen voi arvioida vähentävän luonnonvarojen kulutusta ja rakennusjätteen määrää. (20 §, 33 §)

Muutettavalla rakennusjärjestyksellä voi paikoin olla joitain vaikutuksia tukea kestäviä liikkumismuotoja ja siten vähentää liikenteen päästöjä, mutta niiden voi todeta olevan erittäin rajallisia. Rakennusjärjestyksen muutoksen voi todeta välillisesti tukevan hyvien kävely- ja pyöräilyreittien houkuttelevuutta liikkumismuotoina, joka on omiaan vähentävän liikenteen hiilidioksidipäästöjä ja parantavan ilmanlaatua. Parhaassa tapauksessa määräykset voivat tukea rakentamista joukkoliikenteen solmukohtien läheisyydessä, jolloin joukkoliikenteen käyttäminen on helppoa ja parantaa sen kannattavuutta. Näin voi tapahtua esimerkiksi keskuksien hyvien palveluiden alueilla. Sen voi todeta vähentävän yksityisautoilun tarvetta ja liikenteen aiheuttamaa ympäristökuormitusta. Edellisen toteutumista rakennusjärjestyksen määräysten tuloksena voi kuitenkin pitää vaikutuksiltaan melko vähäisinä, satunnaisina ja toisaalta myös epätodennäköisinä, korkeintaan paikallisina. (24 §, 29 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen voi arvioida olevan myönteisiä suoria tai välillisiä vaikutuksia ympäristön suojelun, ilmastonmuutoksen torjunnan, kiertotalouden sekä kulttuuri- ja luontoarvojen huomioimisen avulla, vaikuttaen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen. Muutettava rakennusjärjestys tukee tiiviimpää ja kestävää yhdyskuntarakennetta, mikä vähentää luontoalueiden tuhoutumista ja edistää kestävää maankäyttöä. Edistäessään energiatehokasta rakentamista ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä, se vähentää energiankulutusta ja parantaa yhdyskunnan ekologista kestävyyttä. Kiertotalouden periaatteet vähentävät luonnonvarojen kulutusta ja jätteen määrää. Joissain harvemmissa tapauksissa määräykset voivat tukea kestävää liikkumista kevyen liikenteen, joukkoliikenteen ja vähäpäästöisten ajoneuvojen avulla, vähentäen liikenteen päästöjä ja parantaen ilmanlaatua. Siten on todettavissa, että rakennusjärjestyksen muutosehdotus edistää yhdyskuntien kestävää kehitystä, pienentää ympäristövaikutuksia ja parantaa asukkaiden elämänlaatua vaihtelevan kokonaisvaltaisesti. (16 §, 20 §, 30 §, 31 §, 32 §, 33 §).

Päätelmät. Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen kohdistuu rakennusjärjestyksen muutoksen sisältöjen osalta vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava, muu suunnittelu tai lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan kokonaisuutena vähäinen, koska yhdyskuntarakennetta, energiataloutta ja liikennettä koskevan suunnittelun, lainsäädännön, vaikutustenarvioinnin ja lupamenettelyjen ohjausvaikutuksen voi todeta tässä asiassa olevan laaja ja kattava. Kyseessä olevat vaikutuksen kohteet tyypillisimmin ratkaistaan muussa suunnittelussa kuin luvitukseen liittyvässä yhteydessä ja ovat merkittävästi

laajemman mittakaavan asioita. Silti esimerkiksi pienkiinteistöjen osalta on tarve ohjattaville yksityiskohdille, joilla sinänsä voi olla kokonaisuudesta irrotettuna paljonkin merkitystä.

Vaikutuksen kuvaus
Ympäristön suojelu, ilmastonmuutoksen torjunta, kiertotalous sekä kulttuuri- ja luontoarvot

Vaikutuksen kohde
Kaupunkikuva, maisema, kulttuuriperintö ja rakennettu ympäristö

Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutoksen sisällöt tavoittelevat ympäristön suojelun, ilmastonmuutoksen torjunnan, kiertotalouden sekä kulttuuri- ja luontoarvojen huomioimista rakentamisessa. Niiden voi todeta parantavan kaupunkikuvaa, maisemaa, kulttuuriperintöä ja rakennettua ympäristöä. (5 §, 16 §, 30 §, 31 §, 32 §, 33 §).

Määräysten tavoitteina on edistää ympäristön suojelua esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja ekosysteemien tasapainon varmistamiseksi. Mahdollistetaan kasvillisuuskattojen rakentaminen ja ylläpito, mikä parantaa ilmanlaatua ja kaupunkiekologiaa. Kaupunkirakenteessa voidaan säilyttää vehreitä ja istutettavia alueita, mikä auttaa säilyttämään paikallisen biodiversiteetin. (16 §, 30 §, 31 §, 32 §).

Ilmastonmuutoksen torjunnassa rakennusjärjestys edistää energiatehokkaiden ja vähähiilisten ratkaisujen toteutumista, muun muassa kierrätettävillä rakennusosilla ja suosimalla kestäviä lämmitysmuotoja. Ohjataan rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen ja uusiutuvien energialähteiden, kuten aurinkoenergian hyödyntämiseen. Rakennusjärjestys määrää muun lainsäädännön ohella hulevesien hallinnan menetelmistä, minkä voi todeta ehkäisevän tulvavahinkoja ja vähentää ilmastonmuutoksen aiheuttamien ääri-ilmiöiden vaikutuksia kaupunkiympäristöön. Rakennusjärjestys edistää kiertotaloutta tukien materiaalien uudelleenkäyttöä, jätehuollon tehokkuutta ja kannustaa purkujätteen kierrättämistä. Lisäksi rakennusten muunneltavuuden ja pitkäikäisyyden kannalta määräyksillä edellytetään rakennusten suunnittelua siten, että ne ovat muunneltavissa eri käyttötarkoituksiin, mikä vähentää uudisrakentamisen tarvetta ja kehittää merkittävästi niiden käytettävyyttä ja arvoa pitkällä ajalla. (16 §, 20 §, 29 §, 30 §, 33 §).

Kulttuuri- ja luontoarvojen säilyttämistä muutettava rakennusjärjestys tukee kaupunkikuvan ja maisemien kannalta. Kulttuuriperintöä kunnioittamiseen liittyvät rakennusmääräykset ohjaavat rakennusten korjaamiseen ja uudisrakentamisessa tukeutumaan alueelle ominaisiin tyyleihin ja tapoihin, historiallisiin ja kulttuurisiin

arvoihin, jotta säilytetään rakennushistoriaa ja perinteitä. Määräyksillä voidaan rajoittaa luontoarvojen tuhoaminen rakentamisen yhteydessä, säilyttäen luonnonalueita, asettaen vaatimuksia, jotka varmistavat maiseman sopusuhtaisuuden uuden rakentamisen kanssa. (30 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen huomioidessa ympäristön suojelun, ilmastonmuutoksen torjunnan, kiertotalouden sekä kulttuuri- ja luontoarvot, sen voi arvioida parantavan kaupunkikuvaa ja rakennettua ympäristöä. Kulttuuri- ja luontoarvot huomioiva rakennusjärjestys säilyttää paikallisen arkkitehtuurin, tavat ja estetiikan, mikä tekee kaupunkikuvasta houkuttelevan, viihtyisän ja yhtenäisen. Vehreämmän ja ekologisemman ympäristön mahdollistava rakentaminen kestävine rakennusratkaisuineen lisää tai säästää vehreiden alueiden määrää, minkä voi todeta parantavan kaupunkilaisten elämänlaatua. Pitkäikäisen, muunneltavan ja mukautuvan rakennuskannan elinkaari pitenee, rakentamisen ollessa käytettävyydeltään muunneltavaa ja joustavana, minkä voi todeta vähentävän jatkuvan purkamisen ja uudisrakentamisen tarvetta ja suojelevan kaupunkikuvan säilymistä. Siten voi arvioida muutettavan rakennusjärjestyksen edistävän kestävän kehityksen periaatteita ja parantavan samalla kaupunkien asukkaiden elämänlaatua pitkäjänteisellä ja vastuullisella suunnittelulla. (5 §, 16 §, 29 §, 30 §, 32 §, 33 §)

Päätelmät. Kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen takia vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muiden menettelyjen tuottamat asiakirjat määritä. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan tässä tapauksessa kohtuullinen. Eniten vaikuttavuutta on siltä osin kuin asemakaavojen ohjausvaikutus ei ympäristöasioissa ole kattava tai kaavan voi todeta olevan niin vanha, että on todettavissa, että ne eivät kaikilta osin välttämättä ole enää ajankohtaisia eivätkä vastaa nykyisiä käsityksiä ympäristöasioiden hallinnasta. Toisaalta myös Vantaalla on laajoja asemakaavojen ulkopuolisia alueita, joissa yleiskaava jättää käytännön rakentamistoimen osalta määritelmiä avoimeksi.

Vaikutuksen kuvaus **Ympäristön suojelu, ilmastonmuutoksen torjunta, kiertotalous sekä kulttuuri- ja luontoarvot**
Vaikutuksen kohde **Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittyminen**
Vaikutuksen arviointi

Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen vaikutetaan rakennusjärjestyksen muutoksella, koska se ottaa huomioon ympäristön suojelun, ilmastonmuutoksen torjunnan, kiertotalouden sekä kulttuuri- ja luontoarvot. (16 §, 30 §, 31 §, 32 §)

Kun muutettava rakennusjärjestys määrää ympäristön suojelusta, se luo edellytyksiä parantaa yritysten kestävää kehitystä ja ympäristöystävällisiä liiketoimintamalleja. Sen voi todeta edistävän kilpailua ja luonnonläheisiä liiketoimintamahdollisuuksia edistämällä luonnonalueiden ja kaupunkivihreän säilyttämisen edellytyksiä. Se luo yrityksille mahdollisuuksia tarjota palveluita, kuten matkailua, virkistystoimintaa tai ekoyrittäjyyttä, mikä kasvattaa kysyntää ja monipuolistaa markkinoita. Toisaalta yritysten maine ja kilpailukyky voi kehittyä. Yritykset, jotka toimivat ympäristövastuullisesti rakennusjärjestyksen mukaisesti, saavat kilpailuetua houkuttelemalla ympäristötietoisia kuluttajia ja sijoittajia. (30 §, 31 §, 32 §)

Ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvät rakennusmääräykset kannustavat yrityksiä innovoimaan ja kehittämään uusia ratkaisuja energiatehokkuuden ja vähähiilisten ratkaisujen osalta. Sen voi todeta vaikuttavan elinkeinoelämän kilpailuun uusiutuvan energian markkinoiden kasvun vuoksi. Rakennusjärjestyksessä säädetään esimerkiksi aurinkoenergian hyödyntämisestä tai energiatehokkaiden ratkaisujen käytöstä. Se luo kysyntää uusiutuvan energian toimittajille ja teknologioille, edistäen uusien yritysten syntymistä ja kilpailua alalla. Päästövähennysten innovaatioiden kannalta rakennusten energiatehokkuuden ja hiilijalanjäljen pienentämistä koskevat määräykset voivat kannustaa yrityksiä kehittämään uusia energiansäästöteknologioita ja hiilidioksidipäästöjä vähentäviä ratkaisuja, mikä on omiaan avaamaan uusia markkinoita ja liiketoimintamahdollisuuksia. (20 §).

Kiertotaloutta tukevat rakennusjärjestykset voivat avata uusia liiketoiminnan mahdollisuuksia materiaalien uudelleenkäytössä, jätehuollossa ja resurssitehokkuudessa. Materiaalien kierrätystä ja uusiokäyttöä koskevat rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen määräykset, jotka ohjaavat materiaalien kierrätykseen ja rakennusjätteen vähentämiseen ja niillä voidaan luoda markkinoita kierrätysmateriaaleille ja uudenlaisille kiertotalouden liiketoimintamalleille, mikä lisää kilpailua ja innovaatioita alalla. (32 §).

Koska rakennusjärjestyksen muutos suosii muunneltavuutta ja pitkäikäisyyttä, voi syntyä tarvetta uusille rakentamisen teknisille ratkaisuille. Se avaa kilpailukentän uusille toimijoille, jotka voivat tarjota joustavia rakennusratkaisuja ja palveluja, vähentäen samalla resurssien kulutusta. (29 §).

Vihertehokkuuden vaikutuksia suunnittelun kustannusvaikutuksiin rakentamiseen ryhtyvälle on arvioitu aiemmassa luvun *3. Rakentamisen sijainti ja määrä tontilla, rakennusten käyttötarkoitukset sekä tontin liikenne- ja huoltojärjestelyt,* kohdassa *Ihmisten elinolot ja elinympäristö.* (32 §)

Kulttuuri- ja luontoarvojen huomiointi rakennusjärjestyksen muutoksessa voi luoda suotuisan toimintaympäristön yrityksille, jotka tarjoavat paikallisuuteen ja kestävyyteen perustuvia palveluita. Paikallisia palveluja ja kulttuurimatkailua voivat määräykset edistää, samoin paikallisia taide-, muotoilu- ja käsityöyrittäjiä sekä niihin liittyviä taustatoimijoita ja taideyhteisöjä. Näiden alojen kilpailukyky voi parantua, kun paikallisia arvoja, taustaa, lähtökohtia ja siten historiaa korostetaan. Vastuullisten matkailu-, virkistys- ja palveluliiketoimintojen kannalta luontoarvojen suojelu luo alan toimijoille kilpailuetua. Näiden yritysten on helpompi markkinoida palvelujaan ympäristövastuullisina ja vetovoimaisina, mikä lisää kilpailua alalla. (30 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen eräs keskeisistä tavoitteista on ympäristön suojelu, ilmastonmuutoksen torjunta ja kiertotalous, jotka yhtäaikaisesti huomioiden ylläpitävät, parantavat ja pidemmällä aikavälillä uudistavat kaupungin infrastruktuurin kokonaisuutta kaikin puolin, mikä tekee Vantaasta houkuttelevamman yrityksille. Se ilmenee parhaassa tapauksessa parantuneena tai kehittyvänä infrastruktuurina ja kestävien lämmitysmuotojen energiatehokkuutena. Vastuullisesti kestäväksi suunniteltu kaupunki- ja aluerakenne suosii energiaa säästäviä, kestävän liikkumisen ja logistiikan ratkaisuja. Sen voi todeta vähentävän yritysten energiakustannuksia ja logistiikan haasteita, mikä parantaa kilpailukykyä. Siinä pidemmällä aikavälillä ja laajemmassa merkityksessä kaikki rakentamisen ohjausvaikutukset kokonaisuutena huomioiden kehittyy yritystoiminnan keskittymiä, jolloin yritystoiminnan sijoittuminen ohjautuu tai hakeutuu strategisesti tärkeille alueille, kuten kestävästi suunniteltuihin teollisuus- ja yritysalueisiin, mikä parantaa kilpailun edellytyksiä ja liiketoimintayhteyksiä. (20 §, 32 §).

Muutettavan rakennusjärjestyksen sisältöjen voi arvioida edistävän ympäristön suojelua, ilmastonmuutoksen torjuntaa, kiertotaloutta sekä kulttuuri- ja luontoarvoja, luoden uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja parantavan toimivaa kilpailua. Sen voi todeta kannustavan innovatiivisten ja kestävien ratkaisujen kehittämiseen, tukevan uusien markkinoiden syntyä kiertotalouden ja ympäristöteknologioiden aloilla, sekä lisäävän yritysten houkuttelevuutta ja niiden vastuullisuutta. edellinen toimintaympäristö mahdollistaa myös laajemman yrityskentän kehittymisen, mikä hyödyttää koko elinkeinoelämää laajasti. (29 §, 30 §, 31 §, 32 §).

Päätelmät. Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen kohdistuu rakennusjärjestyksen muutoksen sisältöjen puolesta vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Vaikutuksen laajuuden voi todeta merkittäväksi, koska muuttunut toimintaympäristö luo paljon uusia liiketoiminnan mahdollisuuksia. Siltä osin kuin muutosta edelliseen ei vielä ole tapahtunut, sellaisia on kuitenkin odotettavissa ja myös niihin on syytä varustautua.

6. KAUPUNKI- JA YMPÄRISTÖKUVA

Teemassa käsitellään kaupunki- ja ympäristökuvaa (5 §, 7 §, 17 §, 29 §, 30 §, 31 §, 51 §) koskevien pykälien keskeisiä muutoksia ja niiden vaikutuksia.

5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset

Kaupunkikuvalliset vaatimukset 5 § määräystä on muokattu koskien kattojen muotoa, koska kyseinen ohjaus poistuu rakennusasetuksesta. On lisätty lintujen turvallisuutta koskeva ohjeistus. Sanamuotoja on muutettu vastaamaan rakentamislaissa käytettyjä käsitteitä, yhdistetty virkkeitä luonteviksi ja luettavammiksi kokonaisuuksiksi sekä lisätty maininta julkisivujen ja eräiden rakennusosien korjauksissa ja muutoksissa huomioitavista rakennuksen ominaispiirteistä.

7 § Rakennuksen ja rakennuskohteen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusalan rajan ylittäminen

Rakennuksen ja rakennuskohteen etäisyyttä rakennuspaikan rajasta ja rakennusalan rajan ylittämistä koskevan määräyksen 7 §:ään on lisätty palovaarallisia rakennuksia ja katoksia koskevat minimietäisyydet sekä rakennusvalvonnan viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa myös ilman naapuritontin tai haltijan suostumusta eräin ehdoin.

16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen

Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen 16 § määräyksestä on poistettu viittaus vesihuoltolakiin, täsmennetty ilmaisua hulevesien viivästyttämisen velvoitteesta poistettu maininta kuntatekniikan keskuksesta ja vesihuoltolaitoksesta ja korvattu maininnalla järjestelmän omistajasta ja omistajan suostumuksesta. Pykälään on lisätty maininta viivästysratkaisujen ensisijaisuusjärjestyksestä sekä vesistöön ohjattavista hulevesistä ja perustuksen kuivatusvesistä. Lisätty velvoite naapurinsuostutuksesta. On myös lisätty vaatimus läpäisevien pintamateriaalien käytöstä. Lisätty maininta lumien sulamisvedestä.

17 § Tontin liikennejärjestelyt

Tonttien liikennejärjestelyitä koskeviin määräyksiin 17 § on lisätty maininta enintään yhdestä tonttiliittymästä sekä liittymän enimmäisleveydestä. On myös lisätty maininta kaupungin kadut- ja puistot -palvelualueen hallinnoimille alueille sijoittuvien nostopaikkojen tarvitsemasta sopimuksesta. Pysäköintien osalta on lisätty vieraspysäköinnin sekä lyhytaikaisen huoltopysäköinnin ja kotipalvelujen pysäköintiä koskevat pysäköintipaikkavelvoitteet asuinkerrostalotonttien osalta sekä liikkumisesteisten pysäköintipaikkojen määristä. Samoin on lisätty vaatimus polkupyöräpaikkojen runkolukittavuuden mahdollistamisesta ulkotiloissa.

29 § Rakennuksen käyttöikä

Rakennuksen käyttöikä 29 §:n määräykseen on lisätty maininta suunniteltavan rakentamisen muunneltavuudesta ja muuntojoustavuudesta sekä kadun tai muun yleisen alueen suuntaan avautuvien maantasokerrosten kivijalkatiloista, joilla on käyttökelpoisuuteen, monipuolisuuteen, kaupunkikuvaan ja alueen vetovoimaan liittyviä huomattavia mahdollistavia merkityksiä suhteessa menneiden vuosikymmenien käsityksiin kaupunkirakenteesta.

30 § Tontin luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottaminen rakentamisessa

Luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottamisesta rakentamisessa 30 §:ää koskevaa määräystä on täsmennetty vastaamaan pykälän otsikon sisältöä ja on myös poistettu maininta rakennuksista.

31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla

32 § Vihertehokkuus

Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla 31 § sekä 32 § Vihertehokkuus ovat myös uusia määräyksiä, joiden tavoitteet liittyvät moniin laajempiin merkityksiin, muun muassa hulevesien hallinnan kehittämiseen, luonnon monimuotoisuuden sekä kaupunki- ja ympäristökuvan laadun varmistamiseen. Ne ovat keskeisiä ajatellen yli 10 vuotta vanhan rakennusjärjestyksen uusimisen tarvetta.

51 § Alueelliset jätteiden keräilypisteet

Alueelliset jätteiden keräilypisteet 51 § määräykseen on lisätty vaatimus keräyspisteiden soveltumisesta kaupunki ja maisemakuvaan julkisessa kaupunkitilassa sekä jätesäiliöiden rajaamisesta aitauksin tai istutuksin tonttimailla sekä alueen pinnoittamisesta.

Vaikutuksen kuvaus **Kaupunki- ja ympäristökuva**
Vaikutuksen kohde **Ihmisten elinolot ja elinympäristö**
Vaikutuksen arviointi Rakennusjärjestyksen muutoksen sisällöt ohjaavat ihmisten elinolojen ja elinympäristön kehittymiseen määräämällä kaupunki- ja ympäristökuvasta aiempaa paremmin. Kaupunki- ja ympäristökuva liittyy siihen, miten kaupunkitila ja rakennettu ympäristö näyttäytyvät ihmisille ja millainen niiden toiminnallinen, käytettävyydellinen ja esteettinen laatu on. Muutettavan rakennusjärjestyksen tavoitteena on entisestään parantaa em. tekijöitä, joilla on suora yhteys ihmisten hyvinvointiin, elinolosuhteisiin ja arjen sujuvuuteen. (5 §, 30 §, 31 §).

Kaupunkikuvan ja viihtyisyyden kannalta rakennusjärjestyksen muutos edeltäjäänsä tarkemmin asettaa määräyksiä kaupunkikuvan sopusuhtaisuudesta, julkisivujen laadusta, rakentamisen sopimisesta ympäristöönsä, tukien asemakaavoittamalla toteutuvaa kaupunkisuunnittelua. Estetiikkaan ja yhtenäisyyteen liittyy säännelty arkkitehtoninen ilme, jossa otetaan huomioon esimerkiksi rakennusten korkeus, julkisivumateriaalit sekä väri- ja materiaalikokonaisuus, joka ilmenee kauniina ja yhtenäisenä kaupunkikuvana. Edelliset lisäävät ihmisten viihtyisyyttä ja ylpeyttä omasta asuinalueestaan. Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisällöt myös aiempaa perusteellisemmin edistävät erilaisissa mittakaavoissa vehreiden alueiden säilymistä ja ylläpitoa sekä viherkäytävien rakentamista, mikä parantaa kaupunkiympäristön virkistysarvoa ja kaupunkilaisten ulko-oleskelun ja viihtymisen mahdollisuuksia. Tarjoutuu tilaa liikkumiselle, virkistymiselle ja yhteisöllisyydelle, mikä parantaa elinoloja. (5 §, 30 §, 31 §, 32 §)

Määräykset tukevat kivijalkaliiketilojen avulla välillisesti kaupunkikeskuksissa kaupunkilaisten arjen sujuvuutta edistämällä kävely- ja pyöräily-ystävällisten ympäristöjen rakentumista, hyviä julkisen liikenteen yhteyksien ja saavutettavien palveluiden paikoissa. Kun palvelut ja liikenneyhteydet ovat lähellä ja helposti saavutettavissa, ihmisten elinympäristöstä tulee toimivampi ja helpompi. Rakennusjärjestys ohjaa määräyksellä huomioimaan kuinka rakennukset sijoitetaan suhteessa toisiinsa ja minkä laajuisina niitä toteutetaan. Muun muassa riittävän etäisyyden rakennusten välillä voi todeta joissain tapauksissa edistävän asukkaiden viihtyvyyttä ja hyvinvointia, mille on meillä kulttuurillista taustaa. (7 §, 29 §).

Oleellista on, että rakennusjärjestyksen muutos varmistaa aiempaa tarkemmin turvallisen ja terveellisen elinympäristön suunnittelua ja toteutusta, mikä parantaa kaupunkilaisten elinoloja ja elämänlaatua. Rakennusjärjestyksen muutos ohjaa huomioimaan turvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä, joilla vähennetään esimerkiksi rakennusten rakenteellisia riskejä ja tulipalojen vaaraa. Lisäksi muutettava rakennusjärjestys edistää liikenneturvallisten kaupunkialueiden kehittämistä selkeyttämällä liikennejärjestelyjä ajoneuvoliittymien ja pysäköinnin järjestelyjen osalta, mikä vähentää onnettomuusriskejä, parantaa asukkaiden turvallisuudentunnetta sekä tonttimaan ja paikoin katualueiden käytettävyyttä. (7 §, 17 §).

Rakennusjärjestyksen muutos tavoittelee kulttuuri- ja luontoarvojen säästämistä, mikä johtaa monipuolisempaan ja käyttökelpoisempaan elinympäristöön, tehden siitä houkuttelevamman ja arvokkaamman kaikille. Rakennusjärjestyksen muutos voi edistää historiallisesti merkittävien rakennuksien ja alueiden säästämistä, mikä ylläpitää paikallista identiteettiä ja kulttuuriperintöä. Se tekee kaupungista omaleimaisen ja lisää paikallista ylpeyttä ja henkistä hyvinvointia. Vehreiden ja istutettujen alueiden säilyttäminen ja ylläpito kaupungissa tarjoaa asukkaille

mahdollisuuden nauttia luonnosta, oleskella ja virkistäytyä, minkä voi todeta parantavan henkistä ja fyysistä terveyttä. (30 §, 31 §, 32 §).

Muutettava rakennusjärjestys tähtää ilmastonmuutoksen torjunnan edistämiseen ja kestävien ratkaisujen käyttöön, jotka parantavat ihmisten elinolosuhteita pitkällä ajalla. Energiatehokasta rakentamista koskevat säädökset edistävät energiatehokkuuden parantamista, mikä vähentää asukkaiden ja yritysten energiakustannuksia ja vähentää rakennusten ympäristövaikutuksia. Se tekee asumisesta taloudellisesti edullisempaa ja samalla myös ekologisesti kestävämpää. Rakentamisen uudet ratkaisut voivat myös viilentää kaupunkiympäristöä, mikä parantaa asuinmukavuutta yleistyvien hellejaksojen aikana. (20 §, 31 §, 32 §, 33 §)

Rakennusjärjestyksen muutos säätäessä kaupunki- ja ympäristökuvan suunnittelusta ja toteutuksesta asemakaavoja täydentäen ja sisältäen ympäristönsuojelua ja kestävää kaupunkisuunnittelua edistäviä säädöksiä, voi arvioida kaupunkilaisten elinolojen ja -ympäristöjen parantuvan nykyisestä. Sen voi todeta luovan viihtyisiä, turvallisia ja toimivia kaupunkiympäristöjä, edistävän sosiaalista vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä, sekä samalla suojelevan luonto- ja kulttuuriarvoja. Rakennusjärjestyksen muutos voi siten edistää asukkaiden hyvinvointia ja elämänlaatua kestävällä ja pitkäjänteisellä tavalla. (30 §, 31 §, 32 §)

Päätelmät. Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen puolesta kokonaisuutena vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava määritä. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan huomattava, koska esimerkiksi asemakaavojen ohjausvaikutus ei yksityiskohtiin saakka ole kattava ja Vantaalla on laajoja asemakaavojen ulkopuolisia alueita, joissa myös yleiskaava jättää määritelmiä avoimeksi.

Vaikutuksen kuvaus **Kaupunki- ja ympäristökuva**
Vaikutuksen kohde **Ilmasto, vedet, ilma, maa- ja kallioperä**
Vaikutuksen arviointi Muutettavan rakennusjärjestyksen sisällöt vaikuttavat ilmastoon, vesiin, ilmaan sekä maa- ja kallioperään, koska se sisältää ympäristönsuojelua ja kestävää kaupunkisuunnittelua edistäviä määräyksiä. Tavoitteena on vähentää ihmisen toiminnan kielteisiä ympäristövaikutuksia ja parantaa luonnonvarojen tilaa. Rakennusjärjestyksen muutoksella on tältä osin vaikutus olla tukemassa osaltaan Vantaan kaavoituksen kaupunkisuunnittelun tuloksia kaupunkikeskuksissa ja se on

todettavissa oleelliseksi, mutta sen sijaan asemakaavoitetun alueen ulkopuolella se on arvioitavissa satunnaiseksi tai vähäiseksi myös pitkällä ajalla. (30 §, 31 §, 32 §).

Rakennusjärjestyksen muutos sisältää energiatehokkuutta, vähäpäästöisiä ratkaisuja ja kestävää maankäyttöä edistäviä määräyksiä, jotka vähentävät kaupunkien rakentamisen hiilijalanjälkeä ja torjuvat ilmastonmuutosta. Määrätään rakennusten energiatehokkuudesta ja uusiutuvan energian käytöstä, kuten aurinkopaneelien sekä ilma- ja ilma-vesilämpöpumppujen asentamisesta. Sen voi todeta vähentävän energiankulutusta ja vähentävän kasvihuonekaasupäästöjä, mikä auttaa hillitsemään ilmaston lämpenemistä. Määräyksillä on myös jonkin verran välillisiä merkityksiä kaupunkikeskusten kivijalkaliiketilojen osalta tukemassa kävelyn ja pyöräilyn edistämistä kulkumuotoina julkisen liikenteen saavutettavuuden alueilla. Vähemmän yksityisautoilua vähentää liikenteestä syntyviä päästöjä, mikä parantaa ilmanlaatua ja vähentää kasvihuonekaasujen määrää. Rakennusjärjestys edistää kasvillisuuskattojen ylläpitoa. Ne voivat viilentää kaupunkia, sitoa hiilidioksidia ja parantaa paikallista ilmanlaatua. (20 §, 29 §, 31 §, 32 §).

Vesistöjä ja pohjavesiä koskevia määräyksiä on annettu ja ne koskevat hulevesien hallintaa, jätevesien käsittelyä ja luontaisten vesistöjen suojelua esimerkiksi ranta-alueilla. Rakennusjärjestyksellä määrätään viivytys- ja imeytysratkaisuista ja läpäisevistä pintamateriaaleista, jotka auttavat hallitsemaan hulevesiä. Niiden voi todeta vähentävän vesistöjen kuormitusta ja tulvariskiä sekä suojaavan kaupunkeja tulvimisen aiheuttamilta vahingoilta. Samalla hulevedet pääsevät suodattumaan takaisin maaperään, minkä voi arvioida parantavan pohjaveden laatua. Samoin edellytetään, että rakennuksia ei saa sijoittaa liian lähelle vesistöjä tai pohjavesialueita ilman suojausta, mikä vähentää paikallisten vesistöjen saastumisriskiä. (16 §, 32 §).

Ilmanlaatuun rakennusjärjestyksen muutosehdotuksella vaikutetaan ohjaamalla vähentämään päästöjä ja parantamalla kaupunkien ilmastonhallintaa. Vehreät alueet, kuten pihat, istutus- ja viheralueet sekä niiden muodostamat laajemmat toisiinsa liittyvät verkostokokonaisuudet suodattavat ilmaa, sitovat pölyä ja jonkin verran myös muita ilman epäpuhtauksia. Rakennusjärjestyksen voi todeta parantavan ilmanlaatua erityisesti tiiviimmin rakennetuilla kaupunkialueilla. (16 §, 20 §, 30 §, 31 §, 32 §).

Muutettavan rakennusjärjestyksen avulla luodaan edellytyksiä luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiselle ja ekosysteemipalveluille, joka edistää vehreämpien alueiden ja paikkojen kykyä tarjota ekosysteemipalveluita, kuten veden puhdistusta ja ilmanlaadun parantamista. Ohjausvaikutusta on monimuotoisuuden tukemiseen, koska vehreiden alueiden lisääminen ja niistä vehreiden käytävien muodostuminen luo ekologisten yhteyksien verkostoja luonnonvaraisten alueiden välillä, mikä parantaa kasvien ja eläinten elinmahdollisuuksia kaupungissa. Se parantaa ekosysteemien toimintaa ja tukee luonnon monimuotoisuutta kaupunkiympäristössä. (30 §, 31 §, 32 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen voi arvioida vaikuttavan myönteisesti ilmastoon, vesiin, ilmaan sekä maa- ja kallioperään määräyksillään. Sen voi todeta vähentävän hiilidioksidipäästöjä ja torjuvan ilmastonmuutosta, parantavan veden laatua ja johtavan hulevesien parempaan hallintaan, ilmanlaadun parantamiseen sekä maaperän ja kallioperän saastumisen estämiseen. Lisäksi rakennusjärjestyksen voi arvioida edistävän luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluiden säilymistä, mikä hyödyttää sekä ympäristöä että ihmisten elinoloja pitkällä aikavälillä. (16 §, 31 §, 32 §).

Päätelmät. Ilmastoon, vesiin, ilmaan sekä maa- ja kallioperään kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen osalta vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan vähäinen, koska ympäristöasioita koskevan lainsäädännön ja muiden lupamenettelyjen ohjausvaikutuksen voi todeta tässä asiassa olevan laaja ja kattava.

Vaikutuksen kuvaus
Kaupunki- ja ympäristökuva

Vaikutuksen kohde
Kasvi- ja eläinlajit, luonnon monimuotoisuus ja luonnonvarat

Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutos paikallisena sääntelyvälineenä määrää osaltaan kaupunki- ja ympäristökuvasta rakennusten ja ympäristön suunnittelun sekä niiden ylläpidon osalta, vaikuttaen myönteisesti kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin, edeltäjäänsä verraten tarkemmin. (5 §, 16 §, 30 §, 31 §, 32 §).

Muutettavassa rakennusjärjestyksessä määrätään, että tietty osa pihamaan pinnasta on säilytettävä vettä läpäisevänä sekä se myös ohjaa säilyttämään paikkoja istutettuna. Se edistää hulevesien hallintaa, kaupunkiluonnon monimuotoisuutta ja auttaa säilyttämään paikallisia kasvi- ja eläinlajeja. Samoin puustoa ohjataan säästämään ja istuttamaan uutta. Vehreyden ylläpito luo elinympäristöjä monille lajeille sekä suojaa luontoarvoja kaupunkialueilla. Määräykset edistävät ekologisten käytävien säilyttämistä ja uusien luomista. Ekologiset käytävät mahdollistavat eläin- ja kasvilajien siirtymisen elinalueiden välillä, mikä tukee luonnon monimuotoisuutta ja ehkäisee populaatioiden eristyneisyyttä ja heikentymistä. (16 §, 31 §, 32 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksessa säädellään hulevesien hallinnan periaatteista. Esimerkiksi rakentamisen yhteydessä tai muutostöissä piha-alueilla voi toteuttaa imeytysalueita ja veden luonnollista kiertoa tukevia ratkaisuja, jotka suojelevat vesistöjä ja ehkäisevät tulvia sekä veden saastumista. (16 §)

Määräyksessä edistetään uusiutuvan energian käyttöä ja ekologisten rakennusmateriaalien käyttöä kiertotaloutta koskevilla säädöksillä. Niiden voi todeta vähentävän luonnonvarojen kulutusta ja pienentävän rakennustoiminnan ekologista jalanjälkeä. On todettavissa esimerkiksi aurinkopaneelien, kasvillisuuskattojen ja energiatehokkuutta parantavien, kestäviä lämmitysmuotoja koskevien määräysten edistävän kestävää kehitystä. (20 §).

Muutettavassa rakennusjärjestyksessä edistetään vehreyden säilyttämistä ja lisäämistä kaupungissa muun muassa puiden säästämiseen ja istuttamiseen ohjaamalla sekä kasvillisuuskattojen avulla. Puut ja muut kasvillisuus toimivat hiilinieluina, mikä auttaa lieventämään ilmastonmuutosta. Ne myös viilentävät kaupunkia, tarjoavat suojaa eläimille ja lisäävät kaupunkiluonnon viihtyisyyttä. Edellisillä säädöksillä voi arvioida olevan vaikutusta siihen, että kaupunkisuunnittelu tukee kestävää kehitystä ja parantaa sekä ihmisten että luonnon hyvinvointia kaupungistuvassa ympäristössä. (16 §, 31 §, 32 §).

Päätelmät. Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin kohdistuu vaikutuksia rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen puolesta, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muu lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan kohtuullinen, vaikka ympäristöasioita koskevan lainsäädännön, vaikutustenarvioinnin ja lupamenettelyjen ohjausvaikutuksen voi todeta tässä asiassa olevan laaja ja kattava. Esimerkiksi pienkiinteistöjen osalta neuvonnan saamisen tarve on merkittävää näissä asioissa.

Vaikutuksen kuvaus
Kaupunki- ja ympäristökuva

Vaikutuksen kohde
Alue- ja yhdyskuntarakenne, yhdyskunta- ja energiatalous sekä liikenne

Vaikutuksen arviointi

Kaupunki- ja ympäristökuvaan kohdistuvilla määräyksillä ja ohjaamisella rakennusjärjestyksen muutosehdotuksessa vaikutetaan alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen ja osin myös liikenteeseen. Se ohjaa rakentamisen laatua ja tehokkuutta paikallisella tasolla. (5 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen sisällöillä vaikutetaan välillisesti liikenteen määrään, sujuvuuteen ja kestävyyteen, vaikka vaikutuksen voikin todeta vähäiseksi ja osin satunnaiseksi. Määräykset tukevat kaupunkikeskuksissa rakentamisen monikäyttöiseksi kehittämistä muun muassa kivijalkaliiketilojen suunnittelua ja toteutusta edistämällä joukkoliikenteen solmukohtien läheisyydessä ja sen varrella. Se vähentää yksityisautoilun tarvetta ja kannustaa kestävään liikkumiseen. Samalla se

vähentää liikenteen päästöjä ja tukee vähäpäästöisiä liikkumismuotoja. Edelliseen määräysten välilliseen ohjausvaikutukseen liittyy myös pyöräteiden ja kävelyväylien rakentamisen tarpeen kasvu keskuksissa ja niiden tuntumassa. Hyvin suunniteltu ja turvallinen kevyen liikenteen verkosto vähentää autoilun tarvetta ja edistää terveyttä sekä ympäristöystävällistä liikkumista. (29 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksella on vaikutus osaltaan myös kaupunkien visuaaliseen ilmeeseen ja ympäristöön. Määräyksillä varmistetaan, että rakennukset soveltuvat toisiinsa ja ympäristöönsä arkkitehtonisesti ja visuaalisesti. Tämä luo tasapainoista, järkevää ja esteettisesti miellyttävää kaupunkikuvaa ja kokonaisuutta, mikä parantaa asukkaiden viihtyvyyttä, alueiden kiinnostavuutta ja helpottaa yritysten sijoittumista. Rakennusjärjestyksen edellyttäessä vehreiden ja istutettavien alueiden ja paikkojen toteuttamista tai maisemointia, parannetaan ympäristökuvaa ja lisätään asukkaiden hyvinvointia samalla, kun edistetään luonnon monimuotoisuutta. (5 §, 30 §, 31 §).

Muutettavan rakennusjärjestyksen sisältöjen voi arvioida vaikuttavan myönteisesti alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, energiatalouteen ja liikenteeseen edistämällä kaupunkikeskuksissa kivijalkaliiketilojen edistämiseen tehokasta maankäyttöä, energiataloudellisia ratkaisuja sekä kestävän liikkumisen mahdollisuuksia. Se luo taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävän kaupungin, joka tukee asukkaiden hyvinvointia ja vähentää rakentamisen kielteisiä ympäristövaikutuksia. (29 §).

Päätelmät. Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen takia vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava, muu suunnittelu tai lainsäädäntö määritä. Kuitenkin vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan vähäinen, koska yhdyskuntarakennetta, energiataloutta ja liikennettä koskevan suunnittelun, lainsäädännön ja muiden lupamenettelyjen ohjausvaikutuksen voi todeta tässä asiassa olevan laaja ja kattava. Kyseessä olevat vaikutuksen kohteet tyypillisimmin ratkaistaan muussa suunnittelussa kuin luvituksen yhteydessä ja ovat merkittävästi laajemman mittakaavan asioita. Silti esimerkiksi pienkiinteistöjen osalta on tarve ohjattaville yksityiskohdille, joilla sinänsä voi olla kokonaisuudesta irrotettuna paljonkin tapauskohtaista merkitystä omassa mittakaavassaan. Lisäksi neuvonnan saamisen tarve on pienkiinteistöjen omistajien kannalta merkittävää.

Vaikutuksen kuvaus **Kaupunki- ja ympäristökuva**
Vaikutuksen kohde **Kaupunkikuva, maisema, kulttuuriperintö ja rakennettu ympäristö**
Vaikutuksen arviointi

Muutettava rakennusjärjestys vaikuttaa kaupunki- ja ympäristökuvaa koskevilla määräyksillään erityisesti kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön monin tavoin. Määräyksillä ohjataan rakennusten ulkoasua, sijoittelua, niiden sopivuutta keskenään ja ympäristöönsä sekä ympäristön yleistä ilmettä. (5 §, 7 §, 29 §, 30 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksella voi todeta olevan osaltaan ja asemakaavan kanssa suoraan siihen, miltä kaupunki visuaalisesti näyttää, millainen sen tunnelma ja sen toimivuus on. Rakentamisen yhtenäisyyden ja laadun osalta rakennusjärjestys määrää uusien rakennusten sopeutumisesta alueella olemassa olevaan tyyliin, visuaalisiin elementteihin tai muihin lähtökohtiin. Se tarkoittaa esimerkiksi korkeuksien, materiaalien, värien, julkisivujen tai kattojen suunnittelun ja toteutuksen hallintaa. Se varmistaa, että kaupungin eri osat muodostavat järkevän ja määrätietoisen kokonaisuuden. Edellinen voi osaltaan varmistaa, että oleelliset ja säilytettäväksi arvioitavat näkymät kaupungissa säilyvät tasapainoisena ja keskeiset historialliset tai muuten arvokkaat rakennukset eivät jää liian suurten uusien rakennusten varjoon. (5 §, 29 §, 30 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen sisällöt ohjaavat suojaamaan, säilyttämään, ylläpitämään ja kehittämään maisemaa myönteisesti. Luonnon ja rakennetun ympäristön tasapainon tavoittelun kannalta rakennusjärjestyksessä määrätään maiseman ominaispiirteisiin, kuten puustoa, metsikköjä, rantaviivaa tai vesistöjä on säilytettävä, integroitaessa niihin uusia rakennuksia. Se parantaa maiseman ja rakennetun ympäristön keskinäistä suhdetta. (30 §, 31 §).

Rakennusten ulkonäöstä ja tyylistä rakennusjärjestyksen muutosehdotuksessa säädetään aiempaa selkeämmin niin, että suunnittelu kunnioittaa alueen kulttuurihistoriaa. Tämä voi tarkoittaa vanhojen rakennustapojen, materiaalien ja arkkitehtonisten yksityiskohtien säilyttämistä, mikä edistää alueen historiallista ja kulttuurista identiteettiä. Rakennusjärjestyksen muutosehdotus määrää, että rakentaminen ja sen ylläpitämättömyys eivät saa vahingoittaa tai heikentää suojeltuja historiallisesti tai kulttuurisesti merkittäviä rakennuksia, ympäristöä tai näkymää. Määräysten voi arvioida mahdollistavan kulttuuriperinnön säästämisen ja varmistaa sen säilymisen tuleville sukupolville. Myös maisema voi itsessään olla osa kulttuuriperintöä. Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksessa määrätään, että muun muassa suunniteltujen rakennusten sijoittumisen on sovittava maisemaan kokonaisuutena esimerkiksi vanhemmissa tai perinteikkäämmissä kaupunkirakenteissa, maatila-alueilla tai perinteisissä maaseutukohteissa. (5 §, 30 §).

Muutettava rakennusjärjestys sisältää määräyksiä, jotka edistävät laadukkaiden ja kestävien rakennusten rakentamista. Se tarkoittaa materiaalien ominaisuuksiin liittyviä määräyksiä ja arkkitehtonisia laatuvaatimuksia, jotka parantavat rakennusten pitkäaikaisuutta ja kestävyyttä. Korkealaatuisen rakentamisen ja korjaamisen voi

todeta vaikuttavan myönteisesti kaupunkikuvaan ja ympäristön viihtyisyyteen. (5 §, 29 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen sisällöt mahdollistavat arvokkaiden rakennusosien, rakennuskohteiden ja niiden muodostamien kokonaisuuksien alueiden säilyttämistä. Rakennusjärjestyksessä asetetaan määritelmiä suojeltujen tai muuten arvokkaiden kulttuuriperintökohteiden tai historiallisten rakennusten sallittaville muutos- tai korjaustöille. Tavoitteena on säilyttää alkuperäiset piirteet, kuten rakennusmateriaalit, tyylit ja yksityiskohdat, jotka heijastavat kaupungin tai rakentamisen historiaa ja identiteettiä. Säädökset myös edellyttävät, että uusien rakennusten on sovelluttava ympäröivän alueen ominaispiirteisiin ja yleisesti noudatettuun rakennustapaan, sijoituksen koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen, valaistuksen sekä julkisivun jäsentelyn osalta. Muodostettava ympäristönsä kanssa sopusuhtainen kokonaisuus, mikä auttaa säilyttämään kaupungin kulttuurisen identiteettiä ja yhtenäisyyttä aiempaa paremmin. (5 §, 30 §).

Jätteiden keräilyn pisteitä koskevilla määräyksillä maisemoinnista julkisissa kaupunkitiloissa tai aitaamisella tonttimailla voi arvioida olevan osaltaan vähäisempi mutta myönteinen vaikutus katunäkymien selkeyden ja sopusuhtaisuuden kannalta. (51 §).

Muutettavan rakennusjärjestyksen tavoitteena on tukea Vantaan kaupungin oman identiteetin ja yhteisöllisyyden vahvistamista. Määräykset koskevat paikallisten erityispiirteiden, kuten arkkitehtuurin tai maisemaelementtien säilyttämistä. Se auttaa luomaan kaupunginosiin omaleimaisen ja tunnistettavan ilmeen, joka lisää paikallisten asukkaiden ylpeyttä omasta ympäristöstään. Tavoitteena on myös tukea kaupunkirakenteen kehittämistä niin, että alueilla säilyy, tulee ylläpidetyksi tai kehitetyksi julkisia yhteisiä paikkoja muun muassa torien osalta ja tavoitteena on parantaa elinympäristöä ja edistää yhteisöllisyyttä. (5 §, 30 §).

Rakennusjärjestyksen muutoksen sisältöjen voi arvioida vaikuttavan kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön edistämällä kestävän, käyttökelpoisen, turvallisen ja sopusuhtaisen kaupunkisuunnittelun toteutumista, asemakaavoja, katu-, puisto- ja viheraluesuunnitelmia osaltaan tukien. Sen voi todeta suojelevan historiallisesti ja kulttuurisesti tai muusta näkökulmasta arvokkaita tai merkittäviä kohteita, edistää viihtyisien ja esteettisten ympäristöjen syntymistä sekä turvata maisemallisesti arvokkaita näkymiä. Siten voi todeta, että rakennusjärjestys auttaa luomaan kaupunkia, joka on sekä toimiva että visuaalisesti miellyttävä, tukien samalla paikallista kulttuuria ja identiteettiä. (30 §).

Päätelmät. Kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen takia vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava tai muiden menettelyjen tuottamat asiakirjat

määritä. Toteutus muodostuu paljolti yksityiskohtiensa kautta. Vaikutuksen laajuuden voi todeta olevan merkittävä, koska esimerkiksi asemakaavojen ohjausvaikutus ei yksityiskohtiin saakka ole kattava tai osin kaavojen voi todeta olevan niin vanhoja, että on todettavissa, että ne eivät kaikilta osin välttämättä ole enää ajankohtaisia ja olisi paine niiden resursseja paljon kuluttavaan päivittämiseen. Vantaalla on myös laajoja asemakaavojen ulkopuolisia alueita, joissa ei ole juuri suunnittelun hyväksyttävyyteen liittyviä määrityksiä käytössä.

Vaikutuksen kuvaus
Kaupunki- ja ympäristökuva

Vaikutuksen kohde
Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittyminen

Vaikutuksen arviointi

Rakennusjärjestyksen muutos tavoittelee elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymistä, määräämällä eri tavoin kaupunki- ja ympäristökuvasta. On hyödyllistä luoda toimiva ja tasapainoinen ympäristö yrityksille kilpailla keskenään ja menestyä kestävällä tavalla. (5 §, 30 §).

Muutettava rakennusjärjestys tukee asemakaavoissa mahdollistettua kaupunkirakennetta ja -rakentamista, joka edistää yritystoiminnan tilojen ja käytön monipuolisuutta ja joustavuutta. Kaupunkikeskuksissa rakennusjärjestys ohjaa yrityksiä muun muassa kivijalkaliiketilojen hyödyntämiseen niissä tapauksissa, kun se liiketoimintaympäristönä vastaa yrityksen toiminnan tarpeita ja tavoitteita. Hyvin sijoitellut liike- ja toimistoalueet luovat synergiaa yritysten välille, mikä parantaa kilpailukykyä ja houkuttelee uusia yrityksiä alueelle. Kaupunkikeskuksissa rakennusjärjestyksellä edistetään asemakaavoihin perustuen muun muassa asuin-, liike- ja palvelutilojen sijoittumista samaan kortteliin tai rakennukseen. Se edistää alueita, joissa asukkaat, asiakkaat, yrittäjät ja työntekijät ovat lähellä, minkä voi todeta lisäävän asiakasvirtoja, ylläpitävän ja parantavan liiketoiminnan mahdollisuuksia. Kaupunkikeskuksissa rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisällöt tukevat osaltaan kaupunkisuunnittelun liikenne- ja saavutettavuusratkaisuja, jotka hyödyttävät yritysten kilpailukykyä. Siellä rakennusjärjestys ohjaa asemakaavojen, liikenne-, katu-, puisto- ja viheraluesuunnitelmien apuna rakentamista joukkoliikenteen, suurten väylien ja liikenneyhteyksien läheisyyteen, mikä parantaa yritysten saavutettavuutta asiakkaille ja työntekijöille. Hyvin saavutettavissa olevat liiketilat parantavat kilpailua, koska yrityksillä on helpompi päästä potentiaalisten asiakkaiden ulottuville. Sujuva liikenne ja logistiikka ovat tärkeitä paitsi asiakkaille mutta myös erityisesti tavaraliikenteelle, mikä entisestään tukee yritysten välistä kilpailua ja kustannustehokkuuden tavoittelua. (30 §).

Rakennusjärjestyksen muutos tukee elinkeinoelämää pitämällä kaupunkikeskukset elinvoimaisina ja kilpailukykyisinä. Kyse on asemakaavoihin perustuvasta liiketilojen sijainnista, määrästä ja laadusta erityisesti kaupunkikeskustoissa, jossa toteutusvaiheessa rakennusjärjestyksellä vaikutusta. Varmistuu alueille riittävästi liiketiloja erilaisille yrityksille, mikä lisää kilpailua ja tarjoa kuluttajille laajemman valikoiman kysyttyjä palveluita ja tuotteita. Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksessa on määräyksiä esimerkiksi kaupunkikeskustojen kivijalkaliiketilojen suunnittelun edistämisestä. Niillä luodaan viihtyisää kaupunkikuvaa ja elävää keskusta, mikä on omiaan lisäämään osaltaan asiakasvirtoja yrityksille. Laadukkaasti, myös yksityiskohdat huomioiden suunnitellut ja toteutetut julkiset kulkureitit, paikat ja ulkotilat houkuttelevat asiakkaita ja parantavat yritysten liiketoiminnan edellytyksiä. Rakennusjärjestys voi edistää pienyrittäjyyttä ja uuden yritystoiminnan syntymistä. Se edellyttää muunneltavien tilojen suunnittelua, joka ohjaa erikokoisten ja erilaisten liiketilojen toteutukseen, mikä helpottaa erilaisten yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, toimintaa. Pienille yrityksille sopivat liiketilat voivat edistää kilpailua suurten toimijoiden kanssa ja tukea paikallista yrittäjyyttä, kiinnostavaa kaupunkikuvaa sekä luoda paikallista identiteettiä. Parhaimmillaan se tuo uutta elämää ja elinvoimaa kaupunkikeskuksiin. (29 §).

Muutettavan rakennusjärjestyksen sisältöjen voi todeta osaltaan parantavan ja huolehtivan kaupunkikuvan luomasta vetovoimaisuudesta, minkä voi todeta hyödyttävän elinkeinoelämää. Esteettisesti miellyttävät sekä käyttökelpoiset ja toimivat rakennukset sekä julkiset ulkotilat houkuttelevat asiakkaita, matkailijoita ja yrityksiä. Rakennusjärjestys on tukemassa muuta suunnittelua ohjaten kaupunkiympäristön visuaalisesta laadusta, mikä tekee kaupunkikeskuksesta houkuttelevan kohteen sekä asukkaille että yrityksille. Määräykset tukevat muun muassa viheralueiden, puuston säilyttämisen, uusien istuttamisen ja rakentamisen ekologisten ratkaisujen lisäämistä tai soveltamista. Sen voi todeta parantavan asiakkaiden ja työntekijöiden viihtyvyyttä ja alueiden vetovoimaisuutta. Hyvinvoivat työntekijät ja asiakkaat tukevat liiketoiminnan kehittymistä ja kilpailukykyä. (5 §, 29 §, 30 §, 31 §, 32 §).

Muutettavan rakennusjärjestyksen voi arvioida vaikuttavan elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen monipuolisesti tukemalla osaltaan liiketoimintaympäristöjen muodostumista ja ylläpitämistä, parantamalla liikenneyhteyksiä ja infrastruktuuria, edistämällä monipuolista yritystoimintaa ja yrittäjyyttä sekä luomalla kaupunkiin viihtyisän, käyttökelpoisen ja houkuttelevan ympäristön. Sen voi arvioida antavan yrityksille aiempaa paremmat mahdollisuudet kilpailla ja menestyä sekä tukevan alueen talouskasvua ja vetovoimaa. (5 §, 29 §, 30 §, 31 §).

Päätelmät. Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen kohdistuu rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen sisältöjen takia vaikutuksia, kun on tarve ratkaista niitä rakentamisen toimenpiteitä koskevia kysymyksiä, joita ei asemakaava

tai muu lainsäädäntö määritä. Vaikutuksen laajuuden voi todeta merkittäväksi, koska toimintaympäristö kaupunkikeskuksissa Vantaalla on nyt muutoksessa, osin laajassakin. Niissä keskuksissa, joissa kaupunkikehitys ei ole vielä niin pitkällä, odotusarvot ovat korkealla. Muutokset ja niiden paineet luovat paljon uusia liiketoiminnan mahdollisuuksia tai kehityksen suuntia. Siltä osin kuin muutosta edelliseen ei vielä ole tapahtunut, sellaisia on kuitenkin odotettavissa ja myös niihin on syytä liike-elämän varustautua.

---

7. MUUTETUN RAKENNUSJÄRJESTYKSEN MUUTOSEHDOTUKSEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Seuraavassa arvioidaan vain niiden pykälien vaikutuksia, joihin on valmisteltu muita pykäliä määrällisesti ja sisällöllisesti merkittävämpiä muutoksia, ehdotuksesta edettäessä muutettuun ehdotukseen (merkintä 5.5.2026 viittaa ns. valmisteluun palautetun muutetun muutosehdotuksen muutoksiin päätöksentekoa varten):

1 a § Määritelmiä ja käsitteitä

Muutokset 1/4:

Uusi 1 § täydennettynä 1 a §:llä tuo rakennusjärjestykseen tarpeellisen laajan ja yksityiskohtaisen käsitteiden määritelmäosion, joka alkuperäisestä ehdotuksesta puuttui. Se täsmentää, selkiyttää ja rajaa tulkintaa siitä, mikä on mm. rakennus, rakennelma, katos, terassi, pihasauna jne.

Vaikutukset:

- Selkeyttää tulkintaa.
- Tuo rakennusjärjestyksen linjaan rakentamislain kanssa.
- Tarjoaa viranomaiselle yksiselitteisemmät ja linjakkaammat perustelut lupavalvontaan, neuvontaan ja luvitukseen.

Muutokset 2/4 (5.5.2026):

Muutettu pihasaunan sijoittamisen määritelmää niin, että se on asuinrakennuksen tai vapaa-ajanrakennuksen ”pihapiirissä”, mutta ei niiden ”yhteydessä”.

Vaikutukset:

- Vaikutus on vähäinen tai neutraali, vapauttava ja myönteinen.
- Laajentaa pihasaunan sijoittamisen mahdollisuuksia välittömästä päärakennuksen läheisyyteen sijoittamisesta laajemmalle pihapiirin alueelle vapaammin, maisemallisesti, näkymien tai istutusten kannalta tai toiminnallisesti luontevaan paikkaan.
- Muutos tukee perinteistä suomalaista pihapiirikäsitettä, jossa rakennukset muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden ilman vaatimusta suorasta rakennusten välisestä kytkennästä toisiinsa.
- Voi parantaa pihan käytettävyyttä ja tilallista jäsennystä.
- Vähentää rakennusmassojen keskittymistä ympäristökuvassa, mahdollistaen jopa jonkin verran sen parantamista.
- ”Pihapiiri” on viranomaiskielessä selkeämpi ja yksiselitteisempi käytössä, mutta ”yhteyteen” rakentaminen on tulkinnallisempaa. Selkeys vaikuttaa mahdollisessa viranomaisneuvonnassa rakentamisen laatuun ja ennakoitavuuteen.

Muutokset 3/4 (5.5.2026):
Muutettu rakennelman määritelmää koskevaa kappaletta seuraavasti: A) Koirankopit on poistettu luettelosta, koska voi määritellä pihakalusteiksi tai -varusteiksi. B) Rakennusoikeutta käyttävien yli 20 k-m² laajuisten rakennelmien määrittelyn osalta tarkennettiin niiden sisältävän sisätilaa erotuksena muista rakennelmista. C) Rakennelmien luetteloon lisättiin tulisijalliset vesialtaat.

Vaikutukset:

- Vähäisiä, pääosin neutraaleja vaikutuksia.
- Rakennettuun ympäristöön kohdistuva kokonaisvolyymi ei kasva.
- Rakennusoikeuden käytön määrittelyyn liittyvä sisätilan ominaisuus on selkiyttää viranomaisneuvontaa ja kaupunkilaisten käsityksiä.
- Selkeämpi määrittely ohjaa piharakentamista rakennuspaikan päärakennukseen alisteiseksi. Pihapiirit hahmottuvat selkeämpinä ja laadullisesti hallitumpina, mikä tukee useimpien käsitystä rakennetun ympäristön koskevaa tasapainoisen ja hillityn vaikutelman tavoitteita.
- Tulkinnanvaraiset tapaukset kylpypaljujen osalta nimetään ja määritellään selkeämmin, millä voi olla merkitystä naapurustossa käytäviin keskusteluihin, jossain määrin paloturvallisuuteen tai koettuihin savuhaittoihin.

Muutokset 4/4 (5.5.2026)

Lisätty kokonaan uusi määräys: ”*Pihavarusteet ja -kalusteet eivät kuulu rakennusvalvonnan valvontavastuun piiriin. Pihavarusteina pidetään esimerkiksi kalusteita, keinuja, pyykin kuivaus- ja tamppaustelineitä, irtogrillejä, trampoliineja, pienehköjä kevytrakenteisia ja siirtokelpoisia tulisijattomia vesialtaita (kylpypaljut, porealtaat tai pihauima-altaat)*”

Vaikutukset:

- Vaikutus on melko vähäinen tai neutraali, mutta paikallinen ja lievästi myönteinen.
- Vaikutukset kohdistuvat tyypillisesti pientalovaltaisiin alueisiin ja arjen pääosin tilapäisiin, vaihtuviin pihatoimintoihin. Kyseessä ei ole alue- tai yhdyskuntarakenteeseen vaikuttava muutos.
- Määräys ei lisää rakennuskohteiden määrää eikä mahdollista uutta pysyvää rakentamista, vaan selventää, että nämä toiminnot eivät kuulu rakennettuun ympäristöön juridisessa mielessä. Vähäisillä, siirtokelpoisilla ja tilapäisluonteisilla pihavarusteilla ei ole rakennusoikeudellista tai luvanvaraista merkitystä. Käytännössä ei kokonaisuudessa ole juuri vaikutuksia kaupunkilaisten tarpeeseen tai edellytyksiin hankkia pihavarusteita tai -kalusteita, mutta edesauttaa paikoin huomattavasti asiasta käytävää vuorovaikutusta.
- Kun pihavarusteet määritellään selkeästi rajattuna, fyysisesti vähäisinä tai vähäisempinä pihan käytön ja arjen osasina, ei rakentamisena, pihat voivat luontevasti toimia toiminnallisina, joustavina, asukkaiden tarpeiden mukaisesti muuntautuvina ympäristöinä, vähentäen ristiriitoja: Asiasta käytävä keskustelu on yksiselitteisempää, esimerkiksi viranomaisohjauksen yhteydessä tai naapuruston kesken. Tulkinnanvaraisuuden vähentyessä on rakennusvalvonnan toiminta neuvonnassa ja ohjauksessa johdonmukaisempaa.
- Aiempaa selkeämpi määrittely tukee ohjausta kohden rakennetun ympäristön hallittua ja johdonmukaista kehitystä, erityisesti asemakaavallisesti väljästi ohjatuilla pientaloalueilla, mahdollistaen rakennusvalvonnan henkilöstöresursointia ympäristövaikutuksiltaan merkittävämpiin, pysyviin kohteisiin.

5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset

Muutokset (5.5.2026):

Tarkennettu lintujen törmäämistä vähentävää rakennuskohteen eräiden lasisten rakennusosien, kuten ikkunoiden sekä valaistuksen suunnittelua ja toteuttamista koskevaa määräystä niin, että arviossa itse rakennuskohteen ominaisuudet ja sen laajuus on huomioitava.

Vaikutukset:

- Vaikutukset ovat rajautuvasti kohdentuvia, siten laajemmin arvioituna vähäisiä, lievästi tai välillisesti myönteisiä.
- Muutettu määräys säilyttää lintuturvallisuuden tavoitteen, mutta korostaa sen suhteuttamista rakennuskohteen luonteeseen, kokoon ja laajuuteen. Muutos on luonteeltaan täsmentävä, ohjaava, tulkintaa jäsentävä, eikä se poista tai heikennä lintuturvallisuuden huomioon ottamista. On todettavissa, että lintuturvallisuutta koskeva tavoite ei laajemman kokonaisuuden kannalta heikenny.
- Rakennettuun ympäristöön kohdistuva muutos on hillitty: Vaatimusten soveltaminen voidaan suhteuttaa esimerkiksi rakennusten pieneen kokoon tai vähäisyyteen merkitykseltään, mikä vähentää tarvetta rakennuksen mittakaavaan nähden ylimitoitettuihin, siten raskaisiin ratkaisuihin. Kohtuullistaminen ilmenee erityisesti pientaloalueilla pientalo- ja pienrakentamisessa, missä ohjausvaikutus on keskeinen, parantaen suunnitteluratkaisujen suhteellisuutta. Määräyksen tarkennus vähentää tarvetta yhdenmukaistaa ominaisuuksiltaan liian eriluonteisia rakennuskohteita saman vaatimustason alle, mikä mahdollistaa ohjauksen kohdentamisen ympäristövaikutuksiltaan merkittävimpiin kohteisiin. Se tukee rakennusjärjestyksen vaikuttavuutta nimenomaan siellä, missä vaikutukset lintuihin ja rakennettuun ympäristöön ovat tosiasiallisesti suurimmat.
- Lintuturvallisuutta koskevan määräyksen täsmentäminen suhteuttaa vaatimukset rakennuskohteeseen ja sen laajuuteen, selkeyttää määräyksen soveltamista, tukien rakennusten mittakaavaan ja käyttötarkoitukseen nähden tarkoituksenmukaisia ratkaisuja. Muutoksella ei ole merkittäviä määrällisiä vaikutuksia rakennettuun ympäristöön, mutta se parantaa suunnitteluvalintojen joustavuutta ja rakennusjärjestyksen ohjausvaikutuksen kohdentumista sinne, missä ympäristövaikutukset lintuturvallisuuden kannalta ovat suurimmat.

6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle

Muutokset (5.5.2026):

Muutoksessa tontin rajan ylittämisen osalta katu- tai muulle yleiselle alueelle, on alikulkukorkeutta koskevaa määräystä täsmennetty ajoradan ja huoltoajolle varatun väylän osalta 4,6 metriin.

Vaikutukset:

- Vaikutukset ovat melko vähäisiä tai neutraaleja, mutta ohjaavia, myönteisiä ja selkeän tavoitteellisia.
- Täsmennys vaikuttaa ainoastaan niihin rakennushankkeisiin, joissa erkkerit, parvekkeet, räystäät tai katokset ulottuvat katualueen ylle, rakennus sijoittuu suoraan kadun vastaiselle tontin rajalle asemakaavan mukaisesti. Vaikutukset kohdistuvat pääosin rajattuun joukkoon tulevia suunnittelukohteita keskeisillä katualueilla.
- Siten kyse on eniten tiiviin kaupunkirakenteen kerrostalorakentamisesta, joka tyypillisesti on rajautumassa jalkakäytävän reunaan kiinni tai sen lähituntumaan. Se rajaa merkityksiä.
- Rakennettuun ympäristöön kohdistuva keskeinen vaikutus liittyy: katualueen kunnossapidon sekä huolto-, pelastus- ja erikoiskuljetusten esteettömään toimintaan. Yhtenäinen 4,6 metrin vapaan korkeuden vaatimus rakennusosan alapuolella tukee kadun pitkäjänteistä käyttöä ja huollettavuutta, vähentää riskiä, että rakenteet rajoittavat katualueen käyttöä tulevaisuudessa tai että itse rakenteet tai moottoroidut välineet niiden alta liikkuessaan vaurioituvat.
- Kaupunkikuvallisesti pienempi 3,2 metrin alikulkukorkeus pääosin säilyy jalankulkualueilla, jolloin katutilan tai katunäkymän mittakaava jalankulkijan näkökulmasta ei muutu ja katutilan inhimillisyys ja suojaisuus voidaan säilyttää.
- Määräyksen tarkennus antaa suunnittelijoille selkeät reunaehdot jo luonnosvaiheessa ja vähentää tapauskohtaista neuvottelua ja jälkikäteisiä suunnitelmien muutostarpeita, helpottaen asiantuntija- ja viranomaistyötä, vapauttaen resursseja oleelliseen työhön. Omaisuusvahingot voivat pidemmällä ajalla myös vähentyä hieman.

7 § Rakennuksen ja rakennuskohteen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusalan rajan ylittäminen

Muutokset:

Uusittu pykälä mm. jakaa aiempaa selkeämmin sisällön kolmeen alaotsikkoon: Rakennukset – Rakennelmat–Yleistä.

Vaikutukset:

- Tulkinta ja määräysten soveltaminen selkeytyy, kun rakennuskohteista rakennus ja rakennelma erotetaan toisistaan aiempaa selkeämmin, mikä on omiaan vähentämään epäselvyyksiä ja siten mm. säästämään kaikkien osapuolten, asiakkaidemme ja luvittajiemme aikaa.
- Rakennelmien etäisyyksissä määrittyy rakennelmien sijoittaminen rajalle aiempaa yksiselitteisemmin suhteessa mm. naapureiden etuun, palomääräyksiin ja poikkeamisien tarpeiden tunnistamiseen. Aiempi viranomaisen paikoin linjattomuutta ja siten epätasapuolista asiakaspalvelua tuottava harkintavalta vähenee.
- Naapurin asema vahvistuu. Kirjallisen suostumuksen merkitykselle annetaan nyt se merkitys ja arvo, mikä sille kuuluu. Se on nyt vaatimuksena poikkeamissa, jotka liittyvät naapurin etuun, koska kytkeytyy aiempaa yksiselitteisemmin alueen suunnittelun lähtökohtiin.
- Rakennusvalvonnan toiminta rakennusjärjestyksen soveltamisessa yhdenmukaistuu uuden rakentamislain kanssa aiempaa selkeämmin. Määritelmät ja etäisyysvaatimusten logiikka noudattavat myös uuden rakentamislain käsitteistöä ja systematiikkaa.
- Suunnittelun käytännön vaikutukset tontin käyttöä ohjaavien tekijöiden osalta kasvavat hieman rakennelmien osalta. Näin koska suunnittelijoiden ja rakentamiseen ryhtyvien on huomioitava useampi muuttuja jo mahdollisimman etupainotteisesti luonnosvaiheessa. Hyötynä on osapuolten ajan säästäminen tähdellisempiin tehtäviin, kuin aikaa vieviin selvittelyihin ja neuvotteluihin.

12 § Lohkottavan tontin vähimmäispinta-ala

Muutokset:

Kokonaan uuden pykälän lisääminen on merkittävä ja käytännöllisyydessään edullinen sekä rakentuvan ympäristön kehittymiseen myönteisesti vaikuttava muutos, koska aiemmassa muutosehdotuksessa lohkomisen vähimmäisvaatimukset puuttuivat kokonaan. Ohjausvaikutus kohdistuu ensisijaisesti tontteja lohkovan kaupungin viranomaisen valmisteluun ja päätöksentekoon. Monissa kunnissa kyseisen kaltainen pykälä on jo aiemmin ohjannut olennaisesti esim. pientalorakentamisen sijoittumista, tontinmuodostusta ja jopa kaavojen kehittämistä.

Vaikutukset:

- Pykälä luo normatiivisen rajan, joka sitoo viranomaista lohkomisratkaisuissa. Se määrittelee yksiselitteisemmin tapauskohtaisen harkinnan laajuutta. Selkeys ja ennakoitavuus paranee, samalla rajaten eri ratkaisujen joustavuutta haasteita tuottavista ratkaisuista alkaen.
- Ennakoitavuus paranee myös maanomistajien ja suunnittelijoiden näkökulmasta, mikä on hyvää asiakaspalvelua.
- Kaupunki saa vahvemman perustan ratkaista tonttijakoasioita ja vastata lohkomisehdotuksiin.
- Viranomaisen harkintavalta kaventuu, joten voi todeta jatkossa seuraavan vähemmän ristiriitaisia päätöksiä. Lainkäyttö yhtenäistyy, mikä vähentää erimielisyyksiä hakijoiden, naapureiden ja viranomaisten välillä.
- Pientaloalueiden täydennysrakentamisen ratkaisut voivat joissain harvinaisemmissa tapauksissa tiiviisti rakentuvilla tai suureen tehokkuuteen pyrkivillä alueilla leikkautua, kun olemassa olevat tontit ovat pieniä. Se voi lisätä vähäisesti jatkossa kaavamuutoksien tarvetta, joille on haastavaa määritellä aikataulua tai kaikenlaisia ehdotuksia pitää automaattisesti toteuttamiskelpoisina kaavoituksen näkökulmasta ajatellen alueen kehittämistä kokonaisuutena tai laajemmin. Kuitenkin samalla naapurustoihin sopimattoman tiiviyden riski vähenee, mikä usein on todettu olevan asukkaiden toive, arvostettu ja haluttava ominaisuus alueella.
- Kirvesvarren määrittely erikseen rakentamisesta käyttökelpoisesta tonttimaasta estää tontin lohkomisen, jossa suuri osa tonttia on sen tehokkaan ja järkevän hyödyntämisen ulkopuolella. Siten laatu ja rakennettavuus voi kasvaa yksittäisillä tonteilla ja alueella laajemmin.

- Vaatimus teknisten edellytysten huomioimisesta vähentää rakennettavuudeltaan kyseenalaisten tai kyseenalaistuvien tonttien lohkomisen.
- Voi arvioida, että naapurustojen maisema ja väljyys säilyvät paremmin ja pientalotonttien ja -alueiden laatu paranee ja pysyy yhtenäisempänä. Määrittelyn voi arvioida myös suoraan tukevan kaava-alueiden alkuperäistä suunnitteluperiaatetta, kaavallisia tavoitteita ja kaupunkikuvaa.

13 § Pihamaan rakentaminen

Muutokset (5.5.2026):

Alkuperäinen sanamuoto velvoitti istuttamaan rakentamattomat pihan osat, ellei ollut perusteltua syytä säilyttää niitä luonnonmukaisena. Muutettu sanamuoto korvaa velvoitteen suosituksella: Mahdollisuuksien mukaan säilytetään luonnonmukaisia osia, ja istutettavilla alueilla käytetään paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa monipuolista kasvilajistoa.

Vaikutukset:

- Vaikutukset ovat vähäisiä tai neutraaleja, paikoin tai välillisesti myönteisiä.
- Muutos on luonteeltaan ohjaava, silti joustavuutta lisäävä, kielellinen ja sisältöä täsmentävä, ei pakottava eikä rakentamisen määrää lisäävä. Velvoittavuuden lieventäminen antaa enemmän harkintavaltaa pihan toteutukseen, mahdollistaa tarkoituksenmukaisemman reagoinnin tontin maaston, kasvillisuuden ja käyttötarpeiden perusteella. Rakennettu ympäristö voi toteutua vaihtelevampana ja paikkasidonnaisempana, erityisesti pientaloalueilla ja asemakaava-alueiden ulkopuolella, joissa pihat muodostavat merkittävän osan koetusta ympäristöstä.
- Kaupunki- tai ympäristökuvassa vähentyy riski, että pihat toteutetaan kaavamaisesti pakollisen istuttamisen seurauksena. Luonnonmukaisten osien säilyttämisen korostaminen tukee pihan ja sitä ympäröivän maiseman luontevaa jatkuvuutta, voi parantaa ympäristökuvaa erityisesti luonnonläheisillä ja väljemmin rakennetuilla alueilla. Vaikutus kaupunkikuvaan on hallitusti myönteinen mutta vähäinen.
- Ylläpidon kannalta pakollisen istutuksen aiheuttama ylläpitotarvetta vähentyy. Mahdollistuu piharatkaisut, jotka ovat pitkäjänteisesti kestäviä ja vähemmän hoitoa vaativia. Rakennetun ympäristön laatu

säilyy, mutta pihaympäristöjen toimivuus ja ylläpidettävyys voivat parantua.
- Rakennusvalvonnan näkökulmasta muutos siirtää painopistettä yksityiskohtaisesta velvoittamisesta kokonaisharkintaan, tukien rakennusjärjestyksen roolia esikuvan ja laadullisen ohjeen antajana asemakaavan täydentäjänä. Se edistää rakennettuun ympäristöön liittyvien ratkaisujen johdonmukaista mutta joustavaa soveltamista.

16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen

Muutokset (5.5.2026):

Alkuperäinen määräys velvoitti käyttämään vettä läpäiseviä pintamateriaaleja, edellytti muutostilanteissa kovien pintojen vähentämistä, sisälsi määrällisen vähimmäisvaatimuksen vähintään 65 % vettä läpäisevää pintaa asemakaavan pientalotonteilla. Uusittu määräys muuttaa velvoitteen suositukseksi, säilyttää ohjauksen kasvipeitteisyyden ja läpäisevyyden lisäämisestä muutostilanteissa, poistaa kiinteän prosenttiosuuteen perustuvan vaatimuksen.

Vaikutukset:

- Vaikutukset ovat vähäisiä tai neutraaleja, mutta toteutustapoja monipuolistavia, silti hallittuja.
- Muutos on luonteeltaan ohjaava ja joustavuutta lisäävä, normiohjausta keventävä, mutta säilyy edelleen ympäristön kannalta jonkin verran tavoitteellisena.
- Määrällisen ja sitovan vaatimuksen poistaminen antaa suunnittelijoille ja rakentajille enemmän liikkumavaraa pihan toiminnallisuuden (oleskelu, kulku, pysäköinti) ja toteutettavuuden suhteen. Sen voi toisaalta myös arvioida vähentävän riskiä, että pihat suunnitellaan ”minimivaatimuslähtöisesti” prosenttilukuarvoista käsin. Pihaympäristöjen laatu voi jopa parantua, kun ratkaisut tehdään kokonaislaatu ja käyttö huomioiden eikä yksittäisen numeerisen vaatimuksen vuoksi.
- Suositusluonteinen ohjaus kannustaa edelleen vettä läpäisevien ratkaisujen käyttöön, mutta mahdollistaa paremmin piharatkaisut, joissa kovien pintojen käyttö on perusteltua ajatellen esimerkiksi esteettömiä reittejä, huolto- ja pelastusreittejä tai pihan helpompaa ylläpitoa ja siistiä käytettävyyttä ja ulkoasun vaikutelmaa.
- Vaikka sitova prosenttivaatimus poistuu rakentamattomien pintojen ja kasvillisuuden lisääminen säilyy ohjaavana tavoitteena, muutos ei

lähtökohtaisesti johda laajamittaiseen pihojen kovettumiseen, koska muut ympäristö- ja hulevesimääräykset jäävät voimaan. Rakennettuun ympäristöön liittyvä hallinta paranee, kun pihan toteutus voi perustua parempaan kokonaisharkintaan ja vältetään tilanteet, joissa hulevesien hallinta tai pihan käyttökelpoisuus heikkenee jäykän prosenttivaatimuksen vuoksi. Rakennetun ympäristön toimivuus, huollettavuus ja elinkaarikestävyys voivat parantua erityisesti pientaloalueilla ja täydennysrakentamisessa.

- Muutos tukee toimivien, käyttökelpoisten ja pitkällä aikavälillä hallittavien pihaympäristöjen toteutumista erityisesti täydennys- ja pientalorakentamisessa.
- Kaupunki- ja ympäristökuvaan kohdistuva vaikutus on vähäinen ja hallittu, erityisesti asemakaava-alueilla, joissa kaavamääräykset ohjaavat suurempien rakennushankkeiden piharatkaisujen edellytyksiä.

20 § Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla

Muutokset 1/2:

Merkittävä ja käytännössä usein sovellettavana ja suunnittelijoilla tutkittavana oleva pykälä määrittelee, mitkä toimenpiteet vapautuvat rakentamisluvan hakemisesta. Se vaikuttaa suoraan sekä lupaviranomaisen työkuormaan että kiinteistönomistajien tavoitteiden asetteluun, kaikkien osapuolten aikaa paikoin haasteellisilta näkökulmien yhteensovittamisen neuvotteluilta säästäen. Voi todeta myös kyseessä olevan Vantaalla linjanmuutoksesta lupavapautuksista kohti rakentamislain vähäisyyskriteereitä, koska muutettu versio jopa alkaa seuraavasti: "*Rakentamislain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuina vähäisinä pidetään seuraavat...*" Siten vapautusten logiikka sidotaan suoraan uuden Rakentamislain vähäisyysperiaatteisiin ja -kriteereihin, kun alkuperäinen versio oli "*Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta*" ilman viittausta rakentamista koskevaan lakiin samassa laajuudessa.

Vaikutukset:

1. Linjanmuutos
    - Selkeyttää oikeusperustaa ja kytkee pykälän tiukasti valtakunnalliseen lainsäädäntöön. Viranomaisen tulkinnat ja soveltaminen rajautuvat järkevästi tuottaen tehokkuutta ja ajansäästöä.
    - Vähentää Vantaan omaa tulkintavastuuta, koska pykälä harmonisoituu rakentamislain valtakunnallisiin linjauksiin.

- Parantaa sääntelyn ennakoitavuutta mutta kaventaa paikallista harkintavaltaa.

2. Määräystekstin rakenteellinen uudelleenjärjestely ja täsmennys
   - Muutettu versio on loogisempi ja jäsennellympi, siten sisällöltään helpommin omaksuttavissa.
   - Kaupunkilaisten kannalta selkiyttäminen edistää kunkin oman tilanteen helpompaa löytymistä.
   - Lupakäsittely ja neuvonta nopeutuu, koska pykälä ohjaa selkeämmin, mitä tapausta viranomainen arvioi. Aikaa säästyy.
   - Muutoksen voi todeta parantavan oikeudellista varmuutta kiinteistönomistajille ja suunnittelijoille.

3. Vanhojen puuikkunoiden osalta suojeltujen ja arvokkaiden alueiden ja rakennusten suojelutaso käytännössä vahvistuu.
   - Toisaalta yksityiskohtainen tapauskohtainen harkinta voi paikoin lisätä rakennusvalvonnan työtä, mutta
   - kulttuurihistoriallisten arvojen riskin menettäminen vähentyy, kun yksioikoisen ja sattumanvaraisen “vähäiseksi määritellyn toimenpiteen” varjolla tapahtuvaa toimintaa rajataan. Laajemmin järkevän tavoitteen asettelun voi myös arvioida nostavan rakentamisen tai jopa kokonaisten alueiden monia arvoja, myös loppujen lopulta omistamiseen liittyviä.

4. Ilmalämpöpumpun ja ilmavesilämpöpumpun sijoittamisen kannalta vaatimukset yksiselitteistyvät:
   - Muissa rakennuksissa kuin pientaloissa vapautus edellyttää julkisivuun sopeutettua kotelointia, jos laite näkyy julkiselle alueelle. Siten kaupunkikuvallisen ohjauksen ja hyvän lopputuloksen mahdollisuudet vahvistuvat. Myönteinen vaikutus on jopa yhtä tonttia laajempi, vaikuttaen alueiden haluttavuuteen ja arvoihin.
   - Julkisivuarkkitehtuuriin kohdistuvat laiteasennukset siirtyvät lupatarpeeseen aiempaa useammin, joten luvituksen määrä voi kasvaa hieman.
   - Rakentajat ja suunnittelijat joutuvat huomioimaan jo suunnittelun alkuvaiheessa koteloinnit ja mahdolliset vähäiset lisäkustannukset.

5. Mainoslaitteissa on nyt aiempaa selkeämpi uusi periaate: Jos on merkittävä vaikutus kaupunkikuvaan, lupa tarvitaan.

- Kaupunki saa vahvemman työkalun rajoittaa visuaalista sekavuutta ja ns. valosaasteen koettuja haittoja. Voi todeta keskimäärin sen olevan kaupunkilaisten ja asukkaiden etu, siten myös yrittäjien.
- Tulkitsee lain “vähäisyysperiaatteen” kaupunkikuvallisesti, mikä on nykyaikaisempi ja perustellumpi linjaus.
- Yritykset joutuvat varmistamaan luvan tarpeen useammin kuin aiemmin.

6. Aidat ja tukimuurit -osiossa vaatimukset materiaalille ja kaupunkikuvalliselle soveltuvuudelle kasvavat hieman. Muutettu versio lisää lähes kaikkiin aitoja koskeviin luvantarpeesta vapautuksiin ehdon: “materiaalin, muodon ja värisävyn tulee olla alueelle ominaisia ja soveltua kaupunkikuvaan.” Aiemmassa versiossa tämä mainittiin vain tietyissä tapauksissa.
    - Kaupunkikuvallinen ohjaus saadaan linjakkaammaksi, niin, että se tuottaa parempaa rakennettua ympäristöä, yksiselitteisemmän tavoitteenasettelun kautta. Aikaa säästyy kaikilta osapuolilta.
    - Erityisesti työpaikka-alueilla sekavaa ympäristöä tuovat epäsopivat aidat rajataan pois aiempaa selkeämmin.
    - Lisää suunnittelijan vastuuta materiaalivalinnoissa.

7. Tulisijoihin ja savuhormeihin uudet erityiset vapautuksen määrittelyt.
    - Parantaa paloturvallisuutta ja vähentää naapurihaittoja. Voi lisätä lupatarvetta pienempien piharakennusten osalta, tiiviissä rakennetussa ympäristössä, joissa rakentamisen väliset etäisyydet pienet.

8. Rakennelmien luvanvaraisuudesta vapauttamisten laajentaminen ja selkeyttäminen on merkittävä muutos, joka vapauttaa enintään 10 m² rakennelmat, kun kaikkien yhteispinta-ala on enintään 20 m², puistomuuntamoiden ja akkukonttien osalta enintään 10 m², täydennettynä tapauskohtaisella harkinnalla. Alkuperäinen versio ei säännellyt tätä yhtä selkeästi.
    - Käytännön lupaprosessit ja neuvonta selkiytyvät huomattavasti. Osapuolten aikaa säästyy myös muihin käynnissä oleviin tehtäviin.
    - Sähkö- ja energiayhtiöiden hankkeiden luvitus yhtenäistyy tuottaen parempaa asiakaspalvelua.
    - Pientalotonttien rakennelmat tulee suunnitella tarkemmin kokonaispinta-alan mukaan. Edellytykset naapurien välisten kiistojen vähenemiselle ja paremmalle rakennetun ympäristön laadulle voi todeta muodostuvan.

9. Terasseihin liittyvät aiempaa yksiselitteisemmät määritelmät vapauttavat mm. kattamattoman ja enintään 50 cm korkean rakenteellisen terassin, kun se on vähintään 2,5 m etäisyydellä tontin rajasta. Katetut terassit vaativat 4 m etäisyyden. Alkuperäinen versio vapautti lasittamisen mutta ei täsmentänyt rakentamista yhtä vaivattoman yksiselitteisesti.
    - Rakentamisen ja sen tavoitteiden määrittelyn selkeys ja ennakoitavuus paranee. Aikaa säästyy kaikilta osapuolilta.
    - Monet kevytterassit vapautuvat luvituksesta, mutta katetut terassit vaativat laajemmat etäisyydet, jolloin voi todeta seuraavan vähemmän naapurikiistoja ja meluhaittoja sekä palon leviämisen riskejä.

10. Muinaisjäännösten huomioiminen on täysin uusi velvoite, jossa rakentamiseen ryhtyvällä ja pääsuunnittelijalla on velvollisuus selvittää inventoimattomat muinaisjäännökset.
    - Vastuu kulttuuriperinnön suojaamisesta korostuu ja siirtyy suunnittelijalle. Kyse on yleisestä edusta ja kulttuurin ylläpidosta ja säästämisestä tuleville sukupolville.
    - Voi aiheuttaa viivästyksiä, jos muinaisjäännösepäilyjä ilmenee.
    - Lisää lainmukaisuutta ja vähentää museoviranomaisen palveluntarpeeseen kohdistuvia kiistanalaisia ja kuormittavia tapauksia.

    Muutetun muutosehdotuksen vaikutuksia 20 §:ään voi arvioida kokonaisuutena seuraavasti:

    - Rakennusjärjestyksen 20 pykälän rakenne selkiytyy.
    - Ennakoivuus ja ajansäästö lisääntyy, kun vähennetään tulkinnanvaraisuutta.
    - Yksiselitteisettään hieman visuaalista ja kaupunkikuvallista ohjausta.
    - Vantaan käytännöt linjataan yhteen valtakunnallisen lainsäädännön kanssa. Siten rakennusjärjestys harmonisoituu rakentamislain tiukkoihin vähäisyysperiaatteisiin ja -kriteereihin.
    - Kaupunkikuvallinen ja paloturvallisuuden ohjaus tarkentuu mm. lämmityslaitteiden, aidan rakentamisen ja katettujen terassien osalta.
    - Vapautukset rakennelmille ja teknisille laitteille laajentuvat jonkin verran.
    - Kulttuuriperintöön liittyvä velvoite vahvistaa arkkitehtonista ja ympäristöön sopeutuvaa suunnittelua, ylläpitäen monia erilaisia arvoja, myös yhtä tonttia laajemmin.

Muutokset 2/2 (5.5.2026):

Alkuperäinen teksti vapautti luvanvaraisuudesta kylpypaljun tai kiinteän grillauspaikan. Muutettu teksti täsmentää edellisten kohteiden luonnetta vaikutuksiltaan vähäisiksi, laajentaa ja selkeyttää käsitteistöä kattamaan tulisijalliset vesialtaat (kylpypalju, poreallas ja pihauima-allas), säilyttäen kuitenkin edellytyksen, että sijoittaminen tapahtuu rakennusjärjestyksen ja asemakaavan määräysten mukaisesti.

Vaikutukset:

- Vaikutukset ovat vähäisiä tai neutraaleja sekä laadullisia ja paikallisesti myönteisiä.
- Kyse on tulkintaa selkeyttävästä ja vapautuksia systematisoivasta ja täsmentävästä muutoksesta, ei varsinaisesti rakentamisen mahdollistamisen laajentamisesta. Merkitykset kohdistuvat ensisijaisesti pientaloalueille. Muutos voi johtaa pihaympäristöjen toiminnalliseen monipuolistumiseen, asumismukavuutta lisäävien ratkaisujen toteuttamiseen erityisesti pientaloalueilla. Vaikutus kohdistuu yksittäisiin pihoihin, mutta ei alue- tai kaupunkirakenteeseen kokonaisuutena. Muutos ei heikennä kaupunki- tai ympäristökuvaa, lisää hallitsemattomia tai mittakaavaltaan poikkeavia rakenteita.
- Kynnys kehittää pihaympäristöä kevyesti madaltuu.
- Rakentamisen ohjaukseen ja neuvontaan liittyvän tulkinnan voi todeta selkeytyvän ja epäselvyyksien luvanvaraisuuden rajapinnassa vähentyvän, viranomaiskäytäntöjen yhdenmukaistuvan, joten toteutuksen viranomaisohjauksen ja -neuvonnan voi todeta olevan ennakoivampaa suunnitteluvaiheessa.
- Rakennetun ympäristön hallinta paranee, vaikka fyysinen ympäristö ei muutu merkittävästi tai juuri ollenkaan.

23 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset

Muutokset (5.5.2026):

Määräyksen muutoksessa lisätään uusi yleiskaavan käyttötarkoitusalueen rakennuspaikkakategoria asuinalue (A, monipuolinen asuinalue) ja asetetaan sille 1000 m²:n vähimmäiskoko, täsmennetään yleiskaavan aluevarausmerkinnät (A, AT, AP, M, MT) sanallisten aluekuvausten rinnalle. Muut pinta-alavaatimukset säilyvät ennallaan.

Vaikutukset:

- Rakennettuun ympäristöön kohdistuvan muutoksen vaikutus on vähäinen, paikallinen mutta osin selkeästi havaittava sekä edelleen hallittu ja myönteinen, koska kohdentuu tarkoituksenmukaisesti.
- Muutos on luonteeltaan täsmentävä ja systematiikkaa selkeyttävä, osin rakentamisen edellytyksiä hienosäätävä, suoraan yleiskaavan aluevarausten kanssa linjaan tuova.
- Uusi yleiskaavan käyttötarkoitusalueen asuinalueita (A) koskeva vähintään 1000 m²:n rakennuspaikan vähimmäisvaatimus mahdollistaa tiiviimmän rakentamisen niillä yleiskaavan asuinalueilla, joilla asuminen on jo lähtökohtaisesti alueen pääkäyttötarkoitus. Se ei laajenna rakentamista maa- ja metsätalousalueille eikä muuta niiden tarkoituksenmukaista väljää rakentamislogiikkaa. Rakennettu ympäristö voi paikoin tiivistyä hallitusti asuinalueilla (A), mutta kokonaisuutena yhdyskuntarakenne ei muutu.
- Voi todeta, että muutos ei johda maaseutumaisen tai kylämäisen ympäristön (AT, AP, M, MT) pirstoutumiseen ja se on omiaan säilyttämään alueiden käyttötarkoitusten mukaisen mittakaavan. Rakennetun ympäristön luonne säilyy kokonaisuutena aluekohtaisesti eriytyneenä ja yleiskaavan tavoitteiden mukaisena.
- Aluemerkintöjen selkeä kytkeminen vähimmäiskokoihin: parantaa rakennuspaikkavaatimusten ennakoitavuutta ja tulkinnan yhtenäisyyttä, tukee olemassa olevien asuinalueiden täydentämistä ilman epäselvyyttä sovellettavista kokorajoista. Tämä edistää rakennettuun ympäristöön liittyvää hallittua täydentymistä erityisesti asemakaava-alueen ulkopuolisilla asuinalueilla. Vaikka pienempi vähimmäiskoko voi lisätä rakennuspaikkojen lukumäärää tietyillä alueilla: rakentamislain, yleiskaavan ja rakennusjärjestyksen muut sisältövaatimukset (sijoittuminen, pihatilat, etäisyydet) säilyvät, asuinympäristön laadun turvaavat muut määräykset rajaavat liian tiivistä tai laadultaan heikkoa rakentamista. Rakennetun ympäristön laatu ei heikkene määräyksen seurauksena.
- Asuinalueita (A) koskevan 1000 m²:n vähimmäisvaatimuksen lisääminen selkeyttää rakennusoikeuden edellytyksiä ja parantaa yleiskaavan mukaista rakentamisen ennakoitavuutta asemakaavoitetun alueen ulkopuolella. Muutoksella on vähäinen, mutta hallittu vaikutus rakennettuun ympäristöön, ja se tukee asuinalueiden luontevaa täydentymistä ilman, että maaseutumaisille tai maa- ja metsätalousvaltaisille alueille kohdistuva rakentamispaine mitenkään kasvaa.

25 § Rakennuksen etäisyys rantaviivasta

Muutos:

Siirrytään pelkästä mekaanisesta vähimmäisetäisyyden määrittelystä kokonaisvaltaisempaan ja selkeämpään ranta-alueen maankäytön ohjaukseen rakennusjärjestyksen puitteissa. Uusittu pykälä on selkeästi vahvempi rantarakentamisen ohjausväline kuin alkuperäinen. Muutettu versio on laajennettuna täsmällisempi.

Vaikutukset:

- Pelkästä etäisyysvaatimuksesta siirrytään ekologisen ja maisemallisen suojavyöhykkeen määrittelyyn. Uuden version voi arvioida vastaavan paremmin oikeuskäytäntöjen vaatimusta ympäristö- ja maisemavaikutusten huomioinnista. Uusittu teksti ottaa huomioon ekosysteemipalvelut ja maisema-arvot, ei rajoittuneesti vain pelkän teknisen sijoittelun.
- Vesiensuojelun ja ympäristölainsäädännön kannalta muutoksen voi todeta parantavan pintavesien suojelua, vähentävän rantarakentamisen hajakuormitusta, aikaansaaden selkeämmän linjauksen vesienhoidon vaatimuksiin.
- Sijainnillinen rakennusoikeus rajoittuu hieman aiempaa enemmän, koska nyt myös rakentaminen on kokonaisuutena kielletty 20 m alueella.
- Viranomaisen harkintavalta ja perustelukyky paranevat. Uusittu pykäläteksti antaa selkeämmän oikeusperustan rajata hankkeita, jotka heikentävät maiseman laadullisia arvoja. Viranomaispäätökset yhtenäistyvät, koska tarvitaan vähemmän tulkintaa, joten myös osapuolten aikaa säästyy. Samalla viranomaisvalvonnan rooli vahvistuu jonkin verran.
- Maiseman luonnonmukaisuuden säilyttäminen nostetaan ensisijaiseksi tavoitteeksi. Rantarakentamisen maisemallinen ohjattavuus paranee. Luontoarvojen ja rantapuuston säilyminen paranee, samoin eroosion ja hulevesikuormituksen hallinta.
- Tonttien käyttömahdollisuudet voivat kaventua erityisesti kapeilla tonteilla. Maanomistajan oikeus raivata tai muuttaa rantapusikkoa ilman lupaa vähenee, samoin rantarakentamisen joustavuus etenkin pienillä tonteilla.
- Maiseman ja vesien suojelu sekä ekologisuuden merkitys ja huomioimisen mahdollisuudet vahvistuvat.

26 § Rakennuksen korkeusasema ranta-alueella

Muutos:

Uusittu pykälä on selvästi laajempi, selkeämpi ja teknisesti täsmällisempi. Uudistus siirtää sääntelyn vähimmäisvaatimuksesta riskiperusteiseen kokonaismäärittelyyn. Tavoitteet ovat ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja rakenteiden pitkäaikaisen turvallisuuden vahvistaminen.

Vaikutukset:

1. Muutettu 26 § on merkittävä sisällöllinen päivitys, jossa:
- tulvariskien hallinta vahvistuu huomattavasti,
- rakentamiskorkeudet määrittyvät teknisesti aiempaa täsmällisemmin,
- suunnittelijan vastuu kasvaa,
- rantarakentamista rajoitetaan riskialueilla,
- viranomaisen ohjausmahdollisuudet selkiytyvät ja vahvistuvat,
- ilmastonmuutokseen sopeutuminen sisällytetään pykälään eksplisiittisesti.

2. Tekninen tarkkuus ja tulvakorkeuksien huomiointi tarkentuu. Uusittu pykälä tuo ensimmäistä kertaa velvoitteen huomioida alin rakentamiskorkeus, viitteen selkeään HW1/100a + 1 m vaatimukseen sekä velvoitteen selvittää 100-vuotistulva, siten
- rakentamisen tekninen, käytöllinen ja ylläpidollinen turvallisuus kasvaa,
- tulvariski voidaan mitoittaa objektiivisemmin,
- suunnittelun vastuullisuuden merkityksen korostuessa.

3. Tulvaturvallisuuden kokonaisvaltainen tarkastelu laajenee selkeästi. Uusittu pykälä edellyttää huomioimaan kulkuväylien käytettävyyden tulvan aikana, ottamaan huomioon kunnallisteknisten järjestelmien toimivuuden ennakoiden, asumisen kannalta olennaisten riskittömien toimintojen mahdollistumisen.
- Kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota pelastusturvallisuuteen.
- Pienennetään riskiä, että talot jäävät saarekkeisiin tulvatilanteissa.
- Vahvistetaan ilmastonmuutoksen huomiointia päätöksenteossa.
- Lisätään tulvariskiselvitysten tekemisen tarvetta, mikä
- voi rajoittaa tai viivästyttää luvitusta riskialueilla. Kuitenkin kaikkien osapuolten aikaa säästyy yksiselitteisemmillä määräyksillä.

4. Rantarakentamisen suunnitteluvastuu kasvaa, koska rakennushankkeeseen ryhtyvän on nyt selvitettävä tulvakorkeus, alin

rakentamiskorkeus, kulkuväylien tulvaturvallisuus sekä yhdyskuntatekniikan riskit etupainotteisesti.
- Suunnittelijat ottavat hydrologiset riskit osaksi perussuunnittelua.
- Vähennetään myöhempiä käytönaikaisia, jopa työmaanaikaisia riskejä ja ongelmia tulvavahinkoihin, vakuutuskorvauksiin ja käyttökatkoksiin liittyen.
- Suunnittelun vaatimukset ja kustannukset sekä valmistelutyö kasvaa jonkin verran paremman ja riskittömämmän lopputuloksen varmistamiseksi, minkä voi todeta olevan kiinteistönomistajan huomattava pidempikestoinen etu.
- Määräykset voivat paikoin hieman rajata rakentamisen houkuttelevuutta ranta-alueilla.

5. Ilmastonmuutokseen varautuminen paranee. Muutoksen teksti tuo viittauksia tulvien toistuvuuksiin, tulvakorkeuksiin ja riskinhallintaan.
- Vastataan paremmin valtakunnallisiin alueidenkäytön tavoitteisiin, mikä tuo selkeämpää ja linjakkaampaa tulosta sekä varmistaa parempaa tulevaisuutta ympäristön kannalta.
- Lisääntyvät sään ääri-ilmiöt huomioidaan, joten voi todeta kaikenlaisiin arvoihin kohdistuvien uhkien ja riskien rajautuvan.
- Muodostuu paremmat edellytykset ehkäistä pitkäaikaisia ja vakavia infrastruktuurivauriota.

6. Luvituksen ja viranomaisvalvonnan näkökulma viranomaisten kannalta.
- On aiempaa helpompi neuvoa asiakkaita ja tarvittaessa perustella mahdollisia kielteisiä päätöksiä riskialueilla, jos laajemman kokonaisuuden merkitykset eivät tule kaikilla osapuolilla huomioiduksi.
- Luvitus yhtenäistyy ja tulkintaerimielisyydet vähenevät, joten palvelun laatu paranee ja kaikkien osapuolten aikaa säästyy.
- Laadullinen arviointi otetaan nyt mukaan mm. hydrologian ja teknisten riskien osalta.

Kokonaisarviona muutosehdotuksen pykälän 26 voi todeta olleen minimiperusteinen ja riskien toteamiseen keskittyvä, kun muutetun muutosehdotuksen pykälä on riskiperusteinen, etupainotteisesti varautumista korostava ja teknisesti yksityiskohtaisempi.

31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla

Muutos (5.5.2026):

Muutoksessa täsmennetään asemakaava-alueella ilman maisematyölupaa sallittavan puiden kaatamisen edellytyksiä yksityiskohtaisiksi ja objektiivisemmiksi, rajataan

luvasta vapaa kaataminen enintään viiteen puuhun ja sidotaan se useisiin kumulatiivisiin ehtoihin (alueelliset määräykset, rekisterit, pesimäaika, naapurin suostumus), erotetaan selkeästi vaarallisten puiden kaataminen muusta puiden poistamisesta, säilytetään ja täsmennetään viranomaisen jälkivalvonnan ja lisäistutusvelvoitteen mahdollisuus.

Vaikutukset:

- Vaikutukset viherrakenteeseen ja tonttien vehreyteen sekä kaupunki- ja ympäristökuvaan ovat vähäisiä tai kohtalaisia laadullisessa mielessä, myönteisiä ja hillittyjä.
- Muutos on luonteeltaan ohjausta täsmentävä ja selkeyttävä, osin normatiivisesti täsmällisempi kuin aiempi yleislauseke “vaikutukset ovat vähäisiä”, ollen rakennusvalvonnan käytäntöjä yhdenmukaistava.
- Vaikutukset kohdistuvat merkittävimmin pientalotonttien pihaympäristöihin, laadullisesti kaupunki- ja ympäristökuvaan. Rakennettuun ympäristöön kohdistuva vaikutus on laadullisesti merkityksellinen mutta määrällisesti vähäinen.
- Uusi, tarkemmin rajattu menettely vähentää riskiä, että puustoa poistetaan laajemmin “vähäisiin vaikutuksiin” vedoten, varmistaa, että tontille jää kaatamisen jälkeenkin riittävä määrä puita, tontin ominaispiirteet huomioon ottaen. Rakennetun ympäristön viherrakenne säilyy keskimäärin paremmin ja ennakoitavammin erityisesti asemakaava-alueilla.
- Arvopuu- ja katupuurekisterin vaatimus tuo kaupunkikuvaan liittyvät arvot aiempaa selkeämmin osaksi päätöksentekoa. Kaupunki- ja ympäristökuvaan kohdistuva vaikutus on selvästi myönteinen, mutta ei radikaali. Se tukee kaupunkikuvan jatkuvuutta ja tonttien välistä visuaalista tasapainoa ja toisaalta ehkäisee äkillisiä ja yllättäviä muutoksia katukuvaan tai pihaympäristöön.
- Hyvin myönteiseksi voi arvioida, että aiemman epämääräisen yleisluonteisen “perustellun syyn” tilalle tulevat määrälliset rajat, rekisteripohjaiset tarkistukset, naapuriin kohdistuvien vaikutusten selkeä huomiointi. Se parantaa rakennusvalvonnan päätöksenteon johdonmukaisuutta, kiinteistönomistajien ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta, tulkintojen yhdenmukaisuutta eri puolilla kaupunkia.
- Rakentamis- ja maisematyöluvan alaisten tonttien osalta puiden kaato säilyy luvanvaraisena ja ymmärrettävästi ohjattuna, työmaa-aikainen suojaus ja suojaussuunnitelmat edelleen varmistavat, ettei rakentaminen tarpeettomasti heikennä tontin luontoarvoja. Rakennetun ympäristön kokonaislaadun voi ennakoida rakentamisen yhteydessä säilyvän vähintään nykytasolla.

32 § Vihertehokkuus

Muutos (5.5.2026):

Määräysmuutoksessa ei muuteta vihertehokkuuden tavoitetasoja, vaan täsmennetään ja rajataan, mihin rakennushankkeisiin velvoite soveltuu ja miten se osoitetaan. Määräyksen muutoksessa selkeytetään vihertehokkuusvaatimuksen soveltamisalaa ja kohdennetaan se ympäristövaikutuksiltaan merkittäviin hankkeisiin sekä kevennetään vähäisten pientalohankkeiden velvoitteita, ilman että itse vaatimustasoja muutetaan.

Vaikutukset:

- Vaikutukset ovat matalia tai kohtalaisia, mutta ovat teknisiä ja kohdentuvia. Määräyksen muutokset eivät muuta vihertehokkuuden tavoitetasoja, mutta ne täsmällistävät ja rajaavat velvoitteen soveltamista, selkeyttää tulkintaa ja vähentää hallinnollista kuormaa erityisesti pientalohankkeissa. Samalla sääntely ohjaa aiempaa selvemmin vihertehokkuuden ja hulevesien hallinnan kokonaisuuteen.
- Vaikutukset lupakäsittelyyn ja viranomaistyöhön ovat selkeyttäviä. Hallinnollinen kuorma vähenee erityisesti pientalorakentamisessa, velvoitteen kohdentuessa ympäristövaikutuksiltaan merkittävimpiin uudis- ja täydennysrakentamishankkeisiin. Se poistaa epäselvyyttä siitä, milloin laskelma vaaditaan vähentää tapauskohtaista harkintaa ja tulkintaerimielisyyksiä. Merkittävän lisärakentamisen numeerinen raja (10 % / 20 %) tuo objektiivisen ja tasapuolisen kriteerin lupakäsittelyyn.
- Hallinnollinen keveneminen lupakäsittelyssä ilmenee omakoti- ja paritalojen laajennusten osalta sekä kun talousrakennukset vapautetaan velvoitteesta, mikä vähentää pienten hankkeiden käsittelyaikaa vähentäen lisäselvityspyyntöjen tarvetta. Rakennusvalvonnan työ saadaan kohdentumaan paremmin vaikutuksiltaan merkittäviin hankkeisiin. Kasvillisuuskaton 20 %:n raja tuo uuden erityistapauksen, joka vaatii huolellista tarkastelua lupapäätöksissä.
- Pientalorakentamisen osalta voi todeta ilmentyvän selkeän helpotuksen. Tavalliset omakotitalojen laajennukset ja piharakennukset eivät edellytä vihertehokkuuslaskelmaa, eivätkä edellytä piha- ja istutussuunnitelmaa vihertehokkuuden näkökulmasta. Se alentaa tässä kokoluokassa rakentamisen suunnittelukustannuksia ja madaltaa kynnystä pieniin parantamis- ja kehittämishankkeisiin.
- Suuremmissa hankkeissa ennakoitavuus kasvaa. Merkittävä lisärakentaminen määritellään etukäteen tunnetulla prosenttirajalla. Silloin rakennuttajan on helpompi arvioida, koskeeko velvoite hanketta ja missä laajuudessa

pihasuunnittelu on tehtävä. Vaikutukset saadaan kohdentumaan tarkoituksenmukaisesti laajempiin hankkeisiin.
- Vihertehokkuusvaatimus säilyy uusilla rakennuspaikoilla sekä laajoissa täydennys- ja lisärakentamishankkeissa, jolloin ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät hankkeet kantavat suurimman vastuun kokonaisuudessa.
- Hulevesien hallinnan edellytysten voi todeta vahvistuvan. Uusi nimenomainen määräyksen vaatimus: ”Vihertehokkuuden tavoitetason lisäksi tulee hulevesien osalta täyttyä Vantaan vihertehokkuuslaskurin taulukon hulevesien viivytystarve,” on omiaan sitovan vihertehokkuuden selkeästi hulevesien mitoitukseen, joka tukee Vantaan hulevesiohjelmia ja ilmastosopeutumistavoitteita, vähentäen riskiä, että vihertehokkuus täyttyy vain nimellisesti, ilman toimivaa hulevesiratkaisua. Muutos lisää lupaprosessin ennakoitavuutta sekä viranomaisen että rakennushankkeeseen ryhtyvän näkökulmasta ilman, että vihertehokkuuden tavoitetasoista luovutaan.

57 § Melun ja tärinäntorjunta

Muutos (5.5.2026):

Määräysmuutos ei muuta meluntorjunnan vaatimustasoa, mutta sen sijaan jäsentää sääntelyä melun ja tärinäntorjunnassa kolmeen selkeästi erilaiseen hanketyyppiin (uudisrakentaminen / käyttötarkoituksen muutos / korjaus- ja muutostyö), täydentäen samalla sääntelyä parvekkeiden osalta, selkeyttäen sovellettavaa vaatimustasoa käyttötarkoituksen muutoksissa ja keventää vaatimuksia tavanomaisissa korjaus- ja muutostöissä. Kyse on siis ennen kaikkea ohjaavuuden ja tulkittavuuden parantamisesta, ei sisällöllisestä sääntelyn kiristämisestä.

Vaikutukset

- Vaikutukset ovat viranomaistoiminnan kannalta merkittäviä selkeyttämisen ja keventävyyden takia, uudisrakentamisen osalta muutosten vaikutukset ovat vähäisiä, mutta käyttötarkoitusten muutosten osalta kohtalaisia ja sisällöllisesti merkittäviä, asuinympäristön laatuun ja hyvinvointiin vaikutukset ovat vähäisiä tai kohtalaisia, taloudelliset vaikutukset ovat vähäisiä, kokonaisuutena vaikutukset ovat myönteisiä.
- Kyse on merkittävimmin ohjaavuuden ja tulkittavuuden parantamisesta, ei määräyksen sisällöllisestä kiristämisestä. Viranomaistoimintaan muutoksella on selkeyttävä vaikutus jopa merkittävä. Lupaharkinnan ennakoitavuus paranee. Aiemmin pykälä kohdistui yleisluonteisesti rakentamiseen. Nyt sen sijaan uudisrakentamiseen sovelletaan selkeitä vähimmäisvaatimuksia ja käyttötarkoituksen muutokset käsitellään tapauskohtaisesti. Korjaus- ja

muutostöissä riittää, ettei tilanne heikkene. Tämä vähentää tulkinnanvaraa lupaharkinnassa ja helpottaa päätösten perustelemista eri hanketyypeissä.

- Uudisrakentamiseen vaikutus vähäinen, koska vaatimustaso (äänitasoerot, meluselvitys) säilyy ennallaan, mutta uutuutena parvekkeiden huomioiminen vastaa pitkälti vakiintunutta suunnittelukäytäntöä. Muutos on lähinnä kirjaava, mutta täsmentävä.
- Käyttötarkoituksen muutoksissa (esim. toimitila → asuminen) vaikutus on kohtalainen ja sisällöllisesti merkittävä. Käyttötarkoituksen muutoksissa arviointi tehdään tapauskohtaisesti, mikä vastaa jo käytännössä tapahtuvaa menettelyä. Uudelle asumiskäytölle asetetaan lähtökohtaisesti uudisrakentamisen vaatimukset, mutta tapauskohtainen arviointi mahdollistaa jouston olemassa olevassa rakennuskannassa. Muutos lisää ennakoitavuutta tukien terveellisen ja viihtyisän asumisen tavoitteita, ehkäisten heikkolaatuisten asuinratkaisujen syntyä melualueilla.
- Korjausrakentamisessa ei edellytetä uusien vaatimusten täyttämistä, joten ei synny automaattista tarvetta meluselvityksille. Korjaus- ja muutostöissä vaikutus on selvästi keventävä, koska riittää, ettei melu- ja tärinäolosuhteita heikennetä. Se on omiaan edistämään korjausrakentamishankkeiden aloituksia, vähentää kuormittavien lisäselvityksien vaatimuksia ja vastaa valtakunnallista sääntelylinjaa. Vaikutus on käytännössä myönteinen, erityisesti vanhemmassa rakennuskannassa.
- Vaikutukset asuinympäristön laatuun ja hyvinvointiin vaihtelevat tapauskohtaisesti vähäisestä kohtalaiseen, vaikutusten ollessa joka tapauksessa selkeästi myönteisiä. Meluntorjunnan sisällöllinen vaatimustaso ei alennu. Parvekkeiden lisääminen määräyksen piiriin parantaa ääniympäristön laatua asukkaiden kannalta. Käyttötarkoituksen muutoksissa varmistetaan, ettei asuminen sijoitu meluolosuhteiltaan soveltumattomiin tiloihin.

VUOROVAIKUTUSRAPORTTI

MUUTETTU EHDOTUS

5.5.2026

Diaarinumero VD/7085/10.03.00.00/2024

Vantaan kaupunki Rakennusvalvonta
Lauri Korpisen katu 9, 01370 Vantaa
Puhelin +3589 839 11
kirjaamo.rakennusvalvonta(a)vantaa.fi
www.vantaa.fi

VANTAAN RAKENNUSJÄRJESTYKSEN MUUTOSEHDOTUS 2026

Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenveto rakennusjärjestysehdotuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tehdyistä huomautuksista sekä rakennusjärjestysehdotuksen nähtävillä olon aikana saaduista lausunnoista ja muistutuksista sekä kaupungin perusteltu kannanotto esitettyyn lausuntoon ja muistutukseen. Lausunnot ja muistutukset ovat nähtävissä ja saatavissa Vantaan kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Asematie 7, 01300 Vantaa, puhelin 09 83911 ja sähköposti kirjaamo@vantaa.fi.

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAN VAIHE

VIREILLETULO JA TYÖN ETENEMINEN

Rakennusjärjestyksen uusimista varten perustettiin rakennusvalvontapäällikkö Risto Levannon johtama projektityöryhmä. Kaupungin sisäinen aloitusseminaari pidettiin 13.10.2021. Uusimisen käynnistämisestä tiedotettiin maaliskuussa 2022 asukaslehdessä ja kaupungin verkkosivuilla. Uusimisen alussa valmisteltiin 7.3.2022 päivätty osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Se on ollut esillä koko työn valmistelun ajan Vantaan kaupungin verkkosivuilla (https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-

ymparisto/rakentaminen-ja-tontit/rakennusjarjestyksen-uudistaminen). Kaupunkilaisilla ja muilla osallisilla on ollut mahdollisuus jättää ehdotuksia rakennusjärjestyksen uusimiseksi.

Projektiryhmä valmisteli uuden rakennusjärjestyksen luonnosta ja lisäksi vaikutusten arvioinnin vuosien 2023–2024 aikana. Rakennusjärjestyksen sisältöä on esitelty eri tilaisuuksissa ja sen sisällöstä on neuvoteltu keskeisten viranomaisten ja yhteisöjen kanssa. Jätetty palaute otettiin vastaan ja se käsiteltiin osana muutettavan rakennusjärjestyksen vuorovaikutusta.

Kuntaliiton uuden mallipohjan ja vanhan rakennusjärjestyksen rakenteista laadittiin virkamiestyönä vertailu, johon kerättiin kaupungin sisäisellä selvityksellä kommentteja poikkihallinnollisin työryhmätapaamisin. Pykäliä on valmisteltu kaupungin virkamiestyönä poikkihallinnollisissa työryhmissä vuosina 2022–24. Valmistelussa on otettu huomioon saadut mielipiteet ja valmisteilla oleva muuttuva lainsäädäntö.

Rakennusjärjestyksen uusimisen menettelytapaa täsmennettiin 8.5.2024 päivätyssä päivitetyssä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa niin, että uusimisen valmistelussa päätettiin edetä rakennusjärjestyksen ehdotusvaiheeseen ilman erillistä luonnosvaihetta sen nähtävilläolon aikoineen. Se on perusteltavissa sillä, että koska kaavoituksen prosessit ovat sovellettavissa rakennusjärjestyksen valmistelussa, ei maankäyttö- ja rakennuslaki eikä -asetus tunne asemakaavaluonnosta osana vuorovaikutusta.

MIELIPITEET OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA

RAKENNUSJÄRJESTYKSEN UUDISTAMISTA KOSKEVA ASUKASILTA 6.9.2022 VANTAAN VALTUUSTOSALISSA.

Läsnä oli noin 16 henkilöä ja lisäksi muita etäyhteydellä verkossa. Seuraavassa tiivistelmä tilaisuudessa esitetyistä kysymyksistä ja kommenteista annettuine vastineineen:

- *Minkälaiset määräykset koskevat oman puun käyttöä rakentamisessa ja puun liimaamisesta paikalla omatoimirakentajan kannalta.* **Vastine**: Kysymys ei liity suoraan rakennusjärjestyksen valmisteluun. Oman puun käyttö ja liimaaminen työmaalla on mahdollista mittauksien ja selvityksien perusteella. Auktorisoitu puunlujuusluokittelija voi arvioida. Laki edellyttää rakennuspaikkakohtaisen hyväksynnän, joka tarkoittaa asiantuntijaselvitystä. Kyse on yhtä omistajaa pidemmän rakennuksen käyttöiän varmistamisesta.
- *Voisiko hankkeessa vastaava mestari ja rakentaja vastata rakentamisesta, koska aiheutuu liikaa kustannuksia, jos vaaditaan liikaa asiantuntijan laskelmia.* **Vastine**: Kysymys sivuaa rakennusjärjestystä ja sen muuttamisen valmistelua. Koerakentaminen, joka ei täytä määräyksiä on seurattava. Vastuu niissä tapauksissa siirtyy enemmän toteuttajalle. Silti asiantuntijuus on joka tapauksessa aina löydyttävä hankkeelta.

- *Miten hanke saa koerakentamisen statuksen?* **Vastine**: Kysymys ei suoranaisesti liity rakennusjärjestyksen muuttamiseen. Rakentamisessa voidaan käyttää kokeellisia menetelmiä, mutta siihen liittyy asiantuntijuus ja seurantaohjelma, jotta rakentaminen olisi terveellistä ja turvallista. Kyse on yhtä omistajaa pidemmästä rakennuksen elinkaaresta ja talon seuraavan ostajan on syytä tietää, mitä hän on ostamassa, siksi dokumentointi ja seuranta on tärkeää. Kyse on siitä missä määrin hanke eroaa normaalirakentamista. Asiantuntijaksi voi riittää esimerkiksi yksityisen suunnittelutoimiston asiantuntija.
- *Uusi yleiskaava, joka tulee (tuli) voimaan 2022, ohjaako se 10 vuotta rakentamista? Koska vantaalla keskitytään kaupunkikeskuksien kehittämiseen ja kaupunki on laaja, millä tavalla huomioidaan maaseutumainen lähiörakentaminen ja pientalorakentaminen, onko sille minkälaisia suunnitelmia?* **Vastine:** Kysymys ei liity rakennusjärjestykseen. Kaavoituksen kannalta yleiskaava ohjaa voimaan tullessaan sitä seuraavia asemakaavoja. Rakentamisen harkinnan ohjaamisessa asemakaavoitettujen alueiden ulkopuolella yleiskaava toimii. Tarpeiden mukaan valmistellaan lisää uusia asemakaavoja.
- *Minkä verran Vantaan uusissa asemakaavoissa on lähiöitä, jotka eivät ole kaupunkikeskuksia, mutta joihin voisi rakentaa perheille pientaloja?* **Vastine:** Kysymys ei liity rakennusjärjestykseen eikä sen muuttamiseen. Kaavoituksen kannalta yleiskaavan keskeinen ajatus on hakea tasapaino rakennettujen ja luonnollisena säilyvien alueiden välille. Yleiskaava turvaa maatalous- ja luontoalueiden säilymisen ja niitä on tarkoitus kehittää niiden omista lähtökohdista. Kaupunkikeskustat ja kaupunkipientalot ovat keskeisessä merkityksessä strategiassa, eivätkä ne ole ristiriidassa keskenään. Asemakaavoituksessa jaetaan resurssit, kuinka paljon ehditään tekemään pientalokaavoja ja keskustakaavoja. Kartanonkosken tyyppisiä hyviä kokonaisuuksia, jossa aluekokonaisuus tuo lisäarvoa asumiseen, voi pitää tavoitteena pientalokaavoituksen osalta. Vantaalla on paljon pientaloalueita, joiden arvo on väljyydessä, vehreydessä ja osittain myös vapaudessa, että saa rakentaa kuten huvittaa ja siellä yhtenäisyyttä ei edes tavoitella. Vähenevät pientaloihin tarjolla olevat alueet, joita yleiskaava mahdollistaa kaavoitettavaksi, käytettäisiin mieluiten tiiviiseen kaupunkimaiseen pientalorakentamiseen. Kyseisiä alueita ohjelmoitiin kaavoitusohjelmaan.
- *Yleiskaavan valmistelun yhteydessä oli puhetta, että kaupunki ei enää välttämättä kaavoittaisi ensisijaisesti omia maitaan, mutta myös yksityisiä maita. Vähän on tarjolla Länsi-Vantaalla tontteja, joten onko siihen tulossa muutoksia?* **Vastine**: Kysymys ei liity rakennusjärjestyksen muutoksen valmisteluun. Vantaan maapoliittiset linjaukset eivät estä yksityisen maan kaavoittamista. On kyse priorisoinnista. Kaupungin on helpompi kaavoittaa omia maitaan, koska voidaan kaavoittaa kaupungin omien tavoitteiden mukaisesti. Tällä hetkellä kaavoitetaan noin puolet yksityisillä mailla. Vantaan kaupungilla ei ole omaa maanomistusta kovin paljon. Lännessä Kivistö on suurin kaupungin omistama kohde. Esimerkiksi Tikkurilan keskustassa tehdään lähes kaikki kumppanuuskaavoituksena maanomistajan kanssa

yhdessä. Kyse on siitä mihin kaupunki haluaa satsata ja ensin pyritään kaavoittamaan sijainnin puolesta hyvien joukkoliikenneyhteyksien ääreen.

- *Voisivatko myös tuulivoimalat kuulua mastojen luvanvaraisuudesta poistamisen piiriin?* **Vastine**: Tuulivoimalat ovat jo laissa säädeltyjä ja ne on lupakäsiteltävä. Rakennusjärjestystä ajatellen asiaa luvattiin tilaisuudessa tarkastella, mihin kokoluokkaan asti tuulivoimalan voisi rakentaa ilman lupaa. Kuitenkaan rakennusjärjestyksen muuttamisen ehdotuksessa ei tuulivoimaloita vapauteta luvanvaraisuudesta.
- *Voisiko hulevesien imeyttämisen kiinteistöllä vapauttaa hv-viemäriin liittymisestä eli vapauttamishakemuspakosta? Hv-viemäriin liittymisen hakemuspakko on ristiriidassa rakennusjärjestyksen kanssa, koska rakennusluvan yhteydessä huleveden imeytys tulee suunnitella. Erillinen hakeminen ei kannusta imeyttämiseen.* **Vastine**: Asia ei liity suoraan rakennusjärjestykseen, koska siinä ei ole tavoitteena yrittää vapauttaa ko. asiaa. Ympäristöviranomaiselta voi anoa vapautusta hv-viemäriin liittymisen pakosta. HSY:n alueella on lähes liittymispakko, mutta tietyissä olosuhteissa liittymisvelvoitteesta voi saada vapautuksen. Ympäristökeskuksesta on haettava vapauspäätös. Taustalla on se, että voi olla paikallisia vettymishaittoja, jotka koituvat naapureille. Ympäristökeskus on suosiollisesti suhtautunut vapautushakemuksiin, jos imeytystä koskevat edellytykset täyttyvät. Ristiriitaa ei ole, koska lain mukaan edellytetään liittymään hv-viemäriin, jos sellainen on viemäriverkoston yhteyteen toteutettu. Poikkeus voidaan periaatteessa myöntää tietyin edellytyksin. Tarvitaan aina tapauskohtainen arvio. Jos alapuolella olevalle naapurille aiheutuu tulvimista, ei hakemusta voida hyväksyä, eikä lupaa poikkeamiselle myöntää.
- *Onko ajatus luopua kantatilaperiaatteesta, mistä jotkut kunnat ovat jo luopuneet?* **Vastine**: Asia ei liity rakennusjärjestyksen muutoksen valmisteluun. Kaavoituksen näkökulmasta todettiin, että kantatilaperiaatteesta ei ole luovuttu yleiskaavan valmistelun yhteydessä. Ne turvaavat suunnittelutarveratkaisujen ja jatkossa suunnittelutarvealueita koskevien sijoittamislupien pohdintaa (rakentamislaki). Kun asemakaavoitetaan aluetta, niin silloin joka tapauksessa tilannetta tarkastellaan avoimemmin ilman kantatilaperiaatetta.
- *Minkälaisia tavoitteita rakennusjärjestykselle on asetettu edistämään pientalorakentamista, josta on puhuttu paljon?* **Vastine**: Ajatusta pientalojen luvittamisen edistämisestä pidettiin tilaisuudessa hyvänä. Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen valmistelussa on lisätty suoraan pientaloalueita koskevia luvanvaraisuudesta vapautuksia paljon. - Kaavoituksen näkökulmasta on tiedossa toive pientaloasumisen lisäämisestä ja se on nostettu mm. kaavoituksen strategiaan mukaan yhtenä teemana. Kaavoitukseen on myös lisätty resurssi, joka valmistelee nimenomaan pientaloasemakaavoja. Verkkoon on valmisteltu aineistoa pientalorakentamisen oppaaksi ja se on rakennusvalvonnan verkkosivuilla (https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/rakentaminen-ja-

tontit/rakennusvalvonta/rakentamisen-luvat-ja-ohjeet/pientalorakentajan-ohjeet).

- *Voisiko maamassojen käytöstä säätää rakennusjärjestyksessä, jotta massat tulisi hyödyntää rakennuspaikalla?* **Vastine**: Tilaisuudessa todettiin, että asiaa voitaneen rakennusjärjestyksessä vähintään suosittaa. Massojen liikuttelua pitäisi välttää, mutta ei ole itsestäänselvyys, ovatko kaikki massat käyttökelpoisia. Pienillä tonteilla ei myöskään ole välivarastointipaikkoja. Kaupungilla on käytössä esirakentamisen yhteydessä ns. massakoordinaation periaate, johon se itse omissa toimissaan tähtää. Rakennusjärjestyksen muutoksen ehdotukseen massakoordinaatiosta ei valmisteltu määräystä, koska asiasta on sovittu kaupungilla sisäisesti muissa yhteyksissä.
- *Miten rakennusjärjestyksessä suhtaudutaan asemakaava-alueella rakennetulla tontilla tonttitehokkuuden nostoon esim. 0.20:sta 0.25:een? Ratkaistaanko asia rakennusjärjestyksessä vai poikkeuslupakäsittelynä?* **Vastine**: Rakennusjärjestyksessä ei määrätä rakennusoikeuden nostamisesta, koska se on alisteinen asemakaavoille. Sen sijaan luvan yhteydessä voi toisinaan sallia vähäisenä poikkeuksena rakennusoikeuden ylittäminen. Poikkeamispäätökset on Vantaalla delegoitu päätöksellä asemakaavapäällikölle. Nyt poikkeamisissa on poikkeuksellinen tilanne pientalotonttien tehokkuuden noston kannalta, koska hallinto-oikeudessa (2022) oli kumottu yksi asiaa koskeva poikkeamispäätös (nimenomaan 0.2:sta 0.25:een) lainvastaisena. HHO hylkäsi poikkeamispäätöksen edellyttäen sen sijaan asemakaavamuutosta, koska HHO piti rakennusoikeuden ylitystä liian suurena poikkeamispäätöksellä hyväksyttäväksi ja edellytti asemakaavamuutosta asian ratkaisemiseksi. Siksi kaavoitus ei enää valmistele ko. poikkeamishakemuksia. Kaavoitus ja rakennusvalvonta yhdessä voinevat jatkossa selvittää, onko mahdollista joissain tapauksissa jotain asialle tehdä. Periaatteessa samanlaisia laittomia päätöksiä ei voida enempää tehdä. KHO myös jätti 6.6.2023 HHO:n päätöksen voimaan.
- *Onko pientaloalueille ajateltu vihertehokkuuslukua?* **Vastine**: Mitään tiettyä lukua ei ollut ajateltu (v. 2022) rakennusjärjestykseen, mikä todettiin asukastilaisuudessa ja arveltiin olevan valmisteluun tulossa määräys, jossa asetettaisiin jokin yksi yleisluku, mutta ei ollut tarkkaa lukua päätettynä. Sittemmin valmistelussa rakennusjärjestyksen muutoksen ehdotukseen määriteltiin useita lukuja alueen käyttötarkoituksen perustuen, minkä voi todeta kohtuulliseksi ratkaisuksi yleiseen lukuun verrattuna.
- *Mitä keinoja viranomaisella olisi luoda lisää kilpailukykyä Vantaalle verrattuna naapurikuntiin rakennusjärjestyksellä tai kaavoituksen keinoin?* **Vastine**: Kaupunkisuunnittelijat ajattelevat, että hyvä elinympäristö on tarvittava kilpailuvaltti ja tietysti sujuvat käytännöt luvituksissa sekä kaikessa toiminnassa hyvä yhteistyö rakentajien ja kaupungin kesken. Edellisistä suurimman osan kilpailuedusta voi katsoa muodostuvan. Laadusta on erilaisia näkökulmia, joku rakentajaa saattaa olla innostunut siitä, että saa helposti rakentaa ilman määräilyjä, mutta jollekin toiselle rakentajalle edellinen toimintatapa vie kilpailuedun rakentamisesta pois. Näiden ääripäiden välillä

kaupungilla tehdään työtä. Mitään määräyksiä kilpailuetuun liittyvistä asioista ei kaavassa eikä rakennusluvassa voi antaa. Ensisijaisesti yritetään laadulla voittaa rakentajan suosio ja pitää yllä Vantaan vetovoimaa. Rakennusjärjestyksen tehtävä on osaltaan ylläpitää rakentamisen laatua ja edesauttaa sujuvia prosesseja.

- *Miten liikennemeluesteet otetaan huomioon, koska tontinomistajan vastuuta siirretään kunnalle, koska esteen rakentaminen tulee kunnan vastuulle?* **Vastine**: Meluasiat huomioidaan asemakaavoituksen yhteydessä meluselvityksiin perustuen mm. piha-alueiden osalta. Valtion teiden varrella valtio vastaa meluntorjunnasta, eikä sillä ole juurikaan varoja rakentaa meluesteitä. Turhaan ei investoida, koska tarve on myös aika vähäistä. Melualueilla on rakennushankkeissa rakentamiseen ryhtyvien huolehdittava, että suunnitelmat täyttävät meluntorjuntaa koskevan lainsäädännän.
- *Voisiko maakellarit vapauttaa luvanvaraisuudesta, koska voivat olla kilpailuvaltteja?* **Vastine**: Tällä hetkelläkään pienen maakellarin rakentaminen ei ole luvanvarainen asia.

Mielipiteet oas:sta

Mielipiteitä jätettiin neljä (4) kappaletta sähköpostitse. Seuraavassa mielipiteet (*kursiivilla*) vastineineen:

Mielipide 1 (10.4.2022)

Viime aikoina Ylästössä on ollut hirveä vimma kaataa joka ikinen puu ja metsäalue ja räjäytellä kalliot. Tämä muuttaa merkittävästi koko asuinalueen luonnetta. Ylästö on perinteisesti ollut alue, jossa on mahdollisuus asua lähellä luontoa, mutta silti lähellä keskustan palveluita ja työpaikkoja. Tämä muuttuu kovaa vauhtia, kun kaikki puut kaadetaan ja asuntoja rakennetaan vierivieren ilman, että luonnolle jätetään tilaa. Alueen imago ja viihtyvyys kärsii tästä merkittävästi, joka tulee varmasti myös vaikuttamaan negatiivisesti alueen kehitykseen ja asukkaiden viihtyvyyteen. Haluaisin että rakennusjärjestyksessä Ylästö säilytetään alueena, jossa metsät ja kalliot säästetään. Alueelle saa rakentaa lisää, mutta se pitää tehdä tuhoamatta metsiä, kallioita, asuinympäristöjä eläimille, jne. **Vastine**: Rakennusjärjestys ohjaa huomioimaan luonto- ja kulttuuriarvoja rakentamisessa (31 §). Siinä todetaan: *”Tontin käyttö ja rakentaminen on suunniteltava siten, että paikan kasvillisuus, pinnanmuodot sekä erityiset luonnon- ja kulttuuriarvot säilyvät. Rakennettaessa uudis- tai lisärakennus sellaiselle rakennuspaikalle, jonka asemakaava on ollut voimassa yli 13 vuotta, on lupahakemukseen liitettävä selvitys tontin luonto- ja kulttuuriarvoista. Rakennustyön yhteydessä vaurioitunut tai muuten ympäristöä rumentava osa pihamaasta on istutuksin ja alueen käyttöön liittyvin järjestelyin saatettava kokonaisuuteen sopivaan asuun.”* Rakennusjärjestyksessä on myös määrätty puiden säilyttämisestä ja lisäämisestä tontilla (31 a §) ja on lisäksi annettu määräys vihertehokkuudesta (31 b §), jolla vaikutetaan kasvillisuuden ja vettä läpäisevän pinnan määrään tontilla. Voi arvioida, että edelliset määräykset edistävät vehreiden alueiden, kaupunginosien ja ympäristön puustoisen luonteen säilymistä, mutta lähinnä vain tonttimaan osalta. Rakennusjärjestys tukee asemakaavoja, mutta

ei korvaa niitä. Kaavoissa määrätään palveluiden ja työpaikkojen sijainneista sekä vierekkäisen rakentamisen keskinäisestä etäisyydestä korttelialueilla, joka on ilmoitettavissa tonttitehokkuutena. Kaavoituksessa myös määrätään alueiden käyttötarkoituksista esimerkiksi viheralueiden laajuuden ja niiden sijainnin osalta. Asemakaavoissa voi lisäksi olla yksityiskohtaisia määräyksiä istuttamisesta muun muassa kadun varteen tai jopa yksittäisten puiden säästämisestä tai suojelusta, joten alueen imagoon eniten vaikutetaan kaavoittamalla. Katualueiden mahdollista vehreyttä puolestaan määritellään paitsi asemakaavoissa, myös katusuunnitelmissa.

Mielipide 2 (12.4.2022)

Toivoisin, että uusia kaavoituksia tehtäessä asukkaiden mielipiteitä kuultaisiin paremmin. Esimerkiksi Ylästön alueelle rakennetaan nyt hurjasti ja paljon asukkaille tärkeitä ulkoilualueita on jo rakennettu tai parhaillaan kaavoitetaan rakentamiselle. Alueen omaleimaisuus ja houkuttelevuus katoaa, kun jokainen vihreä plänttti rakennetaan täyteen. Samoin käy luonnon monimuotoisuuden - vielä toistaiseksi Ylästö on hyvin luonnonläheinen alue, jossa voi seurata monien eläinlajien pesintää - tämä menetetään, kun alue rakennetaan täyteen. Ja tämä juuri on se tekijä, minkä takia moni varmasti on valinnut Ylästön asuinpaikakseen. Toivoisin hartaasti, että Smedsin metsä säästettäisiin, se on tärkeä ulkoilualue, jota käyttävät niin päiväkodit kuin alueen asukkaat muutenkin. Ja talvisin siitä on helppo lähteä hiihtämään, niin lasten kuin aikuistenkin. Ihan tarpeeksi monta lähimetsää on jo kaadettu! Jos kaikki tärkeät lähimetsät kaadetaan ja kaavoitetaan ja tuudittaudutaan olemassa olevien luonnonsuojelualueiden riittävyyteen, ihmiset joutuvat lähtemään autoilla ulkoilemaan eivätkä luonnonsuojelualueet kestä kasvavaa kulutusta. Mielestäni tämä ei ole millään lailla järkevää ja kestävän kehityksen mukaista ja käsittääkseni Sipoonkorpi on ruuhkainen jo nyt. Lähimetsät ovat tärkeitä, suojellaan niitä! **Vastine**: Mielipide liittyy yleis- ja asemakaavoitukseen sekä niiden vuorovaikuttamiseen. Kaavoituksessa ratkaistaan maankäytön alueiden käyttötarkoitukset, mutta ei rakennusjärjestyksellä. Kaavoissa määrättyjä rakennusoikeuksia on rakentamisessa noudatettava, oli kyse luvanvaraisista tai luvanvaraisuuden ulkopuolelle jäävistä toimenpiteistä. Ympäristön säilymistä vehreänä tai esimerkiksi puuston lukumäärää voi todeta edistävän rakennusjärjestyksessä annetut määräykset, jotka liittyvät luonto- ja kulttuuriarvojen huomioimiseen rakentamisessa (31 §), puiden säilyttämiseen ja lisäämiseen tontilla (31 a §) sekä vihertehokkuuteen (31 b §).

Mielipide 3 (12.4.2022)

Vantaalla on haettava toimenpidelupaa syrjiville banderolleille, jolloin kaupunki voisi puuttua myös syrjivien banderollien pitämiseen yksityisomisteisen talon seinällä. Tällainen toimintatapa on myös Helsingissä. **Vastine**: Jätetyn mielipiteen voi todeta liittyvän rakennusjärjestyksen päivittämiseen, jonka voimaantuloa tavoitellaan vuodelle 2025 ja myös uuteen rakentamislakiin, jota sovelletaan samoin vuonna 2025 ja siitä eteenpäin. Siten mielipiteessä mainittua kysymystä banderolleista voi arvioida sekä Vantaan rakennusjärjestyksen että rakentamislain perusteella. Rakentamislaki (752/2023), joka korvaa nykyisin voimassa olevan maankäyttö- ja rakentamislain, tulee voimaan 1.1.2025. Lisäksi eduskunnassa on tällä hetkellä käsittelyssä ns. rakentamislain korjaussarja, jonka on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan jo hyväksytyn lain kanssa (HE 101/2024). Rakentamislain myötä rakennuslupa ja toimenpidelupa korvataan yhdellä lupamuodolla, rakentamisluvalla. Lain

tavoitteena on ollut yksinkertaistaa lupaprosesseja ja nostaa lupaa edellyttävien rakentamishankkeiden kynnystä (HE 139/2022). Rakentamislain 42 §:n 1 momentissa on lueteltu kohteet, jotka edellyttävät aina lupaa. Pykälässä mainituista lupaa edellyttävistä rakennuskohteista lähinnä mainoskankaita on momentin 6 kohta, jonka mukaan vähintään 2 neliömetrin suuruinen valaistu mainoslaite edellyttää lupaa. Valaistulla mainoslaitteella tarkoitettaisiin hallituksen esityksen mukaan lukuisista lampuista koostuvaa, sähköistä mainoslaitetta, joten tämän kohdan perusteella ns. banderolleilta ei voida edellyttää lupaa. Rakentamislain 42 §:n 2 momentin kunta voisi lisäksi rakennusjärjestyksellä täsmentää, milloin kunnassa edellytettäisiin rakentamislupaa tilanteissa, joissa rakentamisella voisi olla vähäistä merkittävämpää vaikutusta alueiden käyttöön, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön tai ympäristönäkökohtiin, rakentaminen edellyttää viranomaisvalvontaa olennaisten teknisten vaatimusten toteutumisen varmistamiseksi tai rakennusvalvonnan on tarpeen valvoa rakennuskohteen rakentamista yleisen edun kannalta. Pykälän tavoitteena on, että kunta tekee harkinnan tämän ns. kaatoluokan käyttämisestä rakennusjärjestyksessään, eikä tekisi tapauskohtaista harkintaa luvan tarpeesta rakentamishankkeittain. Koska rakentamisluvan lupakynnystä on tarkoitus nostaa, banderollien ja muiden vähäisten hankkeiden määräämistä rakennusjärjestyksellä luvanvaraiseksi ei ole pidettävä tarkoituksenmukaisena. Rakennusjärjestystä laadittaessa on vaikutustenarviointi tehtävä laajasti, eikä lähtökohtaisesti banderolleilla katsota olevan sellaista vähäistä merkittävämpää vaikutusta pykälässä mainittuihin asioihin, minkä vuoksi ne olisi määriteltävä luvanvaraiseksi. Rakentamislain tavoitteena on, että viranomaisresursseja voidaan kohdistaa yleisen edun kannalta merkityksellisiin hankkeisiin. Käytännössä vähäisten hankkeiden luvittaminen ja valvonta merkitsisi tarvetta lisätä viranomaisresursseja. Rakentamislain korjaussarjassa rakentamisjärjestystä koskevaa pykälää on myös esitetty täsmennettäväksi siten, että rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea 42.1 §:n mukaista rakentamislupaa edellyttävän rakennuskohteen rakennuspaikkaa, rakennuksen kokoa ja sen sijoittamisesta sekä rakennuksen sopeuttamista ympäristöönsä. Muun kuin luvanvaraisen rakentamisen osalta rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea muun muassa rakentamistapaa, istutuksia, aitoja, rakennetun ympäristön hoitoa ja vesihuollon järjestämistä (HE 101/2022).

Mielipide 4 (7.3.2022)

- *Mihin mielipiteen voi jättää.* **Vastine**: Mielipide jätettiin sähköpostitse rakennusvalvontapäällikölle, joka oli sopiva menettelytapa, koska se otettiin vastaan ja käsiteltiin. Verkossa annetussa ohjeistuksessa kehotettiin käyttämään kirjaamon sähköpostiosoitetta.
- *Jotta hyvä elinympäristö toteutuu sekä vanhojen asukkaiden, että uudisasukkaidenkin puolesta, pitäisi uudisrakentaminen suunnitella järkevästi ja esteettisesti, vanhaan ympäristöön sopivaksi myös niin, että liikennejärjestelyt sujuvat talvella ja kesällä.* **Vastine**: Muutettavan rakennusjärjestyksen ehdotuksessa on annettu paljon määräyksiä uudisrakentamisen sovittamisesta rakennettuun ympäristöön (erityisesti 3 §, 5 §, mutta myös 6 §, 7 §, 13 §, 14 §, 15 §, 16 §). Samoin on annettu määräyksiä tonttien ajoneuvoliittymien suunnittelusta, jotta liikenne olisi

sujuvaa ja turvallista ja katukuva selkeä. Lisäksi asuinkerrostalotonttien vieraspysäköinnistä, lyhytaikaisesta huoltopysäköinnistä sekä kotipalvelun ja liikkumisesteisten pysäköinnistä on annettu määräykset, jotta pysäköinti tonteilla tulisi toteutetuksi järkevästi, toimivaksi ja jotta pysäköinti ei leviäisi ympäröivään liikenneverkkoon haittaamaan liikenteen sujuvuutta ja jotta asukkaiden tarvitsemat erityisjärjestelyt olisivat toimivia (17 §). Hyötynä on myös tontin järkevä käyttö, pysäköintipaikkojen sijoittuessa suunnitellusti.

- *Joka taloudessa alkaa olla jo kaksi autoa. Olen huomannut, että autoille ei ole tilaa, kun tontit on rakennettu niin täyteen, että lumet luodaan naapurin puolelle ja autot eivät mahdu omalle tontille.* **Vastine**: Asemakaava-alueella asemakaavat määräävät pysäköinnin vähimmäismäärän perustuen rakentamisen tai asuntojen määrään. Kaavoitus käyttää lähtökohtanaan toimielimen hyväksymää pysäköinnin suunnitteluohjetta, jossa on sovittu minkä verran autopaikkoja on oltava korttelialueella sen kaavassa määrätyn käyttötarkoituksen perusteella. Kaavassa rakennusalat ja pysäköinti käytännössä mitoittavat toinen toisiaan, joten kaikkein tehokkaimmilla tonteilla on otettava käyttöön kokonaisuuden toimivuuden varmistavat pysäköintijärjestelmät. Jos on tarve autopaikoille asiasta voi neuvotella esim. kiinteistön omistajan tai autopaikkoja tarjoavan tahon kanssa. Uutuutena rakennusjärjestyksessä on myös lumen varastoinnille annettu tarvittava määräys (13 §). Tarve on, sään ääri-ilmiöiden runsastumisen vuoksi.
- *Punakiventien ja Liusketien kulmauksesta purettiin tuttavani täysin toimintakuntoinen ja hyvin hoidettu omakotitalo, jotta tilalle saatiin 5–6 erillistaloa. Mielestäni ne ovat rumia ja halvan näköisiä latoja. Rakennuttaja tekee tilin toimivuuden ja viihtyvyyden kustannuksella ja omakotitaloa kipeästi haluavat ja tilaa tarvitsevat ostavat. Ympäröivän alueen hyvästä elinympäristöstä viheralueineen ei voi puhua. Mieleen tulee "slummi" jonkun vuoden päässä. Ei Kivistö mikään Westend ole, mutta rakentamisessa tulisi ottaa huomioon viihtyisyys, toimivuus ja kestävä kehitys, jolla tarkoitan, että aluetta voi katsoa hyvällä vielä vuosikymmentenkin jälkeen. Rakennusten valmistuttua ja myytyä tämä ei kiinnosta rakennuttajaa eikä arkkitehtejä. Toivon että tulee maisemaan sopivat talot ja toimiva pihapiiri, jota on helppo katsella ja josta uudet asukkaat saavat ihanat toimivat uudet kodit ja pihapiirit itselleen.* **Vastine**: Rakennusvalvonta arvioi luvanvaraisten rakennushankkeiden lupahakemuksien ja suunnitelmien hyväksyttävyyttä ja valmistelee hankkeen laajuuden ja delegointipäätöksen perusteella joko ratkaisun lupajaostolle hyväksyttäväksi tai pientalohankkeiden osalta lupakäsittelijä valmistelee lupapäätöksen. Rakennetun ympäristön suunnittelun ja sen toteutuman merkittävin lähtökohta on asemakaava. Sitä ohjaa puolestaan ylemmällä strategisella tasolla yleiskaava. Lupahakemusten on lähtökohtaisesti perustuttava alueella lainvoimaiseen asemakaavaan ja rakentamistapaohjeeseen, jos sellainen on tehty ja lisäksi on päätös ohjeen velvoittavuudesta. Rakentamistapaohjeen on kaavan ohella rakennussuunnittelua ohjaavana asiakirjana arvioitu pitkään ja toisinaan eri yhteyksissä tuottavan hyvää rakennettua ympäristöä, mutta nykyisin niitä ei enää ole valmisteltu ja useimmat käytössä olevat ovat paitsi määrältään

harvinaistuvia ja sisällöltään vanhentuvia. Toisena laatua lisäävänä menetelmänä kaupunkikeskuksissa kehitetään suurempia rakennuskohteita yleensä ns. kumppanuuskaavoitushankkeina, joista on saatu jonkin verran hyviä tuloksia. Silloin rakentamiseen ryhtyvä useimmiten sitoutuu ja motivoituu hankkeeseen alueen kehittämisellä kaavoituksesta lähtien, rakennusten lupahakemuksiin saakka. Yrityksen tehtävä on tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen, joten rakennusliikkeet tarkoin laskevat hankkeensa kannattavuuden ja seuraavat sitä. Siksi asuntomyyjiensä tuottama näkemys asiakkaiden kiinnostuksen kohteista määrittää tarjolla olevia tuotteita. Kansalaiset puolestaan arvostavat keskeisesti rakentamisen ja ympäristön ominaisuuksia, joilla on kyky vastata asukkaiden tarpeisiin sekä esteettisyyden että toimivuuden kannalta. Rakentamisessa koetaan oleellisiksi monet tekijät, muun muassa paikallisen perinteen ja kulttuurin ilmeneminen, käytettävyys, monikäyttöisyys, saavutettavuus, liikkumismahdollisuudet, kestävyys, visuaalinen sopusuhtaisuus, materiaalit, muodot ja muut ulkonäön ominaisuudet, vehreät alueet ja vehreys, luonnonympäristö, maisema, turvallisuus, yhteisöllisyys sekä energiatehokkuus. Edelliset arvostukset voivat vaihdella maantieteellisesti, kulttuurillisesti ja yksilöllisesti. Yleensä rakennusliikkeet käyttävät korkealaatuisia arkkitehti- ja suunnittelutoimistoja, joilla on usein varsin yhtenäinen koulutustausta lähtökohtanaan tehtävän vaativuuden mukaan profiloituneina toimijoina sekä tieto siitä, minkä tyyppisiä työn tuloksia kollegat alalla arvostavat. Rakennusvalvonnan työn lähtökohtana puolestaan on säilynyt olennaisimpana tehtävänä yleisen ja joissain tapauksessa myös yhteisen edun toteutumisen varmistaminen, joka on vuosikymmenien mittainen perinne ja laajasti yleinen toimintaperiaate.

MUUT KESKUSTELUTILAISUUDET

Rakennusjärjestyksen uudistamisesta tiedotettiin Vantaan vammaisneuvoston kokouksessa 20.9.2023. Tilaisuudessa esiteltiin valmisteilla olevaa rakennusjärjestyksen muutosta avaten säädöksen merkityksiä sekä esitellen tavoitteita ja sisältöjä. Samalla kehotettiin seuraamaan verkkosivuja ja Vammaisneuvostoa lausumaan, kun ehdotus on nähtävillä. Tilaisuudessa ei kirjattu palautteita.

RAKENNUSJÄRJESTYKSEN MUUTOSEHDOTUKSEN NÄHTÄVILLÄOLO 28.3. - 28.4.2025 (RAKL 19 §)

VIRANOMAISTEN LAUSUNTOJEN TIIVISTELMÄT JA VASTINEET

Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä 16 (kuusitoista) kpl.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

• Finavia Oyj

• Fingrid Oyj

• Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

• Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry

• Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)

• Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

• Tukes

• Tuusulan kunta

• Uudenmaan ELY-keskus

• Vantaan kaupunginmuseo

• Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla, Helsingin kaupungilla, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella, Uudenmaan liitolla eikä Ympäristöministeriöllä ollut lausuttavaa tai huomautettavaa.

Seuraavassa lausuntojen tiivistelmät ja niiden vastineet lausuntokohtaisesti:

Finavia Oyj:n lausunto
Lausunnossa edellytetään rakennusjärjestyksessä todettavaksi lentoesterajoituspinnat ja mahdollinen lentoesteluvan tarve, jotta vältyttäisiin ristiriidoilta, joita voi ilmetä uuden rakentamislain mahdollistaessa enintään 30 m korkeuteen ulottuvien esteiden sijoittamisen ilman rakennuslupaa. Lisäksi Finavia kiinnittää huomiota rakennusjärjestyksessä mainittuihin aurinkopaneelien haittoihin ja riskeihin lentoliikenteelle.

Vastine:
Myös ei-luvanvaraisten mastojen rakentamisessa on otettava huomioon Finavian lentoesterajapinnat ja mahdollinen lentoesteluvan tarve. Luvanvaraisissa toimenpiteissä Finavialta pyydetään lausunto. Finavian lausunto ei aiheuttanut muutoksia ehdotukseen. Merkitään tiedoksi Finavian kiitokset rakennusjärjestykseen otetusta maininnasta ottaa huomioon lentoliikenne aurinkopaneelien asentamisessa siten, ettei lentoliikenteellä aiheudu haittaa.

Fingrid Oyj:n lausunto
Alueita ei saa suunnitella [*luvittaa*] niin, että ne olisivat ristiriidassa Fingridin hallinnoimien rakenteiden, johtojen ja laitteiden ym. kanssa. Lisäksi todetaan, että voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ilman erityistä lupaa. Myös lausunnossa viitataan voimajohdon läheisyydessä Fingridin lupaa edellyttäviin rakenteisiin tai maanmuokkaukseen sekä esim. pysäköintialueiden

sijoittamiseen voimajohtoalueelle ja vain Fingridin luvalla ja sopimuksella. Johtoalueen maapohja ja puusto ovat maanomistajien omaisuutta.

Vastine:
Fingridin lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä. Rakentamisluvan valmistelussa Fingridiltä kysytään lausunto, kun hakemuksessa esitetään toimintaa kantaverkon voimajohtojen läheisyydessä. Fingrid voi lausunnossaan antaa ohjeistuksia Fingridin hallinnoimien rakenteiden, johtojen ja laitteiden läheisyyteen rakentamisesta.

Liikenne- ja Viestintävirasto Traficomin lausunto

Traficom toteaa, että lentoaseman esterajoituspinnat sekä ilmailulain 864/2014 158 §:n lentoestelupavaatimukset on huomioitava rakennusvalvonnassa ja maankäytön suunnittelussa. Kaupungin rakennusjärjestyksessä on syytä mainita lentoesteluvan tarpeen selvittämisestä sekä lentopaikkoja ympäröivän alueen erityispiirteistä (Kuntaliiton opas rakennusjärjestyksen laatimiseen, kohta 6.10.4).

Vastine:

Traficomin lausunto ei aiheuttanut tältä osin toimenpiteitä. Rakennushankkeissa edellytetään ryhtyvää pyytämään ja saamaan Traficomin puoltava lausunto kuten ennenkin. Jatkossa lausunto saatava ennen lupahakemuksen jättämistä.

TUKES:in lausunto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) ilmoittaa, että ei ole tutustunut lausuntopyyntöön, mutta pyytää silti huomioimaan rakentamisen ohjaamisessa ja kaavoituksessa verkkosivuillaan olevan aineiston kemikaaliturvallisuuslainsäädännön (390/2005) näkökulmasta.

Vastine:

Lausunto merkitään tiedoksi.

Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry:n lausunto

Tringa ry kommentoi lausunnossaan 5 §:ää Kaupunkikuvalliset vaatimukset ja ja 37 §:ää Julkisen kaupunkitilan rakennelmat ja laitteet. Esitämme selkeyden vuoksi pykälään lisättäväksi erillistä momenttia, jossa 5 §:ssä esitetyt määräykset ulotettaisiin koskemaan myös muutosehdotuksen 37 §:ssä tarkoitettuja julkisen kaupunkitilan rakennelmia ja laitteita, mikäli niiden toteuttamisessa hyödynnetään lasipintoja tai muuten heijastavia tai läpinäkyviä materiaaleja. Vaihtoehtoisesti tämänkaltainen maininta tulee sisällyttää erillisenä viittausmomenttina 37 §:ään esimerkiksi seuraavalla tavalla: ”Julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavien rakennelmien ja laitteiden lintuturvallisuuden varmistamiseksi näiden rakennelmien ja laitteiden suunnittelussa, sijoittamisessa ja rakentamisessa on noudatettava soveltuvin osin mitä rakennusten lintuturvallisuudesta on 5 §:ssä säädetty.”

Lausunnossa myös kommentoidaan rakennusjärjestyksen 10 §:ään sisältyvää määräystä ja ehdotetaan, että lintuturvallisuudesta tulisi lisätä yleismaininta kyseiseen pykälään. Perusteluna esitetään, että etenkin alhaalta ylös kohdistuva ja/tai heijastuva valo on haitallista linnuille ja monille muille eläimille sekä lisää verraten paljon valosaasteen määrää. Lisäksi tällainen valo voi lisätä lintujen törmäyskuolemien määrää erityisesti muuttoaikoina merkittävästi. Samasta syystä lausunnossa ehdotetaan, että rakennusjärjestyksen 12 §:ään (Tontin ja rakennuksen osoitemerkinnät) lisätään maininta siitä, että osoitemerkinnät tulee valaista muuten kuin alhaalta ylöspäin osoittavilla valaisimilla aina kun pakottavaa syytä toimia toisin ei ole.

Tringa ry toteaa lausunnossaan koskien 31 a §:stä Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla seuraavasti: “Selkeyden vuoksi sisällyttää mainintа siitä, että puiden kaatamista lintujen pesimäaikana 1.4.–31.7. tulee välttää. Edelleen esitämme pykälään lisättäväksi erillisen momentin siitä, että mikäli puiden kaataminen lintujen pesimäaikana välttämätöntä, tulee kaupungin nimittämän lintuasiantuntijan tarkastaa kaadettavat puut luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisen pesimärauhan varmistamiseksi. Jos lintuasiantuntijan tekemässä tarkastuksessa löytyisi käytössä olevia pesäpuita, kyseisten puiden kaataminen pesimäaikana olisi kielletty. Pykälä näin ollen mahdollistaisi edelleen luonnonsuojelulain 82 §:n yleispoikkeuksen käytön, mutta edellä mainitut lisäykset kannustaisivat ja ohjaisivat puiden kaatamiseen lintujen pesimäajan ulkopuolella.”

Koskien 31 b §:tä Vihertehokkuus Tringa ry lausuu seuraavasti: “Muutosehdotuksen pykälä esitetyssä muodossaan on hieman vaikeaselkoinen. Sitä olisi hyvä täsmentää ja selkeyttää vähintäänkin rakennusjärjestyksen muutoksen perusteluissa sen osalta, minkälaisia huomioitavia seikkoja vihertehokkuuteen ja sen laskemiseen sisältyy. Näitä seikkoja on avattu asianmukaisesti ja kattavasti Vantaan asemakaavoituksen vihertehokkuusesitteessä (2020), jossa sekä vihertehokkuuden laskemista että puiden, kasvillisuuden, kallioiden ja purouomien kaltaisia säilytettäviä elementtejä ja kasvillisuuskattojen ja kattopuutarhojen merkitystä on kuvattu pidemmin. Esitämme myös, että Helsingin kaupungin vuonna 2023 käyttöön otetun uuden rakennusjärjestyksen 31 a §:n mukaisesti myös Vantaan kaupungin rakennusjärjestyksen vastaavaan pykälään sisällytettäisiin velvoite omakotitalojen ja paritalojen talousrakennuksiin rakentamisen yhteydessä toteutettavasta viherkatosta, ellei katolle sijoiteta aurinkopaneeleja tai -keräimiä. Tämä edistäisi osaltaan Vantaan kaupungin tavoitteita hiilineutraaliuteen ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja vahvistamiseen liittyen: viherkatoilla voi olla lintuja ja muita eliöitä lisäävä vaikutus, ja ne voivat parantaa useiden lintulajien oloja kaupungeissa lisäämällä elintilaa, piilopaikkoja, ravintoa sekä pesimäpaikkoja. Pesintää ajatellen viherkatoista on hyötyä maassa pesiville lajeille sekä mm. tiaisille ja rastaille, ja viherkatoille voidaan myös asentaa linnunpönttöjä kolopesijöitä varten. Viherkattojen koko, sijainti (viherverkostoihin, urbaaneihin viheralueisiin ja pesimäalueisiin nähden) sekä kasvillisuus ja mikroilmasto ovat ratkaisevia tekijöitä siinä, kuinka hyvin ne toimivat potentiaalisina pesimäpaikkoina.”

Pykälästä 32 Materiaalivalinnat Tringa ry:n lausunnossa todetaan seuraavasti: “Ehdotetaan pykälän yleiseen osaan lisättäväksi momenttia, jolla ohjataan pihojen pintamateriaalivalintoja. Pihoilla, varsinkin leikkipaikkojen ympäristössä, on

enenevässä määrin alettu käyttää tekonurmea, kumia ja muita muovipinnoitteita. Tällaiset pinnoitteet eivät läpäise vettä, mikä on hulevesien imeytymisen kannalta ongelmallista. Lisäksi niistä irtoaa ympäristöön mikromuovia. Rakennusjärjestyksen tulee ohjata välttämään muovipinnoitteita ja ohjata turvasoran, turvahakkeen ja muiden luonnonmateriaalien käyttöön turva-alustoissa.”

Tringa ry kommentoi lausunnossaan 5 §:ää Kaupunkikuvalliset vaatimukset ja ja 37 §:ää Julkisen kaupunkitilan rakennelmat ja laitteet. Esitetään selkeyden vuoksi pykälään lisättäväksi erillistä momenttia, jossa 5 §:ssä esitetyt määräykset ulotettaisiin koskemaan myös muutosehdotuksen 37 §:ssä tarkoitettuja julkisen kaupunkitilan rakennelmia ja laitteita, mikäli niiden toteuttamisessa hyödynnetään lasipintoja tai muuten heijastavia tai läpinäkyviä materiaaleja. Vaihtoehtoisesti tämänkaltainen maininta tulisi sisällyttää erillisenä viittausmomenttina 37 §:ään esimerkiksi seuraavalla tavalla: ”Julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavien rakennelmien ja laitteiden lintuturvallisuuden varmistamiseksi näiden rakennelmien ja laitteiden suunnittelussa, sijoittamisessa ja rakentamisessa on noudatettava soveltuvin osin mitä rakennusten lintuturvallisuudesta on 5 §:ssä säädetty.”

Lausunnossa koskien pykälää 41 Julkisen kaupunkitilan valaistus todetaan seuraavasti: “Yleismaininta lintuturvallisuudesta tulee lisätä myös julkisen kaupunkitilan sekä tontin ja rakennuksen valaistusta ohjaaviin pykäliin. Samasta syystä ehdotamme, että rakennusjärjestyksen 12 §:ään (Tontin ja rakennuksen osoitemerkinnät) lisätään maininta siitä, että osoitemerkinnät tulee valaista muuten kuin alhaalta ylöspäin osoittavilla valaisimilla aina kun pakottavaa syytä toimia toisin ei ole.”

Vastine:

Rakennusjärjestyksen 5 § sisältää määritelmät toimenpiteille, kuinka riskiä lintujen törmäämiseen lasiin minimoidaan. Siten lausunnon takia rakennusjärjestyksen 5 § eikä 37 § ei muutettu.

Lausunnon ehdotus muutoksiin 10 §:n ja 12 §:n osalta ei aiheuttanut toimenpiteitä, koska on todettavissa, että lausunnossa mainitut ovat jo riittävästi tulleet huomioiduksi 5 §:ssä.

Tringa ry.:n lausunto ei johtanut toimenpiteisiin koskien 31 §:ää, koska lupapäätöksissä on oletuksena luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisesta pesintärauhasta ehto. Ehdossa on myös määritelty lintuasiantuntijan käyttäminen sitä edellyttävissä tilanteissa. Kuitenkin lisättiin "riittävä määrä", jotta ominaisuuden arvioimiselle olisi reunaehtoja.

Vihertehokkuutta koskeva osa Tringa ry.:n lausuntoa ei aiheuttanut toimenpiteitä, koska vihertehokkuus on Vantaalla jo käytössä asemakaavoitukseen sisältyvinä määräyksinä ja siten myös rakennusluvituksessa. Kyseessä on Vantaan kaupungilla käytössä oleva yleisesti hyväksytty laskentamenetelmä. Rakennusjärjestys ei ole oikea väline ohjata vihertehokkuuden laskentamenetelmiä. Tringa ry.:n lausunnon perusteella rakennusjärjestykseen ei tehty muutoksia

pientaloalueilla omakotitalojen ja paritalojen talousrakennuksiin rakentamisen yhteydessä toteutettavasta viherkatosta.

Pykälää 32 Materiaalivalinnat Tringa ry.:n lausunto ei muuttanut, koska on todettavissa, että valintojen merkitys rakentamisessa on periaatteessa vaikutuksiltaan yleisemmällä tasolla kuin ainoastaan joissain yksittäisissä materiaaleissa. Rakentamisen ohjaamisessa on otettava huomioon materiaalineutraalisuuden toteutuminen.

Tringa ry:n lausunto koskien pykälää 5 ei aiheuttanut muutoksia. Rakennusjärjestyksen 5 § sisältää riittävät määritelmät toimenpiteille, kuinka lintujen törmääminen lasiin minimoidaan.

Lausunnon perusteella pykälää 41 ei ole muutettu, koska asiasta on mainittu riittävästi rakennusjärjestyksen 5 § eikä ole tarkoituksenmukaista ottaa rakennusjärjestykseen laajempia määräyksiä asiasta.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lausunto

HSL kiinnittää huomiota lausunnossaan muun muassa seuraaviin kohtiin.
Osiota 6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle voisi HSL:n näkökulmasta täydentää huomiolla, että ylitykset eivät saa aiheuttaa näkemäestettä joukkoliikenteelle. Lisäksi HSL toivoo lausunnossaan muun muassa lisäystä näkemäesteiden huomioimisesta kohdassa 9 § Mainos- ja muut vastaavat laitteet.

Lausunnossa myös esitetään, että toteamus näkemäesteiden poistamisesta voisi tulla kyseeseen myös kohdan 13 § Pihamaan rakentaminen yhteydessä. Pihamaan kasvuston kunnossapidon suhteen tulee myös huomioida niin, ettei bussipysäkkimerkkien näkyvyydelle aiheudu haittaa.

Huomiota HSL kiinnittää myös pykälään 34 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen ehdottaen kirjausta, ettei purkamisesta saa aiheutua haittaa myöskään ympäröivälle liikenteelle eri kulkumuodot huomioiden.

HSL ehdottaa lausunnossaan, koskien pykälää 36 Kadut, torit ja muut vastaavat liikennealueet, että materiaalien ja rakenteiden kirjausta täydennetään huomioimaan myös eri käyttäjäryhmät, joilla on erilaisia liikkumisen tarpeita. Sillä HSL viittaa esteettömyysnäkökulmien lisäksi esimerkiksi pyöräteiden tasoerojen huomioimiseen tai eri kulkumuotojen erottelemiseen silloin kun se on mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Osiota voisi täydentää myös huomioilla liikennealueiden päällystemateriaaleista. Materiaalivalinnoissa voidaan huomioida painaumien ja kuoppien välttäminen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää sähköbussien latauspaikkojen pintarakenteisiin. Osioon voisi sisällyttää myös kirjauksen, että jalankulkuyhteydet pysäkkialueille tulee suunnitella intuitiivisiksi, turvallisiksi ja viihtyisiksi. Pyöräliikenteen ajoyhteydet tulee suunnitella perille asti selkeiksi ja sujuviksi. Pyöräpysäköinti tulee sijoittaa mahdollisimman lähelle pääkohteita katutilassa sosiaalisen valvonnan piiriin. Sähköpotkulautojen jättöpaikat tulisi sijoittaa siten, että ne eivät haittaa jalankulkijoiden tai pyöräilijöiden kulkua

kohtuuttomasti. HSL ehdottaa myös kirjausta lumitilojen varaamisesta, jotta joukkoliikennekatujen ja pysäkkien toiminta ja yhteydet niille turvataan talvellakin. Myös pyöräpysäköinnin yhteydessä tulee huomioida kunnossapidon ja hoidon vaatimukset, kuten lumitila.

Lausunnossaan HSL ehdottaa, että koska 42 § Tapahtumien järjestäminen määrätään tapahtuman järjestäjän vastuista, niin tämän kohdan tulisi kattaa myös tapahtuman järjestäjän velvollisuus huolehtia riittävistä liikennejärjestelyistä. Silloin kun tapahtuma järjestetään sellaisella kadulla tai kadun välittömässä läheisyydessä, jolla liikennöidään joukkoliikennettä, tulee joukkoliikenteen toimivuus ja esteetön kulkuyhteys käytössä oleville pysäkeille taata.

HSL toteaa lausunnossaan liittyen pykälään 43 Työmaan perustaminen ja hoitaminen, että työmailla tulee olla joukkoliikenteen näkökulmasta hallittu aloitus ja lopetus, ja työnaikaisista liikennemuutoksista tulee sopia HSL:n kanssa. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn sujuvuus tulee varmistaa työmaan eri vaiheissa. HSL ehdottaa, että kirjaus, jossa käsitellään työmaan erottamista ympäristöstä, ulotetaan kattamaan myös muun liikenteen sujuvuus. HSL:ltä saa tarkempaa tietoa ohjeistuksista ja aikatauluista työmaihin liittyen, joilla pyritään takaamaan riittävä valmistelu työmaiden yhteydessä sujuvan joukkoliikenteen toteuttamiseksi.

Lausunnossaan HSL ehdottaa, että pykälää 44 Katu- tai muun yleisen alueen käyttäminen täydennettäisiin niin, että esitetään tarpeelliset suunnitelmat kattavat myös suunnitelmat joukkoliikenteen ja pyöräilyn järjestämisestä.

HSL toteaa lausunnossaan liittyen osioon 46 § Katu- ja muun yleisen alueen kaivulupa, että ennen kaivutöiden aloittamista on varmistauduttava kohteen joukkoliikenteen toiminnasta olemalla yhteydessä HSL:ään. Työmailla tulee olla joukkoliikenteen näkökulmasta hallittu aloitus ja lopetus, ja työnaikaisista liikennemuutoksista tulee sopia HSL:n kanssa. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn sujuvuus tulee varmistaa työmaan eri vaiheissa. HSL ehdottaa, että kirjaus, jossa käsitellään työmaan erottamista ympäristöstä, ulotetaan kattamaan myös muun liikenteen sujuvuus. HSL:ltä saa tarkempaa tietoa ohjeistuksista ja aikatauluista työmaihin liittyen, joilla pyritään takaamaan riittävä valmistelu työmaiden yhteydessä sujuvan joukkoliikenteen toteuttamiseksi.

HSL ehdottaa lausunnossaan, että osio 49 § Työmaan purkaminen ja siistiminen täydennetään kattamaan myös tilapäiset joukkoliikennejärjestelyt, niin, että ehdotuksessa mainittujen toimenpiteiden lisäksi poistaa viipymättä ja joukkoliikenteelle tarpeelliset rakenteet puolestaan tulee palauttaa rakennustyön valmistumisen jälkeen.

Vastine:
HSL:n lausunto ei aiheuttanut muutoksia 6 §:ään, koska HSL:n ilmoittama on jo huomioitu kohdassa "Ylityksistä ei saa aiheutua haittaa

kadun tai muun yleisen alueen käytölle". Lausunto ei myöskään johtanut 9 §:n muutoksiin, koska esitetty on jo kyseisessä pykälässä huomioitu seuraavasti: "Tontille tai julkiseen kaupunkitilaan sijoitettava laite on kiinnitettävä tukevasti eikä se saa haitata julkisen kaupunkitilan käyttöä eikä olla huomattavasti häiritsevä eikä muodostaa liikkumisestettä."

HSL lausunnon johdosta tehtiin muutos 13 §:ään, seuraava määräys lisäten: “Pihamaan rakentaminen ja istuttaminen ei saa aiheuttaa näkemäesteitä liikenteelle ja katualueen käyttäjille ja se on myös jatkuvalla ylläpidolla varmistettava.”

Pykälään 34 HSL:n lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä, koska siinä on mainittu, että purkamisesta ei saa aiheutua haitallisia melu-, pöly- tai muita vastaavia vaikutuksia ympäristölle, jonka voi todeta kattavan myös alueen käyttöön kohdistuvat haitat.

Koskien pykälää 36 HSL:n lausunnossa todetut asiat on otettu huomioon maininnalla päällystemateriaalien ja rakenteiden suunnittelemisesta ja toteuttamisesta kunkin alueen ominaispiirteisiin sopiviksi ja esteettömiksi, minkä voi katsoa kattavan myös kaikki liikkumis- ja kulkumuodot. Vantaan kaupungin liikenne- ja kadunsuunnittelulla on käytössään suunnitteluohjeensa, ja on todettavissa, että niillä varmistetaan tarpeellinen laatutaso ja käyttöturvallisuus. Edellisistä syistä lausunto ei johtanut muutosten tarpeeseen pykälän 36 osalta.

Lausunto ei johtanut toimenpiteisiin pykälän 42 osalta. Pykälä rakentamislakimuutoksen 42.1 § kohdan 4 perusteella rakennusvalvonnan oman harkinnan jälkeen.

Lausunnon perusteella pykälään 43 lisätään maininta muun liikenteen sujuvuuden huomioon ottamisesta sekä työmaa-aidan erottuvuudesta erilaisissa olosuhteissa.

Pykälään 44 HSL:n lausunto ei aiheuttanut muutoksia, koska kadut ja puistot -palvelualue edellyttää katu- tai puistoalueiden määräaikaiseen työ- ja käyttölupien hakijoita toimittamaan tarvittaessa suunnitelmat liikenteen järjestämisestä alueella tai sen tuntumassa.

HSL:n lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä pykälän 46 osalta, koska työmaat erotetaan ympäristöstään turvallisuussyistä, mikä varmistetaan mm. katualueiden vuokraamisen yhteydessä.

Pykälää 49 koskien HSL:n lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä, koska pykälä sisältää jo kaikki lausunnossa ehdotetut toimenpiteet.

Myöskään HSY:n lausunto ei johtanut toimenpiteisiin, koska asiasta säädetään laeissa, muun muassa maankäyttö- ja rakennusasetuksen 83 §:ssä, vahingonkorvauslaissa sekä yleisissä sopimusehdoissa ja keskinäisissä sopimuksissa.

Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) lausunto

HSY toteaa lausunnossaan, että pykälän kohdassa 1 todetaan, että rakennus saa perustellusta syystä ulottua yleiselle alueelle 1,2 m. Tämä saattaa johtaa vesihuollon vaatimien vähimmäissuojaetäisyyksien alittumiseen. HSY:n kanta on, että vähimmäissuojaetäisyydestä 2,5 m on lähtökohtaisesti aina pyrittävä pitämään kiinni. Lisäksi HSY toteaa lausunnossaan, että 9 § Mainos- ja muut vastaavat laitteet ovat pistemäisiä objekteja, joiden suhteen on rakennusjärjestyksen määräyksessä pidettävä huoli vesihuollon vaatimien vähimmäisetäisyyksien toteutumisesta.

Lausunnossaan HSY arvioi myös, että 16 §:n osalta jää epäselväksi, tarkoitetaanko suostumusta käsittelevässä kohdassa kiinteistöjen yhteisen hulevesijärjestelmän omistajaa vai yleisen hulevesijärjestelmän omistajaa. Siten asia olisi syytä esittää rakennusjärjestyksessä selkeämmin.

HSY toteaa lisäksi, että 17 §:n määrittelyssä olisi ilmennyttävä, että nostopaikkojen pohjanvahvistuksiin ja läheisyydessä olevaan kunnallistekniikkaan on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Lausunnossa HSY huomauttaa, että 19 §:ssä mainittu 2,5 m vähimmäissuojaetäisyys koskee myös aidan perustuksia ja mahdolliset aitojen siirrot ja korjaukset eivät ole HSY:n vastuulla.

Pykälästä 31a § HSY toteaa, että heikkokuntoiset puut aivan katualueen rajalla eivät saa heikentää kaivantoturvallisuutta.
HSY ilmoittaa lausunnossaan 34 §:stä, että purkutyöt eivät saa heikentää kaivantoturvallisuutta ja purkamisesta aiheutuvien vaikutusten listaan tulee lisätä tärinä.

HSY ilmoittaa lausunnossaan pykälästä 43, että työmaa-aidan on erotuttava. Kohdassa mainittua työmaavesien käsittelyä tulee täydentää lisäämällä siihen vaatimus ajantasaisten työmaavesiohjeiden noudattamisesta. HSY suosittelee myös pohtimaan tulisiko työmaavesien ympäristövaikutukset käsitellä omana asianaan luvussa IX LUKU Ympäristön- ja terveydensuojelu.

Lausunnossaan HSY toteaa 45 §:stä, että tilapäiset työmaarakennukset eivät saa vaurioittaa olemassa olevia rakenteita.

HSY lausunnossaan arvioi, että 47 §:ssä edellytetään työmaataulun tai muun tiedotuksen pystyttämistä riittävän ajoissa. ”Riittävä” on kuitenkin hyvin tulkinnanvarainen määre, ja parempi olisi, jos voitaisiin määritellä vähimmäismäärä vuorokausia.

Lausunnossaan HSY ilmoittaa koskien 49 §:ää, että on huolehdittava, että työmaan purkamisen ja siistimisen yhteydessä ei vaurioiteta olemassa olevaa kunnallistekniikkaa.

HSY toteaa lausunnossaan, että työmaavesiin liittyvät määräykset sopisivat varsin hyvin luvun IX, ympäristön- ja terveydensuojelu, alle. Työmaavaiheella on keskeinen rooli kiinteistön talousvesiturvallisuuden varmistamisessa sekä jäte- ja hulevesien ristiliitosten riskienhallintaan liittyvissä toimenpiteissä. Työmaavaiheen aikaisten vesihuollon poikkeamien ehkäisy on tärkeää. Asiakokonaisuuteen olisi syytä lisätä ainakin maininta voimakkaasti värjäävistä kemikaaleista, joita käytetään muun muassa erilaisissa tiiviyskokeissa.

HSY lausunnossaan ehdottaa koskien 50 §:ää, että kohtaan olisi hyvä lisätä maininta Kirkkonummen ja Pääkaupunkiseudun jätehuoltomääräysten noudattamisesta.

HSY toteaa lausunnossaan koskien 54 §:ää, että hulevesijärjestelmän lisäämisen tarpeellisuus on syytä tutkia.

Koskien 58 §:ää HSY toteaa lausunnossaan, että maanalaisella rakentamisella ei saa olla haitallisia vaikutuksia olemassa olevaan kunnallistekniikkaan. Maalämpökaivojen porausvesien esikäsittelyssä on huomioitava § 43 velvoitteet ja muut maalämpökaivojen poraukseen annetut ympäristösuojelun ohjeet.

Vastine:

HSY:n lausunto johti täydennyksen rakennusjärjestyksen 6 §:n ensimmäisen momentin 1. kohtaan, johon lisättiin sana "*routaeristeineen*". Perusteluna rakennusvalvontavirasto toteaa, että tilanteissa, joissa asemakaava sallii rakennuksen rakentamisen tontin rajaan kiinni, rakennus tulee kuitenkin voida perustaa routasuojauksin.

Lausunto ei myöskään aiheuttanut toimenpiteitä vähimmäisetäisyyksien määrittelyt osalta, koska vesihuollon pistemäiset objektit tulevat huomioiduksi katualueiden kaivulupiin liittyvissä lupa- ja sopimusjärjestelyissä.

Lausunnossa esitetty suostumuksen antaminen voi viitata kahteen kohtaan 16 §:ssä: Joko "Vesiä ei saa johtaa naapuritontille tai yleiselle alueelle ilman järjestelmän haltijan suostumusta." tai "Ne hulevedet ja perustusten kuivatusvedet, joita ei imeytetä tontilla, on johdettava viivyttämällä kiinteistöjen yhteiseen hulevesijärjestelmään ja jos tämä ei ole mahdollista, niin järjestelmän omistajan suostumuksella yleiseen hulevesijärjestelmään." Kummassakin kohdassa on kuitenkin kyse hulevesijärjestelmän omistajan suostumuksesta. Hulevesijärjestelmien omistajan suostumus tarvitaan, jos sinne hulevettä aiotaan johtaa. Siksi pykälässä mainittu määrittelee yksiselitteisesti, eikä lausunto tältä osin aiheuttanut toimenpiteitä.

Rakennusjärjestyksen 17 §:ssä todetaan, että "Pelastuslaitoksen nostokalustolla on oltava vapaa pääsy kolmikerroksisen tai sitä korkeamman rakennuksen viereen siten, että sammutus- ja pelastustoimenpiteet ovat mahdollisia." Edellisen määräyksen voi todeta sisältävän sammutus- ja pelastustoimenpiteiden mahdollistumisen kokonaisuudessaan, mm. sisältäen nostopaikkojen pohjanvahvistukset ja kunnallistekniikan suunnittelun. On asiaankuuluvaa, että luvanvaraisissa rakentamishankkeissa esitetään hakemusten liitteinä olevissa pääpiirustustasoisissa suunnitelmissa nostopaikkojen alustan rakenteellinen kantavuus, mukaan lukien mahdollinen johtoinfra. Siten HSY:n lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä.

Aitojen siirtoja ja korjauksia koskeva lausunnon toteamus merkitään tiedoksi.

Pykälän 31a osalta HSY:n lausunto ei myöskään johtanut toimenpiteisiin, koska vastuu heikkokuntoisten puiden aiheuttamien vaarojen ehkäisemisestä kuuluu ensisijaisesti kiinteistön omistajalle tai haltijalle, eikä rakennusjärjestyksessä voida muuta määrätä. Se tarkoittaa, että puiden omistaja vastaa tontillaan olevien puiden kunnon seurannasta ja tarvittaessa niiden poistamisesta tai hoitamisesta. Jos puu on vaarassa kaatua tai sen kunto on heikko, on omistajan ryhdyttävä toimenpiteisiin turvallisuuden varmistamiseksi. Työmaan turvallisuudesta vastaa puolestaan urakoitsija tai rakennuttaja, joka on velvollinen huomioimaan ympäristön riskitekijät, kuten heikkokuntoiset puut. Jos heikkokuntoinen puu sijaitsee työalueella tai sen läheisyydessä ja aiheuttaa vaaraa, urakoitsijan tulee ilmoittaa asiasta kiinteistön omistajalle ja tarvittaessa keskeyttää työt, kunnes vaara on poistettu. Kunnan rakennusvalvonta tai ympäristöviranomainen voi tarvittaessa antaa ohjeita ja valvoa, että työmailla noudatetaan turvallisuusmääräyksiä.

HSY:n lausunnon perusteella purkamisesta aiheutuvien vaikutusten luetteloon on lisätty tärinä pykälään 34.

Koskien pykälää 43 on HSY:n lausunnon seurauksena lisätty maininta työmaa-aidan erottuvuudesta. Rakennusvalvonta pyytää työmaavesien hallintaan liittyvän suunnitelman ympäristönmuutoksille erityisen alttiiden vesialueiden läheisyyteen sijoittuvien lupahakemusten yhteydessä. HSY:n työmaavesisuunnitelmavaatimus ei aiheuttanut toimenpiteitä. On tarkoituksenmukaista, että työmaata koskevat säännökset on keskitetty yhteen pykälään, joten HSY:n esitys työmaavesien ympäristövaikutusten käsittelystä omana asianaan IX Luvussa Ympäristön- ja terveydensuojelu ei aiheuttanut toimenpiteitä.

HSY:n lausunto ei johtanut 45 §:n osalta toimenpiteisiin, koska työmaarakennusten omistajan tai hallinnoijan on huomioitava olemassa olevat rakenteet.

Koskien pykälää 47 HSY:n lausunto ei tältä osin johtanut toimenpiteisiin, koska työmaataulun pystytykseen ryhtymistä edellytetään jo lupavaiheessa.

HSY:n lausunto ei johtanut toimenpiteisiin koskien pykälää 49, koska asiasta säädetään laeissa, muun muassa maankäyttö- ja rakennusasetuksen 83 §:ssä, vahingonkorvauslaissa sekä yleisissä sopimusehdoissa ja keskinäisissä sopimuksissa.

HSY:n lausunto koskien pykälää 50 ei johtanut toimenpiteisiin, se merkitään tiedoksi. Niin pääkaupunkiseudun on jätehuoltomääräyksiä noudatettava, kuten Kirkkonummella vastaavia paikallisia määräyksiä.

Lausunto koskien pykälää 54 ei johtanut toimenpiteisiin, koska hulevesien hallinnasta on suunniteltava ja esitettävä luvanvaraisissa hankkeissa, jotka hulevesijärjestelyjä edellyttävät.

HSY:n lausunto ei aiheuttanut pykälään 58 toimenpiteitä, koska maanalaisen rakentamisen hankkeissa on suunnitelmissa huomioitava alueella oleva infra ja niiden omistajat sekä tehtävä tarvittavat selvitykset suunnittelun tueksi, jotta hakemus olisi hyväksyttävissä. Samoin on laita maalämpökaivojen poraamisen kannalta.

Vantaan kaupunginmuseon lausunto

Lausunnossa kiinnitetään huomiota pykälään 21 a, jossa käsitellään rakentamisluvasta vapauttamista tietyissä toimenpiteissä, jotka koskevat pääasiallisesti olevan rakennuksen julkisivuun kohdistuvia muutoksia sekä aurinkokeräinten ja ilmalämpöpumppujen kaltaisten laitteistojen asentamista rakennuksiin. Myös pihamaille kohdistuvista toimenpiteistä osa on rakennusjärjestyksessä vapautettu rakentamisluvasta. Pykälän alkuun on lisätty kohta, jossa suojellut rakennukset ja pihapiirit sekä inventoinneissa merkittäväksi todetut kohteet suljetaan pois vapautuksen piiristä. Siten näiden merkittävien kohteiden kohdalla tulee kaikille listassa mainituille toimenpiteille hakea lupa, jolloin myös museoviranomainen pääsee lausumaan muutostöiden vaikutuksesta kohteeseen ja ympäristöön. Museo pitää erittäin tärkeänä, että näiden kohteiden muutostyöt pysyvät luvanvaraisina. Hienoa, että kyseinen rajoitus on mukana rakentamisjärjestysehdotuksessa. Vapautuksen rajoittaminen tulisi museon näkökulmasta ulottaa myös tonteille, jossa mahdollisesti sijaitsee muinaisjäännöksiä. Etenkin pihapiirissä tapahtuvat maanmuokkaukset saattavat vaarantaa muinaisjäännöksen. Tiedot inventoiduista rakennusperintökohteista ja muinaisjäännöksistä ovat nähtävillä Vantaan karttapalvelussa.

Vantaan kaupunginmuseo arvioi lausunnossaan pykälää 31, jossa käsitellään luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottamista rakentamisessa. Tässä kohdassa on

määrätty, että jos suunnittelualueen asemakaava on yli kolmetoista vuotta, on lupahakemukseen liitettävä selvitys tontin kulttuuriarvoista. Vantaalla viimeisen kolmentoista vuoden aikana tehdyissä asemakaavoissa on huomioitu kulttuuriympäristön arvot kaavantekovaiheessa tehtyjen kulttuuriympäristöselvitysten antaman tiedon valossa. Kulttuuriympäristöön liittyvää selvitystyötä on kuitenkin tehty kolmentoista vuoden sisällä lisää ja arvoperusteet alueilla on saattanut muuttua. Esimerkiksi 1980–1990-lukujen rakennuskannan inventointeja ei niiden tuoreuden takia ole huomioitu kaikissa alle kolmetoista vuotta vanhoissa asemakaavoissa. Museo esittää, että kohtaan 31b lisätään maininta, että niillä alueilla, joilla asemakaava on kolmeatoista vuotta nuorempi, on huomioitava ajantasaiset tiedot kulttuuriympäristöön liittyvistä arvokohteista ja alueista. Kohteet voivat olla muinaisjäännöksiä tai rakennusperintökohteita (näkyvät Vantaan karttapalvelussa) tai yleiskaavan arvokkaita maisema-alueita.

Kaupunginmuseo toteaa lausunnossaan pykälästä 33, joka koskee rakennuksen kunnossapitoa ja korjaamista seuraavasti: “Pykälässä määrätään, että "Kaavassa tai rakennussuojelulain nojalla suojeltua rakennusta tai sen ympäristöä ei saa muuttaa tai käyttää niin, että rakennuksen kaupunkikuvallinen tai historiallinen arvo vähenee." Museon näkökulmasta lauseeseen tulisi lisätä myös inventoinneissa merkittäviksi todetut rakennukset. Nämä rakennukset vielä odottavat lainmukaista suojelupäätöstä ja on tärkeää, että niiden kulttuurihistoriallinen arvo ei vähene ennen suojelun tutkimista asemakaavoituksen yhteydessä. Samassa luvussa on todettu, että myös inventoitujen rakennusten kohdalla tulee pyytää museoviranomaisen lausunto, mikä on hyvä.”

Vastine:

Vantaan kaupunginmuseon lausunnon johdosta 21 a §:ään on lisätty seuraava momentti: "Rakentamiseen ryhtyvällä ja pääsuunnittelijalla on velvollisuus selvittää, onko suunnittelualueella mahdollisesti inventoimattomia muinaisjäännöksiä, jotta niitä ei vaarannettaisi. Jos työmaan aikana esiintyy muinaisjäännöksiä tai niitä koskevia epäilyjä, työt on välittömästi siltä osin keskeytettävä ja otettava yhteys museoviranomaiseen".

Liittyen kaupunginmuseon lausuntoon koskien 31 §:ää, rakennusvalvonnan omasta aloitteesta poistetaan rakennusjärjestysehdotuksen nähtävillä olleeseen versioon nähden 31 § toinen momentti, sillä asia on jo rakentamislain 5 §:ssä velvoitettu: "4) rakentamisen on perustuttava kulttuuriarvoja luoviin ja säilyttäviin ratkaisuihin siten, että historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kulttuuriympäristöjä ei turmella ja rakentamisessa mahdollistetaan myös uusien arvorakennusten ja uusien kulttuuriympäristöjen syntyminen."

Kaupunginmuseon lausunnon takia pykälää 33 on muutettu niin, että siihen on lisätty maininta inventoinneissa merkittäviksi arvioiduista rakennuksista, jotta niiden arvot eivät heikkenisi.

Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto

Lausunnossa esitetään poistettavaksi maininta vesihuollosta kohdasta 24 §. ELY-keskus ehdottaa lukuun V lisättäväksi uuden pykälän vesihuollolle: "Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin. Kiinteistön liittämisessä vesihuoltolaitoksen verkostoon sekä liittämisvelvollisuudesta vapauttamisessa noudatetaan vesihuoltolakia. Mikäli vesihuolto järjestetään kiinteistökohtaisesti, tulee varmistua, että talousvesi täyttää terveydensuojelulaissa säädetyt laatuvaatimukset. Jätevesien käsittely tulee hoitaa viemäriverkostojen ulkopuolisten alueiden jätevesien käsittelyä koskevien säädösten sekä kaupungin ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti."

Lisäksi ELY-keskus ilmoittaa lausunnossaan, että liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (jäljempänä LjMTL) (https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050503) on säädöksiä, jotka koskevat maanteiden varteen rakentamista. Etenkin ko. lain säädökset koskien kulkuyhteyksien järjestämistä maanteiltä, tiealueelle ja maantien suoja-alueelle sekä tien viereen rakentamista ovat merkittäviä sekä liikenteen sujuvuuden että liikenneturvallisuuden kannalta. LjMTL:n 3. luvussa annetaan maantiehen kohdistuvia toimenpiteitä koskevia määräyksiä ja 4. luvussa annetaan maantiealueen ulkopuolisia alueita koskevia maankäyttörajoituksia, joiden esittäminen rakennusjärjestyksessä olisi tarkoituksenmukaista. Siten rakennusjärjestyksessä voisi olla viittaus "Maanteiden läheisyyteen rakennettaessa on huomioitava voimassa olevan maanteitä koskevan lainsäädännön asettamat rajoitukset ja määräykset". Näitä ovat mm. maantien suoja-alueelle rakentaminen, näkemäalueet ja -esteet. Lisäksi Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualue haluaa muistuttaa, että maanteiden varteen rakennettaessa on eri alueidenkäyttölain mukaisista rakentamista koskevista lupahakemuksista kuultava ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualuetta naapurina (Alueidenkäyttölaki 133 §). Kuuleminen on suoritettava niin asemakaava-alueilla kuin niiden ulkopuolellakin, jollei kuuleminen rakennushankkeen vähäisyys tai sijainti suhteessa maantiehen taikka kaavan sisältö huomioon ottaen ole maantien kannalta tarpeetonta.

Uudenmaan ELY-keskus ehdottaa lausunnossaan rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen kohtaa ”27 § Rakennuksen korkeusasema ranta-alueella” täsmennettäväksi. Rakentamisen korkeusasemaa ei tule sitoa lattian tason korkeuteen tai epämääräiseen tulvarajan korkeuteen. Tulvariskialueelle rakentamista ei lähtökohtaisesti tule sallia tai vaihtoehtoisesti tulvariski tulee poistaa esimerkiksi alueen maanpintaa korottamalla ja sijoittamalla tulvalle herkät rakenteet ja toiminnot riittävän korkealle tasolle. Tulvariskiä koskeva määräys 27 § voidaan kirjata esimerkiksi seuraavasti: "Vesistöjen ja pienvesien tuntumaan rakennettaessa tulee ottaa huomioon alin rakentamiskorkeus, jonka alapuolelle ei tule sijoittaa kastuessaan vaurioituvia tai vahinkoa aiheuttavia rakenteita. Lähtökohtaisesti rakentamiskorkeus on vähintään HW1/100a +1 m (keskimäärin kerran 100 vuodessa toistuva tulvakorkeus + 1 m). Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä kyseinen tulvakorkeus. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdollisen tulvan vaikutukset kulkuväyliin, yhdyskuntatekniikan järjestelmien toimintaan ja muihin asumisen kannalta olennaisiin toimintoihin. Rakennettaessa ranta-alueella on

rakennushankkeeseen ryhtyvän otettava huomioon vedenpinnan korkeusvaihtelut riittävän suurella varmuudella. Tulva-alueelle rakentamista tulee lähtökohtaisesti välttää tai tulvariskien hallinnasta tulee varmistua riittävin toimenpitein."

ELY-keskus toteaa lausunnossaan rakennusjärjestyksen 54 §:stä, että siinä on käytetty termiä ’tärkeä pohjavesialue’. Uudenmaan ELY-keskus ehdottaa käyttämään tässä kohdassa termiä ’luokiteltu pohjavesialue’ tai muuten täsmentämään terminologiaa. Nyt jää hieman epäselväksi, koskevatko 54 § mukaiset määräykset rakentamista vain 1-luokan vedenhankintaa varten tärkeillä pohjavesialueilla vai myös 2-luokan muilla vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että 54 § määräysten tulee koskea kaikkia luokiteltuja pohjavesialueita. Rakennusjärjestysehdotuksessa ei ole annettu määräyksiä maalämpöpiirien rakentamisesta pohjavesialueilla. Pohjavesialueilla maalämpöpiirien vesiluvan tarve tulee aina tarkastella. ELY-keskus ehdottaa pohjavesialueille sijoitettaville maalämpöpiireille edellytettäväksi rakentamislupaa, jotta maalämpöpiirien vesiluvan tarvearviointi tulee varmistettua. Uuden rakentamislain mukaan maalämpöpiirin rakentaminen ei suoraan vaadi rakentamislupaa, mutta uuden rakennuskohteen rakentaminen edellyttää rakentamislupaa, jos rakentamisella on vähäistä merkittävämpää vaikutusta ympäristönäkökohtiin. Uudenmaan ELY-keskus katsoo maalämpöpiirien sijoittamisella pohjavesialueille olevan vähäistä merkittävämpää vaikutusta ympäristönäkökohtiin. Vaihtoehtoisesti ELY-keskus kehottaa harkitsemaan kaikkien maalämpöjärjestelmien kieltämistä pohjavesialueilla ja Päijännetunnelin varoalueilla.

Uudenmaan ELY-keskus toteaa lausunnossaan 56 §:sta Pilaantuneen maaperän ja maaperän haitallisten yhdisteiden huomioon ottaminen rakentamisessa todetaan, että jos tontin tai ympäröivän alueen maaperä on pilaantunut tai sen epäillään pilaantuneen, maaperä on tutkittava ja tarvittaessa puhdistettava ennen rakentamiseen ryhtymistä. Uudenmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan pilaantuneen maaperän puhdistaminen tulisi sallia tehtäväksi myös rakentamisen yhteydessä / aikana. Rakennusjärjestysehdotuksessa ei ollut mainintaa happamista sulfaattimaista ja niiden huomioimisesta rakentamisessa. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että sulfaattimaiden huomioimisen lisäämistä rakennusjärjestykseen tulisi harkita.

Uudenmaan ELY-keskus lausunnossaan muistuttaa, että valmistelussa olevan valtion aluehallinnon uudistuksen seurauksena ELY-keskukset on tarkoitus lakkauttaa ja siirtää tehtävät joko valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon tai alueellisiin elinvoimakeskuksiin. Pääosa ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat -vastuualojen tehtävistä siirtyy lupa- ja valvontavirastoon, liikenne – ja infrastruktuurivastuualueiden toiminnot siirtyvät alueellisiin elinvoimakeskuksiin. Siksi pykälän 56 osalta viittauksen ELY-keskukseen voisi korvata valtion valvontaviranomaisella. Tällöin sanamuoto vastaisi ympäristönsuojelulain (527/2014) luvussa 14 käytettyä terminologiaa ja viraston nimeä ei tarvitsisi päivittää uusien virastojen aloittaessa.

Vastine:

Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä 24 §:ään. Rakentamislain 45 § 1 momentin kohdan 6 mukaan on huomioitava vedensaanti sekä hule- ja jätevesien käsittely kiinteistöllä.

ELY:n lausunto koskien maanteiden varteen rakentamista ei siltä osin aiheuttanut toimenpiteitä, koska rakentamiseen ryhtyvän ja pääsuunnittelijan on luvanvaraisissa hankkeissa aina huomioitava niitä koskeva lainsäädäntö sekä hallinta- ja omistus alueella. Myöskään maininta ELY-keskuksen kuulemisesta naapurina ei aiheuttanut toimenpiteitä, koska naapurit on aina kuultava, oli kyse ELY-keskuksesta naapurin edustajana tai jostain muusta alueen omistajasta tai hallinnoijasta.

Lausunnon perusteella muutettiin pykälää 27 seuraavaksi: "Vesistöjen ja pienvesien tuntumaan rakennettaessa tulee ottaa huomioon alin rakentamiskorkeus, jonka alapuolelle ei tule sijoittaa kastuessaan vaurioituvia tai vahinkoa aiheuttavia rakenteita. Lähtökohtaisesti rakentamiskorkeus on vähintään HW1/100a +1 m (keskimäärin kerran 100 vuodessa toistuva tulvakorkeus + 1 m). Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä kyseinen tulvakorkeus. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdollisen tulvan vaikutukset kulkuväyliin, yhdyskuntatekniikan järjestelmien toimintaan ja muihin asumisen kannalta olennaisiin toimintoihin. Rakennettaessa ranta-alueella on rakennushankkeeseen ryhtyvän otettava huomioon vedenpinnan korkeusvaihtelut riittävän suurella varmuudella. Tulva-alueelle rakentamista tulee lähtökohtaisesti välttää tai tulvariskien hallinnasta tulee varmistua riittävin toimenpitein."

ELY-keskuksen lausunnon perusteella pykälää 54 on muutettu niin, että käsite "tärkeä pohjavesialue" on muutettu käsitteeksi "luokiteltu pohjavesialue", vaikka kyse onkin semantiikasta, sillä luokiteltu alue on myös tärkeä alue, molemmat muodot kertovat merkittävästä arvosta. Luokiteltu pohjavesialue viittaa toki yksiselitteisemmin pohjavesien suojelun kannalta keskeisiin ominaisuuksiin. Maalämpöpiirien osalta pykälään tehtiin lisäys järjestelmien luvan tarpeesta pohjavesialueilla.

Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnon perusteella pykälään 56 on lisätty maininta happamien sulfaattimaiden huomioimisesta rakentamishankkeissa. Muilta osin lausunto ei johtanut toimenpiteisiin, koska pilaantuneiden maiden huomioimisesta annetaan luvanvaraisissa hankkeissa lupapäätöksessä ehto. Omana lisäyksenä täydennettiin ensimmäistä pykälää maininnalla massavaihdosta.

ELY-keskuksen lausunnon takia pykälää 56 on muutettu niin, että ELY-keskus on muutettu Lupa- ja valvontavirastoksi.

Tuusulan kunnan lausunto

Tuusulan kunta muistuttaa, että rakentamislain 45 §:n mukaan asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuksen saa sijoittaa vähintään 4 metrin etäisyydelle kiinteistön

rajasta. Näin ollen rakennusjärjestyksessä ei voida vaatia rakennuksen sijoittamista vähintään viiden metrin etäisyydelle. Samassa pykälässä mainitaan palovaarallinen katos tai muu rakennelma. Mikä mahtaa olla tällainen palovaarallinen katos tai muu rakennelma. Olisiko kyseessä kohonneen paloturvallisuuden omaava rakennuskohde tai rakennelma?

Lausunnossa todetaan pykälästä 26, Rakennuksen etäisyys rantaviivasta, että siinä on määrätty rakennukset ja rakennelmat sijoitettavaksi vähintään 20 metrin etäisyydelle keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta kysyen, onko muotoilu tarkoituksellista. Rakentamislain 17 §:n mukaan rakentamisluvasta vapautetun rakentamisen osalta ei voi rakennusjärjestyksessä antaa määräyksiä mm. rakennusten sijoittamisesta. Näin ollen määräys ei tule sovellettavaksi esim. alle 30m² kokoisten rakennusten sijoittamiseen, ellei kaavassa toisin määrätä. Tuusulassa on kirjattu etäisyys rantaviivasta seuraavasti: ”Rakennuksen etäisyys rantaviivasta ja sijainti rakennuspaikalla tulee olla sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus säilyy. Ranta-alueelle tulee jättää keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta vähintään 20 metrin suojavyöhyke, jossa kasvillisuus tulee säilyttää, eikä tälle suojavyöhykkeelle saa sijoittaa rakentamista.” Tämä määräys koskee kaikkea rakentamista, edellytti se sitten lupaa tai ei. Rantarakentamista koskeva määräys olisi hyvä olla saman suuntainen Tuusulan kanssa, koska Tuusulan ja Vantaan alueella on samoja vesistöjä, mm. Vantaanjoki.

Tuusulan kunta toteaa pykälä 54:stä Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla, että siinä ei ole lainkaan huomioitu liikennöintialueiden, pysäköintipaikkojen ja jätteenkeräyspaikkojen pohjavesisuojausta kysyen olisiko määräystä tarpeen tarkentaa.

Pykälästä 57 Melun- ja tärinäntorjunta Tuusulan kunta toteaa lausunnossaan, että taulukko 1:ssä on mainittu myös laskeutumisvyöhykkeet, jotka sisältävät jo alueet L1, L2 ja L3, kysyen miksi desibelivaatimus on tällä laskeutumisvyöhykkeellä eri kuin erikseen mainituilla lentomeluvyöhykkeillä? Tuusulan puolella on lentomelun osalta annettu määräyksiä vain näiden kolmen lentomeluvyöhykkeen osalta.

Vastine:

Lausunnon takia muutettiin rakennusjärjestystä vastaamaan rakentamislain (RakL) 45 § 3 momentin sisältöä: rakennukset voidaan sijoittaa vähintään neljän metrin etäisyydelle kiinteistön rajasta. Lisäksi muutettiin määrite "palovaarallinen katos" tulisijalliseksi katokseksi.

Tuusulan kunnan lausunnon perusteella pykälää 26 Rakennuksen etäisyys rantaviivasta muutettiin seuraavasti: “Rakennuksen etäisyys rantaviivasta ja sijainti rakennuspaikalla tulee olla sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus säilyy. Ranta-alueelle tulee jättää keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta vähintään 20 metrin suojavyöhyke, jossa kasvillisuus tulee säilyttää, eikä tälle suojavyöhykkeelle saa sijoittaa rakentamista.”

Lausunto ei johtanut muutoksiin pykälässä 54, koska tärkeillä pohjavesialueilla pohjavesien suojaus on suunniteltava ja esitettävä luvanvaraisissa hankkeissa pohjavesien suojelun edellyttämällä tavalla. Lisäksi rakennusjärjestyksessä on jo maininnat mm. pohjaveden tarkkailuohjelmasta ja pohjaveden pilaantumisen estämisestä. Rakennusjärjestys ei ole asiakirja, jossa annettaisiin tarkemman mittakaavatason määräyksiä, kuinka pohjaveden suojelu suunnitelmissa on toteutettava.

Tuusulan rakennusvalvonnan lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä pykälän 57 osalta, koska lentomeluvyöhykkeet ovat Tuusulan ja Vantaan yleiskaavoissa määritelty muodollisesti eri tavalla. Silti molemmissa on huomioitu laskeutumisvyöhykkeen vaikutus sisällöllisesti. Lentomelualueilla on huomioitu Finavian määrittelemät raja-arvot.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n lausunto

Lausunnossa esitetään koskien 43 §:ää Työmaan perustaminen ja hoitaminen, että työmaavesien hallitsemiseksi rakennusjärjestyksessä viitattaisiin Pääkaupunkiseudun työmaavesiohjeeseen. Tällöin pykälän ohjeistus olisi huomattavasti konkreettisempi ja vähemmän tulkinnanvarainen.

Vastine:

Lausunto ei johtanut toimenpiteisiin 43 pykälän osalta, koska työmaavesien hallinta on määriteltävä rakennuslupahakemuksen yhteydessä sen hyväksyttävyyden arvioinnissa, jos rakennushanke sijaitsee herkällä alueella, esim. vesistöjen läheisyydessä tai kyseessä on laaja maanrakennushanke, joihin liittyen on vakiintunut käytäntö, että ennen maanrakennustöiden aloittamista rakennusvalvontaan on toimitettava selvitys työmaavesien hallinnasta ennen työmaan käynnistämistä, jotta mahdolliset haitat voidaan ehkäistä ajoissa.

MUISTUTUKSET

Rakennusjärjestyksen muutosehdotuksesta ei tehty muistutuksia sen ollessa julkisesti nähtävillä, mutta lausuntoja saatiin.

RAKENNUSVALVONNAN OMASTA ALOITTEESTA TEHDYT MUUTOKSET RAKENNUSJÄRJESTYKSEN MUUTOSEHDOTUKSEN NÄHTÄVILLÄ OLON JÄLKEEN

- **Pykälien numerojärjestys** korjattiin luvullisesti katkeamattomaksi ja yhtäjaksoiseksi, poistettaessa eräät pykälät. Seuraavassa muutetun ehdotuksen mukainen numerointi.

- **1 a § Määritelmiä ja käsitteitä**. Lisätty uutena käsitteiden määritelmiä.
- **2 § Rakentamistapaohjeet.** Muutettu Rakentamisen ohjaamiseksi “hallintosäännössä määritetty viranomainen” aikaisemman “kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston” sijasta.
- **5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset.** Muutettiin viimeisen momentin sanamuotoa koskemaan myös muut rakennuskohteet kuin rakennukset.
- **6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle.** Täsmennetty rakennusjärjestystä ja lisätty sana “rakennusvalvonnan” kohtaan kolme. Lisäyksen jälkeen kohta on seuraava: “3. Ulkoseinän lisäeristys rakennusvalvonnan harkinnan mukaan.”

  Rakennusvalvonta huomauttaa lisäksi, että ehdotusvaiheen muutoskirjauksista on puuttunut huomautus koskien kohtaa 3. Kyseisestä kohdasta on poistettu maininta “teknisiä laitteita”. Mainita ulkoseinän lisäeristyksestä sen sijaan ei ole uusi, toisin kuin muutoksista oli edellisen nähtävillä olon aikana kirjattu.

- **7 § Rakennuksen ja rakennuskohteen etäisyys rakennuspaikan rajasta ja tontin sisäisen rakennusalan rajan ylittäminen.** Pykälään on lisätty väliotsikot: rakennukset, rakennelmat ja yleistä.
  Ensimmäinen momentti on jaettu kahteen osaan.
  Rakennusten etäisyys tontin rajasta on rakentamislain mukainen 4 metriä. Rakennusjärjestyksen muotoilussa on kuitenkin otettu huomioon rakentamislain notifikaatiovaiheessa olevan nk. tuunaussarjan säännös, jossa asemakaava-alueen ulkopuolella rakennusten etäisyys rakennuspaikan rajoista esitetään palautettavaksi maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti viiteen metriin. Pykälässä on tältä osin viittaus lainsäädännön muihin mahdollisiin etäisyyksiin (toinen momentti).
  Naapurin suostumus poikkeamiseen minimietäisyyksistä on kirjattu hieman aikaisempaa poikkeavalla tavalla. Sisällöllisesti vaatimusta ei ole muutettu: naapurin suostumus tarvitaan.
  Rakennelmia koskien on yksilöity omat momentit 4–7. Uudet säännökset ottavat huomioon pykälässä 1a ensimmäistä kertaa esitetyt määritelmät rakennelmiksi tulkittavista rakennuskohteista. Säännöksissä annetaan ehtoja rakennelmien sijoittamiselle tontin rajan läheisyyteen, viitataan velvoitteeseen noudattaa paloturvallisuuteen liittyviä vaatimuksia ja viitataan aidan tukimuurin ja terassin sijoittamista koskevia ehtoja ja rakentamisluvasta vapauttamista, ehdoin, jotka on tarkemmin esitetty pykälässä 21 (uusi numerointi).
  Kahdeksanteen momenttiin on lisätty huomautus rakennusten sijoittamisesta asemakaavan mukaiselle istutusalueelle.
  Muutettiin nyt esitetyssä versiossa kahdeksannen momentin toisen kohdan sanajärjestystä ja lisättiin kyseisen momentin kohtaan 2 terassit, erilliset katokset. Lisättiin sisäänkäyntitasoja koskien mahdollisuus ylittää annettu etäisyys enemmänkin.
  Lisättiin pykälän loppuun erillinen momentti paloturvallisuudesta.

- **8 § Rakennuksen korkeusasema.** Täsmennettiin rakentamislupahakemuksen liitteeksi esitettävien rakennuspaikkaa koskevien tietojen sisältövaatimuksia.
- **9 § Mainos- ja muut vastaavat laitteet.** Lisättiin viidenteen kohtaan maininta ympäröivästä asutuksesta.
- **10 § Tontin ja rakennuksen valaistus.** Lisättiin sana "*tarvittaessa*" vaatimukseen valaistussuunnitelman esittämisestä ja stilisoitiin ilmaisua.
- Ehdotusvaiheen **11 § Suunnittelijat, työnjohto ja valvojat.** Poistettiin pykälä, sillä asia on nykyisin lainsäädännössä rakentamislain luvussa 7 ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston asetuksessa 1063/2024.
- Muutetun ehdotuksen **11 § Tontin ja rakennuksen osoitemerkinnät.** Täsmennettiin momentin määritelmää porrashuoneeseen vaadittavan taulun tietosisällöistä: "tarvittavat huoneistotiedot sisältävä taulu."
- **12 § Lohkottavan tontin vähimmäispinta-ala.** Lisätty uusi pykälä lohkottavan tontin vähimmäispinta-alavaatimuksesta.
- **13 § Pihamaan rakentaminen.** Täydennetty lumen varastointia koskevaa vaatimusta siten, ettei "pihan käyttöturvallisuus, käytettävyys tai autopaikkojen riittävyys vaarannu".
- **17 § Tontin liikennejärjestelyt.** Täsmennetty viidennen momentin kohdentuminen asuinkerrostalotonteille. Lisäksi stilisoitu ilmaisua ymmärrettävämmäksi. Lisätty säännös pientalotonttien autopaikkamääristä.
- **18 § Aidan rakentaminen kadun vastaiselle rajalle.** Täsmennettiin momentissa olevia määritelmiä porrashuoneessa olevan taulun tietosisällöistä: "tarvittavat huoneistotiedot sisältävä taulu."
- **19 § Tontin rannan rakentaminen.** Palautettu rakentamisluvanvaraisuutta rajaava vaatimus: lupa tarvitaan, jos toimitaan "vastoin asemakaavaa tai muuta yleisen alueen suunnitelmaa". Lisäksi lisätty maininta Lupa- ja valvontaviraston luvasta.
- **20 § Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla.** Muotoiltiin uudelleen pykälän ensimmäisen momentin ensimmäinen virke: "Rakentamislain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuina vähäisinä pidetään seuraavat ehdot täyttäviä rakentamiskohteita, jotka vapautetaan luvanvaraisuudesta. "
  Muotoiltiin uudelleen ensimmäisen momentin mainintaa rakennuskiellon vaikutuksesta vapautuksiin.
  Poistettiin toisen momentin 3. kohdasta rajaus asuinrakennuksista ja lisättiin maininta harkinnanvaraisuudesta 1980-lukua aikaisemmin rakennettujen rakennusten ikkunoihin liittyen.
  Täsmennettiin toisen momentin 5. kohdassa parvekelasitusten määrittelyä ymmärrettävämmäksi.

Muutettiin toisen momentin 7 kohdan säännöstä: rakennuksiin sijoitettavia ilmalämpöpumppuja koskeva vapautus säädettiin koskemaan aina pientaloja ja talousrakennuksia sekä täsmennettiin muita rakennuksia koskevaa vapautusta.
Lisättiin mainoslaitteita koskeviin vapautuksiin uutta kaksi momenttia: toinen luvanvaraisuudesta ja toinen mainoslaitteiden yleissuunnitelmasta.
Korjattu kohtaan 11 pihamaalle sijoitettavia ilmalämpöpumppuja koskevat vapautukset käsittämään pientalot aina ja täsmennettiin muilla tonteilla vapautuksen ehtoja.
Täsmennettiin kohtien 12 ja 13 säännöstä vastaamaan kohdan 14 vaatimusta:
Lisättiin vastaavanlainen vaatimus aitojen soveltumisesta kaupunkikuvaan myös koskien kadun, puiston ja muun vastaavan alueen vastaisen rajan aitoja ja asuntotontteja kadun, puiston tai muun vastaavan yleisen alueen rajalla, kuten teollisuus, liike ja varastotonteilta jo oli edellytetty.
Lisättiin kohtaan 14 sana ”on” sekä vaatimus naapureiden suostumuksen vaikutuksesta.
Lisättiin tontin sisäisiä toimintoja jakavan aidan määrittelyyn sana “tavanomaisten”, kohta 15.
Lisättiin kohta 16: mainitaan erikseen kylpypaljut ja grillauspaikat.
Lisättiin kohtaan 17 maininta rakennelman maksimikorkeudesta.
Rakentamisluvasta vapautuksen edellytyksenä.
Täsmennettiin kohdan 19 säännöstä ulkotarjoilualueen kattamattomuudesta sekä suhteesta maanpintaan.
Täsmennettiin kohdan 20 säännöstä olemassa olevan savupiipun ja tulisijan korvaamista koskien.
Lisättiin uudet kohdat 21 ja 22 koskien pienten rakennelmien (kohta 21) ja puistomuuntamoiden (kohta 22) vapauttamista rakentamisluvan hakemisesta.

- **21 § Rajamerkkien, kiintopisteiden ja viranomaisten, laitosten, energia- ja puhelinyhtiöiden asettamien merkkien rakennusaikainen poistaminen tai merkkien turmeltuminen rakennustyössä.** Palautettu pykälästä teknisestä virheestä johtunut loppuosa. Lisäksi vaihdettu sana “asianomaisen” sanaksi “toimivaltaisen”.

- **23 § 24 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset.** Täydennettiin pykälää Keravan rakennusjärjestyksen mallin mukaan pitäen kuitenkin suojaetäisyysvaatimukset ennallaan (100 m²). Muutettiin kuitenkin hevostallin minimihevosmäärä yhdestä kahdeksi.

- **24 § Rakennusten koko ja käyttötarkoitus.** Korjattiin sanamuoto monikolliseksi maatalouden rakennuksia koskevan määräyksen osalta. Muutettiin toisen momentin sanamuotoa.

- **29 § Rakennuksen käyttöikä.** Täsmennetty eräitä määritelmiä.

- **30 § Luonnon- ja kulttuuriarvojen huomioonottaminen rakentamisessa**. Poistettu rakennusjärjestysehdotuksen nähtävillä olleeseen versioon nähden 31 § toinen momentti, sillä asia on jo rakentamislain 5 §:ssä velvoitettu:
"4) rakentamisen on perustuttava kulttuuriarvoja luoviin ja säilyttäviin ratkaisuihin siten, että historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kulttuuriympäristöjä ei turmella ja rakentamisessa mahdollistetaan myös uusien arvorakennusten ja uusien kulttuuriympäristöjen syntyminen;"

- **31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla.** Lisättiin pykälän ensimmäiseen momentin ilmaisulle "riittävä määrä" lisämääre: “tontin asemakaava ja tontin ominaispiirteet huomioon ottaen”.

- **32 § Vihertehokkuus**. Rakennusvalvonta lisäsi vaatimuksen vihertehokkuuden toteutumisen osoittamisesta rakentamislupahakemuksen yhteydessä.

- **40 § Julkisen kaupunkitilan rannat ja laiturit. Palautettu** aikaisemmin poistettu maininta asemakaavasta tai yleisen alueen suunnitelmasta. Muutettu maininta ympäristöviranomaisen luvasta täsmällisemmin Lupa- ja valvontaviraston luvaksi.

- Ehdotuksen **42 § Tapahtumien järjestäminen.** Poistettiin pykälä rakentamislakimuutoksen 42.1 § kohdan 4 perusteella: asiasta säädetään rakentamislaissa.

- **44 § Katu- tai muun yleisen alueen käyttäminen.** Muutettiin organisaatioon liittyviä viittauksia vastaamaan nykyistä käytäntöä.

- **45 § Tilapäiset työmaarakennukset.** Muutettiin pykälän otsikkoa ja sisältöä siten, että pykälä koskee myös muita kuin katu- ja muilla yleisillä alueilla tapahtuvia kaivutöitä.

- **47 § Työmaataulu.** Lisätty vaatimus: edellytetään myös työmaan vastaavan työnjohtajan yhteystiedot.

- **49 § Työmaan purkaminen ja siistiminen.** Korjattiin käsite “tilapäinen” rakentamislain mukaiseksi “väliaikainen”.

- **50 § Tonttien jätehuolto.** Lisätty vaatimus jätesuojan häiritsevän näkyvyyden hallinnasta.

- **51 § Alueelliset jätteiden keräilypisteet.** Täsmennettiin eräitä ilmaisuja tarkoituksenmukaisiksi.

- **54 § Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla.** Rakennusvalvonnan omana lisäyksenä pykälän kolmanteen momenttiin lisättiin sana "puhtaita" määrittelemään maa-aineisten laatua tarkemmin.

Poistettiin kategorinen energiakaivojen kieltäminen pohjavesialueilla ja korvattiin sanalla ”rajoitettua” ja lisättiin maininta mahdollisesta vesilain mukaisesta lupatarpeesta.

- **56 § Pilaantuneen maaperän ja maaperän haitallisten yhdisteiden huomioon ottaminen rakentamisessa.** Omana lisäyksenä täydennettiin ensimmäistä pykälää maininnalla massanvaihdosta.

MUUTOKSET RAKENNUSJÄRJESTYKSEN MUUTOSEHDOTUKSEEN SEN NÄHTÄVILLÄOLON SEKÄ UUDELLEENVALMISTELUUN PALAUTUKSEN JÄLKEEN 5.5.2026

- **1 a § Määritelmiä ja käsitteitä.** Muutettu pihasaunan sijoittamisen määritelmää niin, että se on asuinrakennuksen tai vapaa-ajanrakennuksen ”*pihapiirissä*”, mutta ei niiden ”*yhteydessä*”.

- **1 a § Määritelmiä ja käsitteitä.** Muutettu rakennelman määritelmää koskevaa kappaletta seuraavasti: A) Koirankopit on poistettu luettelosta, koska voi määritellä pihakalusteiksi tai -varusteiksi. B) Rakennusoikeutta käyttävien yli 20 k-m² laajuisten rakennelmien määrittelyn osalta tarkennettiin niiden sisältävän sisätilaa erotuksena muista rakennelmista. C) Rakennelmien luetteloon lisättiin tulisijalliset vesialtaat.

- **1 a § Määritelmiä ja käsitteitä.** Lisätty kokonaan uusi määräys: ”*Pihavarusteet ja -kalusteet eivät kuulu rakennusvalvonnan valvontavastuun piiriin. Pihavarusteina pidetään esimerkiksi kalusteita, keinuja, pyykin kuivaus- ja tamppaustelineitä, irtogrillejä, trampoliineja, pienehköjä kevytrakenteisia ja siirtokelpoisia tulisijattomia vesialtaita (kylpypaljut, porealtaat tai pihauima-altaat)*”.

- **5 § Kaupunkikuvalliset vaatimukset.** Tarkennettu lintujen törmäämistä vähentävää rakennuskohteen eräiden lasisten rakennusosien, kuten ikkunoiden sekä valaistuksen suunnittelua ja toteuttamista koskevaa määräystä niin, että arviossa itse rakennuskohteen ominaisuudet ja sen laajuus on huomioitava.

- **6 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle.** Muutoksessa tontin rajan ylittämisen osalta katu- tai muulle yleiselle alueelle, on alikulkukorkeutta koskevaa määräystä täsmennetty ajoradan ja huoltoajolle varatun väylän osalta 4,6 metriin.

- **13 § Pihamaan rakentaminen.** Alkuperäinen sanamuoto velvoitti istuttamaan rakentamattomat pihan osat, ellei ollut perusteltua syytä säilyttää niitä luonnonmukaisena. Muutettu sanamuoto korvaa velvoitteen suosituksella: Mahdollisuuksien mukaan säilytetään luonnonmukaisia osia, ja istutettavilla alueilla käytetään paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa monipuolista kasvilajistoa.

- **16 § Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtaminen.** Alkuperäinen määräys velvoitti käyttämään vettä läpäiseviä pintamateriaaleja, edellytti muutostilanteissa kovien pintojen vähentämistä, sisälsi määrällisen vähimmäisvaatimuksen vähintään 65 % vettä läpäisevää pintaa asemakaavan pientalotonteilla. Uusittu määräys muuttaa velvoitteen suositukseksi, säilyttää ohjauksen kasvipeitteisyyden ja läpäisevyyden lisäämisestä muutostilanteissa, poistaa kiinteän prosenttiosuuteen perustuvan vaatimuksen.

- **20 § Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta kaikilla tonteilla.** Alkuperäinen teksti vapautti luvanvaraisuudesta kylpypaljun tai kiinteän grillauspaikan. Muutettu teksti täsmentää edellisten kohteiden luonnetta vaikutuksiltaan vähäisiksi, laajentaa ja selkeyttää käsitteistöä kattamaan tulisijalliset vesialtaat (kylpypalju, poreallas ja pihauima-allas), säilyttäen kuitenkin edellytyksen, että sijoittaminen tapahtuu rakennusjärjestyksen ja asemakaavan määräysten mukaisesti.

- **23 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset.** Määräyksen muutoksessa lisätään uusi yleiskaavan käyttötarkoitusalueen rakennuspaikkakategoria asuinalue (A, monipuolinen asuinalue) ja asetetaan sille 1000 m²:n vähimmäiskoko, täsmennetään yleiskaavan aluevarausmerkinnät (A, AT, AP, M, MT) sanallisten aluekuvausten rinnalle. Muut pinta-alavaatimukset säilyvät ennallaan.

- **31 § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla.** Muutoksessa täsmennetään asemakaava-alueella ilman maisematyölupaa sallittavan puiden kaatamisen edellytyksiä yksityiskohtaisiksi ja objektiivisemmiksi, rajataan luvasta vapaa kaataminen enintään viiteen puuhun ja sidotaan se useisiin kumulatiivisiin ehtoihin (alueelliset määräykset, rekisterit, pesimäaika, naapurin suostumus), erotetaan selkeästi vaarallisten puiden kaataminen muusta puiden poistamisesta, säilytetään ja täsmennetään viranomaisen jälkivalvonnan ja lisäistutusvelvoitteen mahdollisuus.

- **32 § Vihertehokkuus.** Määräysmuutoksessa ei muuteta vihertehokkuuden tavoitetasoja, vaan täsmennetään ja rajataan, mihin rakennushankkeisiin velvoite soveltuu ja miten se osoitetaan. Määräyksen muutoksessa selkeytetään vihertehokkuusvaatimuksen soveltamisalaa ja kohdennetaan se ympäristövaikutuksiltaan merkittäviin hankkeisiin sekä kevennetään vähäisten pientalohankkeiden velvoitteita, ilman että itse vaatimustasoja muutetaan.

- **57 § Melun ja tärinäntorjunta.** Määräysmuutos ei muuta meluntorjunnan vaatimustasoa, mutta sen sijaan jäsentää sääntelyä melun ja tärinäntorjunnassa kolmeen selkeästi erilaiseen hanketyyppiin (uudisrakentaminen / käyttötarkoituksen muutos / korjaus- ja muutostyö), täydentäen samalla sääntelyä parvekkeiden osalta, selkeyttäen sovellettavaa vaatimustasoa käyttötarkoituksen muutoksissa ja keventää vaatimuksia tavanomaisissa korjaus-

ja muutostöissä. Kyse on siis ennen kaikkea ohjaavuuden ja tulkittavuuden parantamisesta, ei sisällöllisestä sääntelyn kiristämisestä.

MUUTETUN RAKENNUSJÄRJESTYKSEN MUUTOSEHDOTUKSEN NÄHTÄVILLÄOLO XX.X. - XX.X.2026 (RAKL 19 §)

Vuorovaikutusraporttia täydennetään tältä osin rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen nähtävillä olon jälkeen.

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

MUUTETTU MUUTOSEHDOTUS 5.5.2026

RAKENNUSJÄRJESTYKSEN UUDISTAMINEN

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan rakennusjärjestystä valmisteltaessa on soveltuvin osin noudatettava kaavoja valmisteltaessa käytettävää vuorovaikutusmenettelyä (MRL 15 §). 1.1.2025 voimaan tulevassa rakentamislaissa ei vaadita osallistumis- ja arviointisuunnitelman tekemistä. Rakennusjärjestyksen laatiminen on kuitenkin tehtävä avoimesti ja vuorovaikutteisesti, jonka vuoksi osallistumis- ja arviointisuunnitelma on edelleen käyttökelpoinen työkalu vuorovaikutukseen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laaditaan riittävän vuorovaikutuksen arvioimiseksi. Tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan Vantaan kaupungin rakennusjärjestyksen päivittämisen lähtökohdat ja tavoitteet sekä osallistumis-, vuorovaikutus- ja päätöksentekomenettelyt.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman alkuperäinen päivämäärä on 7.3.2022 ja sitä on päivitetty muutosehdotuksen valmistelun yhteydessä (19.4.2024) sekä muutetun muutosehdotuksen yhteydessä (17.2.2026)

Kuva. Rakennusjärjestys koskee rakentamista koko kunnan alueella, mutta siinä voidaan antaa määräyksiä ja ohjeita, jotka ovat kunnan eri alueilla erilaisia.

MIKÄ ON RAKENNUSJÄRJESTYS?

Maankäyttö- ja rakennuslain 14 §:n ja 1.1.2025 voimaan tulleen rakentamislain 17 §:n mukaan kunnassa tulee olla rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksen määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla.

Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset. Rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla kiinteistönomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia.

Rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea rakennuspaikkaa ja muita alueita, rakennuksen kokoa ja sen sijoittamista, rakennuksen sopeuttamista ympäristöön, rakentamistapaa, istutuksia, aitoja ja muita rakennusta pienempiä rakennuskohteita, rakennetun ympäristön hoitoa, vesihuollon järjestämistä, suunnittelutarvealueen määrittelemistä sekä muita niihin rinnastettavia paikallisia rakentamista koskevia seikkoja.

Rakennusjärjestyksessä voidaan päättää joidenkin toimenpiteiden jättämisestä luvanvaraisuuden ulkopuolelle. Siinä olevia määräyksiä ei sovelleta, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa on asiasta toisin määrätty.

LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

Nykyinen yhä voimassa oleva rakennusjärjestys on kaupunginvaltuuston 15.11.2010 hyväksymä ja se on tullut voimaan 1.1.2011. Apulaiskaupunginjohtajan päätöksellä 7.7.2021 perustettiin ohjausryhmä rakennusjärjestyksen päivittämisen koordinointiin.

Uudistamisen tavoitteena on parantaa täydennysrakentamisen mahdollisuuksia pientalorakentamiseen tarkoitetuilla tonteilla sekä tarkastella kuntakohtaisen sääntelyn keventämismahdollisuuksia.

Uudistamisen tavoitteena on myös huomioida rakennusjärjestyksen määräyksissä uudistuneet valtakunnalliset säännökset ja ajanmukaistaa määräyksiä kaupungin strategian, saadun kokemuksen ja käytännön havaintojen pohjalta niin, että se toimii entistä paremmin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen rakentamisen ja hyvän elinympäristön muodostamisen ohjausvälineenä.

Rakennusjärjestyksen päivitystyötä aloitettaessa oli käynnissä Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus, joka on osittain kesken. Sitä korvaavat maankäyttöä koskevat lait ovat osin yhä valmisteilla: rakentamislaki alueidenkäyttölaki, yhdyskuntarakentamislaki ja yhdyskuntakehittämislaki. Maankäyttö- ja rakennuslakia keskeisiltä osin korvasi vuoden 2025 alusta voimaan tuleva rakentamislaki, joka tuli osittain voimaan 1.1.12026. Rakentamislakia on muutettu ns. korjaussarjalla. Ns. tuunaussarja on notifikaatiossa ja se muuttaa lakia edelleen.

RAKENNUSJÄRJESTYKSEN UUDISTUKSEN SISÄLLÖSTÄ

Rakennusjärjestyksen uudistamisessa tarkastellaan mm. seuraavien seikkoja:

- Rakentamislain vaikutus
- vihertehokkuuden käyttö
- paikallisuus/kaupunginosakohtaisuus, erilaisten määräysten käyttö pientalovaltaisten tai kaupunkikeskusten välillä
- arvioidaan keinoja täydennysrakentamisen edistämiseksi
- rakentamisen määrä ja rakennuspaikan koko
- rakentamisen luvanvaraisuus

- pienimuotoinen piharakentaminen
- pihajärjestelyt ja ajoliittymät
- autojen ja polkupyörien pysäköinti

Viherkertoimen käyttö edistää kunnan strategisia tavoitteita, minkä vuoksi se pyritään kirjoittamaan osaksi rakennusjärjestystä. Puuston säilyttämiseen ja kaatamiseen liittyvää säännöstöä tarkennetaan. Rakennustuotteiden kierrätystä pyritään mahdollistamaan. Hulevesien käsittelyä tarkennetaan ja tapahtumien järjestämistä helpotetaan.

Rakentamislaki nostaa lupakynnystä verrattuna nykyisen rakennusjärjestyksen sallimiin vapautuksiin. Nyt käsitellään lupa-asioina sellaisia asioita, jotka eivät enää rakentamislain aikana edellytä rakentamislupaa. Se on otettu huomioon rakennusjärjestystä uudistettaessa.

RAKENNUSJÄRJESTYKSEN RAKENTEESTA

Nykyinen rakennusjärjestys toimii sisällöllisenä pohjana muutoksille.

Rakennusjärjestyksen rakenteen osalta uudistustyön alussa tutkittiin mahdollisuutta laatia uusi rakennusjärjestys mukaillen Kuntaliiton vuonna 2019 tammikuussa julkaiseman mallirungon pohjalta. Sen jälkeen kuitenkin mm. Helsingin kaupunki on päivittänyt omaa rakennusjärjestystään aiemmin käytössä olleen rakenteensa pohjalta, joten myös Vantaan rakennusjärjestyksen valmistelutyössä on noudatettu vuoden 2010 rakennusjärjestyksen rakennetta. Lisäksi Kuntaliitto valmisteli rakentamislakimuutoksen kuluessa uuden mallirungon, jota huomioitiin soveltuvin osin. Valmistelussa päädyttiin jokaisessa vaiheessa pysyttäytyä Vantaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaisessa rakenteessa.

MITEN RAKENNUSJÄRJESTYKSEN VAIKUTUKSIA SELVITETÄÄN JA ARVIOIDAAN?

Rakennusjärjestyksen uudistamiseen sisältyy vaikutusten arviointi, jonka tarkoituksena on selvittää tarpeellisessa määrin rakennusjärjestyksen muutoksen toteuttamisen aiheuttamia ympäristövaikutuksia ennakolta. Vaikutuksia arvioidaan muutostyön ajan osana prosessia. Arvioitavia vaikutuksia ovat esimerkiksi yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan ja luonnon ympäristöön kohdistuvat merkittävät vaikutukset. Vaikutuksia arvioidessa käytetään vertailukohtana nykyistä rakennusjärjestystä. Osallisten esittämät näkemykset huomioidaan vaikutusten arviointityössä.

Rakennusjärjestyksen uudistamisen vaikutuksia arvioidaan alla olevan jaottelun mukaan.

- vaikutukset lainsäädännöstä
- kaupunkikuvalliset ja arkkitehtuuriset vaikutukset
- viranomaisohjausvaikutukset
- turvallisuusvaikutukset
- ympäristövaikutukset
- energiataloudelliset vaikutukset
- vaikutukset asuinympäristön viihtyisyyteen
- taloudelliset vaikutukset

Rakennusjärjestyksen uudistamisen selostuksessa esitetään johtopäätökset ja tiivistelmät selvityksistä ja arvioidaan keskeisiä vaikutuksia.

KUINKA OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS JÄRJESTETÄÄN?

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin rakennusjärjestys saattaa huomattavasti vaikuttaa. Viranomaisyhteistyö järjestetään lausuntomenettelynä. Osallisia ovat myös viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (MRL 62 §).

- kaupungin asukkaat, maanomistajat ja hallintaoikeuden omistajat
- kaupungissa toimivat yritykset, yhteisöt, yhdistykset, seurat ja järjestöt
- kaupungin eri hallintokunnat
- naapurikunnat

Osallisia ovat myös ne viranomaistahot ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

- Lupa- ja valvontavirasto sekä Uudenmaan elinvoimakeskus (ent. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus)
- Liikennevirasto, Väylävirasto (rautatie- ja vesialueet)
- Pelastuslaitos
- Vantaan kaupunginmuseo
- tietoliikenneverkkoja ylläpitävät yhtiöt, energiayhtiöt
- Uudenmaan liitto, HSY, HSL, TUKES,

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan rakennusjärjestystä valmisteltaessa on soveltuvin osin noudatettava mitä MRL 62 §:ssä säädetään vuorovaikutuksesta ja MRL 65 §:ssä ehdotuksen asettamisesta julkisesti nähtäville. Rakentamislain rakennusjärjestystä koskevissa pykälissä ei ole enää viittausta MRL 62 §:ään eikä 65 §:ään. Avoimen ja vuorovaikutteisen prosessin varmistamiseksi valmistelussa voidaan kuitenkin noudattaa maankäyttö- ja rakentamislain mukaista vuorovaikutusmenettelyä.

Suunnittelun lähtökohdista ja tavoitteista rakennusjärjestystä valmisteltaessa tiedotetaan ja vuorovaikutusmenettely järjestetään niin, että osallisilla on mahdollisuus osallistua rakennusjärjestyksen valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä työn eri vaiheissa voi jättää mm. seuraavilla tavoilla:

- lausunnot eri viranomaisilta ja yhteisöiltä
- projektiryhmän työskentely (projektiryhmä kutsuu asiantuntijoita tarpeen mukaan)
- mielipiteiden ja muistutusten jättäminen nähtävillä olojen aikana
- rakennusjärjestystä esitellään tarvittaessa yleisötilaisuuksissa
- ottamalla suoraan yhteyttä projektiryhmän jäseniin

Yhteystiedot ovat osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) lopussa.

TYÖN ETENEMINEN, TIEDOTTAMINEN JA OSALLISTUMISTAVAT

VIREILLETULO JA TYÖN ETENEMINEN

- Uudistamistyötä varten perustettiin projektityöryhmä. Kaupungin sisäinen aloitusseminaari järjestettiin 13.10.2021.
- Työn käynnistymisestä tiedotettiin maaliskuussa 2022 asukaslehdessä ja kaupungin verkkosivuilla.
- Uudistustyöstä laadittiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on esillä koko uudistamisprosessin ajan Vantaan kaupungin verkkosivuilla. Kaupunkilaisilla ja muilla osallisilla on mahdollisuus antaa yleisesti ehdotuksia rakennusjärjestyksen päivittämiseen.
- Prosessin etenemistapaa täsmennetään jokaisessa vaiheessa.

Mielipiteet

Jos teillä on huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) sisällöstä, voitte ilmoittaa mielipiteenne/muistutuksenne Vantaan kirjaamoon joko kirjeellä tai sähköpostitse. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan voidaan tehdä työn kuluessa tarvittaessa muutoksia ja täydennyksiä.

VALMISTELU

Projektiryhmä laati ehdotuksen uudesta rakennusjärjestyksestä sekä vaikutusten arvioinnin. Rakennusjärjestyksen sisältöä on esitelty eri tilaisuuksissa ja sen sisällöstä on neuvoteltu keskeisten viranomaisten ja yhteisöjen kanssa.

- Vantaan palautekanavan ja Rakennusvalvonnan neuvontapyyntöjen aiheista laadittiin tarkastelu.
- Kuntaliiton uuden mallipohjan (1029) ja vanhan rakennusjärjestyksen rakenteista laadittiin virkamiestyönä vertailu, johon kerättiin kaupungin sisäisellä selvityksellä kommentteja poikkihallinnollisin työryhmätapaamisin.

Pykäliä on valmisteltu kaupungin virkamiestyönä poikkihallinnollisissa työryhmissä alkuvuonna 2023. Valmistelussa on otettu huomioon saadut mielipiteet ja valmisteilla oleva muuttuva lainsäädäntö. Valmistelussa on päätetty edetä suoraan rakennusjärjestyksen ehdotusvaiheeseen ilman erillistä luonnosvaihetta nähtävilläolon aikoineen. Ehdotusvaiheen jälkeen valmisteltiin saatujen lausuntojen perusteella muutettu rakennusjärjestyksen muutosehdotus.

Mielipiteet

Osallisilla on mahdollisuus jättää kirjallinen muistutus kuntaan Vantaan kirjaamoon joko kirjeellä tai sähköpostilla. Yhteystiedot ovat tämän osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) lopussa.

- Rakennusjärjestyksen uudistamista koskeva asukasilta järjestettiin 6.9.2022 Vantaan valtuustosalissa, valmistelutyön alkaessa.
- Uudistamisesta tiedotettiin Vantaan vammaisneuvostolle vammaisneuvoston kokouksessa 20.9.2023.

EHDOTUS RAKENNUSJÄRJESTYKSEKSI

Ehdotus uudeksi rakennusjärjestykseksi (muutettu muutosehdotus) käsitellään kaupunginhallituksessa, joka päättää sen nähtäville asettamisesta ja lausuntojen pyytämisestä. Ehdotus rakennusjärjestykseksi asetetaan julkisesti nähtäville RakL 19 §:n mukaisesti 30 päivän ajaksi. Rakennusjärjestysehdotuksesta on pyydettävä lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, maakunnan liitolta ja kunnalta, jonka alueiden käyttöön tai rakentamiseen rakennusjärjestys vaikuttaa.

Nähtävilläolosta kuulutetaan kaupungin verkkosivuilla. Muutettu rakennusjärjestyksen muutosehdotus on nähtävillä myös Vantaa-infossa.

Rakennusjärjestysehdotus käsiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 10.12.2024 ja kaupunginhallituksessa 13.1. 2025 ja se asetettiin nähtäville 28.3. - 28.4.2025. Muutettu muutosehdotus on tavoitteena asettaa nähtäville keväällä 2026.

Muistutukset ja lausunnot

Rakennusjärjestysehdotus oli RakL 19 §:n mukaisesti nähtävillä 30 päivän ajan, jolloin siitä oli mahdollisuus jättää kaupunginhallitukselle osoitettu muistutus. Muistutuksia ei jätetty. Rakennusjärjestysehdotuksesta pyydettiin lausunnot keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä. Saatiin 16 lausuntoa. Lausuntoihin on valmisteltu vastineet. **Keväällä 2026 muutetusta muutosehdotuksesta pyydetään uudestaan lausunnot ja muistutukset ja niihin valmistellaan vastineet.**

HYVÄKSYMINEN JA VOIMAANTULO

Kaupunkiympäristölautakunta käsittelee rakennusjärjestyksen ehdotuksesta saadut muistutukset ja lausunnot. Kaupunkiympäristölautakunta esittänee hyväksymistä edelleen kaupunginhallitukselle, joka päättänee hyväksyä lausuntojen takia laaditut vastineet ja ehdotukseen mahdollisesti tehdyt muutokset. Koska ehdotukseen tehtiin oleellisia muutoksia, se asetetaan uudelleen nähtäville (RakL 19 §). Rakentamislain mukaan rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto (RakL 19 §). Kaupunginhallitus esittänee rakennusjärjestysehdotuksen edelleen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi. Hyväksymispäätöksestä ilmoitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä niille viranomaisille, kaupungin jäsenille ja muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä pyytäneet päivitysehdotuksen ollessa nähtävillä.
Voimaan tullut rakennusjärjestys lähetetään maanmittauslaitokselle, maakunnan liitolle, naapurikunnille sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle lähetetään ilmoitus rakennusjärjestyksen voimaantulosta.

Muutoksenhaku

Kaupunginvaltuuston hyväksymispäätöksestä voi hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään. Päivitetty rakennusjärjestys tulee voimaan, kun hyväksymistä koskeva kaupunginvaltuuston päätös on saanut lainvoiman. Voimaantulosta tiedotetaan noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään, eli hyväksymistä koskeva päätös saatetaan tiedoksi julkaisemalla se kaupungin verkkosivuilla.

AIKATAULUARVIO

- rakennusjärjestyksen uudistamisen käynnistäminen lokakuu 2021
- valmistelevan projektiryhmän kokoaminen lokakuu 2021
- osallistumis- ja arviointisuunnitelman laadinta ja asettaminen nähtäville maaliskuu 2022
- rakennusjärjestysehdotuksen valmistelua 2023–2025
- rakennusjärjestysehdotuksen asettaminen nähtäville maalis-huhtikuu 2025
- lausuntojen ja mahdollisten muistutusten käsittely elo–joulukuu 2025
- muutetun muutosehdotuksen nähtäville asettaminen toukokuu 2026
- lausuntojen ja mahdollisten muistutusten käsittely elokuu 2026
- hyväksymiskäsittely syyskuu 2026.

LISÄTIETOJA

Aineistoon voit tutustua myös maankäytön asiakaspalvelussa, Tikkurilan Vantaa-infossa (Dixi, Ratatie 11, 2. krs), puh. 8392 2133, ma–pe 8.15–15.00) ja muissa Vantaa-infoissa (Myyrmäki, Korso) sekä kaupungin verkkosivuilla osoitteessa **www.vantaa.fi**.

Palautetta voi jättää, mieluiten yhteystiedoin varustettuna, osoitteella Vantaan kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki tai sähköpostiosoitteella kirjaamo@vantaa.fi. Kirjaamon käyntiosoite on Tikkurilan Vantaa-info, Dixi, Ratatie 11, 2. krs, 01300 Vantaa.

Uudistamistyöstä antaa lisätietoa

rakennusvalvontapäällikkö Risto Mikkola, +35840 701 4288,
risto.mikkola@vantaa.fi

Hankkeen vaiheet ja aineisto

Kaupungin verkkosivusto
www.vantaa.fi > asuminen ja ympäristö > rakentaminen ja tontit > rakennusjärjestyksen uudistaminen

Vantaan kartat, kaavat ja ilmakuvat
kartta.vantaa.fi

Maankäytön asiakaspalvelu
Vantaa-info, Dixi, Ratatie 11, 2. krs
puhelin 09 8392 2133
avoinna ma-to 8.15–15.00

Vantaa-infot
Tikkurila, Korso, Myyrmäki

21 YK0056 Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavaluonnos /TeA

VD/427/10.02.02.00/2026

TeA/SP/JN/AKa/JS/JK

Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavan YK0056 laatiminen käynnistyi kaupunginhallituksen päätöksellä 23.2.2026 § 16. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on julkaistu 23.4.2026. Vaiheyleiskaavasta on valmistunut luonnos, joka tuodaan hyväksyttäväksi nähtäville asetettavaksi. Vaiheyleiskaavassa osoitetaan Lentoradan ja Itäradan tunnelissa kulkevat linjaukset Korson suuralueella. Vaiheyleiskaava ei muuta voimassa olevaa yleiskaavaa 2020 (YK0048).

Vaiheyleiskaavaluonnos koostuu vaiheyleiskaavakartasta sekä merkinnöistä ja määräyksistä. Kaavaluonnokseen liittyy selostus, jossa kuvataan kaavatyön lähtökohdat ja tavoitteet, kaavan sisältö sekä vaikutusten arviointi siltä osin kuin arviointeja on tehty osana ratahankkeiden suunnittelua. Kaava-asiakirjoja täydennetään kaavaehdotukseen.

Nähtävilläolo ja lausuntovaihe ajoittuvat mahdollisesti osin lomakaudelle, minkä vuoksi on perusteltua jatkaa nähtävilläoloa ja lausuntoaikaa 1.9. saakka siinäkin tapauksessa, että kaava asetettaisiin nähtäville jo kesäkuussa. Kaavatyöhön liittyen pidetään 20.5. asukastilaisuus, jossa esitellään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä 18.8. toinen asukastilaisuus, jossa esitellään vaiheyleiskaavaluonnosta.

Vuorovaikutuksen ja vaikutusten arviointien pohjalta laaditaan kaavaehdotus syksyllä 2026. Kaavaehdotus tuodaan kaupunkiympäristölautakunnan käsiteltäväksi vuodenvaihteessa 2026–2027. Kaavaehdotus asetetaan nähtäville alkuvuodesta tai keväällä 2027, jolloin järjestetään asukastilaisuus ja pyydetään kaavaehdotuksesta lausunnot. Kaavaehdotuksesta saatuihin muistutuksiin ja lausuntoihin laaditaan vastineet. Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu pidetään keväällä tai kesällä 2027. Tavoitteena on, että kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan vuoden 2027 aikana.

Kaupunkiympäristölautakunta 5.5.2026 § 15

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään
a) esittää kaupunginhallitukselle Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavaluonnoksen (YK0056) nähtäville asettamista 1.9.2026 saakka
b) esittää kaupunginhallitukselle, että oikeutetaan yleiskaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:
Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja Tero Anttila poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kaupunkiympäristölautakunta jätti asiaan seuraavan yhteisen pöytäkirjalausuman:

> ” Lentoradan ja itäradan linjaukset tulee suunnitella mahdollisimman vähän asutusta haittaavasti. Radat eivät saa heikentää Vantaan mahdollisuuksia hyödyntää Vallinojan aluetta asuntorakentamiseen.”

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavaluonnos (YK0056) 1.9.2026 saakka ja
b) oikeuttaa yleiskaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot.

Liitteet:
- YK0056 Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavaluonnos, kaavakartta ja määräykset 5.5.2026
- YK0056 Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavaluonnos, selostus 5.5.2026

Täytäntöönpano: Kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
yleiskaavasuunnittelija Anna-Mari Kangas, p. 050 302 9224 anna-mari.kangas[at]vantaa.fi
liikenneinsinööri Joonas Stenroth, p. 050 302 9278 joonas.stenroth[at]vantaa.fi
yleiskaavapäällikkö Juha Nurmi, p. 040 336 0159 juha.nurmi[at]vantaa.fi

YK0056 Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaava
Etappgeneralplan för spårprojekten i Korso

Vantaan kaupunki

Työn numero
YK0056

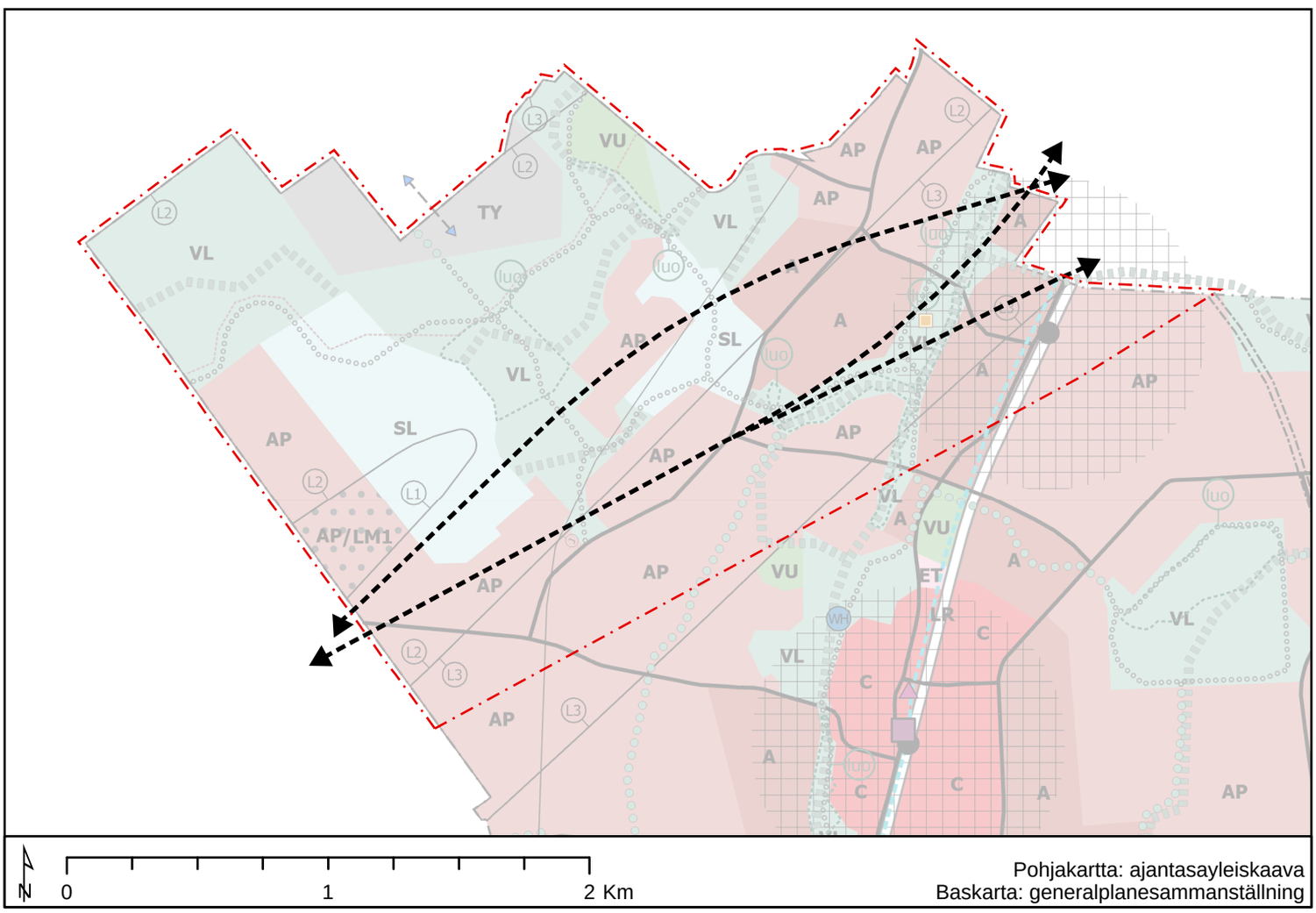
Yleiskaavaluonnos
5.5.2026

Vanda stad

Arbetsnummer
YK0056

Utkast till generalplan
5.5.2026

Juha Nurmi
Yleiskaavapäällikkö / Generalplanchef

Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset

Raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus

Raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus. Radat on rakennettava niin, ettei liikennöinti niillä häiritse olemassa olevaa eikä yleiskaavassa osoitettua maankäyttöä. Ratalinjausten suojavyöhykkeille ei saa rakentaa energiakaivoja (maalämpökaivoja) tai porakaivoja.

20 metriä yleiskaava-alueen ulkopuolella oleva viiva

Generalplanbeteckningar och -bestämmelser

Riktgivande dragning av tunnel för tung spårtrafik

Riktgivande dragning för tunnel för tung spårtrafik. Banorna ska byggas så att trafiken på dem inte stör den existerande markanvändningen eller markanvändning som anvisats i generalplanen. Inom skyddszonerna för banlinjerna får inga energibrunnar (jordvärmebrunnar) eller borrbrunnar byggas.

Linje 20 meter utanför generalplaneområdet

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __.__.20__

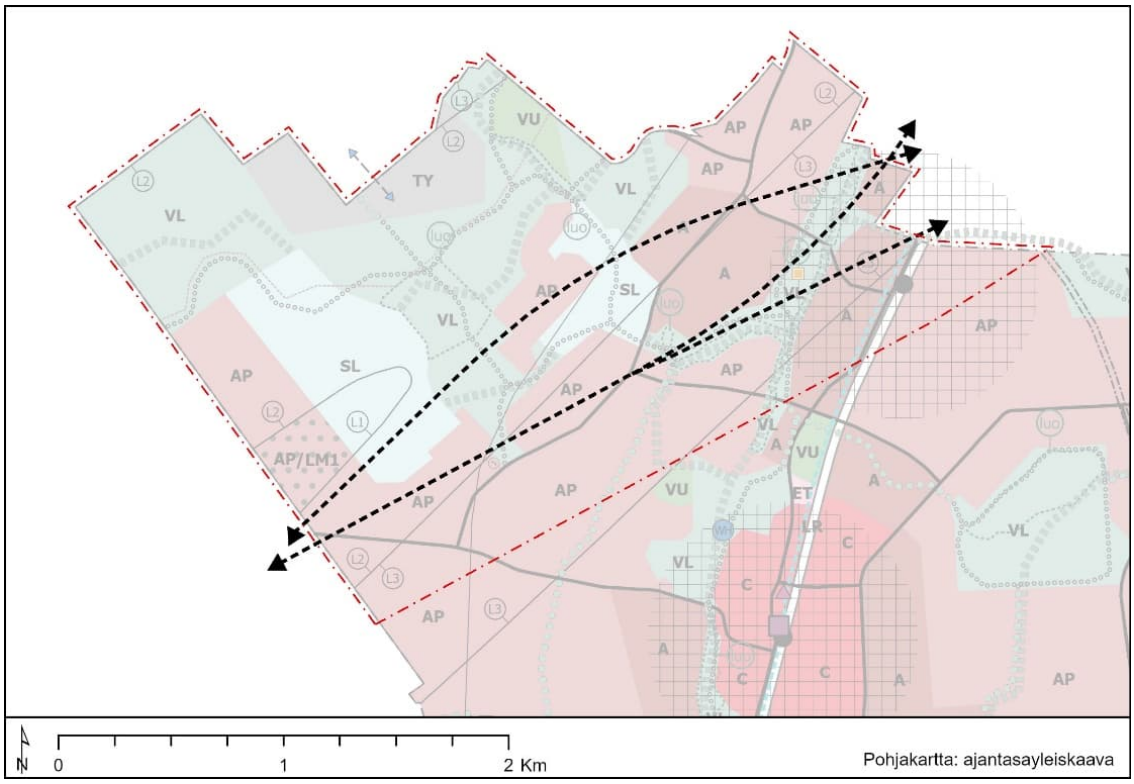
Godkänd av stadsfullmäktige __.__.20__

LIITE: Kaupunginhallitus 01.06.2026 / 21

Vantaa

YK0056 KORSON RAIDEHANKKEIDEN VAIHEYLEISKAAVALUONNOS

KAAVASELOSTUS

KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 5.5.2026

KAUPUNKIRAKENNE JA YMPÄRISTÖ / YLEISKAAVOITUS

Työryhmä

Yleiskaavapäällikkö Juha Nurmi

Yleiskaavasuunnittelija Anna-Mari Kangas

Liikenneinsinööri Joonas Stenroth

Kaavatekninen koordinaattori Eeva Juusela

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä **3**

1. Vaiheyleiskaavan tausta ja tavoitteet **4**

2. Lähtökohdat **5**

2.1 Suunnittelualueen sijainti ja yleiskuvaus 5

2.2 Suunnittelutilanne 7

2.3 Rakennuskiellot 12

3. Raidehankkeet **13**

3.1 Lentorata 13

3.2 Itärata 16

4. Kaavan kuvaus **19**

5. Kaavan keskeisten vaikutusten arviointi **20**

5.1 Liikenteellisten vaikutusten arviointi 20

5.2 Ympäristövaikutusten arviointi 23

5.3 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen 26

6. Suunnitteluprosessin vaiheet **27**

7. Lähteet **28**

8. Kaavakartta ja -määräykset **29**

TIIVISTELMÄ

Kaava-alue sijaitsee Korson suuralueella Vierumäen, Vallinojan ja Korson ja Leppäkorven kaupunginosissa. Suunnittelualueen länsi- ja pohjoisreuna kulkee kaupungin rajaa myöten. Etelässä alue rajautuu Korson keskustan pohjoispuolelle ja idässä rautatiealueen itäpuolelle. Kaava-alueella on pientalopainotteisia asuinalueita, metsäisiä ja avoimia lähivirkistysalueita, peltoalueita sekä luonnonsuojelualueita.

Kaava-alueelle suunnitellaan raideliikennetunneleita uusille valtakunnallisille raideliikenneyhteyksille. Lentorata on Pasila-Kerava-välille Lentoaseman kautta kulkeva uusi raideyhteys. Itärata erkanee Lentoradasta Vantaan ja Tuusulan rajalla, ja jatkaa Porvoon kautta Kouvolaan. Molemmat yhteydet kulkevat Vantaan alueella tunnelissa.

Vaiheyleiskaavassa osoitetaan ainoastaan raskaan raideliikenteen tunnelien linjaukset. Maanalaiset ratkaisut eivät muuta nykyisen yleiskaavan maankäyttöratkaisuja. Ratojen rakentaminen edellyttää myös maanpäällisiä rakenteita (huoltokuiluja rakennuksineen sekä ajotunneleita), joiden tarkemmat sijainnit tullaan osoittamaan asemakaavoissa.

1. VAIHEYLEISKAAVAN TAUSTA JA TAVOITTEET

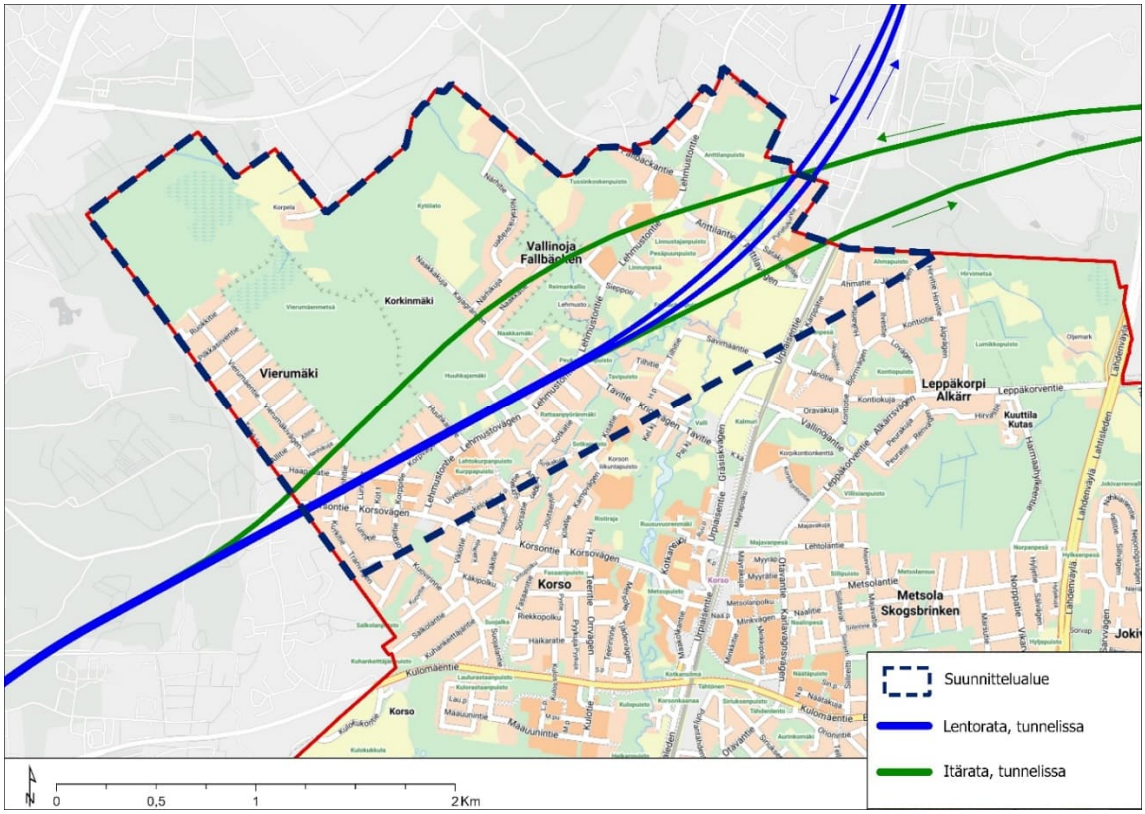
Vantaan kaupungin tavoitteena on laatia Lentoradan ja Itäradan mahdollistava yleiskaava. Voimassa olevassa yleiskaavassa 2020 (YK0048) ei ole osoitettu raskaan raideliikenteen tunneleita Korson suuralueella. Lentoradan mahdollistava yleiskaavamerkintä on osoitettu Vantaalla Aviapoliksen suuralueen kautta kohti pohjoista.

Lentorata Oy esittää Lentoradalle uutta lyhyempää linjausvaihtoehtoa lentoasemalta Korson kautta kohti päärataa. Itärata Oy on päättänyt jatkaa suunnittelua Lentoradan uuteen linjaukseen perustuvalla linjauksella Korson alueella. Raidehankkeiden yleissuunnitelmien hyväksyminen edellyttää ratojen osoittamista hyväksytyssä yleiskaavassa. Asemakaavoissa tullaan osoittamaan raideliikennetunneleiden tarkempi sijainti sekä niiden edellyttämät maanpäälliset rakenteet, huoltokuilut ja ajotunnelit. Ratasuunnitelman hyväksyminen edellyttää asemakaavaa.

Lentorata Oy:n tavoitteena on, että Lentoradan ratasuunnitelma valmistuu alkuvuodesta 2028 ja hyväksytään sen jälkeen. Itärata Oy:n tavoitteena on yleissuunnitelman valmistuminen ja hyväksyminen vuonna 2028 ja ratasuunnitelman vuonna 2031.

Vaiheyleiskaavassa osoitetaan ainoastaan raskaan raideliikenteen tunnelien linjaukset. Maanalaiset ratkaisut eivät muuta nykyisen yleiskaavan maankäyttöratkaisuja. Ratojen rakentaminen edellyttää myös maanpäällisiä rakenteita (huoltokuiluja rakennuksineen) sekä ajotunneleita, joiden tarkemmat sijainnit tullaan osoittamaan asemakaavoissa.

Vaiheyleiskaava on kaavoitussuunnitelmassa 2026–2028 ja vuoden 2026 kaavoituskatsauksessa. Kaupunginhallitus on päättänyt vaiheyleiskaavan käynnistämisestä 23.2.2026.

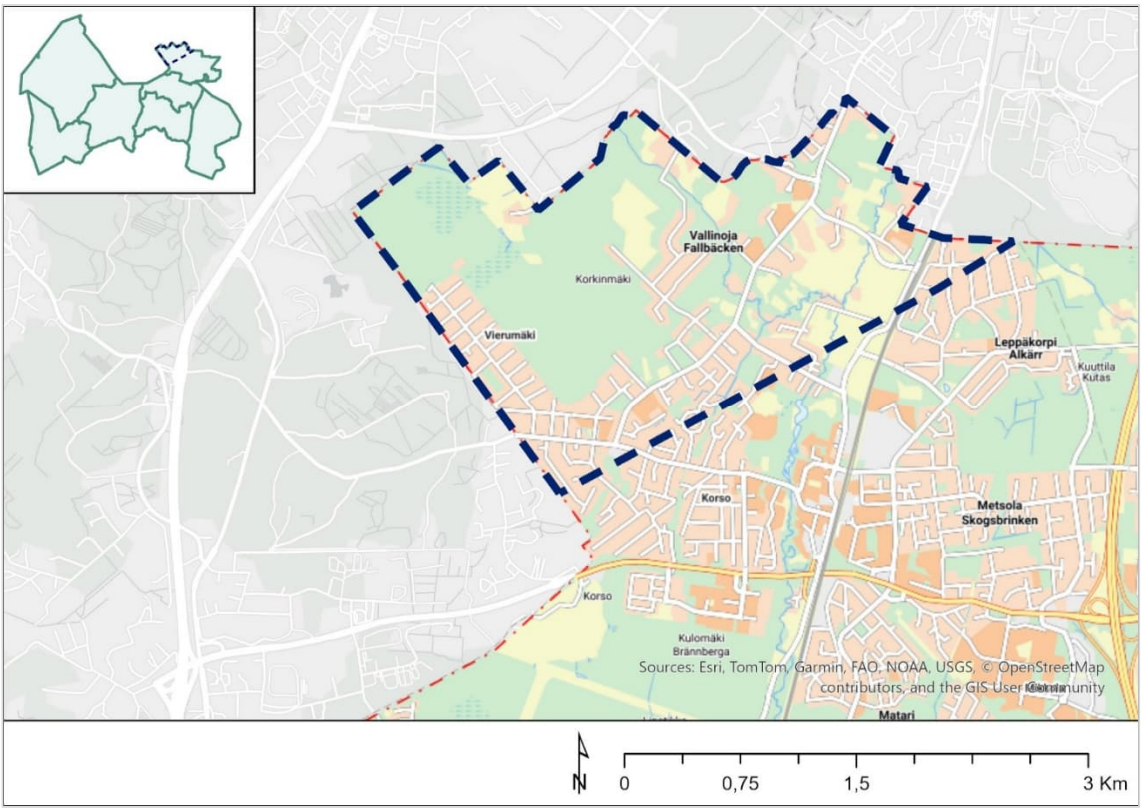

Kuva 1. Itäradan ja Lentoradan ratatunnelit suunnittelualueella.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Kaava-alue sijaitsee Korson suuralueella Vierumäen, Vallinojan ja Korson ja Leppäkorven kaupunginosissa. Suunnittelualueen länsi- ja pohjoisreuna kulkee kaupungin rajaa myöten ja rajautuu Tuusulan kuntaan ja Keravan kaupunkiin. Etelässä alue rajautuu Korson keskustan pohjoispuolelle ja idässä rautatiealueen itäpuolelle. Kaava-alueella on pientalopainotteisia asuinalueita, metsäisiä ja avoimia lähivirkistysalueita, peltoalueita sekä luonnonsuojelualueita.

Kuva 2. Suunnittelualueen sijainti ja rajaus on merkitty kartalle sinisellä katkoviivalla.

Rakennettu ympäristö

Rakennuskanta on pientalopainotteista, valtaosin omakotitaloja mutta etenkin Lehmustontien itäpuolella on myös runsaasti paritaloja. Kaava-alueella on myös joitakin rivitaloja, joista suurin osa sijaitsee Fallbackantien varressa. Suunnittelualueella on 1990-luvulla rakennettuja kerrostaloja ja pienkerrostaloja Lehmustontien varressa ja Linnustajankujalla sekä 1970-luvun pienkerrostaloja Korppitien, Haapanatien ja Korsontien varressa.

Alueella on myös yksittäisiä toimisto-, teollisuus- ja varastorakennuksia. Lisäksi on muutamia vapaa-ajan asuinrakennuksia sekä maatilojen yhteyteen sijoittuvia maatalousrakennuksia, sekä oppilaitos- ja hoitoalan rakennuksia.

Kaava-alueella on neljä suojeltua rakennusta osoitteissa Lehmustontie 44 ja Variskuja 2.

Yhdyskuntarakenne ja liikenne

Alueen rakennuskanta on pientalovaltaista ja eri-ikäistä. Alueelle on 1950-luvulla laadittu rakennuskaavoja ja myöhemmin asemakaavoja, joiden mukaisesti alue on rakentunut. Suunnittelualue sijoittuu Helsinki-Vantaan lentoaseman kiitoteiden 1 ja 3 jatkeille, ja alueella on lentomelua. Lentomelualueet on osoitettu yleiskaavassa. Voimakkaimman lentomelun alueella (Lden yli 60 dB) ei ole mahdollista lisätä asuinrakennuksia, ja Lden 55-60 dB alueella vain täydennysrakentaminen on mahdollista.

Kaava-alueella on noin 2500 asukasta. Muuhun Vantaaseen verrattuna Vierumäen ja Vallinojan kaupunginosissa on hieman vähemmän 16-29- vuotiaita ja 30-44-vuotiaita sekä hieman enemmän 45-64-vuotiaita. Lapsiperheiden osuus on vastaava kuin koko Vantaalla.

Suunnittelualueella sijaitsee kaksi koulua: Vierumäen koulu sekä Vantaan seudun steinerkoulu. Lisäksi alueella on Vallinojan päiväkoti, jossa on myös esiopetusta. Suunnittelualueella on lähikauppa Riskiläkujalla. Alueella on kaksi ratsastuskoulua. Alueen asukkaiden palvelut sijoittuvat pääosin Korson keskustaan.

Idässä suunnittelualueen läpi kulkee päärata. Lähin lähijunaliikenteen asema sijaitsee Korsossa suunnittelualueen kaakkoispuolella ja lähin kaukojuna-asema Tikkurilassa. Pohjoisessa suunnittelualueen läheisyydessä on myös Savion asema. Korson ja Savion asemilla pysähtyy nykyisin K-junat. Suunnittelualueella kulkee useita bussilinjoja, joista osa on seudullisia. Kaikki alueen bussilinjat toimivat myös Korson aseman liityntälinjoina. Suunnittelualueen keskeisimmät joukkoliikennekadut ovat Korsontie, Lehmustontie, Anttilantie, Urpiaisentie sekä Vierumäentie.

Urpiaisentie on pohjoiseteläsuuntainen pääkatu ja liikennemäärältään suunnittelualueen vilkkain katu. Anttilantie, Lehmustontie ja Korsontie ovat alueellisia kokoojakatuja ja Tavitie paikallinen kokoojakatu. Alueen muu katuverkko muodostuu tonttikaduista.

Pyöräliikenteen tavoiteverkossa kulkee pyöräliikenteen baana pääradan varressa. Alueellisten kokoojakatujen sekä Fallbackantien varteen on tavoiteverkossa määritelty pääpyöräreitti. Nykyisin alueen pyörätiet ovat yhdistettyjä jalankulun ja pyöräilyn väyliä.

Luonnonympäristö

Suunnittelualueella sijaitsee kaksi rauhoitettua luonnonsuojelualuetta: Rauno ja Liisa Ruuhijärven metsä sekä Tussinkosken luonnonsuojelualue. Lisäksi alueen kaakkoisrajan tuntumassa on kaksi rauhoitettua luonnonmuistomerkkiä: Kisatien luonnonkivialue sekä Ottelukujan lohkare. Luontoarvojen kannalta erityisen tärkeinä alueina (luo-alue) on osoitettu Korkinmäki sekä Rekolanojan yläjuoksu ja Myllyniitynoja. Luontoarvot, mm. kääpäkohteet ja lahokaviosammaleen esiintymisalueet, painottuvat luonnonsuojelualueille ja niiden lähistöön.

Luontoselvityksissä on suunnittelualueella havaittu useita huomionarvoisia lintulajeja. Lisäksi alueelle sijoittuu arvokkaita metsäluontotyyppejä ja soita. Kaava-alueella on siirtolohkareita. Kaava-alueen halki kulkee useita ekologisia yhteyksiä: sekä maakunnallisia että paikallisia ja yleiskaavan runkoyhteyksiä.

Virkistys

Suunnittelualueella on asuinalueiden lomassa lähivirkistysalueita. Vierumäen kuntorata on valaistu ulkoilureitti (talvisin hiihtolatu), jossa on ulkokuntoilupaikka. Alueella on myös maastopyöräilyreitti. Vallinojan kaupunginosassa on Tussinkoskenpuiston koira-aitaus.

Vesistöt, vesitalous, maaperä ja pohjavesialueet

Kaava-alueella ei sijaitse pohjavesialueita. Lähin pohjavesialue on Tuusulassa sijaitseva Mätäkiven vedenhankinnan kannalta tärkeä 1. luokan pohjavesialue. Kaava-alueella kulkee vesistöjä: Vierumäenoja, Firanoja, Kytöladonoja, Myllyniitynoja, Rekolanoja, Fallinpellonoja ja Kalminoja. Alueella on lähteitä.

Alue on pääosin vesihuollon piirissä, mutta osalla kiinteistöistä on kaivoja. Suunnittelualueella on kymmeniä maalämpökaivoja. Kaava-alueen kautta kulkee jätevesitunneli. Alueella on kallioperän heikkousvyöhykkeitä.

Maanomistus

Vantaan kaupunki omistaa kaava-alueella luonnonsuojelualueet, katualueet sekä suuren osan rakentamattomista alueista. Asuintontit, maatilat sekä joitakin rakentamattomia yleiskaavan asuinaluevarauksia on yksityisessä omistuksessa.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 14.12.2017 päättämien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) pyrkimyksenä on vähentää yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvata luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parantaa elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin.

Toimivia yhdyskuntia ja kestävää liikkumista koskien vaiheyleiskaava edistää osittain alla olevia tavoitteita:

- *Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.*
- *Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä. Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta.*
- *Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.*

Tehokkaan liikennejärjestelmän osalta tavoitteet ovat:

- *Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.*
- *Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.*

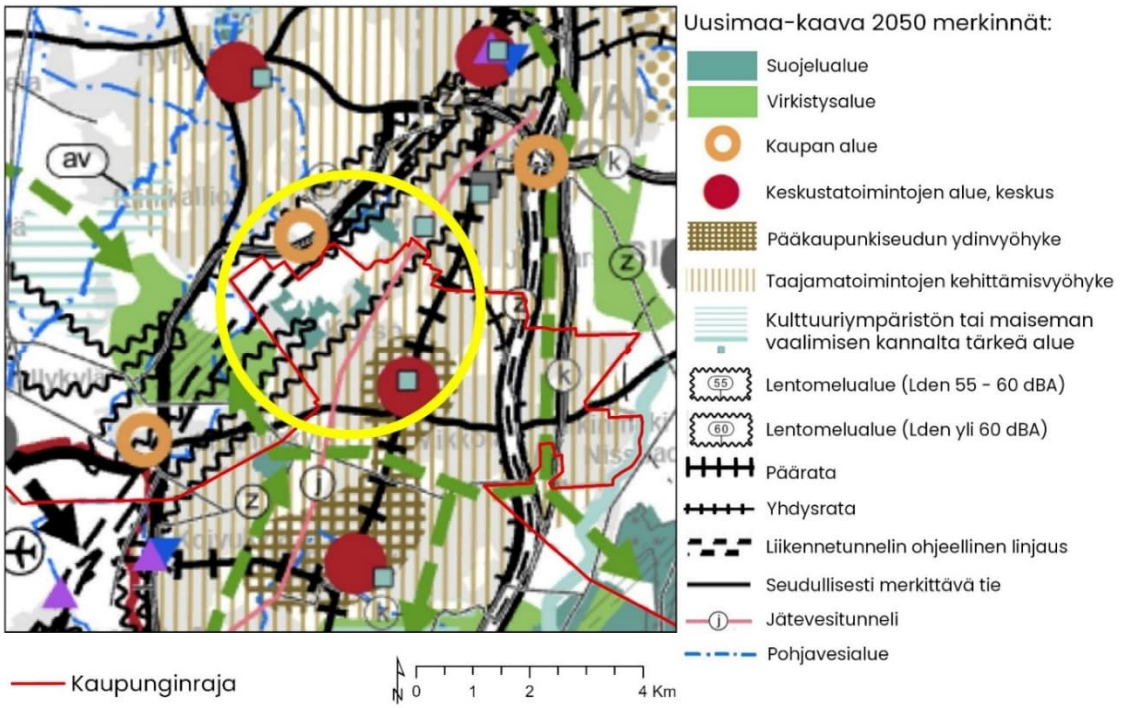
Lisäksi vaiheyleiskaavaa koskee terveellistä ja turvallista elinympäristöä koskevista tavoitteista:

- *Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.*

Vaiheyleiskaavalla edistetään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Kaava mahdollistaa raideliikenteeseen tukeutuvan ja eheytyvän yhdyskuntarakenteen toteutumista. Raidehankkeiden toteutumisella on myös vaikutuksia liikenteen päästöihin.

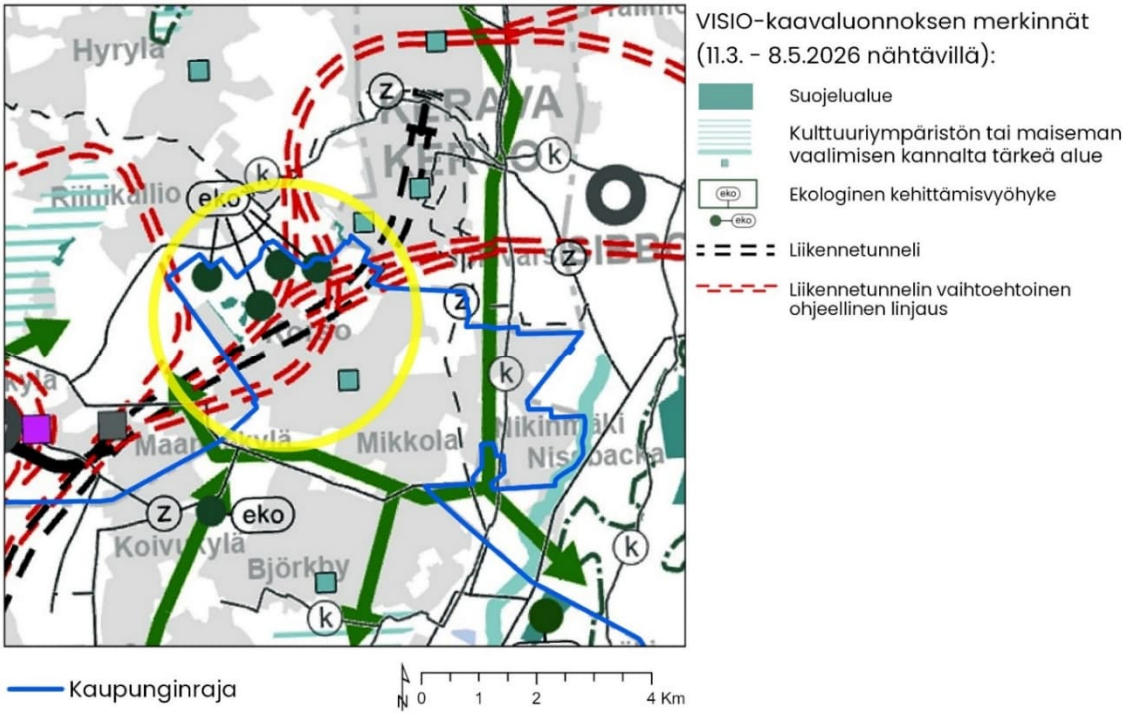
Maakuntakaava

Kaava-alueella on voimassa Uusimaa-kaava 2050 kaavakokonaisuuteen kuuluva Helsingin seudun vaihemaakuntakaava. Lentoradan linjaus on maakuntakaavassa liikennetunnelin ohjeellinen linjaus -merkinnällä. Uudenmaan liitto on katsonut, että Lentoradan linjaus ei ole voimassa olevan maakuntakaavan vastainen. Lisäksi suunnittelualueen kautta kulkee jätevesitunneli-merkintä. Kaava-alueelle sijoittuu kaksi suojelualue -merkintää ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke. Voimassa olevassa maakuntakaavassa Itäradan linjaus erkanee Lentoradasta vaiheyleiskaava-alueen pohjoispuolella.

Kuva 3. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti (keltainen ympyrä) Uusimaa-kaavassa 2050.

Uudenmaan liitto on käynnistänyt keväällä 2024 alueelle uuden lainvoimaista kaavaa täydentävän VISIO-kaavan laatimisen. Yksi kaavan teemoista koskee logistiikkaa ja pitkän matkan henkilöliikennettä.

Kuva 4. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti (keltainen ympyrä) VISIO-kaavassa.

VISIO-kaavaluonnos on nähtävillä 11.3.-8.5.2026. Kaavaluonnoksessa on osoitettu liikennetunneli- ja päärata- merkinnöillä Lentoradan uusi linjaus, joka liittyy päärataan Keravan eteläpuolella.

Itäradan alustavan yleissuunnitelman ratalinjausvaihtoehdot on esitetty kaavaluonnoksessa Liikennetunnelin vaihtoehtoinen linjaus -merkinnällä maanalaisilla osuuksilla. VISIO-kaavan luonnoksessa on esitetty eri vaihtoehdot, ja kuvattu mitkä niistä on valittu jatkosuunnitteluun. VISIO-kaavan ehdotukseen tavoitellaan yhtä linjausta. Vantaan alueella jatkosuunnitteluun valittu yhteys on Lentoradalta erkaneva Nikkilän eteläpuolinen linjaus.

Koska Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavaa ja VISIO-kaavaa valmistellaan rinnakkain, on kaavojen suunnittelussa syytä huomioida niiden hyväksymisjärjestys. Vaiheyleiskaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa Uudenmaan liitto nosti esiin näkemyksensä, että vaiheyleiskaava tulisi hyväksyä vasta vaihemaakuntakaavan jälkeen.

VISIO-kaavaluonnoksessa on lisäksi esitetty kolme vaihtoehtoista toteutusratkaisua Tallinnatunnelin pohjoisosaan sijoittuvalle rahtiradalle ja terminaalialueelle. Yhdessä vaihtoehdossa rahtiradan linjaus sivuaa vaiheyleiskaavan suunnittelualuetta.

MAL 2023 -suunnitelma

Helsingin seudun maankäytön (M), asumisen (A) ja liikenteen (L) MAL 2023 - suunnitelma on strateginen, Helsingin seudun 14 kuntaa kattava suunnitelma. Lisäksi Siuntio on mukana liikennejärjestelmäsuunnittelussa.

Kuva 5. Hankeyhtiöiden suunnitteilla olevat suuret ratahankkeet [MAL 2023, s. 60].

Suunnitelma ilmaisee seudun kuntien yhteisen tavoitetilan seudun kehityksestä vuoteen 2040 ja luo näkemystä vuoteen 2060 asti. [MAL 2023, s. 9] Helsingin seudun kuntien ja valtion välinen MAL-sopimus 2024–2035 on solmittu 13.12.2024.

Suunnitelmassa todetaan, että hankeyhtiöiden suuret ratahankkeet Turun tunnin Juna, Lentorata, Suomirata ja Itärata eivät ole osa seudullista MAL 2023 -investointiohjelmaa, mutta

niiden vaikutuksia seudulliseen liikennejärjestelmään ja maankäyttöön tulee arvioida ja suunnittelua seurata. Lisäksi todetaan, että Helsingin seudun näkökulmasta olennaista on varmistaa lähijunaliikenteen toimintaedellytykset.

MAL 2023 -suunnitelman toimenpiteissä mainitaan vielä näiden ratahankkeiden osalta, että valmistaudutaan hankeyhtiöiden suuriin ratahankkeisiin Turun tunnin Junaan, Lentorataan, Suomirataan ja Itärataan. Suunnitelman mukaan kyseisillä ratahankkeilla on toteutuessaan suuri vaikutus Helsingin seudun liikennejärjestelmään ja maankäytön ratkaisuihin.

MAL 2027 -suunnitelman laatiminen on käynnissä. Suunnitelman on tarkoitus valmistua vuonna 2027.

Naapurikuntien yleiskaavat

Lentoradan linjaus kulkee Helsingistä Vantaan Aviapoliksen kautta aiemmin linjattua ja kaavoissa osoitettua reittiä. Lentoaseman pohjoispuolella linjaus kaartaa Tuusulan Ruotsinkylän ja Maantiekylän kunnanosien kautta kohti Vantaan kuntarajaa. Itäradan länteen kulkeva tunneli liittyy Lentoradan linjaukseen Tuusulan puolella. Tuusulassa ratahankkeiden linjaus on osoitettu Tuusulan yleiskaavassa 2040 Liikennetunnelin ohjeellinen linjaus -merkinnällä vastaavassa sijainnissa kuin voimassa olevassa maakuntakaavassa.

Keravalla on voimassa Keravan yleiskaava 2035 (hyväksytty 7.11.2016, sai lainvoiman Keravan koko alueella 9.1.2019). Kaavassa on varauduttu valtakunnallisesti merkittäviin liikennehankkeisiin. Helsinki-Pietari-rata vastaa nykyistä Itärataa, joka on huomioitu kaavassa liikennetunneli-merkinnöillä, jotka sijoittuvat kaavassa kaupungin pohjoispuolelle. Keravan kaupunginvaltuusto on käynnistänyt raidehankkeita koskevan vaiheyleiskaavan (Raidehankkeiden vaiheyleiskaava, VYK8) laadinnan 17.3.2026. Kaava laaditaan vaiheyleiskaavana, joka koskee ratalinjauksia, ei muuta maankäyttöä kaava-alueella. Raidehankkeiden vaiheyleiskaavan tavoitteena on osoittaa yleiskaavassa: 1) Lentoradan linjaus, 2) Itäradan linjaus. Kaava on aloitusvaiheessa ja sen osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 26.3.-24.4.2026. Vaiheyleiskaavan tavoitteena on valmistua vuonna 2027. Lisäksi Keravalla on käynnissä koko kaupungin alueelle laadittava Keravan yleiskaava 2050 (YK9).

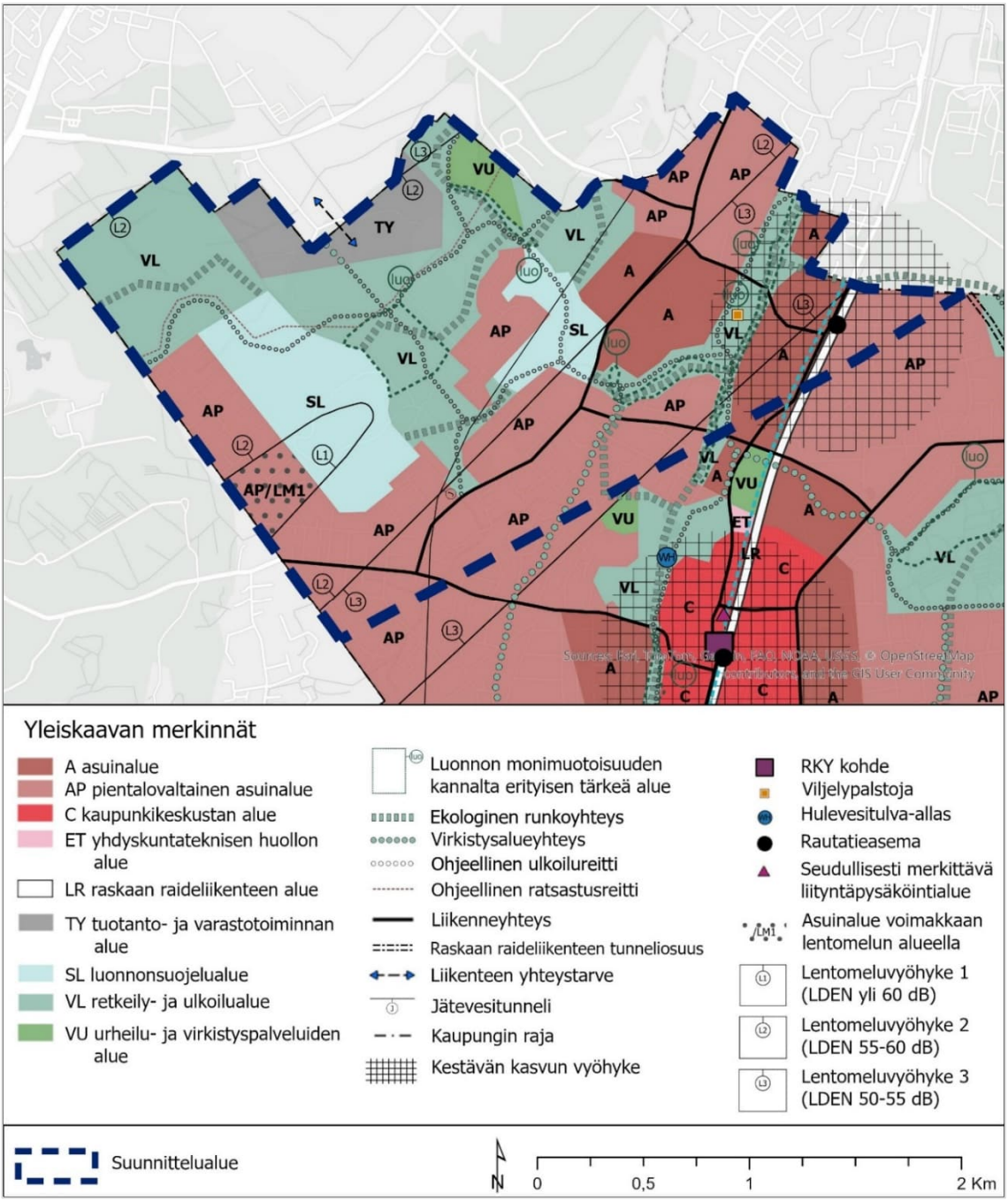
Sipoossa on Itäradan linjauksella voimassa Talman osayleiskaava, Sipoon yleiskaava 2025 sekä Linnanpellon osayleiskaava. Voimassa olevissa kaavoissa Itärataan (aikaisempiin linjauksiin) on varauduttu yhteystarvemerkinnöillä. Sipoossa on vireillä koko kunnan kattava Sipoon yleiskaava 2050 (G28), joka on tullut vireille 15.12.2022. Yleiskaavan luonnosta laaditaan, ja tavoitteena on saada se nähtäville vuonna 2026. Itäradan linjaukset tullaan osoittamaan yleiskaavassa.

Vantaan yleiskaava 2020

Alueella on voimassa Vantaan yleiskaava 2020. Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 25.1.2021. Yleiskaava sai lainvoiman 11.1.2023. Yleiskaava koostuu pääkartasta sekä kahdesta oikeusvaikutteisesta yleiskartasta.

Kaava-alueella on osoitettu yleiskaavassa pientalovaltaisia asuinalueita (AP), asuinalueita (A), lähivirkistysalueita (VL), luonnonsuojelualueita (SL), urheilu- ja virkistystoiminnan alue (VU) sekä tuotanto- ja varastotoiminnan alue (TY).

Lisäksi on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita (luo), katuja, reittejä ja ekologinen runkoyhteys. Pääosa kaava-alueesta sijoittuu lentomelualueille (L1, L2, L3). Yleiskaavassa on osoitettu päärata ja sille asemavaraus Vallinojalla. Asemavarausta ympäröi kestävän kasvun vyöhyke. Osa yleiskaavan varauksista on vielä toteutumattomia.

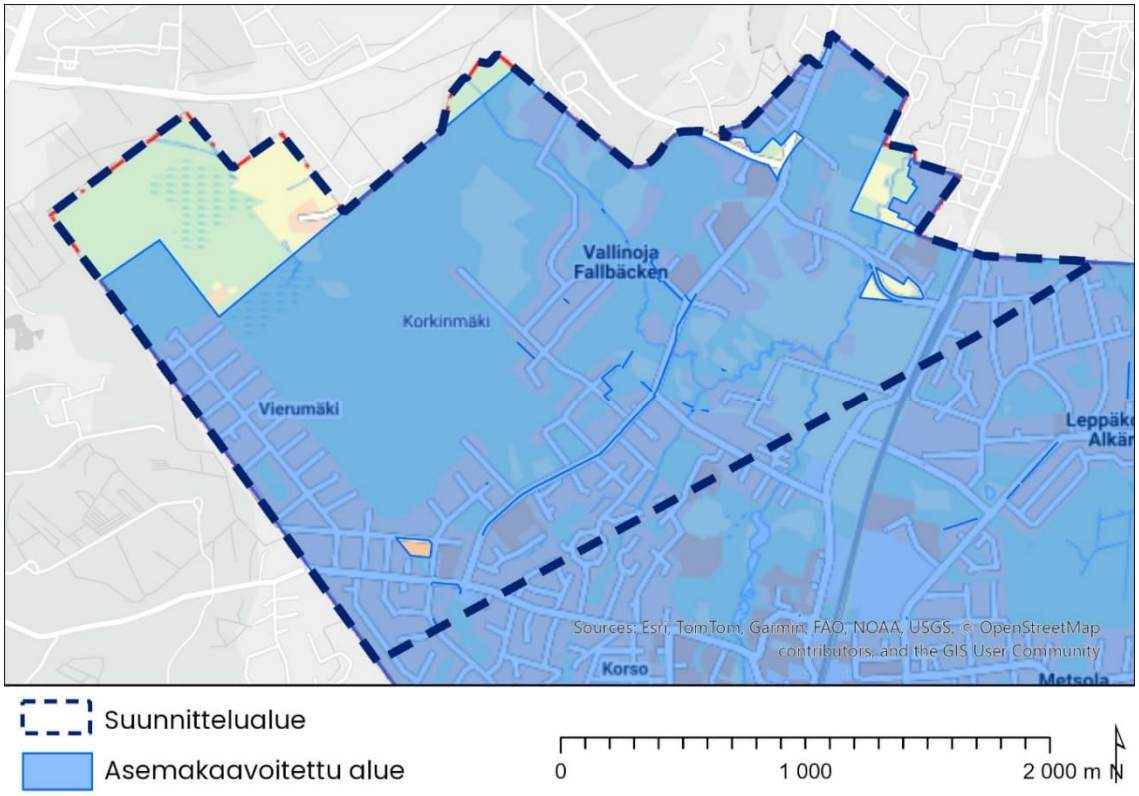

Kuva 6. Ote voimassa olevasta yleiskaavasta sekä kaavamerkinnät alueella.

Vaiheyleiskaavalla ei muuteta voimassa olevan yleiskaavan varauksia. Raidehankkeet tulee toteuttaa siten, että ne eivät haittaa yleiskaavan varausten toteutumista.

Asemakaavat

Suunnittelualue on pääosin asemakaavoitettu, lukuun ottamatta alueen luoteisreunaa sekä joitakin pienempiä alueita muutoin asemakaavoitetun alueen lomassa. Asemakaavoittamattomat alueet ovat pääosin metsää ja peltoa. Kaava-alueen pohjoisosassa kulkeva Fallbackantie sijoittuu asemakaavoittamattomalle alueelle.

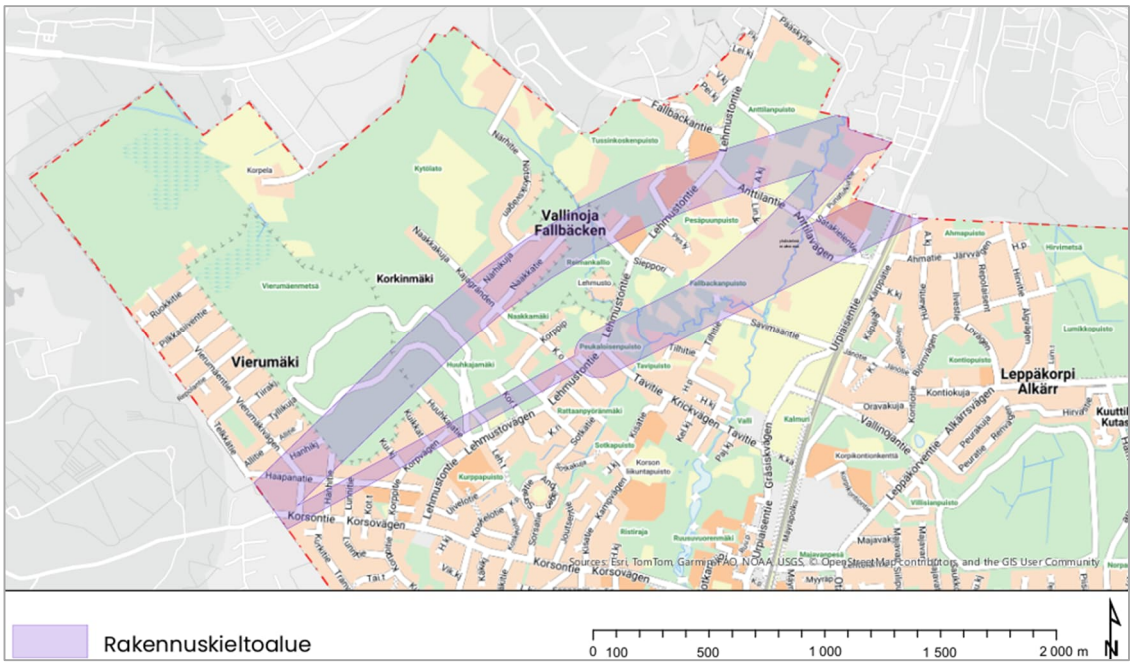

Kuva 7. Asemakaavoitettu alue suunnittelualueella.

Vaiheyleiskaavan kanssa samanaikaisesti laaditaan ratahankkeiden edellyttämiä asemakaavoja. Aviapoliksen suuralueella on vireillä Lentorata 1 -asemakaava (002641 ja 002641ma), jota laaditaan voimassa olevan yleiskaavan perusteella. Korson suuralueella, jossa Lentoradan linjaus on muuttunut, käynnistyy keväällä 2026 vaiheyleiskaavan rinnalla laadittava Lentorata osa 2 -asemakaava, jossa tarkennetaan vaiheyleiskaavan ratkaisuja ja osoitetaan myös Lentorata-hankkeen edellyttämät maanpäälliset rakenteet ja maanalaiset ajoyhteydet. Myöhemmin Itäradan suunnittelun edetessä tullaan Korson suuralueella laatimaan myös Itäradan mahdollistavat asemakaavat.

2.3 RAKENNUSKIELLOT

Ratalinjaukset kulkevat pientalovaltaisten alueiden kautta, ja alueella on jo energiakaivoja (maalämpökaivoja). Ratahankkeiden rakentamisen yhteydessä liian lähellä ratalinjausta sijaitsevat energiakaivot joudutaan poistamaan käytöstä. On mahdollista, että osa kaivoista voidaan korvata uudella, eri kohtaan sijoitettavalla ja/tai viistoon porattavalla kaivolla. Kaavatyön yhteydessä halutaan varmistaa, että ratahankkeiden suojavyöhykkeille ei rakenneta lisää energiakaivoja, jotka mahdollisesti myöhemmin jouduttaisiin poistamaan. Tämän vuoksi osalle kaava-aluetta on määrätty vaiheyleiskaavan laatimista varten alueidenkäyttölain 38 §:n nojalla rakennuskielto (90005Y). Rakennuskielto on rajattu siten, että kielto koskee ainoastaan rakentamislain 42 §:ssä tarkoitettujen energiakaivojen (maalämpökaivojen) toteuttamista rakennuskieltoalueella. Kaupunginhallitus on määrännyt rakennuskiellon ja se on voimassa 23.3.2026- 22.3.2031.

Kuva 8. Rakennuskieltoalueen rajaus.

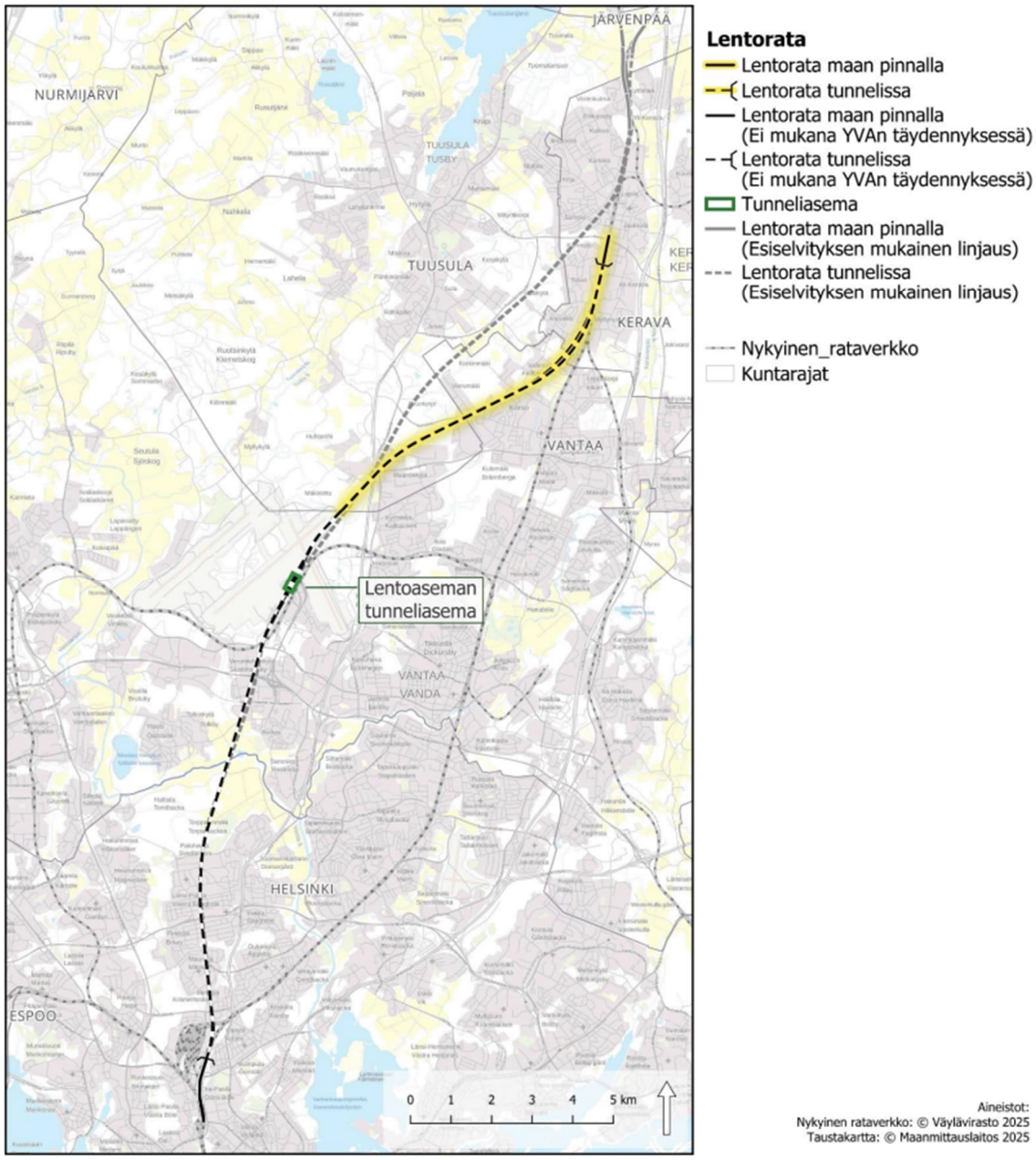
Rakennuskieltoa ei ole tarpeen osoittaa koko kaava-alueelle, vaan ainoastaan raidehankkeiden rakenteiden sekä niille tarvittavien suojaetäisyyksien alueelle. Lentoradan suojaetäisyys on 20 metriä tunnelin seinälinjasta. Itäradan suojavyöhyke on 100 metriä tunnelin suunnitellusta keskilinjasta. Rakennuskielto ei koske muuta rakentamista, eivätkä raidehankkeiden maanalaiset rakenteet estä maanpäällistä rakentamista.

Alueidenkäyttölain 38 §:n mukaan kunta voi määrätä rakennuskiellon alueelle, jolle yleiskaavan laatiminen tai muuttaminen on vireillä. Rakennuskielto yleiskaavaa laadittaessa on voimassa enintään viisi vuotta. Kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi kunta voi pidentää aikaa enintään viidellä vuodella ja erityisestä syystä sen jälkeen vielä enintään viidellä vuodella. Rakennuskiellosta voi hakea poikkeamista. Rakennuskielto on voimassa kaavan voimaan tuloon asti.

3. RAIDEHANKKEET

3.1 LENTORATA

Lentorata on uusi, suunnitteilla oleva ratayhteys, joka kulkee tunnelissa Pasilasta Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta Keravalle. Ratalinjaus alkaa Pasilan aseman pohjoispuolelta, Pasilan ja Ilmalan ratapihalta, ja päättyy Keravan aseman eteläpuolelle. Kokonaisuudessaan noin 25 kilometriä pitkästä Lentoradasta noin kilometri on kaksiraiteista avorataa ja 24 kilometriä on kahdessa erillisessä ratatunnelissa. Radalla on tunneliasema Helsinki-Vantaan lentoasemalla. [Lentoradan YVA täydennys, s. 1] Kaava-alueella Lentorata on tunnelissa.

Kuva 9. Lentoradan vanha ja uusi linjaus [Lentoradan YVA täydennys, s. 11].

Lentoradan tavoitteena on mahdollistaa suora kaukojunayhteys ja lyhyempi matka-aika Helsinki-Vantaan lentoasemalle, jolloin se parantaa Suomen kansainvälistä saavutettavuutta. Lentorata mahdollistaa myös nykyistä nopeamman lähijunayhteyden lentoasemalle. Lisäksi Lentorata tuo lisäkapasiteettia pääradalle muodostamalla uuden raideparin ruuhkaiselle Pasila–Kerava-välille. Lentorata kuuluu laajennettuun Euroopan laajuiseen liikenteen ydinverkkoon TEN-T (Trans European Transport Network). [YVA-täydennys, s. 10]

Lentoradan suunnittelusta vastaa Lentorata Oy, jonka tehtävänä on suunnitella uusi ratayhteys rakentamisvalmiuteen saakka. Hankeyhtiössä on mukana valtio 70 prosentin osuudella ja kolme kaupunkia (Helsinki, Vantaa ja Lahti) yhteensä 30 prosentin osuudella. Hankkeessa mukana olevien kaupunkien osuudet ovat: Helsinki 18,17, Vantaa 9,08 sekä Lahti 2,75 prosenttia. Hanke on saanut myös EU-rahoitusta.

Lentoradan tämänhetkinen kustannusarvio on 2,91 miljardia euroa, perustuen uuteen yleissuunnitelmavaiheen linjaukseen. Arvio tarkentuu suunnittelun edetessä.

Aikaisemmat suunnitteluvaiheet

Kaukoliikenneratayhteyttä lentoasemalle on selvitetty jo vuonna 2010 valmistuneessa Liikennevaraston selvityksessä *Lentoaseman kaukoliikenneradan ratayhteysselvitys*. Tämän jälkeen

Lentoradan linjauksia tarkasteltiin vielä KUUMA-kuntien tilaamassa selvityksessä *Lentoradan lisätarkastelut KUUMA-kuntien alueella* (Sito Oy, 2011).

Vuonna 2018 on valmistunut *Lentoradan liikenteellinen selvitys ja kustannusarvio* (Liikennevirasto, 2018), jossa muun muassa määriteltiin uuden ratalinjan linjaus. Samana vuonna valmistui myös *Lentoradan vaikutusten arviointi* (Uudenmaan liitto), joka sisälsi Uudenmaan maakuntakaavan ratkaisujen arvioinnin edellyttämät vaikutustarkastelut ja Liikenneviraston (nyk. Väylävirasto) hankearviointiohjeen mukaisen hankearvioinnin. Tähän liittyen on vuonna 2018 valmistunut lisäksi Uudenmaan liiton ja Liikenneviraston teettämä *Lentoradan laaja-alaiset ja välilliset vaikutukset* -selvitys. [Lentoradan esiselvitys, s. 8]

Vantaan yleiskaava 2020 laadittiin vuosien 2017–2021 aikana ja kaava tuli voimaan 11.1.2023. Yleiskaavassa Lentorataan sekä Tallinna-tunneliin on varauduttu omalla Raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus -merkinnällä. Merkintä osoittaa ratojen ohjeellisen linjauksen Helsingin kautta sekä niiden yhteystarpeet lentoasemalta pohjoiseen. [YK2020 selostus, s. 95] Yleiskaava 2020:ssa ei ole osoitettu Lentoradan linjausta Korson alueella.

Vuosina 2022–2023 Lentoradasta laadittiin esiselvitys (Suomi-rata Oy 2023a) sekä ympäristövaikutusten arviointi (YVA) (Suomi-rata Oy 2023b). YVA-selostuksessa tarkasteltiin kahta hankevaihtoehtoa:

- Vaihtoehto L: Lentorata
- Vaihtoehto P: Pääradan parantaminen yhdellä lisäraiteella (5. raide).

Lisäksi YVA-selostuksessa tarkasteltiin vertailuvaihtoehtoa 0+, jossa pääradalle on toteutettu Pasila–Riihimäki-rataosan liikenteellisen välityskyvyn parantamisen 1. ja 2. vaiheiden mukaiset toimenpiteet.

YVA-selostuksesta on annettu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä 23.2.2024. Lentoradan yleissuunnitelman aloittamisesta ja maastotutkimuksista kuulutettiin Liikenne- ja viestintäviraston toimesta heidän verkkosivuillaan 13.3.2024.

Osana yleissuunnitelman laatimista tutkittiin vaihtoehtoisia ratkaisuja YVA-selostuksessa tarkastellulle päärataan liittymiselle Keravalla. Esiselvityksen mukainen liittyminen päärataan sijoittui Keravan pohjoispuolelle Kytömaalle, mutta olemassa olevan raideinfrastruktuurin sekä maankäytön todettiin asettavan merkittäviä teknisiä ja liikenteellisiä haasteita sen toteuttamiselle. Vaihtoehtoja Kytömaan liitynnälle tutkittiin Kytömaan alueella, Keravan aseman ja Kytömaan välillä sekä Keravan aseman eteläpuolella. Laaja-alaisen tarkastelun perusteella niistä parhaaksi todettiin vaihtoehto, jossa Lentoradan linjaus liittyy päärataan jo Savion aseman pohjoispuolella. [YVA-täydennys, s. 13]

Yhteysviranomainen edellytti 4.6.2025 antamassaan lausunnossa, että ympäristövaikutusten arviointiselostusta piti täydentää uuden linjauksen osalta, koska aikaisemmin annettu perusteltu päätelmä ei ollut ajantasainen suhteessa hankkeen esitettyyn muutokseen. [YVA-täydennys, s. 5] Täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus oli nähtävillä 8.12.2025-21.1.2026.

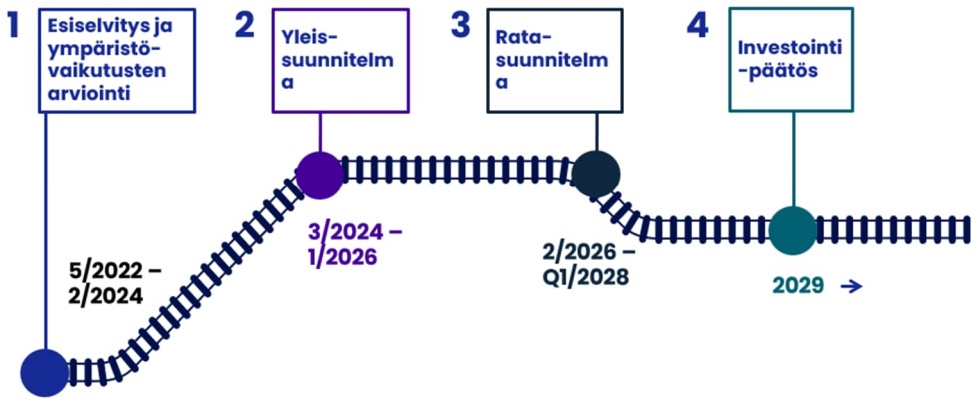
Yhteysviranomainen (Lupa- ja valvontavirasto) antoi ajantasaistetun perustellun päätelmän täydennetystä YVA-selostuksesta 20.3.2026. Päätelmässä todetaan, että Lentoratahankkeen täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:n ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:n sisältövaatimukset ja se on käsitelty YVA-lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Lentoradan yleissuunnitelma valmistui tammikuussa 2026. Ennen suunnitelman hyväksymistä se asetetaan nähtäville keväällä 2026. [https://lentorata.fi/yleissuunnitelma/] Ratalain 10 §:n 4 momentin mukaan yleissuunnitelmaa tai ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa.

Suunnittelutilanne ja aikataulu

Lentoradan suunnittelu jatkuu ratalain mukaisen ratasuunnitelman laatimisella. Ratasuunnitelman on määrä olla valmis vuoden 2028 alussa. [https://lentorata.fi/yleissuunnitelma/]

Suunnittelussa otetaan huomioon yhteysviranomaisen antama perusteltu päätelmä ja sen ajantasaisuus.

Kuva 10. Kuva Lentoradan suunnittelun aikataulusta.

Lentoradan rakentaminen kestää arviolta 5–7 vuotta. Mikäli investointipäätös tehdään heti ratasuunnitelman valmistuttua, liikenne radalla voisi alkaa aikaisintaan 2030-luvun puolivälin jälkeen. Hankkeen rakentamisesta ei ole vielä päätöstä.

3.2 ITÄRATA

Itärata on Lentoradalta Porvoon kautta Kouvolaan suunniteltava kaksiraiteinen nopean liikenteen rata. Itärata erkaantuu länsipäässä Lentoradasta tunnelissa ja liittyy itäpäässä nykyiseen Lahti–Kouvola-rataan. Kaukoliikenteen lisäksi rata mahdollistaa Helsingin ja Porvoon välisen lähijunaliikenteen käynnistymisen. Tavarajunaliikenteen mahdollisuutta tutkitaan Keravan ja Kouvolan välillä. Ratayhteyden pituus on vaihtoehdosta riippuen enimmillään 118 kilometriä. [Itäradan YVA, s. 13]

Kuva 11. Kartassa on esitetty yhteysvälille Helsinki–Porvoo–Kouvola suunniteltava Itärata sekä radan vaikutuspiirissä olevia kaupunkeja Savon ja Karjalan ratojen varrella [Itäradan YVA, s. 13].

Itärata-hankkeen keskeisenä tavoitteena on mahdollistaa nykyistä nopeampi kaukojunaliikenne itäiseen Suomeen: Savon rataa pitkin Kuopioon ja edelleen Kainuuseen sekä Karjalan rataa pitkin Joensuuhun. Tavoitteena on noin kolmen tunnin junayhteys Kuopiosta ja Joensuusta Helsinkiin. Hankkeen tavoitteena on myös yhdistää Porvoon kaupunki nopean raideliikenteen ja lähijunaliikenteen piiriin. Itärata mahdollistaa lähes puolet nykyistä nopeamman joukkoliikenneyhteyden Porvoosta Helsingin keskustaan. [Itäradan YVA, s. 15]

Itärata on hyväksytty heinäkuussa 2024 laajennettuun Euroopan laajuiseen liikenteen ydinverkkoon (TEN-T eli Trans European Transport Network), joka edistää ihmisten ja tavaroiden kestävää liikkumista jäsenmaasta toiseen mahdollisimman saumattomasti. [Itäradan YVA, s. 13]

Itäradan suunnittelusta vastaa vuonna 2022 perustettu Itärata Oy, jonka tehtävänä on Lentorata– Porvoo–Kouvola nopeaan junayhteyteen liittyvän raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti. Itärata Oy:n omistaa valtio 51 %:n osuudella edustajanaan liikenne- ja viestintäministeriö sekä 24 kuntaa tai kaupunkia. [Itäradan YVA, s. 13] Vantaan kaupunki ei ole Itärata Oy:n omistajakunta.

Alustavan yleissuunnitelman perusteella Itäradan rakentamiskustannus on noin 2,6–3,2 miljardia euroa hankevaihtoehdosta riippuen. [Itäradan hankearviointi, s. 17]

Aikaisemmat suunnitelmavaiheet

Helsingistä itään suuntautuvalla ratavarauksella on pitkä historia ja niin sanotulla Heli-radalla on ollut varaus Vaaralan ja Ojangon alueilla jo Vantaan vuoden 1983 yleiskaavassa. Ratavaraus poistui Vantaan yleiskaavasta vasta nykyisen, Vantaan yleiskaava 2020, laadinnan yhteydessä.

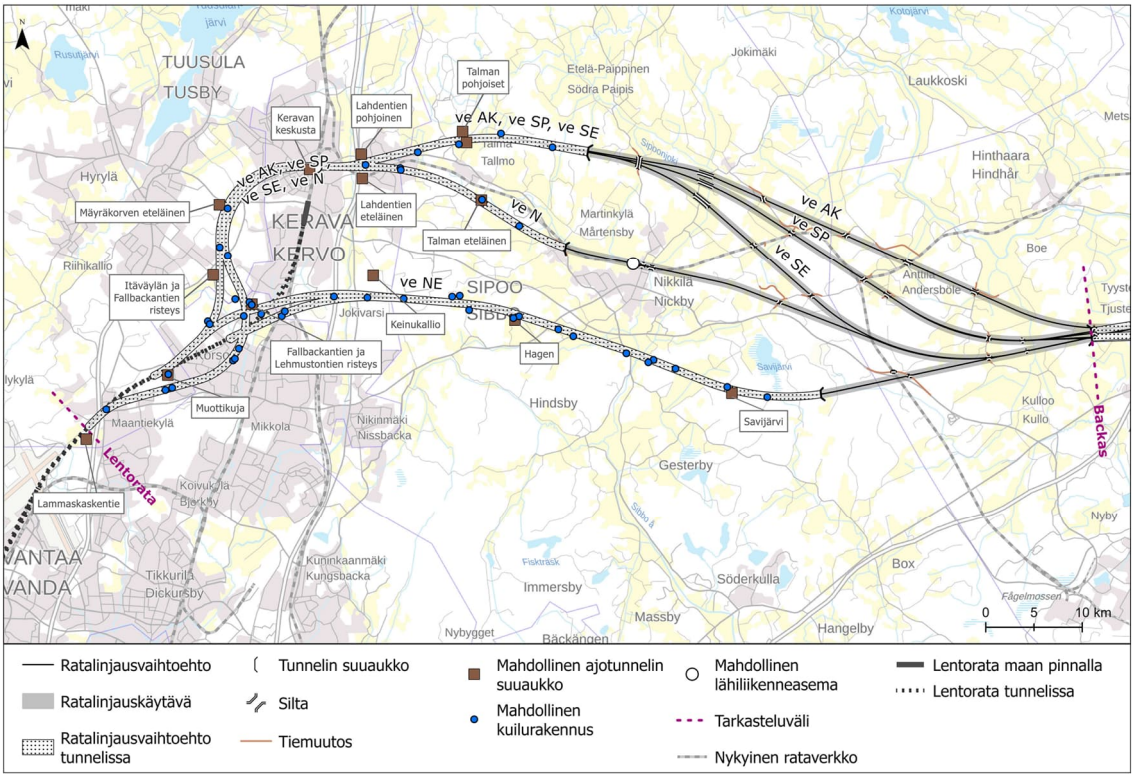
Itäradan uutta linjausta on selvitetty vuonna 2008 Helsinki-Pietari-rautatieyhteyden kehittäminen -esiselvityksessä. Tämän jälkeen linjauksia on selvitetty Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavaa varten Liikenneviraston vuonna 2012 valmistuneessa selvityksessä *Nopea ratayhteys Helsingistä itään, Selvitys maakuntakaavaehdotusta varten*. *Itä-Suomeen suuntautuvien ratalinjauksien tarkasteluja* -selvityksessä (Väylävirasto, 2019) tarkasteltiin idän suunnan ratalinjauksia Helsinki–Porvoo–Kouvola, Helsinki–Porvoo–Kotka–Luumäki sekä Lahti–Heinola–Mikkeli.

Vuonna 2023 on valmistunut *Itäradan liikenneselvitys* sekä *Porvoon lähijunaselvitys*. Itäradan liikenneselvityksen tavoitteena oli tuottaa tietoa Itäradan matkustajamääristä ja liikenteellisistä vaikutuksista suunnittelun tueksi. Selvitys vahvisti, että Itärata lyhentäisi matka-aikaa itäisen Suomen ja pääkaupunkiseudun välillä sekä mahdollistaisi lähijunaliikenteellä huomattavasti nykyistä nopeamman joukkoliikenneyhteyden Helsingin ja Porvoon välille.

Vuoden 2024 alussa valmistuivat hankeyhtiön laatimat *Itäradan pääsuuntaselvitys* sekä *Itäradan kiinteistötaloudellinen selvitys.* Saman vuoden helmikuussa alkoi hankkeen ympäristövaikutusten arviointi (YVA) sekä alustavan yleissuunnitelman laatiminen. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma julkaistiin lokakuussa 2024.

Vuosina 2024–2025 valmistui Itärataan liittyen useita selvityksiä, kuten tavaraliikenneselvitys 5/2024, suurnopeusjunakalustoselvitys 8/2024, lähijunaliikenneselvitys 9/2024, raideleveysselvitys 10/2024, luontoselvitykset, ekologisten kompensaatioalueiden kartoitus sekä tärinä- ja runkomelukartoitus 1/2025 ja arkeologiset selvitykset 2/2025. Maaliskuussa 2025 valmistui myös selvitys *Rail Baltica Itäradan tavaraliikenteessä*. Osaa näistä on täydennetty suunnittelun edetessä.

Itäradan alustava yleissuunnitelma valmistui YVA-selostusta varten syyskuussa 2025. Ympäristövaikutusten arviointiselostus oli nähtävillä 13.1.-13.3.2026, ja arvioinnin tuloksia esiteltiin yleisötilaisuuksissa tammi-maaliskuussa 2026. YVA-selostuksessa Lentoradan ja Porvoossa sijaitsevan Backaksen välillä tarkasteltiin viittä linjausvaihtoehtoa. Vantaan alueella radalla oli kaksi vaihtoehtoista linjausta ja molemmat niistä kulkivat tunnelissa. Hankeyhtiö valitsi jatkosuunnitteluun Nikkilän eteläpuolisen vaihtoehdon (ve NE).

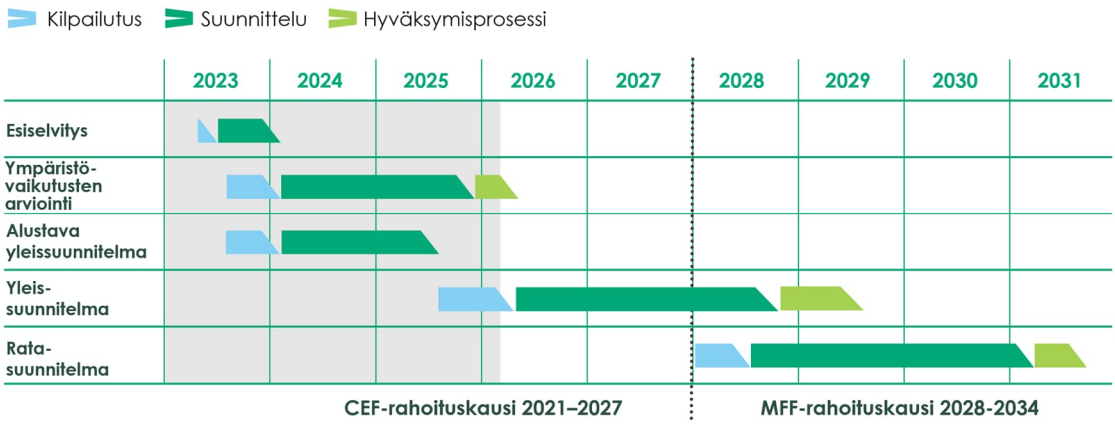

Kuva 12. Itäradan YVA-selostuksessa olevat vaihtoehdot välillä Lentorata–Backas [Itäradan YVA, s. 27].

Itäradan hankearviointi valmistui maaliskuussa 2026. Työssä on käytetty lähtökohtana Väyläviraston ratahankkeiden arviointiohjetta (Väylävirasto 2022). Ohjeistuksesta on kuitenkin poikettu siltä osin, että vertailuasetelmassa on oletettu Lentorata toteutuneeksi, koska Lentoradan olemassaolo on edellytys Itäradan toteutumiselle sen suunnitellun linjauksen mukaisena. [Itäradan hankearviointi, s. 6]

Suunnittelutilanne ja aikataulu

Itäradan suunnittelu jatkuu ratalain mukaisen yleissuunnitelman laatimisella. Kevään 2026 aikana tehdään yleissuunnitelmaan liittyviä maastotutkimuksia ja mittauksia, ja yleissuunnitelman kehitysvaihe käynnistyy elokuussa 2026. Tämän hetken aikataulun mukaan yleissuunnitelma valmistuu loppuvuodesta 2028.

Kuva 13. Itäradan suunnittelun aikataulu 3/2026.

Ratasuunnitelman laatiminen on tarkoitus käynnistää vuoden 2028 aikana ja sen suunnittelu jatkuu vuoteen 2031 asti. Rakentamisvaihe, joka sisältää myös rakentamissuunnittelun, kestää arviolta yhdeksän vuotta. Tällöin rata voisi olla liikennöitävissä vuoteen 2040 mennessä. Hankkeen rakentamisesta tai rakentamisen rahoituksesta ei ole vielä päätöstä.

4. KAAVAN KUVAUS

Yleiskaava

Yleiskaava on pitkän aikavälin maankäytön suunnitelma, jonka tarkoituksena on alueidenkäyttölain (132/1999) kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava ohjaa asemakaavojen laatimista. Yleiskaavassa voidaan osoittaa ja sovittaa yhteen esimerkiksi asuin- ja työpaikka-alueiden, virkistysalueiden sekä liikenneväylien sijainnit. Yleiskaava voidaan laatia myös vaiheittain (vaiheyleiskaava) tai osa-alueittain (osayleiskaava). Yleiskaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto.

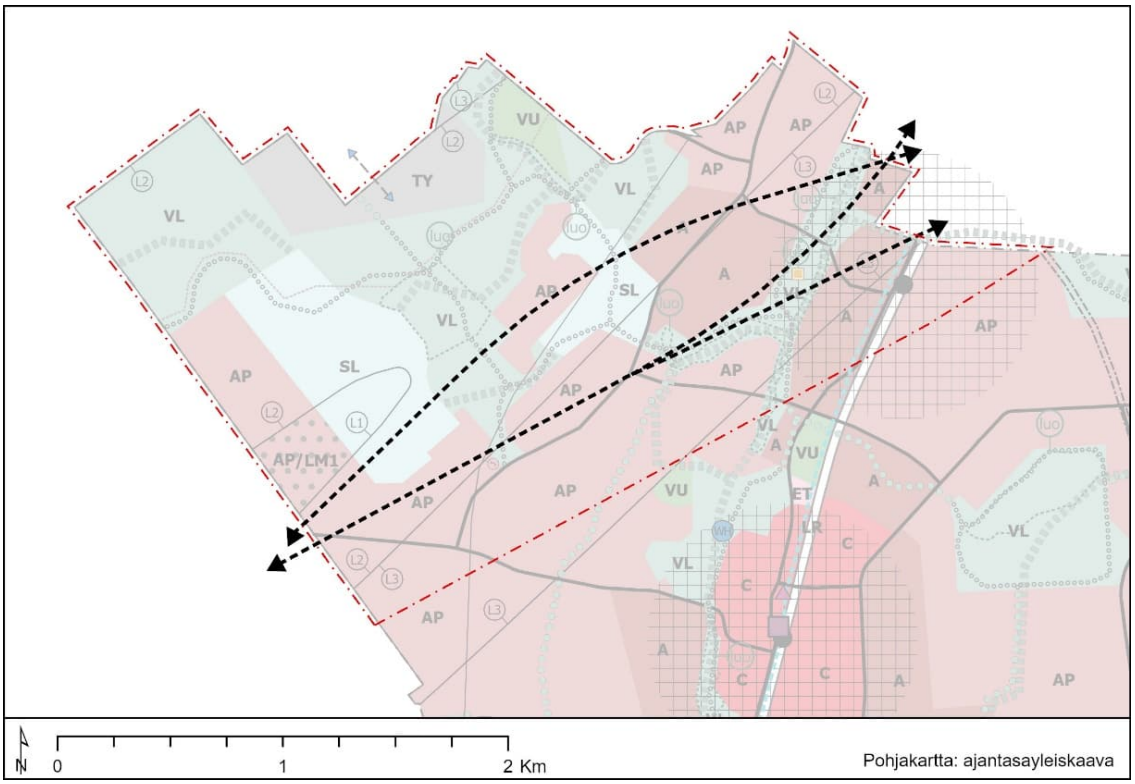
Vantaalla on voimassa yleiskaava 2020 (KV 25.1.2021, lainvoimainen 11.1.2023). Yleiskaava on oikeusvaikutteinen ja koostuu kolmesta kartasta. Yleiskaava 2020 on voimassa koko kaupungissa pois lukien Kehä III:n itäpuolinen ja Porvoonväylän eteläpuolinen alue Länsisalmen kaupunginosassa sekä kaksi pienempää aluetta Hakkilan ja Kiilan kaupunginosissa, joissa on voimassa yleiskaava 2007.

Vaiheyleiskaavan suhde muihin kaavoihin

Vaiheyleiskaavassa voidaan osoittaa nykyisen yleiskaavan lisäksi merkintöjä siten, että ne tulevat voimaan kokonaisyleiskaavan lisäksi. Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavassa osoitetaan Lentoradan ja Itäradan tunnelien linjaukset. Vaiheyleiskaavalla ei muuteta voimassa olevaa yleiskaavaa, joka jää alueella voimaan. Yleiskaavat ohjaavat asemakaavojen laatimista, ja raidehankkeiden tarkempi sijainti sekä tunnelien lisäksi tarvittavat maanpäälliset ja maanalaiset rakenteet ja ajoyhteydet tullaan myöhemmin osoittamaan asemakaavoissa.

Kaavaratkaisun kuvaus

Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaavassa osoitetaan raidehankkeiden linjaukset *Raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus* -merkinnällä. Kaavamääräyksen mukaan *radat on rakennettava niin, ettei liikennöinti niillä häiritse olemassa olevaa eikä yleiskaavassa osoitettua maankäyttöä. Ratalinjausten suojavyöhykkeille ei saa rakentaa energiakaivoja (maalämpökaivoja) tai porakaivoja.*

Kuva 14. Kaavaluonnoskartta.

Raidehankkeiden rakentaminen tai niiden suunnittelu ei saa aiheuttaa haittaa voimassa olevan yleiskaavan toteuttamiselle. Yleiskaavassa 2020 on osoitettu pääradalle asemavaraus

Vallinojalle sekä radan varteen asemavaraukseen tukeutuva asuinaluevaraus (A). Ratahankkeet tulee toteuttaa tulevat asuinaluevaraukset huomioiden, ja varautua esimerkiksi runkomelun torjunnan osalta tulevaan asuinrakentamiseen.

Energiakaivojen tai porakaivojen rakentamisen estäviä suojavyöhykkeitä ei yleiskaavassa määritellä kartalle tai metrimääräisesti. Vaiheyleiskaavan laatimiseksi määrätyssä rakennuskiellossa 90005Y suojaetäisyys on Lentoradan osalta 20 m tunnelin ulkoseinästä ja Itäradalla 100 m ratalinjauksen keskiviivan molemmin puolin. Itäradan suunnittelun edetessä tunneleiden tarkka sijainti sekä niiden edellyttämät suojaetäisuudet tulevat täsmentymään, jolloin suojavyöhyke tulee kapenemaan. Suojavyöhykkeiden laajuus ja niille asetetut rajoitteet tarkentuvat suunnittelun edetessä. Asemakaavoissa voidaan osoittaa yksityiskohtaisemmalla tasolla suojavyöhykkeet.

5. KAAVAN KESKEISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Ratahankkeita koskevien ympäristövaikutusten arviointimenettelyiden yhteydessä on selvitetty laajasti hankkeiden rakentamisen ja käytön aikaisia ympäristövaikutuksia. Lisäksi hankkeiden vaikutuksia on arvioitu osana hankkeiden suunnittelua.

Yleiskaavan vaikutusten arviointeja tullaan täydentämään yleiskaavaehdotukseen.

5.1 LIIKENTEELLISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Ratahankkeiden liikenteellisiä vaikutuksia on arvioitu Lentoradan ja Itäradan hankearvioinneissa, ympäristövaikutusten arvioinneissa sekä useissa hankeyhtiöiden laatimissa selvityksissä. Vantaan osalta keskeiset vaikutukset liittyvät kauko- ja lähijunien jakautumiseen pääradan ja Lentoradan välillä sekä pääradan liikenteen kehittämiseen. Junien liikennöintimallilla on merkittävä vaikutus Vantaan liikennejärjestelmään ja sitä kautta eri kaupunginosien saavutettavuuteen sekä houkuttelevuuteen.

Lentoradan hankearviointi

Lentoradan hankearvioinnin vertailuvaihtoehdossa kaukoliikenne liikennöi nykyisen tapaan päärataa pitkin ja hankevaihtoehdossa kaikki kaukojunat on siirretty liikennöimään Lentorataa pitkin. Molemmissa vaihtoehdoissa lähijunaliikenne on mallinnettu nykyiseen tapaan Tikkurilan kautta. Vuorotarjonta kauko- ja lähijunilla on sama molemmissa vaihtoehdoissa. Käyttäjiin kohdistuvista vaikutuksista ainoaksi suoraksi vaikutukseksi on arvioitu pääradan ja Lahden oikoradan kaukojunien pysähdysten siirtyminen Tikkurilasta Helsinki-Vantaan lentoasemalle.

Hankearvioinnissa todetaan, että Lentorata lyhentää matka-aikoja Helsinki-Vantaan lentoasemalle kaikilta kaukojunaliikenteen asemilta paitsi Tikkurilasta. Suurimmillaan koettu matka-aika lyhenee 24 minuuttia (koetussa matka-ajassa on huomioitu odotusajan ja vaihtojen määrä käyttäen liikenne-ennustemallin painotuksia). Arvioinnin mukaan Lentorata pidentää matka-aikoja Tikkurilaan pääradan ja Lahden suunnasta nykyisiltä kaukojunaliikenteen asemilta, kun suora kaukojunayhteys siirtyy Tikkurilasta lentoasemalle. Koetut matka-ajat Tikkurilaan pitenevät Hämeenlinnan pohjoispuolelta sekä Lahden itäpuolelta keskimäärin 15 minuuttia. Arvioinnissa todetaan myös, että yhteys pääradan ja Lahden oikoradan lähijuna-asemilta pääradan ja Lahden oikoradan kaukojuniin huononee, kun Tikkurilan vaihtoyhteys lähijunista kaukojuniin poistuu.

Tällä on suoria vaikutuksia suunnittelualueen liikenteeseen ja saavutettavuuteen. Hankearvioinnissakin todetaan, että seudullisten joukkoliikennematkojen koettu matka-aika kasvaa Lahteen, Riihimäelle ja Hämeenlinnaan muun muassa Tikkurilasta, Malmilta ja Koivukylästä. Korson osalta vaikutuksen voi arvioida olevan samaa luokkaa Koivukylän kanssa.

Lentoradan ympäristövaikutusten arviointiselostus ja sen täydennys

Lentoradan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan arvioitavien vaihtoehtojen (VE L ja VE P) liikenteelliset vaikutukset syntyvät kahdesta erityyppisestä mahdollisesta junaliikenteen muutoksesta:

1. Lentoradan (VE L) myötä kaukojunat alkavat kulkea Lentoaseman kautta, jolloin pääradan ja Lahden oikoradan suunnalta avautuu vaihdoton yhteys Lentoasemalle. Myös junayhteys Helsingistä ja Pasilasta Lentoasemalle nopeutuu, mikäli kaukojunat ovat käytössä näillä matkoilla tai Lentoradalle sijoitetaan myös lähijunia. Tässä vaihtoehdossa kaukojunat lakkaavat pysähtymästä Tikkurilassa. Pääradan ja Lahden oikoradan suunnista junamatkustajien matka-aika Lentoasemalle lyhenee ja vaihtamistarve Keharadan juniin poistuu. Tikkurilan osalta muutos on päinvastainen.
2. Kun kaukoliikenneraiteilta Pasilan ja Keravan välillä siirtyy kaukojunia Lentoradalle (VE L), vapautuu nykyisille kaukoliikenneraiteille lisää kapasiteettia, mikä osaltaan mahdollistaa junamäärän kasvattamisen, mikäli lisätarjonnalle on riittävästi kysyntää ja taloudelliset edellytykset. Pääradan lisäraide (VE P) synnyttää samankaltaisen muutoksen. Vuorovälin mahdollinen tihentäminen johtaa parempaan palvelutasoon ja mahdollisuuteen ryhmitellä nopeita, harvakseltaan pysähtyviä lähijunia ja hitaampia, tiheästi pysähtyviä lähijunia uudella tavalla. Toisaalta junaliikenteen lisääminen kasvattaa liikennöinnin kustannuksia. Junaliikenteen kapasiteetin lisäämisen vaikutukset korostuvat erityisesti ruuhka-aikojen liikenteessä. Kaupunkirataliikenteen (I-, P- ja K-junat) määriin vaihtoehdot eivät merkittävästi vaikuta.

Arviointiselostuksessa todetaan yleisesti, että junaliikenteen palvelutason muutokset (matka-ajat, vuorotiheys, vaihtamistarve) vaikuttavat junaliikenteen houkuttelevuuteen muihin kulkutapoihin nähden. Junaliikenteen palvelutason parantuessa juniin siirtyy matkustajia erityisesti henkilöautoista ja linja-autoista, mikä vaikuttaa näiden liikennemuotojen ajosuoritteisiin ja liikenteen ympäristöhaittoihin. Lisäksi saavutettavuusmuutokset vaikuttavat hieman matkojen suuntautumiseen: kohteisiin, joihin yhteydet paranevat, suuntautuu hieman aiempaa enemmän matkoja kaikki liikennemuodot summattuna ja matkoja tehdään vastaavasti hieman vähemmän muualle.

matkavastus JL AHT	Lentoasema	Tikkurila	Hki keskusta	Tampere	Hämeenlinna	Riihimäki	Hyvinkää	Järvenpää	Kerava	Korso	Malmi	Kouvola	Lahti
Lentoasema		0 %	-26 %	-22 %	-22 %	-13 %	-2 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-24 %	-20 %
Tikkurila	0 %		0 %	32 %	32 %	12 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	36 %	19 %
Hki keskusta	-22 %	0 %		0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Tampere	-18 %	25 %	0 %		0 %	0 %	0 %	8 %	9 %	16 %	10 %	1 %	3 %
Hämeenlinna	-8 %	9 %	0 %	0 %		0 %	0 %	0 %	1 %	7 %	4 %	1 %	0 %
Riihimäki	-10 %	8 %	0 %	0 %	0 %		0 %	0 %	0 %	3 %	3 %	1 %	0 %
Hyvinkää	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %		0 %	0 %	0 %	0 %	12 %	1 %
Järvenpää	0 %	0 %	0 %	12 %	0 %	0 %	0 %		0 %	0 %	0 %	17 %	2 %
Kerava	0 %	0 %	0 %	16 %	4 %	0 %	0 %	0 %		0 %	0 %	9 %	0 %
Korso	0 %	0 %	0 %	16 %	12 %	2 %	0 %	0 %	0 %		0 %	17 %	7 %
Malmi	0 %	0 %	0 %	9 %	7 %	11 %	0 %	0 %	0 %	0 %		10 %	10 %
Kouvola	-19 %	27 %	0 %	1 %	1 %	0 %	6 %	16 %	13 %	18 %	11 %		0 %
Lahti	-14 %	12 %	0 %	1 %	0 %	0 %	1 %	8 %	4 %	9 %	5 %	0 %	
Mäntsälä	0 %	0 %	0 %	11 %	9 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Hyrylä	0 %	0 %	0 %	5 %	2 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	6 %	0 %
Leppävaara	-4 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Kivistö	0 %	0 %	0 %	-6 %	0 %	11 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-6 %	-3 %
Tammisto	0 %	0 %	0 %	1 %	-1 %	9 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	3 %
Vallila	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Meilahti	-14 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Itäkeskus	0 %	0 %	0 %	4 %	0 %	3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	4 %	3 %

Taulukko 1. Lentoradan synnyttämät joukkoliikenneyhteyksien matkavastusten %-muutokset (Lentoradan YVA-selostus, s. 47).

Lentoradan YVA-selostuksessa olevassa taulukossa X on esitetty Lentoradan synnyttämät joukkoliikenneyhteyksien matkavastusten %-muutokset. Sinisellä olevissa soluissa palvelutaso paranee, kun taas punaisella olevissa palvelutaso heikkenee. Paikannimien pystysarake osoittaa mistä matkustetaan ja vaakarivi mihin. Vantaan alueisiin kohdistuu taulukon mukaan sekä positiivisia että negatiivisia muutoksia.

Lentoradan täydennetyn YVA-selostuksen mukaan Lentoradan linjauksen muuttuminen ei muuta alkuperäisessä YVA-selostuksessa kuvattuja liikenteellisten vaikutusten vaikutusmekanismeja. Uusi linjaus kuitenkin mahdollistaa, että osa lähijunista Kerava-Helsinki voisi siirtyä käyttämään Lentorataa. Tämä voi heikentää Tikkurilan lisäksi myös Korson, Rekolan, Koivukylän ja Hiekkaharjun saavutettavuutta, mikäli lähijunaliikenteen vuoromäärät pysyvät nykyisellään.

Täydennetyn YVA-selostuksen mukaan suunnittelualueella sijoittuu yksi Lentoradan ajotunneli Lehmustontien ja Fallbackantien risteyksen itäpuolelle. Ajotunnelin kautta kulkevien louhekuljetusten määräksi on arvioitu 117 000 ja louhinnan kestoksi 40

kuukautta. Louhekuljetusten aiheuttama suhteellinen lisäys alueen raskaan liikenteen määriin on huomattava ja selostuksessakin todetaan, että raskas liikenne voi synnyttää turvallisuus- ja meluhaittaa.

Itäradan hankearviointi

Itäradan hankearvioinnissa kaiken kaukojunaliikenteen oletetaan käyttävän Lentorataa sekä vertailuvaihtoehdossa että hankevaihtoehdossa, jossa Itärata erkanee Lentoradasta tunnelissa. Hankevaihtoehdossa kaikki nykyisellään Lahden oikorataa käyttävä kaukojunaliikenne käyttää Itärataa. Hankevaihtoehdossa on lisäksi lähijunaliikennettä Helsingin ja Porvoon välillä ja arvioinnissa on oletuksena, että sitä liikennöidään 30 minuutin vuorovälillä.

Vantaan osalta merkittävimmät vaikutukset liittyvät kaukoliikenteen siirtymiseen Tikkurilasta Lentoasemalle. Hankearvioinnissa vaihtoehtojen välillä on tämän osalta erona siis kulkevatko idän suunnan kaukojunat Lahden oikoradan vai Itäradan kautta.

Itäradan ympäristövaikutusten arviointiselostus

Yllä mainitut Itäradan hankearvioinnin pääoletukset todetaan myös hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa. Näillä oletuksilla on merkittäviä vaikutuksia Vantaan junaliikenteeseen, koska viimeistään Itäradan myötä kaikki idän suunnan kaukojunaliikenne poistuisi Tikkurilasta. Lisäksi pääradan ja idän suuntainen lähijunaliikenne hajautuu Vantaalla, kun Porvoon ja Helsingin välinen lähijunaliikenne pysähtyisi Vantaalla lentoasemalla. Toisaalta Helsingin ja Porvoon välinen lähijunaliikenne avaa uuden vahvan joukkoliikenteen runkoyhteyden idän suuntaan.

Nykyisin kaikki pääradan ja idän suunnan junaliikenne pysähtyy Tikkurilassa, joten Itäradalla ja sen osana olevalla Lentoradalla on laajoja vaikutuksia Vantaan joukkoliikennejärjestelmään. Koska Lentoradan aiheuttamista muutoksista junaliikenteeseen ei ole päätöksiä, on hankalaa arvioida, mitkä vaikutukset ovat pelkästään Itäradan aiheuttamia.

Arviointiselostuksessa mainitaan, että Itäradan jatkosuunnitteluun valitulla ratalinjauksella Z-lähijunien vuorovälien tihentäminen parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa Keravan lisäksi myös Tikkurilassa, Järvenpäässä, Mäntsälässä ja Orimattilassa. Vertailu on tehty tilanteeseen, jossa kaiken kaukoliikenteen on oletettu kulkevan Lentoradalla. Z-lähijunien vuorovälien tihentäminen kuitenkin korvaa poistuvaa kaukojunaliikennettä eli nykytilanteeseen verrattuna nopeampia yhteyksiä esimerkiksi Tikkurilasta Lahteen poistuu. Nykytilaan verrattuna kaukojunien poistuminen Tikkurilasta heikentääkin Tikkurilan alueen kansallista saavutettavuutta ja houkuttelevuutta. Vaikka joiltakin asemilta yhteydet Tikkurilaan voivat parantua lähijunaliikenteen tihentyessä, kokonaisuudessa liikennöintimuutosten vaikutus Tikkurilaan sekä Itä-Vantaalle on todennäköisesti negatiivinen. Länsi- ja Keski-Vantaan osalta muutoksilla voi arvioida olevan jonkin verran positiivia vaikutuksia.

Itäradan jatkosuunnitteluun valittu linjaus hyödyntää suunnittelualueella rakentamisen aikana todennäköisesti samaa ajotunnelia kuin Lentorata. Arviointiselostuksessa ei ole erikseen arvioitu yksittäisten ajotunnelien kuljetusmääriä, mutta ajotunnelin käytöstä aiheutunee vastaavia vaikutuksia kuin Lentoradan rakentamisesta.

Liikenteelliset vaikutukset Vantaalle

Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaava mahdollistaa merkittäviä ratahankkeita ja sitä kautta edistää joukkoliikennettä sekä valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta. Lisäksi vaiheyleiskaava turvaa Suomen kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävimmän lentoaseman kehittämismahdollisuuksia.

Arvioidessa Lentoradan ja Itäradan liikenteellisiä vaikutuksia Vantaalle on huomioitava liikennöintimallien epävarmuudet. Liikennöintimallista ei ole tehty päätöksiä eikä siis ole varmaa tietoa, miten kauko- ja lähijunaliikenne jakautuvat Lentoradan ja pääradan välille ja mitä muutoksia eri hankkeet aiheuttavat. Joka tapauksessa osa junaliikenteestä siirtyy hankkeiden toteutuessa liikennöimään Lentorataa pitkin ja tällä tulee olemaan vaikutuksia Vantaan eri alueiden saavutettavuuteen sekä sitä kautta houkuttelevuuteen.

Positiivisin vaikutus hankkeilla on Aviapoliksen alueelle, kun Lentoaseman juna-asemalle tulee kaukojunayhteyksiä. Vaikutukset Aviapoliksen suuralueella kuitenkin vaihtelevat, koska alue on laaja ja juna-asema sijaitsee alueen pohjoisosassa. Esimerkiksi Lentoradan YVA-selostuksessa joukkoliikenteen palvelutason on arvioitu Tammistossa osittain heikkenevän.

Länsi-Vantaan osalta kaukojunien siirtyminen Lentoradalle tuo vaihtoyhteydet kaukojunaliikenteeseen lähemmäs ja näin ollen pääosin parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa siltä osin. Toisaalta esimerkiksi junayhteys Myyrmäestä Lentoasemalle on nykyisin vain muutamia minuutteja hitaampi kuin Pasilaan ja vaihtopaikan valintaan voivat vaikuttaa myös lippuvyöhykkeet ja lippujen hinnat. Lentoradan YVA-selostuksessa Kivistöön on arvioitu kohdistuvan sekä positiivisia että negatiivisia joukkoliikenteen palvelutasomuutoksia.

Suurimmat negatiiviset vaikutukset kohdistuvat arviointien mukaan Tikkurilaan, mutta joukkoliikenteen palvelutaso heikkenee Vantaalla myös muilla pääradan asemaseuduilla, joihin suunnittelualuekin kuuluu. Todennäköisesti liikennöintimallin muutoksella on negatiivisia vaikutuksia joukkoliikenteeseen myös muilla Itä-Vantaan alueilla, kun vaihtoyhteys kaukojuniin siirtyy kauemmas. Tätä on mahdollista osittain kompensoida lisäämällä lähijunaliikenteen tarjontaa pääradalla, mutta lisätarjonta kuitenkin edellyttää riittävää matkustajakysyntää sekä taloudellisia edellytyksiä. Näitä vaikutuksia tullaan arvioimaan vielä tarkemmin vaiheyleiskaavan ehdotusvaiheeseen.

Hankkeiden YVA-selostusten mukaan ratahankkeet kasvattavat joukkoliikenteen käyttöä ja vähentävät autoliikennettä. Joillakin väleillä joukkoliikenteen käyttö voi kuitenkin myös vähentyä, kun yhteysvälin liikenne hidastuu tai muuttuu vaihdolliseksi. Autoliikenteen määrien kehittymiseen sekä joukkoliikenteen kysyntään vaikuttaa joukkoliikenneyhteyksien muuttumisen lisäksi merkittävästi myös autoilun hinta. Hankkeiden laajuus huomioiden näitä vaikutuksia on arvioitava Vantaan osalta vielä tarkemmin, samoin mahdollista kulkutapaosuuden muutosta.

Yhteenvetona voi todeta, että hankkeilla tuskin tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia suunnittelualueen ajoneuvoliikenteeseen lukuun ottamatta rakentamisen aikaisia vaikutuksia. Huomioiden, että ajotunneliin johtavan tien varrella on Vantaalla pientaloja sekä päiväkoti, on rakentamisesta aiheutuvien haittojen minimoimiseen kiinnitettävä huomiota jatkosuunnittelussa. Vantaalla saattoliikenne suuntautuu Lentoradan toteutuessa Tikkurilan sijaan lentoasemalle, mutta tämän vaikutus alueiden kokonaisliikennemääriin on tuskin kovinkaan merkittävä.

5.2 YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Lentoradan ja Itäradan ympäristövaikutuksia on arvioitu laajasti hankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä. Lentoradan YVA-selostus on ollut nähtävillä 1.11.-29.12.2023 ja YVAn täydennys uuden linjauksen osalta 8.12.-21.1.2026. Yhteysviranomainen antoi ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta perustellun päätelmänsä 23.2.2024 ja täydennyksestä 20.3.2026. Itäradan YVA-selostus on ollut nähtävillä 11.2.-12.3.2026. Yhteysviranomainen tulee antamaan perustellun päätelmän kevään 2026 aikana.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksissa on kuvattu hankkeiden todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset:

- Väestöön sekä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- Maahan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen sekä eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- Yhdyskuntarakenteeseen, aineelliseen omaisuuteen, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- Luonnonvarojen hyödyntämiseen
- Näiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Kunkin vaikutuslajin osalta on kuvattu alueen nykytila, arvio vaikutuksista ja keinot haitallisten vaikutusten estämiseen tai lieventämiseen. Paikoin YVA-selostuksessa on arvioitu vaikutuksia yleiskaavatasoa tarkemmin.

Vaikutukset ihmisen elinoloihin ja ympäristöön

Rakentamisen aikaiset meluvaikutukset aiheutuvat erityisesti tunnelien rakentamisesta syntyvän louheen kuljetuksesta. Vantaalle on Lentoradan uuden linjauksen myötä suunniteltu ajotunnelin rakentaminen Lehmustontien varteen, Fallbackantien risteyksen tuntumaan. Rakentamisen aikainen raskas liikenne aiheuttaa häiriötä melun ja tärinän vuoksi lähialueen asukkaille sekä päiväkodille Fallbackantien varressa. Tunnelien rakentamisesta johtuvan raskaan liikenteen vaikutusta melutasoihin ei ole mallinnettu tai tarkemmin arvioitu. Raskaan liikenteen lisäys on merkittävä ja louhinnan kesto on pitkä. Samaa ajotunnelia on suunniteltu käytettävän molempien raidehankkeiden tunneleiden louhekuljetuksiin.

Runkomelua ja tärinää aiheutuu sekä tunnelien rakentamisen että ratojen rakentamisen ja käytön aikana. Runkomelu on keskeinen kysymys ihmisiin kohdistuvien vaikutusten kannalta. Käytön aikaiset runkomeluvaikutukset on arvioitu rataan tehtävä runkomeluvaimennus huomioiden. YVA-menettelyssä on tehty tärinä- ja runkomeluvaikutusten arviointi. Arviointien mukaan kaava-alueella ei ole ohjearvot ylittävälle tärinälle altistuvia rakennuksia, ja runkomelulle altistuvat rakennukset saadaan laskennallisesti suojattua runkomelun vaimennusmenetelmillä.

Jatkosuunnittelussa tulee tutkimuksin, mallinnuksin ja mittauksin suunnitella vaimennukset ja varmistaa niiden toimivuus, jotta käytön aikana ohjearvotasot vaikutusalueen rakennuksissa eivät ylity. Riittävä runkomeluvaimennus tulee toteuttaa nykyisten lisäksi myös suunniteltujen asuinalueiden kohdalla, sillä myöhemmin runkomelun vaimentaminen on vaikeampaa. Ratojen aiheuttamasta tärinästä ja runkomelusta ei saa aiheutua haittaa voimassa olevien kaavojen toteuttamiselle.

Raideliikenteen meluvaikutuksia on arvioitu ainoastaan maanpäällisillä rataosuuksilla. Vantaan alueella raidehankkeet kulkevat tunnelissa, joten kaukojunaliikenteen siirtyessä käyttämään Lentorataa ja Itärataa pääradan sijaan vähenee junaliikenteen melu pääradalla. Melun väheneminen riippuu liikennemäärien muutoksista. Vaikutukset kohdistuvat pääradan varrelle, pääosin kaava-alueen ulkopuolelle.

Vaikka rakentamisen aikaiset ilman epäpuhtauksien päästöt ovat väliaikaisia ja paikallisia, vaikutus ei lähialueen asukkaiden kannalta ole merkityksetön sen pitkän keston vuoksi. Lentoradan louhinnan arvioitu kesto Vantaalle sijoittuvan ajotunnelin osalta on noin 40 kuukautta. Itäradan louhintaan on suunniteltu käytettävän samaa ajotunnelia. Suurin ilmanlaatuhaittojen lähde on rakentamisen aikaisten kuljetusten aiheuttama pölyäminen erityisesti reitin alkuosassa. Reitin varrella on asutusta sekä päiväkoti.

Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, pohjavesiin

YVA-selostusten mukaan merkittävimpien pintavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioidaan ajoittuvan rakentamisvaiheeseen ja ne aiheutuvat tunnelin louhimisesta sekä ylijäämämaan ja -kiviaineksen käsittelystä sekä sijoittamisesta aiheutuvasta kiintoaineksen/ravinteiden kulkeutumisesta hulevesiin ja sitä kautta sadevesijärjestelmiin, viemäreihin ja vastaanottaviin vesistöihin. Tunnelien louhinnassa käytetään vettä. Louhinnan yhteydessä räjähdysainejäämistä voi poraus- ja hulevesien mukana kulkeutua vesistöä rehevöittäviä typpiyhdisteitä. Vaikutuksien vesistöihin on arvioitu erittäin vähäisiksi, ja tunnelin tiivistäminen pienentää pohjavesistä johtuvien pintavesimuutosten riskiä.

Lentoradan tunnelin työmaavedet johdetaan viemäriverkostoon eivätkä ne näin ollen heikennä vesistöjen tilaa. Itäradan hulevesien ja kuivatusvesien johtamissuunnitelmaa ei ollut YVA-vaiheessa, joten vaikutuksia ei ole arvioitu vesistökohtaisesti. On arvioitu, että tunneliosuutta louhittaessa työmaalta johdetaan lähimaastoon vettä, joka koostuu tunneliin suotautuvasta vedestä sekä poraukseen käytettävästä vedestä. Käytön aikaiset vaikutukset molempien hankkeiden osalta katsotaan merkityksettömiksi. Rakentamistöistä johtuvat vaikutukset arvioidaan väliaikaisiksi.

Lentoradan vaikutuksia pintavesiin on arvioitu Nissinojan osalta, joka on Rekolanojan latvapuro. Lentoradan linjaus edellyttää Nissinojan uoman siirtoa Keravalla, mikä voi aiheuttaa lyhytaikaista samentumista. Uoman muutokset tulee toteuttaa niin, että ne eivät vaaranna Rekolanojassa esiintyvän taimenen elin- ja lisääntymisoloja.

Lentoradan kohdalle sijoittuu Lentoaseman ja Mätäkiven (Tuusulassa) vedenhankinnan kannalta tärkeät 1. luokan pohjavesialueet. Lentoradan linjaus sijoittuu ainoastaan Mätäkiven pohjavesialueen B-osalle. Kaava-alueelle ei sijoitu pohjavesialueita. Lisäksi Vallinojan savikkoalueella voi esiintyä paineellista pohjavettä savenalaisissa maakerroksissa. Ratatunneleiden rakentaminen voi aiheuttaa vaikutuksia pohjaveden määrään, pinnankorkeuteen ja virtausolosuhteisiin.

Lentoradan osalta on laadittu pohjavesimallinnus, jonka perusteella Mätäkiven pohjavesialueen vedenhankinnalle ei aiheudu haitallisia vaikutuksia. Lentoaseman pohjavesialueella pohjaveden alenema on suurin nykyisen juna-aseman alueella. Rakentamisen aikaiset vaikutukset voivat vaikuttaa pohjaveden määrään. Itäradan osalta ei ole vielä tehty erillisiä pohjavesitutkimuksia tai -kartoituksia, mutta ne ovat osa jatkosuunnittelua.

Haitallisia vaikutuksia voidaan pienentää huomattavasti kallioperän tiivistämisellä ja pohjaveden pinnan alapuolelle tulevien rakenteiden toteuttamisella siten, että ne eivät vaikuta haitallisesti pohjaveden pinnankorkeuksiin. Käytön aikana ei arvioida muodostuvan uusia pohjavesivaikutuksia.

Kaava-alueella on energia- ja mahdollisesti talousvesikaivoja, joita ei ole vielä kartoitettu. Kaivokartoitukset tullaan tekemään Itäradan osalta vuonna 2026 ja Lentoradan osalta vuonna 2027, ja niistä saatuja tietoja täydennetään kaava-aineistoon suunnittelun edetessä. Hankkeiden toteutuksen yhteydessä ratalinjauksen suojavyöhykkeellä sijoittuvat energia- ja talousvesikaivot tulee poistaa käytöstä. Kaivojen kartoituksen yhteydessä arvioidaan, mitkä kaivot on poistettava käytöstä, ja onko osa energiakaivoista mahdollista korvata uudella, linjauksesta hieman etäämmäs sijoitettavalla tai viistoon porattavalla energiakaivolla.

Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

Luontotyyppikohteiden läheisyydessä tapahtuva rakentaminen voi aiheuttaa epäsuoria kielteisiä vaikutuksia, mm. vesistövaikutusten ja reunavaikutuksen kautta. Tunnelirakentaminen voi vuotovesien kautta vaikuttaa pohjaveden pinnantasoon ja sitä kautta mm. lähdeluontotyyppeihin.

Lentoradan linjaus ohittaa tunnelissa Rauno ja Liisa Ruuhijärven metsän sekä Tussinkosken luonnonsuojelualueet. Tunnelien ei arvioida muuttavan suojeluverkoston kohteiden elinympäristöjä ja vaikutukset vuotovesien kautta arvioidaan olevan hyvin epätodennäköisiä.

Kuilujen paikkojen tarkemmassa suunnittelussa on huomioitava luontoarvot rakennusten sijoittelussa. Vantaalla on käytössä ekologisen kompensaation malli, jossa rakentamisesta aiheutuva luontohaitta (esim. puuston poisto) korvataan parantamalla luonnon tilaa toisaalla, jotta luonnon monimuotoisuus ei vähene.

Ilmastovaikutukset

Merkittävin osa hankkeen ilmastovaikutuksista syntyy rakentamisen aikana rakennusmateriaalien ja työkoneiden päästöistä sekä maa- ja kiviainesten kuljetuksista. Tunneleiden rakentamisesta johtuvat kasvihuonekaasupäästöt ovat merkittävät louhittavan kiviaineksen määrän vuoksi. Lentoradan rakentamisen kasvihuonekaasupäästöjen arvioidaan olevan yhtensä 462 000 t CO_2e. Junien liikennöinnin energiankulutuksen arvioidaan tuottavan päästöjä 30 vuoden aikana 99 377 t CO_2e, sekä vähentävän muun liikenteen päästöjä 21 000 t CO_2e. Itäradan päästöjen välillä Lentorata-Backas arvioidaan olevat rakentamisen aikana 289 600 t CO_2e (11 220 t CO_2e/km) ja 50 vuoden kunnossapidon aikana 69 300 t CO_2e (2 690 t CO_2e/km).

Hankkeiden rakentamisen aikaisia päästöjä on mahdollista vähentää esimerkiksi vähähiilisempien materiaalien avulla tai pyrkimällä vähentämään kiviaineksen kuljetuksista aiheutuvia päästöjä.

Käytönaikaiset päästöt muodostuvat junien liikennöinnistä ja kunnossapidosta. Käytön aikana saavutetaan arvion mukaan myös hieman päästövähenemää junan korvatessa osan muista matkoista ja maantiekuljetuksista. Päästövähennysten maksimoimiseksi yhteyden tulee olla houkutteleva, mikä saavutetaan korkeammalla nopeudella. Käytön aikaisiin vaikutuksiin liittyy paljon epävarmuuksia.

5.3 VAIKUTUKSET YHDYSKUNTARAKENTEESEEN

Kaavassa osoitettavien raidehankkeiden suorat vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön ovat suunnittelualueella vähäisiä, sillä Vantaan alueella suunnitellut ratalinjaukset kulkisivat kokonaan maan alla. Maan päälle näkyviä rakenteita olisivat kuilurakennukset sekä ajotunnelin suuaukko, joita ei osoiteta yleiskaavassa. Näiden tarkempi sijainti ja muut ominaisuudet osoitetaan asemakaavoissa.

Mittavien raideinvestointien vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ovat laajoja, ja vaikutus ulottuu hyvin pitkälle tulevaisuuteen. Valtakunnallisen raidehankkeen keskeisimmät vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen syntyvät välillisesti junaliikenteen muutosten aiheuttaman eri alueiden saavutettavuuden muutoksen kautta. Muutokset kaukojunaliikenteessä vaikuttavat erityisesti Tikkurilan ja Lentoaseman asemien saavutettavuuden muutosten kautta.

Lentorata lisäisi isossa kuvassa Aviapolis-alueen ja lentokentän ympäristön vetovoimaa ja parantaisi valtakunnallista saavutettavuutta. Lentoradan on arvioitu vaikuttavan Aviapoliksen ja Pakkalan toimitilakysyntään positiivisesti sekä nostavan asuinrakennuskysyntää Aviapoliksessa. Lisäksi hanke voi laajentaa työssäkäyntialueita ja parantaa työvoiman saatavuutta sekä vaikuttaa positiivisesti pääkaupunkiseudun kansainväliseen kilpailutilanteeseen.

Kaukojunaliikenteen siirtyminen lentoasemalle voi mahdollistaa lähijunien lisäliikennettä pääradalle. Tämä voi lisätä pääradan asemanseutujen kiinnostavuutta asukkaiden näkökulmasta. Samalla kaukojunaliikenne siirtyy lännemmäksi nykyiseltä pääradalta, millä voi olla merkitystä Länsi-Vantaan saavutettavuuteen kaukoliikenteen junista.

Tikkurilan kautta kulkevan kaukojunaliikenteen väheneminen tai poistuminen heikentää Tikkurilan kiinnostavuutta erityisesti yritysten sijoittumispaikkana. Junaliikenteen ja vaihtojen merkittävä väheneminen Tikkurilassa johtaa väistämättä myös liikenteeseen tukeutuvien palveluiden vähenemiseen asemalla ja sen ympäristössä. Tällä voi olla vaikutusta Tikkurilan vetovoimaisuuteen.

Kaukojunaliikenteen siirtyminen osin tai kokonaan pois pääradalta voi vähentää raideliikenteen melua pääradan ympäristössä. Muutos ei kuitenkaan mahdollista merkittävää asuinrakentamispotentiaalin kasvua, sillä pääradan varrella on jo nykyisin vielä toteutumattomia asuinaluevarauksia sekä täydennysrakentamispotentiaalia, jotka on mahdollista toteuttaa meluntorjunta huomioiden. Kaava-alueen lähistöllä näistä merkittävin on yleiskaavassa pääradalle osoitettuun Vallinojan asemavaraukseen tukeutuva asuinaluevaraus. Vaiheyleiskaavassa osoitetut raideliikenteen tunnelin ohjeelliset linjaukset eivät saa heikentää Vantaan mahdollisuuksia hyödyntää Vallinojan aluetta asuntorakentamiseen.

Ratahankkeiden tekemissä arvioinneissa on keskitytty koko hankkeen aiheuttamiin pääasiassa paikallisiin yhdyskuntarakenteellisiin vaikutuksiin. Kaavatyössä tullaan täydentämään saavutettavuuden muutoksen aiheuttamia välillisiä yhdyskuntarakenteellisia vaikutuksia Vantaan alueella.

6. SUUNNITTELUPROSESSIN VAIHEET

Kaava sisältyy kaavoitussuunnitelmaan 2026-2028 ja on kaavoituskatsauksessa 2026

Käynnistämispäätös, kaupunginhallitus 23.2.2026 § 16

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 23.4.2026

Kaavatyöhon osallistuneet

Kaupungin asiantuntijat ovat valmistelleet kaavan. Kaava perustuu Lentorata Oy:n ja Itärata Oy:n toimittamiin suunnitelmiin.

Vantaan kaupunki:		
Kaupunkirakenne ja ympäristö		
Yleiskaavoitus:	Juha Nurmi	yleiskaavapäällikkö
	Anna-Mari Kangas	yleiskaavasuunnittelija
	Eeva Juusela	kaavatekninen koordinaattori
Rakennusvalvonta:	Petteri Erling	johtava lupa-arkkitehti
Ympäristökeskus:		
Kadut ja puistot		
Suunnittelu:	Joonas Stenroth	liikenneinsinööri
Lentorata Oy:	Siru Koski	
Itärata Oy:	Minna Weurlander	

7.LÄHTEET

Helsingin seudun liikenne 2023: MAL 2023 Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma, 90 s.

Vantaan kaupunki 2021: Vantaan yleiskaava 2020 Selostus, 208 s.

Hankkeiden aineistot:

- Lentorata
  - Lentorata Oy 2025: Lentoradan YVA Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys, 103 s.
  - Lupa- ja valvontavirasto 2026: Perusteltu päätelmä (ajantasaistettu) Lentorata, Helsinki, Vantaa, Tuusula & Kerava, 28 s.
  - Suomi-rata Oy 2023: Lentoradan esiselvitys, 90 s.
  - Suomi-rata Oy 2023: Lentoradan hankearviointi, 58 s.
  - Suomi-rata Oy 2023: Lentoradan YVA Ympäristövaikutusten arviointiselostus, 231 s.
  -
- Itärata
  - Itärata Oy 2025: Itäradan YVA, ympäristövaikutusten arviointiselostus, 283 s.
  - Itärata Oy 2026: Itäradan hankearviointi, 89 s.

8. KAAVAKARTTA JA -MÄÄRÄYKSET

YK0056 Korson raidehankkeiden vaiheyleiskaava
Etappgeneralplan för spårprojekten i Korso

Vantaan kaupunki

Työn numero
YK0056

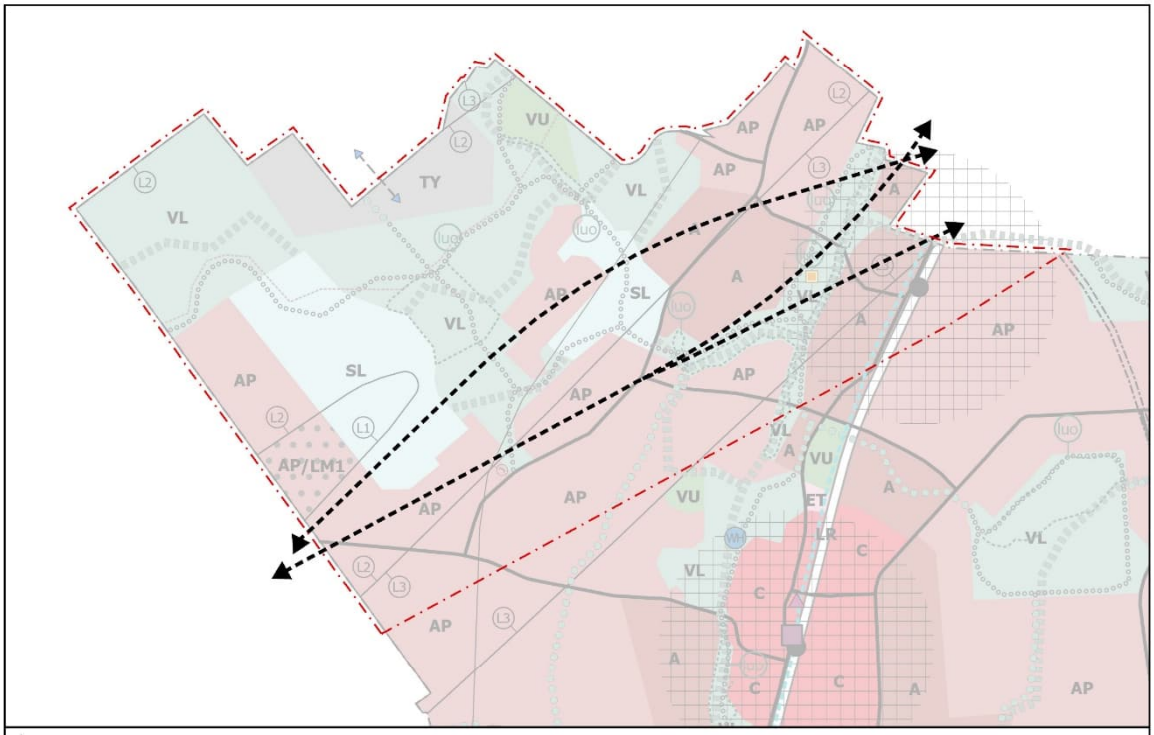
Yleiskaavaluonnos
5.5.2026

Vanda stad

Arbetsnummer
YK0056

Utkast till generalplan
5.5.2026

Juha Nurmi
Yleiskaavapäällikkö / Generalplanchef

Pohjakartta: ajantasayleiskaava
Baskarta: generalplanesammanställning

Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset

Raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus

Raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus. Radat on rakennettava niin, ettei liikennöinti niillä häiritse olemassa olevaa eikä yleiskaavassa osoitettua maankäyttöä. Ratalinjausten suojavyöhykkeille ei saa rakentaa energiakaivoja (maalämpökaivoja) tai porakaivoja.

20 metriä yleiskaava-alueen ulkopuolella oleva viiva

Generalplanbeteckningar och -bestämmelser

Riktgivande dragning av tunnel för tung spårtrafik

Riktgivande dragning för tunnel för tung spårtrafik. Banorna ska byggas så att trafiken på dem inte stör den existerande markanvändningen eller markanvändning som anvisats i generalplanen. Inom skyddszonerna för banlinjerna får inga energibrunnar (jordvärmebrunnar) eller borrbrunnar byggas.

Linje 20 meter utanför generalplaneområdet

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __.__.20__

Godkänd av stadsfullmäktige __.__.20__

22 **Asemakaavamuutos 002598, 52 Veromies, 53 Lentokenttä / Aviakuja - Ehdotuksen hyväksymiskäsittely / TeA (kvalt)**

VD/3584/10.02.04.00/2024

SP/TTA/VIK/JK/EK

Asemakaavamuutoksella jatketaan Aviakujan nykyistä katualuetta Turbiinitielle asti ja osoitetaan katutilaa linja-autoliikenteen uutta kääntöpaikkaa varten Turbiinitien vieressä, muuttamalla lentokenttäaluetta sekä lähivirkistysaluetta katualueeksi. Kaupunginosa-alueen rajaa muutetaan niin, että koko kaava-alue sijoittuu Veromiehen kaupunginosaan. Asemakaavamuutoksen katualueen tilavaraus perustuu 1.11.2023 päivättyyn Aviakujan katusuunnitelmaluonnokseen.

Asemakaavamuutos koskee katualuetta ja kaupunginosan rajaa, kaupunginosassa 52 Veromies ja 53 Lentokenttä. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa lentokenttäaluetta, lähivirkistysaluetta ja kaupunginosan rajaa.

Alue sijaitsee Veromiehen ja Lentokentän kaupunginosissa Aviapoliksen suuralueella, Aviabulevardin ja Turbiinitien välissä.

Maanomistus
Kaupunki omistaa kaavamuutosalueelle sijoittuvan asemakaavoitetun katualueen ja puistoalueen. Muut alueet ovat yksityisessä omistuksessa.

Yksityisessä omistuksessa olevat kiinteistöt:
- 92-407-5-116, 92-407-5-117, 92-423-4-44: Finavia Oyj
- 92-423-4-44-M542: Kiinteistö Oy Aviatontti II

Valmistelu
Kaava on tehty kaupungin työnä.

Yleiskaava
Alue on kaupunginvaltuuston 25.1.2021 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa Kaupunginvaltuuston 25.1.2021 hyväksymässä yleiskaava 2020:ssa suunnittelualueen itä- ja keskiosa sijoittuu keskustatoimintojen alueelle (C), ja länsiosa lentoliikenteen alueelle (LL). Kaava-alue sijoittuu kokonaisuudessaan kestävän kasvun vyöhykkeelle (musta ruuturasteri). Alueen läpi kulkee raskaan raideliikenteen tunneliosuus (mustat pistekatkoviivat) ja raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus (musta katkoviiva). Alueen ja sen lähiympäristön kautta kulkee virkistysalueyhteys (vihreä palloviiva). Suunnittelualueen länsireunalle on osoitettu pyöräliikenteen baana (turkoosi katkoviiva). Lentomeluvyöhykkeiden 2 (LDEN 55-60 dB) ja 3 (LDEN 50-55 dB) välinen raja sijoittuu kaava-alueen keskelle. Alueen eteläpuolella on rautatieasema (musta pallo). Alueen länsipuolella kulkee tärkeä liikenneyhteys (musta paksu viiva) ja itäpuolella raitiotien reitti (musta viiva poikkiviivoilla).

Asemakaavamuutos
Asemakaavan muutoksella jatketaan Aviakujan katualuetta Turbiinitielle asti, muuttamalla Lentokenttäaluetta (LL) sekä lähivirkistysaluetta (VL) katualueeksi. Kaupunginosan rajaa muutetaan niin, että koko kaava-alue sijoittuu Veromiehen kaupunginosaan.

Asemakaavamuutoksen katualueen tilavaraus perustuu 1.11.2023 valmistuneeseen Aviakujan katusuunnitelmaluonnokseen. Ajoneuvoliikenteelle, pyöräilylle, kävelylle, istutuksille, hulevesiratkaisuille, linja-autojen latauspaikoille sekä linja-autoliikenteen uutta kääntöpaikkaa varten osoitetaan tilaa asemakaavassa suurentamalla katualuetta. Kaavassa osoitetaan myös uusia ajoneuvoliittymäkieltoja. Asemakaavamuutoksessa on annettu muun muassa hulevesiin, kaupunkikuvaan sekä maanalaisen rautatietunnelin huomioimiseen liittyviä määräyksiä.

Asemakaavamuutoksella edistetään kaupungin strategisia linjauksia ratikkakaupungista. Aviakujan jatke on Vantaan ratikka -hankkeeseen liittyvä hanke, jonka yhteydessä osa Aviabulevardista on tarkoitus muuttaa joukkoliikennekaduksi ja muu alueen ajoliikenne on tarkoitus ohjata mm. Aviakujalle ja Turbiinitielle.

Aviakujan asemakaava on Vantaan asemakaavoituksen vuoden 2025 työohjelmassa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 23.5.2024. Kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettiin 21.6.2024 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 8 kappaletta. Puhelinaikoja järjestettiin yksi (10.6.2024), jolloin asemakaava-arkkitehti oli tavoitettavissa.

Saadun mielipiteen perusteella kaavaehdotuksessa on määrätty, että alueella tulee huomioida Lentoradan suunnitelmat.

Kaupungin maa- ja asuntopoliittiset linjaukset
Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 18.6.2018 § 9, päivitetty KV 10.10.2022 § 7). Kaavalla parannetaan liikenneyhteyksiä ja kunnallistekniikkaa. Kaava kohdistuu osittain kaupungin omistamalle maalle.

Sopimus
Asemakaavamuutokseen liittyy maankäyttösopimus.

Kaupunkiympäristölautakunta 19.1.2026 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 19.1.2026 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002598, 52 Veromies ja 53 Lentoasema / Aviakuja,
b) oikeutetaan asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 9.2.2026 § 12

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 19.1.2026 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002598, 52 Veromies ja 53 Lentoasema / Aviakuja, ja
b) oikeuttaa asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 25.2.–26.3.2026. Tänä aikana jätettiin 1 muistutus.

Finavia viittaa ratikan asemakaavoitukseen ja katusuunnitelmiin antamiinsa aiempiin lausuntoihin, neuvotteluihin ja sopimuksiin ja toteaa, että näissä todetut seikat tulee huomioida ratikan jatkosuunnittelussa. Kaikki ratikan johdosta aiheutuvat työt on toteutettava rakennushankkeeseen ryhtyvän kustannuksella, eikä töistä saa aiheutua haittaa lentoasemalle tai sen toiminnalle. Muutostyöt on hyväksytettävä Finavialla ja uudet sijainnit eivät saa haitata nykyistä tai tiedossa olevaa maankäyttöä. Finavia viittaa AVIARE:n antamaan osallistumis- ja arviointisuunnitelman lausuntoon. Finavia haluaa varmistaa, että Aviakujan kaavarajaus on sovitettu alueeseen rajautuvien asuinkortteleiden noudattaen. Tämän vuoksi Finavia toteaa, että koska kaavarajausten ja asuinkorttelirajojen yhden mukaisuuden todentaminen kaavakartalta on mittakaavasyistä vaikeaa, Finavia pyytää kaavoittajalta kohdekohtaista yhteenvetoa tehdyistä muutoksista tai kunkin ratkaisun perustelua, mikäli muutosta ei ole tehty Finavian esitystä noudattaen. Kaava-alueella ei ole PIMA-kohteita. Finavia viittaa hulevesien käsittelyn osalta 26.3.2026 antamaansa lausuntoon kaavasta 002576 Vantaan ratikka, Aviabulevardi ja Turbiinitie.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 9.2.2026 oikeuttaa asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 15 ja saatiin 9 kappaletta.

Eltel lausui, että katu- ja muutoskaavojen suunnitelmat on hyvä saada nähtäväksi ajoissa uusien putkitustarpeiden ja olevien verkkojen siirtotarpeiden suunnittelua varten. Suunnitelmat on pyrittävä laatimaan niin, että kaapelien siirtoja tai katkaisuja ei tule kuin pakottavista syistä. Kaapeleiden siirto- ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä hyvissä ajoin. Jos sivuttaissiirto ei onnistu, on korvaava siirtoreitti oltava valmiina ennen siirtojen suorittamista ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti. Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä. Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu.

Telia totesi, ettei sillä ole lausuttavaa. Ei olevaa verkkoa, mutta alustavat tarpeet on hankkeen suunnittelun yhteydessä konsultille ilmoitettu.

Tukesilla, Uudenmaan liitolla tai Lupa- ja valvontavirastolla ei ollut lausuttavaa.

Väylävirasto totesi, että se on antanut 1.3.2024 lausunnon asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, joka on huomioitu kaavatyössä.

HSL totesi lausunnossaan, että tärkeintä kaavassa on HSL:n näkökulmasta varmistaa bussien liikennöinti ja kääntöpaikan toimivuus sekä kuljettajien turvalliset kävely-yhteydet taukotilaan kaikissa tilanteissa.

Etenkin päätepysäkin ulosajon sijoittuminen Turbiinitien risteyksen välittömään läheisyyteen huolettaa, riskinä voi olla, että ulosajon edessä on autoja, jotka estävät bussien pääsyn takaisin Aviakujalle. HSL pitää tärkeänä, että kääntöpaikan ulosajon tukkeutumisen uhatessa tulee harkita esimerkiksi risteysruudukon lisäämistä bussien kääntöpaikan ulosajon kohdalle. Lisäksi bussien seisonta-alueilla tulee kadussa käyttää tarpeeksi vahvaa materiaalia, jottei painaumia pääsisi syntymään. Mikäli ajoneuvoliikennettä ajatetaan Mekaanikontien kautta Turbiinitielle jatkossa, niin liikennevaloetuudet tulisi olla kunnossa ainakin runkolinja 600 ajatellen. Nykyiset Mekaanikontien bussipysäkit (ainakin V5268) täytyy sijoitella uudelleen poistuvan reittiosuuden osalta niin, että ne korvaisivat nykyisiä sijainteja mahdollisimman hyvin. Kaava-alueen ulkopuolella Aviabulevardiin liittyen bussipysäkit tulee osoittaa Aviapoliksen junaaseman eteläisen sisäänkäynnin välittömään läheisyyteen, ja ne ovat tärkeitä säilyttää myös ratikan valmistuttua.

HSY lausui, että suunnittelualueen yleinen vesihuolto on rakennettu valmiiksi, eikä uudisrakentaminen ole tarpeen. Asemakaavamuutoksen mukainen katualueen muuttuminen edellyttää vähäisiä johtosiirtoja.

Vantaan Energia halusi, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainnit.

Tehdyt tarkistukset
Tarkistettiin ajoneuvoliittymäkiellon merkintää ja tehtiin teknisiä tarkistuksia.

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaavaselostuksen tarkistukset
Asemakaavamuutoksen selostusta on tarkistettu kaavakarttaan tehtyjen tarkistuksien vuoksi. Selostuksen lähtötietojen luvun 2.1.3 pilaantuneita maa-alueita koskeva teksti on päivitetty.

Sopimus
Asemakaavamuutokseen liittyy maankäyttösopimukset, 2 kpl (KH 26.1.2026 § 20).

Kaupunkiympäristölautakunta 5.5.2026 § 14

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutukseen ja lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, sekä ilmoittaa tästä päätöksestä ja antaa AKL 65 §:n mukainen kunnan perusteltu kannanotto niille muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa,

b) esittää kaupunginhallitukselle, että saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 5.5.2026 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002598, 52 Veromies ja 53 Lentoasema / Aviakuja.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 5.5.2026 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002598, 52 Veromies ja 53 Lentokenttä / Aviakuja.

Liitteet:
- Asemakaavamuutosehdotus 5.5.2026
- Asemakaavamuutoksen selostus 5.5.2026
- Muistutukset ja vastineet 5.5.2026
- Lausunnot ja vastineet 5.5.2026

Täytäntöönpano: Kaupunkirakenne ja ympäristö, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
aluearkkitehti Johanna Rajala, p. 050 302 8975
asemakaava-arkkitehti Tea Taponen, p. 040 483 9054
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

002598

Päiväys
Datum

5.5.2026

Vantaan kaupunki

002598 AVIAKUJA

Kaupunginosa 53, LENTOKENTTÄ
Kaupunginosa 52, VEROMIES

Asemakaavan muutos
Katualueet sekä kaupunginosan raja.

1:2000

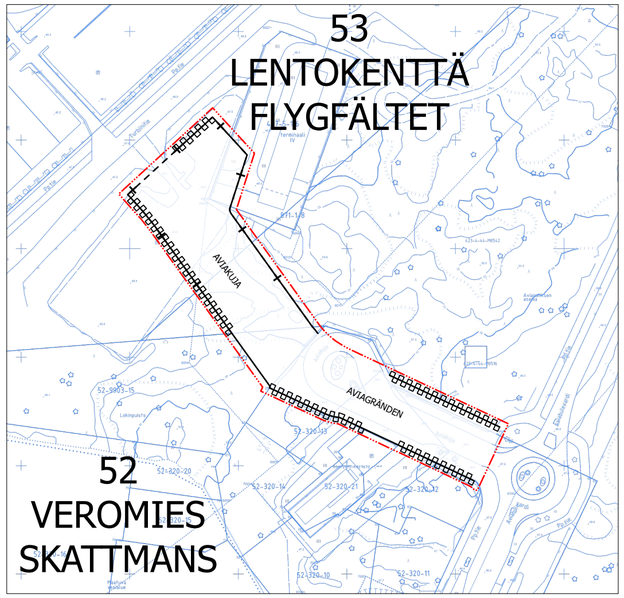
Vanda stad

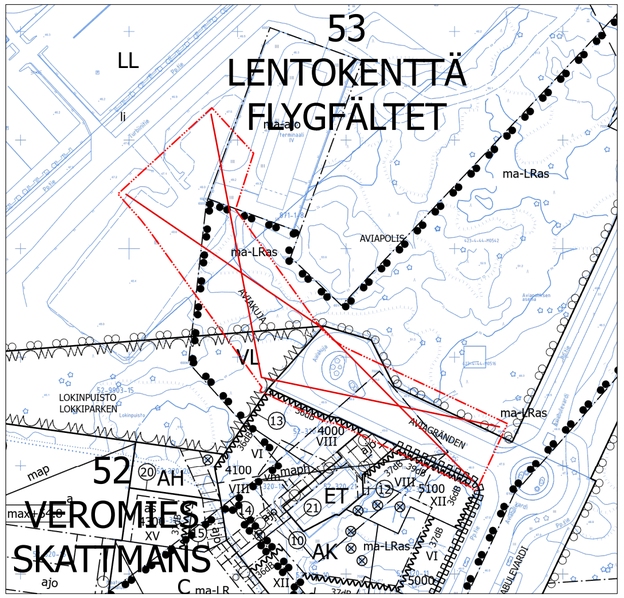
002598 AVIAGRÄNDEN

Stadsdel 53, FLYGFÄLTET
Stadsdel 52, SKATTMANS

Ändring av detaljplan
Gatuområden samt stadsdelsgräns.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
	3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	**Linje 3 m utanför planområdets gräns.**
	Kaupunginosan raja.	**Stadsdelsgräns.**
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**

52
VERO

AVIAKUJA

	Kaupunginosan numero.	**Stadsdelsnummer.**
	Kaupunginosan nimi.	**Stadsdelens namn.**
	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	**Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.**
	Katu.	**Gata.**
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	**Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.**

KOKO KAAVA-ALUETTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

Alueella tulee olla toimiva kääntöpaikka ja mahdollisuus bussien seisonnalle sekä rakentamisvaiheen aikana että valmistumisen jälkeen.

Alueelle tulee varata tilavaraus sähköbussien latausasemalle.

Maanpäällisten rakennusten, rakennelmien ja rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia.

Maanpäälliset rakenteet on sovitettava hienovaraisesti kaupunkikuvaan ja ympäristöön rakennus- ja ympäristötaiteen keinoin.

Alueella tulee huomioida Kehäradan rautatietunnelin varoalue ja käyttöoikeuden rajoitustaso sekä Lentoradan suunnitelmat. Rautatietunnelin läheisyydessä tapahtuvaa rakentamista ja louhintaa koskevat Väyläviraston vaatimukset ja ohjeistukset.

Rautatietunnelin läheisyyteen sijoittuvien rakentamistoimenpiteiden osalta on arvioitava rakentamisen mahdolliset vaikutuksen tunneliin ja kuultava Väylävirastoa.

Rakentaminen ei saa aiheutua vaaraa maanalaisten tilojen rakenteille, toiminnoille tai kalliotilojen pysyvyydelle.

Suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta ja tulvareitit, sekä rakentamisen aikana huomioitava, ettei pinta-, pohja- tai hulevedet aiheuta haittaa maanalaisille tiloille tai niiden laitteistoille.

Pohjavesien virtauksiin tai pinnan korkeuksiin ei saa tapahtua muutoksia, jotka aiheuttavat haittaa, kuten mahdollisten ympäristön haitta-aineiden kulkeutumista maanalaisiin tiloihin.

Rakentamisen aikaiset työmaavedet tulee käsitellä esimerkiksi laskeuttamalla siten, ettei hulevedet vastaanottavaan Krakanojaan tai Palo-ojaan aiheudu merkittävää vedenlaadun heikentymistä, kuten samentumista ja kiintoaineskuormitusta.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

BESTÄMMELSER SOM GÄLLER HELA OMRÅDET

I området ska det finnas en fungerande vändplats, möjlighet att ha bussar stående både under byggnadsfasen och efter färdigställandet.

I området ska en utrymmesreservering reserveras för en laddstation för elbussar.

Byggnaderna, anordningarna och konstruktionerna ovan jord ska vara högklassiga till sin arkitektur och till sina material.

Konstruktioner ovan jord ska anpassas varsamt till stadsbilden och miljön med hjälp av byggnads- och miljökonst.

I området ska beaktas Ringbanans järnvägstunnels skyddsområde samt nyttjanderättsområde och Flygbanans planer. Trafikledsverkets krav och anvisningar gällande byggande och brytning i närheten av järnvägstunneln ska beaktas.

Gällande byggnadsåtgärder i närheten av järnvägstunneln ska de möjliga effekterna för tunneln utvärderas och Trafikledsverket höras.

Byggandet får inte orsaka fara för underjordiska utrymmenas konstruktioner, verksamheter eller för stabiliteten i bergsutrymmen.

I planeringen och genomförandet ska dagvattenhantering och översvämningsvägar beaktas och under byggandet ska beaktas att yt-, grund- eller dagvatten inte medför olägenheter för underjordiska utrymme eller deras anordningar.

I grundvattnets strömningar eller ytnivåer får inte ske förändringar, som orsakar olägenheter, liksom eventuella skadliga ämnens spridning till underjordiska utrymmen.

Byggarbetsplatsvatten vid byggandet ska behandlas till exempel genom dekanteringsmetod så att det inte leder till en betydande försämring av vattenkvaliteten i Skrakabäcken eller Brunabäcken, som att vattnet grumlas och belastas av sediment.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Kaupunkirakenne ja ympäristö
Stadsstruktur och miljö

Asemakaavoitus
Detaljplanering

Johanna Rajala, Aluearkkitehti, 20.4.2026 16.54

Mittaus- ja geopalvelut
Mätning och geoteknik

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

Kimmo Junttila, Kaupungingeodeetti, 5.5.2026 10.37

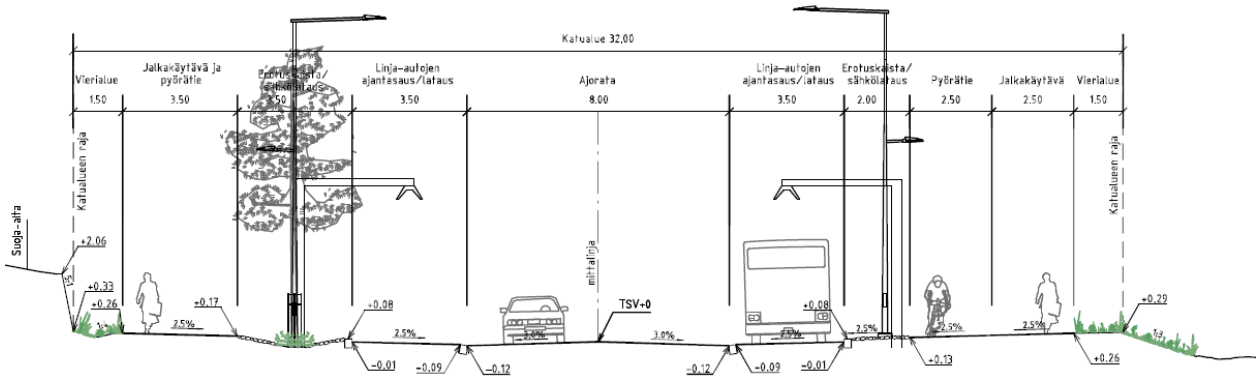
Allekirjoitettu sähköisesti

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __.__.20__

Godkänd av stadsfullmäktige __.__.20__

002598 AVIAKUJA

VEROMIES JA LENTOKENTTÄ

Katusuunnitelmaluonnoksen poikkileikkaus 1.11.2023. (Ramboll Finland Oy)

KAUPUNKIRAKENNE JA YMPÄRISTÖ / ASEMAKAAVOITUS

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 5.5.2026 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002598. Kaavoitus on tullut vireille 1.2.2024 julkaistulla osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla (OAS) numerolla 002564 Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle (OAS päivitetty 12.3.2024). Kaava on irrotettu omaksi katualueen kaavakseen ja siitä julkaistiin oma OAS 23.5.2024 kaavanumerolla 002598.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavamuutos:
Katualuetta ja kaupunginosan raja kaupunginosissa 52 Veromies ja 53 Lentokenttä.

Asemakaavamuutoksella jatketaan Aviakujan nykyistä katualuetta Turbiinitielle asti ja osoitetaan katutilaa linja-autoliikenteen uutta kääntöpaikkaa varten Turbiinitien vieressä, muuttamalla lentokenttäaluetta sekä lähivirkistysaluetta katualueeksi. Kaupunginosa-alueen rajaa muutetaan niin, että koko kaava-alue sijoittuu Veromiehen kaupunginosaan. Asemakaavamuutoksen katualueen tilavaraus perustuu 1.11.2023 päivättyyn Aviakujan katusuunnitelmaluonnokseen.

Kaavan laatija: Anne Polvi, asemakaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki, anne.polvi@vantaa.fi, puh. 040 7507339 (24.9.2024 asti).
Tea Taponen, asemakaava-arkkitehti Vantaan kaupunki, tea.taponen@vantaa.fi, puh. 040 483 9054 (25.9.2025 alkaen).

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Suunniteltava alue sijaitsee Aviapoliksen suuralueella, Veromiehen ja Lentokentän kaupunginosissa, Turbiinitien ja Aviabulevardin välissä.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti kaupunkikartalla rajattuna punaisella viivalla.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Asemakaavaehdotus nro 002598 Aviakuja on tullut vireille osana asemakaavan muutosaluetta nro 002564 Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle 1.2.2024 päivätyllä osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla (päivitetty 12.3.2024).
- Kaavamuutostyön nro 002564 vireille tulosta tiedotettiin Vantaan Sanomissa 14.2.2024 sekä 1.2.2024 kirjeellä maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Mielipiteet kaavan 002564 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettiin 13.3.2024 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 8 kappaletta. Palautteista 7 koski myös Aviakujan aluetta.
- Kaavamuutoksen nro 002564 suunnitelman pohjana on ollut Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnos nro 052400 (kh 19.6.2023), jossa Aviakuja on jatkettu Turbiinitielle asti. Asemakaavan muutosluonnos nro 052400 on ollut nähtävillä 28.6.-28.8.2023 välisenä aikana.
- Kaavan nro 002564 osallistumis- ja arviointisuunnitelma päivitettiin 12.3.2024.
- Aviakuja irrotettiin omaksi kaavamuutosalueekseen kaupungin aloitteesta, jaa siitä julkaistiin oma osallistumis- ja arviointisuunnitelma 23.5.2024 kaavamuutosnumerolla 002598.
- 23.5.2024 julkaistusta OAS:sta tiedotettiin Vantaan Sanomissa 5.6.2024 sekä 23.5.2024 kirjeellä maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Mielipiteet kaavatyön nro 002598 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettiin 21.6.2024 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 8 kappaletta. Puhelinaikoja järjestettiin yksi (10.6.2024), jolloin asemakaava-arkkitehti oli tavoitettavissa.
- Kaavamuutosaluetta koskeva katusuunnitelmaluonnos 58679-1 Aviakuja valmistui 1.11.2023. Asemakaavan muutosehdotus nro 002598 perustuu katusuunnitelmaluonnokseen.
- Kaavamuutosehdotuksesta on keskusteltu alueen maanomistajien kanssa vuosien 2024–2025 aikana.
- Kaupunginhallitus 9.2.2026 päätti asettaa asemakaavamuutosehdotuksen nähtäville MRA 27 §:n mukaisesti. Asemakaavoitus valtuutettiin pyytämään tarvittavat lausunnot.
- Asemakaavamuutosehdotus on ollut nähtävillä 25.2.–26.3.2026 välisenä aikana. Lausuntoja pyydettiin 15 kappaletta ja niitä saatiin 9 kappaletta. Muistutuksia saatiin 1 kappale.
- Asemakaavamuutosehdotukseen tehtiin seuraavat korjaukset:
    - Tarkistettiin ajoneuvoliittymäkiellon merkintää ja tehtiin teknisiä tarkistuksia.
- Asemakaavamuutoksen selostusta on tarkistettu ja selostuksen tekstiä on päivitetty kaavakarttaan tehtyjen tarkistuksien perusteella. Selostuksen lähtötietojen luvun 2.1.3 pilaantuneita maa-alueita koskeva teksti on päivitetty.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä 6
2. Lähtökohdat 7
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista 7
2.2 Suunnittelutilanne 16
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet 27
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo 27
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö 27
3.3. Asemakaavan tavoitteet 36
3.4 Asemakaavaratkaisu 38
4. Asemakaavan kuvaus 39
4.1 Kaavan rakenne 39
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen 40
4.3 Aluevaraukset 40
4.4 Kaavan vaikutukset 40
4.5 Ympäristön häiriötekijät 49
4.6 Nimistö 49
5. Asemakaavan toteutus 49
6. Kaavatyöhön osallistuneet 50
7. Asemakaavan seurantalomake 51
8. Asemakaavakartta ja –määräykset 53

LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

- Asemakaavamuutoksen seurantalomake (19.11.2025)
- Asemakaavamuutosehdotus ja kaavamääräykset (5.5.2026)

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 002564, Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle, 1.2.2024 (päivitetty 12.3.2024).
- Asemakaavan muutosluonnos 052400, Aviapoliksen keskusta, 9.5.2023 (kh 19.6.2023).
- Ramboll (1.11.2023). Katusuunnitelmaluonnos Aviakuja, 58679-1.
- Ramboll (10.2.2023). Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotus Aviabulevardi välillä Karhumäenportti-Tikkurilantie, 58677–1.
- Ramboll (28.2.2025). Kadun yleissuunnitelmaluonnos Turbiinitie, Mekaanikontie (Välillä Tikkurilantie-Turbiinikuja), 59717/2.
- Ratikan selvityksiä ja aineistoja: Vantaan ratikan selvityksiä ja aineistoja | Vantaa
- Vantaan ratikka, Ratikkalinjan PIMA-riskien tarkastelu, Golder Associates Oy, 13.8.2020.
- Vantaan ratikan meluselvitys, Sitowise Oy, 31.1.2023.
- Vantaan ratikan tärinä- ja runkomeluselvitys, Lentokenttä-Tikkurila 2023, Sweco, 17.2.2023.
- Ympäristödirektiivin mukainen Vantaan meluselvitys 2022. Vantaan kaupunki 10/2022.
- YK0049 Vantaan ratikan kaavarunko, kaupunginvaltuusto 19.6.2023.
- Nieminen, M., Koskimies, P., Makkonen, H., Manninen, E., Manninen, O. & Vasko, V. 2021: Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021. Koosteraportti. – Faunatican raportteja 38/2021. 16.3.2022.
- Vantaan ratikan kaavarunkoluonnoksen liikenteelliset vaikutukset. WSP 31.8.2022
- Lentoradan YVA, Ympäristövaikutusten arviointiselostus. Suomi-rata Oy, 6/2023. Lentorata Oy:n Lentorata, Helsinki, Vantaa, Tuusula, Kerava
- Lentoradan YVA Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys. Lentorata Oy, 3/2025.
- Liski, J., Oksanen, B., Tervo, S. & huhtala, T. 2025: Tärinä- ja runkomeluselvitys, Lentoradan yleissuunnitelma. – A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 2/2025.
- Vantaan resurssiviisauden tiekartta, Valtuustokausi 2021–2025. Vantaan kaupunki 2022 (kv 28.2.2022).
- Vantaa alueittain 2015, Vantaan kaupunki 2016
- Vantaan väestö 2022/2023. Vantaan kaupunki.
- Työpaikat Vantaalla 2012–2022. Vantaan kaupunki.

1. TIIVISTELMÄ

Asemakaavan muutoksella jatketaan Aviakujan katualuetta Turbiinitielle asti, muuttamalla Lentokenttäaluetta (LL) sekä lähivirkistysaluetta (VL) katualueeksi. Kaupunginosan rajaa muutetaan niin, että koko kaava-alue sijoittuu Veromiehen kaupunginosaan.

Asemakaavamuutoksen katualueen tilavaraus perustuu 1.11.2023 valmistuneeseen Aviakujan katusuunnitelmaluonnokseen. Ajoneuvoliikenteelle, pyöräilylle, kävelylle, istutuksille, hulevesiratkaisuille, linja-autojen latauspaikoille sekä linja-autoliikenteen uutta kääntöpaikkaa varten Turbiinitien vieressä osoitetaan tilaa asemakaavassa suurentamalla katualuetta. Kaavassa osoitetaan myös uusia ajoneuvoliittymäkieltoja. Asemakaavamuutoksessa on annettu muun muassa hulevesiin, kaupunkikuvaan sekä maanalaisen rautatietunnelin huomioimiseen liittyviä määräyksiä.

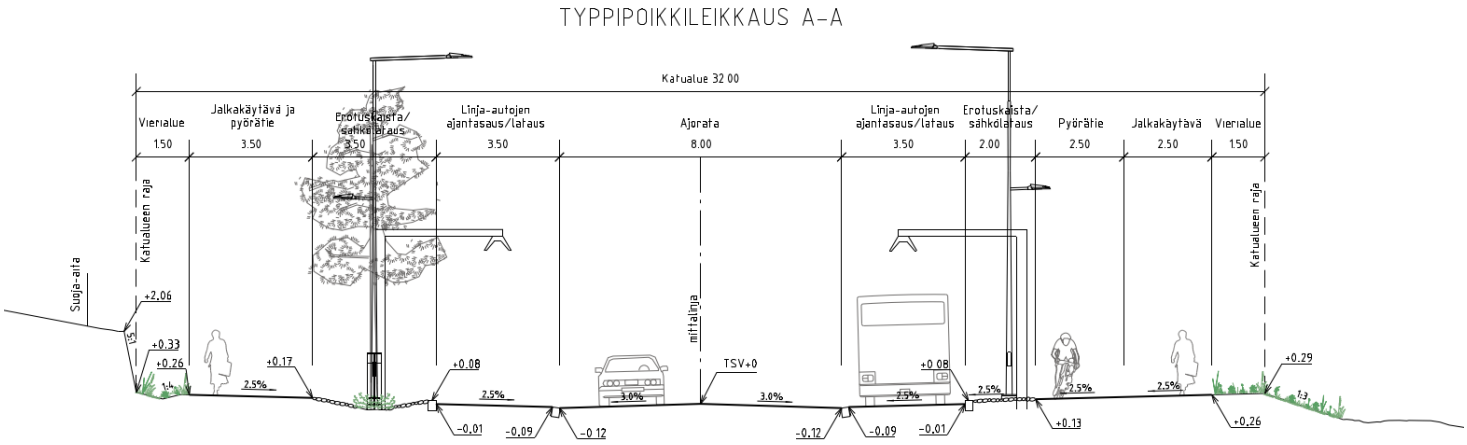
Asemakaavamuutoksella edistetään kaupungin strategisia linjauksia ratikkakaupungista. Aviakujan jatke on Vantaan ratikka -hankkeeseen liittyvä hanke, jonka yhteydessä osa Aviabulevardista on tarkoitus muuttaa joukkoliikennekaduksi ja muu alueen ajoliikenne on tarkoitus ohjata mm. Aviakujalle ja Turbiinitielle.

Asemakaavamuutoksen alueella on voimassa mm. maanalainen asemakaava nro 530800. Kaavamuutos ei koske maanalaista asemakaavaa.

Asemakaavan muutosehdotus nro 002598 Aviakuja on aikaisemmin ollut osa asemakaavan muutosehdotusta nro 002564 Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle, josta julkaistiin oma osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) 1.2.2024 ja se päivitettiin 12.3.2024. Kaavaehdotus 002598 Aviakuja on irrotettu kaava-alueesta nro 002564 omaksi kaava-alueekseen OAS:n nähtävilläolon jälkeen. Kaavaehdotuksesta nro 002598 julkaistiin oma OAS 23.5.2024.

Kaavaan liittyy maankäyttösopimus.

Aviakujan asemakaavoitus on Vantaan asemakaavoituksen vuoden 2026 työohjelmassa.

Kuva 1. Aviakujan katusuunnitelmaehdotuksen poikkileikkaus (Ramboll 1.11.2023).

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualueen itäosa on nykyisellään katua, keskiosa kalliometsää sekä länsiosa aidattua hiekkakenttää ja kehäradan huoltotunnelin piha-aluetta. Suunnittelualue rajautuu Lännessä Turbiinitiehen ja Idässä Aviabulevardiin. Pohjois- ja eteläpuolella on osin metsää. Suunnittelualueen pohjoispuolella, Turbiinitien vieressä, sijaitsee Kehäradan huoltoajotunnelin rakennus ja eteläpuolella Kehäradan huoltokuilu. Asemakaava-alueen pinta-ala on noin 0,7 hehtaaria.

Kuva 3. Suunnittelualueen sijainti esitetty ilmakuvassa oranssilla katkoviivalla.

Kuva 4. Suunnittelualue Avibulevardin suunnalta katsottuna 7.5.2024.

Kuva 5. Suunnittelualueen keskiosan metsäkaistale nykyisen Aviakujan kadun loppupäästä katsottuna 7.5.2024.

Kuva 6. Suunnittelualue Turbiinitien suunnalta katsottuna 7.5.2024.

2.1.2 Luonnonympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

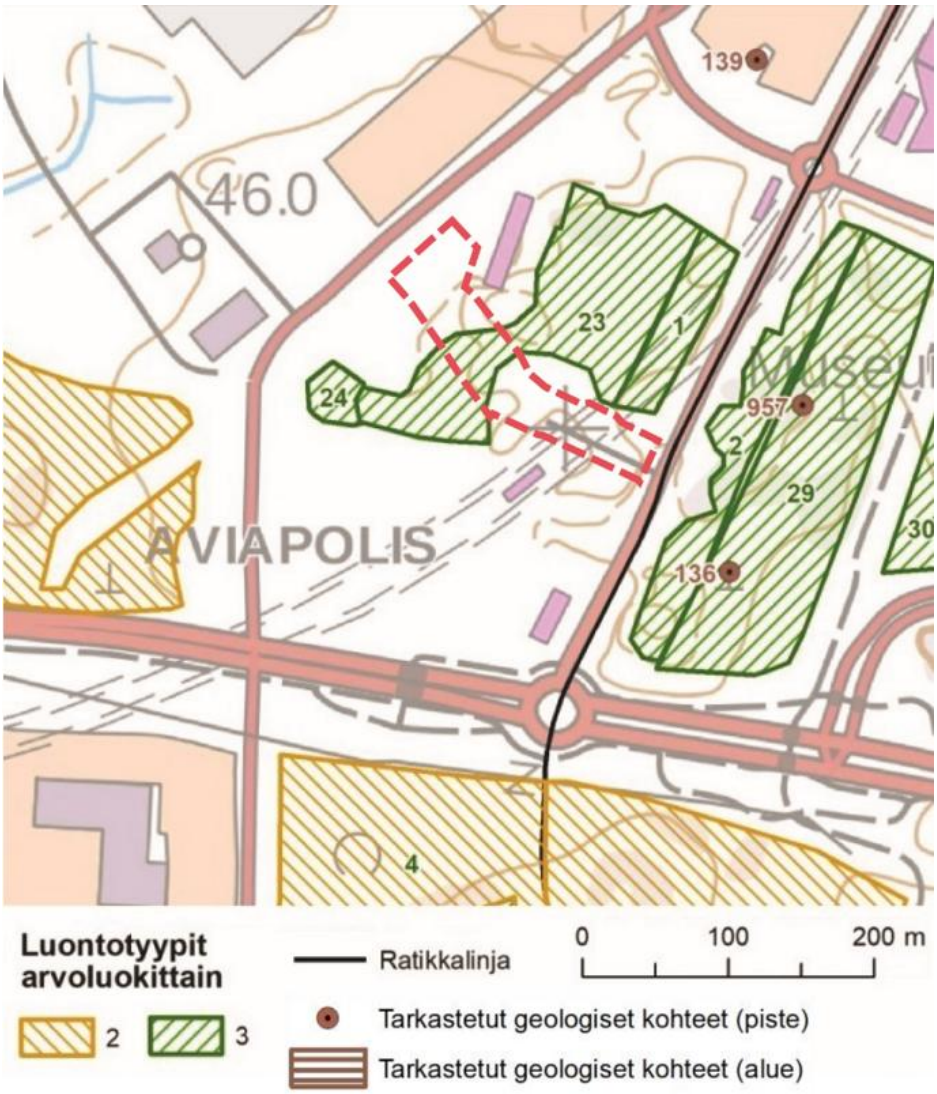
Alueen lähiympäristön maisemaa hallitsevat Helsinki-Vantaan lentokenttäalueen toimintaan kuuluvat rakennukset sekä tiealueet, laajat pysäköintialueet ja metsäalueet.

Luonnon monimuotoisuus

Kaava-alueelta on laadittu luontoselvitykset vuosina 2020–2021.

Selvityksessä tunnistettiin ja rajattiinn luontotyyppikuvio (kuvio 23 kuvassa 7), joka sijoittuu osin kaava-alueen keskiosaan. Kuvio on osin kallioinen sekä osin kuivahkoa kangasmetsää, joka on METSO-kohde luokkaa III ja uhanalainen luontotyyppi. Selvityksen mukaan alueella ei kuitenkaan ole luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppejä. Kuvion edustavuus on kohtalainen (luokka C), mutta luonnontilaltaan vähän heikentynyt (luokka B). (Faunatican raportteja 38/2021)

Raportin kuvauksen mukaan kaava-aluetta halkova metsäalue on osin kallioinen, osin kuivahkoa kangasmetsää. Metsäalue on järeäpuustoinen, ja siellä on joitakin vanhoja kilpikaarnaisia käkkyrämäntyjä. Kalliolla on myös keloja ja maapuita. Kallioisilla kohdilla mänty on valtapuu, kangasmetsissä kallioiden välissä kasvaa myös kuusta ja sivupuuna (enimmäkseen alemmassa latvuksessa) vähän koivua. Alikasvoksessa kasvaa myös pihlajaa. Puustoa on kevyesti poimittu / harvennettu, mutta se on kuitenkin melko eri-ikäisrakenteista. Vallitsevassa latvuskerroksessa puiden läpimitta rinnankorkeudella on 25–45 cm. Lahopuuta on arviolta 3–5 m^3/ha. Pensaskerroksessa kasvaa katajaa ja kenttäkerroksessa puolukkaa, kanervaa, metsälauhaa, mustikkaa, sananjalkaa, oravanmarjaa ja kangasmaitikkaa. Pohjakerroksessa vallitsevat kynsisammalet ja seinäsammal. Alue kuuluu arvoluokkaan III, joka on määritelty kohtalaisen arvokkaaksi, paikallisesti merkittäväksi kohteeksi.

Kuva 7. Ote kartasta: Arvokkaat luontokohteet ja tarkastetut geologiset kohteet Aviapoliksen alueella (Nieminen & muut, 2021: Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021. Koosteraportti. – Faunatican raportteja 38/2021: Kuva 6). Suunnittelualueen likimääräinen rajaus on esitetty punaisella katkoviivalla.

Kuva 8. Valokuva luontotyyppikuvion nro 23 alueelta (Nieminen, M., Koskimies, P., Makkonen, H., Manninen, E., Manninen, O. & Vasko, V. 2021: Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021. Koosteraportti. – Faunatican raportteja 38/2021: s. 182).

Kaava-alueella ei tehty havaintoja erityisesti huomioitavista lintulajeista tai lepakoista vuosien 2020-2021 selvityksien yhteydessä. Liito-oravaa ei havaittu Aviapoliksen alueelta, vaikka alueella on lajille soveliasta elinympäristöä. Selvityksen mukaan kohteen voimakas eristyneisyys ympäröivistä alueista lienee tärkeimpiä syitä asuttamattomuudelle. (Faunatican raportteja 38/2021)

Vesistöt ja vesitalous

Vajaa puolet kaavamuutosalueesta on nykyisin päällystetty asfaltilla. Loppuosa on kalliometsää ja hiekkakenttää.

Asemakaavamuutoksen alue sijaitsee Krakanojan valuma-alueella ja lähellä Palo-ojan valuma-aluetta. Kirkonkylänojan ja Krakanojan vesistöt ovat merkittäviä pienvesikohteita, joissa on havaittu muun muassa uhanalaista meritaimenkantaa. Alue ei sijaitse pohjavesialueella.

Maaperä

Maalajikartan (kuva 9) mukaan kaava-alue sijaitsee kallioisella alueella (kallio 0–1 m syvyydellä maanpinnasta).

Pohjatutkimukset on esitetty kuvassa 10. Kaava-alueella on tehty pohjatutkimuksena kolme porakonekairausta ja kaksi pohjaveden mittauspistettä. Pohjatutkimusten mukaan maaperä on moreenia ja kairaukset ovat päättyneet kallioon. Kairaukset ovat ulottuneet alle 1 m syvyyteen.

Kaava-alueella on kaksi pohjaveden mittauspistettä. Alueen eteläpuolella pohjavesi on mitattu vuosina 2007-2010 tasolla +44,5…+47,2, eli korkeimmillaan noin 3 m syvyydellä maanpinnasta.

Alueen pohjoispuolella pohjavesi on mitattu vuosina 2014-2018 tasolla +36,7…+47,8, eli noin 0,8 m maanpinnan yläpuolella.

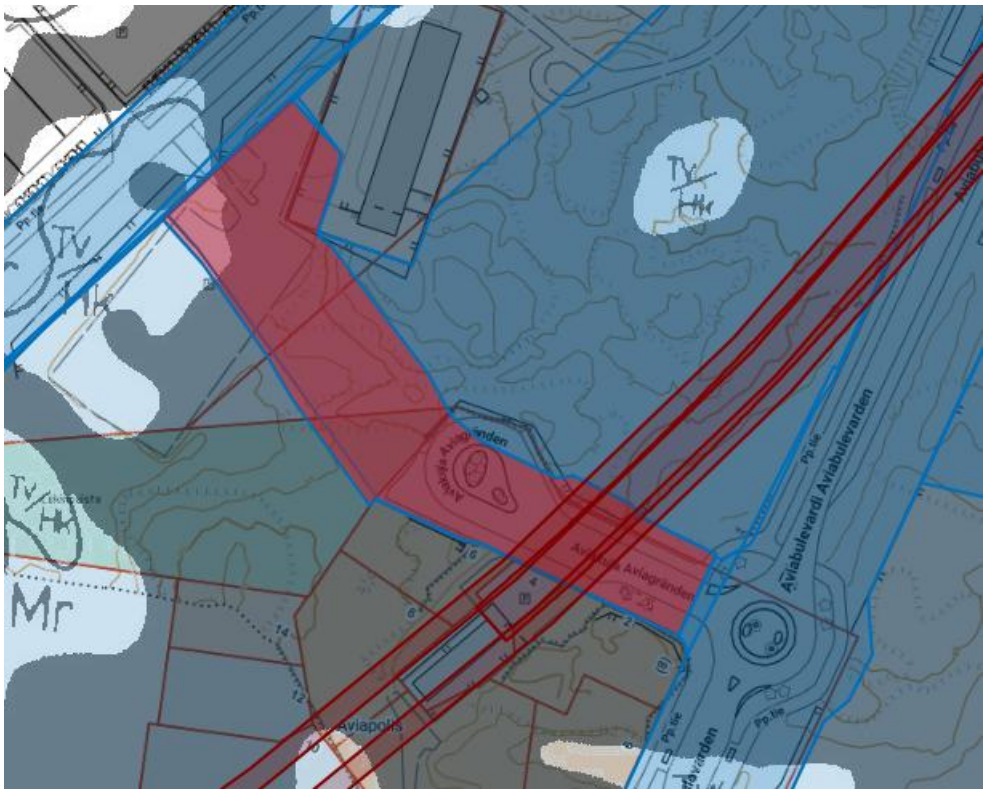
Kaava-alueen alla kulkee Kehäradan rautatietunneli (kuva 9). Tämä tulee huomioida suunnittelussa ja rakentamisessa.

Rakennettavuus maaperän suhteen

Kitkamaan ja kallion alueilla perustamistapa voi alustavan arvion mukaan olla maanvarainen tai massanvaihdolla maanvarainen.

Alustavan arvion mukaan kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät alueet voidaan perustaa maanvaraisesti.

Alueella tulee tehdä täydentävä rakennuspaikkakohtainen pohjatutkimus. Perustamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin.

Kuva 9. Maalajikartta (mustavalko, ei mittakaavassa!).
Selitykset: Tumman harmaa väri= avo- tai ohuen irtomaakerroksen peittämä kallio;
Tv/Hk = pintakerros turvetta enintään 0,9 m syvyyteen ja maaperä hiekkaa 1 m syvyydessä.

Topografia

Jo rakennettu katualue ja länsipään hiekkakenttä ovat pääosin melko tasaisia. Kaava-alueen korkein kohta sijoittuu kaava-alueen keskivaiheille kalliometsään, jossa maanpinta kohoaa korkeimmillaan noin 51 metriin merenpinnan yläpuolelle. Kaava-alueen matalin kohta sijoittuu kaava-alueen länsireunaan Turbiinitien lähelle, jossa maanpinta jää noin 47 metriin merenpinnan yläpuolelle.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Veromiehen kaupunginosassa oli Vuoden 2022 lopussa 1 996 asukasta. Vantaalla on neljä alle sadan asukkaan kaupunginosaa, joihin myös Lentokenttä kuuluu. Vuoden 2022 lopussa Lentokentän kaupunginosassa oli 10 asukasta. Koko Aviapoliksen suuralueella asui vuoden 2022 lopussa 20 941 ihmistä. *(Vantaan väestö 2022/2023)*

Asuminen

Suunnittelualueelle ei sijoitu asuinrakennuksia. Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä on vuonna 2020 hyväksytty asemakaava-alue Aviapolis eteläinen (kaava numero 002417), jossa on osoitettu asuinkerrostaloalue Aviakujan ja Aviabulevardin varteen. Kyseinen kaava mahdollistaa asumista noin 600 uudelle asukkaalle. Kaavaa ei vielä ole toteutettu. Suunnittelualueen pohjoispuolelle on tekeillä kaavamuutos Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle (numerolla 002564), jossa on tavoitteena asumista noin 400 uudelle asukkaalle. Kaavamuutos on vielä kesken.

Palvelut ja työpaikat

Aviapoliksen työpaikkamäärä on omaa luokkaansa, siellä sijaitsee kolmasosa kaikista Vantaan työpaikoista. Alueeseen kuuluu työpaikkojen määrällä mitattuna Vantaan kolme suurinta kaupunginosaa, Lentokenttä, Veromies ja Pakkala. Vuonna 2022 työpaikkoja oli 41 800, joista noin joka kolmas oli kuljetuksen ja varastoinnin parissa ja useampi kuin joka neljäs kaupan alalla. *(Työpaikat Vantaalla 2012–2022)*

Aviapoliksen veturina on toiminut valtakunnallisesti merkittävä Helsinki-Vantaan lentoasema, jonka ympärille on rakennettu yrityksille toimitiloja ja muita palveluja. Lähelle on rakentunut muun muassa WTC Helsinki Airport ja Technopoliksen Aviapolis kampus sekä Kehä III:n pohjoispuolelle Gate 8 BusinessPark. Lentokentän lisäksi työpaikkojen syntymiseen ovat vaikuttaneet sijainti keskellä Vantaata sekä aluetta halkovat suuret valtaväylät. Kehä III:n molemmin puolin onkin muodostumassa yhtenäinen työpaikkanauha, jossa on varasto-, teollisuus-, liike- ja toimistorakennuksia. *(Vantaa alueittain 2015)*

Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva

Kaupunkikuva on rakennettua ympäristöä sekä metsää ja rakennuskanta koostuu Helsinki-Vantaan lentoaseman toimintaan liittyvistä suurimittakaavaisista liike-, toimisto- ja teollisuusrakennuksista. Veromies sijaitsee liikenteellisesti keskeisellä paikalla. Joukkoliikenneyhteydet ovat erinomaiset Kehäradan avauduttua kesällä 2015.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueella ei sijaitse arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Kaava-alueelta ei tunneta käytettävissä olevien tietojen perusteella muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä.

Virkistys

Kaavamuutosalueen keskelle ulottuu pääosin Aviakujan eteläpuolelle kaavoitetun (kaava numero 002417), lähivirkistysalueen, Lokinpuiston, yksi kulmaus. Kaavamuutosalueen pohjoispuolelle on suunnitteilla Sääskenpuisto. Kaava-alueen läheisyydessä sijaitsee lisäksi Tiiranpuisto ja Karhumäenkallio, jotka ovat rakennettuja virkistysalueita. Tikkurilantien toisella puolella etelässä sijaitsee Plootukallio. Vähän yli kilometrin päässä sijaitsevan Osumapuiston kautta on yhteys laajempiin seudullisiin virkistysalueisiin.

Liikenne

Autoliikenne

Turbiinitie ja Aviabulevardi, joiden välissä Aviakuja sijaitsee, ovat Aviapoliksen keskustan alueen kokoojakatuja. Ne liittävät kaavamuutosalueen valtakunnallisesti ja seudullisesti keskeisiin Tikkurilantiehen ja Tikkurilantien kautta Lentoasemantiehen. Näiden teiden kautta alueelta on yhteys seudulliseen päätieverkkoon, mm. Tuusulanväylälle ja Kehä III:lle.

Julkinen liikenne

Aviapoliksen juna-aseman lähin eteläinen sisäänkäynti on vain noin 150 m päässä kaava-alueen itäisestä reunasta Aviabulevardin varrella. Junat liikennöivät sekä Tikkurilan että Huopalahden suuntiin ruuhka-aikana 10 minuutin välein. Matka-aika Tikkurilaan on alle 10 minuuttia, Myyrmäkeen noin 15 minuuttia ja Helsingin keskustaan noin 30 minuuttia. Lähimmät paikallisliikenteen bussipysäkit sijaitsevat noin 50 m päässä Aviabulevardilla. Lentokentälle on vain noin kilometrin kävelymatka.

Vantaan ratikan on suunniteltu kulkevan Aviabulevardia pitkin. Kaavamuutosaluetta lähin ratikkapysäkki (Aviapolis eteläinen) on suunniteltu Aviabulevardin etelä päähän, Aviapoliksen juna-aseman viereen.

Kävely ja pyöräily

Aviabulevardilla, Turbiinitiellä ja Tikkurilantiellä kulkee jalankulun ja pyöräilyn reittejä. Pääpyöräreitit kulkevat Tikkurilantiellä ja Karhumäentiellä. Lähimmät pyöräliikenteen tavoiteverkon mukaiset pyöräilyn baanat on osoitettu Turbiinitielle ja Tikkurilantielle. Aviakujan pohjoisreunalle on suunniteltu yhdistetty jalankulun ja pyöräilyn reitti ja eteläreunalle eroteltu jalankulun ja pyöräilyn reitti.

Vesihuolto

Asemakaavamuutosalue kuuluu rakennetun vesihuoltoverkoston piiriin.

Alue kuuluu Lentoaseman painepiiriin. Käyttövesi tulee alueelle Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön ja Aviapoliksen alueen paineenkorotuspumppaamoiden kautta.

Alueen painetasot vaihtelevat välillä +86 m - +87 m. Tarkat painetasot annetaan HSY:n liitoskohtalausunnossa.

Alueen jätevedet johdetaan Aviabulevardin kautta Aviapoliksen halki Tuusulanväylän alitse Köyhämäen mittausasemalle. Mittausasemalta vedet johdetaan Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymän viemäritunneliin ja lopulta Viikinmäen keskuspuhdistamolle.

Kaavamuutosalueen hulevedet johdetaan hulevesiviemäriverkostossa osin Aviabulevardin kautta Kirkonkylänojaan ja osin Finavian omistamien hulevesien käsittelyjärjestelmien kautta Krakanojaan.

Kaukolämpö

Vantaan Energian kaukolämpöverkko ulottuu suunnittelualueelle. Kaukolämpöjohdot tulevat Aviakujan itäosaan Aviabulevardilta.

Sähköverkko

Vantaan Energian sähköverkko ulottuu suunnittelualueen itäosaan Aviabulevardilta.

Ympäristöhäiriöt

Liikennemelu

Kaava-alueen länsiosa sijaitsee lentomelun lentomeluvyöhykkeellä 2 (LDEN 55-60dB) ja itäosa lentomeluvyöhykkeellä 3 (LDEN 50-55dB).

Vantaan raitioradan meluselvityksen (*Sitowise 31.1.2023*) mukaan lähin merkittävä melulähde suunnittelualualueen ympäristössä on kaava-alueen itäpuolella kulkeva Lentoasemantie. Lentoasemantien meluvaikutukset eivät kuitenkaan ulotu kaava-alueelle.

Vantaan meluselvityksen 2022 mukaiset melutasot ovat päiväsaikaan kaava-alueella lähinnä Turbiinitietä ja Aviabulevardia 55–60 dB ja kauempana niistä 50–55 dB.

Kuva 11. Vuoden 2021 päiväajan melutasot suunnittelualueella (Vantaan karttapalvelut: Tiemelu 2021, päivällä 7–22). Kaava-alueen likimääräinen rajaus on esitetty kuvassa punaisella katkoviivalla.

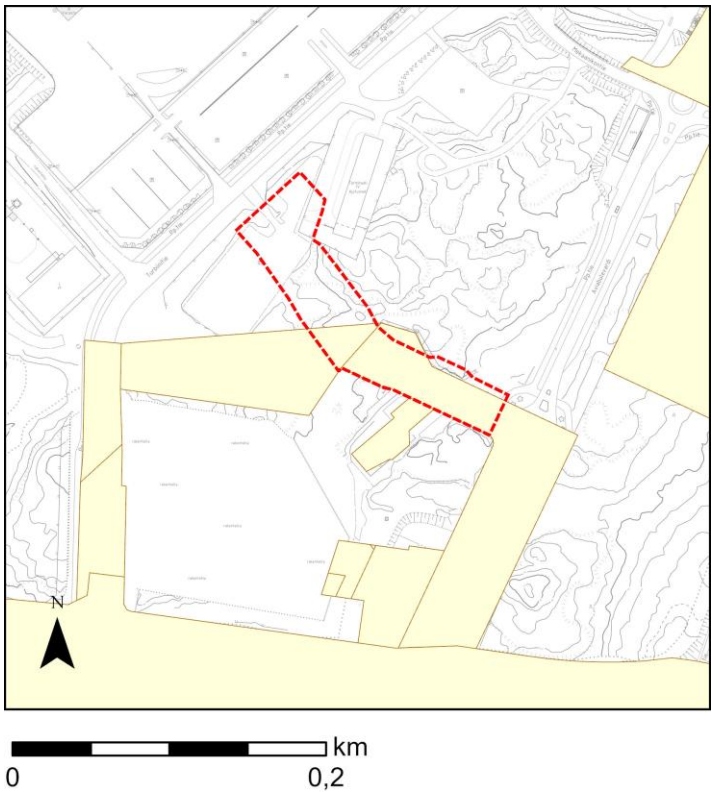
Pilaantuneet maa-alueet

Suunnittelualueelta on laadittu PIMA-riskien selvitys Vantaan ratikkalinjan PIMA-riskien tarkastelussa *(Golder Associates Oy 2020)*. Selvitystyö on toteutettu tarkastelemalla ratikkalinjan reitin varrelle osuvien ympäristöhallinnon ylläpitämään *Maaperän tilan tietojärjestelmään* (Matti) merkittyjen pilaantuneiden, mahdollisesti pilaantuneiden tai kunnostettujen maaperäkohteiden kohderaportit, jonka lisäksi lisätietoja pima-kohteista on saatu Vantaan kaupungin Ympäristökeskuksesta. Selvityksessä kohteet on luokiteltu Matti-lajien mukaisesti. Tämän selvityksen mukaan kaava-alueella ei sijaitse PIMA-kohteita.

2.1.4 Maanomistus

Kaupunki omistaa kaavamuutosalueelle sijoittuvan asemakaavoitetun katualueen ja puistoalueen. Muut alueet ovat yksityisessä omistuksessa.

Yksityisessä omistuksessa olevat kiinteistöt:
- 092-407-0005-0116, 092-407-0005-0117, 092-423-0004-0044: Finavia Oyj
- 092-423-0004-0044-M0542: Kiinteistö Oy Aviatontti II

Kuva 13. Kaupungin maanomistus on kuvassa vaaleankeltaisella. Kaava-alueen rajaus on esitetty punaisella katkoviivalla.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 14.12.2017 päättämien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) pyrkimyksenä on vähentää yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvata luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parantaa elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös

sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.
- Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Uusimaa-kaava 2050

Uusimaa-kaava 2050 on nimi uudenlaiselle maakuntakaavakokonaisuudelle, joka koostuu kolmesta oikeusvaikutteisesta kaavasta: Helsingin seudun, Länsi-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaavoista. Seutujen kaavojen taustavisiona toimii strateginen, oikeusvaikutukseton Uudenmaan rakennesuunnitelma. Kaavakokonaisuus kattaa koko Uudenmaan maakunnan alueen lukuun ottamatta Östersundomin aluetta Helsingissä, Sipoossa ja Vantaalla.

Uusimaa-kaavan kokonaisuus on tullut Helsingin hallinto-oikeuden 24.9.2021 päätöksen myötä voimaan siltä osin kuin valitukset hylättiin. Voimaantulon myötä kaavakokonaisuus korvaa pääosin aiemmin voimassa olleet maakuntakaavat, lukuun ottamatta Östersundomin alueen maakuntakaavaa, 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisua sekä hallinto-oikeuden päätöksen myötä voimaan jääviä merkintöjä ja määräyksiä.

Uusimaa-kaavan kokonaisuus on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 13.3.2023. Helsingin seudun ja Itä-Uudenmaan kaavoihin ei tullut oikeuskäsittelyssä muutoksia. Länsi-Uudenmaan kaavasta kumoutui oikeuskäsittelyn myötä taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen suunnittelumääräyksen osa, joka ohjaa seudullisesti merkittävää vähittäiskauppaa.

Uusimaa-kaava 2050:ssa kaava-alue sijoittuu pääkaupunkiseudun ydinvyöhykkeen (ruskea ruutu-rasteri) ja Helsinki-Vantaan lentoaseman liikennealueen rajalle. Suunnittelumääräysten mukaan pääkaupunkiseudun ydinvyöhykettä on suunniteltava joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn tukeutuvana muuta taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tehokkaammin rakennettavana alueena. Kaava-alueen halki kulkee etelä-pohjois-suuntaisesti Lentoradan liikennetunnelin ohjeellinen linjaus (musta katkoviiva).

Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

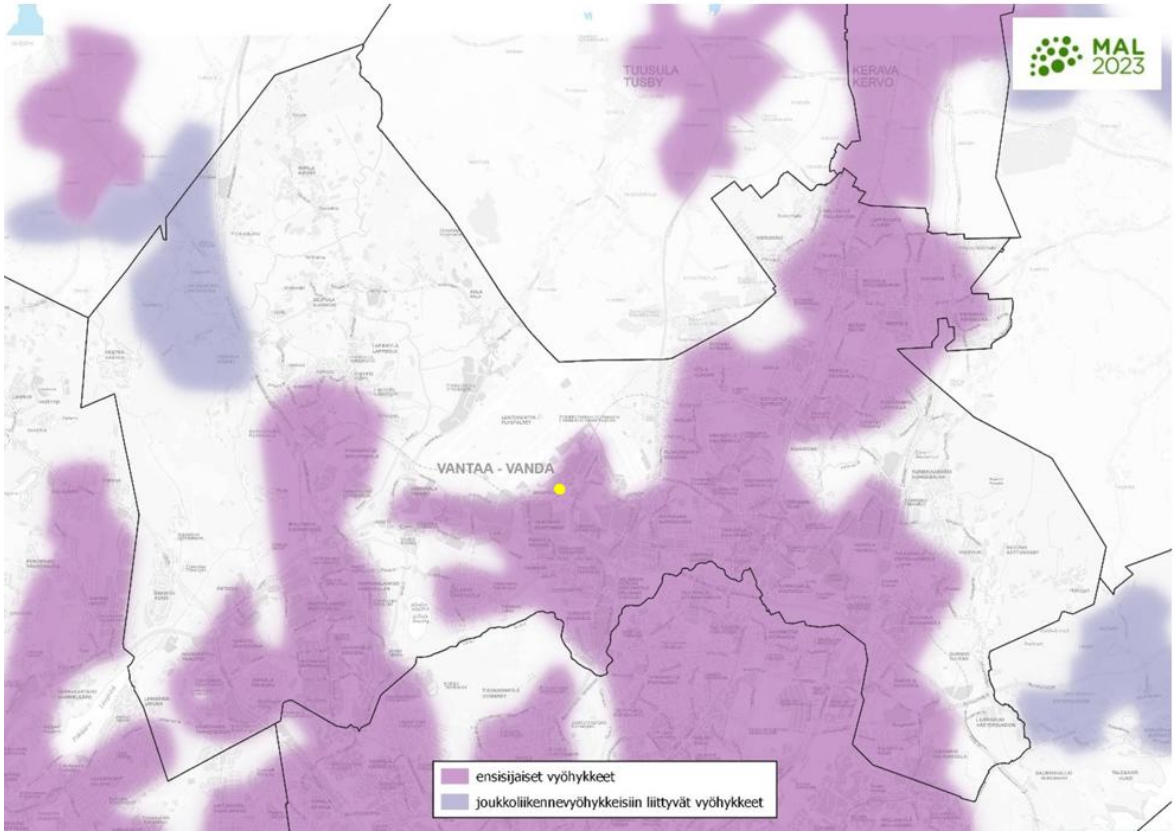

Kuva 14. *Ote voimassa olevien maakuntakaavojen epävirallisesta yhdistelmästä, jossa suunnittelualueen likimääräinen sijainti on osoitettu pienellä keltaisella ympyrällä.*

MAL 2023 -suunnitelma

MAL 2023on suunnitelma Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämiseksi vuosille 2023–2040. Suunnitelma valmistellaan neljän vuoden välein yhteistyössä seudun 14 kunnan ja HSLn toimesta. Suunnitelmassa määritellään ja priorisoidaan seudullisesti merkittävän maankäytön ja erityisesti asuntorakentamisen sijoittumista sekä linjataan kasvua tukevat liikennejärjestelmän kehittämistoimet. Tavoitteena on kuvata seudun yhteinen tahtotila, jonka pohjalta yhdessä toimitaan tavoitetilan saavuttamiseksi. Suunnitelmassa tavoitellaan vähäpäästöistä, houkuttelevaa, elinvoimaista ja hyvinvoivaa seutua. Hiilineutraaliuden tavoitteena on seudun kasvu vähentäen hiilidioksidipäästöjä tehokkaasti kestävän yhdyskuntarakenteen, asumisen ja liikenteen keinoin. Menestys syntyy siten, että seutu tarjoaa houkuttelevan asuin- ja toimintaympäristön asukkaille ja elinkeinoelämän toimijoille. Hyvinvoivan seudun laadukas elinympäristö mahdollistaa hyvän ja onnellisen elämän kaikille asukkaille.

Maankäytön suunnittelussa jatketaan yhdyskuntarakenteen tiivistämistä erityisesti keskuksiin ja raideliikenteeseen tukeutuen sekä nykyistä liikennejärjestelmää täysimääräisesti hyödyntäen. Seudun uudesta asuntotuotannosta 95 % kohdistetaan ensisijaisille vyöhykkeille (oheinen kartta). Suunnittelulla mahdollistetaan maankäytön tiivistyminen ja ehkäistään alueellista eriytymistä kaupunkiuudistuksen keinoin. MAL 2023 suunnitelma on hyväksytty Vantaan osalta HSL:n hallituksessa 12.9.2023 (liikenne) ja Vantaan kaupunginvaltuustossa 13.11.2023. Osaa tavoitteista on täsmennetty kuntien ja valtion välisessä MAL-sopimuksessa, joka on hyväksytty Vantaan kaupunginvaltuustossa 21.10.2024.

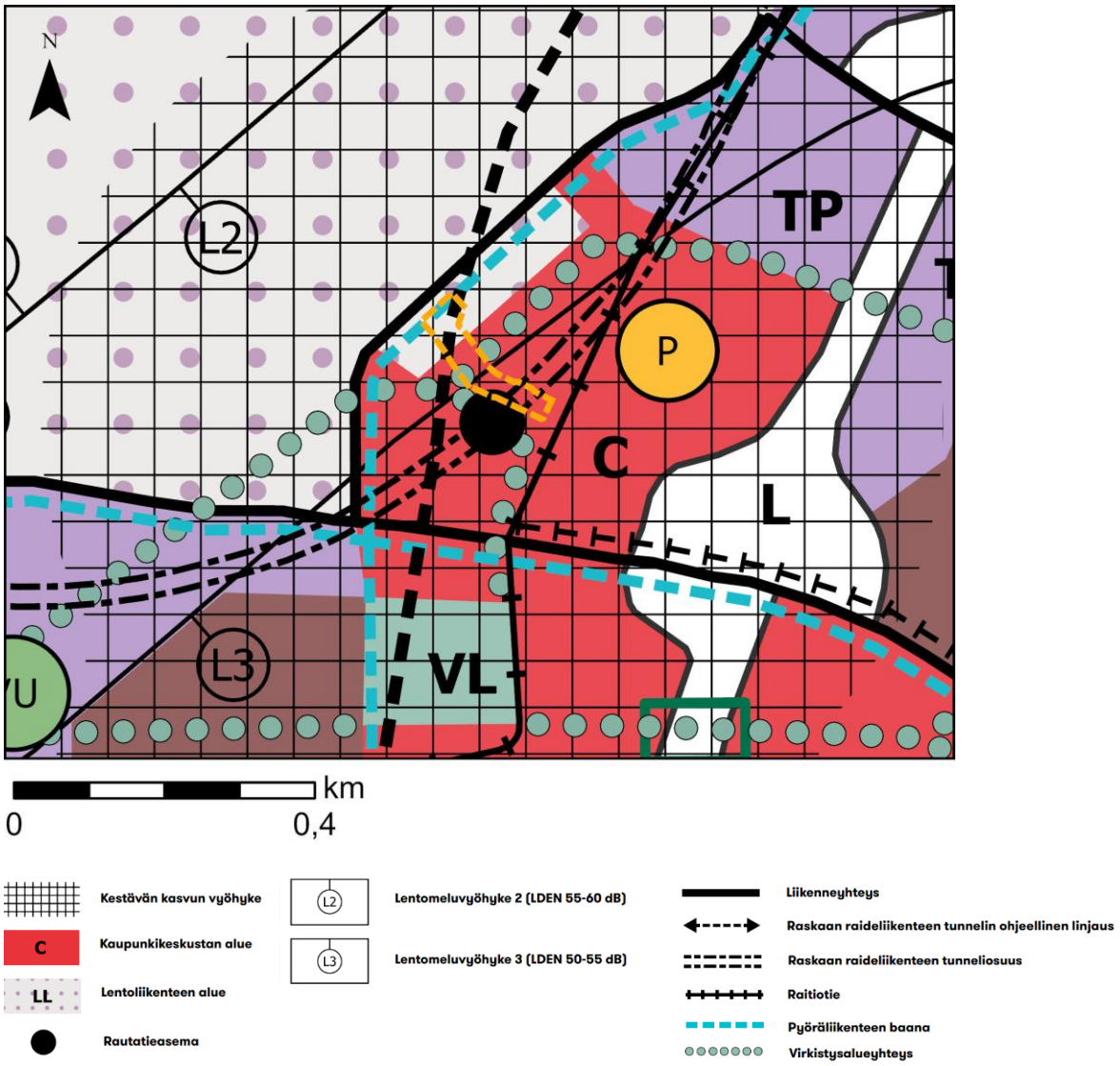

Kuva 2. Ote MAL 2023 -suunnitelmasta. *Kaavamuutosalueen likimääräinen sijainti on merkitty keltaisella pallolla.*

Yleiskaava 2020

Kaupunginvaltuuston 25.1.2021 hyväksymässä yleiskaava 2020:ssa suunnittelualueen itä- ja keskiosa sijoittuu keskustatoimintojen alueelle (C), ja länsiosa lentoliikenteen alueelle (LL). Kaava-alue sijoittuu kokonaisuudessaan kestävän kasvun vyöhykkeelle (musta ruuturasteri). Alueen läpi kulkee raskaan raideliikenteen tunneliosuus (mustat pistekatkoviivat) ja raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus (musta katkoviiva). Alueen ja sen lähiympäristön kautta kulkee virkistysalueyhteys (vihreä palloviiva). Suunnittelualueen länsireunalle on osoitettu pyöräliikenteen baana (turkoosi katkoviiva). Lentomeluvyöhykkeiden 2 (LDEN 55-60 dB) ja 3 (LDEN 50-55 dB) välinen raja sijoittuu kaava-alueen keskelle. Alueen eteläpuolella on rautatieasema (musta pallo). Alueen länsipuolella kulkee tärkeä liikenneyhteys (musta paksu viiva) ja itäpuolella raitiotien reitti (musta viiva poikkiviivoilla).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 25.1.2021. Kaava koostuu kolmesta oikeusvaikutteisesta kartasta. Yleiskaava 2020 on tullut voimaan kuulutuksella 11.1.2023. Kolmella alueella (Länsisalmi, Myllykyläntie 4–8 ja Hakkilan radanpidon alue) jää voimaan osin yleiskaava 2007. Kaavahanke on voimassa olevan yleiskaavan mukainen.

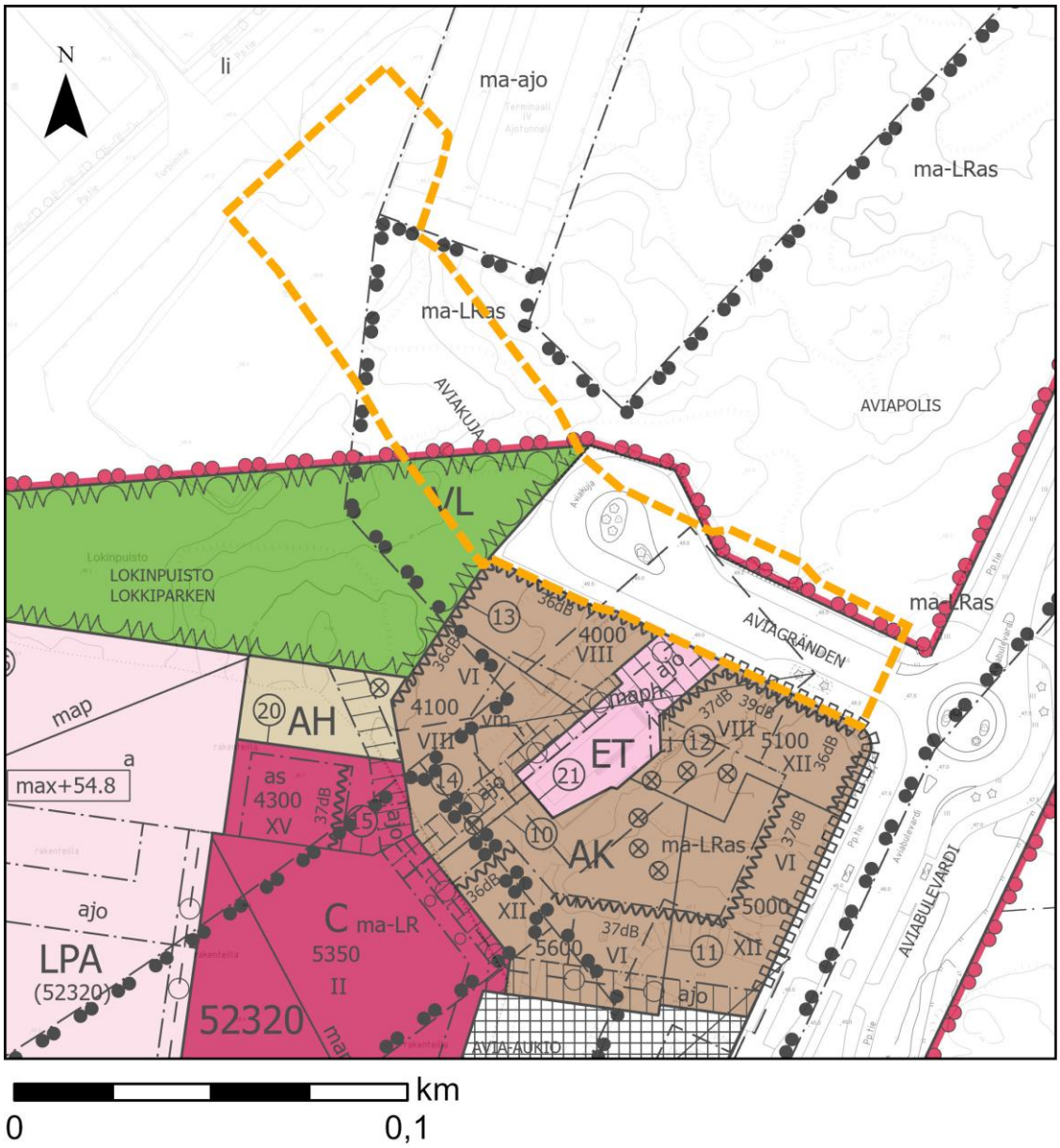
Kuva 3. Ote voimassa olevasta yleiskaavasta 2020. Asemakaavamuutoksen alue on osoitettu oranssilla katkoviivalla.

Asemakaava

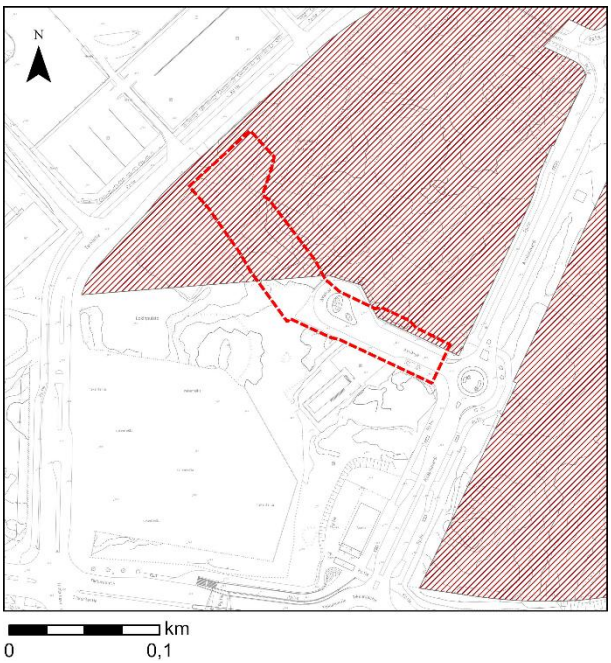
Suunnittelualue on voimassa olevien asemakaavojen alueella lentokenttäaluetta (LL), lähivirkistysaluetta (VL) sekä katualuetta. Maanalaisessa asemakaavassa alueelle sijoittuu osittain maanalaiselle rautatieasemalle varattu alueen osa (ma-LRas) sekä alueen osa, johon saa sijoittaa maanalaisiin tiloihin johtavan ajoliuskan (ma-ajo). Maanalaisessa asemakaavassa alueelle sijoittuu myös osittain ohjeellinen tila, johon saa sijoittaa maanalaisista tiloista maanpinnalle tai rakennukseen johtavan portaan, hissiyhteyden, hätäpoistumistien, ilmanvaihtokuilun ja näihin liittyvät tekniset tilat suojavyöhykkeineen (maph).

Kaavamuutosalueella on voimassa seuraava asemakaavat ja asemakaavan muutokset:

- Asemakaava Lentokenttä 1, 530100 (Sm 5.3.1981)
- Asemakaavan muutos kortteli 52320 sekä katu- ja torialueet, 002151 (KV 14.12.2015)
- Maanalainen asemakaava Kehärata 4, 530800 (KV 18.6.2012)

Kuva 17. Ote ajantasa-asemakaavasta. Kaava-alue on rajattu oranssilla katkoviivalla.

Rakennuskielto

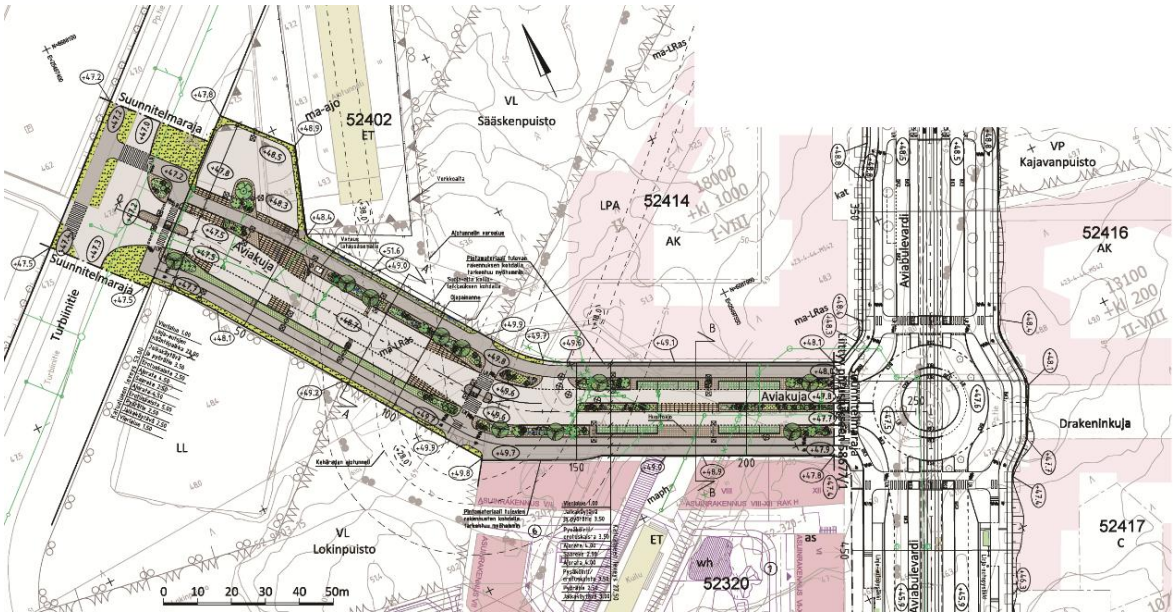
Kaava-alueen länsiosassa on voimassa rakennuskielto 90099R. Rakennuskielto on annettu asemakaavan muuttamista varten, koska voimassa oleva kaavatilanne on ristiriidassa kaavoituksen tavoitteiden kanssa. Alueelle valmistellaan mm. maankäytön suunnitelmia ja raitiotietä. Rakennuskieltoalueella on tekeillä Aviapoliksen keskustan ja Vantaan ratikan kaavamuutoksia.

Kuva 4. Rakennuskieltoalue osoitettu kuvassa punaisella viivarasterilla. Kaava-alueelle osuu osa rakennuskieltoaluetta 90099R. Kaava-alueen likimääräinen sijainti on rajattu punaisella katkoviivalla.

Muut päätökset ja suunnitelmat

Katu- ja puistosuunnitelmat

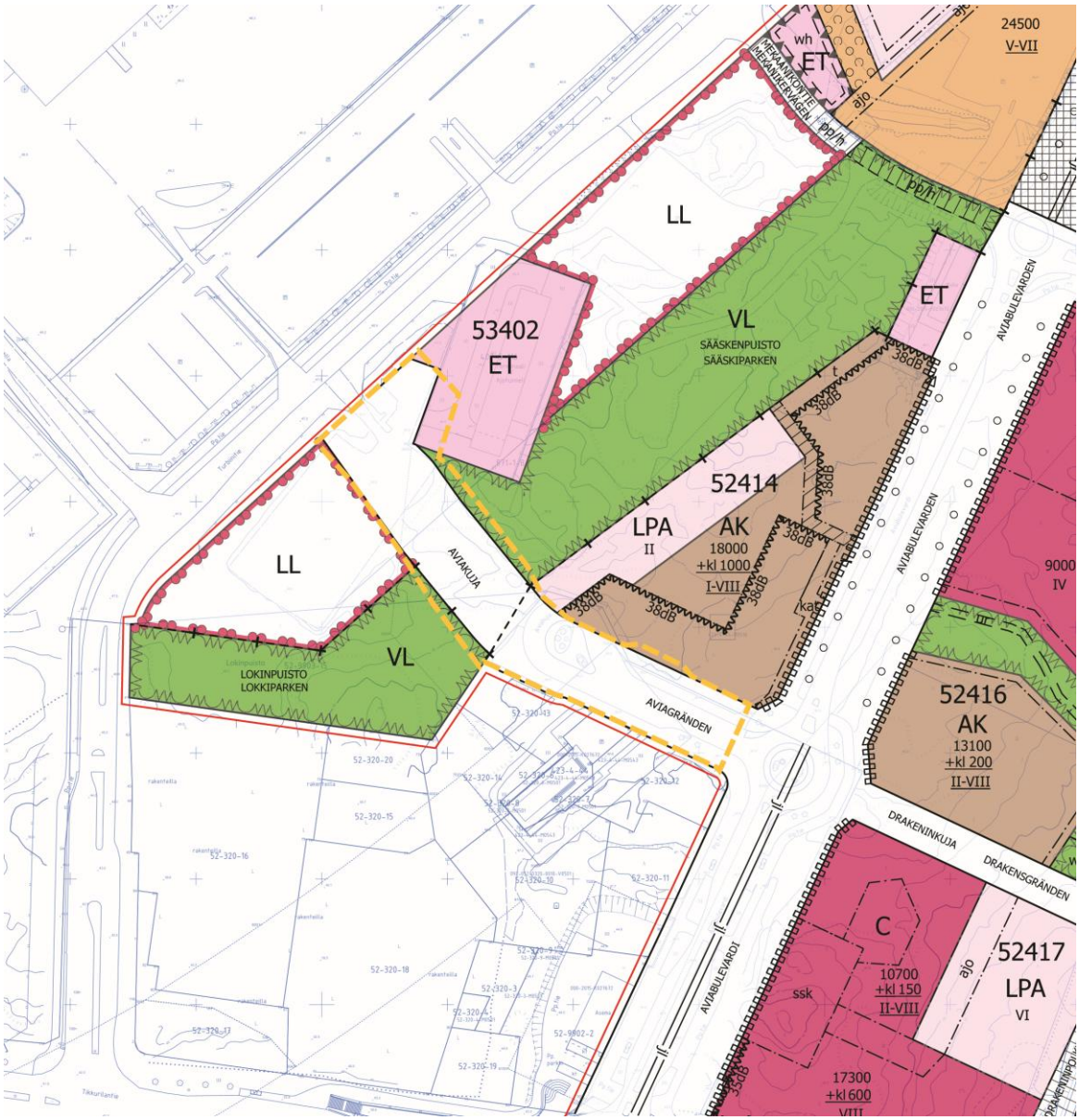
Kaavaehdotus perustuu Aviakujan katusuunnitelmaluonnokseen (Ramboll 1.11.2023). Suunnittelualueella parannetaan jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita. Samalla suunnitellaan katujen valaistus.

Kuva 23. Aviakujan katusuunnitelmaluonnos, välillä Turbiinitie – Aviabulevardi (Ramboll, luonnos 1.11.2023).

Kaavaluonnos 052400, Aviapolis keskusta

Aviapoliksen keskustan kaavaluonnoksessa (kh 19.6.2023) on esitetty Aviapoliksen keskustan ja sen välittömän lähialueen maankäytön kehityksen kokonaisuus. Asemakaavaluonnoksella on määritelty yleispiirteisesti alueiden käyttötarkoitukset, kuten korttelit, liikenneverkko ja katutilan luonne, joita tulevilla asemakaavamuutoksilla tarkennetaan. Aviapoliksen keskustan kaavaluonnoksessa Aviakuja on muutettu jatkumaan Aviabulevardilta Turbiinitielle asti ja bussien kääntöpaikalle on tehty tilavaraus kadun luoteiskulmaan, sekä varattu tilaa kadun varteen bussien taukopaikoille. Kaavaluonnos on ollut nähtävillä 28.6.-28.8.2023, jonka jälkeen alueen suunnittelua on jatkettu osina kaavamuutoksin.

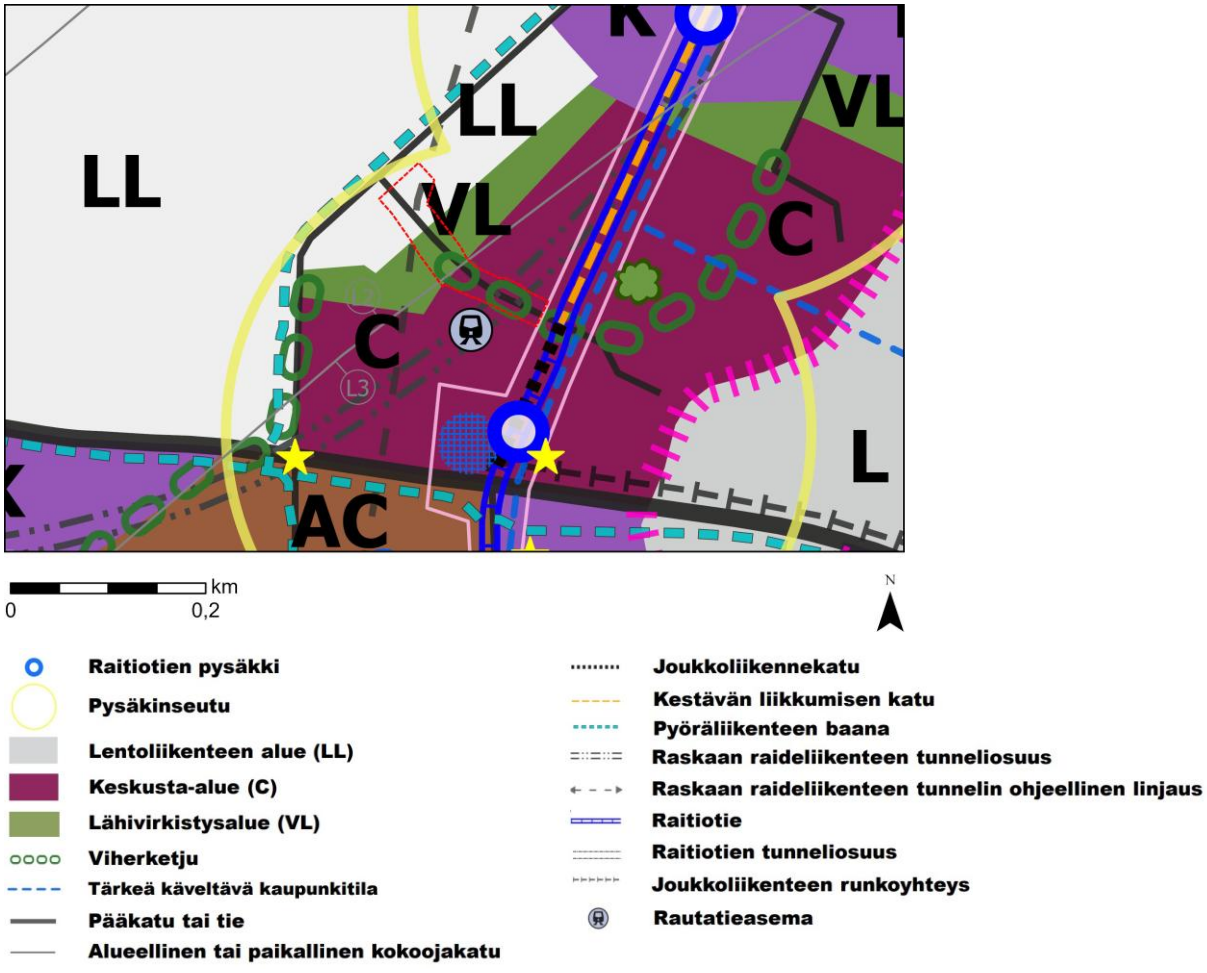
Kuva 24. Ote Aviapoliksen kaavaluonnoksesta (kh 19.6.2023). Asemakaavamuutosalueen likimääräinen sijainti on osoitettu oranssilla katkoviivalla.

Ratikan kaavarunko

Vantaan ratikan reitin varrelle on laadittu sen kaupunkikehitystä ohjaava kaavarunko, joka kattaa ratikan pysäkeistä noin 800 metrin säteellä muodostuvan vyöhykkeen. Kaavarunko on yleiskaavaa tarkempi, mutta asemakaavaa yleisempi suunnitelma, jolla luodaan pitkän aikavälin visio ratikkakaupungista, määritellään tavoitemitoitus suunnittelualueen lisärakentamiselle, arvioidaan ratikkakaupungin kehittämisen vaikutukset ja aikataulutetaan alueiden kehittäminen pitkällä aikavälillä. Kaavarunko yhteensovittaa alueen maankäyttöön kohdistuvia tavoitteita ja tarkentaa Vantaan yleiskaavan 2020 maankäyttösuunnitelmaa. Kaavarunko toteutetaan oikeusvaikutuksettomana suunnitelmana, jonka ensisijainen tavoite on sitouttaa kaupungin eri toimialat toteuttamaan ratikkakaupunkia yhteisten periaatteiden mukaisesti.

Ratikan kaavarungon vaikutusten arviointi pitää sisällään laajemman kaupunkikehityksen vaikutusten arvioinnit, kuten taloudelliset vaikutukset. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Ratikan kaavarungon 19.6.2023.

Ratikan kaavarungossa kaava-alue on keskusta-aluetta, lähivirkistysaluetta ja lentoliikenteen aluetta. Koko alue kuuluu pysäkinseutuihin, jotka uudistuvat ja rakentuvat kaupunkikehityksen ytiminä. Pysäkin lähiympäristön liikennejärjestelmää on kehitettävä kävely, pyöräily ja joukkoliikenne ensisijaisina liikkumismuotoina. Kaavamuutosalueen sisällä kulkee alueellinen kokoojakatu ja osan matkaa viherketju. Alueen halki kulkee raskaan raideliikenteen tunneliosuus ja raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus. Raitiotie, kestävän liikkumisen katu, joukkoliikennekatu, pyöräliikenteen baana ja tärkeä käveltävä kaupunkitila kulkevat alueen vierestä.

Kuva 25. Ote Ratikan kaavarungosta (kv 19.6.2023). Asemakaavamuutoksen alue on osoitettu punaisella katkoviivalla.

Aviapoliksen lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteet

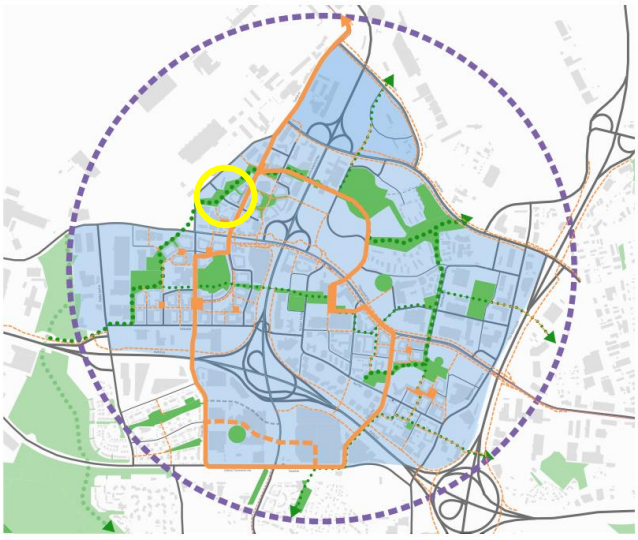
Aviapoliksen lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteet on laadittu Veromiehen ja Pohjois-Pakkalan alueelle. Suunnitteluperiaatteet ovat tiekartta siihen, miten Aviapoliksen visioita toteutetaan konkreettisesti asemakaavoituksen osalta. Aviapolis muuntuu seuraavien vuosikymmenien kuluessa logistiikkapainotteisesta alueesta vilkkaaksi lentokenttäkaupungiksi, jossa on työpaikkojen lisäksi asumista, palveluja ja kulttuuria. Suunnittelualueen asukasmäärä on vielä vähäinen, mutta tavoitteena on jopa 25 000 uutta asukasta Veromieheen ja Pakkalan pohjoisosaan.

Solmukohtana Aviapolis on saavutettavuudeltaan ylivoimainen sekä globaalisti että paikallisesti. Helsinki-Vantaan lentokenttäaluetta kehitetään entistä suuremmaksi ja kansainvälisemmäksi. Se on maailman ainoa lentokenttä, jolta voi tulevaisuudessa kävellä suoraan kotiin. Kehärata ja tuleva Vantaan ratikka parantavat kestävän kehityksen mukaisia liikkumistapoja ja helpottavat siirtymisiä.

Lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteet työ käsittää neljä osaa:

1. Kiehtova kaupunki kokoaa niin koko suunnittelualuetta yhdistäviä, kaupunkikuvallisia piirteitä kuin sen eri osia erottavia ominaisuuksia. Tavoitteena on paikan hengeltään omaleimainen ja tunnistettava ilme eri alueilla.
2. Käveltävä kaupunki keskittyy alueen kokonaisvaltaisen kaupunkitilan, kuten julkisten ulkotilojen, aukioiden, solmukohtien ja reittien suunnitteluun.
3. Vihreä kaupunki jatkaa Veromiehen verkkojen viherverkoston teemaa sekä kehittää vihreämpää kaupunkisuunnittelun periaatetta.
4. Resurssiviisas kaupunki esittelee kaavoituksessa käytettävää prosessimallia, jonka kautta maankäytön suunnittelua ohjaamalla voidaan ottaa hiilineutraalisuus konkreettisemmin huomioon.
5. Työssä on laadittu suunnitteluperiaatteita koko laajalle Veromiehen ja Pohjois-Pakkalan sekä Jumbon alueille osa-alueineen. Työn tuloksena helpotetaan asemakaavojen laadintaa ja annetaan aihioita tai valmiita ratkaisuja asemakaavamääräyksille.

Lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteet on hyväksytty Kaupunkisuunnittelulautakunnassa 19.3.2024.

Kuva 5. Lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatetyön eri osiot kaaviomaisesti kartalla: Kiehtova kaupunki (sininen), käveltävä kaupunki (oranssi), vihreä kaupunki (vihreä) ja resurssiviisas kaupunki (violetti ympyrä kuvaa koko aluetta). Kaava-alueen sijainti on esitetty keltaisella ympyrällä.

Lentorata

Lentorata mahdollistaisi toteutuessaan suoran kaukojunayhteyden sekä suoran yhteyden Helsingin keskustasta Helsinki-Vantaan lentoasemalle. Pääradan kapasiteetti Pasilan ja Keravan välillä on nykyisin lähes kokonaan käytössä. Raideliikenteen kapasiteetin lisääminen parantaisi myös junaliikenteen häiriönsietokykyä sekä mahdollistaisi junatarjonnan lisäämisen matkustuskysynnän kannalta vilkkaimpina ajankohtina. Lisäkapasiteetti avaisi uusia mahdollisuuksia lähi- ja taajamajunaliikenteen kehittämiselle, junaliikenteen kilpailun avaamiselle ja vielä jonkin täysin uuden ratasuunnan nopealle raideliikenteelle. Hankkeen tavoitteena on lyhentää matka-aikoja Helsinki–Vantaan lentoasemalle, edistää kulkutapamuutosta ajoneuvoliikenteestä raideliikenteeseen ja vapauttaa pääradan kapasiteettia ja vähentää häiriöherkkyyttä Helsingin seudun liikennöinnissä.

Lentoradan hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointiselostus (YVA) on kuulutettu ja ollut nähtävillä ensimmäisen kerran vuonna 2023 ja yhteysviranomainen antoi alkuvuodesta 2024 YVA-selostuksesta perustellun päätelmänsä. YVA-selostukselle on laadittu täydennys vuoden 2025 aikana ja se on nähtävillä 8.12.2025 - 21.1.2026.

Lentoradan yleissuunnitelman on määrä valmistua vuoden 2026 alussa, jonka jälkeen se laitetaan yleisesti nähtäville. Yleissuunnittelun valmistuttua suunnittelutyö jatkuu ratasuunnitelman laatimisella, joka vie noin kaksi vuotta. Suunnitelmien valmistuttua hanke voi edetä rakentamissuunnitelmaan ja rakentamisvaiheeseen, edellyttäen että hanketta koskeva investointipäätös on tehty. Rakentamisen kesto on arviolta 5–7 vuotta. Hankkeen toteutuessa liikenne radalla alkaisi aikaisintaan 2030-luvun puolivälin jälkeen

(*Lentoradan YVA ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys, Lentorata Oy 3/2025;* Lentorata Oy:n Lentorata, Helsinki, Vantaa, Tuusula, Kerava)

Lentoradan yleissuunnitelman mukainen maanalainen rautatietunneli sijoittuisi osin asemakaavamuutoksen nro 002598 alueelle. Lentoradan tunneliin liittyville kuiluille on esitetty yleissuunnitelmassa useita vaihtoehtoisia paikkoja, joista osa sijoittuu kaavamuutoksen alueelle.

Kuva 26. Tarkastelu Lentoradan kuilun mahdollisista sijainneista kaavamuutosalueella ja sen läheisyydessä (K6, siniset viivat, kolme vaihtoehtoa) ja ajotunnelista (A6, oranssi nuoli). Tunnelin linjaus

on esitetty mustilla katkoviivoilla. Kaavamuutosalueen likimääräinen rajaus on esitetty karttakuvan päällä punaisella katkoviivalla. (Karttakuva: Lentoradan YVA ympäristövaikutusten arviointiselostus, Suomi-rata Oy 6/2023, s. 75.)

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Aviakujan alueen kaavoitus tuli vireille 14.2.2024 Aviakujaa laajempana alueena kaavatyössä 002564, Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle. Suunnitelman pohjana oli Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnos (052400), joka esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnalle 9.5.2023. Aviakujan asemakaavamuutos erotettiin myöhemmin omaksi asemakaavakseen ja se sai työohjelmassa numeron 002598. Aviakujan kaava tuli vireille 23.5.2024.

Kaupunginhallitus 9.2.2026 päätti asettaa asemakaavaehdotuksen nähtäville MRA 27 §:n mukaisesti. Kaavaehdotus oli nähtävillä 25.2.-26.3.2026 välisenä aikana.

Ratikan asemakaavat ovat asemakaavoituksen työohjelmassa 2026.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

Osallisia ovat ne, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa.

- Alueen maanomistajat ja maanvuokraajat
- Viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat ja vuokralaiset (naapurit)
- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät,
- Asukas- ym. yhdistykset
- Kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- Kaupungin omat asiantuntijat

Osallisia ovat myös ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Väylävirasto (rautatie- ja vesialueet)
- Pelastuslaitos
- Vantaan kaupunginmuseo
- Suomen luonnonsuojeluliitto
- Tietoliikenneverkkoja ylläpitävät yhtiöt, energiayhtiöt
- Uudenmaan liitto, HSY, HSL, Tukes
- Lentorata Oy, Finavia, AVIA Real Estate

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Aviakujan kaavamuutosalueen asemakaavoitus on alkanut työnumerolla 002564 ja siitä on julkaistu vireilletulo ilmoitus 14.2.2024. Asemakaavamuutoksen 002564 alkamisesta on tiedotettu Vantaan Sanomissa 14.2.2024 sekä kirjeitse osallisille, maanomistajille, naapureille ja viranomaisille 1.2.2024 (MRL 62§). Kaavahankkeen 002564 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) saatiin 1.7.2024 mennessä 10 mielipidettä. Aviakuja erotettiin omaksi katualueen kaavakseen ja siitä tehtiin uusi OAS numerolla 002598. Kaava 002598 tuli vireille 23.5.2024 ja siitä tiedotettiin kirjeitse osallisille, maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Mielipiteitä saatiin 8 kpl.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmista saadut mielipiteet (tiivistettynä)

Kaavaa nro 002564 Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle koskevat mielipiteet ja vastineet:

Caruna Oy:llä, Fingridillä ja Vantaan kaupunginmuseolla ei ollut huomautettavaa kaavan 002564 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Ilmailumuseon ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston mielipide ei koskenut Aviakujan kaavamuutosaluetta.

Väyläviraston, Vantaan Energian, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSY), Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) ja Lentorata Oy:n mielipiteet ja vastineet niiltä osin, kun ne koskevat Aviakujan kaavamuutosaluetta on esitetty alla.

Väylävirasto:
Kehäradan rautatietunnelin läheisyyteen suunniteltavasta uudisrakentamisesta ei saa aiheutua vaaraa rautatietunnelin rakenteille tai toiminnalle, rautatietunnelin kalliotilojen pysyvyydelle tai muutoksia lähiympäristön pohjavesien virtaussuhteissa ja pohjaveden pinnoissa. Rakentamistyöt eivät saa vahingoittaa rautatietunnelin rakenteita ja teknisiä järjestelmiä eikä aiheuttaa vaaraa junaturvallisuudelle.

Kehäradan rautatietunnelin läheisyydessä tapahtuvaa rakentamista ja louhintatöitä koskevat vaatimukset ja toimenpiteet on esitetty ohjeessa: ”Kehärata, Rakentaminen rautatietunnelin läheisyyteen ennen radan käyttöönottoa ja käytön aikana. Yleisiä ohjeita louhinta ja kalliorakentamistöihin, 4.4.2014".

Suunnittelualueen kohdalla käyttöoikeuden rajoitustaso on + 46 (N60). Edellä mainitun käyttöoikeuden rajoitustaso sekä rautatietunnelin varoaluerajat ohjaavat maanpäällisen rakentamisen suunnittelua ja toimivat rajatasoina, joiden alittaminen varoalueen kohdalla vaatii aina erillistarkasteluja pinta- ja pohjavesiolosuhteiden sekä kalliomekaanisten tekijöiden osalta. Myös käyttöoikeuden rajoitustason ja rautatietunnelin varoalueen ulkopuolella on arvioitava rakentamisen mahdolliset vaikutuksen rautatietunneliin.

Haita-aineiden mahdollista kulkeutumista Lentoaseman tunneliin tulee tarkastella alueen kaikissa rautatietunnelin läheisyydessä suunniteltavissa rakennushankkeissa. Alueelle suunniteltavat rakennushankkeet eivät saa vaarantaa suojarakenteita eikä pohjavesiolosuhteissa saa tapahtua sellaisia muutoksia, jotka johtavat kyseisten haitta-aineiden kulkeutumiseen suojaamattomaan rautatietunneliin.

Väylävirasto edellyttää, että kaavoitettaessa alueita rautatietunnelin läheisyydessä on otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat runkomelu- ja tärinähaitat. Runkomelun- ja tärinäntorjunnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota haittojen ennaltaehkäisyyn toimintojen sijoitusratkaisuista päätettäessä. Kaavatyön yhteydessä tulee laatia riittävät selvitykset runkomelun ja tärinän leviämisestä ja osoittaa niiden pohjalta tarvittavat kaavamääräykset haittojen torjumiseksi.

Runkomelun osalta kaavoituksessa on huomioitava, että VTT:n tiedotteita 2468 mukaan runkomelutason ei tulisi ylittää asuinhuoneistoissa, hoito- ja sosiaalihuollon laitoksissa tai majoitustiloissa tunneliradoilla tasoa 30 dB (avoradoilla 35 dB). Kokoontumis- ja opetustiloissa runkomelutason ei tulisi ylittää tasoa 35 dB ja toimisto-, kauppa-, näyttelytiloissa sekä museoissa vastaavasti tunneliradoilla tasoa 40 dB (avoradoilla 45 dB).

Kaavoittajan vastine:
Suunnittelussa huomioidaan Kehärata ja kaavassa on annettu määräyksiä Kehäradan maanalaisen rautatietunnelin huomioimisesta.

Vantaan Energia Oy:
Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Asemakaavan alueelle tulee huomioida tilatarpeet uusille muuntamoille.

Sääskenpuistoon Aviakujan puoleiseen laitaan puistomuuntamo, mahdollisuuksien mukaan puistomuuntamon sijoitus katualueelle, autopaikkojen korttelialueelle (LPA) pysäköintirakennukseen kiinteistömuuntamon tilavaraus sekä AK korttelialueelle kiinteistömuuntamon tilavaraus.

Muuntamotarpeet asemakaavakarttaan tulee merkitä puiston osalta Aviakujan laitaan vm- merkinnällä ohjeellisella rakennusalalla, jolle saa sijoittaa muuntamon. Kaavakartassa ja -määräyksissä tulee huomioida myös edellä mainitut muut muuntamotarpeet LPA ja AK korttelialueille.

Kaavoittajan vastine:
Maakaapeleiden sijainti huomioidaan suunnittelussa. Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n kanssa on sovittu, että muuntamoita ei sijoiteta Aviakujan katualueelle.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSY)

Tulevaisuudessakin Aviakujan kääntöpaikalle on edelleen keskeinen tarve. Joukkoliikennepalvelun sujuvuuden ylläpitämiseksi tämän päätepysäkin tulee tarjota taukomahdollisuudet kuljettajille ja riittävästi tilaa busseille sekä vaihtoautoille. Bussien kääntöpaikalta tulee olla mahdollisimman lyhyt etäisyys taukopaikalle. Tarkemmin päättyviä bussilinjoja ja mahdollisia laituritarpeita tulee käsitellä erikseen HSL:n ja Vantaan kaupungin välillä. HSL haluaa olla mukana jatkosuunnittelussa.

Kaavoittajan vastine:
Aviakujalle on varattu tila bussien kääntöpaikalle ja pysäköintipaikoille. Sujuva julkinen liikenne huomioidaan suunnittelussa. Kuljettajien taukopaikka on suunniteltu sijoitettavan Aviakujan eteläpuolisessa kaavassa nro 002417 Aviakujan laidalle asuinkerrostalojen korttelialueelle kortteliin 52320: ”Aviakujan varrelle ensimmäisenä rakennettavan rakennuksen maantasokerrokseen tulee asemakaavassa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi varata joukkoliikenteen kuljettajien sosiaalitila, jonka on oltava kooltaan noin 40 k-m^{2}”. Tarvittaessa olemme yhteydessä HSL:ään alueen jatkosuunnittelun osalta.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY):
Kaavamuutosalueen eteläosassa Aviakujalla ja pohjoisosassa suunniteltujen uusien rakennusten ja Mekaanikontien välissä sijaitsee vuonna 2012 rakennettua vesihuoltoa. Kaavamuutosaluetta idässä rajaavalla Aviabulevardilla on myös rakennettua vesihuoltoa. Osa muutosalueen vesihuollosta on joko siirrettävä uusien rakennusten tieltä, tai niille on merkittävä kaavaan johtorasite. Uutta vesihuoltoa ei lähtökohtaisesti tarvita, vaan uudet rakennukset voivat liittyä Aviabulevardin rakennettuun vesihuoltoon.

Kaavoittajan vastine:
Mahdollisen uuden vesihuollon ja johtosiirtojen tarve sekä kustannukset on selvitetty Aviakujan katusuunnittelun yhteydessä.

Lentorata Oy:
Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole mainittu Lentorataa kohdassa muut aluetta koskevat suunnitelmat eikä näin ollen huomioitu Lentoradan suunnittelua. Osallisiksi yhtiötä ei ole myöskään tunnistettu.

Suomi-rata Oy, nykyisin Lentorata Oy, on lausunut Aviapoliksen keskustan asemakaavan muutosluonnosta 28.8.2023, jota ko. asemakaavamuutoksen on tarkoituksena täsmentää.

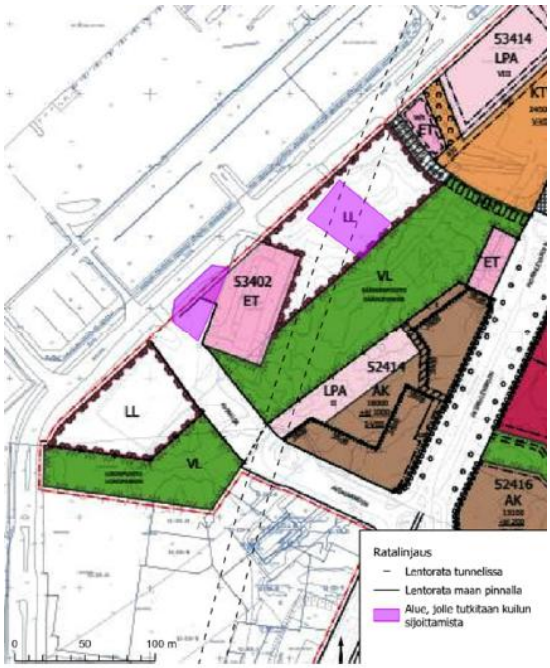
Lentoradan YVA:sta on saatu yhteisviranomaisen perusteltu päätelmä 23.2.2024 ja Lentoradan esiselvitys on valmistunut syksyllä 2023. Lentoradan yleissuunnitelman käynnistämisestä on kuulutettu Liikenne- ja viestintävirasto sivuilla 13.2.2024 ja kuulutus pidetään nähtävillä 13.3.2024 – 12.4.2024. Yhtiö on käynnistänyt maa- ja kallioperätutkimukset maaliskuussa 2024.

Lentoradan esiselvityksessä on tutkittu Lentoradan kuilujen ja ajotunnelien sijainteja. Rautatietunneliin tarvitaan kuiluja paineentasaukseen ja tekniikan sijoittamista varten sekä poikkeustilanteissa savunpoistoon ja hätäpoistumiseen.

Tarvittavan kuilurakennuksen koko riippuu siitä, sijoitetaanko tekniikkaa kuten savunpoistopuhaltimia tunnelitasolle vai maan pinnalle. Myös mahdollinen palomieshissien tarve vaikuttaa myös hieman kuilurakennuksen kokoon.

Lentorata Oy pitää tärkeänä, että kaavoituksessa huomioidaan kuilujen toteuttamismahdollisuudet. Seuraavissa suunnitteluvaiheissa tullaan tarkentamaan kuilun sijaintia ja kokoa.

Kaava-alueelle on tutkittu kuilujen sijoittamista kuvan esittämällä tavalla.

Rautatietunneli: Suunnittelualueen kohdalla Lentorata on suunniteltu kulkemaan kallioon louhitussa rautatietunnelissa tunnelin katon sijoittuessa alueella noin tasoon 0… + 2 (N60). Lentorata risteää kalliossa Kehäradan tunnelin kanssa Helsinki-Vantaan lentoaseman eteläpuolella. Suunnitellun rautatietunnelin läheisyyteen suunniteltavasta uudisrakentamisesta ei saa aiheutua vaaraa rautatietunnelin tuleville rakenteille tai toiminnalle. Asemakaavassa tulee huomioida suunnitellun rautatietunnelin varoalue ja käyttöoikeuden rajoitustaso.

Raideliikenteen runkomelu ja tärinä: Lentorata Oy muistuttaa, että kaavoitettaessa alueita suunnitellun rautatietunnelin läheisyyteen on otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat runkomelu- ja tärinähaitat. Runkomelun- ja tärinäntorjunnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota haittojen ennaltaehkäisyyn toimintojen sijoitusratkaisuista päätettäessä ja osoittaa tarvittavat kaavamääräykset haittojen torjumiseksi. Yhtiö on julkaissut verkkosivuillaan selvityksen Lentoradan tärinä ja runkomelu, esiselvitys, jossa tutkittiin Lentoradan aiheuttamia tärinä- ja runkomeluvaikutuksia ratalinjauksen läheisiin rakennuksiin. Mallinnustulosten perusteella määritettiin laskennassa käytetyille ratapisteille vaimennustarpeet, joilla kaikissa rakennuksissa saavutetaan runkomelun ohjearvot. Runkomelun vaimennustarvetta on arvioitu myös tulevaa maankäyttöä varten. Mallinnetut runkomeluvaikutukset ja vaimennustarpeet päivittyvät ja tarkentuvat, kun lähtötiedot edelleen tarkentuvat seuraavissa suunnitteluvaiheissa. Huomioitava, että melun-, runkomelun- ja tärinäntorjuntavastuun periaatteena on vastuun kuuluminen sille taholle, jonka suunnittelemista toimenpiteistä melun-, runkomelun- ja tärinäntorjuntatarve syntyy.

Kaavoittajan vastine:
Lentorata Oy on antanut yhtenevän mielipiteen 002598, Aviakujan kaavasta ja siihen annetaan vastine seuraavan otsikon alla.

Kaavaa 002598 Aviakuja koskevat mielipiteet ja vastineet:

Vantaan kaupunginmuseolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla ja Fingrid Oy:llä ei ollut huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), Vantaan Energia Oy:n ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSY) ja Lentorata Oy:n mielipiteet ja vastineet on esitetty alla tiivistetysti.

HSY:
Aluetta palveleva vesihuolto on rakennettu valmiiksi. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee selvittää mahdollisen uuden vesihuollon ja johtosiirtojen tarve sekä kustannukset.

Kaavoittajan vastine: Mahdollisen uuden vesihuollon ja johtosiirtojen tarve sekä kustannukset on selvitetty Aviakujan katusuunnittelun yhteydessä.

Vantaan Energia:
Vantaan Energia haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainnit. Mikäli maakaapeleita tai putkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Uudelle puistomuuntamolle tarvitaan tilavaraus katualueelle tai puiston puolelle kujan pohjoispuolelle. Muuntamolle tarvitaan asemakaavakartalle muuntamon rakennusalan osoitus vm-merkinnällä.

Kaavoittajan vastine:
Maakaapeleille ja kaukolämpöputkille ei tarvitse osoittaa johtoaluevarauksia asemakaavan yleisille alueille. Puistomuuntamon sijoittamista on alustavasti tutkittu puiston puolelle, Aviakujan kaavamuutosalueen ulkopuolelle.

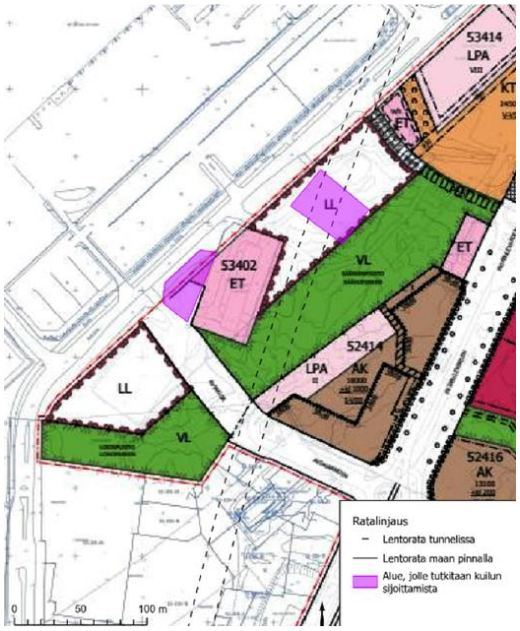
HSL:
Suunnittelualueelle tulee toimiva bussiliikenteen kääntöpaikka. HSL on mielellään mukana asemakaavan jatkosuunnittelussa sekä terminaalin että yleisemminkin kestävien kulkumuotojen osalta. Aiemmissa suunnitelmissa terminaalin toimivuus ei ole ollut optimaalinen johtuen Turbiinitien risteyksen paikasta lähellä kääntöpaikan ulosajoa. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota Aviabulevardin läpiajoliikenteen hillitsemiseen, jotta bussien liikennöinti pystytään turvaamaan. Myös kuljettajien sosiaalitilat on otettava erityiseen huomioon.

Kaavoittajan vastine:
Kääntöpaikan sijoittuminen lähelle Turbiinitietä on maankäytöllisesti järkevää. Liikennetarkasteluissa ratkaisu on myös arvioitu toimivaksi. Aviakujan ja Turbiinitien liikennemäärän arvioidaan vuoden 2050 ennusteessa olevan kohtuulliset (reilu 2000 ja reilu 8000 ajoneuvoa vuorokaudessa), eikä kaduilla ei pitäisi esiintyä merkittävää jonoutumista. Aviakujalta Turbiinitielle käännyttäessä mahtuu useampi henkilöauto odottamaan vuoroaan ennen kuin jono tulisi bussien kääntöpaikan eteen. Mikäli kääntöpaikan ulosajon tukkeutumista alkaisi kuitenkin esiintyä voidaan harkita risteysruudukon lisäämistä bussien kääntöpaikan ulosajon kohdalle. Risteysruudukolla muistutetaan autoilijoita jättämään kääntöpaikan ulosajon kohta vapaaksi. Aviakujan jatkaminen Turbiinitielle rauhoittaa ratikan ja bussien terminaalialuetta Aviabulevardin eteläpäässä, koska muu ajoliikenne ohjataan Turbiinitien ja Aviakujalle kautta. Sosiaalitilat on huomioitu voimassa olevassa asemakaavan muutoksessa nro 002417 (kv 8.3.2021), joka sijaitsee Aviakujan vieressä.

Lentorata Oy:
Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole mainittu Lentorataa kohdassa muut aluetta koskevat suunnitelmat eikä näin ollen huomioitu Lentoradan suunnittelua. Osallisiksi yhtiötä ei ole myöskään tunnistettu.

Lentoradan YVA:sta on saatu yhteisviranomaisen perusteltu päätelmä 23.2.2024 ja Lentoradan esiselvitys on valmistunut syksyllä 2023. Yhtiö on käynnistänyt maa- ja kallioperätutkimukset maaliskuussa 2024 sekä yleissuunnitelman laadinnan kesäkuussa 2024.

Lentoradan esiselvityksessä on tutkittu Lentoradan kuilujen ja ajotunnelien sijainteja. Lentorata Oy pitää tärkeänä, että kaavoituksessa huomioidaan kuilujen toteuttamismahdollisuudet. Seuraavissa suunnitteluvaiheissa tullaan tarkentamaan kuilun sijaintia ja kokoa. Kaava-alueelle on tutkittu kuilujen sijoittamista kuvan esittämällä tavalla.

Suunnittelualueen kohdalla Lentorata on suunniteltu kulkemaan kallioon louhitussa rautatietunnelissa. Suunnitellun rautatietunnelin läheisyyteen suunniteltavasta uudisrakentamisesta ei saa aiheutua vaaraa rautatietunnelin tuleville rakenteille tai toiminnalle. Asemakaavassa tulee huomioida suunnitellun rautatietunnelin varoalue ja käyttöoikeuden rajoitustaso.

Kaavoitettaessa alueita suunnitellun rautatietunnelin läheisyyteen on otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat runkomelu- ja tärinähaitat. Mallinnetut runkomeluvaikutukset ja vaimennustarpeet päivittyvät ja tarkentuvat, kun lähtötiedot edelleen tarkentuvat seuraavissa suunnitteluvaiheissa. Huomioitava, että melun-, runkomelun- ja tärinäntorjuntavastuun periaatteena on vastuun kuuluminen sille taholle, jonka suunnittelemista toimenpiteistä melun-, runkomelun- ja tärinäntorjuntatarve syntyy.

Kaavoittajan vastine:
Kaavamuutosaluetta koskevista Lentoradan suunnitelmista on kerrottu kaavaselostuksen luvussa 2.2.1. Lentorata Oy:ltä on pyydetty mielipide kaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaupunki on tarkastellut Lentoradan mahdollisia kuilujen paikkoja yhdessä Lentorata Oy:n kanssa. Kaavamuutosalueelle nro 002598 ei olla tarkastelemassa kuilun sijoittamista, mutta yksi mahdollinen sijainti olisi sen vieressä. Lentoradan Aviapoliksen suuralueelle sijoittuvalle osalle on vireillä asemakaava nro 002641ma, jossa on tarkoitus osoittaa tilavaraukset mm. Lentoradan kuiluja varten. Aviakujan katualueen jatke on tavoitteena toteuttaa lähivuosina, ennen suunnitellun Lentoradan tunnelin toteutusta. Kaavaehdotuksessa on määrätty, että alueella tulee huomioida Lentoradan suunnitelmat. Kaavamuutosalueelle ei ole tulossa rakennuksia tai herkkiä toimintoja, joita rautatien tärinä ja runkomelu haittaisi. Kaavamääräys tärinän ja runkomelun huomioimisesta ei ole kaavamuutosalueella tarpeen.

AVIA Real Estate Oy (AVIARE):
Aviakujan asemakaavamuutos 002598 on alun perin ollut osa asemakaavamuutosehdotusta 002564 Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle, johon liittyvää viitesuunnittelua on tehty AVIA Real Estate Oy:n (AVIARE) ohjaamana. Aviakujan kadun irrottaminen omaksi asemakaava-alueekseen on tapahtunut Vantaan kaupungin ja Vantaan ratikan tahdosta. Finavia ja AVIARE ovat

puoltaneet kaavamuutoksen 002564 säilyttämistä yhtenä kokonaisuutena, jolloin ei synny riskiä virheellisestä kaavarajasta alueiden välillä. Tämän lisäksi maankäyttösopimus olisi voitu tehdä selkeästä kokonaisuudesta. Kadun kaavarajan tulee noudattaa siihen rajautuvien asuinkortteleiden korttelirajaa ja kadun länsiosan kääntöpaikan osalta Finavian hyväksymiä rajoja.

AVIARE kannattaa läpiajattevaa Aviakujaa. AVIARE:n tavoitteena on, että asemakaavamuutos ja sen mukaiset katusuunnitelmat tekevät mahdolliseksi vehreän ja kaupunkikuvallisesti laadukkaan Aviakujan katutilan. Katutila on sovitettava yhteen viereisten kortteleiden ja niiden materiaalien kanssa sekä uuden Aviabulevardin kanssa. Bussien kääntöpaikka ja latauspisteet tulee sovittaa turvalliseen paikkaan liikennettä häiritsemättä. Aviakujan varteen on varattava mahdollisuuksien mukaan joitakin lyhytaikaisia pysäköintipaikkoja viemättä liiallisesti tilaa katupuilta.

Vanhojen kadun rakenteiden purkamisesta ja tarvittavista johtosiirroista on sovittava ennen Aviakujan kaavamuutoksen viemistä Vantaan kaupungin käsittelyyn. Tarvittavat purkutyöt ja johtosiirrot tulee toteuttaa Vantaan ratikan/Vantaan kaupungin kustannuksella ja lähtökohtaisesti Aviakujan toteutuksen yhteydessä esim. Mikäli purku jää asuinkorttelin vastuulle, on tästä sovittava erillinen korvaus maanomistajalle.

Katusuunnitelman mukaan kadun rakentaminen saattaa edellyttää luiskia, jotka on ulotettava myöhemmin rakennettavien asuinkortteleiden alueelle. Tarvittavista luiskista voidaan sopia katukaavan maankäyttösopimuksen yhteydessä. Aviakujan viimeistely on järkevää tehdä rakentamattomien kortteleiden rajalla (jalkakäytävät ja mahdollisesti katupuut) vasta asuinrakentamisen yhteydessä. Lisäksi tulisi sopia mahdollisuudesta käyttää katualueen osia, etenkin osia, joita ei ole rakennettu valmiiksi, asuinkorttelin työnaikaisina tukialueina. Menettelyllä voidaan säästää korttelin 52414 luonnontilaiseksi jätettäviä piha-alueita rakentamisen aikaisilta vaurioilta.

Finavia ja AVIARE edellyttävät lähekkäin sijoittuvien asemakaavamuutosten osalta ensin yhteistä kokonaistarkastelua kaavoista, jolloin tarkastelun yhteydessä käsitellään kaavarajat, Finavian ja KOy Aviatontti I-II ja kaupungin toisilleen luovuttamat alueet sekä sovitaan maankäyttösopimuksen periaatteista. Kokonaistarkastelun ja maankäyttösopimuksen periaatteista sopimisen jälkeen voidaan laatia asemakaavakohtaisia maankäyttösopimuksia, joissa on tarvittavin osin kirjauksia toisten tulevien kaavojen menettelytapojen osalta.

Kaavoittajan vastine:
Asemakaavan ja kaavassa osoitetun katualueen rajaukset on sovitettu yhteen viereisten vireillä olevien asemakaavamuutoksien kanssa. Rajaukset on esitelty AVIARE:lle ja Finavialle.

Katualueen toiminnot kuten pysäköinti sekä istutukset osoitetaan katusuunnitelmassa. Aviakujan katusuunnitelmaluonnosta on esitelty AVIARE:lle ja Finavialle. Asemakaavassa on osoitettu katusuunnitelmaluonnoksen (1.11.2023) mukainen katualueen tilavaraus. Katusuunnitelma on tarkoitus asettaa alkuvuodesta 2026 nähtäville.

Kaupunki ja Finavia (ja AVIARE) ovat laatineet yhteistyössä kaavamuutoksen nro 002598 maankäyttösopimusluonnoksen, jonka Finavia on hyväksynyt 16.12.2025. Sopimuksessa on sovittu katutilan ja viereisen suunnitteilla olevan kaavamuutosalueen nro 002564 korttelin yhteensovittamisesta. Nykyisten tarpeettomaksi jäävien katurakenteiden purkamisesta (kuten Aviakujan kääntöpaikasta), johtosiirroista ja kadun luiskista sovitaan asemakaavan maankäyttösopimuksella.

Vantaan ratikka -hanke, AVIARE ja Finavia ovat keskustelleet alueen suunnitelmien ja niiden toteuttamisen yhteensovituksesta. AVIARE on sulautettu osaksi Finaviaa. Ratikkahanke on jatkanut keskusteluja ja yhteensovitustyötä, kuten keskustelua Aviakujan kadun vaiheittaisesta toteutuksesta, Finavian kanssa.

Kaupunki on toimittanut Finavialle ja AVIARE:lle kokonaiskuvatarkastelun muuttuvista alueista, josta ilmenee ratikan kaavojen ja kaavamuutosten nro 002598 ja 002564 rajaukset sekä kyseisten asemakaavamuutosten myötä muuttuvat maanomistuksen muutokset. Asemakaavamuutoksista

002598 Aviakuja ja 002576 Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie on laadittu Finavian hyväksymät maankäyttösopimusluonnokset.

Asemakaavaehdotuksen nähtävilläolo ja lausuntojen pyytäminen

Kaupunginhallitus 9.2.2026 päätti asettaa asemakaavamuutosehdotuksen nähtäville MRA 27 §:n mukaisesti. Asemakaavoitus valtuutettiin pyytämään tarvittavat lausunnot. Asemakaavamuutosehdotus on ollut nähtävillä 25.2.–26.3.2026 välisenä aikana. Lausuntoja pyydettiin 15 kappaletta ja niitä saatiin 9 kappaletta. Muistutuksia saatiin 1 kappale.

Lausunnot ja vastineet tiivistettyinä:

Eltel
Katu- ja muutoskaavojen suunnitelmat on hyvä saada nähtäväksi ajoissa uusien putkitustarpeiden ja olevien verkkojen siirtotarpeiden suunnittelua varten. Suunnitelmat on pyrittävä laatimaan niin, että kaapelien siirtoja tai katkaisuja ei tule kuin pakottavista syistä. Kaapeleiden siirto- ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä hyvissä ajoin. Jos sivuttaissiirto ei onnistu, on korvaava siirtoreitti oltava valmiina ennen siirtojen suorittamista ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti. Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä. Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu.

Vastine:
Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankkeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu tietoliikenneoperaattoreiden kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään.

Telia
Aviakujalle ei lausuttavaa. Ei olevaa verkkoa, mutta alustavat tarpeet on hankkeen suunnittelun yhteydessä konsultille ilmoitettu.

Vastine:
Ei toimenpiteitä.

Tukesilla, Uudenmaan liitolla tai Lupa- ja valvontavirastolla ei ollut lausuttavaa.

Vastineet:
Ei toimenpiteitä.

Väylävirasto
Väylävirasto on antanut 1.3.2024 lausunnon asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, joka on huomioitu kaavatyössä. Ei lisättävää.

Vastine:
Ei toimenpiteitä.

HSL
Tärkeintä kaavassa on HSL:n näkökulmasta varmistaa bussien liikennöinti ja kääntöpaikan toimivuus sekä kuljettajien turvalliset kävely-yhteydet taukotilaan kaikissa tilanteissa. Etenkin päätepysäkin ulosajon sijoittuminen Turbiinitien risteyksen välittömään läheisyyteen huolettaa, riskinä voi olla, että ulosajon edessä on autoja, jotka estävät bussien pääsyn takaisin Aviakujalle. HSL pitää tärkeänä, että kääntöpaikan ulosajon tukkeutumisen uhatessa tulee harkita esimerkiksi risteysruudukon lisäämistä bussien kääntöpaikan ulosajon kohdalle. Lisäksi bussien seisonta-alueilla tulee kadussa käyttää tarpeeksi vahvaa materiaalia, jottei painaumia pääsisi syntymään.
Mikäli ajoneuvoliikennettä ajatetaan Mekaanikontien kautta Turbiinitielle jatkossa, niin liikennevaloetuudet tulisi olla kunnossa ainakin runkolinja 600 ajatellen. Nykyiset Mekaanikontien bussipysäkit (ainakin V5268) täytyy sijoitella uudelleen poistuvan reittiosuuden osalta niin, että ne

korvaisivat nykyisiä sijainteja mahdollisimman hyvin. Kaava-alueen ulkopuolella Aviabulevardiin liittyen bussipysäkit tulee osoittaa Aviapoliksen juna-aseman eteläisen sisäänkäynnin välittömään läheisyyteen, ja ne ovat tärkeitä säilyttää myös ratikan valmistuttua.

Vastine:
Liikenteelliset tarkastelut sekä katualueen suunnitelmaratkaisut, kuten kävely-yhteydet, ja kadun rakenteet suunnitellaan ja tarkastellaan katusuunnittelun yhteydessä. Kaavalausunto on toimitettu Vantaan ratikka -hankkeelle ja kaupungin liikennesuunnittelulle tiedoksi mahdollisia jatkotarkasteluita varten.

HSY
Suunnittelualueen yleinen vesihuolto on rakennettu valmiiksi, eikä uudisrakentaminen ole tarpeen. Asemakaavamuutoksen mukainen katualueen muuttuminen edellyttää vähäisiä johtosiirtoja.

Vastine:
Ei toimenpiteitä.

Vantaan Energia
Vantaan Energia haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainnit.

Vastine:
Maakaapelit ja kaukolämpöputket on huomioitu asemakaavaehdotuksessa ja Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelussa.

Muistutus ja vastine tiivistettynä:

Finavia
Finavialla tulee säilyä oikeus vastata suoraan tai välillisesti omistamiensa maa-alueiden maankäytöstä ja turvaamisesta lentoaseman käyttöön pitkällä aikavälillä. Finavia viittaa ratikan asemakaavoitukseen ja katusuunnitelmiin antamiinsa aiempiin lausuntoihin, neuvotteluihin ja sopimuksiin ja toteaa, että näissä todetut seikat tulee huomioida ratikan jatkosuunnittelussa.
Ratikan toteuttaminen aiheuttaa lentoaseman ja Finavian omistamien maa-alueiden alueella mittavia kunnallistekniikan siirtotöitä. Kaikki ratikan johdosta aiheutuvat työt on toteutettava rakennushankkeeseen ryhtyvän kustannuksella, eikä töistä saa aiheutua haittaa tai häiriötä lentoasemalle tai sen toiminnalle. Muutostyöt on hyväksytettävä Finavialla ja uudet sijainnit eivät saa haitata nykyistä tai tiedossa olevaa maankäyttöä.
Finavia viittaa AVIARE:n antamaan osallistumis- ja arviointisuunnitelman lausuntoon. Finavia haluaa varmistaa, että Aviakujan kaavarajaus on sovitettu alueeseen rajautuvien asuinkortteleiden noudattaen. Tämän vuoksi Finavia toteaa, että koska kaavarajausten ja asuinkorttelirajojen yhden mukaisuuden todentaminen kaavakartalta on mittakaavasyistä vaikeaa, Finavia pyytää kaavoittajalta kohdekohtaista yhteenvetoa tehdyistä muutoksista tai kunkin ratkaisun perustelua, mikäli muutosta ei ole tehty Finavian esitystä noudattaen.
Kaava-alueella ei ole PIMA-kohteita.
Finavia viittaa hulevesien käsittelyn osalta 26.3.2026 antamaansa lausuntoon kaavasta 002576 Vantaan ratikka, Aviabulevardi ja Turbiinitie.

Vastine:
Kaupungin kaavoitus ja ratikkahanke jatkavat yhteistyötä, kuten kunnallistekniikan suunnittelun ja siirtojen yhteensovitustyötä, Finavian kanssa.
Kaavoittaja on toimittanut Finavialle kohde kohtaisen selvityksen muistutuksissa esiin nostettuihin asiakohtiin. Kaavaehdotus on kaupungin ja Finavian / Aviatontti II:n välisien maankäyttösopimuksien (kh 26.1.2026) sekä kaavaehdotuksen 002564 - *Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle* viimeisimmässä luonnoksessa osoitetun korttelialueen rajan mukainen. Eteläreunassa katualueen raja poikkeaa hieman kaavaluonnoksessa *052400 Aviapoliksen keskusta* osoitetusta katualueen rajasta

ja Turbiinitien vieressä bussien kääntöpaikkaa varten osoitettu alue on laajempi, kuin luonnoksessa 052400 osoitettu alue.
Katualueiden hulevesien käsittely suunnitellaan katusuunnitelmien yhteydessä. Kaavaehdotuksessa on määrätty hulevesien käsittelystä, että suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta ja tulvareitit. Kaavasta nro 002576 26.3.2026 annettu lausunto on toimitettu vantaan ratikan allianssille (osaprojekti 1) sekä kaupungin vesihuollon suunnittelulle tiedoksi.

Nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset

Tarkistettiin ajoneuvoliittymäkiellon merkintää ja tehtiin teknisiä tarkistuksia.

Asemakaavamuutoksen selostusta on tarkistettu ja selostuksen tekstiä on päivitetty kaavakarttaan tehtyjen tarkistuksien perusteella. Selostuksen lähtötietojen luvun 2.1.3 pilaantuneita maa-alueita koskeva teksti on päivitetty.

Tarkistukset eivät ole oleellisia eivätkä aiheuta kaavan uutta nähtäville asettamista.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2022–2025 strategia (Kv 31.1.2022):

Valtuustokauden strategia esittää Vantaan innovatiivisena, rohkeana, rentona ja viihtyisänä, kestävyyden ja kiertotalouden edelläkävijänä. Kasvatamme Vantaan vetovoimaa asuinpaikkana ja rakennamme hyvää kaupunkia yhdessä asukkaiden ja kaikkien Vantaan toimijoiden kanssa.

Kaupunkikeskuksille laaditaan omat kehittämissuunnitelmansa, joissa korostuvat alueiden myönteiset ominaispiirteet. Teemme keskuksista viihtyisiä ja turvallisia. Huolehdimme, että luonto on lähellä. Lisäksi mahdollistamme helpon liikkumisen kaupungissamme sekä hyvät toiminnalliset kehittymisedellytykset ja päivittäiset palvelut.

Vantaan ratikka mahdollistaa tiivistyvän kaupungin ja on valtuustokauden strategian yksi Vantaan tulevaisuutta rakentavasta neljästä kärkihankkeesta.

MAL-tavoitteet:

Vantaan ratikka kuuluu Helsingin seudun kuntien ja valtion väliseen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukseen (MAL-sopimus). Sopimuksella mahdollistetaan kestävän ja vähähiilisen kaupunkiseudun kehittäminen vuosien 2020–2031 aikana. MAL-sopimusten tavoitteena on yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen siten, että

- luodaan edellytyksiä liikenteeseen kohdistettujen ja joukkoliikennettä tukevien investointien täysimääräiselle hyödyntämiselle,
- edistetään uusien liikennepalvelujen syntymistä henkilö- ja tavaraliikenteessä,
- raideliikenteeseen ja pyöräliikenteeseen osoitetaan vahvat panostukset.

Suunnitelmassa tavoitellaan vähäpäästöistä, houkuttelevaa, elinvoimaista ja hyvinvoivaa seutua. Velvoittavaksi tavoitetasoksi on hyväksytty liikenteen kasvihuonekaasujen päästövähennys vähintään 50 % vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Uusi MAL 2030 suunnitelma on hyväksytty Vantaan osalta HSL:n hallituksessa 12.9.2023 (liikenne) ja Vantaan kaupunginvaltuustossa 13.11.2023. Osaa tavoitteista on täsmennetty kuntien ja valtion välisessä MAL-sopimuksessa, joka on hyväksytty Vantaan kaupunginvaltuustossa 21.10.2024.

Resurssiviisauden tiekartta (Kv 28.2.2022)

Resurssiviisauden tiekartta määrittää Vantaan pitkän aikavälin ympäristötavoitteita ja konkretisoi valtuustokauden 2021–2025 strategiaa. Kaupunkisuunnittelussa keskeisiä tavoitteita ovat:

- Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen. Kaupunkirakenne on resurssiviisaasti toteutettu. Kaupunki integroi ilmastonmuutoksen sopeutumistoimet suunnitteluun, rakentamiseen ja ylläpitoon.
- Hiilineutraali energia. Vantaalla vähennetään lämmityksen päästöjä ja Vantaan alueella on luovuttu lämmityksessä fossiilisista polttoaineista vuoteen 2030 mennessä.
- Materiaalien elinkaari ja kiertotalous. Edistetään vähähiilistä rakentamista, kiertotaloutta ja jakamistalouden kehittymistä.
- Monimuotoinen luonto. Luonnon monimuotoisuutta lisätään, suojellaan ja vahvistetaan suunnitelmallisesti.
- Vastuullinen Vantaa. Edistetään kestävään elämäntapaan, ympäristökasvatukseen ja koulutukseen sekä ympäristöjohtamiseen ja työn tekemisen tapoihin liittyviä toimenpiteitä. Tehdään ympäristövastuullisia hankintoja.
- Hiilinielut ja kompensointi. Hiilineutraaliustavoitteessa päästöjä on vähennetty vähintään 80 prosenttia vuonna 2030 verrattuna vuoteen 1990. Loput 20 prosenttia voidaan sitoa kasvillisuuteen, maaperään ja puurakentamiseen tai hankkimalla päästövähennystoimia muualle.

Vantaa on asettanut tavoitteekseen olla hiilineutraali kaupunki vuonna 2030. Hiilineutraaliin Vantaaseen tähtäävät toimenpiteet ovat osa resurssiviisauden tiekarttaa. Tavoitteeseen päästäkseen Vantaan tulee vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 1990 päästöihin verrattuna ja kompensoida jäljelle jäävät päästöt esimerkiksi lisäämällä hiilinieluja tai rahoittamalla vähähiilisyyteen tähtääviä hankkeita muualla. Päästötavoitteen saavuttamiseksi tärkeimmiksi toimenpiteiksi on listattu:

- rakentamisen energiatehokkuuden parantaminen
- kaupunkirakenteen eheyttäminen ja kehittäminen
- joukkoliikenteen parantaminen

Lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteiden tavoitteet (19.3.2024)

Asemakaavoituksen ja muun detaljisuunnittelun yhteydessä on huomattu, että täydellisen muodonmuutoksen kokevan Veromiehen kaupunginosan suunnittelussa on tarve kaavarunkotasoa pienipiirteisemmälle ohjaukselle sekä yleisille suunnitteluperiaatteille koko alueen kehittämisen ohjaamiseksi ja myös osa-alue-kohtaisia periaatteita. Suunnitteluperiaatetyön tuloksena on syntynyt asemakaavamääräyksiä ja määräysten aihioita käytettäväksi tulevissa asemakaavahankkeissa. Koska Vantaan ratikka tulee yhdistämään Vero-miehen entistä tiiviimmin mm. Pakkalaan, on pohdintoja ulotettu lentoasemalta Kehä III:n eteläpuolelle, Väinö Tannerin tielle ja Tasetielle asti.

Lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteet -työ käsittää neljä osaa:
1. *Kiehtova kaupunki* kokoaa niin koko suunnittelualuetta yhdistäviä, kaupunkikuvallisia piirteitä kuin sen eri osia erottavia ominaisuuksia. Tällaisia ovat mm. korttelirakenteeseen ja kaupunkikuvaan liittyvät ominaisuudet; rakennusten korkeudet, väritys ja materiaalit, laadun paikat sekä muut kaupungin eläväisyyttä ja laadukkuutta lisäävät piirteet.
2. *Käveltävä kaupunki* keskittyy alueen kokonaisvaltaisen kaupunkitilan, kuten julkisten ulkotilojen, aukioiden, solmukohtien ja reittien suunnitteluun, sekä kertaa kaupunkiympäristön viihtyisyyteen ja elämyksellisyyteen vaikuttavia asioita. Erityisesti kiinnostavuuden kehän ja onnistuneen kivijalkakerroksen ominaisuudet ovat tärkeitä.
3. *Vihreä kaupunki* jatkaa Veromiehen verkkojen viherverkoston teemaa sekä kehittää vihreämpää kaupunkisuunnittelun periaatetta, jolla vastataan ilmastonmuutoksen haasteisiin ja lisätään

ympäristön terveyshyötyjä. Vihreämmän kaupungin työkaluvalikoimaan on vihertehokkuuden ohelle kehitetty taskupuistot ja viherkadut.
4. *Resurssiviisas kaupunki* esittelee kaavoituksessa käytettävää hiilineutraaliuden prosessimallia. Siinä esitetään, kuinka maankäytönsuunnittelua ohjaamalla voidaan ottaa hiilineutraalisuus konkreettisemmin huomioon ja kuinka tavoitteeseen päästäisiin asemakaavoituksen osalta.

Resurssiviisautta koskevat määräykset kootaan ajantasaiseen datapankkiin, jotta niitä voidaan hyödyntää uusissa hankkeissa.

Vantaan arkkitehtuuriohjelmassa (KV 11.5.2015) linjataan kaupungin kehittämiselle:
- Teemme kaupungissa liikkumisesta ja arjesta tehokasta ja helppoa.
- Varmistamme, että työ, koti ja kauppa lomittuvat kaupunkirakenteessa.
- Teemme asemanseuduista toimivia ja satsaamme julkisiin viihtymisen paikkoihin ja luomme tiloja kulttuurien kohtaamisille.
- Otamme monipuolisen liikkumisen mahdollisuudet mukaan suunnitteluun.
- Säilytämme viherrakenteen vahvana osana kaupungin kehittämistä.
- Arvostamme arkkitehtuuria ja rakennusperintöä.
- Parannamme kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä ja edistämme kaupunkipyöräin mahdollisuuksia.
- Otamme maiseman antamat lähtökohdat huomioon ja säilytämme paikan henkeä luovia elementtejä kuten kallioita ja puita.
- Arvostamme luonnon monimuotoisuutta ja tuomme sen kaupunkikeskustoihin.
- Lisäämme keskustoihin toimivia ja elämyksellisiä siirtymisen ja kohtaamisen paikkoja.
- Korostamme keskeisten väylien ja ratojen arkkitehtuuria ja viherrakentamisen laatua.
- Lisäämme katuestetiikkaa katupuilla ja valaistuksella.
- Toteutamme liikennemuotojen uutta tilanjakoa.
- Varmistamme pyöräilyn laatukäytävien toteutumisen.
- Uudistamme keskustojen pysäköintijärjestelyt esteettisesti korkeatasoisiksi.
- Käytämme ylimitoitettuja katutiloja eri liikennemuotojen, hulevesien tai ympäristötaiteen järjestelyissä.
- Tuomme valon, värin ja taiteen osaksi hyvää arjen arkkitehtuuria.
- Edistämme kaupan saavutettavuutta kaikilla kulkumuodoilla.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISU

3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Asemakaavamuutoksella edistetään kaupungin strategisia linjauksia ratikkakaupungista. Aviakujan jatke on Vantaan ratikka -hankkeeseen liittyvä hanke, jonka yhteydessä osa Aviabulevardista on tarkoitus muuttaa joukkoliikennekaduksi ja muu alueen ajoliikenne on tarkoitus ohjata mm. Aviakujalle ja Turbiinitielle.

Asemakaavaratkaisu perustuu Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen (052400) katusuunnitelman tilavarauksiin ja 1.11.2023 valmistuneeseen Aviakujan katusuunnitelmaluonnokseen.

Katusuunnittelun lähtökohtana on alun perin ollut vuonna 2019 valmistunut ratikan yleissuunnitelma, jonka suunnitteluratkaisuja on Aviakujan katusuunnittelussa muokattu ja tarkennettu Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen (052400) pohjalta.

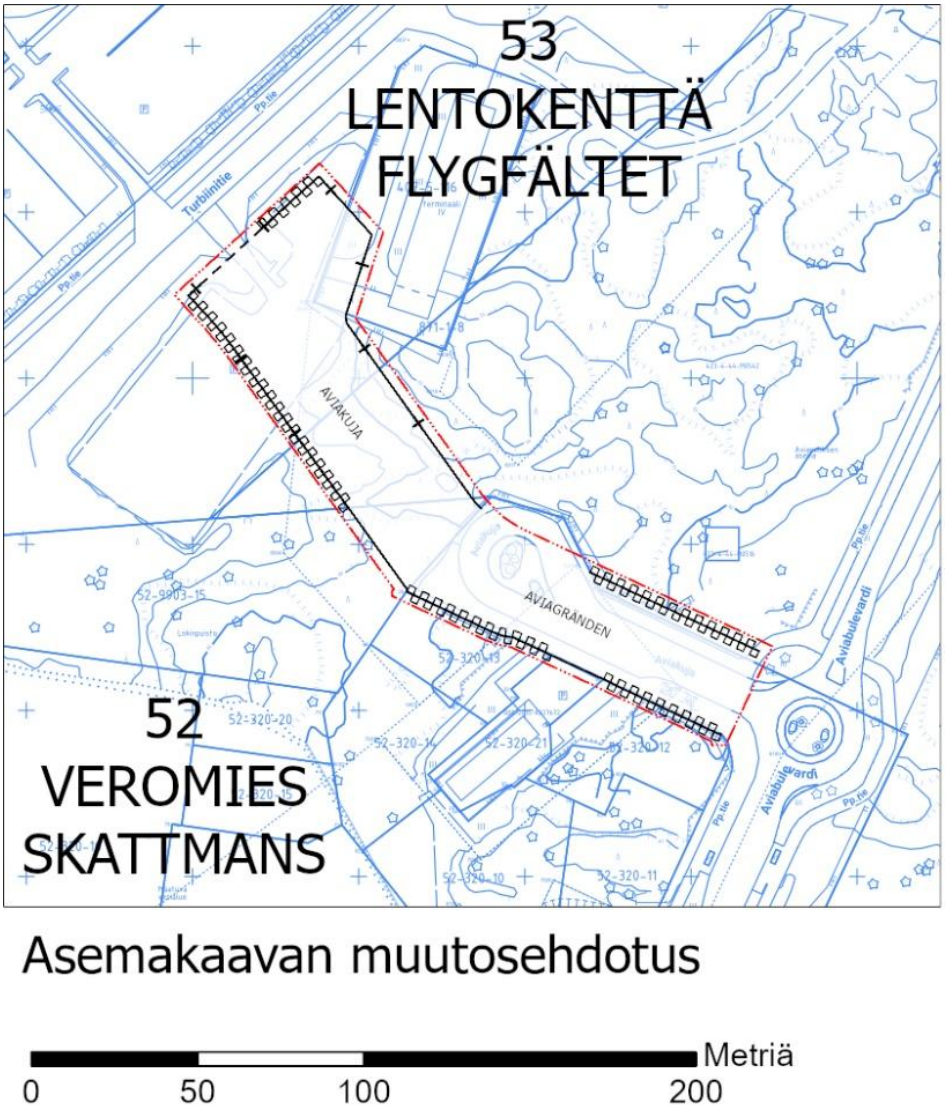
4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavamuutoksella jatketaan nykyisin bussien kääntöpaikkaan päättyvää umpikujaa, Aviakujaa, siten että se liittyy Turbiinitiehen. Aviakujan luoteiskulmaan lähelle Turbiinitietä varataan tilaa uudelle bussien kääntöpaikalle ja Aviakujan länsipäähän kadun varteen tilaa bussien taukopysäköinnille. Kuljettajien taukotilalle on jo aiemmin asemakaavoitettu tila Aviakujan eteläpuolella olevaan kortteliin 52320. Aviakujan itäpäähän varataan tilaa autojen kadunvarsipysäköinnille. Katualueelle varataan lisäksi molemmin puolin tilaa jalankulku- ja pyöräreiteille, istutuksille ja paikoin hulevesipainanteille. Kadulle rakennetaan hulevesiviemäröinti. Katualueen suunnitelma perustuu Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen (052400) katusuunnitelman tilavarauksiin ja 1.11.2023 valmistuneisiin Aviakujan katusuunnitelmaluonnoksiin.

Asemakaavamuutoksella muutetaan uudeksi katualueeksi yhteensä noin 0,38 ha lentokenttätoimintojen aluetta (LL) ja noin 0,06 ha lähivirkistysaluetta (VL).

Asemakaavamuutoksella muutetaan lisäksi Aviakujan keskellä kulkevaa kaupunginosan rajaa siten että koko kaavamuutosalue kuuluu jatkossa Veromiehen kaupunginosaan.

Kuva 28. Ote kaavamuutosehdotuksesta (5.5.2026).

4.1.1 Mitoitus

Kaava-alueen pinta-ala on noin 0,76 ha.

Liikennealuetta ja katualuetta on yhteensä noin 0,7 ha. Katualueiden määrä kasvaa voimassa olevasta kaavasta noin 0,43 ha. Lentokenttätoimintojen alue pienenee noin 0,38 ha ja lähivirkistysalue noin 0,06 ha.

Tarkemmat tiedot löytyvät kaava-aineiston liitteenä olevasta tilastolomakkeesta.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Katusuunnitelmassa ja asemakaavan muutoksen aluevarauksessa on huomioitu hulevesien hallinnan, jalankulun ja pyöräilyn sekä kasvillisuuden tarpeet. Asemakaavassa on annettu kaupunkikuvaan, kasvillisuuteen, sekä hule- ja työmaavesien käsittelyyn liittyviä määräyksiä.

4.3 ALUEVARAUKSET

Suunnittelualue koostuu katualueesta.

Katualue

Asemakaavamuutoksella jatketaan nykyisin bussien kääntöpaikkaan päättyvää umpikujaa, Aviakujaa, Aviabulevardilta Turbiinitielle asti. Aviakujan luoteiskulmaan lähelle Turbiinitietä varataan tilaa uudelle bussien kääntöpaikalle ja Aviakujan länsipäähän kadun varteen tilaa bussien taukopysäköinnille ja lataukselle. Aviakujan itäpäähän varataan tilaa autojen kadunvarsipysäköinnille. Katualueelle varataan lisäksi molemmin puolin tilaa jalankulku- ja pyöräreiteille, istutuksille ja paikoin hulevesipainanteille. Kadulle rakennetaan hulevesiviemäröinti. Katualueen suunnitelma perustuu Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen (052400) sekä 1.11.2023 valmistuneen Aviakujan katusuunnitelmaluonnoksen (Ramboll Oy) tilavarauksiin.

Alueella tulee olla toimiva bussien kääntöpaikka ja mahdollisuus bussien seisonnalle sekä rakentamisvaiheen aikana että valmistumisen jälkeen. Alueelle tulee varata tilavaraus sähköbussien latausasemalle. Maanpäällisten rakennusten, rakennelmien ja rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia. Maanpäälliset rakenteet on sovitettava hienovaraisesti kaupunkikuvaan ja ympäristöön rakennus- ja ympäristötaiteen keinoin. Suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta ja tulvareitit, sekä rakentamisen aikana huomioitava, ettei pinta-, pohja- tai hulevedet aiheuta haittaa maanalaisille tiloille tai niiden laitteistoille. Rakentamisen aikaiset työmaavedet tulee käsitellä esimerkiksi laskeuttamalla siten, ettei hulevedet vastaanottavaan Krakanojaan tai Palo-ojaan aiheudu merkittävää vedenlaadun heikentymistä, kuten samentumista ja kiintoaineskuormitusta.

Alueella tulee huomioida Kehäradan rautatietunnelin varoalue ja käyttöoikeuden rajoitustaso sekä Lentoradan suunnitelmat. Rautatietunnelin läheisyydessä tapahtuvaa rakentamista ja louhintaa koskevat Väyläviraston vaatimukset ja ohjeistukset. Rautatietunnelin läheisyyteen sijoittuvien rakentamistoimenpiteiden osalta on arvioitava rakentamisen mahdolliset vaikutuksen tunneliin ja kuultava Väylävirastoa. Rakentaminen ei saa aiheutua vaaraa maanalaisten tilojen rakenteille, toiminnoille tai kalliotilojen pysyvyydelle. Pohjavesien virtauksiin tai pinnan korkeuksiin ei saa tapahtua muutoksia, jotka aiheuttavat haittaa, kuten mahdollisten ympäristön haitta-aineiden kulkeutumista maanalaisiin tiloihin.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Kaava-alue sijoittuu osittain valmiiksi rakennettuun ympäristöön. Alueen uudistaminen ja kadun jatkaminen aiheuttaa vaikutuksia erityisesti kaupunkikuvaan ja liikenteeseen. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Asemakaavamuutoksella ei ole suoraan vaikutusta väestön rakenteeseen ja kehitykseen, sillä kaavassa ei osoiteta uusia alueita asumiselle. Parantuvat liikenneyhteydet ja hyvä kävely-ympäristö voivat osaltaan kuitenkin lisätä muuttohalukkuutta alueen viereisiin kortteleihin suunniteltuihin asuntoihin.

Ratikan toteutuessa asuntokysyntä kasvaa myös Aviakujan ympärillä sekä saavutettavuuden parantumisen että ympäristön laadullisen kehittymisen myötä. Ratikan vaikutusalueella, noin 800 metrin säteellä, asukasmäärä tulee kasvamaan lähes 37 000 asukkaalla eli noin 74 % vuoteen 2050 mennessä. Asukasmäärän kasvu on ratikan vaikutusalueella huomattavasti suurempaa kuin keskimäärin kaupungissa. *(Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy 2019)*

Yhdyskuntarakenne

Asemakaavamuutoksella ei ole suoraan vaikutusta väestön rakenteeseen ja kehitykseen, sillä kaavassa ei osoiteta uusia alueita asumiselle. Asemakaavamuutos kuitenkin mahdollistaa paremmat liikenneyhteydet autolla, jalan ja pyörällä Aviakujaa reunustaviin kortteleihin tuleviin asuinrakennuksiin. Uusi yhteys tukee näin ympäröivän alueen kehitystä ja mahdollistaa myös joukkoliikennekadun Aviabulevardille välille Tikkurilantie-Aviakuja.

Viereen suunnitellun ratikan rakentaminen vauhdittaa omalta osaltaan maankäytön tehostamispotentiaalia ratikan vaikutusalueella, myös Aviakujan ympäristössä. Alueella on potentiaalia keskustamaiselle tiiviille ja sekoittuneelle rakenteelle. Maankäytön kehittämispotentiaaliksi raitiotien varrella on arvioitu yli 3 miljoonaa kerrosneliömetriä asumiselle ja yli 1,6 miljoonaa kerrosneliömetriä työpaikoille. Aviapoliksen alueella maankäytön kehittämispotentiaaliksi on arvioitu 1 500 000 m^2. *(Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy 2019)*

Aviakujan kaavamuutos edesauttaa omalta osaltaan tulevan Vantaan ratikan edistämää vähähiilistä ja resurssitehokasta yhdyskuntakehitystä, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen ja vahvistaa yhdyskuntarakenteen eheyttä. Aviakujan kaavamuutos edistää kaupungin tavoitetta kasvaa kestävästi ja sijoittaa kaupungin kasvu vahvojen joukkoliikenneyhteyksien varteen. Aviakujan kaavamuutos edesauttaa kaupungin strategian tavoitteita kaupungin tiivistämisestä sekä kaupungin elinvoiman ja vetovoiman lisäämisestä.

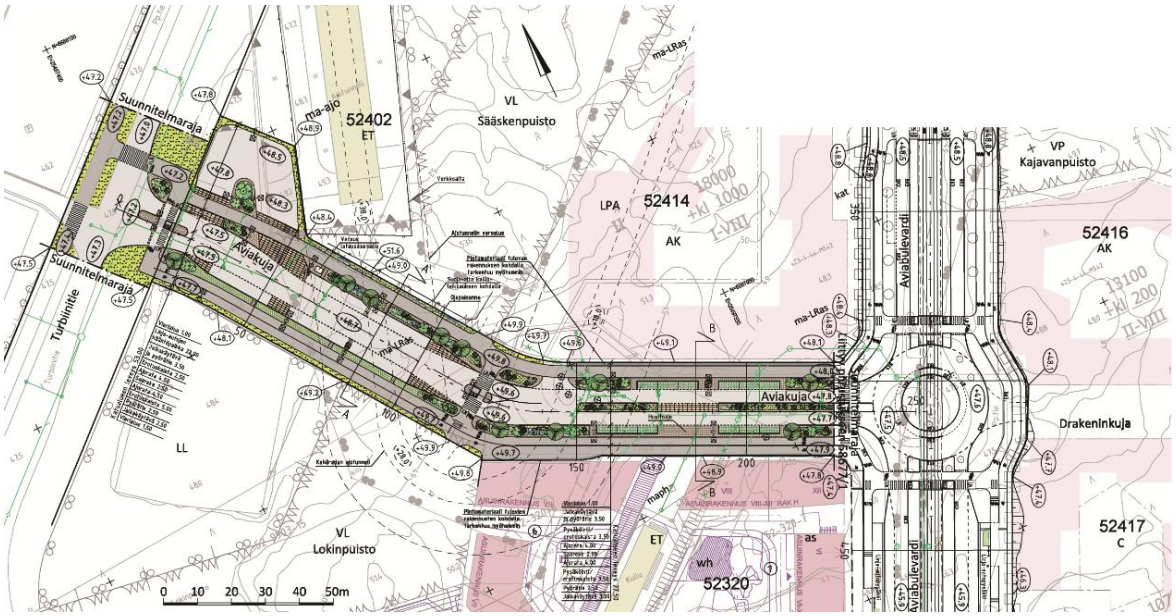
Hanke on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukainen.

Kaupunkikuva

Asemakaavamuutos muuttaa alueen kaupunkikuvaa pääosin katualueen osalta. Alustavan katusuunnitelmaluonnoksen (Ramboll, 1.11.2023) mukaisesti Aviakujan katualuetta jatketaan Aviabulevardilta Turbiinitielle asti ja bussien kääntöpaikka siirtyy katualueen luoteiskulmaan lähelle Turbiinitietä. Katualueen mitoituksessa on huomioitu muun muassa hulevesi- ja istutuskaistaleet, joiden toteutuminen tarkentuu katusuunnitelmassa.

Aviakujan jatkeen toteutuksen myötä tulevaisuudessa Aviabulevardin eteläisin osuus Aviakujan ja Tikkurilantien välillä voidaan muuttaa ainoastaan joukkoliikenteelle sallituksi katuosuudeksi; junan, ratikan ja bussin terminaalialueeksi. Asemakaavamuutos mahdollistaa tällöin viereisistä kortteleista ajoneuvoliikenteen Aviakujaa pitkin Turbiinitien kautta Tikkurilantielle. Kadun ja näkymien

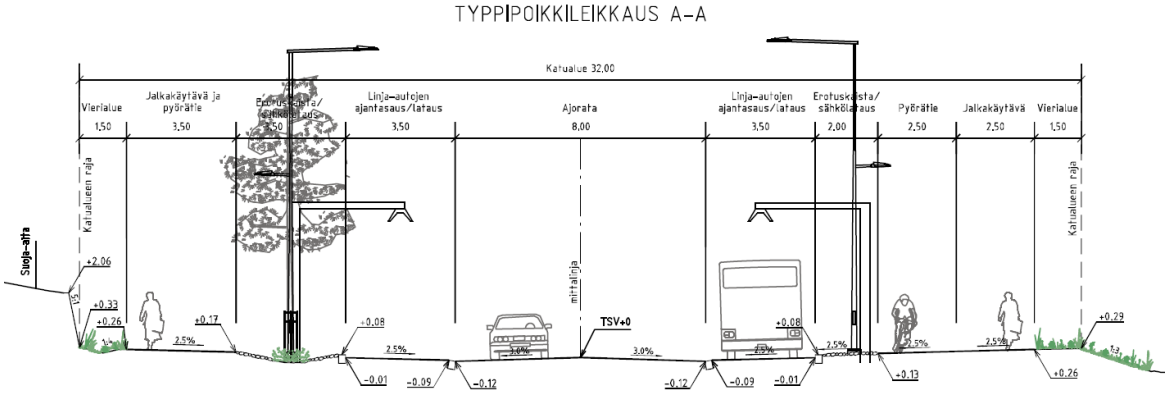
avaus Turbiinitielle nykyisin osin kallioisen ja metsäisen alueen läpi sekä kadulle suunnitellut istutus- ja hulevesialueet ovat suurin kaupunkikuvallinen muutos kaava-alueella.

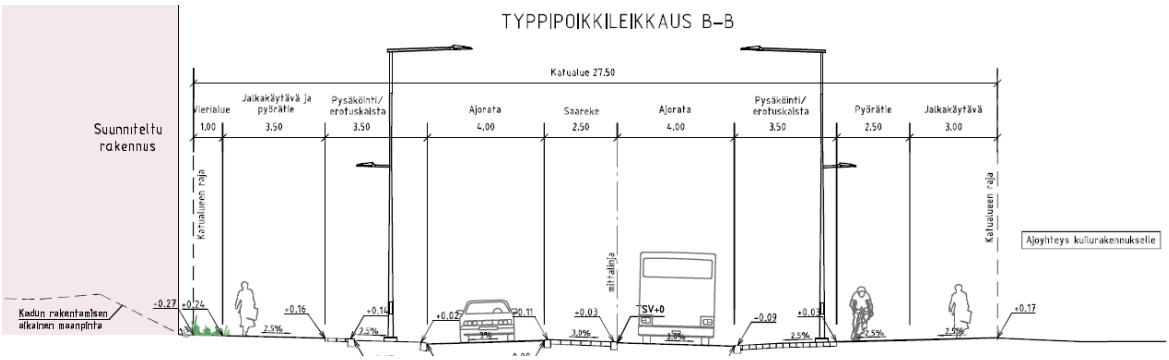

Kuva 29. Aviakujan katusuunnitelmaluonnos (Ramboll 1.11.2023).

Alustavassa katusuunnitelmaluonnoksessa (*Ramboll 1.11.2023)* on käytetty vaihtelevia pinnoitteita sekä kasvillisuutta, jotka elävöittävät alueen nykyistä kaupunkikuvaa. Kadun keskiosan alle jää pieni alue kalliometsää, jota katusuunnitelmaluonnoksen mukaan pyritään kompensoimaan osittain katuvihreällä. Puu- ja pensasistutuksia on alustavissa katusuunnitelmaluonnoksissa pyritty lisäämään katualueelle niin paljon kuin mahdollista ottaen huomioon olemassa olevat tilavaraukset ja näkymät.

Asemakaavamuutoksen mukainen katualueen muutos ei alustavan katusuunnitelmaluonnoksen perusteella vaadi merkittäviä maanpinnan täyttöjä tai leikkauksia, paitsi keskiosan kalliometsän kohdalla, jossa kalliota joudutaan osin poistamaan.

Kuva 30. Poikkileikkaukset A-A ja B-B Aviakujan katusuunnitelmaluonnoksesta. (Ramboll 1.11.2023).

Asuminen ja sosiaalinen ympäristö

Alueelle ei osoiteta uutta asumista.

Aviakujan rakentaminen ja sen viihtyisyyden parantaminen parantaa alueen saavutettavuutta ja imagoa. Aviakuja, koska liittyy olennaisesti Ratikan pysäkkiympäristöön, toteutetaan esteettöminä.

Taloudelliset vaikutukset, palvelut ja työpaikat

Asemakaavamuutoksella ei sellaisenaan ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, eikä sillä osoiteta uusia palveluja tai työpaikkoja. Aviakujan jatkaminen Turbiinitielle sekä uusi bussien kääntöpaikka ovat kuitenkin tärkeitä Aviapoliksen alueen joukkoliikenteen ja maankäytön kehittämisen vuoksi. Aviakujan rakentaminen mahdollistaa Aviapoliksen merkittävien rakennushankkeiden, myös ratikan, rakentamisenaikaisia ja lopullisia liikennejärjestelmäratkaisuja.

Ratikan ja siihen liittyvien katujen, kuten Aviakujan, rakentaminen lisää myös alueen palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuutta ja luo edellytyksiä uusien palvelujen ja työpaikkojen syntymiselle. Pysäkin vaikutusalueella, myös Aviakujan varrella, asuntokysyntä kasvaa sekä saavutettavuuden parantumisen että ympäristön laadullisen kehittymisen myötä. Asukaskasvu tiivistyy Vantaalla muun muassa ratikkapysäkkien lähiympäristöihin, mikä mahdollistaa ja myös edellyttää palvelutarjonnan kasvua.

Aviakujan rakentamisen kustannuksiksi on arvioitu vajaa 2 milj. euroa. (alv. 0 %). Aviakujan rakentamiskustannukset koostuvat maa- ja kallioleikkaustöistä, puiden poistosta sekä autojen ajokaistojen, pyöräteiden, jalkakäytävien, valaisinpylväiden, istutusten ja muiden katurakenteiden, sekä hulevesipainanteiden rakentamisesta. Lisäksi kustannuksia aiheuttaa maanalaisen infran, kuten johtojen ja putkien, siirtäminen ja uusien rakentaminen.

Virkistys

Kaavamuutos pienentää hiukan viereistä katualueen alle pieneltä osin jäävää lähivirkistysaluetta. Kaava-alueen keskiosan alle jää kapea kaistale kalliometsää. Muuten kaavalla ei ole vaikutusta lähiympäristön virkistysalueisiin tai niiden käyttöön.

Kulttuuriperintö

Asemakaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse kulttuuriperintökohteita. Kaavalla ei ole vaikutuksia kulttuuriperintöön.

Liikenne

Hankkeella edistetään seudullisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta sekä varmistetaan edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Hanke on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukainen.

Autoliikenne

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan ratikan katusuunnitelmien toteuttaminen. Asemakaavamuutoksen ja raitiotien toteuttaminen vaikuttaa ajojärjestelyihin Aviakujalla, Aviabulevardilla ja Turbiinitiellä.

Raitiotie on suunniteltu kulkemaan Aviabulevardin katualueen keskellä ajoneuvoliikenteestä erotettuna. Turbiinitielle muodostuu uusi ohikulun katuyhteys, johon on suunniteltu myös jalankulun ja pyöräilyn erilliset väylät.

Aviabulevardille välillä Tikkurilantie ja Aviakuja sekä Aviakuja ja Karhunmäenportti on osoitettu ajoneuvoliittymäkiellot. Ajoneuvoliittymät suunniteltuihin Aviakujan varrelle sijoittuviin rakennuksiin voidaan johtaa Aviakujalta. Aviakujan kautta on myös ajoyhteys Turbiinitien kautta Tikkurilantielle.

Raitiotien rakentaminen ja liikennöinti vaikuttaa henkilöautoliikenteeseen kulkutapavalinnan sekä henkilöautojen reittivalinnan kautta. Joukkoliikenteen parantuva palvelutaso vaikuttaa henkilöautojen matkamääriin, suoritteisiin ja sitä kautta tieliikenteen päästöihin ja ruuhkautumiseen. *(Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy 2019)*

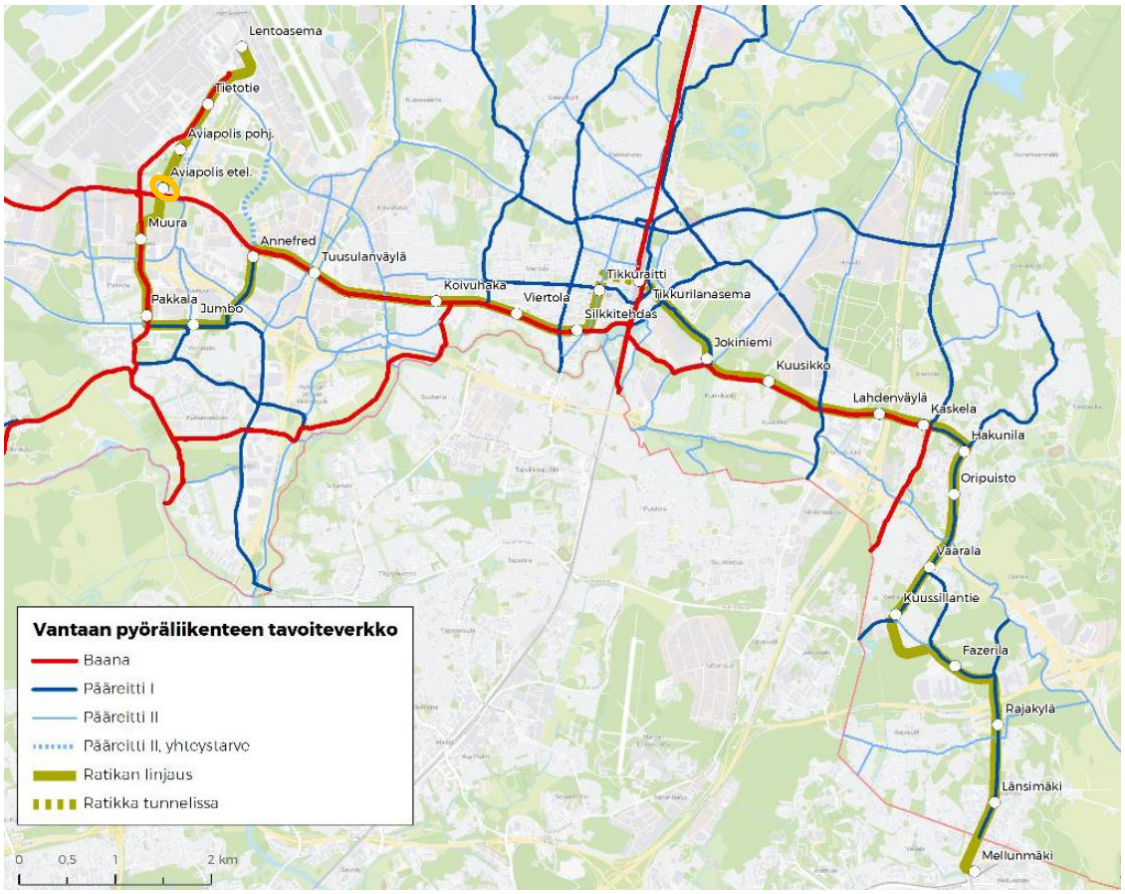
Joukkoliikenne

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan bussien uusi kääntöpaikka ja pysäköinti-/latauspaikka Aviakujalla sekä edistetään ratikan reittiä ympäröivän katuympäristön toteutumista ja joukkoliikenteen sujuvuutta.

Suunnittelualueeseen rajoittuvalle Aviabulevardille tulee ratikan toteutuessa sijoittumaan Aviapolis-pysäkki, joka on noin sadan metrin päässä kaava-alueesta. Kaavamuutoksen ja Aviakujan jatkaminen mahdollistavat vireisen Aviabulevardin muuttamisen osin joukkoliikennekaduksi.

Kävely ja pyöräily

Aviakujan kaava parantaa hieman paikallisesti alueen nykyisin harvaa jalankulun ja pyöräilyn verkostoa. Kaava edistää siten kävelyä ja pyöräilyä sekä palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta alueella. Aviakujan jalankulun ja pyöräilyn väylät liittyvät luontevasti Turbiinitiellä ja Aviabulevardilla kulkeviin jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiin.

Kuva 31. Vantaan pyöräliikenteen tavoiteverkko (WSP Finland Oy 2020). Aviakujan kaava-alueen sijainti on osoitettu kuvassa oranssilla ympyrällä.

Ratikan rakentaminen tulee vaikuttamaan kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiin rakentamisen aikana. Nämä vaikutukset pyritään minimoimaan rakentamisen vaiheistuksella sekä esimerkiksi huolellisella opastuksen suunnittelulla ja toteutuksella.

Vesihuolto

Vedenjakelu ja jätevesiviemäröinti

Kaavamuutosalueella tulee pieniä muutoksia nykyiseen vesihuoltoverkostoon kadun linjauksen sekä toimintojen sijoittelun takia.

Uusittavien vesihuoltolinjojen pituudet, jakaumat sekä kustannusarviot esitetään tarkemmin katusuunnittelun yhteydessä laadittavissa vesihuollon suunnitelmissa.

Hulevesien hallinta ja hulevesiviemäröinti

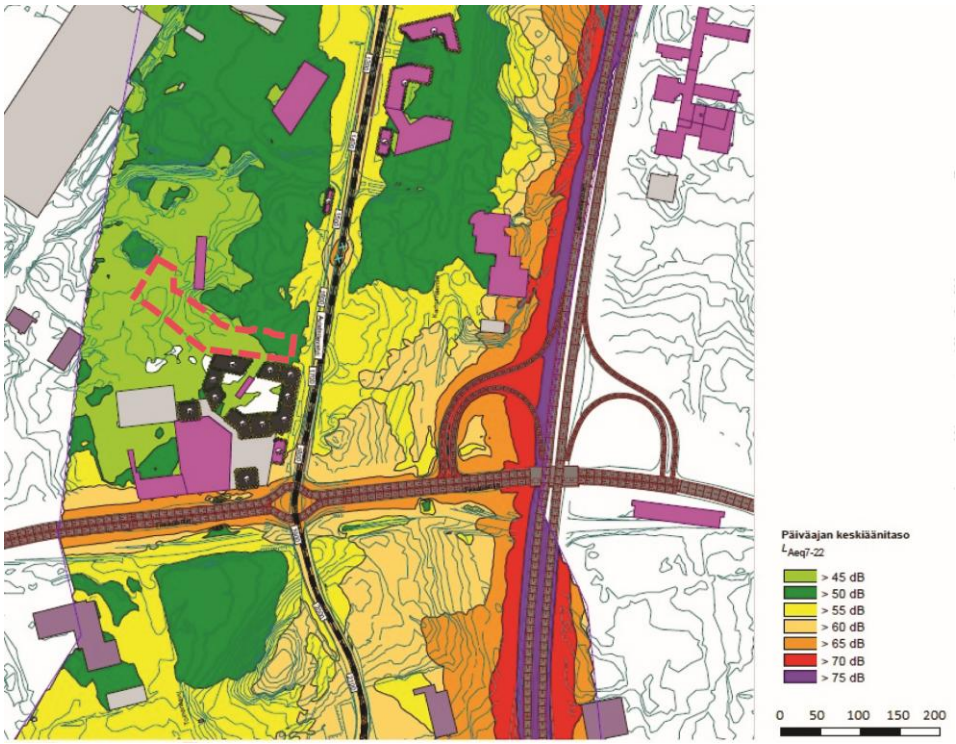
Asemakaavan muutosalueella vettä läpäisemättömän pinnan määrä lisääntyy kadun rakentamisen myötä. Kadulla muodostuvia hulevesiä tullaan johtamaan mahdollisuuksien mukaan viheralueille, jolloin muodostuvia hulevesiä saadaan viivytettyä/imeytettyä ennen niiden johtumista hulevesiverkostoon.

Ympäristöhäiriöt

Melu

Vantaan raitioradan meluselvitys on valmistunut 31.1.2023 *(Sitowise Oy*). Selvityksessä laskettiin melumallinnuksen keinoin nyky- ja ennustetilanteen päivä- ja yöajan keskiäänitasot. Meluntorjuntatarve määritettiin melutason muutoksen ja raitioliikenteen aiheuttaman melun perusteella.

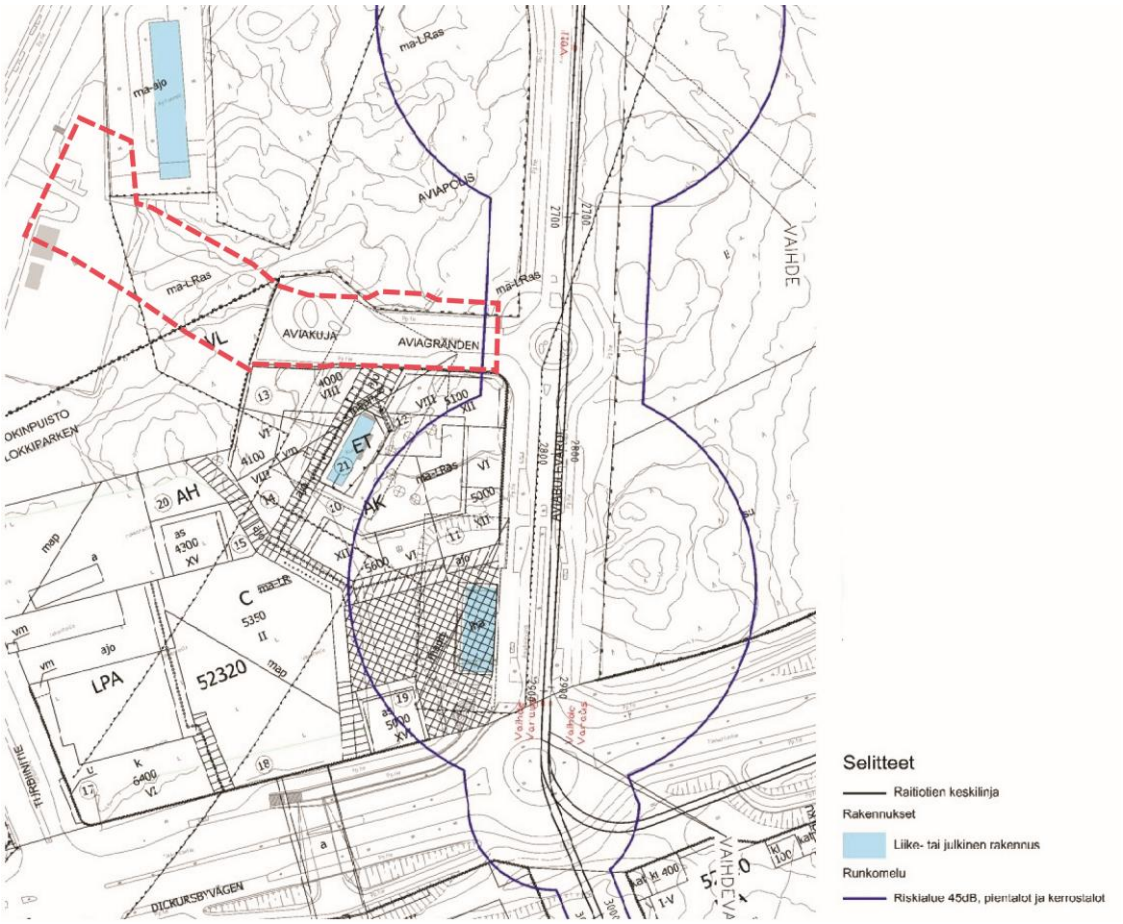
Ennustetilanteessa Aviakujan kohdalla tie-, katu- ja raitioliikenteen yhteismelun suurin keskiäänitaso (LAeq, päivä) on 65 dB. Hanke ei aiheuta kohteessa meluntorjuntatarvetta.

Kuva 32. Ote tieliikennemelun ja raitiotien yhteismelun päiväaikaisesta ennustetilanteesta suunnittelualueella. (Sitowise 31.1.2023) Kaavamuutosalueen likimääräinen sijainti on esitetty kuvassa punaisella pistekatkoviivalla.

Tärinä- ja runkomelu

Aviabulevardille on tehty Vantaan ratikan tärinä- ja runkomeluselvitys (*Sweco, 17.2.2023*). Kaava-alueen itäosa sijaitsee selvityksen mukaan runkomelun 45 dB riskialueella, mutta koska kaava-alueella ei sijaitse rakennuksia, runkomelulla ei ole huomioitavia vaikutuksia kaava-alueelle.

Kuva 33. Raitiovaunuliikenteen aiheuttamat runkomelun riskialueet Aviabulevardilla ja sen ympäristössä. (Sweco, 17.2.2023) Kaava-alueen likimääräinen sijainti on esitetty punaisella katkoviivalla.

Ilmanlaatu

Kaava-alueella ei sijaitse rakennuksia, joten ilmanlaadulla ei ole vaikutuksia kaava-alueen maankäyttöön. Lähelle rakentuvalla raitioliikenteellä ei ole vaikutusta ilmanlaatuun tai ilmanlaatu voi jopa hieman parantua raitiotieosuuksilla linja-autokaluston käytön vähentyessä. Rakentamisen aikana pölyämisen ja työkoneiden päästöt voivat väliaikaisesti heikentää ilmanlaatua. Pienhiukkasten ja typpidioksidin pitoisuudet tulevat arvioiden mukaan ajoneuvokannan muuttuessa laskemaan, mikä parantaa ilmanlaatua.

Maaperän pilaantuneisuus

Suunnittelualueelta laaditun PIMA-riskien selvityksen *(Golder Associates Oy 2020)* mukaan kaava-alueelle ei sijoitu sellaisia PIMA-kohteita, joilla olisi puhdistustarvetta.

Rakentamisen aikaiset ympäristöhäiriöt

Vantaan ratikan ja siihen liittyvän katuympäristön rakentaminen aiheuttaa tilapäisiä häiriöitä ajoneuvo- ja joukkoliikenteeseen, jalankulkuun ja pyöräilyyn sekä mahdollisesti myös muihin toimintoihin.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Luonnon monimuotoisuus

Kaavamuutos koskee suurelta osin jo rakentunutta aluetta, joten vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön ovat jo rakentuneen alueen osalta vähäiset. Kaavamuutosalueen keskivaiheilla on noin 0,1 ha kokoinen kallioinen ja metsäinen kaistale (Vantaan ratikan kaavarungon luontoselvitykset 2020-2021, Faunatica; kuvio 23), joka liittyy hieman suurempiin metsäalueisiin, lounaassa Lokinpuiston metsäalueeseen ja koillisessa Sääskenpuiston metsäalueeseen ja on luokiteltu METSO luokkaan III. Katusuunnitelmassa alueelle on kuitenkin pyritty osoittamaan mahdollisimman paljon puita ja muita istutuksia. Luontovaikutukset kohdistuvat pääosin rajoitetusti lähiympäristöön.

Maa- ja kallioperä

Rakentamisen aikana alueen maaperään kohdistuvat vaikutukset aiheutuvat suurelta osin kadun jatkamisen ja siihen liittyvien ajoyhteyksien uudelleenjärjestämisen perustamista varten tehtävistä maankaivuista. Katualueen jatkamisen myötä kaava-alueen kallioisessa keskiosassa on tarve tehdä leikkauksia maa- ja kallioperään uuden katuyhteyden luomiseksi. Muuten kaavalla arvioidaan olevan vain vähäisiä vaikutuksia maa- ja kallioperään.

Vesistöt ja vesitalous

Asemakaavan muutosalueella vettä läpäisemättömän pinnan määrä tai hulevesimäärä ei lisäänny oleellisesti nykytilanteeseen verrattuna. Kaavamuutosalue on nykisin suuralta osin asfaltoitua katualuetta ja kallioista maanpintaa. Kaavassa on määrätty, että suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta sekä tulvareitit. Rakentamisen aikaiset työmaavedet tulee käsitellä esimerkiksi laskeuttamalla siten, ettei hulevedet vastaanottavaan Krakanojaan tai Palo-ojaan aiheudu merkittävää vedenlaadun heikentymistä, kuten samentumista ja kiintoaineskuormitusta.

Katusuunnitelmaluonnoksessa hulevesien hillitsemiseksi katualueelle on suunniteltu hulevesipainanteita ja runsaasti istutuksia.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Asemakaavamuutoksella ei itsessään ole merkittävää vaikutusta ilmastonmuutoksen kannalta. Rakentaminen itsessään aiheuttaa hiilipäästöjä, mutta kaavamuutos mahdollistaa kuitenkin välillisesti Vantaan ratikan suunnitelmien mukaisesti Aviabulevardin muuttamisen osin joukkoliikennekaduksi ja siten kestävien liikkumismuotojen tukemisen joukkoliikenteen sujuvoittamisen ja kevyenliikenteen yhteyksien parantamisen myötä.

Yleisesti infrahankkeiden päästöjä muodostuu maa- ja kalliomassojen käytöstä, niiden kuljetuksista, taitorakenteiden rakentamisesta (mm. sillat, tukimuurit), pohjarakenteista (mm. syvästabilointi, paaluperustukset, kevennykset) sekä asfalttipäällysteistä.

Infrarakentamisessa käytettävien päästöintensiivisten rakennusosien (syvästabilointi, sillat, paalulaatat yms.) hiilidioksidipäästöitä valtaosa syntyy sementin valmistuksessa. Näitä päästöjä on mahdollista vähentää käyttämällä vähäpäästöisempää sementtiä sekä suosimalla kotimaisia ja kierrätettyjä materiaaleja.

Koneiden päästöjen vähentämiseksi Vantaan kaupunki on sitoutunut green deal -sopimukseen, jonka mukaisesti kaikki työmaat ovat työkoneiden ja energiankäytön osalla fossiilivapaita vuoteen 2025 mennessä. Hengitysilman osalla päästöttömyyteen pyritään vuoteen 2030 mennessä. Vantaalla on jo kiristetty näitä päästöjä hillitseviä Stage- ja Euro -luokkia.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Tie- ja raitioliikenteen melu ja tärinä on käsitelty kohdassa 4.4.1. Alueella ei tiettävästi ole pilaantuneita maa-alueita. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on VAT:n mukaisesti otettu huomioon.

4.6 NIMISTÖ

Kaava-alueen kadulla on nimi, Aviakuja, joka säilytetään koko pidentyvällä katuosuudella. Kaavamuutoksen yhteydessä siirretään kaavamuutosalueen kohdalle sijoittuvaa kaupunginosarajaa.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Koko Vantaan ratikkahankkeesta on tehty investointipäätös vuonna 2023. Ratikan rakentaminen tapahtuu v. 2025–2029.

Aviakuja on olennainen osa Ratikan reittiä ympäröivää katuverkostoa ja sen jatkosuunnittelu ja rakentaminen on tarkoitus toteuttaa samaan aikaan Ratikan rakentamisen kanssa.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Vantaan kaupunki:

Asemakaavoitus:	Merja Häsänen	vs. aluearkkitehti
	Anne Polvi	asemakaava-arkkitehti
	Tea Taponen	asemakaava-arkkitehti (ratikka)
	Agon Shala	asemakaava-arkkitehti
	Charlotta Tanner	asemakaava-arkkitehti
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
	Leena Kaunismäki	kaavatekninen koordinaattori
	Vuokko Rova	suunnitteluavustaja
Vantaan ratikka:	Henry Westlin	hankejohtaja, vs.
	Sauli Hakkarainen	suunnittelupäällikkö
	Justiina Nieminen	projektipäällikkö
Kadut ja puistot:	Paula Luomala	kadunsuunnittelun alueinsinööri
	Harri Keinänen	vesihuollon suunnittelu
	Taina Toivanen	liikenteen alueinsinööri
	Juuso Kauppinen	liikenneinsinööri
	Satu Onnela	maisema-arkkitehti
Yleiskaavoitus:	Elina Ekroos	kestävä kaupunki
Ympäristökeskus:	Jouni Ahtiainen	ympäristösuunnittelija
Mittaus- ja geopalvelut:	Janne Karppinen	geotekniikkainsinööri
Kiinteistöhallinta ja asuminen:	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Teemu Jääskeläinen	maankäyttöinsinööri

Muut osallistuneet:

Avia Real Estate:	Niina Puumalainen	kiinteistökehitysjohtaja
Ramboll Finland Oy:	Mikko Alilonttinen	vanhempi suunnittelija
Vantaan energia Oy:	Jukka Heino	kehityspäällikkö, energiapalvelut
Vantaan Energia Sähköverkot Oy:	Antti Hartikainen	yleissuunnitteluinsinööri

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 5. päivänä toukokuuta 2026

Johanna Rajala	Tea Taponen
Aluearkkitehti	asemakaava-arkkitehti

Asemakaavan seurantalomake
Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	Vantaa	**Täyttämispvm**	19.11.2025
Kaavan nimi	002598 Veromies 52 kaupunginosa Aviakuja		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	23.5.2024
Pysyvä kaavatunnus		**Kunnan kaavatunnus**	092002598
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,6923	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,6923

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

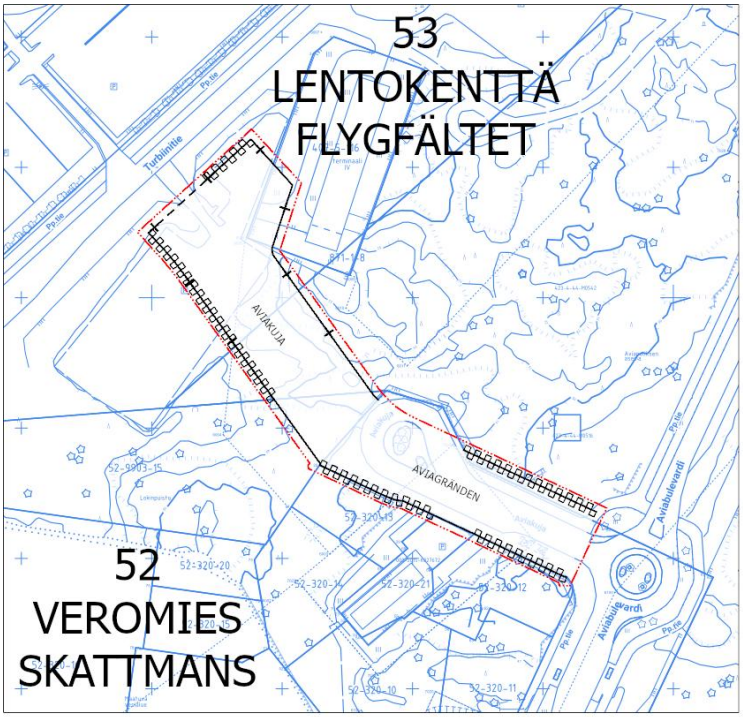
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**0,6923**	**100,00**	**0**	**0,00**	**0,0000**	**0**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000	0,0	0		-0,0557	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,6923	100,0	0	0,00	0,0557	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**0,0000**	**0,00**	**0**	**0,0000**	**0**

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm ±]	[k-m² ±]
Yhteensä	**0**	**0**	**0**	**0**

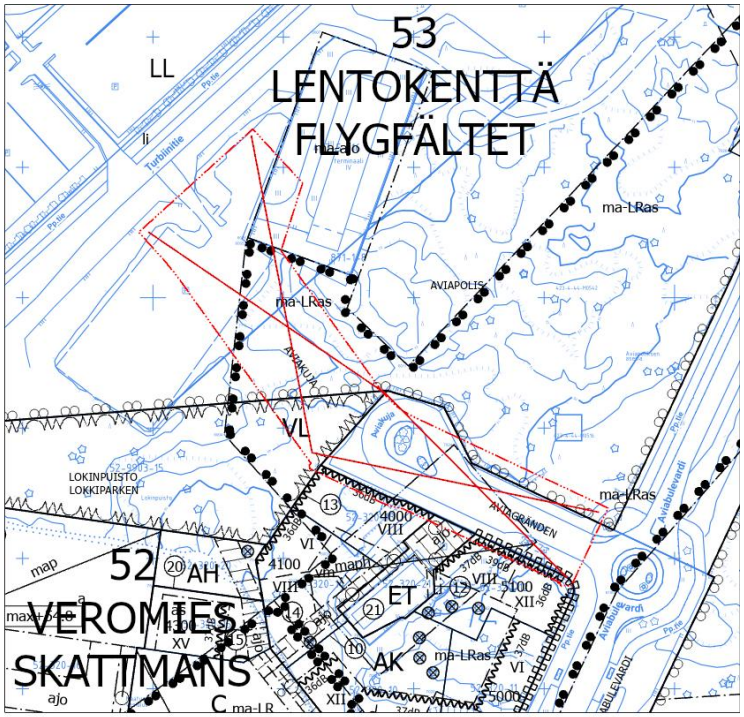
Alamääräykset tai -merkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**0,6923**	**100,00**	**0**	**0,00**	**0,0000**	**0**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000	0,0	0		-0,0557	0
VL	0,0000	0,0	0		-0,0557	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,6923	100,0	0	0,00	0,0557	0
Kadut	0,6923	100,0	0	0,00	0,4323	0
LL	0,0000	0,0	0		-0,3766	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Asemakaavan muutosehdotus

0 50 100 200 Metriä

Poistettavat merkinnät

Vantaan kaupunki 5.5.2026

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum
002598	5.5.2026

Vantaan kaupunki

002598 AVIAKUJA

Kaupunginosa 53, LENTOKENTTÄ
Kaupunginosa 52, VEROMIES

Asemakaavan muutos
Katualueet sekä kaupunginosan raja.

1:2000

Vanda stad

002598 AVIAGRÄNDEN

Stadsdel 53, FLYGFÄLTET
Stadsdel 52, SKATTMANS

Ändring av detaljplan
Gatuområden samt stadsdelsgräns.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	**3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.**	**Linje 3 m utanför planområdets gräns.**
-+—+-	**Kaupunginosan raja.**	**Stadsdelsgräns.**
———	**Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.**	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
—x—x—	**Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.**	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**
52	**Kaupunginosan numero.**	**Stadsdelsnummer.**
VERO	**Kaupunginosan nimi.**	**Stadsdelens namn.**
AVIAKUJA	**Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.**	**Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.**
———	**Katu.**	**Gata.**
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	**Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.**

KOKO KAAVA-ALUETTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET	BESTÄMMELSER SOM GÄLLER HELA OMRÅDET
Alueella tulee olla toimiva kääntöpaikka ja mahdollisuus bussien seisonnalle sekä rakentamisvaiheen aikana että valmistumisen jälkeen.	I området ska det finnas en fungerande vändplats, möjlighet att ha bussar stående både under byggnadsfasen och efter färdigställandet.
Alueelle tulee varata tilavaraus sähköbussien latausasemalle.	I området ska en utrymmesreservering reserveras för en laddstation för elbussar.
Maanpäällisten rakennusten, rakennelmien ja rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia.	Byggnaderna, anordningarna och konstruktionerna ovan jord ska vara högklassiga till sin arkitektur och till sina material.
Maanpäälliset rakenteet on sovitettava hienovaraisesti kaupunkikuvaan ja ympäristöön rakennus- ja ympäristötaiteen keinoin.	Konstruktioner ovan jord ska anpassas varsamt till stadsbilden och miljön med hjälp av byggnads- och miljökonst.
Alueella tulee huomioida Kehäradan rautatietunnelin varoalue ja käyttöoikeuden rajoitustaso sekä Lentoradan suunnitelmat. Rautatietunnelin läheisyydessä tapahtuvaa rakentamista ja louhintaa koskevat Väyläviraston vaatimukset ja ohjeistukset.	I området ska beaktas Ringbanans järnvägstunnels skyddsområde samt nyttjanderättsområde och Flygbanans planer. Trafikledsverkets krav och anvisningar gällande byggande och brytning i närheten av järnvägstunneln ska beaktas.
Rautatietunnelin läheisyyteen sijoittuvien rakentamistoimenpiteiden osalta on arvioitava rakentamisen mahdolliset vaikutuksen tunneliin ja kuultava Väylävirastoa.	Gällande byggnadsåtgärder i närheten av järnvägstunneln ska de möjliga effekterna för tunneln utvärderas och Trafikledsverket höras.
Rakentaminen ei saa aiheutua vaaraa maanalaisten tilojen rakenteille, toiminnoille tai kalliotilojen pysyvyydelle.	Byggandet får inte orsaka fara för underjordiska utrymmenas konstruktioner, verksamheter eller för stabiliteten i bergsutrymmen.

Suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta ja tulvareitit, sekä rakentamisen aikana huomioitava, ettei pinta-, pohja- tai hulevedet aiheuta haittaa maanalaisille tiloille tai niiden laitteistoille.

Pohjavesien virtauksiin tai pinnan korkeuksiin ei saa tapahtua muutoksia, jotka aiheuttavat haittaa, kuten mahdollisten ympäristön haitta-aineiden kulkeutumista maanalaisiin tiloihin.

Rakentamisen aikaiset työmaavedet tulee käsitellä esimerkiksi laskeuttamalla siten, ettei hulevedet vastaanottavaan Krakanojaan tai Palo-ojaan aiheudu merkittävää vedenlaadun heikentymistä, kuten samentumista ja kiintoaineskuormitusta.

I planeringen och genomförandet ska dagvattenhantering och översvämningsvägar beaktas och under byggandet ska beaktas att yt-, grund- eller dagvatten inte medför olägenheter för underjordiska utrymme eller deras anordningar.

I grundvattnets strömningar eller ytnivåer får inte ske förändringar, som orsakar olägenheter, liksom eventuella skadliga ämnens spridning till underjordiska utrymmen.

Byggarbetsplatsvatten vid byggandet ska behandlas till exempel genom dekanteringsmetod så att det inte leder till en betydande försämring av vattenkvaliteten i Skrakabäcken eller Brunabäcken, som att vattnet grumlas och belastas av sediment.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Kaupunkirakenne ja ympäristö
Stadsstruktur och miljö

Asemakaavoitus
Detaljplanering

{Allekirjoitus aluearkkitehti}

Mittaus- ja geopalvelut
Mätning och geoteknik

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto	Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,	ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä	höjdsystemet
N2000.	N2000.

{Allekirjoitus kaupungingeodeetti}

Allekirjoitettu sähköisesti

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __.__.20__

Godkänd av stadsfullmäktige __.__.20__

VANTAAN KAUPUNKI
ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS
nimi 002598 Aviakuja
LAUSUNNOT JA VASTINEET
Asemakaavoitus JRA, TTA **5.5.2026**

Kaupunkiympäristölautakunta 19.1.2026 oikeutti asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavamuutosmuutosehdotuksesta **002598 /Aviakuja**. Lausuntoja pyydettiin 15 kpl ja saatiin 9 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1, 2.3.2026 Eltel	Katu- ja muutoskaavojen suunnitelmat on hyvä saada nähtäväksi ajoissa uusien putkitustarpeiden ja olevien verkkojen siirtotarpeiden suunnittelua varten. Suunnitelmat on pyrittävä laatimaan niin, että kaapelien siirtoja tai katkaisuja ei tule kuin pakottavista syistä. Kaapeleiden siirto- ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä hyvissä ajoin. Jos sivuttaissiirto ei onnistu, on korvaava siirtoreitti oltava valmiina ennen siirtojen suorittamista ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti. Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä. Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu.	Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankkeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu tietoliikenneoperaattoreiden kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään. Ei toimenpiteitä.
NRO 2, 3.3.2026 Telia	Aviakujalle ei lausuttavaa. Ei olevaa verkkoa, mutta alustavat tarpeet on hankkeen suunnittelun yhteydessä konsultille ilmoitettu.	Ei toimenpiteitä.
NRO 3, 6.3.2026 Tukes	Ei lausuttavaa.	Ei toimenpiteitä.
NRO 4, 13.3.32026 Väylävirasto	Väylävirasto on antanut 1.3.2024 lausunnon asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, joka on huomioitu kaavatyössä. Ei lisättävää.	Ei toimenpiteitä.
NRO 5, 16.3.2026 HSL	Tärkeintä kaavassa on HSL:n näkökulmasta varmistaa bussien liikennöinti ja kääntöpaikan toimivuus sekä kuljettajien turvalliset kävely-yhteydet taukotilaan kaikissa tilanteissa. Etenkin päätepysäkin ulosajon sijoittuminen Turbiinitien risteyksen välittömään läheisyyteen	Liikenteelliset tarkastelut sekä katualueen suunnitelmaratkaisut, kuten kävely-yhteydet, ja kadun rakenteet suunnitellaan ja tarkastellaan katusuunnittelun yhteydessä.

	huolettaa, riskinä voi olla, että ulosajon edessä on autoja, jotka estävät bussien pääsyn takaisin Aviakujalle. HSL pitää tärkeänä, että kääntöpaikan ulosajon tukkeutumisen uhatessa tulee harkita esimerkiksi risteysruudukon lisäämistä bussien kääntöpaikan ulosajon kohdalle. Lisäksi bussien seisonta-alueilla tulee kadussa käyttää tarpeeksi vahvaa materiaalia, jottei painaumia pääsisi syntymään. Mikäli ajoneuvoliikennettä ajatetaan Mekaanikontien kautta Turbiinitielle jatkossa, niin liikennevaloetuudet tulisi olla kunnossa ainakin runkolinja 600 ajatellen. Nykyiset Mekaanikontien bussipysäkit (ainakin V5268) täytyy sijoitella uudelleen poistuvan reittiosuuden osalta niin, että ne korvaisivat nykyisiä sijainteja mahdollisimman hyvin. Kaava-alueen ulkopuolella Aviabulevardiin liittyen bussipysäkit tulee osoittaa Aviapoliksen juna-aseman eteläisen sisäänkäynnin välittömään läheisyyteen, ja ne ovat tärkeitä säilyttää myös ratikan valmistuttua.	Aviabulevardin viimeisimmän katusuunnitelmaehdotuksen mukaan bussipysäkit sijoittuvat jatkossakin Aviapoliksen juna-aseman eteläisen sisäänkäynnin välittömään läheisyyteen. Kaavalausunto on toimitettu Vantaan ratikka -hankkeelle ja kaupungin liikennesuunnittelulle tiedoksi mahdollisia jatkotarkasteluita varten. Ei toimenpiteitä.
NRO 6, 20.3.2026 HSY	Suunnittelualueen yleinen vesihuolto on rakennettu valmiiksi, eikä uudisrakentaminen ole tarpeen. Asemakaavamuutoksen mukainen katualueen muuttuminen edellyttää vähäisiä johtosiirtoja.	Ei toimenpiteitä.
NRO 7, 13.3.2026 Vantaan Energia	Vantaan Energia haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainnit.	Maakaapelit ja kaukolämpöputket on huomioitu asemakaavaehdotuksessa ja Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelussa. Ei toimenpiteitä.
NRO 8, 26.3.2026 Uudenmaan liitto	Ei lausuttavaa.	Ei toimenpiteitä.
NRO 9, 26.3.2026 Lupa- ja valvontavirasto	Ei lausuttavaa.	Ei toimenpiteitä.

NRO 1
Eltel, 2.3.2026

Lausunto:
Lausunto tietoliikenneoperaattoreiden Elisan, DNA:n ja GlobalConnetin verkoista (Telia lausunto [redacted]): Elisalla ja DNA:lla on olevaa verkkoa suunnitellulla asemakaavan muutosehdotuksen alueella.

Myös uutta operaattoreiden (Elisa, Telia, DNA ja GlobalConnect) putkitusta yhteiskaivoineen on suunnitelmissa. Liite 4.

Katu- ja muutoskaavojen suunnitelmat on hyvä saada nähtäväksi ajoissa uusien putkitustarpeiden ja olevien verkkojen siirtotarpeiden lisäsuunnittelua varten.
Vastaanottajina johdonomistajat: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] sekä Elteliltä [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]

-Suunnitelmat on myös pyrittävä laatimaan niin, että siirtoja ei tule kuin pakottavista syistä.
-Kaapeleiden siirto ja suojaus on huomioitava mahdollisten maanrakennustöiden yhteydessä, siirto ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä yo osoitteisiin hyvissä ajoin ennen mahdollisten maanrakennustöiden alkua.
-Kaapelien katkaisua pitäisi pyrkiä välttämään ja suunnitellaan mahdolliset työt sivuttaissiirtoina ja tuentoina, kun ne mahdollisia.

-Jos sivuttaissiirto ei onnistu, on korvaava siirtoreitti oltava valmiina ennen siirtojen suorittamista ja vanha reitin pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti.

-Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä.
-Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu (MRL, maankäyttö- ja rakennuslaki).

Vastine:
Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankkeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu tietoliikenneoperaattoreiden kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään.

Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 2
Telia, 3.3.2026

Lausunto:
Teillä väärä yhteistieto. Kaikki Teliaa koskevat lausuntopyynnöt pitää lähttää. [redacted]
Jos ovat väärään paikkaan lähetettynä niin ei välttämättä tule perille.

Aviakujalle ei lausuttavaa. Ei olevaa vekkoa, mutta alustavat tarpeet on hankkeen suunnittelun yhteydessä konsultille ilmoitettu.

Vastine:
Lausuntopyyntö on lähetetty lausunnossa mainittuun osoitteeseen.

Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 3
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, 6.3.2026

Lausunto:
Tukesilla ei ole lausuttavaa asemakaavamuutokseen 002598.

Vastine:
Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 4
Väylävirasto, 13.3.32026

Lausunto:
Väylävirasto on tutustunut asemakaavan muutosehdotukseen ja antaa lausuntonsa rautateiden näkökulmasta.

Suunnittelualue sijaitsee Aviapoliksen suuralueella, Veromiehen ja Lentokentän kaupunginosissa, Turbiinitien ja Aviabulevardin välissä. Alueen läpi kulkee Kehärata Lentoaseman rautatietunnelissa. Asemakaavamuutoksella jatketaan Aviakujan nykyistä katualuetta Turbiinitielle asti ja osoitetaan katutilaa linja-autoliikenteen uutta kääntöpaikkaa varten Turbiinitien vieressä, muuttamalla lentokenttäaluetta sekä lähivirkistysaluetta katualueeksi.

Väylävirasto on antanut 1.3.2024 lausunnon asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, joka on huomioitu kaavatyössä. Väylävirastolla ei ole lisättävää aiempaan lausuntoon. Maanteiden osalta mahdollisen lausunnon antaa toimivaltainen elinvoimakeskus.

Vastine:
Kaavoitus on lähettänyt lausuntopyynnöt myös Traficomille sekä Lupa- ja valvontavirastolle.

Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 5
Helsingin seudun liikenne, 16.3.2026

Lausunto:
Kaavamuutosalue sijaitsee Veromiehen ja Lentokentän kaupunginosissa, Aviapoliksen juna-aseman eteläisen sisäänkäynnin pohjoispuolella, Aviabulevardin ja Turbiinitien välissä. Alue rajautuu idässä Aviabulevardiin, lännessä Turbiinitiehen, pohjoisessa metsään ja kehäradan huoltotunnelin rakennusta ympäröivään alueeseen, sekä etelässä metsään, Kehäradan huoltokuilun piha-alueeseen ja ulkovarastointi-/pysäköintikäytössä olevaan alueeseen. Alueen pinta-ala on n. 0,7 ha.

Asemakaavamuutoksella jatketaan nykyisin bussien kääntöpaikkaan päättyvää umpikujaa, Aviakujaa, siten että se liittyy Turbiinitiehen. Asemakaavamuutoksen katualueen tilavaraus perustuu 1.11.2023 valmistuneeseen Aviakujan katusuunnitelmaluonnokseen. Kaavamuutoksella suurentamalla katualuetta osoitetaan tilaa mm. ajoneuvoliikenteelle, pyöräilylle, kävelylle, linja-autojen latauspaikoille ja linja-autoliikenteen uudelle kääntöpaikalle.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) lausuu kannanottonaan seuraavaa:

HSL kiittää hyvästä yhteistyöstä alueen suunnittelussa, erityisesti Vantaan ratikan rakentamisen aikaisten järjestelyjen osalta. Haluamme kuitenkin vielä muistuttaa, että tärkeintä kaavassa on HSL:n näkökulmasta varmistaa bussien liikennöinti ja kääntöpaikan toimivuus sekä kuljettajien turvalliset kävely-yhteydet taukotilaan kaikissa tilanteissa. Etenkin päätepysäkin ulosajon sijoittuminen Turbiinitien risteyksen välittömään läheisyyteen huolettaa, riskinä voi olla, että ulosajon edessä on autoja, jotka estävät bussien pääsyn takaisin Aviakujalle. HSL pitää tärkeänä, että kääntöpaikan ulosajon tukkeutumisen uhatessa tulee harkita esimerkiksi risteysruudukon lisäämistä bussien kääntöpaikan ulosajon kohdalle. Lisäksi bussien seisonta alueilla tulee kadussa käyttää tarpeeksi vahvaa materiaalia, jottei painaumia pääsisi syntymään.

Mikäli ajoneuvoliikennettä ajatetaan Mekaanikontien kautta Turbiinitielle jatkossa, niin liikennevaloetuudet tulisi olla kunnossa ainakin runkolinja 600 ajatellen. Nykyiset Mekaanikontien bussipysäkit (ainakin V5268) täytyy sijoitella uudelleen poistuvan reittiosuuden osalta niin, että ne korvaisivat nykyisiä sijainteja mahdollisimman hyvin.

Kaava-alueen ulkopuolella Aviabulevardiin liittyen bussipysäkit tulee osoittaa Aviapoliksen juna-aseman eteläisen sisäänkäynnin välittömään läheisyyteen, ja ne ovat tärkeitä säilyttää myös ratikan valmistuttua.

HSL on kaavan valmistelussa pidetty kaupungin toimesta aktiivisesti mukana ja HSL on edelleen mielellään mukana jatkosuunnittelussa.

Lisätietoja lausunnosta antaa suunnitteluinsinööri [redacted] ja jatkosuunnittelussa yhteyshenkilönä on liikennesuunnittelija [redacted]

Vastine:
Liikenteelliset tarkastelut sekä katualueen suunnitelmaratkaisut, kuten kävely-yhteydet, ja kadun rakenteet suunnitellaan ja tarkastellaan katusuunnittelun yhteydessä. Aviabulevardin viimeisimmän katusuunnitelmaehdotuksen mukaan bussipysäkit sijoittuvat jatkossakin Aviapoliksen juna-aseman eteläisen sisäänkäynnin välittömään läheisyyteen. Kaavalausunto on toimitettu Vantaan ratikka -hankkeelle ja kaupungin liikennesuunnittelulle tiedoksi mahdollisia jatkotarkasteluita varten.
Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 6
Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä, 20.3.2026

Lausunto:
Asemakaavaselostuksessa todetaan mm. seuraavaa:

”Suunniteltava alue sijaitsee Aviapoliksen suuralueella, Veromiehen ja Lentokentän kaupunginosissa, Turbiinitien ja Aviabulevardin välissä.

Asemakaavan muutoksella jatketaan Aviakujan katualuetta Turbiinitielle asti, muuttamalla Lentokenttäaluetta (LL) sekä lähivirkistysaluetta (VL) katualueeksi. Kaupunginosan rajaa muutetaan niin, että koko kaava-alue sijoittuu Veromiehen kaupunginosaan.

Asemakaavamuutoksen katualueen tilavaraus perustuu 1.11.2023 valmistuneeseen Aviakujan katusuunnitelmaluonnokseen. Ajoneuvoliikenteelle, pyöräilylle, kävelylle, istutuksille, hulevesiratkaisuille, linja-autojen latauspaikoille sekä linja-autoliikenteen uutta kääntöpaikkaa varten Turbiinitien vieressä osoitetaan tilaa asemakaavassa suurentamalla katualuetta. Kaavassa osoitetaan myös uusia ajoneuvoliittymäkieltoja. Asemakaavamuutoksessa on annettu muun muassa hulevesiin, kaupunkikuvaan sekä maanalaisen rautatietunnelin huomioimiseen liittyviä määräyksiä.”

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan asiasta seuraavaa:

Suunnittelualueen yleinen vesihuolto on rakennettu valmiiksi, eikä uudisrakentaminen ole tarpeen. Asemakaavamuutoksen mukainen katualueen muuttuminen edellyttää vähäisiä johtosiirtoja.

Lisätietoja antaa aluepäällikkö

Vastine:
Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 7,
Vantaan Energia, 13.3.2026

Lausunto:
Sähköverkko
Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keskijännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteen 1 mukaisesti.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti.

Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Lisätietoja sähköverkkoon liittyvissä kysymyksissä antaa yleissuunnittelija [redacted]

Kaukolämpöverkko
Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia. Kaukolämpöputkien ajantasainen sijainti löytyy Vantaan kaupungin yhdistelmäjohtokartalta.

Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti.

Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Lisätietoja kaukolämpöverkkoon liittyvissä kysymyksissä antaa yleissuunnittelija [redacted]

Vastine:
Maakaapelit ja kaukolämpöputket on huomioitu asemakaavaehdotuksessa ja Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelussa.

Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 8, 26.3.2026
Uudenmaan liitto

Lausunto:
Uudenmaan liitto kiittää lausuntopyynnöstänne ja ilmoittaa, että emme anna lausuntoa asiassa 002598 asemakaavamuutos Aviakuja.

Vastine:
Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 9, 26.3.2026
Lupa- ja valvontavirasto

Lausunto:
Lupa- ja valvontavirastolla ei ole lausuttavaa asemakaavaehdotuksesta.

Vastine:
Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

VANTAAN KAUPUNKI

Asemakaavoitus / TTA, JRA/

ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS
002598 Aviakuja
MUISTUTUKSET JA VASTINEET
5.5.2026

Asemakaavamuutosehdotus 002598 Aviakuja on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 25.2.−26.3.2026. Tänä aikana jätettiin 1 muistutus.

Muistuttaja	**Muistutus**	**Tarkistukset**
NRO 1, 26.3.2026 Finavia	Finavialla tulee säilyä oikeus vastata suoraan tai välillisesti omistamiensa maa-alueiden maankäytöstä ja turvaamisesta lentoaseman käyttöön pitkällä aikavälillä. Finavia viittaa ratikan asemakaavoitukseen ja katusuunnitelmiin antamiinsa aiempiin lausuntoihin, neuvotteluihin ja sopimuksiin ja toteaa, että näissä todetut seikat tulee huomioida ratikan jatkosuunnittelussa. Ratikan toteuttaminen aiheuttaa lentoaseman ja Finavian omistamien maa-alueiden alueella mittavia kunnallistekniikan siirtotöitä. Kaikki ratikan johdosta aiheutuvat työt on toteutettava rakennushankkeeseen ryhtyvän kustannuksella, eikä töistä saa aiheutua haittaa tai häiriötä lentoasemalle tai sen toiminnalle. Muutostyöt on hyväksytettävä Finavialla ja uudet sijainnit eivät saa haitata nykyistä tai tiedossa olevaa maankäyttöä. Finavia viittaa AVIARE:n antamaan osallistumis- ja arviointisuunnitelman lausuntoon. Finavia haluaa varmistaa, että Aviakujan kaavarajaus on sovitettu alueeseen rajautuvien asuinkortteleiden noudattaen. Tämän vuoksi Finavia toteaa, että koska kaavarajausten ja asuinkorttelirajojen yhden mukaisuuden todentaminen kaavakartalta on mittakaavasyistä vaikeaa, Finavia pyytää kaavoittajalta kohdekohtaista yhteenvetoa tehdyistä muutoksista tai kunkin ratkaisun perustelua, mikäli muutosta ei ole tehty Finavian esitystä noudattaen. Kaava-alueella ei ole PIMA-kohteita. Finavia viittaa hulevesien käsittelyn osalta 26.3.2026 antamaansa lausuntoon kaavasta 002576 Vantaan ratikka, Aviabulevardi ja Turbiinitie.	Kaupungin kaavoitus ja ratikkahanke jatkavat yhteistyötä, kuten kunnallistekniikan suunnittelun ja siirtojen yhteensovitustyötä, Finavian kanssa. Kaavoittaja on toimittanut Finavialle kohde kohtaisen selvityksen muistutuksissa esiin nostettuihin asiakohtiin. Kaavaehdotus on kaupungin ja Finavian / Aviatontti II:n välisien maankäyttösopimuksien (kh 26.1.2026) sekä kaavaehdotuksen 002564 - *Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle* viimeisimmässä luonnoksessa osoitetun korttelialueen rajan mukainen. Eteläreunassa katualueen raja poikkeaa hieman kaavaluonnoksessa *052400 Aviapoliksen keskusta* osoitetusta katualueen rajasta ja Turbiinitien vieressä bussien kääntöpaikkaa varten osoitettu alue on laajempi, kuin luonnoksessa 052400 osoitettu alue. Katualueiden hulevesien käsittely suunnitellaan katusuunnitelmien yhteydessä. Kaavaehdotuksessa on määrätty hulevesien käsittelystä, että suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta ja tulvareitit. Kaavasta nro 002576 26.3.2026 annettu lausunto on toimitettu vantaan ratikan allianssille

		(osaprojekti 1) sekä kaupungin vesihuollon suunnittelulle tiedoksi. Ei toimenpiteitä.

NRO 1
Finavia, 26.3.2026

Muistutus:
Finavialla tulee säilyä oikeus vastata suoraan tai välillisesti omistamiensa maa-alueiden maankäytöstä ja turvaamisesta lentoaseman käyttöön pitkällä aikavälillä. Tämän huomioiminen suunnittelussa on erityisen tärkeää, sillä alueen toimijoilla saattaa olla omia, yksittäisiä intressejä, joissa ei välttämättä huomioida riittävästi pitkän aikavälin vaikutuksia lentoaseman maankäyttöön. Olemme valmiita käymään tarkempia neuvotteluita kaupungin kanssa.

Aviakujan jatkaminen liittyy Vantaan ratikan toteuttamiseen. Tämän vuoksi Finavia viittaa myös Aviakujan osalta ratikan asemakaavoitukseen ja katusuunnitelmiin antamiinsa aiempiin lausuntoihin, neuvotteluihin ja sopimuksiin ja toteaa, että näissä todetut seikat tulee huomioida ratikan jatkosuunnittelussa. Finavia muistuttaa, että sen ratikan valmisteluaineistosta antama mielipide (24.3.2023, asianumero Finavia 3163) sisältää lentoaseman kannalta merkittäviä reunaehtoja, jotka on huomioitava kaikessa ratikan suunnittelutyössä.

Finavia toteaa, että ratikan toteuttaminen aiheuttaa Helsinki-Vantaan lentoaseman ja Finavian omistamien maa-alueiden alueella mittavia kunnallistekniikan siirtotöitä (mm. sähkönsyöttö, tiedonsiirtokuidut, kaukolämpö ja vesihuolto). Finavia vaatii, että kaikki ratikan toteuttamiseen liittyvät tai sen johdosta aiheutuvat uudelleen sijoittamisen, muuttamisen tai korvaamisen työt on toteutettava rakennushankkee seen ryhtyvän kustannuksella eikä töistä saa aiheutua haittaa tai häiriötä lentoasemalle tai sen toiminnalle. Muutostyöt on hyväksytettävä Finavialla, ja mikäli johtoja tai kaapeleita siirretään katualueen ulkopuolelle, uudet sijainnit eivät saa haitata nykyistä tai tiedossa olevaa maankäyttöä (maanvuokrasopimukset, asemakaavat, asemakaava ehdotukset ja asemakaavaluonnokset).

Kaavarajaus

Aviakujan asemakaavan osalta Finavia viittaa AVIARE:n antamaan Aviakujan asemakaavamuutosta (002598) koskevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman lausuntoon. Aviakujan kaavan edellisen kaava lausunnon jälkeen AVIARE Oy on sulautettu osaksi Finaviaa. Tämän vuoksi aiemmin AVIARE:n omistamat kiinteistöt ovat nykyisin suoraan Finavian omistuksessa.

Finavia haluaa varmistaa, että Aviakujan kaavarajaus on sovitettu alueeseen rajautuvien asuinkortteleiden noudattaen. Tämän vuoksi Finavia toteaa, että koska kaavarajausten ja asuinkorttelirajojen yhden mukaisuuden todentaminen kaavakartalta on mittakaavasyistä vaikeaa, Finavia pyytää kaavoittajalta kohdekohtaista yhteenvetoa tehdyistä muutoksista tai kunkin ratkaisun perustelua, mikäli muutosta ei ole tehty Finavian esitystä noudattaen.

Pilaantuneet maat

Kaava-alueella ei ole PIMA-kohteita.

Vesienhallinta

Finavia viittaa hulevesien käsittelyn osalta 26.3.2026 antamaansa lausuntoon kaavasta 002576 Vantaan ratikka, Aviabulevardi ja Turbiinitie.

Lisätietoja Finaviassa antaa ympäristöasiantuntija

Vastine:
Kaupungin kaavoitus ja ratikkahanke jatkavat yhteistyötä, kuten kunnallistekniikan suunnittelun ja siirtojen yhteensovitustyötä, Finavian kanssa.

Kaavoittaja on toimittanut Finavialle kohde kohtaisen selvityksen muistutuksissa esiin nostettuihin asiakohtiin. Kaavaehdotus on kaupungin ja Finavian / Aviatontti II:n välisien maankäyttösopimuksien (kh 26.1.2026) sekä kaavaehdotuksen 002564 - *Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle* viimeisimmässä luonnoksessa osoitetun korttelialueen rajan mukainen. Eteläreunassa katualueen raja poikkeaa hieman kaavaluonnoksessa *052400 Aviapoliksen keskusta* osoitetusta katualueen rajasta ja Turbiinitien vieressä bussien kääntöpaikkaa varten osoitettu alue on laajempi, kuin luonnoksessa 052400 osoitettu alue.

Katualueiden hulevesien käsittely suunnitellaan katusuunnitelmien yhteydessä. Kaavaehdotuksessa on määrätty hulevesien käsittelystä, että suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta ja tulvareitit. Kaavasta nro 002576 26.3.2026 annettu lausunto on toimitettu vantaan ratikan allianssille (osaprojekti 1) sekä kaupungin vesihuollon suunnittelulle tiedoksi.

Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

Asemakaavamuutos 002598, 52 Veromies, 53 Lentokenttä / Aviakuja - Ehdotuksen hyväksymiskäsittely / TeA (kvalt)

Asiaan liittyvä muu aineisto:

- Selvennys Finavian esittämiin muutostarpeisiin ja tehtyihin tarkistuksiin, 22.4.2026 (Sijainti: Extranet)
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 002564, Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle, 1.2.2024 (päivitetty 12.3.2024). 1110346-1149397-002564 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 1.2.2024.pdf
- Asemakaavan muutosluonnos 052400, Aviapoliksen keskusta, 9.5.2023 (kh 19.6.2023). 1026932-1050127-052400 kaavakartta, 9.5.2023.pdf
- Vantaan ratikka, Ratikkalinjan PIMA-riskien tarkastelu, Golder Associates Oy, 13.8.2020. (Sijainti: Extranet)
- Vantaan ratikan meluselvitys, Sitowise Oy, 31.1.2023. https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan-ratikka-meluselvitysraportti-2023.pdf
- Ratikan meluselvityksen liite 1.1 Nykytilanteen päiväajan melutasot
- Ratikan meluselvityksen liite 1.2 Nykytilanteen yöajan melutasot
- Ratikan meluselvityksen liite 2.1 Yhteismelutilanne ilman uutta torjuntaa, päiväajan keskiäänitaso
- Ratikan meluselvityksen liite 2.2 Yhteismelutilanne ilman uutta torjuntaa, yöajan keskiäänitaso
- Ratikan meluselvityksen liite 3.1 Raitioliikenteen päiväajan keskiäänitasot ilman meluntorjuntaa
- Ratikan meluselvityksen liite 3.2 Raitioliikenteen yöajan keskiäänitasot ilman meluntorjuntaa
- Ratikan meluselvityksen liite 3.3 Raitioliikenteen enimmäisäänitasot ilman meluntorjuntaa
- Ratikan meluselvityksen liite 4.1 Yhteismelutilanne, suunniteltu meluntorjunta, päiväajankeskiäänitaso

- vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan-ratikan-meluselvitys-2023-liite-4.2-yhteismelutilanne-suunniteltu-meluntorjunta-yoajan-keskiaanitaso.pdf
- Vantaan ratikan tärinä- ja runkomeluselvitys, Lentokenttä-Tikkurila 2023, Sweco, 17.2.2023. Lentokenttä–Tikkurila, Vantaan ratikan tärinä- ja runkomeluselvitys
- Ympäristödirektiivin mukainen Vantaan meluselvitys 2022. Vantaan kaupunki 10/2022.Ympäristömeludirektiivin mukainen Vantaan meluselvitys 2022
- YK0049 Vantaan ratikan kaavarunko, kaupunginvaltuusto 19.6.2023. Ratika-kaavarunkokartta.pdf
- Vantaan ratikan kaavarunko
- Nieminen, M., Koskimies, P., Makkonen, H., Manninen, E., Manninen, O. & Vasko, V. 2021: Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021. Koosteraportti. – Faunatican raportteja 38/2021. 16.3.2022. vantaa.fi/sites/default/files/document/ratikan-luontoselvitykset-liitteineen-16032022.pdf
- Vantaan ratikan kaavarunkoluonnoksen liikenteelliset vaikutukset. WSP 2.9.2022 Haasta nykyhetki Kuvittele huominen Luo tulevaa
- Lentoradan YVA, Ympäristövaikutusten arviointiselostus. Suomi-rata Oy, 6/2023. Lentoradan ympäristövaikutusten arviointiselostus Lentorata Oy:n Lentorata, Helsinki, Vantaa, Tuusula, Kerava
- Lentoradan YVA Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys. Lentorata Oy, 3/2025. Lentoradan YVA Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys
- Liski, J., Oksanen, B., Tervo, S. & huhtala, T. 2025: Tärinä- ja runkomeluselvitys, Lentoradan yleissuunnitelma. – A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 2/2025. Lentoradan YVA tärinä- ja runkomeluselvitys
- Resurssiviisauden tiekartta, Vantaan kaupunki 2022 Vantaan resurssiviisauden tiekartta
- Vantaan väestö 2021/2022. Vantaan kaupunki. Vantaan väestö 2021/2022 | Vantaa
- Työpaikat Vantaalla 2012–2022. Vantaan kaupunki 29.1.2024. Työpaikat Vantaalla 2012-2022

23 **Asemakaavamuutos 002576, 52 Veromies, 53 Lentokenttä / Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie - Ehdotuksen hyväksymiskäsittely / TeA (kvalt)**

VD/2244/10.02.04.00/2023

SP/MSI/JRA/ASA/TTA/VIK

Asemakaavamuutoksella levennetään katualuetta Aviabulevardilla ja uutta katualuetta osoitetaan Turbiinitielle ja Tietotielle. Katualueen levennykset sekä aluevaraukset perustuvat 17.12.2021, 3.3.2022 ja 4.10.2022 valmistuneisiin Vantaan ratikan katusuunnitelmaluonnosten tilavarauksiin sekä 8.9.2015 valmistuneeseen Turbiinitien katusuunnitelmaluonnokseen. Muutoksessa varaudutaan Vantaan ratikkaan ja sen sillalle osoittamalla riittävä tila ratikan vaatimalle infrastruktuurille sekä parannetulle katuympäristölle. Raitiotielle ja siihen liittyville toiminnoille, kuten ajoneuvoliikenteelle, pyöräilylle ja kävelylle, viheralueille, istutuksille ja hulevesiratkaisuille osoitetaan tilaa asemakaavassa suurentamalla katualueita ja pienentämällä muita alueita. Turbiinitien asemakaavamuutoksen tarkoituksena on erottaa lentokenttäalueesta katualue. Näin voidaan toteuttaa etelä-pohjoissuuntainen tieyhteys Tikkurilantieltä Ilmakehälle.

Asemakaavamuutoksella muutetaan lentokenttäaluetta (LL) osin katualueeksi. Kaava-alueisiin rajautuviin kiinteistöihin on osoitettu ajoneuvoliittymäkieltomerkintöjä. Karhunmäentien ja Karhumäenportin väliin sijoittuvalle Aviabulevardin alueelle varataan alue katuaukiolle/torille. Turbiinitien ja Ilmailutien katualueille on osoitettu ohjeelliset aluevaraukset sähkönsyöttöasemia varten (et). Tietotien katualueelle on osoitettu ohjeellinen alueen osa, johon saa sijoittaa ilmanvaihtokuilun, poistumistien tai savunpoistokuilun (mai) sekä avokallio tai siirtolohkare, joka tulee säilyttää (ssk). Kaupunginosarajaa päivitetään muuttuvan lentokenttäalueen rajan mukaisesti.

Asemakaavamuutos koskee katualueita ja kaupunginosan rajaa kaupunginosassa 53 Lentokenttä ja katu- ja katuaukioalueita sekä kaupunginosan rajaa kaupunginosassa 52 Veromies.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa lentokenttäaluetta ja kaupunginosan rajaa.

Alue sijaitsee Veromiehen ja Lentokentän kaupunginosissa Aviapoliksen suuralueella. Suunnittelualue koskee Aviabulevardia Tikkurilantieltä Ilmakehälle, Turbiinitietä Tikkurilantieltä Aviabulevardille, Tietotietä Ilmakehältä Teletielle sekä osaa Ilmakehästä ja Ilmailutiestä.

Maanomistus

Kaupunki omistaa kaavamuutosalueelle sijoittuvat asemakaavoitetut katualueet. Muut alueet ovat yksityisessä omistuksessa.

Yksityisessä omistuksessa olevat kiinteistöt:
- 92-423-4-44, 92-407-5-117, 92-423-4-49: Finavia Oyj
- 92-423-38-2: Kiinteistö Oy Vantaan Tietotie 11
- 92-423-38-3: Kiinteistö Oy Vantaan Tietotie 9

Valmistelu
Kaupungin asiantuntijoiden lisäksi kaavan valmisteluun on osallistunut Ramboll Finland Oy Vantaan kaupungin konsulttina.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 25.1.2021 hyväksymässä yleiskaava 2020:ssa suunnittelualue sijoittuu keskustatoimintojen alueelle (C), keskiosa monipuoliselle työpaikka-alueelle (TP) ja pohjoisosa lentoliikenteen alueelle (LL). Kaava-alueen eteläosa sijoittuu kestävän kasvun vyöhykkeelle (musta ruudukko). Etelästä pohjoiseen kulkee raskaan raideliikenteen tunneliosuus (pistekatoviiva). Alueen ja sen lähiympäristön kautta kulkee virkistysalueyhteys (sininen palloviiva). Turbiinitien ja Tietotien suuntaisesti kulkee pyöräliikenteen baana (sininen katkoviiva). Aviabulevardin ja Karhumäenportin kulmaan sijoittuu julkisten palvelujen ja hallinnon paikka (P). Lisäksi kaavassa on osoitettu lentomeluvyöhykkeet.

Asemakaavamuutos

Asemakaavamuutoksella levennetään katualuetta Aviabulevardilla ja uutta katualuetta osoitetaan Turbiinitielle, Tietotielle, Ilmakehälle ja Ilmailutielle. Muutoksessa varaudutaan Vantaan ratikkaan osoittamalla riittävä tila ratikan vaatimalle infrastruktuurille sekä parannetulle katuympäristölle. Lisäksi Turbiinitie muutetaan katualueeksi koko pituudeltaan. Raitiotielle ja siihen liittyville toiminnoille, kuten ajoneuvoliikenteelle, pyöräilylle ja kävelylle, viheralueille, istutuksille ja hulevesiratkaisuille osoitetaan tilaa asemakaavassa suurentamalla katualueita ja pienentämällä muita alueita.

Katualueen levennykset perustuvat 17.12.2021, 3.3.2022 ja 4.10.2022 valmistuneisiin ratikan katusuunnitelmien tilavarauksiin sekä 8.9.2015 valmistuneeseen Turbiinitien katusuunnitelmaluonnokseen. Ratikan katu- ja puistosuunnittelun lähtökohtana on ollut vuonna 2019 valmistunut ja kaupunginvaltuuston 16.12.2019 hyväksymä ratikan yleissuunnitelma, jonka suunnitteluratkaisuja on katu- ja puistosuunnittelussa tarkennettu.

Asemakaavamuutoksella muutetaan lentokenttätoimintojen aluetta (LL) katualueeksi. Ajoneuvoliittymäkieltoja lisätään kortteleissa 52413, 52410 ja 52320. Karhunmäentien ja Karhumäenportin väliin sijoittuvalle Aviabulevardin alueelle varataan alue katuaukiolle/torille. Turbiinitien ja Ilmailutien katualueille on osoitettu ohjeelliset aluevaraukset sähkönsyöttöasemia varten (et). Tietotien katualueelle on osoitettu ohjeellinen alueen osa, johon saa sijoittaa ilmanvaihtokuilun, poistumistien tai savunpoistokuilun (mai). Tietotien katualueelle on osoitettu avokallio tai siirtolohkare, joka tulee säilyttää (ssk).

Asemakaavassa on muutettu kaupunginosan rajausta Turbiinitien eteläosassa ja Aviabulevardin ja Tietotien sekä Tietotien ja Ilmailutien risteysten tuntumassa vastaamaan muuttunutta lentokenttäalueen rajausta.

Ratikan rakentaminen tulisi ennusteiden mukaan vauhdittamaan maankäytön tehostamispotentiaalia ratikan vaikutusalueella. Ratikan pysäkkiympäristössä on potentiaalia keskustamaiselle tiiviille ja sekoittuneelle rakenteelle. Ratikka lisää alueen houkuttelevuutta ja päivittää sen identiteettiä osaksi elävää ja kehittyvää ratikkakaupunkia.

Vantaan ratikka on pikaraitiotieyhteys, jota suunnitellaan Mellunmäen metroasemalta Hakunilan, Tikkurilan ja Aviapoliksen kautta lentoasemalle. Raideyhteydellä on tarkoitus lisätä kestävää ja esteetöntä liikkumista, mahdollistaa kaupungin kasvaminen kestävästi joukkoliikenteen varrelle sekä edistää alueellista hyvinvointia ja vetovoimaa. Vantaan ratikasta tulisi toteutuessaan merkittävä osa seudullista raitiotieverkostoa.

Vantaan ratikan asemakaavoitus on Vantaan asemakaavoituksen vuoden 2023 työohjelmassa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Ratikan hankkeiden jatkosuunnittelun yhteinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma ”Vantaan ratikka - osallistumis- ja arviointisuunnitelma - Ratikan kaavarunko (YK0049), Ratikan asemakaavat (tarkastelualue 062800) ja katu- ja puistosuunnittelun aloitusilmoitus” julkaistiin 23.11.2020 ja päivitettiin 17.9.2021. Suunnittelun alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan

asukaslehdessä/ Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettiin 15.1.2021 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 88 kappaletta. Aviabulevardin ja Tietotien asemakaavamuutoksen alueelta 002576 saatiin 1 mielipide.

Ratikan suunnittelusta järjestettiin neljä alueellista verkkotilaisuutta joulukuussa 2020, joista Aviapoliksen alueen yleisötilaisuus järjestettiin 17.12.2020. Lisäksi järjestettiin puhelinpäivystys ja kysymyksiä ja näkemyksiä sai jättää myös sähköpostilla. Koko ratikan linjan suunnittelutilannetta koskevat verkkotilaisuudet on järjestetty 23.9.2021, 6.4.2022, 15.11.2022 ja 13.4.2023. Asemakaava-arkkitehti on ollut tavattavissa Aviapolis -teemapäivänä Ilmailumuseolla 9.6.2022 klo 14.00-19.00. Tapahtumassa sai tutustua ratikan suunnitelmiin.

Asemakaavan valmisteluvaiheen vuorovaikutusmateriaali on julkaistu kaupungin verkkosivuilla 2.3.2023 ja siitä on ollut mahdollista jättää mielipide 2.3.-24.3.2023 välisenä aikana (MRL 62 §, MRA 30 §). Vuorovaikutusmateriaalin julkaisusta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa. Maanomistajille on lisäksi lähetetty 2.3.2023 kirje, jossa on ilmoitettu katualueeksi muuttuvien alueiden inventointityön aloittamisesta ja mahdollisuudesta jättää mielipide vuorovaikutusmateriaalista. Kirjeen mukana on liitteenä lähetetty yksityiskohtaiset tiedot kiinteistöillä tapahtuvista muutoksista. Puhelinaikoja järjestettiin nähtävillä olon aikana 2; 9.3. ja 20.3.2023. Tänä aikana ei tullut puheluita. Mielipiteitä vuorovaikutusmateriaalista saatiin 2.

Saatujen mielipiteiden perusteella kaava-alueelle 002576 liitettiin kaavassa 002270 aloitettu Turbiinitien osuus ja poistettiin lentokentän päädyn osuus, joka erotettiin omaksi kaava-alueeksi 002462.

Turbiinitien osuuden kaavoitus on alkanut työnumerolla 002270 ja siitä on julkaistu vireilletuloilmoitus 15.05.2015. Asemakaavamuutoksen 002270 alkamisesta on tiedotettu Vantaan Sanomissa 17.5.2015 sekä kirjeitse osallisille, maanomistajille, naapureille ja viranomaisille 15.5.2015 (MRL 62§). Kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin määräaikaan 12.6.2015 mennessä kuusi mielipidettä. Nämä mielipiteet on otettu huomioon tässä kaavatyössä nro 002576.

Kaupungin maa- ja asuntopoliittiset linjaukset
Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 18.6.2018 § 9, päivitetty KV 10.10.2022 § 7).
Kaavalla parannetaan joukkoliikenneyhteyksiä, kunnallistekniikkaa ja liikkumispalveluita.
Kaava kohdistuu osittain kaupungin omistamalle maalle.

~~**Sopimus**~~
~~Asemakaavamuutokseen ei liity maankäyttösopimusta.~~

Kaupunkiympäristölautakunta 6.6.2023 § 22

Kaupunkisuunnittelujohtaja va:n esitys:
Päätetään

a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 6.6.2023 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002576, 52 Veromies ja 53 Lentokenttä / Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Tietotie,
b) oikeuttaa asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:
Kaupunkiympäristölautakunnan jäsen Janne Hartikainen esitti asian palauttamista valmisteluun. Jäsen Pekka Virkamäki kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu palautusesitys, josta joudutaan äänestämään. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen. Ne, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat asian palauttamista valmisteluun, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 13 jaa-ääntä (Ahokas, Eklund, Erkkilä, Haverinen, Iivarinen, Jääskeläinen, Kostilainen, Forsberg, Mutanen, Hakala, Tamminen, Åstrand, Aura) ja 3 ei-ääntä (Hartikainen, Karhu, Virkamäki). Puheenjohtaja totesi palautusehdotuksen tulleen hylätyksi. Asian käsittelyä jatkettiin.

Päätös:
Hyväksyttiin kaupunkisuunnittelujohtaja va:n esitys.

Merkittiin, että Janne Hartikainen, Pekka Virkamäki ja Suvi Karhu jättivät asiakohtaan seuraavan eriävän mielipiteen:
”MRL 63 §:n mukaan kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Kaavoituksen vireilletulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista, suunnitellusta aikataulusta sekä osallistumis- ja arviointimenettelystä.
Selostettu vuorovaikutus menettely ja tilaisuudet koskevat Ratikan kaavarunko –nimistä dokumenttia, joka ei ole MRL:n tuntema suunnitelma. Sinä ei ole määritelty nyt kysymyksessä olevaa kaavaa riittävän tarkkarajaisesti, että asukkaat ja muut oikeudenhaltijat olisivat voineet ottaa kantaa tai vaikuttaa sen valmisteluun MRL:n edellyttämällä tavalla. Kaava on tullut vireille virheellisessä järjestyksessä.”

_____

Nähtävilläolo
Asemakaavan muutosehdotus 002576 on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 21.6-31.8.2023. Tänä aikana jätettiin 3 muistutusta (Finavaia Oyj, AVIARE ja Lentorata Oy).

Finavia Oyj ja AVIARE nostavat muistutuksissaan esiin useita asemakaavamuutosehdotuksen ja sen mukaisten katusuunnitelmaehdotuksien ristiriitoja suhteessa niitä ympäröivään nykyiseen ja suunniteltuun maankäyttöön ja toteavat, että katualue on useammassa paikassa osoitettu liian leveäksi, ja että asemakaavaan liittyen tulee laatia sopimus. Finavia huomauttaa myös, että sillä tulee säilyä oikeus vastata suoraan tai välillisesti omistamiensa maa-alueiden maankäytöstä ja turvaamisesta lentoaseman käyttöön pitkällä aikavälillä, uudet kunnallistekniikan sijainnit eivät saa haitata nykyistä tai tiedossa olevaa maankäyttöä ja ne on toteutettava rakennushankkeeseen ryhtyvän kustannuksella, ja että Tietotien pysäköintialueen säilyväksi sovitusta ajoliittymästä on esitetty kaavaselostuksen kappaleessa 4.4.1 vanhentunutta tietoa. AVIARE toteaa muistutuksessaan lisäksi mm., että asemakaavan muutosehdotus on MRL:n vastainen, koska kaava ja sen mukaiset Tietotien katusuunnitelmaehdotukset lukitsevat kaava-alueelle sijoittuvan raitiotien päättöterminaalin suunnitteluratkaisun Lentäjäntielle sijoittuvaksi siltaratkaisuksi ilman, että suunnitteluratkaisun tekemiselle asemakaavamuutoksen 002576 yhteydessä on tarvetta. AVIARE esittää, että kaavarajaa muutetaan etelämmäksi Ilmailutien ja Tietotien risteykseen, jotta kaavaehdotus ei lukitse raitiotien päättöterminaalin suunnitteluratkaisua.

Lentorata Oy:n muistutuksessa todetaan, että Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole mainittu Lentorataa kohdassa muut päätökset ja suunnitelmat eikä näin ollen huomioitu Lentoradan suunnittelua. Osallisiksi yhtiötä ei ole myöskään tunnistettu. Kaava-alueelle on tutkittu kuilujen sijoittamista

kaupungin edustajien kanssa esisuunnitteluvaiheen aikana. Lentorata Oy pitää tärkeänä, että kaavoituksessa huomioidaan kuilujen toteuttamismahdollisuudet. Yhtiö toivoo tiivistä yhteystyötä, ettei Lentorata -hankkeen toteutettavuutta vaaranneta. Suunnittelualueen kohdalla Lentorata on suunniteltu kulkemaan kallioon louhitussa rautatietunnelissa, jonka läheisyyteen suunniteltavasta uudisrakentamisesta ei saa aiheutua vaaraa rautatietunnelin tuleville rakenteille tai toiminnalle. Asemakaavassa tulee huomioida suunnitellun rautatietunnelin varoalue ja käyttöoikeuden rajoitustaso. Kaavoitettaessa alueita suunnitellun rautatietunnelin läheisyyteen on otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat runkomelu- ja tärinähaitat. Lisäksi Lentorata Oy huomauttaa, että melun-, runkomelun- ja tärinäntorjuntavastuun periaatteena on vastuun kuuluminen sille taholle, jonka suunnittelemista toimenpiteistä melun-, runkomelun- ja tärinäntorjuntatarve syntyy.

Kaavalausunnot

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 6.6.2023 oikeuttaa asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 14 kappaletta ja saatiin 9 kappaletta.

Tukes totesi lausunnossaan, että kaava-alueen jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että Vantaan Energia Oy:n Lentoaseman lämpökeskuksen alueelle tulee olla pelastuslaitoksella pääsy vähintään kahdesta suunnasta. Lämpökeskuksen onnettomuustilanteet voivat aiheuttaa haittaa ja rajoituksia myös lähialueen liikenteelle.

Fingridillä, Traficomilla eikä Vantaan kaupunginmuseolla ollut lausuttavaa.

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos totesi lausunnossaan, että mikäli katualueille on sijoitettu pelastuslaitoksen käyttöön tarkoitettuja pelastusteitä, nostopaikkoja tai muita ajoreittejä, tulee tämä huomioida kyseisten katualueiden suunnittelussa ja lopullisessa toteutuksessa niin, ettei pelastuslaitoksen toimintaedellytykset tai katualueiden viereen sijoittuvien asuin- tai muiden rakennusten poistumisturvallisuus missään tilanteessa vaarannu.

Vantaan Energia lausui, että asemakaavan muutosehdotuksessa tulee huomioida maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainnit.

HSY lausui, että raitiotielinjauksen ja katuverkoston muutosten takia on siirrettävä vesihuoltoverkostoa, ja että uusien, saneerattavien ja siirrettävien vesihuoltolinjojen pituudet ja jakaumat on esitetty tarkemmin ratikan suunnitelmien yhteydessä.

Uudenmaan ELY-keskus lausui, että kaava-aineistoon on syytä täsmentää lukuarvot tärinän ja runkoäänen enimmäistasoille.

Uudenmaan liitto lausui, ettei alueella voimassa oleva yleiskaava ole tullut asemakaavassa riittävästi huomioitua Lentoradan osalta. Lentoradan toteuttamisedellytykset on varmistettava ja kaava-alueelle sijoittuu maakuntakaavassa Lentorata. Tunnelin tarkka sijainti on ratkaisematta. Uudenmaan liitto toteaa, että kaavassa on syytä huomioida Lentoradan linjaukseen sekä siihen liittyvien ajotunnelien ja pystykuilun sijaintiin liittyvä epävarmuus ja huomioitava se asemakaavaan tuotavalla Lentorataa koskevalla tunnelimerkinnällä ja sitä koskevalla määräyksellä. Kaava-alueen suunnittelussa on tehtävä yhteistyötä Lentorataa suunnittelevan hankeyhtiön kanssa ja mahdollistettava Lentoradalle tarpeelliset ajotunnelit ja kuilurakenteet. Lisäksi Uudenmaan liitto toteaa, että asemakaavaselostuksen kuvaus maakuntakaavatilanteesta tulee korjata vastaamaan nykytilannetta.

Tehdyt tarkistukset

Saatujen lausuntojen ja muistutuksien takia on tehty tarkistuksia.

Kaavamuutosalue jaettiin vuoden 2023 nähtävilläolon jälkeen kahdeksi erilliseksi kaavahankkeeksi niin, että Tietotietä koskeva osuus irrotettiin omaksi kaavamuutosalueekseen 002644 Vantaan ratikka: Tietotie. Kaavaehdotuksen nro 002576 nimi muutettiin Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitieksi.

Kaava-alueen rajoja on tarkistettu ja kaava-aluetta pienennetty myös Turbiinitien ja Aviabulevardin varrella, sekä liittyvien teiden risteysalueilla. Turbiinitien sähkönsyöttöasemalle varatun ohjeellisen yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueen (et) sijainti on tarkistettu viimeisimmän katusuunnitelman luonnoksen mukaiseksi ja ajoneuvoliittymäkieltoja on tarkistettu. Kaavassa annettu pilaantuneita maa-alueita koskeva määräys muutettiin koskemaan vain maaperän tilan tietojärjestelmän (Matti) mukaista PIMA-aluetta Turbiinitiellä.

Asemakaavamääräyksiä on tarkennettu työmaa-, hule- ja pohjavesien osalta ja kaavakarttaan on lisätty määräyksiä, jotka koskevat maanalaisia tiloja. Kaavassa on määrätty mm., että alueella tulee huomioida Lentoradan suunnitelmat.

Lisäksi on tehty piirustusteknisiä tarkistuksia.

Tarkistukset ovat olennaisia ja asemakaavamuutos on asetettava uudelleen nähtäville.

Kaavaselostuksen tarkistukset

Asemakaavamuutoksen selostusta on tarkistettu ja selostuksen tekstiä on päivitetty kaavakarttaan tehtyjen tarkistuksien sekä annettujen lausuntojen ja muistutuksien vuoksi. Kaavaselostuksen luvun 2.2.1 yleiskaavaa ja alueen muita suunnitelmia käsittäviä kohtia on täydennetty Lentoradan tiedoilla ja maakuntakaavan tilanteesta on korjattu vastaamaan nykytilannetta. Lisäksi kaavaselostukseen tarkennettiin ajankohtainen Vantaan ratikan suunnitelmien sekä MAL 2023 -suunnitelman tilanne.

Sopimus
Asemakaavamuutokseen liittyy maankäyttösopimus.

Kaupunkiympäristölautakunta 19.1.2026 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset, sekä ilmoittaa tästä päätöksestä ja antaa AKL 65 §:n mukainen kunnan perusteltu kannanotto niille muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa,
b) esittää kaupunginhallitukselle, että asetetaan uudelleen nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 19.1.2026 päivätty asemakaavan muutosehdotus 002576, 52 Veromies ja 53 Lentokenttä / Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie, ja
c) esittää kaupunginhallitukselle, että oikeutetaan asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 9.2.2026 § 13

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään,
a) asetettaa uudelleen nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 19.1.2026 päivätty asemakaavan muutosehdotus 002576, 52 Veromies ja 53 Lentokenttä / Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie, ja
b) oikeuttaa asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 25.2.–26.3.2026. Tänä aikana jätettiin 1 muistutus.

Finavia viittaa ratikan asemakaavoitukseen ja katusuunnitelmiin antamiinsa aiempiin lausuntoihin, neuvotteluihin ja sopimuksiin ja toteaa, että näissä todetut seikat tulee huomioida ratikan jatkosuunnittelussa. Kaikki ratikan johdosta aiheutuvat työt on toteutettava rakennushankkeeseen ryhtyvän kustannuksella, eikä töistä saa aiheutua haittaa lentoasemalle. Muutostyöt on hyväksytettävä Finavialla ja uudet sijainnit eivät saa haitata nykyistä tai tiedossa olevaa maankäyttöä. Finavia viittaa 29.8.2023 antamaansa lausuntoon ja siinä listattuihin asemakaavan ristiriitojen ja muutostarpeiden kohtiin. Osaa kohteista on muutettu ja osaa on käsitelty maankäyttösopimuksessa. Pyytää kaavoittajalta kohdekohtaista yhteenvetoa tehdyistä muutoksista tai kunkin ratkaisun perustelua, mikäli muutosta ei ole tehty Finavian esitystä noudattaen. Turbiinitien keskiosaan on esitetty pima-merkinnällä alue, joka on kaavan nähtävillä olon todettu aiheettomaksi. Veromiehenkylänpuro on merkittävä lentoasema-alueen vesien lasku puro. Finavia on rakentanut puron valuma-alueelle kosteikon. Turbiinitien ja Aviabulevardin katuvedet nykyisinkin kuormittavat määrällisesti kosteikkoa ja Veromiehenkylänpuroa. Tärkeää on hulevesien viivyttäminen ennen niiden johtamista viemäriin sekä hulevesien hallinnan ja tulvareittien huolellinen suunnittelu. Näiden lisäksi alueen jatkorakentamisessa tulee, aina kun mahdollista, välttää hulevesien johtamista Turbiinitien viemärin kautta Veromiehenkylänpuroon, jotta lentoaseman kuormitteisten hulevesien kosteikkokäsittelyn teho ei näiden ”ylimääräisten” vesien vuoksi heikkene.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 9.2.2026 oikeuttaa asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 15 ja saatiin 8 kappaletta.

Telia totesi lausunnossaan, että kaapeleiden siirto ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä Teliaan hyvissä ajoin. Kaapelien katkaisua ja siirtoja pitäisi pyrkiä välttämään ja suunnitella mahdolliset työt sivuttaissiirtoina ja tuentoina, kun mahdollisia. Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä, korvaavat siirtoreitit valmiina ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti. Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti siirron tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu. Suunnittelun yhteydessä tarkastellaan myös alueen uusia tarpeita ja niistä toivotaan mahdollisimman paljon tietoja.

Elisa lausui, että alueella on runsaasti Elisa Oyj:n yhteiskunnalle tärkeitä tietoliikennekaapeleita. Mikäli tietoliikennerakenteita kuitenkin joudutaan siirtämään, pitää siirron tarvitsijan olla ajoissa (väh. 12kk ennen tarvetta) yhteydessä Elisaan. Siirtotyöt ovat hitaita ja kalliita.

ELTEL lausui, että katu- ja muutoskaavojen suunnitelmat on hyvä saada nähtäväksi ajoissa uusien putkitustarpeiden ja olevien verkkojen siirtotarpeiden suunnittelua varten. Suunnitelmat on pyrittävä laatimaan niin, että kaapelien siirtoja tai katkaisuja ei tule kuin pakottavista syistä. Kaapeleiden siirto- ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä hyvissä ajoin. Jos sivuttaissiirto ei onnistu, vanhan reitin pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti. Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu.

Tukes totesi lausunnossaan, että se on antanut aiemmin lausunnon asemakaavamuutokseen 002576. Tukesilla ei ole lausuntoon lisättävää.

Vantaan Energia lausui, että aikäli maakaapeleita tai kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n yhteistyösopimuksen mukaisesti. Kaavamuutoksen et-alueella sijaitsee Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n kaapeleita. Vantaan ratikan suunnittelijat ovat tietoisia kaapeleista sekä niiden siirtotarpeesta. Katualueelle sijoittuva puistomuuntamo M38 tulee siirtää katualueen reunaan, mikäli jalankulkutie suunnitellaan kulkemaan sen kohdalta. Nykyisen raitiotien toteutusversion perusteella muuntamon siirtotarvetta ei kuitenkaan ole. Tilanne tulee arvioida uudelleen, kun raitiotien reittisuunnittelu jatkuu lentoasemalle asti.

Uudenmaan liitolla ja Lupa- ja valvontavirastolla ei ollut lausuttavaa.

HSY lausui, että asemakaavan muutosalueella on siirrettävä vesihuoltoverkostoa Aviabulevardilla. Uusien ja siirrettävien vesihuoltolinjojen pituudet, jakaumat sekä kustannusarviot esitetään tarkemmin ratikan suunnittelun yhteydessä laadittavissa vesihuollon suunnitelmissa. Kaavamuutosalueen tonttien hulevedet hallitaan määrällisesti ja laadullisesti Vantaan hulevesien toimintamallin mukaisesti.

Tehdyt tarkistukset
Saatujen lausuntojen ja muistutuksien takia on tehty tarkistuksia.

Poistettiin Turbiinitietä koskenut pilaantuneiden maa-alueiden (pima) -kaavamerkintä tarpeettomana saadun muistutuksen perusteella.

Tarkistettiin ajoneuvoliittymäkieltojen merkintöjä ja tehtiin teknisiä tarkistuksia.

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaavaselostuksen tarkistukset
Asemakaavamuutoksen selostusta on tarkistettu ja selostuksen tekstiä on päivitetty kaavakarttaan tehtyjen tarkistuksien perusteella. Selostuksen pilaantuneita maa-alueita koskeneet tekstit (luvut 2.1.3 ja 4.4.1) on päivitetty viimeisimpien selvityksien mukaisiksi.

Sopimus
Asemakaavamuutokseen liittyy maankäyttösopimukset, 2 kpl (KH 26.1.2026 § 20).

Kaupunkiympäristölautakunta 5.5.2026 § 13

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutukseen ja lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, sekä ilmoittaa tästä päätöksestä ja antaa AKL 65 §:n mukainen kunnan perusteltu kannanotto niille muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa,

b) esittää kaupunginhallitukselle, että saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 5.5.2026 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002576, 52 Veromies ja 53 Lentokenttä / Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 5.5.2026 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002576, 52 Veromies ja 53 Lentokenttä / Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie.

Liitteet:
- Asemakaavamuutosehdotus 5.5.2026
- Asemakaavamuutoksen selostus 5.5.2026
- Muistutukset ja vastineet 5.5.2026
- Lausunnot ja vastineet 5.5.2026
- Asiaan liittyvä muu aineisto 26.5.2026

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
aluearkkitehti Johanna Rajala, p. 050 302 8975,
asemakaava-arkkitehti Tea Taponen, p. 040 483 9054
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

002576

Päiväys
Datum

5.5.2026

Vantaan kaupunki

VANTAAN RATIKKA: AVIABULEVARDI JA TURBIINITIE

Kaupunginosa 52, VEROMIES

Asemakaavan muutos
Katu- ja katuaukioalueet sekä kaupunginosan raja.

Kaupunginosa 53, LENTOKENTTÄ

Asemakaavan muutos
Katualueet sekä kaupunginosan raja.

1:2000

Vanda stad

VANDASPÅRAN: AVIABULEVARDEN OCH TURBINVÄGEN

Stadsdel 52, SKATTMANS

Ändring av detaljplan
Gatu- och tårgområden samt stadsdelsgräns.

Stadsdel 53, FLYGFÄLTET

Ändring av detaljplan
Gatuområden samt stadsdelsgräns.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
Kaupunginosan raja.	Stadsdelsgräns.
Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
Osa-alueen raja.	Gräns för delområde.
Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.

	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**
52	**Kaupunginosan numero.**	**Stadsdelsnummer.**
VERO	**Kaupunginosan nimi.**	**Stadsdelens namn.**
AVIABULEVARDI	**Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.**	**Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.**
	Katu.	**Gata.**
	Mikäli alueelle sijoitetaan raitiotie, tulee se suunnitella ja toteuttaa niin, ettei raitioliikenteen aiheuttama tärinä tai runkoääni ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja (VTT 2008, VTT 2009) rakennusten sisätiloissa. Raitiotien suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon myös kaava-alueen ulkopuolinen, 31.12.2021 mennessä hyväksyttyjen asemakaavojen osoittama maankäyttö.	Om en spårväg placeras i området ska den planeras och byggas så att vibrationer eller stomljud från spårtrafiken inte överskrider de tillåtna högsta värdena inomhus (VTT 2008, VTT 2009). I planeringen och byggandet av spårvagnen ska även tas hänsyn till den anvisade markanvändningen i detaljplaner utanför planområdet som godkänts före den 31.12.2021.
	Mikäli katualueelle sijoitetaan raitiotien pysäkki, tulee pysäkin katoksessa olla kasvillisuuskatto.	Ifall en spårvagns hållplats placeras på gatuområdet, ska hållplatsens vindskydd övertäckas med ett gröntak.
	Katuaukio/tori.	**Öppen plats/torg.**
	Mikäli alueelle sijoitetaan raitiotie, tulee se suunnitella ja toteuttaa niin, ettei raitioliikenteen aiheuttama tärinä tai runkoääni ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja (VTT 2008, VTT 2009) rakennusten sisätiloissa. Raitiotien suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon myös kaava-alueen ulkopuolinen, 31.12.2021 mennessä hyväksyttyjen asemakaavojen osoittama maankäyttö.	Om en spårväg placeras i området ska den planeras och byggas så att vibrationer eller stomljud från spårtrafiken inte överskrider de tillåtna högsta värdena inomhus (VTT 2008, VTT 2009). I planeringen och byggandet av spårvagnen ska även tas hänsyn till den anvisade markanvändningen i detaljplaner utanför planområdet som godkänts före den 31.12.2021.
	Mikäli katualueelle sijoitetaan raitiotien pysäkki, tulee pysäkin katoksessa olla kasvillisuuskatto.	Ifall en spårvagns hållplats placeras på gatuområdet, ska hållplatsens vindskydd övertäckas med ett gröntak.
e	**Eritasoristeys.**	**Planskild korsning.**
et	**Ohjeellinen yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.**	**Riktgivande område för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk service.**
	Alue on varattu sähkönsyöttöasemalle. Rakennuksen, rakennelmien ja rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan sekä materiaaleiltaan korkealuokkaisia ja kaupunkikuvaan sopivia. Tekniset laitteet tulee maisemoida.	Området är reserverat för elmatningsstationen. Byggnaden och konstruktionerna ska vara högklassiga till sin arkitektur och till sina material och passa stadsbilden. Teknisk utrustning bör anpassas till landskapet.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	**Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.**

KOKO KAAVA-ALUETTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

Maanpäällisten rakennusten, rakennelmien ja rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia.

Maanpäälliset rakenteet on sovitettava hienovaraisesti kaupunkikuvaan ja ympäristöön rakennus- ja ympäristötaiteen keinoin.

BESTÄMMELSER SOM GÄLLER FÖR HELA OMRÅDET

Byggnaderna, anordningarna och konstruktionerna ovan jord ska vara högklassiga till sin arkitektur och till sina material.

Konstruktioner ovan jord ska anpassas varsamt till stadsbilden och miljön med hjälp av byggnads- och miljökonst.

Alueella tulee huomioida Kehäradan rautatietunnelin varoalue ja käyttöoikeuden rajoitustaso sekä Lentoradan suunnitelmat. Rautatietunnelin läheisyydessä tapahtuvaa rakentamista ja louhintaa koskevat Väyläviraston vaatimukset ja ohjeistukset.

Rautatietunnelin läheisyyteen sijoittuvien rakentamistoimenpiteiden osalta on arvioitava rakentamisen mahdolliset vaikutuksen tunneliin ja kuultava Väylävirastoa.

Rakentaminen ei saa aiheutua vaaraa maanalaisten tilojen rakenteille, toiminnoille tai kalliotilojen pysyvyydelle.

Suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta ja tulvareitit, sekä rakentamisen aikana huomioitava, ettei pinta-, pohja- tai hulevedet aiheuta haittaa maanalaisille tiloille tai niiden laitteistoille.

Pohjavesien virtauksiin tai pinnan korkeuksiin ei saa tapahtua muutoksia, jotka aiheuttavat haittaa, kuten mahdollisten ympäristön haitta-aineiden kulkeutumista maanalaisiin tiloihin.

Rakentamisen aikaiset työmaavedet tulee käsitellä esimerkiksi laskeuttamalla siten, ettei hulevedet vastaanottavaan Krakanojaan tai Palo-ojaan aiheudu merkittävää vedenlaadun heikentymistä, kuten samentumista ja kiintoaineskuormitusta.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

I området ska beaktas Ringbanans järnvägstunnels skyddsområde samt nyttjanderättsområde och Flygbanans planer. Trafikledsverkets krav och anvisningar gällande byggande och brytning i närheten av järnvägstunneln ska beaktas.

Gällande byggnadsåtgärder i närheten av järnvägstunneln ska de möjliga effekterna för tunneln utvärderas och Trafikledsverket höras.

Byggandet får inte orsaka fara för underjordiska utrymmenas konstruktioner, verksamheter eller för stabiliteten i bergsutrymmen.

I planeringen och genomförandet ska dagvattenhantering och översvämningsvägar beaktas och under byggandet ska beaktas att yt-, grund- eller dagvatten inte medför olägenheter för underjordiska utrymme eller deras anordningar.

I grundvattnets strömningar eller ytnivåer får inte ske förändringar, som orsakar olägenheter, liksom eventuella skadliga ämnens spridning till underjordiska utrymmen.

Byggarbetsplatsvatten vid byggandet ska behandlas till exempel genom dekanteringsmetod så att det inte leder till en betydande försämring av vattenkvaliteten i Skrakabäcken eller Brunabäcken, som att vattnet grumlas och belastas av sediment.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Kaupunkirakenne ja ympäristö
Stadsstruktur och miljö

Asemakaavoitus
Detaljplanering

Johanna Rajala, Aluearkkitehti, 20.4.2026 17.10

Mittaus- ja geopalvelut
Mätning och geoteknik

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

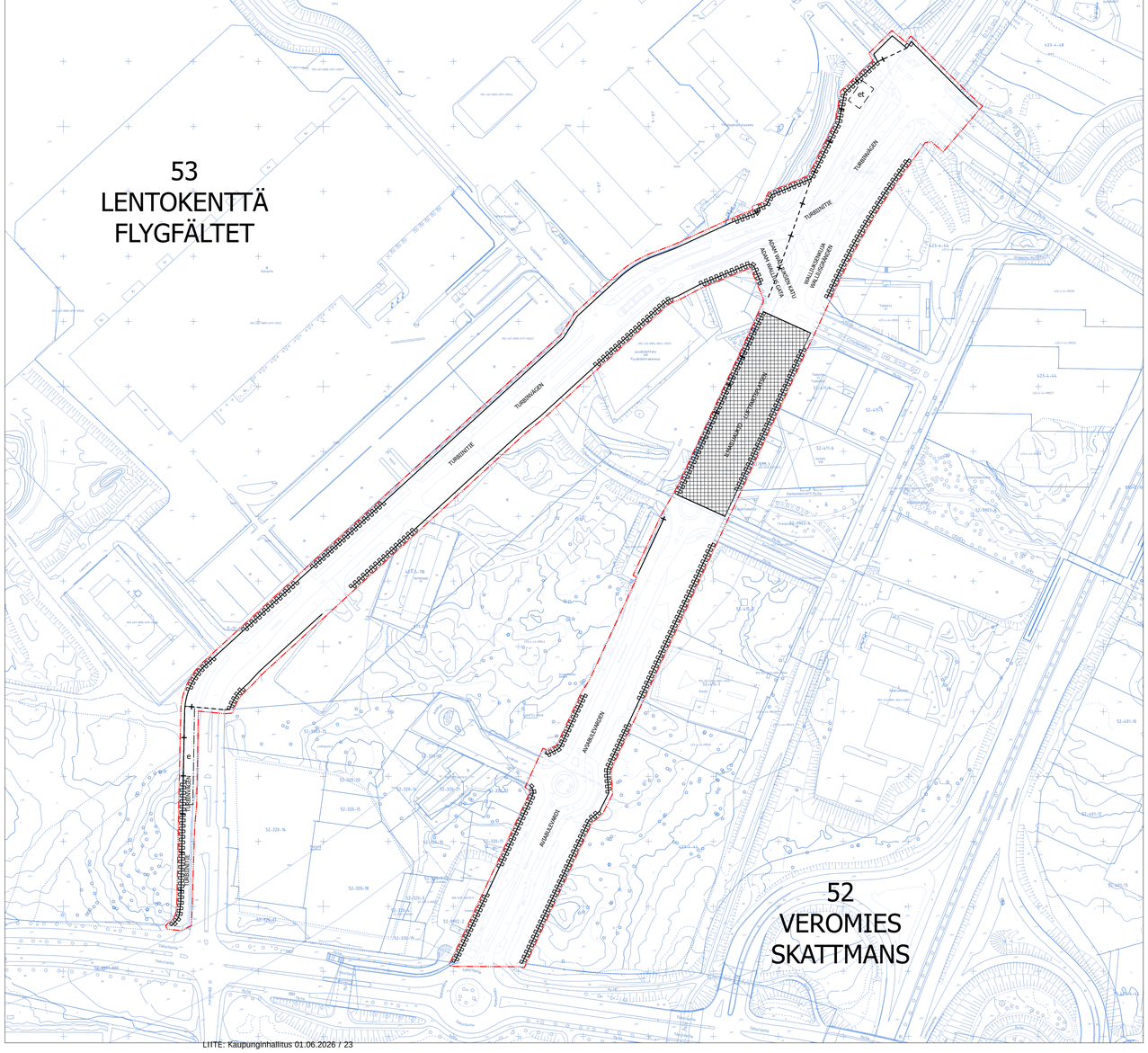
Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

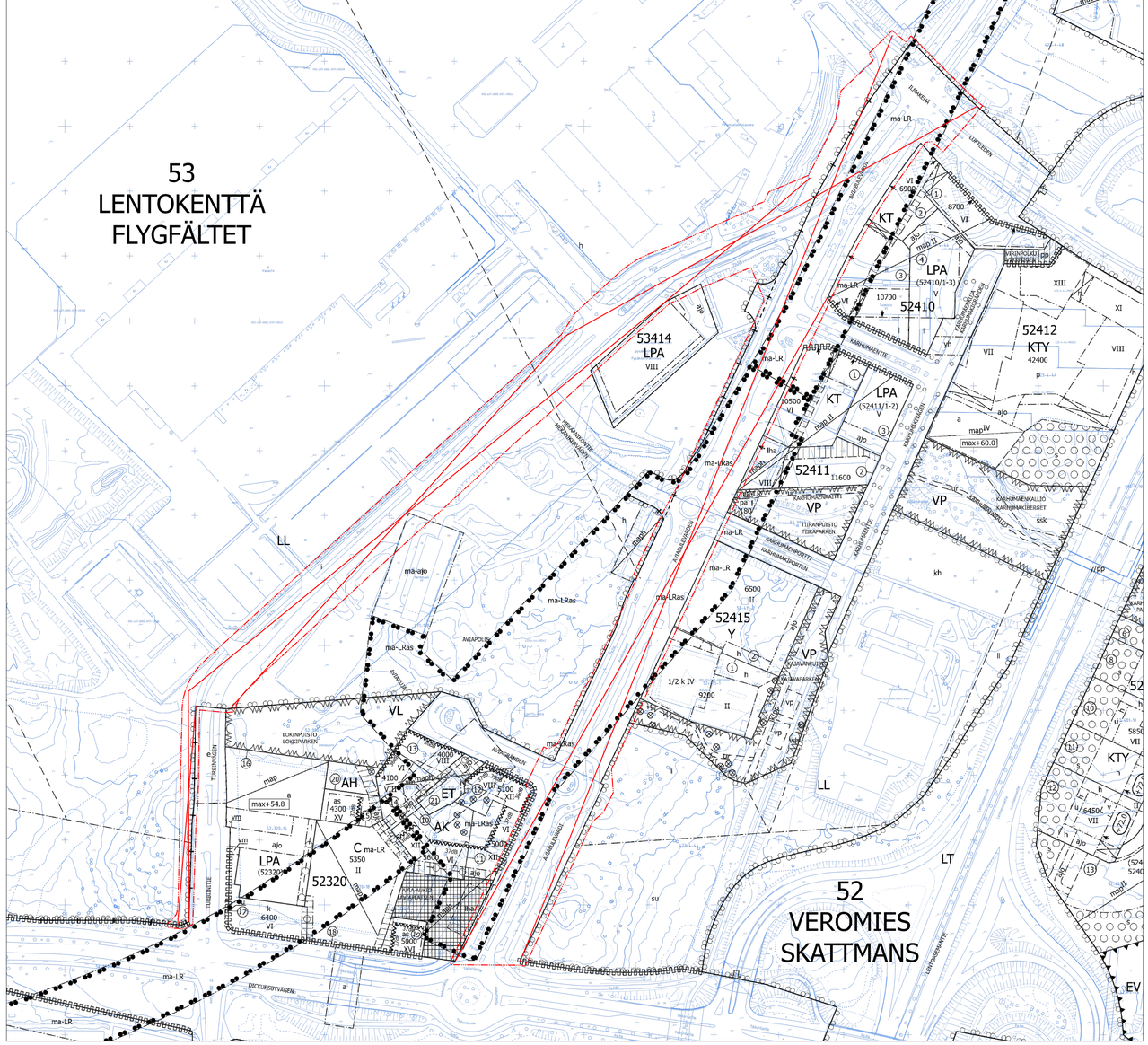
Kimmo Junttila, Kaupungingeodeetti, 8.5.2026 9.03

Allekirjoitettu sähköisesti

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __.__.20__

Godkänd av stadsfullmäktige __.__.20__

002576 Vantaan ratikka:
AVIABULEVARDI JA TURBIINITIE

VEROMIES JA LENTOKENTTÄ

KAUPUNKIRAKENNE JA YMPÄRISTÖ / ASEMAKAAVOITUS

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 5.5.2026 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002576. Kaavoitus on tullut vireille 23.11.2020 julkaistulla osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla numerolla 062800 Vantaan ratikka: asemakaavat ja asemakaavamuutokset, joka päivitettiin 17.9.2021. Lisäksi asemakaavamuutokseen liittyy erilliset osallistumis- ja arviointisuunnitelmat numero 002270, joka on julkaistu 24.3.2015, ja numero 002576, joka on julkaistu 9.10.2025.

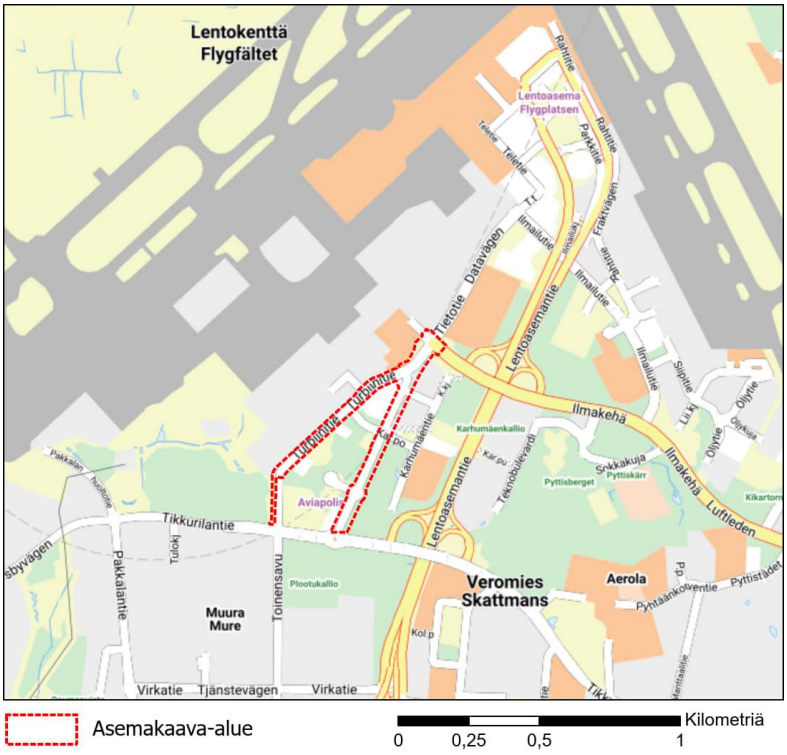
PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:
Katualueita ja kaupunginosan rajaa kaupunginosassa 53 Lentokenttä ja katu- ja katuaukioalueita sekä kaupunginosan rajaa kaupunginosassa 52 Veromies.

Asemakaavamuutoksessa varaudutaan Vantaan ratikkaan osoittamalla riittävä tila eri liikennemuodoille, katuympäristölle ja kadun rakenteille. Kiinteistöjen rajauksia tarkastellaan suhteessa ratikan suunnitelmiin ja katualueiden tilantarpeisiin. Aviabulevardin pohjoispäähän osoitetaan Ilmailuaukio ja Turbiinitielle, Ilmakehän eteläpuolelle sähkönsyöttöasema ratikkaa varten. Lisäksi asemakaavamuutoksessa tarkoituksena on erottaa lentokenttäalueesta Turbiinitien katualue.

Kaavan laatija: Tea Taponen, asemakaava-arkkitehti, Vantaan kaupunki; tea.taponen@vantaa.fi, puh. 040 4839054, 19.6.2023 alkaen;
Anna Sarikaya, asemakaava-arkkitehti, Vantaan kaupunki; anna.sarikaya @vantaa.fi, puh. 050 302 9028, 18.6.2023 asti.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Suunniteltava alue sijaitsee Veromiehen ja Lentokentän kaupunginosissa, Aviapoliksen suuralueella. Suunnittelualue sisältää Aviabulevardin ja Turbiinitien katualueet sekä niihin liittyvän Ilmakehän risteysalueen.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti kaupunkikartalla. Kaava-alueen sijainti on osoitettu punaisella katkoviivalla.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Vantaan ratikan yleissuunnitelma valmistui vuonna 2019, jonka pohjalta Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi ratikan jatkosuunnittelun aloittamisen 16.12.2019. Jatkosuunnitteluvaiheessa Vantaan ratikan reiteille laaditaan sen rakentamisen mahdollistavat katu- ja puistosuunnitelmat sekä asemakaavat.
- Asemakaavoitus tuli vireille ratikan hankkeiden yhteisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman ”Vantaan ratikka - osallistumis- ja arviointisuunnitelma - Ratikan kaavarunko (YK0049), Ratikan

asemakaavat (tarkastelualue 062800) ja katu- ja puistosuunnittelun aloitusilmoitus” nähtäville asettamisella 23.11.2020. Vantaan ratikan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettiin 17.9.2021. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma postitettiin koko tarkastelualueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajille.

- Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettiin 15.1.2021 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 88 kappaletta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin 1 Aviabulevardin ja Tietotien kaava-aluetta 002576 koskeva palaute.
- Hankkeesta järjestettiin yleisötilaisuudet 8.12.2020 (Länsimäki) / 9.12.2020 (Hakunila) / 16.12.2020 (Tikkurila) / 17.12.2020 (Aviapolis) sekä 23.9.2021 (suunnittelutilanne koko linjalla).
- Ratikan katu- ja puistosuunnitelmien luonnokset valmistuivat kaavamuutosalueen osalta 17.12.2021 ja ne esiteltiin 27.1.–9.2.2022 sekä 3.3.2022 ja ne esiteltiin 30.3.–12.4.2022.
- Kaikille avoimet ratikan infotilaisuudet järjestettiin 23.9.2021, 6.4.2022, 15.11.2022, 13.4.2023, 16.11.2023 ja 29.10.2024 (koko ratikan linja).
- Asemakaavan valmisteluvaiheen vuorovaikutusmateriaali on julkaistu kaupungin verkkosivuilla 2.3.2023 ja siitä on ollut mahdollista jättää mielipide 2.3.-24.3.2023 välisenä aikana (MRL 62 §, MRA 30 §). Puhelinaikoja suunnittelijoille varattiin kaksi, 9.3. ja 20.3.2023. Kaavamuutosalueen 002462 ja 002462ma maanomistajille on lisäksi lähetetty 2.3.2023 kirje, jossa on kerrottu kaavan esittämästä ratkaisusta sekä ilmoitettu katualueeksi muuttuvien alueiden inventointityön aloittamisesta ja mahdollisuudesta jättää mielipide valmisteluaineistosta. Valmisteluaineistosta vastaanotettiin 2 mielipidettä.
- Asemakaavaehdotuksen valmisteluvaiheen vuorovaikutusmateriaalista saatujen mielipiteiden perusteella valmisteluvaiheessa esitelty kaava-alue päätettiin jakaa kahdeksi kaavaksi.
- Maanomistajien kanssa on järjestetty kokous asemakaavaehdotukseen liittyen 24.4.2023. Kokouksessa sovittiin koko Turbiinitien kaavoittamisesta asemakaavamuutoksen 002576 yhteydessä.
    - Maanomistaja on jättänyt Turbiinitien kaavamuutoshakemuksen 08.04.2015.
    - Turbiinitien asemakaavamuutostyö käynnistyi toukokuussa 2015 työnumerolla 002270.
    - Kaavamuutostyön vireille tulosta tiedotettiin Vantaan Sanomissa 17.5.2015 sekä 15.05.2015 kirjeellä maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Mielipiteet pyydettiin 12.06.2015 mennessä. (MRL 62 §) Mielipiteitä vastaanotettiin kuusi kappaletta.
    - Turbiinitien kaavamuutosta on laadittu yhteistyössä maanomistajan ja kaupungin asiantuntijoiden kanssa.
    - Kaavamuutos 002270 on keskeytetty ja kaavoitusta jatketaan asemakaavamuutoksessa nro 002576.
- Alueen Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotukset (58677-1 ja -2 Aviabulevardi, 58681-1 Karhumäentie ja 58678-1 Turbiinitie) olivat nähtävillä 21.6.-31.8.2023 välisenä aikana.
- Kaikille avoin ratikan opastettu kiertoajelu järjestettiin 26.8.2023. Tilaisuudessa oli mahdollisuus tutustua ratikan suunnitelmiin kaupungintalolla ja ratikan suunnittelijoita oli tavattavissa.
- Kaikille avoin koko ratikan linjan asukasinfo järjestettiin 3.6.2024.
- Kaupunkiympäristölautakunta 6.6.2023 päätti asettaa asemakaavamuutosehdotuksen nähtäville MRA 27 §:n mukaisesti. Asemakaavoitus valtuutettiin pyytämään tarvittavat lausunnot.

- Asemakaavamuutosehdotus on ollut nähtävillä 21.6-31.8.2023 välisenä aikana. Lausuntoja pyydettiin 14 kappaletta ja niitä saatiin 9 kappaletta. Muistutuksia saatiin 3 kappaletta.
- Asemakaavamuutosehdotukseen tehtiin seuraavat korjaukset:
    - Kaavamuutosalue jaettiin vuoden 2023 nähtävilläolon jälkeen kahdeksi erilliseksi kaavahankkeeksi niin, että Tietotietä koskeva osuus irrotettiin omaksi kaavamuutosalueekseen 002644 Vantaan ratikka: Tietotie. Kaavaehdotuksen nro 002576 nimi muutettiin Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiini-tieksi.
    - Kaava-alueen rajoja on tarkistettu ja kaava-aluetta pienennetty myös Turbiinitien ja Aviabulevardin varrella, sekä liittyvien teiden risteysalueilla.
    - Ajoneuvoliittymäkieltoja on tarkistettu.
    - Turbiinitien sähkönsyöttöasemalle varatun ohjeellisen yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueen (et) sijainti on tarkistettu viimeisimmän katusuunnitelman luonnoksen mukaiseksi.
    - Kaavassa annettu pilaantuneita maa-alueita koskeva määräys muutettiin koskemaan vain maaperän tilan tietojärjestelmän (Matti) mukaista PIMA-aluetta Turbiinitiellä.
    - Tehtiin piirustusteknisiä tarkistuksia.
    - Asemakaavamääräyksiä on tarkennettu maanalaisten tilojen sekä työmaa-, hule- ja pohjavesien osalta.
- Asemakaavamuutoksen selostusta on tarkistettu ja selostuksen tekstiä on päivitetty kaavakarttaan tehtyjen tarkistuksien, saatujen lausuntojen sekä uuden MAL 2023 -suunnitelman perusteella.
- Kaupunginhallitus 9.2.2026 päätti asettaa asemakaavamuutosehdotuksen uudelleen nähtäville MRA 27 § ja 32 §:ien mukaisesti. Asemakaavoitus valtuutettiin pyytämään tarvittavat lausunnot.
- Asemakaavamuutosehdotus on ollut nähtävillä 25.2.–26.3.2026 välisenä aikana. Lausuntoja pyydettiin 15 kappaletta ja niitä saatiin 8 kappaletta. Muistutuksia saatiin 1 kappale.
- Asemakaavamuutosehdotukseen tehtiin seuraavat korjaukset:
    - Poistettiin Turbiinitietä koskenut pilaantuneiden maa-alueiden (pima) -kaavamerkintä tarpeettomana saadun muistutuksen perusteella.
    - Tarkistettiin ajoneuvoliittymäkieltojen merkintöjä.
    - Tehtiin teknisiä tarkistuksia.
- Asemakaavamuutoksen selostusta on tarkistettu ja selostuksen tekstiä on päivitetty kaavakarttaan tehtyjen tarkistuksien perusteella. Selostuksen pilaantuneita maa-alueita koskeneet tekstit (luvut 2.1.3 ja 4.4.1) on päivitetty viimeisimpien selvityksien mukaisiksi.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä 8
2. Lähtökohdat 9
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista 9
2.2 Suunnittelutilanne 15
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet 28
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo 28
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö 28
3.3. Asemakaavan tavoitteet 40
3.4 Asemakaavaratkaisu 42
4. Asemakaavan kuvaus 42
4.1 Kaavan rakenne 42
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen 44
4.3 Aluevaraukset 44
4.4 Kaavan vaikutukset 44
4.5 Ympäristön häiriötekijät 55
4.6 Nimistö 55
5. Asemakaavan toteutus 55
6. Kaavatyöhön osallistuneet 55
7. Asemakaavan seurantalomake 57

LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

- Asemakaavan seurantalomake 17.11.2025
- Asemakaavakartta ja -määräykset 5.5.2026

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Ramboll (17.12.2021). Vantaan ratikan katu- ja puistosuunnitelmien luonnokset Tietotiellä välillä Terminaalitie-Ilmakehä, Tietotie 58682-1.
- Ramboll (17.12.2021). Vantaan ratikan katu- ja puistosuunnitelmien luonnokset Tietotiellä välillä Terminaalitie-Ilmakehä, Tietotie 58682-2.
- Ramboll (3.3.2022). Vantaan ratikan katu- ja puistosuunnitelmien luonnokset Aviabulevardilla välillä Karhumäentie-Karhumäenportti, Aviabulevardi 58677-1.
- Ramboll (3.3.2022). Vantaan ratikan katu- ja puistosuunnitelmien luonnokset Aviabulevardilla välillä Karhumäenportti-Tikkurilantie, Aviabulevardi 58677-2.
- Ramboll (3.3.2022). Vantaan ratikan katu- ja puistosuunnitelmien luonnokset Turbiinitiellä välillä Ilmakehä-Turbiinikuja, Aviabulevardilla välillä Turbiinitie-Karhumäentie, Karhumäentiellä välillä Aviabulevardi-Turbiinitie, Turbiinitie 58678-1.
- Ramboll (4.10.2022. Vantaan ratikan katu- ja puistosuunnitelmien luonnokset Ilmailutiellä välillä Tietotie – Terminaalitie, Ilmailutie 59048-1.
- Katusuunnitelmaluonnos Turbiinitie, Mekaanikontie, WSP Finland Oy 8.9.2015
- Ratikan selvityksiä ja aineistoja: https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/liikenne/vantaan-ratikka/selvityksia-ja-aineistoja
- Nieminen, M., Koskimies, P., Makkonen, H., Manninen, E., Manninen, O. & Vasko, V. 2021: Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021. Koosteraportti. – Faunatican raportteja 38/2021. 16.3.2022.
- Manninen, E., Vasko, V. & Makkonen, H. 2020: Vantaan ratikan kaavarungon ja asemakaavojen luontoselvitykset vuonna 2020 – Faunatican raportteja 53/2020
- Vantaan ratikka Design Manual, Vantaan kaupunki & WSP Finland Oy, 9.10.2020
- Vantaan ratikka Design Manual, Liite 1 Vantaan ratikan hiilijalanjälkiselvitys, Vantaan kaupunki & WSP Finland Oy, 9.10.2020
- Vantaan ratikan yleissuunnitelma, Pyöräliikenteen tarkastelut ratikan varrella, Vantaan kaupunki ja WSP Finland Oy, 25.9.2020
- Vantaan ratikka, Ratikkalinjan PIMA-riskien tarkastelu, Golder Associates Oy, 13.8.2020
- Vantaa ratikka, Maisema ja kaupunkikuva, Vantaan kaupunki ja WSP Finland Oy, 2020
- Vantaan ratikka, Resurssiviisauden suuntaviivat, Sitowise Oy, 13.5.2020
- Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy, 18.9.2019
- Vantaan ratikan hulevesiselvitys (yleissuunnitelman liite 11), WSP Finland Oy, 30.4.2019
- Vantaan ratikka, Hankearviointi (yleissuunnitelman liite 14), WSP Finland Oy, 10.9.2019
- Vantaan ratikka, Investointikustannukset (yleissuunnitelman liite 15), WSP Finland Oy, 26.6.2019
- Resurssiviisauden tiekartta, Vantaan kaupunki 2022
- Vantaan historiallisen tiestön inventointi 2018, Vantaan kaupunki
- Vantaan metsänhoidon periaatteet 2017–2030, Vantaan kaupunki 2017
- Vantaa alueittain 2015, Vantaan kaupunki 2016
- Vantaan väestö 2021/2022. Vantaan kaupunki.
- Kulttuurimaisemaselvitys, Vantaan kaupunki 2005

- Lentokenttä-Tikkurila, Vantaan ratikan tärinä- ja runkomeluselvitys 2023, Sweco, 17.2.2023.
- Lentokenttä-Tikkurila, Vantaan ratikan runkomelun riskialueet ja vaimennus, Sweco, 31.1.2023.
- Vantaan ratikan meluselvitys, Sitowise Oy, 31.1.2023.
- Vantaan ratikan meluselvityksen liite 1.1, Nykytilanteen päiväajan melutasot, Sitowise Oy, 31.1.2023.
- Vantaan ratikan meluselvityksen liite 3.3, Raitioliikenteen enimmäisäänitasot ilman meluntorjuntaa, Sitowise Oy, 31.1.2023.
- Vantaan ratikan meluselvityksen liite 4.1, Yhteismelutilanne suunniteltu meluntorjunta päiväajan keskiäänitasot, Sitowise Oy, 31.1.2023.
- Vantaan ratikan kaavarunkoluonnoksen liikenteelliset vaikutukset. WSP 2.9.2022
- Vantaan raitiotien kiinteistötaloudellinen analyysi. Newsec Advisory Finland Oy 17.5.2022, päivitys 12.12.2022.
- Vantaan ratikan kustannusraportti, 16.3.2023. Vantaan kaupunki
- Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotus, Aviabulevardi 58677-1 ja 58677-2. Ramboll (10.2.2023).
- Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotus, Turbiinitie 58678-1. Ramboll (10.2.2023).
- Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotus, Ilmailuaukio, Walliuksenkuja 59617-1. Ramboll (10.2.2023).
- Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotus, Adam Walliuksen katu 58681-1. Ramboll (10.2.2023).
- Kadun yleissuunnitelmat, Turbiinitie 59717/1 ja Turbiinitie, Mekaanikontie 59717/2. Ramboll 28.2.2025.
- Lentoradan YVA, Ympäristövaikutusten arviointiselostus. Suomi-rata Oy, 6/2023. Lentorata Oy:n Lentorata, Helsinki, Vantaa, Tuusula, Kerava
- Lentoradan YVA Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys. Lentorata Oy, 3/2025.
- Liski, J., Oksanen, B., Tervo, S. & huhtala, T. 2025: Tärinä- ja runkomeluselvitys, Lentoradan yleissuunnitelma. – A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 2/2025.
- Vantaan ratikan tarkistettu hankesuunnitelma, 8.10.2025
- Pöyry Environment Oy 2009: Finnair Facilities Management Oy, Maaperän pilaantuneisuuden selvittäminen, Air Cargo Center 1, Raportti 5.3.2009.
- *Golder Associates Oy 2021: Ympäristötekninen maaperätutkimus, Vantaan ratikka länsiosa 1 ja 2, 23.11.2021.*.

1. TIIVISTELMÄ

Asemakaavan muutoksella varaudutaan Vantaan ratikkaan osoittamalla riittävä tila eri liikennemuotojen vaatimalle tilalle ja siihen liittyvälle katuympäristölle sekä kadun rakenteille leventämällä ja osoittamalla uutta katualuetta Aviabulevardilla ja Turbiinitiellä sekä Ilmakehän risteysalueella. Asemakaavan tilavaraukset perustuvat 10.2.2023 päivättyihin Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotuksiin sekä 28.2.2025 päivättyihin Turbiinitien kadun yleissuunnitelmiin.

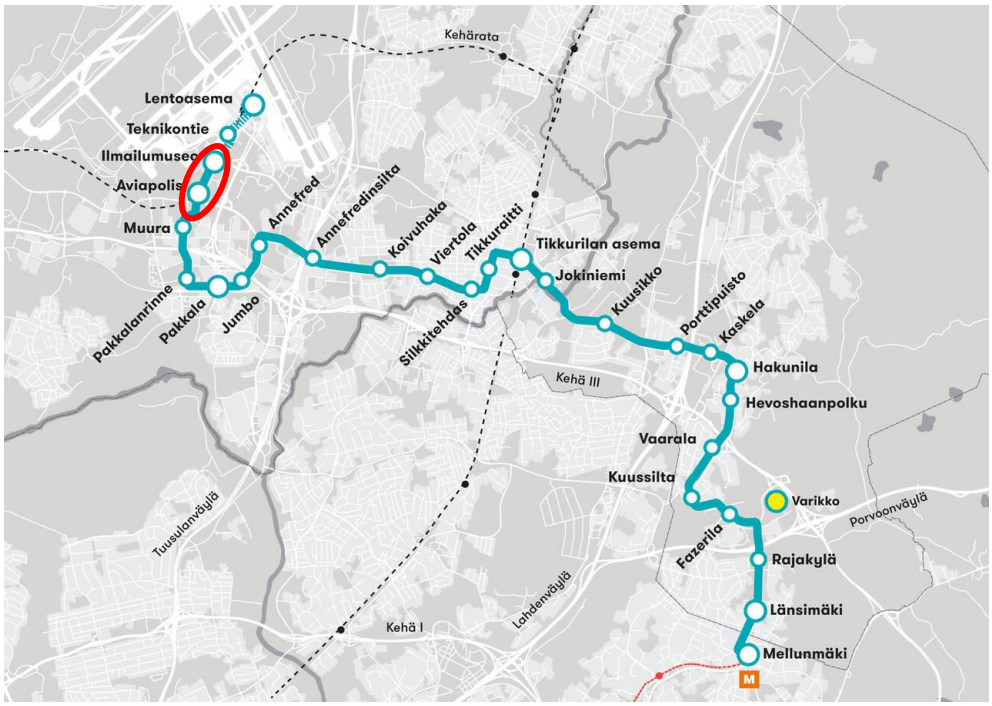
Raitiotielle ja siihen liittyville toiminnoille, kuten ajoneuvoliikenteelle, pyöräilylle ja kävelylle, istutuksille ja hulevesiratkaisuille osoitetaan tilaa asemakaavassa suurentamalla katualueita ja pienentämällä lentokenttäaluetta (LL). Aviabulevardilta, Karhunmäentien ja Karhumäenportin väliseltä osuudelta, varataan alue uudelle Ilmailuaukiolle. Turbiinitien ja Aviabulevardin pohjoispäässä muutetaan katujen nimiä. Ilmakehän eteläpuolelle on osoitettu ohjeellinen aluevaraus sähkönsyöttöasemaa varten (et). Kaavan katualueisiin rajautuviin kiinteistöihin on osoitettu ajoneuvoliittymäkieltomerkintöjä. Lentokentän ja Veromiehen välistä kaupunginosarajaa muutetaan osin Turbiinitien etelä- ja pohjoisosassa muuttuvan katualueen ja lentokenttäalueen välisen rajan mukaisesti. Kaavassa annetaan kaupunkikuvaan, hulevesiin, pilaantuneiden maa-alojen selvittämiseen ja kunnostamiseen ja katualueen tärinä- ja runkomelusuojaukseen liittyviä määräyksiä.

Vantaan ratikka on suunniteltu pikaraitiotieyhteys Mellunmäen metroasemalta Hakunilan ja Tikkurilan kautta Aviapolikseen, Ilmailumuseon päätepysäkille. Linjan jatkamista lentoasemalle asti tarkastellaan ja tarkastelun on tarkoitus valmistua kesäkuun 2026 loppuun mennessä. Raideyhteydellä lisätään kestävää ja esteetöntä liikkumista, mahdollistetaan kaupungin kasvaminen kestävästi joukkoliikenteen varrelle sekä edistetään alueellista hyvinvointia ja vetovoimaa. Vantaan ratikasta tulee merkittävä osa seudullista raitiotieverkostoa ja hanke on osa maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL 2023 -suunnitelmaa sekä valtion ja Helsingin seudun kuntien välistä MAL-sopimusta.

Vantaan ratikan yleissuunnitelma valmistui vuonna 2019. Yleissuunnitelmaan pohjautuvassa jatkosuunnitteluvaiheessa Vantaan ratikan reitille laaditaan sen rakentamisen mahdollistavat katu- ja puistosuunnitelmat sekä asemakaavat. Nyt laadittavat asemakaavat ja asemakaavan muutokset perustuvat katusuunnitelmiin.

Vantaan ratikan asemakaavoitus on Vantaan asemakaavoituksen vuoden 2026 työohjelmassa.

Kaavamuutoshankkeeseen liittyy maankäyttösopimus.

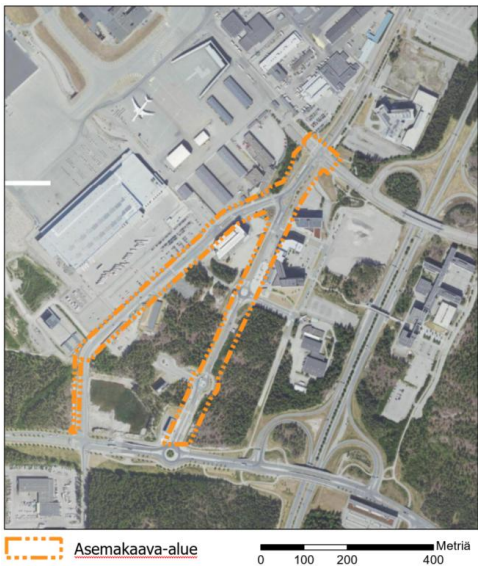
Kuva 2. Vantaan ratikan reitti Mellunmäen metroasemalta Hakunilan, Tikkurilan ja Aviapoliksen kautta lentoasemalle. Ratikan päätepysäkkinä lännessä on ensimmäisessä vaiheessa tarkoitus olla kaavamuutosalueelle sijoittuva Ilmailumuseon pysäkki. Jatkoa Lentoasemalle asti tarkastellaan. Kaava-alueen likimääräinen sijainti näkyy kuvassa punaisella ympyröitynä.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue koostuu Aviabulevardin ja Turbiinitien sekä Ilmakehän risteysalueen katualueista. Kaava-alue rajautuu pohjoisessa Ilmakehän risteykseen ja etelässä Tikkurilantiehen. Asemakaava-alueen pinta-ala on noin 5,8 hehtaaria.

Kuva 3. Suunnittelualue esitettynä ilmaperspektiivistä.

2.1.2 Luonnonympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Alueen ja sen lähiympäristön maisemaa hallitsevat Helsinki-Vantaan lentokenttäalueen toimintaan kuuluvat rakennukset ja niihin liittyvät laajat pysäköintialueet sekä kaava-alueeseen osin rajautuvat metsäalueet.

Luonnon monimuotoisuus

Kaava-alueelta on laadittu luontoselvitykset vuosina 2020–2021 (*Nieminen, M., Koskimies, P., Makkonen, H., Manninen, E., Manninen, O. & Vasko, V. 2021: Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021. Koosteraportti. – Faunatican raportteja 38/2021*).

Kaava-alueelta ei tunnistettu luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita. Asemakaavamuutosalue ei kuulu luontoselvityksessä rajattuihin lepakoiden käyttämiin alueisiin eikä alueelle sijoitu lahokaviosammaleen ydinalueita.

Kaava-alueen ulkopuolella Aviabulevardin kummallakin puolella on tunnistettu luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita alueita. Aviabulevardin ja Karhumäentien väliselle metsäalueelle sijoittuu kaksi geologista kohdetta. Lisäksi alueelta on tehty havaintoja lahokaviosammaleesta.

Turbiinitien osalta kaava-alue käsittää jo toteutuneen Turbiinitien katualueen, joka on asfalttipäällysteinen, eikä siten käsitä luontoarvoja.

Vesistöt ja vesitalous

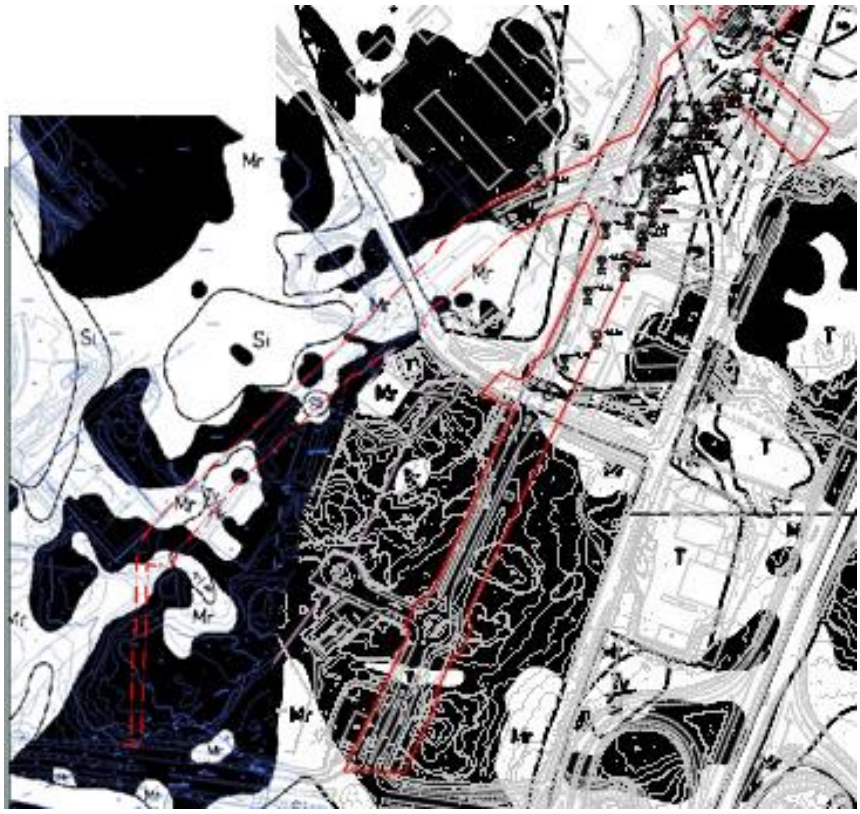
Valtaosa kaavoitettavasta alueesta on joko rakennettu tai päällystetty asfaltilla. Asemakaavamuutoksen alue sijaitsee osin Krakanojan sekä Palo-ojan valuma-alueilla. Alue ei sijaitse pohjavesialueella.

Maaperä

Maalajikartan mukaan kaava-alueen maaperä on vaihtelevasti täyttöä, moreenia, savea, kalliota. Alueella on lisäksi pieniä alueita turvetta, hiekkaa ja silttiä.

Pohjatutkimusten mukaan pintamaakerroksen alla on savea, silttiä, täyttöä ja hiekkaa sekä kalliopintaa päällystävä moreeni. Savikerros on paksuimmillaan n. 5-6 m. Syvimmät kairaukset ovat ulottuneet n. 19,6 m syvyydelle maanpinnasta. Kairaukset ovat päättyneet tiiviiseen maakerrokseen, kiveen tai kallioon.

Pohjavesi on korkeimmillaan n. 2 m syvyydellä maanpinnasta.

Kuva 4. Maalajikartta.

Rakennettavuus maaperän suhteen

Savi- ja silttialueilla rakennusten suositeltu perustamistapa on paalutus. Kitkamaan ja kallion sekä ohuen savi- ja silttikerrosten alueilla perustamistapa voi alustavan arvion mukaan olla maanvarainen tai massanvaihdolla maanvarainen.

Alustavan arvion mukaan kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät alueet voidaan perustaa maanvaraisesti.

Alueella tulee tehdä täydentävä rakennuspaikkakohtainen pohjatutkimus. Perustamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin.

Topografia

Katualue ja rakennetut alueet ovat pääosin melko tasaisia. Kaava-alueen korkein kohta sijoittuu kaava-alueen pohjoisosaan, jossa maanpinta kohoaa noin 48 metriin merenpinnan yläpuolelle. Kaava-alueen matalin kohta sijoittuu kaava-alueen eteläosaan Turbiinitien ja Tikkurilantien risteyksen tuntumaan, jossa maanpinta jää noin 42 metriin merenpinnan yläpuolelle.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Vuoden 2021 lopussa asukkaita Veromiehen kaupunginosassa oli 1 434. Alle sadan asukkaan kaupunginosia on Vantaalla neljä, joista Lentokenttä kuuluu tähän ryhmään. Vuoden 2021 lopussa asukkaita Lentokentän kaupunginosassa oli 23. Koko Aviapoliksen suuralueella asui vuoden 2021 lopussa 20 418 ihmistä. *(Vantaan väestö 2021/2022)*

Asuminen

Suunnittelualueelle ei sijoitu asuinrakennuksia. Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä on vuonna 2020 hyväksytty asemakaava-alue Aviapolis eteläinen (kaava numero 002417), jossa on osoitettu asuinkerrostaloaluetta Aviabulevardin varteen. Kyseinen kaava mahdollistaa asumista noin 600 uudelle asukkaalle. Kaavaa ei vielä ole toteutettu.

Palvelut ja työpaikat

Aviapoliksen työpaikkamäärä on omaa luokkaansa, siellä sijaitsee kolmasosa kaikista Vantaan työpaikoista. Alueeseen kuuluu työpaikkojen määrällä mitattuna Vantaan kolme suurinta kaupunginosaa, Lentokenttä, Veromies ja Pakkala. Vuoden 2013 lopussa työpaikkoja oli lähes 35 800, joista joka kolmas oli kuljetuksen ja varastoinnin parissa ja useampi kuin joka neljäs kaupan alalla. *(Vantaa alueittain 2015)*

Aviapoliksen veturina on toiminut valtakunnallisesti merkittävä Helsinki-Vantaan lentoasema, jonka ympärille on rakennettu yrityksille toimitiloja ja muita palveluja. Lähelle on rakentunut muun muassa WTC Helsinki Airport ja Technopoliksen Aviapolis kampus sekä Kehä III:n pohjoispuolelle Gate 8 BusinessPark. Lentokentän lisäksi työpaikkojen syntymiseen ovat vaikuttaneet sijainti keskellä Vantaata sekä aluetta halkovat suuret valtaväylät. Kehä III:n molemmin puolin onkin muodostumassa yhtenäinen työpaikkanauha, jossa on varasto-, teollisuus-, liike- ja toimistorakennuksia. *(Vantaa alueittain 2015)*

Aviabulevardin itäreunalle on kaavoitettu vuonna 2024 hyväksytyssä asemakaavassa (kaavanumero 002534) yleisten rakennusten korttelialue (Y) Aviapoliksen lukiota ja uutta Ilmailumuseota varten. Ilmailumuseon rakentamisen on tarkoitus alkaa vuoden 2026 aikana ja sen on arvioitu valmistuvan vuoden 2027 loppuun mennessä. Lukion on arvioitu valmistuvan keväällä 2027.

Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva

Kaupunkikuva on rakennettua ympäristöä ja rakennuskanta koostuu Helsinki-Vantaan lentoaseman toimintaan liittyvistä suurimittakaavaisista liike-, toimisto- ja teollisuusrakennuksista. Aviabulevardin vieressä sijaitsee Aviapolis-aseman eteläinen sisäänkäynti. Joukkoliikenneyhteydet ovat erinomaiset Kehäradan avauduttua kesällä 2015.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueella ei sijaitse arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Kaava-alueelta ei tunneta käytettävissä olevien tietojen perusteella muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä.

Virkistys

Kaavamuutosalueelle ei sijoitu virkistysalueita. Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Tiiranpuisto ja Karhumäenkallio, jotka ovat rakennettuja virkistysalueita. Hieman kauempana etelässä sijaitsevan Osumapuiston kautta on yhteys laajempiin seudullisiin virkistysalueisiin.

Liikenne

Autoliikenne

Aviabulevardi on alueen pääkatu. Kaavamuutosalue sijaitsee valtakunnallisesti ja seudullisesti keskeisten Tikkurilantien ja Lentoasemantien tuntumassa. Tikkurilantien ja Lentoasemantien kautta alueelta on yhteys seudulliseen päätieverkkoon, mm. Tuusulanväylälle ja Kehä III:lle.

Julkinen liikenne

Aviapoliksen juna-aseman eteläinen sisäänkäynti sijaitsee Aviabulevardin eteläpäässä. Lentokentälle aikaa kuluu noin 3 minuuttia ja Tikkurilan juna-asemalle noin 18 minuuttia. Aviabulevardilla sijaitsee paikallisliikenteen bussipysäkit.

Kävely ja pyöräily

Alueen käveltävyyttä on suunniteltu yksityiskohtaisesti Lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteet -työssä, ja tulevaisuudessa Aviapolis tulee olemaan kaupunkimainen, hyvin käveltävissä oleva kaupunginosa. Nykyisellään alueen jalankulkuverkko on kuitenkin paikoitellen harva tai katualueilla on vain tien toisella puolen yhdistetty jalankulku- ja pyörätie, sillä toiminnot ovat olleet laadultaan ja sijainniltaan autoliikenteeseen tukeutuvia. Turbiinitiellä kulkee luokan II pääpyöräreitti.

Vesihuolto

Asemakaavan muutosalue kuuluu rakennetun vesihuoltoverkoston piiriin.

Alue kuuluu Lentoaseman painepiiriin. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön ja Aviapoliksen alueen paineenkorotuspumppaamoiden kautta.

Alueen painetasot vaihtelevat välillä +86m… +87 m. Tarkat painetasot annetaan HSY:n liitoskohtalausunnossa.

Kaavamuutosalueen hulevedet johdetaan hulevesiviemäriverkostossa Finavian omistamien hulevesien käsittelyjärjestelmien kautta Krakanojaan sekä Kirkonkylänojaan.

Kaukolämpö

Vantaan Energian kaukolämpöverkko ulottuu suunnittelualueelle. Kaukolämpökaapelit kulkevat Aviabulevardia pitkin kääntyen Karhumäenportin kautta Karhumäentielle.

Sähköverkko

Vantaan Energian sähköverkko ulottuu suunnittelualueelle. Johdot kulkevat Aviabulevardia ja Turbiinitietä pitkin.

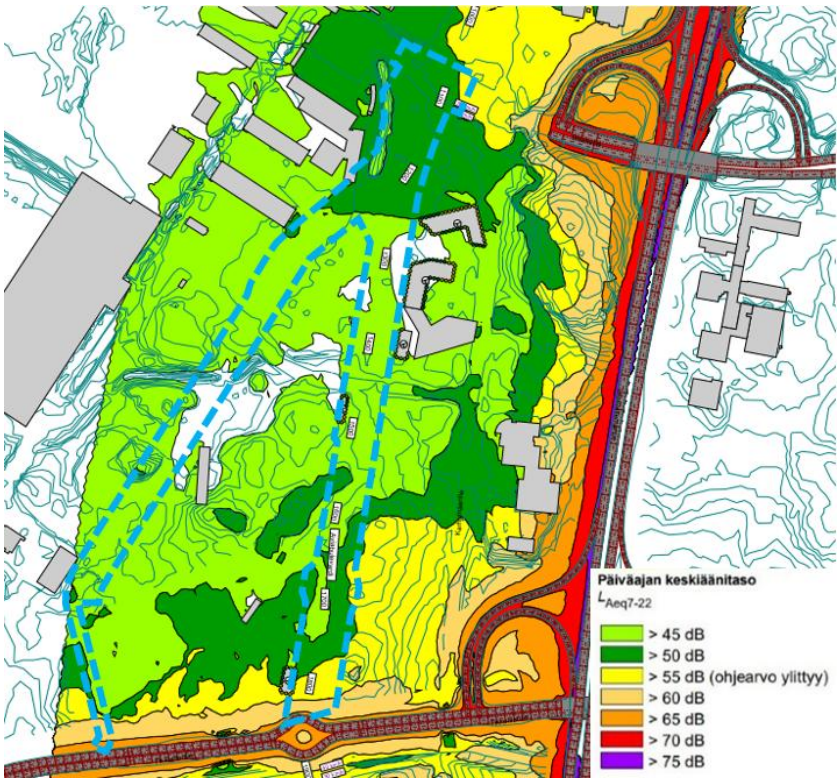
Ympäristöhäiriöt

Liikennemelu

Kaava-alueen pohjoisosa sijaitsee yleiskaavan 2020 lentomelun lentomeluvyöhykkeellä 1 (LDEN yli 60dB), keskiosa lentomeluvyöhykkeellä 2 (LDEN 55-60dB) ja eteläosa lentomeluvyöhykkeellä 3 (LDEN 50-55dB).

Vantaan raitioradan meluselvityksen (*Sitowise 31.1.2023*) mukaisesti merkittävimmät melulähteet suunnittelualueella ja sen ympäristössä on kaava-alueen itäpuolella kulkeva Lentoasemantie. Meluvaikutukset eivät ulotu kaava-alueelle.

Aviapoliksen aseman läheisyyteen hyväksytyn asumisen kaavan (002417) yhteydessä Turbiinitien vaikutus meluun ja ilmanlaatuun on huomioitu. Muutoin alueella sijaitsee työpaikka-, teollisuus- ja varastoalueita, jotka eivät ole tieliikennemelulle herkkiä toimintoja.

Kuva 5. Ote nykytilanteen päiväajan melutasosta suunnittelualueella (Sitowise 31.1.2023, liite 1.1). Kaava-alueen likimääräinen sijainti on esitetty kuvassa turkoosilla katkoviivalla.

Pilaantuneet maa-alueet (PIMA)

Suunnittelualueelta on laadittu vuonna PIMA-riskien selvitys Vantaan ratikkalinjan PIMA-riskien tarkastelussa *(Golder Associates Oy 2020)*. Selvitystyö on toteutettu tarkastelemalla ratikkalinjan reitin varrelle osuvien ympäristöhallinnon ylläpitämään *Maaperän tilan tietojärjestelmään* (Matti) merkittyjen pilaantuneiden, mahdollisesti pilaantuneiden tai kunnostettujen maaperäkohteiden kohderaportit, jonka lisäksi lisätietoja pima-kohteista on saatu Vantaan kaupungin Ympäristökeskuksesta. Selvityksessä kohteet on luokiteltu Matti-lajien mukaisesti. *Golder Associates Oy 2020.)*

Vuoden 2020 riskiselvityksen mukaan Turbiinitiellä sijaitsi alue, jolta pilaantuneet maa-alueet tulee selvittää ja tarvittaessa kunnostaa ennen rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä. Kyseisen Matti-merkinnän mukaiselta alueelta on laadittu vuonna 2009 maaperätutkimukset, joidenka yhteydessä Turbiinitien alueelta ei kuitenkaan löytynyt PIMA-asetuksen (214/2007) mukaisia pilaantuneita maa-alueita (Pöyry Environment Oy 2009: Finnair Facilities Management Oy, Maaperän pilaantuneisuuden selvittäminen, Air Cargo Center 1, Raportti 5.3.2009).

Vuoden 2009 tutkimusraportin mukaan tutkimusalueen maaperä on pääosin puhdasta, mutta kahdessa tutkimuspisteessä havaittiin maaperän likaantuneen haitta-aineilla. Kaava-alueen läheisyydessä yhdestä tutkimuspisteestä löytyi kynnysarvot ylittäneitä haitta-ainepitoisuuksia (bentso-a-pyreeni ja fluoranteeni), mutta pitoisuudet eivät ylittäneet PIMA-asetuksen alempien tai ylempien ohjearvojen pitoisuuksia. (Pöyry Environment Oy 2009)

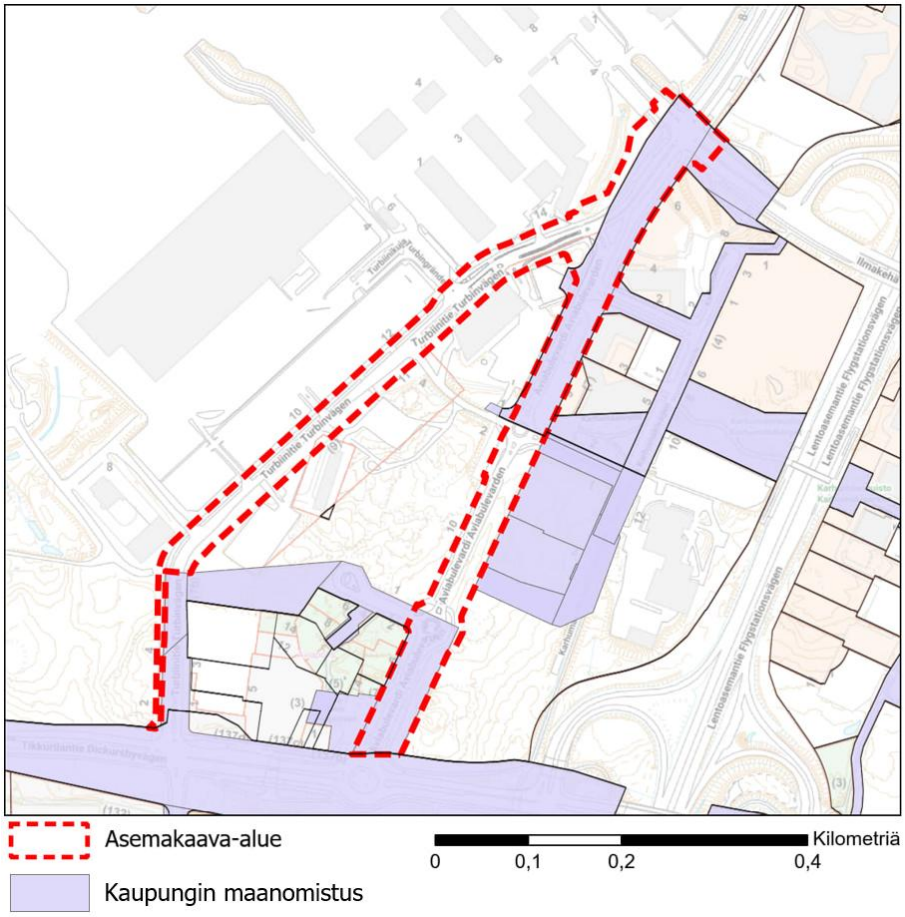
Vantaan raitiotielinjan länsiosassa tehtiin vuonna 2021 ympäristötekniset maaperätutkimukset. Tutkimusraportissa todetaan, että alueella, jota käytetään liikennealueena, maaperää pidetään yleensä pilaantuneena, jos yhden tai useamman aineen pitoisuus ylittää ylemmän ohjearvon, ellei kohdekohtaisesta riskinarviosta muuta johdu. Kohde ei sijaitse tärkeällä pohjavesialueella tai muulla herkällä alueella. Raportin johtopäätöksissä todetaan, että kohteen käyttötarkoituksen ja olosuhteiden perusteella vertailuarvoina voidaan käyttää ylempiä ohjearvoja. Kohdealueelle tehdyistä tutkimuspisteistä otetuissa näytteissä ei todettu ylemmän ohjearvon ylittäviä haitta-aineiden pitoisuuksia. Viitearvovertailun perusteella kohteen maaperää ei luokitella pilaantuneeksi eikä

kohteessa ole pilaantuneen maaperän kunnostustarvetta. *(Golder Associates Oy 2021: Ympäristötekninen maaperätutkimus, Vantaan ratikka länsiosa 1 ja 2, 23.11.2021.)*

2.1.4 Maanomistus

Kaupunki omistaa kaavamuutosalueelle sijoittuvat asemakaavoitetut katualueet. Muut alueet ovat yksityisessä omistuksessa.

Yksityisessä omistuksessa olevat kiinteistöt:
- 92-423-4-44, 92-407-5-116, 92-407-5-117: Finavia Oyj
- 92-423-4-44-M542 (määräala): Kiinteistö Oy Aviatontti II

Kuva 6. Kaupungin maanomistus karttakuvassa lilalla värillä.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 14.12.2017 päättämien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) pyrkimyksenä on vähentää yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvata luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parantaa elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.
- Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Uusimaa-kaava 2050

Uusimaa-kaava 2050 on nimi uudenlaiselle maakuntakaavakokonaisuudelle, joka koostuu kolmesta oikeusvaikutteisesta kaavasta: Helsingin seudun, Länsi-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaavoista. Seutujen kaavojen taustavisiona toimii strateginen, oikeusvaikutukseton Uudenmaan rakennesuunnitelma. Kaavakokonaisuus kattaa koko Uudenmaan maakunnan alueen lukuun ottamatta Östersundomin aluetta Helsingissä, Sipoossa ja Vantaalla.

Uusimaa-kaavan kokonaisuus on tullut Helsingin hallinto-oikeuden 24.9.2021 päätöksen myötä voimaan siltä osin kuin valitukset hylättiin. Voimaantulon myötä kaavakokonaisuus korvaa pääosin aiemmin voimassa olleet maakuntakaavat, lukuun ottamatta Östersundomin alueen maakuntakaavaa, 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisua sekä hallinto-oikeuden päätöksen myötä voimaan jääviä merkintöjä ja määräyksiä.

Uusimaa-kaavan kokonaisuus on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 13.3.2023. Helsingin seudun ja Itä-Uudenmaan kaavoihin ei tullut oikeuskäsittelyssä muutoksia. Länsi-Uudenmaan kaavasta kumoutui oikeuskäsittelyn myötä taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen suunnittelumääräyksen osa, joka ohjaa seudullisesti merkittävää vähittäiskauppaa.

Uusimaa-kaava 2050:ssa kaava-alueen eteläosa sijoittuu pääkaupunkiseudun ydinvyöhykkeelle (ruskea rasteri). Suunnittelumääräysten mukaan vyöhykettä on suunniteltava joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn tukeutuvana muuta taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tehokkaammin rakennettavana alueena. Kaava-alueen pohjoisosa sijoittuu Helsinki-Vantaan lentoaseman liikennealueelle. Kaava-alueen halki kulkee etelä-pohjois-suuntaisesti Lentoradan liikennetunnelin ohjeellinen linjaus (musta katkoviiva).

Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

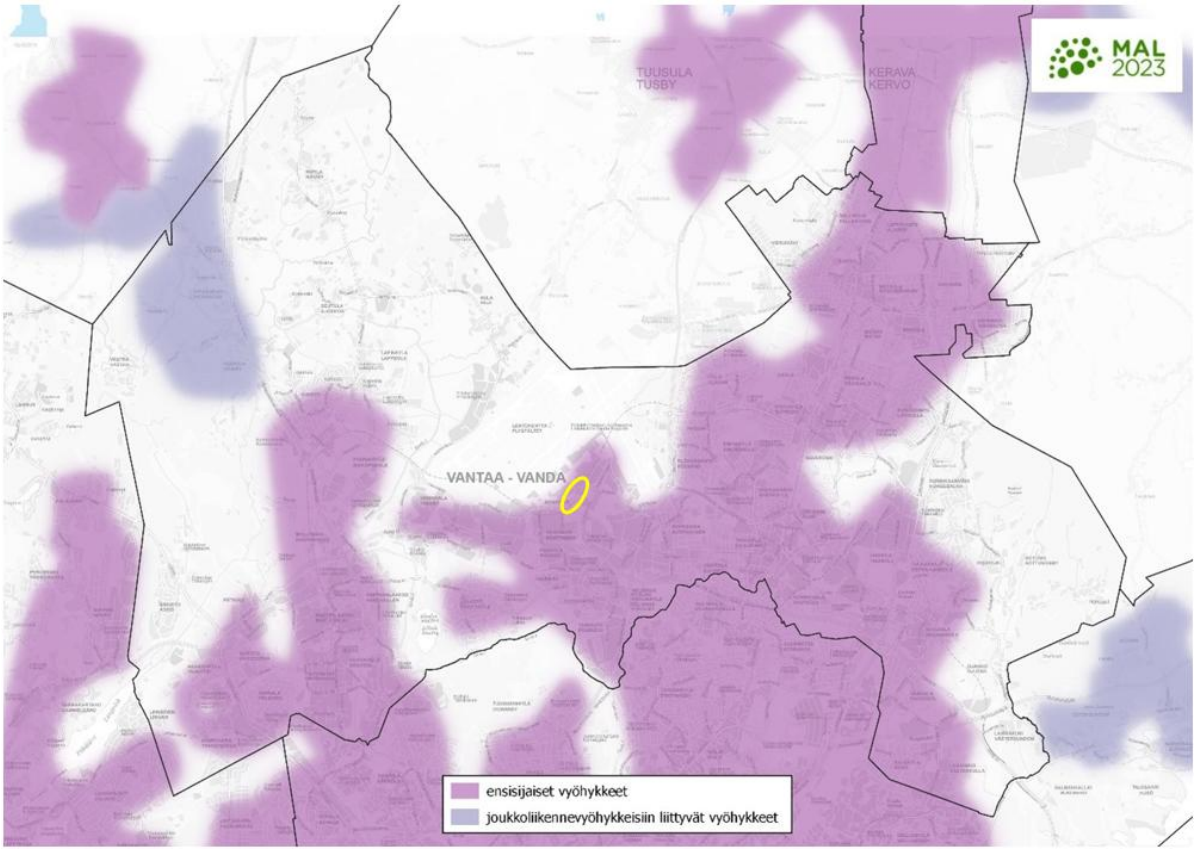
Kuva 7. *Ote voimassa olevien maakuntakaavojen epävirallisesta yhdistelmästä, jossa suunnittelualueen likimääräinen sijainti näkyy pinkillä soikiolla.*

MAL 2023 -suunnitelma

MAL 2023 on suunnitelma Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämiseksi vuosille 2023–2040. Suunnitelma valmistellaan neljän vuoden välein yhteistyössä seudun 14 kunnan ja HSLn toimesta. Suunnitelmassa määritellään ja priorisoidaan seudullisesti merkittävän

maankäytön ja erityisesti asuntorakentamisen sijoittumista sekä linjataan kasvua tukevat liikennejärjestelmän kehittämistoimet. Tavoitteena on kuvata seudun yhteinen tahtotila, jonka pohjalta yhdessä toimitaan tavoitetilan saavuttamiseksi. Suunnitelmassa tavoitellaan vähäpäästöistä, houkuttelevaa, elinvoimaista ja hyvinvoivaa seutua.

Suunnitelman keskeiset tavoitteena on luoda seudusta hiilineutraali, menestyvä ja hyvinvoiva. Hiilineutraaliuden tavoitteena on seudun kasvu vähentäen hiilidioksidipäästöjä tehokkaasti kestävän yhdyskuntarakenteen, asumisen ja liikenteen keinoin. Menestys syntyy siten, että seutu tarjoaa houkuttelevan asuin- ja toimintaympäristön asukkaille ja elinkeinoelämän toimijoille. Hyvinvoivan seudun laadukas elinympäristö mahdollistaa hyvän ja onnellisen elämän kaikille asukkaille.

Kuva 8. Ote MAL 2023 -suunnitelmasta. Kaava-alueen likimääräinen sijainti on ympyröity keltaisella.

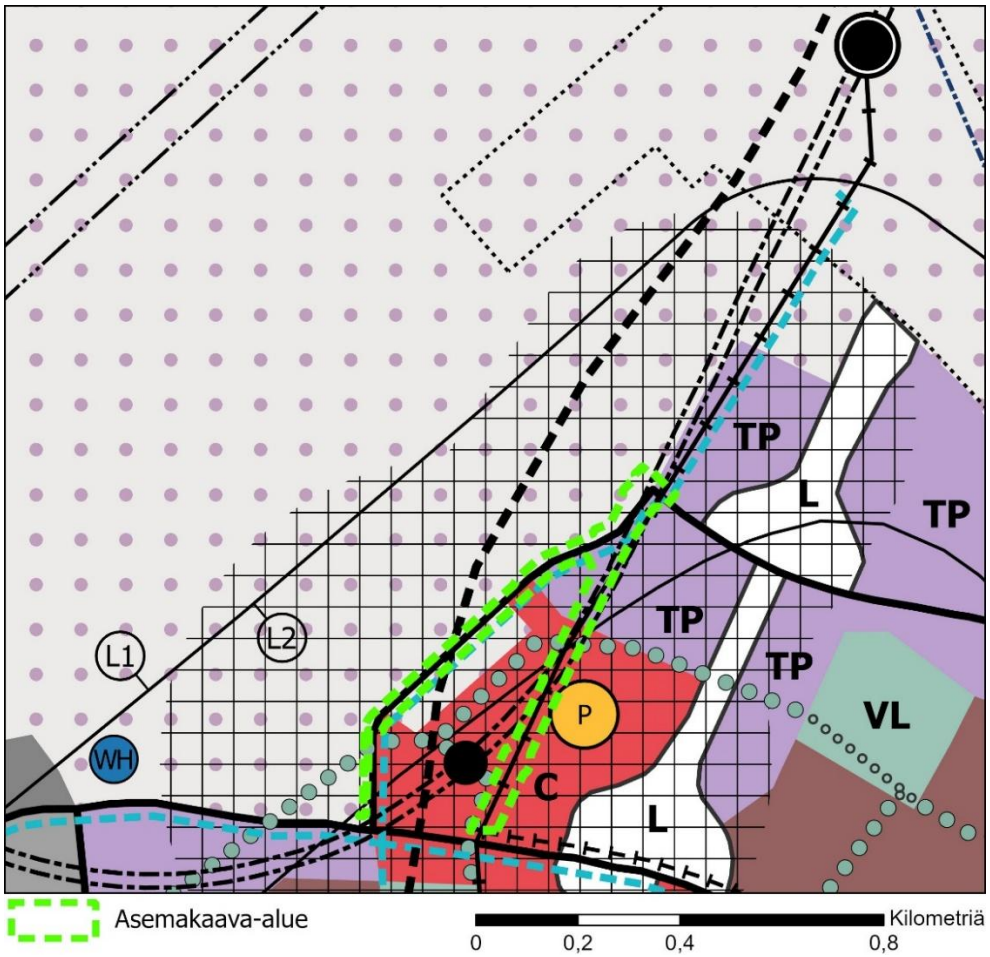
Maankäytön suunnittelussa jatketaan yhdyskuntarakenteen tiivistämistä erityisesti keskuksiin ja raideliikenteeseen tukeutuen sekä nykyistä liikennejärjestelmää täysimääräisesti hyödyntäen. Seudun uudesta asuntotuotannosta 95 % kohdistetaan ensisijaisille vyöhykkeille (oheinen kartta). Suunnittelulla mahdollistetaan maankäytön tiivistyminen ja ehkäistään alueellista eriytymistä kaupunkiuudistuksen keinoin. MAL 2030 suunnitelma on hyväksytty Vantaan osalta HSL:n hallituksessa 12.9.2023 (liikenne) ja Vantaan kaupunginvaltuustossa 13.11.2023. Osaa tavoitteista on täsmennetty kuntien ja valtion välisessä MAL-sopimuksessa, joka on hyväksytty Vantaan kaupunginvaltuustossa 21.10.2024. Sopimuksella vahvistetaan mm. Vantaan ratikka -hankkeen 30 % valtion rahoitusosuus ja mahdollistetaan hankkeen toteutus. Valtion rahoitusosuus koostuu suorasta valtion rahoituksesta sekä valtion maanluovutuksesta Vantaalle.

Yleiskaava 2020

Kaupunginvaltuuston 25.1.2021 hyväksymässä yleiskaava 2020:ssa suunnittelualue sijoittuu osin keskustatoimintojen alueelle (C), osin monipuoliselle työpaikka-alueelle (TP) sekä osin lentoliikenteen alueelle (LL). Kaava-alueen sijoittuu kokonaisuudessaan kestävän kasvun vyöhykkeelle (musta

ruuturasteri). Etelästä pohjoiseen kulkee raskaan raideliikenteen tunneliosuus (pistekatoviiva) sekä raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus (musta katkoviiva). Alueen ja sen lähiympäristön kautta kulkee virkistysalueyhteys (vihreä palloviiva). Turbiinitien suuntaisesti kulkee pyöräliikenteen baana (sininen katkoviiva). Aviabulevardin ja Karhumäenportin kulmaan sijoittuu julkisten palvelujen ja hallinnon paikka (P). Lisäksi kaavassa on osoitettu lentomeluvyöhykkeet.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 25.1.2021. Kaava koostuu kolmesta oikeusvaikutteisesta kartasta. Yleiskaava 2020 on tullut voimaan kuulutuksella 11.1.2023. Kolmella alueella (Länsisalmi, Myllykyläntie 4–8 ja Hakkilan radanpidon alue) jää voimaan osin yleiskaava 2007. Kaavahanke on voimassa olevan yleiskaavan mukainen.

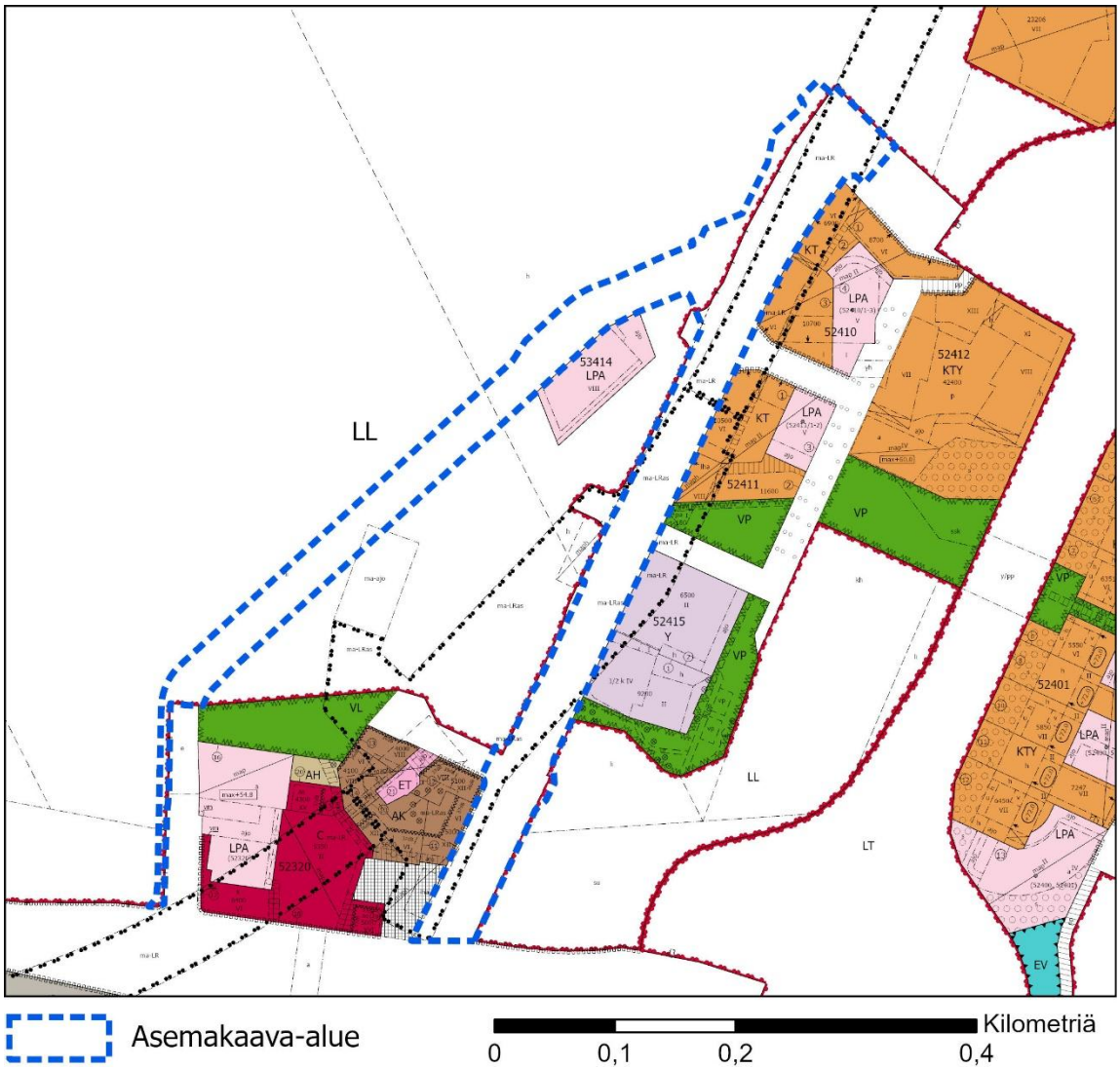
Kuva 9. *Ote voimassa olevasta yleiskaavasta 2020. Asemakaavamuutoksen alue on osoitettu vihreällä katkoviivalla.*

Asemakaava

Suunnittelualue on voimassa olevien asemakaavojen alueella lentokenttäaluetta (LL) sekä katualuetta. Maanalaisessa asemakaavassa alueelle sijoittuu maanalainen rautatietunneli (ma-LR), maanalainen pysäköintialue (ma-LP) sekä maanalaiselle rautatieasemalle varattua alueen osaa (ma-LRas).

Kaavamuutosalueella on voimassa seuraava asemakaavat ja asemakaavan muutokset:

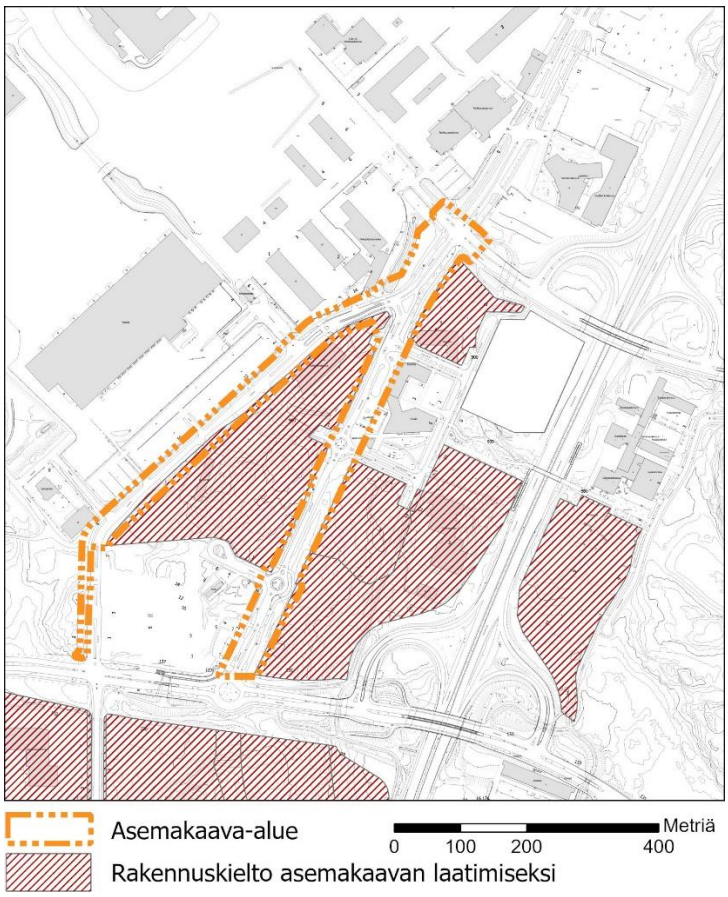
- Asemakaava Lentokenttä 1, 530100 (KV 14.8.1978)
- Asemakaavan muutos kortteli 52320 sekä katu- ja torialueet, 002151 (KV 14.12.2015)
- Maanalainen asemakaava Kehärata 4, 530800 (KV 18.6.2012)

Kuva 10. Ote ajantasa-asemakaavasta. Kaava-alueen rajaus on esitetty sinisellä katkoviivalla.

Rakennuskielto

Kaava-alueella on vähäiseltä osin voimassa rakennuskielto nro 20099R. Kielto on annettu Vantaan ratikan asemakaavojen laatimiseksi. Rakennuskiellon avulla pyritään varmistamaan Vantaan ratikan infrastruktuurin ja siihen liittyvän katutilan tilatarpeen vaatimien ns. teknisten asemakaavamuutosten laatiminen. Kyseisillä kiinteistöillä voimassa olevan asemakaavan mukainen rakentaminen saattaisi vaikeuttaa tulevien asemakaavamuutosten laatimista ja toteuttamista.

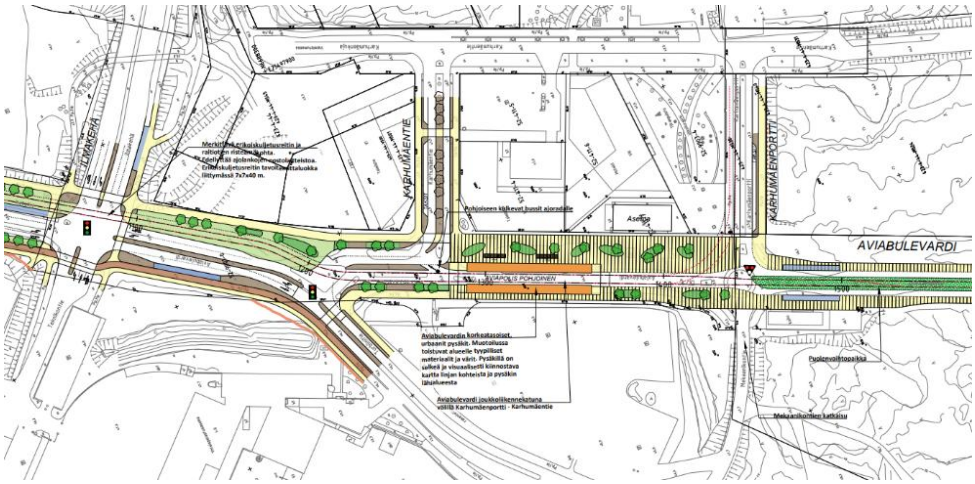
Kuva 11. Rakennuskieltoalue kaava-alueen 002576 läheisyydessä. Kaava-alueelle osuu osa rakennuskieltoaluetta 90099R.

Muut päätökset ja suunnitelmat

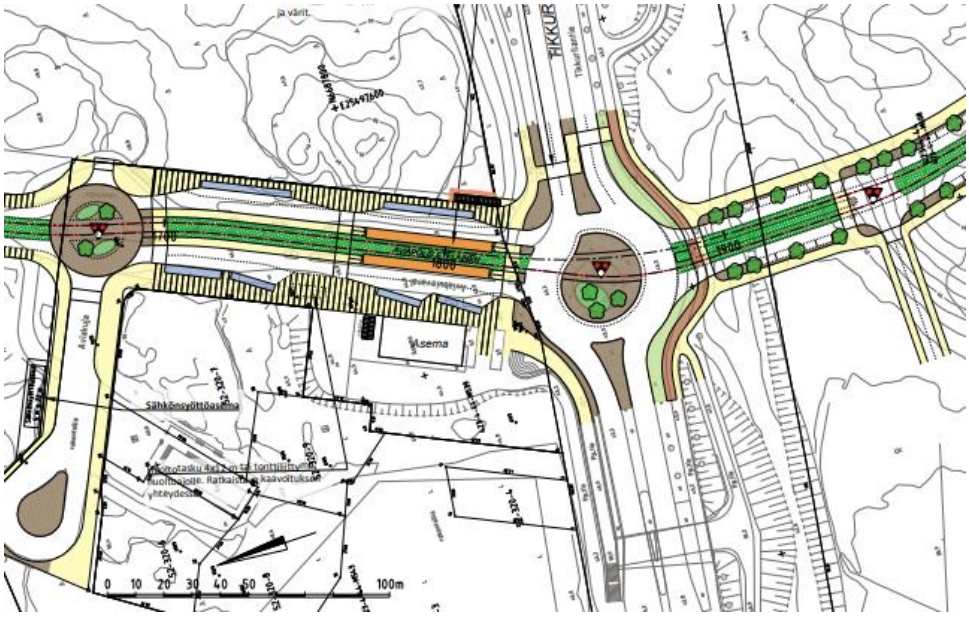
Ratikan yleissuunnitelma

Vantaan ratikan yleissuunnitelma valmistui vuonna 2019 ja se hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 19.11.2019. Kaupunginvaltuusto päätti 16.12.2019 ratikan jatkosuunnittelusta, jossa Vantaan ratikan reitille laaditaan katu- ja puistosuunnitelmat, alustavat rakennussuunnitelmat sekä asemakaavat.

Yleissuunnitelmassa on tutkittu hanke- ja vertailuvaihtoehtoja sekä laadittu matkustajamääräennusteita. Lisäksi on arvioitu ratikan vaikutuksia kulkutapoihin, liikenteelliseen saavutettavuuteen, tieliikenteen suoritteisiin ja onnettomuuksiin, päästöihin, matka-aikoihin lentoasemalle, maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen, palveluiden kehityspotentiaaliin, luontoon, kulttuuriin, virkistyskäyttöön, maisemaan, kaupunkikuvaan, meluun ja tärinään.

Kuva 12. *Ote Vantaan ratikan yleissuunnitelmasta Aviabulevardin pohjoispäässä (WSP Finland 2019). Raitiotien pysäkki on merkitty oranssilla ja bussipysäkit sinisellä.*

Kuva 13. Ote Vantaan ratikan yleissuunnitelmasta Aviabulevardin eteläpäässä (WSP Finland 2019). Raitiotien pysäkki on merkitty oranssilla ja bussipysäkit sinisellä.

Katu- ja puistosuunnitelmat

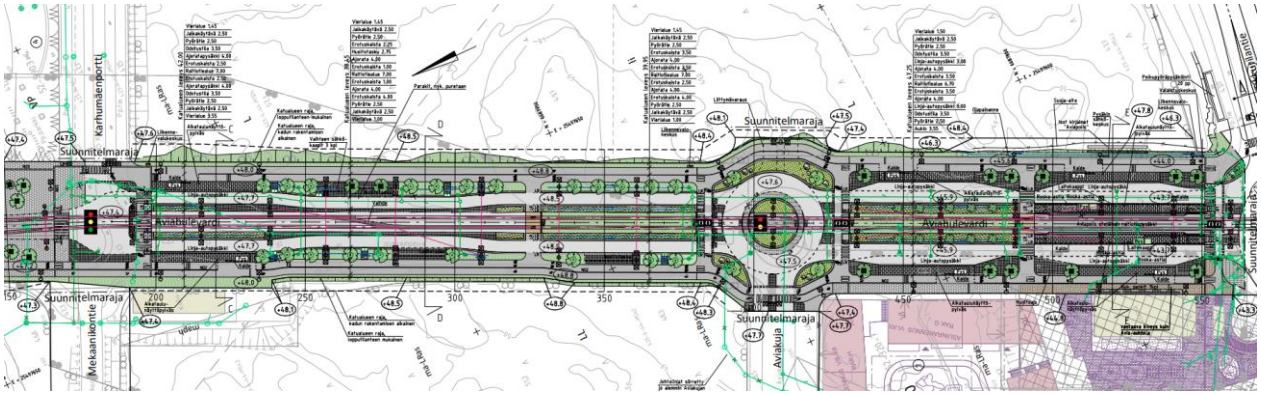
Vantaan ratikalle laaditaan sen rakentamisen mahdollistavat katusuunnitelmat. Ratikan katu- ja puistosuunnitelmat koskevat katuja, joita ratikan raiteet käyttävät. Katu- ja puistosuunnitelmissa tarkennetaan ja muokataan ratikan yleissuunnitelman ratkaisuja. Ratikkakatuihin liittyville kaduille suunnitellaan uudet järjestelyt. Pääosa ratikan käyttämistä kaduista on olemassa olevia katuja, mutta myös uusia katuja suunnitellaan. Jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita parannetaan koko suunnitteluosuudella. Samalla suunnitellaan katujen valaistus. Puistojen osalta suunnitellaan ne osuudet, joihin ratikka tai uudet liikennejärjestelyt aiheuttavat muutoksia.

Katu- ja puistosuunnitelmien yhteydessä arvioidaan ratikan vaikutuksia, jotka huomioidaan ratikan suunnittelussa. Nämä vaikutukset otetaan huomioon myös kaavatyössä.

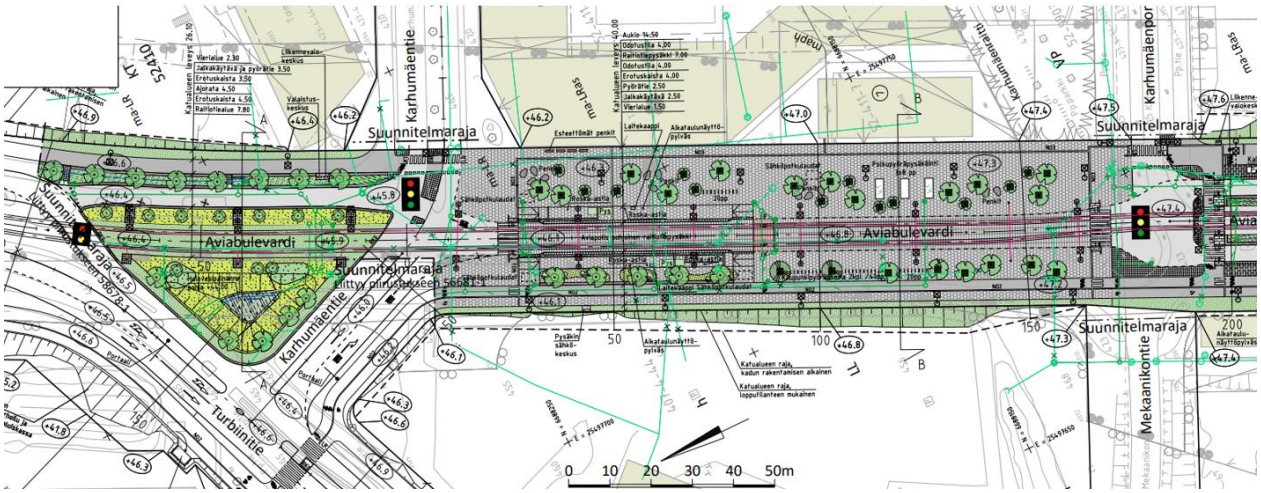
Ratikan katu- ja puistosuunnittelu on alkanut syksyllä 2020. Ensimmäiseksi laadittiin tilavaraukset ratikan asemakaavoja varten. Niistä tarkennetaan varsinaiset yksityiskohtaiset katu- ja puistosuunnitelmat. Suunnitelmien valmistuttua niiden ehdotukset asetetaan julkisesti nähtäville.

Aviabulevardin alueelle sijoittuvat katu- ja puistosuunnitelmien luonnokset valmistuivat 17.12.2021 ja ne esiteltiin 27.1.-9.2.2022, toinen katusuunnitelmien paketti valmistui 3.3.2022 ja ne esiteltiin 30.3.-12.4.2022 ja kolmas paketti valmistui 4.10.2022 ja ne esiteltiin 19.10-1.11.2022.

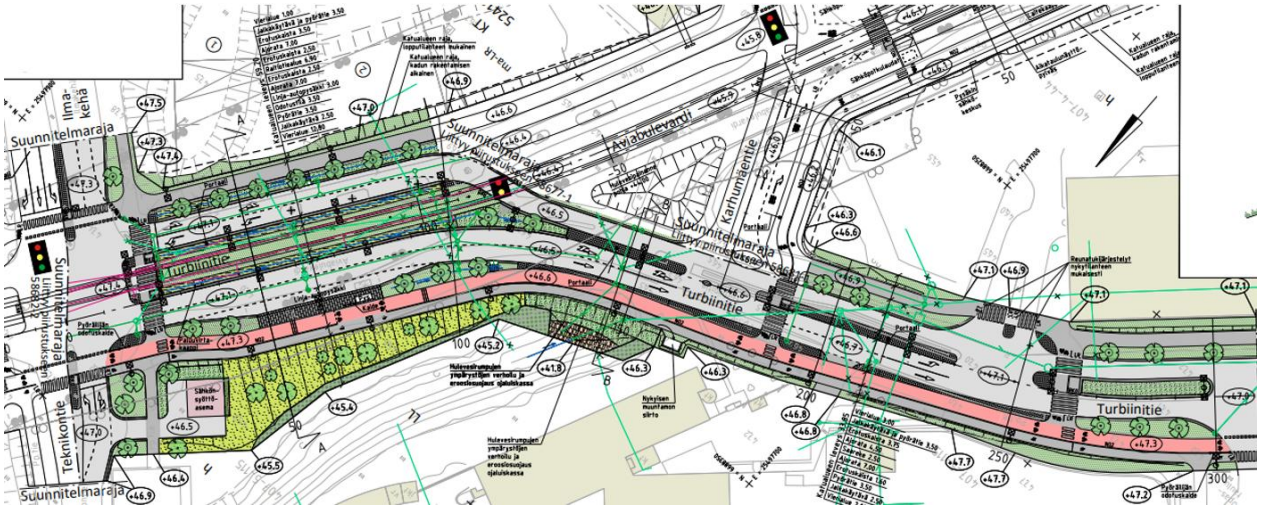
Kaavamuutosalueen katusuunnitelmaehdotukset valmistuivat 10.2.2023 ja ne esiteltiin 21.6-31.8.2023.

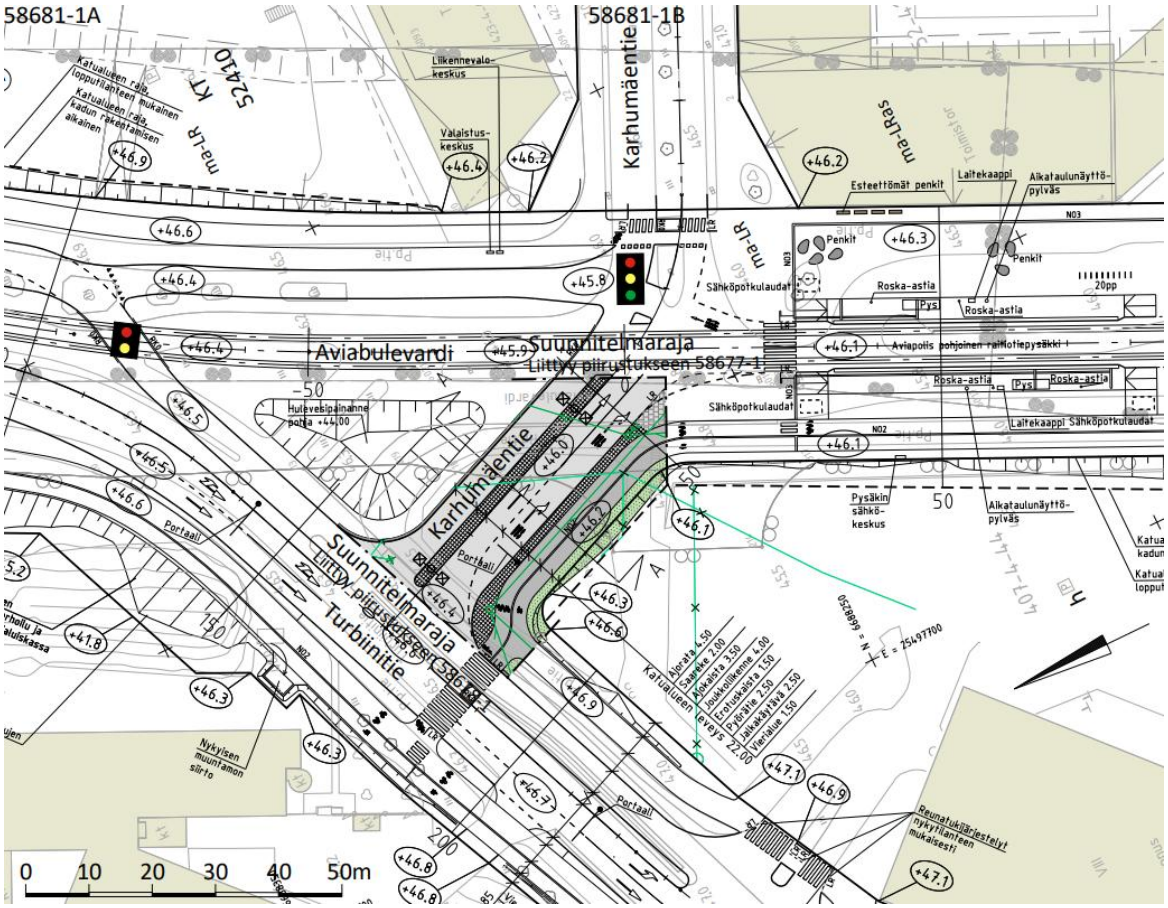
Kuva 14. Katusuunnitelmaehdotus Aviabulevardi välillä Karhunmäenportti-Tikkurilantie (Ramboll 10.2.2023).

Kuva 15. Katusuunnitelmaehdotus Aviabulevardi välillä Turbiinitie-Karhunmäenportti (Ilmailuaukio, Walliuksenkuja), (Ramboll 10.2.2023).

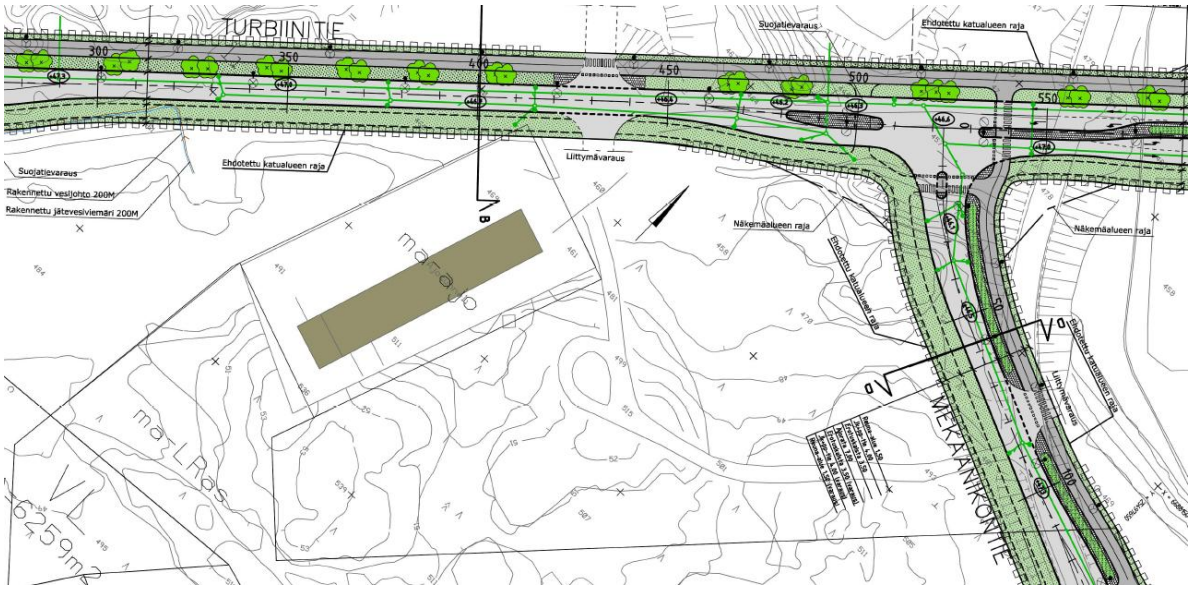
Kuva 16. Katusuunnitelmaehdotus Turbiinitie välillä Ilmakehä-Turbiinikuja (Ramboll 10.2.2023).

Kuva 17. Katusuunnitelmaehdotus Karhumäentie välillä Turbiinitie-Aviabulevardi (Adam Walliuksen katu) (Ramboll 10.2.2023).

Kuva 18. Turbiinitien katusuunnitelman luonnos, välillä Tikkurilantie – Lokinpuisto (WSP Oy 8.9.2015).

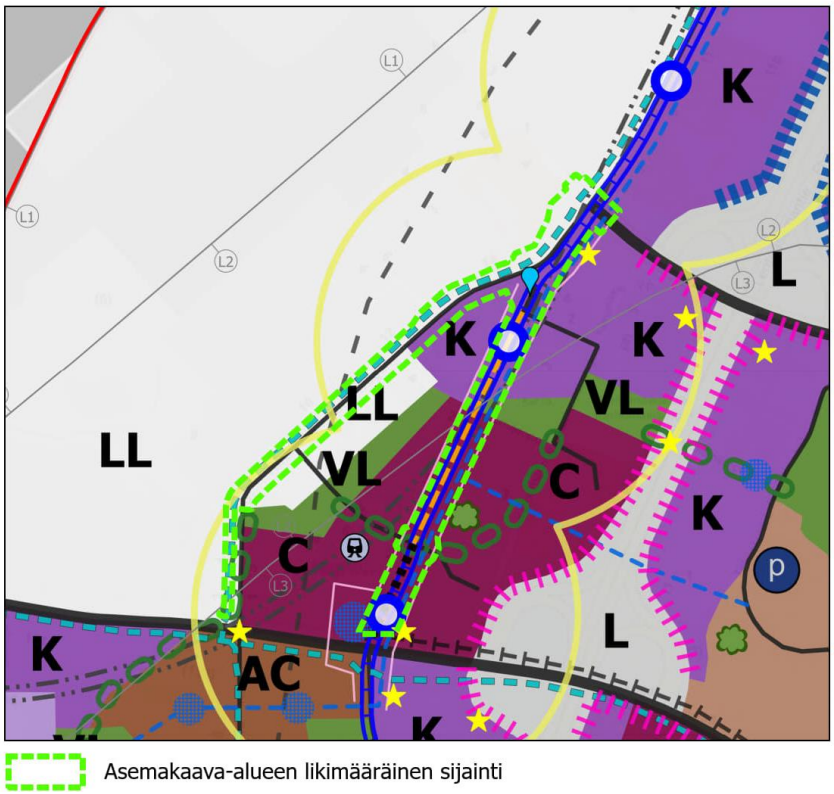

Kuva 19. Turbiinitien katusuunnitelman luonnos, välillä Lokinpuisto – Mekaanikontie (WSP Oy 8.9.2015).

Kuva 20. Turbiinitien katusuunnitelman luonnos, välillä Mekaanikontie - Aviabulevardi (WSP Oy 8.9.2015).

Ratikan kaavarunko

Kuva 21. Ote Vantaan ratikan kaavarungosta. Kaavamuutosalue on esitetty vihreällä katkoviivalla.

Vantaan ratikan reitin varrelle on laadittu sen kaupunkikehitystä ohjaava kaavarunko, joka kattaa ratikan pysäkeistä noin 800 metrin säteellä muodostuvan vyöhykkeen. Kaavarunko on yleiskaavaa tarkempi, mutta asemakaavaa yleisempi suunnitelma, jolla luodaan pitkän aikavälin visio ratikkakaupungista, määritellään tavoitemitoitus suunnittelualueen lisärakentamiselle, arvioidaan ratikkakaupungin kehittämisen vaikutukset ja aikataulutetaan alueiden kehittäminen pitkällä aikavälillä. Kaavarunko yhteensovittaa alueen maankäyttöön kohdistuvia tavoitteita ja tarkentaa Vantaan yleiskaavan 2020 maankäyttösuunnitelmaa. Kaavarunko toteutetaan oikeusvaikutuksettomana suunnitelmana, jonka ensisijainen tavoite on sitouttaa kaupungin eri toimialat toteuttamaan ratikkakaupunkia yhteisten periaatteiden mukaisesti.

Ratikan kaavarungon vaikutusten arviointi pitää sisällään laajemman kaupunkikehityksen vaikutusten arvioinnit, kuten taloudelliset vaikutukset.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ratikan kaavarungon 19.6.2023.

Lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteet

Aviapoliksen lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteet on laadittu Veromiehen ja Pohjois-Pakkalan alueelle. Suunnitteluperiaatteet ovat tiekartta siihen, miten Aviapoliksen visioita toteutetaan konkreettisesti asemakaavoituksen osalta. Aviapolis muuntuu seuraavien vuosikymmenien kuluessa logistiikkapainotteisesta alueesta vilkkaaksi lentokenttäkaupungiksi, jossa on työpaikkojen lisäksi asumista, palveluja ja kulttuuria. Suunnittelualueen asukasmäärä on vielä vähäinen, mutta tavoitteena on jopa 25 000 uutta asukasta Veromieheen ja Pakkalan pohjoisosaan.

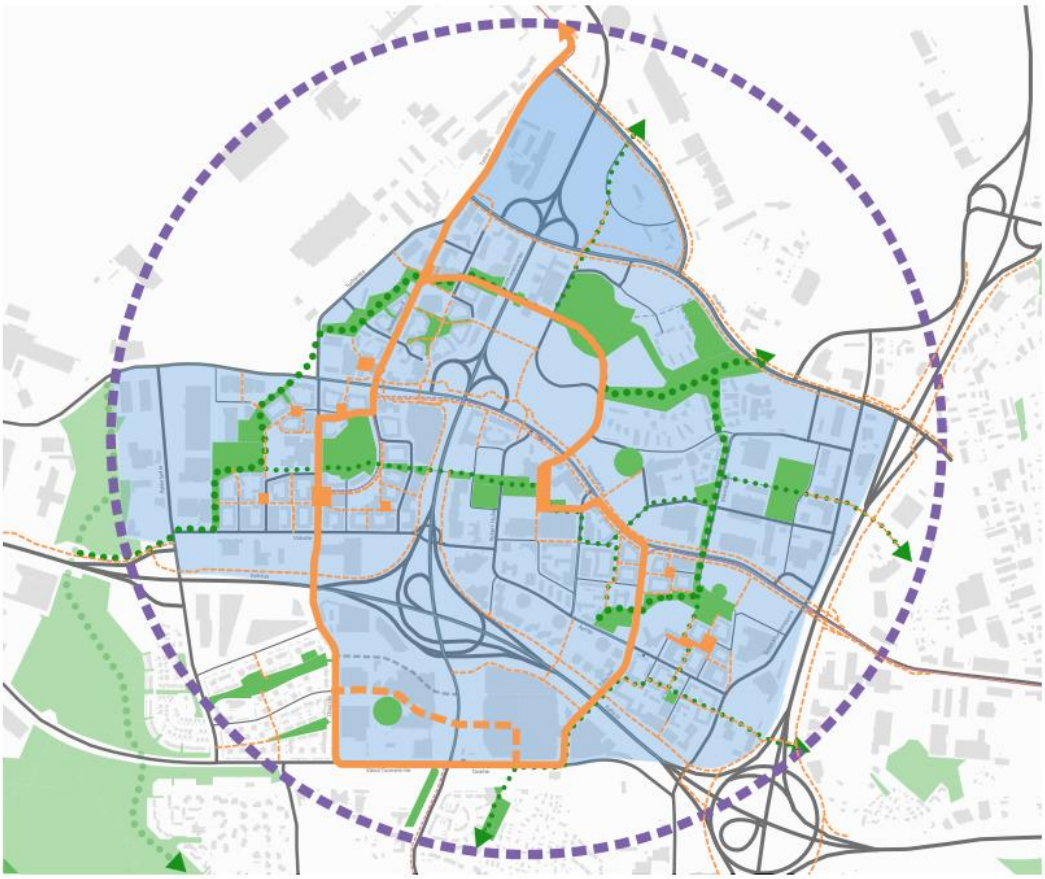
Solmukohtana Aviapolis on saavutettavuudeltaan ylivoimainen sekä globaalisti että paikallisesti. Helsinki-Vantaan lentokenttäaluetta kehitetään entistä suuremmaksi ja kansainvälisemmäksi. Se on maailman ainoa lentokenttä, jolta voi tulevaisuudessa kävellä suoraan kotiin. Kehärata ja tuleva

Vantaan ratikka parantavat kestävän kehityksen mukaisia liikkumistapoja ja helpottavat siirtymisiä.

Lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteet työ käsittää neljä osaa:

1. Kiehtova kaupunki kokoaa niin koko suunnittelualuetta yhdistäviä, kaupunkikuvallisia piirteitä kuin sen eri osia erottavia ominaisuuksia. Tavoitteena on paikan hengeltään omaleimainen ja tunnistettava ilme eri alueilla.
2. Käveltävä kaupunki keskittyy alueen kokonaisvaltaisen kaupunkitilan, kuten julkisten ulkotilojen, aukioiden, solmukohtien ja reittien suunnitteluun.
3. Vihreä kaupunki jatkaa Veromiehen verkkojen viherverkoston teemaa sekä kehittää vihreämpää kaupunkisuunnittelun periaatetta.
4. Resurssiviisas kaupunki esittelee kaavoituksessa käytettävää prosessimallia, jonka kautta maankäytön suunnittelua ohjaamalla voidaan ottaa hiilineutraalisuus konkreettisemmin huomioon.
5. Työssä laaditaan suunnitteluperiaatteita koko laajalle Veromiehen ja Pohjois-Pakkalan sekä Jumbon alueille osa-alueineen. Työn tuloksena helpotetaan asemakaavojen laadintaa ja annetaan aihioita tai valmiita ratkaisuja asemakaavamääräyksille.

Lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteet on tarkoitus hyväksyä vuoden 2023 alussa.

Kuva 22. Lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatetyön eri osiot kaaviomaisesti kartalla: Kiehtova kaupunki (sin.), käveltävä kaupunki (oranssi), vihreä kaupunki (vihreä) ja resurssiviisas kaupunki (violetti ympyrä kuvaa koko aluetta). Osuustie – kaava-alueen rajaus on esitetty keltaisella ympyrällä. Lähde: Vantaan kaupunki 2022

Lentorata

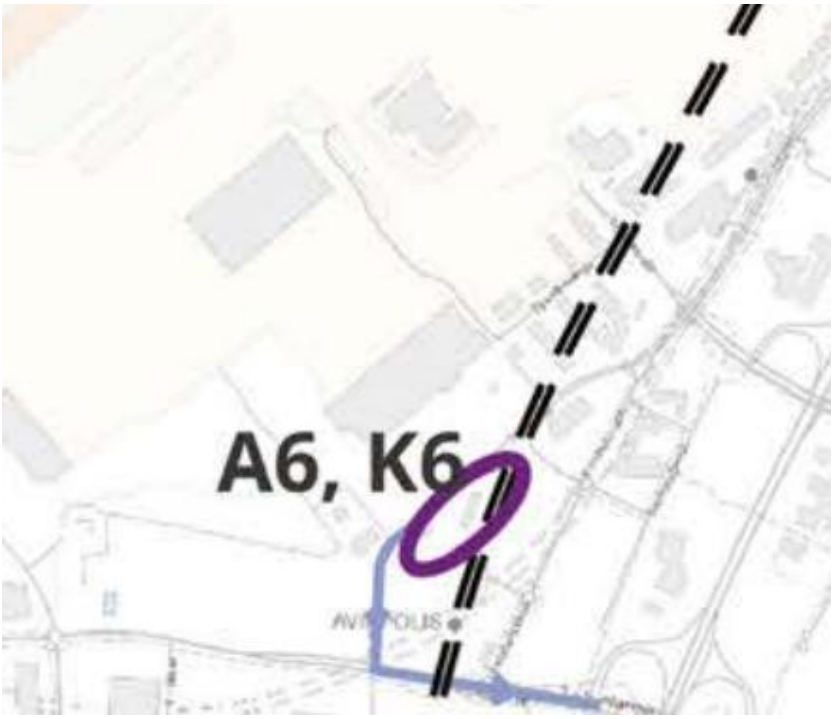
Lentorata mahdollistaisi toteutuessaan suoran kaukojunayhteyden sekä suoran yhteyden Helsingin keskustasta Helsinki-Vantaan lentoasemalle. Pääradan kapasiteetti Pasilan ja Keravan välillä on nykyisin lähes kokonaan käytössä. Raideliikenteen kapasiteetin lisääminen parantaisi myös junaliikenteen häiriönsietokykyä sekä mahdollistaisi junatarjonnan lisäämisen matkustuskysynnän kannalta vilkkaimpina ajankohtina. Lisäkapasiteetti avaisi uusia mahdollisuuksia lähi- ja taajamajunaliikenteen kehittämiselle, junaliikenteen kilpailun avaamiselle ja vielä jonkin täysin uuden ratasuunnan nopealle raideliikenteelle. Hankkeen tavoitteena on lyhentää matka-aikoja Helsinki–Vantaan lentoasemalle, edistää kulkutapamuutosta ajoneuvoliikenteestä raideliikenteeseen ja vapauttaa pääradan kapasiteettia ja vähentää häiriöherkkyyttä Helsingin seudun liikennöinnissä.

Lentoradan hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointiselostus (YVA) on kuulutettu ja ollut nähtävillä ensimmäisen kerran vuonna 2023 ja yhteysviranomainen antoi alkuvuodesta 2024 YVA-selostuksesta perustellun päätelmänsä. YVA-selostukselle on laadittu täydennys vuoden 2025 aikana ja se on nähtävillä 8.12.2025 - 21.1.2026.

Lentoradan yleissuunnitelman on määrä valmistua vuoden 2026 alussa, jonka jälkeen se laitetaan yleisesti nähtäville. Yleissuunnittelun valmistuttua suunnittelutyö jatkuu ratasuunnitelman laatimisella, joka vie noin kaksi vuotta. Suunnitelmien valmistuttua hanke voi edetä rakentamissuunnitelmaan ja rakentamisvaiheeseen, edellyttäen että hanketta koskeva investointipäätös on tehty. Rakentamisen kesto on arviolta 5–7 vuotta. Hankkeen toteutuessa liikenne radalla alkaisi aikaisintaan 2030-luvun puolivälin jälkeen

(*Lentoradan YVA ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys, Lentorata Oy 3/2025;* Lentorata Oy:n Lentorata, Helsinki, Vantaa, Tuusula, Kerava)

Lentoradan yleissuunnitelman mukainen maanalainen rautatietunneli sijoittuisi osin asemakaavamuutoksen nro 002598 alueelle. Lentoradan tunneliin liittyville kuiluille on esitetty yleissuunnitelmassa useita vaihtoehtoisia paikkoja, joista osa sijoittuu kaavamuutoksen alueelle.

Kuva 23. Ote Lentoradan YVA-selostuksen karttakuvasta kaavamuutoksen alueelta. Lentoradan tunneliosuus on esitetty mustilla katkoviivoilla ja violetilla värillä Turbiinitien vierestä on ympyröity alue, jolle on tutkittu sekä Lentoradan kuilun että ajotunnelin sijoittamista. (Lentoradan YVA ympäristövaikutusten arviointiselostus, Suomirata Oy 6/2023, s. 23.)

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Vantaan ratikan yleissuunnitelma valmistui vuonna 2019 ja se hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 16.12.2019. Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi, että ratikan rakentamisen mahdollistava jatkosuunnittelu voidaan aloittaa suunnitelman pohjalta. Jatkosuunnitteluvaiheessa Vantaan ratikan reiteille laaditaan sen rakentamisen mahdollistavat katu- ja puistosuunnitelmat sekä asemakaavat.

Kaavoitus tuli vireille 23.11.2020 laajempana alueena numerolla 062800. Tämä asemakaavamuutos on erotettu omaksi muutosalueekseen katusuunnittelun edettyä ja sai työohjelmassa numeron 002576.

Maanomistajan kanssa on sovittu, että kaavan 002270 Turbiinitien osuus kaavoitetaan tämän kaavan 002576 yhteydessä.

Kaupunkiympäristölautakunta 6.6.2023 päätti asettaa asemakaavaehdotuksen nähtäville MRA 27 §:n mukaisesti. Kaavaehdotus oli nähtävillä 21.6.-31.8.2023 välisenä aikana.

Kaupunginhallitus 9.2.2026 päätti asettaa asemakaavaehdotuksen uudelleen nähtäville MRA 27 § ja 32 §:ien mukaisesti. Kaavaehdotus oli nähtävillä 25.2.-26.3.2026 välisenä aikana.

Ratikan asemakaavat ovat asemakaavoituksen työohjelmassa 2026.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

Osallisia ovat ne, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa.

- Alueen maanomistajat ja maanvuokraajat
- Viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat ja vuokralaiset (naapurit)
- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät,
- Asukas- ym. yhdistykset
- Kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- Kaupungin omat asiantuntijat

Osallisia ovat myös ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Väylävirasto (rautatie- ja vesialueet)
- Pelastuslaitos
- Vantaan kaupunginmuseo
- Suomen luonnonsuojeluliitto
- Tietoliikenneverkkoja ylläpitävät yhtiöt, energiayhtiöt
- Uudenmaan liitto, HSY, HSL

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Ratikan hankkeiden jatkosuunnittelun yhteinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma ”Vantaan ratikka - osallistumis- ja arviointisuunnitelma - Ratikan kaavarunko (YK0049), Ratikan asemakaavat (tarkastelualue 062800) ja katu- ja puistosuunnittelun aloitusilmoitus” julkaistiin 23.11.2020 ja päivitettiin 17.9.2021. Suunnittelun alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla,

Vantaan asukaslehdessä/ Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettiin 15.1.2021 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 88 kappaletta. Aviabulevardin ja Tietotien asemakaavamuutoksen alueelta 002576 saatiin 1 mielipide.

Ratikan suunnittelusta järjestettiin neljä alueellista verkkotilaisuutta ja yksi koko linjaa koskeva. Yleisötilaisuudet järjestettiin 8.12.2020 (Länsimäki), 9.12.2020 (Hakunila), 16.12.2020 (Tikkurila) ja 17.12.2020 (Aviapolis). Lisäksi järjestettiin puhelinpäivystys ja kysymyksiä ja näkemyksiä sai jättää myös sähköpostilla.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on kuvattu Vantaan ratikan OAS-vaiheen vuorovaikutusraportissa 22.3.2021. Erilaiset osallistumisen ja vaikuttamisen tavat koottiin työn aikana osallistuvavantaa.fi -alustalle.

Kaikille avoin ratikan infotilaisuudet järjestettiin 23.9.2021, 6.4.2022, 15.11.2022 ja 13.4.2023 (koko ratikan linja).

Asemakaava-arkkitehti on ollut tavattavissa Aviapolis -teemapäivänä Ilmailumuseolla 9.6.2022 klo 14.00-19.00. Tapahtumassa sai tutustua ratikan suunnitelmiin.

Asemakaavan valmisteluvaiheen vuorovaikutusmateriaali on julkaistu kaupungin verkkosivuilla 2.3.2023 ja siitä on ollut mahdollista jättää mielipide 2.3.-24.3.2023 välisenä aikana (MRL 62 §, MRA 30 §). Vuorovaikutusmateriaalin julkaisusta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa. Maanomistajille on lisäksi lähetetty 2.3.2023 kirje, jossa on ilmoitettu katualueeksi muuttuvien alueiden inventointityön aloittamisesta ja mahdollisuudesta jättää mielipide vuorovaikutusmateriaalista. Kirjeen mukana on liitteenä lähetetty yksityiskohtaiset tiedot kiinteistöillä tapahtuvista muutoksista. Puhelinaikoja järjestettiin nähtävillä olon aikana 2; 9.3. ja 20.3.2023. Tänä aikana ei tullut puheluita. Mielipiteitä vuorovaikutusmateriaalista vastaanotettiin 2. Mielipiteiden perusteella kaava-alueelle 002576 liitettiin kaavassa 002270 aloitettu Turbiinitien osuus ja poistettiin lentokentän päädyn osuus, joka erotettiin omaksi kaava-alueeksi 002462.

Turbiinitien osuuden kaavoitus on alkanut työnumerolla 002270 ja siitä on julkaistu vireilletuloilmoitus 15.05.2015. Asemakaavamuutoksen 002270 alkamisesta on tiedotettu Vantaan Sanomissa 17.5.2015 sekä kirjeitse osallisille, maanomistajille, naapureille ja viranomaisille 15.5.2015 (MRL 62§). Kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin määräaikaan 12.6.2015 mennessä kuusi mielipidettä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadut mielipiteet (tiivistettynä)

Kaavan 002576 koskevat mielipiteet
M77

Hyvä ja monipuolinen saavutettavuus on Helsinki-Vantaan lentoaseman toiminnan kannalta keskeinen tekijä. Vantaan ratikan myötä lentoasema verkottuu nykyistä vahvemmin Vantaan kaupungin sisäiseen liikenteeseen. Lentoaseman infrastruktuuri sen henkilöliikenteen keskiössä on tiivis – suorastaan ahdas – ja tämän vuoksi ratikan ratkaisuissa on huomioitava valtakunnan päälentoaseman oman toiminnan ja muiden liikennemuotojen matkustajavirtojen asettamat reunaehdot.

Finavia katsoo, että ratikkalinjan suunnittelu ei edellytä nykyisen asemakaavan muuttamista. Muussa tapauksessa Finavia katsoo, että mahdolliset asemakaavavaikutukset on sovittava yhteistyössä Finavian kanssa. Lentoaseman toimintaedellytysten varmistamiseksi Finavia katsoo, että ratikkaratkaisut tulee suunnitella Finavian omistamien maa-alueiden maankäytön asettamien reunaehtojen mukaan.

Lisäksi Finavia muistuttaa Vantaan yleiskaavan 2020 laatimisen yhteydessä antamiensa lausuntojen mukaisesti, että maankäytön suunnittelussa Tietotien länsipuolinen alue on säilytettävä

lentoliikenteen toimintojen alueena. Tämän lisäksi etenkin Tietotien katualueen mitoituksessa on huomioitava lentoaseman turva-aidan edellyttämä tilavaraus.

Kaavaa 002270 koskevat mielipiteet:

Vantaan Energia Sähköverkot Oy (11.6.2015) kehotti huomioimaan asemakaavan muutosehdotuksessa kartalla toimittamiensa maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainnin. Vantaan kaupunginmuseo (12.6.2015) totesi, että Lentokentän kaupunginosassa ei ole suoritettu kattavaa rakennetun kulttuuriympäristön inventointia. Kaupunginmuseon mukaan kaavaselostuksessa tulee tuoda ilmi, onko alueella rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, jotka tulisi suojella tai joiden purkamisen tuleva asemakaava mahdollistaisi. Helsingin Seudun Liikenne –kuntayhtymällä (HSL, 11.6.2015), Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymällä (HSY, 12.6.2015), Museovirastolla (4.6.2015) ja Caruna Oy:llä (29.5.2015) ei ollut huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Vuorovaikutusaineistosta saadut mielipiteet (tiivistettynä)

M1:
Avia Real Estate (jäljempänä ARE) kannattaa raitiotien rakentamista Aviapolikseen ja näkee sen tukevan alueen nopeaa kehittymistä ja menestystä jatkossa sekä edistävän Vantaan ja yrityksemme hiilineutraaliustavotteiden saavuttamista.

1. ARE ehdottaa, että lentoaseman päättöterminaalin osuus Ilmailutien ja Tietotien risteyksestä alkaen erotetaan omaksi, myöhemmin vahvistettavaksi asemakaava-alueeksi, jotta raitiotien päättöterminaalin linjauksen vaihtoehtoiset sijainnit ehditään kunnolla tutkia ja taloudelliset korvaukset sopia. Lentäjäntie ja Teletie pitäisi jäädä lentokenttäalueeksi. ARE esittää ratikan päättöpysäkiksi P6 pysäköintialuetta. Tämä on ehdotettu vuonna 2019 yleissuunnitelman yhteydessä Tietotien päähän maan tasoon Kehäradan juna-aseman yhteyteen.

2. Katusuunnitelmissa ja kaavan vuorovaikutusmateriaalissa esitetty ratkaisu ei mahdollista kiinteistöjemme nykyistä tai tulevaa toimintaa (turvallisuus, liikkuminen, kaupallisten toimintojen menestyminen). Siltarakenne on lukittu jo 2019 eikä ARE:a ole osallistettu aiemmin, joten suunnittelussa ei ole ollut tiedossa kiinteistöistämme tai niiden tulevaisuuden kehitystarpeista. ARE:n ja hotellioperaattoreiden välillä on yli 15 vuoden vuokrasopimuksia, hotellien kehitys on turvattava myös pitkällä aikajänteellä. Lisäksi lentokenttäterminaalin läheisyyteen on tulossa uudisrakentamista. Ratikan tulee tukea kehitystä eikä estää sitä, eikä hotellien toimintaedellytyksiä tai houkuttelevuutta saa vaarantaa.

3. ARE tuo esille suunnitelmaehdotusten aiheuttamat seuraavat haitat:
- Kapea katualue, miten turvataan liikenne, pelastusreitit, kääntymiset, kevyt liikenne, kaupunkikuva, viihtyisyys
- Silta varjostaa rakennuksia, lisäksi liikennöinnistä aiheutuu melua ja tärinää
- Rakentamisen aika, mitä häiriöitä? Rakennuksia pitäisi pystyä käyttämään normaalisti
- Taloudelliset haitat ja riskit
- Kiinteistöjen arvon aleneminen
- Hankkeiden toteutumattomuus ja kehitysmahdollisuuksien kapeneminen vaikuttaa jopa kansainvälisellä tasolla Lentokenttäkaupungin imagoon ja kehitykseen

4. Osallistamisesta ja vuorovaikutuksesta:

ARE otettiin mukaan suunnittelutyöhön vasta alkuvuonna 2022. Mikäli meidät olisi kutsuttu muiden maanomistajien tavoin mukaan jo useita vuosia aiemmin, olisi huolemme voitu ottaa jo aikaisemmassa suunnittelussa huomioon.
Nyt ehdotettu asemakaavahanke on nykyisessä muodossaan MRL:n vastainen:

- Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö ei toteudu. Kaavalla ei saa heikentää jo kaavoitetun ja toteutetun alueen turvallisuutta tai viihtyisyyttä. Kaavan tulee luoda edellytykset liikenteen riittävälle ja turvalliselle järjestämiselle, joka koskee erityisesti joukkoliikennettä ja pelastusajoneuvoja.
- Kaavalla ei saa aiheuttaa kohtuutonta haittaa maanomistajalle
- Maanomistajilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa kaavoitusprosessiin sen alusta lukien. Tällaisia keskusteluja ei ARE:n kanssa ole käyty, kuin vasta vuoden 2022 alusta lukien. Kaavan valmistelu ei välttämättä täytä MRL:n asettamia vaatimuksia maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun vaatimusta.
-

5. Huomioita kaava-alueen eteläosasta:

Turbiinitie tulee olla kokonaisuudessaan yhdessä kaavassa (nyt jakautunut ratikkakaavaan ja Aviapolis pohjoinen –kaavaan). Maankäyttösopimuksia on valmisteltu jo, tiealueen jakaminen kahdelle kaavalle sekoittaisi tilannetta. Turbiinitien Kolmioparkin kohdalla katualue ei saa ulottua kiinni rakennuksen seinään. Kolmiokortteliin tulisi mahdollistaa huoltoajo ja saattoliikenne myös Aviabulevardilta

Mekaanikontien katualuetta on laajennettu, tulee vastata Aviapoliksen keskustan kaavaluonnoksen aluetta. Pelastustiet ja huoltoreitit Aviabulevardilla

Kaavoittajan vastine:

1. *Kaava-alue on jaettu kahteen osaan. Lentoaseman päädyn kaava 002462 käsittää Teletien ja Lentäjäntien. Kaava-alue 002576 käsittää Aviabulevardin, Turbiinitien ja Tietotien. Vantaan ratikan päätepysäkin tulee sijoittua mahdollisimman lähelle lentoterminaalia, jotta se palvelee työntekijöiden lisäksi myös lentomatkustajia. Mielipiteessä esitetty paikka päätepysäkille jää terminaalista liian kauas. Päätepysäkin paikka ratkaistaan kaavassa nro 002462.*
2. *Avia Real Estate Oy on perustettu syyskuussa vuonna 2021, joten tätä ennen emme ole voineet olla yhtiöön yhteydessä. Yhteistyö on tehty Finavia Oy:n kanssa, joka on edustanut maanomistajaa. Yhteistyössä Finavia Oy:n kanssa tehty selvitys lentoaseman reitistä on valmistunut 2.7.2020, ja selvityksen tuloksena esitettiin lentoasemalle nykyistä siltaratkaisua.*
3. *Tarvittavat tilavaraukset esim. rakennusten kunnossapidolle on otettu huomioon katusuunnitelmissa. Hyvällä ja riittävällä valaistuksella haittoja voidaan poistaa ja luoda näkymistä miellyttävämmät. Ikkunoiden eteen ei muodostu yhtenäistä estettä muuten kuin siltakannen osalta. Raitiovaunun liikennöinti vastaa näkemähaittana tavallista katunäkymää. Raitiotiehanke suojaa viereiset olemassa olevat rakennukset melulta, tärinältä ja runkomelulta aina kun selvitysten mukaan riskejä ohjearvojen ylitykselle on. Hankkeessa on tehty kattavat melu-, tärinä- ja runkomeluselvitykset. Kaikki kadut suunnitellaan lähtökohtaisesti turvallisiksi sekä niin, että pelastusreitit ovat toimivia. Toteutuksen suunnittelua ei ratkaista asemakaavassa, mutta rakentamisen aikana huolehditaan siitä, että rakennuksia pysytytään käyttämään mahdollisimman häiriöttä. Raidehankkeilla on huomattu olevan positiivinen vaikutus kaupunkikehitykseen sekä alueiden imagoon ja kysyntään.*
4. *Avia Real Estate Oy on perustettu syyskuussa vuonna 2021, tätä ennen yhteistyötä on tehty Finavia Oy:n kanssa. Yhteisiä kokouksia ARE:n, Vantaan kaupungin ja ratikan suunnitteluorganisaation kanssa on järjestetty lukuisia – jopa enemmän kuin muiden maanomistajien kanssa. Asemakaavaehdotus perustuu ratikan katu- ja puistosuunnitelmiin, joihin ARE:lla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteitään suunnittelun edetessä. Asemakaavoituksen vireille tulosta on lähetetty tiedote maanomistajalle (vuonna 2020, jolloin tiedote lähetettiin Finavia Oy:lle), osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta vastaanotettiin mielipide, joten kaavoituksen vireille tulo on tullut maanomistajalle tiedoksi. Asemakaavaehdotuksesta on julkaistu vuorovaikutusmateriaali maaliskuussa 2023, ja se on lähetetty maanomistajalle (sekä ARE että Finavia) kommenteille. Maanomistajilta vastaanotettiin mielipiteet ja ne on huomioitu*

asemakaavaehdotuksessa. Ratikan suunnittelun aikana on laadittu useita selvityksiä, mm luontoselvitys, melu- ja tärinäselvitys, ja nämä on huomioitu asemakaavan laadinnassa MRL:n mukaisesti.

5. *Turbiinitie on otettu kaavaan 002576 kokonaisuudessaan maanomistajan kanssa sovitun mukaisesti. Turbiinitien katualue ei ota kiinni pysäköintirakennuksen seinään. Aviabulevardi on suljettu autoliikenteeltä pohjoisesta osastaan. Alueella on käynnissä toinen asemakaavamuutos, jossa tarkastellaan tarkemmin ympäröivää maankäyttöä, huoltoajoreitit ja saattoliikenne ratkaistaan siinä kaavassa. Mekaanikontien katualueen laajuus vastaa voimassa olevan asemakaavan mukaista katualuetta. Mekaanikontien katualueen rajaus sovitetaan alueen maankäytön kanssa yhteen kolmiokorttelin kaavassa. Aviabulevardin eteläosan pelastus- ja huoltoreitit on huomioitu asemakaavaehdotuksessa.*

M2:

1. Turbiinitien muuttamista kaduksi on valmisteltu vuosia. Tie on merkittävässä roolissa sekä lentoaseman työmatka- ja huoltoliikenteen reittinä että Aviapoliksen alueen kehittämisessä. Kaavaluonnoksen valmisteluaineistossa on esitetty katualueeksi Turbiinitien pohjoispään eteläreunaa kolmiotontien pysäköintitalolta Aviabulevardin liittymään asti. Finavia katsoo, että Turbiinitien asemakaavoitusprosessi tulee saattaa valmiiksi ja se tulee muuttaa kaduksi yhdellä kertaa
2. Finavia katsoo, että lentoaseman ydinalueella sillä tulee olla tarvittaessa mahdollisuudet toimintojen muuttamiseen ja kehittämiseen joustavasti. Tämän varmistamiseksi Finavia katsoo, että lentoaseman ydinalue tulee olla Finavian päätäntävallan alaisena, eikä kaupungin katualue voi ulottua keskeisten toimintojen alueelle. Tämän perusteella Finavia katsoo, että katualue voi ulottua Teletielle enintään Tutkatien liittymään asti.
3. Asemakaavamuutoksen otteessa on esitetty ajoneuvoliittymän kieltävää asemakaavamerkintää useisiin kohtiin. Finavia katsoo, että merkinnät heikentävät lentoasemanpitäjän etua, voivat estää rakennusten käyttöä ja vaikeuttavat toimintamuutoksiin varautumista ja tämän vuoksi nämä merkinnät tulee ensisijaisesti poistaa kokonaan.
4. Kaavan valmisteluaineistossa on esitetty sähkönsyöttöaseman sijoittaminen Ilmailutien ja kevyen liikenteen väliselle viherkaistalle. Tämän vuoksi katualueeksi merkitty alue on hyvin leveä. Finavia katsoo, että lentoaseman toimintojen muutosmahdollisuuksien varmistamiseksi katualue tulee kyseisellä kohdalla kaventaa.
5. Kiinteistöllä 92-423-4-49 sijaitsee Finavian pysäköintialue. Valmisteluaineiston mukaan Tietotien alue levenee ratikan vaikutuksesta siten, että pysäköintialue pienenee noin 2 066 m2. Finavia katsoo, että kaupungin tulee korvata aluemenetys. Ratikan katusuunnittelun yhteydessä on sovittu, että nykyinen liittymä Tietotien pysäköintialueelle säilyy nykyisellä paikallaan. Kaavan valmisteluaineistossa liittymän kohdalla on liittymän estävä kaavamerkintä. Finavia edellyttää tämän korjaamista sovitun mukaiseksi.
6. Kiinteistöllä 92-423-4-48 sijaitsee Finavian pysäköintialue. Valmisteluaineiston mukaan Tietotien alue levenee ratikan vaikutuksesta siten, että nykyinen pysäköintialue pienenee. Alueelle on suunniteltu rakentamista ja kaavoitus on tarkoitus aloittaa myöhemmin. Finavia edellyttää, että kiinteistön rakentamisen edellytyksille ei ratahankkeen yhteydessä aiheuteta haittaa ja esimerkiksi pienentyvä rakennuspaikka huomioidaan siten, että kaupunki hyväksyy menetettävän maa-alueen verran enemmän rakennusoikeutta ja pysäköintipaikkojen rakentamisessa kaupunki joustaa ja mahdollistaa vaiheittaisen etenemisen.

Kaavoittajan vastine:

1. *Turbiinitie on otettu kokonaisuudessaan kaava-alueelle 002576.*
2. *Kaava-alue on jaettu kahteen osaan asemakaavan valmisteluaineistosta saatuihin mielipiteisiin viitaten. Kaavan 002576 rajaus päättyy Tietotien ja Teletien risteykseen. Teletie ja lentoaseman pääty kaavoitetaan kaavassa 002462.*

3. *Ajoliittymäkieltomerkinnät perustuvat ratikan katu- ja puistosuunnitelmiin. Liittymiä ei voida esittää kaikkialle katualueen varrelle, liikenneturvallisuus tulee huomioida suunnitelmissa. Ratikan raiteet kulkevat katualueen keskellä Aviabulevardilla ja Tietotiellä. Raiteiden ylitykset tulee suunnitella hallitusti, jolloin ajoliittymäkieltomerkintöjä on perusteltua lisätä katualueen reunoille tarvittaviin kohtiin. Ajoliittymäkieltomerkintöjä on tarkastettu asemakaavaehdotukseen ja väljennetty joillakin kohdin.*
4. *Sähkönsyöttöasemalle tulee varata ajoyhteys katualueelta huoltotoimenpiteitä varten, tämä leventää sähkönsyöttöaseman kohdalla katualueen leveyttä.*
5. *Asemakaavan valmisteluvaiheessa on laadittu arvio katualueeksi muuttuvan alueen pinta-alasta ja kerrottu katualueeksi muuttuvan alueen osalta inventoinnin prosessista ja jatkovaiheista. Pysäköintialueen liittymän paikka on tarkistettu ja korjattu asemakaavaehdotukseen.*
6. *Asemakaavamuutoksessa 002576 ei sovita tulevista maankäytön suunnitelmista tai asemakaavaratkaisuista. Tulevien kortteleiden rakennusoikeudet ja pysäköinnin määrät sekä rakentamisen vaiheittaistaminen sovitaan tulevissa asemakaavamuutoksissa. Maanomistajan vastuulle jää asian esille nostaminen tulevissa kaavoitushankkeissa.*

Asemakaavaehdotuksen nähtävilläolo 21.6-31.8.2023 ja lausuntojen pyytäminen

Kaupunkiympäristölautakunta 6.6.2023 päätti asettaa asemakaavaehdotuksen nähtäville MRA 27 §:n mukaisesti. Asemakaavoitus valtuutettiin pyytämään tarvittavat lausunnot. Asemakaavaehdotus on ollut nähtävillä 21.6.-31.8.2023 välisenä aikana. Lausuntoja pyydettiin 14 kappaletta ja niitä saatiin 9 kappaletta. Muistutuksia saatiin 3 kappaletta.

Lausunnot ja vastineet tiivistettyinä:

Fingridillä, Traficommilla ja Vantaan kaupunginmuseolla ei ollut kaavaehdotuksesta huomautettavaa.

Tukes
Kaava-alueen jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että Vantaan Energia Oy:n Lentoaseman lämpökeskuksen alueelle tulee olla pelastuslaitoksella pääsy vähintään kahdesta suunnasta. Lämpökeskuksen onnettomuustilanteet (esim. tulipalot ja niiden savukaasut) voivat aiheuttaa haittaa ja rajoituksia myös lähialueen liikenteelle.

Vastine:
Jatkosuunnittelua koskevat huomiot on saatettu Vantaan ratikka -hankkeelle tiedoksi.

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos
Mikäli katualueille on sijoitettu pelastuslaitoksen käyttöön tarkoitettuja pelastusteitä, nostopaikkoja tai muita ajoreittejä, tulee tämä huomioida kyseisten katualueiden suunnittelussa ja lopullisessa toteutuksessa niin, ettei pelastuslaitoksen toimintaedellytykset tai katualueiden viereen sijoittuvien asuin- tai muiden rakennusten poistumisturvallisuus (mm. varatiet) missään tilanteessa vaarannu.

Vastine:
Lausunto on saatettu Vantaan ratikka -hankkeelle jatkosuunnittelua varten tiedoksi.

Vantaan Energia
Asemakaavan muutosehdotuksessa tulee huomioida maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainnit. Mikäli kaapeleita tai putkia siirretään, tulee toimia kaupungin ja Vantaan Energian yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Vastine:
Olevat maakaapelit ja kaukolämpöputket on huomioitu kaavaehdotuksessa. Maakaapeleille ja kaukolämpöputkille ei tarvitse osoittaa johtoaluevarauksia asemakaavan yleisille alueille.

HSY
Raitiotielinjauksen ja katuverkoston muutosten takia on siirrettävä vesihuoltoverkostoa. Uusien, saneerattavien ja siirrettävien vesihuoltolinjojen pituudet ja jakaumat on esitetty tarkemmin ratikan suunnitelmien yhteydessä.

Vastine:
Vesihuollon verkon muutokset on huomioitu ratikan katusuunnitelmissa.

Uudenmaan ELY-keskus
Kaava-aineistoon on syytä täsmentää lukuarvot tärinän ja runkoäänen enimmäistasoille.

Vastine:
Kaavaselostuksessa on esitetty tärinän ja runkoäänen tavoitteena pidettävät enimmäisarvot luvun 4.4.1 tärinää ja runkomelua käsittävässä osiossa.

Uudenmaan liitto
Uudenmaan liitto katsoo, ettei alueella voimassa oleva yleiskaava ole tullut asemakaavassa riittävästi huomioitua Lentoradan osalta. Lentoradan toteuttamisedellytykset on varmistettava ja kaava-alueelle sijoittuu maakuntakaavassa Lentorata, joka on merkitty liikennetunnelin ohjeellisella linjauksella. Tunnelin tarkka sijainti on ratkaisematta.

Uudenmaan liitto toteaa, että kaavassa on syytä huomioida Lentoradan linjaukseen sekä siihen liittyvien ajotunnelien ja pystykuilun sijaintiin liittyvä epävarmuus ja huomioitava se asemakaavaan tuotavalla Lentorataa koskevalla tunnelimerkinnällä ja sitä koskevalla määräyksellä. Kaava-alueen suunnittelussa on tehtävä yhteistyötä Lentorataa suunnittelevan hankeyhtiön kanssa ja mahdollistettava Lentoradalle tarpeelliset ajotunnelit ja kuilurakenteet.

Asemakaavaselostuksen kuvaus maakuntakaavatilanteesta tulee korjata vastaamaan nykytilannetta.

Vastine:
Kaavaselostuksen suunnittelutilannetta koskevaa lukua 2.2.1 on täydennetty lentoradan osalta yleiskaavaa käsittävään kohtaan raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellisen linjauksen tiedolla ja alueen muita suunnitelmia käsittävään kohtaan Lentoradan suunnittelun tiedoilla. Lentorata Oy:ltä on pyydetty muistutus kaavaehdotuksesta.

Kaupunki on tarkastellut Lentoradan mahdollisia kuilujen ja ajotunnelin paikkoja yhdessä Lentorata Oy:n kanssa. Kaavamuutoksen nro 002576 yhteydessä ei olla osoittamassa aluevarauksia Lentoradalle, mutta kaavakarttaan on lisätty määräys, jonka mukaan alueella tulee huomioida Lentoradan suunnitelmat. Lentoradan Aviapoliksen suuralueelle sijoittuvalle osalle on vireillä asemakaava nro 002641ma, jossa on tarkoitus osoittaa tilavaraukset Lentorataa, sen kuiluja ja ajotunnelia varten Lentoradan tarkentuneiden suunnitelmien mukaisesti.

Kaavaselostuksen kuvaus maakuntakaavan tilanteesta on korjattu vastaamaan nykytilannetta.

Muistutukset ja vastineet tiivistettyinä:

Finavia Oyj
Finavia huomauttaa, että sillä tulee säilyä oikeus vastata suoraan tai välillisesti omistamiensa maa-alueiden maankäytöstä ja turvaamisesta lentoaseman käyttöön pitkällä aikavälillä.

Finavia toteaa, että sen aikaisemmin ratikan asemakaavoituksesta ja katusuunnitelmista antamansa lausunnot, neuvottelut ja sopimukset tulee huomioida ratikan jatkosuunnittelussa.

Kaikki ratikan toteuttamiseen liittyvät kunnallistekniikan uudelleen sijoittamisen, muuttamisen tai korvaamisen työt on toteutettava rakennushankkeeseen ryhtyvän kustannuksella eikä töistä saa aiheutua haittaa tai häiriötä lentoasemalle tai sen toiminnalle. Uudet kunnallistekniikan sijainnit eivät saa haitata nykyistä tai tiedossa olevaa maankäyttöä.

Asemakaavaehdotuksessa on esitetty ajoneuvoliittymäkieltoja Finavian omistamien alueiden kohdalle siten, että kyseisten alueiden käyttö estyy tai vaikeutuu merkittävästi. Finavia katsoo, että lentoaseman kehittämisen ja toimintamuutoksiin varautumisen vuoksi tulee lentoasemalle turvata riittävä liittymien määrä. Kohteet on yksilöity tarkemmin muistutuksessa.

Finavia huomauttaa, että kaavarajaus ulottuu useissa kohdissa Finavian omistamalle maalle. Osassa kohteita Finavian omistama alue on vuokrattu muiden toimijoiden käyttöön.

Kaavaehdotuksessa on esitetty sähkönsyöttöaseman sijoittaminen Ilmailutien ja kevyen liikenteen väliselle viherkaistalle. Tämän vuoksi katualueeksi merkitty alue on hyvin leveä. Finavia esittää sähkönsyöttöaseman siirtämistä hieman etelämmäs kehäradan sisäänajoväylän rasitealueelle tai taksien keräilyalueen läheisyyteen. Ratikan kaava-alue ja Ilmailutien katusuunnitelma tulee kaventaa olemassa olevan katualueen levyiseksi ja pyörätie siirtää ajokaistojen viereen.

Finavia nostaa muistutuksessaan esiin myös kohtia, joissa katualue on osoitettu liian leveäksi. Katuluiskista ja kadun rakentamisen vaikutuksesta viereisten kortteleiden toimintaan on sovittava Finavian kanssa. Ratikan kaavarajaa on korjattava Aviapoliksen keskustan asemakaavan korttelirajojen mukaiseksi.

Korttelin alueelle ulottuvista välttämättömistä katuluiskista ja muista kadun rakenteista, niiden toteutustavasta ja toteutusjärjestyksestä suhteessa korttelin toteutukseen sekä muusta yhteensovituksesta suunnitelmien hyväksyttämisineen ja vastuineen on sovittava ratikan kaavan yhteydessä laadittavassa esisopimuksessa. Tarvittaessa sopimusta täsmennetään myöhemmin suunnitelmien ja aikataulujen tarkentuessa.

Ratikan katusuunnittelun yhteydessä syksyllä 2022 on kaupungin ja Finavian kesken sovittu, että nykyinen liittymä Tietotien pysäköintialueelle säilyy nykyisellä paikallaan. Asemakaavaehdotuksen kaavaselostuksen kappaleessa 4.4.1 on esitetty asiasta vanhentunutta tietoa.

Vastine:
Vantaan ratikan suunnittelua ja kaavoitusta on jatkettu yhteistyössä Finavian kanssa.

Kaavamuutosaluetta on muutettu kaavan edellisen nähtävilläolon jälkeen niin, että Tietotien osuus on irrotettu omaksi kaavamuutoshankkeekseen nro 002644 Vantaan ratikka: Tietotie. Osa muistutuksessa esiin nostetuista huomautuksista koskee Tietotien aluetta ja tarkoituksena on sopia niistä kaavaehdotustyön 002644 ja sen yhteydessä laadittavan maankäyttösopimuksen yhteydessä.

Kaavaehdotukseen nro 002576 ja ratikan katusuunnitelmiin on laadittu muistutuksen vuoksi tarkistuksia niiltä osin, mitä ne mahdollistavat ratikan toteutuksen ja kadun kunnossapidon. Muutoksista on keskusteltu Finavian ja AVIARE:n kanssa.

AVIARE On sittemmin sulautettu osaksi Finaviaa. Kaupunki ja Finavia ovat valmistelleet yhteistyössä kaavamuutokseen liittyvän, Finavian 16.12.2025 hyväksymän maankäyttösopimusluonnoksen. Mm. kadun luiskauksien sijoittamisesta katualueen ulkopuolelle Finavian omistamalle maalle, jolloin varsinainen katualue jää kaavamuutosehdotuksessa kapeammaksi, ja rakentamisen yhteensovittamisesta sovitaan maankäyttösopimuksessa.

Kaavaselostuksen tekstit on päivitetty ja mm. tiedot ajoneuvoliittymäkielloista korjattu 19.1.2026 päivätyn kaavaehdotuksen mukaisiksi.

AVIA properties II Oy (AVIARE)
AVIARE toteaa muistutuksessaan, että asemakaavan muutosehdotus on MRL:n vastainen, koska kaava ja sen mukaiset Tietotien katusuunnitelmaehdotukset lukitsevat kaava-alueelle sijoittuvan raitiotien päättöterminaalin suunnitteluratkaisun Lentäjäntielle sijoittuvaksi siltaratkaisuksi ilman, että suunnitteluratkaisun tekemiselle asemakaavamuutoksen 002576 yhteydessä on tarvetta.

Päättöterminaalin suunnitteluratkaisu vaikuttaa haitallisesti AVIARE:n omistamien ja hallitsemien kiinteistöjen maankäyttöön, toimintaedellytyksiin ja taloudelliselle elinvoimalle.

AVIARE esittää, että kaavarajaa muutetaan etelämmäksi Ilmailutien ja Tietotien risteykseen, jotta kaavaehdotus ei lukitse raitiotien päättöterminaalin suunnitteluratkaisua, vaan päättöterminaalia koskevat suunnitteluratkaisut voidaan tehdä myöhemmin kaavaehdotusalueen pohjoispuoleisen raitiotien asemakaavan laatimisen yhteydessä.

Asemakaavamuutosehdotus välillä Aviabulevardi-Tietotie ja sen mukaiset katusuunnitelmaehdotukset sisältävät lukuisia ristiriitoja suhteessa niitä ympäröivään nykyiseen ja suunniteltuun maankäyttöön sekä aikaisemmin suunniteltuihin kaupunkitilan laatutavoitteisiin nähden. Mikäli ristiriitoja ei korjata, kaavaehdotuksen mukainen asemakaava aiheuttaa haittaa sekä AVIAREJIe että yritykselle osaomistaja Finavia Oyj:lle.

AVIARE edellyttää, että kaavaehdotusta muutetaan muistutuksessa tarkemmin yksilöityjen olennaisten virheiden ja puutteiden korjaamiseksi, ja että ennen kaavojen ja katusuunnitelmien vahvistamista alueluovutuksista ja muista korvausmenettelyistä laaditaan yhteisesti hyväksytyt sopimukset.

Vastine:
Kaavamuutosaluetta on muutettu kaavan edellisen nähtävilläolon jälkeen niin, että Tietotien osuus on irrotettu omaksi kaavamuutoshankkeekseen nro 002644 Vantaan ratikka: Tietotie. Näin ollen Lentoaseman pään suunnitelmaratkaisut jäävät vireillä olevien kaavamuutoksien nro 002644 ja 002462 Vantaan ratikka: Lentoasema ja Teletie yhteyksissä ratkaistaviksi.

Kaavaehdotukseen nro 002576 ja ratikan katusuunnitelmiin on laadittu muistutuksen vuoksi tarkistuksia niiltä osin, mitä ne mahdollistavat ratikan toteutuksen ja kadun kunnossapidon. Muutoksista on keskusteltu AVIARE:n ja Finavian kanssa.

AVIARE On sittemmin sulautettu osaksi Finaviaa. Kaupunki ja Finavia ovat valmistelleet yhteistyössä kaavamuutokseen liittyvän, Finavian 16.12.2025 hyväksymän maankäyttösopimusluonnoksen. Mm. kadun luiskauksien sijoittamisesta katualueen ulkopuolelle, jolloin varsinainen katualue jää kaavamuutosehdotuksessa kapeammaksi, ja rakentamisen yhteensovittamisesta sovitaan maankäyttösopimuksessa.

Lentorata Oy
Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole mainittu Lentorataa kohdassa muut päätökset ja suunnitelmat eikä näin ollen huomioitu Lentoradan suunnittelua. Osallisiksi yhtiötä ei ole myöskään tunnistettu.

Kaava-alueelle on tutkittu kuilujen sijoittamista kaupungin edustajien kanssa esisuunnitteluvaiheen aikana. Lentorata Oy pitää tärkeänä, että kaavoituksessa huomioidaan kuilujen toteuttamismahdollisuudet. Yhtiö toivoo tiivistä yhteystyötä, ettei Lentorata- hankkeen toteutettavuutta vaaranneta.

Suunnittelualueen kohdalla Lentorata on suunniteltu kulkemaan kallioon louhitussa rautatietunnelissa, jonka läheisyyteen suunniteltavasta uudisrakentamisesta ei saa aiheutua vaaraa rautatietunnelin tuleville rakenteille tai toiminnalle. Asemakaavassa tulee huomioida suunnitellun rautatietunnelin varoalue ja käyttöoikeuden rajoitustaso.

Kaavoitettaessa alueita suunnitellun rautatietunnelin läheisyyteen on otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat runkomelu- ja tärinähaitat. On huomioitava, että melun-, runkomelun- ja tärinäntorjuntavastuun periaatteena on vastuun kuuluminen sille taholle, jonka suunnittelemista toimenpiteistä melun-, runkomelun- ja tärinäntorjuntatarve syntyy.

Vastine:
Lentoradan kaavamuutosaluetta koskevista suunnitelmista on lisätty tieto kaavaselostuksen luvun

2.2.1 kohtaan ”Muut aluetta koskevat suunnitelmat”. Lentorata Oy:ltä on pyydetty jälkikäteen muistutus kaavamuutosehdotuksesta.

Kaupunki on tarkastellut Lentoradan mahdollisia kuilujen ja ajotunneleiden paikkoja yhdessä Lentorata Oy:n kanssa. Kaavamuutosalueelle nro 002576 ei olla tarkastelemassa kuilun tai ajotunnelin sijoittamista, mutta sijainteja on tarkasteltu sen viereen. Lentoradan Aviapoliksen suuralueelle sijoittuvalle osalle on vireillä asemakaava nro 002641ma, jossa on tarkoitus osoittaa tilavaraukset Lentorataa ja sen kuiluja ja ajotunneleita varten.

Vantaan ratikkaan liittyvä kadunrakentaminen on tarkoituksena toteuttaa lähivuosina, ennen suunnitellun Lentoradan tunnelin toteutusta. Kaavaehdotukseen on lisätty määräys, jonka mukaan alueella tulee huomioida Lentoradan suunnitelmat.

Kaavamuutosalueelle ei ole tulossa rakennuksia tai herkkiä toimintoja, joita rautatien tärinä ja runkomelu haittaisi. Kaavamääräys Lentoradan tärinän ja runkomelun huomioimisesta ei ole kaavamuutosalueella tarpeen.

Nähtävilläolon 21.6-31.8.2023 jälkeen tehdyt muutokset

Kaavamuutosalue jaettiin vuoden 2023 nähtävilläolon jälkeen kahdeksi erilliseksi kaavahankkeeksi niin, että Tietotietä koskeva osuus irrotettiin omaksi kaavamuutosalueekseen 002644 Vantaan ratikka: Tietotie. Kaavaehdotuksen nro 002576 nimi muutettiin Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitieksi.

Kaava-alueen rajoja on tarkistettu ja kaava-aluetta pienennetty myös Turbiinitien ja Aviabulevardin varrella, sekä liittyvien teiden risteysalueilla. Turbiinitien sähkönsyöttöasemalle varatun ohjeellisen yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueen (et) sijainti on tarkistettu viimeisimmän katusuunnitelman luonnoksen mukaiseksi ja ajoneuvoliittymäkieltoja on tarkistettu. Kaavassa annettu pilaantuneita maa-alueita koskeva määräys muutettiin koskemaan vain maaperän tilan tietojärjestelmän (Matti) mukaista PIMA-aluetta Turbiinitiellä.

Asemakaavamääräyksiä on tarkennettu työmaa-, hule- ja pohjavesien osalta ja kaavakarttaan on lisätty määräyksiä, jotka koskevat maanalaisia tiloja. Kaavassa on määrätty mm., että alueella tulee huomioida Lentoradan suunnitelmat.

Lisäksi on tehty piirustusteknisiä tarkistuksia.

Asemakaavamuutoksen selostusta on tarkistettu ja selostuksen tekstiä on päivitetty kaavakarttaan tehtyjen tarkistuksien sekä annettujen lausuntojen ja muistutuksien vuoksi. Kaavaselostuksen luvun 2.2.1 yleiskaavaa ja alueen muita suunnitelmia käsittäviä kohtia on täydennetty Lentoradan tiedoilla ja maakuntakaavan tilanteesta on korjattu vastaamaan nykytilannetta. Lisäksi kaavaselostukseen tarkennettiin ajankohtainen Vantaan ratikan suunnitelmien sekä MAL 2023 -suunnitelman tilanne.

Tarkistukset ovat olennaisia ja asemakaavamuutos on asetettava uudelleen nähtäville.

Asemakaavaehdotuksen nähtävilläolo 25.2.-26.3.2026 ja lausuntojen pyytäminen

Kaupunginhallitus 9.2.2026 päätti asettaa asemakaavamuutosehdotuksen uudelleen nähtäville MRA 27 § ja 32 §:ien mukaisesti. Asemakaavoitus valtuutettiin pyytämään tarvittavat lausunnot. Asemakaavamuutosehdotus on ollut nähtävillä 25.2.–26.3.2026 välisenä aikana. Lausuntoja pyydettiin 15 kappaletta ja niitä saatiin 8 kappaletta. Muistutuksia saatiin 1 kappale.

Lausunnot ja vastineet tiivistettyinä:

Telia Finland Oyj
Kaapeleiden siirto ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä Teliaan osoitteeseen hyvissä ajoin. Kaapelien katkaisua ja siirtoja pitäisi pyrkiä välttämään ja suunnitella mahdolliset työt

sivuttaissiirtoina ja tuentoina, kun mahdollisia. Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä, korvaavat siirtoreitit valmiina ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti. Telia osallistuu hankkeen johtosiirtosuunnitteluun. Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti siirron tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu.Suunnittelun yhteydessä tarkastellaan myös alueen uusia tarpeita ja niistä toivotaan mahdollisimman paljon tietoja.

Vastine:
Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu Telian kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään.

Elisa Oyj
Alueella on runsaasti Elisa Oyj:n yhteiskunnalle tärkeitä tietoliikennekaapeleita. Mikäli tietoliikennerakenteita kuitenkin joudutaan siirtämään, pitää siirron tarvitsijan olla ajoissa (väh. 12kk ennen tarvetta) yhteydessä Elisaan. Siirtotyöt ovat hitaita ja kalliita. Kyseisessä tapauksessa siirrot ja niiden laskutus menee erillisen sopimuksen mukaan.

Vastine:
Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankkeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu Elisan kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään.

ELTEL
Katu- ja muutoskaavojen suunnitelmat on hyvä saada nähtäväksi ajoissa uusien putkitustarpeiden ja olevien verkkojen siirtotarpeiden suunnittelua varten. Suunnitelmat on pyrittävä laatimaan niin, että kaapelien siirtoja tai katkaisuja ei tule kuin pakottavista syistä. Kaapeleiden siirto- ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä hyvissä ajoin. Jos sivuttaissiirto ei onnistu, on korvaava siirtoreitti oltava valmiina ennen siirtojen suorittamista ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti. Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä. Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu.

Vastine:
Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankkeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu tietoliikenneoperaattoreiden kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään.

Tukes
Tukes on antanut aiemmin lausunnon asemakaavamuutokseen 002576. Tukesilla ei ole lausuntoon lisättävää.

Vastine:
Aikaisemmassa Tukesin lausunnossa otettiin kantaa pelastuslaitoksen reitteihin Turbiinitien varrella. Kaavaehdotuksen ajoneuvoliittymäkiellon merkintää Turbiinitien varrella on tarkistettu aikaisemman lausunnon perusteella ja tieto lausunnon sisällöstä on toimitettu alueen liikenteen suunnittelusta vastaaville.

Vantaan Energia
Mikäli maakaapeleita tai kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n yhteistyösopimuksen mukaisesti. Kaavamuutoksen etäalueella sijaitsee Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n kaapeleita. Vantaan ratikan suunnittelijat ovat tietoisia kaapeleista sekä niiden siirtotarpeesta. Katualueelle sijoittuva puistomuuntamo M38 tulee siirtää katualueen reunaan, mikäli jalankulkutie suunnitellaan kulkemaan sen kohdalta. Nykyisen raitiotien toteutusversion perusteella muuntamon siirtotarvetta ei kuitenkaan ole. Tilanne tulee arvioida uudelleen, kun raitiotien reittisuunnittelu jatkuu lentoasemalle asti.

Vastine:
Maakaapelit ja kaukolämpöputket on huomioitu asemakaavaehdotuksessa ja Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelussa. Kyseinen Turbiinitien kevyenliikenteenväylä ei ole osa Vantaan ratikan allianssin toteutuslaajuutta tämänhetkisen suunnitelman mukaan. Muuntamosiirto realisoituu, mikäli joskus myöhemmin Turbiinitie tullaan toteuttamaan katusuunnitelman nro 58678-1 mukaisesti kevyenliikenteenväylän osalta.

Uudenmaan liitto
Ei lausuttavaa.

Lupa- ja valvontavirasto
Ei lausuttavaa.

HSY
Asemakaavan muutosalueella on siirrettävä vesihuoltoverkostoa Aviabulevardilla. Uusien ja siirrettävien vesihuoltolinjojen pituudet, jakaumat sekä kustannusarviot esitetään tarkemmin ratikan suunnittelun yhteydessä laadittavissa vesihuollon suunnitelmissa. Kaavamuutosalueen tonttien hulevedet hallitaan määrällisesti ja laadullisesti Vantaan hulevesien toimintamallin mukaisesti.

Vastine:
Uudet ja siirrettävät vesihuoltolinjat on huomioitu Vantaan ratikan suunnittelun yhteydessä.

Muistutus ja vastine tiivistettynä:

Finavia
Finavialla tulee säilyä oikeus vastata suoraan tai välillisesti omistamiensa maa-alueiden maankäytöstä ja turvaamisesta lentoaseman käyttöön pitkällä aikavälillä. Finavia viittaa ratikan asemakaavoitukseen ja katusuunnitelmiin antamiinsa aiempiin lausuntoihin, neuvotteluihin ja sopimuksiin ja toteaa, että näissä todetut seikat tulee huomioida ratikan jatkosuunnittelussa.

Ratikan toteuttaminen aiheuttaa lentoaseman ja Finavian omistamien maa-alueiden alueella mittavia kunnallistekniikan siirtotöitä. Kaikki ratikan johdosta aiheutuvat työt on toteutettava rakennushankkeeseen ryhtyvän kustannuksella, eikä töistä saa aiheutua haittaa tai häiriötä lentoasemalle tai sen toiminnalle. Muutostyöt on hyväksytettävä Finavialla ja uudet sijainnit eivät saa haitata nykyistä tai tiedossa olevaa maankäyttöä.

Finavia viittaa 29.8.2023 antamaansa lausuntoon ja siinä listattuihin ratikan asemakaavan ristiriitojen ja muutostarpeiden kohtiin. Osaa kohteista on muutettu ja osaa on käsitelty maankäyttösopimuksessa. Finavia toteaa, että koska tähän kaavaehdotukseen tehtyjen mahdollisten korjausten todentaminen on mittakaavasyistä vaikeaa, Finavia toteaa seuraavassa muutostarvekohdat uudelleen ja pyytää kaavoittajalta kohdekohtaista yhteenvetoa tehdyistä muutoksista tai kunkin ratkaisun perustelua, mikäli muutosta ei ole tehty Finavian esitystä noudattaen.

Turbiinitien keskiosaan on esitetty pima-merkinnällä alue, joka on kaavan nähtävillä olon aikana asiaa selvitetty Finavian ja Vantaan kaupungin kesken ja merkintä todettu aiheettomaksi.

Veromiehenkylänpuro on merkittävä lentoasema-alueen vesien lasku puro. Finavia on rakentanut puron valuma-alueelle kosteikon. Turbiinitien ja Aviabulevardin katuvedet nykyisinkin kuormittavat määrällisesti kosteikkoa ja Veromiehenkylänpuroa. Kosteikon toiminnan ja puron virtaamien kannalta on tärkeää, että vesiä viivytetään ennen niiden johtamista hulevesiviemäriin, kuten selostukseen on kirjattu. Tarpeellisia ovat myös hulevesien hallinnan ja tulvareittien huolellinen suunnittelu. Näiden lisäksi Aviapoliksen alueen jatkorakentamisessa tulee, aina kun mahdollista, välttää hulevesien johtamista Turbiinitien viemärin kautta Veromiehenkylänpuroon, jotta lentoaseman kuormitteisten hulevesien kosteikkokäsittelyn teho ei näiden ”ylimääräisten” vesien vuoksi heikkene.

Vastine:
Kaupungin kaavoitus ja ratikkahanke jatkavat yhteistyötä, kuten kunnallistekniikan suunnittelun ja siirtojen yhteensovitustyötä, Finavian kanssa. Kaavoittaja on toimittanut Finavialle kohde kohtaisen selvityksen muistutuksissa esiin nostettuihin asiakohtiin. Kaavaehdotus on kaupungin ja Finavian / Aviatontti II:n välisien maankäyttösopimuksien (kh 26.1.2026) mukainen. Kaavaehdotuksesta on poistettu Turbiinitietä koskenut pima-merkintä tarpeettomana. Katualueiden hulevesien käsittely suunnitellaan katusuunnitelmien yhteydessä. Hulevesien johtamisesta on sovittu kaavaan liittyvässä maankäyttösopimuksessa (kh 26.1.2026) Kaavaehdotuksessa on määrätty hulevesien käsittelystä, että suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta ja tulvareitit. Muistutus on toimitettu vantaan ratikan allianssille (osaprojekti 1) sekä kaupungin vesihuollon suunnittelulle tiedoksi.

Nähtävilläolon 25.2.-26.3.2026 jälkeen tehdyt muutokset

Poistettiin Turbiinitietä koskenut pilaantuneiden maa-alueiden (pima) -kaavamerkintä tarpeettomana saadun muistutuksen perusteella.

Tarkistettiin ajoneuvoliittymäkieltojen merkintöjä.

Tehtiin teknisiä tarkistuksia.

Asemakaavamuutoksen selostusta on tarkistettu ja selostuksen tekstiä on päivitetty kaavakarttaan tehtyjen tarkistuksien perusteella. Selostuksen pilaantuneita maa-alueita koskeneet tekstit (luvut 2.1.3 ja 4.4.1) on päivitetty viimeisimpien selvityksien mukaisiksi.

Tarkistukset eivät ole oleellisia eivätkä aiheuta kaavan uutta nähtäville asettamista.

Viranomaisyhteistyö

Ratikan asemakaavoja on käsitelty ELY-keskuksen kanssa 7.10.2020, 11.5.2021 ja 10.2.2021.

Katusuunnittelun yhteydessä viranomaisyhteistyötä on tehty Uudenmaan ELY-keskuksen, Väyläviraston, pelastuslaitoksen sekä Helsingin seudun liikenteen (HSL) kanssa.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2022–2025 strategia (Kv 31.1.2022):

Valtuustokauden strategia esittää Vantaan innovatiivisena, rohkeana, rentona ja viihtyisänä, kestävyyden ja kiertotalouden edelläkävijänä. Kasvatamme Vantaan vetovoimaa asuinpaikkana ja rakennamme hyvää kaupunkia yhdessä asukkaiden ja kaikkien Vantaan toimijoiden kanssa.

Kaupunkikeskuksille laaditaan omat kehittämissuunnitelmansa, joissa korostuvat alueiden myönteiset ominaispiirteet. Teemme keskuksista viihtyisiä ja turvallisia. Huolehdimme, että luonto on lähellä. Lisäksi mahdollistamme helpon liikkumisen kaupungissamme sekä hyvät toiminnalliset kehittymisedellytykset ja päivittäiset palvelut.

Vantaan ratikka mahdollistaa tiivistyvän kaupungin ja on valtuustokauden strategian yksi Vantaan tulevaisuutta rakentavasta neljästä kärkihankkeesta.

MAL-tavoitteet:

Vantaan ratikka kuuluu Helsingin seudun kuntien ja valtion väliseen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukseen (MAL-sopimus). Sopimuksella mahdollistetaan kestävän ja vähähiilisen

kaupunkiseudun kehittäminen vuosien 2020–2031 aikana. MAL-sopimusten tavoitteena on yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen siten, että

- luodaan edellytyksiä liikenteeseen kohdistettujen ja joukkoliikennettä tukevien investointien täysimääräiselle hyödyntämiselle,
- edistetään uusien liikennepalvelujen syntymistä henkilö- ja tavaraliikenteessä,
- raideliikenteeseen ja pyöräliikenteeseen osoitetaan vahvat panostukset.

Suunnitelmassa tavoitellaan vähäpäästöistä, houkuttelevaa, elinvoimaista ja hyvinvoivaa seutua. Velvoittavaksi tavoitetasoksi on hyväksytty liikenteen kasvihuonekaasujen päästövähennys vähintään 50 % vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Uusi MAL 2030 suunnitelma on hyväksytty Vantaan osalta HSL:n hallituksessa 12.9.2023 (liikenne) ja Vantaan kaupunginvaltuustossa 13.11.2023. Osaa tavoitteista on täsmennetty kuntien ja valtion välisessä MAL-sopimuksessa, joka on hyväksytty Vantaan kaupunginvaltuustossa 21.10.2024. Sopimuksella vahvistetaan mm. Vantaan ratikka -hankkeen 30 % valtion rahoitusosuus ja mahdollistetaan hankkeen toteutus.

Resurssiviisauden tiekartta (Kv 28.2.2022)

Resurssiviisauden tiekartta määrittää Vantaan pitkän aikavälin ympäristötavoitteita ja konkretisoi valtuustokauden 2021–2025 strategiaa. Kaupunkisuunnittelussa keskeisiä tavoitteita ovat:

- Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen. Kaupunkirakenne on resurssiviisaasti toteutettu. Kaupunki integroi ilmastonmuutoksen sopeutumistoimet suunnitteluun, rakentamiseen ja ylläpitoon.
- Hiilineutraali energia. Vantaalla vähennetään lämmityksen päästöjä ja Vantaan alueella on luovuttu lämmityksessä fossiilisista polttoaineista vuoteen 2030 mennessä.
- Materiaalien elinkaari ja kiertotalous. Edistetään vähähiilistä rakentamista, kiertotaloutta ja jakamistalouden kehittymistä.
- Monimuotoinen luonto. Luonnon monimuotoisuutta lisätään, suojellaan ja vahvistetaan suunnitelmallisesti.
- Vastuullinen Vantaa. Edistetään kestävään elämäntapaan, ympäristökasvatukseen ja koulutukseen sekä ympäristöjohtamiseen ja työn tekemisen tapoihin liittyviä toimenpiteitä. Tehdään ympäristövastuullisia hankintoja.
- Hiilinielut ja kompensointi. Hiilineutraaliustavoitteessa päästöjä on vähennetty vähintään 80 prosenttia vuonna 2030 verrattuna vuoteen 1990. Loput 20 prosenttia voidaan sitoa kasvillisuuteen, maaperään ja puurakentamiseen tai hankkimalla päästövähennystoimia muualle.

Vantaa on asettanut tavoitteekseen olla hiilineutraali kaupunki vuonna 2030. Hiilineutraaliin Vantaaseen tähtäävät toimenpiteet ovat osa resurssiviisauden tiekarttaa. Tavoitteeseen päästäkseen Vantaan tulee vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 1990 päästöihin verrattuna ja kompensoida jäljelle jäävät päästöt esimerkiksi lisäämällä hiilinieluja tai rahoittamalla vähähiilisyyteen tähtääviä hankkeita muualla. Päästötavoitteen saavuttamiseksi tärkeimmiksi toimenpiteiksi on listattu:

- rakentamisen energiatehokkuuden parantaminen
- kaupunkirakenteen eheyttäminen ja kehittäminen
- joukkoliikenteen parantaminen

Vantaan ratikan tavoitteet (12.11.2018)

Vantaan ratikan tavoitteet on muodostettu yleissuunnitelman laatimisen yhteydessä ja hyväksytty Vantaan kaupunginhallituksessa 12.11.2018. Raitiotien tärkeimmiksi päätavoitteiksi on määritetty:

1. Vantaan kansainvälisen saavutettavuuden ja joukkoliikenteen verkoston parantaminen.
2. Kaupunkikeskustojen kehittäminen ja houkuttelevien asuin- ja työpaikka-alueiden lisääminen.
3. Autoriippumattoman elämäntavan edistäminen.
4. Liikenteen ympäristöhaittojen vähentäminen.

Osallisten asettamat tavoitteet

Turbiinitien on edellytys Finnair Cargon lentorahtiterminaalille. Lisäksi katuyhteys palvelee muita lentoasemaan liittyviä kulkuyhteyksiä sekä Turbiinitien itäpuolelle sijoittuvaa rakentamista. Aviapoliksen keskustan ulkopuolinen ohikulkuliikenteen yhteys on tärkeä raskaalle rahtiliikenteelle.

Turbiinitien vesihuollon olemassa olevat ja rakennettavat johdot tulevat aikanaan HSY:n hallintaan, kun yksityistä maata muutetaan yleiseksi katualueeksi. HSY on ollut mukana vesihuollon ja katusuunnitelman valmistelussa.

Alueella on erikoiskuljetuksen tarpeita. Erikoiskuljetusreitit voidaan ohjata Turbiinitien kautta.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISU

3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Asemakaavamuutoksessa varaudutaan ratikan rakentamiseen sekä Turbiinitien kaavoittamiseen kaduksi. Ratikan rakentaminen parantaa Vantaan paikallista ja kansainvälistä saavutettavuutta, lisää kestäviä liikkumisen muotoja, mahdollistaa kaupungin kasvamisen kestävästi joukkoliikenteen varrelle sekä luo alueellista hyvinvointia ja houkuttelevuutta. Kaavassa osoitetaan riittävä tila ratikan infrastruktuurille ja siihen liittyvälle katuympäristölle. Kaavamuutoksella levennetään Aviabulevardin ja Tietotien katualuetta sen verran, että ratikka ja siihen liittyvä katuympäristö ja jalankululle ja pyöräilylle varatut parannetut yhteydet mahtuvat katualueelle.

Asemakaavaratkaisu perustuu ratikan katusuunnitelmaehdotuksiin, joissa on esitetty tilavarukset ratikan tarvitsemalle katutilalle sekä Turbiinitien kadun yleissuunnitelmaan.

Katu- ja puistosuunnittelun lähtökohtana on ollut vuonna 2019 valmistunut ratikan yleissuunnitelma, jonka suunnitteluratkaisuja on katu- ja puistosuunnittelussa tarkennettu. Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotukset ovat valmistuneet kaavamuutosalueelta 10.2.2023.

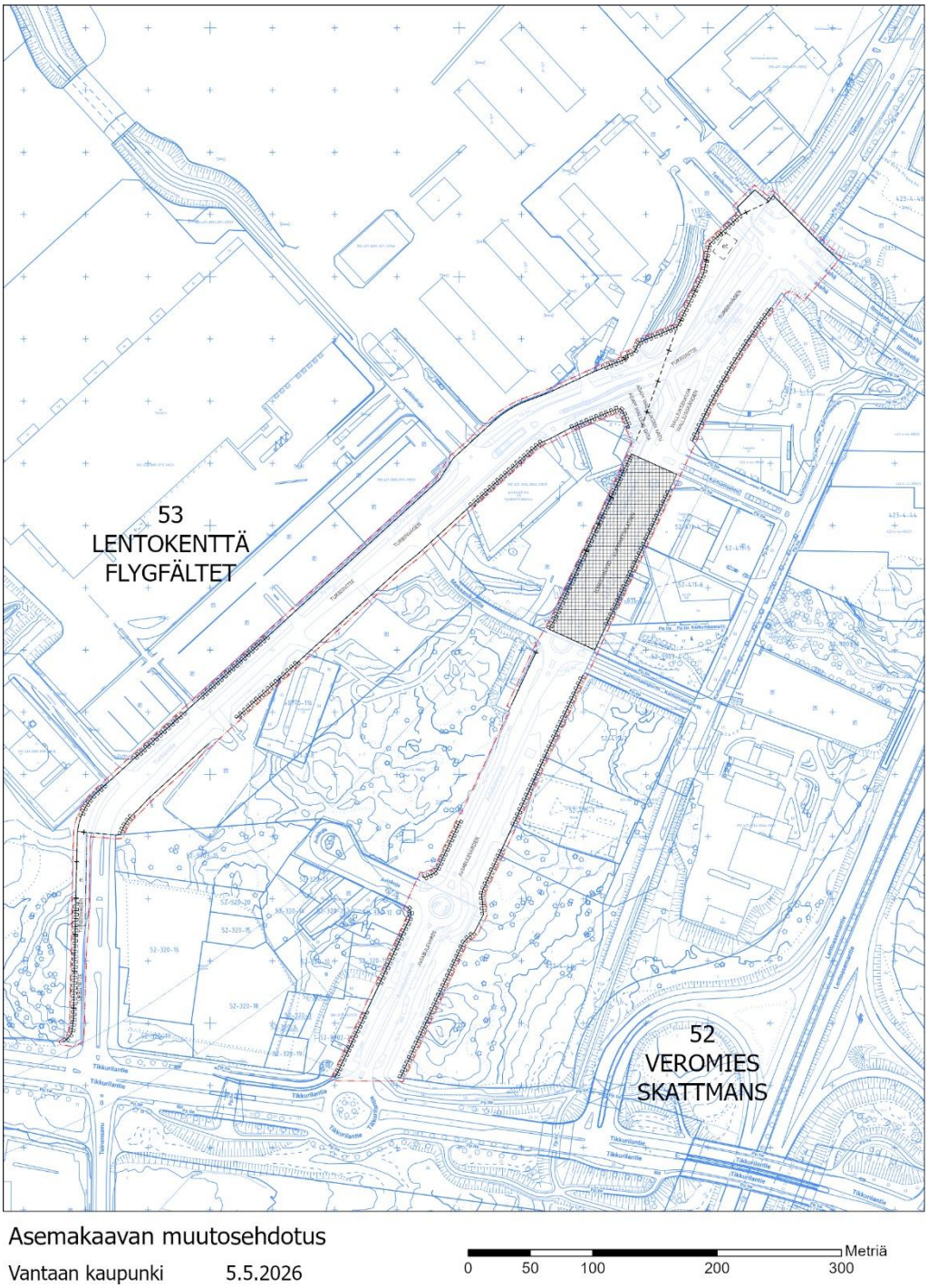
4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavamuutoksella levennetään katualuetta Aviabulevardilla ja uutta katualuetta osoitetaan Turbiinitielle. Katualueen levennykset perustuvat 10.2.2023 valmistuneisiin ratikan katusuunnitelmaehdotuksiin sekä 28.2.2025 päivättyyn Turbiinitien kadun yleissuunnitelmaan. Uudeksi katualueeksi muutetaan yhteensä noin 2 ha.

Asemakaavamuutoksella muutetaan lentokenttätoimintojen aluetta (LL) katualueeksi. Ajoneuvoliittymäkieltoja lisätään mm. kortteleissa 52410, 52411, 52415, 52320 ja 53414. Karhunmäentien ja Karhumäenportin väliin sijoittuvalle nykyiselle Aviabulevardin alueelle varataan alue katuaukiolle/torille, joka nimetään Ilmailuaukioksi. Turbiinitien katualueelle on osoitettu ohjeelliset alueraukset sähkönsyöttöasemaa varten (et).

Asemakaavassa on muutettu kaupunginosan rajausta.

Kuva 24. Ote kaavamuutosehdotuksesta.

4.1.1 Mitoitus

Kaava-alueen pinta-ala on noin 5,8 ha.

Liikennealueita on yhteensä noin 5,8 ha. Katualueiden määrä kasvaa voimassa olevasta kaavasta noin 2 ha.

Katualueita on n. 5,2 ha ja katuaukiota n. 0,6 ha.
Lentokenttätoimintojen alue pienenee n. 2,4 ha.

Tarkemmat tiedot löytyvät kaava-aineiston liitteenä olevasta tilastolomakkeesta.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Asemakaavaprosessissa katualueen mitoituksessa on huomioitu hulevesien hallinnan, jalankulun ja pyöräilyn sekä kasvillisuuden tarpeet. Asemakaavassa on annettu maaperän pilaantuneisuuden selvittämiseen ja puhdistamiseen, mahdollisen ratikkapysäkin kasvillisuuskattoon, katualueen tärinä- ja runkomelusuojaukseen, kaupunkikuvaan sekä hule- ja työmaavesien käsittelyyn liittyviä määräyksiä.

Kaavan katutilan laatuun kiinnitetään ratikan katu- ja puistosuunnittelussa paljon huomiota. Katutilan suunnittelussa käytetään Ratikan Design Manualia (*Vantaan kaupunki & WSP Finland Oy 2020*), jossa on esitetty katutilan suunnittelun ohje. Ohje sisältää linjan kaupunkikuvallisen kokonaisuuden ja kaupunkikuvan laatua toteuttavat pysäkkialueiden materiaali- ja kalusteohjeet sekä kasvillisuuden käytön periaatteet. Ratikkaväylän suunnittelussa painottuu laadukkaan ja viihtyisän uuden kaupunkitilan tekeminen, vastuullisuuden huomioiminen, ekologisuuden vaaliminen ja hiilijalanjäljen hillitseminen.

4.3 ALUEVARAUKSET

Suunnittelualue koostuu katu- ja aukioalueista.

Katualueet

Asemakaavamuutoksella levennetään katualuetta Aviabulevardilla ja uutta katualuetta osoitetaan Turbiinitielle. Katualueiden rajaukset perustuvat ratikan katusuunnitelmiin. Katualueiden rajauksia on tarkistettu katusuunnitelmaehdotuksien tilavarausten 10.2.2023 mukaisiksi niin, että ratikka ja siihen liittyvä katuympäristö mahtuvat alueelle. Turbiinitien katualueen rajaus perustuu 28.2.2025 päivättyyn kadun yleissuunnitelmaan. Osalle korttelialueiden rajoja on osoitettu katusuunnitelmaluonnosten perusteella ajoneuvoliittymäkieltomerkintä. Jos katualueelle sijoittuu raitiotien pysäkki, tulee sen katoksessa olla kasvillisuuskatto. Mikäli alueelle sijoitetaan raitiotie, tulee se suunnitella ja toteuttaa niin, ettei raitioliikenteen aiheuttama tärinä tai runkoääni ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja (VTT 2008, VTT 2009) rakennusten sisätiloissa. Tärinä- runkomelusuojauksen suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon myös kaava-alueen ulkopuolinen, 31.12.2021 mennessä hyväksyttyjen asemakaavojen osoittama maankäyttö.

Turbiinitien katualueelle on osoitettu ohjeellinen aluevaraus sähkönsyöttöasemaa varten (et).

Katuaukio/tori

Karhunmäentien ja Karhumäenportin väliin sijoittuvalle Aviabulevardin alueelle varataan alue katuaukiolle/torille. Jos katualueelle sijoittuu raitiotien pysäkki, tulee sen katoksessa olla kasvillisuuskatto. Mikäli alueelle sijoitetaan raitiotie, tulee se suunnitella ja toteuttaa niin, ettei raitioliikenteen aiheuttama tärinä tai runkoääni ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja (VTT 2008, VTT 2009) rakennusten sisätiloissa. Tärinä- runkomelusuojauksen suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon myös kaava-alueen ulkopuolinen, 31.12.2021 mennessä hyväksyttyjen asemakaavojen osoittama maankäyttö. Katuaukio/tori nimetään kaavaehdotuksessa Ilmailuaukioksi.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Kaava-alue sijoittuu valmiiksi rakennettuun ympäristöön. Alueen uudistaminen aiheuttaa vaikutuksia erityisesti kaupunkikuvaan, liikenteeseen ja palveluverkkoon. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Asemakaavamuutoksella ei ole suoraan vaikutusta väestön rakenteeseen ja kehitykseen, sillä kaavassa ei osoiteta uusia alueita asumiselle.

Ratikan toteutuessa ratikkapysäkkien vaikutusalueella asuntokysyntä kasvaa sekä saavutettavuuden parantumisen että ympäristön laadullisen kehittymisen myötä. Ratikan vaikutusalueella, noin 800 metrin säteellä, asukasmäärä tulee kasvamaan lähes 37 000 asukkaalla eli noin 74 % vuoteen 2050 mennessä. Asukasmäärän kasvu on ratikan vaikutusalueella huomattavasti suurempaa kuin keskimäärin kaupungissa. *(Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy 2019)*

Yhdyskuntarakenne

Asemakaavamuutoksella ei ole suoraan vaikutusta väestön rakenteeseen ja kehitykseen, sillä kaavassa ei osoiteta uusia alueita asumiselle.

Kaavamuutoksen myötä muodostuu uusi Aviapoliksen keskustan ohittava Turbiinitien katuyhteys raskaalle ja ohikulkevalle liikenteelle. Uusi yhteys tukee alueen työpaikkojen, elinkeinotoiminnan ja palveluiden kehitystä.

Ratikan mahdollinen rakentaminen vauhdittaa maankäytön tehostamispotentiaalia ratikan vaikutusalueella. Ratikan pysäkkiympäristössä on potentiaalia keskustamaiselle tiiviille ja sekoittuneelle rakenteelle. Maankäytön kehittämispotentiaaliksi raitiotien varrella on arvioitu yli 3 miljoonaa kerrosneliömetriä asumiselle ja yli 1,6 miljoonaa kerrosneliömetriä työpaikoille. Aviapoliksen alueella maankäytön kehittämispotentiaaliksi on arvioitu 1 500 000 m^2 ja Pakkalan alueella 400 000 k-m^2. *(Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy 2019)*

Vantaan ratikka luo edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen ja vahvistaa yhdyskuntarakenteen eheyttä Ratikka toteuttaa kaupungin tavoitetta kasvaa kestävästi ja sijoittaa kaupungin kasvu vahvojen joukkoliikenneyhteyksien varteen. Ratikka rakentaminen toteuttaa kaupungin strategian tavoitteita kaupungin tiivistämisestä sekä kaupungin elinvoiman ja vetovoiman lisäämisestä.

Hanke on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukainen.

Kaupunkikuva

Asemakaavamuutos muuttaa alueen kaupunkikuvaa jonkin verran, pääosin katualueen osalta. Katualueen mitoituksessa on huomioitu muun muassa istutuskaistaleet, joiden toteutuminen tarkentuu katusuunnitelmassa.

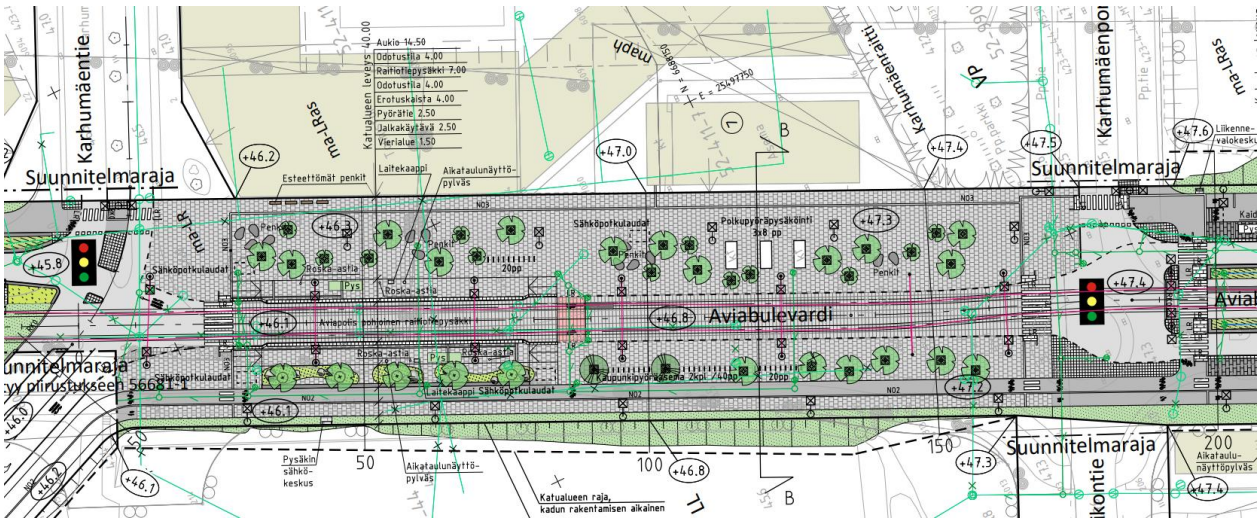
Raitiotien toteuttaminen lisää uuden kulkumuodon tiiviiseen kaupunkiympäristöön. Ratikan tavoitteena on olemassa olevan kaupunkivihreän vaaliminen niin paljon kuin mahdollista sekä sen lisääminen. Ratikan Design Manualin *(Vantaan kaupunki & WSP Finland Oy 2020)* mukaisesti ratikkaväylän suunnittelussa painottuu laadukkaan uuden kaupunkitilan tekeminen, raitiotielinjan sujuva kytkeytyminen alueen palveluihin ja liityntäliikenteeseen, ekologisuuden vaaliminen ja viihtyisyyden lisääminen.

Kuva 25. Raidealueen esimerkkitoteutus. Kuva Design Manual: Vantaan ratikkakatujen materiaalit ja kalusteet (Vantaan kaupunki & WSP Finland Oy, 2020).

Katualuetta levennetään Aviabulevardilla ja uutta katualuetta osoitetaan Turbiinitielle. Kaava-alueelle sijoittuu kaksi raitiotien pysäkkiä, yksi Aviabulevardille ja yksi Ilmailuaukiolle. Kaavamääräysten mukaan, mikäli katualueelle sijoitetaan raitiotien pysäkki, tulee pysäkin katoksessa olla kasvillisuuskatto.

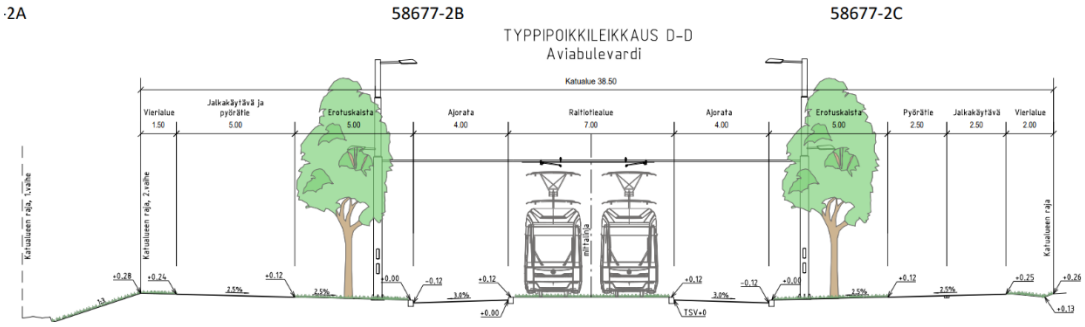
Kaava-alueella merkittävin muutos on Ilmailuaukion osoittaminen Karhumäentien ja Karhumäenportin välisellä alueella ainoastaan raitiotien ja kevyen liikenteen käyttöön. Ajoneuvoliikenne ohjautuu Mekaanikontien kautta Turbiinitielle.

Kuva 26. Katusuunnitelmaehdotus Aviabulevardi (Ilmailuauko). (Ramboll 10.2.2023)

Katusuunnitelmaehdotuksissa on käytetty vaihtelevia pinnoitteita (eriväriä betonikiviä, nurmikiviä) sekä kasvillisuutta, jotka elävöittävät alueen nykyistä kaupunkikuvaa. Katualueen leventämisen ja ajoyhteyksien uudelleenjärjestelyn seurauksena alueen nykyistä katuvihreää joudutaan poistamaan rakentamisen alta. Poistuvaa kasvillisuutta kuitenkin kompensoidaan katualueen rakentamisessa. Puu- ja pensasistutuksia on katusuunnitelmaehdotuksissa pyritty lisäämään katualueelle niin paljon kuin mahdollista ottaen huomioon olemassa oleva tila ja näkemäalueet.

Asemakaavamuutoksen mukainen katualueen levennys ei katusuunnitelmaehdotuksien (*Ramboll 10.2.2023)* perusteella vaadi merkittäviä maanpinnan täyttöjä tai leikkauksia.

Kuva 27. Asemakaavamuutoksen mukainen katualueen leventäminen ei alustavien katusuunnitelmaluonnosten perusteella vaadi merkittäviä maanpinnan täyttöjä tai leikkauksia. Tyyppipoikkileikkaus Aviabulevardilta, jossa raitiotie kulkee ajoratojen välissä. (Ramboll, luonnos 3.3.2022)

Asuminen ja sosiaalinen ympäristö

Alueelle ei osoiteta uutta asumista.

Ratikan rakentaminen parantaa alueen saavutettavuutta ja imagoa sekä lisää alueiden viihtyisyyttä ja houkuttelevia asuin- ja työpaikka-alueita. Ratikan pysäkkiympäristöt toteutetaan esteettöminä.

Taloudelliset vaikutukset, palvelut ja työpaikat

Asemakaavamuutoksella ei sellaisenaan ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, eikä sillä osoiteta uusia palveluja tai työpaikkoja.

Ratikan rakentaminen lisää alueen palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuutta ja luo edellytyksiä uusien syntymiselle. Pysäkin vaikutusalueella asuntokysyntä kasvaa sekä saavutettavuuden parantumisen että ympäristön laadullisen kehittymisen myötä. Asukaskasvu tiivistyy Vantaalla muun muassa ratikkapysäkkien lähiympäristöihin, mikä mahdollistaa ja myös edellyttää palvelutarjonnan kasvua ratikan varrella. *(Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy 2019.)*

Ratikan yleissuunnitelmassa ratikan kokonaiskustannusarvio oli noin 393 miljoonaa euroa *(Ratikan yleissuunnitelma, Liite 15 Investointikustannukset).* Laskelmia tuloista ja menoista on tarkennettu loppuvuodesta 2022 ja uudestaan helmi-maaliskuussa 2023 (*Vantaan ratikan kustannusraportti, 16.3.2023).*

Rakentamiskustannukset koostuvat raitiotien ja pysäkkien, autojen ajokaistojen, pyöräteiden, jalkakäytävien, puurivien ja muun kadulle suunnitellun rakentamisesta. Lisäksi kustannukset on laskettu maanalaisen infran, kuten johtojen ja putkien, siirtämiselle ja uusien rakentamiselle sekä nykyisten rakenteiden purkamiselle. Kustannuksiin on laskettu materiaalit, suunnittelu ja rakentamisen kulut. Kaikki raitiotien rakentamisesta sekä ratikkakaduille että ympäröiville kaduille aiheutuvat muutokset on otettu huomioon rakentamiskustannuksissa. Esimerkiksi jalkakäytävien ja pyöräteiden parannukset on laskettu mukaan kustannuksiin.

Ratikkareitin katujen rakentamisen kustannusarvioita lasketaan parhaillaan katusuunnitelmien pohjalta. Kun katusuunnitelmaehdotus kultakin kadulta valmistuu, siitä lasketaan kustannukset. Kustannukset vaihtelevat katujen mukaan. Joulukuussa 2022 saatiin laskettua ensimmäiset osuudet Kyytitiellä ja Hakunilantiellä.

Kiinteistötaloudellisessa analyysissä *(Newsec Advisory Finland Oy 17.5.2022, päivitys 12.12.2022)* vertailtiin ratikan ja bussin tuottoa. Ratikan ja bussin tuottovertailussa ratikan kiinteistötaloudelliset tulot ovat 592,4 miljoonaa euroa ja bussin 272,8 miljoonaa euroa. Kiinteistötaloudelliset tulot muodostuvat maankäyttösopimuskorvauksista ja maan myynnistä toimitila- ja asuinrakentamista varten. Ratikan lisätuotto bussiin verrattuna on 320 miljoonaa euroa.

Verotulot koostuvat kiinteistöveroverokertymän kasvusta ja rakentamisesta palautuvasta verotulosta. Kaupunki saa enemmän kiinteistöveroja, kun rakentamista tulee enemmän ratikan myötä. Ratikan myötä kiinteistöverokertymän kasvuksi on vuonna 2019 arvioitu 120 miljoonaa euroa.

Vuoden 2023 arvion mukaan ratikan myötä 40 vuoden aikana Vantaa maksaa HSL:lle 414 miljoona euroa lisää kuntaosuutta ja HSL maksaa Vantaalle 383 miljoonaa euroa enemmän infrakorvauksia. Vaikutus Vantaan kaupungille on arvioitu olevan -31 miljoona euroa 40 vuoden aikana.

Tämänhetkisen MAL-sopimuksen mukaan valtio maksaa 30 prosenttia Vantaan ratikan suunnittelukustannuksista. Jos ratikka päätetään rakentaa, on mahdollista, että valtio maksaa 30 prosenttia rakentamiskustannuksista.

Arviot ratikkahankkeen tuloista ja kustannuksista tarkentuvat, kun suunnittelu edistyy.

Virkistys

Kaavalla ei ole vaikutusta lähiympäristön virkistysalueisiin tai niiden käyttöön.

Kulttuuriperintö

Asemakaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse kulttuuriperintökohteita. Kaavalla ei ole vaikutuksia kulttuuriperintöön.

Liikenne

Hankkeella edistetään seudullisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta sekä varmistetaan edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Hanke on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukainen.

Autoliikenne

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan ratikan katusuunnitelmien toteuttaminen. Asemakaavamuutoksen ja raitiotien mahdollinen toteuttaminen vaikuttaa ajojärjestelyihin Aviabulevardilla ja Turbiinitiellä. Raitiotie on suunniteltu kulkemaan Aviabulevardilla katualueen keskellä ajoneuvoliikenteestä erotettuna. Aviabulevardin osa Karhumäentien ja Karhumäenportin välisellä alueella osoitetaan ainoastaan raitiotien ja kevyen liikenteen käyttöön. Ajoneuvoliikenne on tarkoitus ohjata Aviakujan kautta Turbiinitielle.

Kaavamuutoksen myötä Turbiinitielle muodostuu uusi ohikulun katuyhteys, jonka yhteyteen on mitoitettu myös jalankulun ja pyöräilyn erilliset väylät. Kiinteistöjen tonttiliittymille on jätetty varaukset. Katualueen mitoituksessa on huomioitu erikoiskuljetusreitin tarpeet, istutusalueet sekä kunnallistekniikan verkostot. Katusuunnittelun yhteydessä on myös päivitetty liittymistä Tikkurilantielle ja Aviabulevardille. Kaavassa on esitetty uusia ajoneuvoliittymäkieltoja.

Raitiotien rakentaminen ja liikennöinti vaikuttaa henkilöautoliikenteeseen kulkutapavalinnan sekä henkilöautojen reittivalinnan kautta. Joukkoliikenteen parantuva palvelutaso vaikuttaa henkilöautojen matkamääriin, suoritteisiin ja sitä kautta tieliikenteen päästöihin ja ruuhkautumiseen. *(Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy 2019)*

Joukkoliikenne

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan ratikan katusuunnitelmien toteuttaminen. Suunnittelualueelle Aviabulevardille sijoittuu *Aviapolis* ja Ilmailuaukiole *Ilmailumuseo* -pysäkit.

Ratikan rakentamisen myötä matkustus painottuu joukkoliikenteeseen. Vuonna 2030 joukkoliikenteen kulkutapaosuus kasvaa ratikan käytävässä noin prosenttiyksiköllä. Ratikan

matkustajamääräennuste on noin 31 000 matkustajaa vuorokaudessa vuonna 2030, ja noin 47 000 matkustajaa vuorokaudessa vuonna 2050 (Vantaan ratikan tarkistettu hankesuunnitelma 8.10.2025).

Vantaan ratikka tarjoaa houkuttelevan joukkueliikennepalvelun bussiyhteyttä lyhyemmillä matka-ajoilla ja paremmalla täsmällisyydellä. Vantaan ratikka luo korkean tason poikittaisen joukkoliikenneyhteyden Lentoaseman, Aviapoliksen, Tikkurilan, Hakunilan, Mellunmäen ja usean pienemmän joukkoliikenteen solmupisteen välille. (*Vantaan ratikan matkustajamääräennusteet, WSP Finland Oy 28.10.2022*).

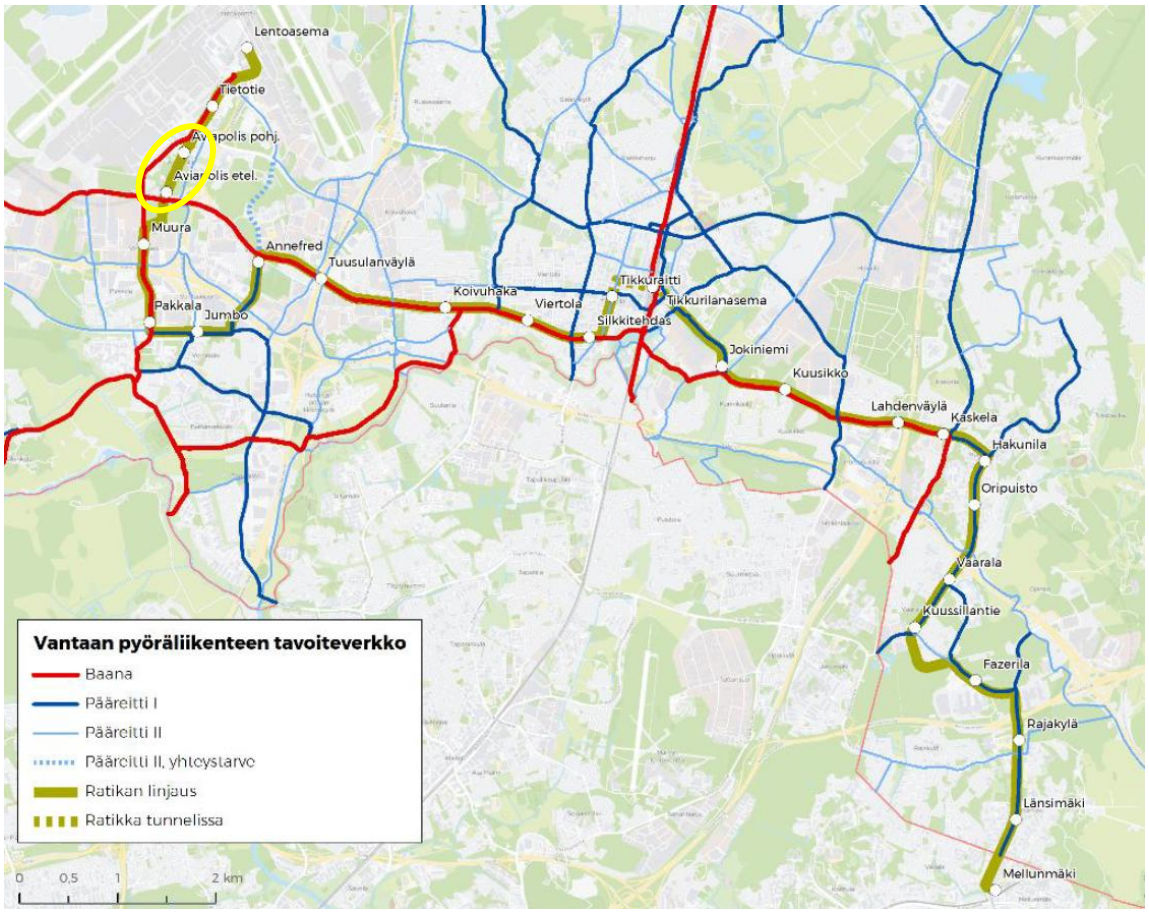
Ratikan suunnittelu ja toteuttaminen on yksi Vantaan kaupungin resurssiviisauden tiekartan (28.2.2022) toimenpiteistä. Vantaan ratikka kytkeytyy myös koko pääkaupunkiseudun laajaan raideliikenneverkkoon ja kuuluu Helsingin seudun kuntien ja valtion väliseen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukseen (MAL-sopimus).

Kävely ja pyöräily

Raitiotien suunnittelun tavoitteena on turvallisen liikenneympäristön syntyminen. Ratikan katusuunnitelmissa jalankulun ja pyöräilyn olosuhteet on suunniteltu turvallisiksi, sujuviksi ja selkeiksi erityisesti raitiotien ja katujen ylityskohdissa *(Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy 2019).* Parannetut jalankulun ja pyöräilyn reitit näkyvät asemakaavassa leveämpänä katualuevarauksena.

Ratikan yleissuunnitelman jälkeen on laadittu pyöräliikenteen tarkastelu ratikan varrella *(WSP Finland Oy, 2020*), jossa Turbiinitien varrelle on määritelty pyöräilyn baana, jonka tavoitteena on mahdollistaa nopea ja sujuva yhteys aluekeskusten välillä. Baanat on suunniteltu erityisesti pitkämatkaiseen ja nopeavauhtiseen pyöräilyyn. Baana on erotettu jalankulkuväylästä, mikä parantaa kevyen liikenteen olosuhteita ja turvallisuutta.

Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotuksissa on varattu tilaa polkupyöräpysäköinnille. 10.2.2023 valmistuneessa katusuunnitelmaehdotuksessa Ilmailuaukiolle on osoitettu 40 paikkainen kaupunkipyöräasema, 64 paikkainen polkupyöräpysäköinti sekä tilavaraukset sähköpotkulaudoille.

Kuva 28. Vantaan pyöräliikenteen tavoiteverkko (WSP Finland Oy 2020). Aviabulevardin ja Tietotien kaava-alue on osoitettu kuvassa keltaisella ympyrällä.

Ratikan rakentaminen tulee vaikuttamaan kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiin rakentamisen aikana. Nämä vaikutukset pyritään minimoimaan rakentamisen vaiheistuksella sekä esimerkiksi huolellisella opastuksen suunnittelulla ja toteutuksella.

Toteutuessaan Vantaan ratikka sekä siihen liittyvä muu katusuunnittelu edistää joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä sekä palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta.

Vesihuolto

Vedenjakelu ja jätevesiviemäröinti

Kaavamuutosalueella tulee muutoksia vesihuoltoverkostoon osittain ratikan tarvitseman tilan vuoksi ja osittain nykyisen kapasiteetin kasvattamisen tarpeen vuoksi.

Uusittavien vesihuoltolinjojen pituudet, jakaumat sekä kustannusarviot esitetään tarkemmin ratikan suunnittelun yhteydessä laadittavissa vesihuollon suunnitelmissa.

Hulevesien hallinta ja hulevesiviemäröinti

Asemakaavan muutosalueella vettä läpäisemättömän pinnan määrä tai hulevesimäärä ei lisäänny oleellisesti nykytilanteeseen verrattuna. Alueella muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää ennen niiden johtamista hulevesiviemäriverkostoon. Suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta sekä tulvareitit. Hulevesien hallinnassa ja johtamisessa tulee suosia luonnonmukaisia ja maanpäällisiä ratkaisuja.

Ympäristöhäiriöt

Melu

Vantaan raitioradan meluselvitys on valmistunut 31.1.2023 *(Sitowise Oy*). Selvityksessä laskettiin melumallinnuksen keinoin nyky- ja ennustetilanteen päivä- ja yöajan keskiäänitasot. Meluntorjuntatarve määritettiin melutason muutoksen ja raitioliikenteen aiheuttaman melun perusteella. Rakenteellista meluntorjuntaa esitetään kohteissa, joissa raitioliikenteen aiheuttama melu ylittää ohjearvon ja raitio-, tie- ja katuliikenteen yhteismelu hankkeen myötä huomattavissa määrin kasvaa (yli 2 dB).

Paaluvälillä 500–2900 on liike-, toimisto- ja teollisuusrakennuksia. Ennustetilanteessa tie-, katu- ja raitioliikenteen yhteismelun suurin julkisivun keskiäänitaso (LAeq, päivä) on 65 dB. Raitioliikenteen aiheuttama suurin julkisivun keskiäänitaso (LAeq, päivä) on 65 dB. Julkisivuihin kohdistuvat suurin enimmäisäänitaso (LAmax) on 82 dB. Hanke ei aiheuta kohteessa meluntorjuntatarvetta. Sisämelun keskiäänitason ohjearvo 45 dB ei ylity, kun oletetaan rakenteiden täyttävän tavanomaisen äänitasoerovaatimuksen 30 dB.

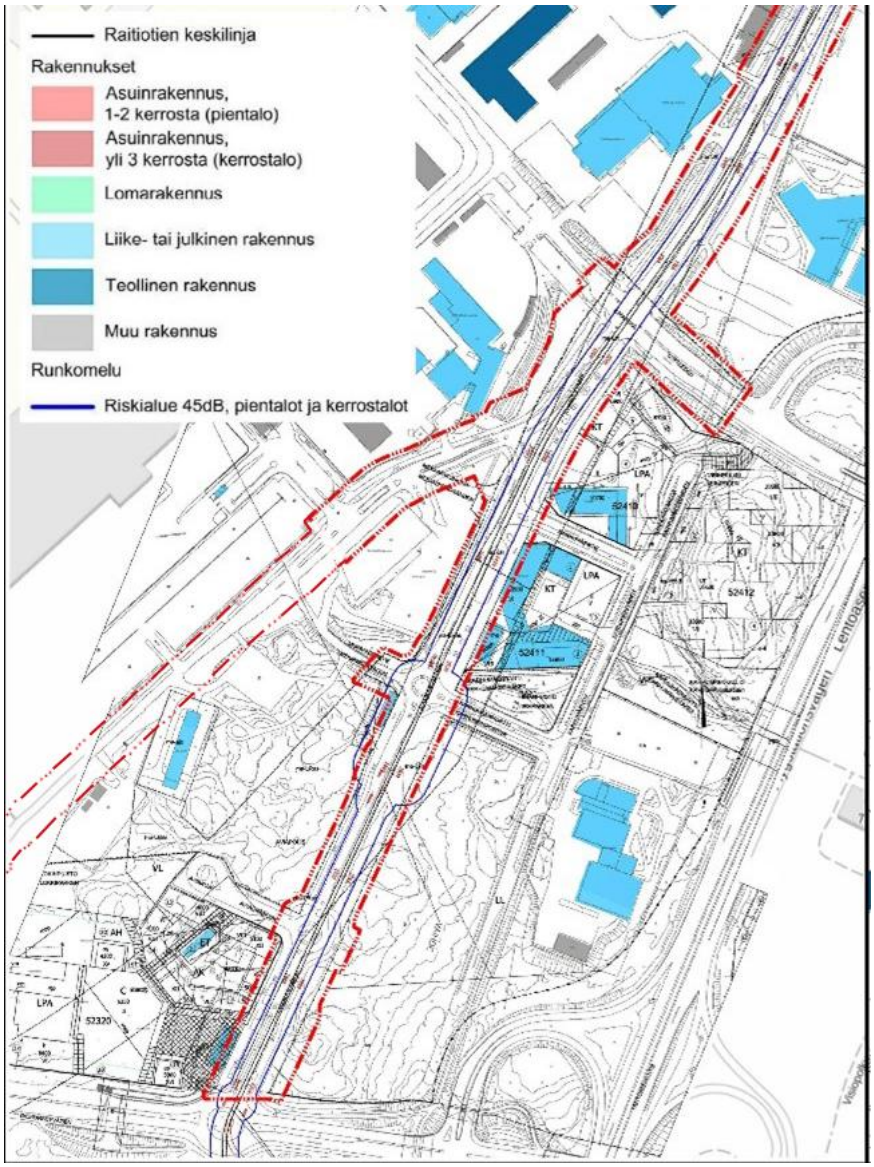
Kuva 29. Ote tieliikennemelun ja raitiotien yhteismelun päiväaikaisesta ennustetilanteesta suunnittelualueella. (Sitowise 31.1.2023) Kaava-alueen likimääräinen sijainti on esitetty kuvassa turkoosilla katkoviivalla.

Tärinä- ja runkomelu

Vantaan ratikan tärinä- ja runkomeluselvityksen (*Sweco, 17.2.2023*) mukaan kaava-alueella ei sijaitse rakennuksia runkomelun riskialueella (45 dB).

Kaavassa on annettu suunnittelua koskeva määräys, jolla pyritään varmistamaan, ettei raitiotieliikenteestä aiheudu sen lähiympäristön rakennuksiin merkittävää runkomelu- tai tärinähaittaa. Määräyksen mukaan, mikäli alueelle sijoitetaan raitiotie, tulee se suunnitella ja toteuttaa niin, ettei raitioliikenteen aiheuttama tärinä tai runkoääni ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja (VTT 2008, VTT 2009) rakennusten sisätiloissa. Raitiotien suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon myös kaava-alueen ulkopuolinen, 31.12.2021 mennessä hyväksyttyjen asemakaavojen osoittama maankäyttö.

Raitiotien suunnitelmaratkaisut tehdään niin, että tärinä pysäytetään ratarakenteisiin. Käytettäviä teknisiä menetelmiä on erilaisia ja niiden tarkempi suunnittelu tehdään katu- ja rakennussuunnitelmavaiheessa.

Kuva 30. Raitiovaunuliikenteen aiheuttamat runkomelun riskialueet Aviabulevardilla. (Sweco, 17.2.2023)

VTT:n suositukset värähtelyluokista ja runkomelun ohjearvoista on esitetty alla *(Sweco, 17.2.2023).*

Värähtely-luokka	Kuvaus olosuhteista	$v_{w,95}$ (mm/s)
A	Hyvät asuinolosuhteet *Ihmiset eivät yleensä havaitse tärinää*	≤ 0,10
B	Suhteellisen hyvät olosuhteet *Ihmiset voivat havaita tärinän, mutta se ei ole yleensä häiritsevää*	≤ 0,15
C	Suositus uusien rakennusten ja väylien suunnittelussa *Keskimäärin 15 % asukkaista pitää tärinää häiritsevänä ja voi valittaa häiriöstä*	≤ 0,30
D	Olosuhteet, joihin pyritään vanhoilla asuinalueilla *Keskimäärin 25 % asukkaista pitää tärinää häiritsevänä ja voi valittaa häiriöstä*	≤ 0,60

Rakennustyyppi	Runkomelutaso L_{prm} (dB)
Radio-, tv- ja äänitysstudiot, konserttisalit	25-30
Asuinhuoneistot	30/35*
Hoito- ja sosiaalihuollon laitokset, majoitustilat	30/35*
Kokoontumis- ja opetustilat	35
Toimistot, kaupat, näyttelytilat, museot	40/45*

*Kuva 31. VTT:n suositukset värähtelyarvoista ja runkomelun ohjearvoista. * Avoradat: Mikäli kaavamääräyksessä on annettu ohje julkisivun ilmaääneneristävyydestä, on suositeltavaa käyttää runkomelutason tiukempaa raja-arvoa. Lähde: Sweco 17.2.2023.*

Ilmanlaatu

Itse raitioliikenteellä ei ole vaikutusta ilmanlaatuun tai ilmanlaatu voi jopa hieman parantua raitiotieosuuksilla linja-autokaluston käytön vähentyessä. Rakentamisen aikana pölyämisen ja työkoneiden päästöt voivat väliaikaisesti heikentää ilmanlaatua. Pienhiukkasten ja typpidioksidin pitoisuudet tulevat arvioiden mukaan ajoneuvokannan muuttuessa laskemaan, mikä parantaa ilmanlaatua.

Maaperän pilaantuneisuus

Asemakaavamuutoksen alueella ei tiedettävästi ole pilaantuneita maa-alueita.

Rakentamisen aikaiset ympäristöhäiriöt

Vantaan ratikan ja siihen liittyvän katuympäristön rakentaminen aiheuttaa tilapäisiä häiriöitä ajoneuvo- ja joukkoliikenteeseen, jalankulkuun ja pyöräilyyn sekä mahdollisesti myös muihin toimintoihin.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Luonnon monimuotoisuus

Kaavamuutos koskee jo rakentunutta aluetta, joten vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön ovat vähäiset.

Ratikka kulkee pääosin olemassa olevassa kaupunkirakenteessa, jossa se sovitetaan joko olemassa olevaan tai levennettävään katualueeseen. Näin ollen raitiotiellä ei ole laajoja vaikutuksia luonnon arvokohteisiin. Raitiotien luontovaikutukset kohdistuvat pääosin lähiympäristöön, kun katutila laajenee tai sen poikkileikkaus muuttuu. *(Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy 2019)*

Raitiotien toteuttamisen tavoitteena on olemassa olevan kaupunkivihreän vaaliminen ja sen mahdollisimman runsas lisääminen. Puu- ja pensasistutuksia on alustavissa

katusuunnitelmaluonnoksissa pyritty lisäämään katualueelle niin paljon kuin mahdollista ottaen huomioon olemassa oleva tila ja näkemäalueet.

Maa- ja kallioperä

Rakentamisen aikana alueen maaperään kohdistuvat vaikutukset aiheutuvat mahdollisen raitiotien ja siihen liittyvien ajoyhteyksien uudelleenjärjestämisen perustamista varten tehtävistä maankaivuista. Katualueen leventämisen myötä ei kaava-alueella ole tarpeen tehdä merkittäviä täyttöjä tai leikkauksia maa- tai kallioperään. Kaavalla arvioidaan olevan vain vähäisiä vaikutuksia maa- ja kallioperään.

Vesistöt ja vesitalous

Asemakaavan muutosalueella vettä läpäisemättömän pinnan määrä tai hulevesimäärä ei lisäänny oleellisesti nykytilanteeseen verrattuna. Suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta sekä tulvareitit. Alueella muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää ennen niiden johtamista hulevesiviemäriverkostoon. Hulevesien hallinnassa ja johtamisessa tulee suosia luonnonmukaisia ja maanpäällisiä ratkaisuja. Raitiotien rakentamisen aikaiset työmaavedet tulee käsitellä esimerkiksi laskeuttamalla siten, ettei hulevedet vastaanottavaan Krakanojaan, Kirkonkylänojaan tai Pyhtäänkorvenojaan aiheudu kiintoaineskuormitusta.

Hulevesien hillitsemiseksi raidealue toteutetaan ensisijaisesti nurmipäällysteisenä ja toissijaisesti nurmikivipintaisena. Raidelinjauksen varteen istutetaan yhtenäinen puurivi aina kun se on mahdollista. *(Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy 2019.)*

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Asemakaavamuutoksella ei itsessään ole merkittävää vaikutusta ilmastonmuutoksen kannalta. Asemakaavamuutos mahdollistaa kuitenkin ratikan rakentamisen, jolla on ilmastovaikutuksia.

Vantaan ratikan resurssiviisauden suuntaviivojen mukaan *(Sitowise Oy, 13.5.2020)* resurssiviisaus ohjaa Vantaan ratikan suunnittelun valintoja. Vantaan ratikan katu- ja rakentamissuunnitelmista tehdään päästölaskentaa suunnittelun edetessä. Ratikan rakentamisen jokainen vaihe, myös kaavan osoittamalla alueella, toteutetaan mahdollisimman resurssiviisaasti. Parhaillaan laaditaan ratikan resurssiviisauden toteutukseen tarkempaa suunnitelmaa.

Yleisesti infrahankkeiden päästöjä muodostuu maa- ja kalliomassojen käytöstä, niiden kuljetuksista, taitorakenteiden rakentamisesta (mm. sillat, tukimuurit), pohjarakenteista (mm. syvästabilointi, paaluperustukset, kevennykset) sekä asfalttipäällysteistä.

Infrarakentamisessa käytettävien päästöintensiivisten rakennusosien (syvästabilointi, sillat, paalulaatat yms.) hiilidioksidipäästöitä valtaosa syntyy sementin valmistuksessa. Näitä päästöjä on mahdollista vähentää käyttämällä vähäpäästöisempää sementtiä sekä suosimalla kotimaisia ja kierrätettyjä materiaaleja. Myös puulla voidaan tietyissä osin korvata betonirakenteita. Tunnelirakentamisessa syntyvä louhe hyödynnetään ratikan tai muiden väylien pohjarakenteissa.

Infran rakentamisen lisäksi aiheutuu materiaalien ilmastovaikutuksia raitiotiekaluston hankinnasta ja ylläpidosta ja energian kulutuksen ilmastovaikutuksia raitiotien käyttöenergiasta. Kaavoitus mahdollistaa välillisesti näiden vaikutusten toteutumisen, mutta nämä asiat eivät silti ole kaavoituksella ohjattavissa.

Koneiden päästöjen vähentämiseksi Vantaan kaupunki on sitoutunut green deal -sopimukseen, jonka mukaisesti kaikki työmaat ovat työkoneiden ja energiankäytön osalla fossiilivapaita vuoteen 2025 mennessä. Hengitysilman osalla päästöttömyyteen pyritään vuoteen 2030 mennessä. Vantaalla on jo kiristetty näitä päästöjä hillitseviä Stage- ja Euro -luokkia.

Vantaan ratikan yleissuunnitelman mukaisesti raitiotien liikennöinti vaikuttaa henkilöautoliikenteeseen kulkutapavalinnan sekä henkilöautojen reittivalinnan kautta. Henkilöautojen matkamäärät, suoritteet ja siten tieliikenteen päästöt vähenevät, kun joukkoliikenteen palvelutaso paranee.

Ratikan infrarakentamiseen tarvittavien materiaalien ja niiden hankintalähteen vaihtoehtojen hiilijalanjälkeä on vertailtu *Vantaan ratikan hiilijalanjälkiselvityksessä (Design Manual Liite 1, WSP Finland Oy 2020*). Laskennassa käytettiin yleissuunnitelmassa määriteltyjä pinta- aloja eri ratikan osuuksille. Tehdyt laskelmat perustuivat käytettyihin materiaaleihin, niiden elinkaareen ja kuljetusmatkoihin. Selvityksessä on vertailtu kotimaisia materiaaleja (skenaario A, hiilijalanjälki 6 800 CO_2-tonnia), kotimaisia kierrätettyjä materiaaleja (skenaario B, hiilijalanjälki 1 800 CO_2-tonnia) ja aasialaisia materiaaleja (skenaario C, hiilijalanjälki 14 000 CO_2-tonnia). Tuloksia suhteutettiin ”Hiilineutraali Vantaa 2030” tavoitteeseen. Tarkastelun mukaan paras vaihtoehto on skenaario B, jossa käytetään kotimaisia ja kierrätettyjä materiaaleja sekä lisätään kasvillisuuden määrää.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Tie- ja raitioliikenteen melu ja tärinä sekä pilaantuneet maa-alueet on käsitelty kohdassa 4.4.1. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on VAT:n mukaisesti otettu huomioon.

4.6 NIMISTÖ

Kaava-alueella Karhumäentien ja Karhumäenportin välisen katuaukion nimeksi ehdotetaan Ilmailuaukio. Turbiinitie jatkuu Karhumäentien pohjoispuolella Ilmakehän risteykseen asti. Turbiinitien ja Karhumäentien välisen kadun nimeksi ehdotetaan Adam Walliuksen katu ja Turbiinitien ja Ilmailuaukion välisen kadun nimeksi ehdotetaan Walliuksenkuja. Uutta katualuetta muodostuu kaava-alueen eteläosassa Turbiinitielle.
Tämän kaavamuutoksen yhteydessä siirretään kaavamuutosalueen kohdalle sijoittuvaa kaupunginosarajaa.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Koko Vantaan ratikkahankkeesta on tehty investointipäätös vuonna 2023. Ratikan rakentaminen tapahtuu v. 2025–2029.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Vantaan kaupunki:

Asemakaavoitus:	Johanna Rajala	aluearkkitehti
	Tea Taponen	asemakaava-arkkitehti (19.6.2023 alkaen)
	Anna Sarikaya	asemakaava-arkkitehti (18.6.2023 asti)
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
	Leena Kaunismäki	kaavatekninen koordinaattori
Vantaan ratikka:	Hannu Lehtikankare	hankejohtaja (1.1.2025 alkaen)
	Sauli Hakkarainen	suunnittelupäällikkö (1.9.2024 asti) hankejohtaja, va. (2.9.-31.12.2024)
	Henry Westlin	hankejohtaja (16.9.2023-1.9.2024)
	Tiina Hulkko	hankejohtaja (15.9.2023 asti)
	Heikki Väänänen	suunnittelupäällikkö (1.8.2025 alkaen)
	Justiina Nieminen	suunnittelupäällikkö (2.9.2024-28.3.2025)
Kadut ja puistot:	Harri Keinänen	vesihuollon suunnittelu
	Susanna Koponen	liikenteen alueinsinööri
Yleiskaavoitus:	Eeva Eitsi	maisema-arkkitehti
Ympäristökeskus:	Sinikka Rantalainen	ympäristösuunnittelija
	Jouni Ahtiainen	ympäristösuunnittelija
Mittaus- ja geopalvelut:	Janne Karppinen	geotekniikkainsinööri
Kiinteistöhallinta ja asuminen:	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Teemu Jääskeläinen	maankäyttöinsinööri

Kaavakonsultti:

Ramboll Finland Oy:	Tiina Heikkilä	projektipäällikkö
	Helena Muukkonen	kaavasuunnittelija

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 5. päivänä toukokuuta 2026

Johanna Rajala	Tea Taponen
aluearkkitehti	asemakaava-arkkitehti

Asemakaavan seurantalomake
Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	Vantaa	**Täyttämispvm**	17.11.2025
Kaavan nimi	002576 Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	23.11.2020
Pysyvä kaavatunnus		**Kunnan kaavatunnus**	092002576
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	5,8141	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	5,8141

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

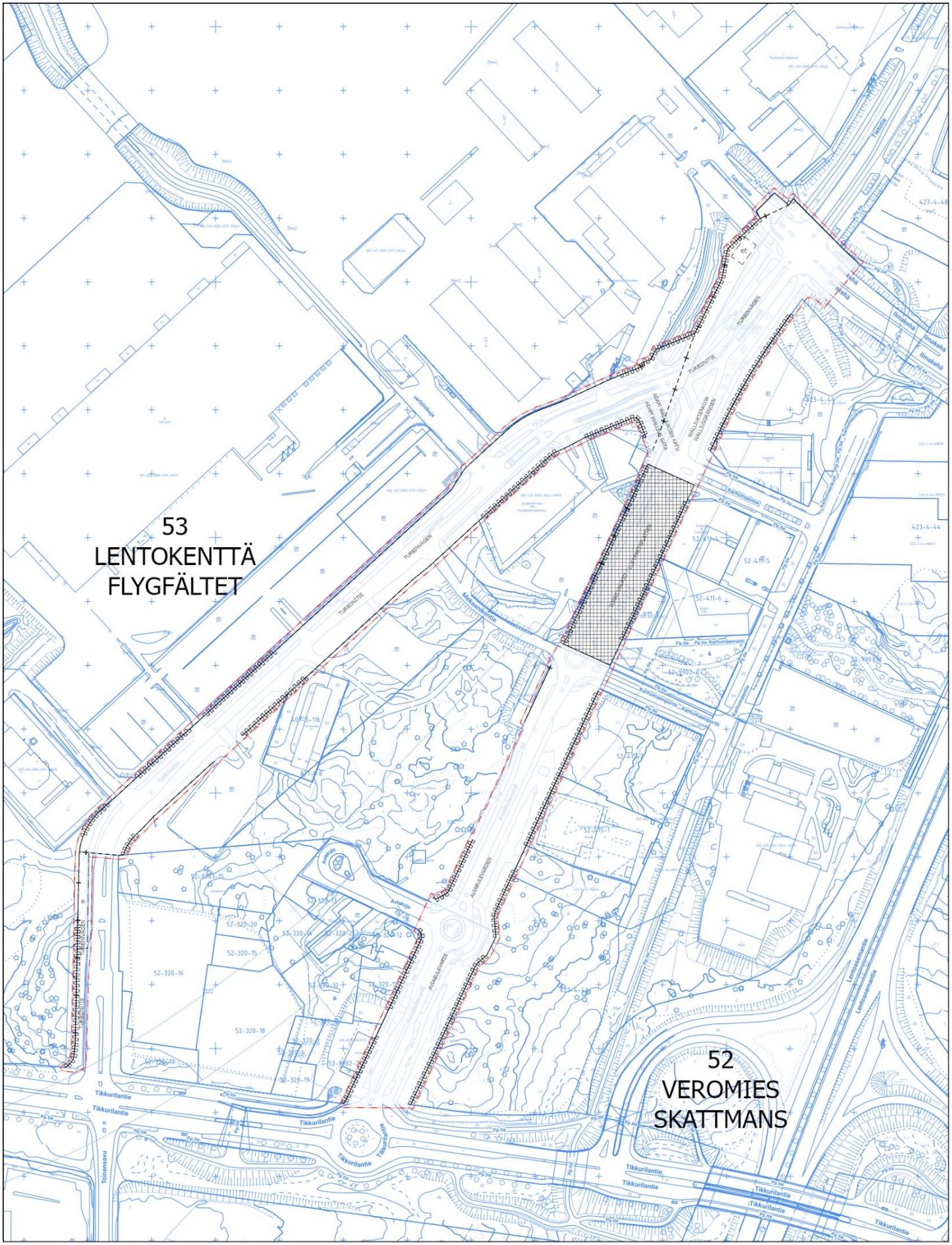
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**5,8144**	**100,01**	**0**	**0,00**	**0,0000**	**0**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,0000	0,0	0		-0,0005	0
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	5,8144	100,0	0	0,00	0,0005	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**0,0000**	**0,00**	**0**	**0,0000**	**0**

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm ±]	[k-m² ±]
Yhteensä	**0**	**0**	**0**	**0**

Alamääräykset tai -merkinnät

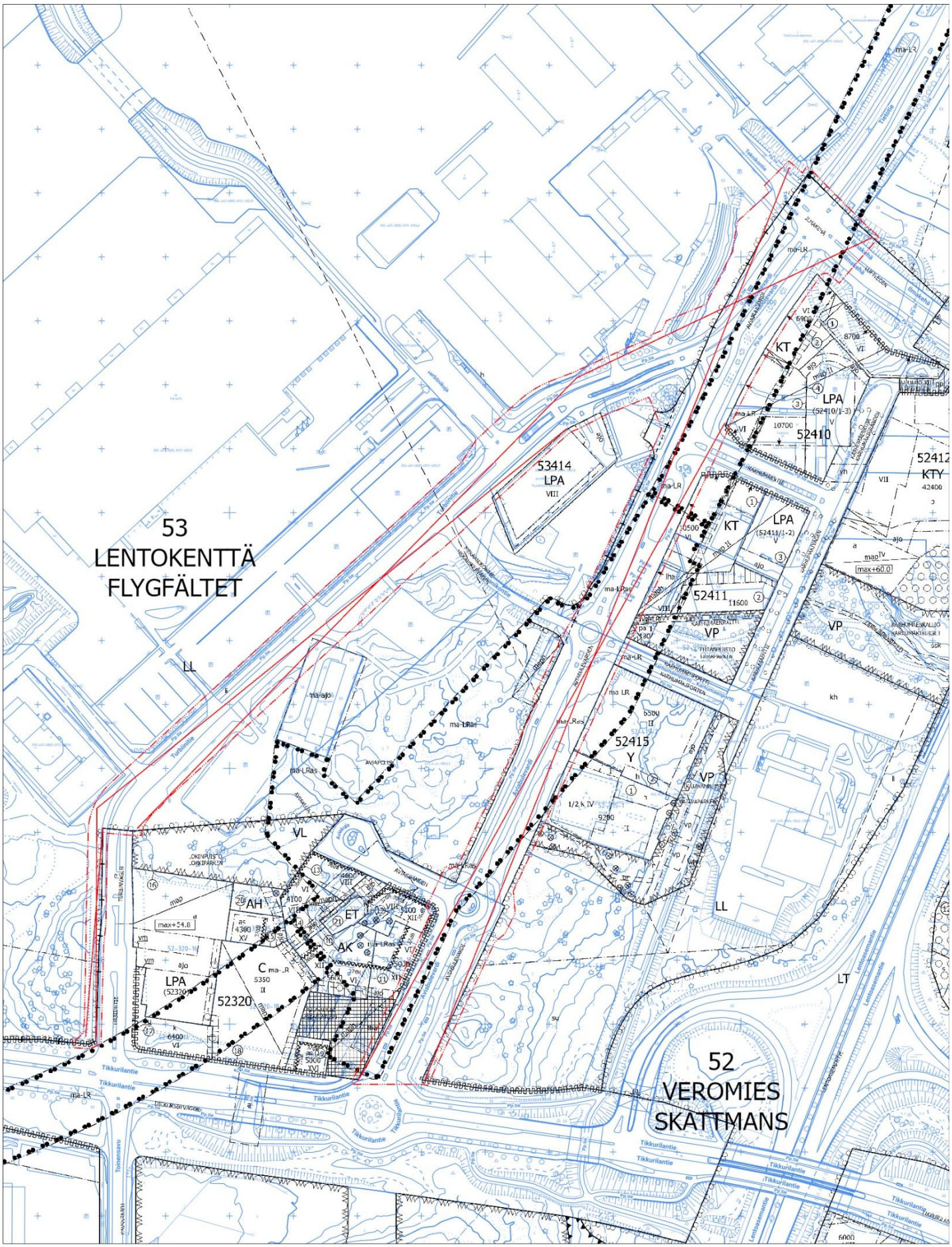
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**5,8144**	**100,01**	**0**	**0,00**	**0,0000**	**0**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,0000	0,0	0		-0,0005	0
KT	0,0000	0,0	0		-0,0005	0
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	5,8144	100,0	0	0,00	0,0005	0
Kadut	5,1915	89,3	0	0,00	1,7478	0
Katuauk./torit	0,6229	10,7	0	0,00	0,6229	0
LL	0,0000	0,0	0		-2,3697	0
LPA	0,0000	0,0	0		-0,0005	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Asemakaavan muutosehdotus

Vantaan kaupunki 5.5.2026

0 50 100 200 300 Metriä

Poistettavat merkinnät

Vantaan kaupunki 5.5.2026

0 50 100 200 300 Metriä

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum
002576	5.5.2026

Vantaan kaupunki

VANTAAN RATIKKA: AVIABULEVARDI JA TURBIINITIE

Vanda stad

VANDASPÅRAN: AVIABULEVARDEN OCH TURBINVÄGEN

Kaupunginosa 52, VEROMIES

Asemakaavan muutos
Katu- ja katuaukioalueet sekä kaupunginosan raja.

Kaupunginosa 53, LENTOKENTTÄ

Asemakaavan muutos
Katualueet sekä kaupunginosan raja.

1:2000

Stadsdel 52, SKATTMANS

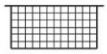
Ändring av detaljplan
Gatu- och tårgområden samt stadsdelsgräns.

Stadsdel 53, FLYGFÄLTET

Ändring av detaljplan
Gatuområden samt stadsdelsgräns.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	**3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.**	**Linje 3 m utanför planområdets gräns.**
-+—+-	**Kaupunginosan raja.**	**Stadsdelsgräns.**
———	**Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.**	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
—·—·—	**Osa-alueen raja.**	**Gräns för delområde.**
— — —	**Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.**	**Riktgivande gräns för område eller del av område.**
—x—x—	**Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.**	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**
52	**Kaupunginosan numero.**	**Stadsdelsnummer.**
VERO	**Kaupunginosan nimi.**	**Stadsdelens namn.**
AVIABULEVARDI	**Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.**	**Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.**
———	**Katu.**	**Gata.**
———	Mikäli alueelle sijoitetaan raitiotie, tulee se suunnitella ja toteuttaa niin, ettei raitioliikenteen aiheuttama tärinä tai runkoääni ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja (VTT 2008, VTT 2009) rakennusten sisätiloissa. Raitiotien suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon myös kaava-alueen ulkopuolinen, 31.12.2021 mennessä hyväksyttyjen asemakaavojen osoittama maankäyttö. Mikäli katualueelle sijoitetaan raitiotien pysäkki, tulee pysäkin katoksessa olla kasvillisuuskatto.	Om en spårväg placeras i området ska den planeras och byggas så att vibrationer eller stomljud från spårtrafiken inte överskrider de tillåtna högsta värdena inomhus (VTT 2008, VTT 2009). I planeringen och byggandet av spårvagnen ska även tas hänsyn till den anvisade markanvändningen i detaljplaner utanför planområdet som godkänts före den 31.12.2021. Ifall en spårvagns hållplats placeras på gatuområdet, ska hållplatsens vindskydd övertäckas med ett gröntak.

Katuaukio/tori.

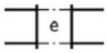
Mikäli alueelle sijoitetaan raitiotie, tulee se suunnitella ja toteuttaa niin, ettei raitioliikenteen aiheuttama tärinä tai runkoääni ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja (VTT 2008, VTT 2009) rakennusten sisätiloissa. Raitiotien suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon myös kaava-alueen ulkopuolinen, 31.12.2021 mennessä hyväksyttyjen asemakaavojen osoittama maankäyttö.

Mikäli katualueelle sijoitetaan raitiotien pysäkki, tulee pysäkin katoksessa olla kasvillisuuskatto.

Öppen plats/torg.

Om en spårväg placeras i området ska den planeras och byggas så att vibrationer eller stomljud från spårtrafiken inte överskrider de tillåtna högsta värdena inomhus (VTT 2008, VTT 2009). I planeringen och byggandet av spårvagnen ska även tas hänsyn till den anvisade markanvändningen i detaljplaner utanför planområdet som godkänts före den 31.12.2021.

Ifall en spårvagns hållplats placeras på gatuområdet, ska hållplatsens vindskydd övertäckas med ett gröntak.

Eritasoristeys.

Planskild korsning.

Ohjeellinen yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.

Alue on varattu sähkönsyöttöasemalle. Rakennuksen, rakennelmien ja rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan sekä materiaaleiltaan korkealuokkaisia ja kaupunkikuvaan sopivia. Tekniset laitteet tulee maisemoida.

Riktgivande område för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk service.

Området är reserverat för elmatningsstationen. Byggnaden och konstruktionerna ska vara högklassiga till sin arkitektur och till sina material och passa stadsbilden. Teknisk utrustning bör anpassas till landskapet.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

KOKO KAAVA-ALUETTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

Maanpäällisten rakennusten, rakennelmien ja rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia.

Maanpäälliset rakenteet on sovitettava hienovaraisesti kaupunkikuvaan ja ympäristöön rakennus- ja ympäristötaiteen keinoin.

Alueella tulee huomioida Kehäradan rautatietunnelin varoalue ja käyttöoikeuden rajoitustaso sekä Lentoradan suunnitelmat. Rautatietunnelin läheisyydessä tapahtuvaa rakentamista ja louhintaa koskevat Väyläviraston vaatimukset ja ohjeistukset.

Rautatietunnelin läheisyyteen sijoittuvien rakentamistoimenpiteiden osalta on arvioitava rakentamisen mahdolliset vaikutuksen tunneliin ja kuultava Väylävirastoa.

Rakentaminen ei saa aiheutua vaaraa maanalaisten tilojen rakenteille, toiminnoille tai kalliotilojen pysyvyydelle.

Suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta ja tulvareitit, sekä rakentamisen aikana huomioitava, ettei pinta-, pohja- tai hulevedet aiheuta haittaa maanalaisille tiloille tai niiden laitteistoille.

Pohjavesien virtauksiin tai pinnan korkeuksiin ei saa tapahtua muutoksia, jotka aiheuttavat haittaa, kuten mahdollisten ympäristön haitta-aineiden kulkeutumista maanalaisiin tiloihin.

Rakentamisen aikaiset työmaavedet tulee käsitellä esimerkiksi laskeuttamalla siten, ettei hulevedet vastaanottavaan Krakanojaan tai Palo-ojaan aiheudu merkittävää vedenlaadun heikentymistä, kuten samentumista ja kiintoaineskuormitusta.

BESTÄMMELSER SOM GÄLLER FÖR HELA OMRÅDET

Byggnaderna, anordningarna och konstruktionerna ovan jord ska vara högklassiga till sin arkitektur och till sina material.

Konstruktioner ovan jord ska anpassas varsamt till stadsbilden och miljön med hjälp av byggnads- och miljökonst.

I området ska beaktas Ringbanans järnvägstunnels skyddsområde samt nyttjanderättsområde och Flygbanans planer. Trafikledsverkets krav och anvisningar gällande byggande och brytning i närheten av järnvägstunneln ska beaktas.

Gällande byggnadsåtgärder i närheten av järnvägstunneln ska de möjliga effekterna för tunneln utvärderas och Trafikledsverket höras.

Byggandet får inte orsaka fara för underjordiska utrymmenas konstruktioner, verksamheter eller för stabiliteten i bergsutrymmen.

I planeringen och genomförandet ska dagvattenhantering och översvämningsvägar beaktas och under byggandet ska beaktas att yt-, grund- eller dagvatten inte medför olägenheter för underjordiska utrymme eller deras anordningar.

I grundvattnets strömningar eller ytnivåer får inte ske förändringar, som orsakar olägenheter, liksom eventuella skadliga ämnens spridning till underjordiska utrymmen.

Byggarbetsplatsvatten vid byggandet ska behandlas till exempel genom dekanteringsmetod så att det inte leder till en betydande försämring av vattenkvaliteten i Skrakabäcken eller Brunabäcken, som att vattnet grumlas och belastas av sediment.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

VANTAAN KAUPUNKI

Asemakaavoitus / JRA, TTA

ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS
002576 Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie
MUISTUTUKSET JA VASTINEET
5.5.2026

Asemakaavamuutosehdotus Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 25.2.-26.3.2026. Tänä aikana jätettiin 1 muistutus.

Muistuttaja	**Muistutus**	**Tarkistukset**
NRO 1, 26.3.2026 Finavia	Finavialla tulee säilyä oikeus vastata suoraan tai välillisesti omistamiensa maa-alueiden maankäytöstä ja turvaamisesta lentoaseman käyttöön pitkällä aikavälillä. Finavia viittaa ratikan asemakaavoitukseen ja katusuunnitelmiin antamiinsa aiempiin lausuntoihin, neuvotteluihin ja sopimuksiin ja toteaa, että näissä todetut seikat tulee huomioida ratikan jatkosuunnittelussa. Ratikan toteuttaminen aiheuttaa lentoaseman ja Finavian omistamien maa-alueiden alueella mittavia kunnallistekniikan siirtotöitä. Kaikki ratikan johdosta aiheutuvat työt on toteutettava rakennushankkeeseen ryhtyvän kustannuksella, eikä töistä saa aiheutua haittaa tai häiriötä lentoasemalle tai sen toiminnalle. Muutostyöt on hyväksytettävä Finavialla ja uudet sijainnit eivät saa haitata nykyistä tai tiedossa olevaa maankäyttöä. Finavia viittaa 29.8.2023 antamaansa lausuntoon ja siinä listattuihin ratikan asemakaavan ristiriitojen ja muutostarpeiden kohtiin. Osaa kohteista on muutettu ja osaa on käsitelty maankäyttösopimuksessa. Finavia toteaa, että koska tähän kaavaehdotukseen tehtyjen mahdollisten korjausten todentaminen on mittakaavasyistä vaikeaa, Finavia	Kaupungin kaavoitus ja ratikkahanke jatkavat yhteistyötä, kuten kunnallistekniikan suunnittelun ja siirtojen yhteensovitustyötä, Finavian kanssa. Kaavoittaja on toimittanut Finavialle kohde kohtaisen selvityksen muistutuksissa esiin nostettuihin asiakohtiin. Kaavaehdotus on kaupungin ja Finavian / Aviatontti II:n välisien maankäyttösopimuksien (kh 26.1.2026) mukainen. Kaavaehdotuksesta on poistettu Turbiinitietä koskenut pima-merkintä tarpeettomana. Katualueiden hulevesien käsittely suunnitellaan katusuunnitelmien yhteydessä. Hulevesien johtamisesta on sovittu kaavaan liittyvässä maankäyttösopimuksessa (kh 26.1.2026) Kaavaehdotuksessa on määrätty hulevesien käsittelystä, että suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta ja tulvareitit. Muistutus on toimitettu vantaan ratikan allianssille (osaprojekti 1) sekä kaupungin vesihuollon suunnittelulle tiedoksi.

	toteaa seuraavassa muutostarvekohdat uudelleen ja pyytää kaavoittajalta kohdekohtaista yhteenvetoa tehdyistä muutoksista tai kunkin ratkaisun perustelua, mikäli muutosta ei ole tehty Finavian esitystä noudattaen. Turbiinitien keskiosaan on esitetty pima-merkinnällä alue, joka on kaavan nähtävillä olon aikana todettu aiheettomaksi. Veromiehenkylänpuro on merkittävä lentoasema-alueen vesien lasku puro. Finavia on rakentanut puron valuma-alueelle kosteikon. Turbiinitien ja Aviabulevardin katuvedet nykyisinkin kuormittavat määrällisesti kosteikkoa ja Veromiehenkylänpuroa. Kosteikon toiminnan ja puron virtaamien kannalta on tärkeää, että vesiä viivytetään ennen niiden johtamista hulevesiviemäriin, kuten selostukseen on kirjattu. Tarpeellisia ovat myös hulevesien hallinnan ja tulvareittien huolellinen suunnittelu. Näiden lisäksi Aviapoliksen alueen jatkorakentamisessa tulee, aina kun mahdollista, välttää hulevesien johtamista Turbiinitien viemärin kautta Veromiehenkylänpuroon, jotta lentoaseman kuormitteisten hulevesien kosteikkokäsittelyn teho ei näiden ”ylimääräisten” vesien vuoksi heikkene.	

NRO 1
Finavia, 23.3.2026

Lausunto:
Finavia lausuu asemakaavaehdotuksesta seuraavaa.

Finavialla tulee säilyä oikeus vastata suoraan tai välillisesti omistamiensa maa-alueiden maankäytöstä ja turvaamisesta lentoaseman käyttöön pitkällä aikavälillä. Tämän huomioiminen suunnittelussa on erityisen tärkeää, sillä alueen toimijoilla saattaa olla omia, yksittäisiä intressejä, joissa ei välttämättä huomioida riittävästi pitkän aikavälin vaikutuksia lentoaseman maankäyttöön. Olemme valmiita käymään tarkempia neuvotteluita kaupungin kanssa.

Finavia viittaa ratikan asemakaavoitukseen ja katusuunnitelmiin antamiinsa aiempiin lausuntoihin, neuvotteluihin ja sopimuksiin ja toteaa, että näissä todetut seikat tulee huomioida ratikan jatkosuunnittelussa. Finavia muistuttaa, että sen ratikan valmisteluaineistosta antama mielipide (24.3.2023, asianumero Finavia 3163) sisältää lentoaseman kannalta merkittäviä reunaehtoja, jotka on huomioitava kaikessa ratikan suunnittelutyössä.

Finavia toteaa, että ratikan toteuttaminen aiheuttaa Helsinki-Vantaan lentoaseman ja Finavian omistamien maa-alueiden alueella mittavia kunnallistekniikan siirtotöitä (mm. sähkönsyöttö, tiedonsiirtokuidut, kaukolämpö ja vesihuolto). Finavia vaatii, että kaikki ratikan toteuttamiseen liittyvät tai sen johdosta aiheutuvat uudelleen sijoittamisen, muuttamisen tai korvaamisen työt on toteutettava rakennushankkeeseen ryhtyvän kustannuksella eikä töistä saa aiheutua haittaa tai häiriötä lentoasemalle tai sen toiminnalle. Muutostyöt on hyväksytettävä Finavialla, ja mikäli johtoja tai kaapeleita siirretään katualueen ulkopuolelle, uudet sijainnit eivät saa haitata nykyistä tai tiedossa olevaa maankäyttöä (maanvuokrasopimukset, asemakaavat, asemakaava ehdotukset ja asemakaavaluonnokset).

Asemakaavamuutoksen ehdotuksessa on esitetty ratikan asema kaava-alueiden rajaukset, sähkönsyöttöaseman ja Lentoradan ilman vaihtokuilun sijainnit sekä liittymäkieltoalueet. Asemakaavarajausta on muutettu aiemmasta siten, että Tietotien osuus kaavoitetaan erillisellä kaavalla 002644. Turbiinitien eteläosassa on voimassa Vero mies/Aviapolis -aseman ympäristön ja lentokenttäalueen kaava 002151.

Asemakaavaehdotuksen ristiriidat ja muutostarpeet Finavia Oyj:n omistamien kiinteistöjen osalta

Finavia viittaa 29.8.2023 antamaansa lausuntoon ja siinä listattuihin ratikan asemakaavan ristiriitojen ja muutostarpeiden kohtiin. Osaa kohteista on muutettu ja osaa on käsitelty maankäyttösopimuksessa. Finavia toteaa, että koska tähän kaavaehdotukseen tehtyjen mahdollisten korjausten todentaminen on mittakaavasyistä vaikeaa, Finavia toteaa seuraavassa muutostarvekohdat uudelleen ja pyytää kaavoittajalta kohdekohtaista yhteenvetoa tehdyistä muutoksista tai kunkin ratkaisun perustelua, mikäli muutosta ei ole tehty Finavian esitystä noudattaen. Seuraavassa on esitetty tiivistetty listaus kohteista. Kohteet on yksilöity lausunnon liitteessä (Asemakaavojen rajatarkastelu 26032026).

Ratikan kaavan edellisen kaavalausunnon jälkeen AVIARE Oy on sulautettu osaksi Finaviaa. Tämän vuoksi aiemmin AVIARE:n omistamat kiinteistöt ovat nykyisin suoraan Finavian omistuksessa ja tämän vuoksi lausuttavaan kaavaan liittyvät kohteet on käsitelty Finavian kohteiden yhteydessä.

Finavia katsoo, että ratikan kaavarajaus edellyttää tarkistamista/perusteiden selvittämistä seuraavissa kohteissa, joissa ratikan kaavarajaus tai liittymän rajaus on liian leveä tai ulottuu muuhun maankäyttöön varatulle alueelle:

- Kohde F6 Turbiinikujan liittymä
- Kohde F7 Turbiinitien länsireuna

- Kohteet F9, F10 ja F11 Turbiinitien itäreuna
- Kohde F12 Kolmiokorttelin kohta
- Kohteet F14, F15 ja F16 Mekaanikontie

Finavia katsoo, että ratikan kaavarajaus edellyttää tarkistamista/perusteiden selvittämistä seuraavissa kohteissa, joissa ratikan kaavaraja ulottuu Aviapoliksen keskustan asemakaavan kortteleiden alueille:

- Kohde F13 Aviabulevardi Ilmailuaukion kohdalla
- Kohteet A3 ja A5 Kortteli 52414
- Kohde A6 Drakeninkujan liittymä
- Kohde A7 Kortteli 52417

Kohteessa A8 esitetyt Aviabulevardin katuluiskat ulottuvat kortteleiden 52415 ja 52416 rakennusalojen sisään, joka estää kortteleiden massoittelun Aviapoliksen keskustan kaavan mukaisesti. Finavia katsoo, että asia tulee huomioida korttelin suunnittelun etenemisen yhteydessä.

Finavia katsoo, että kohteessa A4 Aviabulevardin katusuunnitelmassa esitetty kadun reunan reunaviheralue Aviapoliksen keskustan asema kaavan korttelin 52414 kohdalla on poistettava ja katusuunnitelmaa on muutettava vastaamaan Aviapoliksen keskustan asemakaavaa.

Pilaantuneet maat

Asemakaavaehdotuksessa on Turbiinitien keskiosaan esitetty pima merkinnällä alue, joka kaavamääräyksen mukaan on selvitettävä maaperän pilaantumisen osalta ja tarvittaessa kunnostettava. Kaavan nähtävillä olon aikana asiaa on selvitetty Finavian ja Vantaan kaupungin kesken ja merkintä on todettu aiheettomaksi. Finavia ja kaupunki ovat sopineet, että perusteeton merkintä poistetaan kaavasta.

Vesienhallinta

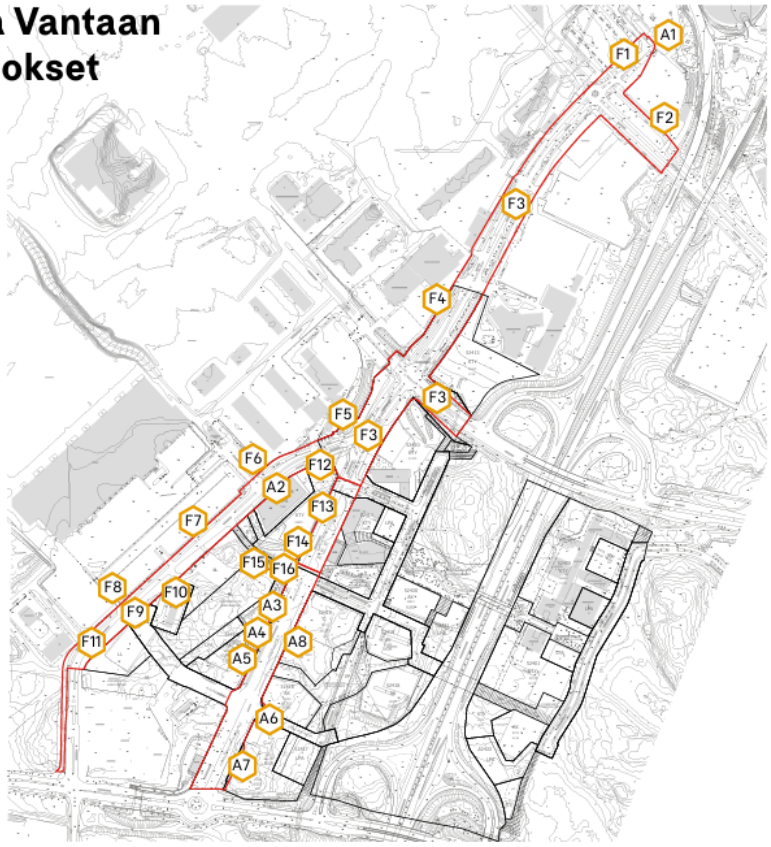
Hulevedet Turbiinitien ja Aviabulevardin alueelta johdetaan Veromiehenkylänpuroon, joka on merkittävä lentoasema-alueen vesien lasku puro. Finavia on rakentanut Veromiehenkylänpuron valuma-alueelle liukkaudentorjunta-aineita ja lentokoneiden jäänpoistoaineita sisältävien vesien käsittelyyn ilmastetun kosteikon. Kosteikkoon ohjautuu nykytilanteessa Turbiinitien ja Aviabulevardin alueilta myös tavallisia katuvesiä, jotka kuormittavat määrällisesti kosteikkoa ja Veromiehenkylänpuroa. Kaavaselostuksessa todetaan, että Vantaan ratikkaa varten tehtävä katualueen levennys ei oleellisesti lisää hulevesimäärää. Kosteikon toiminnan ja Veromiehenkylänpuron virtaamien kannalta on tärkeää, että vesiä viivytetään ennen niiden johtamista hulevesiviemäriin, kuten selostukseen on kirjattu. Tarpeellisia ovat myös hulevesien hallinnan ja tulvareittien huolellinen suunnittelu. Näiden lisäksi Aviapoliksen alueen jatkorakentamisessa tulee, aina kun mahdollista, välttää hulevesien johtamista Turbiinitien viemärin kautta Veromiehenkylänpuroon, jotta lentoaseman kuormitteisten hulevesien kosteikkokäsittelyn teho ei näiden ”ylimääräisten” vesien vuoksi heikkene.

Liite Asemakaavojen rajatarkastelu 26032026

Lisätietoja Finaviassa antaa ympäristöasiantuntija

Aviapoliksen keskustan ja Vantaan ratikan asemakaavaluonnokset

Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnos ja Vantaan ratikan asemakaavan muutosehdotus sisältävät lukuisia eroavuuksia. Näistä osa poikkeaa asemakaavaprosesseissa sovituista ratkaisuista ja ne vaikeuttavat Aviapoliksen keskustan suunnitelmien toteuttamista.
Osa poikkeamista on pienempiä ja liittyvät ainakin osittain piirtotarkkuuteen.

Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen raja

Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen raja

Nykyinen rakennus

Aviapoliksen keskustan viitesuunnitelman rakennusmassa

Ax Kommentoitu alue, Avia Real Estate Oy (sivut 2-9)

Fx Kommentoitu alue, Finavia Oyj (sivut 2-9)

Aviapoliksen keskusta | AVIA Real Estate Oy | INARO 1/10

Muutostarpeet A1, F1-4

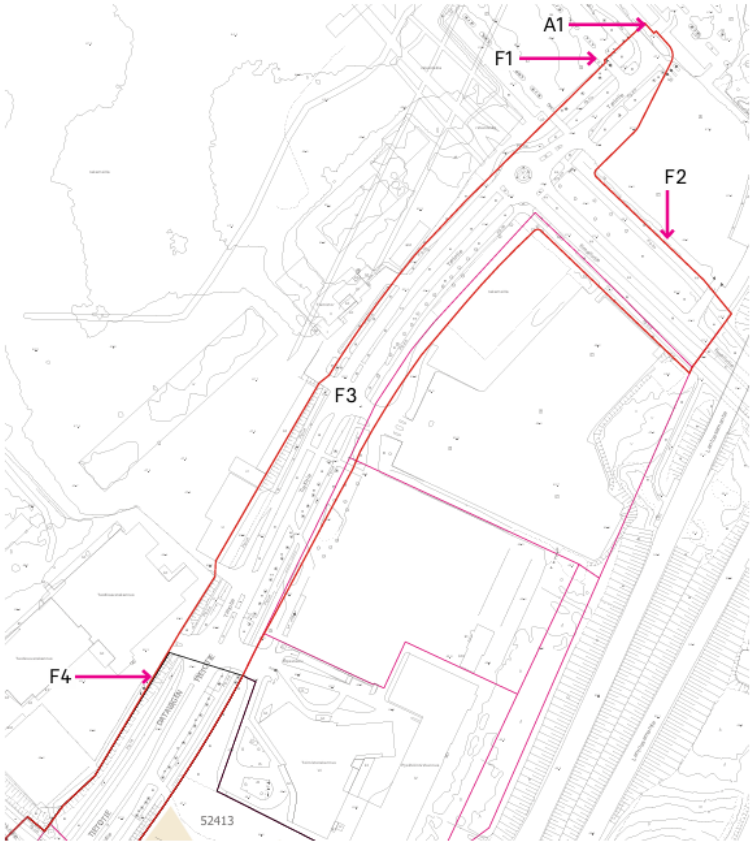
A1: Kaavaraja Tietotien päässä liian laaja

F1: Liitytmäkielto nykyisen liittymän päällä. Liittymäkielto/poistuva nykyinen liittymä estää p-alueen käytön. Hankkeeseen ryhtyvän (raitiotiehanke) pitää rakentaa korvaava ajoyhteys, jos nykyinen liittymä poistetaan

F2: Katualueen ja kaavan leveys. Ilmailutie kohdalla kaava on 16 m liian leveä. Ehdotetaan, että sähköasema siirretään muualle mieluiten ELY maalle tai Tulotien varteen. Kaava-alue kavennetaan olemassa olevan katualueen levyiseksi.

F3: Yleinen koskien koko Tietotietä ja siihen liittyviä katuja. Alueella sijaitsee paljon lentoasemalle elintärkeää tekniikkaa. Kadun muutostyöt ja johtosiirrot eivät saa aiheuttaa häiriötä tekniikan toiminnalle, Rakennushanke (raitiotie) tekee johtosiirrot kustannuksellaan.

F4: Kaavaraja varmistettava voimassa olevan maanvuokrasopimuksen mukaiseksi (esim. aidat oltava kaavan ulkopuolella).

Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen raja

Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen raja

Nykyisen maanomistuksen rajat

Kuva: Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen rajat, Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen rajat ja nykyinen maanomistus

Aviapoliksen keskusta | AVIA Real Estate Oy | INARO 2/10

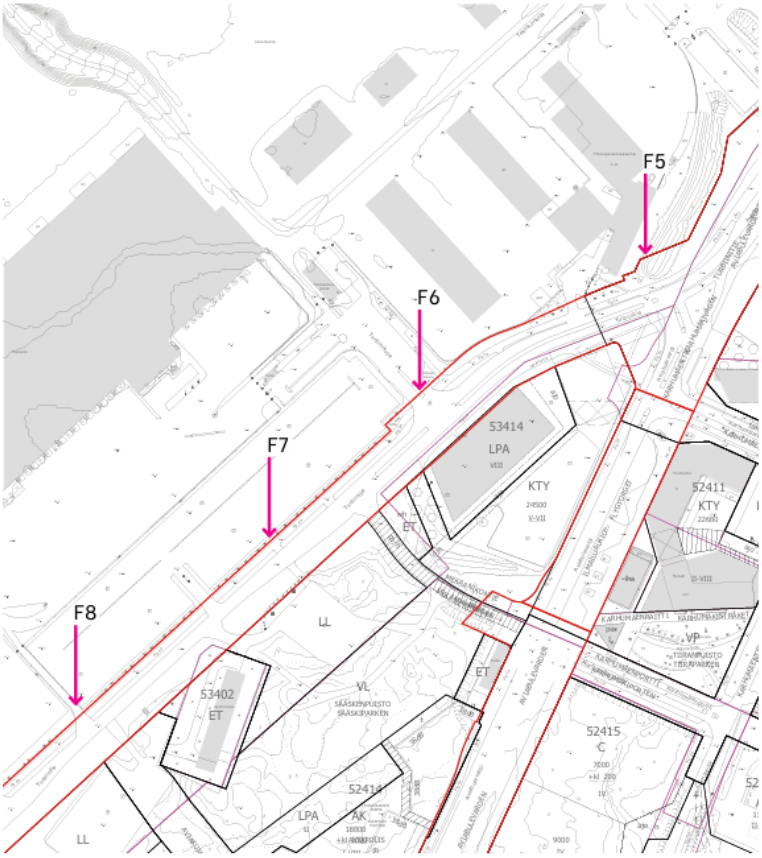
Muutostarpeet F5-8

F5: Ylileveä luiska. Yhteensovitettava, ei luovuteta vielä katualueeksi. Luovutusalue rajattava mahdollisimman pieneksi.
Finaviassa tarkistetaan vielä kesän aikana alueella olevan hulevesialtaan rooli.

F6: Turbiinikuja. Kaava-alue on minimoitava, näkemäesteet on huomiotava. Maa-alueen käytettävyys on varmistettava

F7: Kaavaraja varmistettava vastaamaan voimassaolevaa maanvuokrasopimuksen rajaa.

F8: Liittymäkielto kaavassa. Kohdassa nykyisin Finairin liittymä. Aluetta koskee maanvuokrasopimus Finavian ja Finnairin kesken. Neuvoteltava ratkaisusta Finnairin kanssa

Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen raja

Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen raja

Nykyisen maanomistuksen rajat

Kuva: Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen rajat, Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen rajat ja nykyinen maanomistus

Aviapoliksen keskusta | AVIA Real Estate Oy | INARO 3/10

Muutostarpeet A2, F5, F9-12

Ratikkakaavan rajassa on lukuisia poikkeamia Vantaan kaupungin ja Finavia Oyj:n asemakaavan 002404 muutoksen yhteydessä tehtyyn esisopimukseen nähden.

A2: Kaavan ja katualueen raja ulottuu liian lähelle kolmioparkkia

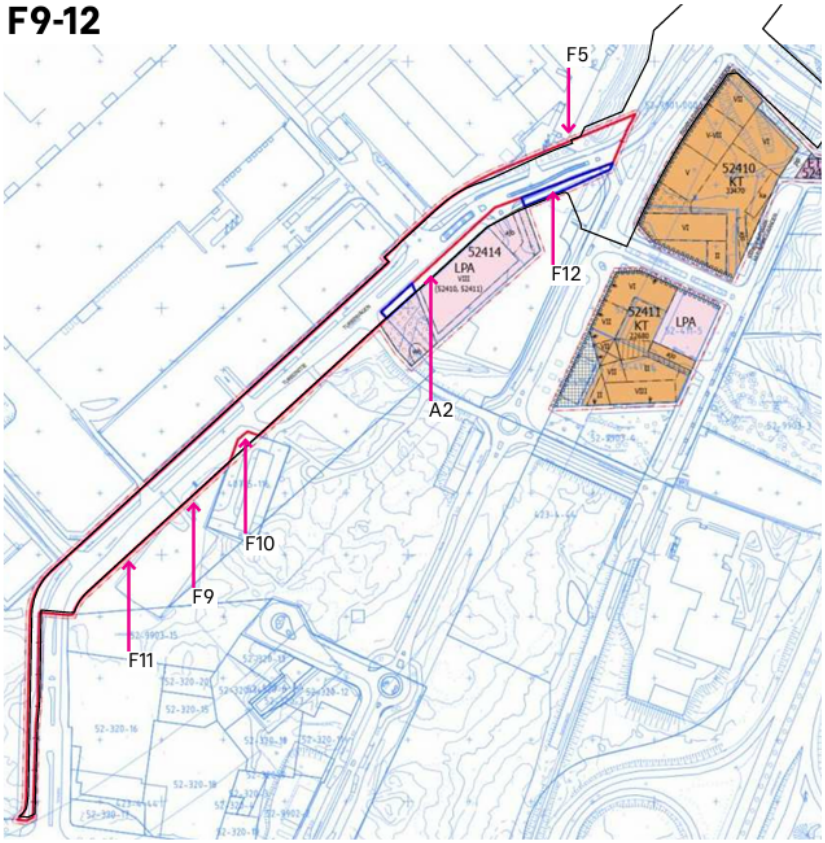
F5: Ylileveä luiska. Yhteensovitettava, ei luovuteta vielä katualueeksi. Luovutusalue rajattava mahdollisimman pieneksi.
Finaviassa tarkistetaan vielä kesän aikana alueella olevan hulevesialtaan rooli.

F9: Turbiinitien kaavan raja itään on ylileveä. Kaavaraja kavennetaan vastaamaan toteutettua katurakennetta

F10: Väyläviraston alue.

F11: Kaikissa kuvan sopimuksen rajoissa mahdollisia poikkeiamia. Rajat tarkistettava.

F12: Poikkeama Turbiinitien sopimuksen kanssa. Järjestelystä sovittava.

Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen raja

Kuva: Esisopimus määräalan luovutuksesta ja Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen raja

Aviapoliksen keskusta | AVIA Real Estate Oy | INARO 4/10

Muutostarpeet A2, F13-14

Niin kutsutun Kolmiokorttelin rakennettavuus vaikeutuu ratikkakaavassa ja katusuunnitelmissa ehdotettujen ratkaisujen myötä.

A2: Kaavan ja katualueen raja ulottuu liian lähelle kolmioparkkia

F13: Aviabulevardin rakentamiseen vaadittavaa katualuetta ei voi seuraavissa vaiheissa liittää kaava-alueeseen. Alueesta laadittava erillinen sopimus.

F14: Ratikkakaavan raja eroaa perusteettomasti Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen rajasta Aviabulevardin ja Mekaanikontien kulmauksessa.
Rajaus tulee olla Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen mukainen

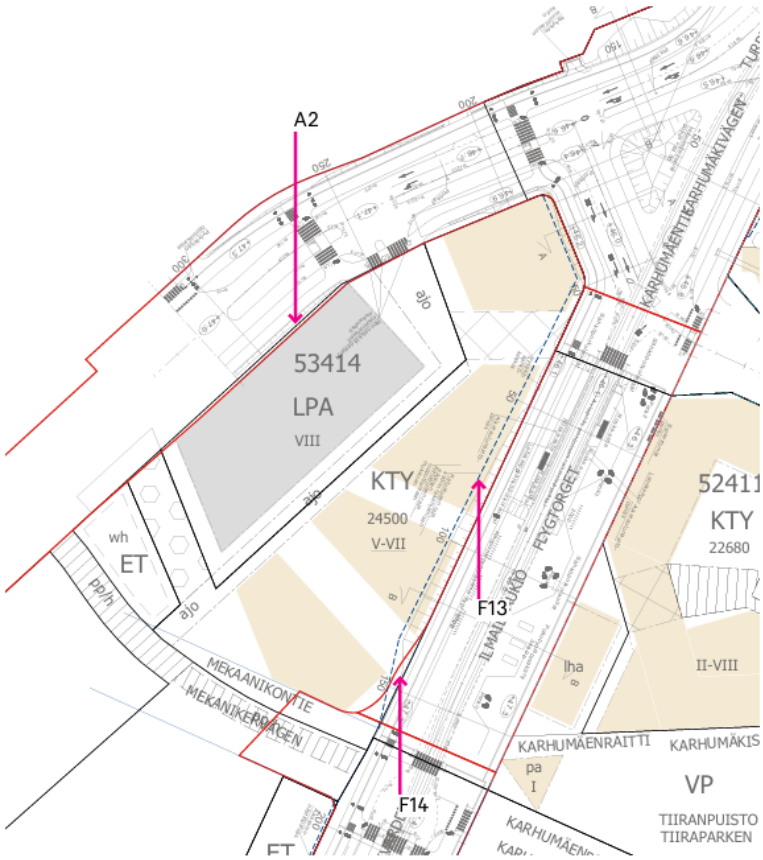
Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen raja

Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen raja

Kadun rakentamiseen vaadittavan alueen raja

Aviapoliksen keskustan viitesuunnitelman rakennusmassa

Kuva 1: Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen rajat, Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen rajat ja ratikkakaavan katusuunnitelmaehdotus

Aviapoliksen keskusta | AVIA Real Estate Oy | INARO 5/10

Muutostarpeet F15-16

Mekaanikontielle on ratikkakaavassa varattu tarpeettoman laaja liittymäalue. Virheellinen mitoitus perustuu vanhoihin tarkistamattomiin suunnitelmiin Ilmailumuseon haalausreitin tilantarpeesta lentokenttäalueen suuntaan.

F15: Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksessa esitetty KTY-korttelin ja VL- alueen raja, jonka mukaan rajaus tulee toteuttaa. Ratikkakaavassa esitetty rajaus vaikeuttaa merkittävästi korttelin 53414 toteutusta.

F16: Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksessa esitetty haalausreitin tarpeisiin riittävä yhteys. Rajaus tulisi olla Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen mukainen

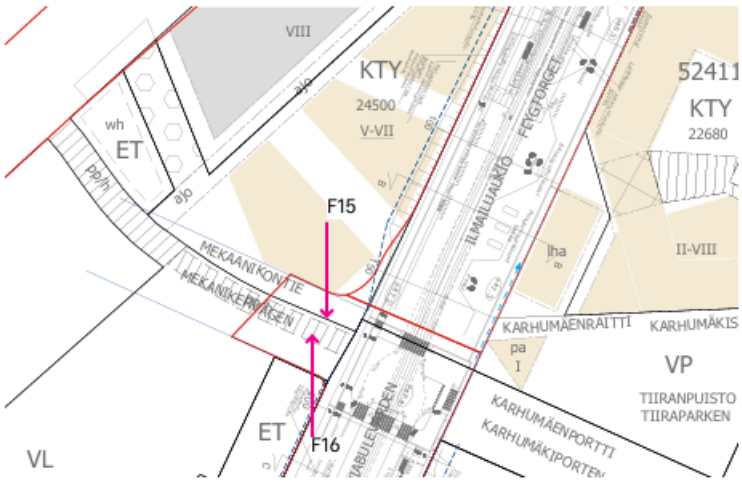
Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen raja

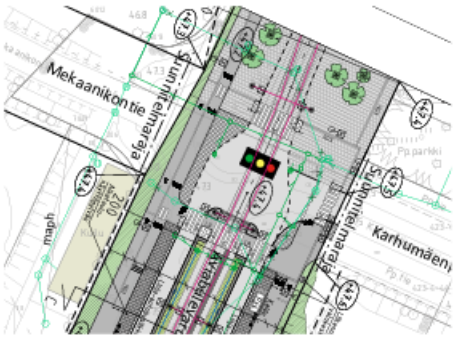
Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen raja

Aviapoliksen keskustan viitesuunnitelman rakennusmassa

Kuva 1: Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen rajat, Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen rajat ja ratikkakaavan katusuunnitelmaehdotus

Kuva 2: Ote ratikkakaavan katusuunnitelmaehdotuksesta

Aviapoliksen keskusta | AVIA Real Estate Oy | INARO 6/10

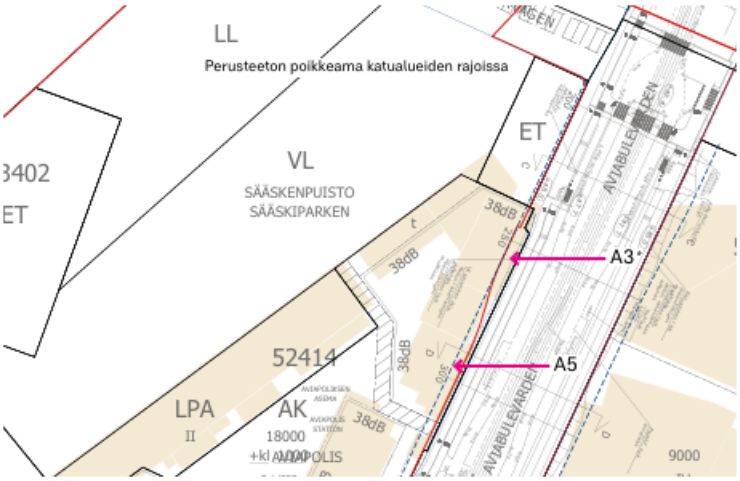
Muutostarpeet A3-5

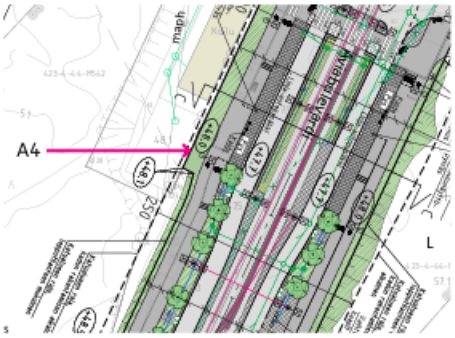
Korttelin 52414 pohjoisosassa on merkittävä poikkeama Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnokseen nähden. Katusuunnitelmasta ei löydy perustetta korttelin toteuttamista merkittävästi haittaavalle rajaukselle.

A3: Perusteeton poikkeama katualueiden rajoissa. Rajaus tuleee olla Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen mukainen

A4: Ei reunaviheralueita korttelien rajoille tai kehäradan pelastuspaikalle. Katusuunnitelman reunaviheralueet eivät ole Aviabulevardin Tikkurilantien ja Ilmakehän välisen alueen kaupunkimaisen tavoitetilan mukaiset

A5: Aviabulevardin rakentamiseen vaadittavaa katualuetta ei voi seuraavissa vaiheissa liittää kaava-alueeseen. Alueesta laadittava erillinen sopimus.

Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen raja

Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen raja

Aviapoliksen keskustan viitesuunnitelman rakennusmassa

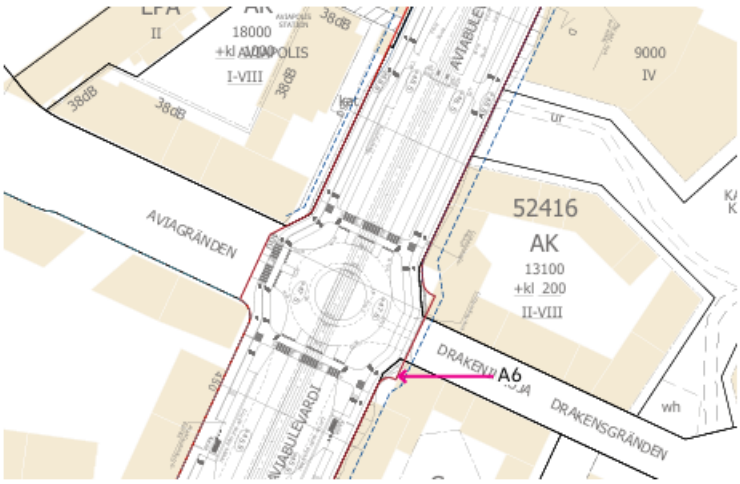
Kuva 1: Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen rajat, Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen rajat ja ratikkakaavan katusuunnitelmaehdotus

Kuva 2: Ote ratikkakaavan katusuunnitelmaehdotuksesta

Muutostarpeet A6

Drakeninkujalle on ratikkakaavassa varattu tarpeettoman laaja liittymäalue. Mitoitus perustuu vanhoihin katusuunnitteluvaiheisiin, jolloin Drakeninkujan luonnetta ja mitoituksellisia tarpeita ei ole vielä tarkasteltu.
Drakeninkuja ei vaadi keskisaarekkeellista liittymää.

F6: Esitetty rajaus vaikeuttaa korttelien 52416 ja 52417 toteutusta. Rajaus tulisi olla Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen mukainen.

Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen raja

Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen raja

Aviapoliksen keskustan viitesuunnitelman rakennusmassa

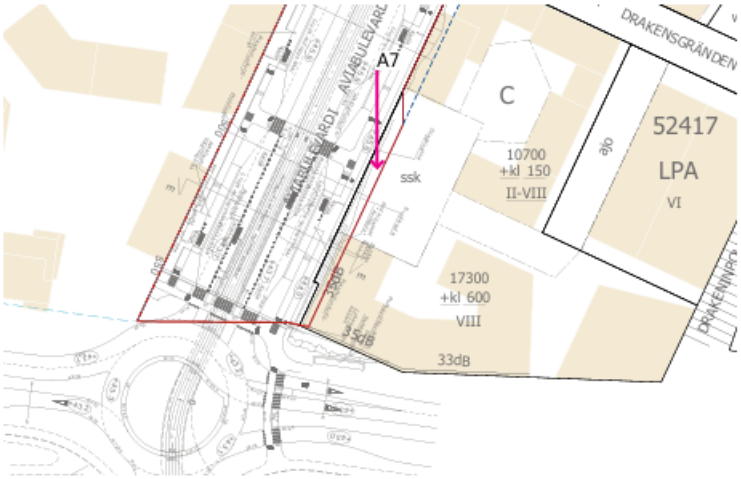
Kuva 1: Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen rajat, Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen rajat ja ratikkakaavan katusuunnitelmaehdotus

Kuva 2: Drakeninkujan liikenteellinen periaate ja tilantarve Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen viitesuunnitelmassa

Muutostarpeet A7

Aviabulevardin katualueen rajauksessa on merkittävä poikkeus suhteessa Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnokseen. Korttelialueen leikkaukselle ei löydy perusteita katusuunnitelmaehdotuksesta. Kalliolla oleva Aviapolis- teksti ja vanha verkkoaita on ilmeisesti otettu katualueeseen mukaan.

A7: Katualueen perusteeton laajennus. Mahdollisesti tarvittava suoja-aita kallioleikkauksen reunalla ja Aviapolis- teksti voidaan säilyttää ja tarvittaessa asemoida uudelleen korttelin 52417 alueella. Rajaus tulisi olla Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen mukainen.

Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen raja

Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen raja

Aviapoliksen keskustan viitesuunnitelman rakennusmassa

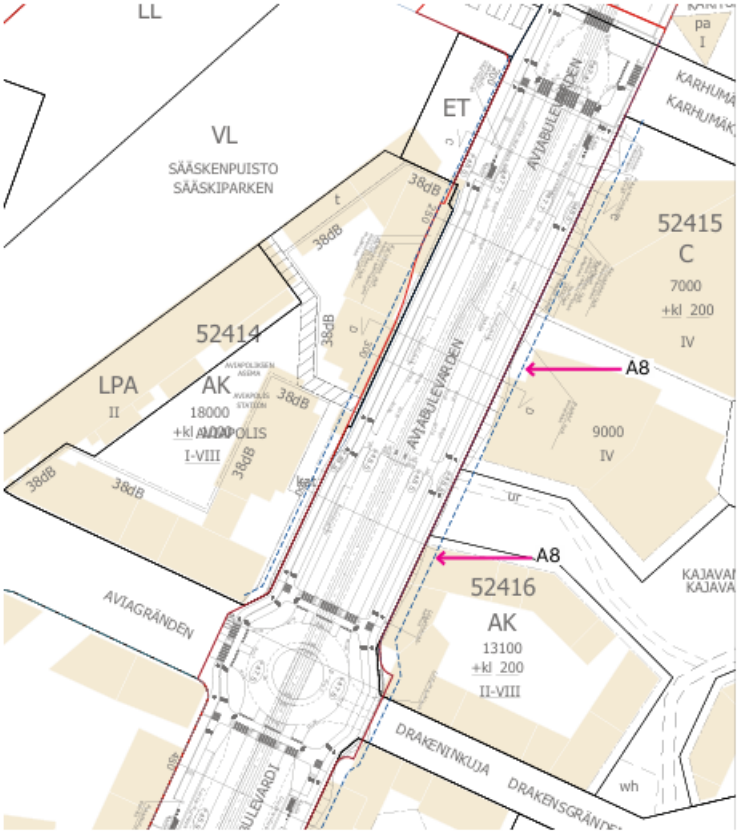
Kuva 1: Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen rajat, Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen rajat ja ratikkakaavan katusuunnitelmaehdotus

Kuva 2: Aviapolis- kyltti ja verkkoaita (maps.google.fi)

Muutostarpeet A8

Korttelieiden 52415 ja 52146 rakennettavuus vaikeutuu ratikkakaavassa ja katusuunnitelmissa ehdotettujen ratkaisujen myötä.

A8: Aviabulevardin rakentamiseen vaadittavaa katualuetta ei voi seuraavissa vaiheissa liittää kaava-alueeseen. Alueesta laadittava erillinen sopimus.

Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen raja

Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen raja

Kadun rakentamiseen vaadittavan alueen raja

Aviapoliksen keskustan viitesuunnitelman rakennusmassa

Kuva 1: Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksen rajat, Vantaan ratikan asemakaavaehdotuksen rajat ja ratikkakaavan katusuunnitelmaehdotus

Vastine:
Kaupungin kaavoitus ja ratikkahanke jatkavat yhteistyötä, kuten kunnallistekniikan suunnittelun ja siirtojen yhteensovitustyötä, Finavian kanssa.

Kaavoittaja on toimittanut Finavialle kohde kohtaisen selvityksen muistutuksissa esiin nostettuihin asiakohtiin. Kaavaehdotus on kaupungin ja Finavia Oyj:n / Kiinteistö Oy Aviatontti II:n välisien maankäyttösopimuksien (kh 26.1.2026) mukainen. Kaavaehdotuksen pinta-alat vastaavat sopimuksien liitekarttojen mm. B1 (Aviabulevardi) ja C1 (Turbiinitie) pinta-aloja. 002576-kaavan ja siinä osoitetun katualueen rajoja ei ole päivitetty 19.1.2026 päivätyn kaavamuutosehdotuksen jälkeen.

F6 ja F7 Turbiinitien länsireuna
Turbiinikujan risteyksessä kaava- ja katualuetta on hieman pienennetty 19.1.2026 päivätyssä ratikan kaavaehdotuksessa. Kaava- ja katualue eivät ulotu Turbiinitien länsipuoliselle vuokra-alueille lukuun ottamatta Turbiinikujan risteystä, jossa länsipuolinen kevyenliikenteenväylä on suunniteltu nykyiselle sijainnilleen niin, että väylä levenee nykyisestä itään päin. Katualue ulottuu kyseisessä kohdassa vähäisesti Turbiinikujan viereiselle vuokra-alueelle.

F9-12 Turbiinitien itäreuna
Kaava- ja katualueen rajoja on tarkistettu 19.1.2026 päivätyssä kaavaehdotuksessa. Turbiinitien itäreunassa katualue muutoin vastaa tai on hieman kapeampi, kuin 052400 Aviapoliksen keskustan kaavaluonnoksessa esitetty raja, mutta Kolmioparkin pohjoiskulmassa raja on jouduttu tuomaan n. 1 m päähän rakennuksesta, jotta kevyenliikenteen väylän suojatie saadaan sopimaan katualueelle. Asiasta on sovittu kaavatyöhön liittyvässä maankäyttösopimuksessa. F10: Kaupunki on lähettänyt Väylävirastolle lausuntopyynnön ratikan kaavaehdotuksesta 002576.

F14 Mekaanikontie
Kaava- ja katualuetta on pienennetty 19.1.2026 päivätyssä ratikan kaavaehdotuksessa ja katualue on Mekaanikontien pohjoispuolella risteyksen kulmauksessa aavistuksen Aviapoliksen keskustan kaavaluonnoksessa osoitettua katualuetta kapeampi.

F15 ja F16 Mekaanikontie
Kaava- ja katualue on muutettu 19.1.2026 päivätyssä ehdotuksessa kohdissa F15 ja F16 Aviapoliksen keskustan asemakaavaluonnoksessa osoitetun katualueen rajan mukaiseksi.

A5, A8 ja F13 Luiska-alueet, Aviabulevardi
Kyseisissä kohdissa suunnitellut kadun luiskaukset eivät ole osa ratikan kaavamuutosaluetta eikä siten myöskään kaavamuutoksen katualuetta. Luiskauksien toteutuksesta tontin puolelle sekä katualueen ja tontin rajakohdan yhteensovittamisesta on sovittu maankäyttösopimuksessa. Kohdassa A5 ratikan kaavaehdotuksen raja on 002564 - *Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle* -kaavaehdotuksen viimeisimmän luonnoksen mukainen ja katualue on paikoin aavistuksen kapeampi, kuin 052400 Aviapoliksen keskustan kaavaluonnoksessa osoitettu katualue. Kohdissa A8 ja F13 ratikan kaavaehdotuksen katualueen raja on Aviapoliksen keskustan kaavaluonnoksessa esitetyn rajan mukainen.

A3 ja A4 Aviabulevardi, kaavaluonnoksen kortteli 52414
Kaava- ja katualueen rajaa on pienennetty kyseisessä kohdassa, mutta rajassa on edelleen vähäinen poikkeama Aviapoliksen keskustan kaavaluonnokseen nähden. Ratikan 19.1.2026 päivätyssä kaavaehdotuksessa esitetty raja on kuitenkin kaavaehdotuksen 002564 - *Asuinkortteli Aviakujan pohjoispuolelle* viimeisimmän luonnoksen mukainen.

A6 Aviabulevardi, Drakeninkuja
Kaava- ja katualueen rajausta on muutettu hieman 19.1.2026 päivättyyn ratikan kaavaehdotukseen, mutta raja poikkeaa edelleen vähäisesti Aviapoliksen keskustan kaavaluonnoksen katualueen rajasta. Katualueen tilavaraus on mitoitettu ratikan kaavaehdotuksessa niin, että Aviabulevardin katusuunnitelman (piir. nro 58677-1) mukainen kevyenliikenteenväylä mm. valaisimineen ja lumitiloineen mahtuu kaavassa osoitetulle katualueelle.

A7 Aviabulevardi
Kaava- ja katualueen rajaus on muutettu 19.1.2026 päivättyyn kaavaehdotukseen niin, että se vastaa muutoin Aviapoliksen keskustan kaavaluonnoksessa esitettyä katualueen rajaa, mutta kadun eteläpäässä raja on suoristettu ja katualue on ratikan kaavaehdotuksessa hieman kapeampi, kuin 052400 Aviapoliksen keskustan kaavaluonnoksessa.

Kaavaehdotuksesta on poistettu Turbiinitietä koskenut pilaantuneiden maa-alueiden (pima) -kaavamerkintä tarpeettomana.

Katualueiden hulevesien käsittely suunnitellaan katusuunnitelmien yhteydessä. Hulevesien johtamisesta on sovittu kaavaan liittyvässä maankäyttösopimuksessa (kh 26.1.2026) Kaavaehdotuksessa on määrätty hulevesien käsittelystä, että suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta ja tulvareitit. Muistutus on toimitettu vantaan ratikan allianssille (osaprojekti 1) sekä kaupungin vesihuollon suunnittelulle tiedoksi.

Tarkistukset:
Kaavaehdotuksesta on poistettu Turbiinitietä koskenut pilaantuneiden maa-alueiden (pima) -kaavamerkintä tarpeettomana.

VANTAAN KAUPUNKI
ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS
NRO 002576
Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Asemakaavoitus JRA/TTA **5.5.2026**

Kaupunginhallitus 9.2.2026 tai oikeutti asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavamuutosmuutosehdotuksesta **002576 Aviabulevardi ja Turbiinitie**. Lausuntoja pyydettiin 15 kpl ja saatiin 8 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1, 23.2.2026 Telia Finland Oyj	Kaapeleiden siirto ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä Teliaan hyvissä ajoin. Kaapelien katkaisua ja siirtoja pitäisi pyrkiä välttämään ja suunnitella mahdolliset työt sivuttaissiirtoina ja tuentoina, kun mahdollisia. Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä, korvaavat siirtoreitit valmiina ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti. Telia osallistuu hankkeen johtosiirtosuunnitteluun. Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti siirron tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu. Suunnittelun yhteydessä tarkastellaan myös alueen uusia tarpeita ja niistä toivotaan mahdollisimman paljon tietoja.	Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankkeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu Telian kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään. Ei toimenpiteitä.
NRO 2, 23.2.2026 Elisa Oyj	Alueella on runsaasti Elisa Oyj:n yhteiskunnalle tärkeitä tietoliikennekaapeleita. Mikäli tietoliikennerakenteita kuitenkin joudutaan siirtämään, pitää siirron tarvitsijan olla ajoissa (väh. 12kk ennen tarvetta) yhteydessä Elisaan. Siirtotyöt ovat hitaita ja kalliita.	Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankkeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu Elisan kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään. Ei toimenpiteitä.

	Kyseisessä tapauksessa siirrot ja niiden laskutus menee erillisen sopimuksen mukaan.	
NRO 3, 24.2.2026 ELTEL	Katu- ja muutoskaavojen suunnitelmat on hyvä saada nähtäväksi ajoissa uusien putkitustarpeiden ja olevien verkkojen siirtotarpeiden suunnittelua varten. Suunnitelmat on pyrittävä laatimaan niin, että kaapelien siirtoja tai katkaisuja ei tule kuin pakottavista syistä. Kaapeleiden siirto- ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä hyvissä ajoin. Jos sivuttaissiirto ei onnistu, on korvaava siirtoreitti oltava valmiina ennen siirtojen suorittamista ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti. Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä. Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu.	Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankkeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu tietoliikenneoperaattoreiden kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään. Ei toimenpiteitä.
NRO 4, 6.3.2026 Tukes	Tukes on antanut aiemmin lausunnon asemakaavamuutokseen 002576. Tukesilla ei ole lausuntoon lisättävää.	Aikaisemmassa Tukesin lausunnossa otettiin kantaa pelastuslaitoksen reitteihin Turbiinitien varrella. Kaavaehdotuksen ajoneuvoliittymäkiellon merkintää Turbiinitien varrella on tarkistettu aikaisemman lausunnon perusteella ja tieto lausunnon sisällöstä on toimitettu alueen liikenteen suunnittelusta vastaaville.
NRO 5, 13.3.3036 Vantaan Energia	Mikäli maakaapeleita tai kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n yhteistyösopimuksen mukaisesti. Kaavamuutoksen et-alueella sijaitsee Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n kaapeleita.	Maakaapelit ja kaukolämpöputket on huomioitu asemakaavaehdotuksessa ja Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelussa. Kyseinen Turbiinitien kevyenliikenteenväylä ei ole osa Vantaan ratikan allianssin

	Vantaan ratikan suunnittelijat ovat tietoisia kaapeleista sekä niiden siirtotarpeesta. Katualueelle sijoittuva puistomuuntamo M38 tulee siirtää katualueen reunaan, mikäli jalankulkutie suunnitellaan kulkemaan sen kohdalta. Nykyisen raitiotien toteutusversion perusteella muuntamon siirtotarvetta ei kuitenkaan ole. Tilanne tulee arvioida uudelleen, kun raitiotien reittisuunnittelu jatkuu lentoasemalle asti.	toteutuslaajuutta tämänhetkisen suunnitelman mukaan. Muuntamosiirto realisoituu, mikäli joskus myöhemmin Turbiinitie tullaan toteuttamaan katusuunnitelman nro 58678-1 mukaisesti kevyenliikenteenväylän osalta. Ei toimenpiteitä.
NRO 6, 26.3.2026 Uudenmaan liitto	Ei lausuttavaa.	Ei toimenpiteitä.
NRO 7, 26.3.2026 Lupa- ja valvontavirasto,	Ei lausuttavaa.	Ei toimenpiteitä.
NRO 8, 10.4.2026 HSY	Asemakaavan muutosalueella on siirrettävä vesihuoltoverkostoa Aviabulevardilla. Uusien ja siirrettävien vesihuoltolinjojen pituudet, jakaumat sekä kustannusarviot esitetään tarkemmin ratikan suunnittelun yhteydessä laadittavissa vesihuollon suunnitelmissa. Kaavamuutosalueen tonttien hulevedet hallitaan määrällisesti ja laadullisesti Vantaan hulevesien toimintamallin mukaisesti.	Uudet ja siirrettävät vesihuoltolinjat on huomioitu Vantaan ratikan suunnittelun yhteydessä. Ei toimenpiteitä.

NRO 1
Telia Finland Oyj, 23.2.2026

Lausunto:
Telialla verkkoa suunnitellulla asemakaavan muutosehdotuksen alueella.

Kaapeleiden siirto ja suojaus on huomioitava mahdollisten maanrakennustöiden yhteydessä, siirto ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä Teliaan osoitteeseen [redacted] hyvissä ajoin ennen mahdollisten maanrakennustöiden alkua.

Kaapelien katkaisua pitäisi pyrkiä välttämään ja suunnitellaan mahdolliset työt sivuttaissiirtoina ja tuentoina, kun ne mahdollisia. Suunnitelmat on myös pyrittävä laatimaan niin, että siirtoja ei tule kuin pakottavista syistä.

-Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä.
-Korvaava siirtoreitit pitää olla valmiina ennen siirtojen suorittamista ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti.
-Osallistutaan hankkeen johtosiirtosuunnitteluun.

Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti siirron tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu.

Suunnittelun yhteydessä tarkastellaan myös alueen uusia tarpeita ja niistä toivotaan mahdollisimman paljon tietoja.

Vastine:
Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu Telian kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään.

Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 2
Elisa, 23.2.2026

Lausunto:
Alueella on runsaasti Elisa Oyj:n yhteiskunnalle tärkeitä tietoliikennekaapeleita. Näiden olemassaolo sekä toiminta tulee alueella toimijoiden tiedostaa ja turvata kaikissa oloissa. Kyseiset tietoliikennerakenteet palvelevat Vantaan keskustaa ja aluetta laajemminkin.

Mikäli tietoliikennerakenteita kuitenkin joudutaan siirtämään pitää siirron tarvitsijan olla hyvissä ajoin (väh. 12kk ennen tarvetta) yhteydessä Elisaan ja tilata ao. siirto. Huomioitavaa on, että siirtotyöt ovat hitaita ja kalliita.

Siirrot ovat maksullisia (Maankäyttö- ja Rakennuslaki 89§)

Kyseisessä tapauksessa siirrot ja niiden laskutus menee erillisen sopimuksen mukaan.

[Lausunnon mukana on toimitettu karttaliite alueen tietoliikennekaapeleista]

Vastine:
Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankkeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu Elisan kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään.

Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 3
Eltel, 24.2.2026

Lausunto:
Lausunto tietoliikenneoperaattoreiden Elisan, DNA:n ja GlobalConnetin verkoista (Telia lausunto [redacted]):
Kaikilla on olevaa verkkoa suunnitellulla asemakaavan muutosehdotuksen alueella.

Katu- ja muutoskaavojen suunnitelmat on hyvä saada nähtäväksi ajoissa uusien putkitustarpeiden ja olevien verkkojen siirtotarpeiden suunnittelua varten.
Vastaanottajina johdonomistajat: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] sekä Elteliltä [redacted]

-Suunnitelmat on myös pyrittävä laatimaan niin, että siirtoja ei tule kuin pakottavista syistä.
-Kaapeleiden siirto ja suojaus on huomioitava mahdollisten maanrakennustöiden yhteydessä, siirto ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä yo osoitteisiin hyvissä ajoin ennen mahdollisten maanrakennustöiden alkua.
-Kaapelien katkaisua pitäisi pyrkiä välttämään ja suunnitellaan mahdolliset työt sivuttaissiirtoina ja tuentoina, kun ne mahdollisia.

-Jos sivuttaissiirto ei onnistu, on korvaava siirtoreitti oltava valmiina ennen siirtojen suorittamista ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti.

-Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä.
-Siirto ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu (MRL, maankäyttö- ja rakennuslaki).

Vastine:
Tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeet on suunniteltu Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelun yhteydessä. Hankkeen mukaan siirtotarpeista on keskusteltu tietoliikenneoperaattoreiden kanssa ja hankkeen allianssi ilmoittaa, kun on tiedossa, milloin siirtoihin ryhdytään.

Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 4
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, 6.3.2026

Lausunto:
Tukes on antanut aiemmin lausunnon (Tukesin diaarinumero: Tukes 6853/03.00.02/2023) asemakaavamuutokseen 002576 (Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie). Tukesilla ei ole lausuntoon lisättävää.

Vastine:
Aikaisemmassa Tukesin lausunnossa otettiin kantaa pelastuslaitoksen reitteihin Turbiinitien varrella. Kaavaehdotuksen ajoneuvoliittymäkiellon merkintää Turbiinitien varrella on tarkistettu aikaisemman lausunnon perusteella ja tieto lausunnon sisällöstä on toimitettu alueen liikenteen suunnittelusta vastaaville.

Tarkistukset:
Tarkistettiin ajoneuvoliittymäkiellon merkintää Turbiinitien varrella.

NRO 5
Vantaan Energia, 13.3.3036

Lausunto:
Sähköverkko
Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keskijännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteen 1 mukaisesti.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti.

Asemakaavan muutosalueella et-alueella sijaitsee Vantaan Energia Sähköverkot Oy kaapeleita. Vantaan ratikan suunnittelijat ovat tietoisia kaapeleista sekä niiden siirtotarpeesta.

Katualueelle sijoittuva puistomuuntamo M38 tulee siirtää katualueen reunaan, mikäli jalankulkutie suunnitellaan kulkemaan sen kohdalta. Nykyisen raitiotien toteutusversion perusteella muuntamon siirtotarvetta ei kuitenkaan ole. Tilanne tulee arvioida uudelleen, kun raitiotien reittisuunnittelu jatkuu lentoasemalle asti.

Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Lisätietoja sähköverkkoon liittyvissä kysymyksissä antaa yleissuunnittelija

Kaukolämpöverkko
Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia. Kaukolämpöputkien ajantasainen sijainti löytyy Vantaan kaupungin yhdistelmäjohtokartalta.

Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti.

Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Lisätietoja kaukolämpöverkkoon liittyvissä kysymyksissä antaa yleissuunnittelija

LIITTEET
1. Keskijänniteverkon kartta 1:4000

Vastine:
Maakaapelit ja kaukolämpöputket on huomioitu asemakaavaehdotuksessa ja Vantaan ratikka -hankkeen katusuunnittelussa. M38 muuntamo sijaitsee Turbiinitien reunalla. Vantaan ratikan allianssin mukaan Turbiinitien katusuunnitelman nro 58678-1 mukainen kevyenliikenteenväylä ei ole osa allianssin toteutuslaajuutta tämänhetkisen suunnitelman mukaan, eikä muuntamoa ole siis tarpeen siirtää hankkeen toimesta. Muuntamosiirto realisoituu, mikäli joskus myöhemmin Turbiinitie tullaan toteuttamaan katusuunnitelman mukaisesti kevyenliikenteenväylän osalta.

Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 6
Uudenmaan liitto, 26.3.2026

Lausunto:
Uudenmaan liitto kiittää lausuntopyynnöstänne ja ilmoittaa, että emme anna lausuntoa asiassa 02576 asemakaavamuutos Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie.

Vastine:
Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 7
Lupa- ja valvontavirasto, 26.3.2026

Lausunto:
Vantaan kaupunki on pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta lausuntoa Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie asemakaavaehdotuksesta (002576) 26.3.2026 mennessä.

Asemakaavamuutoksessa varaudutaan Vantaan ratikkaan osoittamalla riittävä tila eri liikennemuodoille, katuympäristölle ja kadun rakenteille. Kaava-alue sisältää Aviabulevardin ja Turbiinitien katualueet sekä niihin liittyvän Ilmakehän risteysalueen. Lisäksi osoitetaan alue sähkönsyöttöasemalle.

Lupa- ja valvontavirastolla ei ole lausuttavaa asemakaavaehdotuksesta.

Vastine:
Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

NRO 8
HSY, 10.4.2026

Lausunto:
Asemakaavan muutos koskee Aviabulevardin ja Turbiinitien sekä Ilmakehän risteysalueen katualueita. Kaava-alue rajautuu pohjoisessa Ilmakehän risteykseen ja etelässä Tikkurilantiehen. Asemakaava alueen pinta-ala on noin 5,8 hehtaaria.

Asemakaavaselostuksessa todetaan asemakaavan muutosehdotuksesta mm. seuraavaa:

” Asemakaavan muutoksella varaudutaan Vantaan ratikkaan osoittamalla riittävä tila eri liikenne muotojen vaatimalle tilalle ja siihen liittyvälle katuympäristölle sekä kadun rakenteille leventämällä ja osoittamalla uutta katualuetta Aviabulevardilla ja Turbiinitiellä sekä Ilmakehän risteysalueella. Asemakaavan tilavaraukset perustuvat 10.2.2023 päivättyihin Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotuksiin sekä 28.2.2025 päivättyihin Turbiinitien kadun yleissuunnitelmiin. [- -]

Asemakaavan muutosalue kuuluu rakennetun vesihuoltoverkoston piiriin. Alue kuuluu Lentoaseman painepiiriin. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön ja Aviapoliksen alueen paineenkorotuspumppaamoiden kautta. Alueen painetasot vaihtelevat välillä +86m… +87 m. Tarkat painetasot annetaan HSY:n liitoskohta lausunnossa. Kaavamuutosalueen hulevedet johdetaan hulevesiviemäriverkostossa Finavian omistamien hulevesien käsittelyjärjestelmien kautta Krakanojaan sekä Kirkonkylänojaan. [- -]

Kaavamuutosalueella tulee muutoksia vesihuoltoverkostoon osittain ratikan tarvitseman tilan vuoksi ja osittain nykyisen kapasiteetin kasvattamisen tarpeen vuoksi. Uusittavien vesihuoltolinjojen pituudet, jakaumat sekä kustannusarviot esitetään tarkemmin ratikan suunnittelun yhteydessä laadittavissa vesihuollon suunnitelmissa. [- -]

Asemakaavan muutosalueella vettä läpäisemättömän pinnan määrä tai hulevesimäärä ei lisäänny oleellisesti nykytilanteeseen verrattuna. Alueella muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää ennen niiden johtamista hulevesiviemäriverkostoon. Suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava hulevesien hallinta sekä tulvareitit. Hulevesien hallinnassa ja johtamisessa tulee suosia luonnonmukaisia ja maanpäällisiä ratkaisuja.”

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Asemakaavan muutosalueella on raitiotielinjauksen ja katuverkoston muutosten takia siirrettävä vesihuoltoverkostoa Aviabulevardilla.

Uusien ja siirrettävien vesihuoltolinjojen pituudet, jakaumat sekä kustannusarviot esitetään tarkemmin ratikan suunnittelun yhteydessä laadittavissa vesihuollon suunnitelmissa. Kaavamuutosalueen tonttien hulevedet hallitaan määrällisesti ja laadullisesti Vantaan hulevesien toimintamallin mukaisesti.

Lisätietoja antaa projektipäällikkö

Vastine:
Uudet ja siirrettävät vesihuoltolinjat on huomioitu Vantaan ratikan suunnittelun yhteydessä.

Ei toimenpiteitä.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

Asemakaavamuutos 002576, 52 Veromies, 53 Lentokenttä / Vantaan ratikka: Aviabulevardi ja Turbiinitie - Ehdotuksen hyväksymiskäsittely / TeA (kvalt)

Asiaan liittyvä muu aineisto:

- Selvennys Finavian esittämiin muutostarpeisiin ja tehtyihin tarkistuksiin, 22.4.2026
  (Sijainti: Extranet)
- Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotus, Aviabulevardi 58677-1 ja 58677-2. Ramboll
  (10.2.2023). Aviabulevardi välillä Turbiinitie–Karhumäenportti, katusuunnitelma 58677-1
  Aviabulevardi välillä Karhumäenportti–Tikkurilantie, katusuunnitelma 58677-2
- Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotus, Karhumäentie 58681-1. Ramboll (10.2.2023)
  Karhumäentie välillä Turbiinitie–Aviabulevardi, katusuunnitelma
- Vantaan ratikan katusuunnitelmaehdotus, Turbiinitie 58678-1. Ramboll (10.2.2023).
  Turbiinitie välillä Ilmakehä–Turbiinikuja, katusuunnitelma
- Kadun yleissuunnitelmat, Turbiinitie 59717/1 ja Turbiinitie, Mekaanikontie 59717/2. Ram
  boll 28.2.2025. (Sijainti: Extranet)
- Nieminen, M., Koskimies, P., Makkonen, H., Manninen, E., Manninen, O. &
  Vasko, V. 2021: Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021.
  Koosteraportti. – Faunatican raportteja 38/2021. 16.3.2022. vantaa.fi/sites/default/fi
  les/document/ratikan-luontoselvitykset-liitteineen-16032022.pdf
- Vantaan ratikka Design Manual, Vantaan kaupunki & WSP Finland Oy, 9.10.2020 Design
  Manual, Vantaan ratikkakatujen materiaalit ja kalusteet, päivitys 30.3.2022
- Vantaan ratikka Design Manual, Liite 1 Vantaan ratikan

hiilijalanjälkiselvitys, Vantaan kau punki & - WSP Finland Oy, 9.10.2020. (Sijainti: Extranet)

- Vantaan ratikan yleissuunnitelma, Pyöräliikenteen tarkastelut ratikan varrella, Vantaan kaupunki ja WSP Finland Oy, 25.9.2020 Pyöräliikenteen tarkastelut ratikan varrella-raportti
- Vantaan ratikka, Ratikkalinjan PIMA-riskien tarkastelu, Golder Associates Oy, 13.8.2020. (Sijainti: Extranet)
- Vantaan ratikka, Resurssiviisauden suuntaviivat, Sitowise Oy, 13.5.2020 Vantaan ratikan suunnittelun resurssiviisauden suuntaviivat
- Vantaan ratikan yleissuunnitelma, WSP Finland Oy, 18.9.2019 vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan-ratikan-yleissuunnitelma.pdf
- Vantaan ratikan hulevesiselvitys (yleissuunnitelman liite 11), WSP Finland Oy, 30.4.2019Liite 11: Vantaan ratikan hulevesiraportti
- Vantaan ratikka, Investointikustannukset (yleissuunnitelman liite 15), WSP Finland Oy, 26.6.2019 Liite-15-Investointikustannukset-sivut-1-85.pdf
- Vantaan ratikka, Hankearviointi (yleissuunnitelman liite 14), WSP Finland Oy, 10.9.2019 Liite 14: Hankearviointi
- Resurssiviisauden tiekartta, Vantaan kaupunki 2022 Vantaan resurssiviisauden tiekartta
- Vantaan historiallisen tiestön inventointi 2018, Vantaan kaupunki Yleiskaava 2020 Histori allisen tieston inventointi.pdf
- Vantaan metsänhoidon periaatteet 2017–2030, Vantaan kaupunki 2017 Vantaan metsän hoidon periaatteet 2017–2030

- Vantaan väestö 2021/2022. Vantaan kaupunki. Vantaan väestö 2021/2022 | Vantaa
- Muukka, L. & Mäkynen, A. 2005: Kulttuurimaisemaselvitys, Vantaan kaupunki 22.3.2005 Kulttuurimaisemaselvitys_kopio.indd
- Lentokenttä-Tikkurila, Vantaan ratikan tärinä- ja runkomeluselvitys 2023, Sweco, 17.2.2023. Lentokenttä–Tikkurila, Vantaan ratikan tärinä- ja runkomeluselvitys
- Lentokenttä-Tikkurila, Vantaan ratikan runkomelun riskialueet ja vaimennus, Sweco, 31.1.2023. Vantaan ratikan runkomelun riskialueet ja vaimennus
- Vantaan ratikan meluselvitys, Sitowise Oy, 31.1.2023. https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan-ratikka-meluselvitysraportti-2023.pdf
  - Ratikan meluselvityksen liite 1.1 Nykytilanteen päiväajan melutasot
  - Ratikan meluselvityksen liite 1.2 Nykytilanteen yöajan melutasot
  - Ratikan meluselvityksen liite 2.1 Yhteismelutilanne ilman uutta torjuntaa, päiväajan keskiäänitaso
  - Ratikan meluselvityksen liite 2.2 Yhteismelutilanne ilman uutta torjuntaa, yöajan keskiääni taso
  - Ratikan meluselvityksen liite 3.1 Raitioliikenteen päiväajan keskiäänitasot ilman meluntorjuntaa
  - Ratikan meluselvityksen liite 3.2 Raitioliikenteen yöajan keskiäänitasot ilman meluntorjuntaa
  - Ratikan meluselvityksen liite 3.3 Raitioliikenteen enimmäisäänitasot ilman meluntorjuntaa
  - Ratikan meluselvityksen liite 4.1 Yhteismelutilanne, suunniteltu meluntorjunta, päiväajan keskiäänitaso

- vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan-ratikan-meluselvitys-2023-liite-4.2-yhteis melutilanne-suunniteltu-meluntorjunta-yoajan-keskiaanitaso.pdf
- Vantaan ratikan kaavarunkoluonnoksen liikenteelliset vaikutukset. WSP 2.9.2022 Haasta nykyhetki Kuvittele huominen Luo tulevaa
- Vantaan raitiotien kiinteistötaloudellinen analyysi. Newsec Advisory Finland Oy 17.5.2022, päivitys 12.12.2022. Vantaan raitiotien kiinteistötaloudellinen analyysi
- Vantaan ratikan kustannusraportti, 16.3.2023. Vantaan kaupunki. Vantaan ratikan kustan nusraportti 2023
- Lentoradan YVA, Ympäristövaikutusten arviointiselostus. Suomi-rata Oy, 6/2023. Lentoradan ympäristövaikutusten arviointiselostus Lentorata Oy:n Lentorata, Helsinki, Vantaa, Tuusula, Kerava
- Lentoradan YVA Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys. Lentorata Oy, 3/2025. Lentoradan YVA Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys
- Liski, J., Oksanen, B., Tervo, S. & huhtala, T. 2025: Tärinä- ja runkomeluselvitys, Lentoradan yleissuunnitelma. – A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 2/2025. Lentoradan YVA tärinä- ja runko meluselvitys
- Vantaan ratikan tarkistettu hankesuunnitelma, 8.10.2025 Vantaan ratikan tarkistettu han kesuunnitelma
- Pöyry Environment Oy 2009: Finnair Facilities Management Oy, Maaperän pilaantuneisuu den selvittäminen, Air Cargo Center 1, Raportti 5.3.2009. (Sijainti: Extranet)

- Golder Associates Oy 2021: Ympäristötekninen maaperätutkimus, Vantaan ratikka länsiosa
  1 ja 2, 23.11.2021. (Sijainti: Extranet)

24 **Asemakaava ja asemakaavan muutos 920600 sekä maanalainen asemakaava 920500ma sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 92 Ojanko / Pitkäsuontie 10 - Ehdotuksen hyväksymiskäsittely / TeA (kvalt)**

VD/6119/10.02.04.00/2023

SP/MHA/JKÖ/VIK

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalaa ja tonttia laajennetaan Ojangossa. Rakennusoikeutta asemakaavoitetaan yhteensä 80 000 k-m². Pitkäsuontien katualuetta sekä Ojangon ja Länsisalmen välistä kaupunginosarajaa siirretään.

Asemakaava koskee liikennealuetta, kaupunginosassa 90 Länsisalmi.

Asemakaavan muutos koskee osaa korttelia 92201 ja katualuetta kaupunginosassa 92 Ojanko.

Maanalainen asemakaava koskee maanalaista rautatietunnelia kaupunginosassa 92 Ojanko.

Tonttijako ja tonttijaon muutos koskee osaa korttelia 92201 kaupunginosassa 92 Ojanko.

Alue sijaitsee Vantaan Energia Oy:n Pitkäsuontie 10 jätevoimalan alueella Ojangossa Porvoonväylän ja Kehä III:n liittymän pohjoispuolella.

Hakija
Vantaan Energia Oy.

Maanomistus
Alueen omistavat Vantaan Energia Oy, Vantaan kaupunki sekä Suomen valtio.

Valmistelu
Kaupunki on laatinut asemakaavan. Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavan viitesuunnitelmien ja selvitysten valmisteluun ovat osallistuneet Vantaan Energia Oy sekä heidän konsulttinaan AFRY Finland Oy.

Yleiskaava
Alue on kaupunginvaltuuston 25.1.2021 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa yhdyskuntateknisen huollon aluetta ET sekä liikennealuetta L, joilla on raskaan raideliikenteen tunneliosuus.

Asemakaava ja asemakaavan muutos sekä maanalainen asemakaava
Vantaan Energia Oy on jättänyt 21.9.2023 hakemuksen asemakaavan muuttamiseksi siten, että Pitkäsuontie 10 jätevoimalan kiinteistölle voitaisiin rakentaa hiilidioksidin talteenottolaitos sekä sekajätteen lajittelulaitos. Asemakaavoitettu rakennusoikeuden määrä ei riitä ja tonttia on laajennettava. Tarkoituksena on ottaa talteen jätevoimalan savukaasujen hiilidioksidi, noin 700 000 tonnia vuodessa, sekä erotella sekajätteestä muovi ja metalli hyötykäyttöön. Hankkeen tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä merkittävästi. Hankkeeseen liittyy myös YVA-menettely selvityksineen.

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialuetta (ET) laajennetaan Pitkäsuontien katualueelle ja rakennusoikeuden määrää lisätään 30 000

k-m^2. Osa Pitkäsuontiestä, ja sen alla oleva kunnallistekniikka, siirretään Porvoonväylän pohjoisreunaan asemakaavoittavalle katualueelle. Porvoonväylän pohjoisosan kaistale asemakaavoitetaan maantien alueeksi (LT). Jätevoimalan alla sijaitsevaa Vuosaaren satamaradan maanalaista rautatiealuetta (ma-LR) varten laaditaan maanalainen asemakaava 920500ma.

Hiilidioksidin talteenottolaitos sijoittuu korttelialueen pohjoisreunaan ja sekajätteen lajittelulaitos jätevoimalan laitoksen JV1 yhteyteen sen eteläpuolelle. Korttelialueen toimintojen aiheuttamaa melua lähivirkistysalueelle ja asumiselle rajoitetaan kaavamääräyksillä. Jätteiden ja kemikaalien käsittely ja varastointi on sijoitettava rakennuksiin siten, ettei niistä aiheudu palovaaraa, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän tai pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Myös tontin kallioiden louhinnan tulee rajoittua vain asemakaavan toteuttamisen edellyttämään välttämättömään määrään ja sen riittävä suunnitelmallisuus (ottamisen vaiheistus ja järjestäminen) on varmistettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta ennen toimenpiteen aloittamista. Uudenmaan ELY-keskus on myöntänyt 10.3.2025 luvan korttelialueen pohjoisreunan rakentamisen ja louhinnan alle jäävän lahokaviosammaleen esiintymään sovellettavasta luonnonsuojelulain 74 §:n rauhoitussäännöksistä poikkeamiseen. Jätevoimalan laitosten toiminta edellyttää myös ympäristölupia.

Asemakaava-alueen pinta-ala on n. 17,94 ha. Korttelialuetta (ET) on yhteensä noin 16,29 ha ja liikenne- ja katualueita yhteensä noin 1,65 ha. Maanalaista rautatiealuetta on yhteensä noin 0,99 ha. Korttelialueen rakennusoikeus on yhteensä 80 000 k-m^2, jolloin aluetehokkuus e = 0,45 ja korttelialueen tehokkuus e = 0,49. Asemakaavalla asetetaan nykyvaatimusten ja -tavoitteiden mukaiset määräykset erityisesti ympäristöhäiriöiden rajoittamisen, hiilineutraaliuden, sähköautojen latauspisteiden ja hulevesien hallinnan osalta.

Asemakaavaan liittyy maankäyttösopimus sekä tonttijako ja tonttijaon muutos.

Asemakaavalla edistetään kaupungin strategisia linjauksia tuottamalla lisää työpaikkoja ja vähentämällä kasvihuonekaasujen määrää.

Osallistuminen ja vuorovaikutus
Asemakaavatyö on aloitettu asemakaavan muutoksena nro 002581 ja maanalaisena asemakaavana nro 920500ma. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 22.2.2024. Asemakaavan muutoksen vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivitetty 11.2.2025, koska asemakaavamuutoksen aluerajausta on muutettu laajentamalla sitä asemakaavoittamattomalle alueelle. Tällöin asemakaavan muutos nro 002581 ja maanalainen asemakaava 920500ma on saanut uuden nimen ”Asemakaava nro 920600 ja maanalainen asemakaava 920500ma”.

Vireille tulossa sekä sen jälkeisessä osallistumis- ja arviointisuunnitelman päivityksessä saatiin mielipiteitä ja viranomaiskannanottoja yhteensä 18 kappaletta.

Kaupungin maa- ja asuntopoliittiset linjaukset
Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 18.6.2018 § 9, päivitetty KV 10.10.2022 § 7).

Kaava kohdistuu osittain Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa työpaikkatontteja (1 kpl).

Sopimus
Asemakaavaan liittyy maankäyttösopimus.

Kaupunkiympäristölautakunta 19.1.2026 § 13

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 19.1.2026 päivätty asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus 920600 ja maanalainen asemakaava 920500ma sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus, 90 Länsisalmi, 92 Ojanko / Pitkäsuontie 10,
b) oikeuttaa asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 4 ja todetaan, että hakija Vantaan Energia Oy maksaa muutoskustannukset (60 000 €), lisättynä tonttijaon ja tonttijaon muutoksen laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 100 €), yhteensä 61 100 € ja
d) tarkastetaan pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta kokouksessa.

_____

Kaupunginhallitus 26.1.2026 § 18

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 19.1.2026 päivätty asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus 920600 ja maanalainen asemakaava 920500ma sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus, 90 Länsisalmi, 92 Ojanko / Pitkäsuontie 10,
b) oikeuttaa asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistaa maksuluokka 4 ja todeta, että hakija Vantaan Energia Oy maksaa muutoskustannukset (60 000 €), lisättynä tonttijaon ja tonttijaon muutoksen laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (1 100 €), yhteensä 61 100 €

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta kokouksessa.

_____

Nähtävilläolo
Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus ja maanalainen asemakaava sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 11.2.-12.3.2026. Tänä aikana jätettiin

yksi muistutus. Muistutuksessa vaaditaan, että asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus on hylättävä, koska sekajätteen lajittelulaitokselle ja hiilidioksidin talteenottolaitokselle ei ole tarvetta. Jätevoimala ja sen uudet toiminnat heikentävät ympäristöä merkittävästi ja mm. aiheuttavat lähiympäristön ja Ojangon ulkoilualueen roskaantumista sekä lisäävät alueen ympäristömelua.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 26.1.2026 oikeuttaa asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 16 taholta ja saatiin 8 kpl.

Tehdyt tarkistukset
Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) sekä Lupa- ja valvontaviraston (LVV) lausuntojen takia on tehty tarkistuksia jätteiden ja kemikaalien käsittelyä sekä jätevoimalan ympäristömelun leviämistä koskeviin kaavamääräyksiin ja ympäristömeluselvitystä on päivitetty. Kemikaalien käsittely- ja varastointitoimintojen sijoittamisen edellyttäminen rakennuksiin voi lisätä onnettomuusriskejä. Kemikaaliturvallisuuslaki määrittelee myös monet jätteet kemikaaleiksi. Kaavamääräyksiä on tarkistettu siten, ettei jätteiden ja kemikaalien käsittelyä ja varastointia edellytetä sijoitettavaksi rakennuksien sisälle. Sen sijaan jätteiden ja kemikaalien varastointi ja käsittely on toteutettava niin, että niiden joutuminen ympäristöön estetään muilla keinoin.

Pitkäsuontien uuden katualueen ja Kehä III:n/Porvoonväylän nykyisten ajoratojen välinen kaistale, joka oli nähtävillä olleessa asemakaavaehdotuksessa osoitettu maantien alueeksi (LT), on rajattu pois asemakaava- ja asemakaavamuutosehdotuksesta. Maantien alue on tarkoituksenmukaista osoittaa kaistaleen sijaan tulevaisuudessa laadittavassa asemakaavassa isona yhtenäisenä kokonaisuutena. Liikennealueen poisjättämisen ja kaupunginosarajan vähäisen siirron myötä asemakaava ei koske kaupunginosaa 90 Länsisalmi. Asemakaavan kokonaispinta-ala sekä liikennealueiden pinta-ala pienenevät nähtävillä olleeseen asemakaavaehdotukseen verrattuna hieman. Asemakaava-alueen pinta-ala on n. 17,56 ha. Korttelialuetta (ET) on yhteensä noin 16,29 ha ja katualueita yhteensä noin 1,28 ha. Maanalaista rautatiealuetta on yhteensä noin 0,99 ha. Korttelialueen rakennusoikeus on yhteensä 80 000 k-m^2, jolloin aluetehokkuus e = 0,46 ja korttelialueen tehokkuus e = 0,49.

Kaavaselostusta on täydennetty ympäristömeluselvityksen päivityksen, kaavaprosessin vaiheiden, osallistumisen ja vuorovaikutuksen, lähtökohtien, suunnittelutilanteen, kaavan rakenteen ja aluevarauksien, kaavan vaikutusten sekä asemakaavan seurantalomakkeen osalta.

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Sopimus
Kaupunginhallitus 23.3.2026 § 17

Kaupunkiympäristölautakunta 5.5.2026 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutukseen ja lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, sekä ilmoittaa tästä päätöksestä ja antaa AKL 65 §:n mukainen kunnan perusteltu kannanotto niille muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa,

b) esittää kaupunginhallitukselle, että saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 5.5.2026 päivätty asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus 920600 ja maanalainen asemakaava 920500ma sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus, 92 Ojanko / Pitkäsuontie 10.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 5.5.2026 päivätty asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus 920600 ja maanalainen asemakaava 920500ma sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus, 92 Ojanko / Pitkäsuontie 10.

Liitteet:
- Asemakaava- ja asemakaavamuutosehdotus 5.5.2026
- Asemakaavaselostus 5.5.2026
- Muistutukset ja vastineet 5.5.2026
- Lausunnot ja vastineet 5.5.2026

Asiaan liittyvä muu aineisto:
- -920600 melumallinnus 10.4.2026 (Kaavan nettisivuilla, linkki: https://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus/kaavat/ojangon-pitkasuontielle-hiilidioksidin-talteenotto-ja-varastointihanke?did=1335980&fid=1415305&download=920600%20melumallinnus%2010.4.2026.pdf)
- Vantaan Energia Oy:n hiilidioksidin talteenotto, Vantaa, Helsinki, YVA-ohjelman aineistot (Ympäristö.fi, linkki: https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/vantaan-energia-oyn-hiilidioksidin-talteenotto-vantaa-helsinki)

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
aluearkkitehti Milja Halmkrona, p. 040 536 9606,
kaavasuunnittelija Jukka Köykkä, p. 050 302 9283
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

920600
920500ma

Päiväys
Datum

5.5.2026

Vantaan kaupunki

PITKÄSUONTIE 10

Kaupunginosa 92, OJANKO

Vanda stad

LÅNGMOSSEVÄGEN 10

Stadsdel 92, GJUTAN

Asemakaava
Katualuetta.

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 92201 ja katualuetta.

Maanalainen asemakaava
Maanalainen rautatiealue.

Tonttijako ja tonttijaon muutos

Osa korttelia 92201.

1:2000

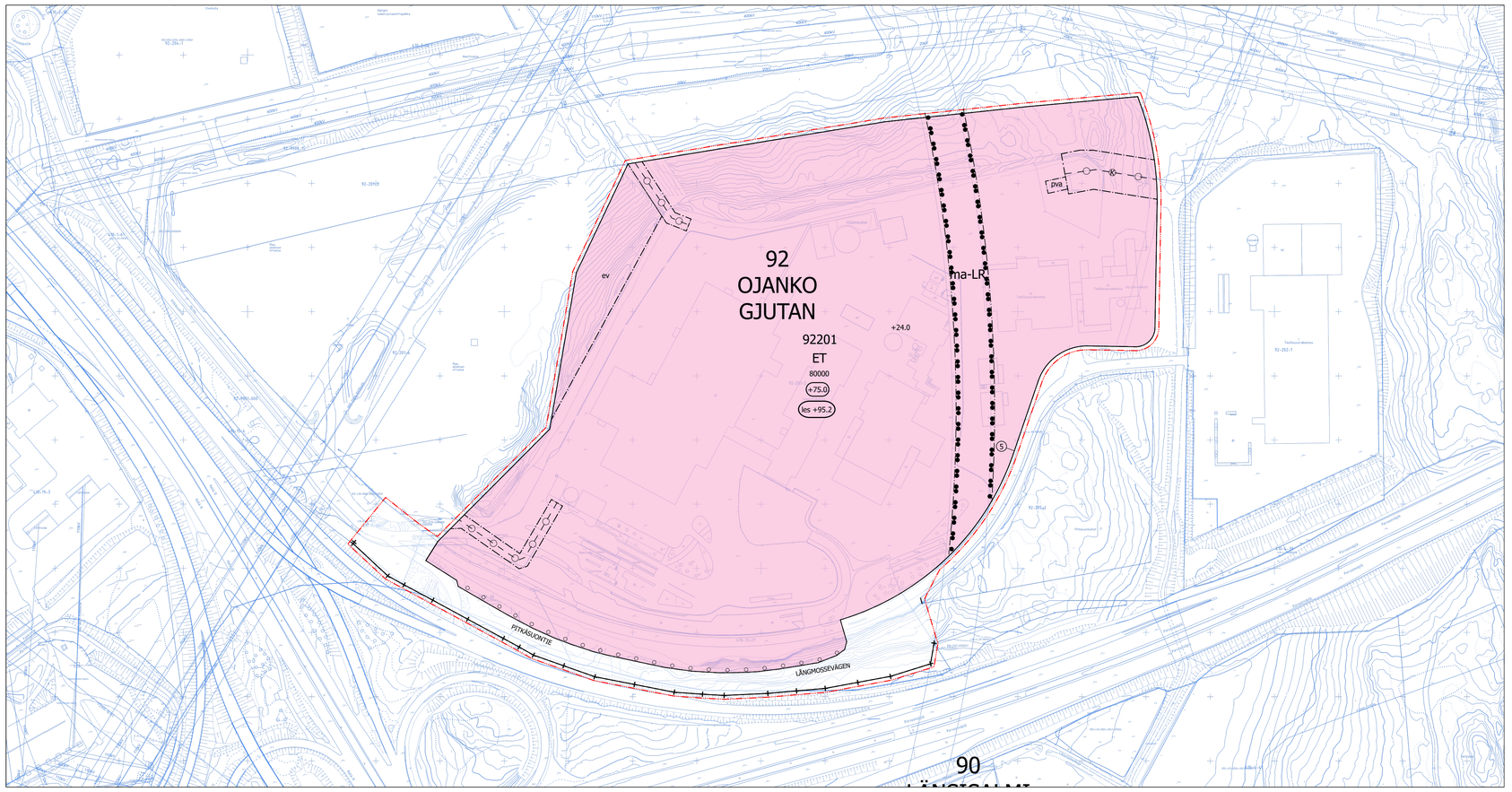
Detaljplanen
Gatuområde.

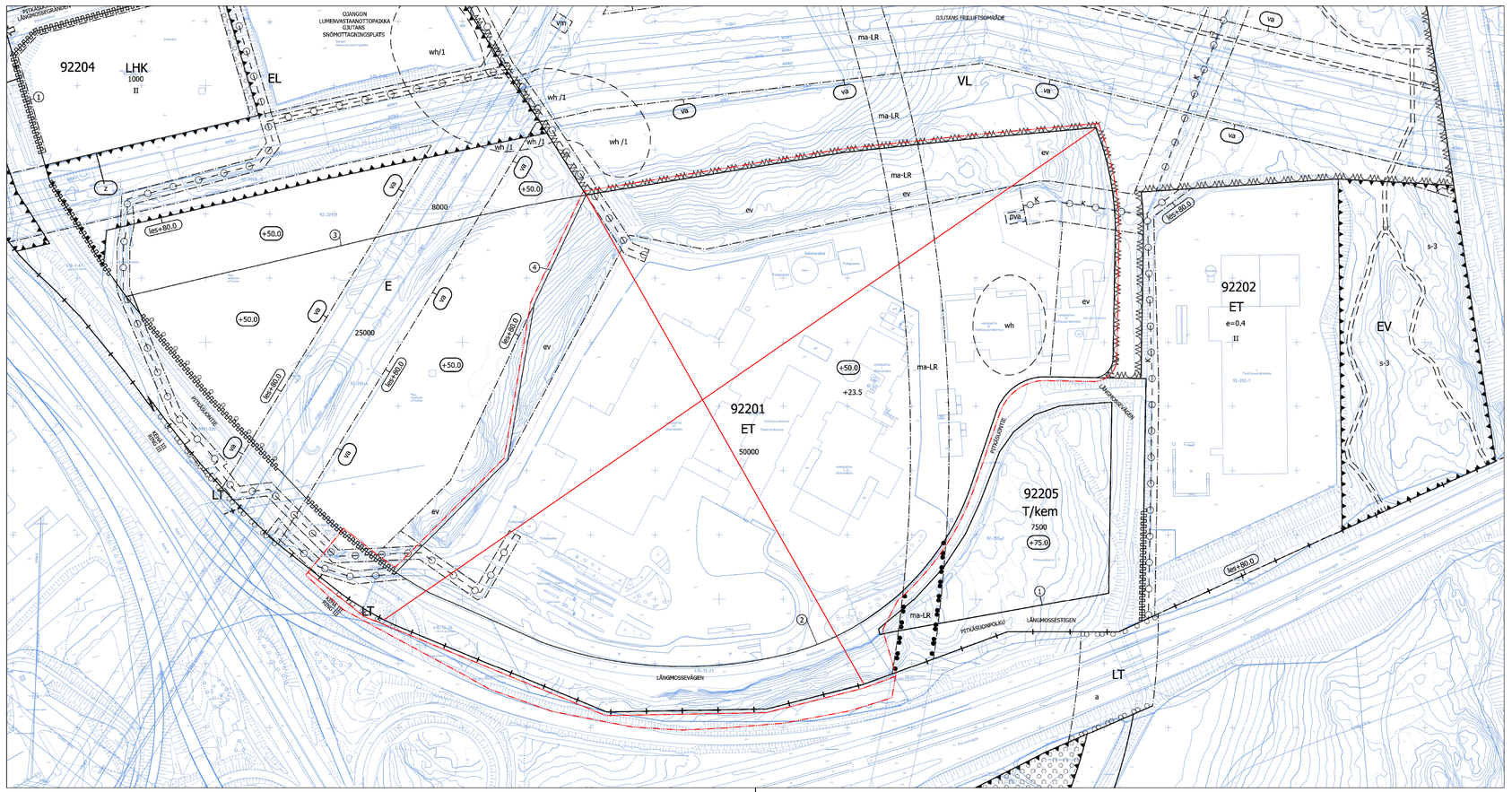
Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 92201 och gatuområde.

Underjordisk detaljplanen
Underjordisk järnvägsområde.

Tomtindelning och ändring av tomtindelning
Del av kvarteret 92201.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

ET

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue.

Korttelialueelle saa sijoittaa energiatuotantolaitoksia, kuten jätevoimalaitoksen ja biopolttoaineen logistiikka-alueen sekä toimintoa palvelevia laitoksia ja rakennuksia sekä toimintaan liittyviä toimistotiloja.

Korttelialueelle sallitaan enintään kolme ajoneuvoliittymää Pitkäsuontien katualueelle. Ajoneuvoliittymien tarkat sijainnit tulee päättää yhteistyössä Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskuksen kanssa.

Jätteiden ja kemikaalien varastointi ja käsittely on toteutettava niin, että niiden joutuminen ympäristöön estetään.

Jätteet, nestemäiset polttoaineet sekä kemikaalit on varastoitava ja käsiteltävä niille soveltuvalla tiiviillä alustalla siten, että niistä ei aiheudu palovaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän tai pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Varastointi- ja käsittelyalueisiin välittömästi liittyvät liikennöintialueet on pinnoitettava vastaavanlaisesti. Suojausrakenteiden ja altaiden tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan nesteen, likaisten hulevesien ja sammutusvesien suurin määrä.

Ulkovarastointialueet ja katokset on rajattava niin, että varastoitava materiaali ei haitallisesti näy korttelialueen ulkopuolelle. Ulkovarastointi ei saa aiheuttaa maisemallista tai muuta haittaa ympäristölle.

Alueella rakennettaessa tai louhittaessa, ml. hulevesien hallinta, on otettava huomioon maanalaisen rautatietunnelin (ma-LR) sijainti ja rakenteiden suojaetäisyydet siten, ettei aiheuteta vahinkoa maanalaisille tiloille, rakenteille, laitteistoille tai junaliikenteelle.

Kaivamisen ja louhinnan tulee rajoittua vain asemakaavan toteuttamisen edellyttämään välttämättömään määrään. Kaivamisen ja louhinnan riittävä suunnitelmallisuus (ottamisen vaiheistus ja järjestäminen) on varmistettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta ennen rakentamista valmistelevan toimenpiteen aloittamista rakentamislain 109 §:n mukaisen ilmoituksen yhteydessä.

Paineenvähennysaseman (pva) vähimmäissuojaetäisyys lähimmästä rakennuskohteesta on oltava vähintään 50 metriä.

Rakennuksen, laitoksen ja ulkovaraston osat eivät saa ulottua rakennusalan ulkopuolelle.

Rakentamatta jäävillä tontin osilla, joita ei käytetä toiminta- ja oleskelualueeksi tai liikenteelle, tulee olla puita ja pensaita.

Mikään rakennuksen osa, rakenne, laite tai kasvillisuus ei saa läpäistä Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoesteiden korkeusrajoituspintoja.

Korttelialue tulee rakentaa korkealuokkaista rakennustapaa ja arkkitehtuuria noudattaen. Erityisesti tulee huomioida näkymät Pitkäsuontien ja Ojangon lähivirkistysalueen suunnista.

Rakennuksista ja tontteja rajaavista rakenteista sekä huoltoalueiden ja jätetilojen rakenteista tulee muodostaa yhtenäinen kaupunkikuvallinen kokonaisuus.

Korttelialueen valaistus on toteutettava ja suunnattava siten, että rakennukset, julkisivut, mainoslaitteet, rakenteet yms. eivät näy haitallisesti Ojangon lähivirkistysalueelle.

Korttelialueen liikenneväylän puoleiset julkisivut, valaistus sekä paikoitus- ja liikennöintialueet eivät saa aiheuttaa liikenneturvallisuutta vaarantavaa häikäisyä Kehä III:lle ja Porvoonväylälle.

Rakennusten julkisivujen hallitseva väritys tulee olla tummahko.

Rakennuksen tuloilman otto tulee toteuttaa siten, ettei tontin välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta toiminnasta ja tieliikenteestä aiheudu pöly- tai ilmanlaatuhaittaa rakennuksen sisätiloihin.

Pääsisäänkäynneiltä tulee olla sujuva esteetön yhteys kevyen liikenteen raiteille.

Rakentamisen tulee olla elinkaarikestävää ja energiatehokasta, mahdollistaa uusiutuvan energian tuotanto tontilla sekä osoittaa pyrkimys hiilineutraaliuteen. Rakennuksen päämateriaalien tulee olla kestäviä, pitkäikäisiä ja helposti huollettavia sekä kierrätettäviä. Rakentamislupaa haettaessa tulee esittää hiilijalanjälkilaskelma.

Rakennusten energiakulutus tulee osittain tai kokonaan kattaa paikallisesti tuotetun uusiutuvan energian avulla. Uusiutuvan energian ratkaisut saavat olla rakennus- ja korttelikohtaisia tai alueellisia.

Mahdolliset energiakaivot tulee sovittaa alueen ympäristörakentamiseen. Niiden tarkempi sijainti, määrä sekä muut ominaisuudet määritellään tapauskohtaisesti rakentamisluvan yhteydessä.

Hulevedet tulee viivyttää tontilla. Rakentamislupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan.

Raskaan liikenteen alueiden hulevedet on käsiteltävä hiekan- ja öljynerotusjärjestelmin.

Auto- ja polkupyöräpaikkatarve määritellään rakentamisluvan yhteydessä.

Autopaikoista vähintään 15 % tulee toteuttaa heti käytettävissä olevina sähköauton latauspisteinä.

Polkupyöräpaikoista vähintään puolet tulee olla säältä suojattuja ja runkolukittavia.

Ympäristömelu

Korttelialueen toiminnan aiheuttama melutaso ei saa lähialueen ympäristöluvanvaraiset toiminnat huomioiden ylittää Ojangon ulkoilualueen virkistykseen käytettävillä alueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB.

Tieliikenteen melutaso toimisto- ja liiketiloissa ei saa ylittää A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 45 dB (A).

Tieliikenteen melutaso kokoontumistiloissa ei saa ylittää A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 35 dB (A).

Rakennuslupaan on liitettävä selvitys melusta ja suunnitelma sen torjumisesta.

DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk försörjning.

På kvartersområdet får placeras energiproducerande anläggningar, som ett avfallskraftverk samt ett logistikområde för biobränsle och anläggningar och byggnader som betjänar funktionerna samt kontorslokaler i anslutning till verksamheten.

I kvartersområdet tillåts högst tre fordonsanslutningar till Långmossevägens gatuområde. Beslut om de exakta placeringama för fordonsanslutningama ska fattas i samarbete med Vanda stads kommunalteknikcentral.

Lagring och behandling av avfall och kemikalier ska utföras på ett sätt, som förhindrar utsläpp i miljön.

Avfall, flytande bränslen och kemikalier ska lagras och behandlas på ett lämpligt och ogenomträngligt underlag på ett sådant sätt att de inte orsakar brandrisk, osnygghet, nedskräpning, damm, lukt, förorening av mark eller yt- och grundvatten eller annan skada på miljön. Trafikområden i omedelbar anslutning till lagrings- och hanteringsområden ska beläggas på liknande sätt. Skyddskonstruktionernas och bassängernas volym ska vara större än den maximala volymen hos den vätska som ska lagras, smutsigt dagvatten och släckvatten.

Områdena och skärmtaken för upplagring utomhus ska avgränsas så att det material som lagras inte syns på ett störande sätt utanför kvartersområdet. Upplagringen utomhus får inte inverka negativt på landskapet eller på annat vis vara till skada för miljön.

Vid byggande eller schaktning i området, inkl. dagvattenhantering, ska den underjordiska järnvägstunnelns (ma-LR) läge och konstruktionernas skyddsavstånd beaktas för att inte skada de underjordiska utrymmena, konstruktionerna, anläggningarna eller tågtrafiken.

Grävning och sprängning ska begränsas endast till den mängd som är nödvändig enligt det som förutsätts av genomförandet av detaljplanen. Tillräcklig planering av grävning och sprängning (indelning av täktverksamheten i faser och organisering) ska säkerställas av kommunens byggnadstillsynsmyndighet innan förberedande åtgärder för byggandet påbörjas i anslutning till anmälan enligt 109 § i bygglagen.

Tryckreduceringsstationen (pva) ska ha ett minimiskyddsavstånd på minst 50 meter från närmaste byggnadsobjekt.

Delar av byggnaden, anläggningen och utomhuslagret får inte sträcka sig utanför byggnadsytan.

De delar av tomten som förblir obyggda och inte används som aktivitets- och vistelseområde eller för trafik ska vara försedda med träd och buskar.

Ingen byggnadsdel, konstruktion, anläggning eller växtlighet får penetrera höjdbegränsningsytorna för flyghinder på Helsingfors-Vanda flygstation.

Kvartersområdet ska byggas så att det byggnadssätt och den arkitektur som används häller hög klass. Särskilt vyerna från Längmossevägen och Gjutans närrekreationsområde ska tas i beaktande.

Byggnaderna och de konstruktioner som avgränsar tomterna samt underhållsområdenas och soprummens konstruktioner ska utgöra en sammanhängande helhet i stadsbilden.

Belysningen i kvartersområdet ska förverkligas och riktas så att byggnader, fasader, reklamanordningar, konstruktioner o.dyl. inte syns på ett störande sätt mot Gjutans närrekreationsområde.

Kvartersområdets fasader, belysning samt parkerings- och trafikområdena på den sida som är vänd mot trafikleden får inte orsaka bländning mot Ring III och Borgåleden så att trafiksäkerheten äventyras.

Den dominerande färgen på byggnadernas fasader ska vara tämligen mörk.

Byggnadens tilluftsintag ska ordnas så att verksamheten och vägtrafiken i tomtens omedelbara närhet inte orsakar damm- eller luftkvalitetsolägenheter inne i byggnaden.

Huvudentréema ska ha smidiga hinderfria förbindelser till gång- och cykeltrafikederna.

Byggandet ska vara hållbart ur ett livcykelperspektiv och energieffektivt, möjliggöra produktion av förnybar energi på tomten och visa strävan mot klimatneutralitet. Byggnadens huvudmaterial ska vara hållbara, långlivade och lätta att underhålla samt återvinningsbara. I samband med ansökan om bygglov ska en beräkning av koldioxidavtrycket presenteras.

Byggnadernas energiförbrukning ska delvis eller helt täckas med lokalt producerad förnybar energi. Lösningarna för förnybar energi får vara byggnads- och kvartersspecifika eller områdesvisa.

Eventuella energibrunnar ska anpassas til områdets miljöbyggande. Deras mer exakta positioner, antal och övriga egenskaper fastställs från fall till fall i samband med bygglovet.

Dagvattnet ska fördröjas på tomten. För bygglovet ska en tomtvis dagvattenplan utarbetas i enlighet med de gällande kraven för hantering av dagvatten.

Dagvatten i områden med tung trafik ska behandlas i sand- och oljeavskiljningssystem.

Behovet av bilplatser och cykelplatser bestäms i samband med bygglovet.

Minst 15 % av bilplatserna ska utrustas med omedelbart tillgängliga laddningspunkter för elbilar.

Av cykelplatserna ska minst hälften vara väderskyddade och ha möjlighet till ramläsning.

Miljöbuller

Bullernivån som orsakas av verksamhet i kvartersområdet, med hänsyn till verksamheter som kräver miljötillstånd i omgivningen, får inte överskrida dagsriktvärdet för den A-vägda ekvivalentnivån för buller (LAeq) (kl. 7–22) 55 dB eller nattriktvärdet (kl. 22–7) 50 dB i de områden som används för rekreation i Gjutans friluftsområde eller på gårdar som tillhör bostadsfastigheter.

Vägtrafikens bullernivå i kontors- och affärslokaler får inte överskrida dagsriktvärdet för den A-vägda ekvivalentnivån (LAeq) (kl. 7–22) 45 dB (A).

Vägtrafikens bullernivå i möteslokaler får inte överskrida dagsriktvärdet för den A-vägda ekvivalentnivån (LAeq) (kl. 7–22) 35 dB (A).

Till bygglovet ska bifogas en utredning över bullret och en plan för hur det bekämpas.

ma-LR	**Maanalainen rautatiealue.**	**Underjordisk järnvägsområde.**
-+-+-	**Kaupunginosan raja.**	**Stadsdelsgräns.**
———	**Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.**	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
—·—·—	**Osa-alueen raja.**	**Gräns för delområde.**
— — —	**Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.**	**Riktgivande gräns för område eller del av område.**
⑤	**Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.**	**Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.**
× ×	**Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.**	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**
92	**Kaupunginosan numero.**	**Stadsdelsnummer.**
OJAN	**Kaupunginosan nimi.**	**Stadsdelens namn.**
92201	**Korttelin numero.**	**Kvartersnummer.**
PITKÄSUON	**Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.**	**Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.**
80000	**Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.**	**Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.**
+75.0	**Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.**	**Högsta höjd för byggnadens vattentak.**
les +95.2	**Rakennusten tai rakenteiden korkein sallittu korkeusasema lentoestealueella metreinä.**	**Den högsta tillåtna höjden för byggnader eller konstruktioner i meter inom flyghinderområde.**
+24.0	**Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.**	**Ungefärlig markhöjd.**
	Rakennusala.	**Byggnadsyta.**
pva	**Ohjeellinen paineenvähennysaseman rakennusala.**	**Riktgivande byggnadsyta för tryckminskningsstation.**

———	**Katu.**	**Gata.**
ev	**Suojaviheralueeksi varattu alueen osa.** Alueella ei saa tehdä täyttöjä tai maan kaivu- tai kallion louhintatöitä. Aueen kasvillisuutta on kehitettävä siten, että sen suojavaikutus säilyy.	**Del av område som reserveras som skyddsgrönområde.** Del av område som reserveras som skyddsgrönområde där det inte får utföras fyllnings-, grävnings- eller spängningsarbeten. Växtlighéten i området skall utvecklas så att dess skyddsverkan består.
○ ○ ○ ○	**Säilytettävä/istutettava puurivi**	**Trädrad som skall bevaras/planteras**
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	**Del av område reserverad för underjordisk ledning.**
k	**Maakaasujohtoa varten varattu alueen osa.**	**För naturgasledning reserverad del av område.**
	KOLMIULOTTEINEN KIINTEISTÖ Kaava-alueelle voidaan muodostaa maanalaisia kiinteistöjä.	TREDIMENSIONELL FASTIGHET Underjordiska fastigheter kan bildas i planområdet.
	TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via plantecknings annat bestämts.

Kaupunkirakenne ja ympäristö
Stadsstruktur och miljö

Asemakaavoitus
Detaljplanering

Mittaus- ja geopalvelut
Mätning och geoteknik

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

Milja Halmkrona, Aluearkkitehti, 21.4.2026 16.06

Kimmo Junttila, Kaupungingeodeetti, 5.5.2026 10.46

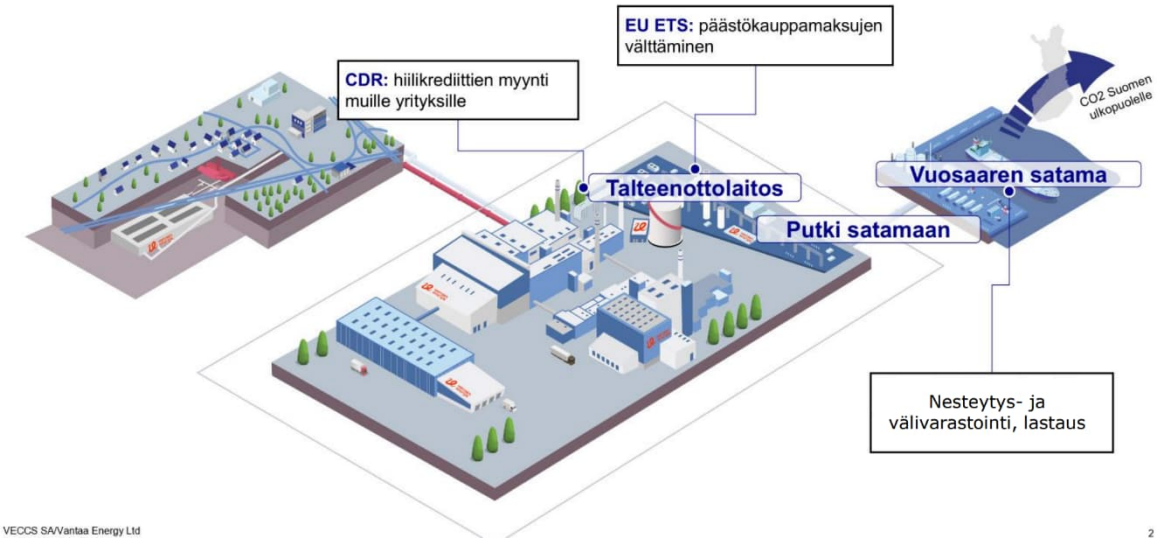
Allekirjoitettu sähköisesti

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __.__.20__

Godkänd av stadsfullmäktige __.__.20__

920600 ja 920500ma
PITKÄSUONTIE 10

OJANKO

KAUPUNKIRAKENNE JA YMPÄRISTÖ / ASEMAKAAVOITUS

Asemakaavan selostus, joka koskee 5.5.2026 päivättyä asemakaavakarttaa nro 920600 sekä maanalaista asemakaavakarttaa 920500ma. Kaavoitus on tullut vireille 22.2.2024.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaava: Katualuetta kaupunginosassa 92 Ojanko

Asemakaavan muutos: Osa korttelia 92201 ja katualuetta kaupunginosassa 92 Ojanko.

Maanalainen asemakaava: Maanalainen rautatietunneli kaupunginosassa 92 Ojanko.

Tonttijako ja tonttijaon muutos: Osa korttelia 92201 kaupunginosassa 92 Ojanko.

Keskeinen sisältö:

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialuetta (ET) osoitteessa Pitkäsuontie 10 laajennetaan etelään päin Pitkäsuontien katualueelle. Korttelialueelle osoitetaan uutta rakennusoikeutta yhteensä 30 000 k-m^2, jolloin uusi kokonaisrakennusoikeuden määrä on yhteensä 80 000 k-m^2. Asemakaavan yhteydessä laaditaan tonttijako ja tonttijaon muutos.

Pitkäsuontien katualuetta siirretään etelään päin, mikä määrittää katualueen ja Porvoonväylän maantien alueen välisen rajan sekä Ojangon ja Länsisalmen kaupunginosien välisen rajan uuden sijainnin.

Vuosaaren satamaradan maanalaista rautatiealuetta (ma-LR) varten laaditaan maanalainen asemakaava 920500ma.

Asemakaavaan/-muutokseen liittyy maankäyttösopimus.

Kaavan laatija:

Jukka Köykkä, kaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki; jukka.koykka@vantaa.fi, puh. 050 302 9283.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Asemakaava-alue sijaitsee Hakunilan suuralueella Ojangon ja Länsisalmen kaupunginosissa Kehä III:n ja Porvoonväylän liittymän pohjoispuolella Vantaan Energian jätevoimalan alueella.

Suunniteltavaan alueeseen kuuluvat Vantaan Energia Oy:n jätevoimalakiinteistö osoitteessa Pitkäsuontie 10 sekä sen eteläpuoleinen osuus Pitkäsuontiestä.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Vantaan Energia Oy:n jättämä kaavoitushakemus on kirjattu saapuneeksi 21.9.2023.
- Kaavoitus tuli vireille 22.2.2024 ja sai numeron 002581 ja 920500ma.

- Mielipiteet pyydettiin 2.4.2024 mennessä (MRL 62 §, 63 §) ja niitä saatiin 7 kappaletta.
- Asemakaavamuutoksen 002581 aluetta laajennettiin Pitkäsuontien katualueelle sekä asemakaavoittamattomalle Porvoonväylän maantien alueelle. Kaavatyön nimi ”ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO 002581 JA MAANALAINEN ASEMAKAAVA 920500ma” muuttui nimeksi ”ASEMAKAAVA NRO 920600 JA MAANALAINEN ASEMAKAAVA 920500ma”.
- Asemakaavatyön alueen laajentamiseen liittyen OAS:n päivitys 11.2.2025. Mielipiteet pyydettiin 14.3.2025 mennessä ja niitä saatiin 11 kappaletta.
- Kaupunkiympäristölautakunta 19.1.2026
- Kaupunginhallitus 26.1.2026
- Asemakaavaehdotus on ollut nähtävillä 11.2.-12.3.2026. Lausuntoja pyydettiin 16 kpl ja niitä saatiin 8 kpl. Muistutuksia saatiin 1 kpl.
- Asemakaavan/-muutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä 4
2. Lähtökohdat 5
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista....5
2.2 Suunnittelutilanne....29
3. Asemakaavan Suunnittelun vaiheet....37
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo....37
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö 37
3.3. Asemakaavan tavoitteet....45
3.4 Asemakaavaratkaisun PERUSTELUT 47
4. Asemakaavan kuvaus....48
4.1 Kaavan rakenne 48
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen 49
4.3 Aluevaraukset....50
4.4 Kaavan vaikutukset....52
4.5 Ympäristön häiriötekijät....73
4.6 NIMISTÖ....73
5. Asemakaavan toteutus 73
6. Kaavatyöhön osallistuneet 74
7. Asemakaavan seurantalomake....75
8. Asemakaavakartta ja –määräykset....77

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 22.2.2024, päivitetty 11.2.2025
- Vantaan Energia Oy, Hiilidioksidin talteenotto, Vantaa, Helsinki, YVA-menettely: Ympäristövaikutusten arviointiselostus, 20.11.2025 (Liitteet: Yhteysviranomaisen lausunto YVA-ohjelmasta; Yhteysviranomaisen lausunnon huomiointi YVA-selostuksessa; Savukaasupäästöjen leviämismallinnusraportti, Luontoselvitysten 2024 raportti, Luontoselvitysten 2025 raportti, Ympäristöriskien arviointitaulukko, Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä); Aineistot internetissä: Ymparisto.fi / Osallistu ja vaikuta / Ympäristövaikutusten arviointi / Vantaan Energia Oy:n hiilidioksidin talteenotto, Vantaa, Helsinki
- Vantaan Energia Oy, Sekajätteen lajittelulaitos sekä hiilidioksidin talteenottolaitos, melumallinnus asemakaavaa varten (AFRY Finland Oy 10.4.2026)

1. TIIVISTELMÄ

Vantaan Energia Oy on jättänyt 21.9.2023 hakemuksen asemakaavan muuttamiseksi siten, että Pitkäsuontie 10 jätevoimalan kiinteistölle voitaisiin rakentaa hiilidioksidin talteenottolaitos sekä sekajätteen lajittelulaitos. Asemakaavoitettu rakennusoikeuden määrä ei riitä ja tonttia on laajennettava. Tarkoituksena on ottaa talteen jätevoimalan savukaasujen hiilidioksidi, noin 700 000 tonnia vuodessa, sekä erotella sekajätteestä muovi ja metalli hyötykäyttöön. Hankkeen tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä merkittävästi, mikä on Vantaan kaupungin strategisten tavoitteiden mukaista. Hankkeeseen liittyy myös YVA-menettely selvityksineen.

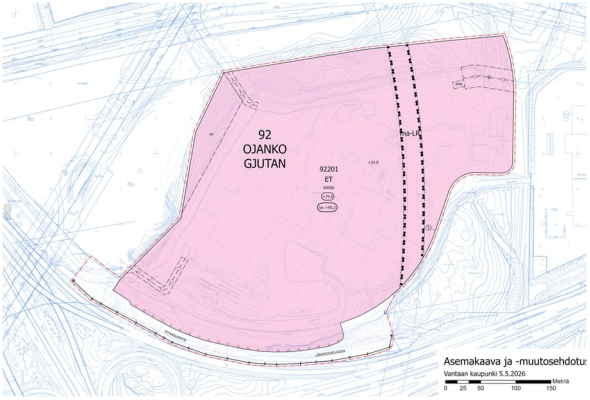
Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialuetta (ET) laajennetaan Pitkäsuontien katualueelle ja rakennusoikeuden määrää lisätään 30 000 k-m^2. Osa Pitkäsuontiestä, ja sen alla oleva kunnallistekniikka, siirretään Porvoonväylän pohjoisreunaan asemakaavoittavalle katualueelle. Ojangon ja Länsisalmen kaupunginosien välinen raja muuttuu hieman. Jätevoimalan alla sijaitsevaa Vuosaaren satamaradan maanalaista rautatiealuetta (ma-LR) varten laaditaan maanalainen asemakaava 920500ma.

Hiilidioksidin talteenottolaitos sijoittuu korttelialueen pohjoisreunaan ja sekajätteen lajittelulaitos jätevoimalan laitoksen JV1 yhteyteen sen eteläpuolelle. Korttelialueen toimintojen aiheuttamaa melua lähivirkistysalueelle ja asumiselle rajoitetaan kaavamääräyksillä. Jätteiden ja kemikaalien käsittely ja varastointi on toteutettava niin, että niiden joutuminen ympäristöön estetään ja ettei niistä aiheudu palovaaraa, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän tai pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Myös tontin kallioiden louhinnan tulee rajoittua vain asemakaavan toteuttamisen edellyttämään välttämättömään määrään ja sen riittävä suunnitelmallisuus (ottamisen vaiheistus ja järjestäminen) on varmistettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta ennen toimenpiteen aloittamista. Uudenmaan ELY-keskus on 1.3.2025 myöntänyt hiilidioksidin talteenottolaitoksen alueelle luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisen luvan poiketa rauhoitetun lahokaviosammalen hävittämiskiellosta (UUDELY/134/2025). Jätevoimalan laitosten toiminta edellyttää myös ympäristölupia.

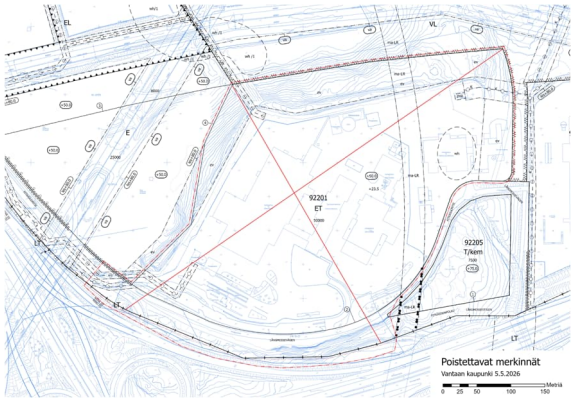
Asemakaava-alueen pinta-ala on n. 17,56 ha. Korttelialuetta (ET) on yhteensä noin 16,29 ha ja katualueita yhteensä noin 1,28 ha. Maanalaista rautatiealuetta on yhteensä noin 0,99 ha. Korttelialueen rakennusoikeus on yhteensä 80 000 k-m^2, jolloin aluetehokkuus e = 0,46 ja korttelialueen tehokkuus e = 0,49. Asemakaavalla asetetaan nykyvaatimusten ja -tavoitteiden mukaiset määräykset erityisesti ympäristöhäiriöiden rajoittamisen, hiilineutraaliuden, sähköautojen latauspisteiden ja hulevesien hallinnan osalta.

Vantaan kaupungin laatiman asemakaavan tueksi on laadittu viitesuunnitelmia ja selvityksiä yhteistyössä Vantaan Energia Oy:n ja heidän konsulttinsa AFRY Finland Oy:n kanssa.

Asemakaavaan liittyy maankäyttösopimus sekä tonttijako ja tonttijaon muutos.

Asemakaava ja -muutosehdotus 920600 ja maanalainen asemakaava 920500ma

Kumoutuva asemakaava

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Asemakaava-alue on osa Kehä III:n ja Porvoonväylän liittymän pohjoispuoleista Ojangon yhdyskuntateknisten toimintojen aluetta, jonka muodostavat Vantaan Energian jätevoimala, Ojangon linja-autovarikko, Ojangon lumenvastaanottopaikka, Rudus Oy:n maa-ainesten käsittelyalue, Remeo Oy:n jätteenkäsittelylaitos sekä 110 kV ja 400 kV sähkön voimajohdot. Asemakaava-alue liittyy Pitkäsuontien ja Pitkäsuonkujan välityksellä Kehä III:en.

2.1.2 Luonnonympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Asemakaava-alue sijaitsee maisemamaakuntajaon mukaisella eteläisen rantamaan eteläisellä viljelyseudulla. Eteläisen viljelyseudun maasto on vaihtelevaa, tyypillisesti peltojen ja pienten metsäsaarekkeiden peittämää. Maisemarakenteellisesti asemakaava-alue sijoittuu Porvarinlahdelta Salmenkallion, Länsisalmen ja Ojangon kautta Hakunilaan ulottuvalle kumpuilevan maaston kallioselänteelle. Asemakaava-alueen ympäristö on harvaan asuttua aluetta, jossa teollisuusalueet ja liikenneväylät ovat olleet jo pitkään osa maisemaa.

Asemakaava-alueen ympäristön yhdyskuntateknisen huollon, maa-ainesten käsittelyn sekä Kehä III:n ja Porvoonväylän alueet muodostavat laajan avoimen ja puuttoman maisema-alueen. Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan länsi- ja pohjoispuoleiset kallioiset metsäkaistaleet jäsentävät laajaa avointa maisemaa.

Ortoilmakuva v. 2023 asemakaava-alueen rajauksella

Vesistöt ja vesitalous

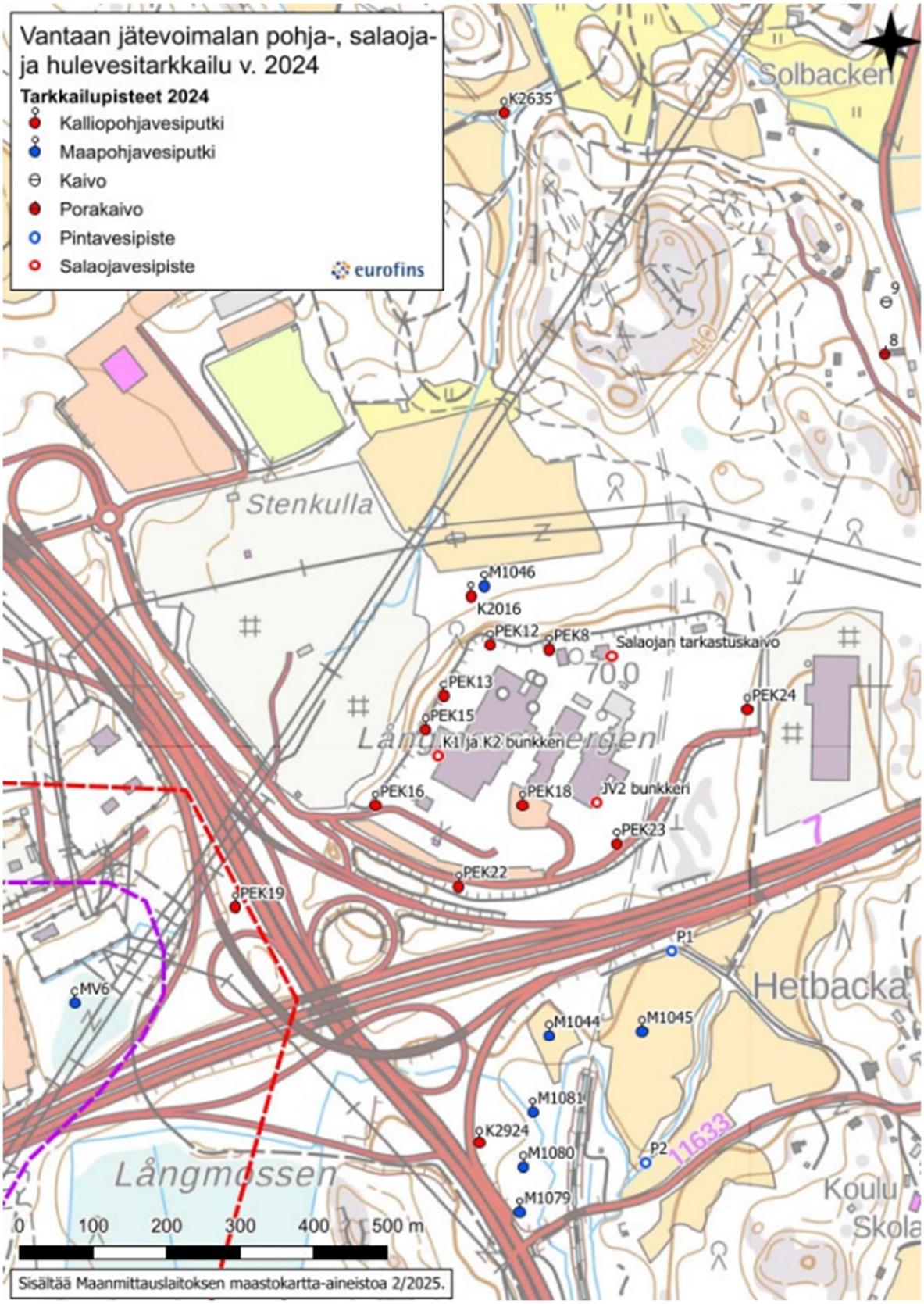
Esitetyt tiedot perustuvat Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan hiilidioksidin talteenottohankkeen YVA-menettelyn aineistoihin.

Asemakaava-alue on Ojangonojan ja Westerkullanojan valuma-alueiden rajalla. Valuma-alueiden vedet laskevat Helsingin edustalla mereen Itäsalmen Kapellvikeniin, joka on Östersundomin lintuvedet -Natura 2000 -aluetta.

Asemakaava-alue ei sijaitse luokitetulla pohjavesialueella. Lähialueilla sijaitsevia vedenhankinnan kannalta tärkeitä I-luokan pohjavesialueita ovat Fazerila (0109252) noin 100 m ja Tattarisuo (0109102) noin 2,8 km asemakaava-alueesta länteen, Vartiokylä (0109105) n. 2,5 km asemakaava-alueesta etelään sekä Valkealähde (0109201) n. 4 km asemakaava-alueesta pohjoiseen. Fazerilan pohjavesialueen pohjavettä käytetään elintarviketeollisuuden tarpeisiin.

Vantaan Energian jätevoimalan (Pitkäsuontie 10–12) alueen pohjavesiolosuhteita ja -vaikutuksia on tarkkailtu kattavasti sekä ennen jätevoimalan rakentamisen aloitusta että jätevoimalan rakentamisen ja käytön aikana vuosittain jätevoimalan ympäristölupapäätöksen ja tarkkailuohjelman mukaisesti. Jätevoimalan alueella on tarkkailussa *(Eurofins Environment Testing Finland Oy 2025)* useita kalliopohjavesiputkia ja salaojan tarkastuskaivoja. Maapohjavesiputkia on Porvoonväylän eteläpuolella. Lisäksi tarkkailussa on Solbackenin alueelta yksi rengaskaivo ja yksi porakaivo. Pohjaveden virtaus suuntautuu jätevoimalan alueelta pohjois-luoteeseen ja itä-kaakkoon. Jätevoimalan luoteispuolella (peltoalue) pohjaveden virtaus kääntyy painanteen suuntaisesti pohjoiseen. Jätevoimalan itä-kaakkoispuolella pohjaveden virtaus kääntyy etelä-lounaaseen. Jätevoimalan alueelta ympäristöön suotautuvan pohjaveden virtaama on kallioperän heikon vedenjohtavuuden

vuoksi pieni. Jätevoimalan tarkkailun vuoden 2024 vuosiraportin *(Eurofins Environment Testing Finland Oy 2025)* sekä vuosien 2009 *(Pöyry Environment 2009)* ja 2021 *(AFRY Finland Oy 2021)* pohjavesiselvitysten mukaan pohjaveden virtaus ei suuntaudu jätevoimalan alueelta Fazerilan pohjavesialueelle.

Vantaan Energian jätevoimalan pohjavesi- ja pintavesiseurannan tarkkailupisteet (Eurofins Environment Testing Finland Oy 2025)

Fazerilan pohjavesialueen pohjavettä käytetään elintarviketeollisuuden tarpeisiin. Vuonna 2015 päivitetyn Fazerilan pohjavesialueen suojelusuunnitelman mukaan erillisiin valuma-alueisiin jakautuneen pohjavesimuodostuman itäosassa vedenottoa on ajoittain rajoitettu laatuongelmien vuoksi, mutta keskiosassa sijaitsevalla vedenottamolla vedenlaatu ei ole heikentynyt. Merkittävimmät tunnistetut pohjavesiriskit liittyvät tiesuolaukseen ja öljytuotteiden käsittelemiseen. (Ramboll Finland Oy 2015)

Maaperä ja topografia

Vantaan kaupungin maalajikartassa maaperä on kartoitettu noin metrin syvyyteen. Tätä syvemmällä olevista maakerroksista maalajikartta ei anna tietoa.

Geologian tutkimuskeskuksen kallioperäkartan (Geologian tutkimuskeskus 2024b) mukaan jätevoimala-alueen kallioperä koostuu mikrokliinigraniitista ja granodioriitista.

Vuonna 2009 suoritettujen tutkimusten perusteella jätevoimalan ET-korttelialueen kallioperä on heikosti vettä johtavaa ja kallioperä näyttää joitakin rakoja lukuun ottamatta suhteellisen ehjältä (Pöyry Environment Oy 2009). Jätevoimalan pihojen maanpinnan taso on toteutettu korkeusasemalle +24.2…+24.8.

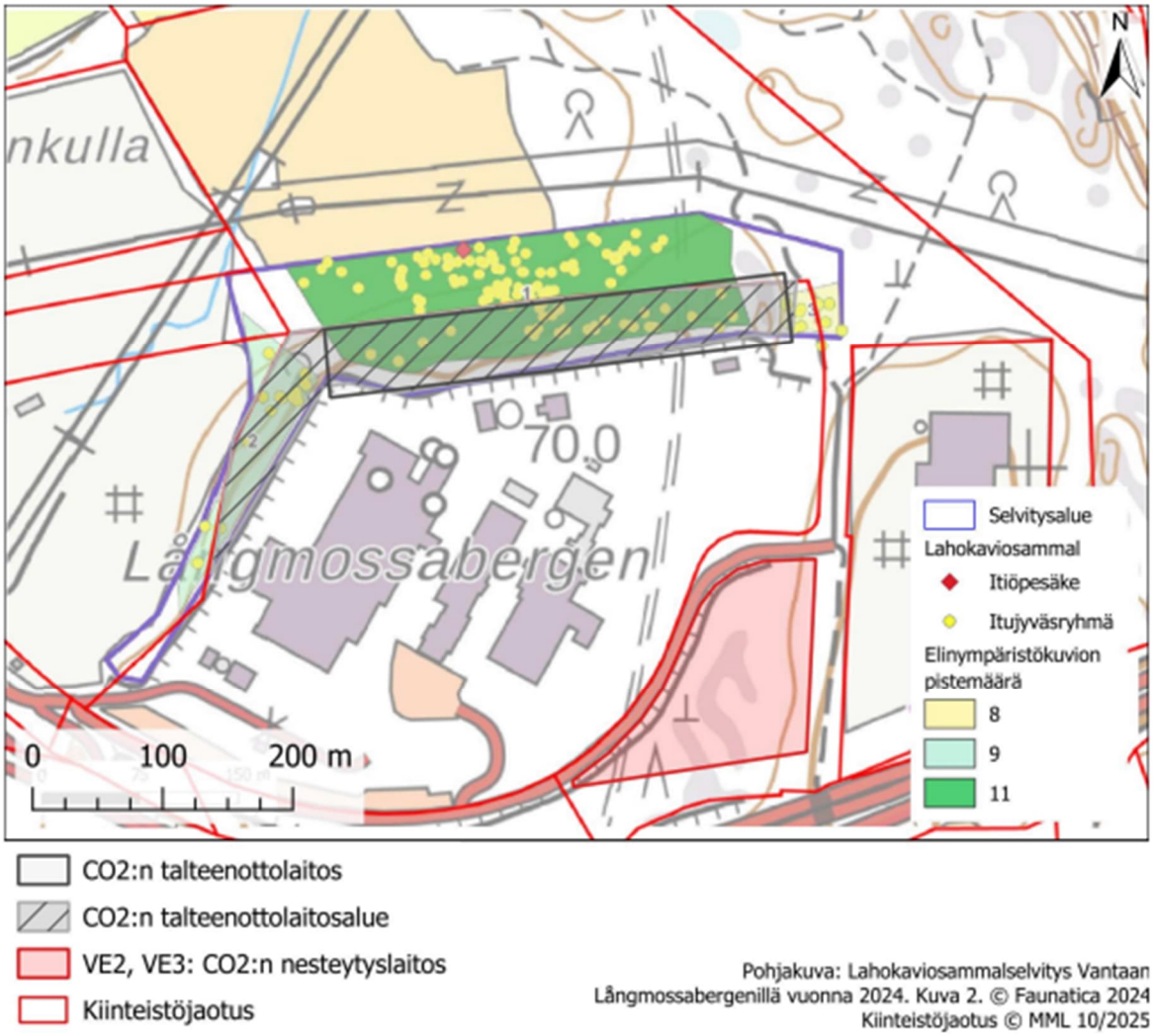
Asemakaava-alueen itäosan alapuolella kulkee Vuosaaren satamaradan rautatietunneli, mikä tulee huomioida alueen louhintatöiden ja rakentamisen suunnittelussa. Rakennegeologisten selvitysten perusteella kaavamuutosalueen tunneliosuudella kallioperän pääkivilajeina ovat kiillegneissi, pegmatiitti (karkearakeinen graniitti) sekä granodioriitti. Rautatietunnelin katto on asemakaava-alueen eteläosassa noin tasolla +9…+11.

Perustamisratkaisujen tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja –suunnitelmiin.

Luontoselvitykset

Esitetyt tiedot perustuvat Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan hiilidioksidin talteenottohankkeen YVA-menettelyn aineistoihin.

Faunatica Oy on laatinut Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan tontista sekä sen pohjoisosaan liittyvästä osuudesta asemakaavoitettua Ojangon lähivirkistysaluetta lahokaviosammalselvityksen *(Faunatica Oy 2024. Lahokaviosammalselvitys Vantaan Långmossabergenillä vuonna 2024.)*. Selvitys on osa Vantaan Energia Oy:n hiilidioksidin talteenottolaitoksen YVA-menettelyä. Selvitys täydentää Faunatica Oy:n aiempaa lahokaviosammalselvitystä *(Faunatica Oy 2020: Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma)*.

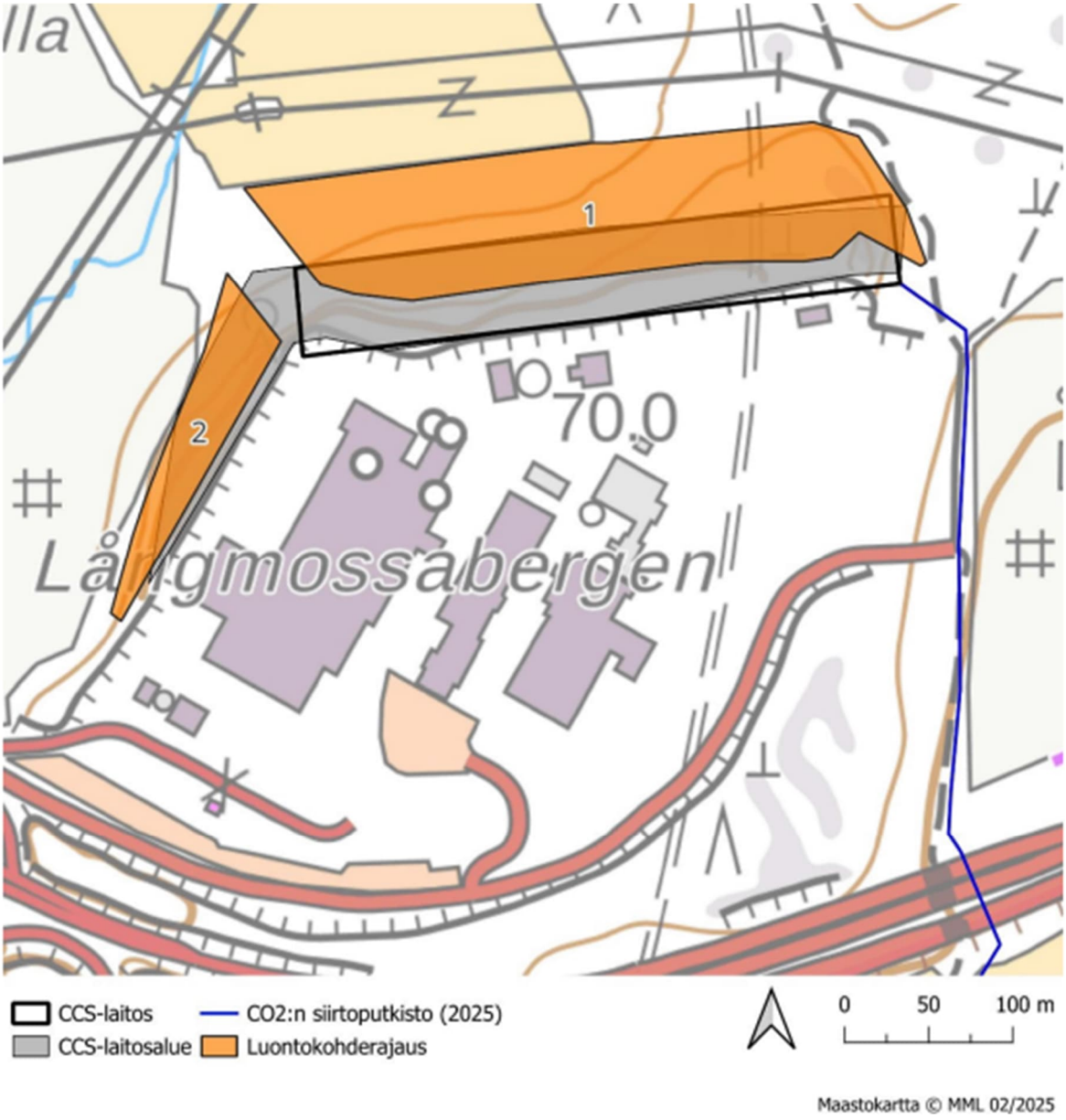

Jätevoimalan ja sen pohjois- ja länsipuolen metsäalueilla vuonna 2024 havaitut lahokaviosammalen itujyväsryhmät ja itiöpesäkkeet sekä elinympäristökuviot (1–3) pistemäärineen. Pistemäärä 11 on keskimääräistä parempi.

Jätevoimalan tontin pohjoisreunan ja sen ulkopuoleinen Ojangon lähivirkistysalueelle ulottuva pohjoisrinteen metsä (Långmossabergen) on tunnistettu lahokaviosammalen esiintymisen ydinalueeksi Vantaan yleiskaavan lahokaviosammalselvityksessä ja jätevoimalan tontin länsipuolen metsä on arvioitu lajille potentiaaliseksi alueeksi (Faunatica Oy 2020). Lahokaviosammal (Buxbaumia viridis) on säädetty luonnonsuojelulailla ja -asetuksella (1066/2023; liitteet 3 ja 6) uhanalaiseksi ja rauhoitetuksi lajiksi. Viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa laji arvioitiin erittäin uhanalaiseksi (EN) (Hyvärinen ym. 2019) laji. Viime vuosien selvityksissä se on kuitenkin osoittautunut yhä yleisemmäksi lajiksi pääkaupunkiseudulla. Vuonna 2024 kartoitetuilta jätevoimalan pohjois- ja länsipuolen metsäalueilta löytyi yhteensä 144 lahokaviosammalen itujyväsryhmää ja yksi itiöpesäke. Pohjoisrinteen esiintymä, jonka havaituista itujyväsryhmistä valtaosa sijaitsee jätevoimalan tontin pohjoispuolella VL-alueella, arvioitiin tavanomaista paremmaksi. Lahokaviosammal kasvaa pehmeäksi lahonneilla kookkailla maapuilla ja kannoilla vanhoissa havumetsissä ja lehdoissa (Syke 2025b).

Mikäli lahokaviosammaleen kasvupaikan maankäyttöä muutetaan, ovat Manninen & Nieminen (2020) esittäneet Vantaan lahokaviosammaleen suojelusuunnitelmassa periaatteet myös lahokaviosammalesiintymien siirtämiselle tuhoutuvista esiintymistä säilyviin esiintymiin. Siirtotoimenpiteisiin ryhtymistä suositellaan, mikäli alueen maankäyttöä muutetaan.

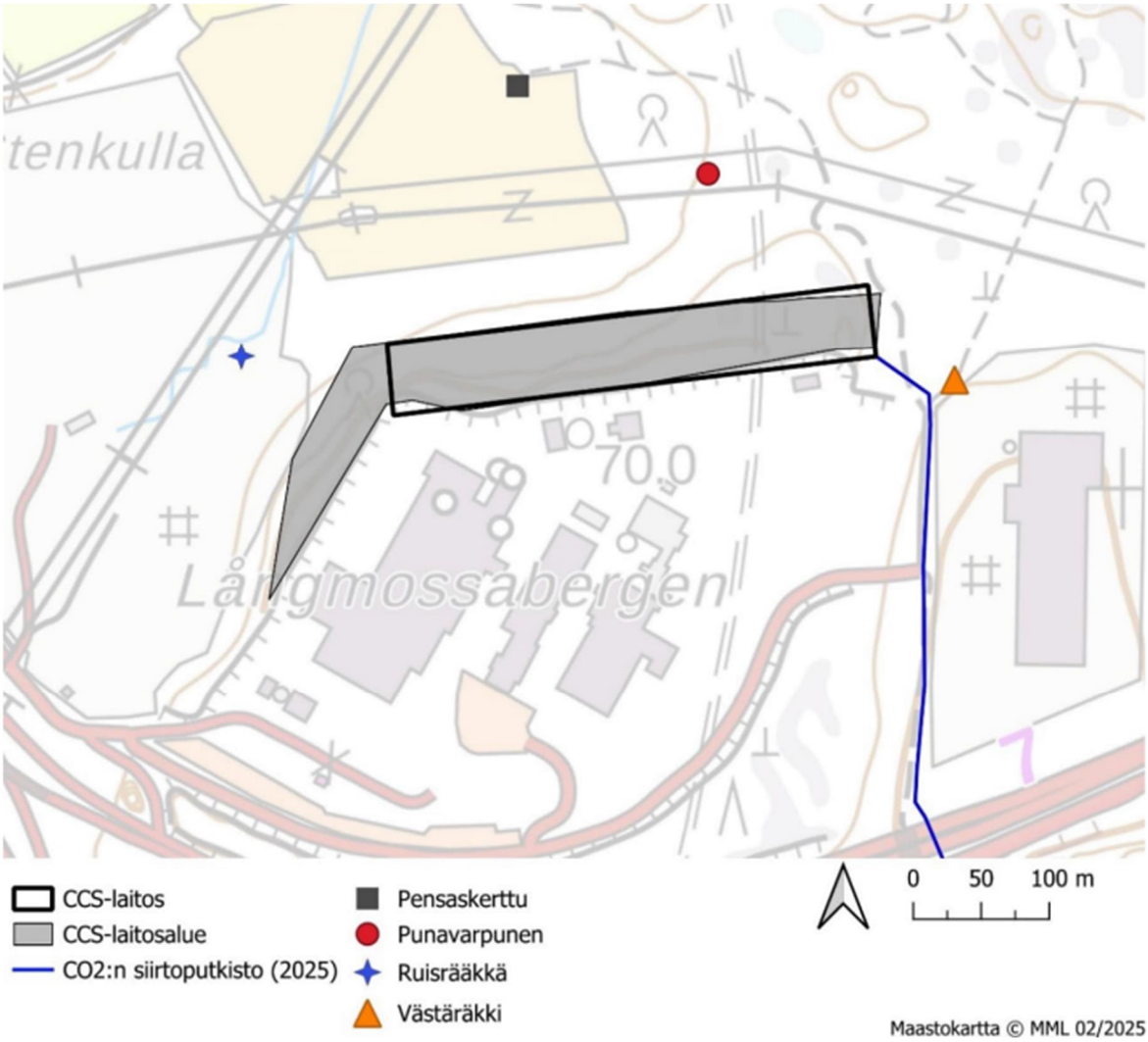
Pohjoisrinteen metsä on varttunutta tai vanhaa tuoreen kankaan havupuuvaltaista sekametsää, jossa on kymmeniä järeitä ylispuumäntyjä sekä runsaasti lahopuuta eri lahoasteiden järeinä maapuina että pystyyn kuolleina kuusina. Alueella on myös pieniä kalliopaljastumia. Pohjoisrinteen alaosassa, joka on tontin ulkopuolella VL-alueella, ja länsirinteessä on nuorempaa puustoa. Pohjoisrinteen metsä edustaa luontotyyppiä varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat, joka on arvioitu luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa (Kontula & Raunio 2018) silmälläpidettäväksi (NT) koko maassa ja vaarantuneeksi (VU) Etelä-Suomessa. Luontokohteiden arvoluokittelussa pohjoisrinnettä voidaan pitää monimuotoisuutta turvaavana (arvoluokan 3) kohteena, koska luontotyyppiesiintymä on edustava ja uhanalaisista lajeista esiintyy ainakin lahokaviosammalta (Mäkelä & Salo 2024). Rajaukseen on otettu mukaan myös alarinteen (sijaitsee jätevoimalan tontin pohjoispuolella VL-alueella) nuoremman metsän alue, koska lahokaviosammalta esiintyy siellä vanhoilla kannoilla ja ainoa alueella vuoden 2024 selvityksessä havaittu lahokaviosammalen itiöpesäke löytyi sieltä. Jätevoimalatontilla sijaitseva länsirinteen metsä on lähinnä monimuotoisuutta tukeva (arvoluokan 4) kohde.

Luontokohderajaukset suunnitellun hiilidioksidin talteenottolaitoksen (CCS-laitos) alueella ja lähiympäristössä: 1=pohjoisrinteen metsä ja lahokaviosammalen ydinalue; 2=länsirinteen metsä.

AFRY Finland Oy on tehnyt Vantaan Energia Oy:n hiilidioksidin talteenottolaitoksen YVA-menettelyä varten jätevoimalan länsi-ja pohjoisosista lähiympäristöineen kasvillisuus-, luontotyyppi- sekä linnustoselvityksen ja lepakkopotentiaalin arvioinnin *(Hiilidioksidin talteenottohankkeen luontoselvitykset 2024 / YVA-raportin liite 4: Luontoselvitysten 2024 raportti)*. Linnustoselvityksen ja lepakkopotentiaalin arvioinnin maastokäynnit tehtiin 22.5.2024 noin klo 9.15–10.45 ja 4.6.2024 klo 4.30–6.30. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys tehtiin 3.7.2024.

Linnustosta jätevoimalan laitosalueen ulkopuolella lähiympäristössä havaittuja suojelullisesti arvokkaita lajeja ovat ruisrääkkä (lintudirektiivin I liitteen laji), pensaskerttu (silmälläpidettävä, NT), västäräkki (NT), punavarpunen (NT) ja haarapääsky (vaarantunut, VU). Nämä kaikki ovat kuitenkin ympäröivien avomaiden (ruisrääkkä, västäräkki) tai pensaikkojen (punavarpunen, pensaskerttu) lajeja. Kaikkia näitä lajeja havaittiin yksi pari. Haarapääskyt (5 yksilöä) olivat puolestaan metsän ja jätevoimalan yllä lentäviä saalistelijoita, eikä niitä ole sijoitettu kartalle.

Jätevoimalan hiilidioksidin talteenottolaitoksen (CCS-laitos) alueen läheisyydessä vuoden 2024 inventoinneissa havaitut suojelullisesti arvokkaat lintulajit. Jätevoimalan yllä saalistaneet haarapääskyt (5 yksilöä) eivät ole kartassa (AFRY Finland Oy)

Jätevoimalan ET-korttelialueelle suunnitellun hiilidioksidin talteenottolaitoksen (CCS-laitos) alueella ei tehty varsinaista lepakkoselvitystä mutta alueen lepakkopotentiaalia arvioitiin linnustoselvitysten yhteydessä. Erityisesti arvioitiin, olisiko alueella mahdollisia luokan I–III lepakkoalueita seuraten Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeen luokittelua (SLTY 2023):

- Luokka I: Lisääntymis- tai levähdyspaikka. Säilytettävä, hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulaissa kielletty.
- Luokka II: Tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti. Alueen arvo lepakoille huomioitava maankäytössä (EUROBATS).
- Luokka III: Muu lepakoiden käyttämä alue. Maankäytössä mahdollisuuksien mukaan huomioitava alueen arvo lepakoille.

Kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit kuuluvat luontodirektiiviin liitteen IV (a) lajeihin eli niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulailla (78 §). Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ovat lisääntymispaikat, muut kesä-, kevät- ja syysaikaiset päiväpiilot sekä talvehtimispaikat (SLTY 2023).

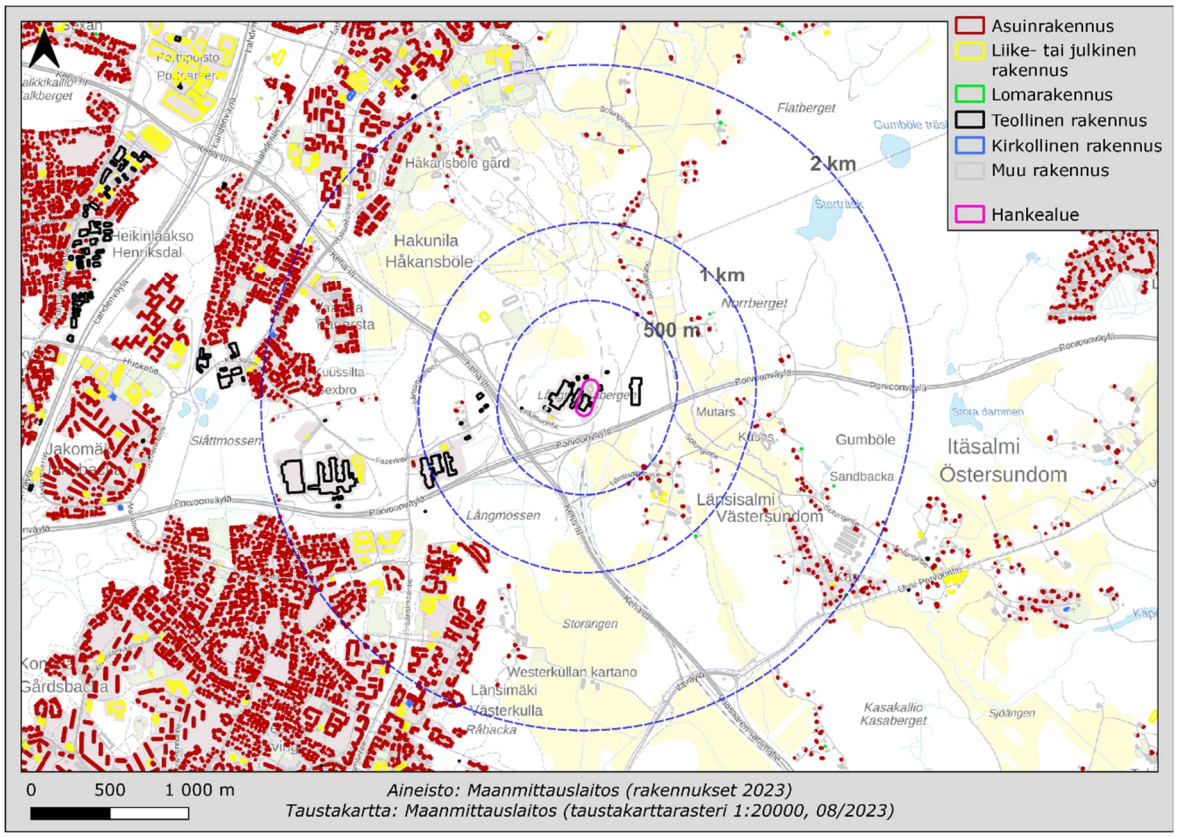
Jätevoimalan ET-korttelialueelle suunnitellun hiilidioksidin talteenottolaitoksen (CCS-laitos) alueen metsä on suurelta osin liian tiheää lepakoiden saalistusalueeksi. Alueen reunat ja avoimemmat osat ovat mahdollisia saalistelualueita pohjanlepakolle, joka on lajeista joustavin elinympäristönsä suhteen ja sietää myös valosaastetta. Alueella ei kuitenkaan ole esimerkiksi reheviä kosteikoita, jotka voisivat olla mahdollisia merkittäviä lepakoiden saalistelualueita. Alueella ei ole myöskään ilmeisiä lepakkoyhdyskuntien paikkoja, kuten kookkaita kolopuita tai vanhoja rakennuksia. Myöskään selkeitä talvehtimispaikkoja (kellareita, bunkkereita tai kivilouhikoita) ei ole. Yksittäisiä lepakoita alueella todennäköisesti saalistelee, samoin yksittäisten lepakoiden pesimistä esimerkiksi puun raoissa ei voi sulkea pois. Luokan I–II lepakkoalueiden sijoittuminen hankealueelle on hyvin epätodennäköistä, todennäköisesti siellä ei sijaitse myöskään luokan III alueita.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Asuminen, väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Hakunilan suuralueella sijaitsevassa Ojangon kaupunginosassa asui vuoden 2025 alussa 68 asukasta. Vuosina 2014–2024 Väestön määrä on ollut keskimäärin noin 72 asukasta. Ojangon väestön määrän ennustetaan vuosina 2024–2034 vähenevän. *(Vantaan kaupunki, Strategia ja tutkimus)*

Lähin asuinkiinteistö sijaitsee asemakaava-alueen koilliskulmasta Ojangon lähivirkistysalueen metsän ja kalliokohoumien takana noin 260 m etäisyydellä koilliseen Kalliolaaksontiellä.

Asuin- ja lomarakennukset sekä muut rakennukset alueen ympäristössä (AFRY Finland Oy, 2023)

Palvelut ja työpaikat

Vantaalla oli vuoden 2023 lopussa 127 400 työpaikkaa, mikä oli enemmän kuin koskaan aiemmin. Työpaikkakasvu jäi kuitenkin alhaiseksi verrattuna ennätysvuosiin 2021–2022. Työpaikkoja tuli eniten kuljetuksen ja varastoinnin toimialalle (+890) ja niitä väheni etenkin rakentamisalalta (-1 100). Vantaalla oli 5,3 % Suomen työpaikoista. Vantaan työpaikkaomavaraisuus oli 108,3 % vuonna 2023. Kaikista Suomen kunnista Vantaan työpaikkaomavaraisuusaste oli 30. korkein. Vantaan työpaikoista 18 % oli tukku- ja vähittäiskaupassa, 15 % kuljetuksen ja varastoinnin parissa, hallinto- ja tukipalveluissa 11,1 % sekä 10,9 % teollisuudessa.

Vantaan suuralueista eniten työpaikkoja vuoden 2023 lopussa sijaitsi Aviapoliksessa, 42 300, mikä oli kolmannes kaikista Vantaan työpaikoista.

Ojanko on osa Hakunilan suuraluetta, jolla oli v. 2023 lopussa 6 719 työpaikkaa. Suuralueelta on viimeisen kymmenen vuoden aikana vähentynyt 65 työpaikkaa. Vuoden 2023 lopussa Ojangossa oli 407 työpaikkaa.

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalassa on noin 130 työntekijää.

Lähin koulu (Västersundoms skola) sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä asemakaava-alueesta kaakkoon ja lähimmät päiväkodit Rajakylässä ja Länsimäessä 1,2–1,3 km:n etäisyydellä kaavamuutosalueen lounaispuolella. Etäisyys kaavamuutosalueesta Länsimäen ja Hakunilan terveysasemiin on noin 2,2–2,6 km.

Yhdyskuntarakenne

Asemakaava-alue sijaitsee Kehä III:n ja Porvoonväylän liittymän pohjoispuolella yhdyskuntateknisen huollon toimintojen alueen keskellä, Kehä III:n/Porvoonväylän ja Länsisalmi–Anttila sähkön voimajohtolinjan välissä Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan alueella. Asemakaava-alueen länsipuolella

sijaitsevat Rudus Oy:n maa-ainesten ottoalue ja betoni- ja tiilijätteen kierrätysalue sekä Itä-Vantaan linja-autovarikko ja itäpuolella Remeo Oy:n kierrätyslaitos. Asemakaava-alueen itäosan alla on Vuosaaren satamaradan rautatietunneli.

Asemakaava-alueen pohjoispuolella on suurjännitevoimalinjoja, koiraurheilukeskus sekä Ojangon ulkoilualue, jossa on valaistu Hakunilan kuntorata.

Asemakaava-alue liittyy Pitkäsuontien välityksellä Kehä III:en, jolta on yhteys Porvoonväylälle. Pitkäsuontie on Vantaan yleiskaavassa osoitettu jatkumaan Porvoonväylän pohjoisreunassa Helsingin Norrbergetiin.

Kaupunkikuva

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan rakennukset ovat suuria ja korkeita ja ne näkyvät kaupunkikuvassa ja maisemassa. Jätevoimalan ympäristön kaupunkikuva muodostuu Kehä III:n ja Porvoonväylän liikennealueista, Itä-Vantaan linja-autovarikosta, lumenvastaanottoalueesta, maa-ainesten otto- ja käsittelyalueista, betoni- ja tiilijätteen kierrätysalueesta, Remeon kierrätyslaitoksesta sekä Länsisalmi–Anttila sähkön voimajohtolinjoista.

Viistoilmakuva asemakaava-alueen ympäristöstä v. 2022, vasemmalla Kehä III, kuvan alareunassa Porvoonväylä

Viistoilmakuva Vantaan Energia Oy:n jätevoimalasta v. 2022

Rakennettu kulttuuriympäristö, maisema-alueet ja muinaisjäännökset

Asemakaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä ovat asemakaava-alueen pohjoispuolella lähimmillään noin 1 kilometrin etäisyydellä sijaitseva Sotungin kylä ja Håkansböle sekä asemakaava-alueen eteläpuolella lähimmillään noin 1,3 kilometrin etäisyydellä sijaitsevat Pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet *(Museovirasto 2021).* Maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä ovat asemakaava-alueen eteläpuolella lähimmillään noin 670 metrin etäisyydellä sijaitseva Länsisalmen kulttuurimaisema sekä pohjoispuolella lähimmillään noin 490 metrin etäisyydellä sijaitseva Sotungin kylämaisema ja Håkansbölen kartano *(Uudenmaan liitto 2012).*

Asemakaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti luokiteltuja maisema-alueita. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Vantaanjokilaakso, sijaitsee asemakaava-alueen länsipuolella noin 8 kilometrin etäisyydellä.

Asemakaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lähin muinaisjäännös on Västersundom (Länsisalmi) Måsbrot hem åkern (1000007051), joka sijaitsee noin 170 metriä kaavamuutosalueesta itään päin. Kyseessä on historiallinen kylänpaikka, joka sijoittuu selännealueen länsireunaan. Vantaan kaupunginmuseolta saadun tiedon mukaan paikalla on suoritettu Remeon jätteiden lajittelukeskuksen rakentamisen yhteydessä arkeologiset koetutkimukset, eikä tutkittavalta alueelta löydetty merkkejä säilyneistä muinaisesta ihmistoiminnasta kertovista maakerroksista. Muut kiinteät muinaisjäännökset sijoittuvat yli 400 metrin etäisyydelle kaavamuutosalueesta ja väliin jää muun muassa Kehä III ja Porvoonväylä tai selännealueita.

Asemakaava-alueella tai sen välittömällä vaikutusalueella ei ole rakennusperintökohteita tai asemakaavalla suojeltuja rakennuksia. Håkansbölen kartanon alueen rakennusperintökohteet Ojangon kaupunginosassa sijaitsevat lähimmillään noin 1,2 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueen

pohjoispuolella. Länsisalmen kylän rakennusperintökohteet sijaitsevat lähimmillään noin 250 metrin etäisyydellä asemakaava-alueen kaakkoispuolella.

Virkistys

Asemakaava-alueella ei ole yleis- eikä asemakaavoitettuja virkistysalueita. Asemakaava-alueen pohjoispuolella sijaitsee Ojangon ulkoilualue, jossa on valaistu Hakunilan kuntorata. Alueen luoteispuolella sijaitsee myös Ojangon koiraurheilukeskus.

Asemakaava-alueen itäosan ja Remeon välissä olevalle lähivirkistysaluekaistaleelle ja rakentamattomaksi jääneelle pohjoiseteläsuuntaiselle Pitkäsuontien katualuevaraukselle (kartoissa Långmosseninkuja) toteutetaan talvisin Hakunila-Mustavuori yhdyshiihtolatu, joka hyödyntää Porvoonväylän alikulkua.

Maakuntakaavassa sekä Vantaan yleiskaavassa pohjoiseteläsuuntainen virkistysalue- ja ekologinen yhteys on osoitettu asemakaava-alueesta noin 200 m itään Remeon ja Sotungintien väliselle kallioylängölle.

Yleiskaavan virkistysalue- ja ekologinen yhteys Remeon ja Sotungintien välisellä kallioylängöllä

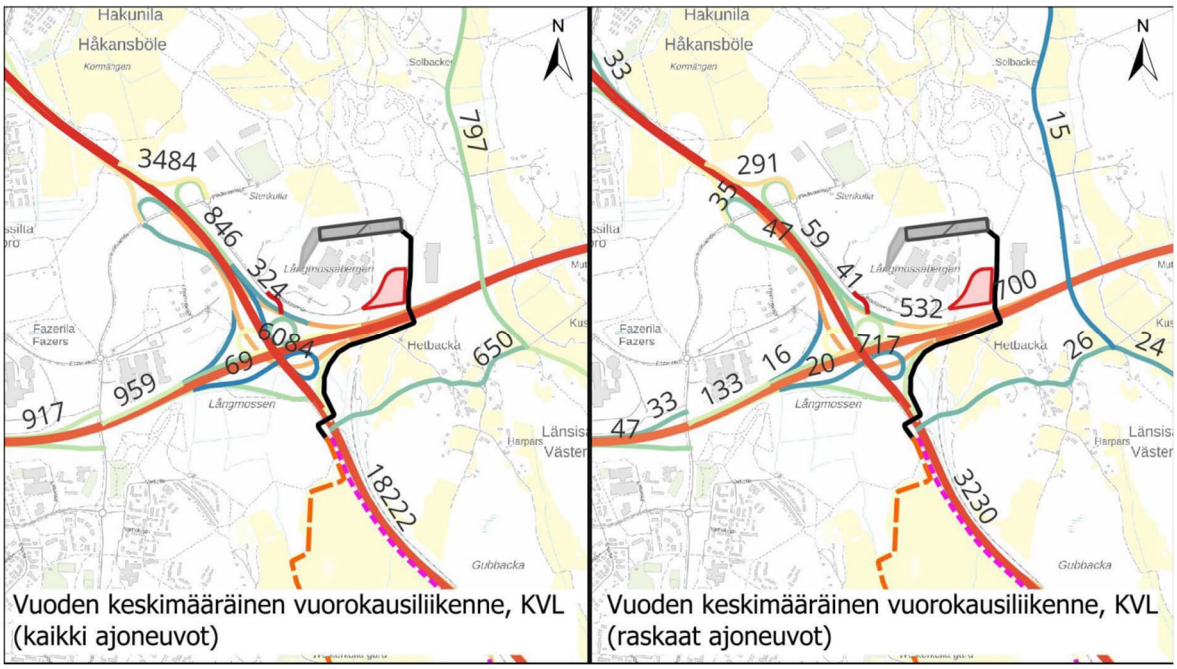
Liikenne

Esitetyt tiedot perustuvat Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan hiilidioksidin talteenottohankkeen YVA-menettelyn aineistoihin.

Asemakaava-alue sijaitsee Kehä III:n ja valtatie 7:n (Porvoonväylä) eritasoliittymän pohjoispuolella.

Kehä III:n vuoden keskimääräinen liikennemäärä on Porvoonväylän pohjoispuolella 31 627 ajoneuvoa vuorokaudessa, mistä raskaan liikenteen osuus on 3 377 ajoneuvoa. Porvoonväylän eteläpuolella on 18 222 ajoneuvoa vuorokaudessa, mistä raskaan liikenteen osuus on 3 230 ajoneuvoa. *(Väylävirasto 2025)*

Porvoonväylän vuoden keskimääräinen liikennemäärä on Kehä III:n itäpuolella 29 836 ajoneuvoa vuorokaudessa, mistä raskaan liikenteen osuus on 2 331 ajoneuvoa. Kehä III:n länsipuolella on 16 377 ajoneuvoa vuorokaudessa, mistä raskaan liikenteen osuus on 847 ajoneuvoa. *(Väylävirasto 2025)*

Vuoden keskimääräinen vuorokausiliikenne Kehä III:n eritasoliittymissä Porvoonväylälle sekä Länsimäentielle

Pitkäsuonkujalla kulkee Ojangon linja-autovarikolle noin 600 ajoneuvoa vuorokaudessa *(Trafix Oy 2017).*

Asemakaava-alue tukeutuu Pitkäsuontiehen, joka on Remeon kierrätyslaitokselle päättyvä katu. Kadun liikenne muodostuu Vantaan Energian jätevoimalan sekä Remeon kierrätyslaitoksen aiheuttamasta liikenteestä. Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan liikennemäärän arvioidaan olevan tällä hetkellä noin 320 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa, joista suurin osa jätekuljetuksia. Kuljetukset tapahtuvat pääsääntöisesti arkisin klo 6–22 välisenä aikana. Jätevoimalan henkilöajoneuvojen liikennemäärä on tällä hetkellä noin 50 ajoneuvoa vuorokaudessa. Remeon kierrätyslaitokselle liikennöi noin 255 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa *(Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2019)*.

Vuosaaren sataman rautatietunneli kulkee kaavamuutosalueen itäosan ali.

Pitkäsuontien läntinen osuus on osa erikoiskuljetusreittiä. Se yhdistyy Kehä III ja Porvoonväylän liittymään Vantaan Energia Oy:n jätevoimalatontin lounaisosassa alueella.

Kaavamuutosaluetta lähinnä oleva bussipysäkkipari sijaitsee Kehä III:n ja Länsimäentien eritasoliittymässä Vaaralan puolella Kehä III:a. Niiden kautta liikennöivät arkiaamuisin ja iltapäivisin Sotungin koulun ja Länsisalmen yhdistävät bussilinjat 588 ja 588B.

Vesihuolto

Vedenjakelu

Asemakaavan muutosalueelle on rakennettu vesihuolto. Alueen vedensaanti hoidetaan Hakunilan, Vantaan Energia Oy:n Ojangon jätevoimalan ja Länsimäen välisellä d600 runkojohdolla, josta on liitos d200 vesijohtoon.

- Vj600T 2012 Ojangon Runkovesijohto
- Vj200PE 2020 Jätevoimalaitoksen ja Remeon vesijohto

Alueen vesijohtoverkko kuuluu Hakunilan painepiiriin. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon ja Tikkurilan painepiirin kautta. Hakunilassa sijaitsevan vesitornin tilavuus on 1000 m3, HW = +94,20 ja NW = +88,00. Lisäksi käytössä on

alasäiliö, jonka tilavuus on 2700 m3. Vesijohtoverkon alin painetaso kaava-alueella on noin + 85.30 ja ylin on noin + 95.30. Painetasot on ilmoitettu N2000- järjestelmässä metreinä merenpinnasta (mvp).

Jätevesiviemäröinti

Alueelle on rakennettu jätevesiviemäröinti. Alueen jätevedet kootaan Pitkäsuontien vietto- ja paineviemärilinjalla Pitkäsuontien (Långmossebergin) jätevedenpumppaamolle.

Jätevedet pumpataan vuonna 2022 rakennettua d315 paineviemärilinjaa pitkin Fazerilan kautta etelään Rajakylään. Sieltä jätevedet johdetaan Mailatien jätevesien mittausaseman kautta Helsingin viemäriverkkoon. Lopulta jätevedet ohjataan Viikinmäen keskuspuhdistamolle puhdistettaviksi.

- Pv160PE 2020 Jätevoimalaitoksen paineviemäri
- Pv110PE 2020 Remeon paineviemäri

Hulevesijärjestelmä

Kaava-alueen hulevedet johdetaan länsipuolelta Ojangonojaan ja itäpuolelta Westerkullan ojaan. Ojangonoja yhtyy edelleen alajuoksulla Krapuojaan. Molemmat ojat laskevat vedet mereen Helsingin edustalla Itäsalmen Kapellvikeniin.

Kaukolämpö

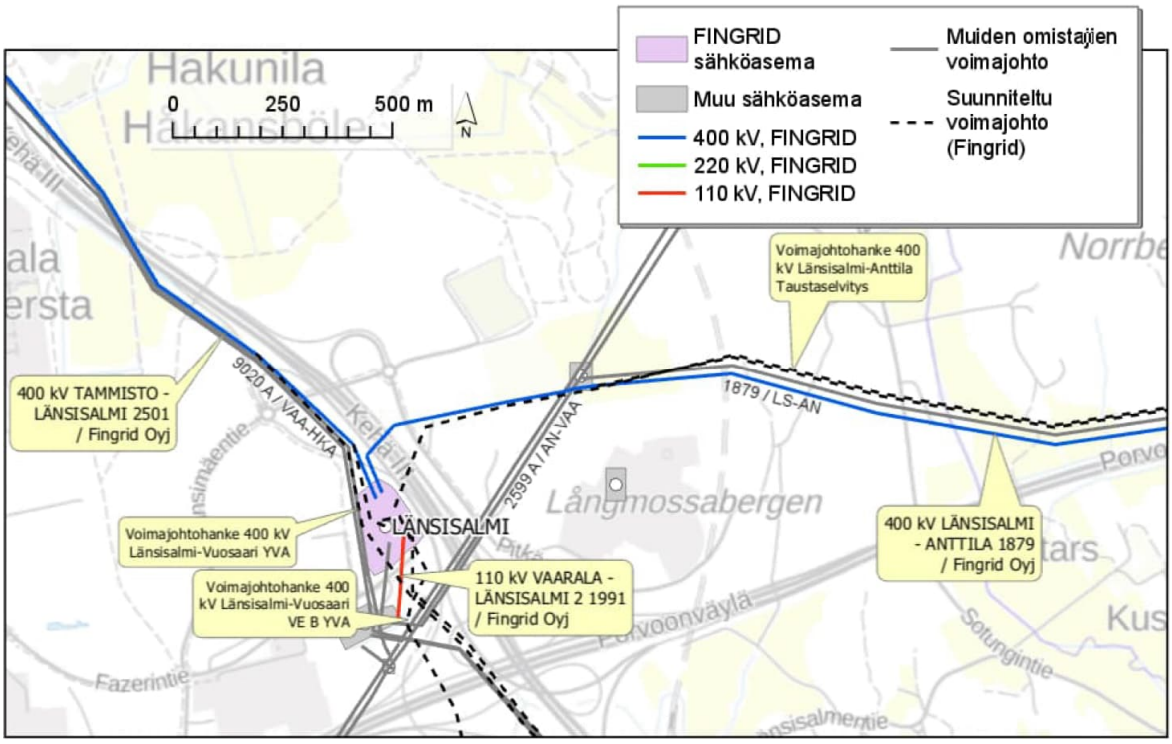
Asemakaava-alueen pohjoisosassa sijaitsee kaukolämpöputkia. Ne suuntautuvat jätevoimalarakennuksista korttelialueen luoteiskulmasta asemakaava-alueen ulkopuolelle.

Sähköverkko

Fingrid Oyj:n suurjänniteverkon 400 kV sähkön voimajohtolinja Länsisalmi–Anttila sijaitsee asemakaava-alueen pohjois- ja länsipuolella. Lähialueelle on vireillä 400 kV voimajohtohanke Länsisalmi–Vuosaari sekä 400+110 kV voimajohtohanke Länsisalmi–Anttila.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n suurjänniteverkon 110 kV sähkön voimajohtolinja kulkee lounaasta koilliseen asemakaava-alueen länsipuolella Pitkäsuontie 4–8 sijaitsevan Rudus Oy:n maa-ainesten ottoalueen ja betoni- ja tiilijätteen kierrätysalueen halki.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keskijänniteverkon 20 kV maakaapelit sijaitsevat Pitkäsuontien alla sekä Länsisalmi–Anttila sähkön voimajohtolinjan eteläosan vieressä.

Asemakaava-alueen lähiympäristön voimajohdot sekä voimajohtohankkeet

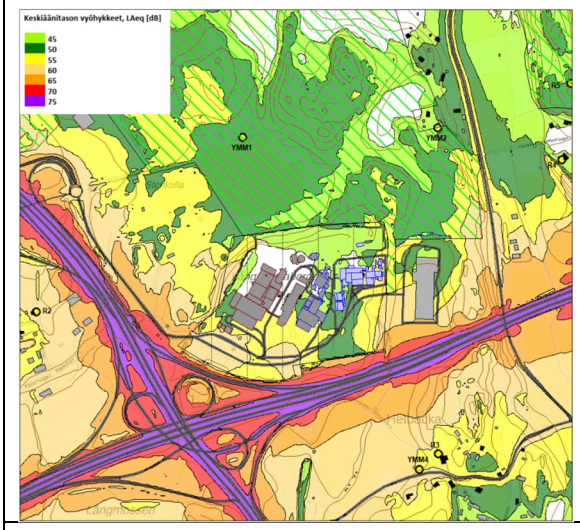
Ympäristöhäiriöt

Esitetyt tiedot perustuvat Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan hiilidioksidin talteenottohankkeen YVA-menettelyn aineistoihin.

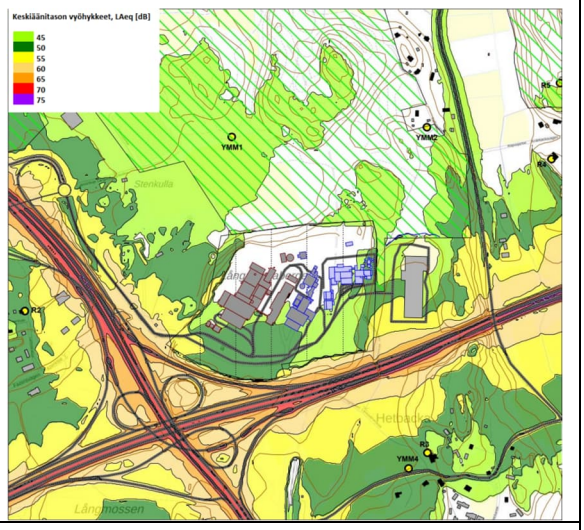
Melu

Asemakaava-alueella ja sen ympäristössä melua aiheuttaa etenkin Porvoonväylän ja Kehä III:n vilkas liikenne. Myös Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan toiminnot aiheuttavat melua ympäristöön. Muita alueen merkittäviä melulähteitä ovat Itä-Vantaan linja-autovarikko, Remeo Oy:n kierrätyskeskus sekä Rudus Oy:n betoni- ja tiilimurskeen valmistuslaitos sekä mullanjalostusalue.

Suomen Väyläviraston ylläpitämän Suomen Väylät karttapalvelun mukaan Vantaan Energia Oy:n jätevoimala-alueen eteläpuolella kulkevan Porvoonväylän melutaso LAeq on tien vieressä vuonna 2022 ollut päivällä (klo 7–22) yli 75 dB ja yöllä (klo 22–7) noin 70–75 dB. Tieliikenteen melu vaikuttaa ympäristöönsä siten melko laajalla alueella Porvoonväylän ja Kehä III risteysalueella. Porvoonväylän pohjoispuolella tieliikenteen aiheuttama melutaso laskee yöllä vasta noin 100 m päässä tien reunasta 40–45 dB:iin LAeq ja päivällä 100 m päässä tien reunasta noin 55–60 dB:iin LAeq (Suomen väylät s.a.).

Nykytilan mallinnettu tieliikennemelun keskiäänitaso LAeq, päivällä klo 7–22 (AFRY Finland Oy)

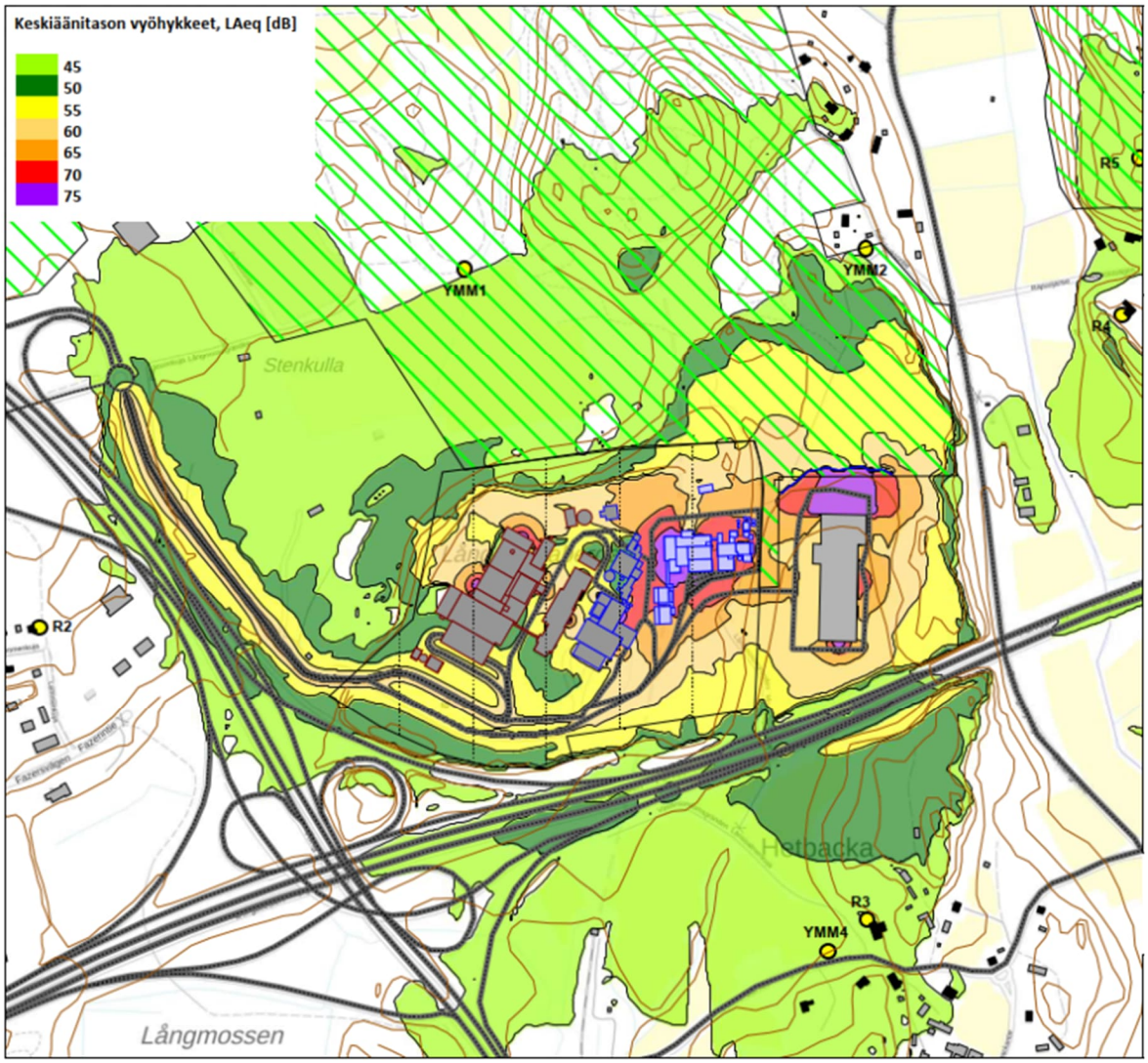
Nykytilan mallinnettu tieliikennemelun keskiäänitaso LAeq, yöllä klo 22–7 (AFRY Finland Oy)

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyisten toimintojen melua ja tärinää torjutaan rakennusteknisin toimenpitein ja huomioimalla melun leviämisen estäminen häiriintyvien kohteiden suuntaan. Kiinteistölle suuntautuvat kuljetukset ajoittuvat pääosin päiväaikaan, mikä vähentää yöajan ympäristömelua.

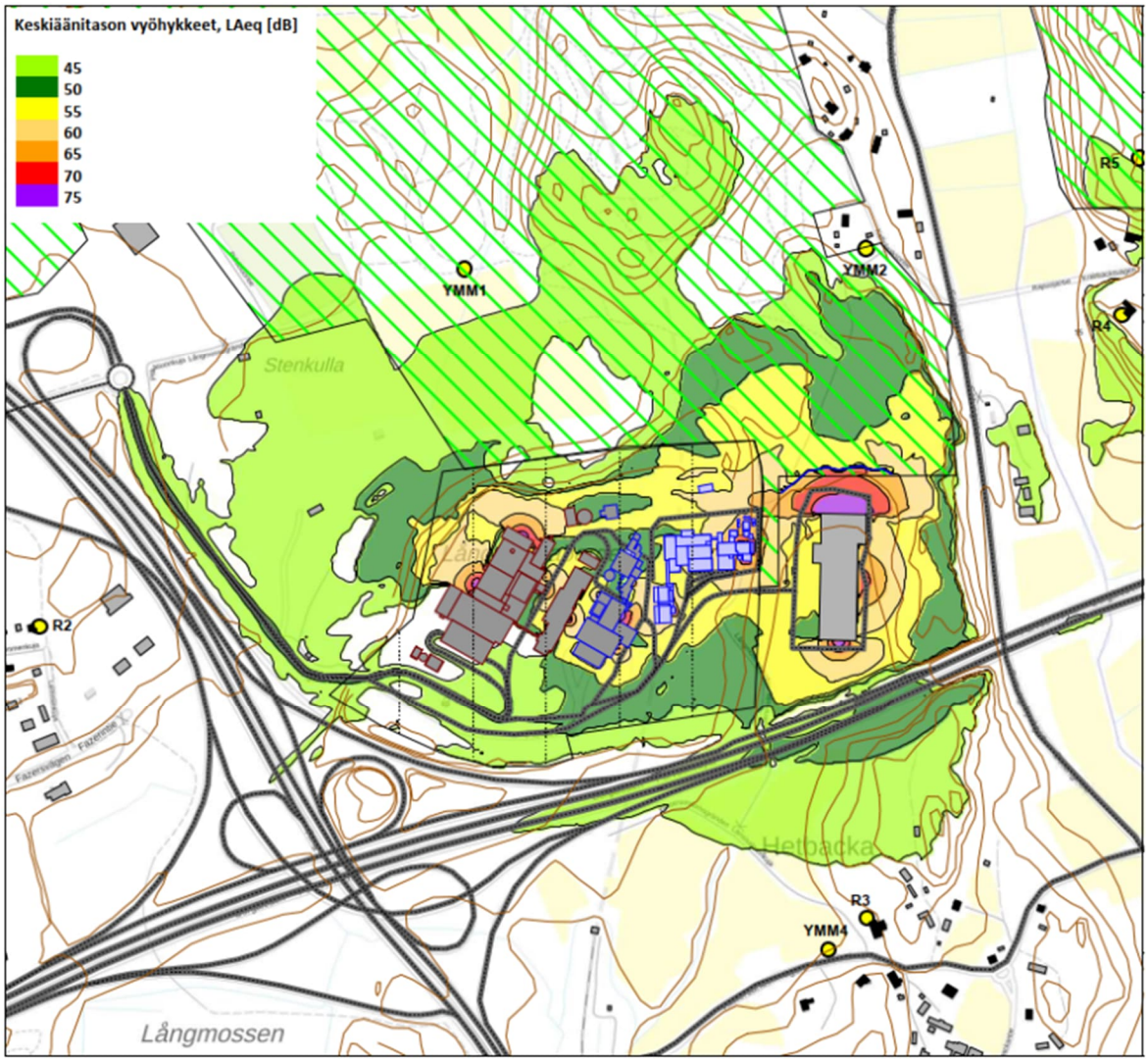
Vantaan Energian viimeisimmän ympäristöluvan mukainen melutasojen vaatimustaso on kuvattu Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksessä 182/2025 ESAVI/32124/2024 seuraavasti: ”Vaarallisen jätteen polttolaitoksen toiminnasta aiheutuva melu yhdessä alueen muiden ympäristöluvanvaraisten toimintojen aiheuttaman melun kanssa ei saa asumiseen käytettyjen kiinteistöjen piha-alueilla tai Ojangon ulkoilualueen rakennetulla reitillä ylittää päivällä (kello 7–22) melun A-painotettua ekvivalenttitasoa (LAeq) 55 dB eikä yöllä (kello 22– 7) ekvivalenttitasoa (LAeq) 50 dB.”

Vuonna 2023 Vantaan jätevoimalan vaikutusalueella ympäristömelutasoja mitattiin neljässä pisteessä asuintalojen piha-alueilla ja Ojangon ulkoilualueella. Merkittävin melunlähde kaikissa mittauspisteissä oli tieliikenne. Muita mainittavia melunlähteitä olivat alueen teolliset toiminnot sekä lentoliikenne. Häiriökorjattujen mittaustulosten mukaan melutaso asuintalojen piha-alueilla oli yöaikaan 44 dB (LAeq) (mittauspiste 2) ja 48 dB (mittauspiste 4). Ojangon ulkoilualueella yöaikaan mitattu melutaso oli 48 dB (LAeq) (AFRY Finland Oy 2023). Vuonna 2023 tehdyt mittaukset lähimmissä herkissä kohteissa eivät ylittäneet ympäristöluvan mukaisia raja-arvoja. Laitosalueella ei ole tärinää aiheuttavia laitteita, mutta alueella aiheutuu jonkin verran tärinää sinne suuntautuvasta raskaasta liikenteestä.

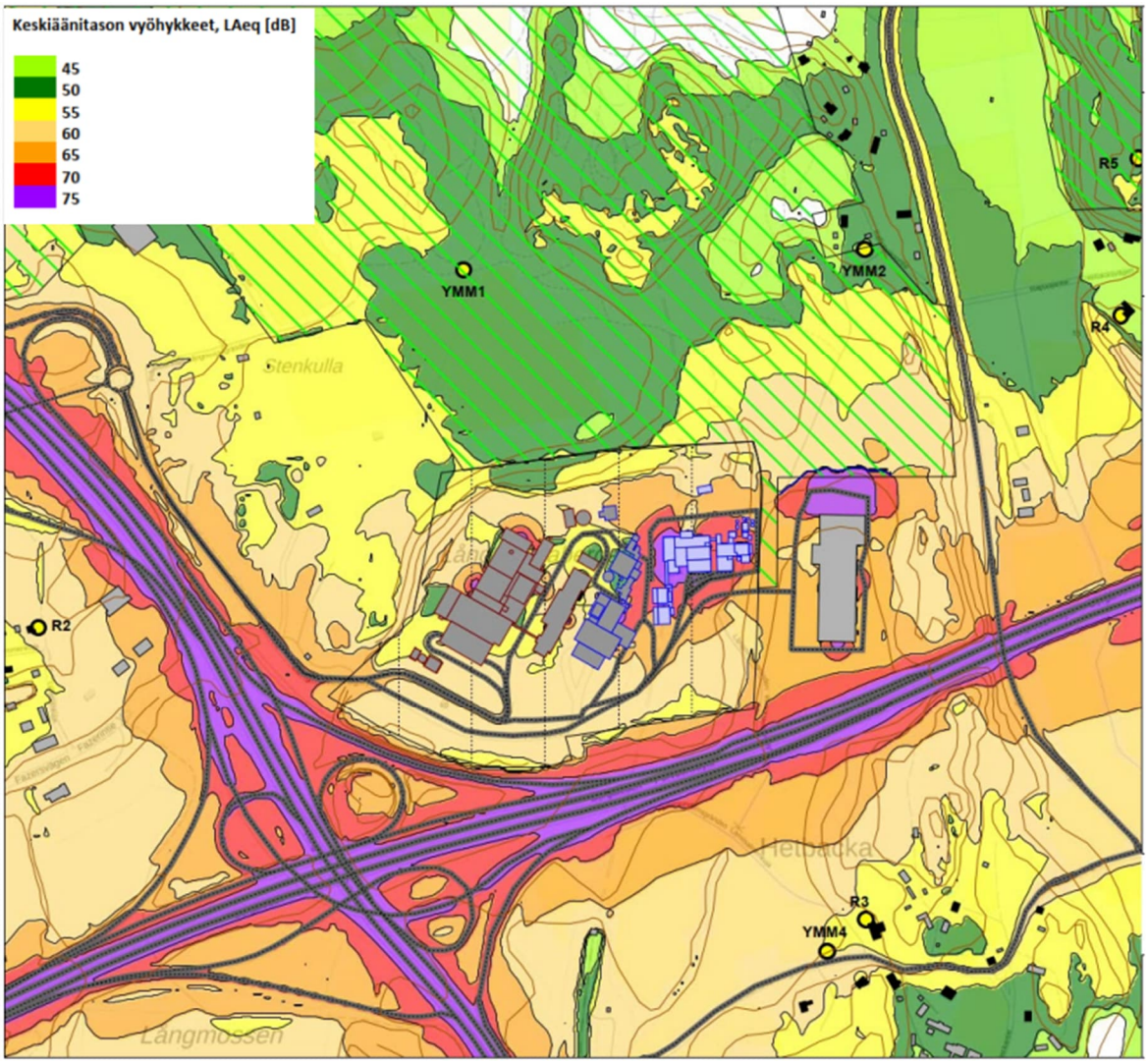
Vantaan Energia Oy:n jätevoimalasta on tehty melumallinnus vuonna 2025 hiilidioksidin talteenottolaitoksen meluvaikutusten arvioimiseksi. Meluselvityksen yhteydessä mitattiin mm. Ojangon alueella ympäristömelua päivällä ja yöllä (AFRY Finland Oy, raportti 101033525–001). Päiväajan mittauksissa havaittiin Ruduksen suunnalta varsin voimakasta telaketjutraktorin toiminnan aikaista melua, mutta murskausmelu ei erottunut mittausajan muiden melulähteiden vuoksi. Laskentatulosten perusteella vaarallisen jätteen polttolaitoksen sekä nykyisten kaikkien kolmen Vantaan Energian polttolaitoksen keskiäänitason LAeq ulkomelumallinnuksen tulokset ovat selkeästi ohjearvojen ja nykyisten ympäristölupien määräysten alittavia kaikissa lähimmissä altistuvissa reseptoripisteissä mallinnusepävarmuus huomioiden (AFRY Finland Oy 2024 c).

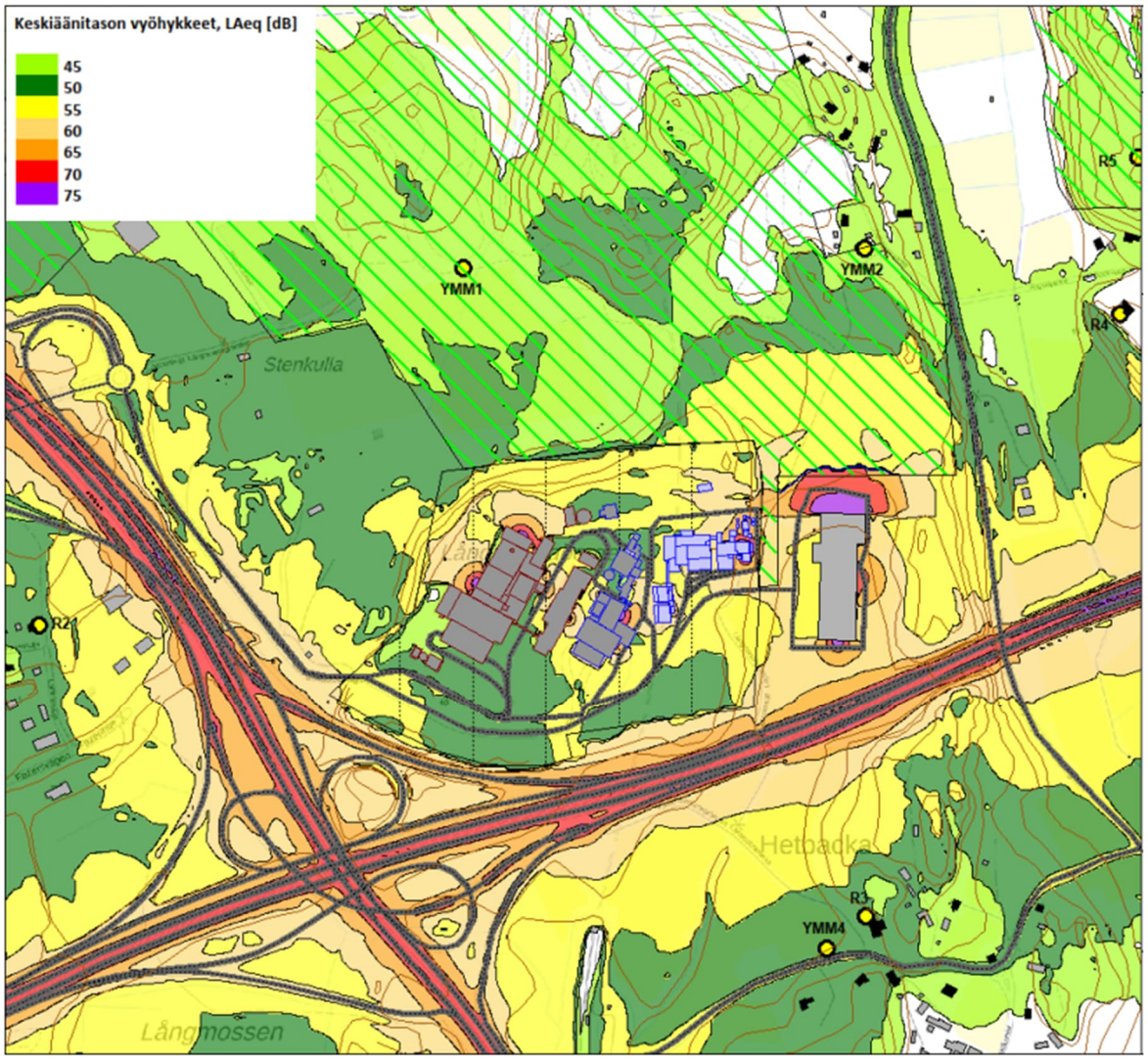
Vantaan Energia Oy:n sekä Remeo Oy:n laitosten nykyisen toiminnan melun keskiäänitaso LAeq päivällä klo 7–22 ilman tieliikennettä (AFRY Finland Oy)

Vantaan Energia Oy:n sekä Remeo Oy:n laitosten nykyisen toiminnan melun keskiäänitaso LAeq yöllä klo 22–7 ilman tieliikennettä (AFRY Finland Oy)

Vantaan Energia Oy:n sekä Remeo Oy:n laitosten toiminnan ja tieliikenteen melun nykytilanteen keskiäänitaso LAeq päivällä klo 7–22 (AFRY Finland Oy)

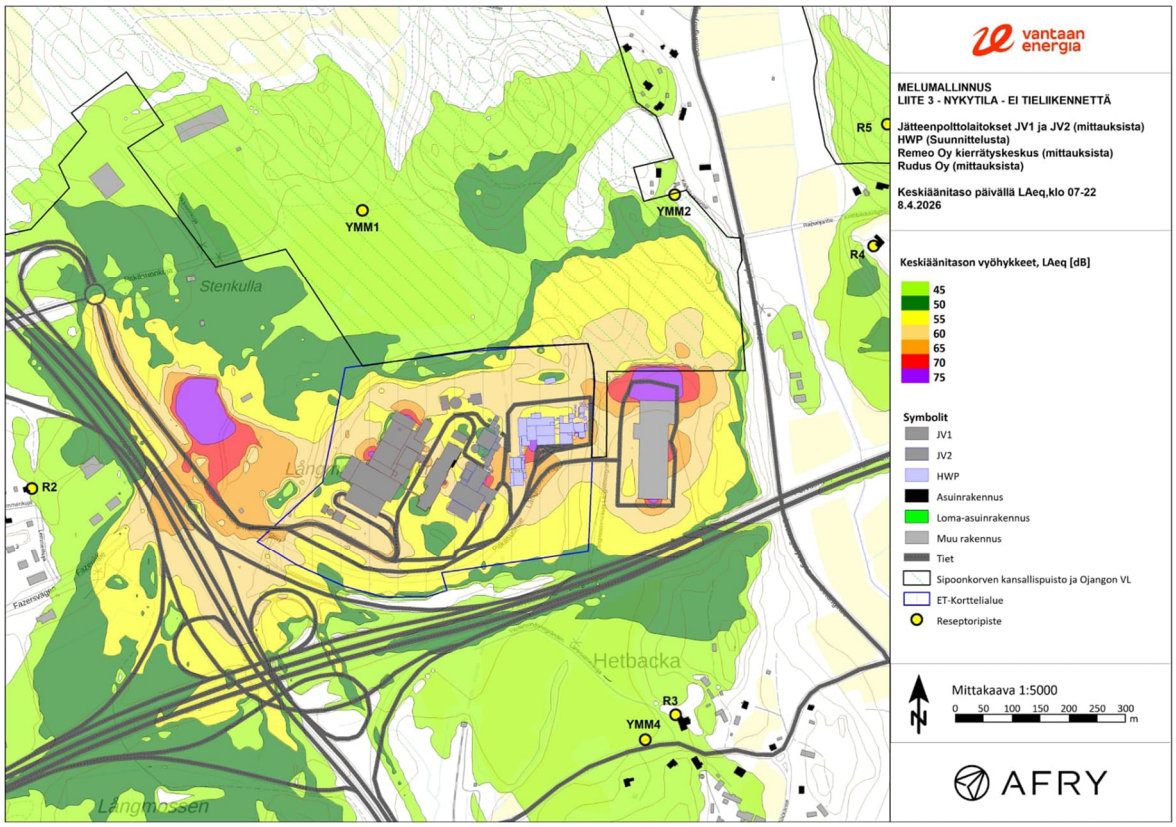

Vantaan Energia Oy:n sekä Remeo Oy:n laitosten toiminnan ja tieliikenteen melun nykytilanteen keskiäänitaso LAeq yöllä klo 22–7 (AFRY Finland Oy)

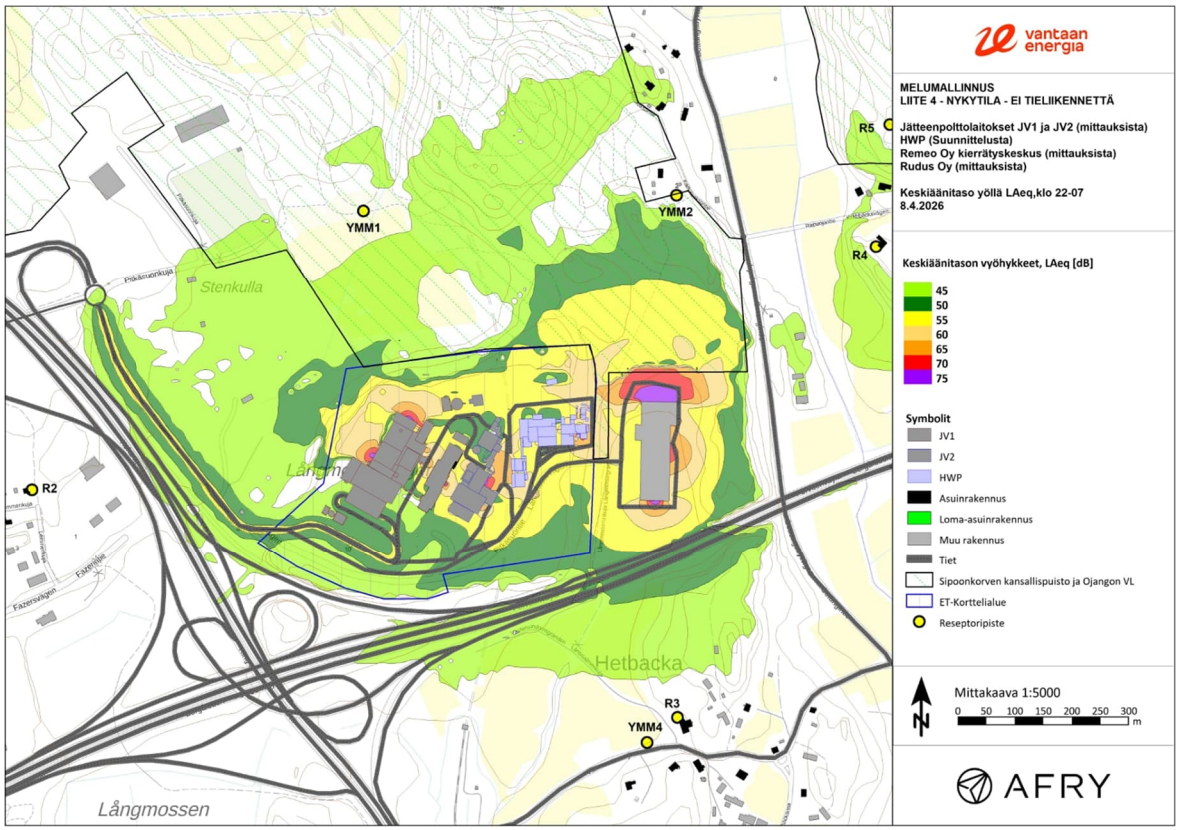
Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan länsipuolella sijaistevan Ruduksen toiminnot on viimeksi mitattu vuonna 2021 (Promethor Oy, raportti PR3825-Y07) äänilähdemittauksena sekä ympäristömelun tarkkailumittauksena. Näiden tarkkailumittausten perusteella Ruduksen toiminnasta ei aiheutunut meluvaikutuksia altistuvissa mitatuissa kohteissa.

Tämän asemakaavan laadinnan yhteydessä AFRY Finland Oy on laatinut melumallinnuksen, jota on lausuntojen takia tarkistettu 10.4.2026. Nykytilanteen ympäristömelun mallinnus sisältää Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyisten laitosten (JV1, JV2, HWP-korkealämpölaitos), Remeo Oy:n kierrätyskeskuksen ja Rudus Oy:n murskausaseman toiminnoista aiheutuvan laskennallisen melun leviämisen alueen ympäristöön ilman tieliikennemelua sekä tieliikennemelun (VT7, Kehä 3, paikallistiet/kadut) kanssa.

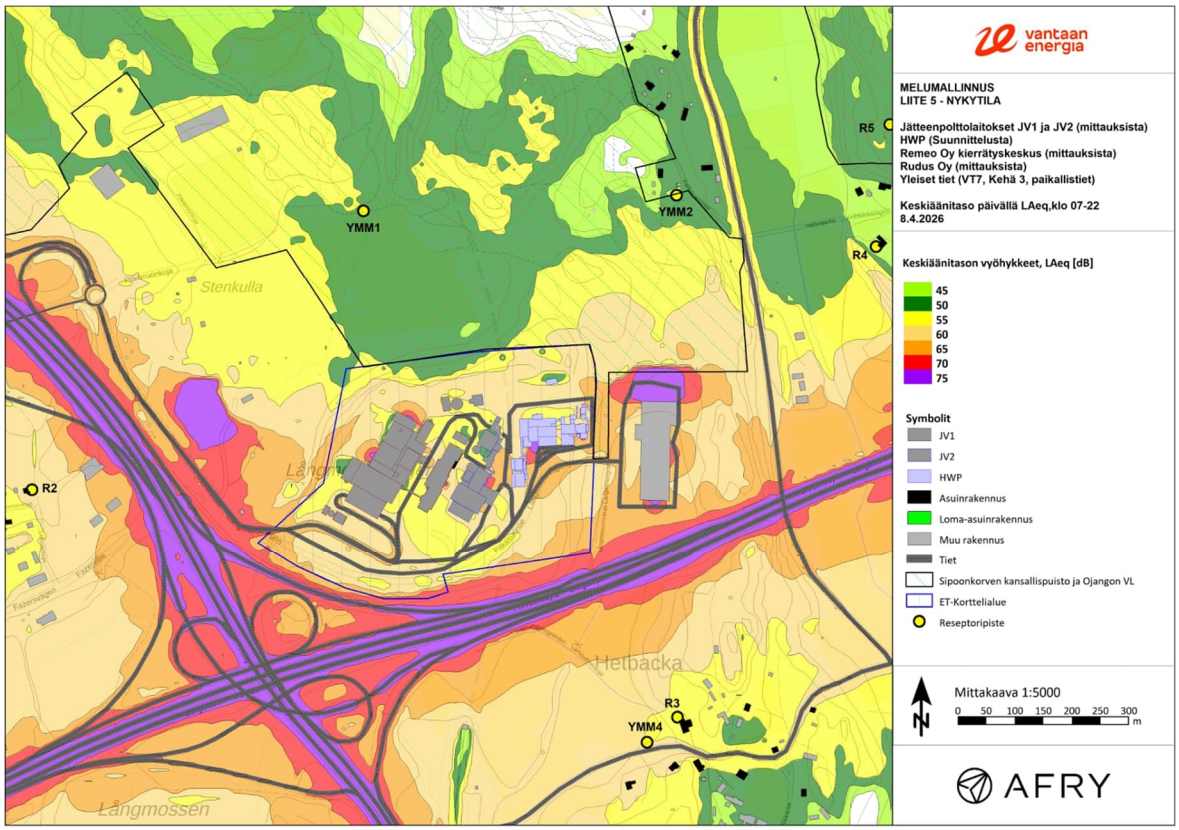
Mallinnusten perusteella Ruduksen murskausaseman meluvaikutus vaikuttaa eniten Kehä 3:n länsipuolelle, mutta vain noin +1 dB muualle ilman tieliikenteen vaikutusta. Kun alueen yleinen tieliikennemelu huomioidaan mallissa, on melun lisäysvaikutus tarkastelupisteissä noin +0,0…+0,1 dB.

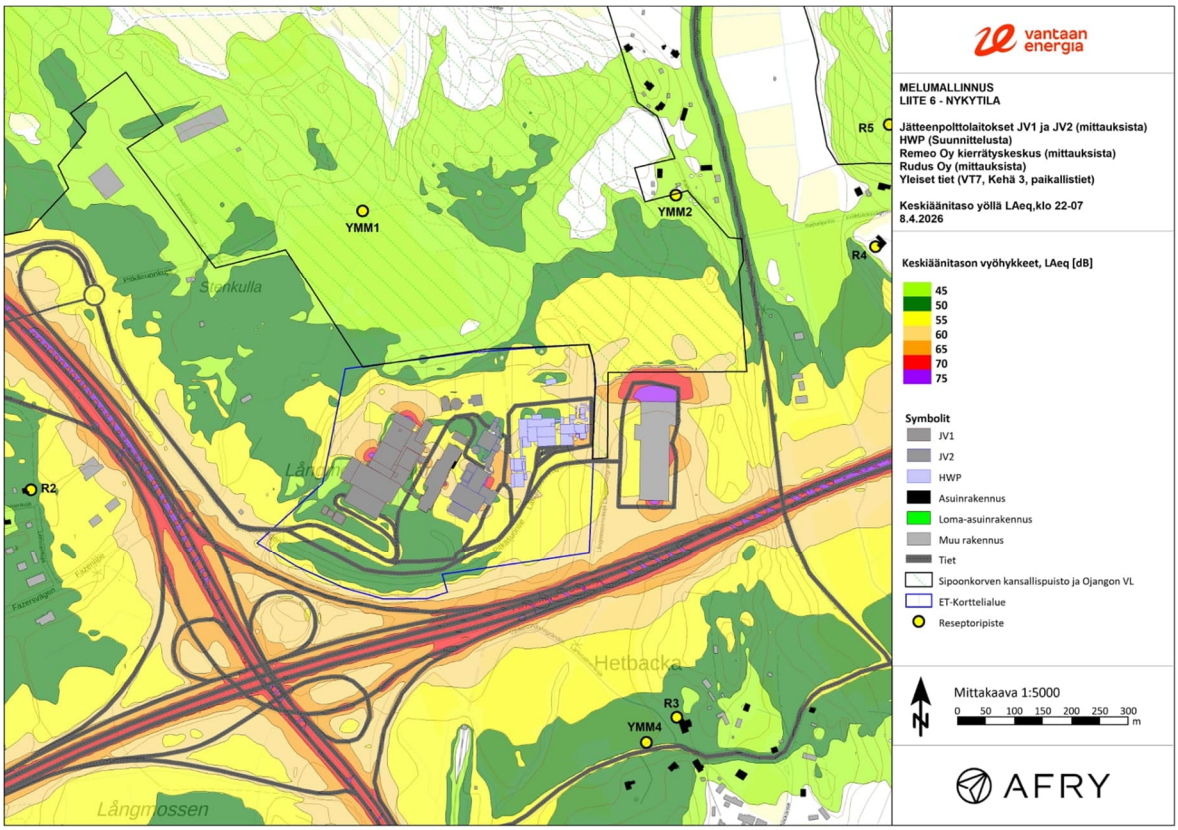
Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyisten laitosten (JV1, JV2, HWP-korkealämpölaitos), Remeo Oy:n kierrätyskeskuksen ja Rudus Oy:n murskausaseman melun nykytilanteen keskiäänitaso LAeq päivällä klo 7–22 ilman tieliikennettä (AFRY Finland Oy)

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyisten laitosten (JV1, JV2, HWP-korkealämpölaitos), Remeo Oy:n kierrätyskeskuksen ja Rudus Oy:n murskausaseman melun nykytilanteen keskiäänitaso LAeq yöllä klo 22–7 ilman tieliikennettä (AFRY Finland Oy)

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyisten laitosten (JV1, JV2, HWP-korkealämpölaitos), Remeo Oy:n kierrätyskeskuksen ja Rudus Oy:n murskausaseman melun nykytilanteen keskiäänitaso LAeq päivällä klo 7–22 tieliikenteen kanssa (AFRY Finland Oy)

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyisten laitosten (JV1, JV2, HWP-korkealämpölaitos), Remeo Oy:n kierrätyskeskuksen ja Rudus Oy:n murskausaseman melun nykytilanteen keskiäänitaso LAeq yöllä klo 22–7 tieliikenteen kanssa (AFRY Finland Oy)

Alueen tieliikennemelu on merkittävä tekijä keskiäänitasolla. Melumittausten ja melumallinnuksen perusteella Ruduksen, Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan ja Remeon ympäristömelun yhteisvaikutus nykytilassa ei ylitä ympäristöluvan raja-arvoja.

Päästöt ilmaan

Pysyvistä ilmanlaadun mittausasemista hankkeen toimintoja lähin HSY:n mittausasema sijaitsee pientaloalueella Helsingin Vartiokylässä noin 3,5 km päässä Vuosaaren sataman toiminnoista ja 4,5 km etäisyydellä Vantaan Energia Oy:n jätevoimalasta. Seuraavaksi lähin mittausasema sijaitsee Vantaan Tikkurilassa vilkasliikenteisen tien varrella, noin 7 km etäisyydellä jätevoimalasta. Pääkaupunkiseudun ilmanlaatu on ollut vuonna 2024 pääosin hyvää. Ilmanlaatuindeksin mukaan ilmanlaatu oli enimmäkseen hyvä tai tyydyttävä kaikilla mittausasemilla. Ilmanlaatu ei ollut huonoa tai erittäin huonoa Vartiokylässä yhtenäkään tuntina ja Tikkurilassa ilmanlaatu oli huonoa tai erittäin huonoa 29 tuntina vuoden 2024 aikana. *(HSY 2025)*

HSY:llä on pysyvien mittausasemien lisäksi myös siirrettäviä mittausasemia. Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan alueen toimintojen vaikutusta ilmanlaatuun on vuosina 2015 ja 2023 tarkkailtu siirrettävällä mittausasemalla Sotungissa Rapuojantien ja Sotungintien risteyksessä, joka sijaitsee noin 350 metrin etäisyydellä jätevoimalan tontin koilliskulmasta koilliseen. Mittausasemalla mitattiin typpidioksidin, rikkidioksidin, hengitettävien hiukkasten, pienhiukkasten ja raskasmetallien pitoisuuksia. Mitatut pitoisuudet eivät ylittäneet raja- tai tavoitearvoja ja olivat noin kaupunkitausta-aseman pitoisuuksien tasolla tai sen alle. Ilmanlaatu oli huonoa tai erittäin huonoa 26 tuntina vuoden aikana. Jätevoimalan toiminnalla ei todettu olevan vaikutusta mitattujen epäpuhtauksien pitoisuuksiin. *(HSY 2024)*

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan (JV1, JV2 ja HWP) savupiipuista ilmaan johdettavat savukaasut aiheuttavat päästöjä, jotka nousevat korkealle ilmaan ja kulkeutuvat alueelta pois.

Rudus Oy:n alueen betoni-, tiili- ja asfalttijätteen sekä louheen murskauksesta syntyy koneiden ja murskauslaitoksen aiheuttamia hiukkas-, rikki-, typpi- ja hiilidioksidipäästöjä, joiden määrä on riippuvainen tuotannon määrästä *(Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2018)*. Päästöt vapautuvat lähellä maanpintaa, jolloin ne vaikuttavat eniten laitosalueen välittömässä läheisyydessä. Remeo Oy:n kierrätyslaitoksen toiminnan merkittävimpien hiukkaspitoisuuspäästöjen on arvioitu syntyvän puun murskauksesta ja käsittelystä sekä kuljetustoiminnoista. Toiminnan ei ole arvioitu aiheuttavan huomattavaa muutosta hiukkaspitoisuuksiin lähimpien asuntojen tai muiden herkkien kohteiden pihoilla *(Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2019)*. Ojangon linja-autovarikko lisää liikenteen päästöjä mutta nykyiset HSL-alueella liikennöivät bussit ovat pääasiassa vähäpäästöisiä *(Trafix Oy 2017)*.

Asemakaava-alueen merkittävin ympäristöhäiriö aiheutuu Kehä III:n ja Porvoonväylän tieliikenteen melusta.

Erityistoiminnat

Asemakaava-alueella ei ole sähkön voimajohdon vaara-aluetta eikä voimajohtoaluetta varten lunastettua kiinteistön käyttöoikeuden supistusta tai rakennusrajoitusaluetta *(kts. 2.1.3 > Sähköverkko)*.

2.1.4 Maanomistus

Vantaan Energia Oy omistaa jätevoimalan kiinteistön 92–92–201–2 sekä Pitkäsuontien katualueesta kiinteistön määräalan 92–410–13–27–M601.

Vantaan kaupunki omistaa Pitkäsuontien katualueen itäosan kiinteistön määräalan 92–410–4–39–M505 ja länsiosan kiinteistön 92–410–6–66.

Suomen valtio omistaa Porvoonväylän maantien alueen kiinteistön 92–410–13–26 ja kiinteistön 92–410–13–27.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

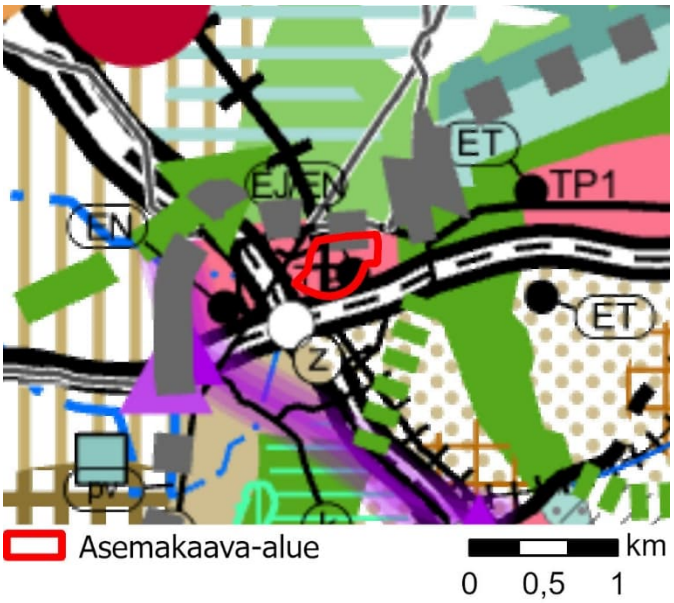
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 14.12.2017 päättämien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) pyrkimyksenä on vähentää yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvata luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja, parantaa elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia sekä luoda edellytyksiä elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin. Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne luovat edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, tukeutuvat olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa. Virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta huolehditaan.

Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdassa 4.

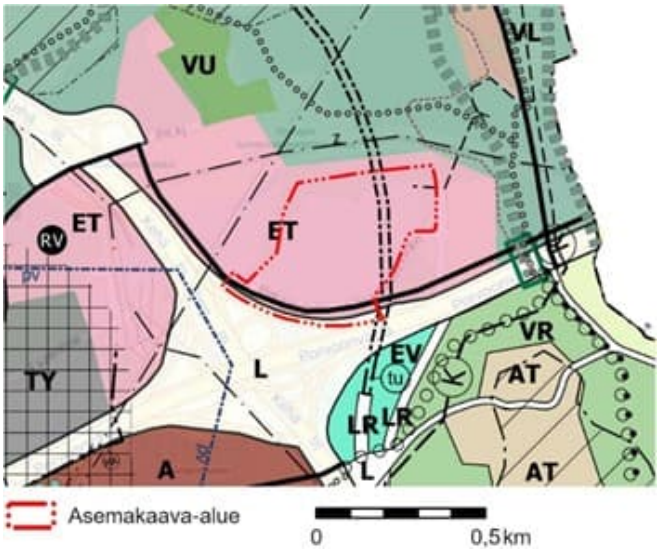
Maakuntakaava

Uusimaa-kaava 2050 on saanut lainvoiman 13.3.2023, josta Vantaan alueella on voimassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaava. Asemakaava-alue on työpaikka-aluetta (TP1), jolle on osoitettu mm. paikka energia- ja jätehuoltoa palvelevia laitoksia varten (EJ/EN). Kaavamuutosalueen itäosassa on Vuosaaren rata ( ). Kaavamuutosalueen lähistöllä on 110 kV ja 400 kV voimajohtoja ( ). Westerkullan kartanon alueelta kohti koillista jatkuva viheryhteystarve on osoitettu Remeo Oy:n kierrätyslaitoksen itäpuolelle Sotungintien alueelle.

Vt 7 (Porvoonväylä) ja Länsimäentien liittymään on osoitettu joukkoliikenteen vaihtopaikka. Asemakaavamuutos on Uusimaa-kaava 2050 mukainen.

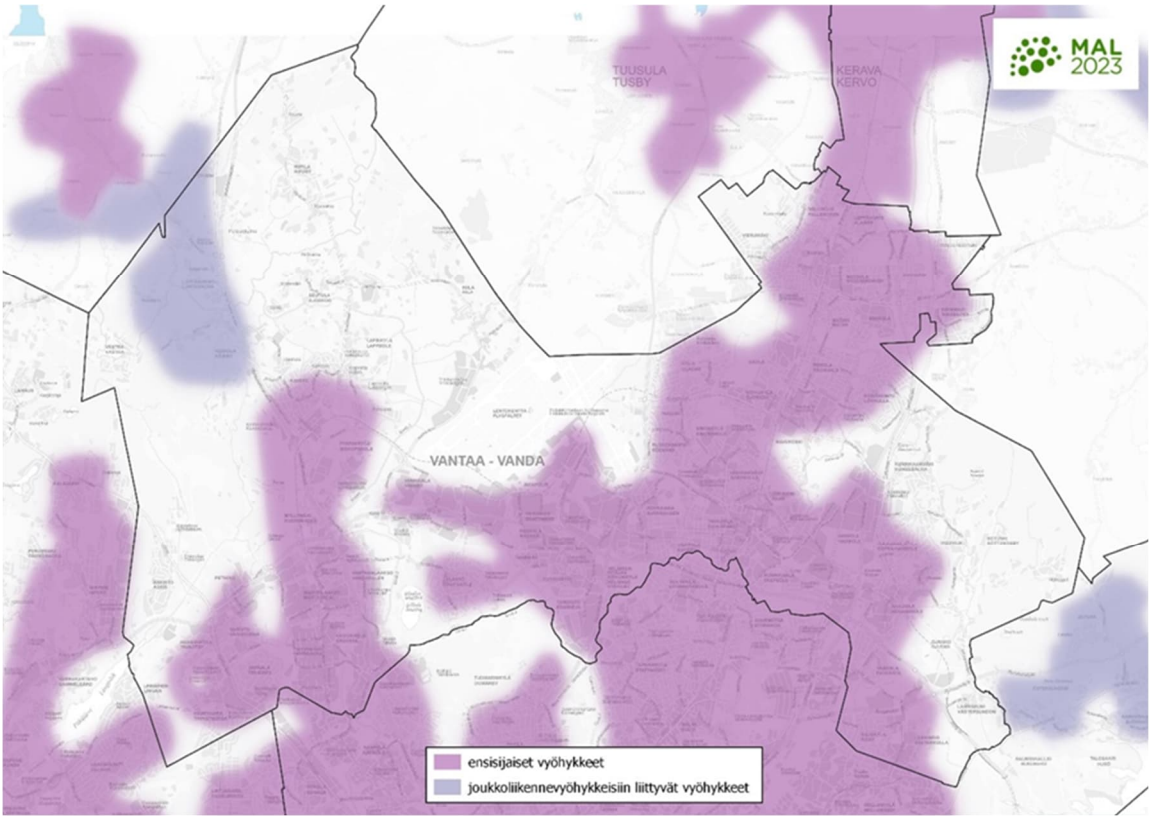
Yleiskaava

Asemakaava-alue on valtaosin yhdyskuntateknisen huollon aluetta ET, jonka itäosan ali kulkee Vuosaaren radan tunneliosuus. Asemakaava-alueen pohjois- ja länsipuolella ovat 110 kV ja 400 kV voimajohdot (Z) sekä Ojangon lähivirkistysalue (VL). Lähivirkistysalueen ulkoilureitti- ja ekologinen runkoyhteys on osoitettu n. 200 m asemakaava-alueesta itään Remeo Oy:n kierrätyslaitoksen itäpuolelle Sotungintien tuntumaan. Pitkäsuontie on osoitettu jatkumaan Porvoonväylän pohjoisreunassa Helsingin Norrbergetiin

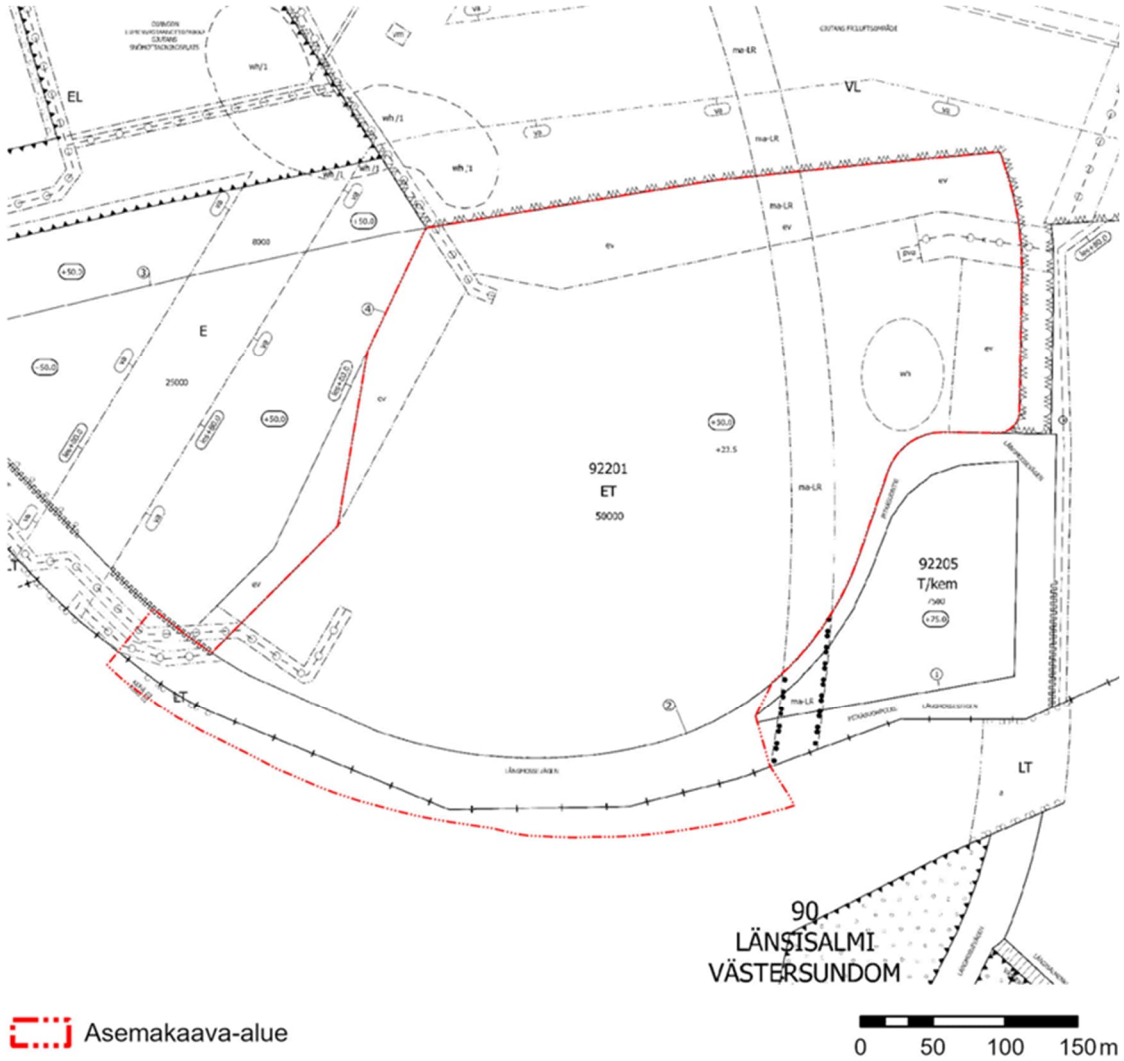
Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 25.1.2021. Kaavahanke on voimassa olevan yleiskaavan mukainen.

MAL 2023 -suunnitelma

MAL 2023 on suunnitelma Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämiseksi vuosille 2023–2040. Suunnitelma valmistellaan neljän vuoden välein yhteistyössä seudun 14 kunnan ja HSL:n toimesta. Suunnitelmassa määritellään ja priorisoidaan seudullisesti merkittävän maankäytön ja erityisesti asuntorakentamisen sijoittumista sekä linjataan kasvua tukevat liikennejärjestelmän kehittämistoimet. Tavoitteena on kuvata seudun yhteinen tahtotila, jonka pohjalta yhdessä toimitaan tavoitetilan saavuttamiseksi. Suunnitelmassa tavoitellaan vähäpäästöistä, houkuttelevaa, elinvoimaista ja hyvinvoivaa seutua. Hiilineutraaliuden tavoitteena on seudun kasvu vähentäen hiilidioksidipäästöjä tehokkaasti kestävän yhdyskuntarakenteen, asumisen ja liikenteen keinoin. Menestys syntyy siten, että seutu tarjoaa houkuttelevan asuin- ja toimintaympäristön asukkaille ja elinkeinoelämän toimijoille. Hyvinvoivan seudun laadukas elinympäristö mahdollistaa hyvän ja onnellisen elämän kaikille asukkaille. Maankäytön suunnittelussa jatketaan yhdyskuntarakenteen tiivistämistä erityisesti keskuksiin ja raideliikenteeseen tukeutuen sekä nykyistä liikennejärjestelmää täysimääräisesti hyödyntäen. Seudun uudesta asuntotuotannosta 95 % kohdistetaan ensisijaisille vyöhykkeille (oheinen kartta). Suunnittelulla mahdollistetaan maankäytön tiivistyminen ja ehkäistään alueellista eriytymistä kaupunkiuudistuksen keinoin. MAL 2023 suunnitelma on hyväksytty Vantaan osalta HSL:n hallituksessa 12.9.2023 (liikenne) ja Vantaan kaupunginvaltuustossa 13.11.2023. Osaa tavoitteista on täsmennetty kuntien ja valtion välisessä MAL-sopimuksessa, joka on hyväksytty Vantaan kaupunginvaltuustossa 21.10.2024.

Asemakaava

Ote kumoutuvasta osasta ajantasa-asemakaavaa nro 002175, uuden asemakaavan aluerajaus on osoitettu punaisella pistekatkoviivalla

Valtaosa asemakaava-alueesta sijaitsee Ojangon kaupunginosassa ja on osoitettu asemakaavan muutoksella 002175 (Kv 18.11.2013) yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeksi (ET). Sen eteläpuolella on osuus Pitkäsuontien katualuetta. Pitkäsuontien katualueen ja Porvoonväylän välissä on asemakaavoittamaton alue, joka sijaitsee Länsisalmen kaupunginosassa.

Korttelialueelle (ET) saa sijoittaa energiatuotantolaitoksia, kuten jätevoimalaitoksen ja biopolttoaineen logistiikka-alueen sekä toimintoja palvelevia laitoksia ja rakennuksia sekä toimintaan liittyviä toimistotiloja. Korttelialueen kokonaisrakennusoikeuden määrä on 50 000 kerrosalaneliömetriä (k-m^2) ja rakennusten vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema on enintään +75.0. Korttelialueen maanpinnan likimääräinen korkeusasema on +23.5.

Korttelialueen halki kulkee maanalainen rautatietunneli (ma-LR) Vuosaaren satamarataa varten. Korttelialueen länsi-, pohjois- ja itäreunoilla suojaviheralueeksi varattuja alueiden osia (ev). Korttelialueen itäosassa ovat ohjeelliset alueet hulevesialueelle sekä paineenvähennysasemalle (pva). Korttelialueella sijaitsee maakaasujohtoa varten varattu ohjeellinen alueen osa (K) sekä maanalaisia johtoja varten varattuja alueen osia ().

Korttelialueen itäosan suojaviheralueelle ja ohjeelliselle hulevesialueelle on toteutettu korkealämpötilalaitos (HWP-laitos) poikkeamispäätöksellä (Tunnus: LP-092-2021-07074, päätöspvm: 4.3.2022). Asemakaavasta myönnetyt poikkeamiset ovat:

- Rakennus sijoittuu osin suojaviheralueeksi varatulle alueen osalle (ev).
- Laitoksen vesikaton/räystään ylimmän kohdan korkeusasema. Asemakaavan merkintä +50.00. Suunnitelmien mukainen rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema on +64.50 m merenpinnasta (N2000). Ylitys 14.5 metriä.
- Rakenteiden korkein sallittu korkeusasema lentoestealueella metreinä, asemakaavan merkintä +80.0. Savupiippu, jonka suunniteltu korkeus on, +95.20 m merenpinnasta (N2000). Ylitys 15.20 metriä.

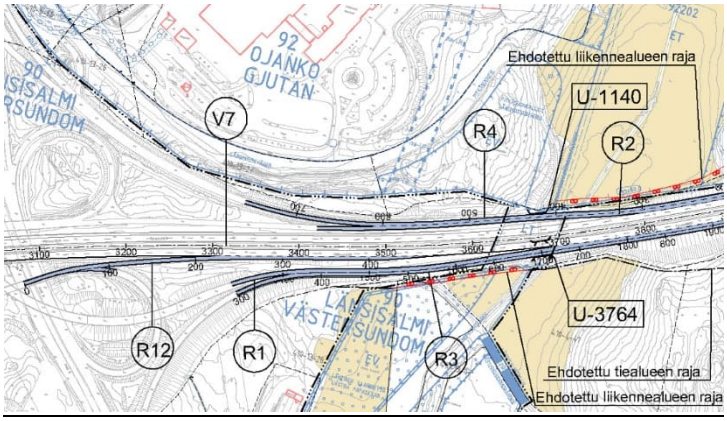
Rakennuskielto

Alueella ei ole rakennuskieltoa asemakaavan laatimiseksi.

Muut päätökset, suunnitelmat ja selvitykset

Porvoonväylän (vt7) Länsimäentien pysäkit, aluevaraussuunnitelma (kevät 2020)

Porvoonväylän (vt7) Västersundomin eritasoliittymään esitetään suunnitelmassa muutoksia maantien suoja-alueeseen. Esitetyt muutokset jäävät asemakaava-alueen itäpuolelle.

Ote aluevaraussuunnitelmasta, ehdotetut muutokset maantien suoja-alueeseen on osoitettu punaisella.

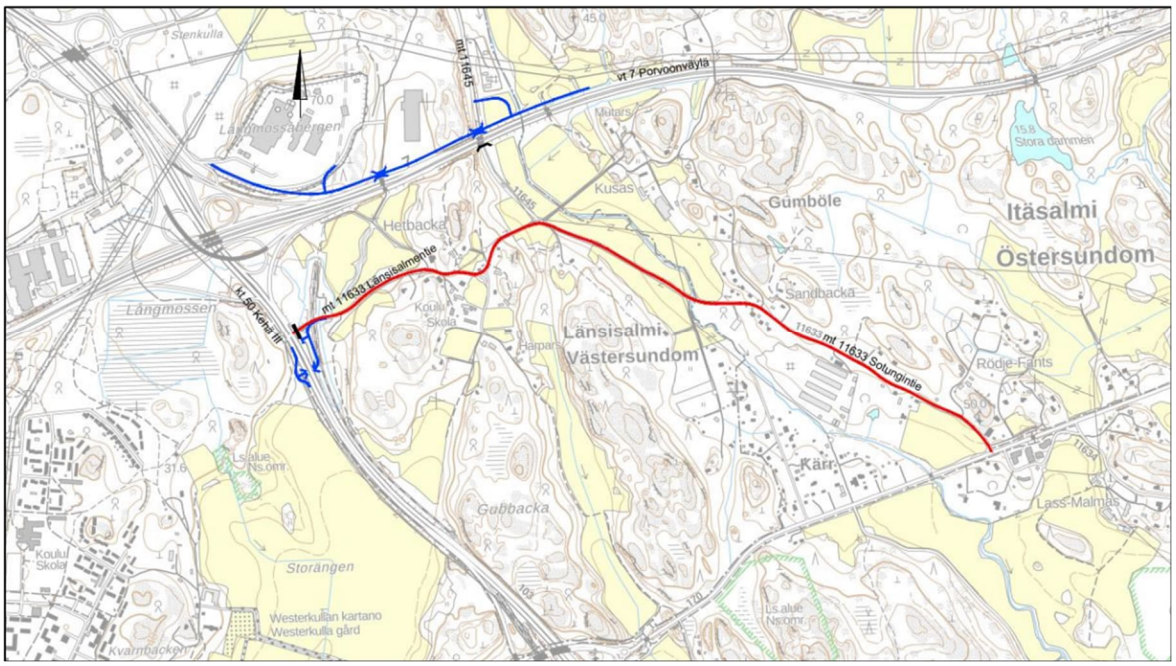
Kehä III (Kt 50) välillä Valtatie 1 – Maantie 170: Kehittämisselvitys Espoo, Vantaa, Helsinki (v. 2024)

Kehä III:n osuus valtatien 1 liittymästä valtatien 7 liittymään on osa kansainvälistä E18-tieyhteyttä Naantalista-Vaalimaalle. Helsingin seudun tieverkon luokitus ja palvelutasotavoitteet -työssä (Liikennevirasto 58/2018) sekä sen päivityksessä (Uudenmaan ELY-keskus 2022) tieosuus on luokiteltu valta-kunnallisesti merkittäväksi ja määritetty myös keskeiseksi valtakunnallisen ja pitkämatkaisen tavaraliikenteen reitiksi.

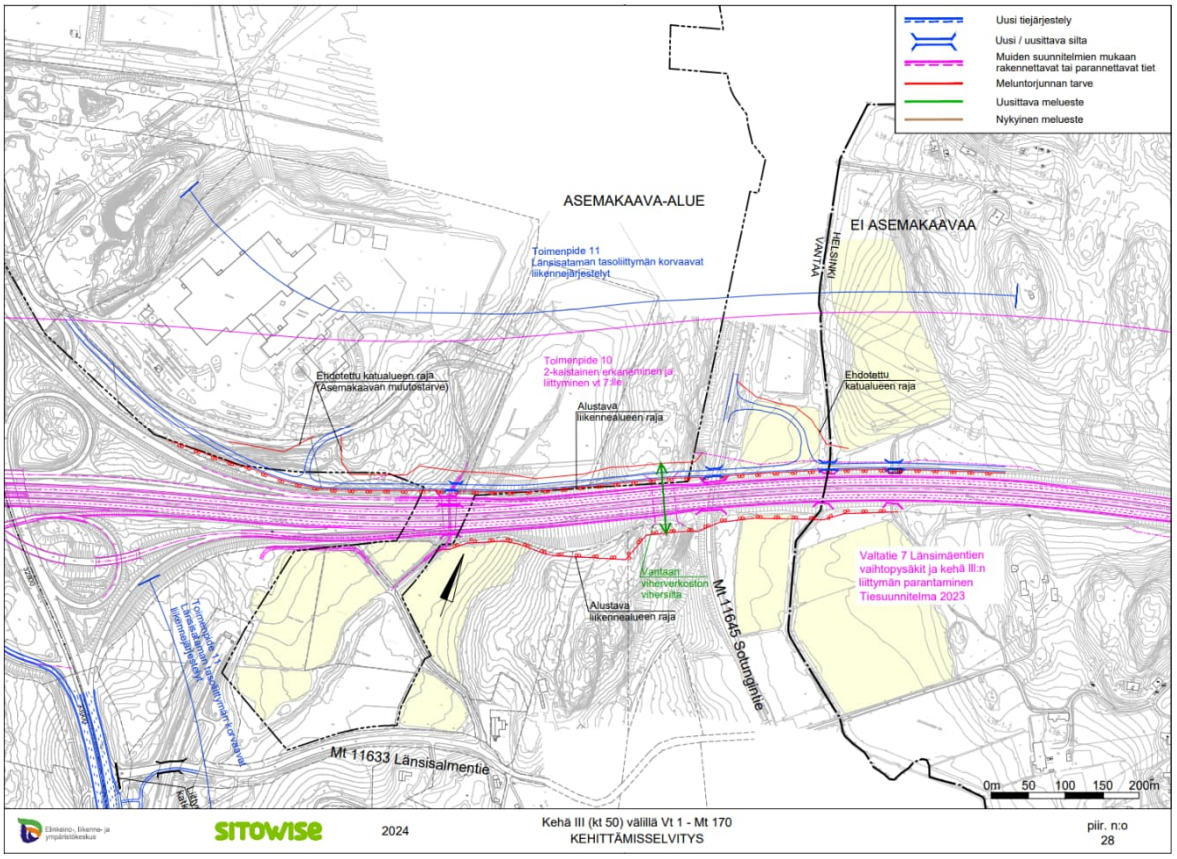
Selvityksessä (https://doria.fi/handle/10024/190708) on määritelty Kehä III:n kehittämisperiaatteet lyhyellä ja pidemmällä aikavälillä sekä arvioitu niiden vaikutukset liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen. Kehä III:n nykyiset tiejärjestelyt ja liikennetekninen palvelutaso eivät kaikilta osin täytä pääväyläluokitukselle asetettuja tavoitteita ja tieosuudella on jo tällä hetkellä merkittäviä liikenteen sujuvuus- ja turvallisuuspuutteita.

Kehä III:n liittymis- ja erkanemisrampit Porvoonväylälle itään on varauduttu toteuttamaan 2-kaistaisina (toimenpide 10). Ne edellyttävät toimenpiteitä Porvoonväylälle, jotta kaistat saadaan aloitettua tai lopetettua ja kytkettyä nykyiseen moottoritiehen. Toimenpiteisiin sisältyy myös siltoja ja

varaus vihersillalle Sotungintien länsipuolelle. Lisäksi Länsimäen eritasoliittymän länsipuolelle on esitetty viher- ja virkistysyhteys Kehä III:n yli nykyisen ylikulkusillan kohdalle. Länsisalmentien tasoliittymä esitetään poistettavaksi ja sen kohdalle rakennettavaksi alikulkukäytävä, joka liitettäisiin nykyisiin jalankulku- ja pyöräilyväyliin. Autoliikenteen yhteys esitetään korvattavaksi uudella katuyhteydellä Pitkäsuontien päästä valtatien 7 pohjoispuolella Sotungintielle, johon se liitettäisiin rampilla.

Kuva Länsisalmentien liittymän poistamisen ja uuden Pitkäsuontie/Sotungintie/Porvoonväylä-liittymän periaatteista

Kuva kehittämisselvityksen suunnitelmasta Kehä III:n ja Porvoonväylän eritasoliittymän alueella

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 5.3.2020 (86/2020)

Vantaan jätevoimalan toiminnan muuttaminen ja toiminnan aloittamislupa, Pitkäsuontie 10, Vantaa (Vantaan Energia Oy)

Aluehallintovirasto on muuttanut Vantaan jätevoimalan toimintaa koskevan ympäristöluvan lupamääräyksiä. Aluehallintovirasto on myöntänyt ympäristöluvan Vantaan jätevoimalan toiminnan olennaiselle muuttamiselle. Vantaan jätevoimalan suurin sallittu polttokapasiteetti on noin 420 000 t/a. Kun uusi, polttoaineteholtaan noin 80 MW:n jätteenpolttokattila otetaan käyttöön, jätevoimalan suurin sallittu polttokapasiteetti on vuodessa noin 600 000 t/a.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 1.10.2021 (300/2021)

Vantaan jätevoimalan toiminnan muuttaminen, ympäristöluvan tarkistaminen ja toiminnan aloittamislupa, Pitkäsuontie 10, Vantaa (Vantaan Energia Oy)

Aluehallintovirasto on tarkistanut Vantaan Energia Oy:n Vantaan jätevoimalan ympäristöluvan nro 86/2020 vastaamaan toimialan parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) vaatimuksia sekä myöntänyt ympäristöluvan Vantaan jätevoimalan polttoaineteholtaan enintään 5 MW:n varageneraattorin toiminnalle.

Kaupunginhallitus 18.11.2024

Vantaan kaupungin lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Vantaan Energia Oy:n vaarallisen jätteen polttolaitoksen ympäristöluvasta ja toiminnan aloittamisluvasta Vantaalla.

Vantaan kaupunki katsoo, että toiminnan riskit sekä niihin varautuminen huomioiden suunniteltu toiminta soveltuu sille suunnitellulle alueelle, joka asemakaavassa on osoitettu yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeksi (ET). Rakennuksen sijoittamiselle osin suojaviheralueeksi varatulle tontin osalle (ev) on myönnetty poikkeaminen asemakaavasta. Vantaan kaupunki on myös aiemmissa lausunnoissaan todennut hankkeen soveltuvan alueelle ja katsonut sen olevan asemakaavan mukaista toimintaa.

Uudenmaan ELY-keskus 10.3.2025

Uudenmaan ELY-keskus myöntänyt Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan alueelle luvan poiketa lahokaviosammalen rauhoitussäännöksistä (päätös 10.3.2025; UUDELY/134/2025). Päätöksen mukaan sammalen esiintymät saa hävittää vain, jos se on välttämätöntä asemakaavan mukaisen rakentamisen toteuttamiseksi. Mikäli hankkeessa hävitetään lahokaviosammalen elinympäristöä poikkeusluvalla, tulisi lieventämistoimenpiteenä selvittää lahopuuston siirtoa säilyvälle metsäalueelle lahopuujatkumon turvaamiseksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 6.6.2025 (182/2025)

Vaarallisen jätteen polttolaitoksen ympäristölupa ja toiminnan aloittamislupa, Pitkäsuontie 10, Vantaa (Vantaan Energia Oy)

Päätökseen on haettu muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla. Lupa aloittaa toiminta muutoksesta huolimatta on voimassa.

Vantaan Energia Oy, Hiilidioksidin talteenotto, Vantaa, Helsinki – YVA-menettely, YVA-selostus 20.11.2025

Liitteet: Yhteysviranomaisen lausunto YVA-ohjelmasta; Yhteysviranomaisen lausunnon huomioon ottaminen selostuksessa; Savukaasupäästöjen leviämismallinnusraportti; Luontoselvitysten 2024 raportti; Luontoselvitysten 2025 raportti; Ympäristöriskien arviointitaulukko.

Aineistot: www.ymparisto.fi/VE-CO2-talteenotto-YVA (Ymparisto.fi / Osallistu ja vaikuta / Ympäristövaikutusten arviointi / Vantaan Energia Oy:n hiilidioksidin talteenotto, Vantaa, Helsinki)

Vantaan Energia Oy suunnittelee Pitkäsuontie 10 sijaitsevan jätevoimalan yhteyteen hiilidioksidin talteenottolaitosta. Laitoksen tarkoituksena on ottaa talteen jätevoimalan kaikkien jätteenpolttoyksiköiden savukaasujen hiilidioksidi. Hiilidioksidi siirretään maanalaista siirtoputkistoa pitkin tai vaihtoehtoisesti autokuljetuksin Helsingin Vuosaaren sataman alueelle rakennettavaan välivarastoon. Satamasta hiilidioksidi kuljetetaan laivoilla varastoitavaksi geologiseen varastoon.

Kaikissa hankkeen toteuttamisen vaihtoehdoissa Vantaan Energian jätevoimalan kiinteistölle rakennetaan hiilidioksidin (CO2) talteenottolaitos koko jätevoimalan jätteenpolttokapasiteetille. Talteen otettavan hiilidioksidin määrä on noin 700 000 tonnia vuodessa.

Hankkeen vaihtoehdot YVA-menettelyssä:

- VE0: Hanketta ei toteuteta. Ympäristön nykytila ei muutu.
- VE1: Talteen otettu kaasumainen hiilidioksidi johdetaan maanalaista siirtoputkistoa pitkin Helsingin Vuosaaren sataman alueelle rakennettavalle nesteytyslaitokselle. Nesteytettyä hiilidioksidia välivarastoidaan Vuosaaren sataman alueella.
- VE2: Talteen otettu hiilidioksidi nesteytetään jätevoimalan kaakkoispuoleiselle T/kemkorttelialueelle rakennettavassa nesteytyslaitoksessa. Nesteytetty hiilidioksidi johdetaan maanalaista siirtoputkistoa pitkin Helsingin Vuosaaren sataman alueelle rakennettavalle välivarastolle.
- VE3: Talteen otettu hiilidioksidi nesteytetään jätevoimalan alueelle rakennettavassa nesteytyslaitoksessa. Nesteytetty hiilidioksidi kuljetetaan säiliöautokuljetuksilla Helsingin Vuosaaren sataman alueelle rakennettavalle välivarastolle.

Vaihtoehtojen VE1 ja VE2 hiilidioksidin maanalaisen siirtoputkiston reitti kulkee jätevoimalan alueelta kohti etelää alittaen Porvoonväylän ja Kehä III:n. Siirtoputkiston vaihtoehtoiset reittiosuudet A ja B erkanevat Kehä III:n alituksen jälkeen.

- Reittiosuus A kulkee kohti etelää Storängenin ja Långåkernin peltoalueilla. Reittiosuus A tulee Nybondasin kohdalta Itäväylän länsipuolelle.
- Reittiosuus B jatkaa Kehä III:n alituksen jälkeen Kehä III:n länsipuolella kulkevaa kevyen liikenteen väylää pitkin. Siirtoputkisto alittaa Itäväylän ja kulkee Itäväylän itäpuolella kohti etelää. Nybondasin kohdalla reittiosuus B alittaa Itäväylän ja siirtyy sen länsipuolelle.

Tämän jälkeen vaihtoehtoiset reittiosuudet kohtaavat ja siirtoputkisto kulkee Itäväylän, Kallvikintien, Niinisaarentien ja Itäreimarintien rinnalla Vuosaaren satama-alueelle saakka.

Vantaan kaupungin lausunnot YVA-selostuksesta:

- Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto 20.1.2026
- Kaupunginhallitus 26.1.2026

Lupa- ja valvontavirasto (hankeen YVA:n yhteysviranomainen) on antanut hankkeesta perustellun päätelmän 10.3.2026. Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta. Perusteltu päätelmä perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 23 §:ään. Arviointiohjelmavaiheessa sekä arviointiselostuksen vireille tullessa yhteysviranomaisena toimi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus). ELY-keskuksen YVA-lain mukaiset tehtävät ovat 1.1.2026 alkaen siirtyneet Lupa- ja

valvontavirastolle. Yhteysviranomainen on se viranomainen, jolla on vastuu siitä, että ympäristövaikutusten arviointimenettely toteutetaan lain mukaisesti.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Vantaan Energia Oy:n jättämä kaavoitushakemus on kirjattu saapuneeksi 21.9.2023. Sitä koskeva asemakaavan muutos 002581 ja maanalainen asemakaava 920500ma tuli vireille 22.2.2024.

Kaavamuutoksen aluerajausta muutettiin laajentamalla sitä Pitkäsuontien katualueelle sekä asemakaavoittamattomalle Porvoonväylän maantien alueelle, mihin liittyen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivitetty 11.2.2025. Asemakaavoittamattoman alueen sisällyttäminen kaavatyöhön johti siihen, että kaavatyön nimi ”ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO 002581 JA MAANALAINEN ASEMAKAAVA 920500ma” muuttui nimeksi ”ASEMAKAAVA NRO 920600 JA MAANALAINEN ASEMAKAAVA 920500ma”.

Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen viitesuunnitelmien yms. tausta-aineistojen valmisteluun ovat osallistuneet Vantaan Energia Oy sekä heidän konsulttinaan AFRY Finland Oy.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

Alueen maanomistajat, naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset), asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, ne, jotka katsovat olevansa osallisia, kaupungin asiantuntijaviranomaiset (Kaupunkirakenne ja ympäristö, Kiinteistöt ja tilat, Kadut ja puistot), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo.

Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSL, HSY, Uudenmaan ELY-keskus, Museovirasto, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj, tietoliikenneverkkoja ylläpitävät yhtiöt, TUKES.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävyydestä ja niihin liittyvästä mielipiteiden kuulemisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan Sanomissa, kirjeitse (MRL 62§, 63§) maanomistajille ja naapureille sekä sähköpostilla viranomaisille, Rajakylän pientaloyhdistys ry:lle, Vaarala Seura ry:lle, Vantaan ympäristöyhdistykselle sekä VOK ry:lle. Kirjeet ja sähköpostit ovat sisältäneet 22.2.2024 päivätyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma päivitettiin 11.2.2025. Sen riittävyydestä ja mielipiteiden kuulemisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, kirjeitse maanomistajille ja naapureille sekä sähköpostilla viranomaisille, Rajakylän pientaloyhdistys ry:lle, Vaarala Seura ry:lle, Vantaan ympäristöyhdistykselle sekä VOK ry:lle. Kirjeet ja sähköpostit ovat sisältäneet 11.2.2025 päivätyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman.

Mielipiteiden 1. kuulemisen (22.2.–2.4.2024) yhteydessä saatiin 6 viranomais- ja asukasyhdistyskannanottoa ja 1 asukasmielipide. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman päivittämiseen liittyneen mielipiteiden 2. kuulemisen (11.2.–14.3.2025) yhteydessä saatiin 9 viranomais- ja 2 asukasyhdistyskannanottoa ja 1 asukasmielipide.

Mielipiteiden keskeinen sisältö, joihin asemakaavoittajan keskeiset huomiot on osoitettu *(→kursiivilla)*:

Caruna Oy ilmoitti, ettei alueella ole heidän sähköverkkoaan.

Vantaan kaupunginmuseo (identtiset kannanotot molempiin kuulemisiin): Alueella ei sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön kohteita eikä sillä ole kulttuuriympäristöön liittyviä erityisiä maisemallisia arvoja. Alueella ei ole muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes; identtiset kannanotot molempiin kuulemisiin):

Vantaan Energia Oy:n jätevoimala on vaarallisten kemikaalien enimmäismäärien ja vaaraluokitusten perusteella turvallisuusselvityslaitos. Tukes ei näe estettä asemakaavan toteuttamiselle. Jätevoimalan tontin nykyiset vaarallisten kemikaalien ja maakaasun käsittelyn toiminnot voivat rajoittaa uusien toimintojen sijoittamista tontille. Sijoitussuunnittelussa on huomioitava toimintojen suojaetäisyydet mm. maakaasun paineenvähennysasemaan ja onnettomuuksien vaikutusalueet.

(→ Vantaan Energia Oy:n jätevoimalaan suunniteltavaan hiilidioksidin talteenottolaitokseen liittyy YVA-lain (252/2017) mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-menettely), johon liittyy mm. onnettomuusriskien arviointi. Hiilidioksidin talteenotto ei lisää merkittävästi jätevoimalan toimintojen suuronnettomuusriskejä. Maakaasun paineenvähennysaseman suojaetäisyydet on huomioitu asemakaavassa.)

Vantaan Energia Oy ja Vantaan Sähköverkot Oy (identtiset kannanotot molempiin kuulemisiin): Kaukolämpöputkien sekä sähkön maakaapeleiden sijainti tulee huomioida. Mikäli sähköverkkojen maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

(→ Kaukolämpöputkien sekä maakaapeleiden sijainti on huomioitu asemakaavassa.)

Fingrid Oyj (identtiset kannanotot molempiin kuulemisiin): Länsisalmen muuntoasema ja siihen liittyvät nykyiset sekä kehitettävät (400 kV kaapeliyhteys Länsisalmi-Viikinmäki, 400 kV voimajohto Länsisalmi – Vuosaari, 400 kV voimajohto Länsisalmi – Anttila) voimajohtoyhteydet ja niiden tilantarve on huomioitava.

(→ Nykyiset ja kehitettävät voimajohdot ja niiden tarvitsemat voimajohtoalueet sijaitsevat asemakaava-alueen ulkopuolella eikä asemakaavalla ole niihin vaikutusta.)

Telia Company: Pitkäsuontien katualueella on Telian tietoliikenneverkon kaapeleita. Alueen suunnitelmat on laadittava siten, että kaapeleiden siirtoon ryhdytään vain pakottavista syistä.

(→ Kaapeleiden mahdollinen siirto ratkaistaan ja suunnitellaan Pitkäsuontien siirron suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä.)

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL): Ojangon linja-autovarikon toiminta ja yhteydet liikenneverkkoon tulee varmistaa rakentamisen aikana sekä laitoksien käyttöönoton jälkeen.

(→ Jätevoimalan laajennushankkeiden liikennevaikutukset on arvioitu YVA-menettelyssä vähäisen negatiiviseksi. Mikäli CO_2 siirretään Vuosaaren satamaan autokuljetuksilla, liikennevaikutukset ovat kohtalaisen negatiivisia.)

Gasgrid Finland Oy: Suunnittelussa on otettava huomioon maakaasuasetuksen 551/2009 määräämät suojaetäisyydet.

(→ Asemakaava määrää, että rakennuskohteita ei saa sijoittaa 50 metriä lähemmäksi paineenvähennysasemaa. Sille johtavalle maakaasuputkelle on osoitettu 30 metriä leveä alue, jolle ei saa sijoittaa rakennuskohteita.)

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY): Pitkäsuontien nykyisellä katualueella on rakennettua yleistä ja yksityistä vesihuoltoa. Ne tulee siirtää kaavanhakijan toimesta ja kustannuksella Pitkäsuontien uuden katulinjauksen alle.

(→ Asemakaava ja Pitkäsuontien siirrettävän osuuden katusuunnitelma on laadittu siten, että vesihuoltoverkosto siirretään uuden katuosuuden alle.)

Vaarala Seura ry: Hiilidioksidin talteenotto on hyvä asia, sekajätteen lajittelulaitos ei. On olemassa riski, että alueella käsitellään tai säilytetään jätteitä, joiden alkuperä ei ole tiedossa (esimerkiksi italialaiset jätteet) ja jotka voivat olla erittäin haitallisia lähiympäristölle ja ihmisten sekä eläinten terveydelle. Jätevoimala ja viereinen Remeo jätteenkäsittelytoimintoineen muodostaa ympäristöhaittojen riskikeskittymän.

(→ Asemakaava edellyttää, että jätevoimalan jätteiden ja kemikaalien käsittely ja varastointi on sijoitettava rakennuksiin. Siitä ei saa aiheutua palovaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän tai pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Ulkovarastointi ei saa aiheuttaa maisemallista tai muuta haittaa ympäristölle.)

Vaarala-Rajakylä Asukasyhdistys ry: Jätevoimalan laajennushankkeen lähellä on päiväkoteja ja kouluja, 30 000 asukasta, pääkaupunkiseudun tärkeä pohjavesialue, kaksi elintarviketehdasta sekä Ojangon ulkoilualue. Jätteenkäsittelyä ei tule lisätä alueella. On olemassa riski, että alueella käsitellään tai säilytetään jätteitä, joiden alkuperä ei ole tiedossa (esimerkiksi italialaiset jätteet) ja jotka voivat olla erittäin haitallisia lähiympäristölle ja ihmisten sekä eläinten terveydelle. Jätevoimala, Ruduksen murskausalue ja Remeo jätteenkäsittelytoimintoineen muodostavat ympäristöhaittojen riskikeskittymän. Melun määrä alueella ei saa kasvaa. Ovatko Vantaan Energian useat mittavat hankkeet taloudellinen riski vantaalaisille?

(→ Jätevoimalan ja sen lähialueet on osoitettu yleiskaavassa yhdyskuntateknisen huollon toimintojen (esimerkiksi jätevoimala) alueeksi. Asemakaava määrää, että jätteiden ja kemikaalien varastointi ja käsittely on toteutettava niin, että niiden joutuminen ympäristöön estetään. Jätteet, nestemäiset polttoaineet ja kemikaalit on varastoitava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu palovaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän tai pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Asemakaavan määräyksillä rajoitetaan jätevoimalan aiheuttaman melun leviämistä virkistysalueille ja asutukseen.)

Asukasmielipide 1: Toimintaa ei tule laajentaa viheralueelle. Ojangon ulkoilualueen viihtyvyys ja imago vähenee merkittävästi.

(→ Jätevoimalan tontti ei laajene lähivirkistysalueelle (VL).)

Asukasmielipide 2: Jätevoimalan tontti on liian pieni sekajätteen lajittelulaitokselle. Lajittelulaitokselle ei nykyisinkään riitä jätettä vaan sitä on tuotava mm. muualta Euroopasta, jonka polttaminen Vantaalla ei edistä hiilineutraalisuutta. Remeo Oy:n vastaava laitos aiheuttaa ympäristöön roskaantumista, hajuhaittaa, haittaeläimiä, kovaa ja hakkaavaa meteliä. Laajennushankkeet eivät ole linjassa lähialueiden suojelutavoitteiden kanssa. Hanke tuhoaa biodiversiteettiä. Ojangon virkistysalueen, Sipoonkorven ja Natura 2000 -alueita yhdistäviä viherkäytäviä ei saa muuttaa, ml. jätevoimalan ja Remeo Oy:n välinen alue.

(→ Jätevoimalan tonttia laajennetaan Pitkäsuontien katualueelle, jota siirretään Porvoonväylän pohjoisreunaan. Jätevoimalatontin ulkopuolella olevia asemakaavoitettuja lähivirkistysalueita (VL) ja niitä yhdistäviä viherkäytäviä ei muuteta. Asemakaava määrää, että jätteiden ja kemikaalien varastointi ja käsittely on toteutettava niin, että niiden joutuminen ympäristöön estetään. Jätteet, nestemäiset polttoaineet ja kemikaalit on varastoitava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu palovaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän tai pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Asemakaavan määräyksillä rajoitetaan jätevoimalan aiheuttaman melun leviämistä virkistysalueille ja asutukseen.)

Asukasmielipide 3: Räjäytystöiden vaikutukset maanalaiseen rautatietunneliin on arvioitava. Hiilidioksidin talteenotto ja varastointi on laitettu toisistaan erilleen. Minkälaisen onnettomuusriskin niiden sijoittaminen samalle tontille muodostaisi? Tontin pohjoisosan kallioseinämän louhiminen mahdollistaa räjähdyksen lämmön ja paineaallon purkautumisen pohjoiseen. Miten kaavan muuttamien vaikuttaa jätevoimalan ja Remeo Oy:n välissä olevan viherkäytävän toimimiseen eläinten kulkuväylänä?

(→ Asemakaava määrää, että maanalaisen rautatietunnelin (ma-LR) tiloille, rakenteille, laitteistoille tai junaliikenteelle ei saa aiheuttaa vahinkoa. Hiilidioksidin talteenotto ei lisää merkittävästi jätevoimalan alueen toimintojen suuronnettomuusriskejä. Hiilidioksidin varastointi ei mahdu jätevoimalatontille, joten se on suunniteltu sijoittuvan muualle. Asemakaava ei poista jätevoimalatontin pohjoispuolella lähivirkistysalueella (VL) sijaitsevaa osuutta kallioseinämästä. Asemakaava ei muuta jätevoimalatontin ulkopuolella sijaitsevaa viherkäytävää.)

Nähtävilläolo ja lausuntojen pyytäminen sekä lausuntojen ja muistutusten huomioiminen

Asemakaavan muutosehdotus on ollut kaupunginhallituksen 26.1.2026 päätöksellä MRA 27 §:n mukaisesti nähtävillä 11.2.-12.3.2026 ja kaupunkisuunnittelu on pyytänyt siitä lausunnot Lupa- ja valvontavirastolta, Uudenmaan elinvoimakeskukselta, Väylävirastolta, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta, VR-Yhtymä Oy:ltä, Gasgrid Finland Oy:ltä, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes), Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitokselta, Finavia Oyj:ltä, Fingrid Oyj:ltä, Vantaan Energia Oy:ltä, Telia Finland Oyj:ltä, Vantaan kaupunginmuseolta, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymältä (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalveluilta (HSY), Puolustusvoimilta.

Lausuntoja saatiin 8 kpl. Lausunnon huomioiminen on esitetty *kursiivilla ja merkeillä (→).*

Lupa- ja valvontavirasto (LVV):

Kaavamuutoksen alue kohdistuu Vantaan yleiskaavassa 2020 pääosin yhdyskuntateknisen huollon alueelle (ET), jonka alle sijoittuu Vuosaaren radan tunneliosuus. Kaavamuutos on ohjaavan yleiskaavan mukainen.

Melu

Kaavaselostuksessa referoidaan hiilidioksidin talteenottolaitoksen YVA-menettelyn aikana tehtyjen melumallinnusten tuloksia. Kaavaselostuksen mukaan YVA-selostuksen melumallinnusten lisäksi AFRY Finland Oy on laatinut melumallinnuksia asemakaavaa varten, mutta selvitystä/selvityksiä ei ole liitetty aineistoon. Kaavaselostukseen liitettyjen melukuvien perusteella näyttää siltä, että Rudus Oy:n louhintamelua alueen länsipuolella ei ole otettu huomioon yhteismelutasojen laskennassa. Kaava-aineistossa tulee käsitellä kaikkien alueen toimintojen aiheuttamaa yhteismelua ja arvioida ainakin sanallisesti, millainen vaikutus Ruduksen louhintamelulla on kokonaismeluun ja melun leviämiseen.

Asemakaavassa on annettu määräys, että korttelialueen toiminnan aiheuttama melutaso ei saa virkistysalueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla ylittää melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB. Käytännössä kuitenkin alueelle sijoittuvien laitosten melu tulee käsitellyksi tarkemmin ympäristöluvituksen yhteydessä. Tämän osalta on syytä huomioida, että laitosten ympäristölupien melumääräykset voivat olla ristiriidassa kaavaehdotuksessa esitetyn määräyksen kanssa. Esimerkiksi kaavaselostuksessakin referoitu vaarallisen jätteen polttolaitoksen melumääräys on sisällöltään sellainen, että siinä viitataan melun ohjearvojen saavuttamiseen Ojangon ulkoilualueen rakennetulla reiteillä, mutta kaavaehdotuksen määräys viittaa yleisesti virkistysalueeseen. Lupa- ja valvontavirasto kehottaa pohtimaan määräyksen sisällön huolellisesti huomioiden mahdolliset tulevat ristiriidat.

Luonnonsuojelu

Kaavaselostuksen mukaan hiilidioksidin talteenottolaitoksen rakentaminen tontin pohjoisosaan hävittää sillä sijaitsevaa lahopuustoista metsää sekä uhanalaisen ja rauhoitetun lahokaviosammalen esiintymiä. Uudenmaan ELY-keskus on 10.3.2025 myöntänyt luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisen luvan poiketa rauhoitetun lahokaviosammalen lajirauhoituksesta hiilidioksidin talteenottolaitoksen toteuttamiseksi (UUDELY/134/2025).

Liikennejärjestelmän ja maanteiden osalta lausunnonantaja on Uudenmaan elinvoimakeskus.

(→ Kaavaselostusta ja meluselvitystä on täydennetty jätevoimalan ja sen lähialueen toimintojen yhteismelun osalta myös Ruduksen melu huomioiden. Ympäristömelun kaavamääräys on tarkistettu vastaamaan alueen ympäristölupia.)

Uudenmaan elinvoimakeskus:

Asemakaavaselostuksessa esitetty liikennevaikutusten arviointi perustuu YVA-menettelyn yhteydessä laadittuihin selvityksiin. Tienpitäjä kehottaa huomioimaan Kehä III (Kt 50) välillä Valtatie 1 – Maantie 170 - kehittämisselvityksen ja siinä osoitetut toimenpiteet osana kaavaselostusta (https://doria.fi/handle/10024/190708).

(→ Asemakaavan selostusta on tarkennettu huomioiden Kehä III (Kt 50) välillä Valtatie 1 – Maantie 170 - kehittämisselvitys ja siinä osoitetut toimenpiteet.)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes):

Tukes antaa lausuntonsa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005).

Tukes ei näe estettä asemakaavan toteuttamiselle. Asemakaavan mahdollistamat uudet toiminnot (hiilidioksidin talteenottolaitos ja sekajätteen lajittelulaitos) eivät ole Tukesin käsityksen perusteella kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta merkittäviä tuotantolaitoksen muutoksia, eikä niiden arvioida lisäävän tuotantolaitoksen onnettomuusriskejä. Hiilidioksidi ei ole kemikaaliturvallisuuslainsäädännön tarkoittama vaaralliseksi luokiteltu kemikaali. Sekajätteen lajittelulaitoksessa ei käsitellä tai varastoida merkittäviä kemikaalimääriä. Jatkosuunnittelussa on huomioitava uusien toimintojen turvallinen sijoittaminen tuotantolaitoksen alueelle. Tavoitteena on onnettomuuksien leviämisen ehkäiseminen.

Tukes kiinnittää huomioita uuteen asemakaavamääräykseen "Jätteiden ja kemikaalien käsittely ja varastointi on sijoitettava rakennuksiin". Tuotantolaitoksen ulkoalueella on nykyisin useita kemikaali- ja kemikaalijätesäiliöitä; kaavamääräys ei siten ole sovellettavissa olemassa oleviin toimintoihin. Kemikaaliturvallisuuslainsäädäntö ei edellytä kemikaalien käsittely- ja varastointitoimintojen sijoittamista rakennuksien sisätiloihin. Kemikaalien käsittely- ja varastointitoimintojen sijoittaminen rakennuksiin voi olla onnettomuusriskien näkökulmasta myös huonompi vaihtoehto. Sijoituspäätökset tulisi aina tehdä riskiperusteisesti.

(→ Kaavamääräyksiä on tarkistettu siten, ettei kemikaalien käsittelyä ja varastointia edellytetä sijoitettavan rakennusten sisälle. Jätteiden ja kemikaalien varastointi ja käsittely on toteutettava niin, että niiden joutuminen ympäristöön estetään.)

Fingrid Oyj:

Lausuimme edellisen kerran 13.3.2025 kaavan valmisteluvaiheesta.

Asemakaavoittavaa aluetta sivuavat Fingridin Länsisalmen muuntoasema ja siihen liittyvät nykyiset sekä kehitettävät voimajohtoyhteydet.

Fingrid suunnittelee uutta 400 kilovoltin (kV) voimajohtoyhteyttä Anttilan ja Länsisalmen sähköasemien välille (YVA-menettely). Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus oli nähtävillä loppuvuodesta 2025. Alustavan aikataulun mukaan voimajohtorakentamisen edellyttämät maastotutkimukset ja yleissuunnittelu tehdään vuosina 2026–2028. Voimajohtoyhteyden rakentamisen

arvioidaan tapahtuvan vuosina 2028–2030.Hankkeen verkkosivuilta saa lisätietoa www.fingrid.fi/kantaverkko/rakentaminen/hankkeet/anttila lansisalmi/.

Kaavan laatijan vastineessa Fingridin edelliseen lausuntoon todetaan, että nykyiset ja kehitettävät voimajohdot ja niiden tarvitsemat voimajohtoalueet sijaitsevat asemakaava alueen ulkopuolella, eikä asemakaavalla ole vaikutusta niihin.

Fingridillä ei ole kommentoivaa asemakaavan ehdotuksesta.

Tässä lausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Fingridin sähköaseman ja voimajohtojen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto, myös suunnitelmien tarkentuessa ja muuttuessa.

(→ Nykyiset ja kehitettävät voimajohdot ja niiden tarvitsemat voimajohtoalueet sijaitsevat asemakaava-alueen ulkopuolella eikä asemakaavalla ole niihin vaikutusta.)

Vantaan Energia Oy, Vantaan Energia Sähköverkot Oy:

Sähköverkko: Ei huomauttamista. Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keskijännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteen 1 mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Kaavamuutosalueen länsipuolella sijaitsee Sipoon Energia Oy ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy 110 kV voimajohdot ja kaavamuutosalueen pohjoispuolella Fingrid Oyj 400 kV ja Sipoon Energia Oy 110 kV voimajohto.

Kaukolämpöverkko: Ei huomauttamista.

(→ Mikäli maakaapeleita siirretään, niiden siirtokustannuksissa noudatetaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laadittua yhteistyösopimusta.)

Telia Finland Oyj:

Telialla on verkkoa suunnitelulla asemakaavan muutosehdotuksen alueella.

Kaapeleiden siirto ja suojaus on huomioitava mahdollisten maanrakennustöiden yhteydessä, siirto- ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä Teliaan osoitteeseen (sähköpostiosoite) hyvissä ajoin ennen mahdollisten maanrakennustöiden alkua.

Kaapeleiden katkaisua pitäisi pyrkiä välttämään ja suunnittelemaan mahdolliset työt sivuttaissiirtoina ja tuentoina, kun ne mahdollisia. Suunnitelmat on myös pyrittävä laatimaan niin, että siirtoja ei tule kuin pakottavista syistä. Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä. Korvaava siirtoreitti pitää olla valmiina ennen siirtojen suorittamista ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti. Telia Finland Oyj osallistuu hankkeen johtosiirtosuunnitteluun. Siirto- ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti siirron tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu (MRL, Maankäyttö- ja rakennuslaki).

Suunnittelun yhteydessä tarkastellaan myös alueen uusia tarpeita ja niistä toivotaan mahdollisimman paljon tietoja. Telialla on kiinnostusta tarkastella aluetta valmisputkituksen varalta. Osallistutaan mahdollisesti tulevaan suunnitteluvaiheeseen.

(→ Asemakaavaan liittyy maankäyttösopimus, jonka mukaan asemakaavan hakija (Vantaan Energia Oy) suorittaa asemakaavan toteuttamisen edellyttämät johto-, kaapeli- tai viemärisiirrot tai niiden rakennustöiden aikaisen suojaamisen kustannuksellaan ja sopii siirroista ko. johdon, kaapelin tai viemärin omistajan kanssa.)

Vantaan kaupunginmuseo:

Museo on lausunut mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 26.3.2024 (Dnro VKM/064/2024) ja uudestaan 10.3.2025 (Dnro VKM/021/2025) asemakaavan osallistumis- ja

arviointisuunnitelman päivityksen yhteydessä. Museo toi esiin mielipiteeseen, että suunnittelualueella ei suoraan sijaitse inventoituja kulttuuriympäristön arvokohteita.

Hankeen luonteesta johtuen siihen on kohdistettu YVA prosessi, jossa vaikutuksia lähistön kulttuuriympäristökohteisiin on arvioitu (Vantaan Energia Oy, Hiilidioksidin talteenotto, Vantaa, Helsinki, YVA-menettely: Ympäristövaikutusten arviointiselostus, 20.11.2025). Hankealueen lähistöllä sijaitsee valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Noin 1 kilometrin etäisyydellä sijaitsee Sotungin kylä ja Håkansbölen kartanoalue sekä noin 1,3 kilometrin etäisyydellä Pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet. Maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä ovat lähimmillään noin 670 metrin etäisyydellä sijaitseva Länsisalmen kulttuurimaisema sekä noin 490 metrin etäisyydellä sijaitseva Sotungin kylämaisema ja Håkansbölen kartano (Uudenmaan liitto 2012). Lähin muinaisjäännös on Västersundom (Länsisalmi) Måsbrot hem åkern (1000007051), joka sijaitsee noin 170 metriä kaavamuutosalueesta itään päin. Paikallisesti merkittävät Länsisalmen kylän rakennusperintökohteet sijaitsevat lähimmillään noin 250 metrin etäisyydellä asemakaava-alueen kaakkoispuolella. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa todetaan, että jätevoimalan alueelle tulevat laitosrakenteet erottuvat paikoin maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaille maisema alueille ja rakennettuihin kulttuuriympäristöihin, mutta vaikutus jää vähäiseksi. Jätevoimala-alueen ympäristössä on nykytilassa teollista toimintaa, mikä lieventää hankkeen rakentamisen aiheuttamaa muutosta maisemassa. Myös todetaan, että rakentamisen aikaiset vaikutukset eivät heikennä rakennetun kulttuuriympäristön kohteiden arvoja tai vaaranna niiden säilymisen edellytyksiä. Toiminnan aikainen vaikutus rakennettuun kulttuuriympäristöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön on arvioitu kaikissa tutkituissa vaihtoehdoissa vähäiseksi kielteiseksi.

Hankkeen vaikutukset kulttuuriympäristöön ovat todettu vähäisiksi ja ympäristövaikutuksia maisemakuvaan on pyritty vähentämään asemakaavassa rakennusten korkeuteen, arkkitehtuuriin, väritykseen ja alueen valaistukseen liittyvissä määräyksissä. Näin ollen kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa asemakaavanmuutoksesta.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY):

Suunnittelualueen eteläreunassa Pitkäsuontien nykyisellä katualueella sijaitsee rakennettua yleistä ja yksityistä vesihuoltoa. Aluetta palveleva yleinen vesihuolto on rakennettu valmiiksi. Kaavamuutos edellyttää rakennetun vesihuollon siirtämistä Pitkäsuontien katualueelta, tulevien uusien laitosten tieltä. Sekä yleiset että yksityiset putkijohdot siirretään nykysijainnistaan Pitkäsuontien uuden katulinjauksen alle kaavanhakijan toimesta ja kustannuksella.

(→ Asemakaavaan liittyy maankäyttösopimus, jonka mukaan asemakaavan hakija (Vantaan Energia Oy) suorittaa asemakaavan toteuttamisen edellyttämät johto-, kaapeli- tai viemärisiirrot tai niiden rakennustöiden aikaisen suojaamisen kustannuksellaan ja sopii siirroista ko. johdon, kaapelin tai viemärin omistajan kanssa.)

Muistutuksia saatiin 1 kpl, josta ohessa on tiivistelmä. Muistutuksen huomioiminen on esitetty *kursiivilla ja merkeillä (→).*

Vaarala-Rajakylä Asukasyhdistys ry sekä yksi asukas:

Kaavamuutos on hylättävä, koska sille ei ole tarvetta. Kotimaisen sekajätteen määrä vähenee voimakkaasti eikä sen lajittelu tarvitse jätevoimalaan esitettyä sekajätteen lajittelulaitosta. Lajittelulaitos lisää ulkomaisten jätteiden tuontia ja merkittävästi jätemääriä Vantaalla. Hiilidioksidin talteenottolaitoshanketta ei tule edistää ennen kuin talteen otetulle hiilidioksidille on tiedossa oleva pysyvä loppusijoituspaikka/geologinen varasto. Hiilidioksidin talteenotto ylläpitää ylisuurta jätteiden polttokapasiteettia. Se ei kannusta vähentämään jätteen määrää ja polttoa eikä siirtymään kohti päästötöntä, jätteetöntä ja luonnonvaroja kestävästi käyttävää kaupunkia. Tehokkaampaa olisi lopettaa ulkomaisen jätteen tuonti.

Jätevoimalan uudet toiminnat ja laitokset tulevat muodostamaan runsasväkisen asutuksen, päiväkotien ja koulujen viereen kaatopaikan ja aiheuttamaan vastaavia ympäristöhaittoja kuin jätevoimalan vieressä sijaitseva Remeo Oy:n kierrätyslaitos, jonka roskat leviävät ympäristöön ja melu häiritsee asutusta. Meluvaikutuksia ei tule arvioida yksittäisten toimijoiden pistemäisinä vaikutuksina vaan kokonaisuutena. Jätevoimalan uusilla toiminnoilla heikennetään jätevoimalaa ympäröiviä viherkäytäviä, jotka yhdistävät Porvarinlahden Natura 2000 -alueet Sipoonkorven kansallispuiston ja Ojangon virkistysalueiden viheralueisiin. Arvokasta biodiversiteettiä, ml. lailla suojeltu lahokaviosammal, tuhoutuu ja Natura 2000 -alueet vaarantuvat.

Kaavaselostus on puutteellinen.

(→ Sekajätteen lajittelulaitoksessa tullaan lajittelemaan tällä hetkellä jätevoimalan JV1:lle meneviä jätteitä, pääasiassa sekajätettä ja Sortti-asemilta tuotavaa jätettä. Lajittelemalla muovi pois poltettavasta materiaalista voidaan jätteenpolton hiilidioksidipäästöjä vähentää noin 30 000 tonnia vuodessa. Lajittelulaitos ei lisää jätteiden määrää jätevoimalan alueella eikä sillä ole vaikutusta jätteiden tuontiin ulkomailta. Hiilidioksidin talteenottolaitoksella voidaan poistaa jätevoimalan jätteenpolton savukaasuista hiilidioksidi lähes kokonaan eli noin 700 000 tonnia vuodessa.

Jätevoimala ei muodosta alueelle Valtioneuvoston asetuksen 331/2013 määritelmän mukaista kaatopaikkaa. Uuden asemakaavan määräykset myös kieltävät jätteiden, kemikaalien, roskien, hajujen, pölyn yms. joutumisen ympäristöön. Jätevoimalan aiheuttama melu lähialueen ympäristöluvanvaraisten toimintojen kanssa ei saa ylittää Ojangon ulkoilualueen virkistykseen käytettävillä alueilla eikä asuinkiinteistöjen pihoilla melun ohjearvoja. Uuden asemakaavan laadinnan yhteydessä on arvioitu jätevoimalan ja sen viereisten toimintojen (Rudus Oy, Remeo Oy) sekä maantieliikenteen melun yhteisvaikutuksia.

Uudenmaan ELY-keskus on 1.3.2025 myöntänyt hiilidioksidin talteenottolaitoksen alueelle luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisen luvan poiketa rauhoitetun lahokaviosammalen hävittämiskiellosta (UUDELY/134/2025). Vantaan Energia Oy:n hankkeen YVA:n yhteysviranomainen toteaa, että hanketta varten ei ole tarve laatia luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista Natura-arviointia. Merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueiden suojeluperusteisille luontoarvoille ei synny.

Remeo Oy ei ole tämän asemakaavamuutoksen alueella eikä osana tätä asemakaavamuutosta. Remeo vastaa aiheuttamistaan ympäristöhäiriöistä ja niiden saattamisesta kuntoon itse, ei Vantaan Energia Oy.

Kaavaselostusta on täydennetty.)

Lausunnot sekä muistutukset sekä niihin annettavat vastineet ovat erillisinä asiakirjoina tämän asemakaavan ja asemakaavamuutoksen hyväksymiseen liittyvien kaupunkiympäristölautakunnan sekä kaupunginhallituksen päätösten yhteydessä sisällöiltään alkuperäisen laajuisina.

Nähtävilläolon (11.2.–12.3.2026) jälkeen tehdyt tarkistukset

Kaavamääräyksiä on tarkistettu lausuntojen takia:

- Kaavamääräys *"Jätteiden ja kemikaalien käsittely ja varastointi on sijoitettava rakennuksiin."* on tarkistettu Tukesin lausunnon takia muotoon: *"Jätteiden ja kemikaalien varastointi ja käsittely on toteutettava niin, että niiden joutuminen ympäristöön estetään."*
- Kaavamääräys *"Korttelialueen toiminnan aiheuttama melutaso ei saa virkistysalueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla ylittää melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB."* on tarkistettu LVV:n lausunnon takia muotoon: *"Korttelialueen toiminnan aiheuttama melutaso ei saa lähialueen ympäristöluvanvaraiset toiminnat huomioiden ylittää Ojangon ulkoilualueen virkistykseen käytettävillä alueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-*

alueilla melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB."

Pitkäsuontien katualueen eteläraja on Ojangon ja Länsisalmen kaupunginosien välinen uusi raja, Kehä III:n ja Porvoonväylän maantien alueen uusi pohjoisraja ja tämän asemakaavan eteläraja. Pitkäsuontien uuden katualueen ja Kehä III:n/Porvoonväylän nykyisten ajoratojen välinen kaistale, joka oli nähtävillä olleessa asemakaavaehdotuksessa maantien aluetta (LT), on poistettu tästä asemakaavasta. Maantien alue on tarkoituksenmukaista osoittaa kaistaleen sijaan tulevaisuudessa laadittavassa asemakaavassa isona yhtenäisenä kokonaisuutena. Asemakaavan kokonaispinta-ala sekä liikennealueiden pinta-ala pienenevät nähtävillä olleeseen asemakaavaehdotukseen verrattuna hieman.

Kaavakarttaan on tehty piirustusteknisiä tarkistuksia:

- Kaavakartan ET-korttelialueen sijainniltaan ohjeellisen paineenvähennysaseman aluerajauksen asemakaavamerkintä (pva) ei ole tulostunut nähtävillä olleeseen kaavakartan asemakaavamerkintöjen ja määräysten seliteosioon. Merkintä (pva) on lisätty ko. seliteosioon.

Kaavaselostusta on täydennetty lausunto- ja muistutusvaiheen ja tehtyjen tarkistusten osalta ja tilastolomaketta on vähäisesti tarkistettu.

Tehdyt tarkistukset eivät ole merkittäviä eivätkä edellytä kaavamuutosehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Tällä asemakaavalla ja asemakaavamuutoksella edistettäviä tavoitteita ovat:

Vantaan valtuustokauden 2022–2025 strategia (Kv 31.1.2022):

Innovaatioiden Vantaa -strategian mukaan rohkea, rento ja viihtyisä Vantaa on kestävyyden edelläkävijä. Kasvatamme Vantaan vetovoimaa asuinpaikkana ja rakennamme hyvää kaupunkia yhdessä asukkaiden ja kaikkien Vantaan toimijoiden kanssa. Haluamme säilyttää luontomme monimuotoisuuden. Vantaan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030.

Vantaan valtuustokauden 2026–2029 strategia (Kv 26.1.2026):

Tulevaisuus asuu Vantaalla -strategian visiona on hyvän elämän Vantaa, tasapainoisen kasvun Vantaa sekä vetovoimainen Vantaa. Kasvatamme Vantaan vetovoimaa asuin-, opiskelu- ja työpaikkana ja rakennamme hyvää kaupunkia yhdessä asukkaiden ja kaikkien Vantaan toimijoiden kanssa.

Tasapainoisen kasvun Vantaan yhtenä tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 18.6.2018, päivitetty Kv 10.10.2022 § 7)

Nykyistä kaupunkirakennetta vahvistetaan ja täydennetään. Rakentamista ohjataan erityisesti joukkoliikenneyhteyksien varrelle ja olemassa olevan infrastruktuurin yhteyteen. Kaupungin omistaman maan ja asemakaavoitettujen täydennysrakentamisalueiden kaavoittaminen on etusijalla.

Resurssiviisauden tiekartta (Kv 28.2.2022)

Resurssiviisauden tiekartta määrittää Vantaan pitkän aikavälin ympäristötavoitteita ja konkretisoi valtuustokauden 2022–2025 strategiaa. Vantaan kaupunginvaltuusto on linjannut kaupunkistrategiassaan, että Vantaan kaupunki on hiilineutraali vuonna 2030. Resurssiviisauden tiekartta ohjaa kaupungin kehitystä kohti päästötöntä, jätteetöntä ja luonnonvaroja kestävästi käyttävää kaupunkia, jossa ei ylikuluteta. Resurssiviisauden tiekartalla edetään neljällä kaistalla, joiden tavoitteet ja toimenpiteet tukevat toisiaan. Kaistat ovat energiankulutus ja -tuotanto, yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, kulutus ja materiaalit sekä vastuullinen vantaalainen. Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen vaikuttavat merkittävästi kaupungin resurssitehokkuuteen. Tiivistyvän kaupunkirakenteen päästöt ovat huomattavasti hajautuneen kaupunkirakenteen päästöjä vähäisemmät. Kaavoituksessa keskeisiä tavoitteita mm. ovat:

- Hiilineutraalius ja resurssiviisaus ovat maankäytön suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtina.
- Kaupunki integroi ilmastonmuutoksen sopeutumistoimet suunnitteluun, rakentamiseen ja ylläpitoon.
- Vähennetään lämmityksen päästöjä.
- Edistetään vähähiilistä rakentamista.
- Edistetään rakentamisen kiertotaloutta.
- Vähennetään infrarakentamisen ja massojenhallinnan hiilijalanjälkeä.
- Hiilinielujen ja hiilivarastojen vahvistaminen.
- Kasvatetaan hiilikädenjälkeä ja edistetään hiilinegatiivisuutta.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2025 (Kv 15.12.2025):

Vantaan arkkitehtuuriohjelma linjaa suunnittelemaan ja toteuttamaan kaupunkia, jossa korostuvat paikalliset tilat ja pitkäikäiset talot. Tämän asemakaavan ja asemakaavan muutoksen kannalta keskeisiä tavoitteita ovat:

Suunnitellaan ilmastonmuutokseen sopeutuvaa vähähiilistä kaupunkirakennetta.

- Pienennämme rakentamisen hiilijalanjälkeä käyttämällä ensisijaisesti vähäpäästöisiä, uusiutuvia, kierrätettäviä ja huollettavia materiaaleja.
- Huomioimme rakennusten roolin osana päästötöntä energiajärjestelmää lisäämällä energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian tuotantoa.

3.3.2 Muut tavoitteet

Vantaan Energia Oy:n tavoitteessa on luopua fossiilisista polttoaineista vuonna 2026 ja edetä kohti hiilinegatiivisuutta vuonna 2030. Vantaan kaupunginvaltuusto (Kv 31.1.2022) on linjannut kaupunkistrategiassaan, että Vantaan kaupunki on hiilineutraali vuonna 2030.

Vihertehokkuus

Asemakaavassa määrätään alueelle maankäytön mukainen vihertehokkuustaso. Vihertehokkuudella tarkoitetaan alueen painotetun viherpinta-alan suhdetta alueen kokonaispinta-alaan. Vihertehokkuusmenetelmän avulla muun muassa edistetään vehreän, viihtyisän ympäristön rakentumista ja hulevesien hallintaa sekä turvataan ekosysteemipalveluita ja luonnon monimuotoisuutta. Samalla toteutetaan kestävän kehityksen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja hillinnän mukaisia suunnitteluperiaatteita.

Vihertehokkuustasoa ei ole määritelty eikä määrätä yhdyskuntateknisen huollon ET-korttelialueille.

Vantaan kulttuuriympäristölinjaukset

Vantaan kaupungin johtoryhmä hyväksyi 10.2.2020 Vantaan kulttuuriympäristölinjaukset, joiden mukaan vantaalaisten kulttuuriympäristöt ovat rakkaita ja rikkaita. Ne ovat hyvin hoidettuja ja monikerroksisia. Kulttuuriympäristön arvojen välittymisestä tulevaisuuteen huolehditaan asemakaavoissa mm. Seuraavasti:

- varmistetaan kaavojen merkinnöillä ja määräyksillä, että merkittävät kulttuuriympäristökokonaisuudet säilyvät
- selvitetään kulttuuriympäristön arvot ja ominaispiirteet, ja pyritään säilyttämään ne

Viherrakenteen kehityskuva VIVA

Viherrakenteen kehityskuvan (Kala 13.8.2024) tavoitteena on kytkeytynyt viherrakenne, joka tukee ekologista verkostoa, monimuotoisuutta ja maiseman ominaispiirteitä. Viherrakenne hillitsee ilmastomuutosta ja siihen sopeutumista. Viherrakenne ulottuu kaikkialle ja on lähellä ihmistä. Ensisijaisesti hyödynnetään olevaa viherrakennetta ja maisemaa.

Viheralueiden saavutettavuus- ja mitoitusohje SAAVU

Viheralueiden saavutettavuus- ja mitoitusohjeen (Kala 5.9.2023) tavoitteena on riittävät ja saavutettavat viheralueet. Asemakaavoituksen yhteydessä tehdään SAAVU-analyysi tai -tarkastelu, jos kaavalla vaikutetaan viheralueisiin.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Asemakaava-alue ja siihen sisältyvä Vantaan Energia Oy:n jätevoimala on osa yleiskaavassa Ojankoon osoitettua yhdyskuntateknisen huollon aluetta. Jätevoimalan alueelle tarvitaan uusia laitoksia hiilidioksidin talteenottoa sekä sekajätteen lajittelua varten. Jätevoimalan toiminnoista ympäröiville virkistysalueille ja asumiselle aiheutuvat ympäristöhäiriöt tulee minimoida.

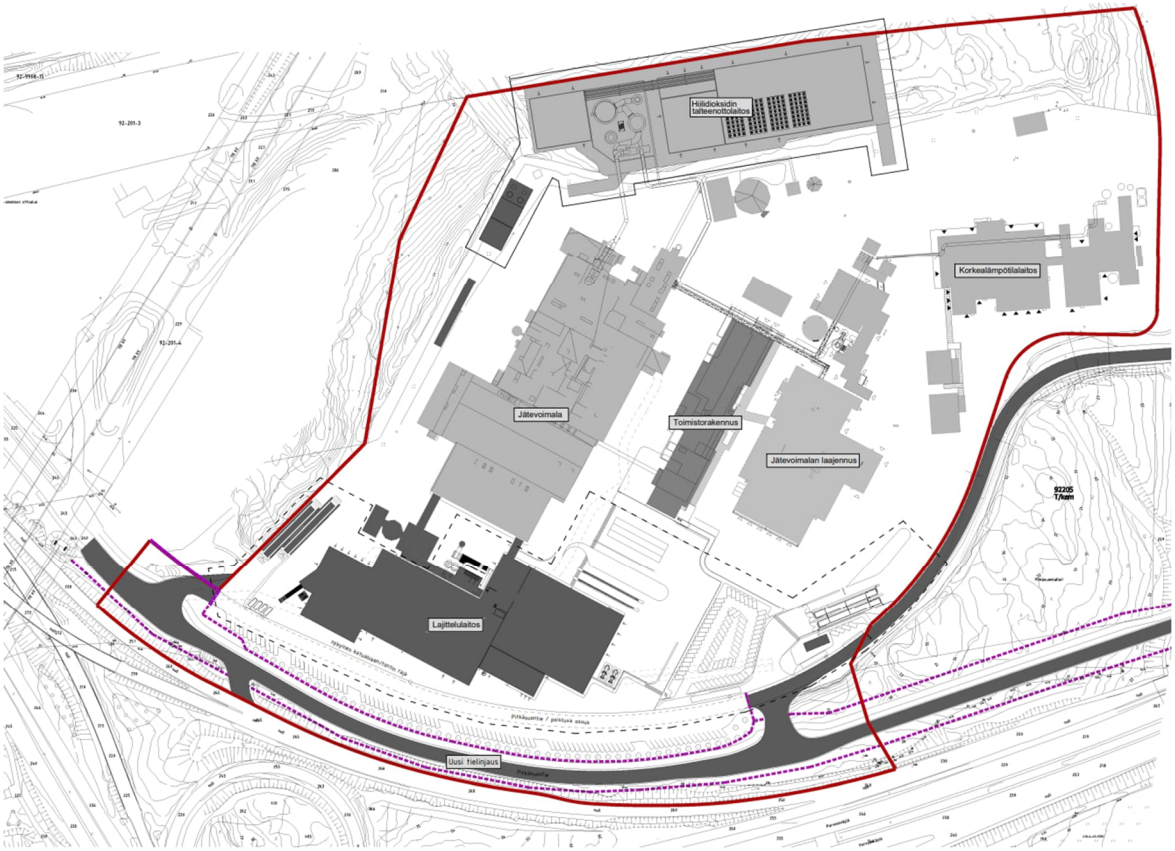
Vantaan Energia Oy:n hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamiseen liittyvän hankkeen tarkoituksena on ottaa talteen Pitkäsuontie 10 jätevoimalan laitosten savukaasuista hiilidioksidi. Se edellyttää hiilidioksidin talteenottolaitoksen toteuttamista jätevoimalan savukaasuja tuottavien laitosten välittömään läheisyyteen. Talteenottolaitos sijoitetaan jätevoimalan laitosten ja niiden savupiippujen viereen tontin pohjoisosaan. Jätteenpolttoyksiköiden jätevoimala 1 (JV1), jätevoimala 2 (JV2) ja korkealämpölaitos (HWP) savukaasut johdetaan putkia pitkin hiilidioksidin talteenottolaitokselle. Savukaasut on ensin käsitelty normaalin tapaan jätteenpolttoyksiköiden ympäristölupamääräysten mukaisesti ja ne kerätään ennen olemassa oleviin piippuihin johtamista. Jäljelle jäävä jätteenpolttoyksiköiden savukaasu, josta hiilidioksidi on poistettu, johdetaan absorptiokolonnin päältä ulkoilmaan arviolta +95 metrin korkeudesta. Nykyisiä olemassa olevia savukaasupiippuja käytetään vain talteenottolaitoksen ollessa hetkellisestä pois käytöstä esimerkiksi huollon aikana.

Myös jätevoimalaan tuotavien sekajätteiden lajittelu ja niistä muovin, metallin ja muiden jätejakeiden erottelu hyötymateriaaliksi ja jäljelle jäävän loppujätteen siirtäminen polttolaitokseen on resurssiviisainta tehdä nykyisen jätevoimalan yhteydessä. Lajittelulaitoksella tullaan lajittelemaan jätevoimala 1:lle (JV1) menevää jätettä, kuten sekajätevirtoja HSY:ltä ja Rosk'n Rollilta, sekä sorttiasemilta tuotavia jätteitä. Lajiteltavat jätteet ovat samoja jätteitä, joita jo tällä hetkellä tuodaan jätevoimalaan polttoon. Jätteet tuodaan jätevoimalaan tontin eteläosan kautta, joten sekajätteen lajittelulaitos on toimintojen ja logistiikan optimoinnin kannalta sijoitettava nykyisen jätevoimalan (JV1) eteläpuolelle. Jäte syötetään ensin murskaimeen, jossa sen palakokoa pienennetään. Sitten se siirtyy seuloihin mahdollisesti metallinerotuksen kautta. Seulojen ja optisen lajittelun avulla erotellaan muovia materiaalista. Metallien erotuksesta eri metallit ohjataan varastointiin vaihtolavoille, joista suurin osa varastoidaan sisätiloissa. Muovi ohjataan paalaukseen ja erottelematon materiaali, rejekti, ohjataan kuljettimella jätevoimala 1:n bunkkeriin polttoon. Muovi ja metallit

toimitetaan ulkopuoliseen hyötykäyttöön. Laitoksen toiminta sijoittuu kokonaisuudessaan rakennuksen sisälle.

Uusien toimintojen sijoittaminen jätevoimalan yhteyteen edellyttää jätevoimalan tontin laajentamista etelään päin ja laajennusalueella sijaitsevan Pitkäsuontien osuuden ja sen alla olevan kunnallistekniikan siirtämistä Porvoonväylän pohjoisreunaan.

Uusien laitosten on sijoituttava jätevoimalan nykyisten laitosten yhteyteen, joten asemakaavassa ei ole tutkittu niiden sijoittamista muualle.

Alustava suunnitelma jätevoimalan laajennettavasta tontin maankäytöstä (Vantaan Energia Oy)

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

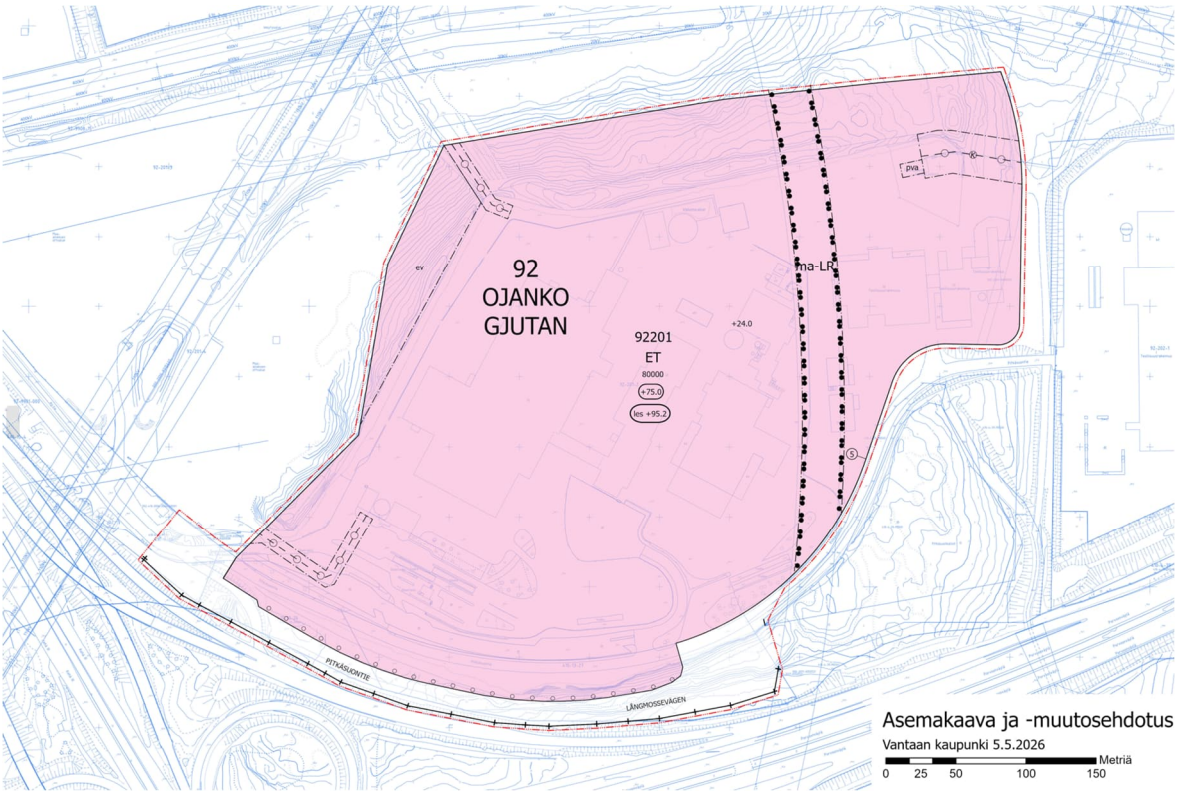
Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialuetta (ET) korttelissa 92201 ja osoitteessa Pitkäsuontie 10 laajennetaan Pitkäsuontien katualueelle. Asemakaavaan sisältyy tonttijako ja tonttijaon muutos.

Osa Pitkäsuontiestä, ja sen alueella oleva kunnallistekniikka, siirretään Porvoonväylän pohjoisreunaan. Pitkäsuontien uusi osuus asemakaavoitetaan katualueeksi.

Ojangon ja Länsisalmen kaupunginosien välinen raja siirtyy hieman etelään päin.

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan alla sijaitsevaa Vuosaaren satamaradan maanalaista rautatiealuetta (ma-LR) varten laaditaan maanalainen asemakaava 920500ma.

Ojangon virkistysalueen eteläpuoleiselle yhdyskuntateknisen huollon alueelle sijoittuva asemakaava-alue rajautuu lännessä Kehä III:een ja etelässä Porvoonväylään, joihin kaavamuutosalue liittyy Pitkäsuontien välityksellä.

Asemakaava ja -muutosehdotus

4.1.1 Mitoitus

Asemakaava-alueen pinta-ala on 17,5635 ha. Kumoutuvan asemakaavan kokonaisrakennusoikeuden määrä on 50 000 k-m^2 ja uuden asemakaavan kokonaisrakennusoikeuden määrä on 80 000 k-m^2.

Kortteliin 92201 muodostettavan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueen (ET) pinta-ala on 16,2866 ha. Korttelialueesta muodostetaan tontti nro 5. Kumoutuvan asemakaavan kokonaisrakennusoikeuden määrä on 50 000 k-m^2. Uuden asemakaavan kokonaisrakennusoikeuden määrä on 80 000 k-m^2. Auto- ja polkupyöräpaikkatarve määritellään rakennusluvan yhteydessä.

Pitkäsuontien katualuetta liitetään korttelin 92201 ET-korttelialueen tonttiin nro 5. Korvaava osuus Pitkäsuontien katualuetta muodostetaan Porvoonväylän maantien alueen pohjoisreunaan. Katualueen pinta-ala on 1,2770 ha. Katualueen pinta-ala vähenee kumoutuvaan asemakaavaan verrattuna 0,4195 ha.

Asemakaavan yhteydessä laaditaan myös ET-korttelialueen alla sijaitsevaa Vuosaaren satamaradan 0,9865 ha maanalaista rautatiealuetta (ma-LR) varten maanalainen asemakaava 920500ma.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Asemakaavan mahdollistamien uusien rakennusten, rakennelmien, mainoslaitteiden yms. arkkitehtuurista ja rakennustavasta on annettu laatua koskevia määräyksiä, ml. valaistus. Asemakaavassa on määräyksiä jätteiden ja kemikaalien käsittelystä, maaperän sekä pinta- ja pohjavesien suojelusta, maa-ainesten kaivamisesta ja louhimisesta, ympäristömelun rajoittamisesta, rakentamisen hiilijalanjäljestä, kaupunki- ja maisemakuvan huomioimisesta ja hulevesien käsittelystä.

Keskeistä pääkatua, Pitkäsuontie, vasten on istutettava puita. Kaavamääräykset edistävät Vantaan kaupungin hulevesiohjelmaa, arkkitehtuuriohjelmaa sekä resurssiviisautta.

Asemakaavan kokonaisratkaisulla, asemakaavamääräyksillä ja –merkinnöillä sekä niiden huomioimisella rakennuslupia myönnettäessä edistetään rakentamisen ja lähiympäristön hyvän laatutason toteutumista ympäristöhäiriöiden rajoittaminen huomioiden.

Vantaan Energia Oy:n hiilidioksidin talteenottolaitoksesta (Pitkäsuontie 10) laaditun YVA-lain mukaisen ympäristövaikutusten arvioinnin (Ymparisto.fi / Osallistu ja vaikuta / Ympäristövaikutusten arviointi / Vantaan Energia Oy:n hiilidioksidin talteenotto, Vantaa, Helsinki) mukaan laitosta voidaan pitää toteutuskelpoisena. Sillä ei arvioida olevan sellaisia haitallisia ympäristövaikutuksia, joita ei voitaisi hyväksyä, estää tai lieventää hyväksyttävälle tasolle.

4.3 ALUEVARAUKSET

Asemakaava-alue on yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialuetta (ET) korttelissa 92201, katualuetta (Pitkäsuontie) sekä maantien aluetta (LT). Alueella sijaitseva osuus Vuosaaren satamaradan maanalaisesta rautatiealueesta (ma-LR) osoitetaan maanalaisena asemakaavana.

4.3.1 Korttelialueet

ET, Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue.

Korttelialueeseen liitetään osuus Pitkäsuontiestä. Laajennetusta korttelialueesta muodostetaan korttelin 92201 tontti nro 5. Korttelialueelle saa sijoittaa energiatuotantolaitoksia, kuten jätevoimalaitoksen ja biopolttoaineen logistiikka-alueen sekä toimintoa palvelevia laitoksia ja rakennuksia sekä toimintaan liittyviä toimistotiloja. Toiminnot sopivat alueen yhdyskuntarakenteeseen ja muodostavat niiden kanssa toimivan kokonaisuuden. Korttelialueen kokonaisrakennusoikeuden määrä on 80 000 k-m^2, joka on 30 000 k-m^2 enemmän kuin kumoutuvassa asemakaavassa.

Rakennusten vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema voi olla enintään +75.0, mikä vastaa korttelialueelle rakennettujen jätevoimalan laitosten korkeutta. Mikään rakennuksen osa, rakenne, laite tai kasvillisuus ei kuitenkaan saa läpäistä Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoesteiden korkeusrajoituspintoja. Rakennusten tai rakenteiden korkein sallittu korkeusasema lentoestealueella metreinä on laitosten savupiippujen ja niille myönnettyjen lentoestelupien mukaisesti +95.2.

Kemikaaliturvallisuuslaki määrittelee myös monet jätteet kemikaaleiksi. Kemikaalien sijoittaminen rakennusten sisään voi lisätä onnettomuusriskejä, joten jätteiden, roskien ja hajujen kulkeutumista ympäristöön on estettävä muilla keinoin. Korttelialueen toiminnasta ympäristöön aiheutuvia häiriöitä ja haittoja rajoitetaan edellyttämällä, että jätteiden ja kemikaalien varastointi ja käsittely on toteutettava niin, että niiden joutuminen ympäristöön estetään. Jätteet, nestemäiset polttoaineet sekä kemikaalit on varastoitava ja käsiteltävä niille soveltuvalla tiiviillä alustalla siten, että niistä ei aiheudu palovaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän tai pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Varastointi- ja käsittelyalueisiin välittömästi liittyvät liikennöintialueet on pinnoitettava vastaavanlaisesti. Suojausrakenteiden ja altaiden tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan nesteen, likaisten hulevesien ja sammutusvesien suurin määrä. Korttelialueen toiminnan aiheuttama melutaso ei saa lähialueen ympäristöluvanvaraiset toiminnat huomioiden ylittää Ojangon ulkoilualueen virkistykseen käytettävillä alueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla ylittää melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB. Rakennuslupaan on liitettävä selvitys melusta ja suunnitelma sen torjumisesta.

Kaivamisen ja louhinnan tulee rajoittua vain asemakaavan toteuttamisen edellyttämään välttämättömään määrään. Kaivamisen ja louhinnan riittävä suunnitelmallisuus (ottamisen vaiheistus ja

järjestäminen) on varmistettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta ennen rakentamista valmistelevan toimenpiteen aloittamista rakentamislain 109 §:n mukaisen ilmoituksen yhteydessä.

Maakaasujohtoa varten varattu alueen osa osoitetaan putken suojaetäisyydet huomioiden. Se aiheuttaa alueen osalle rakentamisrajoitteita. Myös maakaasuun liittyvä paineenvähennysasema huomioidaan kaavamääräyksillä. Rakennuskohteita ei saa sijoittaa 50 metriä lähemmäksi paineenvähennysasemaa.

Korttelialueelle sallitaan enintään kolme ajoneuvoliittymää Pitkäsuontien katualueelle. Ajoneuvoliittymien tarkat sijainnit tulee päättää yhteistyössä Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskuksen kanssa. Auto- ja polkupyöräpaikkatarve määritellään rakennusluvan yhteydessä. Autopaikoista vähintään 15 % tulee toteuttaa heti käytettävissä olevina sähköauton latauspisteinä. Polkupyöräpaikoista vähintään puolet tulee olla säältä suojattuja ja runkolukittavia.

Korttelialueen alla sijaitsee osuus Vuosaaren satamaradan maanalaisesta rautatiealueesta (ma-LR). Alueella rakennettaessa tai louhittaessa, ml. hulevesien hallinta, on otettava huomioon maanalaisen rautatietunnelin (ma-LR) sijainti ja rakenteiden suojaetäisyydet siten, ettei aiheuteta vahinkoa maanalaisille tiloille, rakenteille, laitteistoille tai junaliikenteelle.

Korttelialueen itäreunan metsäinen kallio on maisema- ja kaupunkikuvan kannalta tärkeä, joten se osoitetaan suojaviheralueeksi varatuksi alueen osaksi (ev). Alueella ei saa tehdä täyttöjä tai maan kaivu- tai kallion louhintatöitä. Alueen kasvillisuutta on kehitettävä siten, että sen suojavaikutus säilyy. Alueen pääkatua Pitkäsuontietä vasten on istutettava puurivi.

Korttelialue rajautuu Ojangon lähivirkistysalueeseen sekä katualueisiin, joten ulkovarastointialueet ja katokset on rajattava niin, että varastoitava materiaali ei haitallisesti näy korttelialueen ulkopuolelle eikä aiheuta maisemallista tai muuta haittaa ympäristölle. Rakentamatta jäävillä tontin osilla, joita ei käytetä toiminta- ja oleskelualueeksi tai liikenteelle, tulee olla puita ja pensaita.

Korttelialue tulee rakentaa korkealuokkaista rakennustapaa ja arkkitehtuuria noudattaen. Erityisesti tulee huomioida näkymät Pitkäsuontien ja Ojangon lähivirkistysalueen suunnista. Rakennuksista ja tontteja rajaavista rakenteista sekä huoltoalueiden ja jätetilojen rakenteista tulee muodostaa yhtenäinen kaupunkikuvallinen kokonaisuus. Korttelialueen valaistus on toteutettava ja suunnattava siten, että rakennukset, julkisivut, mainoslaitteet, rakenteet yms. eivät näy haitallisesti Ojangon lähivirkistysalueelle. Korttelialueen liikenneväylän puoleiset julkisivut, valaistus sekä paikoitus- ja liikennöintialueet eivät saa aiheuttaa liikenneturvallisuutta vaarantavaa häikäisyä Kehä III:lle ja Porvoonväylälle.

Rakennusten näkymistä kaukomaisemaan vähennetään edellyttämällä, että rakennusten julkisivujen hallitseva väritys tulee olla tummahko.

Rakentamisen tulee olla elinkaarikestävää ja energiatehokasta, mahdollistaa uusiutuvan energian tuotanto tontilla sekä osoittaa pyrkimys hiilineutraaliuteen. Rakennuksen päämateriaalien tulee olla kestäviä, pitkäikäisiä ja helposti huollettavia sekä kierrätettäviä. Rakentamislupaa haettaessa tulee esittää hiilijalanjälkilaskelma. Rakennusten energiakulutus tulee osittain tai kokonaan kattaa paikallisesti tuotetun uusiutuvan energian avulla. Uusiutuvan energian ratkaisut saavat olla rakennus- ja korttelikohtaisia tai alueellisia. Mahdolliset energiakaivot tulee sovittaa alueen ympäristörakentamiseen. Niiden tarkempi sijainti, määrä sekä muut ominaisuudet määritellään tapauskohtaisesti rakentamisluvan yhteydessä.

Korttelialueen länsipuolella on Rudus Oy:n maa-ainesten käsittelyalue ja itäpuolella on Remeo Oy:n kierrätyslaitos, joiden toiminnoista aiheutuu ympäristöhäiriöitä. Korttelialueen rakennuksien tuloilman otto tulee toteuttaa siten, ettei tontin välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta toiminnasta ja tieliikenteestä aiheudu pöly- tai ilmanlaatuhaittaa rakennuksen sisätiloihin. Korttelialueen ympäristön liikenteen aiheuttama melutaso ei saa ylittää toimisto- ja liiketiloissa A-painotetun

ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 45 dB (A) eikä kokoontumistiloissa A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 35 dB (A).

Hulevesien hyvä hallinta on osa Vantaan kaupungin hulevesiohjelman toteuttamista. Hulevedet tulee viivyttää tontilla ja raskaan liikenteen alueiden hulevedet on käsiteltävä hiekan- ja öljynerotusjärjestelmin. Rakennuslupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan. Tällöin rakennuslupia myönnettäessä noudatetaan aina hulevesien viimeisimpiä käsittelyvaatimuksia, jotka päivittyvät ja tiukentuvat aika ajoin.

Katualueet

Jätevoimalan ET-korttelialuetta laajennetaan nykyisen Pitkäsuontien katualueelle. Kyseinen osuus Pitkäsuontietä ja sen alueella oleva kunnallistekniikka siirretään Porvoonväylään pohjoisreunaan. Uusi osuus Pitkäsuontietä asemakaavoitetaan katualueeksi hieman kumoutuvaa asemakaavan katualuetta kapeampana.

ma-LR, Maanalainen rautatiealue (Maanalainen asemakaava 920500ma)

Maanalainen asemakaava sisältää asemakaava-alueella ET-korttelialueen alla kulkevan Vuosaaren satamaradan osuuden. Sen aiheuttamat rajoitteet ET-korttelialueen maankäyttöön on sisällytetty em. korttelialueen kaavamääräyksiin. Maanalaisten rautatiealueen yläpuolella rakennettaessa tai louhittaessa, ml. hulevesien hallinta, maanalaisille tiloille, rakenteille, laitteistoille tai junaliikenteelle ei saa aiheuttaa vahinkoa.

Kolmiulotteinen kiinteistö

Kaava-alueelle voidaan muodostaa maanalaisia kiinteistöjä.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Vaikutusten arviointi on ollut osa kaavan laadintaa ja vaikutusten arviointia on tehty kaavoituksen eri vaiheissa. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa kaavamuutoksen mahdollistaman maankäytön ja siihen liittyvien toimintojen merkittävät vaikutukset. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa kaavamuutoksen mahdollistaman maankäytön ja siihen liittyvien toimintojen merkittävät vaikutukset. Asemakaavamuutoksen vaikutukset on arvioitu kaupungin omana työnä.

Asemakaavan vaikutusten arviointi perustuu Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan hiilidioksidin talteenottohankkeen YVA-menettelyn aineistoihin. YVA-aineistot ovat internetissä: Ymparisto.fi / Osallistu ja vaikuta / Ympäristövaikutusten arviointi / Vantaan Energia Oy:n hiilidioksidin talteenotto, Vantaa, Helsinki

Viranomaisten lausunnot ja muiden osallisten kannanotot ovat osa vaikutusten arviointia.

Asemakaava kohdistuu yleiskaavan yhdyskuntateknisen huollon alueelle. Asemakaava on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä ja sitä voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena.

Mikäli alueen asemakaava ei muuteta, hiilidioksidin talteenotto jätevoimalan laitosten savukaasuista sekä sekajätteen lajittelulaitos ja niiden positiiviset ilmastovaikutukset jäävät toteutumatta.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Asemakaava ei sisällä asumiseen tarkoitettuja alueita eikä korttelialueita eikä asemakaavalla siten ole suoraa vaikutusta Vantaan väestön rakenteeseen ja kehitykseen.

Yhdyskuntarakenne

Asemakaava-alue sijaitsee Kehä III:n ja Porvoonväylän liittymän pohjoispuolella yleiskaavan yhdyskuntateknisen huollon toimintojen alueella, jonka muodostavat asemakaavan kohteena oleva Vantaan Energia Oy:n jätevoimala (Pitkäsuontie 10) sekä sen lähiympäristössä sijaitsevat Remeo Refining Oy:n jätteenkäsittelylaitos, Rudus Oy:n betoni-, tiili- ja asfalttijätteen sekä kiviaineksen murskauslaitos, Tieluiska Oy:n maa-ainesten käsittelyalue, Ojangon linja-autovarikko, Ojangon lumenvastaanottopaikka sekä Länsisalmi–Anttila sähkön voimajohtolinja.

Asemakaava-alue sijaitsee rakennetussa yhdyskuntarakenteessa siihen tukeutuen eikä muuta alueelle rakentunutta tilannetta merkittävästi.

Kaupunkikuva ja maisema

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalatontin pohjoisosan metsäinen kallio louhitaan tontin pohjoisosaan toteutuvaa hiilidioksidin talteenottolaitosta varten. Metsäinen kallio on vähentänyt jätevoimalan alueen rakennusten ja toimintojen näkymistä Ojangon lähivirkistysalueelle. Jätevoimalan tontin pohjoisrajaa ja tulevaa hiilidioksidin talteenottolaitosta vasten Ojangon lähivirkistysalueelle (VL) louhimatta jäävä osuus metsäisestä kalliorinteestä jää näkymäesteeksi tontin ja lähivirkistysalueen väliin mutta aiempaa harjannetta keskimäärin noin 10 metriä matalampana. Muutos kaupunkikuvaan ja maisemaan on vähäinen.

Nykytilanne. Näkymä pohjoisesta Ojangon lähivirkistysalueen ulkoilureitiltä jätevoimalalle (AFRY Finland Oy)

Nykytilanne. Jätevoimala kuvattuna pohjoisesta Ojangon lähivirkistysalueelta. Edessä olevan niityn poikki virtaa Ojangonoja (AFRY Finland Oy).

Kuvasovitus. Arvio, kuinka paljon uudesta hiilidioksidin talteenottolaitoksesta ja nykyisestä jätevoimalasta näkyy Ojangon lähivirkistysalueelle, kun jätevoimalan tontin pohjoisosan kalliojyrkänteitä ja niiden päällä kasvavaa puustoa poistetaan (AFRY Finland Oy).

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalatontin länsireunan metsäinen kallio säilyy suojaviheralueeksi varattuna alueen osana, jolla ei saa tehdä täyttöjä tai maan kaivu- tai kallion louhintatöitä. Alueen kasvillisuutta on kehitettävä siten, että sen suojavaikutus säilyy. Metsäinen kallio katkaisee ja jäsentää Ojangon linja-autovarikolta itään päin olevaa laajaa avointa maisemaa ja vähentää jätevoimalan näkymistä länteen päin.

Pitkäsuontien katualue siirtyy Porvoonväylän pohjoisreunaan kiinni ja niiden välissä oleva kallioseinämä ja metsä poistuu. Kallioseinämä ja metsä on vähentänyt jätevoimalan rakennusten ja pihojen näkymistä Porvoonväylälle ja Länsisalmen kylän länsipuoleiselle peltoalueelle. Kallioseinämän ja metsän poisto avaavat näkymiä Pitkäsuontieltä, Porvoonväylältä ja Länsisalmentien länsiosasta jätevoimalan alueelle. Jätevoimalatontin eteläosaan rakennettava sekajätteen lajittelulaitos ja tontin eteläreunaan Pitkäsuontietä vasten istutettava puurivi hieman rajaavat etelän suuntaan aukeavia näkymiä.

Avautuvien näkymien vaikutusta kaupunki- ja maisemakuvaan lievennetään edellyttämällä asemakaavan määräyksillä, että jätevoimalan korttelialue tulee rakentaa korkealuokkaista rakennustapaa ja arkkitehtuuria noudattaen ja rakennusten julkisivujen hallitsevan värityksen tulee olla tummahko. Erityisesti tulee huomioida näkymät Pitkäsuontien ja Ojangon lähivirkistysalueen suunnista. Rakennuksista ja tontteja rajaavista rakenteista sekä huoltoalueiden ja jätetilojen rakenteista tulee muodostaa yhtenäinen kaupunkikuvallinen kokonaisuus. Korttelialueen valaistus on toteutettava ja suunnattava siten, että rakennukset, julkisivut, mainoslaitteet, rakenteet yms. eivät näy haitallisesti Ojangon lähivirkistysalueelle.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaisjäännökset

Asemakaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, arvokkaita maisema-alueita tai arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita. Asemakaava ei aiheuta suoria tai merkittäviä vaikutuksia asemakaava-alueen ulkopuoleisiin arkeologisen kulttuuriperinnön, rakennusperinnön tai kulttuuriympäristön arvotettuihin kohteisiin. Pitkän aikavälin ihmistoiminnan myötä voimakkaasti muuttuneesta maisemarakenteesta ja alueen rakentamisen isosta mittakaavasta sekä asemakaava-alueen ja arvotettujen kohteiden välisestä etäisyydestä johtuen asemakaavan vaikutukset arvotettuihin maisema-alueisiin eivät ole merkittäviä.

Asuminen

Asemakaava-alueella ei ole asuntoja eikä asemakaava sisällä uutta asumista.

Lähin asuinkiinteistö sijaitsee asemakaava-alueen koilliskulmasta Ojangon lähivirkistysalueen metsän ja kalliokohoumien takana noin 260 m etäisyydellä koilliseen Kalliolaaksontiellä.

Jätevoimalakokonaisuuden laajennusten edellyttämä merkittävin louhinta kohdistuu jätevoimalan tontin pohjoisosaan. Asemakaava edellyttää, että korttelialueiden rakentamisesta aiheutuvan kaivamisen ja louhinnan tulee rajoittua vain asemakaavan toteuttamisen edellyttämään välttämättömään määrään. Kaivamisen ja louhinnan riittävä suunnitelmallisuus (ottamisen vaiheistus ja järjestäminen) on varmistettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta ennen rakentamista valmistelevan toimenpiteen aloittamista. Tällöin kaivaminen ja louhinta tulevat viranomaistoiminnan ja sen edellyttämien viranomaislupien ja niiden ehtojen (mm. ympäristöhäiriöiden ja melun rajoittaminen) piiriin. Louhinta ja rakentaminen ovat muutamia vuosia kestävä väliaikainen tilanne. Louhinta sekä jätevoimalan ja sen uusien toimintojen vaikutus alueen ympäristön melun keskiäänitasoon ei ole merkittävä. Jätevoimalan toimintojen laajennusten toiminnan aikaisen melun vaikutus ympäristön keskiäänitasoihin ei ole merkittävä. Melua on käsitelty jäljempänä kohdassa *”Ympäristöhäiriöt”*.

Jätevoimalan jätteiden, roskien ja hajujen leviäminen ympäristöön kielletään kaavamääräyksillä.

Asemakaavalla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Jätevoimalan laajennushankkeet sijoittuvat nykyiselle tontille, pl. tontin laajennus etelään päin kohti Porvoonväylää. Toiminnan luonne alueella ei muutu. Osa ihmisistä voi kuitenkin kokea muutokset jätevoimalan tontilla kielteisinä, koska tontille rakennetaan uusia laitoksia ja tontilla tähän saakka säästyneitä metsäisiä kallioita louhitaan pois. Jätevoimalan alueen toimintojen lisääminen ja niihin liittyvät mahdolliset onnettomuusriskit ja ympäristöhäiriöt voivat aiheuttaa lähialueiden asukkaissa huolta.

Palvelut ja työpaikat

Asemakaava täydentää ja Ojangon yhdyskuntateknisen huollon aluekokonaisuutta ja mahdollistaa uusien työpaikkojen toteutumisen alueelle.

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalassa on nykyisin noin 130 työntekijää. Kun uudet laitokset on rakennettu ja voivat aloittaa ympäristöluvat saatuaan toiminnan, jätevoimalan alueella arvioidaan olevan noin 160 työntekijää.

Taloudelliset vaikutukset

Asemakaava-alue sijaitsee nykyisessä yhdyskuntarakenteessa ja yhdyskuntateknisten verkostojen alueella, mikä on yhdyskuntataloudellisten kustannusten kannalta edullisempaa kuin uuden, yhdyskuntarakenteesta irrallisen alueen toteuttaminen. Hanke hyödyntää olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa.

Asemakaavaan sisältyvästä Pitkäsuontien siirrosta, ml. sen alla oleva kunnallistekniikka, aiheutuu suunnittelu- tai rakentamiskustannuksia. Pitkäsuontie on siirrettävä Vantaan Energia Oy:n tarpeesta laajentaa jätevoimalan tonttia. Uusi katu on runsaan louhinnan ja kivikorein toteutettavan tukimuurin vuoksi huomattavasti tavanomaista toteutustapaa kalliimpi.

Vantaan Energia Oy sitoutuu kunnallistekniikan korvauksiin maankäyttösopimuksella. Korvaus ei kuitenkaan välttämättä riitä kattamaan kadunrakennuksen kustannuksia.

Katu on yleiskaavan mukainen liikenneyhteys eli tärkeä paikallista tai seudullista liikennettä ja yleistä etua palveleva väylä, jolle on tehtävä riittävä tilavaraus. Katu on tulevaisuudessa tarkoitus liittää Sotungintiehen ja jatkaa yleiskaavan mukaisesti edelleen itään Helsingin puolelle, missä on valmisteilla olevan Östersundomin osayleiskaavan mukainen työpaikka-alue ja tieliikenteen yhteystarve. Nykyinen Remeo Oy:n kiinteistölle päättyvä katulinjaus ei vastaa näihin liikennejärjestelyiden kehittämistarpeisiin.

Virkistys

Asemakaava edellyttää, että Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan toiminnan aiheuttama melutaso ei saa lähialueen ympäristöluvanvaraiset toiminnat huomioiden ylittää Ojangon ulkoilualueen virkistykseen käytettävillä alueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB. Ulkovarastointi ei saa aiheuttaa maisemallista tai muuta haittaa ympäristölle.

Asemakaava ei aiheuta Ojangon lähivirkistysalueelle melua, joka ylittäisi virkistysalueita koskevat melun ohjearvot.

Jätevoimalan toiminta edellyttää ympäristölupia, joissa on asetettu rajoituksia ympäristömelun leviämiselle virkistysalueille ja asuinkiinteistölle. Viimeisin ympäristölupa koskee vaarallisten jätteiden polttolaitosta. Sen lupaehdoissa määrätään, että vaarallisen jätteen polttolaitoksen toiminnasta aiheutuva melu yhdessä alueen muiden ympäristöluvanvaraisten toimintojen aiheuttaman melun kanssa ei saa asumiseen käytettyjen kiinteistöjen piha-alueilla tai Ojangon ulkoilualueen rakennetulla reitillä ylittää päivällä (kello 7–22) melun A-painotettua ekvivalenttitasoa (LAeq) 55

dB eikä yöllä (kello 22–7) ekvivalenttitasoa (LAeq) 50 dB. Jos melu on luonteeltaan kapeakaistaista tai iskumaista, lisätään tulokseen 5 dB ennen tuloksen vertaamista edellä mainittuihin raja-arvoihin. Edellä asetettuja raja-arvoja katsotaan noudatetun, jos melumittauksissa tai -mallinnuksissa saadut tulokset eivät ylitä raja-arvoja ottaen huomioon käytetyn menetelmän epävarmuus. Vaarallisen jätteen polttolaitoksen toimintaan liittyvät kuljetukset (esim. jätteet, tuhka ja kuona sekä kemikaalit) on pyrittävä tekemään klo 6–22 välisenä aikana. Melua aiheuttavien laitteiden, kuten puhaltimien, pneumaattisten laitteiden ja moottorien hankinnoissa on otettava huomioon paras käytettävissä oleva tekniikka.

Jätevoimalan tontin pohjoisosaan toteutuvaa hiilidioksidin talteenottolaitosta varten tontilta louhittava metsäinen kallio on vähentänyt jätevoimalan alueen rakennusten ja toimintojen näkymistä Ojangon lähivirkistysalueelle. Jätevoimalan tontin pohjoisrajaa ja tulevaa hiilidioksidin talteenottolaitosta vasten Ojangon lähivirkistysalueelle (VL) louhimatta jäävä osuus metsäisestä kalliorinteestä jää näkymäesteeksi tontin ja lähivirkistysalueen väliin mutta aiempaa harjannetta keskimäärin noin 10 metriä matalampana. Asemakaava edellyttää, että jätevoimalan korttelialue tulee rakentaa korkealuokkaista rakennustapaa ja arkkitehtuuria noudattaen ja huomioida erityisesti näkymät mm. Ojangon lähivirkistysalueen suunnasta. Jätevoimalan tontin pohjoisosan metsäisen kallion louhiminen ei lisää jätevoimalan tontilta virkistysalueelle avautuvia näkymiä merkittävästi.

Asemakaava ei muuta alueelle yleis- ja asemakaavoitettuja virkistysalueita (VL) eikä vaikuta lähialueen virkistysalueverkostoon. Hanke ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Asemakaava ei myöskään muuta eikä poista Pitkäsuontie 13:n ja Remeo Oy:n välissä olevalla asemakaavoitetulla mutta rakentamattomalla Pitkäsuontien osuudella sijaitsevaa Långmosseninkujan alikulkua Porvoonväylän ali. Sitä ei ole arvioitu maakunnallisesti tai paikallisesti tärkeäksi ekologiseksi yhteydeksi. Asemakaava ei poista mahdollisuutta alueella talvisin olevan yhdysladun tekemiselle.

Jätevoimalan jätteiden, roskien ja hajujen leviäminen ympäristöön kielletään kaavamääräyksillä.

Liikenne

Liikenteen vaikutusten arviointi perustuu Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan hiilidioksidin talteenottohankkeen YVA-menettelyn aineistoihin.

Asemakaava-alueen rakentamiseen liittyy maa-ainesten kaivamista ja louhimista, mitkä aiheuttavat korttelialueiden rakentamisvaiheessa liikennettä. Louhinta tehdään jätevoimalan pihojen maanpinnan tasoon eikä alueella ole tarvetta täytöille, joten valtaosaa louheesta ei pystytä hyödyntämään asemakaava-alueen rakentamisessa. Louhintamääräksi on arvioitu noin 475 000 m^3. Pitkäsuontien siirrettävän osuuden alueen louhinta on noin 125 000 m^3 (arvioitu aikaisin ajankohta v. 2026–2027) ja korttelialueen pohjoisosan hiilidioksidin talteenottolaitoksen alueen louhinta on noin 350 000 m^3 (arvioitu aikaisin ajankohta v. 2027–2029). Louheen kuljettamiseen alueelta pois murskattavaksi ja jatkokäyttöön tarvitaan noin 30 000–40 000 kuorma-autokuljetusta, noin 40 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa.

Jätevoimalan uusien toimintojen rakennusvaihe aiheuttaa merkittävän, mutta tilapäisen liikennemäärien kasvun läheisellä tieverkolla erityisesti raskaan liikenteen osalta. Rakennustyöt ajoittuvat pääosin arkipäiville klo 6–22 ja tavoiteaikataulun mukaan vuosille 2027–2030 eli noin neljän vuoden ajanjaksolle. Kuljetukset eivät jakaudu tasaisesti koko rakennusajalle vaan raskasta liikennettä syntyy erityisesti alkuvaiheen esirakentamisen yhteydessä louhinnasta ja pohjarakentamisesta. Lisäksi kuljetuksia syntyy eri elementtien, komponenttien ja työkoneiden siirroista, joista osa saattaa vaatia erikoiskuljetuksia. Kasvavat raskaan liikenteen määrät vaikuttavat liikenneturvallisuuteen ja lisäävät riskiä vakavammille liikenneonnettomuuksille suurten massojen vuoksi ja lisäksi ne vaikuttavat liikenteessä koettuun turvallisuuteen.

Kuljetusten lisäksi rakennustyömaat vaativat merkittävän määrän työvoimaa ja heidän työmatkansa lisäävät rakennusaikana henkilö- ja pakettiautojen liikennemääriä alueella. Työvoiman tarve vaihtelee merkittävästi eri rakennuskohteissa ja -vaiheissa sen ollessa vilkkaimmillaan loppuvaiheiden asennustöiden yhteydessä.

Kokonaisuudessaan rakennusvaihe voi lisätä liikennettä alueella useilla sadoilla ajoneuvoilla vuorokaudessa mutta päiväkohtaiset vaihtelut ovat suuria. Lisääntyvien liikennemäärien ei arvioida vaikuttavan suuresti liikenteen sujuvuuteen alueella, sillä alueen tieyhteydet eri suuntiin ovat erittäin hyvät. Jätevoimalan alue on saavutettavissa kaikista eri pääteiden suunnista hyvin Kehä III:n ja Porvoonväylän suuren eritasoliittymän ramppeja pitkin. Kuljetusten sekä henkilöliikenteen arvioidaan jakautuvan eri suuntiin. Ajoittaisia viivästyksiä saattaa liikennemäärien kasvusta aiheutua erityisesti liittymäalueille.

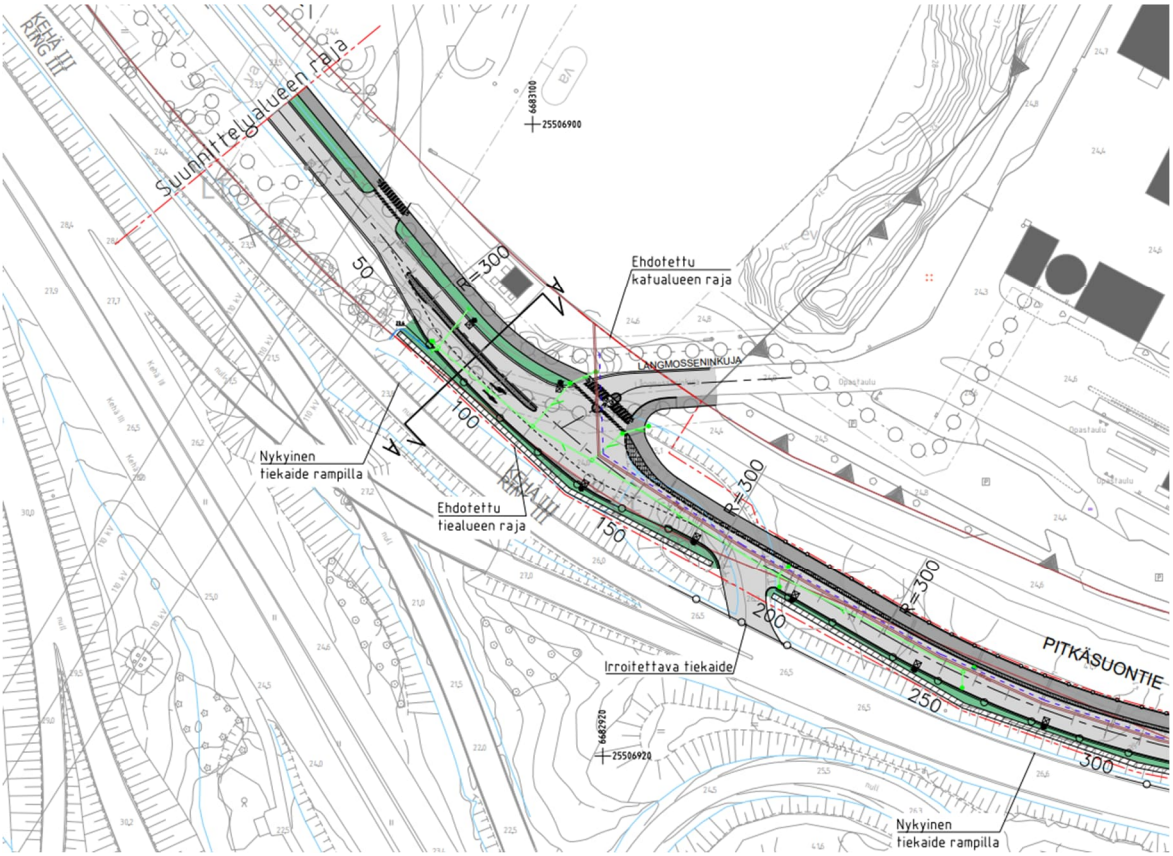
Hankkeen toiminnan aikaiset vaikutukset liikenteelle jäävät rakennusvaihetta pienemmiksi, kun kuljetus- ja työmatkatarpeet vähenevät. Sekajätteen lajittelulaitoksen toiminnasta ei aiheudu mainittavaa lisäliikennettä alueelle. Jätevoimalaan nykyisin tuotava sekajäte tuodaan nykyisen jätevoimalan vastaanottohallin sijaan lajittelulaitokseen, josta kierrätyskelvoton jäte päätyy jätevoimalaan (JV1) energiahyödynnettäväksi. Lajittelulaitoksessa jätteistä erotettu kierrätyskelpoinen muovi ja metalli toimitettaisiin uudelleenkäyttöön, mikä lisää raskaan liikenteen määrää alueella noin 15–20 ajoneuvolla vuorokaudessa. Lajittelulaitoksen sekä hiilidioksidin talteenotto- ja nesteytyslaitosten operointiin liittyvä säännöllisen työvoiman henkilöliikennemäärät ovat pieniä, eikä jätevoimala-alueen nykyinen työmatkaliikenteen määrä muutu merkittävästi. Toimintaan liittyvät jätteiden poisvienti laitosalueelta ja kemikaalien toimittaminen ovat yksittäisiä liikennetapahtumia, eikä niiden arvioida tapahtuvan päivittäin. Talteenottolaitoksen kemikaalisäiliöt on pääsääntöisesti mitoitettu siten, että kemikaalien toimitukset tapahtuvat 14 päivän välein tai harvemmin. Raskaan liikenteen päiväkohtainen liikennemäärä ei siten nouse kovin paljon nykytilanteesta. Laitoksien vuosihuollot aiheuttavat tilapäisen liikennemäärien kasvun vuosihuollon toteutusajankohtaan. Pääosa jätevoimalan kuljetuksista tapahtuu arkisin klo 6–22.

Mikäli nesteytetty hiilidioksidi kuljetetaan jätevoimalan alueelta Vuosaaren satamaan putkilinjan sijasta säiliökuorma-autoilla säännöllisellä kuljetusvirralla, se lisää alueen raskaan liikenteen määriä. Kuljetuksia arvioidaan syntyvän enintään noin 60 kappaletta tasaisesti läpi vuorokauden. Tyhjät paluukuormat huomioiden raskaan liikenteen määrä lisääntyy noin 120 ajoneuvolla vuorokaudessa jätevoimalan ja sataman välillä. Kuljetusten reitti satamaan kulkee lähtökohtaisesti Kehä III:n ja Vuosaaren satamatunnelin kautta, mistä ei arvioida aiheutuvan merkittävää vaikutusta liikenteen sujuvuudelle.

Jätevoimalan hiilidioksidin talteenottoa, hiilidioksidin siirtoputkea sekä nesteytyslaitosta ja välivarastointia koskevassa YVA-selostuksessa todetaan, että kun huomioidaan hankealueen herkkyys liikennevaikutuksille ja liikennevaikutuksien muutoksen suuruus, hankkeen liikennevaikutusten merkittävyys arvioidaan rakennusvaiheessa kohtalaisen negatiiviseksi kaikissa hankevaihtoehdoissa (VE1, VE2 ja VE3). Hankkeen toiminnan aikana liikennevaikutusten merkittävyys arvioidaan hankevaihtoehdoissa VE1 ja VE2 vähäisen negatiiviseksi ja hankevaihtoehdoissa VE3 kohtalaisen negatiiviseksi.

- VE1: Jätevoimalan savukaasuista talteen otettu hiilidioksidi siirretään kaasuna paineistettua siirtoputkea pitkin hiilidioksidin talteenottolaitokselta Vuosaaren sataman alueella sijaitsevalle hiilidioksidin nesteytyslaitokselle.
- VE2: Talteenotetun hiilidioksidin nesteytyslaitos rakennetaan jätevoimalan kaakkoispuolen T/kem-korttelialueelle ja nesteytetty hiilidioksidi siirretään Vuosaaren satamaan välivarastoon putkessa.
- VE3: Hiilidioksidi siirretään jätevoimalan alueelle rakennettavasta nesteytyslaitoksesta säiliöautokuljetuksilla Vuosaaren satama-alueelle rakennettavaan välivarastoon.

Pitkäsuontien asemakaavoitetun katualueen kaventaminen ja siirtäminen Porvoonväylän pohjoisreunaan ei heikennä alueen katuverkon toimivuutta. Pitkäsuontien läntinen osuus on osa erikoiskuljetusreittiä. Se yhdistyy Kehä III ja Porvoonväylän liittymään Vantaan Energia Oy:n jätevoimalatontin lounaisosassa alueella. Erikoiskuljetusreitti ja sen toimivuus on huomioitu asemakaavassa ja katusuunnitelmissa.

Ote siirrettävän Pitkäsuontien alustavasta katusuunnitelmasta kohdasta, jossa erikoiskuljetusreitti liittyy Kehä III:n ja Porvoonväylän liittymään

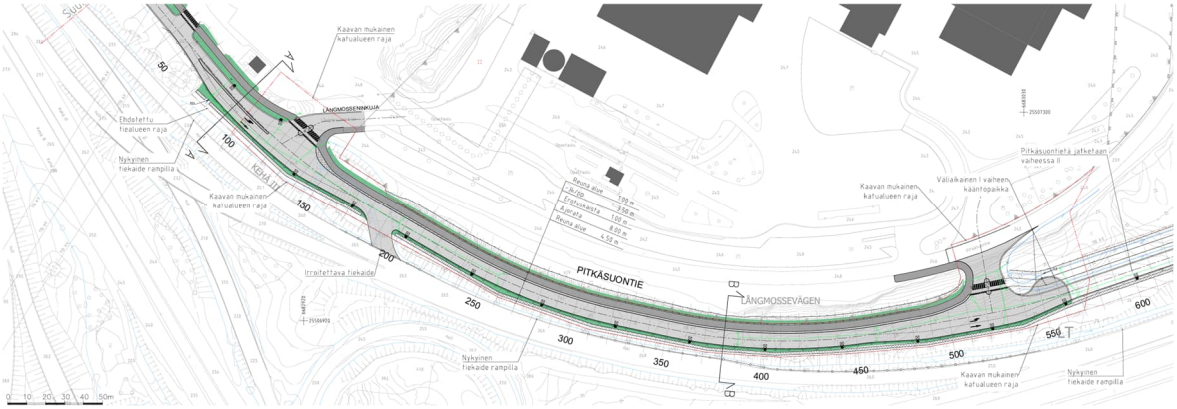
Pitkäsuontien uuden katualueen eteläraja, joka olisi myös tiealueen pohjoisraja, sijoittuu maantien toteutuneiden pohjoisimpien ajoratojen viereen osin alueelle, jota on Kehä III:n kehittämisselvityksessä *(Kehä III (Kt 50) välillä Valtatie 1 – Maantie 170: Kehittämisselvitys Espoo, Vantaa, Helsinki)* esitetty Kehä III:n ja Porvoonväylän tiealueeksi. Kehittämisselvityksen toimenpiteet eivät uuden asemakaavan kohdalla kuitenkaan sijoitu maantien toteutuneiden ajoratojen pohjoispuolelle alueelle, jota esitetään katualueeksi. Uusi asemakaava mahdollistaa kehittämisselvityksen toimenpiteiden toteuttamisen.

Asemakaava-alueeseen sisältyvä osuus Vuosaaren satamaratatunnelista on huomioitu kaavamerkinnöin ja -määräyksin. Asemakaava ei aiheuta haittaa tunnelille ja siellä liikennöiville junille.

Vesihuolto

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan tontti laajenee nykyisen Pitkäsuontien alueelle ja siltä osin Pitkäsuontie on siirrettävä ja toteutettava Porvoonväylän pohjoisreunan viereen. Tontiksi muuttuvan alueen kohdalla oleva vesihuolto siirretään uuden Pitkäsuontien kadun alle. Vesihuolto saadaan toteutumaan nykyisen vesihuollon tapaan vesijohdolla ja Pitkäsuontien jätevedenpumppaamolle paineviemäreillä. Pitkäsuontie on yleiskaavassa osoitettu jatkumaan itään päin Helsingin Norrbergetiin. Pitkäsuontien toteutussuunnitelmia laadittaessa on syytä tarkistaa, onko HSY:llä siihen liittyviä tarkentuneita johtotarpeita mm. tulevan Helsingin puolen maankäytön osalta.

Nykyisen Pitkäsuontien hulevedet johdetaan Vantaan Energian liittymän kohdalla Kehä III:n rampin ja Pitkäsuontien väliseen painanteeseen. Nykyisen Pitkäsuontien osalta hulevedet on johdettu kadun reuna-alueelle, josta ne johdetaan sivuojia pitkin kadun alittaviin rumpuihin ja sieltä Vantaan Energia Oy:n järjestelmiin. Nykyisessä kuivatusjärjestelyissä ei ole havaittu kuivatukseen liittyviä ongelmia. Uudenmaan Ely-keskuksen ilmoituksen mukaan jatkossa Pitkäsuontien hulevesiä ei saa johtaa Kehä III rampin tai Porvoonväylän viereisiin avo-ojiin.

Ote siirrettävän Pitkäsuontien alustavasta katusuunnitelmasta (FCG)

Jätevoimalan korttelialueen hulevedet muodostuvat pääosin sateen aiheuttamasta pintavalunnasta. Pintavalunta voi sisältää hiekkaa, öljyä, suolaa ja kiintoainesta ja ravinteita. Kaavamääräykset edellyttävät hulevesien viivyttämistä ja käsittelyä tontilla. Raskaan liikenteen alueiden hulevedet on käsiteltävä hiekan- ja öljynerotusjärjestelmin. Rakentamislupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan.

Jätevoimalan jätteet, nestemäiset polttoaineet sekä kemikaalit on varastoitava ja käsiteltävä niille soveltuvalla tiiviillä alustalla siten, että niistä ei aiheudu palovaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän tai pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Varastointi- ja käsittelyalueisiin välittömästi liittyvät liikennöintialueet on pinnoitettava vastaavanlaisesti. Suojausrakenteiden ja altaiden tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan nesteen, likaisten hulevesien ja sammutusvesien suurin määrä.

Asemakaava-alueen käsitellyt hulevedet johdetaan avo-ojia pitkin Ojangonojaan ja Westerkullanojaan. Ojangonoja laskee Krapuojan välityksellä mereen Helsingin Kapellvikenissä, joka on Östersundomin lintuvedet -Natura 2000 -aluetta. Asemakaavan määräykset ja Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan toiminnan edellyttämien ympäristölupien ehdot ovat sellaisia, että ko. Natura-alueen suojeluperusteiset luontoarvot eivät vaarannu.

Ympäristöhäiriöt

Ympäristöhäiriöiden vaikutusten arviointi perustuu Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan hiilidioksidin talteenottohankkeen YVA-menettelyn aineistoihin.

Asemakaavan lisäksi jätevoimala ja sen uudet toiminnot edellyttävät toiminnalleen myös ympäristölupia, joiden lupaehdoilla rajoitetaan toiminnoista ympäristöön aiheutuvia häiriöitä.

Melu ja tärinä

Asemakaavan ET-korttelialueen lisärakentaminen (hiilidioksidin talteenottolaitos, sekajätteen lajittelulaitos) ja Pitkäsuontien siirtäminen edellyttävät maa-ainesten kaivamista ja louhintoja. Siitä aiheutuu ympäristöön eritoten melua. Pääosa louhinnasta kohdistuu jätevoimalan korttelialueen pohjoisosaan. Kaavamääräykset edellyttävät, että kaivamisen ja louhinnan tulee rajoittua vain asemakaavan toteuttamisen edellyttämään välttämättömään määrään. Jätevoimalan korttelialueen pihojen maanpinnan likimääräinen korkeusasema on asemakaavassa +24.0, mikä vastaa alueen

nykyisten pihojen korkeusasemaa. Korttelialueen pohjoisrajaa vasten jää lähivirkistysalueen puolelle kallioalue, jonka maanpinnan korkeusasema on lännestä itään päin noin +28…+35. Se toimii seinämänä ja esteenä, joka vähentää kaivamisesta ja louhinnasta aiheutuvan melun leviämistä pohjoiseen lähivirkistysalueelle. Kaivamisen ja louhinnan riittävä suunnitelmallisuus (ottamisen vaiheistus ja järjestäminen) on myös varmistettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta ennen rakentamista valmistelevan toimenpiteen aloittamista. Tällöin kaivaminen ja louhinta tulevat viranomaistoiminnan ja sen edellyttämien viranomaislupien ja niiden ehtojen (mm. ympäristöhäiriöiden ja melun rajoittaminen) piiriin.

Louhittavan kallion määrä on kokonaisuudessaan noin 475 000 m^3. Pitkäsuontien siirrettävän osuuden alueen louhinta on noin 125 000 m^3 (arvioitu aikaisin ajankohta v. 2026–2027) ja korttelialueen pohjoisosan hiilidioksidin talteenottolaitoksen alueen louhinta on noin 350 000 m^3 (arvioitu aikaisin ajankohta v. 2027–2029). Arviolta noin 40 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa kuljettaisi louheen pois alueelta murskattavaksi ja jatkokäyttöön. Louhinnan melu on luonteeltaan tilapäistä ja rajoittuu rakennusvaiheeseen.

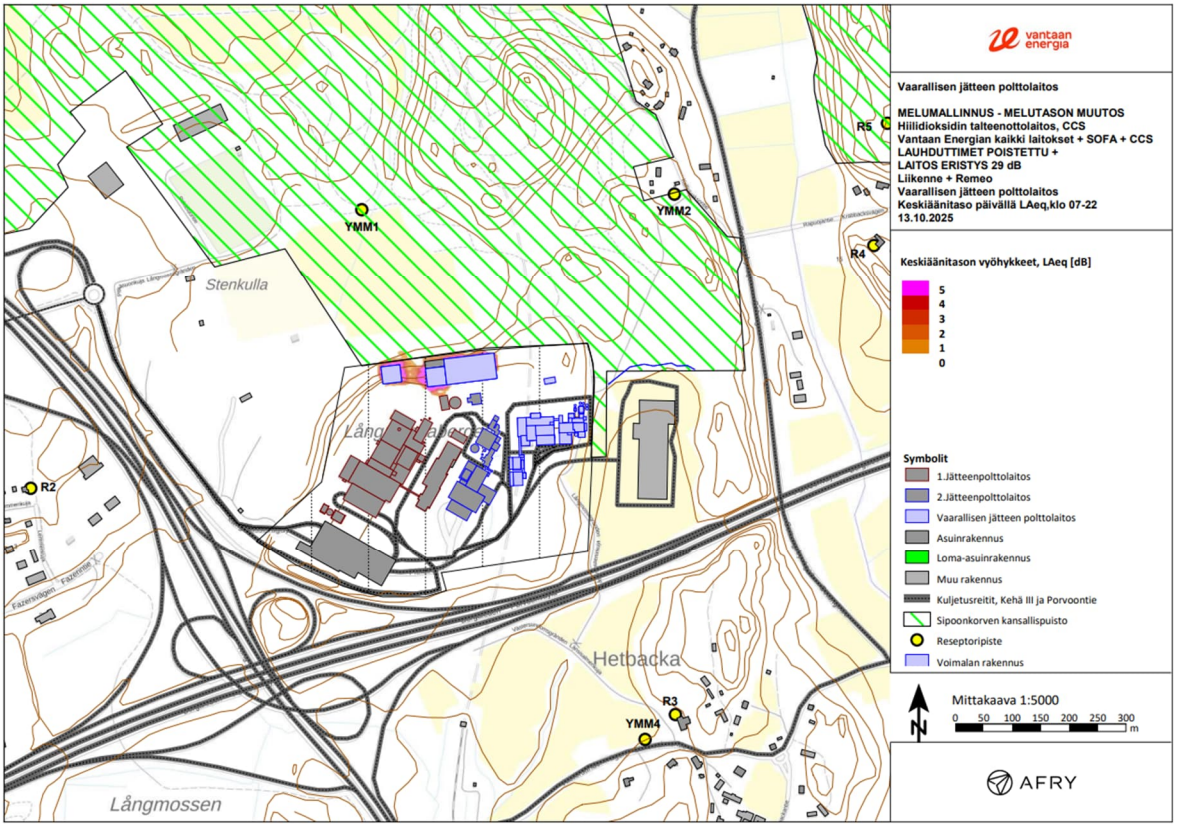
Vantaan kaupungin ympäristönsuojelumääräykset (Kv 22.4.2024) edellyttävät, että louhinnasta (poraus, räjäytys, louheen lastaus ja siirto) ja lohkareiden rikotuksesta on tehtävä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen meluilmoitus, kun töitä tehdään muulloin kuin arkisin maanantaista perjantaihin klo 7–18 välisenä aikana ja työn enimmäiskesto on enemmän kuin 25 päivää.

Louhinta (ml. räjäytykset) ja mahdollisesti tehtävä paalutus aiheuttavat tärinää. Jätevoimalan ulkopuolella sijaitsevien rakennusten ja rakenteiden vaurioitumisen kannalta tärinä ei etäisyysperusteisesti muodosta riskiä.

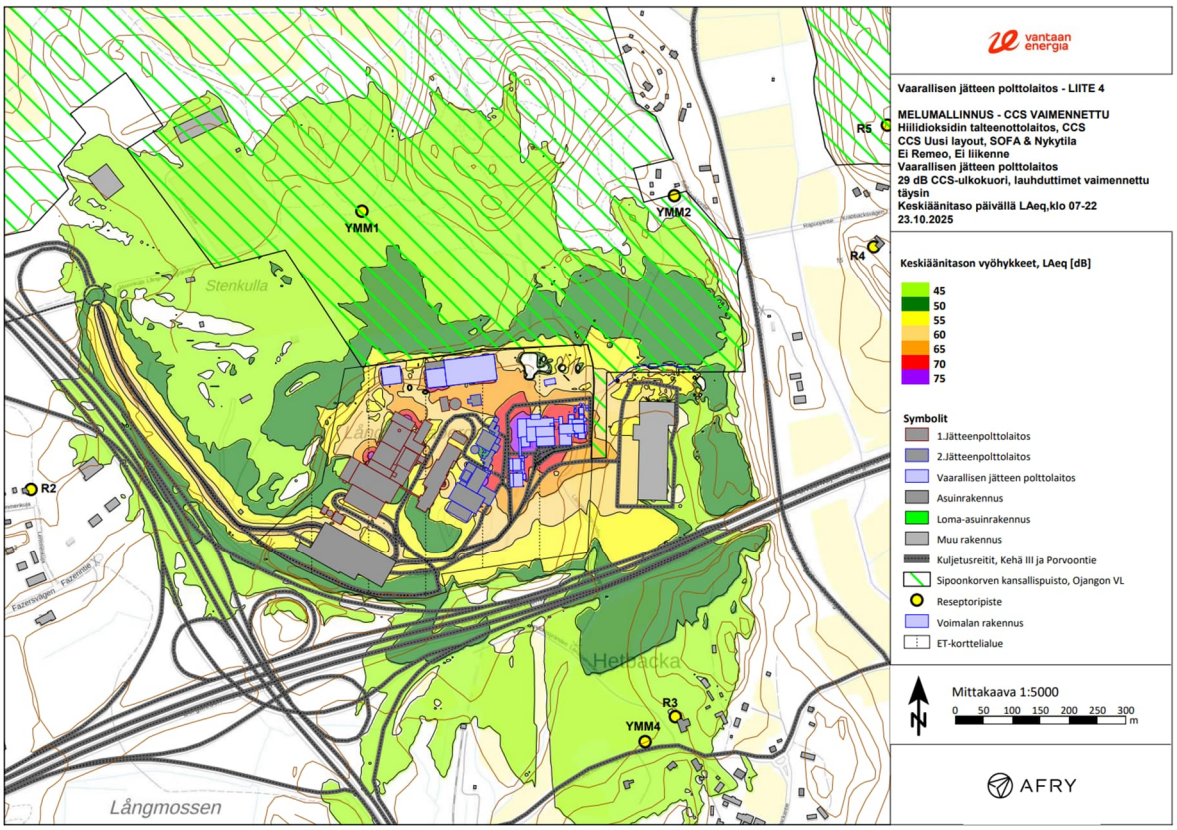
Asemakaava määrää, että jätevoimalan korttelialueen toiminnan aiheuttama melutaso ei saa lähialueen ympäristöluvanvaraiset toiminnat huomioiden ylittää Ojangon ulkoilualueen virkistykseen käytettävillä alueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB.

Vantaan Energia Oy:n hiilidioksidin talteenottoa koskevan hankkeen YVA-menettelyssä on laadittu melumallinnuksia, jotka ovat YVA-selostuksessa *(AFRY Finland Oy)*. Jätevoimalan tontin pohjoisosan louhimisesta hiilidioksidin talteenottolaitosta varten aiheutuvat yksittäiset räjäytykset voivat kuulua omana äänitapahtumanaan, mutta louhiminen ei nosta keskiäänitasoa tontin välittömän lähialueen ulkopuolella nykytilanteeseen verrattuna. Louhinnan melu on luonteeltaan tilapäistä ja rajoittuu rakennusvaiheeseen. Melua ei välttämättä esiinny päivittäin, joten sen vaikutus voidaan arvioida lyhytaikaiseksi. Alueen taustamelutaso on korkea johtuen vilkkaasta liikenteestä, erityisesti vuoden 2024 liikennemäärien perusteella. Tieliikenteen melu peittää suurilta osin alleen louhinnan melun keskiäänitason. Tarvittaessa melusuojausta voidaan lisätä esimerkiksi siirrettävillä sermeillä louhinta-alueen ympärillä.

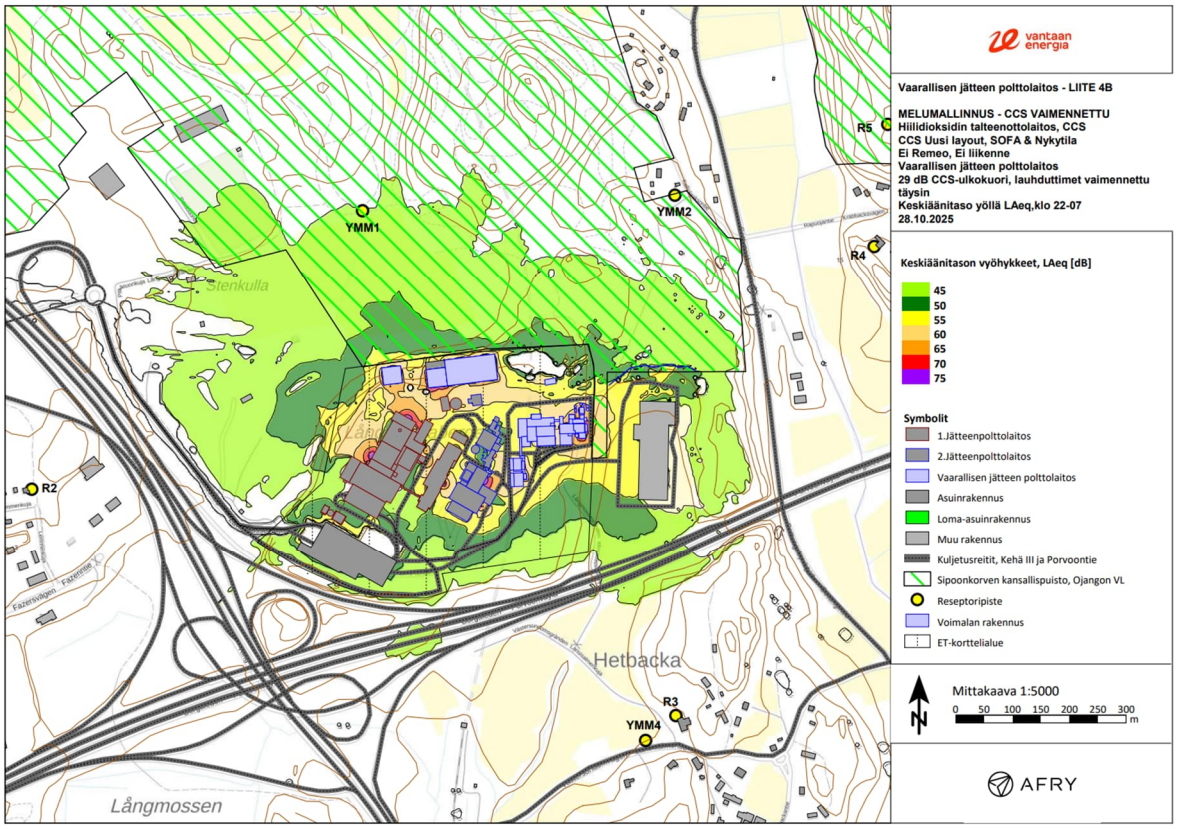
YVA-selostuksen melumallinnusten lisäksi AFRY Finland Oy on laatinut melumallinnuksia asemakaavaa varten. Hiilidioksidin talteenottolaitos sijoittuu jätevoimala-alueen pohjoisreunalle. Talteenottolaitoksen ulkoseinien ääneneristysarvoksi on suunnittelussa määritetty Rw + Ctr = 29 dB (Rw + Ctr tarkoittaa rakennuksen ulkokuoren ääneneristystä tieliikennemelua vastaan), mikä takaa varsin hyvän ääneneristyksen laitoksen sisätiloista ulos ympäristöön. Rakennuksen itä-länsisuuntainen sijoittelu toimii lisäksi passiivisena meluesteenä, vähentäen jätevoimalan melun leviämistä pohjoiseen, erityisesti Ojangon virkistysalueelle. Lauhduttimien sijoittelulla, suuntauksella ja vaimennuksella jätevoimalan nykyisten toimintojen ja sen laajennusten aiheuttama muutos alueen keskiäänitasoihin on erittäin pieni.

Vantaan Energia Oy:n hiilidioksidin talteenottolaitoksen aiheuttama muutos melun keskiäänitasoon LAeq päivällä klo 7–22 Vantaan Energia Oy:n nykyisten ja uusien sekä Remeo Oy:n laitosten toiminnan (HUOM! Ei Rudusta) ja tieliikenteen yhteismelun tilanteessa keskiäänitaso LAeq päivällä (AFRY Finland Oy)

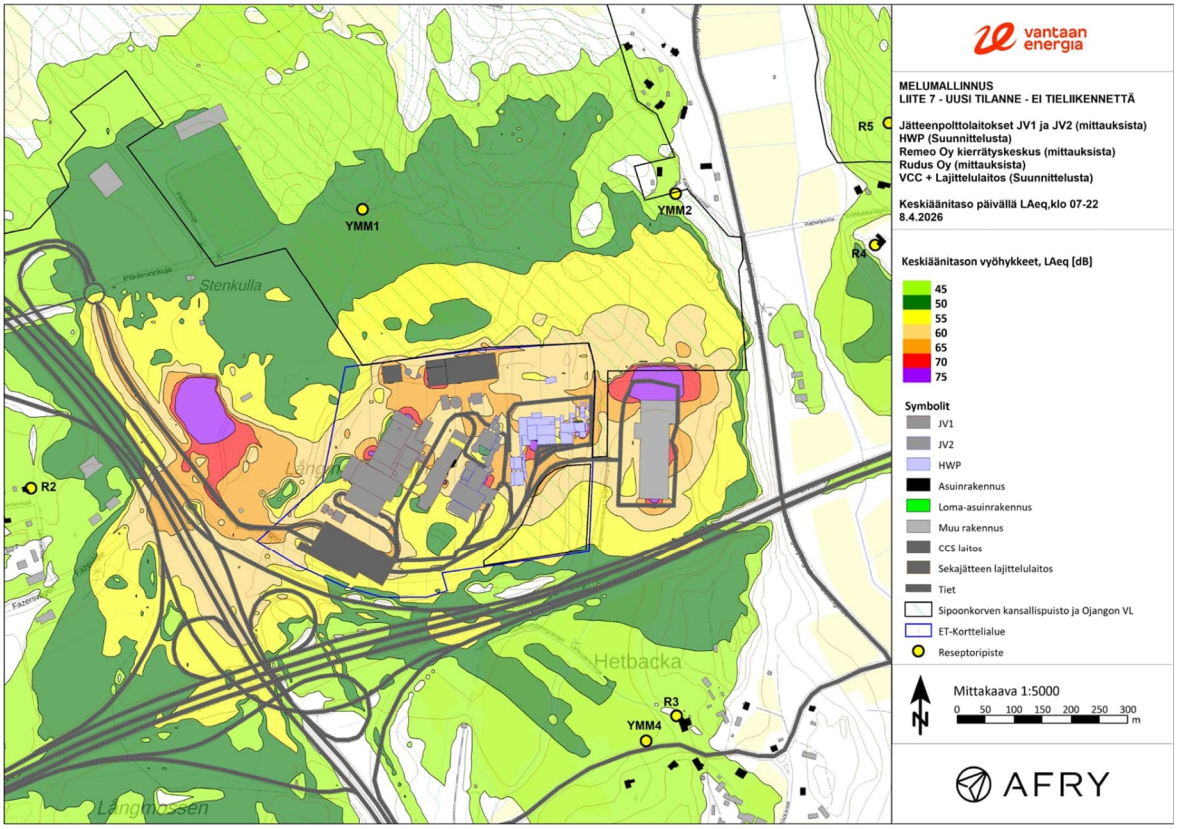

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan (JV1, JV2, HWP, CO2-laitos, sekajätteen lajittelulaitos) kaikkien toimintojen aiheuttama keskiäänitaso LAeq päivällä klo 7–22 (AFRY Finland Oy)

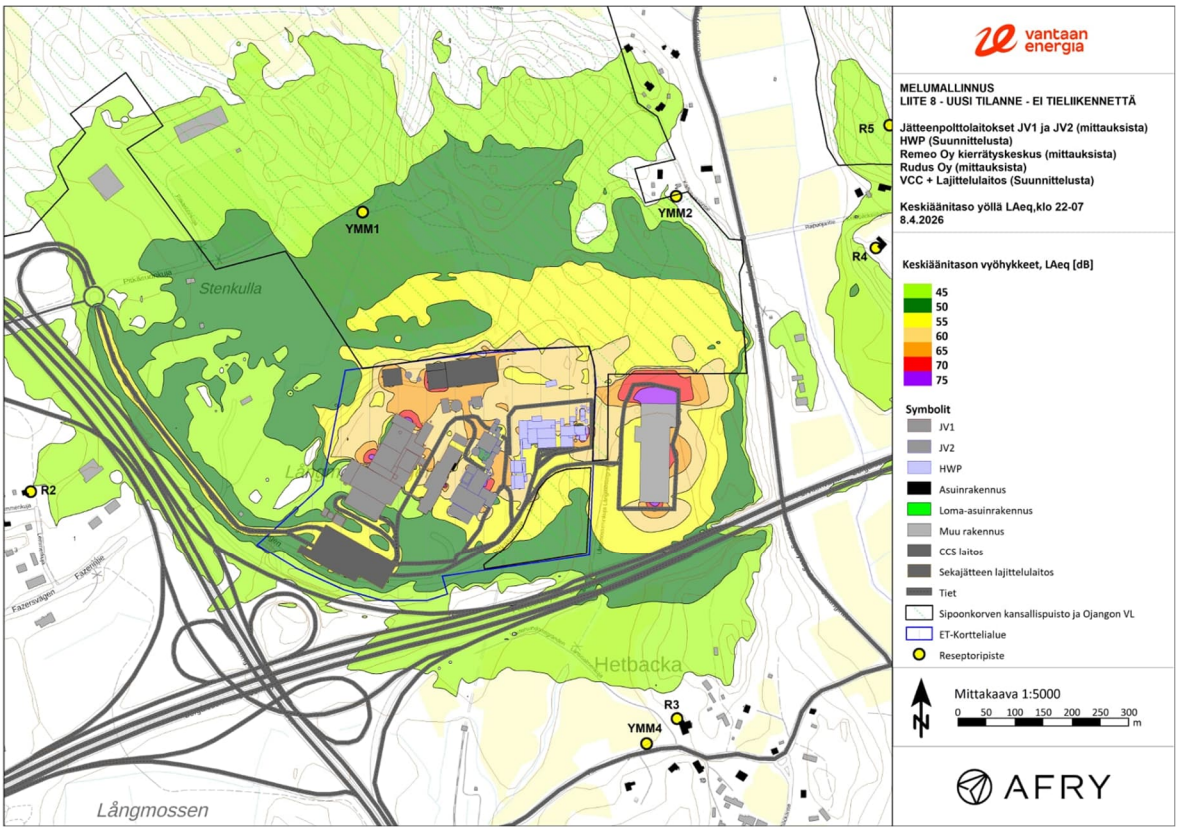

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan (JV1, JV2, HWP, CO2-laitos, sekajätteen lajittelulaitos) kaikkien toimintojen aiheuttama keskiäänitaso LAeq yöllä klo 22–7 (AFRY Finland Oy)

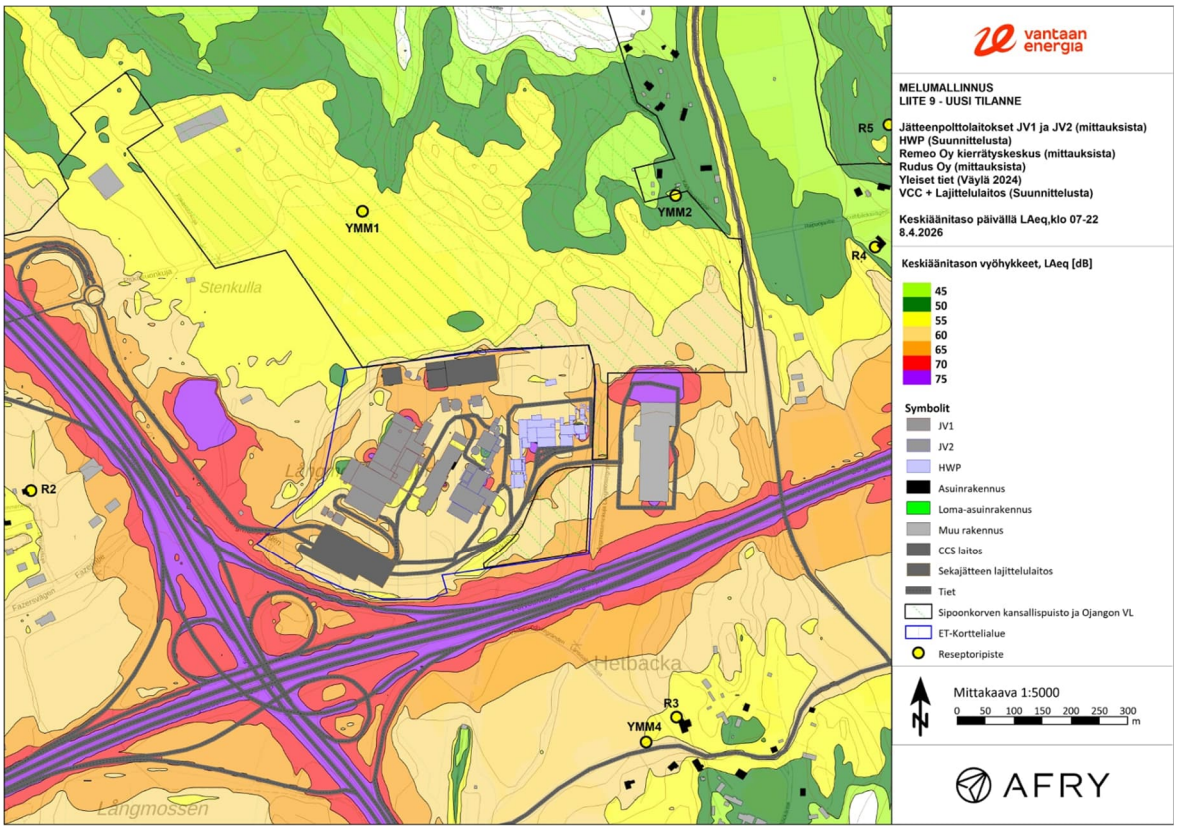
AFRY Finland Oy on lausuntojen takia tarkistanut melumallinnusta siten, että se huomioi myös Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan länsipuolella sijaitsevan Rudus Oy:n murskausaseman aiheuttaman melun. Tarkistettu melumallinnus (10.4.2026) sisältää Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyisten (JV1, JV2, HWP-korkealämpölaitos) ja muuttuvan asemakaavan mahdollistamien uusien laitosten (hiilidioksidin talteenottolaitos, sekajätteen lajittelulaitos) lisäksi Ruduksen murskausaseman, Remeon kierrätyslaitoksen ja tieliikenteen (VT7, Kehä 3, paikallistiet/kadut) aiheuttaman yhteismelun laskennallisen leviämisen alueen ympäristöön sekä päivällä että yöllä. Mallinnukset on laadittu em. laitosten yhteismelusta myös ilman tieliikennettä. Melun nykytilanteen mallinnukset ovat tämän kaavaselostuksen kohdassa *2.1.3 Rakennettu ympäristö* > *Ympäristöhäiriöt*.

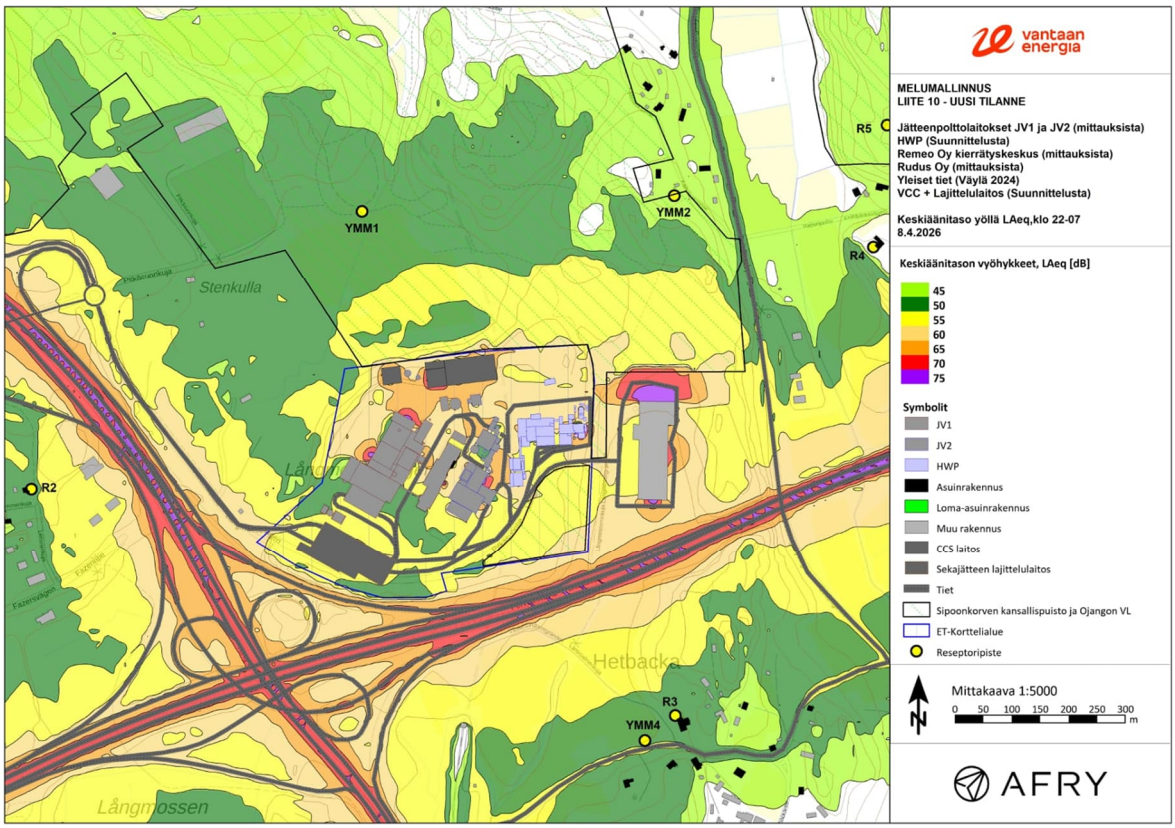
Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyisten laitosten (JV1, JV2, HWP-korkealämpölaitos) ja uusien laitosten (CO_2-talteenotto, sekajätteen lajittelulaitos), Remeo Oy:n kierrätyslaitoksen ja Rudus Oy:n murskausaseman melun nykytilanteen keskiäänitaso LAeq päivällä klo 7–22 ilman tieliikennettä (AFRY Finland Oy)

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyisten laitosten (JV1, JV2, HWP-korkealämpölaitos) ja uusien laitosten (CO_2-talteenotto, sekajätteen lajittelulaitos), Remeo Oy:n kierrätyslaitoksen ja Rudus Oy:n murskausaseman melun nykytilanteen keskiäänitaso LAeq yöllä klo 22–7 ilman tieliikennettä (AFRY Finland Oy)

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyisten laitosten (JV1, JV2, HWP-korkealämpölaitos) ja uusien laitosten (CO_2-talteenotto, sekajätteen lajittelulaitos), Remeo Oy:n kierrätyslaitoksen ja Rudus Oy:n murskausaseman melun nykytilanteen keskiäänitaso LAeq päivällä klo 7–22 tieliikenteen kanssa (AFRY Finland Oy)

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyisten laitosten (JV1, JV2, HWP-korkealämpölaitos) ja uusien laitosten (CO_2-talteenotto, sekajätteen lajittelulaitos), Remeo Oy:n kierrätyslaitoksen ja Rudus Oy:n murskausaseman melun nykytilanteen keskiäänitaso LAeq yöllä klo 22–7 tieliikenteen kanssa (AFRY Finland Oy)

Seuraava taulukko osoittaa Vantaan Energia Oy:n asemakaavoitettavien uusien laitosten (CO_2-talteenottolaitos, sekajätteen lajittelulaitos) muutoksen yhteismelun keskiäänitasojen (LAeq) laskennalliseen nykytilaan uuden asemakaavan lähialueen seitsemässä reseptoripisteessä yleisten teiden ja katujen tieliikennemelun kanssa.

Muutos nykytilasta päivällä ja yöllä yleisten teiden tieliikennemelun kanssa, LAeq [dB]

Reseptori	Nykytila 07-22	Uusi tilanne 07-22	Muutos 07-22	Nykytila 22-07	Uusi tilanne 22-07	Muutos 22-07
R2	62	62	-	54	55	+1 dB
R3	58	58	-	51	51	-
R4	47	47	-	41	42	+1 dB
R5	53	53	-	48	48	-
YMM1	55	55	-	48	51	+3 dB
YMM2	49	49	-	43	44	+1 dB
YMM4	62	60	+2 dB	53	53	-

Keskiäänitason LAeq muutokset nykytilasta yleisten teiden tieliikennemelun kanssa päivällä klo 7–22 ja yöllä klo 22–7. Nykytila (JV1, JV2, HWP-korkealämpölaitos, Remeo Oy, Rudus Oy). Uusi tilanne (Nykytila + CO_2-talteenotto, sekajätteen lajittelulaitos)

Yhteismelun keskiäänitason muutoksen havaittavuus on riippuvainen sen hetken taustamelun tilanteesta ja taajuusominaisuuksien eroista. Lähtökohtaisesti yöaikana erottuvuus on suurempi silloin, kun tieliikennemelu on vähäistä (esim. keskiyön jälkeen etenkin talvella) ja vastaavasti heikompaa esim. päivällä, kun tieliikennemelu on suurinta. Laskennallisten tulosten perusteella

yhteismelun päiväajan muutokset eivät ole selkeästi havaittavia, pois lukien piste YMM1 Ojangon ulkoilualueen eteläosassa, jossa uusi tilanne voi vähäisesti erottua taustamelusta sen hetkisen tieliikennemelun ja muun taustamelutilanteen mukaan.

Asemakaava-alueelle kohdistuvan liikenne- ja ympäristömelun takia on jätevoimalan korttelialueen tuleville rakennuksille asetettu kaavamääräykset siitä, että tieliikenteen melutaso toimisto- ja liiketiloissa ei saa ylittää A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 45 dB (A) eikä kokoontumistiloissa A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 35 dB (A).

Asemakaava-alueella ja sen ympäristössä Kehä III:n ja Porvoonväylän tieliikenteen melu on merkittävä ympäristöhäiriö. Asemakaava ei oleellisesti muuta alueen ympäristöhäiriöiden tilannetta kumoutuvaan asemakaavaan verrattuna.

Asemakaava edellyttää, että rakennuslupaan on liitettävä selvitys melusta ja sen torjumisesta.

Ilmanlaatu

EU on antanut ilmanlaadun raja-arvot alueille, joilla ihmiset altistuvat ilman epäpuhtauksille. Nämä raja-arvot on pantu täytäntöön ilmanlaatua koskevalla valtioneuvoston asetuksella (38/2011). Raja-arvot eivät ole voimassa ajoväylillä tai esimerkiksi teollisuusalueilla, jollainen kaavamuutosalue ja sitä ympäröivät korttelialueet ovat. Ojangon yhdyskuntateknisen huollon alueen (ET) asemakaavat mahdollistavat Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan asemakaava-alueen ympäristössä toiminnot, joista aiheutuu ympäristöhäiriöitä. Jätevoimalan ympäristössä olevien korttelialueiden kehittäminen asemakaavojen mukaisesti voi johtaa ympäristöhäiriöiden lähteiden poistumiseen, muuttumiseen ja siirtymiseen eri sijainteihin. Jätevoimalan lähiympäristön liikenteestä sekä toiminnoista (Rudus Oy, Remeo Refining Oy) aiheutuvien pölyhaittojen takia on jätevoimalan ET-korttelialueelle tuleville rakennuksille asetettu kaavamääräykset tuloilman ottamisesta siten, ettei tontin välittömässä läheisyydessä sijaitsevista toiminnoista ja tieliikenteestä aiheudu pöly- tai ilmanlaatuhaittaa rakennuksen sisätiloihin.

Jätevoimalan laajennushankkeiden työmaaliikenteestä ja rakennustöistä aiheutuu tilapäistä pölyämistä rakentamisen aikana. Merkittävin vaikutus syntyy jätevoimala-alueella talteenottolaitoksen louhinnasta ja louheen kuljetuksista. YVA-selostuksen mukaan kuljetuksista arvioidaan aiheutuvan samansuuruinen pakokaasupäästö kuin nykyisestä jätevoimalan alueen raskaasta liikenteestä. Rakentamisesta aiheutuvan pölyämisen arvioidaan jäävän vähäiseksi ja rajoittuvan laitosalueelle, kun rakennusvaiheen suunnittelussa otetaan huomioon pölyämisen ehkäisy.

Hiilidioksidin talteenotto ei muuta jätteenpolton savukaasupäästöjen puhdistusprosessia eikä epäpuhtausmääriä. Jätevoimalan kolmen yksikön (JV1, JV2 ja HWP) savukaasupäästöt käsitellään ennen hiilidioksidin talteenottoa normaalin tapaan jätteenpolttoyksiköiden ympäristölupamääräysten mukaisesti ja ne kerätään hiilidioksidin talteenottoon ennen nykyisiin piippuihin johtamista. Savukaasu, josta hiilidioksidi on poistettu, johdetaan ulkoilmaan talteenottolaitokselle toteutettavasta piipusta. Johtaminen yhteen yhteiseen piippuun vaikuttaa savukaasujen olosuhteisiin (esim. virtaama, lämpötila, päästöpitoisuus), mikä voi vaikuttaa laitoskokonaisuuden ilmapäästöjen leviämiseen laajemmalle ja tehokkaammin ja siten savukaasujen laimenemiseen nykytilannetta paremmin. Jätteenpolttoyksiköiden savukaasupäästöjen ilmanlaatuvaikutuksia on arvioitu hankkeen YVA-menettelyssä päästöjen leviämismallilaskelman avulla (YVA-selostus: Liite 3). Leviämisselvityksen tulosten mukaan savukaasupäästöjen leviämisolosuhteet muuttuvat nykytilanteeseen verrattuna siten, että ympäristöön muodostuvat pitoisuudet ovat kaikkien tarkasteltujen ilman epäpuhtauksien osalta pienempiä hiilidioksidin talteenoton jälkeen kuin nykytilanteessa. Jätevoimalan päästöjen aiheuttamat ulkoilman epäpuhtauspitoisuudet (rikkidioksidi, typpidioksidi ja hengitettävät hiukkaset) alittavat selvästi voimassa olevat terveysvaikutusperusteiset ilman epäpuhtauksia koskevat ohje- ja raja-arvot sekä nykytilanteessa että hiilidioksidin talteenottolaitoksen toteuduttua. Myös muiden tarkasteltujen päästöjen aiheuttamat pitoisuudet ovat vertailuarvojen

perusteella matalia. Päästöjen aiheuttamat pitoisuudet ulkoilmassa ovat niin pieniä, että kielteisiä ilmanlaatuvaikutuksia ei aiheudu.

Kaikki jätevoimalan sekajätteen lajittelulaitoksen ilma johdetaan aktiivihiilipuhdistukseen, jossa siitä poistetaan hajuja. Laitoksen toiminnasta ei aiheudu hajuja lähimmille asuintaloille tai -alueille tai kouluille. Asemakaava määrää, että jätevoimalan jätteistä, nestemäisistä polttoaineista sekä kemikaaleista ei saa aiheutua pölyämistä ja hajuhaittaa.

Jätevoimalan toiminnan aikana maantiekuljetusten määrä ja siten siitä aiheutuvat liikennepäästöt eivät merkittävästi lisäänny nykytilanteesta hankevaihtoehdoissa (YVA-selostus: VE1 ja VE2), joissa talteen otettu hiilidioksidi siirretään jätevoimalan alueelta putkessa Vuosaaren satamaan. Hankevaihtoehdossa (YVA-selostus: VE3), jossa hiilidioksidi kuljetetaan jätevoimalan alueelta putken sijaan säiliöautoilla Kehä III:a pitkin Vuosaaren satamaan, maantiekuljetuksia arvioidaan olevan enintään 60 kappaletta vuorokaudessa eli yhteensä 120 ajoneuvoa päivässä. Siitä muodostuvien NO_x- ja hiukkaspäästöjen määrät ovat vähäiset, eikä niillä arvioida olevan vaikutusta alueen nykyiseen ilmanlaatuun.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Vaikutusten arviointi perustuu Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan hiilidioksidin talteenottohankkeen YVA-menettelyn aineistoihin.

Asemakaava ei muuta alueelle yleiskaavoitettuja ja asemakaavoitettuja lähivirkistysalueita (VL) eikä yleiskaavassa alueelle osoitettuja ekologisia runkoyhteyksiä ja ulkoilureittejä. Uudenmaan maakuntakaavan sekä Vantaan yleiskaavojen mukaiset ekologiset verkostot sijaitsevat Remeo Oy:n laitoksen itäpuolella Sotungintien ympäristössä. Asemakaava noudattaa Vihreä ja virtaava Vantaa (VIVA) - viherrakenteen kehityskuvan mukaista alueellisesti kytkeytyneen viherrakenteen toteuttamista, joka tukee ekologista verkostoa ja monimuotoisuutta. Asemakaava ei myöskään poista Porvoonväylän Långmosseninkujan alikulkua, joka mahdollistaa eläinten liikkumisen Porvoonväylän erottamien metsäalueiden välillä.

Hiilidioksidin talteenottolaitoksen rakentaminen jätevoimalan tontin pohjoisosaan hävittää sillä sijaitsevaa kohtalaisen iäkästä lahopuustoista metsää, joka linnuston ja muun eläimistön kannalta ei ole erityisen arvokasta, sekä uhanalaisen ja rauhoitetun lahokaviosammalen esiintymiä. Suunnitellun talteenottolaitoksen kohdalla sijaitseva rinnemetsä on luokiteltu luontoselvityksessä Luopas-oppaan (Mäkelä & Salo 2024) mukaisesti arvoluokan 3 kohteeksi. Rakentamisen vaikutus jätevoimalan tontin kasvillisuuteen ja eläimistöön arvioidaan kohtalaisen kielteiseksi. Rakentamisella ei ole merkittäviä välittömiä tai välillisiä vaikutuksia jätevoimala-alueen ympäristössä sijaitseviin Vantaan ja Helsingin luontokohteisiin. Jätevoimalan alueen laajentuvien toimintojen toiminnan aikaiset luontovaikutukset ovat vähäisiä.

Uudenmaan ELY-keskus on todennut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvottelussa, että rakentamista varten on tarpeen hakea luonnonsuojelulain (83 §) mukaista poikkeuslupaa jätevoimalan tontilla sijaitsevan lahokaviosammalesiintymän hävittämiselle. Poikkeus voidaan myöntää, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Poikkeus luontotyypin hävittämis- ja heikentämiskiellosta voidaan yksittäistapauksissa myöntää, jos kyseisen luontotyypin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyypin suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa (LSL 9/2023, 66 §). Poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä voidaan myöntää, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle (LSL 9/2023, 83 §). Uudenmaan ELY-keskus on 1.3.2025 myöntänyt hiilidioksidin talteenottolaitoksen alueelle luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisen luvan poiketa rauhoitetun lahokaviosammalen hävittämiskiellosta (UUDELY/134/2025).

Asemakaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse Natura 2000-alueita eikä luonnonsuojelualueita. Neljästä aluekokonaisuudesta muodostuva Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet -Natura-alue sijaitsee lähimmillään noin 1,8 kilometrin etäisyydellä jätevoimala-alueen etelä- ja kaakkoispuolella. Jätevoimala-alueesta noin 3,9 kilometriä koilliseen sijaitsee Sipoonkorven Natura-alue, joka muodostaa osan Sipoonkorven kansallispuistosta.

Jätevoimalan alueen hulevedet päätyvät valtaosin Ojangonojan ja Krapuojan kautta asemakaava-alueesta n. 3,4 km kaakkoon sijaitsevaan Helsingin Kapellvikenin merenlahteen, joka on Östersundomin lintuvedet -Natura-aluetta.

Vantaan Energia Oy:n hankekokonaisuuden YVA:n yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostusvaiheessa on toteutettu riittävät luontoselvitykset, joiden pohjalta voidaan arvioida eri hankevaihtoehtojen toteuttamisen vaikutuksia hankkeen vaikutuspiirissa sijaitseville tunnistetuille keskeisille luontoarvoille. Yhteysviranomainen toteaa, että hanketta varten ei ole tarve laatia luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista Natura-arviointia. Merkittävästi heikentäviä vaikutuksia hankealueen läheisyydessä sijaitsevien Natura-alueiden suojeluperusteisille luontoarvoille ei synny.

Jätevoimalan jätteiden, kemikaalien, roskien ja hajujen leviäminen ympäristöön kielletään kaavamääräyksillä. Niistä ei saa aiheutua haittaa ympäristölle.

Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Maaperä

Vaikutusten arviointi perustuu Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan hiilidioksidin talteenottohankkeen YVA-menettelyn aineistoihin.

Jätevoimalan ET-korttelialueen pohjoisosaan rakennettavan hiilidioksidin talteenottolaitoksen alue on n. 1,9 hehtaarin laajuinen luonnontilainen metsäinen kallioalue, jonka nykyinen harjanne on keskimäärin korkeusasemalla +42. Kallio louhitaan korttelialueen nykyiseen maanpinnan tasoon, jonka korkeusasema on noin +24. Louhintamääräksi on arvioitu noin 350 000 m^3. Louhinnan on arvioitu ajoittuvan vuosille 2027–2029.

Pitkäsuontie siirretään etelämmäksi aivan Kehä III:n ja Porvoonväylän liittymän viereen. Se edellyttää liittymän viereisen noin 1,1 hehtaarin alueen kallioiden louhimista keskimäärin noin korkeusasemalle +25. Louhittavien kallioiden harjanne on alueen länsiosassa korkeusasemalla itäosassa korkeusasemalla noin +40 ja itäosassa noin +33. Louhintamääräksi on arvioitu noin 125 000 m^3. Louhinnan on arvioitu ajoittuvan vuosille 2026–2027.

Louhinta (ml. räjäytykset) ja mahdollisesti tehtävä paalutus aiheuttavat tärinää. Jätevoimalan ulkopuolella sijaitsevien rakennusten ja rakenteiden vaurioitumisen kannalta tärinä ei etäisyysperusteisesti muodosta riskiä. Asemakaava edellyttää, että kaivamisen ja louhinnan tulee rajoittua vain asemakaavan toteuttamisen edellyttämään välttämättömään määrään. Asemakaava edellyttää myös, että jätevoimalan alueen alapuolisessa kallioperässä kulkevan rautatietunnelin sijainti ja suojaetäisyydet sekä muut mahdolliset louhintaan liittyvät rajoitukset tulee huomioida siten, ettei alueella rakennettaessa ja louhittaessa aiheuteta vahinkoa maanalaisille tiloille, rakenteille, laitteistoille tai junaliikenteelle.

Jätevoimalan ET-korttelialueen pihojen korkeusaseman vaihtelun tulee olla vähäistä ja pihojen tasaisia. Louhittavien maa-ainesten hyötykäyttö jätevoimalan ja siirrettävän Pitkäsuontien osuuden alueilla jää vähäiseksi. Louheen murskaus on suunniteltu tehtävän pääosin muualla.

Jätevoimalan jätteet, nestemäiset polttoaineet sekä kemikaalit eivät saa aiheuttaa maaperän pilaantumisvaaraa.

Vesistöt ja vesitalous

Vaikutusten arviointi perustuu Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan hiilidioksidin talteenottohankkeen YVA-menettelyn aineistoihin.

Asemakaava-alue ei sijaitse vedenhankintakäyttöön määritellyllä pohjavesialueella.

Jätevoimalan ET-korttelialueen pohjoisosan ja Pitkäsuontien siirron rakentamisaikaisista louhinta- ja kaivutöistä aiheutuu väliaikaista ja paikallista pohjaveden samentumista erityisesti kaivettaessa pohjaveden pinnan alapuolisia maakerroksia. Louhittavat alueet ovat pääosin kalliomaata eikä niillä muodostu merkittävää määrää pohjavettä.

Louhinnan räjähdysainejäämistä aiheutuu typpikuormitusta (nitraatti ja ammoniumtyppi) vesistöön ja myös pohjaveteen. Suurin osa typpijäämistä kulkeutuu louheen mukana pois rakennustyömaalta ja vain pieni osa kulkeutuu pintavesien mukana vastaanottaviin vesistöihin ja vielä pienempi osa kulkeutuu pohjaveteen. Rakentamisen aikaisesta louhinnasta pohjaveteen kohdistuvan laadullisen vaikutuksen arvioidaan olevan hyvin pieni. Jätevoimalan alueen pohjaveden nykyinen tila on jo heikentynyt aikaisemman laajamittaisen ja pitkäaikaisen louhintatoiminnan seurauksena. uuden asemakaavan mahdollistaman rakentamisen vaikutus jätevoimalan alueen pohjaveteen arvioidaan vähäisen negatiiviseksi.

Kalliopohjavesi virtaa korkeammasta potentiaalista matalampaan, joten pääosin virtaukset suuntautuvat topografian mukaisesti. Pohjavettä virtaa jätevoimalan alueelta ympäristöön mutta jätevoimalan alueen kallioperä on selvityksissä todettu heikosti vettä johtavaksi. Selvitysten, pohjaveden tarkkailutulosten ja maanpinnan muotojen perusteella pohjaveden virtaus ei suuntaudu jätevoimalan alueelta Fazerilan pohjavesialueelle tai alueille, joilla sijaitsee yksityiskaivoja. Tämän perusteella jätevoimalan alueella tapahtuvalla rakentamisella ei arvioida olevan vaikutuksia Fazerilan pohjavesialueen tai lähimpien asuinalueiden kaivojen pohjaveden määrään tai laatuun.

Mikäli rakennusten tai rakenteiden perustamistaso sijoittuu vallitsevan pohjaveden pinnan tason alapuolelle ja rakenne pidetään salaojien tai vastaavien avulla kuivana, pohjaveden pinnantaso kuivana pidettävän kohteen välittömässä läheisyydessä saattaa laskea pysyvästi. Ennalta arvioiden pohjaveden pinnan tasoon kohdistuva vaikutus on tällöinkin vähäinen ja paikallinen eikä siitä aiheudu Fazerilan pohjavesialueelle vedenhankinnan vaikeutumista. Mahdollinen pysyvä pohjaveden pinnan tason alentaminen tulee suunnitella siten, ettei maanvaraisina perustettujen rakenteiden painumista pääse tapahtumaan.

Jätevoimalan alueella käsitellään toiminnan aikana aineita, jotka voivat ympäristöön päästessään aiheuttaa maaperän ja pohjaveden pilaantumista. Jätevoimalan toiminnan ympäristöriskit liittyvät mm. öljy- tai kemikaalivuotoihin sekä tulipalon syttymiseen. Hiilidioksidi ei ole palavaa, joten uuden hiilidioksidin talteenottolaitoksen tulipaloriski on vähäinen. Uudessa sekajätteen lajittelulaitoksessa käsitellään jätevoimalaan jo nykyisinkin tuotavaa jätettä eikä sen toteuttaminen lisää ympäristöriskejä nykyiseen kumoutuvaan asemakaavaan verrattuna. Jätevoimalan toiminnot edellyttävät ympäristölupia ja jätevoimalan toiminnan aikaisia onnettomuus- ja häiriötilanteita ehkäistään prosessien ja laitteistojen tarkoituksenmukaisella käytöllä, laitteiden säännönmukaisilla tarkastuksilla, huolloilla ja kunnossapidolla. Käyttö- ja vastuuhenkilöt on koulutettu estämään onnettomuus- ja häiriötilanteiden syntymistä. Vahinkotilanteisiin on varauduttu rakenteellisten ja teknisten ratkaisujen, suoja-altaiden, hälytysautomatiikan, sammutusjärjestelmien sekä tarkkailun ja toimintaohjeiden avulla. Uuden asemakaavan määräykset edellyttävät jätteiden ja kemikaalien varastoinnin ja käsittelyn toteuttamista niin, että niiden joutuminen ympäristöön estetään. Sen lisäksi jätteet, nestemäiset polttoaineet sekä kemikaalit on varastoitava ja käsiteltävä niille soveltuvalla tiiviillä alustalla siten, että niistä ei aiheudu palovaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän tai pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Varastointi- ja käsittelyalueisiin välittömästi liittyvät liikennöintialueet on pinnoitettava vastaavanlaisesti. Suojausrakenteiden ja altaiden tilavuuden tulee olla suurempi kuin

varastoitavan nesteen, likaisten hulevesien ja sammutusvesien suurin määrä. Jätevoimalan toimintojen aiheuttamat riskit pohjavesien ja maaperän pilaantumiseen ovat vähäisiä. Jätevoimalan laitoksien toiminta edellyttää ympäristölupia, joiden lupaehdoilla asetetaan toiminnoista aiheutuville ympäristöhäiriöille asemakaavaa tarkempia rajoituksia.

Louhittavat kalliot ovat luonnontilaisia, joiden rakentaminen ja päällystäminen vähentää kyseisiltä alueilta maaperään imeytyvän veden määrää, mikä toisaalta lisää hulevesien pintavaluntaa. Hulevesien hallinnan ensisijainen tavoite on estää rakentamisesta aiheutuva haitallinen hulevesivirtaamien kasvu. Jätteiden, nestemäisten polttoaineiden sekä kemikaalien varastointi- ja käsittelyalueiden ja niihin välittömästi liittyvien piha-alueiden pinnoittamista, suojausrakenteita ja altaiden tilavuutta koskevien kaavamääräyksien lisäksi edellytetään, että hulevedet tulee viivyttää tontilla ja raskaan liikenteen alueiden hulevedet on käsiteltävä hiekan- ja öljynerotusjärjestelmin. Rakentamisluvan yhteydessä tulee laatia voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan päivitetty hulevesisuunnitelma, joka hyväksytetään kaupungilla.

Rakennetulta tontilta saa Vantaalla voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin tontilta poistuisi luonnontilassa. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Varsinaisten hulevesirakenteiden lisäksi tonteilla tulee varautua harvinaisempiin sadetilanteisiin.

Kaava-alueella noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien toimintamallin mukaisia ohjeita, jotka varmistavat, että pintavalunnan määrä tai laatu ei muutu merkittävästi rakentamista edeltävästä tilanteesta Ojangonojan tai Westerkullanojan valuma-alueilla.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Asemakaavan keskeiset vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta aiheutuvat Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan lisärakentamisesta (ml. maa-ainesten kaivaminen, louhinta ja täytöt), rakennusten käytöstä ja ylläpidosta sekä liikenteestä kiinteistöille. Asemakaava mahdollistaa nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen tukeutuvan alueen rakentumisen, mikä on ilmanmuutoksen kannalta parempi vaihtoehto kuin täysin uuden rakennusalueen muodostaminen ja toteuttaminen yhdyskuntarakenteesta irrallaan olevaan neitseelliseen luonnonympäristöön.

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan hiilidioksidin talteenoton, hiilidioksidin siirron, nesteytyslaitoksen ja välivarastoinnin vaikutuksia ilmastoon on arvioitu hankkeen YVA-menettelyyn sisältyvässä YVA-selostuksessa *(AFRY Finland Oy)*. Potentiaalisen päästövähenemän laskenta perustuu oletukseen, että suunniteltu 700 000 tonnin vuotuinen talteenottomäärä toteutuu ja kaikki talteen otettu hiilidioksidi pysyy varastoinnin jälkeen poissa ilmakehästä. Päästövähenemällä tarkoitetaan hankkeesta aiheutuvien päästöjen ja talteen otetun hiilidioksidin määrän erotusta. Nesteytetty hiilidioksidi kuljetetaan laivakuljetuksilla johonkin vaihtoehtoisista terminaaleista, joista se siirretään putkia pitkin mantereella tai merenpohjan alapuolella sijaitseviin geologisiin muodostumiin kuten suolaisiin pohjavesikerrostumiin tai ehtyneisiin öljy- ja kaasuesiintymiin. Geologista varastoa ei ole vielä valittu tälle hankkeelle.

Hankkeen elinkaaren aikaisia kasvihuonekaasupäästöjä syntyy VE1:ssä yhteensä koko toiminnan aikana noin 721 000 tCO_2e, VE2:ssa noin 726 000 tCO_2e ja VE3:ssa noin 742 000 tCO_2e (hiilidioksidiekvivalentti CO_2e). Vuositasolle jaettuna päästöt ovat noin 28 900–29 700 tCO2e. Lukemiin sisältyvät rakentamisen ja purkamisen päästöt sekä kaikki epäsuorat päästöt, mukaan luettuna nesteytetyn hiilidioksidin meri- ja maantiekuljetukset. Noin 95 prosenttia hankkeessa syntyvistä kasvihuonekaasupäästöistä muodostuu toiminnan aikana. Rakentamisen aikaisten ja toiminnan päättymisen jälkeisten vaikutusten osuudet ovat vähäisiä. Asemakaava edellyttää, että rakentamisen tulee olla elinkaarikestävää ja energiatehokasta, mahdollistaa uusiutuvan energian tuotanto tontilla sekä osoittaa pyrkimys hiilineutraaliuteen. Rakennuksen päämateriaalien tulee olla kestäviä,

pitkäikäisiä ja helposti huollettavia sekä kierrätettäviä. Rakentamislupaa haettaessa tulee esittää hiilijalanjälkilaskelma.

Hankkeen suurin päästölähde ovat toiminnan aikaiset kuljetukset, joiden osuus elinkaaren aikaisista kasvihuonekaasupäästöistä on noin 67–68 prosenttia. Kuljetusten päästöistä suurin osa on peräisin nesteytetyn hiilidioksidin laivakuljetuksista, ja VE3:n säiliöautokuljetuksilla on vain pieni vaikutus kokonaispäästöihin. Toiseksi suurimmat päästöt, noin 16–17 prosenttia kokonaispäästöistä, aiheutuu prosessissa käytettävien kemikaalien kuljetuksista ja tuotannosta. Sähköenergian tuotannon epäsuorat päästöt ovat kolmanneksi suurin päästölähde noin 11 prosentin osuudella.

Vuosittainen hiilidioksidin talteenoton mahdollistama päästövähenemä on hankkeen elinkaaripäästöt huomioiden noin 670 000–671 000 tCO_2e otettaessa talteen 700 000 tonnia hiilidioksidia. Vuosittaisesta päästövähenemästä fossiilisia kasvihuonekaasupäästöjä olisi noin 385 000 tCO_2e. Hankkeen elinkaaren aikainen päästövähenemä on suuruudeltaan noin 16 800 000 tCO_2e, josta fossiilisten päästöjen vähenemän osuus on yli 9 000 000 tCO2e. Hankkeessa talteen otetun hiilidioksidin mahdollistama fossiilisten päästöjen vuosittainen vähenemä vastaa potentiaalisesti noin 7 prosenttia Uudenmaan vuoden 2023 kokonaispäästöistä ja 23 prosenttia Uudenmaan kaukolämmön päästöistä. Riippuen sekä fossiilisten polttoaineiden osuudesta Vantaalla kulutetun kaukolämmön tuotannossa että tuotetun energian kulutuksen jakautumisesta Vantaan ja Helsingin kaupunkien kesken, päästövähenemä voi vastata joko kaikkia tai lähes kaikkia Vantaan kaupungin kaukolämmön päästöjä. Hankkeen toteuttamisen ilmastovaikutusten arvioidaan olevan kaikissa toteutusvaihtoehdoissa (VE1, VE2, VE3) merkittävyydeltään suuresti positiivisia. Hankkeen mahdollistamalla päästövähenemällä on merkittävä vaikutus kunnallisen ja maakunnallisen tason kasvihuonekaasupäästöihin. Hiilidioksidin geologisen varastoinnin pysyvyydestä, hiilidioksidin kuljetusinfrastruktuurin toimintavarmuudesta ja koko toimitusketjun taloudellisesta kannattavuudesta on vielä hyvin vähän käytännön kokemusta, joten positiivisten ilmastovaikutusten muodostumiseen liittyy jonkin verran epävarmuutta.

Vantaan Energia Oy:n sekajätteen lajittelulaitoksessa on tarkoitus lajitella ja erottaa jätevoimalaan tuotavasta sekajätteestä kierrätyskelpoiset muovit ja metallit ja toimittaa ne polton sijaan jatkokäyttöön. Kierrätykseen voitaisiin toimittaa 18 000 tonnia muovia vuodessa, mikä tarkoittaa lähes kaksinkertaista määrää verrattuna HSY:n alueella nykyisin erilliskerättävään muovijätteeseen. Laitos suunnitellaan siten, että sillä on tulevaisuudessa mahdollista erotella jätteestä muitakin jakeita, kuten pahvia ja tekstiilejä. Lajittelua on tarkoitus laajentaa uusiin jätejakeisiin, kunhan jätteestä eroteltujen raaka-aineiden hyödyntäminen kehittyy. Laitosmainen lajittelu tukee hyötyjätteiden erilliskeräystä. Kun muovia päätyy vähemmän polttoon, se vähentää fossiilisia päästöjä. Materiaalien kierrätys ja uusiokäyttö vähentävät luonnonvarojen tarvetta ja jätettä.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Liikennemelu ja ilmanlaatu on käsitelty kohdassa 4.4.1.

Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on VAT:n mukaisesti otettu huomioon.

4.6 NIMISTÖ

Asemakaava-alueen nimistö säilyy ennallaan.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Asemakaavaan liittyy maankäyttösopimus. Alueen rakentaminen voidaan aloittaa sen jälkeen, kun asemakaavamuutos on tullut voimaan.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Vantaan Energia Oy:	Noora Guzman Monet	
	Minna Jokinen	
	Hannu Laine	
	Annika Laitala	
AFRY Finland Oy:	Arto Heikkinen	
Vantaan kaupunki:		
Asemakaavoitus:	Milja Halmkrona	alue-arkkitehti
	Jukka Köykkä	kaavasuunnittelija
	Eeva Eitsi	maisema-arkkitehti
	Sari Simonen	kaavatekninen koordinaattori
Kiinteistöt ja tilat:	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Jouni Kahila	maankäyttöinsinööri
Kadut ja puistot:	Antti Auvinen	suunnitteluinsinööri, vesihuolto
	Aapeli Turunen	liikenteen alueinsinööri
Rakennusvalvonta:	Panu Latvala	lupa-arkkitehti
Ympäristökeskus:	Jouni Ahtiainen	ympäristösuunnittelija
	Saku Nurminen	ympäristötarkastaja

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkirakenne ja ympäristö /Asemakaavoitus

Vantaa 5.5.2026

Jukka Köykkä	Milja Halmkrona
kaavasuunnittelija	aluearkkitehti

Asemakaavan seurantalomake
Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	Vantaa	**Täyttämispvm**	24.3.2026
Kaavan nimi	920600 Pitkäsuontie 10 ja 920500ma		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	22.2.2024
Pysyvä kaavatunnus		**Kunnan kaavatunnus**	092920600
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	17,5635	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	0,4858
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]	0,9865	**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	17,0777

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**17,5635**	**100,00**	**80000**	**0,46**	**0,4858**	**30000**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	1,2770	7,3	0	0,00	-0,4140	0
E yhteensä	16,2865	92,7	80000	0,49	0,8998	30000
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

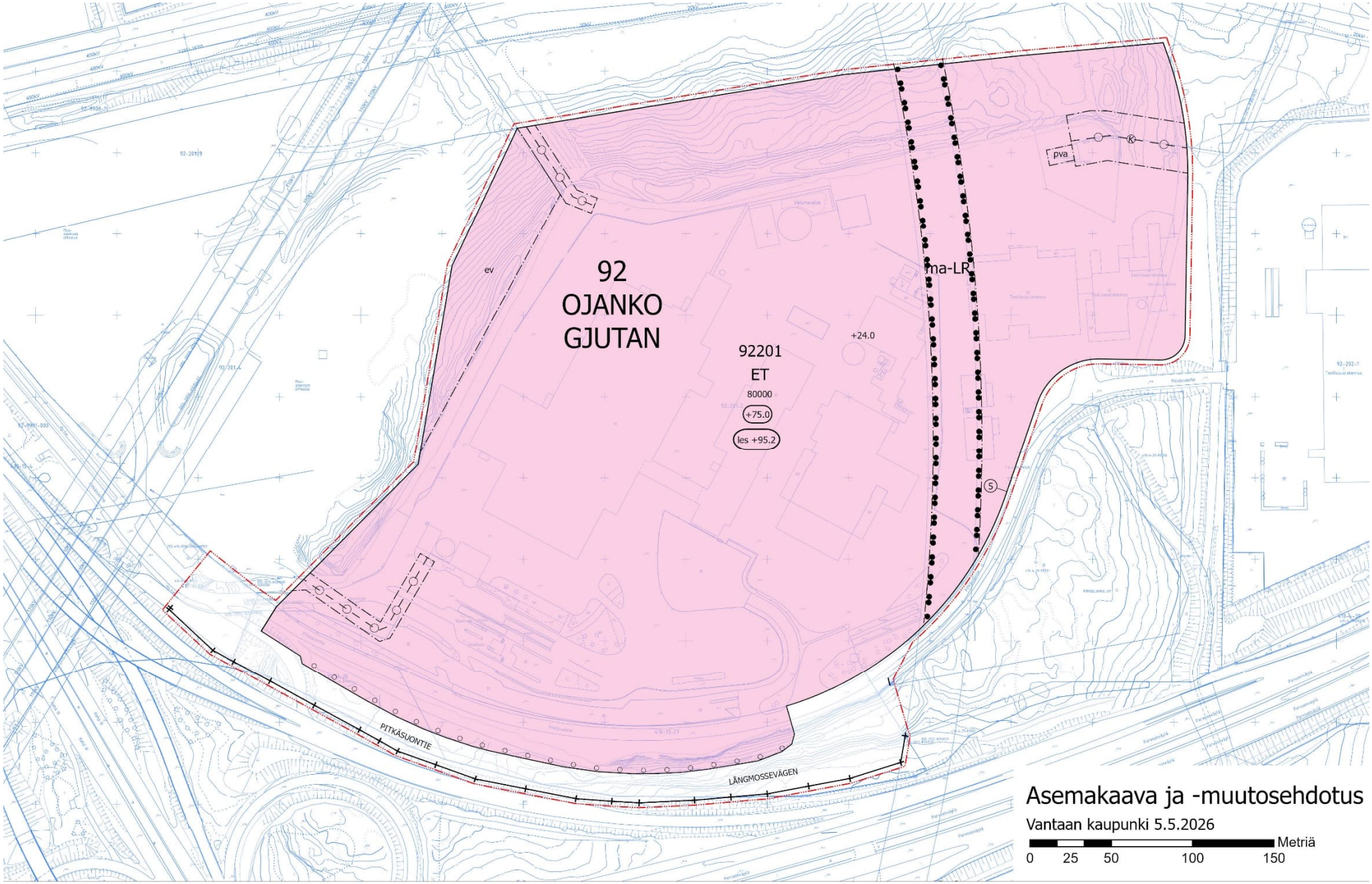
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**0,9865**	**5,62**	**0**	**0,9865**	**0**

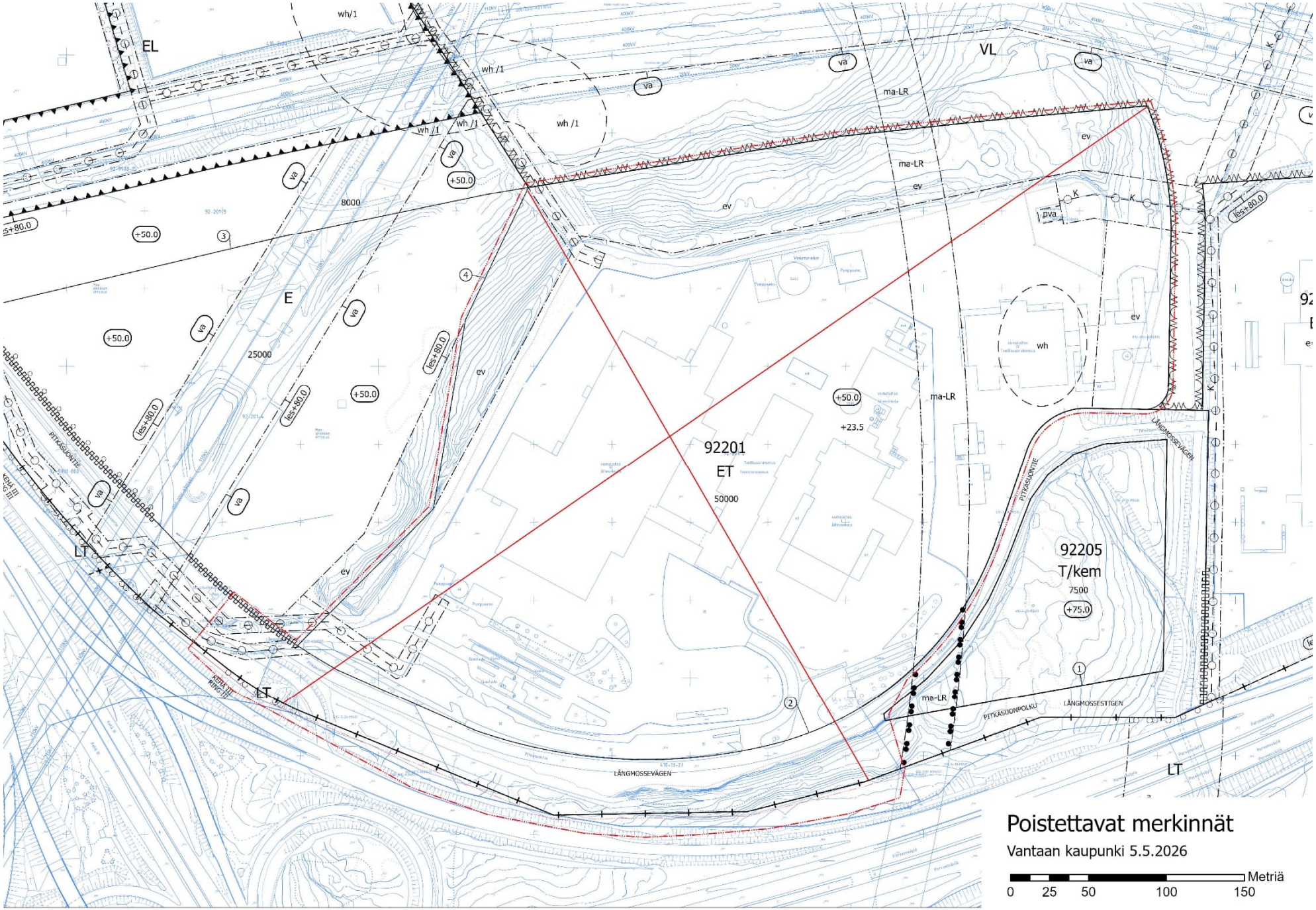
Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm ±]	[k-m² ±]
Yhteensä	**0**	**0**	**0**	**0**

Alamääräykset tai -merkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**17,5635**	**100,00**	**80000**	**0,46**	**0,4858**	**30000**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	1,2770	7,3	0	0,00	-0,4140	0
Kadut	1,2770	100,0	0	0,00	-0,4195	0
LT	0,0000	0,0	0		0,0055	0
E yhteensä	16,2865	92,7	80000	0,49	0,8998	30000
ET	16,2865	100,0	80000	0,49	0,8998	30000
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**0,9865**	**5,62**	**0**	**0,9865**	**0**
ma-LR	0,9865	100,0	0	0,9865	0

92
OJANKO
GJUTAN
92201
ET
80000
+75.0
les +95.2
+24.0
ev
ma-LP
pva
PITKÄSUONTIE
LÅNGMOSSEVÄGEN
Asemakaava ja -muutosehdotus
Vantaan kaupunki 5.5.2026
Metriä
0 25 50 100 150

EL
VL
E
ET
LT
92201
50000
92205
T/kem
7500
25000
8000
+23.5
+50.0
+75.0
ma-LR
ev
va
wh
wh /1
les+80.0
PITKÄSUONTIE
PITKÄSUONPOLKU
LÅNGMOSSEVÄGEN
LÅNGMOSSESTIGEN
Poistettavat merkinnät
Vantaan kaupunki 5.5.2026
Metriä
0 25 50 100 150

1/4

Kaava-alueen numero Planområdets nummer 920600 920500ma	Päiväys Datum 5.5.2026

Vantaan kaupunki

PITKÄSUONTIE 10

Kaupunginosa 92, OJANKO

Vanda stad

LÅNGMOSSEVÄGEN 10

Stadsdel 92, GJUTAN

Asemakaava
Katualuetta.

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 92201 ja katualuetta.

Maanalainen asemakaava
Maanalainen rautatiealue.

Tonttijako ja tonttijaon muutos

Osa korttelia 92201.

1:2000

Detaljplanen
Gatuområde.

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 92201 och gatuområde.

Underjordisk detaljplanen
Underjordisk järnvägsområde.

Tomtindelning och ändring av tomtindelning

Del av kvarteret 92201.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

ET

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue.

Korttelialueelle saa sijoittaa energiatuotantolaitoksia, kuten jätevoimalaitoksen ja biopolttoaineen logistiikka-alueen sekä toimintoa palvelevia laitoksia ja rakennuksia sekä toimintaan liittyviä toimistotiloja.

Korttelialueelle sallitaan enintään kolme ajoneuvoliittymää Pitkäsuontien katualueelle. Ajoneuvoliittymien tarkat sijainnit tulee päättää yhteistyössä Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskuksen kanssa.

Jätteiden ja kemikaalien varastointi ja käsittely on toteutettava niin, että niiden joutuminen ympäristöön estetään.

Jätteet, nestemäiset polttoaineet sekä kemikaalit on varastoitava ja käsiteltävä niille soveltuvalla tiiviillä alustalla siten, että niistä ei aiheudu palovaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän tai pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Varastointi- ja käsittelyalueisiin välittömästi liittyvät liikennöintialueet on pinnoitettava vastaavanlaisesti. Suojausrakenteiden ja altaiden tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan nesteen, likaisten hulevesien ja sammutusvesien suurin määrä.

Ulkovarastointialueet ja katokset on rajattava niin, että varastoitava materiaali ei haitallisesti näy korttelialueen ulkopuolelle. Ulkovarastointi ei saa aiheuttaa maisemallista tai muuta haittaa ympäristölle.

DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk försörjning.

På kvartersområdet får placeras energiproducerande anläggningar, som ett avfallskraftverk samt ett logistikområde för biobränsle och anläggningar och byggnader som betjänar funktionerna samt kontorslokaler i anslutning till verksamheten.

I kvartersområdet tillåts högst tre fordonsanslutningar till Långmossevägens gatuområde. Beslut om de exakta placeringama för fordonsanslutningama ska fattas i samarbete med Vanda stads kommunalteknikcentral.

Lagring och behandling av avfall och kemikalier ska utföras på ett sätt, som förhindrar utsläpp i miljön.

Avfall, flytande bränslen och kemikalier ska lagras och behandlas på ett lämpligt och ogenomträngligt underlag på ett sådant sätt att de inte orsakar brandrisk, osnygghet, nedskräpning, damm, lukt, förorening av mark eller yt- och grundvatten eller annan skada på miljön. Trafikområden i omedelbar anslutning till lagrings- och hanteringsområden ska beläggas på liknande sätt. Skyddskonstruktionernas och bassängernas volym ska vara större än den maximala volymen hos den vätska som ska lagras, smutsigt dagvatten och släckvatten.

Områdena och skärmtaken för upplagring utomhus ska avgränsas så att det material som lagras inte syns på ett störande sätt utanför kvartersområdet. Upplagringen utomhus får inte inverka negativt på landskapet eller på annat vis vara till skada för miljön.

920600 *2/4*

Alueella rakennettaessa tai louhittaessa, ml. hulevesien hallinta, on otettava huomioon maanalaisen rautatietunnelin (ma-LR) sijainti ja rakenteiden suojaetäisyydet siten, ettei aiheuteta vahinkoa maanalaisille tiloille, rakenteille, laitteistoille tai junaliikenteelle.	Vid byggande eller schaktning i området, inkl. dagvattenhantering, ska den underjordiska järnvägstunnelns (ma-LR) läge och konstruktionernas skyddsavstånd beaktas för att inte skada de underjordiska utrymmena, konstruktionerna, anläggningarna eller tågtrafiken.
Kaivamisen ja louhinnan tulee rajoittua vain asemakaavan toteuttamisen edellyttämään välttämättömään määrään. Kaivamisen ja louhinnan riittävä suunnitelmallisuus (ottamisen vaiheistus ja järjestäminen) on varmistettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta ennen rakentamista valmistelevan toimenpiteen aloittamista rakentamislain 109 §:n mukaisen ilmoituksen yhteydessä.	Grävning och sprängning ska begränsas endast till den mängd som är nödvändig enligt det som förutsätts av genomförandet av detaljplanen. Tillräcklig planering av grävning och sprängning (indelning av täktverksamheten i faser och organisering) ska säkerställas av kommunens byggnadstillsynsmyndighet innan förberedande åtgärder för byggandet påbörjas i anslutning till anmälan enligt 109 § i bygglagen.
Paineenvähennysaseman (pva) vähimmäissuojaetäisyys lähimmästä rakennuskohteesta on oltava vähintään 50 metriä.	Tryckreduceringsstationen (pva) ska ha ett minimiskyddsavstånd på minst 50 meter från närmaste byggnadsobjekt.
Rakennuksen, laitoksen ja ulkovaraston osat eivät saa ulottua rakennusalan ulkopuolelle.	Delar av byggnaden, anläggningen och utomhuslagret får inte sträcka sig utanför byggnadsytan.
Rakentamatta jäävillä tontin osilla, joita ei käytetä toiminta- ja oleskelualueeksi tai liikenteelle, tulee olla puita ja pensaita.	De delar av tomten som förblir obyggda och inte används som aktivitets- och vistelseområde eller för trafik ska vara försedda med träd och buskar.
Mikään rakennuksen osa, rakenne, laite tai kasvillisuus ei saa läpäistä Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoesteiden korkeusrajoituspintoja.	Ingen byggnadsdel, konstruktion, anläggning eller växtlighet får penetrera höjdbegränsningsytorna för flyghinder på Helsingfors-Vanda flygstation.
Korttelialue tulee rakentaa korkealuokkaista rakennustapaa ja arkkitehtuuria noudattaen. Erityisesti tulee huomioida näkymät Pitkäsuontien ja Ojangon lähivirkistysalueen suunnista.	Kvartersområdet ska byggas så att det byggnadssätt och den arkitektur som används håller hög klass. Särskilt vyerna från Långmossevägen och Gjutans närrekreationsområde ska tas i beaktande.
Rakennuksista ja tontteja rajaavista rakenteista sekä huoltoalueiden ja jätetilojen rakenteista tulee muodostaa yhtenäinen kaupunkikuvallinen kokonaisuus.	Byggnaderna och de konstruktioner som avgränsar tomterna samt underhållsområdenas och soprummens konstruktioner ska utgöra en sammanhängande helhet i stadsbilden.
Korttelialueen valaistus on toteutettava ja suunnattava siten, että rakennukset, julkisivut, mainoslaitteet, rakenteet yms. eivät näy haitallisesti Ojangon lähivirkistysalueelle.	Belysningen i kvartersområdet ska förverkligas och riktas så att byggnader, fasader, reklamanordningar, konstruktioner o.dyl. inte syns på ett störande sätt mot Gjutans närrekreationsområde.
Korttelialueen liikenneväylän puoleiset julkisivut, valaistus sekä paikoitus- ja liikennöintialueet eivät saa aiheuttaa liikenneturvallisuutta vaarantavaa häikäisyä Kehä III:lle ja Porvoonväylälle.	Kvartersområdets fasader, belysning samt parkerings- och trafikområdena på den sida som är vänd mot trafikleden får inte orsaka bländning mot Ring III och Borgåleden så att trafiksäkerheten äventyras.
Rakennusten julkisivujen hallitseva väritys tulee olla tummahko.	Den dominerande färgen på byggnadernas fasader ska vara tämligen mörk.
Rakennuksen tuloilman otto tulee toteuttaa siten, ettei tontin välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta toiminnasta ja tieliikenteestä aiheudu pöly- tai ilmanlaatuhaittaa rakennuksen sisätiloihin.	Byggnadens tilluftsintag ska ordnas så att verksamheten och vägtrafiken i tomtens omedelbara närhet inte orsakar damm- eller luftkvalitetsolägenheter inne i byggnaden.
Pääsisäänkäynneiltä tulee olla sujuva esteetön yhteys kevyen liikenteen raiteille.	Huvudentréema ska ha smidiga hinderfria förbindelser till gång- och cykeltrafikflederna.
Rakentamisen tulee olla elinkaarikestävää ja energiatehokasta, mahdollistaa uusiutuvan energian tuotanto tontilla sekä osoittaa pyrkimys hiilineutraaliuteen. Rakennuksen päämateriaalien tulee olla kestäviä, pitkäikäisiä ja helposti huollettavia sekä kierrätettäviä. Rakentamislupaa haettaessa tulee esittää hiilijalanjälkilaskelma.	Byggandet ska vara hållbart ur ett livcykelperspektiv och energieffektivt, möjliggöra produktion av förnybar energi på tomten och visa strävan mot klimatneutralitet. Byggnadens huvudmaterial ska vara hållbara, långlivade och lätta att underhålla samt återvinningsbara. I samband med ansökan om bygglov ska en beräkning av koldioxidavtrycket presenteras.
Rakennusten energiakulutus tulee osittain tai kokonaan kattaa paikallisesti tuotetun uusiutuvan energian avulla. Uusiutuvan energian ratkaisut saavat olla rakennus- ja korttelikohtaisia tai alueellisia.	Byggnadernas energiförbrukning ska delvis eller helt täckas med lokalt producerad förnybar energi. Lösningarna för förnybar energi får vara byggnads- och kvartersspecifika eller områdesvisa.
Mahdolliset energiakaivot tulee sovittaa alueen ympäristörakentamiseen. Niiden tarkempi sijainti, määrä sekä muut ominaisuudet määritellään tapauskohtaisesti rakentamisluvan yhteydessä.	Eventuella energibrunnar ska anpassas til områdets miljöbyggande. Deras mer exakta positioner, antal och övriga egenskaper fastställs från fall till fall i samband med bygglovet.
Hulevedet tulee viivyttää tontilla. Rakentamislupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan.	Dagvattnet ska fördröjas på tomten. För bygglovet ska en tomtvis dagvattenplan utarbetas i enlighet med de gällande kraven för hantering av dagvatten.
Raskaan liikenteen alueiden hulevedet on käsiteltävä hiekan- ja öljynerotusjärjestelmin.	Dagvatten i områden med tung trafik ska behandlas i sand- och oljeavskiljningssystem.
Auto- ja polkupyöräpaikkatarve määritellään rakentamisluvan yhteydessä.	Behovet av bilplatser och cykelplatser bestäms i samband med bygglovet.
Autopaikoista vähintään 15 % tulee toteuttaa heti käytettävissä olevina sähköauton latauspisteinä.	Minst 15 % av bilplatserna ska utrustas med omedelbart tillgängliga laddningspunkter för elbilar.
Polkupyöräpaikoista vähintään puolet tulee olla säältä suojattuja ja runkolukittavia.	Av cykelplatserna ska minst hälften vara väderskyddade och ha möjlighet till ramlåsning.

920600 *3/4*

	Ympäristömelu	Miljöbuller
	Korttelialueen toiminnan aiheuttama melutaso ei saa lähialueen ympäristöluvanvaraiset toiminnat huomioiden ylittää Ojangon ulkoilualueen virkistykseen käytettävillä alueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB.	Bullernivån som orsakas av verksamhet i kvartersområdet, med hänsyn till verksamheter som kräver miljötillstånd i omgivningen, får inte överskrida dagsriktvärdet för den A-vägda ekvivalentnivån för buller (LAeq) (kl. 7–22) 55 dB eller nattriktvärdet (kl. 22–7) 50 dB i de områden som används för rekreation i Gjutans friluftsområde eller på gårdar som tillhör bostadsfastigheter.
	Tieliikenteen melutaso toimisto- ja liiketiloissa ei saa ylittää A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 45 dB (A).	Vägtrafikens bullernivå i kontors- och affärslokaler får inte överskrida dagsriktvärdet för den A-vägda ekvivalentnivån (LAeq) (kl. 7–22) 45 dB (A).
	Tieliikenteen melutaso kokoontumistiloissa ei saa ylittää A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 35 dB (A).	Vägtrafikens bullernivå i möteslokaler får inte överskrida dagsriktvärdet för den A-vägda ekvivalentnivån (LAeq) (kl. 7–22) 35 dB (A).
	Rakennuslupaan on liitettävä selvitys melusta ja suunnitelma sen torjumisesta.	Till bygglovet ska bifogas en utredning över bullret och en plan för hur det bekämpas.
ma-LR	**Maanalainen rautatiealue.**	**Underjordisk järnvägsområde.**
	Kaupunginosan raja.	**Stadsdelsgräns.**
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
	Osa-alueen raja.	**Gräns för delområde.**
	Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.	**Riktgivande gräns för område eller del av område.**
5	**Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.**	**Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.**
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**
92	**Kaupunginosan numero.**	**Stadsdelsnummer.**
OJAN	**Kaupunginosan nimi.**	**Stadsdelens namn.**
92201	**Korttelin numero.**	**Kvartersnummer.**
PITKÄSUON	**Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.**	**Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.**
80000	**Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.**	**Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.**
+75.0	**Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.**	**Högsta höjd för byggnadens vattentak.**
ies +95.2	**Rakennusten tai rakenteiden korkein sallittu korkeusasema lentoestealueella metreinä.**	**Den högsta tillåtna höjden för byggnader eller konstruktioner i meter inom flyghinderområde.**
+24.0	**Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.**	**Ungefärlig markhöjd.**
	Rakennusala.	**Byggnadsyta.**
pva	**Ohjeellinen rakennusala.**	**Riktgivande byggnadsyta.**
	Katu.	**Gata.**
ev	**Suojaviheralueeksi varattu alueen osa.**	**Del av område som reserveras som skyddsgrönområde.**
	Alueella ei saa tehdä täyttöjä tai maan kaivu- tai kallion louhintatöitä. Aueen kasvillisuutta on kehitettävä siten, että sen suojavaikutus säilyy.	Del av område som reserveras som skyddsgrönområlde där det inte får utföras fyllnings-, grävnings- eller spängningsarbeten. Växtligheten i området skall utvecklas så att dess skyddsverkan består.
	Säilytettävä/istutettava puurivi	**Trädrad som skall bevaras/planteras**
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	**Del av område reserverad för underjordisk ledning.**

920600 *4/4*

Maakaasujohtoa varten varattu alueen osa.

För naturgasledning reserverad del av område.

KOLMIULOTTEINEN KIINTEISTÖ
Kaava-alueelle voidaan muodostaa maanalaisia kiinteistöjä.

TREDIMENSIONELL FASTIGHET
Underjordiska fastigheter kan bildas i planområdet.

TONTTIJAKO
Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING
För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planteckningar annat bestämts.

Kaupunkirakenne ja ympäristö
Stadsstruktur och miljö

Asemakaavoitus
Detaljplanering

{Allekirjoitus aluearkkitehti}

Mittaus- ja geopalvelut
Mätning och geoteknik

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

{Allekirjoitus kaupungingeodeetti}

Allekirjoitettu sähköisesti

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __.__.20__

Godkänd av stadsfullmäktige __.__.20__

VANTAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAEHDOTUS/
ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS
PITKÄSUONTIE 10
MUISTUTUKSET JA VASTINEET

Asemakaavoitus / MHA, JKÖ / 5.5.2026

Asemakaavaehdotus ja asemakaavamuutosehdotus 920600 (ml. maanalainen asemakaava 920500ma) Pitkäsuontie 10 on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 11.2.−12.3.2026. Tänä aikana jätettiin yksi muistutus.

Muistuttaja	**Muistutus**	**Tarkistukset**
NRO 1, 9.3.2026 Vaarala-Rajakylä Asukasyhdistys ry sekä yksi asukas	Kaavamuutos on hylättävä. Kotimaisen sekajätteen määrä vähenee voimakkaasti eikä sekajätteen lajittelulaitosta tarvita. Hiilidioksidin talteenotto ylläpitää ylisuurta jätteiden polttokapasiteettia eikä kannusta vähentämään jätteen määrää ja polttoa. Jätevoimalan uudet laitokset muodostavat runsasväkisen asutuksen, päiväkotien ja koulujen viereen kaatopaikan ja aiheuttavat vastaavia ympäristöhaittoja kuin läheinen Remeo Oy:n kierrätyslaitos, joka roskaa ympäristöä ja melu häiritsee asutusta. Melua tulee arvioida alueen toimijoiden yhteismeluna. Jätevoimalan uusilla toiminnoilla heikennetään jätevoimalaa ympäröiviä viherkäytäviä, jotka yhdistävät Porvarinlahden Natura 2000 -alueet Sipoonkorven kansallispuiston ja Ojangon virkistysalueiden viheralueisiin. Arvokasta biodiversiteettiä, ml. suojeltu lahokaviosammal, tuhoutuu ja Natura 2000 -alueet vaarantuvat. Kaavaselostus on puutteellinen.	Kaavaselostusta on täydennetty.

NRO 1
Vaarala-Rajakylä Asukasyhdistys ry sekä yksi asukas 9.3.2026

Muistutus:

Vastustamme ehdotettuja kaavamuutoksia jäljempänä esitetyillä perusteilla jaa vaadimme, että ehdotettu kaavamuutos on hylättävä.
Luettuamme kaavaehdotuksen läpi käsityksemme on, että muutoksilla mahdollistettaisiin ulkomaisen jätteen varastoinnin ja käsittelyn siirtäminen Länsisalmeen mm. Loviisan satamasta, jossa se on aiheuttanut merkittäviä ympäristöongelmia. Kotimaisen jätteen lajitteluun ei ole tarvetta esitetylle laitokselle.
Hiilidioksidin talteenottolaitoksen rakentamista ei tule myöskään edistää, ainakaan ei ennen kuin laitoksen lopputuotteen loppusijoituspaikka on ratkaistu ja selvillä.
Vastustamme, että Itä-Vantaan merkittävimmän ulkoilualueen (Ojanko) ja Hakunilan urheilupuiston latuverkoston sekä Sipoonkorven kansallispuiston välittömään läheisyyteen avataan kaatopaikka, jota vastaavan toiminnan ongelmat ovat tiedossa mm. Loviisan sataman lähialueilla sekä myös naapurissa sijaitsevan Remeon toiminnan osalta, mm. hajun ja roskien leviämisen osalta. Olemme epäuskoisia siitä, että Vantaan kaupunki haluaa jatkossa mm. järjestää hiihdon Suomen mestaruuskisat alueella, jossa haisee mätä.
Sijaintitiedoista on jätetty tiivistelmä osuudesta pois lähiluontoalueet (Ojanko ja Sipoonkorpi) sekä maininta, että alueella nyt jo oleva rakentaminen on ollut mahdollista vain säilytettäväksi määrättyjen viherkäytävien/-alueiden vuoksi. Esitetyn toiminnan vaikutukset molemmissa päissä ulottuvat Natura 2000 -alueisiin. Vastustamme suojaviheralueisiin koskemista, koska niiden poistaminen vaikuttaa suoraan Natura 2000 -alueiden luontoarvoihin sekä myös Ojangon virkistysalueeseen. Toimintaa olla sijoittamassa alle 150 metrin päähän Ojangon ulkoilualueen lähimmistä ulkoilureiteistä sekä noin 250 metron päähän lähimmästä asutuksesta, jonka ei pitäisi olla enää nykyisin mahdollista.

<u>Luonnonympäristön (kohta 2.1.2) kuvaus on epätarkka ja puutteellinen</u>

Maisemakuvaus lähialueista on virheellinen. Suunniteltua laajennusta lähempänä sijaitsevat sekä Ojangon virkistysalue, Sipoonkorven kansallispuisto, että alueen viherkäytävät, jotka yhdistävät Porvarinlahden Natura 2000 -alueet Sipoonkorven ja Ojangon virkistysalueiden viheralueisiin. Toisin kuin kaavaselostuksessa mainitaan alueen luonnetta kuvaavat laajat viheralueet, ei teollisuuslaitokset.
Esitetyillä muutoksilla viheraluekokonaisuuteen puututtaisiin pysyvästi ja peruuttamattomasti: Muutokset vaikuttavat siis myös Natura 2000 alueisiin ja niiden luontoarvoon. Vastustamme myös suoja-alueiden supistamista niin että toiminta sijoittuisi lähimmillään hieman yli 100 metrin päähän Ojangon virkistysalueesta.
Toiminta ollaan sijoittamassa myös noin 250 metrin päähän lähimmästä pysyvästä asutuksesta, mikä ei myöskään ole hyväksyttävää.
Suunniteltuja etäisyyksiä ei voida pitää riittävinä huomioiden mm. Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista (331/2013). Saman asetuksen mukaan luonnonsuojelu-, maisemansuojelu- tai virkistysalueeksi varatulle alueelle, luonnonperinnön tai kansallisen kulttuuriperinnön säilyttämiseksi suojellulle alueelle taikka niiden välittömään läheisyyteen ei saa sijoittaa kaatopaikkatoimintaa. Noin 100 metriin jäävä etäisyys ei mielestämme ole riittävä ja täyttää selkeästi mm. välittömän läheisyyden vaatimuksen.
Vesistöjen osalta on jätetty edelleen mainitsematta, että valuma-alueena on myös Natura 2000 -alueita ja Ojangonoja sekä Westerkullanoja valuvat alueille.

On erikoista, että Vantaan kaupunki on tukemassa erittäin harvinaisen biodiversiteetin tuhoamista perusteena yhden yrityksen liiketoiminnan maksimointi. Kaavaselostuksessa ei millään tavalla kuvata sammalesiintymien siirtämisen onnistumista, eikä minne se siirrettäisiin. Vastustamme lailla suojellun biodiversiteetin tuhoamista ja vaadimme, että minimissään kaavamuutosalue on rajattava siten, ettei sammal tuhoudu.

Lähialueella pysyvästi asuvat voivat vahvistaa ilman tutkimuksiakin siellä asuvan lepakkopopulaation. Meluavan ja häiritsevän toiminnan siirtäminen monimuotoisen luonnon välittömään läheisyyteen ei aiheuttaa muuta kuin haittaa luonnon biodiversiteetille. Väite, ettei alueella sijaitse lepakkoalueita, ei siis pidä paikkaansa. Alueella on useita ja toistuvia lepakkohavaintoja, myös rakennusten sisällä. On erikoista, etteivät AFRY:n selvityksiä tekevät konsultit ole suoraan yhteydessä alueella asuviin, vaan kirjoittavat johtopäätöksensä ilman selkeitä perusteluita.

<u>Rakennetun ympäristön (kohta 2.1.3) kuvaus sisältää virheitä ja on puutteellinen</u>

Alueen väestö
Selostuksesta jää epäselväksi mihin perustuu arvio, että alueen väestö vähenee. Kaikki alueella ovat asuinkiinteistöt ovat asuttuja ja ne ovat myös myyty hyvin nopeasti tultuaan myyntiin. Alueella on myös rakennettu uusia taloja tai peruskorjattu vanhoja. Mielestämme esitetty väite on väärä. Vantaan ratikan myötä asukkaiden määrä lähialueella tulee kasvamaan monilla tuhansilla asukkailla. Ensimmäinen mittava rakennuskohde on Fazerila-Santamalmi, joka sijaitsee alle kilometrin päässä hankkeesta.

Lähin asutus 250 metrin päässä
On epäselvää mihin kalliokohoumiin selostuksessa viitataan. Sama väite on esitetty Remeon osalta koskien luonnonmuotojen haittojen leviämistä estävää vaikutusta, mutta toiminnasta tuleva melu ja hajuhaitta ovat merkittävästi laskeneet asumisviihtyisyyttä alueella. Nyt tuota rasitusta ollaan edelleen kasvattamassa. Vaadimme, ettei toimintaa saa sijoittaa noin 250 metrin päähän lähimmästä häiriintyvästä asutuksesta.

Lähin koulu noin 400 metrin etäisyydellä
Västersundomin ruotsinkielinen alakoulu on myös selvästi alle 500 metrin etäisyydellä suunnitellusta jätteen lajittelusta. Vastustamme tämän kaltaisen toiminnan tuomista lähelle koulua, jossa ala-asteikäiset ovat päivittäin pitkiä aikoja.
Viistoilmakuva alueesta ei anna oikeaa kuvaa alueen luonteesta, joka on myös hyvin Vantaan kaupungilla tiedossa. Lukuun ottamatta Kehä II:n ja Lahden moottoritien risteysaluetta on alue kaikilta kolmelta sivultaan viherluontoa tai hyvin harvaan asuttua. Nyt viheralueiden kylkeen esitetään jätteenkäsittelytoiminnan laajentamista. mitä emme pidä perusteltuna.

Virkistys ja Natura 2000 – viherkäytävän kuvaus on väärä
Viherkäytävän kuvaus on virheellinen ja viherkäytävä on kuvattu väärin. Viherkäytävä on Porvoon moottoritien alittava alikulku. Porvoon moottoritien ylittävää viherkäytävää ei ole. Sen kohdalla on aidat eikä mitään velvoitetta Vantaan Energialle (eikä Remeolle) ole asetettu vihersillan rakentamiseksi moottoritien yli. Ylityksen estää nykyisin myös alueella olevat riista-aidat. Esitetty kaavamuutos uhkaa alikulun kautta tapahtuvaa eläinten kulkemista ja siten esitetyllä muutoksella on vaikutuksia Sipoonkorven ja etelässä olevien Natura 2000 -alueiden väliseen yhteyteen, eikä esitettyä muutosta tule hyväksyä.

Melu – esitetyt melumittaukset on todettu Vaasan HAO:ssa merkityksettömiksi
Merkittävin ja häiritsevin melun lähde Kalliolaaksontien asutukselle on Remeon laitos. Asiasta on tehty kymmeniä huomautuksia lupaa valvovalle ympäristöviranomaiselle. Pidämme erikoisena, että kaavoitusprosessin lähtötiedoiksi on laitettu AFRY:n mittaukset, joista Vaasan HAO:n on 17.12.2024 (diaarinrot 124/03.04.04.04.19/2023 ja 138/03.04.04.04.19/2023) antamassaan päätöksessä todennut, ettei mittausarvoja voida pitää luotettavina, koska mittauspaikat ovat olleet sijoitettuina notkelmiin tai vastaavalla tavalla suojaisiin paikkoihin. Katsomme, että melun vaikutusten osalta tehdyt selvitykset ovat riittämättömiä myös sen vuoksi, ettei niissä ole mittausten kautta mitattua melutasoja silloin, kun ne ovat korkeimmillaan kaikkien toimintojen ollessa käynnissä. **Vaasan HAO on nimenomaan samaisessa päätöksessään todennut, että meluvaikutuksia ei tule arvioida yksittäisten toimijoiden pistemäisinä vaikutuksina vaan melua tulee arvioida kokonaisuutena.** Konsulttiyritysten käyttämät ns. häiriökorjaukset ovat alueella aiheuttaneet sen, että meluarvot ovat aina niiden jälkeen näennäisesti jäänet alle säädettyjen tasojen.

Kuvauksesta puuttuu myös maininta, että mainituilla mittauksilla ei ole lainvoimaa ja ne on vaadittu uudestaan tehtäviksi, kun Vantaan Energian korkealämpölaitoksen (ongelmajätteiden polttolaitos), ympäristölupa on palautettua uudestaan käsiteltäväksi ympäristölupaprosessissa.
Valitettavasti joudumme myös toteamaan, että alueelle tehdyt melumallinnukset ovat olleet toistuvasti virheellisiä ja antaneet väärän kuvan alueen melutilanteesta-.
Katsomme, että kaavoituksen perusteeksi ei tule laittaa sellaisia päätelmiä, joiden osalta asiaa käsitellyt valitusviranomainen eli tässä tapauksessa Vaasan HAO on katsonut, ettei niille tule antaa merkitystä asian käsittelyssä.

Päästöt ilmaan
Vantaan Energian suunnittelema toiminta on samaa kuin Remeon toiminta alueella ja Remeon toiminnasta saatujen kokemusten vuoksi katsomme, ettei Vantaan Energian alueelle suunnittelema toiminta sinne sovellu. Huomautamme, että ympäristöluvan määräyksestä huolimatta Remeo Oy:ta ei ole velvoitettu tekemään pölypäästömittauksia toiminnastaan. Osa toiminnan haittavaikutuksista on jätetty ympäristöluvan vastaisesti dokumentoimatta. Puun murskauksesta alueella on paljain silmin ollut havaittavissa roskaantumista laajalla alueella. Toiminnasta on siis aiheutunut vaikutuksia, joita ei meille epäselväksi jääneistä syistä ole siis haluttu mittauksialla dokumentoida.

<u>Suunnittelutilanne (kohta 2.2.)</u>

Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet
Esitetty toiminta on vastoin seuraavia kaavaselostuksessa esitettyjä tavoitteita:

- Ei vähennä yhdyskuntien päästöjä, vaan luomalla toimintoja yhä suuremmalle jätteiden tuonnille Suomeen, se päinvastoin lisää päästöjä Suomessa. Lisääntyvää tuonti kumoaa tehokkaasti hyödyt, joita syntyy omien jätteidemme kierrättämisestä.
- Ei turvaa luonnon monimonimuotoisuutta, koska lisää kansainvälisiä jätevirtoja, kasvattaa Suomeen jäävää loppujätteen määrää, tuhoaa mm. lahosammaleen kasvuston, tuo haitat merkittävien luontoalueiden viereen, rajoittaa viherkäytävien toiminnallisuutta.
- Ei sopeuta ilmaston muutokseen, vaan jätteiden tuomisella vähennämme niiden syntypaikoilla kannusteita kierrättää jätettä, kun olemme valmiita ottamaan jätteet tänne.
- Polttokapasiteetin ylläpidolla lisäämme aktiivisesti hiilidioksidipäästöjä, koska niitä syntyy poltossa. Mitä vähemmän poltamme, sen vähemmän päästöjä.
- Tuhoaa virkistysalueiden käytettävyyttä sekä heikentää yhteyksiä viheralueiden välillä. Juuri näiden vaikutusten estämiseksi alueella on ne kaavamääräykset mitä siellä nyt on.

Esitetty kaavamuutos ei edistä hiilineutraalisuustavoitetta. Laitosta ei tarvita kotimaisen, Suomessa tuotetun jätteen lajittelemiseksi, koska tuo jäte on jo pitkälti lajiteltua, vaan ulkomailta tuotavan jätteen lajittelemiseksi. Katsomme, ettei pidä kannustaa toimintaan, joka lisää Suomessa päästöjä sekä ikuisesti säilytettävän ongelmajätteen määrää, joka päätyy kaatopaikoillemme, joista meidän ollut tarkoitus päästä eroon.

MAL 2023 -suunnitelma
Esitetty kaavamuutos ei tue MAL 2023 -suunnitelman tavoitteita. Tuomalla kaatopaikkatoiminnan lähelle aluetta, jonne on suunniteltu kymmenien tuhansien ihmisten asuinalue, niin jokainen ymmärtää, ettei se lisää alueen houkuttelevuutta. Katsomme, että kaavamuutos tulee tämänkin vuoksi hylätä. Lähialueet ovat myös alueellisesti merkittäviä virkistysalueita ja monimuotoisia luontokokonaisuuksia.

Asemakaava-alue
Huomautamme, että alueelle rakennetulla HWP-laitoksella ei ole ympäristölupaa eikä sitä tule käyttää miltään osin perustelemaan nyt esitettyjä muutoksia.
Jätteenpolton kasvattaminen alueella on erikoista, kun poltettavaa jätettä ei ole. Jätettä tuodaan valtavia määriä ulkomailta, kun sitä ei saada muualle vietyä. Epäselväksi jää miksi jätteentuonnin kasvattamista

tulisi Vantaan kaupungin puolesta edelleen tukea nyt esitetyillä kaavamuutoksilla. Onko Vantaa kestävyyden edelläkävijä, kun se sallii toiminnallaan alueelleen tuotavan eniten jätettä Suomen ulkopuolelta ja on valmis ylläpitämään kaatopaikkoja tuon polton tuottaman loppujätteen sijoittamiseksi?

Asemakaavan tavoitteet (kohta 3.3.) eivät toteudu

- Jätteetöntä kaupunkia ei edistä jätteiden valtava tuonti ulkomailta.
- Päästötöntä tulevaisuutta ei edistä jätteiden kierrättämisen vastainen toiminta, kun tuomme maailmalta jätteet tänne poltettaviksi ja vähennämme paikallista kierrätystä.
- Päästöjä ei vähennä se, että pidämme yllä ylisuurta polttokapasiteettia.
- Yli suuri poltto ja jätteiden tuonti, molemmat tukevat ylikulutusta maailmassa.
- Esitetty rakentaminen nakertaa viherrakenteita.
- Kaavamuutos ei edistä kiertotaloutta, eikä hiilijalanjäljen vähentämistä.

Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet (kohta 3.4.)

On erikoista kirjoittaa, että käsiteltävät jätteet olisivat kotimaisia. Käsityksemme mukaan Vantaan Energia ei ole millään tavalla siihen sitoutunut eikä se ole niin myöskään toiminut vaan yhtiö tuo Suomeen valtavan määrän jätettä ulkomailta. Emme pidä Vantaan Energian toiminnan ja yhtiön aikaisemmin antamien lupausten perusteella uskottavana, että käsittelylaitos käsittelisi vain kotimaista jätettä. Erikoisemmaksi väitteen ja perustelun tekee myös se, että ympäristöviranomaiset ovat pyydettäessä aina antaneet luvan jätteiden tuomiseen siinä määrin kuin yhtiön on halunnut, vaikka nyt on käynyt mm. YLE:n selvityksissä selväksi, ettei ole edes tarkkaa tietoa mitä jätettä tänne maailmalta tuodaan.
Mikään muu syy Vantaan Energian voiton maksimointi ei vaadi laitoksen sijoittamista tälle samalla paikalle.

<u>Kaavan vaikutukset (kohta 4.4)</u>

Väestön rakenne ja kehitys

Pidämme erikoisena, että kaavaselostuksessa katsotaan, ettei esitetyillä muutoksilla ole vaikutusta väestön määrään ja rakenteeseen, kun keskittämällä alueelle myös kaatopaikamaista toimintaa, lähialueiden houkuttelevuutta ja viihtyisyyttä varmuudella lasketaan.

<u>Vaikutukset rakennettuun ympäristöön (kohta 4.4.1</u>

Yhdyskuntarakenne

Nykyisessä epävarmassa turvallisuuspoliittisessa ympäristössä Vantaan kaupungin toiminta riskien hajauttamista vastaan on erikoista. Keskittämällä yhä enemmän toimintoja pienelle alueella kaupungista tehdään yhä haavoittuvampi erilaisille vaikuttamisille. Epäselväksi jää miksi Vantaan kaupunki edelleen toimii mallien mukaan, joiden suuri riski on todettu mm. Ukrainassa. Kyse on huoltovarmuuden näkökulmasta menneisyyden toimintamallista.

Kaupunkikuva ja maisema

Vastustamme., että Vantaan kaupunki edelleen tukee kehitystä, jolla Ojangon ulkoilualueen virkistysarvoa vähennetään ja alueen luontoarvoja vähennetään. Kalliorintaus on aikoinaan jätetty paikoilleen juuri maisemallisista syistä ja sen olemassaololla perusteltiin jätevoimaloiden rakentamista. Vastustamme muutosta myös sen vuoksi, että se vie pois perusteet aikaisempien kaavamuutosten ja rakentamisten osalta. Toiminta tulee sijoittumaan myös vain 250 metrin lähimmästä asutuksesta eikä sen pitäisi olla mahdollista. Alueen ahtaus ei ole yllätys Vantaan Energialle ja sen vuoksi yhtiön tarve koko ajan laajentaa aluettaan kohti lähimpiä häiriintyviä alueita ei tule hyväksyä ja kaavamuutos on kumottava.
Positiivisia muutoksia päästöjen osalta saadaan, kun lopetetaan ulkomaisen jätteen tuonti.
Emme pidä uskottavan väiteitä valaistuksen suunnittelusta. Rakennusten valaistuksen suunnittelun täydellisestä epäonnistumisesta on jo alueella esimerkki Remeon osalta, joka ei vastaa lupahakemuksessa esitettyä. Valaistukseen ei ole kuitenkaan puututtu, vaikka se on äärimmäisen häiritsevä.

Kuva Remeon toiminta-alueen valaistuksesta Ojangon ulkoilualueen suuntaan:

Melu
Vaikutusarviossa ei ole huomioitu yhteismelunvaikutusta lähialueille, vaikka mm. Vaasan HAO on viimeisimmässä Länsisalmen aluetta koskevassa päätöksessään katsonut, että niin tulisi tehdä.

4.4.3. Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Laskelmissa on jätetty huomiomatta ulkomaisen jätteen poltto. Laskelmissa on huomioitava jätteen kuljettamisen ilmastopäästö sekä sen vaikutus paikallisesti, Suomessa hiilidioksidipäästöjä lisäävästi sekä vaikutus kiertotalouteen, kun jätettä ei ole sen syntypaikalla tarpeen kierrättää tehokkaammin, kun se voidaan viedä syntypaikaltaan pois. Käsittelykapasiteettien kasvattamisen paikallisesti, ilman että siihen ei ole tarvetta ja polton ylläpito, ilman että siihen on tarvetta, ei lisää hiilineutraalisuustavoitetta vaan toimii sitä vastaan.
Hiilidioksidin käsittelylaitoksen rakentamista ei ole järkevä edistää ennen kuin on selvillä, onko mistään löydettävistä geologista varastoa, jonne uusi tuotettu jätelaji voidaan varastoida. Käsityksemme mukaan ei ole järkevää luoda uutta jätelajiketta, jos ei ole edes tiedossa mitä sillä voidaan tehdä, niin kuin nyt on tilanne.
Kierrätyslaitoksen osalta arvioinnissa ei ole huomioita vaikutusta, joka syntyy siitä, että jätettä tarvittaisiin kierrätyksen tehostuessa entistä enemmän ja kun sitä ei ole, niin sitä olisi tuotava Suomeen entistä enemmän. Mistään materiaalista ei käy ilmi, että jätevoimaloiden toimintaa olisi tarkoitus ajaa alas, jos jätettä ei ole.

Lopuksi

Kaavamuutosta ei ole tule hyväksyä, koska sille ei ole tarvetta. Hiilidioksidipäästöt vähenevät eniten, kun suunnitelmaa ei toteuteta, elinkaaripäästöjä ei synny, eikä jätteen määrää polttoon tarvitse lisätä.
Lisäksi toteamme vielä molempien hankkeiden osalta loppupäätelminä:

Sekajätteen lajittelulaitos
Vastustamme kaavamuutosta, koska sille ei ole tarvetta:

- Voimakkaasti vähenevän sekajätteen uudelle lajittelulaitokselle ei ole tarvetta. lajittelu onnistuu jo nykyisissä laitoksissa. Turha lisärakentaminen ei ole hiilineutraalia, vaan jätealan toimijoiden on kyettävä yhteistoimintaan.
- Suomessa oleva lajittelukapasiteetti riittää.
- Sekajätteen lajittelulaitos kasvattaisi merkittävästi jätemääriä Vantaalla. Ulkomaisen jätteen tuonnin lisääminen, on kansallisen ja Vantaan jätestrategioiden vastaista. Tuodun jätteen määrä on jo nyt kasvanut valtavasti, vaikka laitoksia rakennettaessa Vantaan Energia väitti, että ulkomaiselle jätteelle ole tarvetta.
- Ulkoimaisen jätteen tuonti ja sen käsittelykapasiteetin kasvattaminen ei tue vihertehokkuutta eikä kestävää kehitystä. Pitkät kuljetusmatkat, polttojätteen loppusijoitus Suomessa ja ulkomaisen jätteen epämääräisyys eivät tue Vantaan Energian väitteitä.

- Suunnitellun laitoksen kapasiteetti vastaisi aika tarkasti ulkomailta tuotavan jätteen osuutta Länsisalmen laitoksissa nykyisin poltettavan jätteen kokonaismäärästä. Jos kierrätys tehostuu, niin jätettä lienee tuotava koko ajan yhä enemmän polttoon.
- Ulkomaisen jätteen loppujätteen eli polttotuhkan loppusijoituspaikka on Suomessa ja pääkaupunkiseudulla Ämmässuon kaatopaikka. Vastustamme, että kaavoituksella lisätään kaatopaikkojemme jätekuormitusta, kun sitä on ollut tarkoitus vähentää.
- Nämä uudet jätteet ollaan sijoittamassa hyvin lähelle buddhalaista temppeliä ja Västersundomin ruotsinkielistä alakoulua. Alueella on jo nyt havaittu hajuhaittoja alueella vastaavaa toimintaa harjoittavan Remeo Oy:n alueelta.
- Perustelu, että lajittelulaitoksen eli kaatopaikan olisi sijattava lähellä jätevoimaloita on kestämätön. Laitokset ovat olleet toiminnassa jo usean vuoden eikä niiden toiminta ole vaatinut alueella jätteen lajittelua.
- Ehdotuksesta ei selviä, kuinka biodiversiteettiä tukee kaatopaikka ympäristössä, jonka välittömässä läheisyydessä mm. Sipoonkorven luonnonpuisto sekä Ojangon virkistysalue ml. tikkametsä. Remeon laitos on lisännyt huomattavasti haittaeläinten määrää alueella. Vaikutusalueen rajaamisessa olisi hyödynnettävä tietoa siitä kuinka laajasti vastaava toiminta on vaikuttanut lähialueisiin mm. Loviisan satamassa.

Hiilidioksidin talteenottolaitos
Vastustamme kaavamuutosta tältä osin, koska sille ei ole ilmeistä tarvetta, koska Vantaan Energia muutoksen hakijana on itse todennut, että sillä ei ole käsitystä siihen mihin ja kuinka talteen otettava hiilidioksidi varastoitaisiin. On täysin epäselvä mihin varastoitu lopputuote sijoitettaisiin.
Toisin kuin Vantaan Energia esittää, ei hiilidioksidin talteenotto kannusta vähentämään jätteen määrää ja siirtymään kohti päästötöntä, jätteetöntä ja luonnonvaroja kestävästi käyttävää kaupunkia. Tehokkaampaa olisi lopettaa ulkomaisen jätteen tuonti. On erikoista, että kaupunkistrategian vastaisesti Vantaan Energia lisää ulkomailta tuotavan jätteen määrää samaan tahtiin kuin kaupungin alueella jätteen määrä vähenee, kun kierrätys lisääntyy. Toiminnallaan yhtiö kumoaa kierrätyksen ja lajittelun tuottamat hyödyt, kun se samaan tahtiin kasvattaa ulkomaisen jätteen tuontia. Vastustamme, että yhtiölle luodaan kaavoitusta muuttamalla lisäkannustimia kasvattaa jätemääriä Vantaalla ja kumota vantaalaisten toimet jätemäärien vähentämiseksi.

Vastine:

Vantaan Energian tavoitteena on luopua fossiilisten tuotantopolttoaineiden käytöstä tavanomaisessa energiantuotannossa vuonna 2026 ja ottaa talteen tavanomaisen jätteen lämpökäsittelyn hiilidioksidipäästöt vuoteen 2035 mennessä. Sekajätteen lajittelulaitoksella voidaan vähentää jätteenpolton hiilidioksidipäästöjä noin 30 000 tonnia vuodessa. Tämä päästövähennys syntyy, kun muovi lajitellaan pois poltettavasta materiaalista. Hiilidioksidin talteenottolaitoksella voidaan poistaa lähes kokonaan hiilidioksidi jätteenpolton savukaasuista, millä voidaan saavuttaa suorien fossiilisten kasvihuonekaasupäästöjen vuosittainen noin 385 000 tonnin CO2e päästövähenemä. Laskennallisesti talteenottolaitoksen elinkaaren aikainen fossiilisten päästöjen vähenemä on yli 9 000 000 tonnia hiilidioksidia. Vantaan Energian toiminnan kuljetusten vuosittaiset kasvihuonekaasupäästöt ovat vaihdelleet viime vuosina 15 000–40 000 hiilidioksiditonnin välillä.

Tällä hetkellä Suomi on jäämässä Euroopan komission määrittelemästä 55 %:n yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteesta. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa kierrätettiin 48 % yhdyskuntajätteistä vuonna 2024. Suurimpana haasteena nähdään kierrätykseen kelpaavan muovin päätyminen jätteen polttoon sekajätteen mukana. Kestävän energiantuotannon kannalta on olennaista lajitella ennen polttoa sellaiset materiaalit, joita voi kierrättää. Sekajätteen lajittelulaitos kykenisi toimittamaan kierrätykseen 18 000 tonnia muovia vuodessa, mikä tarkoittaa lähes kaksinkertaista määrää verrattuna HSY:n alueella nykyisin erilliskerättävään muovijätteeseen.

Lajittelulaitoksessa tullaan lajittelemaan tällä hetkellä jätevoimalan JV1:lle meneviä jätteitä. Lajiteltavia jätejakeita ovat pääasiassa sekajäte ja Sortti-asemilta tuleva jäte. Lajittelulaitokselta toimitetaan muovi ja metallit hyötykäyttöön ja muu jäte eli rejekti ohjataan polttoon. Jätteiden määrä ei lisäänny Vantaan Energian jätevoimalan korttelialueella lajittelulaitoksen toiminnan vuoksi eikä sillä ole vaikutusta jätteiden tuontiin ulkomailta. Mitään jätteitä, kotimaisia tai ulkomaisia, ei varastoida ulkona Vantaan Energian jätevoimalalla. Uuden asemakaavan määräykset myös edellyttävät, että jätteet ja kemikaalit on varastoitava ja käsiteltävä siten, että niiden joutuminen ympäristöön estetään. Niistä ei saa aiheutua epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa eikä muutakaan haittaa ympäristölle. Kaikki jätteet, jotka saapuvat jätevoimalalle, ohjataan portilta suoraan joko lajittelulaitoksen vastaanottohalliin tai jätevoimalan jätebunkkeriin. Lajittelulaitoksen kaikki toiminnot (jätteiden vastaanotto, murskaus, lajittelu ja muovin ja metallien varastointi) sijaitsevat sisätiloissa. Lajittelulaitoksen päästöjä ilmaan tullaan seuraamaan pölypäästömittauksin.

Hiilidioksidin talteenottolaitoksen tarkoituksena on ottaa talteen jätevoimalan alueella sijaitsevien Vantaan Energia Oy:n jätteenpolttoyksiköiden savukaasujen hiilidioksidi, noin 700 000 tonnia vuodessa. Talteen otettu kaasumainen hiilidioksidi johdetaan ensisijaisesti putkella Helsingin Vuosaaren sataman alueelle, jossa se nesteytettäisiin ja sitä varastoitaisiin ennen kuin se lastattaisiin ja kuljetettaisiin laivoilla varastoitavaksi geologiseen varastoon. Talteenottolaitos toimii amiinitekniikalla, jossa savukaasusta erotetaan hiilidioksidi eri pesuvaiheilla. Pesuvaiheissa neste kierrätetään, joten siitä ei synny suuria määriä jätevesiä. Laitoksen toiminnasta syntyy jonkin verran jätettä. Talteenottolaitoksen toiminnan savukaasujen epäpuhtauksia seurataan sen piipusta jatkuvatoimisin mittauksin. Nykyisten jätteenpolttoyksiköiden savukaasujen johtaminen hiilidioksidin talteenottolaitokseen ja sen kautta ilmaan ei lisää jätevoimalan alueella syntyviä savukaasupäästöjä nykytilanteeseen verrattuna.

Talteenottolaitoksen toiminnan arvioidaan käynnistyvän noin 2030–2031. Pysyviä hiilidioksidin varastoja on suunnitteilla lähivuosille. Kun talteenottolaitoksesta voidaan tehdä investointipäätös, Vantaan Energia tekee sopimuksen hiilidioksidin varastoinnista pysyvään geologiseen varastoon sellaisten toimijan kanssa, jolla on paikallinen lupa toiminnalleen.

Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista (331/2013) määrittelee, mikä on kaatopaikka. Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan nykyiset ja nyt laadittavan uuden asemakaavan mukaiset laitokset ja toiminta eivät muodosta asetuksen määritelmän mukaista kaatopaikkaa. Uuden asemakaavan määräykset eivät mahdollista kaatopaikan toteuttamista jätevoimalan alueelle.

Sekä talteenottolaitoksen että lajittelulaitoksen meluvaikutus on mallinnettu huomioiden jätevoimalan nykyisten laitosten ja jätevoimalan ulkopuolella sijaitsevien Rudus Oy:n sekä Remeo Oy:n melulähteet ja tieliikenne. Jätevoimalan tontin pohjoisosaan Ojangon lähivirkistysalueen rajan viereen suunnitellun talteenottolaitoksen merkittävimpiä melulähteitä ovat katolla sijaitsevat lauhduttimet. Muut melua aiheuttavat prosessilaitteet on sijoitettu sisätiloihin. Talteenottolaitoksen melua vähennetään teknisin keinoin kuten valitsemalla mahdollisimman hiljaisia lauhduttimia ja rakentamalla lauhduttimien ympärille melueste. Nykyisten ja uusien laitosten toiminnan aikaiset meluvaikutukset on arvioitu vähäisiksi, mikä johtuu ensisijaisesti lähimpien häiriintyvien kohteiden etäisyyksistä laitoksiin, alueen nykyisestä tieliikennemelun korkeasta tasosta sekä meluntorjuntakeinoista, joita on jo hyödynnetty alustavassa suunnittelussa. Jätevoimalan alueen yhteismelu, huomioiden myös uudet laitokset yhdessä Remeon ja Ruduksen kanssa, ei ylitä melun päivän tai yöajan ohjearvoja Ojangon ulkoilualueen virkistykseen käytettävillä alueilla eikä asuinkiinteistöjen pihoilla.

Muistutuksessa esitetyt Vaasan hallinto-oikeuden päätökset koskevat Martinlaakson voimalaitosta, joka sijaitsee Martinlaaksossa (noin 16 km jätevoimalan alueesta länteen). Ko. päätökset eivät liity tässä asemakaavoituksessa oleviin hankkeisiin.

Asemakaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse Natura 2000 -alueita eikä luonnonsuojelualueita. Neljästä aluekokonaisuudesta muodostuva Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet -Natura-alue sijaitsee lähimmillään noin 1,8 kilometrin etäisyydellä jätevoimala-alueen etelä- ja kaakkoispuolella. Jätevoimala-alueesta noin 3,9 kilometriä koilliseen sijaitsee Sipoonkorven Natura-alue, joka muodostaa osan Sipoonkorven kansallispuistosta. Jätevoimalan alueen hulevedet päätyvät valtaosin Ojangonojan ja Krapuojan kautta asemakaava-alueesta n. 3,4 km kaakkoon sijaitsevaan Helsingin Kapellvikenin merenlahteen, joka on Östersundomin lintuvedet -Natura-aluetta. Vantaan Energia Oy:n hankekokonaisuuden YVA:n yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostusvaiheessa on toteutettu riittävät luontoselvitykset, joiden pohjalta voidaan arvioida eri hankevaihtoehtojen toteuttamisen vaikutuksia hankkeen vaikutuspiirissa sijaitseville tunnistetuille keskeisille luontoarvoille. Yhteysviranomainen toteaa, että hanketta varten ei ole tarve laatia luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista Natura-arviointia. Merkittävästi heikentäviä vaikutuksia hankealueen läheisyydessä sijaitsevien Natura-alueiden suojeluperusteisille luontoarvoille ei synny.

Uudenmaan ELY-keskus on 1.3.2025 myöntänyt hiilidioksidin talteenottolaitoksen alueelle luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisen luvan poiketa rauhoitetun lahokaviosammalen hävittämiskiellosta (UUDELY/134/2025).

Hiilidioksidin talteenottohankkeen luontoselvityksissä 2024 (AFRY Finland Oy) on arvioitu jätevoimalan korttelialueen pohjoisosaan suunnitellun hiilidioksidin talteenottolaitoksen alueen lepakkopotentiaalia. Alueella viitataan jätevoimalan tontin pohjoisosaan, ei tontin ulkopuoleisiin alueisiin. Selvityksissä ja kaavaselostuksessa todetaan, että alueen metsä on suurelta osin liian tiheää lepakoiden saalistusalueeksi. Alueella ei ole ilmeisiä lepakkoyhdyskuntien paikkoja, kuten kookkaita kolopuita tai vanhoja rakennuksia, eikä selkeitä talvehtimispaikkoja (kellareita, bunkkereita tai kivilouhikoita). Yksittäisiä lepakoita alueella todennäköisesti saalistelee, samoin yksittäisten lepakoiden pesimistä esimerkiksi puun raoissa ei voi sulkea pois. Luokan I–II lepakkoalueiden sijoittuminen hankealueelle on hyvin epätodennäköistä, todennäköisesti siellä ei sijaitse myöskään luokan III alueita.

Vantaan Energian nykyisellä toiminnalla, tulevalla lajittelulaitoksella ja hiilidioksidin talteenottolaitoksella ei ole vaikutusta maakuntakaavassa ja yleiskaavassa Remeo Oy:n ja Sotungintien väliin osoitettuun ekologiseen yhteyteen, joka sijaitsee n. 180 m Vantaan Energian tontin itäpuolella. Uusi asemakaava ei myöskään kajoa jätevoimalan korttelialueen ja tontin ulkopuolella sijaitsevaan Ojangon lähivirkistysalueeseen (VL) eikä poista tontin kaakkoispuolella sijaitsevaa Porvoonväylän alikulkua, jota myös eläimet voivat käyttää. Uusi asemakaava määrää, että jätevoimalan toiminnan aiheuttama melutaso ei saa lähialueen ympäristöluvanvaraiset toiminnat (mm. Rudus Oy, Remo Oy) huomioiden ylittää Ojangon ulkoilualueen virkistykseen käytettävillä alueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa 55 dB eikä yöohjearvoa 50 dB. Rakennuslupaan on liitettävä selvitys melusta ja suunnitelma sen torjumisesta. Jätevoimalan jätteet ja kemikaalit on käsiteltävä ja varastoitava siten, että niiden joutuminen ympäristöön estetään eikä niistä saa aiheutua palovaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän tai pinta- ja pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Jätevoimalan korttelialueen valaistus on toteutettava ja suunnattava siten, että rakennukset, julkisivut, mainoslaitteet, rakenteet yms. eivät näy haitallisesti Ojangon lähivirkistysalueelle.

Kaavaselostuksen tiedot väestön määrästä ja sen kehityksestä perustuvat Vantaan kaupungin (Tieto & hallintopalvelut, Strategia ja tutkimus) laatimiin aineistoihin. Väestöennusteen laskennassa käytetään pääkaupunkiseudun yhteistä väestöprojektiomenetelmää. Väestöennusteen laskennassa hyödynnetään Tilastokeskuksen vuosittain toimittamia väestötilastoja kaupungin väestörakenteesta- ja muutoksista, kaupungin omaa asuntorakentamisennustetta sekä pääkaupunkiseudun ennusteiden laskentaan suunniteltuja alue- ja rakennustyypittelyjä parametreineen.

Tarkistukset:
Kaavaselostusta on täydennetty.

VANTAAN KAUPUNKI

Asemakaavoitus / MHA, JKÖ

ASEMAKAAVAEHDOTUS/
ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS
PITKÄSUONTIE 10
LAUSUNNOT JA VASTINEET
5.5.2026

Kaupunginhallitus 26.1.2026 oikeutti asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaava- ja asemakaavamuutosmuutosehdotuksesta **920600, 920500ma** /**Pitkäsuontie 10**. Lausuntoja pyydettiin 16 kpl ja saatiin 8 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1, 30.1.2026 Telia Finland Oyj	Telia Finland Oy:n kaapeleiden siirto on tehtävä siirtäjän kustannuksella siten, että nykyinen verkko on käytössä uuden verkon valmistumiseen saakka.	-
NRO 2, 3.3.2026 Uudenmaan elinvoimakeskus	Tienpitäjä kehottaa huomioimaan Kehä III (Kt 50) välillä Valtatie 1 – Maantie 170 - kehittämisselvityksen ja siinä osoitetut toimenpiteet kaavaselostuksessa.	Kaavaselostusta on täydennetty.
NRO 3, 3.3.2026 Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Sekä yleiset että yksityiset vesihuollon putkijohdot siirretään nykysijainnistaan Pitkäsuontien uuden katulinjauksen alle kaavanhakijan toimesta ja kustannuksella.	-
NRO 4, 5.3.2026 Vantaan Energia Oy, Vantaan Energia Sähköverkot Oy	Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n maakaapeleiden siirtokustannuksien osalta tulee toimia Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.	-
NRO 5, 6.3.2026 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)	Tukes ei näe estettä asemakaavan toteuttamiselle. Kemikaaliturvallisuuslainsäädäntö ei edellytä kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin sijoittamista rakennuksien sisälle.	Kaavamääräystä on tarkistettu siten, että kemikaalien käsittelyä ja varastointia ei tarvitse sijoittaa rakennuksien sisälle.

NRO 6, 11.3.2026 Fingrid Oyj	Fingrid Oyj:n nykyiset ja kehitettävät voimajohdot voimajohtoalueineen sijaitsevat asemakaava-alueen ulkopuolella, eikä asemakaavalla ole vaikutusta niihin.	-
NRO 7, 12.3.2026 Lupa- ja valvontavirasto (LVV)	Kaava-aineistoja tulee täydentää alueen kaikkien toimijoiden yhteismelun osalta. Alueen ympäristölupien melumääräykset eivät ole yhteneviä kaavaehdotuksessa esitetyn melumääräyksen kanssa.	Kaavaselostusta ja meluselvitystä on täydennetty. Ympäristömelun kaavamääräys on tarkistettu vastaamaan alueen ympäristölupia.
NRO 8, 12.3.2026 Vantaan kaupunginmuseo	Kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa asemakaavan muutoksesta.	-

NRO 1
Telia Finland Oyj, 30.1.2026

Lausunto:
Telialla on verkkoa suunnitelulla asemakaavan muutosehdotuksen alueella.

Kaapeleiden siirto ja suojaus on huomioitava mahdollisten maanrakennustöiden yhteydessä, siirto- ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä Teliaan osoitteeseen (sähköpostiosoite) hyvissä ajoin ennen mahdollisten maanrakennustöiden alkua.

Kaapeleiden katkaisua pitäisi pyrkiä välttämään ja suunnittelemaan mahdolliset työt sivuttaissiirtoina ja tuentoina, kun ne mahdollisia. Suunnitelmat on myös pyrittävä laatimaan niin, että siirtoja ei tule kuin pakottavista syistä. Ennen töiden aloittamista pitää olla siirron maksaja selvillä. Korvaava siirtoreitti pitää olla valmiina ennen siirtojen suorittamista ja vanha reitti pitää olla toimintakuntoinen uuden reitin valmistumiseen asti. Telia Finland Oyj osallistuu hankkeen johtosiirtosuunnitteluun. Siirto- ja suojauskustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti siirron tilaajan maksettaviksi, ellei toisin ole sovittu (MRL, Maankäyttö- ja rakennuslaki).

Kaapelikartat ja -näytöt voitte pyytää (linkki) kautta.

Suunnittelun yhteydessä tarkastellaan myös alueen uusia tarpeita ja niistä toivotaan mahdollisimman paljon tietoja. Telialla on kiinnostusta tarkastella aluetta valmisputkituksen varalta. Osallistutaan mahdollisesti tulevaan suunnitteluvaiheeseen.

Vastine:
Alueidenkäyttölain 132/1999 (89 §) mukaan kunta tai se, jonka vastuulla yleisten alueiden toteuttaminen on, vastaa johtojen, laitteiden ja rakennelmien siirtokustannuksista, jollei ole kohtuullista edellyttää johdon, laitteen tai rakennelman omistajan tai haltijan vastaavan siirtokustannuksista kokonaan tai osittain taikka jollei siirtokustannusten jaosta ole toisin sovittu. Asemakaavaan liittyy maankäyttösopimus, jonka mukaan asemakaavan hakija (Vantaan Energia Oy) suorittaa asemakaavan toteuttamisen edellyttämät johto-, kaapeli- tai viemärisiirrot tai niiden rakennustöiden aikaisen suojaamisen kustannuksellaan ja sopii siirroista ko. johdon, kaapelin tai viemärin omistajan kanssa.

Tarkistukset:
-

NRO 2
Uudenmaan elinvoimakeskus, 3.3.2026

Lausunto:
Vantaan kaupunki pyytää Uudenmaan elinvoimakeskuksen lausuntoa Pitkäsuontie 10 asemakaavamuutoksesta. Kaavamuutoksen tavoitteena on muuttaa asemakaavaa siten, että nykyisen jätevoimalan kiinteistölle voitaisiin rakentaa hiilidioksidin talteenottolaitos sekä sekajätteen lajittelulaitos.

Asemakaavaselostuksessa esitetty liikennevaikutusten arviointi perustuu YVA-menettelyn yhteydessä laadittuihin selvityksiin. Tienpitäjä kehottaa huomioimaan Kehä III (Kt 50) välillä Valtatie 1 – Maantie 170 -kehittämisselvityksen ja siinä osoitetut toimenpiteet osana kaavaselostusta (https://doria.fi/handle/10024/190708).

Tämä on Uudenmaan elinvoimakeskuksen liikenneosaston lausunto. Mikäli kunnan viranomainen katsoo, että asia koskee elinvoimakeskuksen maaseutu ja ympäristöosastoa tai elinkeino ja maahanmuutto-osastoa, tulee asiasta kuulla edellä mainittuja osastoja erikseen. Vesiasioissa tulee kuulla sitä elinvoimakeskusta, johon kyseinen tehtävä on keskitetty.

Vastine:
Asemakaavan selostusta on täydennetty huomioiden Kehä III (Kt 50) välillä Valtatie 1 – Maantie 170 -kehittämisselvitys ja siinä osoitetut toimenpiteet.

Tarkistukset:
-

NRO 3
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY), 3.3.2026

Lausunto:
Suunnittelualueen eteläreunassa Pitkäsuontien nykyisellä katualueella sijaitsee rakennettua yleistä ja yksityistä vesihuoltoa. Aluetta palveleva yleinen vesihuolto on rakennettu valmiiksi. Kaavamuutos edellyttää rakennetun vesihuollon siirtämistä Pitkäsuontien katualueelta, tulevien uusien laitosten tieltä. Sekä yleiset että yksityiset putkijohdot siirretään nykysijainnistaan Pitkäsuontien uuden katulinjauksen alle kaavanhakijan toimesta ja kustannuksella.

Vastine:
Asemakaavaan liittyy maankäyttösopimus, jonka mukaan asemakaavan hakija (Vantaan Energia Oy) suorittaa asemakaavan toteuttamisen edellyttämät johto-, kaapeli- tai viemärisiirrot tai niiden rakennustöiden aikaisen suojaamisen kustannuksellaan ja sopii siirroista ko. johdon, kaapelin tai viemärin omistajan kanssa.

Tarkistukset:
-

NRO 4
Vantaan Energia Oy, Vantaan Energia Sähköverkot Oy, 5.3.2026

Lausunto:

Sähköverkko:
Ei huomauttamista. Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keskijännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteen 1 mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti.
Kaavamuutosalueen länsipuolella sijaitsee Sipoon Energia Oy ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy 110 kV voimajohdot ja kaavamuutosalueen pohjoispuolella Fingrid Oyj 400 kV ja Sipoon Energia Oy 110 kV voimajohto.
Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Kaukolämpöverkko:
Ei huomauttamista.

Vastine:
Mikäli maakaapeleita siirretään, niiden siirtokustannuksissa noudatetaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laadittua yhteistyösopimusta.

Tarkistukset:
-

NRO 5
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), 6.3.2026

Lausunto:
Tukes antaa lausuntonsa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005).

Tukes ei näe estettä asemakaavan toteuttamiselle. Asemakaavan mahdollistamat uudet toiminnot (hiilidioksidin talteenottolaitos ja sekajätteen lajittelulaitos) eivät ole Tukesin käsityksen perusteella kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta merkittäviä tuotantolaitoksen muutoksia, eikä niiden arvioida lisäävän tuotantolaitoksen onnettomuusriskejä. Hiilidioksidi ei ole kemikaaliturvallisuuslainsäädännön tarkoittama vaaralliseksi luokiteltu kemikaali. Sekajätteen lajittelulaitoksessa ei käsitellä tai varastoida merkittäviä kemikaalimääriä. Jatkosuunnittelussa on huomioitava uusien toimintojen turvallinen sijoittaminen tuotantolaitoksen alueelle. Tavoitteena on onnettomuuksien leviämisen ehkäiseminen.

Tukes kiinnittää huomioita uuteen asemakaavamääräykseen "Jätteiden ja kemikaalien käsittely ja varastointi on sijoitettava rakennuksiin". Tuotantolaitoksen ulkoalueella on nykyisin useita kemikaali- ja kemikaalijätesäiliöitä; kaavamääräys ei siten ole sovellettavissa olemassa oleviin toimintoihin. Kemikaaliturvallisuuslainsäädäntö ei edellytä kemikaalien käsittely- ja varastointitoimintojen sijoittamista rakennuksien sisätiloihin. Kemikaalien käsittely- ja varastointitoimintojen sijoittaminen rakennuksiin voi olla onnettomuusriskien näkökulmasta myös huonompi vaihtoehto. Sijoituspäätökset tulisi aina tehdä riskiperusteisesti.

Vastine:
Kaavamääräyksellä *"Jätteiden ja kemikaalien käsittely ja varastointi on sijoitettava rakennuksiin."* on haluttu rajoittaa mm. roskien ja jätteiden, ml. haju, mahdollista kulkeutumista mm. tuulen vaikutuksesta jätevoimalan ulkopuolelle. Kemikaaliturvallisuuslaki määrittelee myös monet jätteet kemikaaleiksi, mikä on huomioitava kaavamääräyksen määrittämisessä. Määräys on tarkistettu muotoon *"Jätteiden ja kemikaalien varastointi ja käsittely on toteutettava niin, että niiden joutuminen ympäristöön estetään."* Tarkistettu kaavamääräysmääräys yhdessä ET-korttelialueen jätteiden ja kemikaalien käsittelyä koskevien muiden kaavamääräysten kanssa kieltää em. ympäristöhaittojen aiheutumisen.

Tarkistukset:
Jätteiden ja kemikaalien käsittelyä ja varastointia koskevaa kaavamääräystä on tarkistettu vastineessa esitetyllä tavalla.

NRO 6
Fingrid Oyj, 11.3.2026

Lausunto:
Lausuimme edellisen kerran 13.3.2025 kaavan valmisteluvaiheesta.
Asemakaavoittavaa aluetta sivuavat Fingridin Länsisalmen muuntoasema ja siihen liittyvät nykyiset sekä kehitettävät voimajohtoyhteydet.
Fingrid suunnittelee uutta 400 kilovoltin (kV) voimajohtoyhteyttä Anttilan ja Länsisalmen sähköasemien välille (YVA-menettely). Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus oli nähtävillä loppuvuodesta 2025. Alustavan aikataulun mukaan voimajohtorakentamisen edellyttämät maastotutkimukset ja yleissuunnittelu tehdään vuosina 2026–2028. Voimajohtoyhteyden rakentamisen arvioidaan tapahtuvan vuosina 2028–2030.Hankkeen verkkosivuilta saa lisätietoa www.fingrid.fi/kantaverkko/rakentaminen/hankkeet/anttila lansisalmi/.

Kaavan laatijan vastineessa Fingridin edelliseen lausuntoon todetaan, että nykyiset ja kehitettävät voimajohdot ja niiden tarvitsemat voimajohtoalueet sijaitsevat asemakaava alueen ulkopuolella, eikä asemakaavalla ole vaikutusta niihin.

Fingridillä ei ole kommentoivaa asemakaavan ehdotuksesta.
Tässä lausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Fingridin sähköaseman ja voimajohtojen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto, myös suunnitelmien tarkentuessa ja muuttuessa. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

Vastine:
-

Tarkistukset:
-

NRO 7
Lupa- ja valvontavirasto (LVV), 12.3.2026

Lausunto:

Kaavatilanne:
Kaavamuutoksen alue kohdistuu Vantaan yleiskaavassa 2020 pääosin yhdyskuntateknisen huollon alueelle (ET), jonka alle sijoittuu Vuosaaren radan tunneliosuus. Kaavamuutos on ohjaavan yleiskaavan mukainen.

Melu:
Kaavaselostuksessa referoidaan hiilidioksidin talteenottolaitoksen YVA-menettelyn aikana tehtyjen melumallinnusten tuloksia. Kaavaselostuksen mukaan YVA-selostuksen melumallinnusten lisäksi AFRY Finland Oy on laatinut melumallinnuksia asemakaavaa varten, mutta selvitystä/selvityksiä ei ole liitetty aineistoon. Kaavaselostukseen liitettyjen melukuvien perusteella näyttää siltä, että Rudus Oy:n louhintamelua alueen länsipuolella ei ole otettu huomioon yhteismelutasojen laskennassa. Kaava-aineistossa tulee käsitellä kaikkien alueen toimintojen aiheuttamaa yhteismelua ja arvioida ainakin sanallisesti, millainen vaikutus Ruduksen louhintamelulla on kokonaismeluun ja melun leviämiseen. Asemakaavassa on annettu määräys, että korttelialueen toiminnan aiheuttama melutaso ei saa virkistysalueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla ylittää melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB. Käytännössä kuitenkin alueelle sijoittuvien laitosten melu tulee käsitellyksi tarkemmin ympäristöluvituksen yhteydessä. Tämän osalta on syytä huomioida, että laitosten ympäristölupien melumääräykset voivat olla ristiriidassa kaavaehdotuksessa esitetyn määräyksen kanssa. Esimerkiksi kaavaselostuksessakin referoitu vaarallisen jätteen polttolaitoksen melumääräys on sisällöltään sellainen, että siinä viitataan melun ohjearvojen saavuttamiseen Ojangon ulkoilualueen rakennetulla reiteillä, mutta kaavaehdotuksen määräys viittaa yleisesti virkistysalueeseen. Lupa- ja valvontavirasto kehottaa pohtimaan määräyksen sisällön huolellisesti huomioiden mahdolliset tulevat ristiriidat.

Luonnonsuojelu:
Kaavaselostuksen mukaan hiilidioksidin talteenottolaitoksen rakentaminen tontin pohjoisosaan hävittää sillä sijaitsevaa lahopuustoista metsää sekä uhanalaisen ja rauhoitetun lahokaviosammalen esiintymiä. Uudenmaan ELY-keskus on 10.3.2025 myöntänyt luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisen luvan poiketa rauhoitetun lahokaviosammalen lajirauhoituksesta hiilidioksidin talteenottolaitoksen toteuttamiseksi (UUDELY/134/2025).

Liikennejärjestelmän ja maanteiden osalta lausunnonantaja on Uudenmaan elinvoimakeskus.

Vastine:

Kaavaselostusta sekä AFRY Finland Oy:n laatimaa melumallinnusta on täydennetty ympäristömelun osalta Ruduksen toiminnan aiheuttama melu huomioiden. Melumallinnusten perusteella Ruduksen murskausaseman meluvaikutus ilman tieliikenteen melua on suurin Kehä 3:n länsipuolella, mutta muualla vain noin +1 dB. Kun alueen yleinen tieliikennemelu huomioidaan mallissa, on melun lisäysvaikutus asemakaavoitettavaa aluetta ympäröivissä tarkastelupisteissä noin +0,0…+0,1 dB. Ruduksen melun vaikutus Vantaan Energia Oy:n jätevoimalaa ympäröivän alueen yhteismeluun on melumittausten ja -mallinnusten perusteella vähäistä ja se keskittyy päiväsaikaan. Yön aikaiseen meluun Ruduksen toiminnalla ei ole vaikutusta, koska Ruduksen alueella ei ole toimintaa öisin.

Kaavamääräys *”Korttelialueen toiminnan aiheuttama melutaso ei saa virkistysalueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla ylittää melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB.”* tarkistetaan alueen nykyiset ympäristöluvat huomioiden muotoon *”Korttelialueen toiminnan aiheuttama melutaso ei saa lähialueen*

ympäristöluvanvaraiset toiminnat huomioiden ylittää Ojangon ulkoilualueen virkistykseen käytettävillä alueilla eikä asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB."

Uudenmaan elinvoimakeskus on antanut liikennejärjestelmän ja maanteiden osalta lausuntonsa 3.3.2026, minkä perusteella asemakaavan selostusta on täydennetty huomioiden Kehä III (Kt 50) välillä Valtatie 1 – Maantie 170 -kehittämisselvitys ja siinä osoitetut toimenpiteet.

Tarkistukset:
Ympäristömelua koskevaa kaavamääräystä on tarkistettu vastineessa esitetyllä tavalla.

NRO 8
Vantaan kaupunginmuseo, 12.3.2026

Lausunto:

Vantaan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt Vantaan kaupunginmuseolta lausuntoa asemakaavasta nro 920600 ja maanalaisesta asemakaavasta 920500ma Pitkäsuontie 10. Kaavatyön tavoitteena on mahdollistaa hiilidioksidin talteenottolaitoksen sekä sekajätteen lajittelulaitoksen rakentamisen Pitkäsuontie 10 jätevoimalan kiinteistölle. Museo on lausunut mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 26.3.2024 (Dnro VKM/064/2024) ja uudestaan 10.3.2025 (Dnro VKM/021/2025) asemakaavan osallistumis- ja arvionitisuunnitelman päivityksen yhteydessä. Museo toi esiin mielipiteeseen, että suunnittelualueella ei suoraan sijaitse inventoituja kulttuuriympäristön arvokohteita.

Hankeen luonteesta johtuen siihen on kohdistettu YVA prosessi, jossa vaikutuksia lähistön kulttuuriympäristökohteisiin on arvioitu (Vantaan Energia Oy, Hiilidioksidin talteenotto, Vantaa, Helsinki, YVA-menettely: Ympäristövaikutusten arviointiselostus, 20.11.2025).
Hankealueen lähistöllä sijaitsee valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Noin 1 kilometrin etäisyydellä sijaitsee Sotungin kylä ja Håkansbölen kartanoalue sekä noin 1,3 kilometrin etäisyydellä Pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet. Maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä ovat lähimmillään noin 670 metrin etäisyydellä sijaitseva Länsisalmen kulttuurimaisema sekä noin 490 metrin etäisyydellä sijaitseva Sotungin kylämaisema ja Håkansbölen kartano (Uudenmaan liitto 2012). Lähin muinaisjäännös on Västersundom (Länsisalmi) Måsbrot hem åkern (1000007051), joka sijaitsee noin 170 metriä kaavamuutosalueesta itään päin. Paikallisesti merkittävät Länsisalmen kylän rakennusperintökohteet sijaitsevat lähimmillään noin 250 metrin etäisyydellä asemakaava-alueen kaakkoispuolella.
Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa todetaan, että jätevoimalan alueelle tulevat laitosrakenteet erottuvat paikoin maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaille maisema alueille ja rakennettuihin kulttuuriympäristöihin, mutta vaikutus jää vähäiseksi. Jätevoimala-alueen ympäristössä on nykytilassa teollista toimintaa, mikä lieventää hankkeen rakentamisen aiheuttamaa muutosta maisemassa. Myös todetaan, että rakentamisen aikaiset vaikutukset eivät heikennä rakennetun kulttuuriympäristön kohteiden arvoja tai vaaranna niiden säilymisen edellytyksiä. Toiminnan aikainen vaikutus rakennettuun kulttuuriympäristöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön on arvioitu kaikissa tutkituissa vaihtoehdoissa vähäiseksi kielteiseksi.

Hankkeen vaikutukset kulttuuriympäristöön ovat todettu vähäisiksi ja ympäristövaikutuksia maisemakuvaan on pyritty vähentämään asemakaavassa rakennusten korkeuteen, arkkitehtuuriin, väritykseen ja alueen valaistukseen liittyvissä määräyksissä. Näin ollen kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa asemakaavanmuutoksesta.

Vastine:
-

Tarkistukset:
-

25 Vastaus Kokoomuksen valtuustoryhmän ja RKP:n valtuustoryhmän sekä 26 muun valtuutetun aloite lisää kaupunkipientaloja Vantaalle / TeA (kvalt)

VD/8353/00.02.00.03/2025

TeA/SP/JNu/MY/ASa

Kokoomus ja RKP:n valtuustoryhmä sekä 26 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuustoaloitteen:

Asuntomessujen Asumisen ihanteet 2025-tutkimuksen mukaan yli 70 prosenttia suomalaisista asuisi mieluiten pientalossa. Joidenkin tutkimusten mukaan prosenttiluku on jopa korkeampi. Kasvavilla kaupunkiseuduilla suomalaisten ykköstoiveen toteutumista haastaa kallistuvat tonttien hinnat ja kaupunkirakenteen tiivistyminen. Asumistoiveet pientalosta omalla pihalla sekä tiivis kaupunkirakentaminen on mahdollista yhdistää. Ratkaisu on kaupunkipientalo, joka on yleistyvä tapa rakentaa viihtyisiä koteja ja asuinalueita kaupunkiseuduilla. Kaupunkipientalolla (townhouse) tarkoitetaan tyypillisesti useita toisiinsa kytkeytyviä kaksi- tai kolmikerroksisia pientaloja, joissa on omat pihat sekä sisäänkäynnit kadulta. Kaupunkipientalot ovat suosittuja ratkaisuja monessa eurooppalaisessa kaupungissa. Onnistuneita esimerkkejä löytyy myös Suomesta. Esimerkiksi Helsingin tiivis, matala ja värikäs kaupunkipientaloalue Helsingin Alppikylässä on valittu Pohjoismaiden parhaaksi asuinalueeksi NBO Housing Nordic järjestön kilpailussa. Myös Vantaan palkittu Kartanonkoski on tunnettu viihtyisistä ja halutuista kaupunkipientaloista.

Viihtyisiä kaupunkipientaloja on mahdollista toteuttaa kaupunkimaisella aluetehokkuudella, joka asettuu perinteisten pientalo- ja kerrostaloalueiden välille. Keskitiivis rakentaminen mahdollistaa pientalojen tarjonnan lisäämisen myös hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella. Esimerkiksi ratikan reitille tulee kaavoittaa uudenlaista, persoonallista ja viihtyisää kaupunkimaista pientalokaupunkia omilla pihoilla, sisäänkäynneillä ja autokatoksella. Ratkaisu sopii hyvin sekä uusien asuinalueiden rakentamiseen että lähiöiden täydennysrakentamiseen ja segregaation torjuntaan. Vantaa voisi pyrkiä pääkaupunkiseudulla kaupunkimaisen pientalorakentamisen kärkikaupungiksi, joka tarjoaisi asumiseen houkuttelevan yhdistelmän urbaaneja palveluita ja hyviä joukkoliikenneyhteyksiä, mutta toisaalta oman pihan ja kotitalon tuomaa rauhaa ja viihtyisyyttä.

Me aloitteen allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupunki edistää kaupunkipientalojen rakentamista Vantaalle sekä kaavoituksessa että tonttien luovutuksessa.

Kaupunginvaltuusto 15.12.2025 § 28
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

_____

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vantaan pientaloalueiden nykytila
Kaupunkipientalon määritelmää ei ole Suomessa tarkasti määritelty. Esimerkiksi Huttunen (2016:7) mainitsee, että termi townhouse on silti saanut suunnittelijoiden ja kaavoittajien käytössä selkeän aseman. Talotyypin ”piirteet vaihtelevat kirjoittajasta riippuen mielenkiintoisella tavalla ja kuvastavat osin myös subjektiivisia odotuksia talotyypin mahdollisuuksista mm. suomalaisen kaupunkikuvan rikastuttajina.” (2016:7)

Yleisesti kaupunkipientalo eli kaupunkirivitalo (engl. townhouse) määritellään siten, että sillä tarkoitetaan viereiseen asuntoon kytkettyä, usein kaksi–kolmekerroksista kaupunkimaista omakotitaloa, joka sijaitsee perinteisesti omalla tontillaan. Kaupunkipientaloon kuuluu yleensä rakennuksen takana oleva oma takapiha ja sisäänkäynti on usein niin sanotun sisäänkäyntipihan kautta kadulta. Kaupunkipientalo on yksi tapa toteuttaa tiivismatalaa kaupunkiympäristöä, jossa korkein kerrosluku on III.

Vantaan kaupunkistrategian 2026–2029 tavoitteet
Vantaan kaupungin uusi kaupunkistrategia *Tulevaisuus asuu Vantaalla* (vuosille 2026–2029) asettaa strategiseksi tavoitteeksi tulevaisuuden Vantaan rakentamisen, jossa asumisen monipuolisuus, viihtyisyys ja tasapainoinen kasvu ovat keskiössä. Strategian mukaan kaupunki haluaa tarjota asukkailleen erilaisia asumisen vaihtoehtoja, ohjata asuntotuotantoa tasapainoisesti ja varmistaa, että koti löytyy jokaiselle ja jokaiseen elämäntilanteeseen — urbaanista kaupunkiasumisesta vehreisiin pientaloalueisiin asti. Samalla strategia korostaa ympäristön viihtyisyyttä, yhteisöllisyyttä ja ekologista kestävyyttä, mikä välittyy myös pientalokaavoituksen tavoitteisiin: pientalojen merkityksellisen osan säilyttämiseen ja kehittämiseen kaupungin kasvussa sekä laadukkaiden, kohtuuhintaisten pientaloasuntojen mahdollistamiseen koko Vantaalla seuraavan valtuustokauden aikana. Erityiseksi tavoitteeksi on asetettu 500 uuden pientaloasunnon aloitus vuosittain valtuustokauden aikana.

Keskitiivis rakentaminen Vantaalla
Vantaalla on jo useita kaavoja, jotka mahdollistavat pientalo- ja kaupunkipientalorakentamisen. Koko Vantaan tasolla asemakaavan kaavavarannossa on pientalorakentamista sallivaa rakennusoikeutta yhteensä noin 330 000 kerrosalaneliötä, yhteenlaskettuna sellaisten tonttien alueilta, joilla tontin rakentamisaste on enintään 20 %. Kaupunkipientaloja mahdollistavaa rakennusoikeutta samaisilta alueilta on yhteensä noin 200 000 kerrosalaneliötä. Näistä luvuista tulee huomioida, että ne saattavat sisältää muutamia kortteleita, joille on merkitty sekä kaupunkipientaloja että kerrostaloa mahdollistavaa rakennusoikeutta, joita on ollut selvityksessä mahdotonta erotella toisistaan rakennusoikeuden jakautumisen näkökulmasta, vaan rakennusoikeus on osoitettu kokonaisuudessaan korttelille tai tontille, eikä rakennusaloille.

Tiedossa olevia kaupunkipientalojen rakentamiseen pakottavia kaavoja on 11, joista 8 ei ole toteutunut, 2 on toteutettu poikkeamisluvilla muuna rakentamisena kuin kaupunkipientalona ja 1 kaava on toteutunut kaupunkipientalona: Luhtitien ja Varistontien risteyksessä Varistossa.

Huomioitavaa on, että vaikka kaava mahdollistaisi kytkettyjen pientalojen rakentamisen, ovat alueet monin paikoin käytännössä jo toteutuneet omakotitaloalueina. Osa kaupunkipientaloja sallivista kaavoista saattaa vaatia ajantasaisuuden arvioinnin, eikä kaavoja voi sellaisenaan toteuttaa. Kaupungin omistamista pientalotonteista luovutuskelpoisia on 33 kpl. Tontteja, joille kunnallistekniikka on toteutettu, mutta tontin luovutuskelpoiseksi saattaminen on vielä kesken esimerkiksi pilaantuneen maan puhdistamisen tai lohkomisen suhteen, on 23 kpl. Luovutuskelvottomia tontteja ilman toteutettua kunnallistekniikkaa on 97 kpl.

Vantaan edellisessä yleiskaavassa (Yleiskaava 2007) asuinrakentamisen tehokkuutta pyrittiin ohjaamaan aiempaa monipuolisemmalla asumisen aluemerkintöjen typologialla (A1–A4). A2-aluemerkinnällä osoitettiin *matalat ja tiiviit asuntoalueet*, joille sai rakentaa ”ensisijaisesti pienkerrostaloja ja kytkettyjä pientaloja”. A2-alueet erotettiin varsinaisista pientaloalueista (A3 ja A4). Vuosina 2008–2016 kaavoitettiin yleiskaavan 2007 A2-alueelle yhteensä 19 asemakaavaa, mutta niiden toteutumisaste vaihtelee. Vantaan yleiskaavojen ajantasaisuuden arvioinnissa (2017) todetaan, että A2-merkinnällä oli vaikuttavuutta tehokkuuden ohjaamisessa, mutta toteuttajia oli hankala löytää juuri sen tyyppiselle tiivismatalalle rakentamiselle ja varsinkin townhouse-tyyppiselle rakentamiselle, jota A2-merkinnällä tavoiteltiin. A2-

alueiden kaavoitukseen osallistuneiden haastattelun perusteella keskeinen syy sille, miksi tiivismatala-alueet eivät ole toteutuneet halutun kaltaisena eli kaupunkipientalotyyppisinä, on ollut rakentamisen verraten kallis hinta.

Vantaan nykyisessä yleiskaavassa 2020 yleiskaavan 2007 A2-alueet on sulautettu asumista sallivista kaavamerkinnöistä C, AC, A ja AP –alueille, kuitenkin pääosin A-alueille. A ja AP alueet sallivat enintään 3-kerroksisten rakennusten rakentamisen, kuitenkin niin, että olemassa olevien pientaloalueiden uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia alueen ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. Näille alueille suositaan erilaisia pientalotyyppejä. Keskustoihin ja niiden läheisille alueille, eli C ja AC –merkityille alueille sallitaan myös kaikki talotyypit. Kuitenkin huomioitavaa perinteisen kaupunkipientaloalueen toteuttamisesta näillä alueilla on pysäköintiin liittyvä määräys, jossa pysäköintiratkaisut tulee toteuttaa kokonaisvaltaisesti. C-alueilla vaaditaan keskitetyn pysäköinnin järjestämistä, AC-alueilla suositellaan pysäköinnin keskittämistä.

Edellisen yleiskaava 2007 aikana laadituista asemakaavoista Piippilakin ensimmäinen asemakaava nro 741700 Havukoskella on esimerkki tiivis ja matala -tyyppiseen rakentamiseen tähtäävästä kaavasta, joka ei ole toteutunut. Asemakaava on tullut voimaan 16.5.2019. Luhtitien varressa olevat kolme AP-tonttia (kaava 141100 Luhtitie, 16.12.2019) ovat olleet kolme kertaa laatukilpailussa kiinteällä hinnalla. Kolmannen kierroksen jälkeen rakennuttajilta pyydettiin palautetta tonteista/kilpailusta ja kyselyyn vastasi yhteensä kolme rakennuttajaa. Hinta oli kaikkien kyselyyn vastanneiden mielestä liian korkea ja sijainti huono tai kohtalainen.

Uudemmista ja vireillä olevista kaavoista Ratikkakaupungin alueelle suunnitellaan kaupunkipientalorakentamista ja pientalorakentamista, esimerkkeinä Väritehtaan alue, Fazerila-Santamalmi ja Annefred. Lisäksi Rauhalanlaakson kaavarungossa/ Saarankylän kaavaluonnoksessa varaudutaan kaupunkipientalojen rakentamiseen. Jokaisen kaavamuutoksen yhteydessä tulee kuitenkin tarkastella kaupunkipientalojen sijoittamisen mahdollisuus tai vähintään sitä, missä muodossa kaupunkipientalotontit toteutetaan alueelle, sillä ratikkakaupungin tiiviys ja tuottotavoitteet voivat aiheuttaa ristiriitaa ja haasteita perinteisen kaupunkipientaloalueen toteuttamiselle. Ratikkakaupungin kehittämisessä painotetaan ensisijaisesti joukkoliikenteen sujuvuutta ja yksityisautoilun vähentämistä, jolloin tarkasteluun tulee nostaa muun muassa pientaloalueille asetettujen autopaikkanormien täyttäminen ja pysäköintialueiden sijoittaminen.

Pientaloselvityksen laadinta
Kaavoituksen ja tonttiyksikön yhteistyönä on aloitettu Pientaloselvitys helmikuussa 2026. Työn arvioidaan valmistuvan kesän 2026 loppuun mennessä.
Selvityksen tarkoituksena on selvittää Vantaan kaupungin pientaloalueiden täydennysrakentamispotentiaalia, huomioiden mm. vihertehokkuusvaatimukset sekä mahdollisten kulttuuriympäristöjen asettamat reunaehdot täydennysrakentamiselle. Selvityksessä tarkastellaan kaupungin nykyisten yleis- ja asemakaavojen pientalovarantoa sekä jo kaavoitettua tonttivarantoa. Lisäksi tarkastellaan varsinkin olemassa olevien pientaloalueiden laajentamismahdollisuutta peltoalueille ja muille ihmisen muokkaamille alueille. Erityisesti selvitetään kaupunkipientalojen sijoittamisen mahdollisuutta C ja AC –alueiden vaihettumisvyöhykkeille ja vaihtoehtona kerrostaloille. Selvityksen lopuksi tarkastellaan eri tehokkuustasojen asuinalueiden vaatimaa tilamäärää sekä kaupunkipientaloalueiden toteuttamispotentiaalia ja mahdollisia sijainteja.

Selvityksessä käsitellään kriittisesti edellisen yleiskaavan 2007 tiivis- ja matala –merkinnän (A2) taustaa ja syitä kyseisten alueiden toteutumattomuudelle, jotta voidaan tunnistaa toteutukseen liittyviä rakenteellisia ja markkinaehtoisia haasteita. Lisäksi raportissa analysoidaan Vantaan kaupungin aiempia tonttiprojektin ja pientaloprojektin vaikutuksia pientalorakentamisen kehitykseen. Selvityksen yhteydessä

toteutetaan rakennuttajille kyselytutkimus, jonka yhteydessä selvitetään, millainen näkemys heillä on tiivis-matalan toteuttamismahdollisuuksista ja rajoitteista.

Kaupunkipientalot kaavoituksessa jatkossa
Nykytrendi asuntojen kysynnässä on omakotitalomainen asuminen lähellä keskustan palveluita, hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella. Tähän vastaamaan Vantaalla on asetettu tavoitteeksi pientaloasuntojen määrän lisääminen. Kaavoituksessa tullaan seuraavien kaavoitussuunnitelmien laatimisen yhteydessä tarkastelemaan, missä keskustojen läheisillä alueilla voisi kaavoittaa kaupunkipientaloalueita. Nyt tekeillä olevaa pientaloselvitystä tullaan käyttämään tässä lähtötietona.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa Kokoomuksen valtuustoryhmälle ja RKP:n valtuustoryhmälle sekä 26 muulle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi

Liite:

- Vastaus Kokoomuksen valtuustoryhmän ja RKP:n valtuustoryhmän sekä 26 muun valtuutetun aloite lisää kaupunkipientaloja Vantaalle / TeA (kvalt)

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus ja valituskielto

Lisätiedot:
Marjaana Yläjääski, 040 591 3878
Ville Leppänen, 040 158 0567
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Valtuustoaloitteen otsikko: **Lisää kaupunkipientaloja Vantaalle**	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset**
Asuntomessujen Asumisen ihanteet 2025 -tutkimuksen mukaan yli 70 prosenttia suomalaisista asuisi mieluiten pientalossa. Joidenkin tutkimusten mukaan prosenttiluku on jopa korkeampi. Kasvavilla kaupunkiseuduilla suomalaisten ykköstoiveen toteutumista haastaa kallistuvat tonttien hinnat ja kaupunkirakenteen tiivistyminen. Asumistoiveet pientalosta omalla pihalla sekä tiivis kaupunkirakentaminen on mahdollista yhdistää. Ratkaisu on kaupunkipientalo, joka on yleistyvä tapa rakentaa viihtyisiä koteja ja asuinalueita kaupunkiseuduilla. Kaupunkipientalolla (townhouse) tarkoitetaan tyypillisesti useita toisiinsa kytkeytyviä kaksi- tai kolmikerroksisia pientaloja, joissa on omat pihat sekä sisäänkäynnit kadulta. Kaupunkipientalot ovat suosittuja ratkaisuja monessa eurooppalaisessa kaupungissa. Onnistuneita esimerkkejä löytyy myös Suomesta. Esimerkiksi Helsingin tiivis, matala ja värikäs kaupunkipientaloalue Helsingin Alppikylässä on valittu Pohjoismaiden parhaaksi asuinalueeksi NBO Housing Nordic -järjestön kilpailussa. Myös Vantaan palkittu Kartanonkoski on tunnettu viihtyisistä ja halutuista kaupunkipientaloista. Viihtyisiä kaupunkipientaloja on mahdollista toteuttaa kaupunkimaisella aluetehokkuudella, joka asettuu perinteisten pientalo- ja kerrostaloalueiden välille. Keskitiivis rakentaminen mahdollistaa pientalojen tarjonnan lisäämisen myös hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella. Esimerkiksi ratikan reitille tulee kaavoittaa uudenlaista, persoonallista ja viihtyisää kaupunkimaista pientalokaupunkia omilla pihoilla, sisäänkäynneillä ja autokatoksella. Ratkaisu sopii hyvin sekä uusien asuinalueiden rakentamiseen että lähiöiden täydennysrakentamiseen ja segregaation torjuntaan. Vantaa voisi pyrkiä pääkaupunkiseudulla kaupunkimaisen pientalorakentamisen kärkikaupungiksi, joka tarjoaisi asumiseen houkuttelevan yhdistelmän urbaaneja palveluita ja hyviä	Aloitteen tekijät Kokoomuksen valtuustoryhmä RKP:n valtuustoryhmä Aloitteen Allekirjoitukset 1. Vaula Norrena 2.Loviisa Kaartokallio 3. Tiina Tuomela 4. Janne Hartikainen 5. Tanja Aidanjuuri 6. Sirpa Siru Kauppinen 7. Emily Strohm 8. Tuire Kaimio 9. Matti Kotiranta 10. Eve Rämö 11. Suvi Karhu 12. Tarja Eklund 13. Tia Seppänen 14. Reija Friman 15. Mari Hynninen 16. Faysal Abdi 17. Mika Niikko 18. Juha Järä 19. Tuomas Vanhanen 20. Juha Suoniemi 21. Jenni Alasuutari 22. Karita Snellman 23. Eva Tawasoli 24. Petri Roininen 25. Jorma Hentilä 26. Sirkka-Liisa Kähärä

joukkoliikenneyhteyksiä, mutta toisaalta oman pihan ja kotitalon tuomaa rauhaa ja viihtyisyyttä. **Me aloitteen allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupunki edistää kaupunkipientalojen rakentamista Vantaalle sekä kaavoituksessa että tonttien luovutuksessa.**	

26 Vastaus Anu Hallin ja 38 muun valtuutetun aloitteeseen tehdään Kivistön Topaasiaukiosta aito kaupunkiaukio / TeA (kvalt)

VD/3389/00.02.00.03/2025

TeA/JK/LK/HWe

Anu Hall sekä 38 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Kivistön Topaasiaukiolla on kaikki mahdollisuudet olla aito koko kaupunginosan olohuone, mutta nyt sen rakentaminen on jäänyt pahasti kesken.

Viihtyisän kaupunkiaukion tunnusmerkkejä ovat:
- vehreys ja luonto
- hyvä valaistus
- esteettömyys
- turvallisuus
- tilaa juosta ja liikkua vapaasi
- perheystävällisyys
- mukavat oleskelupaikat
- toiminnallisuus
- selkeä ja tunnistettava muoto

Topaasiaukio on rajattu selkeästi ja sinne on jo tuotu penkkejä ja näyttäviä istutuslaatikoita. Aukio on kuitenkin varsin kolkko ja nyt sen halki kiitää lähinnä autot, joiden ajoa siellä ei ole estetty millään tapaa. Tämä on turvallisuusriski.

Tuodaan Topaasiaukiolle pieniä leikkielementtejä keinut ja kiipeilyteline tai hyppelylaatat, jossa lapset voivat pysähtyä leikin äärelle ja vanhemmat hengähtää kauppareissun lomassa. Aukio ei saa olla pelkkä katsomisen paikka, vaan sen pitää olla myös toiminnan paikka. Tämän lisäksi Topaasiaukiolle voidaan tuoda betonisia eläinhahmoja, jotka tuovat väriä ja joissa lapset voivat kiipeillä. Nämä estäisivät myös autojen kulkua.

Kivistö on noussut monissa kirjoituksissa tikunnokkaan ja siihen on kohdistettu kritiikkiä harmaudesta ja roskaisuudesta. Nyt on aika muuttaa suuntaa ja näyttää, että Kivistön keskustasta voidaan tehdä kukoistava ja viihtyisä koko suuralueen keskus, jossa asukkaat voivat oleskella.

Toteutetaan se mitä asukkaille on luvatta ja tehdään keskustasta vehreä keidas, joita meille on esitelty rakennusvaiheen havainnekuvissa, eikä jätetä niitä pelkiksi mielikuviksi.”

Kaupunginvaltuusto 28.4.2025 § 21

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:

- allekirjoitettu Anu Hallin ja 38 muun valtuutetun aloite tehdään Kivistön Topaasiaukiosta aito kaupunkiaukio Kaupunginvaltuusto 20.5.2024 § 20

_____

Katujen ja puistojen palvelualue toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Pahoittelumme vastauksemme viivästymistä.

Kivistön Topaasiaukiolta tulee paljon palautetta aukiolla liikennöivistä ja turvattomuutta aiheuttavista ajoneuvoista, kuten muiltakin Kivistön aukioilta. Ajoneuvoliikennettä ei kuitenkaan voida pysyvästi estää rakenteellisin ratkaisuin, sillä huoltoajo ja rakennusten nostopaikat edellyttävät ajoa alueelle.

Topaasinaukion viihtyisyyttä pyritään parantamaan asemanseutujen kunnostusprojektin yhteydessä. Aukiolle on myös suunnitteilla suurterassi kesäkaudelle 2026, joka toteutuessaan lisää alueen elävyyttä ja samalla vähentää luvatonta ajoneuvoliikennettä aukiolla.

Kaupunginhallitus 27.04.2026 § 25

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Anu Hallille ja 38 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Päätettiin yksimielisesti palauttaa asia valmisteluun.

Liite:
- allekirjoitettu Anu Hallin ja 38 muun valtuutetun aloite tehdään Kivistön Topaasiaukiosta aito kaupunkiaukio

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: kaupungininsinööri Jarno Köykkä, puh. 0400 442 753
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

_____

Katujen ja puistojen palvelualue toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Topaasiaukio on liikennemerkein osoitettu kävelykaduksi. Kävelykadulla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo on sallittua ainoastaan kiinteistölle, mikäli muuta ajokelpoista yhteyttä ei ole.
Lisäksi kun kävelykadulla on sallittu huoltoajo, ajoneuvoliikenne on mahdollista tieliikennelain mukaisesti muun muassa kiinteistöjen huolto- ja vartiointitehtävissä, jakeluliikenteessä, liikunta- tai

toimintarajoitteisten henkilöiden kuljettamisessa, useamman alle seitsemänvuotiaan lapsen kuljettamisessa, taksiliikenteessä sekä kuljettajan ollessa liikuntaesteinen.

Alueen asemakaava mahdollistaa huoltoliikenteen Zirkonipolun, Topaasipolun ja Topaasikujan kautta. Liikennejärjestelyjä on kuitenkin tarkennettu siten, että huoltoliikenne ohjataan kulkemaan ainoastaan Topaasikujan kautta. Tämän takia huoltoajon sallivat lisäkilvet on poistettu muilta yhteyksiltä. Ajoneuvoliikenteen rajoittamiseksi alueella on toteutettu useita toimenpiteitä. Alueelle on sijoitettu suuria istutusastioita, joilla on rajattu ajoreittejä ja ohjattu liikennettä. Keimolantien puolella pyöräpysäköintiä ja sähköpotkulautojen paikkoja on järjestelty uudelleen tukemaan liikennejärjestelyjä. Lisäksi Safiiriaukion ja Topaasiaukion välinen suojatie on rajattu graniittikuutioilla ajoneuvoliikenteen estämiseksi.

Vantaankoskentien suunnasta ajoneuvoliikenteen rajoittaminen on osoittautunut haasteelliseksi, koska pelastusajoneuvojen esteetön pääsy alueelle on turvattava kaikissa tilanteissa. Alue on ollut pitkään työmaa-aluetta Citymarketin rakentamisen vuoksi, minkä takia kaikkia suunniteltuja istutuksia ei ole voitu toteuttaa. Rakentamisen valmistumisen myötä istutukset voidaan toteuttaa, mikä edelleen tukee ajoneuvoliikenteen hallintaa. Kaupunki on tehnyt liikenteen hillitsemiseksi yhteistyötä myös poliisin kanssa. Toteutetut toimenpiteet ovat jo vähentäneet ajoneuvoliikennettä aukiolla. Ajoneuvoliikenteen täydellinen estäminen on kuitenkin haastavaa alueen saavutettavuus- ja pelastustoiminnan vaatimukset huomioon ottaen.

Kaupunginhallitus 01.06.2026

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa Anu Hallille ja 38 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja

b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Liite:

- allekirjoitettu Anu Hallin ja 38 muun valtuutetun aloite tehdään Kivistön Topaasiaukiosta aito kaupunkiaukio

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: kaupungininsinööri Jarno Köykkä, puh. 0400 442 753
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Valtuustoaloitteen otsikko: **Tehdään Kivistön Topaasiaukiosta aito kaupunkiaukio**	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset**
Kivistön Topaasiaukiolla on kaikki mahdollisuudet olla aito koko kaupunginosan olohuone, mutta nyt sen rakentaminen on jäänyt pahasti kesken. Viihtyisän kaupunkiaukion tunnusmerkkejä ovat: • vehreys ja luonto • hyvä valaistus • esteettömyys • turvallisuus • tilaa juosta ja liikkua vapaasi • perheystävällisyys • mukavat oleskelupaikat • toiminnallisuus • selkeä ja tunnistettava muoto Topaasiaukio on rajattu selkeästi ja sinne on jo tuotu penkkejä ja näyttäviä istutuslaatikoita. Aukio on kuitenkin varsin kolkko ja nyt sen halki kiitää lähinnä autot, joiden ajoa siellä ei ole estetty millään tapaa. Tämä on turvallisuusriski. Tuodaan Topaasiaukiolle pieniä leikkielementtejä keinut ja kiipeilyteline tai hyppelylaatat, jossa lapset voivat pysähtyä leikin äärelle ja vanhemmat hengähtää kauppareissun lomassa. Aukio ei saa olla pelkkä katsomisen paikka, vaan sen pitää olla myös toiminnan paikka. Tämän lisäksi Topaasiaukiolle voidaan tuoda betonisia eläinhahmoja, jotka tuovat väriä ja joissa lapset voivat kiipeillä. Nämä estäisivät myös autojen kulkua. Kivistö on noussut monissa kirjoituksissa tikunnokkaan ja siihen on kohdistettu kritiikkiä harmaudesta ja roskaisuudesta. Nyt on aika muuttaa suuntaa ja näyttää, että Kivistön keskustasta voidaan tehdä kukoistava ja viihtyisä koko suuralueen keskus, jossa asukkaat voivat oleskella.	Aloitteen tekijät Anu Hall Aloitteen Allekirjoitukset 1. Siri Ahokas 2. Maarit Raja-Aho 3. Mika Kasonen 4. Otso Kivimäki 5. Minna Räsänen 6. Sirpa Siru Kauppinen 7. Vaula Norrena 8. Ida Tamminen 9. Patrik Karlsson 10. Faysal Abdi 11. Anssi Aura 12. Kai-Ari Lundell 13. Minna Heikkinen 14. Tiina Tuomela 15. Mari Hynninen 16. Juha Suoniemi 17. Pirjo Luokkala 18. Tuire Kaimio 19. Maija Rautavaara 20. Ulla Kaukola

Toteutetaan se mitä asukkaille on luvatta ja tehdään keskustasta vehreä keidas, joita meille on esitelty rakennusvaiheen havainnekuvissa, eikä jätetä niitä pelkiksi mielikuviksi.	21. Minttu Sillanpää 22. Tarja Eklund 23.Stefan Åstrand 24. Nina Nummela 25. Marjo Vacker 26. Paula Lehmuskallio 27. Juha Järä 28. Jari Sainio 29. Susanna Kaiju 30.Pirkko Letto 31. Eva Tawasoli 32. Chau Nguyen 33. Funda Demiri 34.Tia Seppänen 35. Sami Kanerva 36. Aki Mäkipernaa 37. Reija Friman 38. Naima El Issaoui

27 Vastaus Tia Seppäsen ja 29 muun valtuutetun aloitteeseen Nuta Cup- toimintamallin pilotointi lasten ja nuorten liikkumisen sekä yhteisöllisyyden edistämiseksi /RÅ (kvalt)

VD/1460/00.02.00.03/2026

RÅ/HH/V-MK/JR/RM/JK

Tia Seppänen sekä 29 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaan valtuustokauden 2026-2029 kaupunkistrategiassa korostuvat segregaation ehkäisy, lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen sekä kaupungin yhteisöllisyyden ja elinvoiman lisääminen. Strategia painottaa erityisesti paikallisten yhteisöjen osallisuutta, kotoutumisen onnistumista sekä lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastaa ja liikkua.

Nuta Cup- toimintamalli tavoittaa lapsia ja nuoria kieli- ja kulttuuritaustasta tai taloudellisesta tilanteesta riippumatta ja kokoaa nuoret arkiliikunnan ja yhteisturnauksien kautta osallistumaan yli kaupunkikeskusten ja kuntarajojen.

Mallin pilotointi tuo yhteen konkreettisesti kauden sitovia tavoitteita. Arkitoimintaa vastaavaa mallia on testattu Sipoossa ja se on osoittautunut toimivaksi ja kysytyksi nuorten keskuudessa. Nuta Cup -organisaatio tekee jo osittain paikallista yhteistyötä mm. Vantaan nuorisopalveluiden kanssa. Vastaavaa toimintaa järjestetään myös Helsingissä kaupungin omalla henkilöresurssilla.

Toimintamalli nojaa osittain ruotsalaiseen niin kutsuttuun Frölunda- yhteistyömalliin, jonka ydinajatuksena on lisätä ikätasoisesti lasten ja nuorten liikunnan parissa vietettyä aikaa, laajentaa kaupunkien ja kuntien liikuntapalveluiden tarjontaa ja mahdollistaa enemmän monilajisuutta ja yhteisöllisyyttä. Tavoitteena on pidentää lasten ja nuorten liikkumisen polkua ja madaltaa kynnystä liikkumisen aloittamiselle. Malli osallistaa ja aktivoi nuoria urheilujoukkueiden perustamisen myötä myös tukitoimintaan fyysisen liikunnan lisäksi.

Arkitoiminta ja turnaukset täydentävät uudenlaisella verkottuneella yhteistyöllä paikallisia seuroja tarjoamalla monilajista oheistoimintaa sekä tukee polkua seuroihin liittymiselle. Seurat voivat myös ohjata nuoria liikkumaan cup- toiminnan kautta omien resurssien rajallisuuden tapauksissa. Toiminta on lapsille ja nuorille maksutonta.

Maksuton ja yhteisöllinen harrastaminen ehkäisee urheilun eriarvoisuutta ja nuorten syrjäytymistä sekä tukee hyte-työtä. Erityisesti tarve mallin käyttöönotolle on niillä alueilla ja ikäryhmillä, joilla nuorilla on vähemmän harrastusmahdollisuuksia ja osallistumisedellytyksiä. Cupin arkitoiminta on mitattavaa ja sen vaikuttavuutta voidaan seurata reaaliaikaisesti pilotoinnin aikana.

Lisätietoja toimintamallista organisaation verkkosivuilta https://www.nutacup.fi

Cupin toiminnan ja tapahtumien yhteydessä Vantaa voi profiloitua positiivisesti nuorten liikunnan ja yhteisöllisyyden kulttuurin edistäjänä.

Me aloitteen allekirjoittaneet esitämme, että Vantaan kaupunki:

1. pilotoi yhteistyössä Nuta Cup -toimintamallia keskeisissä kaupunkikeskuksissa, kuten Hakunilan, Tikkurilan, Myyrmäen alueilla kuluvan valtuustokauden aikana

2. ottaa pilotointijakson jälkeen vaikuttavuuden seurannan, hyväksi todettujen käytäntöjen ja kysynnän pohjalta mallin käyttöön mahdollisuuksien mukaan koko kaupungin alueelle”

Kaupunginvaltuusto 23.2.2026 § 27

Päätös:
Päätettiin ottaa asian käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

_____

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala pitää aloitetta perusteltuna ja kaupungin strategian mukaisena. Nuta Cup -toimintamalli vastaa tunnistettuihin tarpeisiin: liikkumattomien ja aliedustettujen nuorten tavoittamiseen, harrastuskynnyksen madaltamiseen sekä yhteisöllisyyden vahvistamiseen erityisesti alueilla, joilla harrastusmahdollisuudet ovat heikommat.

Vantaalla on jo pitkään panostettu nuorten harrastuskynnyksen madaltamiseen ja harrastustarjonnan lisäämiseen. Harrastusten Vantaa tarjoaa valtavan määrän maksuttomia, laadukkaita, matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia peruskouluikäisille lapsille ja nuorille koulupäivän yhteydessä. Toiminta on osa valtakunnallista Harrastamisen Suomen mallin toimintaa, joka on kirjattu nuorisolakiin vuoden 2023 alussa. Harrastukset suunnitellaan lasten ja nuorten omien toiveiden pohjalta, ja mukana on sekä liikunnallisia että kulttuuri- ja taideharrastuksia. Harrastusten Vantaa tarjoaa mahdollisuuksia myös erityisryhmiin kuuluvien lasten ja nuorten harrastamiseen. Sovelletut harrastusryhmät on tarkoitettu henkilöille, joilla on vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen vuoksi vaikeuksia osallistua yleisiin harrastusryhmiin.

Vantaalla on jo useita lasten ja nuorten liikkumista tukevia palveluja ja toimintamalleja, jotka ovat osittain päällekkäisiä tai täydentäviä Nuta Cupin kanssa. Vantaa on järjestänyt lukuvuodesta 2023–2024 lähtien maksutonta koulujen urheilujoukkuetoimintaa alakouluilla. Lukuvuonna 2025–2026 toiminta kattaa jo kymmenen vantaalaista alakoulua. Joukkueet muodostetaan 3–4.-luokkalaisista, jotka harjoittelevat jalkapalloa 1–2 kertaa viikossa ja valmennuksesta vastaavat paikalliset jalkapalloseurat. Toiminnassa mukana olevat koulut ovat: Kytöpuisto, Lehtikuusi, Mikkola, Uomarinne, Rajakylä, Jokiniemi, Keimolanmäki, Rekolanmäki, Vantaan kansainvälinen koulu ja Veromäki eli osittain siis samat alueet, joita Nuta Cup -aloite koskee.

Oppilasurheilu on Vantaan peruskoulujen välistä koululaiskilpailutoimintaa. Kilpailutoiminta on avointa kaikille vantaalaisia peruskouluja käyville oppilaille, myös niille, jotka eivät harrasta liikuntaa kilpatasolla. Oppilasurheilukilpailuja järjestetään tällä hetkellä 13 eri lajissa mm. polttopallo, kaukalopallo, salibandy, jalkapallo, koppipallo, hiihto, maastojuoksu Vantaan koulujen välisinä kilpailuina. Myyrmäen suuralueella kolmasluokkalaiset harjoittelevat harrastajaksi kasvamista maksuttomissa liikuntailtapäivissä lukuvuonna 2025–2026. Liikuntailtapäivä on uudenlainen harrastusmahdollisuus lapsille. Toimintaan ilmoittautuneet lapset saavat omasta koulustaan pienen maksuttoman välipalan liikuntailtapäivään siirtymisen yhteydessä.

Harrastukseen siirrytään koululta ohjatusti välittömästi koulun päättymisen jälkeen turvallisten aikuisten ja vapaaehtoisten avulla. Jokaisessa harrastusryhmässä on mukana turvallinen aikuinen, joka osallistuu toimintaan ja pitää yhteyttä lasten vanhempiin. Harrastuksen jälkeen lapset saatetaan takaisin koululle

tai lähemmäs kotia. Vantaan Korttelilliiga tarjoaa maksuttomia palloilusarjoja, turnauksia ja liikunnallisia haasteita yli 15-vuotiaille ympäri Vantaata. Mukaan voi ilmoittautua niin joukkueena kuin yksittäisenä pelaajana. Korttelilliigan tarkoituksena on mahdollistaa liikunnan harrastaminen hyvässä seurassa ja fair play -hengessä.

Vantaan kaupungin liikuntapalvelut edistävät aktiivisesti vähemmän liikkuvien nuorten liikuntatottumuksia Vantaan Liikkuva koulu- Liikkuva opiskelu- ja KouluPT-toiminnan kautta. Vantaa on pilotoinut maksutonta personal trainer -toimintaa yläkoululaisille koulupäivän aikana. Toiminta on suunnattu erityisesti vähän liikkuville nuorille, ja se sisältää 1–5 tapaamista ohjaajan kanssa 1–2 viikon välein. Pilotointia on toteutettu mm. Havukosken, Länsimäen, Martinlaakson ja Ruusuvuoren kouluissa. Toiminnan rahoitus on ollut hankepohjainen, ja vakiinnuttaminen on ollut avoin kysymys.

Syksystä 2019 alkaen Vantaan liikuntapalvelut on toteuttanut Liikkuva opiskelu -toimintaa kaikissa Vantaan lukioissa, ammattiopisto Variassa sekä kauppaoppilaitos Mercuriassa. Toiminta sisältää maksutonta hyvinvointivalmennusta, lajikokeiluja, kuntosalin starttikursseja sekä maksuttoman pääsyn Vantaan uimahalleihin ja kuntosaleille toisen asteen opiskelijoille arkisin klo 6.00–16.00.

Nuorille tarjotaan nuorisopalveluiden kautta jo monipuolisesti matalan kynnyksen liikuntaa eri alueilla. Tarjolla on mm. kuntosalitoimintaa (ohjaus ja ryhmät), höntsäliikuntaa nuorisotiloissa, nuorisotyön omien tanssi- ja liikuntatilojen vapaa käyttö sekä erikseen varatut viikoittaiset liikuntasalivuorot, ohjatut lajikokeilut sekä lomatoimintana järjestettävät liikuntaretket. Toimintaa kehitetään jatkuvasti ja nuoria osallistetaan ideointiin. Liikunnallisen toiminnan suosio riippuu paljon sen sijainnista, tiloista ja saavutettavuudesta. Joillakin alueilla esim. Hakunilassa liikunta on ollut aiemmin erittäin aktiivista, mutta nykyinen tilojen puute on heikentänyt nuorten osallistumista.

Nuorisotyön näkökulmasta liikunnan harrastamista haastaa tilojen puute. Nuorisotilat eivät useimmiten sovellu “kunnolliseen” liikuntaan lukuun ottamatta Havukosken liikuntatilaa. Nuta Cupin onnistumisen keskiössä olisi liikuntapalveluiden kanssa tehtävä yhteistyö tilojen varaamisessa toiminnan käyttöön. Aiemman Nuta Cupin kanssa tehdyn yhteistyönperusteella haasteena on ollut osallistujien sitoutuminen ja tavoittaminen. Kaikki Nuta Cup kokeilut eivät ole vetäneet nuoria, ja kevään 2026 turnaukseen oli vaikea löytää nuorisotyön kautta toiminnasta kiinnostuneita nuoria. Jotta toiminta voisi saavuttaa oikean kohdeyleisönsä, tulisi markkinointi olla pitkäjänteistä ja toiminta riittävän pitkäkestoista. Liian lyhyet uudet kokeilut eivät aina löydä riittävää kohderyhmää.

Nuta Cup –toimintamalli voisi tuoda lisäarvoa nykyisiin nuorisopalveluiden ja liikuntapalveluiden toimintamuotoihin. Nuta Cup tarjoaa toimivaksi havaitun monilajisen ja turnausmuotoisen rakenteen. Se madaltaa kynnystä liikuntatoimintaan osallistumiselle ja tukee yhteisöllisyyttä mm. nuorten omien joukkueiden perustamisen myötä. Mallista on hyviä kokemuksia eri kunnista ja se myös edistää lähialueen kuntien välistä yhteistyötä. Nuta Cup voisi täydentää olemassa olevia palveluita mutta ei pysty niitä täysin korvaamaan. Lisäksi Nuta Cup vaatii toteutuessaan vahvaa koordinaatiota ja pitkäjänteisyyttä.

Saadun tarjouksen perusteella Nuta Cup –toimintamallin hankinnan kustannukset 4 kk:n pilotoinnista kolmella alueella ovat yhteensä 25 000 euroa. Mikäli toimintaa jatkettaisiin pilotoinnin jälkeen joko määräaikaisena toimintamuotona tai toistaiseksi voimassa olevana sopimuksena, ylittäisi palveluhankinta Vantaan hankintaohjeen mukaisen kilpailutusrajan sekä pidempänä palveluhankintana myös kansallisen kilpailutusrajan. Kaupunki ostaa palvelut ja tuotteet kilpailutusten kautta valituilta sopimustoimittajilta eikä tuotteita ja palveluita voi ostaa ohi sopimusten. Kyseinen toimintamalli tulisi siten kilpailuttaa. Lisäksi toimintamallin toteuttamisessa tulisi huomioida mahdolliset tulevat maksulliset varaukset liikuntatiloihin ja turnausten toteuttamispaikkoihin. Kaupungin nuoriso- ja yhteisöpalveluiden sekä

liikuntapalveluiden on myös varattava henkilöstöresurssia, jolla se voisi toimintamallin vaatimaa yhteistyötä toteuttaa.

Tällä hetkellä nuoriso- ja yhteisöpalveluilla ei ole talousarviossa määrärahoja Nuta Cup –toiminnan pilotoimiseen.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Tia Seppäselle ja 29 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Liite:
- allekirjoitettu Tia Seppäsen ja 29 muun valtuutetun aloite Nuta Cup- toimintamallin pilotointi lasten ja nuorten liikkumisen sekä yhteisöllisyyden edistämiseksi

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
nuoriso- ja yhteispalvelujohtaja Hanna Hänninen, 040 779 5648,
liikuntajohtaja Veli-Matti Kallislahti, 050 511 8636,
liikuntapäällikkö Jani Raivio, 040 840 1945,
nuorisotyön päällikkö Reetta Möller, 040 688 5979
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Nuta Cup- toimintamallin pilotointi lasten ja nuorten liikkumisen sekä yhteisöllisyyden edistämiseksi	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset**
Vantaan valtuustokauden 2026-2029 kaupunkistrategiassa korostuvat segregaation ehkäisy, lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen sekä kaupungin yhteisöllisyyden ja elinvoiman lisääminen. Strategia painottaa erityisesti paikallisten yhteisöjen osallisuutta, kotoutumisen onnistumista sekä lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastaa ja liikkua. **Nuta Cup- toimintamalli tavoittaa lapsia ja nuoria kieli- ja kulttuuritaustasta tai taloudellisesta tilanteesta riippumatta ja kokoaa nuoret arkiliikunnan ja yhteisturnauksien kautta osallistumaan yli kaupunkikeskusten ja kuntarajojen.** **Mallin pilotointi tuo yhteen konkreettisesti kauden sitovia tavoitteita.** Arkitoimintaa vastaavaa mallia on testattu Sipoossa ja se on osoittautunut toimivaksi ja kysytyksi nuorten keskuudessa. Nuta Cup -organisaatio tekee jo osittain paikallista yhteistyötä mm. Vantaan nuorisopalveluiden kanssa. Vastaavaa toimintaa järjestetään myös Helsingissä kaupungin omalla henkilöresurssilla. **Toimintamalli nojaa osittain ruotsalaiseen niin kutsuttuun *Frölunda*- yhteistyömalliin,** jonka ydinajatuksena on lisätä ikätasoisesti lasten ja nuorten liikunnan parissa vietettyä aikaa, laajentaa kaupunkien ja kuntien liikuntapalveluiden tarjontaa ja mahdollistaa enemmän monilajisuutta ja yhteisöllisyyttä. Tavoitteena on pidentää lasten ja nuorten liikkumisen polkua ja madaltaa kynnystä liikkumisen aloittamiselle. Malli osallistaa ja aktivoi nuoria urheilujoukkueiden perustamisen myötä myös tukitoimintaan fyysisen liikunnan lisäksi. **Arkitoiminta ja turnaukset täydentävät uudenlaisella verkottuneella yhteistyöllä paikallisia seuroja** tarjoamalla monilajista oheistoimintaa sekä tukee polkua seuroihin liittymiselle. Seurat voivat myös ohjata nuoria liikkumaan cup-toiminnan kautta omien resurssien rajallisuuden tapauksissa. Toiminta on lapsille ja nuorille maksutonta.	Aloitteen tekijät Tia Seppänen Aloitteen Allekirjoitukset 1. Tuomas Vanhanen 2. Sirpa Siru Kauppinen 3. Vaula Norrena 4. Elina Nykyri 5.Gashaw Bibani 6. Tiina Tuomela 7. Anu Hall 8. Eve Rämö 9. Heidi Blomberg 10. Tuire Kaimio 11. Matti Kotiranta 12. Loviisa Kaartokallio 13. Mari Hynninen 14. Eva Tawasoli 15. Chau Nguyen 16. Funda Demiri 17. Paula Lehmuskallio 18. Jorma Hentilä 19. Jussi Vähäkangas 20. Janne Hartikainen 21. Kai-Ari Lundell 22. Ulla-Maija kopra 23. Reija Friman 24. Jenni Alasuutari 25. Shekhar Acharya 26. Jussi Saramo 27. Tarja Eklund 27. Mika Niikko 28. Karita Snellman 29. Naima El Issaoui

Maksuton ja yhteisöllinen harrastaminen ehkäisee urheilun eriarvoisuutta ja nuorten syrjäytymistä sekä tukee hyte-työtä. Erityisesti tarve mallin käyttöönotolle on niillä alueilla ja ikäryhmillä, joilla nuorilla on vähemmän harrastusmahdollisuuksia ja osallistumisedellytyksiä. Cupin arkitoiminta on mitattavaa ja sen vaikuttavuutta voidaan seurata reaaliaikaisesti pilotoinnin aikana. *Lisätietoja toimintamallista organisaation verkkosivuilta https://www.nutacup.fi* **Cupin toiminnan ja tapahtumien yhteydessä Vantaa voi profiloitua positiivisesti nuorten liikunnan ja yhteisöllisyyden kulttuurin edistäjänä.** **Me aloitteen allekirjoittaneet esitämme, että Vantaan kaupunki** **1. pilotoi yhteistyössä Nuta Cup -toimintamallia keskeisissä kaupunkikeskuksissa, kuten Hakunilan, Tikkurilan, Myyrmäen alueilla kuluvan valtuustokauden aikana** **2. ottaa pilotointijakson jälkeen vaikuttavuuden seurannan, hyväksi todettujen käytäntöjen ja kysynnän pohjalta mallin käyttöön mahdollisuuksien mukaan koko kaupungin alueelle.**	

28 Vastaus Tarja Eklundin ja 18 muun valtuutetun aloitteeseen Hakunilassa otettava entisen Päiväkeskuksen tilat väliaikaisesti käyttöön /RÅ (kvalt)

VD/1455/00.02.00.03/2026

RÅ/HH/TH

Tarja Eklund sekä 18 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Hakunilan keskustassa nykyisellä ostarilla sijaitsevan entisen päiväkeskuksen tilat on otettava väliaikaisesti kaupungin käyttöön siihen asti, kun rakennusta ei pureta tai oteta muuhun käyttöön. Yksistään tämäkään tila ei riittäisi mutta tarjoaisi tarvittavaa helpotusta ongelmaan. Nykyisen oletuksen mukaan ostarin paikalle voisi tulla uudet tilat vasta 2030 luvun paikkeilla, jos asiat etenevät hyvin. Se on liian pitkä aika etenkin lasten -ja nuorison sekä muiden käyttäjien odottaa. Isoa lähiötä, josta lähes kaikki palvelut ovat hävinneet ei voi jättää oman onnensa nojaan ilman riittäviä yhteisölliseen toimintaan soveltuvia kokoontumispaikkoja. Poliittisen päätösvallan on nyt otettava asia tosissaan.

Me allekirjoittajat edellytämme, että virkamiehet valmistelevat entisen Päiväkeskuksen tilan vuokraamisen kaupungille nuoriso -ja kansalaistoiminnan käyttöön niin pitkäksi aikaa kuin se on mahdollista tai uudet tarkoituksenmukaiset tilat voidaan saada.”

Kaupunginvaltuusto 23.2.2026 § 23

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsittelyyn ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

_____

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin sekä kaupunkiympäristön toimiala toteavat vastauksessaan seuraavaa:

Aloitteessa esitetään aiheellisesti huoli Hakunilan alueella vallitsevasta vapaiden toimitilojen puutteesta erityisesti koskien yhteisölliseen kokoontumiseen tarkoitettuja tiloja. Ostarilla sijainnut nuorisotila on jouduttu sulkemaan alkuvuodesta, ja nuorisotila on ollut monelle järjestölle keskeinen kokoontumispaikka. Nuorisotilan sulkemisen myötä useampi järjestötoimija on jäänyt vaille toimitiloja, joissa voisi omaehtoista toimintaansa järjestää. Nuoret ovat myös olleet tammikuusta alkaen ilman nuorisotilaa ja sen yhteydessä toimivaa liikuntatilaa. Nuorisotilalle on etsitty aktiivisesti korvaavia tiloja, mutta niiden löytyminen on ollut haastavaa huomioiden toimitilojen taloudelliset reunaehdot. Nyt uudet nuorisotilat ovat löytyneet ja niiden tulisi avautua käyttäjille kesän aikana.

Yleisesti tilojen hankinnasta kaupungin omien palveluiden käyttöön

Kaupunkiympäristön toimialan kiinteistöjen ja tilojen palvelualueen tehtävänä on järjestää toimitiloja kaupungin omiin palvelutarpeisiin. Tiloja ei rakennuteta tai vuokrata, jollei niille ole kaupungin omaa toimialakäyttäjää ja siten sisäisen vuokran maksajaa. Kaupungin omistamia tai ulkopuolisilta toimijoilta vuokraamia tiloja voidaan vuokrata ulkopuolisille tahoille, mikäli niillä ei ole kaupungin järjestämisvastuulla olevien palveluiden käyttöä. Käytännössä tällaisia vuokrauskohteita ovat erityisesti ulkopuolisille

tahoille vuokratut liiketilat, toimialojen palvelukäytöstä poistuneet tilat sekä erilaiset järjestöille vuokrattavat toimitilat. Pysyvämpään käyttöön vuokrattavissa olevia tiloja voi tiedustella kiinteistöjen ja tilojen palvelualueen tilahallinnasta. Ulosvuokrauksessa käytetään aina käypää vuokraa, josta vastaa tilan käyttäjä.

Aloitteessa esitetty tila on kaupungin omistama tila, joka on tällä hetkellä tyhjänä. Kaupungin sisäympäristöasiantuntija on katselmoinut kohteen vuosi sitten. Tilassa on havaittu merkittäviä sisäilmaan vaikuttavia epäkohtia ja kosteutta. Jotta tila voitaisiin ottaa käyttöön, tulisi eri kohdissa havaitut kosteudet kartoittaa ja kuivata rakenne, esim. kapseloimalla ja uusimalla pintamateriaaleja. Myös rakennuksen ulkoseinärakenne on epätiivis. Seinärakenteisiin pitäisi tehdä tiivistykset useisiin kohtiin, jotta ulkoseinästä sisälle päin tulevia hajuja ja epäpuhtauksia päästäisiin minimoimaan. Lisäksi tiloissa on havaittu jälkiä kattovuodoista, jotka edellyttäisivät merkittäviä korjaustöitä. Kohde vaatisi sekä jatkotutkimuksia, että pienempiä ja suurempia toimenpiteitä, jotta tila saataisiin sisäilmaltaan paremmiksi, ennen kuin tiloihin kannattaisi sijoittaa toimintaa. Nuorisotila ja terveysasema siirrettiin pois juuri sisäilmaongelmien takia kyseisestä rakennuskokonaisuudesta. Hakunilan ostoskeskus on valitettavasti tekniseltä käyttöiältään loppupäässä.

Hakunilan nuorisotilan tilanne

Hakunilan nuorisotila jouduttiin sulkemaan tammikuussa 2026 merkittävien sisäilmaongelmien vuoksi. Nuorisotilan käyttäjinä on nuorisotyön lisäksi ollut useampi alueen järjestö, joille on myönnetty tilaan vakituisia käyttövuoroja. Syksyn 2025 aikana tilaa ovat käyttäneet Hakunilan seudun eläkkeensaajat ry, Hakunilan eläkeläiset ry, Hakunilan kyläyhteisö ry sekä Vantaan raduga ry. Nuorisotilan sulkemisen myötä kyseiset järjestöt ovat yllättäen jääneet vaille toimintatiloja, eikä täysin samanlaisia korvaavia tiloja ole voitu heidän käyttöönsä osoittaa. Tilanteen ennakointi on ollut haastavaa, koska sulkemispäätös tehtiin lopulta melko kiireisesti. Ennen sulkupäätöstä korvaavia tiloja on alueella kartoitettu useaan otteeseen, mutta soveltuvia tiloja ei ollut tarjolla. Nuorisotyö toimii tällä hetkellä hajautetusti mm. Asukastilalla, Lehtikuusen koululla sekä jalkatuen alueella eri paikkoihin. Järjestöille ei valitettavasti ole löydetty vastaavia korvaavia tiloja toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Sulkemispäätöstä on edeltänyt käyttäjien lukuisat sisäilmaongelmista tehdyt ilmoitukset ja sekä työntekijöiden vakava oirehdinta kyseisessä tilassa. Rakennuksen kunto ja sisäilmaan vaikuttavat seikat tutkittiin Asuma Palvelut Oy:n toimesta jo vuonna 2022. Tutkimuksen mukaan merkittävin sisäilman laatuun vaikuttava tekijä on ulkoseinäelementtien lämmöneristeiden mikrobivauriot. Rakenneliittymät eivät ole tiiviit, jolloin epäpuhtauksia voi kulkeutua rakenteiden sisältä sisäilmaan. Lisäksi käytöstä poistetusta kellaritilasta voi kulkeutua hajuja nuorisotilaan, koska nuorisotila on osan aikaa alipaineinen kellarikerrokseen nähden. Korjaustarpeita on käsitelty useammassa tahossa, mutta ne eivät ole edenneet viimeisen kuluneen neljän vuoden aikana. Nuorisotyö on toiminut kyseisessä tilassa koko ajanodottaen mahdollisia korjauksia. Koska korjaustoimenpiteitä ei ole kyetty aloittamaan riittävän nopeasti, oli tilan suljettava työsuojelullisin perustein.

Nuorisotyölle on nyt löytynyt uudet toimitilat Hiirakkotie 6:sta. Tilat tulee kuitenkin remontoida soveltuakseen julkiseksi tilaksi eli nuorisotilaksi. Tilojen esteettömyys, äänieristys ja keittiötilojen rakentaminen vievät aikaa. Tämän hetken arvion mukaan tiloihin päästään siirtymään heinäkuussa 2026 ja tilat avaamaan nuorisotyön ja myös järjestöjen käyttöön jälleen elokuussa. Järjestöjä on luvatut tiedottaa heti, kun tilojen käyttövuorot voidaan uudelleen laittaa hakuun.

Tulevat tilat Hiirakkotie 6:ssa ovat paljon entistä nuorisotilaa pienemmät. Näin ollen myös järjestökäyttäjien toimintaa täytyy sopeuttaa uusiin tiloihin sopivaksi, muun muassa osallistujamäärän suhteen.

Uusien tilojen kalusteet ja toimintapuitteet ovat myös entistä tilaa suppeammat. Nuorisotyön osalta muutto tarkoittaa joka tapauksessa työmuotojen mukauttamista uusiin tiloihin ja olosuhteisiin. Järjestöjä voidaan tukea muiden vuokrattavissa olevien tilojen etsimisessä. Vapailla markkinoilla on myös tiloja, joita järjestöt voivat halutessaan vuokrata omalla kustannuksellaan.

Kaupunki tukee harrastus- ja vapaa-ajantoimintaa luovuttamalla tiloja toimijoiden käyttöön

Vantaan kaupungille on erittäin tärkeää tukea järjestö- ja harrastustoimintaa alueellaan. Järjestöt, urheiluseurat, muut harrastajat ja asukkaat rakentavat omalla säännöllisellä toiminnallaan koko kaupungin elinvoimaa. Kaupungin veronmaksajien rahoittamat tilat on järkevää saada mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön, mikä takaa myös tilojen käyttäjille kohtuulliset kustannukset ja vähentää tyhjistä tai vajaakäyttöisistä tiloista kaupungille aiheutuvia kustannuksia. Yhteistyö hyödyttää kaikkia mm. yhteisöllisyyden vahvistumisen, sosiaalisten ongelmien ja syrjäytymisen sekä terveysongelmien ennaltaehkäisyn näkökulmista, kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajantapahtumien lisääntymisen myötä ja yhteistyöstä syntyvinä kustannustehokkaina palveluina asukkaille ja yrityksille.

Kaupunki tukee harrastus- ja vapaa-ajan toimintaa muun muassa luovuttamalla tilojaan seurojen, järjestöjen, yhteisöjen, yritysten ja yksityishenkilöiden käyttöön. Kaupungin toimialat voivat käytössään olevien toimitilojen osalta vapauttaa käyttövuoroja muille toimijoille oman palvelutoiminnan puitteissa. Käyttövuoroja voidaan hakea koko toimikauden mittaisina vakiovuoroina kaupungilta kerran vuodessa ja lisäksi käyttövuoroja voi hakea myös yksittäisiin tapahtumiin, kuten liikuntaan, harrastustoimintoihin, leireihin, juhliin, kokouksiin, koulutuksiin ja erilaisiin tapahtumiin. Yhteiskäytössä olevien tilojen käyttöoikeuksia haetaan Timmi-varausjärjestelmän kautta. Hakunilan alueella tiloja tarjoavat myös Lehtikuusen koulu, alueen kirjasto, yhteisöpalvelut sekä liikuntapalvelut.

Kaupunginhallitus 1.6.2026

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa Tarja Eklundille ja 18 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja

b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Liite:

- allekirjoitettu Tarja Eklundin ja 18 muun valtuutetun aloite Hakunilassa otettava entisen Päiväkeskuksen tilat väliaikaisesti käyttöön

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Vs. nuoriso- ja yhteisöpalvelujohtaja Hanna Hänninen, 040 779 5648,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Hakunilassa otettava entisen Päiväkeskuksen tilat väliaikaisesti käyttöön.	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset**
Hakunilan keskustassa nykyisellä ostarilla sijaitsevan entisen päiväkeskuksen tilat on otettava väliaikaisesti kaupungin käyttöön siihen asti kun rakennusta ei pureta tai oteta muuhun käyttöön. Yksistään tämäkään tila ei riittäisi mutta tarjoaisi tarvittavaa helpotusta ongelmaan. Nykyisen oletuksen mukaan ostarin paikalle voisi tulla uudet tilat vasta 2030 luvun paikkeilla jos asiat etenevät hyvin. Se on liian pitkä aika etenkin lasten -ja nuorison sekä muiden käyttäjien odottaa. Isoa lähiötä, josta lähes kaikki palvelut ovat hävinneet ei voi jättää oman onnensa nojaan ilman riittäviä yhteisölliseen toimintaan soveltuvia kokoontumispaikkoja. Poliittisen päätösvallan on nyt otettava asia tosissaan. Me allekirjoittajat edellytämme, että virkamiehet valmistelevat entisen Päiväkeskuksen tilan vuokraamisen kaupungille nuoriso -ja kansalaistoiminnan käyttöön niin pitkäksi aikaa kuin se on mahdollista tai uudet tarkoituksenmukaiset tilat voidaan saada.	Aloitteen tekijät Tarja Eklund Aloitteen Allekirjoitukset 1.Paula Lehmuskallio 2. Vaula Norrena 3. Elina Nykyri 4. Loviisa Kaartokallio 5. Tia Seppänen 6. Sirpa Siru Kauppinen 7. Gashaw Bibani 8. Tiina Tuomela 9. Patrik Karlsson 10. Kai-Ari Lundell 11. Tomi Puikkonen 12. Antero Eerola 13. Jenni Alasuutari 14. Chau Nguyen 15. Kati Tyystjärvi 16. Funda Demiri 17. Jussi Saramo 18. Naima El Issaoui